

Àlàyé Ìtúmò
Al-Qur'an Alápòn-ònlé
Ní Èdè Yorùbá

Onísé-ìtúmò
Ilé işé Ruwwaadut Tarjamò
Abu Rahimah Mikail Ekoyeni

يَانُ مَعَانِي

باللغة اليورباوية

ترجمة

مركز رواد الترجمة
أبو ربيعة ميكائيل أيكوييني

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

٣ جمعية الدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالربوة، ١٤٤٣ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

مؤسسة رواد التراجم لتقنية المعلومات

بيان معاني القرآن الكريم باللغة اليوربا. / مؤسسة رواد التراجم

لتقنية المعلومات ؛ ايكوييني ابورحيمة - ط ١ - . الرياض، ١٤٤٣ هـ

٨٤٣ ص.؛ اسم

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٣٨٢-١٣-٤

١ - القرآن - ترجمة أ. ابورحيمة ، ايكوييني (مترجم) ب. العنوان

١١٧٧٣/١٤٤٣

ديوى ٢٢١, ٤٩١٥٧

رقم الإيداع: ١١٧٧٣/١٤٤٣

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٣٨٢-١٣-٤

الطبعة الأولى

١٤٤٤ هـ

للتحقق من التحديثات

16-11-2021 (v1.0.6-pdf.1)

للتواصل: info@quranenc.com

نَحْوُ تَوْفِيرِ تَفَاسِيرٍ وَتَرَاجِمٍ مَوْثُوقَةٍ لِمَعَانِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ بِلُغَاتِ الْعَالَمِ

مقدمة

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين أما بعد .

فالقرآن الكريم كلام الله، المعجزة الباقية والحجة القائمة على الإنس والجن أجمعين، وهو المصدر الأول للإسلام، وفيه غاية الكمال والعظمة والإعجاز والبيان، وبه تقوم الحجة على المكلفين، وقد أمرنا الله سبحانه بإبلاغه للناس، قال تعالى (. . . . . وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنَ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ كَفَرَ . . .)، ويقول تعالى (هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِ . . . . .)، ويقول تعالى (يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ . . . . .)، وقال تعالى: (وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا)، وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: (بلغوا عني ولو آية) رواه البخاري، وقال صلى الله عليه وسلم (خيركم من تعلم القرآن وعلمه) رواه البخاري.

وحيث أن الناطقين بغير اللغة العربية في هذا الزمان يزيدون على تسعين في المائة من البشرية، فلن يحصل البلاغ ويتحقق إيصال نور القرآن الكريم ومعانيه وحججه وبراهينه وإعجازه للناطقين بغير العربية، إلا بإيجاد ترجمات متقنة بلغاتهم.

ونظراً لأن العمل على ترجمات معاني القرآن الكريم فيه ضعف وقصور كبير، ولم يعط حقه من العناية في كثير من اللغات، ولقيام بشيء من الواجب، فقد بادر مركز رواد الترجمة بالشراكة مع موقع دار الإسلام (www.islamhouse.com) التابع للمكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بتنفيذ مبادرة للعناية بالقرآن الكريم وبيان معانيه ونشرها، من خلال مجموعة من المشاريع باللغات التي تهدف إلى توفير ترجمات متقنة وموثوقة ومطورة لمعاني القرآن الكريم بلغات العالم، ثم طباعتها وإتاحتها مجاناً، ونشرها على موقع موسوعة القرآن الكريم (www.quranenc.com)

ويطيب لنا أن تقدم هذه الترجمة الجديدة لمعاني القرآن الكريم باللغة اليوربا، خدمة للناطقين بهذه اللغة، ونحمد الله سبحانه أن يسر ووفق لإنجاز هذا العمل الذي نرجو أن يكون خالصاً لوجهه الكريم وأن ينفع به، ونشكر كل من قام بأي جهد لإنجاز هذا المشروع الكبير.

وقبل الختام فإننا لندرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم - مهما بلغت دقتها - ستكون قاصرة عن أداء المعاني العظيمة التي يدل عليها النص القرآني المعجز، وأن المعاني التي تؤديها الترجمة إنما هي حصيلة ما بلغه علم فريق العمل في فهم كتاب الله الكريم، ومعلوم أنه يعتريها ما يعتري كل عمل بشري.

وحيث نسعى دائماً إلى التطوير المستمر للترجمات، فنأمل حال وجود أي ملاحظات إرسالها من خلال نافذة

الملاحظات الموجودة أمام كل آية ضمن هذه الترجمة في موقع موسوعة القرآن الكريم

(www.quranenc.com)، ولأي مقترحات أو استفسارات أخرى يمكن مراسلتنا عبر البريد الإلكتروني:

info@quranenc.com

ونسأل الله العون و التوفيق و السداد، و صلاح النبوة والعمل، و صلى الله على نبينا محمد .

Òrò Ìṣáájú

Gbogbo ẹyin n jẹ ti Allāhu Olúwa gbogbo èdá. Kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá Anábi wa Muhammad, àwọn ará ilé rẹ àti àwọn Soḥābah rẹ ní àpapọ. Ẹwẹ lẹyin nàà,

Òrò Allāhu ni al-Kur’ān alápòn-ònlé. Òhun ni iṣẹ ìyanu gbére àti ẹrì tó dúró wámúwámú lórí àwọn èniyàn àti àlùjànnú pátápátá. Òhun ni ìpílẹ̀ àkókó fún ìmọ̀ Islām. Pípé tó dópín, títóbi, tí gbogbo èdá kò lè mú irú rẹ wá àti àlàyé wà nínú rẹ. Òhun nàà sì ni ẹrì tó dúró lórí àwọn tí a la ojúṣe ijósìn bọ lórùn. Allāhu - Ọba mímọ̀ - kúkú ti pa wá ní àṣẹ kíkède rẹ fún àwọn èniyàn, Ó sọ pé, “...Ó sì fi ìmísí al-Kur’ān yí ránṣẹ sí mi, nítorí kí nǵ lè fi ṣe ìkilọ̀ fun ẹyin àti ẹnikẹni tí (al-Kur’ān) bá dé etí ìgbọ̀ rẹ...” (Sūrah al-’Ani’ām 6:19). Allāhu - tó ga jùlọ̀ - tún sọ pé, “Èyí ni ikède (ẹ̀sìn) fún àwọn èniyàn nítorí kí wọn lè fi ṣe ìkilọ̀...” (Sūrah ‘Ibrōhīm 14:52). Allāhu - tó ga jùlọ̀ “Ìwọ̀ Ọ̀jísẹ̀, kède gbogbo ohun tí wọn sòkalẹ̀ fún ọ̀ láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ. Tí o kò bá ṣe bèẹ̀, o ò jẹ̀ iṣẹ̀ Rẹ̀ pé...” (Sūrah al-Mō’idah 5:67). Allāhu - tó ga jùlọ̀ - tún sọ pé, “...Kí o sì fi (al-Kur’ān) jà wọn ní ogun tó tóbi.” (Sūrah al-Furkōn 25:52) Ọ̀jísẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé, “È kède (ẹ̀sìn) nípa mi, ibáà jẹ̀ āyah kan.” Imām Bukōriy ló gbà á wá nínú Soḥīthu rẹ. Ọ̀jísẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - tún sọ pé, “Èni tí ó loore jùlọ̀ nínú yín ni ẹni tí ó kọ̀ ìmọ̀ al-Kur’ān, tí ó sì n fi ìmọ̀ nàà kọ̀ ẹ̀lòmíran.” Imām Bukōriy ló gbà á wá nínú Soḥīthu rẹ.

Nípa bèẹ̀, àwọn tí kì í ṣe elédè Lárúbáwá ní àsikò yí lè ní idá ogórin nínú idá ogórùn-ùn èniyàn. Nítorí nàà, kíkède ẹ̀sìn fún wọn kò lè ṣeṣẹ̀, mímú ìmọ̀lẹ̀ al-Kur’ān alápòn-ònlé, àwọn ìtúmọ̀ rẹ̀ àti àwọn ẹrì rẹ̀ àti iṣẹ̀-ìyanu rẹ̀ kò ní dé ọ̀dọ̀ àwọn tí kì í ṣe elédè Lárúbáwá àyàfi nípasẹ̀ mímú àwọn ìtúmọ̀ rẹ̀ tó yanjú wá pèlú èdè wọn.

Nípa iwòyesí, lílẹ̀ àti ìgẹ̀wọ̀kúrú púpọ̀ máa n wá nínú iṣẹ̀ ìtúmọ̀ al-Kur’ān alápòn-ònlé. Wọn kì í sì fún un ní ẹ̀tọ̀ rẹ̀ níbi àkólékàn tó n bèèrè fún. Láti lè pa kítí mọ̀lẹ̀ nínú ohun tí ó pọ̀n dandan nàà, ilé-iṣẹ̀ Markaz Ruwād-Tarjamah ti wá pawọ̀pọ̀ pèlú ilé-iṣẹ̀ Dār al-Islām, tí ó n ṣiṣẹ̀ lábẹ̀ ilé-iṣẹ̀ Maktab at-Ta’āwun Li-dda’wah wa Tao’iyat al-Jāliyyāt ní Rabwah ti dide sí ìmúṣẹ̀ kánmọ̀ńkíá sí ṣiṣẹ̀ àkólékàn al-Kur’ān alápòn-ònlé àti àlàyé àwọn ìtúmọ̀ rẹ̀ àti pípín in káàkiri, ó sì wá nínú àkọ̀jọ̀pọ̀ àwọn iṣẹ̀ nípa àwọn èdè tí a fojú sùn pé kí ó ní àwọn ìtúmọ̀ tó péye, tó yanjú, tó ṣe é gbáralé, tó ti gòkè nínú àwọn èdè àgbáyé fún àwọn ìtúmọ̀ al-Kur’ān alápòn-ònlé. Lẹyin nàà, ṣiṣe àtẹ̀jádẹ̀ rẹ̀, híhá a ní ọ̀fẹ̀ àti gbígbé e sí orí itàkùn àgbáyé ti Maosū’ah al-Kur’ān al-Karīm (www.quranenc.com).

Ó dùn mò wa nínú pé à ñ gbé ìtúmò ọ̀tun yìí jáde fún ìtúmò al-Kur'ān alápòn-ọ̀nlé ní èdè Yorùbá láti ọ̀wọ̀ Shaykh Abu Rahimah Mikail Ekoyeni. A fi ñ ẹ̀şe işe fún àwọn elédè yìí ni. A sì ñ fi ẹ̀yìn àti ọ̀pé fún Allāhu - mímò ni fún Un - pé kí Ó ẹ̀şe àşeyorí işe yìí ní iròrùn, kí Ó sì fi wá ẹ̀şe kòhğe rere níbi àşeyorí işe yìí, ẹ̀yí tí à ñ retí pé kí ó jẹ işe tí a ẹ̀şe nítorí ti Ojú rere Ọ̀ba Alápòn-ọ̀nlé. Kí Ó sì jẹ kí ó şahfaàní. A sì ñ dúpé fún gbogbo ẹ̀ni tí ó bá dide pèlú ẹ̀yíkéyíí igbiyànjú fún àşeyorí işe ẹ̀sin nílá nàà.

Şíwájú iparí ọ̀rò, dájúdájú àwá mò pé dájúdájú ìtúmò al-Kur'ān alápòn-ọ̀nlé - bí ó tilẹ̀ wù kí ó dé ọ̀gòngó tó nínú işeréğí rẹ̀ - ó sì máa kágara níbi mímú àwọn ìtúmò tó pegedé wá fún ohun tí àwọn işe iyanu ọ̀rò al-Kur'ān ñ tóka sí. Àti pé àwọn ìtúmò tí işe-ìtúmò ñ mú wá kò tayọ̀ àbájáde ibi tí imò àwọn ọ̀şişe dé nínú àgbóyé tírà Allāhu Alápòn-ọ̀nlé. Ohun tí a sì mò ni pé, ohun tí ó máa ñ şelẹ̀ sí işe ọ̀wọ̀ gbogbo ẹ̀dá máa şelẹ̀ sí i.

Nípa bẹ̀ẹ̀, à ñ şişe ní gbogbo igbà lórí itẹ̀şíwájú tí kò dáwọ̀ dúró lórí àwọn işe ìtúmò. Nítorí nàà, fún ẹ̀yíkéyíí àwọn àkíyèsí tí ó bá wá, à ñ retí àtẹ̀ránşẹ̀ rẹ̀ sínú àwọn fẹ̀rèsé àkíyèsí tí ó wá níwájú āyah kòòkan nínú ìtúmò yìí lórí itàkùn ayélujára ti Maosū'ah al-Kur'ān al-Karīm (www.quranenc.com). Fún ẹ̀yíkéyíí àmòràn àti iwádíí mífàrà, ẹ̀ lè fi ránşẹ̀ sí wa lójú ọ̀pó ayélujára yìí info@quranenc.com

À ñ toro àánú, kòhğe ire, ohun rere, àníyàn dáadáa àti işe rere ní ọ̀dò Allāhu. Kí ikẹ̀ Allāhu máa bá Ànábì wa Muhammad.

Suuratul-Fatiha الفاتحة

1. Ní orúkọ Allāhu, Àṣòkẹ́-ayé, Àṣàkẹ́-òrun.¹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

2. Gbogbo ẹyin¹ n jẹ ti Allāhu, Olúwa² gbogbo ẹdá,¹

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

1 1. Sūratun Mọkkiyyah tùmọ sí sūrah tí ó sòkalẹ síwájú Hijrah. Bákan náà, sūratun Mọdaniyyah tùmọ sí sūrah tí ó sòkalẹ lẹyin Hijrah. Iyẹn ni pé, Hijrah tí àwọn mùsùlùmí ẹ láti ilú Mọkkah Alápọn-ònlẹ sí ilú Mọđīnah Onímọ́lẹ̀ ni wọ̀n fi pín gbogbo sūrah al-Kur’ān alápọn-ònlẹ sáábẹ̀ sūratun Mọkkiyyah àti sūratun Mọdaniyyah. Iwọnyí ni àwọn orúkọ sūrah yíí: (1) Fātihatul-kitāb “Sūrah Ìbẹ̀rẹ̀ Tírà (iyẹn ní tí àkọ̀silẹ̀, kì í ẹ̀ ní tí isòkalẹ̀.” (2) ‘Ummul-Kur’ān “Ìpilẹ̀ al-Kur’ān”, (3) ‘Ummul-kitāb “Ìpilẹ̀ Tírà”, (4) as-Sab’u al-moṭhāniy “sūrah aláyah méje tí ó kún fún ẹyin Allāhu” (Wọ̀n ẹ́í “bismillāh ar-rahmōn ar-roḥīm” mọ ọ̀n.), (5) al-Kur’ān al-‘aṭṭīm “N̄nkan Kíkà n̄lá”, (6) al-hamd “ẹyin”, (7) as-solāt “irun”, (8) aṣ-ṣifā “iwòsàn” àti (9) ar-rukyaḥ “àdúà pàjāwiri”.

1 1. Nínú èdè Lárúbáwá, “hamd” yàtò sí “ṣukr” àmọ̀ itùmọ̀ ikíní kejì fẹ̀ súnmọ̀ ara wọ̀n. Itùmọ̀ “hamd” ni “ẹyin” èyí tí a sọ jáde ní ẹnu pèlú ifẹ̀ àti gbígbé-títóbi fún ẹni tí ẹyin tọ̀ sí nítórí pé ẹni náà jẹ ẹni tí ó pé tán pátápátá tí kò kù sí ibi kan kan níbi pàápáá rẹ̀, àwọn ìròyìn rẹ̀ àti àwọn ìṣe rẹ̀. Kò sì sí ẹni tí ó pé tán pátápátá bí kò ẹ̀ Allāhu - Ọ̀ba tó ga jùlọ̀ -. Nítórí náà, Allāhu nìkan ẹ̀soṣo ni a gbọ̀dọ̀ máa yin gégé bí ó ẹ̀ jẹ pé, Ọ̀un nìkan náà ni a gbọ̀dọ̀ máa jọsin fún ní ọ̀nà òdodo. Nígba tí a bá yin ẹ̀dá ẹgbẹ̀ wa, “moḥd” ni wọ̀n n̄ pe iyẹn nínú èdè Lárúbáwá. Kò sì pọ̀n dandan kí ẹyin náà dénú, ó lè má ọ̀jọ́ orí ahọ̀n, gégé bí ẹyin àwọn eléwí. Ní tí “ṣukr”, itùmọ̀ rẹ̀ ni míṣọ̀ rírí oore àti síso ọ̀ jáde. Ẹni tí ó bá mọ̀ rírí oore kan, tí ó sì so ọ̀ jáde ló dúpẹ̀ oore náà fún ẹni tí ó ẹ̀ oore náà fún un. Bí Allāhu bá ẹ̀ oore kan fún mi, mo lè sọ pé, “aṣkuru-llāh / ṣukrān lillāh” (mo dúpẹ̀ fún Allāhu). Bí iwọ̀ bá ẹ̀ oore kan fún mi, mo lè sọ pé, “ aṣkuruk / ṣukrān lak (mo dúpẹ̀ fún ọ̀). Pabañbari rẹ̀ ni pé kí n̄g sọ fún ọ̀ pé, “jāzākumullāhu ọjērā” (Allāhu á san yín ní ẹ̀san rere.). Kí iwọ̀ náà yára fọ̀ èsì pé, “ wa ’antum fajazākumullāhu ọjērā” (Àti ẹyin náà, Allāhu á san yín ní ẹ̀san rere.). Èsì kọ̀ ni “wa’iyyākum” Àmọ̀ a kò gbọ̀dọ̀ lo “hamd” fún ẹ̀dá kan lẹyin Allāhu - Ọ̀ba Ẹlẹyin. Ẹni tí ó bá wá sọ pé, “alhamdu lillāh” Ó ti kó ẹyin àti ọ̀pẹ̀ sínú. Nítórí náà, kí ẹ̀dá máa ẹ̀ “alhamdu lillāh” ní àsìkò tí a bá rí oore kan gbà láti ọ̀dọ̀ Allāhu àti ní àsìkò tí a kò ì rí oore náà gbà nítórí pé, oore Allāhu lọ̀dọ̀ wa pọ̀ láì ní òhà. Ìdí nìyí tí ó fi jẹ pé, nígba tí idùnnú kan bá ẹ̀lẹ̀ sí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, ó máa sọ pé “ alhamdu lillāh allathī bi ni’moṭihi tatimmu-ssōlihāt” (gbogbo ẹyin n̄ jẹ ti Allāhu, ẹni tí àwọn ohun rere n̄ pé (n̄ kẹ̀sẹ́já) pèlú idẹ̀ra Rẹ̀. Tí idà kejì bá sì ẹ̀lẹ̀, ó máa sọ pé, “alhamdu lillāhi ‘alā kulli hāl” (gbogbo ẹyin n̄ jẹ ti Allāhu lórí gbogbo ipò (tí ẹ̀dá bá wà). 2. Ọ̀rọ̀ yíí “roḥb” (Olúwa), ó kò ọ̀rọ̀ mẹ̀ta

3. Àḵoké-ayé, Àṣàké-òrun,	الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٣﴾
4. Olùkápá-ojò-èsan.	مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾
5. Ìwọ̀ nìkan ni à ñ jòsìn fún. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ nìkan sì ni à ñ wá oore sí. ¹	إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾
6. Fi ẹ̀ṣẹ̀ wa rinlẹ̀ l’ójú ọ̀nà tààrà (’Islām), ¹¹	أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾

sínú. Dídá èdá, ṣíṣe ijoba lóri èdá tàbí níní èdá àti dídarí ọ̀rọ̀ èdá. Nígba tí a bá pe Allāhu ní “rōbb” (Olúwa), gbogbo iwọ̀nyẹn ló kó sínú nitorí pé, Allāhu ni Èlédáá wa, tiRẹ̀ ni ijoba lóri gbogbo èdá, Ọ̀un sì ni Ó ñ darí kádàrà èdá. Nítorí náà, Allāhu ni Olúwa wa. Àmọ̀ nígbà tí a bá pe èdá kan ní “rōbb”, kò lè kó gbogbo iròyìn métèṣeta wọ̀nyẹn sínú. Bí àpèrẹ̀, à ñ pe onílẹ̀ ní “rōbbul-baet” nitorí pé, itúmọ̀ kan nínú àwọn itúmọ̀ “rōbb” ni níní nānkan”

¹ 1. Èyí ni àdéhùn ojoojúmọ̀ tí à ñ ṣe fún Allāhu, Ọlòhun tí a gbòdò máa jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo. Nítorí náà, èèwọ̀ ẹ̀sìn ni fún mùsùlùmí láti yapa àdéhùn náà. Ènikẹ̀ni tí ó bá yapa àdéhùn náà, ó ti di ẹ̀lẹ̀bọ̀ pónńbélé tífí ó fi máa ronú piwadà.

¹¹ 1. Sirōṭun mustakīm “ọ̀nà tààrà” jẹyọ̀ ní àyè 33 nínú al-Kur’ān alápọ̀n-ònlé. Ó sì dúró fún iwọ̀nyí: (1) Jíjinnà sí ẹ̀bọ̀ ṣíṣe, jíjinnà sí iwà ibàjẹ̀, ṣíṣe rere àti lílo ọ̀fin Allāhu; itúmọ̀ yíí wà bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah al-’Ani-’Ām; 6:151-153. (2) Jíjòsìn fún Allāhu níkan ṣoṣo àti dídúró ṣinṣin nínú ijòsìn Rẹ̀; itúmọ̀ yíí wà bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah Āli ‘Imrōn; 3:51&101. (3) Ẹ̀sìn kan ṣoṣo tí gbogbo àwọn Ànábí àti àwọn Ọ̀jísẹ̀ Allāhu ṣe; itúmọ̀ yíí wà bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah al-’Ani-’Ām; 6:83-90. (4) Ẹ̀sìn ‘Islām; itúmọ̀ yíí wà bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah al-’Ani-’Ām; 6:125-126. Nítorí náà, kò sí àyè kan nínú al-Kur’ān tí ọ̀nà tààrà ti dúró fún ẹ̀sìn nasōrṑ tàbí ẹ̀sìn yehudi. Nígba tí mùsùlùmí bá sì ñ ṣàdúà ní gbogbo ìgbà pé “ihdina-ssirōṭol-mustakīm” itúmọ̀ rẹ̀ ni pé, “Fi ẹ̀ṣẹ̀ wa rinlẹ̀ l’ójú ọ̀nà tààrà.” Ìyẹn ni pé, “Fi ẹ̀ṣẹ̀ wa rinlẹ̀ sínú ‘Islām ọ̀nà tààrà.” Nítorí náà, àdúà ifeṣẹ̀rinlẹ̀ sínú ẹ̀sìn ‘Islām tífí d’ojọ̀ ikú ni àdúà náà dúró fún. Àti pé, àyah 7 ti yanjú ọ̀rọ̀ náà pé, kí í ṣe ọ̀nà yehudi nítorí pé, wọ̀n ti di ẹ̀ni ibínú l’òdọ̀ Allāhu. Kí í sí ṣe ọ̀nà nasōrṑ nítorí pé, wọ̀n ti di oluṣinà. Ẹ̀ tún wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Al-’a’rōf; 7:23. = Kiyè sí il! l’dí tí àdúà yíí sí fi pàtàkì púpọ̀ ni pé, tí èniyàn bá ṣe ẹ̀sìn ‘Islām, kò lè jèrè rẹ̀ àyàfí kí ó kú sínú rẹ̀ nítorí sūrah Āli-’Imrōn; 3:102. Ẹ̀ tún wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Kōṣōs; 28:56.

7. ọ̀nà àwọn tí O ẹ̀ ọ̀dẹ̀ra fún,¹ yàtò sí (ọ̀nà) àwọn ẹ̀ni-ibínú (iyẹn, àwọn yẹhudi) àti (ọ̀nà) àwọn olùṣìnà (iyẹn, àwọn nasōrō).¹

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا

الضَّالِّينَ ﴿٥﴾

¹ 1. Àwọn wo gan-an ni àwọn tí Allāhu ẹ̀ ọ̀dẹ̀ra fún, tí àwa mùsùlùmí ní tọ ojù-ọ̀nà wọn? Ẹ ka sūrah Moryam;19:58.

Suuratul-Bakorah البقرة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹

الم

2. Tírà yíí, kò sí iyéméjì nínú rẹ. Ìmọ̀nà ni fún àwọn olùbèrù (Allāhu).

ذَلِكَ الَّذِي كُتِبَ لَكَ فِيهِ هُدًى
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾

3. (Àwọn olùbèrù Allāhu ni:) àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo nínú ìkòkò¹ àti àwọn tó ñ kírun àti àwọn tó ñ ná nínú ohun tí A pèsè fún wọn,¹¹

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾

4. àti àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo nínú ohun tí A sọkalẹ̀ fún ọ àti ohun tí A sọkalẹ̀ síwájú rẹ¹ àti

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا
أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ
يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

¹ 1. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn kan nínú àwọn onímọ̀ 'Islām máa ñ sọ pé irúfẹ̀ àwọn lẹ̀tà (háràfí) wònyí dúró fún àwọn ọ̀rọ̀ kan, ohun tí àwọn onímọ̀ 'Islām faramọ̀ jùlọ̀ ni pé, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - nikan ọ̀sọ̀sọ̀ l'Ó nímọ̀ jùlọ̀ nípá ohun tí Ó gbàlèrò pèlú àwọn harafi nàà. Látí ọ̀dọ̀ bàbà Huraerah - kí Allāhu yọ̀nú sí i - , dájúdájú Òjìşẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, ó sọ pé, "È má sọ ilé yín di itẹ̀. Dájúdájú èşù máa ñ sá kúró nínú ilé tí wọn ñ ké sūrah al-Bakorah nínú rẹ̀." Muslim ló gbà á wá nínú sọh̄thu rẹ̀.

¹¹ 1. Ní ti ikòkò, ohun tí wọn gbàlèrò pèlú rẹ̀ ní àyè yíí, orìşírìşí ni ọ̀rọ̀ àwọn aşıwájú lórí rẹ̀. Bàbà 'Āliyah sọ pé, "Wọn gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti àwọn mọ̀lāikah Rẹ̀ àti àwọn tírà Rẹ̀ àti àwọn Òjìşẹ̀ Rẹ̀ àti Ọgbà Ìdẹ̀rà Rẹ̀ àti Ipàdẹ̀ Rẹ̀ àti Işẹ̀mí lẹ̀yìn ikú. Ìkòkòkan iwònyí ni ikòkò." Suddiy sọ pé, látí ọ̀dọ̀ ọ̀mọ̀ 'Abbās àti ọ̀mọ̀ Mọs'ūd, "Ìkòkò ni ñhkan tí ó pamọ̀ fún àwọn ẹ̀rú nípá ọ̀rọ̀ Ọgbà Ìdẹ̀rà àti ọ̀rọ̀ Iná àti ñhkan tí wọn bá sọ nínú al-Kur'ān." 'Atọ̀' sọ pé, "Èni tí ó bá gbàgbọ̀ nínú Allāhu, ó kúkú ti gbàgbọ̀ nínú ikòkò." Ìkòkòkan ọ̀rọ̀ wònyí súnmọ̀ ara wọn tí ó ñ já sí itúmọ̀ ẹ̀yọ̀ kan, gbogbo rẹ̀ sì ni wọn gbàlèrò fún itúmọ̀ ikòkò. (Tafsīr bn Kathīr)

àwọn tó ní àmòdájú nípa Ojọ Ìkẹyin.²

5. Àwọn wònyẹn wà lórí imònà láti òdò Olúwa wọn. Àwọn wònyẹn gan-an ni olùjèrè.

6. Dájúdájú àwọn tó şàì gbàgbò, bákán nàà ni fún wọn, yálà o kilò fún wọn tàbí o kò kilò fún wọn, wọn kò níí gbàgbò.¹

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ
ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

¹ 1. Ìgbàkígbà tí àwọn nasōrō bá ka irú àyah yíí nínú al-Kur’ān, wọn a wí pé: “Al-Kur’ān gan-an sọ pé àwa mùsùlùmí gbòdò gbàgbò nínú bíbélí!” Ní àkókò ná, Allāhu kò dárúkò bíbélí nínú al-Kur’ān. Orúkò àwọn tírà mímọ́ tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - sọ nípa wọn nínú al-Kur’ān ni Zabūr, Suhuf, Taorāt àti ‘Injīl. Lẹyin nàà, ikòḡkan àwọn tírà wònyẹn ló wà fún iḡ Ànábì tí Allāhu fún nikan, kò sì kan iḡ mìíràn lẹyin wọn, gégé bí ó şe jé pé iḡ yẹn nikan ni Allāhu rán Ànábì tí ọrò kàn sí. Lẹyin nàà, Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - fi rinlẹ nínú al-Kur’ān pé kò sí ojúlówó àwọn tírà nàà mọ́ níta, gégé bí ó şe wà nínú sūrah al-Baqorah; 2:75 & 79, sūrah an-Nisā’; 4:46 àti sūrah al-Mō’idah; 5:13. Lóde òní yíí, bíbélí ti lé ní oríşì oḡbòḡ! Wàyí, níwòḡ ìgbà tí ó sì ti rinlẹ pé Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - sọ àwọn tírà kan kalẹ́ fún àwọn Ànábì kan tó şíwájú Ànábì wa - kí ikẹ́ Allāhu máa bá gbogbo wọn -, mùsùlùmí gbòdò gbàgbò pé Allāhu fún àwọn Ànábì kan ní tírà, şùgbòḡ kí í şe pé mùsùlùmí yòò sọ tírà nàà di ohun tí yòò máa kà àmbòşibòşí pé yòò tẹlẹ́ wọn. Nítorí nàà, al-Kur’ān alápòḡ-ònlẹ́ ni tírà ikẹyin láti òdò Allāhu fún gbogbo èdà. Kò sí òmíràn mọ́. 2. Kiyè sí i! Àyah kẹta àti ikẹrin ló ñ tùmò “àwọn olùbèrù Allāhu” tí ó jẹyọ ní iparí àyah kejì. Bákán nàà, ikòḡkan àwọn iròyin mārààrún wònyí “ìgbàgbò òdodo nínú ikòkò, ìrun kíkí, nínáwó sí ònà ètò, ìgbàgbò òdodo nínú gbogbo àwọn tírà sánmọ́ àti àmòdájú (ìgbàgbò òdodo) nínú Ojọ Ìkẹyin”, gbogbo iwònyí gbòdò wà lára ẹni tí ó bá fẹ́ wà nínú àwọn olùbèrù Allāhu.

¹¹ 1. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí kádàrá wọn lórí jìjẹ kẹfèrì wọn kò níí yí padà. Àmò ní ti àwọn tí kádàrá ìronúpiwàdà máa borí wọn, ikilò máa sọ wòḡ di mùsùlùmí. Àyah yíí sòkalẹ́ nítorí àwọn tí wòḡ ñ kú sínú kẹfèrì lẹyin tí ikilò ti dé etí ìgbò wòḡ pé, oḡo Iná ni gbogbo ẹni tí kò bá kú sínú ‘Islām. Nítorí nàà, àyah yíí kò sòkalẹ́ nítorí gbogbo àwọn aláìgbàgbò nítorí pé, a kúkú ñ fojú rí àwọn kan nínú wòḡ tí wòḡ ñ gba ‘Islām. Àti pé ọwọ́ àwọn tí àdánwò èdidí ọkàn, èdidí ìgbòrò àti èbibò ojú bá wà lára wòḡ ló máa takú sínú kẹfèrì rẹ́ tídí di ojọ́ ikú rẹ́.

7. Allāhu fi èdídí dí ọkàn wọn àti igrbòrò wọn. Èbìbò sì bo iríran wọn. Ìyà nílá sì wà fún wọn.

حَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ
وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿٧﴾

8. Ó n bẹ nínú àwọn èniyàn, ẹnì tó n wí pé: “A gbàgbọ́ nínú Allāhu àti Ọjọ̀ Ìkẹyìn.” Wọn kì í sí ẹ̀ onígbàgbọ̀ òdodo.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ
وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

9. Wọn n tan Allāhu àti àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo. Wọn kò sì tan ẹnì kan bí kò ẹ̀ ẹ̀mí ara wọn; wọn kò sì fura.

يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا
يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا
يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

10. Àrùn kan wà nínú ọkàn wọn¹, nítorí náà Allāhu ẹ̀ àlẹ́kún àrùn fún wọn.² Ìyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro sì wà fún wọn nítorí pé wọn n parọ̀!

فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ
مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾

11. Nígbà tí wọn bá sọ fún wọn pé: “È má ẹ̀bàjẹ̀ lórí ilẹ̀.” Wọn á wí pé: “Àwa kúkú ni alátùn-únṣe.”

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

12. È kíyè sí i! Dájúdájú àwọn gan-an ni òbìlẹ̀jẹ̀, sùgbọ̀n wọn kò fura.

إِلَّا أَنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا
يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

13. Nígbà tí wọn bá sọ fún wọn pé: “È gbàgbọ́ ní òdodo gégé bí àwọn èniyàn ẹ̀ gbàgbọ́.” Wọn á wí pé: “Sé kí á gbàgbọ́ gégé bí àwọn òmùgò ẹ̀ gbàgbọ́ ní?” È

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ
النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا ءَامَنَ

¹ 1. Àrùn iyèméjì àti iṣojúméjì sí àyah al-Kur’ān. ² 2. Ìyẹn ni pé, àrùn ọkàn wọn n lẹ́kún sí i nígbàkígbà tí àyah bá sọkalẹ̀ tí wọn n takò ó.

kíyè sí ! Dájúdájú àwọn gan-an ni òmùgò, sùgbọn wọn kò mò.

14. Nígbà tí wọn bá pàdé àwọn tó gbàgbò ní òdodo, wọn á wí pé: “A gbàgbò.” Nígbà tí ó bá sì kù wọn ku àwọn (eni) èsù wọn, wọn á wí pé: “Dájúdájú àwa n bẹ pẹlú yín, àwa kàn n ẹ ẹyẹ ni.”

15. Allāhu máa fi wọn ẹ ẹyẹ. Ó sì máa mú wọn lékún sí i nínú àgbéré wọn, tí wọn yòò máa pa rìdàrìdà.¹¹

السُّفَهَاءُ إِلَّا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ
وَلَكِن لَّا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا
وَإِذَا حَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا
مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَءُونَ ﴿١٥﴾

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي
طُغْيَانِهِم يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾

¹ 1. Kí í ẹ ẹyẹ gbogbo iṣe tí Allāhu bá fi rọ̀yìn Ara Rẹ̀ ni ó máa di orúkọ Rẹ̀ àfi èyí tí Allāhu bá fúnra Rẹ̀ mú wá gégé bí orúkọ Rẹ̀ nítorí àwọn idí wònyí: Ídí àkókọ: Nínú idí tí a kò gbòdò fi sọ gbogbo iṣe tí Allāhu bá fi rọ̀yìn Ara Rẹ̀ di orúkọ Rẹ̀ ni pé, Allāhu fi àwọn iṣe kan rọ̀yìn Ara Rẹ̀, tí àwọn iṣe nàà jẹ iṣe tó dúró sórí fífí orúkọ iṣe èdà sọ orúkọ èsan iṣe nàà. Irú rẹ̀ ló ẹ̀lẹ̀ nínú àyah tí à n tòṣe rẹ̀ lówọ̀ yíí. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kí í ẹ ẹyẹ olùṣeyẹyẹ (eni tí ó máa n ẹ ẹyẹ) tàbí oniyẹyẹ (eni tí èdà lè fi ẹ ẹyẹ). Ẹ̀ni kan kò si níí máa ẹ ẹyẹ àfi kí ó jẹ aláwàdà, oníranù. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kí í ẹ ẹyẹ àwàdà, kí í sẹ ẹ ẹyẹ ìranù. Èdà l'ó lè jẹ aláwàdà, oníranù. Nítorí nàà, kò sí orúkọ èsan tí a lè fún eni tí ó bá n fi Allāhu tàbí àyah Rẹ̀ tàbí Òjísẹ̀ Rẹ̀ ẹ ẹyẹ bí kò ẹ ẹyẹ. Ìyẹn ni pé, èsan yẹyẹ ni èsan olùṣeyẹyẹ. Síwájú sí i, irú èyí nàà ló ẹ̀lẹ̀ nínú sūrah an-Nisā' 4:142. Àwọn munāfiki ni ẹ̀lẹ̀tàn, Allāhu kí í ẹ ẹyẹ. Ẹ̀ni kan kò níí jẹ ẹ̀lẹ̀tàn àfi kí ó jẹ òpùrò, olùyapa-àdéhùn. Allāhu kí í ẹ ẹyẹ òpùrò. Allāhu gan-an ni Òdodo. Bákan nàà, Allāhu ni Olùmú-àdéhùn-ẹ. Àmọ̀ nígbà tí èdà bá lèrò pé òun lè tan Allāhu, Onímò-ìkòkò-àti-gbaṅgba, ohun tí ó máa jẹ èsan rẹ̀ lódò Allāhu kò níí jẹ kiní kan bí kò ẹ ẹyẹ. Ìyẹn ni pé, Allāhu yòò máa jẹ kí ẹ̀lẹ̀tàn nàà lèrò pé, òjẹ òun n jẹ Allāhu ni àṣírí òun kò fi tú síta. Kò sì sí òjẹ kan kan tí ó lè jẹ Allāhu. Ohun tí ẹ̀lẹ̀tàn n ẹ ẹyẹ ni ó rí ní èsan. Báyíí nàà ni ọ̀rọ̀ ẹ ẹyẹ rí lórí àwọn àyah tí Allāhu ti fi “mokr” àti “kaed” (ète) rọ̀yìn Ara Rẹ̀ gégé bí ó ẹ ẹyẹ wá nínú àwọn àyah wònyí: sūrah al-'A'rōf; 7:99, sūrah Yūnus; 10:21, sūrah ar-Ra'd; 13:42, sūrah at-Tōrīk; 86:16. Irú èyí nàà ló ẹ̀lẹ̀ nínú sūrah as-Sajdah; 32:14. Ìyẹn ni pé, igbàgbé ni èsan igbàgbé, kí í ẹ ẹyẹ pé Allāhu jẹ onígbàgbé (eni tó máa n gbàgbé nṅkan) tàbí eni tí ó yẹ kí èdà gbàgbé. Ẹ̀ni tí wọn bá kọ ní èkò, tí ó si gbàgbé rẹ̀ tàbí eni tí inú rẹ̀ bá bu ni onígbàgbé. Allāhu mò, Ó sì ga tayọ̀ iwònyẹn. Nítorí nàà, eni tí ó bá gbàgbé Allāhu nílé ayé ni eni tí ó pa Allāhu tì, tí kò si jòsin fún Un. Kí ni ó máa jẹ èsan rẹ̀ lódò Allāhu bí kò ẹ ẹyẹ pé kí Allāhu pa òun nàà tì sinú iyà Iná gbére. Ìyẹn ni pé, Allāhu kò níí fún un ní àṅfààní kan kan láti jáde kùrò nínú Iná. Ẹ̀sẹ̀ èyí wá tùmọ̀ sí pé Allāhu máa n gbàgbé bí? Rára o. Ẹ̀bí ohun tí àgbẹ̀ bá

gbìn sínú ilẹ̀ ló máa ká léré oko. Gbogbo iṣẹ̀lẹ̀ wònyí ní wòn ñ pé ní “muṣākalah” fífi iṣẹ̀ jọ ẹ̀san iṣẹ̀. Ìdí kejì: Nínú ìdí tí a kò gbòdò fi sọ gbogbo iṣe tí Allāhu bá fi ròyìn Ara Rẹ̀ di orúkọ Rẹ̀ ni pé, Allāhu fi àwọn iṣe kan ròyìn Ara Rẹ̀, tí àwọn iṣe náà jẹ̀ iṣe tó dúró sórí fífi gbólóhùn “kunfayakūn” Rẹ̀ kún iṣe ọwọ̀ èdá nítorí kí iṣe náà lè di òhun. Mùsùlùmí kò sì gbòdò sọ irúfẹ̀ iṣe náà di orúkọ Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - . Irú rẹ̀ ló ṣeṣẹ̀ nínú sūrah al-’Anfāl; 8:17. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - kò fi Ọwọ̀ ara Rẹ̀ jùkò. Òkò tí Ànabí Muhammad - kí ikẹ̀ àtí ọ̀là Allāhu máa bá a - sì jù lu àwọn ọ̀tá lójú ogun kí í ṣe òkò tí ó lè gba ẹ̀mí lára ẹ̀niyàn. Àmọ̀ òkò náà gba ẹ̀mí wọn pèlú “kunfayakūn” Allāhu. Še a wá lè pe Allāhu ní ònǹkò bí nítorí pé Ó fi iṣe òkò jìjù ròyìn Ara Rẹ̀. Rárá. 1. Kí í ṣe gbogbo iṣe tí Allāhu bá fi ròyìn Ara Rẹ̀ ni ó máa di orúkọ Rẹ̀ àfi èyí tí Allāhu bá fúnra Rẹ̀ mú wá gégé bí orúkọ Rẹ̀ nítorí àwọn ìdí wònyí: Ìdí àkókò: Nínú ìdí tí a kò gbòdò fi sọ gbogbo iṣe tí Allāhu bá fi ròyìn Ara Rẹ̀ di orúkọ Rẹ̀ ni pé, Allāhu fi àwọn iṣe kan ròyìn Ara Rẹ̀, tí àwọn iṣe náà jẹ̀ iṣe tó dúró sórí fífi orúkọ iṣe èdá sọ orúkọ ẹ̀san iṣe náà. Irú rẹ̀ ló ṣeṣẹ̀ nínú āyah tí à ñ ṣeṣe rẹ̀ lẹ̀wọ̀ yí. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - kí í ṣe olùṣeyèyè (ẹ̀ni tí ó máa ñ ṣe yèyè) tàbí oníyèyè (ẹ̀ni tí èdà lè fi ṣe yèyè). Ẹ̀ni kan kò sì níí máa ṣe yèyè àfi kí ó jẹ̀ aláwàdà, oníranù. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - kí í ṣe àwàdà, kí í sì ṣe ìranù. Èdà l’ó lè jẹ̀ aláwàdà, oníranù. Nítorí náà, kò sí orúkọ ẹ̀san tí a lè fún ẹ̀ni tí ó bá ñ fi Allāhu tàbí āyah Rẹ̀ tàbí Ọ̀jìṣe Rẹ̀ ṣe yèyè bí kò ṣe yèyè. Iyẹn ni pé, ẹ̀san yèyè ni ẹ̀san olùṣeyèyè. Síwájú sí í, irú èyí náà ló ṣeṣẹ̀ nínú sūrah an-Nisā’ 4:142. Àwọn munāfikí ni eḷétàn, Allāhu kí í ṣe eḷétàn. Ẹ̀ni kan kò níí jẹ̀ eḷétàn àfi kí ó jẹ̀ ọ̀pùrọ̀, olùyapa-àdèhùn. Allāhu kí í ṣe ọ̀pùrọ̀. Allāhu gan-an ni Ọ̀dodo. Bákan náà, Allāhu ni Olùmù-àdèhùn-ṣe. Àmọ̀ nígbà tí èdà bá lérò pé òun lè tan Allāhu, Onímò-ìkòkò-àtí-gbaṅgba, ohun tí ó máa jẹ̀ ẹ̀san rẹ̀ lódò Allāhu kò níí jẹ̀ kíni kan bí kò ṣe èdẹ̀. Iyẹn ni pé, Allāhu yòò máa jẹ̀ kí eḷétàn náà lérò pé, ọ̀jé òun ñ jẹ̀ Allāhu ni àṣírí òun kò fi tú síta. Kò sì sí ọ̀jé kan kan tí ó lè jẹ̀ Allāhu. Ohun tí eḷétàn ñ ṣe ni ó rí ní ẹ̀san. Báylí náà ni ọ̀rọ̀ ṣe rí lórí àwọn āyah tí Allāhu ti fi “mokr” àtí “kaed” (ète) ròyìn Ara Rẹ̀ gégé bí ó ṣe wá nínú àwọn āyah wònyí: sūrah al-’A’rōf; 7:99, sūrah Yūnus; 10:21, sūrah ar-Ra’d; 13:42, sūrah at-Tōrik; 86:16. Irú èyí náà ló ṣeṣẹ̀ nínú sūrah as-Sajdah; 32:14. Iyẹn ni pé, igbàgbé ni ẹ̀san igbàgbé, kí í ṣe pé Allāhu jẹ̀ onígbàgbé (ẹ̀ni tó máa ñ gbàgbé n̄nkan) tàbí ẹ̀ni tí ó yẹ̀ kí èdà gbàgbé. Ẹ̀ni tí wòn bá kọ̀ ní èkò, tí ó sì gbàgbé rẹ̀ tàbí ẹ̀ni tí inú rẹ̀ bá bu ni onígbàgbé. Allāhu mọ̀, Ó sì ga tayọ̀ iwònyen. Nítorí náà, ẹ̀ni tí ó bá gbàgbé Allāhu nílé ayé ni ẹ̀ni tí ó pa Allāhu tì, tí kò sì jòsìn fún Un. Kí ni ó máa jẹ̀ ẹ̀san rẹ̀ lódò Allāhu bí kò ṣe pé kí Allāhu pa òun náà tì sínú iyá Iná gbére. Iyẹn ni pé, Allāhu kò níí fún un ní ànfaàní kan kan láti jáde kùrò nínú Iná. Še èyí wá tùmọ̀ sí pé Allāhu máa ñ gbàgbé bí? Rárá o. Šebí ohun tí àgbè bá gbìn sínú ilẹ̀ ló máa ká léré oko. Gbogbo iṣẹ̀lẹ̀ wònyí ní wòn ñ pé ní “muṣākalah” fífi iṣẹ̀ jọ ẹ̀san iṣẹ̀. Ìdí kejì: Nínú ìdí tí a kò gbòdò fi sọ gbogbo iṣe tí Allāhu bá fi ròyìn Ara Rẹ̀ di orúkọ Rẹ̀ ni pé, Allāhu fi àwọn iṣe kan ròyìn Ara Rẹ̀, tí àwọn iṣe náà jẹ̀ iṣe tó dúró sórí fífi gbólóhùn “kunfayakūn” Rẹ̀ kún iṣe ọwọ̀ èdá nítorí kí iṣe náà lè di òhun. Mùsùlùmí kò sì gbòdò sọ irúfẹ̀ iṣe náà di orúkọ Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - . Irú rẹ̀ ló ṣeṣẹ̀ nínú sūrah al-’Anfāl; 8:17. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - kò fi Ọwọ̀ ara Rẹ̀ jùkò. Òkò tí Ànabí Muhammad - kí ikẹ̀ àtí ọ̀là Allāhu máa bá a - sì jù lu àwọn ọ̀tá lójú ogun kí í ṣe òkò tí ó lè gba ẹ̀mí

16. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí wọn fi ìmọ̀nà ra ìṣìnà.¹ Nítorí náà, òkòwò wọn kò lérè, wọn kò sì jé olùmònà.!

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الصَّلَاةَ
بِالْهَدَىٰ فَمَا رِيحَتْ يَجْرُثُهُمْ وَمَا
كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٦﴾

17. Àpèjúwe wọn dà bí àpèjúwe ẹni tí ó tan iná, sùgbón nígbà tí ìmọ̀lẹ̀ tà̀n sí àyíká rẹ̀ tán, Allāhu mú ìmọ̀lẹ̀ wọn lọ, Ó sì fi wọn sílẹ̀ sínú àwọn òkùnkùn; wọn kò sì ríran mọ.

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا
فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ
بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلْمَةٍ لَا
يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾

18. Adití, ayaya, afójú ni wọn; nítorí náà wọn kò ní fẹ́rì padà.

صُمُّ بُكْمٌ عُمَىٰ فَهُمْ لَا
يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

19. Tàbí (àpèjúwe wọn) dà bí òjò nílá tí ń rọ̀ láti sánmọ̀. Ó mú àwọn òkùnkùn, àrà sísán àti mọ̀nàmóná lówọ̀. Wọn ń fi ika wọn sínú etí wọn nítorí àwọn iná láti ojú sánmọ̀ fún ìbẹ̀rù ikú. Allāhu sì yí àwọn aláìgbàgbọ̀ ká.

أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ
وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصْدِعُهُمْ فِي
ءَادَانِهِمْ مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ
وَاللَّهُ مُخِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

20. Mọ̀nàmóná náà fẹ̀ẹ̀ mú ìrìran wọn lọ. Ìgbàkígba tí ó bá tan ìmọ̀lẹ̀ sí wọn, wọn á rìn lọ níńú rẹ̀. Nígbà tí ó bá sì sòòòkùn mọ̀ wọn, wọn á dúró si. Àti pé tí ó bá jé pé Allāhu bá fẹ̀, dájúdájú ìbá gba ìgbọ̀rọ̀ wọn

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطِفُ أَبْصَرَهُمْ كُلَّمَا
أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ
عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ

lára èniyàn. Àmọ̀ òkò náà gba ẹ̀mí wọn pèlù “kunfayakūn” Allāhu. Še a wá lè pe Allāhu ní ò̀nìkò bí nitorí pé Ó fi iṣẹ̀ òkò jìjù rọ̀yìn Ara Rẹ̀. Ràrá.

¹ 1. Omọ ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí àwọn méjèèjì - sọ pé, “Wọn mú ìṣìnà, wọn sì fi ìmọ̀nà sílẹ̀.” Tafsīr bun Kathīr. Omọ ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí àwọn méjèèjì - sọ pé, “Wọn mú ìṣìnà, wọn sì fi ìmọ̀nà sílẹ̀.” Tafsīr bun Kathīr.

àti iríran wọn. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo ññkan.

21. Èyin èniyàn, ẹ jòsìn fún Olúwa yín, Èni tí Ó dá èyin àti àwọn tó şiwájú yín, nítorí kí ẹ lè şóra (fún iyà Iná).¹

22. (È jòsìn fún) Èni tí Ó şe ilẹ̀ fún yín ní itẹ̀, (Ó şe) sánmò ní àjà (le yín lóri), Ó sọ omi kalẹ̀ láti sánmò (fún yín), Ó sì fi mú àwọn èso jáde ní iḡe-ìmu fún yín. Nítorí nàà, ẹ má şe bá Allāhu wá akegbẹ̀, ẹ sì mò (pé kò ní akegbẹ̀).

23. Tí ẹ bá wà nínú iyémèjì nípa ohun tí A sọkalẹ̀ fún ẹrúsìn Wa, nítorí nàà, ẹ mú sūrah kan wá bí irú rẹ̀, kí ẹ sì pe àwọn ẹlẹ̀rìí yín, yàtò sí Allāhu, tí ẹ bá jẹ̀ olódodo.

24. Tí ẹ kò bá sì şe bẹ̀ẹ̀, ẹ kò wulẹ̀ lè şe bẹ̀ẹ̀, nítorí nàà, ẹ şóra fún Iná, èyí tí ìkoná rẹ̀ jẹ̀ àwọn èniyàn àti òkúta tí wọn pa lésè sílẹ̀ de àwọn aláìgbàgbọ̀.

يَسْمِعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمْ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أُندَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُوتِيَ وَفُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۗ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

¹ 1. Kalmọh “لَعَلَّ” “la’alla” ní itumọ̀ mẹ̀ta. Irètí, nítorí àti igbájú. (Kurtubiy) Iyẹn tùmọ̀ sí pé, ﴿ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾ máa tùmọ̀ sí (1) Bí ẹ bá ń jòsìn fún Allāhu, irètí wà fún yín pé ẹ máa di olùbèrù Rẹ̀. (2) Nítorí kí ẹ lè şóra fún Iná, ẹ máa jòsìn fún Allāhu. Iyẹn ni pé, kò sí ònà miiran láti fi şóra fún Iná bí kò şe jìjòsìn fún Allāhu. (3) È gbájú. (4) ibèrù Allāhu nípasẹ̀ àşẹ̀ t’Ó pa yín pé kí ẹ máa jòsìn fún Un.

25. Fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ àwọn iṣẹ rere ní ìrò idúnnú pé, dájúdájú àwọn Ọgbà Ìdèra kan n bẹ fún wọn, èyí tí àwọn odò n ẹ̀n nì ìsàlẹ̀ rẹ̀. Ọ̀gbàkígba tí A bá p'èsè jíjẹ-mímu kan fún wọn nínú èso rẹ̀, wọn yóò sọ pé: "Èyí ni wọn ti pèsè fún wa tẹlẹ̀tẹlẹ̀." - Wọn mú un wá fún wọn ní ìrísí kan náà ni (àmọ̀ pẹ̀lú adùn ọ̀tọ̀tọ̀). - Àwọn iyàwó mímọ̀ sì n bẹ̀ fún wọn nínú Ọgbà Ìdèra. Olùṣegbère sì ni wọn nínú rẹ̀.

26. Dájúdájú Allāhu kò níí tíjù láti fí ohun kan (tí ó mọ) bí ẹfọ̀n tàbí ohun tí ó jù ú lọ ẹ̀kàwé ọ̀dò. Ní ti àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, wọn yóò mọ̀ pé dájúdájú òdodo ni láti ọ̀dò Olúwa wọn. Ní ti àwọn tó ẹ̀sàlẹ̀ gbàgbọ̀, wọn yóò wí pé: "Kí ni ohun tí Allāhu gbàlèrò pẹ̀lú àkàwé yìí?" Allāhu n fí ẹ̀sì ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ lónà. Ó sì n fí tó ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ sọ̀nà. Kò sì níí fí ẹ̀sì ẹ̀nikẹ̀ni lónà àyàfí àwọn arúfin.¹¹

27. (Àwọn arúfin náà ni) àwọn tó n yẹ májẹmu Allāhu lẹyìn tí májẹmu náà ti fidí múlẹ̀, wọn tún n já ohun tí Allāhu pa láṣẹ̀ pé kí wọn dàpọ̀, wọn sì n ẹ̀sì ibàjẹ̀ lórí ilẹ̀, àwọn wọ̀nyẹn gan-an ni ẹ̀ni ọ̀fò.

وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

*إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَالِسُونَ ﴿٢٧﴾

¹ 1. Itumọ "fasiK" ni ẹni tí ó jáde kúrò lábẹ̀ ẹ̀sẹ̀ Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a -; ẹ̀ni tí ó gbẹ̀ ẹ̀sẹ̀ Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ jù sílẹ̀.

28. Báwo ni ẹ ẹ se n sàì gbàgbò nínú Allāhu ná! Bẹ̀ẹ̀ sì ni òkú ni yín (tẹ̀lẹ̀), Ó sì sọ yín di aláàyè. Lẹ̀yìn náà, Ó máa sọ yín di òkú. Lẹ̀yìn náà, Ó máa sọ yín di aláàyè. Lẹ̀yìn náà, ọ̀dọ̀ Rẹ̀ ni wọn yòò da yín padà sí.¹

29. Òun ni Ẹ̀ni tí Ó dá ohunkóhun tó wà lóri ilẹ̀ fún yín pátápátá. Lẹ̀yìn náà, Ó wà l'òkè sánmọ̀, Ó sì ẹ̀ wọn tógún régé sí sánmọ̀ méje. Òun sì ni Onímọ̀ nípa gbogbo ñhkan.¹¹

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا
فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ
فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọ̀rọ̀ sūrah Gōfir, 40:11.

¹¹ 1. Àwọn kan wí pé, “Sūrah al-Bakorah; 2:29 tako sūrah an-Nāzi’āt; 79:27-30 nítorí pé, ikíni n sọ pé ilẹ̀ ni Allāhu kókọ́ dá Ẹ̀wájú sánmọ̀, ikeji si n sọ pé sánmọ̀ ni Allāhu kókọ́ dá Ẹ̀wájú ilẹ̀!” Èsì: Èyí jẹ́ “itakora tófẹ̀jobẹ̀ẹ̀”, kí í ẹ̀ “itakora tóribẹ̀ẹ̀”. Àlàyẹ̀ rẹ̀ niyí, iṣẹ̀dá ilẹ̀ Ẹ̀wájú iṣẹ̀dá sánmọ̀ gégé bí àyah tinú sūrah Bakorah yẹn ẹ̀ fi rinlẹ̀. Àmọ́ kí í ẹ̀ ọ̀rọ̀ nípa iṣẹ̀dá ilẹ̀ ni àyah sūrah an-Nāzi’āt n sọ̀rọ̀ nípa rẹ̀. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - kò sì lo ọ̀rọ̀ tó tùmọ̀ sí iṣẹ̀dá ilẹ̀ nínú àyah t’Ó ti dárúkọ̀ ilẹ̀, iyeṅ àyah 30 nínú sūrah an-Nāzi’āt. Kalmọ̀h “dahāhā” ni Allāhu lò níbẹ̀ fún ilẹ̀. Itumọ̀ “dahāhā” sì ni pé “Ó tẹ̀ ilẹ̀ perẹ̀ṣe”. Ẹ̀ tún wo sūrah al-Hijr; 15:19. Àlàyẹ̀ tí àwọn onímọ̀ ‘Islām mú wá nípa èyí ni pé, iṣẹ̀dá ilẹ̀ wáyé fún ojọ̀ méjì. Lẹ̀yìn náà, iṣẹ̀dá gbogbo ohun tó máa wà nínú ilẹ̀ ní àwọn igi, àwọn ibúddò, àwọn àpátá, àwọn àlùmọ̀nì ilẹ̀, àwọn oúnjẹ̀ èniyàn, àwọn oúnjẹ̀ àlùjānnù àti àwọn oúnjẹ̀ gbogbo abẹ̀mí wáyé fún ojọ̀ méjì. Lẹ̀yìn náà, iṣẹ̀dá sánmọ̀ pẹ̀lú àwọn ẹ̀rù inú rẹ̀ ní àwọn iràwọ̀, ọ̀ṣùpá, ọ̀dòrùn àti ọ̀jò wáyé fún ojọ̀ méjì. Àpapọ̀ gbogbo ojọ̀ iṣẹ̀dá wọ̀nyí jẹ́ ojọ̀ méfá. Àmọ́, ilẹ̀ tóhun tí àwọn ẹ̀rù inú rẹ̀ sì wà roboto tí Allāhu fi parí iṣẹ̀dá sánmọ̀. Sísọ̀ ilẹ̀ roboto di ilẹ̀ perẹ̀ṣe wá ẹ̀lẹ̀ lẹ̀yìn iṣẹ̀dá sánmọ̀. Ohun tí ó sì fa èyí ni pé, ilẹ̀ búkátá sí ìmọ̀lẹ̀ ọ̀ṣùpá àti ìmọ̀lẹ̀ ọ̀dòrùn nítorí kí àwọn ohun gbogbo tí Allāhu ti ẹ̀dá sínú ilẹ̀ lè máa gbèrù sí í. Báiyí ni Allāhu ẹ̀ tẹ̀ ilẹ̀ perẹ̀ṣe fún ọ̀ṣùpá, iràwọ̀ àti ọ̀dòrùn nítorí kí wọn lè rí iṣẹ̀ ẹ̀ lára ilẹ̀, Ó sì fi àwọn àpátá inú ilẹ̀ ẹ̀ ẹ̀sọ̀ t’Ó fi kan ilẹ̀ nítorí kí àwọn ibúddò má lè yí ilẹ̀ dànù. Nítorí náà, Allāhu ti parí iṣẹ̀dá ilẹ̀ àti ohun inú rẹ̀ Ẹ̀wájú iṣẹ̀dá sánmọ̀. Àmọ́ Ó sọ̀ ilẹ̀ roboto di ilẹ̀ perẹ̀ṣe lẹ̀yìn iṣẹ̀dá sánmọ̀. Kí í ẹ̀ pé Ó ẹ̀dá ilẹ̀ lẹ̀yìn sánmọ̀. Nítorí náà, kò sí itakora tóribẹ̀ẹ̀ nínú àwọn àyah náà. W-Allāhu ‘alam.

30. (Rántí) nígbà tí Olúwa rẹ sọ fún àwọn mọlāika pé: “Dájúdájú Èmi yóò fi àrólé kan sórí ilẹ.”¹ Wọn sọ pé: “Şé ìwo yóò fi ẹni tí ó máa şebàjẹ síbẹ, tí ó sì máa ta èjẹ sílẹ? Àwa sì n ẹ àfòmọ àti ẹyin fún Ọ. A oò máa ẹ àfòmọ fún Ọ sẹ!” Ó sọ pé: “Dájúdájú Èmi mọ ohun tí ẹyin kò mò.”¹

31. Allāhu fi gbogbo àwọn orúkọ náà mọ Ādam. Lẹyin náà, Ó kó wọn síwájú àwọn mọlāika, Ó sì sọ pé: “Ẹ sọ àwọn orúkọ iwònyí fún Mi, tí ẹ bá jẹ olódodo.”

32. Wọn sọ pé: “Mímọ ni fún Ọ, kò sí ìmọ kan fún wa àyàfi ohun tí O fi mọ wá. Dájúdájú Ìwo, Ìwo ni Onímọ, Ọlógbón.”

33. Ó sọ pé: “Ādam, sọ orúkọ wọn fún wọn.” Nígbà tí ó sọ orúkọ wọn fún wọn tán, Ó sọ pé: “Şé Èmi kò sọ fún yín pé dájúdájú Èmi nímọ ìkòkò àwọn sánmọ àti ilẹ, Mo sì nímọ ohun tí ẹ n ẹ àfihàn rẹ àti ohun tí ẹ n fi pamọ?”

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّىۤ جَاعِلٌ فِىۤ الْاَرْضِ خَلِيۡفَةًۭ قَالُوۡۤا اَتَجْعَلُ فِيۡهَا مَنۡ يُفْسِدُ فِيۡهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَآءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَۗ قَالَ اِنِّىۤۤ اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُوۡنَ ﴿۳۰﴾

وَعَلَّمَ ءَادَمَ الْاَسْمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ اَنْبِئُوْنِىۤ بِاَسْمَآءِ هٰۤؤُلَآءِۗ اِنۡ كُنْتُمْ صٰدِقِيۡنَ ﴿۳۱﴾

قَالُوۡۤا سُبْحٰنَكَ لَا عِلْمَ لَنَاۤ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَاۗ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيۡمُ الْحَكِيۡمُ ﴿۳۲﴾

قَالَ يٰۤاٰدَمُ اَنْبِئْهُمْ بِاَسْمَآئِهِمْۗ فَلَمَّآ اَنْبَاَهُمْ بِاَسْمَآئِهِمْۗ قَالَ اَلَمْ اَقُلۡ لَّكُمْ اِنِّىۤۤ اَعْلَمُ غَيْۡبَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاَعْلَمُ مَا تُبْدُوۡنَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُوۡنَ ﴿۳۳﴾

¹ 1. Ànàbí Ādam - kí olà Allāhu máa bá a - jẹ àrólé nitorí pé, ó jẹ ẹdà tí yóò máa bímọ, tí àwọn omọ rẹ náà yóò máa bímọ àti bẹẹ bẹẹ lọ. Àwọn mọlāika kò sì lè jẹ àrólé nitorí pé, bíbí omọ kò sí nínú ìşedá tiwọn.

34. (Rántí) nígbà tí A sọ fún àwọn mọlāika pé: “È forí kanlẹ kí (Ànábí) Ādam.”¹ Wọn sì forí kanlẹ kí i àyàfi 'Iblīs.² Ó kò, ó sì ẹ igbéraga. Ó sì wà nínú àwọn aláìgbàgbọ.¹

35. A sì sọ pé: “Ādam, iwọ àti iyàwọ rẹ, ẹ máa gbé nínú Ogbà Ìdèra. Kí ẹ máa jẹ nínú rẹ ní gbẹdẹmukẹ ní ibikíbi tí ẹ bá fẹ. Kí ẹ sì má ẹ súnmọ igi yìí, kí ẹ má baà wà nínú àwọn alágbòsì.”¹¹

36. Lẹyìn nàà, Èsù yẹ àwọn méjèjèì lésẹ kúrò nínú Ogbà Ìdèra, ó sì mú wọn jáde kúrò nínú ibi tí wọn wà. A sì sọ pé: “È sọkalẹ, ọtá ní apá kan yín jẹ fún apá kan. Ibùgbé àti ñhkan igbádùn sì n bẹ fún yín lóri ilẹ tí tí di igbà kan.”

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ
وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ
وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا
حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ
الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا
مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا
بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي
الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

¹ 1. Iforíkanlẹ-kíni èyí tí Allāhu - subhānahu wa ta'āla - pa láṣẹ fún àwọn mọlāika Rẹ, ó ti di èèwọ fún ijọ Ànábí wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Èyí ni pé, kò bá ọfin 'Islām mu fún ẹníkẹni láti forí kanlẹ kí ẹlómííràn, ẹnì yòówù ibàà jẹ. Ídì ni pé, nínú hadīth Abū Huraerah, láti ọdọ Ànábí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Ó sọ pé: “Èmi ibá jẹ apàṣẹ fún ẹnì kan pé kí ó forí kanlẹ kí ẹlómííràn ni, èmi ibá pa iyàwọ ní àṣẹ pé kí ó forí kanlẹ kí ọkọ rẹ.” (Sunan at-Tirmithiy; 1159, 'Abū Dāwud; 2140. Šeek Albāniy sọ pé: Hadīth nàà dára, ó ní aláàfáà.) Ipò tí iforíkanlẹ-kíni wà nàà ni Ìdòbálẹ-kíni, ikúnlẹ-kíni àti títẹ-kíni. Gbogbo iwọnyí ni kò létọ mọ. Àṣà ikíni tí ẹsìn 'Islām faramọ ni sísalámọ (iyen ni, sí sọ pé “as-salām 'aleekum warahmottullāh wabarakātuh”) àti bíbọ ọwọ ní ibi tí ó ti ní ẹtọ. 2. 'Iblīs ni àlàjẹ rẹ n jẹ Šaetōn. Àwọn kan kà á mọ ara àwọn mọlāika. Wọn tún lèrò pé Šaetōn jẹ onímọ-jùlọ àti olùjòsin-jùlọ láààrin àwọn mọlāika šíwájú kí ó tó di ẹnì-ẹkọ. Àmọ sá, ọrọ kò rí bẹẹ rárá. Ẹyọ kan nínú àwọn àlujànnú ni 'Iblīs, gégé bí èyí ẹ rinlẹ nínú sūrah al-Kahf; 18:50. Allāhu kò sì fi imọ àti ijòsin rọyìn Šaetōn rí.

¹¹ 1. Nípa èsò tí Ànábí Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - jẹ, ẹ wo itọṣẹ-ọrọ sūrah al-'Arōf; 7:22.

37. Lẹ̀yìn náà, (Ànábì) Ādam rí àwọn ọ̀rọ̀ kan gbà láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Ó sì gba ìronúṣìwàdà rẹ̀. Dájúdájú Allāhu, Ọ̀un ni Olùgba-ìronúṣìwàdà, Àṣàkẹ̀-ọ̀run.

فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

38. A sọ pé¹: “Gbogbo yín, ẹ̀ sọkalẹ̀ kúrò nínú rẹ̀. Nígbà tí ìmọ̀nà bá dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Mi, ẹnì tí ó bá tẹ̀lẹ̀ ìmọ̀nà Mi, ipáyà kò ní sí fún wọn. Wọn kò sì níí banújẹ̀.¹

قُلْنَا أَهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

39. Àwọn tó bá sì ṣàì gbàgbọ̀, tí wọn pe àwọn āyah Wa ní irọ̀, àwọn wọ̀nyẹn ni èrò inú Iná. Olùṣegbére ni wọn nínú rẹ̀.”

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

40. Èyìn ọ̀mọ̀ 'Isrō'īl,¹ ẹ̀ rántí ìdẹ̀ra Mi, èyí tí Mo ẹ̀ fún yín. Ẹ̀ mú májẹ̀mu Mi ẹ̀, Mo máa mú (ẹ̀san) májẹ̀mu yín ẹ̀. Èmi nìkan ni kí ẹ̀ sì páyà.¹¹

يَسِّرِي إِسْرَائِيلَ أَذْكَرُوا نِعْمَتِي الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِنِّي فَأَرْحَمُونَ ﴿٤٠﴾

¹ 1. Kiyè sí i, nígbàkígbà tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - bá lo ọ̀rọ̀ arọ̀pò-orúko “ọ̀pọ̀” dípò “ẹ̀yọ̀” fún ara Rẹ̀, kò tùmọ̀ sí pé “Olọ̀hun Ọ̀dodo” pọ̀ ní òhàkà. Ọ̀rọ̀ arọ̀pò-orúko ọ̀pọ̀ lè dúró fún ọ̀pọ̀ ní òhàkà tàbí àpọ̀nlé. Ibikíbi tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - bá ti lo ọ̀rọ̀ arọ̀pò-orúko “ọ̀pọ̀” nínú al-Kur'ān tàbí ọ̀rọ̀-orúko “ọ̀pọ̀” tàbí ọ̀rọ̀-ìṣe “ọ̀pọ̀”, kò tùmọ̀ sí “Olọ̀hun” púpọ̀ rárá. Àmọ̀ Ó n ẹ̀ àpọ̀nlé fún ìṣe ọ̀wọ̀ Rẹ̀ ni. Kí èyí lè dájú pé iwọ̀nyí kò tùmọ̀ sí “Olọ̀hun” púpọ̀, ṣébí ìtùmọ̀ olọ̀hun ni ẹnì tí wọn n jọ̀sin fún tàbí ẹnì tí wọn n bọ̀, idí niyí tó fi jẹ̀ pé ibikíbi tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - bá ti sọ̀rọ̀ kan jíjọ̀sin fún Un kí i lo ọ̀rọ̀-orúko tàbí ọ̀rọ̀ arọ̀pò-orúko kan àfi “ẹ̀yọ̀”. Èyí ló fi rinlẹ̀ pé ọ̀kan ṣọ̀so ni Olọ̀hun Ọ̀dodo tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sin fún ní ọ̀nà ọ̀dodo, àmọ̀ Ó lè lo ọ̀rọ̀ arọ̀pò-orúko ọ̀pọ̀ “Àwa” fún ara Rẹ̀ ní ti ìtùmọ̀ àpọ̀nlé.

¹¹ 1. Ibn 'Abbās - kí Allāhu yọ̀nú sí i - sọ̀ pé: “Nínú èdè 'Abrañiyah (Héberú), “Isrō” tùmọ̀ sí “erú”, “īl” sí tùmọ̀ sí “Allāhu”. Èyí já sí pé, “erú Allāhu” ni ìtùmọ̀ “Isrō'īl”. (Tọ̀bariy)

41. E gbàgbọ nínú ohun tí Mo sọkalẹ̀, tí ó n fi ohun tó jẹ̀ òdodo rinlẹ̀ nípa èyí tó wà pẹ̀lú yín. E má ẹ̀ jẹ̀ ẹnì àkókọ́ tí ó máa Ẹ̀ àì gbàgbọ́ nínú rẹ̀. E má ẹ̀ ta àwọn àyah Mi ní owó pọ̀ọkú.¹ Èmi nìkan Ẹ̀ ọ̀so ni kí ẹ̀ sì bẹ̀rù.¹

42. E má da irọ̀ pọ̀ mọ̀ òdodo, ẹ̀ sì má fi òdodo pamọ̀ nígbà tí ẹ̀yin mọ̀ (òdodo).

43. E kírun, ẹ̀ yọ zakāh, kí ẹ̀ sì dáwọ̀tẹ̀ orúnkún pẹ̀lú àwọn olùdàwọ̀tẹ̀-orúnkún (lórí irun).

44. Ẹ̀ ẹ̀yin yóò máa pa àwọn ènìyàn l'áṣẹ̀ ohun rere, ẹ̀ sì n gbàgbé ẹ̀mí ara yín, ẹ̀yin sì n ké Tíra, ẹ̀ ẹ̀ kò ẹ̀ Ẹ̀ làákayè ni!

45. E wá oore (Allāhu) pẹ̀lú sùúrù¹ àti irun kíkí. Dájúdájú ó lágbara (láti ẹ̀ bẹ̀) àyàfi fún àwọn olùpáyà (Allāhu),¹¹

46. (Àwọn olùpáyà Allāhu ni) àwọn tó mọ̀ dájúdájú pé, àwọn yóò padẹ̀ Olúwa wọn, àti pé dájúdájú àwọn yóò padà sí ọ̀dọ̀ Rẹ̀.

وَعَامِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ ۗ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا ۗ وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ ﴿٤١﴾

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَكَفْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾

* أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾

وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿٤٥﴾

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلْقُوا رَبِّهِمْ ۗ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾

¹ 1. Títa àyah Taorāt àti 'Injīl "bíbéli" ní owó pọ̀ọkú ni títí ọ̀wọ̀ bọ̀ ọ̀ lójú nítórí kí wọn lè jáde kùrò lábẹ̀ ọ̀fin Allāhu fún igbádùn ayé.

¹¹ 1. Mèta ni sùúrù yìí pín sí. Ìkíní: Dídúró Ẹ̀shìn nínú ẹ̀shìn 'Islām. Ìkejì: Ẹ̀ṣẹ̀ Ìfaradà lórí àdánwò àti níní àtẹ̀mọ̀ra inira. Ìkẹ̀ta: Sísá fún ẹ̀ṣẹ̀.

47. Èyin ọmọ 'Isrō'Ṭī, ẹ rántí idèra
Mi, èyí tí Mo fi şèdèra fún yín.
Dájúdájú Ēmi tún şoore àjùlọ fún
yín lóri àwọn èdá (àsìkò yín).

يَتَّبِعِي إِسْرَائِيلَ أَذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي
أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٥٧﴾

48. Ẹ bèrù ọjọ kan tí ẹmí kan kò
níí rọrọ kiní kan fún ẹmí kan. Wọn
kò níí gba ịşipè l'ọwọ rẹ. Wọn kò
níí gba ààrọ l'ọwọ rẹ.¹ Wọn kò sì
níí ràn wọn l'ọwọ.²

وَأَتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ
نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَعَةٌ
وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ
يُنْصَرُونَ ﴿٥٨﴾

49. (Ẹ rántí) nígbà tí A gbà yín là
l'ọwọ àwọn èniyàn Fir'aon, tí wọn ñ
fi iyà burúkú je yín, tí wọn ñ dúńbú
àwọn ọmọkùnrin yín, tí wọn sì ñ je
kí àwọn obinrin yín şemí. Àdánwò

وَأِذْ نَحْيَيْنَاكُمْ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يُسُومُوكُمُ سَوَاءَ الْعَذَابِ يُدَبِّحُونَ
أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ

¹ 1. Iyẹn ni pé, l'ọjọ Àjínde dúkiá kan kan kò níí wúlò fún iràpadá ẹmí níbi Iná àfi ịşẹ rere tí í şe ijòsín fún Allāhu àti iwà rere tó tọ sunnah. 2. Àwọn kan sọ pé, “Àwọn àyah kan sọ pé kò sí ịşipè l'ọjọ Àjínde, àwọn àyah miíràn sọ pé ịşipè wà.” Wọn ní, “Itakora niyẹn.” Èsì: Èyí je “itakora tóféjọbè”, kí í şe “itakora tóribè”. Àlàyé rẹ niyí. Àwọn àyah tó ñ sọ pé kò sí ịşipè l'ọjọ Àjínde ñ je ọrọ ajáni-ní-tànmọ̀n fún àwọn yehudi àti àwọn nasōrō tí wọn ñ fọkàn sí ịşipè láí şe ịşẹ tí ó máa mú wọn létọ̀ sí ịşipè àti àwọn ọşẹbo tí ẹsìn ibọrişà tiwọn wulẹ dúró sórí bíbo èdá kan nítorí kí ó lè şipè wọn l'ọjọ Àjínde. Irufé àwọn àyah náà ni sūrah al-Bakorah; 2:48, 123 àti 254 àti sūrah al-'Ani'ām; 6:51. Àmọ àwọn àyah tó ñ sọ pé ịşipè máa wà l'ọjọ Àjínde ñ sọ nípa àwọn májẹmú tí ó wà fún ịşipè, olùşipè àti olùşipè-fún. Irufé àwọn àyah náà ni sūrah al-Bakorah; 2:255, sūrah Tōhā; 20:109, sūrah Saba'; 34:23, sūrah az-Zukruf; 43:86 àti sūrah al-'Ani'ām; 6:70. Kíyè sí í, gbígba tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - máa gba ịşipè l'ọwọ àwọn kan fún àwọn kan kò kéré ipò fún agbára Allāhu, àmọ ipò tí lbánişadúà wà ni ịşipè wà. Nítorí náà, bí ó şe létọ̀ l'áti bá ẹlòmííràn şadúà, bèşè náà ló máa ní ẹtọ̀ l'áti bá ẹlòmííràn şipè l'ọjọ Àjínde. Olùşipè àkókọ fún gbogbo èdá sì ni Ànábì wa Muhammad - kí iké àti ọlà Allāhu máa bá a -. Àmọ má şe fọkàn sí pé mùsulùmí kan máa şipè rẹ tàbí pé o máa şipè mùsulùmí kan nítorí pé, nínú ohun tó pamọ̀ fún èdá ni ìmọ nípa ta gan-an ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - máa fi ịşipè pónlé nínú àwa ẹrúsin Rẹ. Àdúà wa ni pé, kí Allāhu fi ịşipè şe àpónlé fún ẹmí àti ẹyin.

ńlá wà nínú ìyẹn fún yín láti òdò
Olúwa yín.

50. (Ẹ rántí) nígbà tí A pín agbami
òkun sí òtòtò fún yín,¹ A sì gbà
yín là. A tẹ àwọn èniyàn Fir'aon rí.
Ẹyin náà sì ń wò (wọn nínú
agbami odò).¹

51. (Ẹ rántí) nígbà tí A ẹ̀ ̀ adéhùn
ogóji òru fún (Ànábì) Mūsā. Lẹ̀yìn
náà, ẹ̀ tún bọ̀ ọ̀bọ̀rọ̀gidi ọ̀mọ̀
màálù lẹ̀yìn rẹ̀. Alábòsì sì ni yín.

52. Lẹ̀yìn náà, A mójú kúrò fún yín
lẹ̀yìn ìyẹn nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ̀ (fún
Allāhu).

53. (Ẹ rántí) nígbà tí A fún (Ànábì)
Mūsā ní Tírà àti ọ̀rọ̀-ìpínýà nítorí kí
ẹ̀ lè mọ̀nà.¹¹

وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ
عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾

وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَأَنجَيْنَاكُمْ
وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ
تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ
اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِن بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ
ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾

ثُمَّ عَمَوْنَا عَنْكُمْ مِّن بَعْدِ ذَٰلِكَ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾

¹ 1. Àwọn kan nínú àwọn onímọ̀ nípa Tafsīr sọ pé, “Agbami òkun pín sí méjì fún àwọn ọ̀mọ̀ Isrā’īl, ojú-ònà ẹ̀yọ̀ kan sì là fún gbogbo wọn.” Àmọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn onímọ̀ nípa Tafsīr sọ pé, “Agbami òkun pín sí méjilá fún wọn tí idilẹ̀ kọ̀ọ̀kan sì tọ̀ ojú-ònà kọ̀ọ̀kan nítorí pé, idilẹ̀ méjilá ni ìran ọ̀mọ̀ Isrā’īl.” Ìyapa-ẹ̀nu yí kò gbọ̀dọ̀ bí wàhálà. Kókó ọ̀rọ̀ ni pé, agbami òkun pín sí òtòtò. Mèlòò ló wá pín sí? Wallāhu ‘a’lam.

¹¹ 1. Kíyè sí i, al-Furkōn “ọ̀rọ̀-ìpínýà” (ọ̀rọ̀ tó ń ẹ̀ ìpínýà láààrin òdodo àti irọ̀) jẹ̀ ìròyìn àti àbùdá kan tí ń bẹ̀ lára gbogbo tírà tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - fún gbogbo àwọn Ànábì Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá wọn -. Kì í ẹ̀ sọ pé ọ̀tò ni Tírà, ọ̀tò ni Furkōn. Ọ̀mọ̀ ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí àwọn méjèèjì - sọ pé, “Furkōn ni orúkọ̀ fún àpapọ̀ gbogbo tírà Zabūr, Taorāt, ‘Injīl àti Kur’ān. (Tōbariy) ḷḍ sí n̄iỵ tí al-Furkōn fi jẹ̀ orúkọ̀ miṣrān fún al-Kur’ān.

54. (Ẹ rántí) nígbà tí (Ànábí) Mūsā sọ fún ijọ rẹ pé: “Ẹyin ijọ mi, dájúdájú ẹyin şàbòsí sí ẹmí ara yín nípa síşọ ọbọroğidi ọmọ màálù di òrìşà. Nítorí nàà, ẹ ronú piwàdà sí ọdò Ẹlédàá yín, kí àwọn tí kò bọ màálù pa àwọn tó bọ ọ láààrin yín. Ìyẹn l’óore jùlọ fún yín ní ọdò Ẹlédàá yín. Ó sì máa gba ìronúpiwàdà yín. Dájúdájú Allāhu, Ọun ni Olùgba-ìronúpiwàdà, Àşàkẹ-òrun.

55. (Ẹ rántí) nígbà tí ẹ wí pé: “Mūsā, a ò ní gbàgbọ nínú rẹ àfi kí á rí Allāhu ní ojúkojú.” Nítorí nàà, iná láti ojú sánmọ gba yín mú, ẹ sì n wò bọdò.

56. Lẹyìn nàà, A jì yín dìde lẹyìn ikú yín, nítorí kí ẹ lè dúpẹ (fún Allāhu).¹

57. A tún fi ẹşújò şe ibọji fún yín. A sì tún sọ (ohun mímu) mọnnu¹ àti (ohun jíjẹ) salwā² kalẹ fún yín. Ẹ jẹ nínú àwọn ñhkan dáadàa tí A pèsè fún yín. Wọn kò sì şàbòsí sí Wa, şùgbọn ẹmí ara wọn ni wọn n şàbòsí sí.¹

58. (Ẹ rántí) nígbà tí A sọ pé: “Ẹ wọ inú ilú yí.¹ Ẹ jẹ nínú ilú nàà níbikíbi tí ẹ bá fẹ ní gbẹdemuke. Ẹ gba ẹnu-ònà (ilú) nàà wolé ní ìteríba.² Kí ẹ sì wí pé: “Ha ẹşẹ wa dànù.” A òd forí àwọn ẹşẹ yín jìn

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَتَّقُوا
إِنَّكُمْ تَظْلِمُونَ أَنْفُسَكُمْ
بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلِ فَتُؤْبَأُ إِلَىٰ
بَارِيكُمْ فَأَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِيكُمْ فَتَابَ
عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ
حَتَّىٰ نَرَىٰ آيَةَ اللَّهِ فَآخَذْتَكُمُ
الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وَوَدَّعَيْنَا عَلَىٰ عِمَامٍ وَأَنْزَلْنَا
عَلَيْكُمْ الْمَنَّٰنَ وَالسَّلْوَىٰ كُلًّا مِنْ
طَيْبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا
وَالَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا
مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا
الْبَابَ سَجَدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ

¹ 1. Adùn rẹ dà bí adùn oyin. 2. Orúkọ ẹyẹ kan tí ó ládùn gan-an.

yín. A ó sì ɕe àlèkún (ẹsan rere)
fún àwọn olùᕐe-rere.¹

59. Àwọn tó ɕàbòsì yí ọ̀rọ̀ nàà
padà (sì ọ̀rọ̀ miíràn) yàtò sí èyí tí A
sọ fún wọn. Nítorí nàà, A sọ ìyà
kalẹ̀ láti sánmò lé àwọn tó ɕàbòsì
lórí nítorí pé, wọn ñ rú ọ̀fin.

60. (Ẹ rántí) nígbà tí (Ànábì) Mūsā
toṛo omi fún ijo rẹ. A sì sọ pé: “Fi
ọ̀pá rẹ na òkúta.” Orísun omi
méjilá sì ɕàn jáde láti inú rẹ. Àwọn
èniyàn kòòkan sì ti mọ ibùmu wọn.
Ẹ je, kí ẹ̀ sì mu nínú arísíkí Allāhu.
Kí ẹ̀ sì má ɕèbàjẹ̀ sórí ilẹ̀.

61. (Ẹ rántí) nígbà tí ẹ̀ wí pé:
“Mūsā, a ò ní ɕe ifaradà lórí oúnje
ẹyọ kan. Nítorí nàà, pe Olúwa rẹ
fún wa. Kí Ó mú jáde fún wa nínú
ohun tí ilẹ̀ ñ hù jáde ní ewébẹ̀ rẹ
àti kùkùmbà rẹ àti fūmu rẹ (wífti àti
àlùbòsà áyù) àti ọkàbàbà rẹ àti
àlùbòsà rẹ.” (Ànábì Mūsā) sọ pé:
“ᕐe ẹ̀yin yòò fi èyí tó yẹpẹ̀rẹ̀ pààrò
èyí tí ó dára jùlọ̀ ni? Ẹ̀ sọkalẹ̀ sínú
ilú (miíràn). Dájúdájú ohun tí ẹ̀ ñ
bèèrè fún ñ bẹ̀ (nìbẹ̀) fún yín.” A sì

لَكُمْ حَظًّا بِكُمُ وَسَيَزِيدُ

الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٩﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي
قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا
رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا

يَفْسُقُونَ ﴿٦٠﴾

*وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ
فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ
فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ
عَلِمَ كُلُّ أَنَابٍ مِّشْرَبُهُمْ كُلُّوا
وَأَشْرَبُوا مِن رِّزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي
الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦١﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ
طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ
لَنَا مِمَّا تُثْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا
وَفِثَائِهَا وَفُومَهَا وَعَدْسَهَا وَبَصْلَهَا
قَالَ اسْتَغْبِئُوا اللَّهَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ
بِالَّذِي هُوَ خَيْرٌ أَهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّ
لَكُمْ مِمَّا سَأَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ

¹ 1. Ilú nàà ni Baetul-Mokdis. 2. “Sujūd” tí ó wà nínú “Sujjadān” kò ní ɕe é tùmò sí iforikanlẹ̀ nínú àyah yí bí kò ɕe ìtẹ̀rība. Wulẹ̀ tẹ̀lẹ̀, ohun tí “sujūd” kó sínú ni ìtẹ̀rùn wálẹ̀ “inhinā”, idáwọ̀tẹ̀-orúnkún “rukū” àti iforíkanlẹ̀ “sujūd”.

mú iyepere àti òsì bá wọn. Wọn sì padà wálé pèlú ibínú láti òdò Allāhu. Iyẹn nítorí pé, dájúdájú wọn ní ọ̀ àì gbàgbò nínú àwọn āyah Allāhu, wọn sì ní pa àwọn Ànábì láì létòdò. Iyẹn nítorí pé, wọn yapa (àṣẹ Allāhu), wọn sì ní tayọ ẹnu-ààlà.

62. Dájúdájú àwọn tó gbàgbò ní òdodo àti àwọn yehudi àti àwọn nasōrō àti àwọn sōbī'u; ẹnikẹni tí ó bá ní igbàgbò òdodo nínú Allāhu àti Ọjọ Ikéyìn, tí ó sì ẹ ẹṣẹ rere, ẹsan wọn ní bẹ fún wọn ní òdò Olúwa wọn. Kò sí ibèrù fún wọn. Wọn kò sì níí banújé.¹

الذِّلَّةُ وَالْمَسْكِنَةُ وَبَاءُ وَيَعْصَبُ مِّنَ
 اللَّهُ ذَلِكِ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ
 بِمَا آتَيْتَ اللَّهُ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَّ بِغَيْرِ
 الْحَقِّ ذَلِكِ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا
 يَعْتَدُونَ ﴿٦٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا
 وَالصَّالِحِينَ وَالصَّالِحِينَ مِّنْ ءَامَنَ
 بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا

¹ 1. Irú āyah yíí wà nínú sūrah al-Mō'idah; 5:69 àti sūrah al-Hajj; 22:17. Àgbóyẹ āyah yíí niyí: Ìkíní: Kò sí ẹsin kan lòdò Allāhu àfi 'Islām (Ẹ wo sūrah āli-'Imrōn; 3:19 àti 85 àti sūrah al-Mō'dah; 5:3.) Ìkejì: Kò sí Ànábì tàbí Ọjìṣẹ kan tí Allāhu rán níṣẹ rí pèlú ẹsin miíràn àfi 'Islām. (Ẹ wo sūrah al-Bakorah; 2:130 -140, āl 'Imrōn; 3:51-52 àti 84) Ẹ tún wo itosẹ-òrò sūrah Yūnus; 10:90. Síwájú sí i, okùnfà Ìsòkalẹ āyah yíí ni pé, nígbà tí Salmōn Farisiy - kí Allāhu yonú sí i - gba 'Islām, ó sòrò nípa Irun kíkí, àawẹ gbígbà àti ìjòsin àwọn èniyàn rẹ kan tí wọn jẹ yehúdí àti nasōrō, àti ìrétí wọn nínú Ànábì ikéyìn tí wọn ní retí nígbà yẹn. Ó sòrò wọn fún Ànábì - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - dáadáa. Kò fi ẹbọ ẹṣẹ kún un. Kò fi mètá lókan kún un. Kò sì fi pípe ẹni kan ní omọ Ọlòhun kún un. Ànábì - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kókọ sọ pé, wọn máa wo inú Iná. Inú Salmōn bàjẹ gan-an. Lẹyìn náà, āyah yíí sòkalẹ, iyẹn āyah tí à ní toṣẹ rẹ lówó. Àlàyé lórí Ìsòkalẹ āyah náà niyí, ní ti èsì àkókọ tí Ànábì - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - fún Salmōn, iyẹn dúró lé àwọn āyah kan nínú al-Kur'ān tí ó ní fi rinlẹ pé, ẹnikẹni kò gbòdò tẹlẹ ànábì kan kan mọ nínú àwọn Ànábì tó síwájú Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - níkéte tí Allāhu ti gbé Ànábì wa - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - dide ní Ọjìṣẹ sí gbogbo ayé ní íbámu sí sūrah āl 'Imrōn; 3:31-32 àti al-'A'rōf; 7:158. Nínú hadīth Muslim láti òdò bàbà Huraerah - kí Allāhu yonú sí i -, láti òdò Ọjìṣẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, dájúdájú Ọjìṣẹ Allāhu sọ pé: "Èmi fi Ẹni tí ẹmí Muhammad wà ní ọwọ Rẹ búra; ẹni kan nínú ìjọ yíí, yehudi tàbí nasōrō, kò níí gbọ nípa mi, lẹyìn náà kí ó kú láì gbàgbò nínú ohun tí Wọn fi rán mi níṣẹ, àfi kí ó wà nínú àwọn èrò Iná." Ní ti āyah tí à ní toṣẹ rẹ lówó àti àwọn irú rẹ méjèjèì tí mo tọka sí nínú sūrah al-Mō'idah; 5:69 àti sūrah al- Hajj; 22:17, iwònyẹn dúró lé idájọ ẹni tí ó kú nínú wọn lórí igbàgbò òdodo nínú Allāhu pé Ọun ni Ọlòhun ọkan soṣo tí a gbòdò

63. E rántí nígbà tí A gba àdéhùn yín, A sì gbé àpáta wá sókè orí yín, (A sì sọ pé): “E gbá ohun tí A fún yín mú dárádára, kí e sì rántí ohun tó wà nínú rẹ, nítorí kí e lè bẹrù (Allāhu).

64. Léyìn náà, e pèyìndà léyìn iyẹn. Tí kì í bá ẹ oore àjùlọ Allāhu àti àánú Rẹ lórí yín, èyin íbá wà nínú ẹnì ọfò.

فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٣﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾

jọsin fún ní ọ̀nà ọ̀dodo àti isẹ̀ rere nípa títèlẹ̀ Ànábì àsikò tiwọ̀n síwájú igbédide Ànábì miíràn. Kíyẹ̀ sí i, èyí kò wá tùmọ̀ sí pé, ẹ̀sin kan n jẹ̀ yẹhūdiyyah tabí nasrōniyyah tabí sōbī'iyah ní ọ̀dọ̀ Allāhu. Ohun tí ó ẹ̀lẹ̀ ni pé, ni ibẹ̀rẹ̀ pẹ̀pẹ̀ àwọ̀n orúkọ̀ wọ̀nyẹn, wọ̀n jẹ̀ àlájẹ̀ fún àwọ̀n mùsùlùmí léyìn ipapòdà Ànábì Mūsà - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - àti léyìn gbígbe Ànábì 'Tsā omọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - gun sánmọ̀ lọ̀. Àmọ̀ wọ̀n padà gbé orúkọ̀ 'Islām jù sílẹ̀ pátápátá, wọ̀n sì fi àwọ̀n àlájẹ̀ wọ̀nyẹn rọ̀pò rẹ̀. Léyìn náà, olúkùlùkù wọ̀n yí ẹ̀sin 'Islām wọ̀n padà sí ohun miíràn pátápátá. Igbàgbọ̀ wọ̀n sì padà di àìgbàgbọ̀ mọ̀ wọ̀n lówọ̀. Èyí ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - tọ̀ka sí nínú sūrah āl 'Imrōn; 3:19, sūrah aṣ-Ṣūr; 42:13-14, al-Jāthiyah; 45:16-17 àti sūrah al-Bayyinnah; 98:1-8. E tún ka àyah 111-112 níwájú nínú sūrah al Bakorah. Èkọ̀ pátàkì tí àyah tí à n tọ̀sẹ̀ rẹ̀ lówọ̀ fẹ̀ kọ̀ àwa mùsùlùmí ni iwọ̀nyí: Ìkíní: Kí á má ẹ̀ fi orúkọ̀ miíràn jirọ̀ orúkọ̀ ẹ̀sin wa, 'Islām. Ìkeji: Bí a bá tún sọ̀ra wa ní orúkọ̀ àlájẹ̀ miíràn léyìn “mùsùlùmí”, ohun tí n jẹ̀ “Islām” kò gbọ̀dọ̀ kùrò nínú ayé wa. Ìkẹta: Ọ̀tọ̀ ni orúkọ̀, ọ̀tọ̀ ni igbàgbọ̀ àti isẹ̀. Méjèjì ni a bùkátá sí. Àmọ̀ igbàgbọ̀ àti isẹ̀ ló máa sọ̀ni ní orúkọ̀. Nítorí náà, bí èniyàn bá pe ara rẹ̀ ní mùsùlùmí lórí ahọ̀n, àmọ̀ kò ẹ̀ ohun tí n jẹ̀ 'Islām níbi àdisókàn àti ijọ̀sin àti iwà rere, pípe ara rẹ̀ ní mùsùlùmí kò ní rọ̀ ọ̀ lẹ̀rọ̀ kan kan níbi iyà Iná. Èyí ló mú kí “wa lathīna āmōnū” jẹyọ̀ pọ̀ pèlú àwọ̀n yẹhúdí àti àwọ̀n nasōrọ̀ nínú àyah náà. W-Allāhu 'a'lam.

65. Dájúdájú ẹ mọ àwọn tó kojá ẹnu-àlà nínú yín nípa ojó Sabt. A sì sọ fún wọn pé: “Ẹ di ọbọ, ẹni-ìgbéjinnà sí iké (ẹni àbùkù ẹni yẹpẹre).”

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٦٥﴾

66. A sì ẹ é ní iyà (àríkọgbón) fún ẹni tó sọjú rẹ àti ẹni tó ñ bọ lẹyìn rẹ. (Ó tún jẹ) wàásí (iṣítí) fún àwọn olùbẹrù (Allāhu).

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

67. (Ẹ rántí) nígbà tí (Ànábí) Mūsā sọ fún ijọ rẹ pé: “Dájúdájú Allāhu ñ pa yín ní àṣe pé kí ẹ pa abo màálù kan.” Wọn wí pé: “Şé ó ñ fi wá ẹ yèyè ni!” Ó sọ pé: “Mò ñ sádi Allāhu kúrò níbi kí ñg jẹ ara àwọn ọpè.”

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبُحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾

68. Wọn wí pé: “Pe Olúwa rẹ fún wa, kí Ó ṣàlàyè irú èyí tí ó bá jẹ fún wa.” Ó sọ pé: “Dájúdájú Ó ñ sọ pé abo màálù ni. Kò ní jẹ ọgbólógbòó, kò sì ní jẹ gódógbó. Ọdún rẹ máa wà láààrin (méjèjè) yẹn. Nitorí náà, ẹ ẹ ohun tí wọn ñ pa yín láṣe.”

قَالُوا أَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِصٌ وَلَا يَضُرُّ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾

69. Wọn wí pé: “Pe Olúwa rẹ fún wa, kí Ó ṣàlàyè irú èyí tí àwọ rẹ bá jẹ fún wa.” Ó sọ pé: “Dájúdájú Ó ñ sọ pé abo màálù, aláwọ omi-ọsàn ni. Àwọ rẹ sì máa mọ fónífóní, tí ó máa dùn-ún wò lójú àwọn olùwòran.

قَالُوا أَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْئَهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّظِيرِينَ ﴿٦٩﴾

70. Wọn wí pé: “Pe Olúwa rẹ fún wa, kí Ó ṣàlàyè irú èyí tí ó bá jẹ fún wa sẹ.” Dájúdájú àwọn abo màálù jọra wọn lójú wa. Àti pé

قَالُوا أَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾

dájúdájú, tí Allāhu bá fẹ, àwa máa mọ̀nà (tí a ó gbà rí i.)”

71. Ó sọ pé: “Dájúdájú Ó n sọ pé abo màálù ni. Kò níí jẹ màálù yẹpẹyẹ tí ó n kọ ebè sóri ilẹ̀ (tó n ro oko) àti èyí tí ó n fomi wọ̀n oko. Ó máa ní àlàáfíà, kò sì níí ní àbàwọ̀n kan lára.” Wọ̀n wí pé: “Nisinsin yíí lo mú òdodo wá.” Wọ̀n sì pa màálù nàà. Wọ̀n fẹyẹ má ẹ̀ é mọ̀.

72. (Ẹ rántí) nígbà tí ẹ pa ẹnì kan, ẹ sì n tí í síra yín. Allāhu yó sì ẓàfì hàn ohun tí ẹ n fi pamọ̀.

73. Nítórí nàà, A sọ pé: “Ẹ fi burè kan (lára màálù) lu (òkú nàà).”¹ Báyyen ni Allāhu ẹ̀ n sọ òkú di aláàyè. Ó sì n fi àwọ̀n àmì Rẹ̀ hàn yín, nítórí kí ẹ̀ lẹ̀ ẹ̀ láàkàyè.¹

74. Lẹ̀yìn nàà, ọkàn yín le lẹ̀yìn iyẹn. Ó sì dà bí òkúta tàbí ilẹ̀ tó lágbára jù bẹ̀yẹ̀ lọ.¹ Dájúdájú ó n bẹ̀ nínú àwọ̀n òkúta tí àwọ̀n odò n ẓànd jade láti inú rẹ̀. Dájúdájú ó tún n bẹ̀ nínú wọ̀n tí ó máa sán kànkàn. Omi sì máa jade láti inú rẹ̀. Dájúdájú ó tún n bẹ̀ nínú wọ̀n tí ó n wó lulẹ̀ gbì fún ipáyà Allāhu. Allāhu kò sì níí gbàgbé ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ níşẹ̀.¹¹

قَالَ إِنَّهُ يُقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولَ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا لَئِن جِئْت بِالْحَقِّ فَدَجِّوْهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

وَإِذ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾

فَقُلْنَا أَضْرِبُوهُ بَعْضُهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ ۗ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَّجِرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ ۗ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقُّ فَيُخْرِجُ مِنْهُ الْمَاءَ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ

¹ 1. Wọ̀n ẹ̀ bẹ̀yẹ̀. Òkú nàà sì ta jí. Ó tú àşírí ẹnì tí ó pa á. Ó sì kú padà. Báyyíí ni Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀ jí òkú dide pẹ̀lù iyòhnda Allāhu - subhānahu wa ta'ālā -

¹¹ 1. Nínú èdè Lárúbáwá, itúmọ̀ “ 'ao” ni “tàbí”. Nínú al-Kur'ān alápọ̀n-ònlé, kò sì sí ọ̀rọ̀ tàbí-sùgbọ̀n tó n bí iyemẹ̀jì nínú rẹ̀. Nítórí nàà, ẹ̀ wo àwọ̀n itúmọ̀ ijìnlẹ̀

خَشِيَّةَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿٧٦﴾

75. Şé ẹ ñ rankàn pé wọn yòò gbà yín gbọ, nígbà tí ó jé pé igun kan nínú wọn kúkú ñ gbọ ọ̀rò Allāhu. Lẹyìn nàà, wọn á yí i padà sódi lẹyìn tí wọn ti gbọ ọ yé; wọn sì mọ.

﴿٧٥﴾ أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِن بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٦﴾

76. Nígbà tí wọn bá sì pàdé àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, wọn á wí pé: “A gbàgbọ.” Nígbà tí ó bá sì ku apá kan wọn ku apá kan, wọn á wí pé: “Şé kí í şe pé ẹ ñ bá wọn sọ̀rọ nípa ohun tí Allāhu ti şípáyá rẹ fún yín, kí wọn lè fi jà yín níyàn ní ọ̀dọ Olúwa yín? Şé ẹ ò şe lààkàyè ni!”

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَا بِبَعْضِهِمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُم بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

fún “’ao”. (Íkíní) Lárúbáwá ñ lo “’ao” láti şe àfihàn iwọ̀fún àti işeşà làààrin ñhkan méjì tàbí jù bẹ̀ẹ̀ ọ̀. (Íkejì) Wọn ñ lo “’ao” nígbà tí òhnsọ̀rọ̀ bá ñ şiyèméjì nípa ọ̀rọ̀ tí ó ñ sọ. Ilo yíi kò si lè şeşẹ̀ nínú ọ̀rọ̀ Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - àti ọ̀rọ̀ Ọ̀jìşẹ̀ Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. (Íkẹ̀ta) Wọn ñ lo “’ao” nígbà tí òhnsọ̀rọ̀ kò şiyèméjì nípa ohun tí ó ñ sọ, àmọ̀ tí kò fẹ̀ kí olúbásọ̀rọ̀ rẹ̀ mọ̀ pátó nípa ọ̀rọ̀ nàà. Àpẹ̀rẹ̀ ilò yíi ni itùmọ̀ “’ao” tó jẹyọ̀ nínú sūrah as-Soffāt; 37:147. (Íkẹ̀rin) Wọn ñ lo “’ao” nígbà tí òhnsọ̀rọ̀ kò şiyèméjì nípa ohun tí ó ñ sọ, tí ó sì ti fún olúbásọ̀rọ̀ rẹ̀ ní àhñfàání láti mọ̀ pátó àti òkodoro ọ̀rọ̀ nàà, àmọ̀ tí olúbásọ̀rọ̀ ñ şe işe aláiníkan-àñşẹ̀ tàbí aláigbàgbọ̀. Àpẹ̀rẹ̀ ilò yíi ni itùmọ̀ “’ao” tó jẹyọ̀ nínú sūrah Saba’; 34:24. (Íkarùn-ún) Wọn ñ lo “’ao” làààrin ọ̀rọ̀ méjì tàbí jù bẹ̀ẹ̀ ọ̀ tó dúró fún ọ̀kan-ún. Àpẹ̀rẹ̀ ilò yíi ni itùmọ̀ “’ao” tó jẹyọ̀ nínú sūrah al-’Isrō’; 17:110. (Íkẹ̀fà) Wọn ñ lo “wāwu-l-’atf” fún “’ao” tó ñ tùmọ̀ sí “tàbí”. Àpẹ̀rẹ̀ ilò yíi ni itùmọ̀ “wāwu-l-’atf” tó jẹyọ̀ nínú sūrah an-Nisā’; 4:3 àti Fātir; 35:1. (Íkẹ̀jẹ̀) Wọn ñ lo “’ao” fún “bal” - “rará” - nígbà tí òhnsọ̀rọ̀ bá fẹ̀ bàbàrà ọ̀rọ̀. Àpẹ̀rẹ̀ ilò yíi ni itùmọ̀ “’ao” tó jẹyọ̀ nínú sūrah tí à ñ toşẹ̀ rẹ̀ lẹwọ̀. Iyẹn ni pé, ọ̀kan àwọn ọ̀mọ̀ ’Isrō’íl íbá lè bí òkúta şe le, irètí gbígba òdodo gbọ̀ íbá wà fún wọn nítorí pé, bí òkúta şe le tó, ó ñ sán, ó ñ fọ̀, tí omi àti ñhkan rere mífàran ñ tibẹ̀ jáde. Àmọ̀ ọ̀kan wọn kò rí bẹ̀ẹ̀ rará. Nşẹ̀ ni ọ̀kan wọn le ju òkúta. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - sì ni Alámọ̀tán nípa ohun tó wà nínú igbá-àya ẹ̀dà.

77. Şe wọn kò mò pé dájúdájú Allāhu mọ ohun tí wọn ní fi pamó àti ohun tí wọn ní şafi hàn rẹ?

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُبْسِرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾

78. Àti pé ó wà nínú wọn, àwọn aláìmọ̀n kọ̀mọ̀n kà, tí wọn kò nímọ̀ nípa Tírà àti àwọn irọ̀. Kí ní wọn (ń sọ) bí kò şe pé wọn ní dá àbá (àròsọ).

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيٍّ وَإِنَّهُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾

79. Nítórí náà, ègbé ni fún àwọn tó ní fi ọwọ̀ ara wọn kọ tírà, lẹyìn náà tí wọn ní wí pé: “Èyí wá láti ọdọ̀ Allāhu.” Nítórí kí wọn lè tà á ní owó pọ̀ókú. Ègbé ni fún wọn şe nípa ohun tí ọwọ̀ wọn kọ. Ègbé sì ni fún wọn pẹ̀lú nípa ohun tí wọn ní şe níşẹ.

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِءَ نَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾

80. Wọn sì wí pé: “Iná kò lè ọwọ̀ bà wá tayọ ọjọ̀ tó lónhà.” Sọ pé: “Şe ẹ̀ ti rí àdéhùn kan gbà lọdọ̀ Allāhu ni?” Allāhu kò sì nífi yapa àdéhùn Rẹ̀. Àbí şe èyin yòò máa pa irọ̀ ohun tí ẹ̀ kò nímọ̀ nípa rẹ̀ mọ̀ Allāhu ni?

وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارَ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ ۖ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾

81. Rára (Iná kò rí bí wọn şe rò ó sí); ẹníkẹ̀ni tí ó bá şe işẹ̀ ibi kan, tí àwọn èşẹ̀ rẹ̀ tún yí i ká, àwọn wọ̀nyẹ̀n ni èrò inú Iná. Olùşẹ̀gbére ni wọn nínú rẹ̀.

بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَظَّتْ بِهِءَ حَظِيئَتُهُ ۖ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

82. Àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì şe àwọn işẹ̀ rere, àwọn wọ̀nyẹ̀n ni èrò inú Ogbà Ìdẹ̀ra. Olùşẹ̀gbére ni wọn nínú rẹ̀.

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۗ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾

83. (E rántí) nígbà tí A gba àdéhùn lówò àwọn ọmọ 'Isrō'íl pé, èyin kò gbọdò jòsìn fún ọlọhun kan àyàfi Allāhu. Kí e sì se dáadáa sí àwọn òbí méjèjèì, íbátan, àwọn ọmọ òrukàn àti àwọn mèkúnnù.¹ E bá àwọn èniyàn sọrọ rere. E kírun, kí e sì yọ Zakāh. Lẹyin náà le pèyin dà àfi diẹ nínú yín. Èyin sì n gbúnrí (kúrò níbi àdéhùn).¹

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

84. (E rántí) nígbà tí A gba àdéhùn lówò yín¹ pé, èyin kò gbọdò ta èjẹ yín sílẹ, èyin kò sì gbọdò léra yín jáde kúrò nínú ilé yín. Lẹyin náà, e fi rinlẹ, e sì n jẹrìí sí i.¹

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِن دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَسْهَدُونَ ﴿٨٤﴾

85. Lẹyin náà, èyin wònyí lẹ n pa ara yín. E tún n lé apá kan nínú yín jáde kúrò nínú ilé wọn. E n fi èşẹ àti àbòsì şeránwò (fún àwọn ọtá) lóri wọn. Tí wọn bá sì wá ba yín (tí wón ti di) ẹrú, èyin n rà wón (láti fi'ra yín şerú). Èewò sì fẹẹkan ni fún yín láti lé wọn jáde. Şé èyin yóò gba apá kan Tírà gbọ, e sì n şàì gbàgbọ nínú apá kan? Nítorí náà, kí ni èsan fún ẹnì tó şè yẹn

ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِّنْكُمْ مِّن دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن يَأْتُوكُمْ أُسْرَىٰ فَتَقْدُواهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْهِمْ وَإِحْرَاجُهُمْ أَفْتَوْا مِنُونَ يَبْعَضُ

¹ 1. E wo itoşẹ-ọrọ sūrah at-Taobah; 9:60.

¹ 1. Àdéhùn yíí wáyé láààrin Ànábì wa - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - àti àwọn yehudi ilú Mođīnah Onímọjẹ. Nínú iwé àdéhùn yíí, àwọn Mùsùlùmí àti àwọn yehudi dijo gbà pé àwọn kò nífi gbé ijà kora wọn. Wón sì dijo gbà pé àwọn yóò máa dáàbò bo ara wọn lówò ọtá ọde. Şùgbón gégé bí àyah 85 şe fi rinlẹ, àwọn yehudi gbàbòdè, wón sì lẹdì àpò pọ mọ àwọn Kuraeşì tí wón wá gbé ogun tí àwọn mùsùlùmí ní ilú Mođīnah.

nínú yín bí kò ɕe àbùkù nínú iṣẹmí ayé. Ní oṣọ Àjínḡde, wọn sì máa dá wọn padà sínú iyà tó le jùlọ. Allāhu kò sì níí gbàgbé ohun tí ẹ n ɕe níṣẹ.

86. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí wọn fi ọrun ra iṣẹmí ayé.¹ Nítorí náà, A ò níí ɕe iyà ní fífúyẹ fún wọn, A ò sì níí ràn wọn lówó.¹

87. Dájúdájú A ti fún (Ànábì) Mūsā ní Tírà. A sì mú àwọn Òjṣẹ wá ní tẹlèntẹlẹ lẹyin rẹ. A fún (Ànábì) ‘Īsā oṃọ Moryam ní àwọn ẹrí tó yanjú.¹ A sì fi Ẹmí Mímọ (iyẹn, Molaika Jibril) ràn án lówó. Ẹ gbogbo igbà tí Òjṣẹ kan bá wá ba yín pẹlú ohun tí ọkàn yín kò fẹ ni ẹ ó máa ɕègbéraga? Ẹ sì pe apá kan (àwọn Ànábì) ní òpùrọ, ẹ sì n pa apá kan!ⁱⁱ

88. Wọn sì wí pé: “Èbìbò bò wá lókàn.” Kò sì rí bẹẹ. Allāhu ti ɕébi lé wọn ni, nítorí àìgbàgbọ wọn. Ẹbí díẹ ni wọn n gbàgbọ.

الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضِ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقَبْرِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۗ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٨٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ ۗ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ ۗ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ ۖ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۗ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn mú iṣẹmí ayé, wọn sì fi iṣẹmí ọrun silẹ. Kọtadah sọ pé, “Wọn fẹràn kékeré tayé ju púpọ tọrun” [Tọbariy] Ibn Kethīr sọ pé, “Wọn fẹràn ayé ju ọrun, wọn sì ɕa ayé lẹṣà ju ọrun.”

ⁱⁱ 1. Iyẹn ni àwọn iṣẹ iyanu tí Allāhu fún un.

89. 89. Nígbà tí Tírà kan sì dé bá wọn láti òdò Allāhu, tí ó n fi ìdí òdodo múlẹ̀ nípa ohun tí ó wà pẹ̀lú wọn (iyẹn tírà Taorāt), bẹ̀ẹ̀ sì ni tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀ wọn ti n ọ̀rọ̀ ọ̀ṣẹ̀gun lórí àwọn tó ọ̀sàì gbàgbọ̀, àmọ̀ nígbà tí ohun tí wọn ní mọ̀ nípa rẹ̀ dé bá wọn, wọn ọ̀sàì gbàgbọ̀ nínú rẹ̀. Nítórí nàà, ibi dandan Allāhu kí ó máa bá àwọn aláìgbàgbọ̀.¹

90. Aburú ni ohun tí wọn rà fún ẹ̀mí ara wọn nípa bí wọn ọ̀sàì gbàgbọ̀ nínú ohun tí Allāhu sọkalẹ̀, ní ti ìlara pé Allāhu n sọ (Tírà) kalẹ̀ nínú oore àjùlọ Rẹ̀ fún ẹ̀ni tí Ó fẹ̀ nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀. Wọn sì padà pẹ̀lú ibínú (mìíràn) lórí ibínú (Allāhu tí ó ti wà lórí wọn tẹ̀lẹ̀). Ìyà tí í yẹ̀pẹ̀yẹ̀ (ẹ̀dà) sì n bẹ̀ fún àwọn aláìgbàgbọ̀.

91. Nígbà tí wọn bá sọ fún wọn pé: “È gbàgbọ̀ nínú ohun tí Allāhu sọkalẹ̀.” Wọn á wí pé: “A gbàgbọ̀ nínú ohun tí wọn sọkalẹ̀ fún wa.” Wọn sì n ọ̀sàì gbàgbọ̀ nínú ohun tó wà lẹ́yìn rẹ̀, òhun sì ni òdodo, tí ó n fi ohun tó jẹ̀ òdodo rinlẹ̀ nípa èyí tó wà pẹ̀lú wọn. Sọ pé: “Nítórí kí ni ẹ̀ fi n ra àwọn Ànábì Allāhu

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَعِيًّا أَنْ يُنَزِّلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ فَبَاءُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٩٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ يُقْتُلُونَ

¹ 1. Ìyẹn ni pé, àwọn yẹ̀húdí, ọ̀wájú kí Allāhu tó gbé Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - dide, wọn máa n sọ fún àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ Lárúbáwá pé, “È jẹ̀ tètè gba Allāhu gbọ̀ ní òdodo bí bẹ̀ẹ̀ kọ̀ nígbà tí ọ̀pìn Ọ̀jìṣẹ̀ nàà bá dé, àwọn àti òun máa parapọ̀ le yín lórí.” Àmọ̀ nígbà tí ọ̀pìn Ọ̀jìṣẹ̀ nàà - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - dé, àwọn gan-an nàà gbógun ti í nítórí pé, gbogbo èrò-ọ̀kàn wọn ni pé, nínú iran ọ̀mọ̀ Isrọ̀’íl ni ọ̀pìn Ọ̀jìṣẹ̀ nàà máa ti wá. Àmọ̀ nínú iran Lárúbáwá ni Allāhu ti gbé ọ̀pìn Ọ̀jìṣẹ̀ nàà dide.

tèlètèlè tí ẹ bá jẹ onígbàgbọ òdodo?

92. Àti pé dájúdájú (Ànábì) Mūsā tí mú àwọn ẹrì tó yanjú wá ba yín. Lẹyìn nàà, ẹ tún ọ ọ̀bọ̀rogidi ọmọ màálù lẹyìn rẹ. Alábòsì sì ni yín.”

93. (Ẹ rántí) nígbà tí A gba àdéhùn lẹwọ yín, A sì gbé àpáta s’ókè orí yín, (A sọ pé:) “Ẹ gbá ohun tí A fún yín mú dárádára. Kí ẹ sì tètí gbọ̀rọ.” Wọn wí pé: “A gbọ (àṣẹ), a sì yapa (rẹ).” Wọn ti kó ìfẹ bíbọ ọ̀bọ̀rogidi ọmọ màálù sínú ọkàn wọn nípasẹ àìgbàgbọ wọn. Sọ pé: “Aburú ni ohun tí ìgbàgbọ (ìbọ̀rìṣà) yín n pa yín láṣẹ rẹ, tí ẹ bá jẹ onígbàgbọ òdodo.”

94. Sọ pé: “Tí ó bá jẹ pé tiyín nikan ni Ilé Ìkẹyìn tí n bẹ ní ọ̀dọ Allāhu, tí kò sì níí jẹ ti àwọn ènìyàn (mìràn), ẹ tọ̀rọ ikú, tí ẹ bá jẹ olódodo.”

95. Wọn kò níí tọ̀rọ rẹ láéláé nítorí ohun tí ọwọ wọn tì síwájú. Allāhu sì ni Onímọ nípa àwọn alábòsì.

96. Dájúdájú o máa rí wọn pé àwọn ni ènìyàn tó l’ójú kòkòrò jùlọ nípa ìṣẹ̀mí ayé, (wọn tún l’ójú kòkòrò ju) àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ ọ. Ìkọ̀ọkan wọn n fẹ pé tí A bá lè fún ọ̀n ní ẹgbẹ̀rún ọ̀dún ló láyé. Bẹ̀ẹ̀ sì ni, kí

أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾

﴿٩١﴾ *وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَسْمِعُوا قُلُوبًا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾

وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَىٰ حَيَاتِهِ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ

í ʃe ohun tí ó máa là á nínú iyà ni pé, kí Á fún un ní iʃemí gígùn lò. Allāhu sì ni Olùríran nípa ohun tí wọn n ʃe níʃé.

97. Sọ pé: “Ẹnikéni tí ó bá jẹ òtá fún (mọlāika) Jibrīl,¹ (ó ti di òtá Allāhu) nítorí pé, dájúdájú (mọlāika) Jibrīl ló sọ al-Kur’ān kalè sínú ọkàn rẹ pẹlú àṣẹ Allāhu. Al-Kur’ān sì n fi ohun tó jẹ òdodo rinlẹ nípa èyí tó wá ʃiwájú rẹ. Ó jẹ ìmòṅà àti ìdunnú fún àwọn onígbaḡbò òdodo.”

98. Ẹnikéni tí ó bá jẹ òtá fún Allāhu, àwọn mọlāika Rẹ, àwọn Òjísẹ Rẹ, mọlāika Jibrīl àti mọlāika Mīkāl, dájúdájú Allāhu ni òtá fún àwọn aláìgbaḡbò.”

99. Dájúdájú A ti sọ àwọn āyah tó yanjú kalè fún ọ. Ẹni kan kò ní ʃàì gbàḡbò nínú rẹ àyàfi àwọn arúfin.

100. Àti pé ʃé gbogbo ìgbà tí wọn bá dá májẹmu kan ni apá kan nínú wọn yóò máa jù ú nù? Rárá, ọpòlọpò wọn gan-an ni kò gbàḡbò.

بِمَرْحَزِهِمْ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعَمَّرَ
وَاللَّهُ بِصِرْمِهِمْ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ
نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا
لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى
لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٧﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ
عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾

أَوْكَلَّمَا عَنْهُمْ وَعَهْدًا عَلَيْهِمْ فَرِيقٍ
مِنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

¹ 1. Nínú àwọn mọlāika tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - máa n fi iṣe ìmísí rán sí àwọn Ànábí àti àwọn Òjísẹ Rẹ ni mọlaika Jibrīl - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Òun sì ni olórí àwọn mọlāika. Mọlaika Jibrīl tún ní àwọn orúkọ mīlran nínú al-Kur’ān. Nínú àwọn orúkọ rẹ ni “ar-Rūh” - Ẹmí - (sūrah al-Mọ’ārij; 70:4), “rūhul-kudus” - Ẹmí Mímọ - (sūrah an-Nahl; 16:102) àti “rūhul-’Amīn” - Ẹmí Ifáyabalẹ, Ẹmí tí kì í jànbá iṣẹ tí Allāhu fi rán an. - (sūrah aṣ-Ṣu’arō; 26:193). Àmọ yàtò sí pé, mọlāika Jibrīl n jẹ “ar-rūh”, nínú al-Kur’ān “rūh” tún lè túmọ sí “imísí tabí al-kur’ān (sūrah an-Nahl; 16:2); “rūh” lè túmọ sí “ẹmí” tí a fi n jẹ abẹmí (sūrah al-’Isrō; 17:85); àti bẹẹ bẹẹ lo.

101. 10¹. Àti pé nígbà tí Òjísẹ kan láti ọdọ Allāhu dé bá wọn, tí ó n jẹrìí sí èyí tó jẹ ọdodo nínú ohun tó wà pẹlú wọn, apá kan nínú àwọn tí A fún ní Tírà gbé Tírà Allāhu jù s'èyìn lẹyìn wọn bí ẹni pé wọn kò mò (pé àsoṣòlẹ nípa Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - wà nínú rẹ)!

102. Wọn sì tẹlé ohun tí àwọn èsù àlùjànnú n kà (fún wọn nínú idán lásìkò) iṣẹ (Ànábì) Sulaemōn. (Ànábì) Sulaemōn kò sì di kẹfèrì, ṣùgbọn àwọn èsù àlùjànnú ni wọn di kẹfèrì, wọn n kọ àwọn èniyàn ní idán àti ohun tí wọn sòkalẹ fún àwọn mọlāika méjèjèì, Hārūt àti Mōrūt ní ilú Bābil.¹ Àwọn mọlāika méjèjèì náà kò sì ní kọ ẹnikẹni àyàfí kí wọn sọ pé: “Àdánwò ni wá. Nítorí náà, má di kẹfèrì.” Wọn sì n kẹkọọ ohun tí wọn yòò fi sòpínyà láààrin ọmọniyàn àti ẹni kejì rẹ lódò wọn. - Wọn kò sì lè kó ìnira bá ẹnikẹni àyàfí pẹlú ìyòhnda Allāhu. - Wọn n kẹkọọ ohun tí ó máa kó ìnira bá wọn, tí kò sì ní ẹ wọn ní àhààní. Wọn kúkú ti mò pé ẹnikẹni tí ó bá ra idán, kò ní sí ipín rere kan fún un ní Ọjọ Ìkẹyìn. Aburú sì ni ohun tí wọn rà fún ẹmí ara wọn tí ó bá jẹ pé wọn mò.¹

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَانَ ۖ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَا كَفَرَ الشَّيْطِينُ ۚ كَفَرُوا يُعْلَمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَرْوَتَ ۚ وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۖ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَرَوْجِهِ ۚ وَمَا هُم بِضَارِينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ ۗ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي

¹ 1. Kiyè sí i, àwọn onímọ Tafsīr tí wọn gbà pé mọlāika ni Hārūt àti Mōrūt, wọn túmọ àyah yíí pé, “ṣùgbọn àwọn èsù àlùjànnú ni wọn di kẹfèrì, wọn n kọ àwọn èniyàn ní idán àti ohun tí wọn sòkalẹ fún àwọn mọlāika méjèjèì náà Hārūt àti Mōrūt,…” Ṣùgbọn àwọn onímọ Tafsīr tí wọn gbà pé orúkọ àwọn àlùjànnú méjì kan ni Hārūt àti Mōrūt, wọn túmọ àyah yíí pé, “(Ànábì) Sulaemōn kò sì di kẹfèrì, ... àti pé wọn kò sọ idán kalẹ fún àwọn mọlāika méjì náà “(iyẹn, Jibrīl àti Mikā’īl).

103. Tí ó bá jẹ pé dájúdájú wọn gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì bèrù (Allāhu), dájúdájú ẹsan tí ó máa wá láti ọdọ Allāhu l'òore jùlọ (fún wọn), tí wọn bá mọ.

104. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má sọ pé "rō'inā". (Àmọ) ẹ sọ pé "unṭhurnā"¹, kí ẹ sì máa tétí gbọ (ọrọ ẹsin). Ìyà ẹlẹta-eléro sì wá fún àwọn aláìgbàgbọ.¹

الْآخِرَةَ مِنْ خَلْقٍ وَلَيْتَسَ مَا شَرَوْا
بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِّنْ
عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٤﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا
وَقُولُوا أَنْظِرْنَا وَأَسْمِعُوا وَلِلْكَافِرِينَ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٥﴾

Hārūt àti Mōrūt sì ni àlùjànnú tí n kọ àwọn èniyàn ní idán ní Bābil." Àmọ sá, igun méjèèji ló ní àlàyè idáláre lórí rẹ nínú èdè Lárúbáwá, kí í ẹse nínú hadīth. Síwájú sí í, àpólá ọrọ-orúkọ yíí " 'alā muliki Sulaemōn" kò tùmọ sí lórí àga ìjọba Ànábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Rará o. Kò sí ìgbà kan kan tí ẹ̀ṣù àlùjànnú rọ̀nà jẹ gàba rí lórí àga Ànábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Ohun tí ó ẹ̀ṣẹ̀ ni pé, bí Ànábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a - ẹse n kọ àwọn èniyàn rẹ ní ìgbàgbọ̀ òdodo tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fi rán an níṣẹ sí wọn, bẹ̀ẹ̀ náà ni àwọn ẹ̀ṣù àlùjànnú kan n lọ bá àwọn èniyàn láti máa kọ wọn ní ẹ̀kọ idán láti máa fi tako ìgbàgbọ̀ òdodo tí wọn n gbọ ọdọ Ànábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Níkété tí írọ aburú yíí déti ìgbọ̀ Ànábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a - ló pàṣẹ láti gba gbogbo àkọsilẹ̀ idán náà lówọ̀ wọn. Ó sì bo gbogbo rẹ̀ mọ̀ inú ilẹ̀. Àmọ̀ lẹ́yìn ikú rẹ̀, àwọn agbómágbà èniyàn kan pèlú àwọn ẹ̀ṣù àlùjànnú olórikunkun padà wá a kàn ní ibi tí Ànábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a - bọ̀ ó mọ̀. Wọn sì padà síbí lílo idán náà, wọn sì tún n ba Ànábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a - lórúkọ jẹ kírí ilú pé, ohun tí ó fi ẹse ìjọba lórí àwọn ẹ̀dá niyẹn. Ọ̀rọ̀ kò sí rí bẹ̀ẹ̀. Ìgbàgbọ̀ òdodo àti àwọn iṣẹ̀ iyanu ni Ànábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a - fi ẹse ìjọba rẹ̀, kí í ẹse idán. Ẹ̀ tún ka itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Sōd; 38:34. W-Allāhu 'a'lam.

¹ 1. Rō'inā jẹ ọrọ̀ méjì; "rō'i" àti "nā". "Nā" jẹ ọrọ̀ arópò-orúkọ ẹ̀ni kíní ọ̀pọ̀ "wa". "Rō'i" ní itùmọ̀ méjì nínú èdè Lárúbáwá àti èdè Isrā'īl. Bákan náà, "rō'i" lè jẹ ọ̀rọ̀-órúkọ tàbí ọ̀rọ̀-ìṣẹ̀ àṣẹ̀ nínú èdè méjèèjì. Nígbà tí wọn bá lo "rō'i" ní ilò ọ̀rọ̀-órúkọ, itùmọ̀ rẹ̀ ni "òmùgò" nítorí pé ó jẹ ọ̀rọ̀ ìṣẹ̀dà láti ara "ru'ūnah" agò. Àmọ̀ nígbà tí wọn bá lo "rō'i" ní ilò ọ̀rọ̀-ìṣẹ̀ àṣẹ̀, itùmọ̀ rẹ̀ ni "kíyè sí (ì), wò (ó)," nítorí pé ó jẹ ọ̀rọ̀ ìṣẹ̀dà láti ara "rī'ānah" kíkíyèsì tàbí mímójútó kíní kan / ẹ̀ni kan. Ìgbàkígba tí àwọn yehudi bá lo "rō'i" fún àwọn Ànábì wọn, ilò ọ̀rọ̀-órúkọ ni wọn n gbàlérò. Ìyẹn tùmọ̀ sí pé, tí wọn bá sọ fún àwọn Ànábì wọn pé "rō'inā", ohun tí wọn n gbà lérò ni pé "òmùgò wa!". Àmọ̀ nígbà tí àwọn Sohābah - kí Allāhu

105. Àwọn tó ɣàì gbàgbọ́ nínú àwọn tí A fún ní Tírà àti àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ́ kò níí fẹ́ kí wọn sọ oore kan kan kalẹ́ fún yín láti ọ̀dọ́ Olúwa yín. Allāhu ló ń fi ikẹ́ Rẹ̀ ɣa ẹnì tí Ó bá fẹ́ lẹ́ṣà. Allāhu sì ni Olóore ńlá.

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِمَّن رَّبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿١٥﴾

106. Ohunkóhun tí A bá parẹ́ (tàbí pààrò) nínú àyah kan¹ tàbí tí A sọ di igbàgbé, A máa mú èyí tó dára jù ú lọ tàbí irú rẹ̀ wá. Ẹ̀sẹ̀ iwọ́ kò mọ́ pé dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo ńńkan?¹

*مَا نَسَخَ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِّمَّهَا أَوْ مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦﴾

107. Ẹ̀sẹ̀ iwọ́ kò mọ́ pé dájúdájú ti Allāhu ni iḡoba àwọn sánmọ́ àti ilẹ̀? Kò sì sí aláàbò àti aláranṣe kan fún yín lẹ̀yìn Allāhu.

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٧﴾

yọnú sí wọn - bá ló “rō’inā” fún Ānábì - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -, ilò ọ̀rọ̀-ìṣe àṣe ni wón ń gbàlèrò. Iyẹn tùmọ́ sí pé àwọn Ṣohābah ń sọ pé “kí Ānábì kíyẹ sí wa”. Nítorí kí àwọn yehudi má baà ɣe lèrò pé irú wọn ni àwọn Ṣohābah ni Allāhu fi kọ lílò ọ̀rọ́ yẹn fún àwọn Ṣohābah - kí Allāhu yọnú sí wọn -, Ó sì fún wọn ní ọ̀rọ́ mìíràn tí ó gbé itúmọ́ àti èròngbà rere wọn jáde, tí kò sì jẹmọ́ èdè abunikù. Èyí sì ni “unṡurnā”. Èyí rí beẹ́ kí àwa mùsùlùmí lè mọ́ pé ilò èdè wa àti iṣe wa kò gbọ̀dọ́ jọ tàwọn aláìgbàgbọ́.

¹ 1. Èyí ni pé, kí idájọ́ tí ó wà nínú àyah kan di ohun tí a ò níí lò mọ́ nítorí idájọ́ titun tí àyah mìíràn mú wá, gégé bí àwọn àyah idájọ́ kan tí ó sòkalẹ́ lẹ̀yìn Hijrah (àyah Moḡaniyyah) ɣe pa idájọ́ àwọn àyah tí ó sòkalẹ́ ɣíwájú Hijrah (àyah Moḡiyyah) rẹ́ àti gégé bí àwọn àyah idájọ́ kan tí ó sòkalẹ́ nínú àwọn ọ̀dún iparí nínú ilú Moḡīnah ɣe pa àwọn àyah idájọ́ kan tí ó sòkalẹ́ nínú àwọn ọ̀dún ibẹ̀rẹ́ nínú ilú Moḡīnah rẹ́. Àpẹ̀júwe fífi idájọ́ kan pa idájọ́ kan rẹ́ ni kí halāl di harām tàbí kí harām di halāl, tàbí kí ọ̀ran-anyàn di sunnah tàbí kí sunnah di ọ̀ran-anyàn.

108. Tàbí ẹ fẹ máa bèèrè (òròkòrò) lówó Òjísé yín ni gégé bí wọn ẹ bèèrè (òròkòrò) lówó (Ànàbí) Mūsā síwájú? Ẹnikéni tí ó bá fi àìgbàgbọ rọpò ìgbàgbọ, dájúdájú ó ti ẹ̀nà (kúrò) l'ójú ọ̀nà tààrà.

109. Ọ̀pòlọ̀pò nínú àwọn tí A fún ní Tírà fẹ látí da yín padà sípò kẹfèrì lẹ̀yìn tí ẹ ti ní ìgbàgbọ òdodo, ní ti kèéta látí inú ẹ̀mí wọn, (àti) lẹ̀yìn tí òdodo ('Islām) ti fojú hàn sí wọn. Nítorí náà, ẹ forjìn wọn, kí ẹ ẹ̀sámójú kúrò fún wọn (nípa ìnira tí wọn n fi kàn yín) tífi Allāhu yó fi mú àṣẹ Rẹ̀ wá (látí jà wọn lógun). Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ñhkan.

110. Ẹ kírun, ẹ yọ Zakāh; ohunkóhun tí ẹ bá sì tí síwájú fún ẹ̀mí ara yín ní rere, ẹ máa bá a lódò Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Olúríran nípa ohun tí ẹ n ẹ̀ níṣẹ.

111. Wọn wí pé: “Ẹ̀nì kan kò ní wọ inú Ọ̀gbà Ẹ̀dèrà àfi ẹ̀ni tí ó bá jẹ yehudi tàbí nasōrō.” Ẹ̀yẹn ni ohun tí wọn n fẹ. Sọ pé: “Ẹ̀ mú ẹ̀rì ọ̀rọ̀ yín wá tí ẹ̀ bá jẹ olódodo.

أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ
كَمَا سَأَلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ
يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ
سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٨﴾

وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ
يَرُدُّوكُم مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ
كَفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنفُسِهِمْ مِّنْ
بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتَصُوا
وَأَصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ إِنَّ
اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٩﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا
تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ
عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١١٠﴾

وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ
هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ
هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿١١١﴾

112. Bèè kọ (wọn kò ní fún wọ inú Ogbà Idèra àfi) ẹnì tí ó bá ju ara rẹ sílẹ̀ (sínú 'Islām) fún Allāhu,¹ tí ó sì jẹ̀ olùṣe rere. Nítorí náà, èsan (rere) rẹ̀ n̄ bẹ̀ fún un lódò Olúwa rẹ̀. Kò ní sí ibèrù fún wọn.² Wọn kò sì ní banújé.³

113. Àwọn yehudi wí pé: “Àwọn nasōrō kò rí ñhkan kan ẹ̀ (nínú èsin).” Àwọn nasōrō náà wí pé: “Àwọn yehudi kò rí ñhkan kan ẹ̀ (nínú èsin).” Wọn sì n̄ kẹ́ Tírà! Báya n̄ àwọn tí kò nímò ẹ̀ ẹ̀ sọ irú ọ̀rọ̀ wọn (yìi). Nítorí náà, Allāhu á dájọ̀ láààrin wọn ní Ojọ̀ Àjìnde nípa ohun tí wọn n̄ yapa-ẹnu lóri rẹ̀.

114. Àti pé ta ló ẹ̀bòsì ju ẹnì tí ó ẹ̀ àwọn mọ̀sálásì Allāhu ní èwọ̀ láti ẹ̀rántí orúkọ Allāhu nínú rẹ̀, tí ó tún ẹ̀sẹ̀ lóri ìparun àwọn mọ̀sálásì náà?¹ Àwọn wọnyẹn, kò létọ̀ fún wọn láti wọ inú rẹ̀ àyàfi pẹ̀lú ibèrù. Àbùkù n̄ bẹ̀ fún wọn n'ílẹ̀ ayé. Iyà n̄lá sì n̄ bẹ̀ fún wọn ní ọ̀run.¹¹

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ
مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٢﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتْ النَّصْرَىٰ عَلَىٰ
شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصْرَىٰ لَيْسَتْ
الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ
الْكِتَابَ ۗ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا
يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۚ فَاللَّهُ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن مَّنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ
أَنْ يُذَكَّرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي
خَرَابِهَا ۗ أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ
يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا

¹ 1. Iyẹn ni pé, ẹnì tí ó bá ẹ̀ 'Islām pẹ̀lú àfọ̀mọ̀-ọ̀kàn. 2. Iyẹn ni pé, kò ní sí ibèrù fún àwọn mùsùlùmí nípa ohun tí wọn n̄ lọ̀ bá pàdẹ̀ ní Ojọ̀ Àjìnde. 3. Iyẹn ni pé, kò ní sí ibànujé fún àwọn mùsùlùmí nípa ohun tí ọ̀wọ̀ wọn kò bà nínú oore ayé nítorí pé, Allāhu máa dí i fún wọn ní Ojọ̀ Àjìnde.

¹¹ 1. Àwọn onisūfī lèrò pé àyah yíí n̄ ẹ̀ é ní èwọ̀ fún enikẹni láti lé àwọn kúrò nínú mọ̀sálásì tabí láti kọ̀ fún wọn láti ẹ̀ wiridi wọn àti waṭṭifafah wọn nínú mọ̀sálásì. Rárá o. Àyah yíí kò gba bèè lọ̀. Ẹ̀ni tí kò jẹ̀ kí àwa mùsùlùmí ẹ̀ ijọ̀sin tó tọ̀ sunnah nínú mọ̀sálásì ni Allāhu pè ní alábòsì jùlọ̀ nínú àyah yíí, kí í ẹ̀ ẹnì tí ó kọ̀ aburú àti bidiah ẹ̀sẹ̀ nínú àwọn mọ̀sálásì. Ọ̀nà tí àwọn oníwíridí n̄ gbà

115. Ti Allāhu ni ibùyo òòrùn àti ibùwò òòrùn. Nítorí nàà, ibikíbi tí wọn bá dojú yín kọ ibè yẹn nàà ni ojú rere Allāhu (iyẹn ni pé, ẹ ti dojúkọ Allāhu ní ibi tí wọn bá pa yín láṣẹ pé kí ẹ dojúkọ kírun.) Dájúdájú Allāhu ni Olùgbààyè, Onímò.¹¹

116. Wọn wí pé: “Allāhu sọ ẹnì kan di ọmọ.” Mímọ ni fún Un! Ọrọ kò rí bẹẹ, (àmọ) tiRẹ ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ. Ẹnì kọ̀ọkan sì ni olùtẹ̀lẹ̀-àṣẹ Rẹ.¹¹¹

117. Olùpilédá àwọn sánmò àti ilẹ ni (Allāhu). Nígbà tí Ó bá sì pèbùbù kiní kan, Ó kàn máa sọ fún un pé: “Jẹ bẹẹ.” Ó sì máa jẹ bẹẹ.

خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ

عَظِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا

فَقَمَّ وَجْهَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ

عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ رَبِّ

لَّهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ كُلُّ لَّهُ

قَلْبٌ ﴿١١٦﴾

بَدِيْعٌ اَلسَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاِذَا قَضٰى

اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهُ كُنْ

فَيَكُوْنُ ﴿١١٧﴾

ṣe ìrán tí Allāhu kò tọ sunnah rará. Dandan sì ni fún wa láti lé wọn kúrò nínú mósálásí Allāhu. “Zāwiyah” ni wọn máa n kọ fún wíridí bid'ah, kí ì ṣe mósálásí.

¹ 1. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ti fi sūrah al-Bakorah; 2:144, 149, àti 150 pa ìdájọ̀ āyah yíi rẹ̀, ìdájọ̀ tí n bẹ̀ nínú āyah nàà ṣe é ló fún ẹnì tí ó wà ní àyè kan tí kò sì mọ̀ agbègbè tí Kaabah wà sí ilú nàà láààrin orígun ayé méréjẹ̀rin nínú ilú nàà. Ibikíbi tí ó bá kojú sí kírun rẹ̀ láààrin orígun méjì nínú orígun méréjẹ̀rin ilú rẹ̀ tí gbé e tí tí ó máa fi mọ̀ àmòdájú nípa agbègbè tí Kaabah wà sí ilú rẹ̀.

¹¹ 1. Àṣẹ Allāhu lórí èdà pín sí ọ̀nà méjì gbòòrò. Ìkíní: 'amr ṣer'iy “àṣẹ tẹ̀sìn” àti 'amr kaoniy “àṣẹ tayé”. Àwọn molāika àti àwọn mùsulùmí nikan ló n tẹ̀lẹ̀ àwọn àṣẹ méjẹ̀jẹ̀. Àmọ̀ àṣẹ tayé nikan ṣoṣo ni àwọn aláìgbàgbọ̀ n tẹ̀lẹ̀. Iyẹn sì ni àṣẹ tí kádàrá bá mú wá. Iyẹn ni pé, ohun tí Allāhu bá fẹ̀ fi èdà Rẹ̀ rọ̀ ló máa fi rọ̀, jìjẹ̀ aláìgbàgbọ̀ èdà nàà kò lè dí l ọ̀wọ̀.

118. Àwọn tí kò nímò wí pé: “Tí ó bá jẹ pé Allāhu n bá wa sòrò ni tàbí kí àmì kan wá bá wa (àwa ibá gbàgbò)?” Báyan ni àwọn tó şíwájú wọn se sọ irú ọrọ wọn (yíi). Ọkàn wọn jọra wọn. A kúkú ti se àlàyé àwọn àyah fún ijo tó ní àmòdájú.

119. Dájúdájú Àwa fi òdodo rán ọ nísẹ. (O sì jẹ) oníròò-idùnnú àti olùkìlò (fún gbogbo ayé). Wọn kò sì níí bi ọ léèrè nípa àwọn èrò inú Iná.

120. Àwọn yehudi àti nasōrō kò níí yonú sí ọ tíí o fi máa tẹlẹ ẹsin wọn. Sọ pé: “Dájúdájú ìmòná ti Allāhu ni ìmòná.” Dájúdájú tí o bá sì tẹlẹ ifẹ-inú wọn léyìn èyí tí ó dé bá ọ nínú ìmò (’Islām), kò níí sí aláàbò àti alárànşe kan fún ọ lódò Allāhu.

121. Àwọn tí A fún ní Tírà (al-Kur’ān), wọn n kẹ e ní kíkẹ ẹtọ. Àwọn wònyẹn gbà á gbò ní òdodo. Àwọn tó şàì gbàgbò nínú rẹ, àwọn wònyẹn gan-an ni ẹnì ọdò.

122. Ẹyin ọmọ ’Isrō’lì, ẹ rántí ikẹ Mi, èyí tí Mo se fún yín. Dájúdájú

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ دَشَقَّتْهُمُ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٨﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿١١٩﴾

وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢٠﴾

الَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَٰئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۗ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ ۗ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾

يٰٓبَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾

Èmi tún ʃoore àjùlọ fún yín lóri àwọn ẹdá (àsìkò tiyin).¹¹

123. Ẹ bẹrù ojọ kan tí ẹmí kan kò ní rọrọ kiní kan fún ẹmí kan. A ò sì ní gba ààrò l'ọwọ rẹ. Ìṣipẹ kan kò ní wúlò fún un. A ò sì ní ràn wọn l'ọwọ.¹¹

124. (Ẹ rántí) nígbà tí Olúwa fi àwọn ọrọ kan dán (Ànábì) 'Ibrōhīm wò. Ó sì parí wọn ní pípé. (Allāhu) ʃọ pé: “Dájúdájú Èmi yó ʃe ọ ní aʃíwájú fún àwọn ẹniyàn.” (Ànábì 'Ibrōhīm) ʃọ pé: “Àti nínú àwọn àrómọdómọ mi.” (Allāhu) ʃọ pé: “Àdéhùn Mi (látì ʃọ ẹni kan di Òjìʃẹ tàbí Ànábì) kò ní tẹ àwọn alágbòsí l'ọwọ.”

125. (Ẹ rántí) nígbà tí A ʃe Ilé (Kaaba) ní àyè tí àwọn ẹniyàn yóò máa wá àti àyè ifàyàbalẹ. Kí ẹ sì mú ibùdúró 'Ibrōhīm ní ibùkírùn. A sì pa (Ànábì) 'Ibrōhīm àti (Ànábì) 'Ismō'íl láʃẹ pé “Ẹ ʃe Ilé Mi ní mímọ fún àwọn olùyípo rẹ, àwọn olùkóraró sínú rẹ àti àwọn olùdàwọṭe-orúnkún, àwọn olùforíkanlẹ (lóri ìrun).

وَأَتَقُوا يَوْمًا لَا تَجْرِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفْعَةٌ وَلَا هُمْ

يُنصرون ﴿١٢٣﴾

*وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ ۖ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا ۗ قَالَ وَمِن ذُرِّيَّتِي ۗ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿١٢٤﴾

وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنَاً وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾

¹ 1. Èyí rí bẹ̀ẹ̀ fún wí pé, òhàkà àwọn Ànábì àti àwọn Òjìʃẹ Allāhu ('aleehim ʃolát wa salām) pọ̀ púpọ̀ nínú iran ọmọ 'Isrō'íl ju àwọn iran ẹdá yòòkù lọ, àmọ̀ àwọn ọmọ 'Isrō'íl náà ni iran tó ʃàì gbàgbọ̀ jùlọ.

¹¹ 1. Ẹ wo itosẹ̀-ọ̀rọ̀ sùrah al-Bakorah; 2:48.

126. (È rántí) nígbà tí (Ànábì) 'Ibrōhīm sọ pé: "Olúwa mi, ẹ ilú yìí ní ilú ifàyàbalẹ̀. Kí O sì pèsè àwọn èso fún àwọn ará ibẹ̀ (ìyẹn) ẹnìkẹ̀ni nínú wọn tí ó bá ní ìgbàgbọ̀ òdodo nínú Allāhu àti Ọjọ̀ Ìkẹ̀yìn." (Allāhu) sọ pé: "Àti ẹnì tí ó bá Ẹ̀sà ìgbàgbọ̀, Èmi yóò fún un ní ìgbádùn díẹ̀. Lẹ̀yìn nàà, Mo máa taari rẹ̀ sínú ìyà Iná. Ìkángun nàà sì burú."

127. (È rántí) nígbà tí (Ànábì) 'Ibrōhīm àti 'Ismō'īl gbé àwọn ipilẹ̀ llé nàà dúró. (Wọn Ẹ̀sàdúà pé) "Olúwa wa, gbà á lẹ̀wọ̀ wa, dájúdájú Ìwọ̀, Ìwọ̀ ni Olùgbọ̀, Onímọ̀.

128. Olúwa wa, ẹ̀ wá ní mùsùlùmí fún Ọ. Kí O sì ẹ̀ nínú àrómọ̀dómọ̀ wa ní ìjọ̀ mùsùlùmí fún Ọ. Fí ìlànà ẹ̀sìn wa hàn wá. Kí O sì gba ìronúpiwàdà wa. Dájúdájú Ìwọ̀, Ìwọ̀ ni Olùgba-ìronúpiwàdà, Àṣàkẹ̀-ọ̀run.

129. Olúwa wa, gbé díde nínú wọn Ọjìṣẹ̀ kan láààrin wọn, (ẹnì tí) ó máa ké àwọn āyah Rẹ̀ fún wọn, tí ó máa kọ̀ wọn ní Tírà àti oḡbọ̀n ìjìnlẹ̀ (sunnah), tí ó sì máa sọ̀ wọn di ẹnì mímọ̀. Dájúdájú Ìwọ̀, Ìwọ̀ ni Alágbára, Ọlọgbọ̀n."

130. Ta sì ni ó máa kọ̀ ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibrōhīm sílẹ̀ àfì ẹnì tí ó bá gọ̀ ẹ̀mí ara rẹ̀. A kúkú tí Ẹ̀sà á lẹ̀ṣà

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا
بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنْ
الْثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ
فَأُتِمِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَى
عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٢٦﴾

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ
الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن
ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا
مَنَاسِكَنَا وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾

رَبَّنَا وَأَبْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ
يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ
أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٩﴾

وَمَنْ يَرْعُبْ عَن مِّلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا
مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ

n'ílé ayé. Dájúdájú ó tún wà nínú àwọn ẹnì rere ní òrun.

131. (Ẹ rántí) nígbà tí Olúwa rẹ sọ fún un pé: “Jẹ̀ mùsùlùmí.” Ó sọ pé: “Mo jẹ̀ mùsùlùmí fún Olúwa gbogbo ẹ̀dá.”

132. (Ànábì) 'Ibrōhīm sì pa á láṣẹ̀ fún àwọn ọmọ rẹ. (Ànábì) Ya'kūb náà ẹ̀ bẹ̀ẹ̀. (Ìkíní kejì) sọ pé: “Ẹ̀yìn ọmọ mi, dájúdájú Allāhu yan ẹ̀sìn náà fún yín. Nítorí náà, ẹ̀ ọ̀ gbọdọ̀ kú àyàfí kí ẹ̀ jẹ̀ mùsùlùmí.”

133. Tàbí ẹ̀yìn jẹ̀ ẹ̀lẹ̀nì nígbà tí ikú dé bá (Ànábì) Ya'kūb? Nígbà tí ó sọ fún àwọn ọmọ rẹ̀ pé: “Kí ni ẹ̀yìn yóò máa jọ̀sìn fún lẹ̀yìn (ikú) mi?” Wọn sọ pé: “Àwá yó máa jọ̀sìn fún Ọlọhun rẹ̀ àti Ọlọhun àwọn bàbá rẹ̀, (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl àti 'Ishāk, Ọlọhun Ọkan ọ̀so ọ̀so tí a gbọdọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo. Àwá sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ̀-jusẹ̀-sílẹ̀) fún Un.”

134. Ijọ kan niyẹn tí ó ti lọ. Tiwọn ni ohun tí wọn ẹ̀ níṣẹ̀. Tiyín ni ohun tí ẹ̀ ẹ̀ níṣẹ̀. Wọn kò sì nífí bí yín léèrè nípa ohun tí wọn ní ẹ̀ níṣẹ̀.

135. Wọn wí pé: “Ẹ̀ jẹ̀ yehudi tàbí nasōrō kí ẹ̀ mọ̀nà.” Sọ pé: “Rára, ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibrōhīm (lẹ̀sìn), ó jẹ̀ olùdúró-déédé, kò sì sí nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bo.”

فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣١﴾

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْتُ قَالَ أَسْلَمْتَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣٢﴾

وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَنِيهِ وَيَعْقُوبَ يٰيَبْنَؤُا إِنَّا لِلّٰهِ أَصْطَفٰى لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوْنُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُوْنَ ﴿١٣٣﴾

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتَ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ بَعْدِي قَالُوْا نَعْبُدُ اِلٰهَكَ وَاِلٰهَ اٰبَائِكَ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ اِلٰهًا وَاِحْدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُوْنَ ﴿١٣٤﴾

تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُوْنَ عَمَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٣٥﴾

وَقَالُوْا كُوْنُوْا هُوْدًا اَوْ نَصٰرٰى تَهْتَدُوْا قُلْ بَلْ مِلَّةٌ اِبْرٰهِيْمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٣٦﴾

136. E sọ pé: “A gbàgbọ́ nínú Allāhu àti ohun tí wọn sòkalẹ́ fún wa àti ohun tí wọn sòkalẹ́ fún (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrọmọdọmọ Ya'kūb. (A gbàgbọ́ nínú) ohun tí wọn fún (àwọn Ànábì) Mūsā àti 'Īsā, àti ohun tí wọn fún àwọn Ànábì (yòókù) láti ọdọ Olúwa wọn. A kò ya ẹnì kan sọtò nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ́-jusẹ̀- sílẹ̀) fún Un.”

137. Nítorí náà, tí wọn bá gbàgbọ́ nínú irú ohun tí ẹ gbàgbọ́, wọn ti mọ̀nà. Tí wọn bá sì gbúnrí, wọn ti wà nínú iyapa (òdodo). Allāhu sì máa tó ọ (níbi aburú) wọn. Òun ni Olùgbọ́, Onímọ̀.

138. (E dúró ti) aró Allāhu. Ta sì ló dára ju Allāhu lọ ní aró? Àwa sì ni olùjòsìn fún Un.¹¹

139. Sọ pé: “Şé èyin yóò jà wá níyàn nípa Allāhu ní?” Òun sì ni Olúwa wa àti Olúwa yín. Tiwa ni àwọn işé wa. Tiyín sì ni àwọn işé yín. Àwa (mùsùlùmí) sì ni olùşàfọ̀mọ̀-ẹ̀sìn fún Un.

قُولُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا
 أَنْزَلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
 وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ وَمَا
 أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ
 النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ
 أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

فَإِنْ ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَامَنَتْ بِهِ
 فَقَدْ أَهْتَدُوا وَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي
 شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ
 السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٧﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
 صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾

قُلْ أَتُحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا
 وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ
 أَعْمَلُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ ﴿١٣٩﴾

¹ 1. Kiyè sí i, itumọ̀ àkànlò ni wọn lò fún “aró” nínú àyàh yíí. “Aró” sì dúró fún ẹ̀sìn. Kókó itumọ̀ rẹ̀ sì ni pé, ẹ̀sìn gbọ̀dọ̀ hàn lára olùjòsìn fún Allāhu gégé bí aró şe máa ń hàn lára aşọ̀ tí wọn bá pa láró. Nípa èyí, mùsùlùmí gbọ̀dọ̀ ní írísí ọ̀kàn àti írísí ara tó ọ̀ sunnah, tí ó máa mú un yàtò gédégbẹ̀ sí ẹ̀lẹ̀sìn mírà̀n.

140. Tàbí ẹ ní wí pé: “Dájúdájú (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrómọdómọ Ya'kūb, wọn jẹ yehudi tàbí nasōrō.”¹ Sọ pé: “Şé ẹyin lẹ nímọ jùlọ (nípa wọn ni) tàbí Allāhu?” Ta ló şàbòsì ju ẹnì tó daşọ bo ẹrì òdọ rẹ (tí ó sòkalẹ) láti òdọ Allāhu? Allāhu kò sì ní gbàgbé ohun tí ẹ ní şe níşẹ.¹

141. Ijọ kan niyẹn tí ó ti lọ. Tiwọn ni ohun tí wọn şe níşẹ. Tiyín ni ohun tí ẹ şe níşẹ. Wọn kò sì ní bí yín léèrè nípa ohun tí wọn ní şe níşẹ.

142. Àwọn òmùgò nínú àwọn èniyàn máa wí pé: “Kí ni ó mú wọn yí kúrò níbi Kiblah wọn tí wọn ti wà tẹlẹ?” Sọ pé: “Ti Allāhu ni ibùyo òòrùn àti ibùwọ òòrùn. Ó sì ní tọ ẹnì tí Ó bá fẹ sí ọnà tààrà ('Islām).”

143. Báyan ni A şe yín ní ẹşà ijọ tó lóore jùlọ, nítorí kí ẹ lè jẹ ẹlẹrìí fún àwọn èniyàn àti nítorí kí Òjìşẹ náà lè jẹ ẹlẹrìí fún yín. A kò sì şe Kiblah tí o wà lórí rẹ tẹlẹ ní ibùkojú-kírun bí kò şe pé nítorí kí Á lè şe àfihàn ẹnì tí ó máa tẹlẹ Òjìşẹ yàtò sí ẹnì tí ó máa yíşẹ padà. Dájúdájú ó lágbára àyàfi fún àwọn tí Allāhu tọ sọnà. Allāhu kò

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا
هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُمْ أَمْ
اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَدَةً
عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ
عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

* سَيَسْأَلُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا
وَلَنُهِمُ عَنْ قِبَلَتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا
قُلْ لِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٢﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا
لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ
وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا
وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا
إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعِ الرَّسُولَ مِمَّنْ
يَنْقَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ

¹ 1. Kókó tí àyah yíí ní fi rinlẹ ni pé, kò sí Ànábì kan tàbí Òjìşẹ Allāhu kan tó şe ẹşin yehúdì tàbí nasōrō tàbí ibōrişà. 'Islām ni ẹşin tí gbogbo wọn şe - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá wọn -.

si ní fi igbàgbọ́ yín ráre. Dájúdájú Allāhu ni Alááánú, Oníkèḗ fún àwọn èniyàn.

لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ
وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ
اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٣﴾

144. A kúkú rí yíyí tí ò n yí ojú rẹ sí sánmò. Nítorí nàà, dájúdájú A òò dojú rẹ kọ Kiblah kan tí o yònú sí; nítorí nàà, kojú rẹ sí agbègbè Mòsálásí Haram (ní Mòkkah). Ibíkíbi tí ẹ bá tún wà, ẹ kojú yín sí agbègbè rẹ. Dájúdájú àwọn tí A fún ní Tírà kúkú mò pé dájúdájú òdodo ni (àṣẹ Kiblah) láti òḍò Olúwa wọn. Allāhu kò sì ní gbàgbé ohun tí wọn n ẹ níṣẹ.

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ
فَلَنُؤَلِّقَنَّ قَيْلَتَكَ تَرَصُّهَاً فَأُولَ
وَجْهِكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَحَبِطْ مَا كُنْتُمْ فَوَلُوكُمُ
شَطْرُهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا
اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾

145. Dájúdájú tí o bá fún àwọn tí A fún ní Tírà ní gbogbo āyah, wọn kò ní tẹlẹ Kiblah rẹ. Ìwọ nàà kò gbòḍò tẹlẹ Kiblah wọn. Apá kan wọn kò sì ní tẹlẹ Kiblah apá kan. Dájúdájú tí o bá tẹlẹ ifẹ-inú wọn lẹyìn ohun tí ó dé bá ọ nínú ìmọ, dájúdájú nígbà nàà ìwọ wà nínú àwọn aláḅòsì.

وَلَيْنَ أَنْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
يُكَلِّمُ آيَاتِهِ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ
بِتَابِعِ قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ
بِتَابِعِ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ
مِّن بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ
إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

146. Àwọn tí A fún ní Tírà, wọn mò Ànábì - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - gégé bí wọn ẹ mò àwọn ọmọ wọn. Dájúdájú àwọn ijọ kan wà nínú wọn tí wọn kúkú n fi òdodo pamọ, wọn sì mò.

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ
كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا
مِّنْهُمْ لَيَكْفُرُونَ بِالْحَقِّ وَهُمْ
يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾

147. Òdodo náà wá láti òdò Olúwa rẹ. Nítorí náà, o ò gbòdò wà lára àwọn oniyèméjì.

148. Ìkòòkan (ìjọ ẹlèsìn) ló ní ibùkọjúsí tó ń kọjú sí. Nítorí náà, ẹ yára gbawájú níbi àwọn isẹ rere. Ibikíbi tí ẹ bá wà, Allāhu yóò mú gbogbo yín wá (ní Ọjọ Àjínḡde). Dájúdájú Alágbára ni Allāhu lórí gbogbo ñńkan.

149. Ibikíbi tí o bá jáde lọ, kọjú rẹ sí agbègbè Mòsálásí Haram, nítorí pé dájúdájú òdodo ni láti òdò Olúwa rẹ. Allāhu kò sì ní gbàgbé ohun tí ẹ ń ẹ níşẹ.

150. Ibikíbi tí o bá jáde lọ, kọjú rẹ sí agbègbè Mòsálásí Haram. Àti pé ibikíbi tí ẹ bá wà, ẹ kọjú yín sí agbègbè rẹ,¹ nítorí kí àwọn ènìyàn má baà ní àwíjàrè lórí yín, àyàfi àwọn tí wọn şàbòsí nínú wọn (tí wọn kò yé jà yín níyàn). Nítorí náà, ẹ má şe páyà wọn. Ẹ páyà Mi, nítorí kí Ẹng lè pé idẹra Mi fún yín àti nítorí kí ẹ lè mọnà.¹

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُمْتَرِينَ ﴿١٤٧﴾

وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُوَ مُوَلِّئُهَا فَاسْتَبِقُوا
الْخَيْرَاتِ أَتَيْنَ مَا تَكُونُونَ يَأْتِ
بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ
مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا
كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا
يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا
الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ

¹ 1. Àwọn àyah wònyí 144, 149 àti 150 ń pa wá ląşẹ láti dojúko agbègbè Kaabah lórí irun, iyẹn sì ni agbègbè tí Kaabah wá sí ilú ẹnì kòòkan tàbí mòsálásí ẹnì kòòkan. Ohun tó bí “agbègbè” dípò “ògangan” Kaabah ni pé, kò lè rọrùn rára fún àwọn tí kò sí nínú mòsálásí Haram Mọkkah láti dojúko ògangan Kaabah láti àyè miíràn lórí irun wọn. Èyí sì yọrí sí àtòyipo Kaabah fún ọwọ àwọn tó wà nínú mòsálásí Kaabah nítorí kí ẹnì kòòkan wọn lè kọjú sí ògangan Kaabah. Ní idà kejì ẹwẹ, gbogbo àwọn olúkírun yòókù ní àyè miíràn máa tò ní àtògbọrọ. Wàyí, nípasẹ títo ní àtògbọrọ yíí, (1) ó şeé şe kí wọn dojúko orígun kan nínú àwọn orígun méréřerin ayé nínú ilú wọn tàbí (2) ó şeé şe kí wọn dojúko àarin orígun méjì nínú orígun méjì ipilẹ nínú àwọn orígun méréřerin ayé nínú ilú wọn tàbí (3)

151. Gégé bí A ɣe rán Òjìṣé kan si yín láààrin ara yín,¹ tí ó n kẹ àwọn àyah Wa fún yín, tí ó n sọ yín di ẹnì mímọ́, tí ó n kọ yín ní Tírà àti oḡbón ijìnlẹ̀ (sunnah), tí ó sí n kọ yín ní ohun tí ẹ̀ kò mò tẹ̀lẹ̀.¹

152. nítorí nàà, ẹ̀ rántí Mi, Kí Ñg rántí yín.¹ Ẹ̀ dúpẹ̀ fún Mi, ẹ̀ má ɣàì moore sí Mi."

وَأَخْشَوْنِي وَلَا تَمْنَعْنِي عَلَيْكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥١﴾

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنْكُمْ
يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ
وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا
تَعْلَمُونَ ﴿١٥٢﴾

فَأَذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَأَشْكُرُوا لِي وَلَا
تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾

ó ɣeé ɣe kí wọn dojúko ààrin orígun méji tí orígun kan máa jẹ orígun ipilẹ̀, tí orígun keji sí máa jẹ orígun-ààlà láààrin orígun ipilẹ̀ méji. Àpẹ̀rẹ ẹ̀ fún (2) ni kiblāh fún ilú Mōdinah onímọ̀lẹ̀ nítorí pé, ní tí ilú Mōdinah onímọ̀lẹ̀, láààrin agbègbè ilà òòrùn (moṣrik) àti iwọ òòrùn (moḡrib) ilú Mōdinah ni agbègbè tí Kaabah wà sí wọn. Àpẹ̀rẹ ẹ̀ fún (3) ni ilẹ̀ Yorùbá ní orilẹ̀ èdè Nàìjíríà nítorí pé, láààrin ilà òòrùn (east) àti àríwá-ilà òòrùn (north-east) ni agbègbè tí Kaabah wà sí wa. Èyí ni àwọn onímọ̀-ijìnlẹ̀ nípa orígun méré̀ẹ̀rin ayé fi rinlẹ̀.

¹ 1. Itúmọ̀ keji fún gbólóhùn nàà niyí, "Nítorí tí A rán Òjìṣé kan si yín láààrin ara yín, ..."

"Írántí Allāhu" láti ọ̀dọ̀ ẹ̀dá sí Ẹ̀lẹ̀dàá ni iwònyí: (1) fifi tírà Allāhu ɣe wààsi àti títẹ̀tí gbọ ọ (2) kíkẹ̀ tírà Allāhu bí ɣíṣe tilāwatul-Kur‘ān (3) ɣíṣe gbólóhùn tí orúko Allāhu ti jẹyọ bí subhān-Allāh, alhamdu lillāh, Allāhu ‘akbar, lā‘ilāha ‘ill-Allāh (4) ɣíṣe àwọn orígun ọ̀ran-anyàn ẹ̀sìn bí ìrun kíkí (5) itẹ̀lẹ̀ àṣe Allāhu àti ijìnnà sí èwọ̀ Rẹ̀ (6) fifi orúko Allāhu búra (7) rírántí ẹ̀san rere tí Allāhu - subhānahu wa ta‘ālā - ɣe ní àdéhùn fún àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo (8) rírántí ẹ̀san iyà tí Allāhu - subhānahu wa ta‘ālā - ɣe ní ilé́rí fún àwọn olùyapa àṣe Rẹ̀ àti àwọn aláìgbàgbọ̀. Àmọ̀ "Írántí Allāhu" láti ọ̀dọ̀ Allāhu Ẹ̀lẹ̀dàá sí ẹ̀dá ni iwònyí: (1) ẹ̀san rere tí Allāhu máa fún ẹ̀dá lórí irántí tí ẹ̀dá ɣe fún Allāhu (2) síṣo tí Allāhu máa sọ nípa àwọn olùrántí Rẹ̀ fún àwọn mọ̀lā‘ika tó súnmo Ọ̀n l’òkẹ̀ sánmo keje.

153. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ fi sùúrù àti ìrun kíkí ọtọ oore (lódò Allāhu). Dájúdájú Allāhu n bẹ pèlù àwọn onísùúrù.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

154. Ẹ má ẹ pe àwọn tí wọn n pa sí ojú-ònà Allāhu (ojú-ogun ẹsin) ní òkú (ìyà), àmọ alààyè (ẹnì iké) ni wọn, sùgbọn ẹyin kò fura.¹

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمُوتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنَّ لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾

155. Dájúdájú A ó máa dán-an yín wò pèlù kiní kan látara ẹrù, ebi, àdínkù nínú àwọn dúkià, àwọn ẹmí àti àwọn ẹso. Kí o sì fún àwọn onísùúrù ní ìró ìdùnnú.

وَلَتَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٥﴾

¹ 1. A bi ‘Abdullāh léèrè nípa āyah yìí, ‘Abdullāh sọ pé, àwa kúkú bi Ànábì - kí iké àti ọlà Allāhu máa bá a - léèrè nípa èyí, ó sì sọ pé: “Èmí àwọn tí wọn kú sí ojú ogun ẹsin ‘Islām yóò máa bẹ nínú agbèdù ẹyẹ aláwò ewéko. Àwọn ẹyẹ náà ní àtùpà tí wọn gbékò fún wọn s’ára lṭẹ-ọlá ti Allāhu. Àwọn ẹyẹ náà n jẹ kiri síbi tí wọn bá fẹ nínú Ọgbà Ìdẹra. Lẹyin náà, àwọn ẹyẹ náà yóò fara pamọ sídìf àwọn àtùpà wònyí. Allāhu - tó ga jùlọ - ẹjìjú wò wọn, Ó sì sọ pé: “È n fẹ ñhkan bí? Wọn sọ pé: “Kí ni ñhkan tí a tún n fẹ? Àwa tí à n jẹ kiri síbi tí a fẹ nínú Ọgbà Ìdẹra.” Allāhu ẹ beẹ pèlù wọn ní ẹẹ mọta. Sùgbọn nígbà tí wọn rí i pé Wọn kò fi àwọn sílẹ nípa bíbi wọn pé kí ni ñhkan tí wọn tún n fẹ, wọn bá sọ pé: “Olúwa, a fẹ kí O dá ẹmí wa padà sínú ara wa, kí wọn lè tún wa pa ní ẹẹ kan sí i sí ojú ogun ẹsin Rẹ.” Nígbà tí Allāhu rí i pé wọn kò ní búkátà kan mọ (Allāhu, Onímọ nípa ohun gbogbo si ti mọ ẹwájú kí Ó tó bi wọn léèrè), Wọn fi àwọn ẹyẹ náà sílẹ sínú Ọgbà Ìdẹra. (Bukṓriy; al-Jihād was-saer: 3500). Irufẹ āyah yìí wà ní sūrah āli ‘Imrōn; 3:169. Kókó tí àwọn āyah wònyí fi rinlẹ si ti jẹyo nínú hadīth yẹn, iyen ni pé, Allāhu - tó ga jùlọ - dùn-ún gbè níjà tó beẹ gé tó fi jẹ pé àwọn tí wọn bá kú fún Un, àwọn ni wọn kú ikú tí ó lápòn-ònlé jùlọ, tó beẹ gé tí wọn yóò fi máa bẹ nínú Ọgbà Ìdẹra ní àwòrán ẹyẹ aláwò ewéko síwájú Ọjọ Àjínḡde. Àti pé kò sí àhḡaàní fún òkú kan kan láti padà sílẹ ayé mọ. Nítorí náà, kò sí àkúdáàyà tabí àṣẹyinwáyé kan níbikíbi bí kò ẹ ẹte àlùpàràdà tí àwọn ẹṣù àlùjǎnnú n dá. Àwọn ẹṣù àlùjǎnnú l’ó n gbé àwòrán omọnyàn wọ láti fi ba igbàgbọ wọn jẹ. Ẹ wo sūrah al-Mu’minūn; 23:99 - 100 àti sūrah Yāsīn; 36:48 - 54.

156. Àwọn tí (ó jẹ pé) nígbà tí àdánwò kan bá kàn wọn, wọn á sọ pé: “Dájúdájú Allāhu l’Ó ni àwa; dájúdájú òdò Rẹ̀ sì ni àwa yòò padà sí.”

الَّذِينَ إِذَا أَصَابْتَهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾

157. Àwọn wònyẹn ni àforíjìn àti ikẹ̀ yó máa bẹ̀ fún láti òdò Olúwa wọn. Àwọn wònyẹn, àwọn sì ni olùmònà.

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

158. Dájúdájú (àpáta) Sọfā àti (àpáta) Mọwah wà nínú àwọn àrìṣàmì fún ẹ̀sin Allāhu. Nítòrí nàà, ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ẹ̀ ṣe iṣẹ̀ Hajj sí Ilé nàà tàbí ó ẹ̀ ṣe iṣẹ̀ ‘Umrah, kò sí ẹ̀ṣẹ̀ fún un láti rìn yíká (láààrin àpáta) méjèèjì. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sì fínnú-fíndò ẹ̀ ṣe iṣẹ̀ àṣegbọ̀rẹ̀, dájúdájú Allāhu ni Ọlópé¹ Onímò.

*إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾

159. Dájúdájú àwọn tó ń daṣo bo ohun tí A sọkalẹ̀ nínú àwọn ẹ̀rì tó yanjú àti ìmònà, léyìn tí A ti ẹ̀ àlàyé rẹ̀ fún àwọn ẹ̀niyàn sínú Tírà, àwọn wònyẹn ni Allāhu ń ẹ̀bí lé. Àwọn olùṣẹ̀bí sì ń ẹ̀bí lé wọn.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِن بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ ﴿١٥٩﴾

¹ 1. Nínú orúkọ àti ìròyìn Allāhu ni “Šākīr” àti “Šakūr”. Ìpilẹ̀ òrò méjèèjì ni “šukr” (opẹ / mímọ̀ rírì oore àti síso ọ). Pípe Allāhu ní “Šākīr” àti “Šakūr” sì ń túmọ̀ sí Ẹ̀ni tí Ó mọ̀ rírì iṣẹ̀ rere tí ẹ̀dá ẹ̀, tó bẹ̀ẹ̀ gẹ̀ tí Ó fi ń sọ ẹ̀san iṣẹ̀ rere nàà di àdìpèlẹ̀ fún àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀. Nítòrí nàà, tí a bá sọ pé, “Allāhu á dúpẹ̀ fún ọ.”, ó ń túmọ̀ sí pé, “Allāhu kò ní fí láádá iṣẹ̀ rere rẹ̀ dùn ọ, Allāhu á sì san ọ ní ẹ̀san rere àdìpèlẹ̀ lórí rẹ̀.” Itúmọ̀ “Šākīr” àti “Šakūr” sì wà nínú sūrah Fātir; 35:30.

160. Àyàfi àwọn tó ronú pìwàdà, tí wọn ẹ àtúnṣe, tí wọn sì ẹ̀fí hàn òdodo, nítorí náà, àwọn wònyen ni Mo máa gba ironúpiwàdà wọn. Èmi sì ni Olùgba-ironúpiwàdà, Àṣàkẹ-òrun.

161. Dájúdájú àwọn tó ẹ̀àì gbàgbò, tí wọn sì kú nígbà tí wọn jẹ aláìgbàgbò, àwọn wònyen ni ègún Allāhu, àti (ègún) àwọn mọlāika àti (ègún) èniyàn pátápátá n bẹ lórí wọn.

162. Olùṣegbére ni wọn nínú rẹ. A ò ní ẹ̀ yà náà ní fífúyẹ́ fún wọn A ò sì ní fún wọn ní isinmi (nínú Iná).

163. Ọlọhun yín tí ẹ̀ gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo, Ọlọhun Ọkan ṣoṣo ni. Kò sí ọlọhun kan tí ẹ̀ gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ọun, Àjoké-ayé, Àṣàkẹ-òrun.

164. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú ìṣeḍá àwọn sánmò àti ilẹ̀, itẹ̀lẹ̀ntẹ̀lẹ̀ ọ̀ru àti ọ̀sán, àti àwọn ọ̀kọ̀ ọ̀jú-omi tó n rìn lórí omi pẹ̀lú (ríru) ohun tó n ẹ̀ àwọn èniyàn ní àh̄fààni, àti ohun tí Allāhu n sọkalẹ̀ ní omi láti sánmò, tí Ó sì n fi sọ ilẹ̀ di àyè lẹ̀yìn tí ó ti kú, àti (bí) Ó ẹ̀ fón gbogbo ẹ̀ranko ká sí orí ilẹ̀, àti iyípadà atẹ̀gùn¹ àti ẹ̀ṣùjò tí A tẹ̀ba

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا
فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا
أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦١﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ
الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١٦٢﴾

وَاللَّهُمَّ إِنَّهُ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٣﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَأَخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْمُلْكِ
الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ
النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ
مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ
وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ

làààrin sánmọ àti ilẹ̀; (àmi wà nínú wọn) fún iṣọ tó n ẹ̀ làákàyè.¹

165. Ó sì n bẹ̀ nínú àwọn èniyàn, ẹnì tí ó n jọsìn fún àwọn òrìṣà lẹ̀yìn Allāhu. Wọn nífẹ́ẹ̀ wọn gégé bí ifẹ́ (tó yẹ kí wọn ní sí) Allāhu. Àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo sì le jùlọ nínú ifẹ́ sí Allāhu. Tí ó bá jẹ́ pé àwọn tó ẹ̀bàbà sí lè rí iṣẹ̀ tí wọn máa rí ìyà náà ni, (wọn ibá mọ́ pé) dájúdájú gbogbo agbára n jẹ́ ti Allāhu. Àti pé dájúdájú Allāhu le (níbi) iyà.

166. (Rántí) nígbà tí àwọn tí wón tẹ̀lé (ìyẹn àwọn aṣíwájú kẹ̀fèrì) bá yọwọ́ yọsẹ̀ kúrò nínú ọ̀rọ̀ àwọn tó tẹ̀lé wọn; (nígbà tí) wón bá fojú rí ìyà, tí ohun tó so wón pọ̀ sì já pátápátá.

167. Àwọn tó tẹ̀lé wón yó sì wí pé: “Tí ó bá jẹ́ pé dájúdájú ipadàwáyé lè wà fún wa ni, àwa ibá yọwọ́ yọsẹ̀ kúrò nínú ọ̀rọ̀ wọn gégé bí wón ẹ̀ yọwọ́ yọsẹ̀ kúrò nínú ọ̀rọ̀ wa.” Báyan ni Allāhu yó ẹ̀ fi àwọn iṣẹ́ wọn hàn wón ní (iṣẹ́) ọ̀fò fún wọn. Wọn kò sì níí jáde kúrò nínú Iná.

الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
لَأَيِّتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ
اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ
وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ
يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ
أَنَّهُمْ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعَذَابِ ﴿١٦٦﴾

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ
اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمْ
الْأَسْبَابُ ﴿١٦٧﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا لَنَا كَرَّةٌ
فَنَنْتَبِرًا مِنْهُمْ كَمَا تَنْتَبِرُونَ مِمَّا كَذَلِكَ
يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ حَسْرَاتٍ
عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ
النَّارِ ﴿١٦٨﴾

¹ 1. Ìyípadà atẹ̀gùn tùmọ̀ sí pé, atẹ̀gùn lẹ̀ fẹ́ wá láti agbègbè kan, kí ó dáwọ́ dúró, kí ó tún fẹ́ wá láti agbègbè miiran. Ìyípadà atẹ̀gùn tùn tùmọ̀ sí pé, atẹ̀gùn lẹ̀ fẹ́ tütù, ó sì lẹ̀ fẹ́ gbígbóná.

168. Èyin èniyàn, ẹ je nínú ohun tí ñ bẹ nínú ilẹ̀ (tó jẹ) ètò (àti ñhkan) dáadáa. Ẹ má sì ẹ tẹlẹ̀ àwọn ojú-ẹ̀şẹ̀ Èşù. Dájúdájú òun ni òtá pòńńbélé fún yín.

169. 169. Ohun tí ó máa pa yín ní àşẹ̀ rẹ̀ ni (işẹ̀) aburú, ìbàjẹ̀ àti pé kí ẹ̀ máa pa irọ̀ ohun tí ẹ̀ kò nímò nípa rẹ̀ mọ̀ Allāhu.

170. Nígba tí wọn bá sọ fún wọn pé: “Ẹ̀ tẹlẹ̀ ohun tí Allāhu sòkalẹ̀.” Wọn á wí pé: “Rárá, A òò máa tẹlẹ̀ ohun tí a bá l’ọ̀wọ̀ àwọn bàbá wa ni.” Şẹ̀ pẹ̀lú bí ó ẹ̀ jẹ̀ pé àwọn bàbá wọn kò ẹ̀ làákàyè kan kan (nípa èşin), tí wọn kò sì mọ̀nà?

171. Àpẹ̀júwe àwọn tó şàì gbàgbọ̀ dà bí àpẹ̀júwe ẹ̀ni tí ó ñ kígbẹ̀ (mọ̀ ẹ̀ranko) tí kò gbọ̀rọ̀ bí kò ẹ̀ şe ìpè àti igbe (aşán). Adití, ayaya, afọ̀jú ni wọn; wọn kò sì ní ẹ̀ şe làákàyè.

172. Èyin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ je nínú àwọn ñhkan dáadáa tí A pèsè fún yín, kí ẹ̀ sì dúpẹ̀ fún Allāhu tí ó bá jẹ̀ pé Òun nìkan şoşo ni ẹ̀ ñ jòşin fún.

173. Ohun tí (Allāhu) ẹ̀ şe ní èwọ̀ fún yín ni òkùńbete¹, èjẹ̀², ẹ̀ran ẹ̀lẹ̀dẹ̀ àti ohun tí wọn pe orúko mīràn lé lóri yàtò sí (orúko) Allāhu. Şùgbọ̀n ẹ̀ni tí ìnira (ebi) bá mú (jẹ̀ ẹ̀ran èwọ̀), tí kí í ẹ̀ şe ẹ̀ni tó ñ wá èwọ̀ kiri àti olùtayo-ẹ̀nu-

يَأْتِيهَا النَّاسُ كُلُّو مِمَّا فِي الْأَرْضِ
حَلَلًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوبَ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٦٨﴾

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوِّ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ
تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ
آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ آبَاءُهُمْ لَا
يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي
يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً
صُمٌّ بُكْمٌ عُمَىٰ فَهُمْ لَا
يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُّو مِنْ
طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ
إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالذَّمَّ
وَالْحَمَّ الْخَنِزِيرِ وَمَا أَهْلَ بِهِ لَعَبْرٍ
اللَّهُ فَمَنْ أَضْطَرَّ بِغَيْرِ بَاغٍ وَلَا عَادٍ

ààlà, kò sí èşè fún un. Dájúdájú
Allāhu ni Aláforjìn, Àşàkè-òrun.³¹

174. Dájúdájú àwọn tó ní daşo bo
ohun tí Allāhu sòkalè nínú Tírà, tí
wọn sì ní tà à ní owó pọ̀okú, àwọn
wònyẹn kò jẹ kiní kan sí inú wọn
bí kò şe Iná. Allāhu kò sì ní bá
wọn sọ̀rò (idùnnú) ní Ojò Àjínđe,
kò sì ní fò wọn mọ (nínú èşè). Iyà
ełeta-eléro sì wà fún wọn.

175. Àwọn wònyẹn ni àwọn tó fi
ìmòná ra işinà, (wọn tún fi) àforjìn
ra iyà.¹ Şé wọn sì lè şeřaradà fún
Iná! (Àbí kí ló kì wọn láyà láti şe
işè Iná!)¹¹

176. Iyẹn rí bẹ̀ẹ̀ nítorí pé dájúdájú
Allāhu sọ Tírà (al-Kur'ān) kalè pẹ̀lú
òdodo. Dájúdájú àwọn tó sì yapa
Tírà náà kúkú ti wà nínú iyapà tó
jìnnà (sí òdodo).

فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿١٧٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ فَمَا
قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي
بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٥﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَاةَ
بِالْهُدَىٰ وَالْعَذَابُ بِالْمَعْفِرَةِ فَمَا
أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿١٧٦﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي
شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿١٧٦﴾

¹ 1. Òkùnhete ni ẹran tí ó kú fúnra rẹ. Kíyè sí i, ètọ ni òkùnhete ẹran odò ní tirẹ ní ibámu sí sūrah al-Mā'idah; 5:96. 2. Iyẹn èjẹ tí ó tú jáde lára ẹran yálà nípasẹ̀ dídúnbú, gígún tabí títalófá ní ibámu sí sūrah al-'Ani'ām; 6:145. Kí í şe èjẹ tí ó şe kú sára ẹran tí wọn ti kun tabí èjẹ tí ó wà nínú èdọ̀ àti àmọ̀. 3. Ìnira ebi ni pé, kí èniyàn bóhá sí àyè kan, tí kò ti lè rí òdíwọn ohun jìjẹ tabí ohun mímu halál tí ó kéré jùlọ̀ láti fi gbé èmí ara rẹ̀ ró. Àmọ̀ ní ti inira àisàn, mùsùlùmí kò gbọ̀dọ̀ lo n̄hkan harām láti fi tọ̀jú ara rẹ̀, bí ó tilẹ̀ wú kí ó rí, kòdà kò fé já sí ikú. Harām kí í şe sáábàbí ilera. Nítorí náà, inira ebi ni làlúfí. Ìnira àisàn kí í şe làlúfí.

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn mú işinà, wọn fi imòná sílẹ̀, wọn mú iyà, wọn sì fi àforjìn sílẹ̀.

177. Kì í ẹ̀ ọhun rere ni pé, kí ẹ̀ kojú sí agbègbè ibùyo òòrùn àti ibùwò òòrùn,¹ àmọ́ (olùṣe) rere ni ẹnikẹni tó bá gbàgbọ́ nínú Allāhu, Ojọ́ Ìkẹyìn, àwọn mọlāika, Tírà (al-Kur'ān), àti àwọn Ànábì. Tòhun ti ìfẹ́ tí olùṣe-rere ní sí dúkiá, ó tún n fí dúkiá náà tọ́rẹ́ fún àwọn ẹbí, àwọn ọmọ òrukàn, àwọn mẹkúnnù, onírìn-àjò (tí agara dá), àwọn aṣọ́rọ́jẹ àti fún itùsílẹ̀ ẹrú l'óko ẹrú. (Ẹni rere) yó máa kírun, yó sì máa yọ Zakāh. (Ẹni rere ni) àwọn tó n mú àdéhùn wọn ẹ̀ nígbà tí wọn bá ẹ̀ àdéhùn. (Wọn jẹ) onísúúrù lásikò ìpọ̀njú, lásikò àìlera àti l'ójú ogun ẹ̀sìn. Àwọn wònyẹn ni àwọn tó ẹ̀ (iṣẹ́) òdodo. Àwọn wònyẹn, àwọn sì ni olùbẹ̀rù (Allāhu).¹

178. Ẹyin tí ẹ̀ gbàgbọ́ ní òdodo, A ẹ̀ ẹ̀san gbígbà níbi ìpàniyàn ní ọ̀ran-anyàn fún yín. Olóminira fún olóminira, ẹrú fún ẹrú, obìnrin fún obìnrin. Ẹnikẹni tí wọn bá ẹ̀ àmójú kúrò kiní kan fún láti ọ̀dò arákùnrin rẹ̀ (iyẹn ni pé, ti aláṣe ẹni tí wọn pa bá gbà láti gba owó ẹ̀mí dípò fífi ẹ̀mí apàniyàn dí ẹ̀mí ẹni tí wọn pa, kí ẹni tí ó gba owó ẹ̀mí dípò ẹ̀mí) ẹ̀ dáadáa tẹ̀lẹ̀ (owó tí ó gbà,

*لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ
قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ
الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ
وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى
حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَأَبْنَ
السَّبِيلِ وَالسَّالِفِينَ وَفِي
الرِّقَابِ وَأَقَامَ
الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ
وَالْمُؤْتُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا
عَاهَدُوا وَالصَّالِحِينَ فِي
الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ
الْبَأْسِ ۗ
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا
وَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كَتَبَ عَلَيْكُمْ
الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحَرْبِ بِالْحَرْبِ
وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأَنْثَىٰ
بِالْأُنثَىٰ فَمَنْ عَفَىٰ لَهُ
مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبِعْهُ
بِالْمَعْرُوفِ وَأَدِّءْ إِلَيْهِ
بِإِحْسَانٍ ۗ
ذَٰلِكَ لِيُخَفِّفَ مِنْ رَّبِّكُمْ
وَرَحْمَةً ۗ

¹ 1. Kiyè sí i, Kaabah ni kiblah (àdojúkọ) àwa mùsùlùmí lórí Ìrun wa, àmọ́ níwọ̀n ìgbà tí a ò bá sí nínú haram Mọkkah, agbègbè yòowù kí àdojúkọ wá bọ sí láààrin orígun méréjẹrin ayé, kí í ẹ̀ iyẹn ni àdojúkọ wa bí kò ẹ̀ pé ó jẹ ọ̀nà tààrà sí Kaabah láti ilú wa. Àwọn yehudi àti nasōrō ni Allāhu n jùwe àwọn iṣẹ́ rere fún dípò bí wọn ẹ̀ ẹ̀ sọ ibùyo òòrùn àti ibùwò òòrùn nikan di ògòfòfòrì iṣẹ́ rere nínú ìlà̀nà ìjọ̀sìn wọn.

Ìyẹn ni pé, kí ó fi ònà èrò gba owó èmí nàà. Àti pé kí ẹnì tí ó máa san owó èmí) san ań fún un ní ònà tó dára. Ìyẹn ni igbéfúyẹ àti àánú láti òdò Olúwa yín. Şùgbõn ẹnìkẹni tí ó bá tayọ ẹnu-ààlà (òfin) lẹyìn ìyẹn, ìyà ẹlẹta-eléro ń bẹ fún un.

179. Ìsẹmí wà fún yín nínú (òfin) igbẹsan, ẹyìn onílàákáyè, kí ẹ lè bẹrù (Allāhu).

180. A ẹe é ní òran-anyàn fún yín, nígbà tí (àwọn àmi) ikú¹ bá dé bá ẹnì kan nínú yín, tí ó sì máa fi dúkià sílẹ, pé kí ó sọ àsoṣòlẹ² ní ònà tó dára fún àwọn òbí méjèèjì àti àwọn ẹbí. (Èyí jé) ojúşe fún àwọn olùbèrù (Allāhu).¹

181. Ẹnikẹni tí ó bá yí i padà lẹyìn tí ó ti gbó ọ, ẹşẹ rẹ yó sì wà lórùn àwọn tó ń yí i padà. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ, Onímọ.

182. Şùgbõn ẹnì tí ó bá páyà àişe déédé tabí iwà ẹşẹ láti òdò ẹnì tí ó sọ àsoṣòlẹ, tí ó sì şe àtúnşe láààrin (àwọn tí ogún tọ sí), nítorí nàà, kò sí ẹşẹ fún un. Dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àşàkẹ-òrun.

فَمَنْ أَعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي
الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٨٠﴾

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ
الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ
لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ ۗ حَقًّا
عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿٨١﴾

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا
إِثْمُهُ وَعَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِِنَّ اللَّهَ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٨٢﴾

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوَسِّعٍ جَنَفًا أَوْ إِتْمًا
فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۗ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨٣﴾

¹ 1. Àwọn àmi ikú ni kí ẹdà lérò pé ó şeé şe kí àisàn kan tabí ìrin-àjò kan yorí sí ikú fún òun. 2. Ìyẹn ni pé, kí onídúkià fúnra rẹ pín ogún rẹ fún àwọn ẹbí rẹ. Àmọ lẹyìn-ò-reyìn , àwọn àyah miíràn sòkalẹ tí ó pa idájó yií rẹ. Àwọn àyah nàà ni àyah tí Allāhu fúnra Rẹ fi pín ogún òkú sūrah an-Nisā; 7-14.

183. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, A ẹ ààwẹ nàà ní ọran-anyàn fún yín, gégé bí A ti ẹ é ní ọran-anyàn fún àwọn tó ẹwájú yín, nítorí kí ẹ lè bẹrù (Allāhu).

184. (Ẹ gba ààwẹ nàà) fún àwọn oṣo tí ó ní òhà. (Şùgbọ̀n) ẹnikeni nínú yín tí ó bá jẹ aláìsàn, tàbí ó wà lórí ìrìn-àjò, (ó máa san) òhà oṣo (gbèsè ààwẹ rẹ) nínú àwọn oṣo miíràn. Àti pé itánràn (iyen) fifún m̀kúnnù ní oúnjẹ l'ó di dandan fún àwọn tó máa fi ìnira gba ààwẹ. Ẹnikeni tí ó bá fínúfíndò ẹ (àlékún) işe olóore, ó kúkú lóore jùlò fún un. Àti pé kí ẹ gba ààwẹ lóore jùlò fún yín tí ẹ bá mò.¹¹

185. Oşu Rømodøñ èyí tí A sọ al-Kur'ān kalè nínú rẹ¹ (tí ó jẹ) ìmòná, àwọn àlàyé pònńbélé nípa ìmòná àti ọ̀-ìpínyà² fún àwọn èniyàn; nítorí nàà, ẹnikeni nínú yín tí oşu nàà bá bá láyé (nínú ilú rẹ pèlú àlàáfà ara),³ kí ó gba ààwẹ oşu nàà. Ẹnikeni tí ó bá jẹ aláìsàn tàbí tí ó bá wà lórí ìrìn-àjò, (ó máa san) òhà oṣo (gbèsè ààwẹ rẹ) nínú àwọn oṣo miíràn. Allāhu fẹ ìròrùn fún yín, kò sì fẹ ìnira fún yín. Ẹ parí òhà oṣo (ààwẹ nàà), kí ẹ sì gbé títóbi fún Allāhu nítorí pé,

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ
مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ
أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامُ مَسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا
فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ
لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ
الْقُرْءَانُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ
الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ
الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا
أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ
يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ
بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ
وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيْكُمُ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

¹ 1. Fífi ìnira gba ààwẹ lè jẹ nípasẹ ogbó, àmòdí olòjò gbọ̀rọ, oyún tàbí fifún omọ lóyàn.

Ó fi ònà mò yín àti nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ̀ fún Un.¹

186. Nígba tí àwọn ẹ̀rúsin Mi bá bi ọ̀ léèrè nípa Mi, dájúdájú Èmi ni Olùsúnmọ̀. Èmi yòò jẹ̀pè àdúà aládúuà nígbà tí ó bá pè Mí. Nítorí náà, kí wọn jẹ̀'pè Mi (nípa ìtèlẹ̀ àṣẹ̀ Mi). Kí wọn sì gbà Mí gbọ̀ nítorí kí wọn lè mọ̀nà (gbígbà àdúà).

187. Wọn ẹ̀ alẹ̀ ààwẹ̀ ní ẹ̀tọ̀ fún yín láti súnmọ̀ àwọn iyàwó yín; àwọn ni aṣọ̀ yín, ẹ̀yin sì ni aṣọ̀ wọn. Allāhu mò pé dájúdájú ẹ̀ ní tan ara yín ẹ̀ (nípa àifẹ̀ sun oorun ifẹ̀ ní alẹ̀ ààwẹ̀). Ó ti gba

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۗ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ هُنَّ لِيَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِيَاسٌ لَهُنَّ ۗ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ

¹ 1. Ẹ̀ wo itosè-òrọ̀ fún sūrah al-'Isrō'; 17:106. 2. "òrọ̀-ìpínyà": ni òrọ̀ tó ní ẹ̀ ipínyà láààrin òdodo àti irọ̀. 3. Kíyè sí i, awẹ̀ gbólóhùn yíí "famọ̀n ẹ̀ḥida minkum-ṣṣahr fal yeṣumhu" kò túmọ̀ sí "nítorí náà, ẹ̀ni tí ó bá rí oṣù, kí ó gba ààwẹ̀" nítorí pé, nínú gíràmà èdè Lárúbáwá, kalmọ̀h "aṣ-ṣahrọ̀" nínú awẹ̀ gbólóhùn náà kí í ẹ̀ "mof'ülun bih" (àbọ̀) fún "ṣḥida" bí kò ẹ̀ "ṭḥorfu-zzamōn" (òrọ̀-àpónlẹ̀ / àrótí fún àsikò). Bákan náà, kí í ẹ̀ gbogbo ẹ̀niyàn l'ó máa ní ànfaàn láti rí ilétẹ̀sù ní alẹ̀ àkókọ̀ nínú oṣù Rọ̀mọ̀dọ̀n. Àti pé Ohun tí Ànábí - kí ikẹ̀ àti olà Allāhu máa bá a - sọ̀ nípa ibèrẹ̀ ààwẹ̀ Rọ̀mọ̀dọ̀n àti iparí rẹ̀ ni pé "Ẹ̀ gba ààwẹ̀ fún rírí ilétẹ̀sù. Ẹ̀ túnu fún rírí ilétẹ̀sù. Tí wọn bá fi ẹ̀sújọ̀ bọ̀ ó lójú fún yín, ẹ̀ parí ònkà (ogbọ̀n ojú fún oṣù Ṣa'bān àti ogbọ̀n ojú fún oṣù Rọ̀mọ̀dọ̀n) Bukōriy àti Muslim. Àpólá òrọ̀-orúkọ̀ yíí "fún rírí ilétẹ̀sù" ní túmọ̀ sí "tí wọn bá rí ilétẹ̀sù" tàbí "tí ẹ̀ bá rí ilétẹ̀sù". Bákan náà, ó pọ̀n dandan kí gbogbo ayé gun òkè 'Arafah ní ojú kan náà nítorí pé, àyè kan náà ni òkè 'Arafah wà, ṣùgbọ̀n kò pọ̀n dandan kí gbogbo ayé bèrẹ̀ ààwẹ̀ Rọ̀mọ̀dọ̀n ní ojú kan náà, kò sì pọ̀n dandan kí gbogbo ayé parí ààwẹ̀ Rọ̀mọ̀dọ̀n ní ojú kan náà. Ẹ̀yí kò wá túmọ̀ sí pé kí odidi ilú méjì ọ̀tọ̀tọ̀ nínú orílẹ̀ èdè kan ṣọ̀so bèrẹ̀ ààwẹ̀ Rọ̀mọ̀dọ̀n ní ojú ọ̀tọ̀tọ̀ tàbí parí ààwẹ̀ Rọ̀mọ̀dọ̀n ní ojú ọ̀tọ̀tọ̀. Nítorí náà, ní orílẹ̀ èdè wa Nàìjíríá ní àpapọ̀, tí a bá fẹ̀ kí ojú ibèrẹ̀ ààwẹ̀ Rọ̀mọ̀dọ̀n wa àti iparí rẹ̀ máa jẹ̀ ojú kan náà gégẹ̀ bí ó ẹ̀ bá òfin 'Islām mu, a bukátá sí ñhkan méjì gbòòrò. Íkíní: aṣíwájú ẹ̀yọ̀ kan ṣọ̀so tí ó máa jẹ̀ onisunnah, tí àṣẹ̀ rẹ̀ sì máa múlẹ̀ dáadáa. Íkejì: idánìlẹ̀kọ̀ lórí ilétẹ̀sù, ètò àti igbédide ikọ̀ olúwá-oṣù. Láì sí ikíní kejì, itásé ojú ibèrẹ̀ àti iparí ààwẹ̀ Rọ̀mọ̀dọ̀n wa kò níf yé máa fi ojú ẹ̀yọ̀ kan tàbí ojú méjì itásé ara wọn. W-Allāhu-l-musta'an.

Ìronúpiwàdà yín, Ó sì ẹ̀ ẹ̀
 àmójúkùrò fún yín. Ní báyii, ẹ̀
 súnmọ̀ wọ̀n, kí ẹ̀ sì wá ohun tí
 Allāhu kọ̀ mọ̀ yín (ní ọ̀mọ̀). Ẹ̀ jẹ̀, ẹ̀
 mu tífí ẹ̀ òò fi rí iyàtò láààrin òwú
 funfun (iyẹn, ìmọ̀lẹ̀ òwúrò) àti òwú
 dúdú (iyẹn, òkùnkùn òru) nípasẹ̀
 àfẹ̀mọ̀júmọ̀ òdodo. Lẹ̀yìn nàà, ẹ̀
 parí ààwẹ̀ nàà sí alẹ̀ (nígbà tí
 òòrùn bá wọ̀). Ẹ̀ má ẹ̀ súnmọ̀
 wọ̀n nígbà tí ẹ̀ bá ń kóra ró nínú
 àwọ̀n mọ̀sálásí. Ìwọ̀nyẹn ni àwọ̀n
 ẹ̀nu-ààlà (òfin tí) Allāhu (gbékalẹ̀),
 ẹ̀ má ẹ̀ súnmọ̀ ọ̀n (ẹ̀ má ẹ̀ kọ̀lu
 àwọ̀n òfin nàà). Báyan ni Allāhu ẹ̀
 ń sàlàyé àwọ̀n àyah Rẹ̀ fún àwọ̀n
 ènìyàn nítorí kí wọ̀n lè bẹ̀rù (Rẹ̀).

188. Ẹ̀yin kò gbọ̀dò fi èrú jẹ̀ dúkiá
 yín láààrin ara yín. Ẹ̀yin kò sì
 gbọ̀dò gbé dúkiá lọ̀ bá àwọ̀n adájó
 (ní àbẹ̀tẹ̀lẹ̀) nítorí kí ẹ̀ lè fi ẹ̀sẹ̀ jẹ̀
 ipín kan nínú dúkiá àwọ̀n ènìyàn,
 ẹ̀yin sì mò (pé ijà àbòsì lẹ̀ ń jà).

189. Wọ̀n ń bi ọ̀ lèèrè nípa àwọ̀n
 ilétẹ̀sù. Sọ̀ pé: “Ohun ni (ònkà)
 àkókò fún àwọ̀n ènìyàn àti (ònkà
 àkókò fún) iṣẹ̀ Hajj. Kí í ẹ̀ iṣẹ̀ rere
 (fún yín) láti gba ẹ̀yìn-ìnkùlẹ̀ wọ̀nù
 ilé, ẹ̀yìn (olùṣe) rere ni ẹ̀ni tí ó
 bá bẹ̀rù (Allāhu). Ẹ̀ gba ẹ̀nu-òná
 wọ̀nù ilé. Kí ẹ̀ sì bẹ̀rù Allāhu nítorí
 kí ẹ̀ lè jèrè.

وَعَمَّا عَنِكُمْ فَالْقَنَ بَشِرُوهُنَّ
 وَابْتَعُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا
 وَأَشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ
 الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ
 الْفَجْرِ ثُمَّ أَتِمُوا الصِّيَامَ إِلَىٰ اللَّيْلِ
 وَلَا تُبَشِّرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي
 الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا
 تَقْرَبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
 لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٨﴾

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم
 بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَىٰ الْحُكَّامِ
 لِيَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ
 بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٩﴾

*يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ
 مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ
 بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا
 وَلَكِنَّ الْبِرَّ مِنَ اتَّقَىٰ وَأَتُوا الْبُيُوتَ
 مِنْ أَبْوَابِهَا وَأَتَّفَقُوا اللَّهُ لَعَلَّكُمْ
 تُفْلِحُونَ ﴿١٩٠﴾

190. E gbé ogun èsìn dide ní ojù-òṅà Allāhu sí àwọn tó ní gbé ogun dide sí yín. Kí e sì má ɛ tayọ ɛnu-ààlà.¹ Dájúdájú Allāhu kò nífẹ̀ẹ̀ àwọn olútayọ ɛnu-ààlà.¹

191. E pa wọn níbikíbi tí ọwọ́ yín bá ti bà wọn. Kí e sì lé wọn jáde kúrò níbi tí wọn ti le yín jáde. Ifòdòrò le ju pípa lọ. E má ɛ ja wọn lógun ní Mósálásí Haram títi wọn fi máa ja yín lógun nínú rẹ̀. Nítorí náà, tí wọn bá ja yín lógun, e ja wọn lógun. Báyeṅ ni ẹsan àwọn aláìgbàgbọ̀.

192. Tí wọn bá sì jáwọ́ (nínú ibòrìṣà), dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.

193. E gbógun tí wọn títi kò fi níí sí ifòdòrò (ibòrìṣà) mọ́. Ẹsìn 'Islām yó sì wà (ní òmìnira) fún Allāhu. Nítorí náà, tí wọn bá jáwọ́ (nínú ibòrìṣà), kò sí ogun mọ́ àyàfi lóri àwọn alábòsì.

194. Oṣù ọwọ́ fún oṣù ọwọ́. Àwọn ñhkan ọwọ́ sì ní (òfin) ìgbẹsan.¹ Nítorí náà, ɛnikéni tí ó bá tayọ ɛnu-ààlà si yín, e gb'ẹsan itayọ ɛnu-ààlà lára rẹ̀ pẹ̀lú irú ohun tí ó fi tayọ ɛnu-ààlà si yín. E bèrù

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرَجَكُمُ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَاتِلَكُم فِيهِ فَإِن قَاتَلَكُم فَاقْتُلُوهُمْ كَمَا قَاتَلَكُم كَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْكٰفِرِينَ ﴿١٩١﴾

فَإِنِ أَنْتَهُوَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٩٢﴾

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ أَنْتَهُوَ فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾

الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا

¹ 1. Nínú itayọ ɛnu-ààlà lójú ogun èsìn ni pípa ọmọdẹ, arúgbó àti obinrin tí kò dira ogun, pípa ọ̀tá bí ẹni tó kun ẹran, bíba dúkiá jẹ ní ọ̀nà àpà àti jíjalẹ ọ̀rọ ogun ọ̀wájú pípín rẹ̀.

Allāhu. Kí ẹ̀ sì mò pé dájúdájú
Allāhu n̄ bẹ̀ pẹ̀lú àwọn olùbẹ̀rù
(Rẹ̀).¹

195. Ẹ̀ nàwó sí ojú-òṅà Allāhu. Kí
ẹ̀ sì má ẹ̀ fi ọ̀wọ̀ ara yín fa ìparun
(nípa síṣá fún ogun ẹ̀sìn). Ẹ̀ ẹ̀
rere. Dájúdájú Allāhu nífẹ̀ṣẹ̀ àwọn
olùṣe-rere.

196. Ẹ̀ ẹ̀ àṣepé iṣẹ̀ Hajj àti
'Umrah fún Allāhu. Tí wọn bá sì se
yín mò ojú ọ̀ṅà, ẹ̀ fi èyí tí ó bá
rọ̀rùn nínú ẹ̀ran ẹ̀ ọ̀rẹ̀. Ẹ̀yin kò sì
gbọ̀dọ̀ fá irun orí yín tí tí di ìgbà tí
ẹ̀ran ọ̀rẹ̀ nàà yó fi dé àyè rẹ̀.
Ẹ̀nikẹ̀ni nínú yín tí ó bá jẹ̀ aláìsàn
tàbí ìnira kan n̄ bẹ̀ ní orí rẹ̀, ó máa
fi ààwẹ̀ tàbí sàràà tàbí ẹ̀ran pípa
ẹ̀ ìtánràn (fún kíkánjú fá irun orí).
Nígbà tí ẹ̀ bá fọ̀kànbalẹ̀ (nínú
ewu), ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ẹ̀ 'Umrah àti
Hajj nínú oṣù iṣẹ̀ Hajj, ó máa fi èyí
tí ó bá rọ̀rùn nínú ẹ̀ran ẹ̀ ọ̀rẹ̀. Ẹ̀ni
tí kò bá rí (ẹ̀ran ọ̀rẹ̀), kí ó gba
ààwẹ̀ ọ̀jọ̀ méta nínú (iṣẹ̀) hajj,
méje nígbà tí ẹ̀ bá darí wálé. Ìyẹn
ni (ààwẹ̀) méwàá tó pé. Ìyẹn wà
fún ẹ̀ni tí kò sí ẹ̀bí rẹ̀ ní Mósálásí
Haram. Ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu. Kí ẹ̀ sì mò
pé dájúdájú Allāhu le (níbi) iyà.

أَعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٥﴾

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا
بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٦﴾

وَأْتَمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ
أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۗ
وَلَا تَحْلِفُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ
الْهَدْيُ مَحَلَّهُ ۚ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ
مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ
فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ
نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ
إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ
فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ
كَامِلَةٌ ۗ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ
حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿١٩٧﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, ìpilẹ̀ lódò àwa mùsùlùmí ni bibu ọ̀wọ̀ fún oṣù ọ̀wọ̀. Àmọ̀ tí àwọn kẹ̀fẹ̀rì bá dá ogun sílẹ̀ nínú oṣù ọ̀wọ̀, ẹ̀ má ẹ̀ káwọ̀ gbera, ẹ̀ ja àwọn nàà lógun.

197. Hajj şise (wà) nínú àwọn oşù tí wọn ti mò. Nítorí nàà, ẹnikẹni tí ó bá şe é ní ọran-anyàn lórí ara rè láti şe Hajj nínú àwọn oşù nàà, kò gbọdò sí oorun ifẹ, rírú ọfin àti àrìyànjiyàn nínú işẹ Hajj. Ohunkóhun tí ẹ bá şe ní rere, Allāhu mò ọn. Ẹ mú èsè irìn-àjò lówọ. Dájúdájú èsè irìn-àjò tó lóore jùlọ ni işóra (níbi èsè ẹlòmîràn àti agbe şise l'ásikò işẹ Hajj). Ẹ bẹrù Mi, ẹyin onílàákàyè.

198. Kò sí ibáwí fún yín (níbi ọwò şise l'ásikò işẹ hajj) pé kí ẹ wá oore kan láti ọdọ Olúwa yín. Nítorí nàà, nígbà tí ẹ bá n darí bọ láti 'Arafah, ẹ şe irántí Allāhu ní àyè alápòn-ónlé (Muzdalifah). Ẹ şe irántí Rẹ nítorí pé, Ó fi ọnà mò yín, bí ó tilẹ jẹ pé tẹlẹtẹlẹ ẹ wà nínú àwọn olùşinà.

199. Lẹyin nàà, ẹ dà kúrò láti ibi tí àwọn èniyàn ti dà kúrò (iyen ní 'Arafah), kí ẹ sì tọrọ àforíjìn Allāhu. Dájúdájú, Allāhu ni Aláforíjìn, Àşàkẹ-ọrun.

200. Nígbà tí ẹ bá parí ijọsin (Hajj) yín, ẹ şerántí Allāhu gégé bí ẹ şe n şerántí àwọn baba nílá yín. Tàbí kí irántí nàà lágbara jù bẹẹ lọ. Nítorí nàà, ó n bẹ nínú àwọn èniyàn, ẹni tó n wí pé: "Olúwa wa, fún wa ní oore ayé." Kò sì ní sí ìpín oore kan fún un ní ọrun.

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٧﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الضَّالِّينَ ﴿١٩٨﴾

ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٩﴾

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَسِكَكُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ ﴿٢٠٠﴾

201. Ó sì n bẹ nínú wọn, ẹni tó n sọ pé: “Olúwa wa, fún wa ní oore ní ayé àti oore ní ọrun, kí O sì sọ wa níbi ìyà Iná.”

202. Àwọn wònyẹn, tiwọn ni ìpín oore nípa ohun tí wọn ẹe níşé. Allāhu sì ni Olùyára níbi ìşířò-ìşé.

203. Ẹ şerántí Allāhu láààrin àwọn ọjọ tó ní òhà. Nítorí nàà, ẹni tí ó bá kánjú (şe é) fún ọjọ méjì, kò sí ẹşẹ fún un. Ẹni tí ó bá kẹyìn (tí ó dúró di ọjọ kẹta), kò sí ẹşẹ fún un fún ẹni tí ó bá sọra (fún ìwà ẹşẹ). Ẹ bẹrù Allāhu. Kí ẹ sì mò pé dájúdájú wọn yòò ko yín ọ sí ọdò Rẹ.¹¹

204. Ó n bẹ nínú àwọn ènìyàn, ẹni tí ọrò (ẹnu) rẹ yó máa ẹe ó ní kàyéfi nínú ìşemí ayé yìí, tí yó sì máa fi Allāhu jẹrìí sí ohun tí n bẹ nínú ọkàn rẹ (pé kò sí ìjà mò), onìjà tó le jùlọ si ni.

205. Nígba tí ó bá sì yísẹ padà, ó máa şişé káàkiri lóri ilẹ nítorí kí ó lè şebàjé sóri ilẹ, kí ó sì lè pa ñhkan oko àti ẹran-ọsìn run. Allāhu kò sì fẹràn ìbàjé.

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

*وَأذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ
فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ
عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ
آتَقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ
إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾

وَمَنْ النَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي
قَلْبِهِ ۗ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾

وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ
فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾

¹¹ 1. Èyí ni ọjọ ìkọkànlá, ìkẹjílá àti ìkẹtálá tí àwọn aláálájí máa fi dúró ní Minā.

206. Àti pé nígbà tí wọn bá sọ fún un pé: “Bèrù Allāhu.” Igbéraga si máa mú un dẹşẹ. Nítorí náà, iná Jahanamọ yóò tó o (ní ẹsan). Ibùgbé náà si burú.

وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَيْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾

207. Ó n bẹ nínú àwọn èniyàn, ẹni tó n ta ẹmí ara rẹ (iyẹn, olùjagun-ẹsin) láti wá iyónú Allāhu. Allāhu si ni Aláàánú fún àwọn ẹrúsin (Rẹ).

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْصَاتٍ اللَّهِ وَاللَّهُ رَعُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

208. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ kó s’ínú ẹsin ’Islām pátápátá. Ẹyin kò si gbọdọ tẹlé ojú-ẹşẹ Ẹşù. Dájúdájú òun ni ọtá pọnńbélé fún yín.

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَامِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾

209. Nítorí náà, tí ẹşẹ yín bá yẹ (kúrò nínú ’Islām) léyìn tí àwọn ẹri tó yanjú ti dé ba yín, kí ẹ mọ pé dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Ọlógbón.

فَإِن زَلَلْتُمْ مِّن بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتِ فَاَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾

210. Şé wọn n retí kiní kan bí kò şe pé kí Allāhu wá bá wọn nínú ibòji ẹşújò funfun,¹ àwọn mọlāika náà (si máa wá, nígbà náà), A ó si yanjú ọrọ (işirò işẹ ẹdá)! Ọdọ Allāhu si ni wọn máa şerí àwọn ọrọ ẹdá padà sí.¹

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِّنَ الْعَمَامِ وَالْمَلَائِكَةِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٢١٠﴾

211. Bi àwọn ọmọ ’Isrō’l léèrè pé: “Mélòò ni A ti fún wọn nínú āyah tó yanjú (àmọ tí wọn şàì gbàgbọ nínú rẹ)?” Ẹnikẹni tí ó bá (fi àìgbàgbọ)

سَلَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا ءَاتَيْنَاهُمْ مِّنْ ءَايَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ

¹ 1. Iyẹn máa şelẹ ní Ọjọ Àjínđe tí gbogbo sánmọ máa fàya pẹrẹpẹrẹ. Ẹ wo sūrah al-Furkōn; 25:25, sūrah al-’Infitō; 82:1-2 àti sūrah al-’Inşikōk; 84:1-2.

jìrò ìdèra Allāhu lèyìn tí ó dé bá a, dájúdájú Allāhu le (níbí) iyà.

212. Wọn ɛe iṣẹmí ayé ní ọ̀ṣọ̀ (ẹ̀tàn) fún àwọn aláìgbàgbọ̀. (Tí ayé bá sì yẹ wọn tán,) wọn yó máa fi àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo ɛe yẹyẹ. Àwọn tó sì bèrù Allāhu máa wà l'ókè wọn ní Ọjọ Àjínḡde. Àti pé Allāhu n pèsè ije-ìmu àti ìgbádùn fún ẹni tí Ó bá fẹ̀ láì níí ní iṣírò.¹

213. Àwọn ènìyàn jẹ̀ ijọ kan ɣoɣo (ẹ̀lẹ̀sìn 'Islām bèrẹ̀ lórí Ànábí Ādam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -). Lèyìn náà, Allāhu gbé àwọn Ànábí dídè, tí wọn n jẹ̀ oníròò ìdùnnú àti olùkìlò. Ó sọ Tírà kalẹ̀ fún wọn pẹ̀lú òdodo nítórí kí Ó lè fi ɛe idájọ̀ láààrin àwọn ènìyàn nípa ohun tí wọn yapa-ẹnu lórí rẹ̀. Kò sì sí ẹni tó yapa-ẹnu (lórí 'Islām) àfi àwọn tí A fún ní Tírà, lèyìn tí àwọn ẹ̀rì tó

مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعِقَابِ ﴿٢١٢﴾

زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

وَيَسْحَرُونَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا

وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ

وَاللَّهُ يَرزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ

حِسَابٍ ﴿٢١٣﴾

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ

النَّبِيِّنَّ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ

مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ

النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا

اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ

بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا

بَيْنَهُمْ ۗ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَا

¹ 1. Bí a bá gbé gbólóhùn yíi “Àti pé Allāhu n pèsè ije-ìmu àti ìgbádùn fún ẹni tí Ó bá fẹ̀ láì níí ní iṣírò.” ka orí oore tayé, ó máa túmọ̀ sí pé, Allāhu n pèsè ije-ìmu àti ìgbádùn fún àwọn ẹ̀dá nílẹ̀ ayé, kí í ɛe lórí iṣírò àti ọ̀ṣùwọ̀n pé iṣẹ̀ ọwọ̀ wọn ẹ̀dá tabí kò ẹ̀dá, kí í sì ɛe lórí iṣírò àti ọ̀ṣùwọ̀n pé wọn jẹ̀ onígbàgbọ̀ òdodo tabí wọn jẹ̀ aláìgbàgbọ̀, bí kò ɛe lábẹ̀ fífẹ̀ bẹ̀ẹ̀ Allāhu, Ọba Olùpèsè. Iyẹn ni pé, oore ayé dúró sórí bí Allāhu ɛe fẹ̀ kí ó pọ̀ tó fún ẹnikẹni tí Allāhu bá fẹ̀ ẹ̀ fún. Èyí jẹ̀ èsì fún àwọn aláìgbàgbọ̀ nígbà tí àwọn ọ̀lọ̀rọ̀ nínú wọn n fi àwọn aláíní nínú àwọn onígbàgbọ̀ òdodo ɛe yẹyẹ. Ẹ̀bí bí a ɛe rí aláíní láààrin àwọn onígbàgbọ̀ òdodo, bẹ̀ẹ̀ náà ni a rí àwọn aláíní láààrin àwọn aláìgbàgbọ̀. Kódá kò jẹ̀ nḡkan kàyéfi bí gbogbo àwọn aláìgbàgbọ̀ bá jẹ̀ ọ̀lọ̀rọ̀ nílẹ̀ ayé ní ibámu sí sūrah az-Zukruf; 43:32 - 33. Bí a bá sì gbé gbólóhùn náa ka orí oore tọrun, ó máa túmọ̀ sí pé, ẹ̀san rere àwọn onígbàgbọ̀ òdodo ní ọ̀run máa pọ̀ jaburata débi pé, àwọn gan-an kò ní mọ̀ iṣírò rẹ̀, bí wọn bá gbiyànjú láti ɛe iṣírò rẹ̀. Èyí wà ní ibámu sí sūrah an-Nisā'; 4:173.

yanjú dé bá wọn ní ti ìlara láààrin ara wọn (sí àwọn Ànábí - kí oṣà Allāhu máa bá wọn -). Nítorí nàà, Allāhu tọ àwọn tó gbàgbọ ní òdodo sọ̀nà pẹ̀lú iyònda Rẹ̀ nípa ohun tí (àwọn onílara)¹ yapa-enu lórí rẹ̀ nípa òdodo ('Islām). Allāhu yó máa tọ ẹni tí Ó bá fẹ sí ọ̀nà tààrà.²

أَحْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ ۗ وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٣﴾

214. Tàbí ẹ̀ lérò pé ẹ̀ máa wọ inú Ọgbà Ǫdẹra nígbà tí irúfẹ̀ (àdánwò) tó kan àwọn tó ti lọ síwájú yín kò ì kàn yín? Ǫpọ̀njú àti àìlera mú wọn. Wọn sì rí àmìwò tó bẹ̀ẹ̀ gẹ̀ tí Ọ̀jìsẹ̀ àti àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo pẹ̀lú rẹ̀ fi sọ pé: “Ǫgbà wo ni àrànṣe Allāhu máa dé sẹ?” Kíyè sí ì! Dájúdájú àrànṣe Allāhu súnmọ.

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ ۗ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرَ اللَّهُ ۗ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ﴿١٤﴾

215. Wọn ní bí ọ̀ lèèrè pé kí ni àwọn yó máa nàwó sí. Sọ pé: “Ohun tí ẹ̀ bá ná nínú ohun rere, kí ó máa jẹ̀ tí àwọn ọ̀bí méjèjì, àwọn ẹ̀bí, àwọn ọ̀mọ ọ̀rukàn, àwọn mẹ̀kúnnù àti onírìn-àjò (tí agara dá). Ohunkóhun tí ẹ̀ bá ṣe nínú ohun rere, dájúdájú Allāhu ni Onímọ nípa rẹ̀.”

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ ۗ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَالْبَنِي السَّبِيلِ ۗ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾

216. A ṣe ogun ẹ̀sin ní ọ̀ran-anyàn le yín lórí, ohun ikórirá sì ni fún yín. Ó sì lè jẹ̀ pé ẹ̀ kórirá kiní kan, kí ohun nàà sì jẹ̀ oore fún yín. Ó sì tún lè jẹ̀ pé ẹ̀ nífẹ̀ sí kiní kan, kí

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا

¹ 1. Ǫyẹn àwọn yeħudi àti nasōrō. 2. Ẹ̀ wo sūrah āli ‘Imrōn; 3:19, 67, 80 àti 85.

ohun nàà sì jẹ aburú fún yín.
Allāhu nímọ, ẹyin kò sì nímọ.

217. Wọn n bi ọ léèrè nípa ogun jíjà nínú oşù ọwọ. Sọ pé: “Ẹşẹ nílá ni ogun jíjà nínú rẹ. Àti pé şışerí àwọn èniyàn kúrò l’ójú ọnà (ẹsin) Allāhu, şışe àìgbàgbọ nínú Allāhu, dídí àwọn mùsùlùmí lọwọ láti wọ inú Mọsálásí Haram àti lílẹ àwọn mùsùlùmí jáde kúrò nínú rẹ, (iwọnyí) tún tóbi jùlọ ní ẹşẹ ní ọdọ Allāhu.” Ifòrò tóbi ju ipàniyàn. Wọn kò ní yéé gbógun tí yín tífí wọn yó fi şẹ yín lórí kúrò nínú ẹsin yín, tí wọn bá lágbára (ọnà láti şe bẹẹ). Ẹnikẹni nínú yín tí ó bá şerí kúrò nínú ẹsin rẹ, tí ó sì kú sí ipò kẹfèrí, nítorí nàà àwọn wọnyen ni àwọn tí işẹ wọn ti bàjẹ ní ayé àti iní ọrun. Àwọn wọnyen sì ni èrò inú Iná. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ.

218. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ ní ọdodo àti àwọn tó gbé ilú (wọn) jù silẹ àti àwọn tó jagun ẹsin ní ojú-ọnà Allāhu, àwọn wọnyen n retí ikẹ Allāhu. Allāhu sì ni Aláforíjìn, Aşàkẹ-ọrun.

219. Wọn n bi ọ léèrè nípa ọtí àti tètẹ. Sọ pé: “Ẹşẹ tó tóbi àti àwọn ànfaàní kan wà nínú méjèjẹl fún àwọn èniyàn. Ẹşẹ méjèjẹl sì tóbi ju ànfaàní wọn.”¹ Wọn tún n bi ọ léèrè pé kí ni àwọn yó máa ná ní

شَيْئًا وَهُوَ شَرُّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١١٧﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يَقْتُلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتَظَعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَن دِينِهِ فَيَمِتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٨﴾

*يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْتَفِعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهِمَا ﴿١١٩﴾

sàràà. Sọ pé: “Ohun tí ó bá ẹ̀kù lẹ̀yìn tí ẹ̀ bá ti gbọ̀ b̀kàtá inú ilé tán (ni kí ẹ̀ ẹ̀ sàràà).” Báyeṅ ni Allāhu ẹ̀ n ẹ̀ ʻàlàyé àwọn āyah fún yín nítorí kí ẹ̀ lè ronú jinlẹ̀¹

220. nípa ayé àti ọ̀run. Wọn n bi ó léèrè nípa àwọn ọ̀mọ ọ̀rukàn. Sọ pé: “Şiṣe àtúnṣe dúkiá wọn (lái nífi dà á pò mò dúkiá yín) l’ó dára jùlọ. Tí ẹ̀ bá sù dà á pò mò dúkiá yín, ọ̀mọ iyá yín (nínú ẹ̀sin) kúkú ni wọn. Allāhu sì mò ọ̀bilẹ̀jẹ̀ yàtò sí alátùn-únṣe. Àti pé tí ó bá jẹ̀ pé Allāhu bá fẹ̀ (kí ẹ̀ ya dúkiá wọn sí ọ̀tò nìkan ni) ibá kó ìnira ba yín. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Ọ̀lọ̀gbọ̀n.”

221. Ẹ̀ má fi àwọn abòrìṣà lóbinrin ṣaya tífí wọn yó fi gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo. Dájúdájú ẹ̀rùbinrin onígbàgbọ̀ ọ̀dodo lóore ju abòrìṣà lóbinrin, kòdà kí abòrìṣà lóbinrin jọ yín lójú.¹ Ẹ̀ má sì fi onígbàgbọ̀ ọ̀dodo lóbinrin fún àwọn abòrìṣà lókùnrin tífí wọn yó fi gbàgbọ̀ ní

وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ
كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿١٩﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ
الَّذِينَ آمَنُوا قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ مِنْ
تُخَالِطُهُمْ فَإِنْ حَاوَيْنَاكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَأَعَنَتَكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠﴾

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَةَ حَتَّىٰ
يُؤْمِنَ ۖ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ
مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا
تُنكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا
وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ

¹ 1. Āyah yìí l’ó kókọ̀ sòkalẹ̀ nípa idájọ̀ ọ̀tí àti tètẹ̀. Lẹ̀yìn náà, āyah miìrán sòkalẹ̀ nínú sūrah al-Nisā’; 4:43. Lẹ̀yìn náà, āyah ikẹ̀yìn nípa idájọ̀ ọ̀tí àti tètẹ̀ sòkalẹ̀ nínú sūrah al-Mō’idah; 5:90. Àwọn āyah mètẹ̀tẹ̀ta wọ̀nyí kò kúkú takora wọn, bẹ̀ẹ̀ sì ní pé, ọ̀mùtí àsikò yìí kò lè rí āyah àkókọ̀ àti ikejì tìrán mò láti sọ ọ̀tí àti tètẹ̀ di ẹ̀tò. Ní àkókọ̀ ná, bí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - ẹ̀ fẹ̀ l’Ó ẹ̀ mú idájọ̀ ọ̀tí àti tètẹ̀ wá ní imúwá ipele mètá. Nínú iṣe Allāhu sì ní kí Ó fi idájọ̀ ikejì pa idájọ̀ àkókọ̀ rẹ̀. Nítorí náà, nínú āyah àkókọ̀, Allāhu pe àkíyèsí wa sí igbélẹ̀wọn láààrin ẹ̀ṣẹ̀ ọ̀tí àti àhfaàní rẹ̀. Nínú āyah ikejì, Allāhu ẹ̀ é ní èèwọ̀ láti máa hunrírà lórí irun. Àmọ̀ èniyàn díẹ̀ ló gbọ̀ idájọ̀ náà yé sí pé ihunrírà kò yẹni rárà nígbà kan kan. Allāhu sì fi āyah ikẹ̀ta ẹ̀ ihunrírà tàbí mímu ọ̀tí ní èèwọ̀ nínú èyikẹ̀yí àsikò, yálá ní àsikò irun kíkí tàbí ní àsikò miìrán, yálá ní ọ̀sán tàbí ní ọ̀ru, yálá ní àsikò ayọ̀ tàbí ní àsikò ibànújẹ̀.

òdodo. Èrúkùnrin onígbàgbó òdodo lóore ju abòrìṣà lòkùnrin, kódà kí abòrìṣà lòkùnrin jọ yín lójú. Àwọn (abòrìṣà) wònyẹn ní pèpè sínú Iná. Allāhu sì ní pèpè sínú Ọgbà lǝdèra àti àforìjìn pèlú iyòhnda Rẹ̀. Ó sì ní ṣàlàyé àwọn àyah Rẹ̀ fún àwọn èniyàn nítorí kí wọn lè lo irántí.¹

222. Wọn sì ní bi ọ lèèrè nípa ñhkan oṣù (obinrin). So pé: “Inira¹ ni (sísúnmọ̀ wọn lásìkò nàà). Nítorí nàà, ẹ yera fún àwọn obinrin l’ásìkò ñhkan oṣù. Ẹ má ṣe súnmọ̀ wọn (fún oorun ifẹ) tífí wọn yó fi ṣe ìmọra. Tí wọn bá sì ti ṣe ìmọra, ẹ súnmọ̀ wọn ní àyè tí Allāhu pa láṣe fún yín. Dájúdájú Allāhu nífẹ̀ẹ̀ àwọn olùronú-piwàdà. Ó sì nífẹ̀ẹ̀ àwọn olùmọra.”²»

223. Oko yín ni àwọn obinrin yín (iyẹn àwọn iyàwó yín). Ẹ lọ s’ínú oko yín bí ẹ bá ṣe fẹ̀, kí ẹ sì ti (iṣẹ̀ rere) ṣíwájú fún èmí ara yín. Ẹ

أَعَجَبَكُمْ^ط أَوْ لَتِيكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ^ط وَيُبَيِّنُ عَائِيَتِهِ^ط لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢٢﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَدَىٰ فَأَعْتَرِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٣﴾

نِسَاءُكُمْ حَرَّتْ لَكُمْ فَأْتُوا حَرَّتْكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ^ط وَقَدِّمُوا

¹ 1. Ẹ wò itosẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Mō’idah; 5:5.

» 1. Suddiy àti Kōtādah tùmọ̀ “athā” sí “idōtí”, Mujāhid tùmọ̀ rẹ̀ sí “èjẹ̀”. (Tobariy).
 2. عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا حَاضَتِ الْمَرْأَةُ فِيهِمْ لَمْ يُؤَاكِلُوهَا وَلَمْ يُجَامِعُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ فَسَأَلَ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَدَىٰ فَأَعْتَرِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - «اصْنَعُوا كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا التَّكَاخَ». Látí òdò ‘Anas - kí Allāhu yónú sí i -, “Dájúdájú àwọn yèhúdí, nígbàkígbà tí obinrin kan nínú wọn bá ní ṣe héélà lọwọ̀, wọn kò nífí bá jẹun papọ̀, wọn kò nífí súnmọ̀ ọn nínú ilé. Àwọn Soḥābah Ànābì - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - sì bi Ànābì - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - lèèrè. Allāhu - tó ga jùlọ - sì sọ àyah yí kalẹ̀. Ọjìṣẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé, “Ẹ ṣe gbogbo ñhkan àfí itìbò.” Muslim ló gbà á wá. Iyẹn ni pé, “Ẹ bá oníhéélà jẹun, ẹ bá a ṣeré, ẹ dimọ̀ ọn, ṣùgbọ̀n ẹ kò gbọdọ̀ ti kálámù bọ inú igò tàdàà àfí lẹyin ìmọra àti iwẹ ìmọra.”

bèrù Allāhu. Kí ẹ mò pé dájúdájú ẹ máa padé Rẹ. Kí o sì fún àwọn onígbagbọ òdodo ní iró ìdùnnú.

224. Ẹ má ẹ fi Allāhu ẹ ikẹwọ fún ibúra yín pé ẹ kò ní ẹ rere, ẹ kò ní ẹ sọra (níbí iwà ẹsẹ), ẹ kò sì ní ẹ àtúnṣe láààrin àwọn èniyàn. Allāhu ni Olùgbọ, Onímọ.

225. Allāhu kò ní fi ibúra yín tí kò ti inú yín wá bi yín, ẹ̀gbọ̀n Ó máa fi ohun tí ó bá ti inú ọkàn yín wá bi yín. Allāhu ni Aláforíjìn, Aláfaradà.

226. Ìkóraró fún oṣù méréin wà fún àwọn tó búra pé àwọn kò ní súnmọ obìnrin wọn. Tí wọn bá ẹ́rì padà (láààrin ìgbà náà), dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àṣàkẹ-ọ̀run.¹

227. Tí wọn bá sì pinnu ìkòsílẹ̀, (kí wọn kò wọn sílẹ̀.) Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ, Onímọ.

228. Àwọn obìnrin tí wọn kò sílẹ̀ máa kóraró fún héélà mẹta.¹ Kò si lẹ̀tọ̀ọ̀ fún wọn láti fi ohun tí Allāhu ẹ̀dà (rẹ) sí inú àpò-ọ̀mọ̀ wọn pamọ, tí wọn bá jẹ ẹni tó gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti Ọjọ̀ Ìkẹyìn. Àwọn

لَا نَفْسِكُمْ وَأَنْتُمْ اللَّهُ وَاعْلَمُوا
أَنْتُمْ مُلْفُوهُ وَبَيَّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٤﴾

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ
أَنْ تَبْرُوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ
النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٢٥﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي
أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا
كَسَبْتُمْ قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ
حَلِيمٌ ﴿٢٢٦﴾

لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ
أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٢٧﴾

وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٢٢٨﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ
ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ
يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ

¹ 1. Tí ọkùnrin bá sọ pé “Mo fi Allāhu búra, ẹmi kò ní súnmọ iyawó mi.” Òhà ọjọ tí kò fi ní súnmọ iyawó rẹ lẹyìn ibúra náà kò gbọdọ tayo oṣù méréin. Tí oṣù méréin bá bá a lóri ipinnu rẹ yí, wọn yòò pa á láṣẹ pé kí ó padà síbí sí súnmọ iyawó rẹ tàbí kí ó kò ọ sílẹ̀, iyẹn nígbà tí ó bá kò jálẹ̀ láti padà síbí sí súnmọ iyawó rẹ lẹyìn oṣù méréin.

ọkọ wọn ní ètò sí dídá wọn padà láààrin (àsikò) yẹn, tí wọn bá gbèrò àtúnṣe. Àwọn iyàwó ní ètò l'òdò ọkọ wọn gégé bí irú èyí tí àwọn ọkọ wọn ní l'òdò wọn lónà tó dára. Ipò àjùlọ tún wà fún àwọn ọkùnrin lórí wọn.² Allāhu ni Alágbára, Ọlóbgbón.¹

229. Èḡ mejì ni ikòsilẹ̀. Nítorí náà, ẹ̀ mú wọn mọ̀ra pẹ̀lú dáadáa tàbí kí ẹ̀ fi wọn sílẹ̀ pẹ̀lú dáadáa. Kò sí lẹ̀tọ̀ọ̀ fún yín láti gba kiní kan nínú ohun tí ẹ̀ ti fún wọn àyàfi tí àwọn méjèjèì bá ń páyà pé àwọn kò níí lè ṣọ̀ àwọn ẹ̀nu-ààlà (òfin) Allāhu (láààrin ara wọn). Nítorí náà, tí ẹ̀ bá páyà pé àwọn méjèjèì kò níí lè ṣọ̀ àwọn ẹ̀nu-ààlà (òfin) Allāhu, kò sí èṣẹ̀ fún wọn nígbà náà nípa ohun tí obìnrin bá fi ṣèràpadà (ẹ̀mí ara rẹ̀).¹ Iwònyí ni àwọn ẹ̀nu-ààlà

إِنْ كُنَّ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَيُؤْتُوهُنَّ أَحَقَّ بَرِّدِهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ
أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي
عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ
عَلَيْهِمْ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٢٢٩﴾

الطَّلُقِ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ
تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ وَلَا يَجِلُّ لَكُمْ أَنْ
تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْنَهُمْ شَيْئًا إِلَّا أَنْ
يَخَافَا إِلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ
خِفْتُمْ إِلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ
تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ

¹ 1. Héélà méta lè tùmò sí rírí héélà méta tàbí rírí imọ̀ra héélà méta. Níkété tí ikẹta bá ti ṣeḷẹ̀, obìnrin ti jáde opó ikòsilẹ̀. 2. Ipò àjùlọ̀ wà fún ọkùnrin lórí obìnrin nínú 'Islām ní àwọn ọ̀nà wònyí: (1) ọkọ ló máa san owó-orí aya rẹ̀, ó sì má máa gbé búkàtá rẹ̀, (2) ọkùnrin ló ń jagun lórí pápá ogun, (3) ọpọ̀lọ̀ àti eegun ọkùnrin máa ń péye ju ti obìnrin, (4) ọkùnrin kan dọgba sí obìnrin méjì níbi ẹ̀rí jìjẹ̀, (5) obìnrin kan máa je ilàjì ogún tí ọkùnrin kan máa je nínú ogún, (6) owó-ẹ̀mí obìnrin jẹ̀ ilàjì owó-ẹ̀mí ọkùnrin, (7) owó ọkọ̀ ni ikòsilẹ̀ wà láí níí gba iyònda lówó aya rẹ̀, ní iyàpa sí Igbà tí aya bá fé kọ ọkọ̀ sílẹ̀, ó máa gba iyònda pẹ̀lú idí pàtàkì, (8) aya yóò máa gba iyònda lówó ọkọ̀ nígbàkígbà tí ó bá fé jáde lọ sí ibikíbi, (9) dandan ni fún aya láti máa jẹ̀pẹ̀ ọkọ̀ rẹ̀ fún oorun-ifẹ̀, (10) obìnrin kò lè dá ṣe irlin-àjò, (11) wíwọ̀gilẹ̀ ikòsilẹ̀ èyí tí ó tòdò ọkọ̀ wá wà lówó ọkọ̀ lórí ikòsilẹ̀ fún igbà àkókó àti igbà keji, (12) obìnrin ló máa ń ṣe opó, yálá opó ikòsilẹ̀ tàbí opó ikú ọkọ̀, (13) ọkùnrin ló gbọ̀dọ̀ jẹ̀ aláṣe ilú, (14) ọkùnrin ló gbọ̀dọ̀ jẹ̀ adájọ̀, (15) ọkùnrin ló gbọ̀dọ̀ jẹ̀ Imam mósálásí, (16) ọkọ̀ ló gbọ̀dọ̀ jẹ̀ aláṣe lórí àwọn iyàwó rẹ̀ àti àwọn ọmọ̀ rẹ̀ àti (17) ọkùnrin ló gbọ̀dọ̀ jẹ̀ aláṣe níbi fífi ọmọ̀bìnrin lọkọ̀.

(òfin) tí Allāhu gbékalè. Nítorí náà, ẹ má ẹ tayọ rẹ. Ẹnikéni tí ó bá tayọ àwọn ẹnu-ààlà (òfin) tí Allāhu gbékalè, àwọn wọnyẹn gan-an ni alábòsí.¹

230. Nítorí náà, tí ọkọ bá kọ ọ sílẹ (ní ẹẹ kẹta), obìnrin náà kò lẹtọ́ọ sí i mọ lẹyìn náà tífí obìnrin náà yóó fi fẹ ẹlòmíràn. Tí ẹni náà bá tún kọ ọ sílẹ, kò sí ẹşẹ fún àwọn méjèjèì nígbà náà láti padà sí ọdọ ara wọn, tí àwọn méjèjèì bá ti lérò pé àwọn máa şó àwọn ẹnu-ààlà (òfin) tí Allāhu gbékalè. Íwọnyẹn ni àwọn ẹnu-ààlà (òfin) tí Allāhu gbékalè (fún wọn), tí Ó n şàlàyé rẹ fún ijọ tó nímọ.

231. Nígbà tí ẹ bá kọ àwọn obìnrin sílẹ (ní ẹẹ kíní tàbí ẹẹ keji), tí àsìkò (opó) wọn súnmọ kó parí, ẹ lè mú wọn mọra pẹlú dáadáa tàbí kí ẹ tú wọn sílẹ (ní ìparí opó wọn) pẹlú dáadáa. Ẹ má ẹ mú wọn mọra ní ọnà ìnira láti lè tayọ ẹnu-ààlà. Ẹnikéni tí ó bá ẹ iyẹn, ó kúkú ti şàbòsí sí ẹmí ara rẹ. Ẹ má ẹ şọ àwọn āyah Allāhu di n̄nkan yèyè. Ẹ rántí idẹra Allāhu lórí yín àti ohun tí Ó şọkalẹ fún yín nínú Tírà àti ọye ijìnlẹ (iyẹn, sunnah Ànabí - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -, tí Ó n fi ẹ şìşítí fún yín. Ẹ bẹrù Allāhu, kí ẹ sì mọ pé dájúdájú

يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ ﴿٢٣٠﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ
حَتَّىٰ تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ ۖ فَإِنْ طَلَّقَهَا
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ
ظَلَمَ أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ۗ وَتِلْكَ
حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣١﴾

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا
لِتَعْتَدُوا ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ
نَفْسَهُ ۗ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ
هُزُورًا ۚ وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ
وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿٢٣٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, iyàwó máa dá sadāki rẹ padà fún ọkọ rẹ nígbà tí ó bá jẹ pé iyàwó fúnra rẹ l'ó ní òun kò şèyàwó rẹ mọ.

Allāhu ni Onímọ nípa gbogbo ñhkan.

232. Nígba tí ẹ bá kọ àwọn obinrin sílẹ̀ (ní ẹ̀ẹ̀ kìní tàbí ẹ̀ẹ̀ kejì), tí wọn sì parí àsikò (opó) wọn, ẹ má ẹ̀e dí wọn lówọ̀ láti fẹ̀ ọkọ wọn (padà), nígbà tí wọn bá jọ yonú síra wọn (tí wọn sì gba) ọ̀nà tó dára. Iyẹn ni À ñ fi ẹ̀ wáásí fún ẹ̀nikẹ̀ni nínú yín, tó gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti Ọjọ̀ Ìkẹ̀yìn. Iyẹn l'ó fọ̀ yín mọ̀ jùlọ̀. Ó sì tún ẹ̀sàfọ̀mọ̀ (ọkàn yín) jùlọ̀. Allāhu nímọ̀, ẹ̀yin kò sì nímọ̀.¹

233. Àwọn abiyamọ̀ yóò máa fún àwọn ọmọ wọn ní ọyàn mu fún ọdún méjì gbáko, fún ẹ̀ni tí ó bá fẹ̀ parí (àsikò) ifọ̀mọ̀lọ̀yàn. Ojúṣe ni fún ẹ̀ni tí wọn bímọ̀ fún láti máa ẹ̀ (ètò) iṣẹ̀-imu wọn àti aṣọ wọn ní ọ̀nà tó dára. Wọn kò lábọ̀ ẹ̀mí kan lọ̀rùn àfi iwọn agbára rẹ̀. Wọn kò

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاصُوا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ذَلِكَ لَكُمْ أَزْكَى لَكُمْ وَأَظْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾

* وَالْوَالِدَاتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنِيمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ وِلْدَةٌ

¹ 1. Láti ọ̀dọ̀ Hasan. Ó sọ pé, Mi'kol ọmọ Yasār sọ fún mi pé, Wọn sọ àyah yìí (sūrah al-Bakorah 2:232) kalẹ̀ lórí ọ̀n. Ó sọ pé: “Mo so yìgì arábìnrin mi kan fún ọkùnrin kan. Lẹ̀yin náà, ó kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ tí tí òhàkà ọjọ̀ opó rẹ̀ fi parí. À fi bí ọ̀ ẹ̀e tún padà wá bá mi láti bá obinrin náà s'ọ̀rọ̀ ifẹ̀ (kitbah). Mo sì so fún un pé, mo fún ọ̀ lóbinrin fẹ̀ láya, mo ẹ̀ é fún ọ̀ ní itẹ̀ (igùn), mo fi pọ̀n ọ̀ lẹ̀. Lẹ̀yin náà, ó kọ̀ ọ̀ sílẹ̀. Lẹ̀yin igbà náà, ó tún wá bá mi pé o fẹ̀ bá a s'ọ̀rọ̀ ifẹ̀ láti fẹ̀ ẹ̀. Rára, mo fi Allāhu búra, kò níí padà sí ọ̀dọ̀ rẹ̀ mọ̀ lááláé.” - Èniyan gidi si ni arákùnrin yíí, obinrin náà sì fẹ̀ padà sí ọ̀dọ̀ arákùnrin yíí.- Báiyí ni Allāhu sọ àyah kalẹ̀. Waliyyu (alámọ̀jùútó) obinrin yíí sọ pé: “Ní báiyí mo máa ẹ̀e bẹ̀ẹ̀, iwọ̀ Ọjísẹ̀ Allāhu.” Ó sì so yìgì rẹ̀ padà fún un. (al-Bukōriy, kitāb an-Nikāh, bāb mọ̀n kọ̀l: Lā nikāh 'illā bi waliy) Yàtò sí pé iṣẹ̀lẹ̀ yíí ñ pàrọ̀wà fún aláṣe obinrin láti fọ̀wọ̀ wónú lórí ikòsílẹ̀ ẹ̀ẹ̀ kìní tàbí ikòsílẹ̀ ẹ̀ẹ̀ kejì, pé kí ó tún yòhàda obinrin tí ó jẹ̀ aláṣe fún láti padà sí ọ̀dọ̀ ọkọ̀ rẹ̀ níwọn igbà tí ọ̀rọ̀ bá ti wọ̀ padà láààrin ọkùnrin àti obinrin náà, Imām Bukōriy wulẹ̀ lo iṣẹ̀lẹ̀ náà láti fi rinlẹ̀ pé, jìjẹ̀ dandan kí ọkùnrin tó jẹ̀ aláṣe fún obinrin fi àṣe sí lílọkọ̀ obinrin kò fi igbà kan kan kúrò lórí obinrin, Kódá obinrin náà ibàà jẹ̀ adélébọ̀.

ní kó ìnira bá abiyamọ nítorí ọmọ rẹ. Wọn kò sì ní kó ìnira bá ẹnì tí wọn bímọ fún nítorí ọmọ rẹ. Irú (ojúṣe) yẹn tún ń bẹ fún olùjogún.¹ Tí àwọn méjèèjì bá sì fẹ gba ọyàn l'ẹnu ọmọ pèlú ìpanupọ àti àṣàrò àwọn méjèèjì, kò sí ẹṣẹ fún àwọn méjèèjì. Tí ẹ bá sì fẹ gba ẹnì tí ó máa fún àwọn ọmọ yín lóyàn mu, kò sí ẹṣẹ fún yín, tí ẹ bá ti fún wọn ní ohun tí ẹ fẹ fún wọn (ní owó-ọyà) ní ọ̀nà tó dára. Ẹ bẹ̀rù Allāhu. Kí ẹ sì mọ pé dájúdájú Allāhu ni Olùríràn nípa ohun tí ẹ ń ṣe níṣé.¹

234. Àwọn tí wọn kú nínú yín, tí wọn sì fi àwọn iyàwó sílẹ̀, àwọn iyàwó wọn yóò kóraró fún oṣù mẹrin àti ọjọ mewaá. Nígbà tí wọn bá sì parí àsìkò (opó) wọn, kò sí ẹṣẹ fún yín nípa ohun tí wọn bá ṣe fúnra wọn (láti ní ọkọ miíràn) ní ọ̀nà tó dára. Allāhu sì ni Alámótàn nípa ohun tí ẹ ń ṣe níṣé.

235. Kò sì sí ẹṣẹ fún yín nípa ohun tí ẹ pèsọ nínú ìbáníṣòrò ifẹ tàbí tí ẹ fi pamọ sínú ẹmí yín. Allāhu mọ pé dájúdájú ẹyin ọkùnrin yó máa rántí wọn, ṣùgbọ̀n ẹ má ṣe bá wọn ṣe àdéhùn ní

يُولِدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ يُولَدُوهٗ وَعَلَى
الْوَارِثِ مِثْلَ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا
عَنْ تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ
تَسْتَرْضِعُوهُمَا أُولَدَكُمْ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَأَتَقُوا اللَّهَ وَعَلِمُوا أَنَّ
اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٤﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ
أَزْوَاجًا يَتَرَبِّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ
أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْمَا فَعَلْنَ فِي
أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٣٥﴾

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيْمَا عَرَّضْتُمْ
بِهِ مِنْ حِطْبَةِ النَّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ
فِي أَنْفُسِكُمْ عَ لِمَ اللَّهُ أَنْكُمْ
سَتَدْرُؤْنَهُنَّ وَلَكِنَّ لَا

¹ 1. Iyẹn ni pé, bí àpèrẹ, kí bàbá kú níkéte tí iyàwó rẹ bímọ tán, kò sì sí ogún kan dàbí alárá ni lẹ̀ tí ó fi sílẹ̀ fún ọmọ rẹ, àmọ ọmọ yí ní àwọn ẹgbón níwájú àti bàbáábàbá ní àwọn tó jẹ pé, wọn wà nínú àwọn tí ó lè jogún ọmọdé yí bí ó bá jẹ pé, ó kú ṣíwájú wọn, tí ó sì fi ogún sílẹ̀. Nítorí náà, àwọn náà ni wọn máa díjọ máa dá owó ifọmọlọyàn fún obinrin tí wọn gbà fún iṣẹ ifọmọlọyàn lórí òdìwọ̀n ipín ogún tí ó lè kan ẹnì kọ̀ọkan wọn.

Ikòkò, àyàfi pé kí ẹ máa sọ ọ̀rò dáadáa. Ẹ má ẹe pinnu títa kókó yìgì tífí àsikò (opó) máa fi parí. Ẹ mò pé dájúdájú Allāhu mò ohun tí n bẹ nínú ẹmí yín, nítorí náà, ẹ bẹ̀rù Rẹ̀. Kí ẹ sì mò pé dájúdájú Allāhu ni Aláforjìjìn, Aláfaradà.

236. Kò sí ẹ̀şẹ̀ fún yín, tí ẹ bá kọ àwọn obìnrin sílẹ̀, láí tí ì súnmọ̀ wọn tàbí láí tí ì sọ ọ̀díwọn sòdaàkí kan fún wọn ní pàtó. Kí ẹ sì fún wọn ní ẹ̀bùn (ìkòşìlẹ̀); kí olùgbòòrò (nínú arisíkí) fi ìwọn (agbára) rẹ̀ sílẹ̀, kí tálíkà sì fi ìwọn (agbára) rẹ̀ sílẹ̀ ní ọ̀nà tó dára. Ojúşẹ̀ l'ó jẹ̀ fún àwọn olùşẹ̀-rere.

237. Tí ẹ bá sì kò wọn sílẹ̀ şíwájú kí ẹ tó súnmọ̀ wọn, tí ẹ sì ti sọ ọ̀díwọn sòdaàkí kan fún wọn, ilàjì ohun tí ẹ ti sòdíwọn rẹ̀ ní sòdaàkí (ní kí ẹ fún wọn), àfi tí àwọn obìnrin náà bá şàmójú kúrò (níbi gbogbo rẹ̀) tàbí tí ẹnì tí itakókó yìgì n bẹ ní ọ̀wọ̀ rẹ̀¹ bá şàmójú kúrò (níbi gbogbo rẹ̀). Kí ẹ şàmójú kúrò ló súnmọ̀ ibẹ̀rù Allāhu jùlọ. Ẹ má ẹe gbàgbé oore àjùlọ ààrin yín. Dájúdájú Allāhu ni Olùrìran nípa ohun tí ẹ̀ n ẹe níşẹ̀.¹

تَوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَّعْرُوفًا وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ
حَلِيمٌ ﴿٢٣٦﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمْ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَىٰ الْمَوْسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَىٰ الْمَقْتَرِ قَدَرُهُ مَتَّعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَىٰ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٧﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فِئْصَفٌ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٧﴾

¹ 1. Ta ni ẹnì tí itakókó yìgì n bẹ ní ọ̀wọ̀ rẹ̀? Igun kan nínú àwọn onímọ̀ sọ pé, “ọkọ nì”. Igun miíràn sọ pé, “aláşẹ obìnrin nì”. Àmọ ọkọ àti aláşẹ obìnrin nì itakókó yìgì máa n wáyé láààrin wọn pẹ̀lú gbólóhùn itakókó yìgì “sìgatul ‘akd”.

238. Ẹ ṣọ àwọn ìrun (wákàtí máraàrún) àti (ní pàápàá jùlọ) ìrun ààrin. Kí ẹ̀ sì dúró kírun fún Allāhu lài ní sọ̀rọ̀ (tó ẹ̀mọ̀ tayé lórí ìrun).

239. Sùgbọ̀n tí ẹ̀ bá n bẹ̀rù (òtá l'ójú ogun ẹ̀sìn), ẹ̀ kírun yín lórí ìrìn (ẹ̀ṣẹ̀) tàbí lórí ǹnkan ìgùn. Nígbà tí ọ̀kàn yín bá balẹ̀, ẹ̀ rántí Allāhu (ẹ̀ kírun) gégé bí Ó ẹ̀ fi ohun tí ẹ̀yin kò mọ̀ (tẹ̀lẹ̀) mọ̀ yín.

240. Àwọn tí wọn kú nínú yín, tí wọn sì fi àwọn iyàwó sáyé lọ, kí wọn sọ̀ àsoṣòlẹ̀ iṣẹ-ìmu ọ̀dún kan fún àwọn iyàwó wọn, lài sì ní lé wọn jáde kúrò nínú ilé wọn. Tí wọn bá sì jáde (fúnra wọn léyìn ijáde opó), kò sí ẹ̀ṣẹ̀ fún yín nípa ohun tí wọn bá f'ra wọn ẹ̀ ní dáadáa (látí ní ọ̀kọ̀ mìíràn). Allāhu ni Alágbára, Ọ̀lógbọ̀n.

241. Ǹnkan igbádùn ní ọ̀nà tó dára tún máa wà fún àwọn obinrin tí wọn kòsilẹ̀. Ojúṣe l'ó jẹ̀ fún àwọn olùbẹ̀rù Allāhu.

242. Báyan ni Allāhu ẹ̀ ní ṣàlàyé àwọn àyah Rẹ̀ fún yín, nítorí kí ẹ̀ lè ẹ̀ làákàyè.

243. Sé iwọ̀ kò wòye sí àwọn tó jáde látí inú ilé wọn légbẹ̀gbẹ̀rún nítorí ibẹ̀rù ikú! Allāhu sì sọ̀ fún wọn pé: “Ẹ̀ kú.” Léyìn nàà, Ó sọ̀

حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ

الْوُسْطَىٰ وَفُومُوا لِلَّهِ قَنِينًا ﴿٢٣٨﴾

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَاتًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَدْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَّتَعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾

وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَفَيِّنِينَ ﴿٢٤١﴾

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٤٢﴾

*أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ

wọn di aláàyè. Dájúdájú Allāhu ni Olóore-àjùlọ lórí àwọn èniyàn, şùgbọn ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn kò dúpé (fún Un).¹

244. E jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu, kí e sì mò pé dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ̀, Onímọ̀.

245. Ta ni ẹnì tí ó máa yá Allāhu ní dúkìà tó dára, kí Allāhu sì ẹ̀ àdìpèlẹ̀ (ẹ̀san) fún un ní àdìpèlẹ̀ púpọ̀? Allāhu n ká ọ̀rọ̀ nílẹ̀, Ó sì n tẹ̀ e sílẹ̀. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni wọn yóò da yín padà sí.

246. Şé iwọ̀ kò wòye sí àwọn aşıwájú nínú àwọn ọ̀mọ̀ 'Isrā'īl, lẹ̀yìn (ìgbà Ànábì) Mūsā? Nígbà tí wọn sọ fún Ànábì tiwọn pé: "Yan ọ̀ba kan fún wa, kí á lọ jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu." Ó sọ pé: "Şebí ó ẹ̀é ẹ̀ pé tí wọn bá ẹ̀ ogun jìjà ní ọ̀ran-anyàn le yín lórí tán, e ò kúkú ní jagun?" Wọn wí pé: "Kí ni ó máa dí wa lọwọ̀ láti jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu? Wọn kúkú ti lé àwa àti àwọn ọ̀mọ̀ wa jáde kúrò nínú ilé wa!" Àmọ̀ nígbà tí A ẹ̀ ogun ẹ̀sìn ní ọ̀ran-anyàn lé wọn lórí tán, wọn pẹ̀yìn dà àfi diẹ̀ nínú wọn. Allāhu sì ni Onímọ̀ nípa àwọn alábòsí.

فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً ۗ وَاللَّهُ يَفْضِلُ وَيَبْضُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَاِئِكَةِ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مَن بَعَدَ مُوسَىٰ إِذْ قَالُوا لِنَجِيِّ لَهُمْ أَبْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِن كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٤٦﴾

¹ 1. E wo itọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ àyah 56 níwájú.

247. Ànábì wọn sọ fún wọn pé: “Dájúdájú Allāhu ti gbé Tōlūt òdè fún yín ní ọba.” Wọn wí pé: “Báwo ni ó ẹ̀ se lè jẹ ọba lé wa lórí nígbà tí ó jẹ pé àwa ní ẹ̀tọ sí ipò ọba jù ú lọ? Wọn kò sì fún un ní owó púpọ?” Ó sọ pé: “Dájúdájú Allāhu ẹ̀ a lẹ̀sà le yín lórí. Ó sì fún un ní àlẹkún púpọ nínú ìmọ àti okun ara. Allāhu n fún ẹni tí Ó bá fẹ ní iḡba Rẹ. Allāhu ni Olùgbààyè, Onímọ.”

248. Ànábì wọn tún sọ fún wọn pé: “Dájúdájú àmì iḡba rẹ ni pé, àpótí yóò wá ba yín. N̄hkan ìfayàbalẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín àti ohun tó ẹ̀kù nínú ohun tí àwọn ènìyàn (Ànábì) Mūsā àti ènìyàn (Ànábì) Hārūn fi sílẹ̀ n bẹ nínú àpótí nàà. Àwọn mọlāika máa rù ú wá (ba yín). Dájúdájú àmì wà nínú iḡen fún yín, tí ẹ̀ bá jẹ onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.”

249. Nígbà tí Tōlūt jáde pèlú àwọn ọ̀mọ ogun, ó sọ pé: “Dájúdájú Allāhu máa fi odò kan dan yín wò. Nítorí nàà, ẹnikẹni tí ó bá mu nínú rẹ, kí í ẹ̀ se ẹni mi. Ẹni tí kò bá tọ ọ̀ wò dájúdájú ọ̀n ni ẹni mi, àyàfi ẹni tí ó bá bu iḡwọ̀n ẹ̀kúnwọ̀ rẹ kan mu.” (Şùgbọ̀n) wọn mu nínú rẹ àfi díẹ̀ nínú wọn. Nígbà tí ọ̀n àti àwọn tó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo pèlú rẹ sọdà odò nàà, wọn sọ pé: “Kò sí agbára kan fún wa lóníí tí a lè fi k’ojú Jālūt àti àwọn ọ̀mọ ogun rẹ.”

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَأَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٧﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهَا الْمَلَائِكَةُ إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٤٨﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اعْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ

Àwọn tó mò pé dájúdájú àwọn máa pàdé Allāhu, wọn sọ pé: “Mélòò mélòò nínú àwọn ijọ (ogun) kékeré tó ti sẹgun ijọ (ogun) púpọ̀ pẹ̀lú iyònda Allāhu. Allāhu ń bẹ̀ pẹ̀lú àwọn onísùúrù.”

250. Nígba tí wọn jáde sí Jālūt àti àwọn ọmọ ogun rẹ, wọn sọ pé: “Olúwa wa, fún wa ní omi sùúrù mu, fi ẹsẹ wa rinlẹ ẹinṣin, kí O sì ràn wá lẹwọ lórí ijọ aláìgbàgbọ.”

251. Wọn sì sẹgun wọn pẹ̀lú iyònda Allāhu. Dāwūd pa Jālūt. Allāhu sì fún un ní ijoba àti ogbón. Ó tún fi ìmọ̀ mò ọn nínú ohun tí Ó fẹ. Tí kò bá jẹ pé Allāhu ń dènà (aburú) fún àwọn èniyàn ni, tí Ó ń fi apá kan wọn dènà (aburú) fún apá kan, orí ilẹ̀ ibà tí bàjẹ. Şùgbọn Allāhu ni Olóore àjùlọ lórí gbogbo èdá.

252. Ìwọnyí ni àwọn āyah Allāhu, tí À ń ké e fún ọ pẹ̀lú òdodo. Àti pé dájúdájú iwọ̀ wà lára àwọn Òjísẹ.

253. Àwọn Òjísẹ wọnyẹn, A soore àjùlọ fún apá kan wọn lórí apá kan. Ó ń bẹ nínú wọn, ẹnì tí Allāhu bá sọrọ̀ (tààrà). Ó sì ẹ àgbéga àwọn ipò fún apá kan wọn. A fún (Ànábì) ‘Īsā ọmọ Moryam ní àwọn èrì tó yanjú. A tún fi Ēmí Mímọ̀ (iyẹn, mołāika Jibrīl) ràn án lẹwọ̀. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ,

أَتَيْتُمْ مُلْكُوا اللَّهَ كَم مِّن فِئَةٍ
قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً يِّاذِنِ اللَّهُ
وَاللَّهُ مَعَ الصَّادِرِينَ ﴿٢٤٩﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا
رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ
أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٠﴾

فَهَزَمُوهُمْ يِّاذِنِ اللَّهُ وَقَتَلَ دَاوُودُ
جَالُوتَ وَعَاتَهُ اللَّهُ الْمَلِكَ
وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا
دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضُهُمْ
لَبَعْضٍ لَّفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو
فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ
بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

*تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى
بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ
بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَعَاتَيْنَا عِيسَى
ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيْتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ
الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَتَلْ

àwọn tó wá lẹyìn wọn ibá tí bára wọn jà lẹyìn tí àwọn ẹrì tó yanjú ti dé bá wọn. Şùgbọn wọn yapa-ẹnu (lórí ẹsìn 'Islām). Ó n bẹ nínú wọn ẹni tó gbàgbọ ní òdodo (tí ó jẹ mùsùlùmí). Ó sì n bẹ nínú wọn ẹni tó sàì gbàgbọ (tí ó di nasōrō).¹ Àti pé tí Allāhu bá fẹ, wọn ibá tí bá'ra wọn jà, şùgbọn Allāhu n şe ohun tí Ó bá fẹ.¹

254. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ ná nínú ohun tí A şe ní arísìkí fún yín şíwájú kí ojọ kan tó dé. Kò níí sí títà-rírà kan nínú rẹ. Kò níí sí olólùfẹ kan, kò sì níí sí işipẹ kan (fún àwọn aláìgbàgbọ). Àwọn aláìgbàgbọ, àwọn sì ni alábòsí.¹¹

255. Allāhu, kò sí olọhun kan tí a gbọdò jọsìn fún ní ọnà òdodo àyàfi Òun, Alààyè, Alámòjúútó-èdá. Òògbé kì í ta Á. Àti pé oorun kì í kùn Ûn. TIRẹ ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ. Ta ni ẹni tí ó máa şipẹ lódò Rẹ ẹfi pẹlù iyònda Rẹ?¹ Ó mọ ohun tí n bẹ níwájú wọn àti ohun tí n bẹ lẹyìn wọn. Wọn kò sì ní ìmò àmòtán nípa kiní kan nínú ìmò Rẹ ẹfi ohun tí Ó bá fẹ (fi mọ wọn). Àga Rẹ gbààyè ju àwọn sánmò àti ilẹ.² Şíşọ sánmò àti ilẹ

الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْتُمْ وَلَكِنْ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٤﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيِّعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفِيعَةٌ ۗ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٥﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۗ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا ۗ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

¹ 1. Ẹ wo āyah 213 níwájú àti sūrah al-Mō'idah; 5:72 - 76.

¹¹ 1. Ẹ wo itosè-òrò sūrah al-Bakorah; 2:48.

kò sì dá A lágara. Allāhu ga, Ó tóbi.³¹

256. Kò sí ijenípa nínú èsin. Ìmòṅà ti fojú hàn kúrò nínú iṣinà. Ènikèni tí ó bá lòdì sí àwọn òriṣà, tí ó sì ní ìgbàgbọ̀ òdodo nínú Allāhu, ó kúkú ti òmọ̀ okùn tó fọkàn balẹ̀ jùlọ, tí kò níí já. Allāhu ni Olùgbọ̀, Onímọ̀.

257. Allāhu ni Alárànṣe àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo. Ó ní mú wọn jáde kúrò nínú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmọ̀lẹ̀. Àwọn tó sì ṣàì gbàgbọ̀, àwọn òriṣà ni aláfẹ̀yinti wọn. Àwọn òriṣà ní mú wọn jáde kúrò nínú ìmọ̀lẹ̀ wá sínú àwọn òkùnkùn. Àwọn wònyẹn ni èrò inú Iná. Olùṣegbère sì ni wọn nínú rẹ̀.

لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۖ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ
مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ
وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ
بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
أُولِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ
النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ ۗ أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾

¹ 1. È wo ìṭọṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Bakorah; 2:48. 2. Ọ̀nà méjì ni “kursiyy” tó jẹyọ nínú gbólóhùn yií “Àga Rẹ̀ gbààyè ju àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀.” túmọ̀ sí. Ìtúmọ̀ kííni ní pé, “kursiyy” túmọ̀ sí àga gégé bí mo ẹ̀e túmọ̀ rẹ̀ sókè yẹn. Ìtúmọ̀ keji ní pé, “kursiyy” túmọ̀ sí ibùgbẹ̀sẹ̀lẹ̀ Allāhu - tó ga jùlọ - iye ni pé, àyè tí Allāhu - tó ga jùlọ - gbé ẹ̀ṣẹ̀ Rẹ̀ méjèèjì lẹ̀. Àpapọ̀ ìtúmọ̀ kííni keji ní pé, Allāhu gúnwà sí orí “al-’Arş” itẹ́ ọlá Rẹ̀. Ó sì gbé ẹ̀ṣẹ̀ Rẹ̀ méjèèjì lẹ̀ orí “al-kursiyy” àga Rẹ̀. Àgá náà sì fejú ju àpapọ̀ àwọn sánmọ̀ méjèèjè àti àwọn ilẹ̀ méjèèjè. عن السدي: "وسع كرسية السموات والأرض في جوف الكرسي، والكرسي بين يدي العرش، وهو موضع قدميه Lāti ọ̀dọ̀ Suddiy, ó sọ pé, “Àga Rẹ̀ gbààyè ju àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀.” Nítorí pé dájúdájú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ wá láààrin gbùngbùn àga náà, àga náà sì wà ní iwájú Itẹ́ ọlá náà, òhun (iye àga náà) ni àyè tí Allāhu - tó ga jùlọ - gbé ẹ̀ṣẹ̀ Rẹ̀ méjèèjì lẹ̀.” (Tọ̀bariy àti Ibn Kathir) 3. Ọ̀kan pàtàkì nínú àyah iṣọ̀ tó nípon ju ẹ̀wù irin ni àyah al-Kursiyy. Nítorí náà, ó tọ̀ sunnah fún mùsùlùmí láti máa ké àyah náà lẹ̀yìn iparí ìrun ọ̀ran-anyàn kọ̀ọ̀kan, ààrọ̀ àti ìrọ̀lẹ̀, lásikọ̀ tí ó bá fẹ̀ sùn àti ní gbogbo àyè tí ó bá wà bí inú ilẹ̀ àti inú ẹ̀ṣọ̀bù láti lẹ̀ àwọn Èṣù àti àwọn ọ̀mọ̀ ogun rẹ̀ dànù teféféfẹ̀ pẹ̀lú iyònda Allāhu Ọ̀ba Olùṣọ̀ gbogbo ẹ̀dá.

258. Šé iwọ̀ kò wòyè sí ẹnì tó bá (Ànábì) 'Ibrōhīm jiyàn nípa Olúwa rẹ̀, nítorí pé Allāhu fún un ní ijọba? Nígba tí (Ànábì) 'Ibrōhīm sọ pé: "Olúwa mi ni Ẹni tí ń sọ ẹ̀dá di aláàyè. Ó sì ń sọ ẹ̀dá di òkú." Ó wí pé: "Èmi náà ń sọ ẹ̀dá di aláàyè. Mo sì ń sọ ẹ̀dá di òkú." (Ànábì) 'Ibrōhīm sọ pé: "Dájúdájú Allāhu ń mú òrùn wá láti ibùwọ̀. Mú un wa nígbà náà láti ibùwọ̀." Wọ̀n sì pa ọ̀rọ̀ mọ̀ ẹnì tó ọ̀sàì gbàgbọ̀ lẹnu. Allāhu kò níí fi ọ̀nà mọ̀ ijọ aláabòsì.

259. Tàbí gégé bí ẹnì tí ó kojá nínú ilú kan nígbà tí (àwọ̀n ilé ibẹ̀) ti dàwó lulẹ̀ tòrùlẹ̀-tòrùlẹ̀ wọ̀n. Ó sọ pé: "Báwo ni Allāhu yó ọ̀sẹ̀ sọ ẹ̀yí di aláàyè lẹ̀yìn ikú rẹ̀!" Allāhu sì sọ ọ̀ di òkú fún ọ̀gọ̀rùn-ún ọ̀dún. Lẹ̀yìn náà, Ó gbé e dídè. Ó sọ pé: "Igbà wo ni o ti wà níbí?" Ó sọ pé: "Mo wà níbí fún ọ̀jọ̀ kan tàbí ilàjì ọ̀jọ̀." Ó sọ pé: "Bẹ̀ẹ̀ kọ̀, o ti wà níbí fún ọ̀gọ̀rùn-ún ọ̀dún. Wo óúnjẹ rẹ̀ àti omi rẹ̀, kò yí padà. Tún wo kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀ rẹ̀, kí Á lè fi ọ̀ ọ̀sẹ̀ àmì kan fún àwọ̀n èniyàn (ni iwọ̀nyí jẹ̀). Wo eegun (ràkúnmí náà), wo bí A ó ọ̀sẹ̀ tò wọ̀n papọ̀ mọ̀ra wọ̀n. Lẹ̀yìn náà, (wo) bí A ó ọ̀sẹ̀ da ẹ̀ran bò ó lára. Nígba tí ó fojú hàn sí i kedere (bẹ̀ẹ̀), ó sọ pé: "Mo mọ̀ pé dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo nńkan."¹

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أَحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالسَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٨﴾

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

¹ 1. Ẹ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ àyah 56 níwájú.

260. Nígba tí (Ànábì) 'Ibrōhīm sọ pé: "Olúwa mi, fi hàn mí bí Iwo yó şe sọ àwọn òkù di aláàyè."

(Allāhu) sọ pé: "Şé Iwo kò gbàgbọ ni?" Ó sọ pé: "Bẹẹ ni (mo gbàgbọ), şùgbọn kí òkàn mi lè balẹ ni".

(Allāhu) sọ pé: "Mú mērin nínú àwọn ẹyẹ, kí o so wọn mọlẹ sí òdò rẹ (kí o pa wọn, kí o sì gún wọn papọ mọra wọn). Lẹyin náà, fi ipín nínú wọn sórí àpáta kòðokan. Lẹyin náà, pè wọn. Wọn máa sáré wá bá ọ. Kí o sì mò pé dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Ọlògbón."

261. Àpèjúwe àwọn tó n ná dúkiá wọn sí ojù-ònà Allāhu dà bí àpèjúwe kóró èso kan tí ó hu şiri méje jáde, tí ọgọrùn-ún kóró sì wà lára şiri kòðokan. Allāhu yó şe àdìpèlẹ fún ẹnì tí Ó bá fẹ. Allāhu ni Olùgbààyè, Onímò.

262. Àwọn tó n ná dúkiá wọn sí ojù-ònà Allāhu, tí wọn kò sì fi irègún àti ipalára tẹlẹ ohun tí wọn ná, ẹsan wọn n bẹ fún wọn lódò Olúwa wọn. Ibèrù kò ní sí fún wọn. Wọn kò sì ní banújé.

263. Ọrò rere àti àforijìn lóore ju sàràà tí ipalára tẹlẹ. Allāhu sì ni Ọlórò, Aláfaradà.

وَأِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الظُّلُمِ الَّذِي فَضَّرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ أَجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ أَدْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦٠﴾

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْتَّ سَبْعَ سِتَائِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ ۗ وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَتًّا وَلَا آدَىٰ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾

*قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا آدَىٰ ۗ وَاللَّهُ عَنِّي حَلِيمٌ ﴿٢٦٣﴾

264. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹ fi irègún àti ìpalára ba àwọn sàràà yín jẹ, bí ẹni tí ó n ná dúkiá rẹ pèlú ẹkárími, kò sì gbàgbọ nínú Allāhu àti Ojọ Ìkẹyin. Àpèjúwe rẹ dà bí àpèjúwe àpáta kan tí erùpẹ n bẹ lórí rẹ. Ojò nílá rẹ sí i, ó sì kó erùpẹ kúrò lórí rẹ pátápátá. Wọn kò ní agbára lórí kiní kan nínú ohun tí wọn ẹ níşẹ. Allāhu kò ní fi ọ̀nà mọ ijọ aláìgbàgbọ.

265. Àpèjúwe àwọn tó n ná dúkiá wọn láti wá iyónú Allāhu àti (nítorí pé) ó rinlẹ nínú ẹmí wọn (pé ẹsan rere n bẹ fún àwọn lórí rẹ lódò Allāhu), ó dà bí àpèjúwe ogbà oko tó wà lórí ilẹ gíga kan, tí ojò nílá rẹ sí, tí àwọn èso rẹ sì yọ jáde ní ilọpo méjì. Tí ojò nílá kò bá sì rọ sí i, ìrì n ẹ sí i. Allāhu sì ni Olùrìran nípa ohun tí ẹ n ẹ.

266. Njẹ ẹni kan nínú yín nífẹẹ sí kí ọ̀n nílá ogbà oko dàbínú àti àjàrà, tí àwọn odò n şàn ní abẹ rẹ, tí oríşiríşì èso tún wà fún un nínú rẹ, kí ogbó dé bá a, ó sì ní àwọn omọ wẹrẹ tí kò lágbara (işẹ oko şíşẹ), kí atégùn líle tí iná n bẹ nínú rẹ kọlu oko náà, kí ó sì jóná? Báyeş ni Allāhu ẹ n ş'áláyé àwọn àyah náà fún yín nítorí kí ẹ lè ronú jinlẹ.

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَبْطُلُوا
صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي
يُنْفِقُ مَالَهُ رِيقًا وَالنَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ
فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ
مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ ﴿٦٤﴾

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَنْبِيئًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ
كَمَثَلِ جَنَّةٍ يَّرْبُوهُ أَصَابَهَا وَابِلٌ
فَتَأْتَتْ أَكْطَافَهَا ضَعْفَتَيْنِ فَإِن لَّمْ
يُصَبَّهَا وَابِلٌ فَطَلَّ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٦٥﴾

أَيُّودٌ أَحَدَكُمُ أَن تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ
مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ
فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ
كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٦﴾

267. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ ná nínú àwọn ñhkan dáadáa tí ẹ ẹ nísẹ àti nínú àwọn ñhkan tí A mú jáde fún yín láti inú ilẹ. Ẹ má ẹ gbèrò láti ná nínú èyí tí kò dára. Èyin náà kò ní gbà á àfi kí ẹ dijú gbà á. Kí ẹ sì mò pé dájúdájú Allāhu ni Ọlórò, Èlẹyìn.¹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِتَّائِبِينَ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَنِّي حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾

268. Èsù ñ fi òsì dẹrù bà yín, ó sì ñ pa yín ní àşẹ ibàjẹ şşẹ. Allāhu sì ñ ẹ àdéhùn àforíjìn àti oore àjùlọ láti ọdọ Rẹ fún yín. Allāhu ní Oníbùlọ, Onímọ.

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾

269. Ó ñ fún ẹni tí Ó bá fẹ ní òye ijìnlẹ. Ẹni tí A bá sì fún ní òye ijìnlẹ¹, A kúkú ti fún un ní oore púpọ. Ẹni kan kò ní lo ìrántí àfi àwọn onílàákàyè."

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

270. Ohunkóhun tí ẹ bá ná ní ináwó tabí (ohunkóhun) tí ẹ bá jẹ ní èjẹ, dájúdájú Allāhu mò ọn. Kò sì ní sí olurànlọwọ kan fún àwọn alábòsí.

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهَا وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾

271. Tí ẹ bá şàfi hàn àwọn sàràà, ó kúkú dára. Tí ẹ bá sì fi pamọ, tí ẹ lọ fún àwọn aláíní, ó sì dára jùlọ fún yín. Allāhu sì máa pa àwọn iwà àidáa yín rẹ fún yín. Allāhu sì ni Alámọtán nípa ohun tí ẹ ñ ẹ nísẹ.

إِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهِيَ خَيْرٌ لَكُمْ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ

¹ 1. "Hamīd" - Èlẹyìn, ẹni tí a gbọdọ máa yìn ní gbogbo ìgbà.

¹ 1. Mímọḡşẹ àti mímọḡşọ ni gbogbo itumọ "hikmah" ñ dále.

سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ

حَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾

272. Ìmòná wòn kò sí lórùn rẹ, şùgbón Allāhu ní fi ẹni tí Ó bá fẹ mònà. Ohunkóhun tí ẹ bá ní ná ní ohun rere, fún ẹmí ara yín ni. Ẹ ò sì gbòdò nàwó àfi láti fi wá ojú rere Allāhu. Ohunkóhun tí ẹ bá sì ná ní ohun rere, A ó san yín ní ẹsan (rẹ) ní ẹkún-rẹrẹ. Wòn kò sì níí şàbòsì sí yín.

*لَيْسَ عَلَيْكَ هُدْنُهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ

يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ

خَيْرٍ فَلَا يُنْفِسْكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا

أَبْغَاءَ وَجَهَ اللَّهُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ

خَيْرٍ يُؤَفِّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا

تُظَلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾

273. (Ẹ tọrẹ) fún àwọn aláìní tí wòn sé (ara wòn mònú mósálásí Ànábì - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - nítorí kí wòn lè máa jagun) sí ojú-òná Allāhu (fún àbò ẹsìn). Wòn kò sì lágbára lílọ-bíbọ lórí ilẹ (fún òkòwò şíşe). Ẹni tí kò mò wòn máa kà wòn kún ọlọrọ látara àişagbe. O máa mò wòn pẹlú àmì wòn. Wòn kò níí tọrọ ñhkan lówọ èniyàn lemọlemọ.¹ Ohunkóhun tí ẹ bá ná ní ohun rere, dájúdájú Allāhu ni Onímọ nípa rẹ.¹

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أَحْصَرُوا فِي سَبِيلِ

اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ صَرْبًا فِي الْأَرْضِ

يَحْسِبُهُمُ الْجَاهِلُ أَعْيَاءَ مِنْ

التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا

يَسْأَلُونَ النَّاسَ الْحَافًا وَمَا تُنْفِقُوا

مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٧٣﴾

274. Àwọn tó ní ná dúkiá wòn ní òru àti ní ọsán, ní ìkòkò àti ní gbañgba, ẹsan wòn ní bẹ fún wòn ní òdò Olúwa wòn. Kò sí ìpáyà fún wòn. Wòn kò sì níí banújé.

الَّذِينَ يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ

وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ

¹ 1. Àwọn aláìní wònyẹn ni a mò sí ahlus-suffah. Àwọn wònyí ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - şọ nípa wòn nínú sūrah al-'An'am; 6:52 àti sūrah al-Kahf; 18:28.

275. Àwọn tó n jẹ èlè kò níí dídè (nínú sàréè) àfi bí ẹni tí Èṣù fowó bà tí n ta gègègè yó ẹ dídè. Iyẹn rí bẹ̀ẹ̀ nítorí pé wọn wí pé: “Òwò ẹ́ṣe dà bí òwò èlè.” Allāhu sì ẹ òwò ẹ́ṣe ní ẹ̀tọ̀, Ó sì ẹ òwò èlè ní èèwò. Ẹnikẹni tí wáàsí bá dé bá láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀, tí ó sì jáwọ̀, tirẹ̀ ni ẹ̀yí tó ẹ́wájú, ọ̀rọ̀ rẹ̀ sì di ọ̀dọ̀ Allāhu. Ẹnikẹni tí ó bá sì padà (síbi òwò èlè), àwọn wònyẹn ni èrò inú Iná. Olùṣegbéré sì ni wọn nínú rẹ̀.

276. Allāhu máa run òwò èlè. Ó sì máa bù sí àwọn ọ̀rẹ̀. Allāhu kò nífẹ̀ẹ̀ gbogbo aláìgbàgbọ̀, ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀.

277. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn ẹ àwọn ẹ́ṣe rere, tí wọn kírun, tí wọn sì yọ Zakāh, ẹ́san wọn n bẹ fún wọn ní ọ̀dọ̀ Olúwa wọn. Kò sí ipáyà fún wọn. Wọn kò sì níí banújẹ̀.

278. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ bẹ̀rù Allāhu, kí ẹ sì fi ohun tó ẹ̀kù nínú èlè sílẹ̀, tí ẹ bá jẹ onígbàgbọ̀ òdodo.

عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٧٥﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧٦﴾

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٧٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَعَاتَوْا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٧٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

279. Tí ẹ kò bá ẹ̀se bẹ̀ẹ̀, ẹ̀ lo mò pẹ̀ ogun kan láti ọ̀dọ̀ Allāhu àti Ọ̀jíşẹ̀ Rẹ̀ (ń bọ̀ wá bá yín). Tí ẹ̀ bá sí ronú pìwàdà, tiyín ni ojú-owó yín. Ẹ̀ kò níí şàbòsì (sì wọ̀n). Wọ̀n kò sì níí şàbòsì sí yín.

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِمِجْرَبٍ مِّنَ
اللَّهِ وَرَسُولِهِ ^ط وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ
رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا
تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

280. Tí (oníg̀bèsè) bá jẹ̀ ẹ̀ni tí ara ń ni, ẹ̀ wò ó níran tíítí di àsikò idèra. Àti pé kí ẹ̀ fì ẹ̀şè sàràà (fún un) lóore jùlọ̀ fún yín, tí ẹ̀ bá mò.

وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ
مَيْسَرَةٍ وَأَن تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِن
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾

281. Ẹ̀ bẹ̀rù ojọ̀ kan tí wọ̀n máa da yín padà sí ọ̀dọ̀ Allāhu. Lẹ̀yìn náà, wọ̀n máa san ẹ̀mì kọ̀ọ̀kan ní ẹ̀san ní ẹ̀kún rẹ̀rẹ̀ (nípa) ohun tí ó ẹ̀şè níşẹ̀. Wọ̀n kò sì níí şàbòsì sí wọ̀n.

وَأْتَقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَىٰ اللَّهِ
ثُمَّ تُؤْتَىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

282. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, nígbà tí ẹ̀ bá ń ẹ̀şè kátà-kàrà ní àwìn fún gbèdèke àkókò kan, ẹ̀ ẹ̀şè àkọ̀sílẹ̀ rẹ̀. Kí akòwé ẹ̀şè àkọ̀sílẹ̀ rẹ̀ láààrin yín ní ọ̀nà ẹ̀tọ̀. Kí akòwé má ẹ̀şè kọ̀ láti ẹ̀şè àkọ̀sílẹ̀ gégé bí Allāhu ẹ̀şè fi mò ọ̀n. Nítórí náà. kí ó ẹ̀şè àkọ̀sílẹ̀. Kí ẹ̀ni tí ẹ̀tọ̀ wà lórùn rẹ̀ pè é fún un. Kí ó bẹ̀rù Allāhu, Olúwa rẹ̀. Kò má ẹ̀şè dín kin kan kù nínú rẹ̀. Tí ẹ̀ni tí ẹ̀tọ̀ wà lórùn rẹ̀ bá jẹ̀ aláílóyè tàbí aláìsàn, tàbí kò lè pè é (fúnra rẹ̀), kí aláímòjùútó rẹ̀ bá a pè é ní ọ̀nà ẹ̀tọ̀. Kí ẹ̀ pe ẹ̀lẹ̀rìí méjì nínú àwọ̀n ọ̀kùnrin yín láti jẹ̀rìí sí i. Tí kò bá sí ọ̀kùnrin méjì, kí ẹ̀ wá ọ̀kùnrin kan àti obìnrin méjì nínú àwọ̀n ẹ̀lẹ̀rìí tí ẹ̀ yọ̀nú sí; nítórí pé tí ọ̀kan nínú àwọ̀n obìnrin

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ
بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُوبُوهُ
وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ
وَلَا يَأْب كَاتِبٌ أَن يَكْتُبَ كَمَا
عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي
عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا
يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئًا فَإِن كَانَ الَّذِي
عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا
يَسْتَطِيعُ أَن يُبَيِّنَ لَهُ فْلْيُمْلِلْ وَلِيَهُ
بِالْعَدْلِ وَأَسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِّن
رِّجَالِكُمْ فَإِن لَّمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ

méjèjèì bá gbàgbé, òkan yó sì rán ikeji létí. Kí àwọn ẹlẹrìí má ẹ kò tí wọn bá pè wọn (látí jẹrìí). Ẹ má ẹ káààrẹ látí ẹ àkọsilẹ rẹ, ó kéré ni tàbí ó tóbi, tí tí di àsikò ìsangbèsè rẹ. Ìyẹn ni déédé jùlò lódò Allāhu. Ó sì gbé ìjẹrìí dúró jùlò. Ó tún fi súnmọ jùlò pé ẹyin kò fi ní ẹyeméjì. Àfi tí ó bá jẹ kátà-kàrà ojú ẹsẹ tí ẹ ñ ẹ ní àtòwódòwọ láààrin ara yín, kò sí ẹsẹ fún yín tí ẹ kò bá ẹ àkọsilẹ rẹ. Ẹ wá ẹlẹrìí sẹ nígbà tí ẹ bá ñ ẹ kátà-kàrà (ọjà àwìn). Wọn kò sì gbódò kó ìnira bá akòwé àti ẹlẹrìí. Tí ẹ bá sí ẹ bẹẹ, dájúdájú ibàjẹ l'ẹ ẹ. Ẹ bẹrù Allāhu. Allāhu yó sì máa fi ìmọ mò yín. Allāhu ni Onímọ nípa gbogbo ñhkan.

283. Àti pé tí ẹ bá wà lóri ìrìn-àjò, tí ẹyin kò sì rí akòwé, ẹ gba ohun ìdógò. (Sùgbọ̀n) tí apá kan yín bá fi ọkàn tán apá kan, kí ẹni tí wọn fi ọkàn tán dá ohun tí wọn fi ọkàn tán an lé lóri padà, kí ó sì bẹrù Allāhu, Olúwa rẹ. Ẹ má ẹ fi ẹrì pamọ. Ẹnikẹni tí ó bá fi pamọ, dájúdájú ọkàn rẹ ti dẹsẹ. Allāhu sì ni Onímọ nípa ohun tí ẹ ñ ẹ.

فَرَجُلٌ وَأَمْرَاتَانِ مِمَّن تَرَضَوْنَ مِنَ الشَّهَدَاءِ أَنْ تَضَلَّ إِحْدَهُمَا فَنُدْكِرَ إِحْدَهُمَا الْأُخْرَىٰ وَلَا يَأْبَ الشَّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ تَكْتُمُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ۗ ذَٰلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا ۗ إِلَّا أَنْ تَكُونُوا بِجَرَةٍ حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُمُوهُا وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ فَسُقُوكُمْ بِكُمُ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۗ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

*وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهْنِ مَّقْبُوضَةً فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُوتِيَ مِنْ أَمْنَتِهِ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ عَانِمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

284. Ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Tí ẹ̀ bá ẓàfi hàn ohun tó wà nínú ẹ̀mí yín, tàbí ẹ̀ fi pamọ̀, Allāhu yó ẓírò rẹ̀ fún yín¹. Lẹ̀yìn nàà, Ó máa foríjìn ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀. Ó sì máa jẹ ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀ níyà. Allāhu sì ni Alágbára lóri gbogbo ñhkan.¹

285. Òjìṣẹ̀ nàà - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá a - gbàgbọ̀ nínú ohun tí wọn sọkalẹ̀ fún un láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Àwọn onígbaḅbọ̀ ọ̀dodo nàà (gbàgbọ̀ nínú rẹ̀). Ẹ̀ni kọ̀ọkan (wọn) gbàgbọ̀ nínú Allāhu, àwọn mọ̀lāika Rẹ̀, àwọn Tírà Rẹ̀ àti àwọn Òjìṣẹ̀ Rẹ̀.¹ A kò ya ẹ̀ni kan sọ̀tò nínú àwọn Òjìṣẹ̀ Rẹ̀. Wọn sì sọ̀ pé: “A gbọ̀ (àṣẹ̀), a sì tẹ̀lé (àṣẹ̀). À ñ tọ̀ọ̀ àforíjìn Rẹ̀, Olúwa wa. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni àbọ̀ ẹ̀dà.”¹¹

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 وَإِنْ تُبْذَرُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ
 تُخْفَوُهَا يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَعْفُرُ
 لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
 عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٤﴾

ءَأَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ
 رَبِّهِ ۗ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ ءَأَمِنَ بِاللَّهِ
 وَمَلَائِكَتِهِ ۗ وَرُسُلِهِ ۗ لَأَ
 نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ ۗ وَقَالُوا
 سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۗ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
 الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

¹ 1. Gbólóhùn yíí ba àwọn Sọhābah nínú jẹ gidigidi, àmọ Allāhu dẹ ẹ̀ fún wọn nínú àyah tí ó parí sūrah yíí.

¹¹ 1. Kíyè sí í, igbàgbọ̀ àwa ọ̀mọ̀lẹ̀yìn Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá a - nínú àwọn Tírà àti àwọn Òjìṣẹ̀ tó ẓíwájú - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá wọn - tí gbogbo wọn jẹ ẹ̀lẹ̀sìn 'Islām, kò tùmọ̀ sí títẹ̀lé wọn nínú ilàna àljosìn wọn àti idájọ̀ ẓíṣe ní àsikò yíí. Ídí ní pé, nínú oore àjùlọ̀ tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ẓe fún Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá a - ní pé, bí àwọn Òjìṣẹ̀ alápọ̀n-ọ̀nlẹ̀ wọ̀nyí bá fi lẹ̀ wà lóri ilẹ̀ ayé títí di àsikò Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá a -, àti àwọn àti ọ̀mọ̀lẹ̀yìn wọn, wọn gbọ̀dọ̀ tẹ̀lé Ànábì wa, wọn sì gbọ̀dọ̀ tẹ̀lé al-Kur'ān Alápọ̀n-ọ̀nlẹ̀ dípọ̀ tírà tiwọn. Ẹ̀yí wà ní íbámu sí sūrah āli-'Imrōn; 3:81. Ídí níyí tí ó sì fi jẹ̀ pé, nígbà tí Ànábì 'Isā ọ̀mọ̀ Mọ̀ryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - bá padà sọ̀kalẹ̀ láti ọ̀jú sánmò ní ọ̀pìn ayé, al-Kur'ān Alápọ̀n-ọ̀nlẹ̀ ní tírà tí ó máa tẹ̀lé nínú ilàna àljosìn rẹ̀ àti idájọ̀ ẓíṣe. Irú oore àjùlọ̀ yíí jẹ oore ẹ̀ṣà fún Ànábì wa nikan ẓoṣo - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá a -. Bí àpẹ̀rẹ̀, ní àsikò Ànábì Mūsā - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá a - àti Kidr - kí Allāhu yọ̀nú sí í -, ọ̀tọ̀tọ̀ ni ilàna àljosìn àti idájọ̀ ẓíṣe tí Allāhu fún àwọn méjèèjì. Irú ẹ̀yí kò lẹ̀ ẓẹ̀lẹ̀ ní àsikò tí Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá a -. Nítórí nàà, tí ẹ̀nikẹ̀ni bá ẓe bí Kidr ní àsikò Ànábì wa, tí ó sì tẹ̀lé

286. Allāhu kò làbọ ẹmí kan lórùn àfi ìwòn agbára rẹ. (Ẹsan) ohun tí ó ẹ níşẹ (rere) n bẹ fún un. (Iyà) ohun tí ó ẹ níşẹ (ibi) n bẹ fún un pèlú. Olúwa wa, má ẹ mú wa tí a bá gbàgbéra tàbí (tí) a bá şàşise. Olúwa wa, má ẹ di ẹrù tó wúwo lé wa lóri, gégé bí O ẹ di í ru àwọn tó şíwájú wa. Olúwa wa, má ẹ òrù wá ohun tí kò sí agbára rẹ fún wa. Şàmójú kúrò fún wa, forijin wá, kí O sí şàánú wa. Ìwo ni Aláfẹyinti wa. Nítorí náà, ràn wá lówó lóri ijọ aláìgbàgbó.

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا
 مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ
 رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ
 أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا
 كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا
 رَبَّنَا وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ
 وَأَعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ
 مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
 الْكَافِرِينَ

Suuratu Aal Imran آل عمران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlù àwọn háràfí nàà.)¹

2. Allāhu, kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ jọsin fún ní ọnà òdodo àyàfi Òun, Alààyè, Alámòjúútó-èdà.

3. Ó sọ Tírà (al-Kur'ān) kalẹ fún ọ pèlù òdodo, ó n fi ohun tó jẹ òdodo rinlẹ nipa èyí tó wà şiwájú rẹ. Ó sì sọ at-Taorāh àti al-'Injīl kalẹ.

4. Tèlètélẹ wọn jẹ ìmọnà fún àwọn èniyàn.¹ Ó tún sọ ọ̀rọ̀-ìpínnya (ọ̀rọ̀ tó n şepínnya làààrin òdodo àti irọ̀) kalẹ.² Dájúdájú àwọn tó şàì gbàgbọ̀ nínú àwọn àyah Allāhu, iyà tó le n bẹ fún wọn. Allāhu sì ni Alágbára, Olùgbẹsan.¹¹

آلْم ﴿١﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ﴿٢﴾

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا

لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ

وَالْإِنْجِيلَ ﴿٣﴾

مِن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ ﴿٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ

عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو

الْاِنْتِقَامِ ﴿٥﴾

¹ 1. Nitorí kí a lè mọ ìdí pàtàkì tí Allāhu şe fi sūrah yií şorí mọlẹbí 'Imrōn, òbí Moryam, iyá Ànàbí 'Isā - kí ọlà Allāhu máa bá a -, ẹ wo itọşẹ-ọ̀rọ̀ sūrah Moryam. Ẹ wo itọşẹ-ọ̀rọ̀ sūrah al Bakorah; 2:1.

¹¹ 1. Gbólóhùn yí ní şepọ̀ pèlù ljo àti àşìkò. Ìyẹn ni pé, ljo 'Isro'tl nikan ni tírá Taorāh àti 'Injīl jẹ ìmọnà fún tèlètélẹ̀. ljo Ànàbí Mūsā - kí ọlà Allāhu máa bá a - l'ó ni Taorāh. ljo Ànàbí 'Isā - kí ọlà Allāhu máa bá a - l'ó sì ni 'Injīl. Àmọ̀ léyìn tí Allāhu - subhānahu wa ta'āla - sọ tírá ìmọnà miíràn (al-Kur'ān / al-furkōn) kalẹ fún Ànàbí Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a -, ẹnì tí Allāhu şe gbogbo ayé ní ljo rẹ̀, tí ó sì jẹ̀ Ànàbí ikẹ̀yìn, kò lẹ̀tọ̀ fún ẹnìkẹ̀ni mọ̀ láti tẹ̀lẹ̀ Taorāh àti 'Injīl kan kan mọ̀ àyàfi al-Kur'ān, gégé bí kò şe lẹ̀tọ̀ láti tẹ̀lẹ̀ Ànàbí Mūsā àti

5. Dájúdájú Allāhu, kò sí kiní kan tó pamọ́ fún Un nínú ilẹ̀ àti nínú sánmọ́.

6. Òun ni Ẹni tí Ó ń yàwòrán yín sínú àpòlùkẹ́ bí Ó ẹ́ fẹ́. Kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ́ jọsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Òun, Alágbára Ọlóbọ̀n.

7. Òun ni Ẹni tí Ó sọ Tírà kalẹ́ fún ọ; àwọn āyah aláínípọ̀n-na wà nínú rẹ̀ - àwọn sì ni ipilẹ́ Tírà¹ -, onípọ̀n-na sì ni ìyókù.² Ní ti àwọn tí ìgbúnrí kúrò níbi òdodo wà nínú ọkàn wọn, wọn yòò máa tẹ̀lẹ̀ èyí tó ní pọ̀n-na nínú rẹ̀ láti fi wá wàhálá àti láti fí wá itúmọ̀ (òdi) fún un. Kò sí sí ẹni tó nímọ̀ pàápàá itúmọ̀ rẹ̀ àfi Allāhu. Àwọn àgbà nínú imọ̀ ẹ̀sìn, wọn ń sọ pé: “A gbà á gbọ́. Láti ọ̀dọ̀ Olúwa wa ni gbogbo rẹ̀ (ti sọkalẹ̀).” Kò sí ẹni tó ń lo ìrántí àyàfi àwọn onílàákàyè.¹

إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٥﴾

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ تُحْكِمُكَ هُنَّ أُمَّ الْكِتَابِ وَأُخْرٌ مُتَشَبِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَبَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ۗ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَأَمَّنَّا بِهِ ۗ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٧﴾

Ànábí ‘Īsā lásìkò yíí àfi Ànábí ìgbà yíí, Ànábí Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Kò wulẹ́ sí ọ̀júlówọ́ Taorāh àti ‘Injīl ní àsìkò yíí mọ́ ní ìbámu sí sūrah al-Baqorah; 2:75, 79 àti sūrah al-Mō’idah; 5:13 . Nínú Sọhīh Muslim, láti ọ̀dọ̀ ‘Abū Huraerah, láti ọ̀dọ̀ Ọ̀jìşẹ́ Allāhu - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, dájúdájú ó sọ pé: “Èmí fi Ẹni tí ẹ̀mí mi wà ní ọ̀wọ́ Rẹ̀ búra; ẹ̀ni kan nínú ìjọ́ yíí, yẹ̀húdí àti nasōrō, kò nífi gbọ́ nípa mi, lẹ̀yìn náà kí ó kú láì gba ohun tí wọn fi rán mi níşẹ́ gbọ́, àfi kí ó wà nínú èrò Ìnà.” Bákàn náà, nínú tírà musnad ‘Ahmọ̀d àti musonnaf ‘Abdur-Razāk, láti ọ̀dọ̀ ‘Abdullāh bun Thābit - kí Allāhu yonú sí i -, Ànábí - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sọ pé: “Tí ó bá jẹ́ pé Ànábí Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - di ẹni tí ó máa wà láààrin yín, lẹ̀yìn náà tí ẹ́ bá tẹ̀lẹ̀ e, tí ẹ́ sì pa mí tì, ẹ̀yin ìbá şinà.” 2. Fún àlàyẹ̀ lóri al-Furkōn, ẹ́ wo itosẹ̀-ọ̀rọ́ sūrah al-Baqorah; 2:53.

¹ 1. Iyẹn ni pé, a òò máa fi àwọn āyah aláínípọ̀n-na yanjú àwọn āyah onípọ̀n-na. 2. Pọ̀n-na ni kí isọ̀ tàbí ọ̀rọ́ ẹ́ se é tùmọ̀ sí ọ̀pọ̀ ọ̀nà, yálá itúmọ̀ tí wọn gbà léro

8. Olúwa wa, má ʃe yí wa lókàn padà lèyìn tí O ti tò wa sònà. Ta wá lórẹ̀ ìkẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀, dájúdájú l̀wọ̀ gan-an ni Ọ̀lórẹ̀.

9. Olúwa wa, dájúdájú l̀wọ̀ l'O máa kó àwọn èniyàn ọ̀ọ̀ ní ọ̀jọ̀ kan, tí kò sí iyemèjì nínú rẹ̀. Dájúdájú Allāhu kì í yẹ̀ àdéhùn.

10. Dájúdájú àwọn tó ʃàì gbàgbọ̀, àwọn dúkìá wọn àti àwọn ọ̀mọ̀ wọn kò ní rọ̀ wọn lórọ̀ kiní kan lóḍọ̀ Allāhu. Àwọn wònyẹn, àwọn ni ǹnkan ikoná.

11. (Ìṣesí wọn) dà bí ìṣesí àwọn èniyàn Fir'aon àti àwọn tó ʃíwájú wọn, tí wọn pe àwọn āyah Wa ní irọ̀. Nítorí nàà, Allāhu mú wọn nítorí èṣẹ̀ wọn. Allāhu sì le níbi ìyà.

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا
وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَّابُ ﴿٨﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ
فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُعْجِبَ عَنْهُمْ
أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ﴿١٠﴾

كَذَابِ عَالٍ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ
وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾

tàbí itùmọ̀ tí wọn kò gbà lérò. Nítorí nàà, àwọn āyah onípón-na yòò máa kọlura wọn tààrà nínú itùmọ̀ wọn tó bẹ̀ẹ̀ gẹ̀ tí yóò fi máa yorí sí itakora lójú aláinímọ̀. Iyẹn ni pé, àwọn āyah onípón-na máa dà bí eni pé itakora kan wà láààrin itùmọ̀ āyah kan àti itùmọ̀ āyah miíràn sùgbọ̀n itakora nàà ọ̀ọ̀ bẹ̀ẹ̀ ni lójú aláinímọ̀ kíkún nipa ọ̀nà idàpọ̀ àwọn āyah “ṭorīkōṭul-jam”, itakora nàà kò sì rí bẹ̀ẹ̀ ní ti paàpáá ní ọ̀dọ̀ àwọn onímọ̀ èsin 'Islām. Síwájú sí i, rírí àwọn āyah tí itùmọ̀ wọn ní “itakora tófẹ̀jọ̀bẹ̀” (at-ta'arud ath-ṭḥḥiriy) nínú al-Kur'an, òhun nàà l'ó sì mú kí á rí irúfẹ̀ wọn nínú àwọn hadīth Ānābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tó fẹ̀ṣẹ̀ rinlẹ̀. Dandan sì ni fún wa láti gbàgbọ̀ nínú wọn pátápátá ní àpapọ̀. Kíyẹ̀ sí i, irúfẹ̀ àwọn āyah onípón-na wònyí ni àwọn kan máa n tọ̀ka sí nígbà tí wọn bá ʃàì mọ̀kan sí ọ̀nà idàpọ̀ àwọn āyah tàbí nígbà tí wọn bá fẹ̀ dá wahàlá silẹ̀ láti máa rí ǹnkan jẹ̀ ní l̀jẹ̀kújẹ̀ tàbí láti lè fi tako ọ̀dodo ọ̀rọ̀ al-Kur'an àti hadīth Ānābī Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Àmọ̀ wọn dájúdájú pé, kò sí āyah tàbí hadīth kan tí ó ní pón-na, tí itakora wọn wá wọ̀ ipò “itakora tórí bẹ̀ẹ̀” (at-ta'arud al-hakīkiy). Èyí wà ní ibámu sí sūrah an-Nisā'; 4:82.

12. Sọ fún àwọn tó sàì gbàgbó pé: “Wọn máa sẹgun yín. Wọn sì máa ko yín lọ lọ sí ná Jahanamọ. Ibùgbé náà sì burú.”

13. Àmì kúkú wà fún yín níbi àwọn ijọ méjì tí wọn pàdé (ara wọn lójú ogun). Ijọ kan n jagan sí ojú-òṅà Allāhu (fún àbò èsìn). Aláìgbàgbó sì ni ijọ kejì tí ó n rí ijọ kíríní bí ilọpọ méjì wọn ní rírí ojú.¹ Allāhu n fi àrànṣe Rẹ ẹ se ikúnlọwọ fún ẹnì tí Ó bá fẹ. Dájúdájú àrìwòye wà nínú iyeṅ fún àwọn olùrírán!'

14. Wọn ẹ é ní ọṣọ fún àwọn èniyàn; ifẹ ìgbádùn ara lára àwọn obinrin, àwọn oṃokùnrin, àwọn owó wúra àti fàdákà púpọ jaburata àti àwọn ẹṣin tí wọn ẹ ní ọṣọ, àwọn ẹran-òsìn àti (n̄nkan) oko. Iyeṅ ni n̄nkan ìgbáyé-gbádùn. Ọdọ Allāhu sì ni àbò rere wà.

15. Sọ pé: “Sé kí n̄g sọ n̄nkan tó dára ju iyeṅ lọ fún yín?” Àwọn Ọgbà tí àwọn odò n sàṅ ní isàlẹ rẹ n bẹ fún àwọn tó bá bẹrù (Allāhu) ní ọdọ Olúwa wọn. Olùṣegbére ni wọn nínú rẹ.

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْتَابُونَ
وَمَحْشُرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَيَبْسُ
الْمِهَادُ ﴿١٣﴾

قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا
فِيَهُ تَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَى
كَافِرَةٌ يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ رَأَىٰ الْعَيْنِ
وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصَرِهِ مَن يَشَاءُ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٤﴾

زَيْنٌ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مَن
النِّسَاءِ وَالنَّبِينَ وَالْقَنْطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ
مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَلِيلِ الْمُسَوَّمَةِ
وَالْأَنْعَمِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَبَإِ ﴿١٥﴾

* قُلْ أَوْتِبْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ دَلِكُمْ
لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرَى
مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

¹ 1. Ní ojú ogun Badr ni àrànṣe Allāhu ti dé bá àwọn mùsùlùmí. Òhà àwọn mùsùlùmí jé ogòrùn-ún m̄eta àti m̄etalá (313), òhà àwọn ọṣẹbọ sì jé ogòrùn-ún m̄esàn-án àti àádọta (950). Àmọ àwọn ọṣẹbọ n rí òhà àwọn mùsùlùmí ní rírí ojú bí ilọpọ méjì òhà wọn, iyeṅ ni pé, wọn n rí òhà àwọn mùsùlùmí bí ẹgbérún méjì.

Àwọn iyàwó mímọ àti iyónú láti òdò Allāhu (tún n bẹ fún wọn). Allāhu sì ni Oluríran nípa àwọn ẹrúsìn,

16. Àwọn tó n sọ pé: “Olúwa wa, dájúdájú àwa gbàgbọ. Nítorí náà, forí àwọn ẹşẹ wa jìn wá. Kí O sì sọ wa níbi iyà Iná.”

17. (Ọgbà Ìdèra yẹn wà fún) àwọn onísùúrù, àwọn olódodo, àwọn olùtèlè-àşẹ Allāhu, àwọn olúnáwó-fésìn àti àwọn olùtoro-àforijìn ní àsìkò sààrì.

18. Allāhu jẹrírí pé dájúdájú kò sí ọlòhun kan tí a gbòdò jòsìn fún ní ọnà òdodo àyàfi Ọun. Àwọn mọlāika àti onímọ ẹsìn (tún jẹrírí bẹẹ.), Allāhu ni Onídéédé. Kò sí ọlòhun kan tí a gbòdò jòsìn fún ní ọnà òdodo àyàfi Ọun, Alágbára, Ọlògbón.

19. Dájúdájú ẹsìn tó wà lódò Allāhu ni 'Islām. Àwọn tí A fún ní Tíra (àwọn yehudi àti nasōrō) kò yapa-enu (lórí ẹsìn náà) àfi lẹyìn tí imọ dé bá wọn ní ti ilara láààrin ara wọn (sí àwọn Ànábì - kí ọlà Allāhu máa bá wọn -). Ẹni tó bá şàì gbàgbọ nínú àwọn āyah Allāhu, dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi işirò-işé.

20. Tí wọn bá sì jà ọ níyàn, sọ pé: “Èmi àti ẹni tí ó tẹlẹ mi juwọ jusẹ silẹ (mùsùlùmí ni wá) fún

وَأَرْوَحٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا أَعْمَانَا فَاعْفِرْ
لَنَا ذُنُوبَنَا وَنَنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾

الصَّالِحِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَنَاتِينَ
وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ
بِالْأَسْحَارِ ﴿١٧﴾

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
وَالْمَلَكُ وَالْعِلْمُ قَائِمًا
بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ الْأَسْلَمُ وَمَا
أَخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مَن
بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْثًا بَيْنَهُمْ
وَمَن يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾

فَإِن حَاجُوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ
وَمَن آتَبَعَنِّي وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ

Allāhu.” Kí o sì sọ fún àwọn tí A fún ní Tírà àti àwọn aláìmòḍònkòḍòkà (alàìní tírà) pé: “Şé ẹ máa gba 'Islām?’ Tí wọn bá gba 'Islām, wọn ti mọ̀nà. Tí wọn bá sì kẹ̀yìn (sí' Islām), ikéde (ẹ̀sìn) nìkan ni ojúşẹ tírẹ. Allāhu sì ni Olùríran nípa àwọn ẹ̀rúşin.

21. Dájúdájú àwọn tó ń şàì gbàgbò nínú àwọn āyah Allāhu, wọn tún ń pa àwọn Ànábì láì lẹ̀tòḍò, wọn tún ń pa àwọn èniyàn tí ń pàşẹ şişẹ déédé àti ẹ̀tò, fún wọn ní író iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro.

22. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí işẹ̀ wọn ti bàyẹ̀ ní ilé ayé àti ní ọ̀run. Wọn kò sì níí rí àwọn olùrànlówọ̀.

23. Şé iwọ̀ kò wòye sí àwọn tí A fún ní ìpín kan nínú Tírà, tí À ń pè síbí Tírà Allāhu, nítorí kí ó lè şe ìdájọ̀ láààrin wọn, lẹ̀yìn náà tí ìjọ̀ kan nínú wọn ń pẹ̀yìn dà, tí wọn sì ń gbúnrí?

24. Iyẹn nítorí pé dájúdájú wọn wí pé: “Iná kò lè jó wa tayọ̀ àwọn ọ̀jọ̀ tó lónkà.” Ohun tí wọn ń dá ní àdàpa irọ̀ sì tàn wọn ọ̀ nínú ẹ̀sìn wọn.

وَالْأُمِّيِّينَ ۖ أَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ
 أَهْتَدُوا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ
 وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِالْعِبَادِ ﴿٢١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
 وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّاتِ بَعِيرٍ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ
 الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ
 فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٢﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي
 الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِّنْ
 نَّصِيرِينَ ﴿٢٣﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ
 الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ
 لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّوْا فَرِيقًا مِّنْهُمْ
 وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارَ إِلَّا
 أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ ۖ وَعَرَّهْمُ فِي دِينِهِمْ مَا
 كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٥﴾

25. Nítorí náà, báwo ni (ó ɕe máa rí fún wọn) nígbà tí A bá kó wọn jọ ní ojọ kan, tí kò sí iyèméjì nínú rẹ? Àti pé A máa san èmí kòòkan ní ẹsan ohun tí ó ɕe níṣe ní ẹkún-réré. Wọn kò sì ní ṣàbòsí sí wọn.

فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْتَهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وُوفِيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

26. Sọ pé: “Allāhu, Olùkápá ijọba, Ò n fi ijọba fún ẹnì tí O bá fẹ. Ò n gba ijọba lówọ ẹnì tí O bá fẹ. Ò n buyi kún ẹnì tí O bá fẹ. O sì n tàbùkù ẹnì tí O bá fẹ. Ọwọ Rẹ ni oore wà. Dájúdájú lwo ni Alágbára lóri gbogbo n̄nkan.

قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُؤْتِي الْمَلِكَ مَن تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمَلِكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾

27. Ò n mú òru wónú ọsán.¹ Ò n mú ọsán wónú òru.² Ò n mú aláàyè jáde lára òkú. Ò n mú òkú jáde lára aláàyè. O sì n pèsè ijẹ-ìmu àti ìgbádùn fún ẹnì tí Ó bá fẹ láì ní ní iṣìrò.”³

تُورِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُورِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَرْزُقُ مَن تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

28. Àwọn onígbàgbọ òdodo kò gbódò sọ àwọn aláìgbàgbọ di òrẹ àyò (òrẹ finúhannú) lẹyìn àwọn onígbàgbọ òdodo (ẹgbé wọn). Ẹnikẹni tí ó bá n ɕe iyẹn, kò sí kiní kan fún un mọ lódò Allāhu.¹ Àfi tí ẹ bá n (fi òrẹ orí ahọn) wá iṣọra lódò wọn dáadáa (lóri ìgbàgbọ yín).²

لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَن تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتِلَةً وَيُحَدِّثْكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿٢٨﴾

¹ 1. Àsikò ọsán máa gùn, àsikò òru sì máa kúru. 2. Àsikò òru máa gùn, àsikò ọsán sì máa kúru. 3. Ẹ wò itọṣẹ-òrẹ sūrah al-Baqorah; 2:212.

Allāhu ń kilò ara Rẹ̀ fún yín. Ọ̀dò Allāhu sì ni àbò ẹ̀dá.¹

29. Sọ pé: “Tí ẹ̀ bá fi ohun tí ń bẹ̀ nínú ọ̀kàn yín pamọ̀ tàbí ẹ̀ fi hàn, Allāhu mò ọ̀n. Ó sì mò ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Allāhu sì ni Alágbára lórí gbogbo ń̀hkan.

30. Ní ọ̀jọ̀ tí ẹ̀mí kọ̀ọ̀kan yóò rí ohun tí ó ẹ̀ nínú iṣẹ̀ rere níwájú (rẹ̀) àti ohun tí ó ẹ̀ nínú iṣẹ̀ ibi, ó máa fẹ̀ kí àkókò tó jìnnà wà láààrin ọ̀n àti iṣẹ̀ ibi rẹ̀. Allāhu sì ń kilò ara Rẹ̀ fún yín. Allāhu sì ni Aláàánú àwọn olùjòsìn.

31. Sọ pé: “Tí ẹ̀yin bá nífẹ̀ Allāhu, ẹ̀ tẹ̀lé mi, Allāhu máa nífẹ̀ yín, Ó sì máa forí ẹ̀ṣẹ̀ yín jìn yín. Allāhu ni Aláforjìn, Àṣàkẹ̀-ọ̀run.

32. Sọ pé: “E tẹ̀lé (ti) Allāhu àti Ọ̀jísẹ̀. Tí ẹ̀ bá sì pẹ̀yin dà, dájúdájú Allāhu kò nífẹ̀ àwọn aláìgbàgbó.

قُلْ إِنْ تَخُفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ
يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ
خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ
لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا
وَيُحْذِرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ
بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي
يُحِبِّبْكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣١﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا
فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِينَ ﴿٣٢﴾

¹ 1. Ẹ̀ni tí ó sọ aláìgbàgbó di ọ̀rẹ̀ àyò tí yowó yosẹ̀ kúrò nínú ọ̀rò Allāhu, Allāhu sì ti yowó yosẹ̀ kúrò nínú ọ̀rò rẹ̀. 2. Iyẹn fún àwọn mùsùlùmí tí ń bẹ̀ lábẹ̀ aṣẹ̀ àti idàrì àwọn aláìgbàgbó. Àwọn wọ̀nyẹn lè mú wọn ní ọ̀rẹ̀ bí ó bá jẹ̀ pé mí mú wọn ní ọ̀rẹ̀ nikan ni ọ̀nà tí ó lè gbà rí ẹ̀sin rẹ̀ ẹ̀. Àmọ̀ kò nífi máa dá ọ̀rò àwọn mùsùlùmí silẹ̀ lódò wọn ní idásilẹ̀ ẹ̀sín àti itúniláṣírí.

33. Dájúdájú Allāhu ɣa Ādam, Nūh, ará ilé 'Ibrōhīm àti ará ilé 'Imrōn lẹ̀ṣà lórí àwọn èdá (àsìkò tiwọn).

34. Wọn jẹ àròmọdọmọ; apá kan wọn wá láti ara apá kan. Allāhu sì ni Olùgbọ, Onímọ.

35. (E rántí) nígbà tí aya 'Imrōn sọ pé: "Olúwa mi, dájúdájú èmi fi ohun tí n bẹ nínú ikùn mi jéjẹ́ fún Ọ (pé) mo máa yà á sọtò (fún ẹ̀sìn Rẹ). Nitorí náà, gbà á lọwọ mi, dájúdájú l̀wọ ni Olùgbọ, Onímọ."

36. Nígbà tí ó bí i, ó sọ pé: "Olúwa mi, dájúdájú mo bí i ní obìnrin - Allāhu sì nímọ̀ jùlọ nípa ohun tí ó bí – ọ̀kùnrin kò sì dà bí obìnrin. Dájúdájú èmi sọ ọ ní Moryam. Àti pé dájúdájú mò n fi Ọ wá ààbò fún òun àti àròmọdọmọ rẹ̀ lọdọ Ẹ̀sù ẹnì ẹ̀kọ."

37. Olúwa rẹ̀ sì gba àdúà rẹ̀ ní gbígbà dáadáa. Ó sì mú ọmọ náà dàgbà ní ìdàgbà dáadáa. Ó sì fi Zakariyyā ɣe alágbàtọ̀ rẹ̀. Ìgbàkígbà tí Zakariyyā bá wólé tọ̀ ọ̀ nínú ilé ijọ̀sìn, ó máa bá ẹ̀sè (èso) lọdọ̀ rẹ̀. (Zakariyyā á) sọ pé: "Moryam, báwo ni ẹ̀yí ɣe jẹ̀ tìrẹ?" (Moryam á) sọ pé: "Ó wá láti ọ̀dọ̀ Allāhu. Dájúdájú Allāhu

* إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَعَالَ
إِبْرَاهِيمَ وَعَالَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٣﴾

ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي
نَدَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ
مِنِّي إِنَّا أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا
أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ وَلَيْسَ
الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ
وَإِنِّي أُعِيدُهَا بِنكِ وَذُرِّيَّتُهَا مِنْ
الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٣٦﴾

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا
نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ
عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا
رِزْقًا قَالَ يَمْرِئُكُمْ أَنَّىٰ لَكَ هَذَا قَالَتْ
هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ
يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

ń pèsè ijẹ-Imu àti igbádùn fún ẹnì tí Ó bá fẹ̀ láì níí ní ìṣírò.”¹

38. Ibẹ̀yẹ̀n ni Zakariyyā ti pe Olúwa rẹ̀. Ó sọ pé: “Olúwa mi, ta mí ní oṣẹ̀ àrómọ̀dọ̀mọ̀ dáadáa láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀. Dájúdájú lwo ni Olùgbọ̀-àdúà.”

39. Nítórí náà, àwọn molāika pè é nígbà tí ó ń kírun lówọ̀ nínú ilé ijọ̀sin, (wọ̀n sọ pé): “Dájúdájú Allāhu ń fún ọ̀ ní iró ìdùnnú nípa (bíbí) Yahyā. Ó máa fi ọ̀dodo rinlẹ̀ nípa ọ̀rọ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Allāhu.¹ (Ó máa jẹ) aṣíwájú, tí kò kúndùn obìnrin.² (Ó máa jẹ) Ànábì. Ó sì wà nínú àwọn ẹnì rere.”¹¹

40. (Zakariyyā) sọ pé: “Olúwa mi, báwo ni èmi yòò ṣe ní oṃọ̀kùnrin; mo mà ti dàgbàlágba, àgàn sì ni obìnrin mi?” (Molāika) sọ pé: “Báyẹ̀n ni Allāhu ṣe ń ṣe ohun tí Ó bá fẹ̀.”

41. (Zakariyyā) sọ pé: “Olúwa mi, fún mi ní àmì kan.” (Molāika) sọ pé: “Àmì rẹ̀ ni pé iwọ̀ kò níí lè bá èniyàn sọ̀rọ̀ fún ojú mẹ̀ta àyàfi títọ̀ka (sí ñhkan). Rántí

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾

فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَأَمْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَاتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْرًا

¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqarah; 2:212.

¹¹ 1. “Ọ̀rọ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Allāhu”, ọ̀hun ni Ànábì ‘Īsā oṃọ̀ Moṃyam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - nítórí pé, Allāhu dá ọ̀un nípasẹ̀ ọ̀rọ̀ aṣẹ̀ Rẹ̀ “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀, ó sì máa jẹ̀ bẹ̀ẹ̀” gẹ̀gẹ̀ bí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - ṣe fi rinlẹ̀ nínú sūrah yií kan náà, àyah 59. Ẹ̀ tún wo sūrah an-Nisā’; 4:171. 2. tàbí ẹnì tí kò ju èmí ara rẹ̀ sílẹ̀ fún ifẹ̀-inú àti yòdòyindin ayé.

Olúwa rẹ lópòlópò. Kí o sì şàfòmò (fún Un) ní àşàlé àti ní òwúrò kùtù.”

42. (E rántí) nígbà tí àwọn mọlāika sọ pé: “Mọyam, dájúdájú Allāhu şà ó lẹşà. Ó fò ó mọ. Ó sì şà ó lẹşà lórí àwọn obìnrin ayé (àsikò tirẹ).”¹

43. Mọyam, tẹlé àşẹ Olúwa rẹ. Forí kanlẹ fún Un. Kí o sì dáwóṭẹ orúnkún pẹlú àwọn olúdáwóṭẹ-orúnkún (lórí irun).

44. Iyẹn wà nínú iró ikòkò tí À n fi ìmísí rẹ ránşẹ sí ọ. Iwọ kò kúkú sí lódò wọn nígbà tí wọn n ju gègè wọn (sínú odò láti mọ) ta ni nínú wọn ni ó máa gba Mọyam wò.¹ Iwọ kò sì sí lódò wọn nígbà tí wọn n şe ifāñfà (lórí rẹ).”

وَأَذْكُرَ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَبِّحَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ﴿٤٢﴾

وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ لِمَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَأَصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾

لِمَرْيَمَ أَقْنَتِي لِرَبِّكِ وَأَسْجُدِي وَأَرْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٤﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَفَلَمْ نَكُنْ لَكُمْ آيَاتٍ يَكْفُلْ مَرْيَمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٥﴾

¹ 1. “Àsikò tirẹ” yí şe kókó nítorí hadīth ‘Ali oṃò bàbá Tōlib - kí Allāhu yónú sí í -, láti ọdò Ànábí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -, o sọ pé, خَيْرُ نِسَائِهَا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ, “o sọ pé, Mọyam oṃò ‘Imrōn ni obìnrin tó lóore jùlọ nínú àwọn obìnrin àsikò tirẹ. Koṭījah oṃò Kuwaelid ni obìnrin tó lóore jùlọ nínú àwọn obìnrin àsikò tirẹ. (Bukōriy àti Muslim)

¹ 1. Olúkùlùkù wọn kọ orúkọ rẹ sára gègè rẹ. Wọn dá gègè wọn ọ, wọn dà wọn sínú odò. Odò gbé gbogbo gègè wọn ọ àfi gègè ti Zakariyā’ - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Wọn sì gbé Mọyam fún Ànábí Zakariyā’ - kí ọlà Allāhu máa bá a - gègè bí alágbàwò rẹ. Àwòrán kur’ah şíşe kan niyí. E tún wo àwòrán miíràn nínú Sūrah as-Sōffāt; 37:140-141. Èyí ni à n pè ní “kur’ah”. Şíşe kur’ah máa n wáyé nígbà tí ònkà èniyàn tí ó fẹ şe n̄nkan kan bá pọ ju n̄nkan nàà. Kur’ah şíşe sì jẹ sunnah Ànábí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Kur’ah kò sì ní n̄nkan kan şepọ pẹlú imọ ikòkò nipa kádàrà àwọn èniyàn. Èyíkéyí ọnà tí àwọn èniyàn bá léro pé àwọn lè gbà mọ kádàrà èniyàn ni Islām şe ní èwọ àti n̄nkan tí ó n ba èsin jẹ mọ mùsulúmí lówọ. E wo sūrah al-Mō’idah; 5:3 àti 90. E tún wo àpèjúwe kur’ah şíşe nínú sūrah as-Sōffāt 37:139 - 142. “kur’ah” yàtò sí aje mímu. Ilàna

45. (E rántí) nígbà tí àwọn molaika ¹ sọ pé: “Moryam, dájúdájú Allāhu n fún ọ ní irò ìdunnú (nípa dídá èdá kan pèlù) ọ̀rọ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀. Orúko rẹ̀ ni Moṣīh ‘Īsā ọmọ Moryam. Ẹ̀ni iyì ni ní ayé àti ní ọ̀run.² Ó sì wà lára àwọn aláṣùn-únmọ̀ (Allāhu).¹

46. Ó máa bá àwọn èniyàn sọ̀rọ̀ lórí itẹ̀ ní ọ̀pòhóló àti nígbà tó bá dàgbà.¹ Ó sì wà nínú àwọn ẹ̀ni rere.”¹¹

47. (Moryam) sọ pé: “Olúwa mi báwo ni èmi yó ẹ̀ ní ọmọ̀kùnrin, (nígbà tí) abara kan kò fowọ̀ kàn mí.” Ó sọ pé: Báyeṅ ni Allāhu ẹ̀ n dá ohun tí Ó bá fẹ̀. Nígbà tí Ó

إِذْ قَالَتِ الْمَلَأِكَةُ يَمْرِمُ إِنَّ اللَّهَ
يُبْتَرِكُ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١٥﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿١٦﴾

قَالَتْ رَبِّ أُنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ
يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ

èṣù ti wọn n fi mú olè ni aje mímu. Wọn kì í fi “kur’ah” mú olè rárá. Nítorí náà, “kur’ah” àti aje mímu kò jora wọn.

¹ 1. Àwọn kan lérò pé sūrah āli ‘Imrōn; 3:45 tako sūrah Moryam; 19:17 nípa pé “mola’ikah” jẹ “ọ̀pọ̀” nínú āyah àkókọ̀, ó sì jẹ ẹyọ “molak” nínú āyah kejì. Èsì: Èyí jẹ “itakora tófẹ̀jọ̀bẹ̀”, kí í ẹ̀ “itakora tóríjọ̀bẹ̀”. Àlàyé rẹ̀ niyí, nínú āyah ti āli ‘Imrōn, Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - n sọ nípa bí àwọn mola’ikah ẹ̀ wá sọ àṣotẹ̀lẹ̀ nípa bíbí ‘Īsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Àwọn molaika tó wá sọ àṣotẹ̀lẹ̀ náà ju ẹyọ kan lọ. Ídí niyí tí “mola’ikah” fi jẹ ọ̀pọ̀ nínú āyah yẹ̀n. Àmọ̀ nínú āyah ti Moryam, ẹyọ molaika kan péré ni Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - fi “ẹ̀mi” ‘Īsā rán níṣẹ̀ sí Moryam. Ídí niyí tí ó fi jẹ “molak” ẹyọ fún mola’ikah. Pèlù àlàyé yí, ọ̀tọ̀ ni àṣikò àṣotẹ̀lẹ̀ fún Moryam nípa bíbí ‘Īsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ọ̀tọ̀ si ni àṣikò tí àṣotẹ̀lẹ̀ náà wá sí imúṣẹ̀. Bákan náà, ẹ̀ wo itọṣẹ̀-ọ̀rọ̀ fún sūrah an-Nisā’; 4:171 lórí àpólá ọ̀rọ̀-orúko yíi “ọ̀rọ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀”. 2. Àwọn nasōrṑ lérò pé, Ànábì ‘Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - nikan ni “Ẹ̀ni iyì” ní ọ̀dọ̀ Allāhu. Ẹ̀ wo sūrah al-‘Ahzāb; 33:69.

¹¹ 1. Láti ọ̀dọ̀ bàbá Huraerah - kí Allāhu yónú sí i -, láti ọ̀dọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, ó sọ pé, “Kò sí ẹ̀ni tí ó sọ̀rọ̀ lórí itẹ̀ ní ọ̀pòhóló àfí ọmọ̀dé mẹ̀ta; Ànábì ‘Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -, ọmọ̀dé kan ní àṣikò Juraej àti ọmọ̀dé kan mífàran.” Bukōriy, Muslim àti ‘Ahmad, èyí ni ẹ̀gbàwà ‘Ahmad.

bá (gbèrò) láti dá èdá kan ohun tí Ó máa sọ fún un ni pé: “Jé bẹ̀ẹ̀.” Ó sì máa jé bẹ̀ẹ̀.

48. (Allāhu) yóò fún un ní ìmò ìkòwé, òye ìjìnlẹ̀, at-Taorāh àti al-'Injil.

49. (Ó sì jé) Òjísé (tí A rán níşé) sí àwọn ọmọ 'Isr'ā'īl. (Ó sì máa sọ fún wọn pé) “Dájúdájú èmi ti mú àmì kan wá fún yín láti òdò Olúwa yín. Dájúdájú èmi yóò mọ ñhkan fún yín láti inú amò bí ìrísí ẹyẹ. Èmi yóò fẹ atégùn sínú rẹ. Ó sì máa di ẹyẹ pèlù ìyòhnda Allāhu. Èmi yóò ẹ iwòsàn fún afójú àti adètẹ, mo sì máa sọ òkú di aláàyè pèlù ìyòhnda Allāhu. Èmi yóò máa fún yín ní ìró ohun tí ẹ ní ẹ àti ohun tí ẹ ní fi pamọ sínú ilé yín. Dájúdájú àmì kan wà nínú ìyẹn fún yín, tí ẹ bá jé onígbagbọ òdodo.”¹

50. Mo sì ní fi ohun tó jé òdodo rinlẹ nípa èyí tó şíwájú mi nínú at-Taorāh nítorí kí èmi lè ẹ apá kan èyí tí wọn ẹ ní èèwọ fún yín ní ètọ fún yín. Mo ti mú àmì kan wá fún yín láti òdò Olúwa yín. Nítorí nàà, ẹ bẹ̀rù Allāhu, kí ẹ sì tẹ̀lé mi.

مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ ﴿٤٨﴾

وَرَسُولًا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ
جِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ
لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ
فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ
الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ وَأُحْيِي الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِ
اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا
تَدْخُرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٤٩﴾

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ
وَلِأَحْلَلْ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ
عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٥٠﴾

¹ 1. Àlàyé lórí àwọn isẹ́ iyanu Ànabí 'Īsā ọmọ Mọyram - kí ọlà Allāhu máa bá a - wà nínú itọsẹ̀-òrọ̀ fún sūrah al-Mō'idah; 5:110.

51. Dájúdájú Allāhu ni Olúwa mi àti Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ jòsìn fún Un. Èyí ni ònà tààrà.”

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا
صِرَاطَ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥١﴾

52. Nígbà tí (Ànábì) ‘Īsā fura sí àìgbàgbọ̀ lódò wọn (pé wọn fẹ̀ pa òun), ó sọ pé: “Ta ni olùrànlọ̀wọ̀ mi sí ọ̀dò Allāhu?” Àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn (rẹ̀) sọ pé: “Àwa ni olùrànlọ̀wọ̀ fún (ẹ̀sìn) Allāhu. A gba Allāhu gbọ̀. Kí o sì jẹ́rífí pé dájúdájú mùsùlùmí ni wá.

﴿٥٢﴾ فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ
قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ
الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا
بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّ مُسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾

53. Olúwa wa, a gbàgbọ̀ nínú ohun tí O sọkalẹ̀. A sì tẹ̀lẹ̀ Ọ̀jìṣẹ̀. Nítorí náà, kọ wá mọ̀ àwọn olùjẹ́rífí.”

رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ
فَاكْتُتِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾

54. Wọn déte, Allāhu sì déte. Allāhu sì l’óore jùlọ̀ nínú àwọn adéte.¹

وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ
الْمَكْرِينَ ﴿٥٤﴾

55. (È rántí) nígbà tí Allāhu sọ pé: “‘Īsā, dájúdájú Mo máa gbà ọ̀ kúrò lówọ̀ wọn pátápátá.¹ Mo máa gbé ọ̀ wá sókè lódò Mi. Mo sì máa fọ̀ ọ̀ mọ̀ lódò àwọn tó ọ̀ gbàgbọ̀.² Mo sì máa fi àwọn tó tẹ̀lẹ̀ ọ̀ borí àwọn tó ọ̀ gbàgbọ̀ tífí di Ọ̀jọ̀ Àjìnde. Léyìn náà, ọ̀dò Mi ni ibùpadàsì yín. Mo sì máa ọ̀ ẹ̀ ìdájọ̀ láààrìn yín nípa ohun tí ẹ̀ ní yapa ẹ̀nu sí.”

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ
وَزَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَى
مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فِيمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾

¹ 1. Kiyè sí i, Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - kì í ọ̀ adéte. È wo itọ̀sẹ̀-òrọ̀ fún sūrah al-Bakorah; 2:15 àti itọ̀sẹ̀-òrọ̀ fún sūrah as-Soffāt; 37:125.

² 1. Wọn ọ̀dà “mutawaffi” láti ara “wafāt/wafāh.” Itumọ̀ mēta ni wafāt/wafāh ní nínú al-Kur’ān, hadīth àti èdè Lárúbáwá. Àwọn itumọ̀ mētẹ̀tẹ̀ta náà niwonyi:

“maot” ikú, “naom” oorun àti “kọbđ” gbígba ñhkan tàbí gbígba ẹ̀ni kan kùrò lẹ̀wọ̀ ẹ̀ni kan pátápátá. Wafāt/wafāh tùmọ̀ sí “maot” ikú nínú sūrah az-Zum̄or; 39:42. Wafāt/wafāh tùmọ̀ sí “naom” oorun nínú sūrah al-'Ani'ām; 6:60. Wafāt/wafāh sì tùmọ̀ sí “kọbđ” gbígba ẹ̀ni kan kùrò lẹ̀wọ̀ ẹ̀ni kan pátápátá nínú sūrah āli 'Imr̄on; 3:55 ati sūrah al-Mō'dah; 5:117. Ídí tí wafāt/wafāh ti 'Īsā fi tùmọ̀ sí gbígba ẹ̀ni kan kùrò lẹ̀wọ̀ ẹ̀ni kan pátápátá (iyen, gbígba pátápátá tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - gba Ānābī 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a - kùrò lẹ̀wọ̀ àwọn yehudi tí wọn pète pèrò láti kàn án mọ́ orí igi àgbélébùú, òhun ni pé, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ti sọ nípa iṣẹ̀lẹ̀ náà pé, àwọn yehudi kò rí 'Īsā ọmọ Moryam pa, wọn kò sì rí i kàn mọ́ igi àgbélébùú, gégé bí ó ẹ̀ wà nínú sūrah an-Nisā'; 4:157-159. Bákan náà, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ hadīth Ōjīṣẹ̀ - kí ikẹ́ àti ọ̀lā Allāhu máa bá a - tó ní àlàáfíà l'ó fi rinlẹ̀ pé 'Īsā ọmọ Moryam yóò padà sòkalẹ̀ láti ojú sánmọ̀ ní ọ̀pin ayé láti wá ẹ̀ àwọn iṣẹ̀ nílá nílá kan. Kò sì níí sí rújúrújú kan kan nínú isòkalẹ̀ 'Īsā ọmọ Moryam àti àwọn iṣẹ̀ tí ó ń bọ̀ wá ẹ̀ ní ọ̀pin ayé. Àmọ́ ijo Ahmadiyyah àti irú wọn miíràn kò ní igbàgbọ̀ nínú àwọn ọ̀rọ̀ wònyí, wọn sì tùmọ̀ wafāt/wafāh ti 'Īsā ọmọ Moryam sí ikú nitorí pé, olúdasílẹ̀ ijo Ahmadiyyah ti sọra rẹ̀ di 'Īsā ọmọ Moryam. Àwọn ijo Ahmadiyyah sì ní igbàgbọ̀ nínú rẹ̀ digbí. Èyí sì tún jẹ́ ọ̀kan nínú ídí pàtàkì tí ijo Ahmadiyyah fi yapa 'Islām. Wọn sì di kẹ̀fẹ̀rí. Ẹ̀ kà á síwájú sí i nínú itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah an-Nisā'; 4:158. 2. Lára àṣiṣe àwọn nasōrō ni bí wọn ẹ̀ léro pé àwọn gan-an ni al-Kur'ān ń tọ̀ka sí pẹ̀lú gbólóhùn “àwọn tó tẹ̀lẹ̀ ọ”, iyen àwọn tó tẹ̀lẹ̀ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a -. Ọ̀rọ̀ kò rí beẹ̀ rára. Ní àkókó náà, ẹ̀lẹ̀sin 'Islām ni àwọn tó tẹ̀lẹ̀ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a -. Àti 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a - àti ọ̀wọ̀ àwọn tó tẹ̀lẹ̀ e lójú ayé rẹ̀, mùsùlùmí ni wọn gégé bí wọn ẹ̀ pera wọn beẹ̀ nínú sūrah yíí, āyah 52. Ó tún wá beẹ̀ nínú sūrah al-Mō'dah; 5:111. Àmọ́ nípa àwọn tó Ẹ̀lẹ̀ gbàgbọ̀ lórí ọ̀rọ̀ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a -, isòrì mēta ni wọn. Isòrì kííní ni ijo yehudi. Àwọn di kẹ̀fẹ̀rí nípasẹ̀ bí wọn kò ẹ̀ gba 'Īsā gbọ̀ ní Ōjīṣẹ̀ àti bí wọn ẹ̀ pète pèrò láti kàn án mọ́ igi àgbélébùú àti láti pa á, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kó o yọ̀ nínú ète wọn. Isòrì yíí gan-an ló sì jeyọ̀ nínú sūrah yíí láààrin āyah 52 sí 56. Síwájú sí i, àwọn tó tẹ̀lẹ̀ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a -, tí wọn pera wọn ní mùsùlùmí àti àwọn yehudi tó Ẹ̀lẹ̀ gbàgbọ̀, tí wọn sì fẹ́ kan 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a - mọ́gi àgbélébùú; àwọn igun méjèjì náà l'ó tún jeyọ̀ nínú sūrah as-Soff; 61:14. Lórí àwọn ijo mēta tó di aláìgbàgbọ̀ lórí ọ̀rọ̀ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a -, nasara ni ijo kejì. Wọn di kẹ̀fẹ̀rí nípasẹ̀ bí wọn ẹ̀ sọ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a - di olúwa àti olúgbàlá lẹ̀yin Allāhu, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé 'Īsā ọmọ Moryam kí í ẹ̀ olúwa àti olúgbàlá fún ẹ̀ni kan kan, kò sì pera rẹ̀ beẹ̀ rí. Àwọn nasara wònyí ni Allāhu sọ nípa wọn nínú sūrah al-Mō'idah; 5:17, 72 àti 73. Ijo kẹta ni ijo Ahmadiyyah. Wọn di kẹ̀fẹ̀rí nípasẹ̀ bí wọn ẹ̀ gbàgbọ̀ pé àwọn yehudi rí 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀lā Allāhu máa bá a - kàn mọ́gi àgbélébùú, àmọ́ kò kú sórí rẹ̀. Igbàgbọ̀ Ahmadiyyah yíí sì tako sūrah an-Nisā'; 4:157-159.

56. Ní ti àwọn tó sàì gbàgbọ́, Èmi yóò jẹ wọn níyà líle ní ayé àti ní ọ̀run. Kò sì níí sí àwọn olùrànlọ́wọ́ fún wọn.

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَاَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِّنْ
نَّاصِرِينَ ﴿٥٦﴾

57. Ní ti àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ àwọn iṣẹ́ rere, (Allāhu) máa fún wọn ní ẹ̀san wọn ní kíkún. Allāhu kò sì fẹ̀ràn àwọn alágbòsí.

وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُؤْتِيهِمْ أُجُورَهُمْ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الظَّالِمِينَ ﴿٥٧﴾

58. Iyẹn ni À ní ké fún ọ nínú àwọn āyah àti irántí tí ó kún fún ọ̀ye ijìnlẹ̀(iyẹn, al-Kur’ān).

ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ
الْحَكِيمِ ﴿٥٨﴾

59. Dájúdájú irú ‘Īsā lọ̀dọ̀ Allāhu dà bí irú Ādam; (Allāhu) dá a láti ara erùpẹ̀. Lẹ̀yin náà, Ó sọ pé: “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.” Ó sì jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.¹

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ ءَادَمَ
خَلَقَهُ مِن تَرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾

60. Òdodo ni láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Nítorí náà, má ẹ̀ wà nínú àwọn oníyèméjì.

الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُن مِّنَ
الْمُتَرَبِّينَ ﴿٦٠﴾

61. Nítorí náà, ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá jà ọ̀ níyàn nípa rẹ̀ lẹ̀yin ohun tí ó dé bá ọ̀ nínú ìmọ̀, kí o sọ pé: “Ẹ wá!

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِن بَعْدِ مَا جَاءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ فُكُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا

¹ 1. Àwọn kan sọ pé, “Ijọra mélóo gan-an l’ó wà láààrin ‘Īsā ọmọ Moryam àti Adam tó fi tó sọ pé, ‘Dájúdájú irú ‘Īsā ní ọ̀dọ̀ Allāhu dà bí irú Ādam!” Èsì: Bí ó bá jẹ̀ pé iyàtò púpọ̀ wà láààrin Ànábí Ādam àti Ànábí ‘Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá àwọn méjèèjì -, Allāhu kò níí fi ikíní wé ikejì. Šebí ẹ̀dá Allāhu, ẹ̀rú Allāhu àti Ànábí Allāhu ni àwọn méjèèjì. Àwọn méjèèjì kò sì dījọ ní bábá. Kòdà Ànábí Ādam kò tún ní iyá. Maryam sì ni iyá ‘Īsa - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Àmọ̀ síso tí àwọn nasōrō sọ Ànábí ‘Īsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - di olúwa wọn, olùgbàlà wọn, ọmọ Ọlọhun àti ọlọhun ọmọ ní tí irọ̀ àti iparómọ̀ni ni wọn fi ní lérò pé irú Ànábí ‘Īsā kọ̀ ni irú Ànábí Ādam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a '.

Kí á pe àwọn ọmọkùnrin wa àti àwọn ọmọkùnrin yín àti àwọn obìnrin wa àti àwọn obìnrin yín àti àwa àti èyin náà. Lẹyin náà, kí á Ẹàdúà ìparun (lórí ọpùrọ nínú wa). Nítorí náà, a oò sọ pé, “ibi dandan (ìgbéjìnnà sí ìkẹ) Allāhu kí ó máa jẹ ti àwọn ọpùrọ.”¹¹

62. Dájúdájú èyí, òhun ni itàn òdodo. Àti pé kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ jọsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Allāhu. Dájúdájú Allāhu, Ọ̀un ni Alágbára, Ọlọgbọ̀n.

63. Tí wọn bá sì pèyìndà (kúrò níbi òdodo), dájúdájú Allāhu ni Onímò nípa àwọn òbìlẹ̀jẹ.

64. Sọ pé: “Èyin onítírà, ẹ wá síbi ọ̀rọ kan tó dọgba láààrin àwa àti èyin, pé a ò níí jọsìn fún ẹnì kan àfi Allāhu. A ò sì níí fi kiní kan wá akegbẹ̀ fún Un. Àti pé apá kan wa kò níí sọ apá kan di olúwa lẹyin Allāhu.” Tí wọn bá sì gbúnrí, ẹ sọ pé: “È jẹríí pé dájúdájú mùsùlùmí ni àwa.”¹¹

وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ

وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبِّهَلْ

فَتَجْعَلَ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكٰذِبِينَ ﴿٦١﴾

إِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفٰصْصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ

إِلٰهِ إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ

بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾

قُلْ يٰٓأَهْلَ الْكِتٰبِ تَعَالَوْا إِلَىٰ كَلِمَةٍ

سَوَآءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ

وَلَا نُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا

بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا

فَقُولُوا أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾

¹ 1. Kiyè sí í! Àyah işébilé yíí sòkalè nítorí irọ̀ àwọn onítírà, bèẹ̀ náà ni a oò máa lo àyah yíí láti fi yanjú àwọn ọ̀ràn pàtàkì pàtàkì bí ọ̀ràn àdìsòkàn láààrin igun méjì nínú àwọn mùsùlùmí nígbàkígba tí igun kan bá takú sórí irọ̀ àti işìnà lẹyin ifọ̀rọ̀wé̀rọ̀. Irú işébilé yíí ni oludásílẹ̀ ijọ Ahmadiyyah ẹ̀ tí ó yiwọ̀ fún un. Ikú kọlẹ̀rà tí ó fi ẹ̀bilé ara rẹ̀ náà ló pa á sínú ilé igbònsẹ̀!

¹¹ 1. “Ahlul-kitāb” túmọ̀ sí àwọn onítírà. İyẹn ni pé, àwọn ijọ tí wọn fira wọn tí sí ọ̀dọ̀ àwọn Ànábí méjì kan tí Allāhu fún ní tírà. Àwọn wònyí ni ijọ yehudi àti ijọ nasōrō. Nítorí náà, ahlul-kitāb ni àlájẹ̀ fún ijọ méjèjẹ̀.

65. Èyin onítírà, nítorí kí ni ẹ òò fi jiyàn nípa (Ànábì) 'lbrōhīm? A kò sì sọ at-Taorāh àti al-'Injīl kalẹ bí kò ẹ lẹyìn rẹ, ẹ ẹ kò ẹ làákàyè ní?

66. Èyin ni iwònyí tí ẹ n jiyàn nípa ohun tí ẹ nímò nípa rẹ! Kí ni ó tún n mu yín jiyàn nípa ohun tí ẹ ò nímò nípa rẹ?¹ Allāhu nímò. Èyin kò sì nímò.'

67. (Ànábì) 'lbrōhīm kí í ẹ yehudi, kí í ẹ nasōrō, sùgbón ó jẹ olùdúró-déédé, mùsùlùmí. Kò sì sí nínú àwọn ọṣẹbọ.

68. Dájúdájú àwọn èniyàn tó súnmò (Ànábì) 'lbrōhīm jùlò (nínú ẹsin 'Islām) ni àwọn tó tẹlé e àti Ànábì yìi - kí ikẹ àti ọlà máa bá a - àti àwọn tó gbàgbọ ní òdodo (iye, àwọn mùsùlùmí). Allāhu ni Alátiléyin fún àwọn onígba gbọ òdodo.

يٰٓأَهْلَ الْكِتٰبِ لِمَ تَحٰجُّوْنَ فِيْ
اِبْرٰهِيْمَ وَمَا اُنزِلَتْ التَّوْرَةُ وَالْاِنجِيْلُ
اِلَّا مِنْ بَعْدِيْۗۤ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٥﴾

هٰٓأَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ حٰجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ
بِهٖ عِلْمٌ فَلِمَ تُحٰجُّوْنَ فِيمَا لَيْسَ
لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا
تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٦﴾

مَا كَانَ اِبْرٰهِيْمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا
وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿٦٧﴾

اِنَّ اَوْلٰى النَّاسِ بِاِبْرٰهِيْمَ لِلَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُ
وَهٰذَا النَّبِيُّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَلِيُّ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٦٨﴾

¹ 1. Iye ni pé, 'Islām tí Ànábì Mūsā - kí ọlà Allāhu máa bá a - àti 'Islām tí Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - mú wá, ó ti dojúrú pátápátá mó àwọn ọmọ 'Isrō'íl lówó, tóhun ti bí wọn ẹ bá àwọn Ànábì méjèèji lògbà pọ. Nítórí nàà, kí ni wón fẹ wá rí sọ nípa 'Islām tí Ànábì 'lbrōhīm - kí ọlà Allāhu máa bá a - mú wá, ẹnì tí wón kò bá láyé, bí kò ẹ isokúso irú éyí tí wón n sọ nípa àwọn Ànábì tiwọn, Ànábì Mūsā àti Ànábì 'Īsā - kí ọlà Allāhu máa bá àwọn méjèèji -.

69. Igun kan nínú àwọn onítírà fẹ́ láti ọ̀ yín lònà. Wọn kò lè ọ̀ ẹ̀nikẹ̀ni lònà àfi ara wọn, wọn kò sì fura.

وَدَّتْ طَّائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾

70. Ẹ̀yin onítírà, nítorí kí ni ẹ̀ óò fi ọ̀ àì gbàgbò nínú àwọn àyah Allāhu, ẹ̀ sì n ń jẹ́rìí (sì òdodo rẹ̀)!

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

71. Ẹ̀yin onítírà, nítorí kí ni ẹ̀ óò fi da irọ̀ pọ̀ mọ̀ òdodo, ẹ̀ sì n fi òdodo pamọ̀ nígbà tí ẹ̀yin mọ̀ (òdodo)?

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾

72. Igun kan nínú àwọn onítírà wí pé: “Ẹ̀ lọ̀ gbàgbò nínú ohun tí Wọn sọ̀kalẹ̀ fún àwọn tó gbàgbò ní òdodo níbèrẹ̀ ọ̀jọ̀, kí ẹ̀ sì takò ó níparí rẹ̀, bóyá àwọn mùsùlùmí (kan) máa ọ̀fẹ́rì padà (sẹ̀yin nínú ẹ̀sìn 'Islām).¹

وَقَالَتْ طَّائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ ءَأَمِنُوا بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَكَفَرُوا ءَاخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٢﴾

¹ 1. Ẹ̀yí jẹ́ ẹ̀te kan nínú àwọn ẹ̀te tí àwọn ahlul-kitāb ń lò. Ẹ̀te náà ni pé, àwọn kan nínú wọn máa kó sínú ẹ̀sìn 'Islām ní àsikò kan. Wọn kò sì níí 'Islām í ọ̀ nítorí pé àìgbàgbò kò yé bá wọn fínra nínú ọ̀kàn wọn, gégé bí Allāhu - subhānahu wa ta 'alā - ọ̀ ẹ̀ fídí ẹ̀yí rinlẹ̀ bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah al-Mō'idah; 5:61. Àmọ̀ tòhun tí bẹ̀ẹ̀ náà, wọn kó sínú 'Islām ní àsikò náà nítorí kí wọn lè padà kéde pé àwọn kò ọ̀ ẹ̀ 'Islām mọ̀. Irú àwọn wònyí ni wọn sọ̀ra wọn di “akéúgbajésù”. Ìjànbá kan nínú àwọn ìjànbá tí ahlul-kitāb ń ọ̀ fún àwa Mùsùlùmí ni ẹ̀yí. Wọn sì ọ̀ bẹ̀ẹ̀ láti fi ọ̀fẹ́rì àwọn tí ìgbàgbò òdodo wọn nínú Allāhu kò ì rinlẹ̀ dáadáa àti àwọn tó ọ̀fẹ́fẹ́ fẹ́ gba ẹ̀sìn 'Islām. Kí irú àwọn wònyí lè máa wí pé: “Tí kò bá jẹ́ pé irọ̀ wà nínú 'Islām ni, lágbájá àti tàmedùn kò ní di akéúgbajésù.” Kò sì sí lágbájá àti tàmedùn kan tó sọ̀ra wọn di akéúgbajésù bí kò ọ̀ ẹ̀ àwọn oníjànbá. Àti pé, ẹ̀dè ní kẹ́ú, imọ̀ ẹ̀sìn ni al-Kur'ān àti hadīth. Àwọn oníjànbá wònyí kí í ọ̀ ẹ̀ onímọ̀ ẹ̀sìn. Ìdí nìyí tí ẹ̀yin kò fi lè rí akéúgbajésù kan tí ó lè kò mùsùlùmí onímọ̀ ẹ̀sìn lójú, kí ó sì lèkè. Láéláé, kò lè ọ̀fẹ́lẹ̀. Nítorí náà, ẹ̀ má ọ̀ ẹ̀ gbẹ̀tàn. 'Islām nikan ọ̀so ọ̀so ni òdodo. Ìṣinà pónńbélé ni gbogbo ẹ̀sìn yòòkù pátápátá.

73. (Wọn tún wí pé:) “È má gbàgbò àyàfi ẹni tí ó bá tẹlẹ̀ ẹ̀sìn yín.” Sọ pé: “Dájúdájú ìmòṅà (Ìslām) ni ìmòṅà ti Allāhu.” (Wọn tún wí pé:) “(È má gbàgbò) pé wọn fún ẹni kan ní irú ohun tí wọn fún yín tàbí pé wọn yóò takò yín (tí wọn yó sì jàrè yín) lódò Olúwa yín.” Sọ pé: “Dájúdájú oore àjùlò wà ní ọwọ̀ Allāhu. Ó n fún ẹni tí Ó bá fẹ. Allāhu ni Olùgbààyè, Onímò.”

74. (Allāhu) n fí ikẹ̀ Rẹ̀¹ şa ẹni tí Ó bá fẹ̀ lẹ̀şà. Allāhu ni Olóore nílá.¹

75. Ó n bẹ̀ nínú àwọn onítírà, ẹni tí ó jẹ̀ pé tí o bá fí ọkàn tán an pẹ̀lú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ owó, ó máa dá a padà fún ọ. Ó sì n bẹ̀ nínú wọn, ẹni tí ó jẹ̀ pé tí o bá fí ọkàn tán an pẹ̀lú owó dinar kan (owó kékeré), kò níí dá a padà fún ọ àyàfi tí o bá dógò tì í lẹ̀rùn. Iyẹn nítorí pé wọn wí pé: “Wọn kò lè fí ọ̀nà kan kan bá wa wí nítorí àwọn aláìmòṅkòmòṅkà.” Nşẹ̀ ni wọn n pa irọ̀ mọ̀ Allāhu, wọn sì mọ̀.

76. Rára (A máa bá wọn wí). Ẹnikẹni tí ó bá mú àdéhùn rẹ̀ şẹ̀, tí ó sì bẹ̀rù (Allāhu), dájúdájú Allāhu nífẹ̀ àwọn olùbẹ̀rù (Rẹ̀).

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ
 إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ
 مِّثْلَ مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ
 رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ
 مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو
 الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

* وَمَنْ أَهْلُ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ
 بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ
 تَأْمَنَهُ بِيَدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا
 دُمَّتْ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا
 لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيَّةِ سَبِيلٌ
 وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ
 يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَاتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ
 يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

¹ 1. “Rahmoh” ní àyè yíí dúró fún ipò Ànábí àti Òjìşé tí Allāhu fí şà Ànábí wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu má abá a - lẹ̀şà, àmọ̀ tí ilara kò jẹ̀ kí àwọn onítírà gbádùn.

77. Dájúdájú àwọn tó ní ta májèmu Allāhu àti ibúra wọn ní owó kékeré, àwọn wònyen, kò ní sí ipín oore kan fún wọn ní Ojọ Ìkẹyìn. Allāhu kò ní bá wọn sòrò, kò sì ní síjújú wò wọn ní Ojọ Àjínde.¹ Kò sì ní fọ wọn mọ (nínú èşè) Ìyà èlẹta-eléro si ní bẹ fún wọn.¹

78. Dájúdájú ijọ kan ní bẹ nínú wọn tó ní fi ahọn wọn yí tírà (Allāhu) padà, nítorí kí ẹ lè léro pé lára tírà ló wà, kò sì sí lára tírà. Wọn sì ní wí pé: “Ó wá láti òdò Allāhu.” Kò sì wá láti òdò Allāhu. Wọn ní parọ mọ Allāhu, wọn sì mọ.

79. Kò létọ̀ọ̀ fún abara kan nígbà tí Allāhu bá fún un ní tírà, òye ìjìnlẹ̀ àti ipò Ànábì, lẹyìn nàà kí ó máa sọ fún àwọn ènìyàn pé, “ẹ jẹ ẹrúsin fún mi lẹyìn Allāhu.” Şùgbón (ó máa sọ pé) “ẹ jẹ olùjọ̀sìn fún Olúwa (kí ẹ sì máa fi èkọ̀ Rẹ̀ kọ̀ àwọn ènìyàn) nítorí pé ẹ jẹ ẹni tí ní kọ̀ àwọn ènìyàn ní tírà àti nítorí pé ẹ jẹ ẹni tí ní kọ̀ èkọ̀ (nípa èşìn).”

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أَوْلِيَّكَ لَا خَلْقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُؤُونَ أَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّيْنَ بِنِيَّتَيْنِ يَمَّا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧٩﴾

¹ 1. Āyah yíí kò tako sūrah as-Sōfāt; 37:24-25. Àmọ̀ ìtúmọ̀ “Allāhu kò ní bá wọn sòrò” ní pé, Allāhu kò ní bá wọn sòrò idunnú ní ojọ̀ Àjínde, bí kò şe òrò ibànújẹ. Ìtúmọ̀ “kò sì ní síjújú wò wọn ní Ojọ̀ Àjínde” ní pé, “Allāhu kò ní fi ojú àánú wò wọn bí kò şe ojú ìyà tí ó máa jẹ wọn.

80. (Ànábì kan) kò sì níí pa yín ní àşẹ pé kí ẹ sọ àwọn mołāika àti àwọn Ànábì di olúwa. Şé ó máa pa yín ní àşẹ şışe àìgbàgbò lẹyìn tí ẹ ti jẹ mùsùlùmí ni?

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ
وَالنَّبِيِّنَ أَوْلِيَاءَ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكَفْرِ
بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨٠﴾

81. (Ẹ rántí) nígbà tí Allāhu gba àdéhùn lówó àwọn Ànábì¹ pé: “Bí ó tilẹ̀ wù kí ó rí nígbà tí Mo bá fún yín ní tírà àti òye ijìnlẹ̀, lẹyìn náà Òjışẹ kan (iyẹn, Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - yòò dé ba yín; ó máa fi èyí tó jẹ̀ òdodo rinlẹ̀ nípa èyí tó wà pẹ̀lú yín, ẹ gbòdò gbà á gbò, ẹ sì gbòdò ràn án lówó.” (Allāhu) sọ pé: “Njẹ ẹ gbà? Şé ẹ sì máa lo àdéhùn Mi yìí?” Wọn sọ pé: “A gbà.” (Allāhu) sọ pé: “Nítorí náà, ẹ jẹrìí sí (àdéhùn náà). Èmi n bẹ pẹ̀lú yín nínú àwọn Olùjẹrìí.”¹

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّنَ لَمَا
ءَاتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ
جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لْتُؤْمِنُنَّ بِهِءِ وَلْتُنْصِرُنَّهُءِ قَالَ ءَأَقْرَرْتُمْ
وَءَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ ءِصْرِيءِ ؕ قَالُوْا
ءَأَقْرَرْنَا قَال قَال فَاَشْهَدُوْا وَاَنَا مَعَكُمْ مِّنَ
الشَّٰهِدِيْنَ ﴿٨١﴾

82. Nítorí náà, ẹnì tí ó bá kẹ̀yìn sí (Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -) lẹyìn (àdéhùn) yẹn, àwọn wònyẹn ni òbìlẹ̀jẹ̀.

فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَاُوْلِيكُمُ هُمْ
الْفٰسِقُوْنَ ﴿٨٢﴾

83. Şé ẹ̀sìn mìíràn yàtò sí ẹ̀sìn Allāhu ni wọn n wá ni? Nígbà tí ó jẹ̀ pé tíRẹ̀ ni gbogbo ẹnì tí n bẹ nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀ juwó jusẹ̀ sílẹ̀ fún, wọn fẹ̀ wọn kọ̀.

أَفَعَبِّرِ دِيْنَ اللّٰهِ يَبْعُوْنَ وَلَهُۥٓ ءَسْلَمَ مَن
فِي السَّمٰوٰتِ وَاَلْءَرْضِ طَوْعًا وَّكَرْهًا
وَاللّٰهُ يَرْجِعُوْنَ ﴿٨٣﴾

¹ 1. Àdéhùn yìí wà fún Ànábì kòòkan àti ijọ̀ rẹ̀, pé kí wọn máa lo işẹ̀ tí Ànábì wọn bá jẹ̀ fún wọn tíí Ànábì ikẹ̀yìn, Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - yòò fi dé. Èyí tí fi hàn pé, kòdà bí Ànábì- kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bá bá ẹnìkẹ̀nì láyẹ̀ nínú àwọn Ànábì tó şíwájú rẹ̀, ó gbòdò tẹ̀lẹ̀ Ànábì wa ni- kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - .

Ọdọ Rẹ̀ sì ni Wọn máa dá wọn padà sí.

84. Sọ pé: “A gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti ohun tí wọn sọkalẹ̀ fún wa àti ohun tí wọn sọkalẹ̀ fún (Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb, àti àwọn àrọmọdọmọ (rẹ̀. A gbàgbọ̀ nínú) ohun tí wọn fún (Ànábì) Mūsā àti 'Īsā àti àwọn Ànábì láti ọdọ Olúwa wọn; A kò ya ẹnì kan kan sọtọ̀ nínú wọn. Àwa sì ni mùsùlùmí (olùjuwọ̀-jusẹ̀-sílẹ̀) fún Un.”

85. Ẹnikẹni tí ó bá wá ẹ̀sìn kan ẹ̀ yàtọ̀ sí 'Islām, A ò níí gbà á lọwọ̀ rẹ̀. Ní Ọjọ̀ Ìkẹyìn, ó sì máa wà nínú àwọn ẹnì ọ̀dò.

86. Báwo ni Allāhu yó ẹ̀ fi ọ̀nà mọ̀ ijọ̀ kan tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀ lẹ̀yìn ìgbàgbọ̀ wọn? Wọn sì jẹ́rìí pé dájúdájú Ọjìşẹ̀ náà, ọ̀dodo ni. Àwọn ẹ̀rì tó yanjú̀ sì ti dé bá wọn. Allāhu kì í fi ọ̀nà mọ̀ ijọ̀ alábòsí.

87. Àwọn wònyẹn, ẹ̀san wọn ni pé, dájúdájú ẹ̀gún Allāhu àti (ẹ̀gún) àwọn mọ̀lāika àti (ẹ̀gún) gbogbo àwọn ẹ̀niyàń n bẹ̀ lórí wọn.

88. Olùşẹ̀gbére ni wọn nínú ẹ̀gún. Nítorí náà, A ò níí ẹ̀ yà náà ní fífúyẹ̀ fún wọn, A ò sì ní fún wọn ní isinmi (nínú Iná).

قُلْ ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا اُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا
اُنزِلَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِسْحٰقَ
وَيَعْقُوْبَ وَاَلْسَبٰطِ وَمَا اوتِيَ مُوسٰى
وَعِيسٰى وَاَلتَّوْبٰتِ مِنْ رَّبِّهٖمْ لَا نُنْفِِرُ
بَيْنَ اَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُوْنَ ﴿٨٤﴾

وَمَنْ يَّبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ
يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ
الْخٰسِرِيْنَ ﴿٨٥﴾

كَيْفَ يَهْدِي اللّٰهُ قَوْمًا كَفَرُوْا بَعْدَ
اِيْمَانِهِمْ وَاَشْهَدُوْا اَنَّ الرّٰسُوْلَ حَقٌّ
وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنٰتُ وَاَللّٰهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٨٦﴾

اُوْتِيْكَ جَزَاؤُهُمْ اَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللّٰهِ
وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنّٰسِ اَجْمَعِيْنَ ﴿٨٧﴾

خَلِيْدِيْنَ فِيْهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ
العَدَابَ وَلَا هُمْ يُنظَرُوْنَ ﴿٨٨﴾

89. Àyàfi àwọn tó ronú piwàdà lẹyin iyẹn, tí wọn sì ẹ àtúnṣe, nítorí pé dájúdájú Allāhu ni Aláforijìn, Àṣàké-òrun.

90. Dájúdájú àwọn tó ṣàì gbàgbò lẹyin ìgbàgbò wọn, lẹyin náà, wọn lẹkún ní àìgbàgbò, A ò níí gba ìronúpiwàdà wọn. Àwọn wònyẹn, àwọn ni olùṣìnà.

91. Dájúdájú àwọn tó ṣàì gbàgbò, tí wọn sì kú nígbà tí wọn jẹ aláìgbàgbò, A ò níí gba èkún ilẹ wúra lówọ ẹnikẹni nínú wọn, ìbàà fi ṣèràpadà (fún ẹmí ara rẹ níbi Iná). Àwọn wònyẹn ni iyà ẹlẹta-eléro n bẹ fún. Kò sì níí sí àwọn olùrànlówọ fún wọn.

92. Ọwọ yín kò lè ba oore náà (iyẹn Ọgbà Ìdẹra) àyàfi tí ẹ bá n ná nínú ohun tí ẹ nífẹ́ sí. Àti pé ohunkóhun tí ẹ bá n ná, dájúdájú Allāhu ni Onímò nípa rẹ.

93. Gbogbo óunjẹ ló jẹ ètọ́ fún àwọn ọmọ 'Isrō'íl àyàfi èyí tí 'Isrō'íl bá ẹ ní èèwọ́ fún ẹmí ara rẹ ṣiwájú kí A tó sọ at-Taorāh kalẹ. Sọ pé: “Nítorí náà, ẹ mú at-Taorāh wá, kí ẹ sì kà á síta tí ẹyin bá jẹ olódodo.”

94. Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá dá àdapa irọ́ mọ́ Allāhu lẹyin iyẹn, àwọn wònyẹn, àwọn ni alábòsí.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ أزدَادُوا كُفْرًا لَنْ نُقْبَلَ تَوْبَتَهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ أُفْتَدِيَ بِهِ ۗ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٩١﴾

لَنْ تَتَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

*كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِيَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ ۗ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ قُلْ فَأَتُوا بِالتَّوْرَةِ فَاتْلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٣﴾

فَمَنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٤﴾

95. Sọ pé: “Allāhu sọ òdodo. Nítorí náà, ẹ tẹlé ẹsìn (Ànábì) 'Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-'Islām. Kò sì sí nínú àwọn ọ̀şẹ̀bọ.”

96. Dájúdájú ilé àkókó tí A fi lélé fún àwọn èniyàn ni èyí tí ó wà ní Bakkah.¹ (Ó jẹ ilé) ìbùkún àti ìmòná fún gbogbo ẹ̀dá.

97. Àwọn àmì tó yanjú wà nínú rẹ; ibùdúró (Ànábì) 'Ibrōhīm. Ẹnikéni tí ó bá wọ inú rẹ ti di ẹni ìfàyàbalẹ. Allāhu şe àbẹ̀wò sí Ilé náà ní dandan fún àwọn èniyàn, tó lágbara ọ̀nà tí ó máa gbà débẹ. Ẹnikéni tí ó bá sì şàì gbàgbọ, dájúdájú Allāhu ni Ọlọ̀rọ̀ tí kò bùkátà sí gbogbo ẹ̀dá.

98. Sọ pé: “Ẹyin onítírà, nítorí kí ni ẹ óò fi şàì gbàgbọ nínú àwọn āyah Allāhu? Allāhu sì ni Arínú-róde ohun tí ẹ ní şe nişé.”

99. Sọ pé: “Ẹyin onítírà, nítorí kí ni ẹ fi ní şerí ẹni tó gbàgbọ lódodo kúrò lójú ọ̀nà (ẹsìn) Allāhu, tí ẹ ní fẹ́ kí ó wọ,¹ ẹ sì jẹríí (sí òdodo 'Islām)? Allāhu kì í şe

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٥﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٦﴾

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا مَكَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾

قُلْ يٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٨﴾

قُلْ يٰٓأَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ مَنۢ بَعَثْنَا مِنۢ بِعَدُوِّهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَفِيلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾

¹ 1. Bakkah jẹ orúkọ mírán fún Mọkka. Ìtúmọ̀ Bakkah ni ìdífúnńfún. Ìdífúnńfún yí kò sì lè má şelẹ nígbà tí wọn bá ní şe tawáf lẹwọ nínú Haram Mọkka.

Onígàgbé nípa ohun tí ẹ́ n ẹ́ níşẹ́.”¹

100. Ẹ́yin tí ẹ́ gbàgbọ́ ní òdodo, tí ẹ́ bá tẹ̀lé apá kan nínú àwọn tí A fún ní tírà, wọn máa da yín padà lẹ́yin igbàgbọ́ òdodo yín sí ipò aláìgbàgbọ́.

101. Báwo ni ẹ́yin ẹ́ lè şàì gbàgbọ́, ẹ́yin mà ni wọn n ké àwọn àyah Allāhu fún, Ọ̀jìşẹ́ Rẹ́ sì wà láààrin yín! Ẹ́nikẹ̀ni tí ó bá dúró şinşin ti Allāhu, A ti tọ́ ọ́ sí ọ̀nà tààrà.”¹¹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تُطِيعُوا فَرِيقًا
مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُم بَعْدَ
إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ ﴿١٠٠﴾

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ
عَلَيْكُمْ ءَايَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ
وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ
صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, àwọn onítírà n fẹ́ kí ojú ọ̀nà ẹ̀sìn dàrú mọ́ àwọn mùsùlùmí alákojòbèrẹ́ lówọ́.

¹¹ 1. Kíyè sí i, gbólóhùn yíi, “Ọ̀jìşẹ́ Rẹ́ sì wà láààrin yín!” Iyẹn şiwájú kí ó tó kú - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Àmọ́ lẹ́yin ikú rẹ́ - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, kò sí láààrin wa mọ́. Irú àyah yíi wà nínú sūrah at-Taobah; 9:94 àti 105 àti sūrah an-Nisā’; 4:64. Àwọn onibidia nikan ni wọn tún gbà pé tífí dí àsìkò yíi ni Ànábì - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - n bẹ́ láààrin wa, tí ó n rí işẹ́ ọwọ́ wa. Bí àpèrẹ́, ijo Ahmadiyyah gbà pé Ànábì - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a- padà wá sáyé, ó sì n bá mirza Ghulam Ahmad, olùdásìlẹ́ ijo Ahmadiyyah ẹ́ ipàdẹ́ ojú ayé. Bákan nàà, ijo Tijāniyyah nàà gbà pé Ànábì - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a- padà wá sáyé látí fún şeeu Ahmada Tijāni lówọ́ wíridí. Kòdà wọn gbà pé lójoojúmọ́ àti nìbì gbogbo ni Ànábì - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a- àti àwọn àrólé rẹ́ méréşerin - kí Allāhu yónú sí wọn - máa wá jókòò sórí aşọ funfun, ẹ̀yí tí wọn máa n ẹ́ sàààrin lásìkò tí wọn bá n ka Jaoharatul-kamāl lówọ́. Irọ́ nílá ni gbogbo àdìsòkàn burúkú wọ̀nyí. Àwọn àyah tí a n tọ́şẹ́ rẹ́ lówọ́ kò sì jẹmọ́ “lẹ́yin ikú Ànábì - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a-” bí kò ẹ́ “şiwájú ikú rẹ́ - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a-”. Kí a lè mò bẹ̀ẹ́ pẹ̀lú àmòdájú, Ànábì - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a- sọ pé: “Kíyè sí i, dájúdájú wọn máa mú àwọn ọ̀kúnrin kan wá nínú ijo mi (iyẹn l’ọ̀jọ́ l’dájọ́), wọn sì máa mú wọn lọ́ sí apá ọ̀şì, n̄g ó sì sọ pé; “Olúwa mi, àwọn èniyàn mi (niyi).” Wọn sì máa sọ pé: “Dájúdájú iwọ́ kò mọ́ ohun tí wọn dáálẹ́ lẹ́yin (ikú) rẹ́.” (Bukṛiyi àti Muslim)

102. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ bèrù Allāhu bí ó ẹ tọ láti bèrù Rẹ. Èyin kò sì gbọdọ kú àyàfi kí ẹ wà ní ipò mùsùlùmí.

103. Ẹ òmọ okùn Allāhu (al-Kur'ān) ní àpapọ, ẹ má ẹ pín sí ijọ òtòtò. Kí ẹ sì rántí iké Allāhu tí n bẹ lóri yín (pé) nígbà tí ẹ jẹ ọtá (ara yín nígbà àimọkan), Ó pa ọkàn yín pọ mọra wọn (pẹlú 'Islām), ẹ sì di ọmọ iyá pẹlú iké Rẹ; àti (nígbà tí) ẹ wà létí ọgbun Iná, Ó gbà yín là kúrò nínú rẹ. Báyañ ni Allāhu ẹ n ẹ àlàyé àwọn āyah Rẹ fún yín nítorí kí ẹ lè mọnà ('Islām).

104. Kí ó máa bẹ nínú yín, ijọ kan tí yòò máa pèpè síbí ohun tó lóore, wọn yòò máa pàşẹ ohun rere, wọn yó sì máa kọ ohun burúkú. Àwọn wọnyẹn, àwọn sì ni olùjèrè.

105. Ẹ má ẹ dà bí àwọn tó sọra wọn di ijọ òtòtò, tí wọn sì yapa ẹnu (sí 'Islām) lẹyìn tí àwọn àlàyé tó yanjú ti dé bá wọn. Àwọn wọnyẹn sì ni iyá nílá n bẹ fún.

106. Ní ọjó tí àwọn ojú kan yóò funfun (fún ìmólè). Àwọn ojú kan yó sì dúdú. Ní ti àwọn tí ojú wọn dúdú, (A ó bi wọn pé:) "Şé ẹ şàì gbàgbọ lẹyìn ìgbàgbọ yín ni?"

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ
تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ

مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا
تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ
فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى
شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٣﴾

وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى
الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا
مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ
لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا
الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ

Nítorí náà, ẹ tọ iyà wò nítorí pé ẹ
 Ẹ̀àì gbàgbọ̀.

107. Ní tí àwọn tí ojú wọn funfun
 (fún ìmọ̀lẹ̀), nínú ikẹ́ Allāhu ni
 wọn yóò wà. Olùṣẹgbére ni wọn
 nínú rẹ̀.

108. Ìwọnyí ni àwọn āyah Allāhu,
 tí Ẹ̀ á kẹ́ e fún ọ̀ pẹ̀lú òdodo.
 Allāhu kò sì gbèrò àbòsí kan sí
 gbogbo ẹ̀dá.

109. Tí Allāhu ni ohunkóhun tó
 wà nínú àwọn sánmò àti
 ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Ọ̀dò
 Allāhu sì ni wọn máa Ẹ̀rẹ́ àwọn
 ọ̀rọ̀ ẹ̀dá padá sí.

110. Ẹ̀ jẹ́ ijọ̀ tó lóore jùlọ̀, tí A
 gbé òdò fún àwọn èniyàn; ẹ̀ ní
 pàṣẹ̀ ohun rere, ẹ̀ ní kọ̀ ohun
 burúkú, ẹ̀ sì gbàgbọ̀ nínú Allāhu.
 Tí ó bá jẹ́ pé àwọn ahlul-kitāb
 gbàgbọ̀ lódodo ni, ìbá lóore jùlọ̀
 fún wọn. Onígbàgbọ̀ òdodo wà
 nínú wọn,¹ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn sì ni
 ọ̀bìlẹ̀jẹ̀.

111. Wọn kò ní kó ìnira ba yín
 àyàfi ìpalára díẹ̀. Tí wọn bá sì ba
 yín jà, wọn á sá fún yín. Lẹ́yìn
 náà, A ò ní ràn wọn lówọ̀.

إِيْمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
 تَكْفُرُونَ ﴿١٠٧﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْيَضَتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي
 رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٨﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
 وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿١١٠﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ
 تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ
 الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ
 الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمْ
 الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١١﴾

لَنْ يَضُرَّكُمْ إِلَّا آذَىٌّ وَإِنْ يَقْتُلُوكُمْ
 يُؤْتِلُوكُمُ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١١٢﴾

¹ 1. Àwọn wọnyẹn ni àwọn tí ipèpè Ànabí Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - dé bá, tí wọn sì gbàgbọ̀ nínú rẹ̀, wọn sì gba 'Islām. Ẹ̀yí wà ní ìbámu sí sūrah al-Mō'idah; 5:82-86 àti sūrah āli-'Imrān; 3:113 àti 115.

112. Àbùkù yóò máa bá wọn níbíkíbi tí ọwọ àwọn (mùsùlùmí) bá ti bà wọn àfi (tí wọn bá n bẹ) pèlú àdéhùn àti ààbò láti ọdọ Allāhu (ìyẹn ni pé, kí wọn gba 'Islām) àti àdéhùn àti ààbò láti ọdọ àwọn ènìyàn (ìyẹn ni pé, kí wọn gba láti máa san owó isákòlẹ fún ijọba 'Islām). Wọn şerí padà pèlú ibínú láti ọdọ Allāhu. Wọn sì kó ọşì bá wọn. İyẹn nítorí pé, dájúdájú wọn şài gbàgbọ nínú àwọn āyah Allāhu, wọn tún n pa àwọn Ànábí láì lètòdò. İyẹn nítorí pé, wọn yapa (àşę Allāhu), wọn sì n tayọ ẹnu ààlà.

113. (Àwọn onítírà) kò rí bákan náà. İjọ kan tó dúró déédé wà nínú àwọn onítírà, tí n kẹ àwọn āyah Allāhu ní àkókò ọru, tí wọn sì n forí kanlẹ (lórí ìrun).

114. Wọn gbàgbọ nínú Allāhu àti Ojọ İkéyìn. Wọn n paşę ohun rere, wọn n kọ ohun burúkú, wọn sì n yara níbi àwọn işę olóoore. Àwọn wònyẹn wà nínú àwọn ẹnì rere.¹¹

115. Ohunkóhun tí wọn bá n şę ní işę rere, A ò níí jẹ kí ẹsan rẹ gbé. Allāhu sì ni Onímọ nípa àwọn olùbẹrù (Rẹ).

ضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ الدِّلَّةَ أَيَّنَ مَا تَقْفُوا إِلَّا
 بِحَبْلِ مِنَ اللَّهِ وَحَبْلِ مِنَ النَّاسِ
 وَبَأُو بَعْضٍ مِنَ اللَّهِ وَضَرَبَتْ
 عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةَ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا
 يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ
 الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا
 وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾

*لَيْسُوا سَوَاءً مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ
 قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ
 وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ
 بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَيُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ
 الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ
 وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

¹¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-ọrọ āyah 110 tó şiwájú.

116. Dájúdájú àwọn tó şàì gbàgbò, àwọn dúkià wọn àti àwọn oṃo wọn kò níí rọ̀ wọn lórò kiní kan (níbí ìyà) lódò Allāhu. Àwọn wònyẹn sì ni èrò inú Iná. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ̀.

117. Àpèjúwe ohun tí wọn n ná nínú iṣẹ̀mí ayé yíi dà bí àpèjúwe afẹ́fẹ́ tí atẹ̀gùn òtùtù líle wà nínú rẹ̀. Ó fẹ́ lu oko àwọn èniyàn tó şe àbòsì s’órí ara wọn. Ó sì pa á run. Allāhu kò sì şe àbòsì sí wọn, şùgbón ẹ̀mí ara wọn ni wọn n şàbòsì sí.

118. Èyin tí ẹ̀ gbàgbò ní òdodo, ẹ̀ má şe mú òrẹ̀ finúhannú kan yàtò sí ara yín. Wọn kò níí géwọ̀ aburú kúru fún yín. Wọn sì nífẹ́ sí ohun tí ó máa kó ìnira ba yín. Ìkórira kúkú ti fojú hàn láti ẹnu wọn. Ohun tí ó sì pamọ̀ sínú ọkàn wọn tóbi jùlọ̀. A ti şàlàyé àwọn āyah fún yín, tí èyin bá jẹ̀ onilàákàyè.¹

119. Kiyè sí i, èyin wònyí nífẹ́ wọn, àwọn kò sì nífẹ́ yín. Èyin gbàgbò nínú gbogbo àwọn tíra pátápátá. Nígbà tí wọn bá sì pàdé yín, wọn á wí pé: “Àwa gbàgbò.” Nígbà tí ó bá sì ku àwọn nikan, wọn yóò máa deyín mó ìka lórí yín ní ti ìbínú. Şọ̀ pé:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُعْنِي عَنْهُمْ
 أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ سَيِّئًا
 وَأَوْلِيكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
 خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾

مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
 كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ
 قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتَهُ وَمَا
 ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنفُسَهُمْ
 يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةَ
 مِّن دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوْا
 مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ
 أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ
 قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنْتُمْ
 تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾

هَٰئِنْتُمْ ءَأُولَآءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ
 وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لَفُوكُمْ
 قَالُوا ءَأَمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ
 الْأَنَامِلَ مِنَ الْعِظِ قُلْ مُؤْمِنُوا

¹ 1. Ẹ̀ wo āyah 28.

“E kú pèlù ibínú yín.” Dájúdájú Allāhu ni Onímò nípa ohun tí ñ bẹ nínú àwọn igbá-àya èdá.

120. Tí dáadáa kan bá kàn yín, ó máa kó ibànújẹ bà wọn. Tí aburú kan bá sì şelẹ si yín, wọn máa dunnú sí i. Tí èyin bá şe sùúrù, tí e sì şóra (fún wọn), ète wọn kò ní kó ìnira kan kan ba yín. Dájúdájú Allāhu ni Alámòtán nípa ohun tí wọn ñ şe níşé.

121. (Rántí) nígbà tí o jí kùrò lódò àwọn ara ilé rẹ ní idájí kùtùkùtù, tí ò ñ fi àwọn onígbàgbọ òdodo sí àyè ibùjagun, Allāhu ni Olùgbọ, Onímò.

122. (Rántí) nígbà tí ijọ méjì nínú yín rò láti şojo. Allāhu sì ni Aláfẹyìntì àwọn méjèèjì. Allāhu sì ni kí àwọn onígbàgbọ òdodo gbáralé.

123. Allāhu kúkú fún yín ní işẹgun ní ogun Badr, nígbà tí èyin jẹ aláílágbára. Nítorí náà, e bẹrù Allāhu kí e lè dúpẹ (fún Un).

124. Rántí nígbà tí ò ñ sọ fún àwọn onígbàgbọ òdodo pé: “Şé kò ní to yín tí Olúwa yín bá şe ìrànlówọ fún yín pèlù egbèrún męta nínú àwọn mołāika, tí Wọn máa sọkalẹ?”

بِعَظْمِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾

إِنْ تَمَسَسَكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ نُصِبَكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقْعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٢١﴾

إِذْ هَمَّتْ طَّائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيُهُمَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُبَدِّدَكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آءِ الْفِ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُنزَلِينَ ﴿١٢٤﴾

125. Bèè ni (ó máa tó wa.). Tí èyin bá ɛ sùúrú, tí ẹ̀ sí bèrù Allāhu, tí àwọn (òtá) bá dé ba yín lójiji, Olúwa yín yòò ràn yín lówọ̀ pèlú ẹgbẹ̀rún máàrún nínú àwọn mọ̀lāika pèlú àmì ìdánimọ̀ lára wọn.

126. Allāhu kò ɛ é lásán bí kò ɛ kí ó lè jẹ̀ ìrò ìdùnnú fún yín àtí nítòrí kí ọkàn yín lè balẹ̀ pèlú rẹ̀. Kò sí àrànɛ lóri ọtá (látì ibi kan kan) bí kò ɛ látì ọ̀dọ̀ Allāhu, Alágbára, Ọlọgbón.

127. (Allāhu ɛ àrànɛ náà fún yín) nítòrí kí Ó lè gé apá kan dànù nínú àwọn tó ɣàì gbàgbọ̀, tàbí nítòrí kí Ó lè dójú tí wọn, tí wọn sì máa padà wálé lófo.

128. Kò sí ohun tó kàn ọ̀ nínú ọ̀rọ̀ náà. Yálà (Allāhu) máa gba ìronúpiwàdà wọn tàbí Ó máa jẹ wọn níyà; dájúdájú alábòsí ni wọn.¹

129. Tí Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àtí ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Ó n foríjin ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀, Ó sì n jẹ ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀ níyà. Allāhu sì ni Aláforíjin, Àṣàké-ọ̀run.

بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ هَذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٥﴾

وَمَا جَعَلَ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِ ۗ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٦﴾

لَيَقْطَعَنَّ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتُنَّهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ﴿١٢٧﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ يَعْفُرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٩﴾

¹ 1. Èkọ̀ tí àyàh yìí fẹ̀ kọ̀ wa ni pé, mùsùlùmí kan kò gbọ̀dọ̀ ro kẹ̀fẹ̀rì kan pin pé kó níí gba 'Islām títí ọ̀jọ̀ ikú rẹ̀. Ó ɛ́é ɛ́ ẹ́ kí kẹ̀fẹ̀rì náà parí ìrìn-àjò iṣẹ̀mì ayé rẹ̀ sínú 'Islām, tí Allāhu bá fẹ̀ foríjin ín. Ó sì ɛ́é ɛ́ ẹ́ kí ó bá àìgbàgbọ̀ rẹ̀ kú, tí Allāhu bá fẹ̀ jẹ ẹ̀ níyà.

130. Èyin onígbaḡbọ òdodo, ẹ má ẹ je èlé, àdìpèlè lóri àdìpèlè. Kí ẹ sì bẹ̀rù Allāhu nítorí kí ẹ̀ lè jèrè.

131. Kí ẹ̀ sì ẹ̀sọra fún Iná tí wọn ti pa lésè sílẹ̀ de àwọn aláìgbàḡbọ̀.

132. Kí ẹ̀ tẹ̀lé ti Allāhu àti Òjìṣẹ̀ nítorí kí A lè kẹ̀ yín.

133. Ẹ̀ yára wá àforìjìn lódò Olúwa yín àti Ọgbà Ìdẹ̀ra kan, èyí tí ìbú rẹ̀ tó àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀, tí wọn pa lésè sílẹ̀ fún àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu).

134. Àwọn tó n ná dúkiá wọn nígbà ìdẹ̀ra àti nígbà ìnira, àwọn tí n gbé ìbínú mì, àwọn alá̀mòjúúkùrò fún àwọn è̀nìyàn níbi àṣìṣe; Allāhu nífẹ̀ẹ̀ àwọn olùṣe-rere.

135. Àwọn tí (ó jẹ̀ pé) nígbà tí wọn bá ẹ̀ ibàjẹ̀ kan tàbí tí wọn bá ẹ̀ sàbòsì sí ẹ̀mí ara wọn, wọn á rántí Allāhu, wọn á sì tọ̀ọ̀rọ̀ àforìjìn fún ẹ̀ṣẹ̀ wọn, - Ta sì ni Ó n forí àwọn ẹ̀ṣẹ̀ jìn (ẹ̀dá) bí kò ẹ̀ Allāhu. Wọn kò sì takú sórí ohun tí wọn ẹ̀ nígbà tí wọn mọ̀ (pé ẹ̀ṣẹ̀ ni). -

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَاَ
أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ

تُقْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾

وَأَتَقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ

لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ

تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

* وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ

أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ

وَالْكُظُمِينَ الْعَظِيمِ وَالْعَافِينَ عَنِ

النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا

أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا

لِدُنُوبِهِمْ وَمَن يَعْفِرِ الدُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ

وَلَمْ يَصِرُوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ

يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾

136. Àwọn wònyẹn, èsan wọn lódò Olúwa wọn ni àforíjìn àti àwọn Ogbà Idèra kan tí àwọn odò n' sà n' ní isàlè rẹ. Olùṣegbère ni wọn nínú rẹ. Èsan olùṣe-iṣẹ rere sì dára.

137. Àwọn orípa kan kúkú ti lọ síwájú yín. Nítorí náà, ẹ rin ilẹ̀ lọ, kí ẹ wòye sí bí igbèyìn àwọn tó pe òdodo ní rọ̀ ẹ rí.

138. Èyí ni àlàyé fún àwọn èniyàn. Ìmọ̀nà àti wáásí sì ni fún àwọn olùbèrù (Allāhu).

139. Ẹ má ẹ kọ̀lẹ, ẹ má ẹ banújẹ; èyin l'ẹ máa lékè tí ẹ bá jẹ onígbaḡbọ̀ òdodo.

140. Tí ìpalára kan bá kàn yín, irú ìpalára bẹ̀ẹ kúkú ti kan ijọ̀ (kèfèrì) náà. Àwọn ojọ̀ wònyí, À n' yí i po láààrin àwọn èniyàn ni. Àti pé nítorí kí Allāhu lè ẹ ẹ̀fihàn àwọn tó gbàḡbọ̀ ní òdodo àti (nítorí) kí Ó lè sọ àwọn kan nínú yín di òkú ojú-ogun (ní ojú-ònà Rẹ)¹. Allāhu kò sì nífẹ̀ẹ̀ àwọn aláabòsì.!

أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ
وَجَنَّتْ تَجْرِي مِّن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿١٣٦﴾

قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا
فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾

هَذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزِنُوا وَأَنتُمُ الْأَعْلَوْنَ
إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

إِن يَمَسَّكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ
قَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَاوَلَهَا بَيْنَ
النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الظَّالِمِينَ ﴿١٤٠﴾

¹ 1. Àádòrin àwọn Ṣohābah - kí Allāhu yónú sí wọn - ló bá ogun yíi lọ. Mèrin nínú wọn jẹ muhājirūn. Hamzah oṃọ 'Abdul-Muttolib wà nínú wọn. Àwọn yoókú jẹ ansòr - kí Allāhu yónú sí gbogbo wọn -.

141. Àti pé (ó tún rí bẹ̀) nítorí kí Allāhu lè ẓàfòmọ̀ àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo àti nítorí kí Ó lè run àwọn aláìgbàgbọ̀.

وَلِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَمْحَقَ
الْكَافِرِينَ ﴿١٤١﴾

142. Tàbí ẹ̀ lérò pé ẹ̀ máa wọ inu Ogbà Ìdẹ̀ra nígbà tí Allāhu kò tí ì ẓàfi hàn àwọn tó máa jagun (ẹ̀sìn) nínú yín, tí kò sì tí ì ẓàfi hàn àwọn onísúúrù.

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا
يَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٢﴾

143. Dájúdájú ẹ̀ ti ñ wá ikú (ogun ẹ̀sìn) ẓíwájú kí ẹ̀ tó pàdé rẹ̀. Ẹ̀ kúkú ti rí i (báyì), ẹ̀ sì ñ wòran.

وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَتُّونَ أَلْمُوتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾

144. Kí ni (Ànábì) Muhammad bí kò ẓe Òjìṣẹ̀, tí àwọn Òjìṣẹ̀ kan ti lọ ẓíwájú rẹ̀.¹ Ẓé tí ó bá kú tàbí tí wón bá pa á, ẹ̀ máa pẹ̀yindà (sẹ̀sìn)? Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá pẹ̀yindà (sẹ̀sìn) kò lè kó ìnira kan kan bá Allāhu. Allāhu yó sì san àwọn olùdúpẹ̀ ní ẹ̀san rere.¹

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِ الرُّسُلُ ؕ أَفَأَيْنَ مَاتَ أَوْ قُتِلَ
أَنْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ ۗ وَمَنْ يَنْقَلِبْ

¹ 1. Āyah yìí jẹ̀ ọ̀kan pàtàkì nínú àwọn ẹ̀rì àtamọ̀-àtomọ̀ lódò àwọn tó gbàgbọ̀ pé Ànábì ʿĪsā ọ̀mọ ʾMoryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti kú. Wón ní ikú rẹ̀ ti jẹ̀yọ̀ nínú “Kí ni (Ànábì) Muhammad bí kò ẓe Òjìṣẹ̀, tí àwọn Òjìṣẹ̀ kan ti lọ ẓíwájú rẹ̀” Ẹ̀sì: Āyah yìí jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ àwọn āyah tí àwọn onímọ̀ ẹ̀sìn ñ pè ní nassun ‘āmmun maksūs “òrọ̀ gbogbogbò tó ní àyàfì”. Ìyẹn ni pé, wón mú un wá bí ẹ̀ni pé gbogbo àwọn Ànábì àti Òjìṣẹ̀ ló ti kú, àmọ̀ tí ó jẹ̀ pé, Ànábì ʿĪsā ọ̀mọ ʾMoryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - jẹ̀ àyàfì nítorí pé, àwọn ọ̀rọ̀ (nusūs) miíràn wá nínú hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tí ó fi rinlẹ̀ pé, kò ì kú, ó ñ padà bọ̀. Kí í sì ẓe ohun titun kí ọ̀rọ̀ jẹ̀ “òrọ̀ gbogbogbò tó ní àyàfì”. Àti pé, hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ló ñ ẓàlàyé al-Kurʿān. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé āyah náà ñ sọ̀rọ̀ nípa ikú àwọn Ànábì àti àwọn Òjìṣẹ̀ Allāhu - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn - tó ẓíwájú Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, kò pọ̀n dandan kí āyah náà yà lọ síbí ọ̀rọ̀ nípa ài tí ì kú Ànábì ʿĪsā ọ̀mọ ʾMoryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ẹ̀ kiyẹ̀ sí i, bí ọ̀rọ̀ bá wá ní àwòrán gbogbogbò nínú al-Kurʿān, kò tùmọ̀ sí pé kò lè ní àyàfì nínú nínú āyah miíràn tàbí nínú hadīth Ànábì tó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀. Bí àpẹ̀rẹ̀, nínú sūrah an-Nisāʾ; 4:117, Allāhu ñ sọ̀rọ̀ nípa àwọn ñhkan tí àwọn ẹ̀niyàn ñ jòsìn fún lẹ̀yìn Rẹ̀ pé, “Wón kò pe kiní kan lẹ̀yìn Allāhu bí kò ẓe àwọn abo ọ̀rìṣà.” Nínú ohun tí àwọn kan sì sọ̀ di ọ̀rìṣà ni Ànábì ʿĪsā ọ̀mọ ʾMoryam

145. Èmí kan kò lè kú àfi pèlú iyònda Allāhu. (Ikú jé) àkòsílè onígbèdéke. Ènikèni tí ó bá n fẹ èsan (ní) ayé, A máa fún un nínú rẹ! (ní ayé). Ènikèni tí ó bá sì n fẹ èsan (ní) òrun, A máa fún un nínú rẹ (ní òrun). A ó sì san àwọn olùdúpẹ ní èsan rere.!

146. Mélòó mélòó nínú àwọn Ànábì tí wọn ti jagun èsìn pèlú òpòlòpò egbeegbèrún (omọ-èyìn wọn). Wọn kò ní irẹwèsì òkàn nípa ohun tí ó şelẹ sí wọn ní ojù-ònà Allāhu. Wọn kò kòlẹ, wọn kò sì jura wọn sílẹ fún ọtá èsìn. Allāhu sì nífẹẹ àwọn onísúúrù.

عَلَىٰ عَقِبَيْهِ فَلَن يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئًا
وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٥﴾

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ كَتَبْنَا مُوَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ
الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ
الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَنَجْزِي
الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٦﴾

وَكَايِنٍ مِّن نَّبِيٍّ قَتَلَ مَعَهُ رِيشُونَ
كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ
يُحِبُّ الصَّادِقِينَ ﴿١٤٦﴾

- kí ọlà Allāhu máa bá a - . Şé abo si ni òun nàà ni tàbí akọ? !şokúşo l'ó sì máa jé láti pe Ànábì 'Īsā omọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - ní abo. Bẹẹ si ni pé, Allāhu kò şe "àya'fí" nínú āyah "abo òrişà", àmọ ó yé wa nínú àwọn āyah mi'rán pé Ànábì 'Īsā omọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - kí í şe abo. Akọ ni. Àpẹẹrẹ mi'rán fún mí mú "àya'fí" fún āyah al-Kur'an wá nínú hadīth, òhun ni pé al-Kur'an sọ pé kí á gé ọwọ olè lókúnrin àti ọwọ olè lóbìnrin. Ọwọ sì lè dúrò fún gbogbo ọwọ, bẹrẹ láti èjìkà títí dé àtẹlẹwọ. Hadīth ló yọ èjìkà ọwọ títí dé ọrun ọwọ sílẹ níbi gígé. Nítorí nàà, kò sí ohun tó sọ ọ di dandan nínú āyah òkè yí láti sọ pé "Kí ni (Ànábì) Muhammad bí kò şe Ọjìşẹ, tí àwọn Ọjìşẹ kan ti lo şiwájú rẹ (àya'fí 'Īsā omọ Moryam)." Níwọn igbà tí hadīth ti wà ní ipò àlàyẹ fún al-Kur'an. Méjèèji sì ni imísí láti òdò Allāhu, àmọ ipò imísí al-Kur'an ju ipò imísí hadīth tó dára tó fẹşẹ rinlẹ.

! 1. "nínú rẹ" nínú oore ayé, kò tùmọ sí pé ó máa gba diẹ láyẹ, ó máa gba iyókù ní òrun. Kò sì tùmọ sí pé, gbogbo ayé máa jé tirẹ gégé bí ó şe fẹ oore ayé. Àmọ ohunkóhun tí ó bá gbà ní èsan nílẹ ayé, òhun nikan ni èsan ẹnì tí ó bá fi èsìn rẹ wá oore ayé. Èyí wà ní ibámu sí sūrah al-Bakorah; 2:200.

147. Kò sì sí ohun kan tí wọn sọ tayọ pé wọn sọ pé: “Olúwa wa forí àwọn ẹ̀sẹ̀ wa àti àṣejù wa nínú ọ̀rọ̀ (àwọn àṣìṣe) wa jìn wá, mú ẹ̀sẹ̀ wa dúró ẹ̀sìn, kí O sì ẹ̀ àrànṣe fún wa lórí iḡ aláìgbàgbọ̀.”

148. Nítorí nàà, Allāhu fún wọn ní ẹ̀san ayé àti dáadáa ẹ̀san ọ̀run. Allāhu sì nífẹ̀ẹ̀ àwọn olùṣe-rere.

149. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, tí ẹ̀ bá tẹ̀lẹ̀ àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀, wọn máa yí yín lésẹ̀ padà kùrò nínú ẹ̀sìn. Nígbà nàà, ẹ̀ máa padà di ẹ̀ni ọ̀fò (sínú àìgbàgbọ̀).

150. Allāhu sì ni Alárànṣe yín.¹ Ó sì lóore jùlọ̀ nínú àwọn alárànṣe.²

151. A máa fi ẹ̀rù jẹ̀jẹ̀ sínú ọ̀kàn àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀ nítorí pé wọn bá Allāhu wá akegbẹ̀, ẹ̀yí tí kò sọ ẹ̀rí kan kalẹ̀ fún. Iná ni ibùgbé wọn; ilé àwọn alágbòsí sì burú.

152. Dájúdájú Allāhu ti mú àdéhùn Rẹ̀ ẹ̀ fún yín nígbà tí ẹ̀ n pa wọn pẹ̀lú iyọ̀nda Rẹ̀, tífí di

وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾

فَعَاتِلُهُمْ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يُرَدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿١٥٠﴾

سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَأْوَهُمُ النَّارُ وَبئْسَ مَعْوَى الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُّونَهُم بِإِذْنِهِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ

¹ 1. Ohun tí “bal” (bí kò ẹ̀ pé) ibẹ̀rẹ̀ àyah yí kó sínú ni pé, “ẹ̀ má tẹ̀lẹ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀ lẹ̀yìn iḡbàgbọ̀ òdodo yín nítorí pé, wọn kò lè ẹ̀ ẹ̀rù àrànṣe fún yín bí kò ẹ̀ se Allāhu, Ọ̀un ni Alárànṣe yín”. 2. Ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah as-Soffāt; 37:125.

ìgbà tí ẹ fi ọjo, tí ẹ sì ní jiyàn sí ọrọ. Ẹ sì yapa àṣẹ (Ànábí - kí iké àti ọlà Allāhu máa bá a -) lẹyìn tí Allāhu fi ohun tí ẹ nífẹ́ẹ sí hàn yín. - Ó wà nínú yín ẹnì tí ní fẹ́ ayé, ó sì ní bẹ nínú yín ẹnì tí ní fẹ́ ọrun. - Lẹyìn nàà, (Allāhu) yí ojú yín kúrò ní ọdọ wọn nítorí kí Ó lè dan yín wò. Ó sì ti Ẹ̀mójú kúrò fún yín; Allāhu ni Olóore àjùlọ lóri àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.

153. (Ẹ rántí) nígbà tí ẹ̀ ní gùnkè sá lọ, tí ẹ̀yin kò sì bojú wo ẹnì kan kan mọ̀ lẹyìn, Ọjṣẹ̀ sí ń pè yín láti ẹ̀yin yín. Nítorí nàà, (Allāhu) fi ibànújẹ́ (pípa tí àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ pa àwọn kan láààrin yín) san yín ní ẹ̀san ibànújẹ́ (tí ẹ̀ fi kan Ànábí nípasẹ̀ àitèlẹ̀ àṣẹ̀ rẹ̀ lójú ogun 'Uhd. (Ó rí bẹ̀ẹ̀) nítorí kí ẹ̀ má baà banújẹ́ lóri ohun tí ó bọ̀ fún yín àti ohun tí ó ṣẹ̀lẹ̀ sí yín. Allāhu ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ̀ ní ẹ̀ níṣẹ́.

154. Lẹyìn nàà, Ó sọ ifàyàbalẹ̀ kalẹ̀ fún yín lẹyìn ibànújẹ́; ọ̀ògbé ta igun kan lọ nínú yín. Igun kan tí ẹ̀mí ara wọn sì ti kó èrò bá, tí wọn sì ní ẹ̀ròkèrò sí Allāhu lònà àitọ̀, èròkèrò ìgbà àimọkan, wọn sì ní wí pé: “Njẹ̀ a ní àṣẹ̀ kan (tí a lè mú wá) lóri ọ̀rọ̀ nàà bí!” Sọ pé: “Dájúdájú gbogbo àṣẹ̀ ní jẹ́ ti Allāhu pátápátá.” Wọn ní fi pamọ̀ sínú ọ̀kàn wọn ohun tí wọn kò lè ṣàfi hàn rẹ̀ fún ọ. Wọn

وَتَنَزَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ
مَا أَرْسَلْنَاكُمْ مَّا تُحِبُّونَ مِّنْكُمْ مَّن
يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّن يُرِيدُ الْآخِرَةَ
ثُمَّ صَرَّفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْ ۗ وَلَقَدْ
عَفَا عَنْكُمْ ۗ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٣﴾

*إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ
وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أَخْرَجِكُمْ
فَأَنْتَبِهْتُمْ ۗ غَمًّا بِغَمِّ لَكَيْلًا تَحْزَنُوا عَلَىٰ
مَا فَاتَكُمْ ۗ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ ۗ وَاللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً
نُّعَاسًا يَغْشَىٰ طَآئِفَةً مِّنْكُمْ ۗ وَطَآئِفَةٌ
قَدْ أَهَمَّتْهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ
الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَّنَا
مِنَ الْأَمْرِ مِن شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ
لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ
لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَان لَنَا مِنَ الْأَمْرِ

ń wí pé: “Tí ó bá jẹ pé a ní àṣẹ kan lórí ọ̀rò nàà ni, wọn ìbá tí pa wá síbì.” Sọ pé: “Tí ó bá jẹ pé ẹ wà nínú ilé yín, àwọn tí A ti kọ àkọ̀yẹ̀ pípá sí ibùjàgun wọn mọ ìbá kúkú jáde lọ síbẹ.”¹ (Ogun yìí rí bẹ̀) nítorí kí Allāhu lè gbídánwò ohun tí ń bẹ nínú igbá-àyà yín àti nítorí kí Ó lè ṣàfòmó ohun tí ń bẹ nínú ọkàn yín. Allāhu sì ni Onímọ nípa ohun tí ń bẹ nínú igbá-àyà èdà.¹

155. Dájúdájú àwọn tó pèyìndà nínú yín ní ọjọ tí ìjọ méjì pàdé, dájúdájú Èṣù l’ó yẹ wọn lésẹ nítorí apá kan ohun tí wọn ṣe níṣẹ. Allāhu sì kúkú ti ṣàmójú kúrò fún wọn. Dájúdájú Allāhu ni Aláforijìn, Aláfaradà.

156. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ṣe dà bí àwọn tó ṣàì gbàgbọ, tí wọn sọ fún àwọn ọmọ ìyá wọn, nígbà tí wọn ń rìn kiri ní orí ilẹ¹ tàbí (nìgbà) tí wọn ń jagun, pé: “Tí ó bá jẹ pé wọn ń bẹ ní ọ̀dọ wa ni, wọn ìbá tí kú, àti pé wọn ìbá tí pa wọn.” (Wọn wí bẹ̀) nítorí kí Allāhu lè fi iyeṣe ṣe àbámọ sínú ọkàn wọn. Allāhu l’Ó ń sọ èdà di aláàyè. Ó sì ń sọ èdà di òkú. Allāhu sì ni Olùríran nípa ohun tí ẹ ń ṣe níṣẹ.¹¹

شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَهُنَا قُل لَّوْ كُنْتُمْ فِي
يُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ
الْقَتْلُ إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا
فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي
قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿١٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ آتَتْهُ
الْجُمُعَانِ إِنَّمَا أَسْتَرْزَلَهُمُ الشَّيْطَانُ
بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَقَدْ عَفَا اللَّهُ
عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٦﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا
كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا
ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرَىٰ لَوْ
كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ
اللَّهُ ذَٰلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ
يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾

¹ 1. Iyeṣe ni pé, bí ikú kò ṣe ní ibùyẹ, bẹ̀yẹ̀ nàà ni ọjọ ikú, àyẹ̀ ikú (ibùkú) àti ọ̀nà ikú kò lè yí padà.

¹¹ 1. Wọn ń rìn kiri ní orí ilẹ̀ láti wá ìjẹ-ìmu wọn ní ọ̀nà ètò.

157. Dájúdájú tí wọn bá pa yín sí ojú-òṅà Allāhu tàbí ẹ kú (sínú ilé), dájúdájú àforíjìn àti àánú láti òdò Allāhu lóore ju ohun tí ẹ ñ kójo (nílé ayé).

158. Dájúdájú tí ẹ bá kú (sínú ilé) tàbí wọn pa yín (s'ójú ogun ẹ̀sìn), dájúdájú òdò Allāhu ni wọn máa ko yín jo sí.

159. Pèlú ìkẹ kan láti òdò Allāhu l'ó kúkú fi rọ́ fún wọn; tí ó bá jẹ pé o jẹ ẹni burúkú, ọlọkàn líle, wọn íbá ti túká kúrò lódò rẹ. Şamójú kúrò fún wọn, bá wọn toṛo àforíjìn, kí o sì bá wọn jíròrò lórí ọ̀rọ̀. Tí o bá sì pinnu (òdò kan), kí o gbáralé Allāhu. Dájúdájú Allāhu nífẹ́ẹ̀ àwọn olùgbáralé E.

160. Tí Allāhu bá ẹ̀ àràṅṅe fún yín, kò sí ẹni tí ó máa borí yín. Tí Ó bá sì yẹpẹ́ yín, ta sì ni ẹni tí ó máa ẹ̀ àràṅṅe fún yín lẹ́yìn Rẹ̀? Allāhu ni kí àwọn onígbaṅbọ̀ òdodo gbáralé.

161. Kò lẹ́tọ́ fún Ànábì kan láti jí mú nínú ọ̀rọ̀ ogun şíwájú kí wọn tó pín in. Ẹnikẹ́nì tí ó bá jí ọ̀rọ̀ ogun mú şíwájú kí wọn tó pín in, ó máa dá ohun tí ó jí mú nínú ọ̀rọ̀ ogun náà padà ní Ojọ̀ Àjínḡde. Lẹ́yìn náà, A óò san ẹ̀mí kọ̀ọ̀kan ní ẹ̀san ohun tí ó ẹ̀ níşẹ́

وَلَيْنِ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

وَلَيْنِ مُتُّمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لِإِلَى اللَّهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾

فِيمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لَئِنْ لَمْ يَأْتِ لَكُمْ كِتَابٌ مِنْ رَبِّي لَأَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾

وَمَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَعْلَمَ مَمَّنْ يَغُلُّ يُأْتِ يَمَّا عَلَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾

ní èkúnréré. A ò sì ní ẹ̀ ẹ̀ àbòsí sí wọn.

162. Ẹ̀ ẹ̀ ní tí ó (şişé) tọ iyónú Allāhu dà bí ẹ̀ ní tí ó padà wálé pẹ̀lú ibínú láti òdò Allāhu, ibùgbé rẹ̀ sì ni iná Jahanamo? Ìkángun náà sì burú.

163. (Èkíní keji èrò inú Ogbà Ìdèra àti èrò inú Iná ni) wọn ní ipò (òtòòtò) ní òdò Allāhu. Allāhu sì ni Oluríran nípa ohun tí wọn n ẹ̀ níşé.

164. Allāhu kúkú ti ẹ̀ oore fún àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo nígbà tí Ó fi lè gbé Òjşé kan dide sí wọn láààrin ara wọn. (Òjşé náà) n ké àwọn āyah Rẹ̀ fún wọn. Ó n fọ̀ wọn mó (nínú ẹ̀şé). Ó sì n kọ̀ wọn ní Tírà (al-Kur'ān) àti òye ìjìnlẹ̀ (sunnah), bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀ wọn wà nínú ìşinà pọ̀nńbélé.

165. Ẹ̀ ẹ̀ gbogbo ìgbà tí àdánwò kan bá kàn yín, tí ẹ̀ sì ti fi méjì irú rẹ̀ (kan àwọn kẹ̀fẹ̀rí), ni ẹ̀yin yóò máa sọ pé: “Ọ̀nà wo ni ẹ̀yí gbà şẹ̀lẹ̀ sí wa?” Sọ pé: “Ó wá láti òdò ara yín.” Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo nńkan.

166. Ohun tí ó şẹ̀lẹ̀ si yín ní ojú tí ikọ̀ ogun méjèèjì pàdé, (ó şẹ̀lẹ̀) pẹ̀lú iyònda Allāhu. Àti pé nítorí kí Ó lè şàfi hàn àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo ni.

أَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَن بَاءَ
بِسَخَطٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا وَهُ جَهَنَّمَ وَيَسَّسَ
الْمَصِيرُ ﴿١٦٢﴾

هُم دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا
يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ
فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِن قَبْل لَفِي
ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١٦٤﴾

أَوَلَمْآ أَصَبْتُمْ مَّصِيبَةً قَدْ أَصَبْتُمْ
مِّثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
أَنفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

وَمَا أَصَبَكُمْ يَوْمَ التَّقَى الْجَمْعَانِ
فَيَاذَنَ اللَّهُ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾

167. (Ó tún rí bèḗ) nítorí kí Ó lè ṣàfi hàn àwọn tó ṣòḗ-ṣèlu (nínú àwọn mùsùlùmí). (Àwọn onígbaḡbò òdodo) sì sọ fún wọn pé: “È máa bò, kí á lọ jagun sí ojú-òṅà Allāhu tàbí ẹ wá dáàbò bo ẹmí ara yín.” Wọn wí pé: “Àwa ibá mọ ogun-ún jà àwa ibá tẹlẹ yín.” Wọn súnmọ àìgbàḡbò ju ìgbàḡbò ní ojọ yẹn. Wọn ñ fi ẹnu wọn sọ ohun tí kò sí nínú ọkàn wọn. Allāhu sì nímò jùlọ nípa ohun tí wọn ñ fi pamọ.

168. Àwọn tó sọ nípa àwọn ọmọ iyá wọn (tó kú s’ójú ogun ẹ̀sìn) pé – tí àwọn sì jòkòò kalẹ̀ sílẹ̀ (ní tiwọn)-, “Tí ó bá jẹ̀ pé wọn tẹ̀lẹ̀ tiwa ni, wọn ibá tí pa wọn.” Sọ pé: “È yekú dànù fún ẹmí yín tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.”

169. È má ṣe lérò pé òkú (iyà) ni àwọn tí wọn pa sí ojú-òṅà Allāhu, bí kò ṣe pé aláàyè (ẹni ikẹ) ni wọn. Wọn sì ñ pèsè ìjẹ-ìmu fún wọn lódò Olúwa wọn.¹

170. Wọn ñ dunnú sí ohun tí Allāhu fún wọn nínú oore-àjùlọ Rẹ̀. Wọn sì ñ yò fún àwọn tí kò tí ì pàdé wọn nínú àwọn tí wọn fi sílẹ̀ pé: “Kò sí ipáyà fún wọn. Wọn kò sì níí banújé.”

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمِيذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾

الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرِعُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَزِّقُونَ ﴿١٦٩﴾

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

¹ 1. È wo itosẹ-òrọ̀ sūrah al-Baqarah; 2:154.

171. Wọn ní bá wọn yò fún iké àti oore-àjùlò (tí n̄ dúrò dè wọn) lódò Allāhu. Àti pé dájúdájú Allāhu kò ní fi ẹsan àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo ráre.

172. (Àwọn ni) àwọn tó jépe Allāhu àti Òjìṣẹ̀ lẹyìn ìgbà tí wọn ti f'ara gbogbẹ̀. Ẹsan n̄lá wà fún àwọn tó ẹ re re, tí wọn sì bèrù (Allāhu) nínú wọn.

173. (Àwọn ni) àwọn tí àwọn èniyàn wí fún pé: “Wọn mà ti kóra jọ dè yín, nítorí nàà ẹ bèrù wọn.” (Ẹyi) lékún ìgbàḡbọ̀ òdodo wọn. Wọn sì sọ pé: “Allāhu tó fún wa. Ó sì dára ni Alámòdójútó.”

174. Nítorí nàà, wọn padà délé pèlú iké àti oore-àjùlò láti òdò Allāhu. Aburú kan kò sì kàn wọn. Àti pé wọn (ṣiṣẹ̀) tọ̀ iyónú Allāhu. Allāhu sì ni Olóore n̄lá.

175. Dájúdájú iyen ni Ẹ̀sù, tí ó n̄ fi àwọn ọ̀rẹ̀ rẹ̀ dẹ̀rù bà yín. Nítorí nàà, ẹ má ẹ̀ bèrù wọn. Kí ẹ̀ sì bèrù Mi tí ẹ̀ bá jẹ̀ onígbaḡbọ̀ òdodo.

176. Má ẹ̀ jẹ̀ kí àwọn tí n̄ sáré kó sínú àìgbàḡbọ̀ kó ibànújẹ̀ bá ọ̀. Dájúdájú wọn kò lè kó ìnira kan kan bá Allāhu. Allāhu kò fẹ̀ kí ìpín kan nínú oore wà fún wọn ní ọ̀run (ni); iyà n̄lá sì n̄ bẹ̀ fún wọn.

*يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٢﴾

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿١٧٣﴾

فَأَنْقَلِبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّ لَهُمْ سُوءٌ وَأَتَّبِعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿١٧٤﴾

إِنَّمَا ذَلِكَ الشَّيْطَانُ يَخْوَفُ أَوْلِيَآءَهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾

وَلَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسْرِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنْ يَصُرُوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ اللَّهُ أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حِطًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٧٦﴾

177. Dájúdájú àwọn tó fi igbàgbó òdodo ra àìgbàgbó,¹ wọn kò lè kó ìnira kan kan bá Allāhu. Iyà eḷéta-eléro sì wà fún wọn.¹

178. Kí àwọn tó ṣàì gbàgbó má ṣe lérò pé bí A ṣe ní lọra fún wọn jẹ oore fún wọn. A kàn ní lọra fún wọn nítorí kí wọn lè lékún nínú èṣẹ̀ ni. Iyà tí í yẹpẹ̀yẹ̀ ẹ̀dá sì wà fún wọn.

179. Allāhu kò níí gbé àwọn onígbàgbó òdodo jù sílẹ̀ lórí ohun tí ẹ̀ wà lórí rẹ̀ (níbí àìmọ̀ onígbàgbó òdodo lọtò yàtò sí ṣọ̀bẹ̀-ṣẹ̀lu) tití Ó máa fi ya ẹnì burúkú sọtò kúrò lára ẹnì dáadáa. Allāhu kò sì níí fi ìmọ̀ ikòkò mò yín, ṣùgbón Allāhu yòò ṣẹ̀ṣà ẹnì tí Ó bá fẹ̀ nínú àwọn Òjísẹ̀ Rẹ̀. Nítorí nàà, ẹ̀ gbàgbó nínú Allāhu àti àwọn Òjísẹ̀ Rẹ̀. Tí ẹ̀ bá gbàgbó ní òdodo, tí ẹ̀ sì bèrù (Allāhu), ẹ̀san níá yó sì wà fún yín."

180. Kí àwọn tó ní ṣahun pèlú ohun tí Allāhu fún wọn nínú oore-àjùlò Rẹ̀ má ṣe lérò pé oore ni fún wọn, bí kò ṣe pé aburú ni fún wọn. A ó fí ohun tí wọn fi

إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَصُرُوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُحْمِلُ لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نَحْمِلُ لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٧٨﴾

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ عَلَىٰ الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيٰ مِنْ رُّسُلِهِ مَن يَشَاءُ فَتَمَامُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۚ وَإِن تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٧٩﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخُلُوا بِهِ يَوْمَ

¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn mú àìgbàgbó, wọn ju igbàgbó òdodo sílẹ̀.

¹ 1. Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni òpìn àwọn Ànábì Ọ̀lọ̀hun. Kò sì sí Òjísẹ̀ Allāhu mò lẹ́yìn òpìn àwọn Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá wọn -. Bí ẹnì kan bá tún pe ara rẹ̀ ní "òjísẹ̀ Ọ̀lọ̀hun" ní àsikò yíí, òpùrò asòpòkùn sèsìn ni. Ẹ̀ tún wo sūrah al-Jinn; 72:26-28.

ṣahun kọ wọn lórùn ní Ọjọ Àjínḡde. Ti Allāhu sì ni ogún àwọn sánmọ àti ilẹ̀. Allāhu sì ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ̀ ní ẹ̀ ní ẹ̀ ní ẹ̀.

181. Allāhu kúkú ti gbọ ọrọ àwọn tó wí pé: “Dájúdájú aláìní ni Allāhu, àwa sì ni ọlọrọ.” A máa ṣàkọsilẹ̀ ohun tí wọn wí àti pípa tí wọn pa àwọn Ànábì lài lẹ̀tọ̀. A sì máa sọ pé: “Ẹ̀ tọ̀ iyà Iná jónijóni wò.”

182. Iyẹn (rí béẹ̀) nítorí ohun tí ọwọ̀ yín tì síwájú. Àti pé dájúdájú Allāhu kò níí ẹ̀ àbòsí fún àwọn ẹ̀rú (Rẹ̀).

183. Àwọn tó wí pé: “Dájúdájú Allāhu ṣàdéhùn fún wa pé a ò gbọdọ̀ gba Ọ̀jísẹ̀ kan gbọ̀ títí ó máa fí mú ẹ̀ran sàráà kan wá fún wa tí iná (àtòrunwá) yóò fí lánu.” Sọ pé: “Dájúdájú àwọn Ọ̀jísẹ̀ kan ti wá ba yín síwájú mi pẹ̀lú àwọn ẹ̀rì to yanjú àti èyí tí ẹ̀ wí (yí), nítorí kí ni ẹ̀ fi pa wọn tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo?”

184. Tí wọn bá pè ọ̀ ní ọ̀pùrọ̀, wọn kúkú ti pe àwọn Ọ̀jísẹ̀ tó síwájú ẹ̀ ní ọ̀pùrọ̀. Wọn wá pẹ̀lú àwọn ẹ̀rì tó yanjú, ipín-ipín Tírá àti Tírá tó ń tànmọ̀lẹ̀ sí ọ̀rọ̀ ẹ̀sin.¹¹

الْقَيْمَةِ ۖ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ۗ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨١﴾

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّذِيْنَ قَالُوْا اِنَّ اللّٰهَ
فَقِيْرٌ وَّحْنُ اَعْيَابٌ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوْا
وَقَتْلُهُمُ الْاَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَتَقُوْلُوْا
ذُوْقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴿١٨٢﴾

ذٰلِكَ بِمَا قَدَمْتُمْ اَيْدِيَكُمْ وَاَنْ اللّٰهَ
لَيْسَ بِظَلّٰمٍ لِّلْعٰبِدِ ﴿١٨٣﴾

الَّذِيْنَ قَالُوْا اِنَّ اللّٰهَ عٰهَدَ اَيْنَا اَلَّا
نُؤْمِنُ لِرَسُوْلٍ حَتّٰى يٰتِيْنَا بِقُرْاٰنٍ
تَّاكُلُهٗ النَّارُ ۗ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رُسُلٌ
مِّنْ قَبْلِى بِالْبَيِّنٰتِ وَاِلٰذِى فُلْتُمْ فَلِمَ
قَتَلْتُمُوْهُمْ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٨٤﴾

فَاِنْ كَذَّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَ رُسُلٌ مِّنْ
قَبْلِكَ جَاۗءُوْ بِالْبَيِّنٰتِ وَالزُّبُرِ
وَالْكِتٰبِ الْمُنِيْرِ ﴿١٨٥﴾

¹ 1. Àpẹ̀rẹ̀ fún ipín-ipín Tírá ni suhf 'lbrōhīm àti suhf Mūsā. Àpẹ̀rẹ̀ fún Tírá tó ń tànmọ̀lẹ̀ sí ọ̀rọ̀ ẹ̀sin ni az-Zabūr, at-Taorāh, al-'Injil àti al-Kur'ān Aláṣọ̀n-ònlẹ̀.

185. Èmí kòòkan ló máa tọ ikú wò. A ó sì san yín ní ẹsan yín ní ẹkúnreré ní Ojọ Àjìndé. Nítorí náà, ẹnikéni tí A bá mú jinnà tefé sí Iná, tí A sì mú wọ inú Ogbà Ìdẹra, ó kúkú ti jèrè. Kí sì ni ìgbésí ayé bí kò ẹ ìgbádùn ẹtàn.

186. Dájúdájú A ó máa dan yín wò nínú dúkiá yín àti ẹmí yín. Dájúdájú ẹyin yóó máa gbọ ọpọlọpọ ọrọ ìpalára láti ọdọ àwọn tí A fún ní tírà síwájú yín àti àwọn ọşẹbọ. Tí ẹyin bá ẹ sùùrù, tí ẹ sì bẹrù (Allāhu), dájúdájú iyẹn wà nínú àwọn ìpinnu ọrọ tó pọn dandan.

187. (È rántí) nígbà tí Allāhu gba àdéhùn àwọn tí A fún ní tírà pé ẹ gbọdọ ẹ àlàyè rẹ fún àwọn èniyàn, ẹ ò sì gbọdọ fi pamọ. Wọn sì jù ú sẹyin lẹyin wọn. Wọn sì tà á ní owó kékeré. Nítorí náà, ohun tí wọn n tà mà sì burú (níyà).

188. È má ẹ lérò pé àwọn tó n dunnú sí ohun tí wọn ẹ (ní àdàa máa là nínú iyà). Wọn sì nífẹẹ sí kí àwọn (èniyàn) máa yín wọn fún ohun tí wọn kò ẹ (níşẹ rere). Nítorí náà, ẹ má ẹ rò wọn ro ìgbàlà níbi iyà. Iyà ẹlẹta eléro sì wà fún wọn.

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّقُونَ
أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحِرَ عَنِ
النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ ﴿١٨٥﴾

*لَتُؤْتُوا فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
مِن قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذَى
كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ
مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

وإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا
تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ
وَاشْتَرَوْا بِهِ تَمَتًّا قَلِيلًا فَبَيِّنَّا مَا
يَكْتُمُونَ ﴿١٨٧﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُوتُوا
وَيُحِبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا
تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨٨﴾

189. Ti Allāhu ni ijoba àwọn sánmò àti ilẹ̀. Allāhu si ni Alágbára lóri gbogbo ñhkan.

190. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú ìṣẹ̀dá àwọn sánmò àti ilẹ̀, ìtẹ̀lẹ̀ntẹ̀lé òru àti ọ̀sán; (àmì wà nínú wọn) fún àwọn onílàákàyè.¹

191. Àwọn tó ń rántí Allāhu ní ìnàró, ìjókòò àti ní ìdùbúlẹ̀; tí wọn ń ronú sí ìṣẹ̀dá àwọn sánmò àti ilẹ̀, (wọn sí ń sọ pé:) “Olúwa wa, Ìwọ kò ṣẹ̀dáà èyí pẹ̀lú irọ̀. Mímọ̀ ni fún Ọ. Nítórí náà, ọ̀ọ wa níbí iyà Iná.

192. Olúwa wa, dájúdájú ẹ̀nikẹ̀ni tí O bá mú wọ inú Iná, O ti dójú tí í. Kò sì ní sí àwọn olùrànlọ̀wọ̀ fún àwọn alágbòsí.

193. Olúwa wa, dájúdájú àwa gbọ olùpèpè kan tó ń pe (ipè) sí ibi ìgbàgbọ̀ pé: “È gba Olúwa yín gbọ̀.” A sì gbàgbọ̀ ní òdodo. Olúwa wa, nítórí náà, forí àwọn ẹ̀ṣẹ̀ wa jìn wá, kí O sì pa àwọn àṣìṣe wa rẹ̀, kí O sì pa wá pẹ̀lú àwọn ẹ̀ni rere.

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٩﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَأَخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِّأُولِي
الْأَلْبَابِ ﴿١٩٠﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وُقُودًا
وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ
هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ ﴿١٩١﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ
أَخْرَجْتَهُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾

رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي
لِلْإِيمَنِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَءَامَنَّا
رَبَّنَا فَاعْفُ رَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا
سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿١٩٣﴾

¹ 1. È wo ìṣẹ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:164.

194. Olúwa wa, fún wa ní ohun tí O ṣàdéhùn rẹ̀ fún wa lórí (ahón) àwọn Òjìṣẹ̀ Rẹ̀. Má sì ẹ̀e dójú tí wá ní Ojọ̀ Àjìnde. Dájúdájú l'wọ̀ kì í yapa àdéhùn.”

195. Olúwa wọn sì jépè wọn pé: “Dájúdájú Èmi kò ní fi iṣẹ̀ oníṣẹ̀ kan nínú yín ráre; oḱùnrin ni tàbí obìnrin, ara kan náà ni yín (níbi ẹ̀san). Nítórí náà, àwọn tó gbé (ilú wọn) jù sílẹ̀, tí wọn lé jáde kúrò nínú ilú wọn, tí wọn sì fi ìnira kàn wọn ní ojú-òná Mi, wọn jagun ẹ̀sìn, wọn sì pa wọn, dájúdájú Èmi yóò bá wọn pa àwọn àṣiṣe wọn rẹ̀, Èmi yó sì mú wọn wọ̀ inú àwọn Ogbà Ìdèrà tí àwọn odò ń ṣàṅ ní ìsàlẹ̀ rẹ̀. (Ó jé) ẹ̀san láti ọ̀dọ̀ Allāhu. Ní ọ̀dọ̀ Allāhu sì ni ẹ̀san dáadáa wà

196. Má ẹ̀e gba ẹ̀tàn pèlú ìgbòkè-gbodò àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀ nínú ilú.

197. Ìgbádùn díẹ̀ (lè wà fún wọn), léyìn náà iná Jahanamọ̀ ni ibùgbé wọn. Ibùgbé náà sì burú.

198. Sùgbón àwọn tó bèrù Olúwa wọn, àwọn Ogbà Ìdèrà tí àwọn odò ń ṣàṅ ní ìsàlẹ̀ rẹ̀ ń bẹ̀ fún wọn. Olùṣegbére ni wọn nínú rẹ̀. Ibùdésí kan ni láti ọ̀dọ̀ Allāhu. Ohun tí ń bẹ̀ l'ọ̀dọ̀ Allāhu sì lóore jùlọ̀ fún àwọn ẹ̀ni rere.

رَبَّنَا وَعَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا
تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ
الْمِيعَادَ ﴿١٩٤﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ
عَمَلَ عَمِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَىٰ
بَعْضُكُمْ مِّنْ بَعْضٍ فَأَلَّذِينَ هَاجَرُوا
وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُوذُوا فِي سَبِيلِي
وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ
سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ
وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

لَا يَغُرَّتْكَ تَفَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي
الْبَلَدِ ﴿١٩٦﴾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ
الْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾

لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
نُزُلًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ
لِّلْآبَرَارِ ﴿١٩٨﴾

199. Dájúdájú ó n bẹ nínú àwọn onítírà ẹni tó gbàgbọ nínú Allāhu, àti ohun tí A sòkalẹ fún yín àti ohun tí A sòkalẹ fún wọn; wọn n páyà Allāhu, wọn kí í ta àwọn ọrọ Allāhu ní owó kékeré. Àwọn wònyẹn ní ẹsan lódò Olúwa wọn. Dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi ịṣírò-ịṣẹ.¹

200. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ ẹ sùúrù, ẹ pàrọwà sùúrù, ẹ ẹ ọ bodè ilú yín (látí lè dèná àwọn ọmọ-ogun ọtá ẹsin). Kí ẹ sì bẹrù Allāhu nítorí kí ẹ lè jèrè.

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ
خَشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ
رَبِّهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا
وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọrọ àyah 110 fún àgbóyé àyah yíí.

Suuratun-Nisaa' النساء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Èyin èniyàn, ẹ bẹ̀rù Olúwa yín, Èni tí Ó ẹ̀dà yín láti ara ẹ̀mí ẹ̀yọ kan (iyẹn, Ànábì Ādam). Ó sì ẹ̀dà aya rẹ̀ (Hawā') láti ara rẹ̀. Ó fón ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀kùnrin àti obìnrin jáde láti ara àwọn méjèjì. Kí ẹ̀ sì bẹ̀rù Allāhu, Èni tí ẹ̀ n fi bẹ̀ ara yín. (È ẹ̀) okùn-ibí. Dájúdájú Allāhu n jẹ̀ Olùṣọ̀ lórí yín.

2. È fún àwọn ọ̀mọ̀ ọ̀rukàn ní dúkiá wọn.¹ È má ẹ̀ fi n̄nkan dáadáa pààrọ̀ n̄nkan burúkú.² È sì má ẹ̀ jẹ̀ dúkiá wọn mọ̀ dúkiá yín; dájúdájú ó jẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ tó tóbí.¹

3. Tí ẹ̀ bá páyà pé ẹ̀ ò ní ẹ̀ ẹ̀ déédé nipa (fifẹ̀) ọ̀mọ̀ ọ̀rukàn,¹ ẹ̀ fẹ̀ ẹ̀ni tó lẹ̀tọ̀ si yín nínú àwọn obìnrin; méjì tàbí méta tàbí méré.² Ẹ̀gbọ̀n tí ẹ̀ bá páyà pé ẹ̀ ò ní ẹ̀ ẹ̀ déédé, (ẹ̀ fẹ̀) ẹ̀yọ kan tàbí ẹ̀rúbinrin yín. Iyẹn súnmọ̀ jùlọ̀ pé ẹ̀ ò ní ẹ̀ ẹ̀ sàbòsí.¹¹

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي
خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا
رَوْحَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا
وِنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ
وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ
رَقِيبًا

وَعَائِلُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَبَدَّلُوا
الْحَيِّتِ بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ
إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا

وَإِنْ حِفْتُمْ إِلَّا تَقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ
فَأَنْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ
مَتَىٰ وَتِلْكَ وَرَبْعٌ فَإِنْ حِفْتُمْ إِلَّا

¹ 1. Iyẹn nígbà tí ọ̀mọ̀ ọ̀rukàn bá bálágà, tí ó sì ní ọ̀yẹ̀ àmójútó dúkiá náà fúnra rẹ̀. 2. Bí àpèrẹ̀, èyí n̄ ẹ̀ṣẹ̀ nígbà tí alágbàtọ̀ ọ̀mọ̀-ọ̀rukàn bá fi dúkiá kan tó dára nínú àwọn dúkiá ọ̀mọ̀ ọ̀rukàn pààrọ̀ dúkiá tirẹ̀ tí kò dára mọ̀ ọ̀n lówó. Allāhu sì ẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀sì yí ní èwòwò.

¹¹ 1. Bí àpèrẹ̀, kí ẹ̀ni tí ó n̄ mójútó ọ̀mọ̀ ọ̀rukàn obìnrin nífẹ̀ láti fẹ̀ ọ̀mọ̀binrin náà lẹ̀yín tí ó bálágà tán, àmọ̀ ọ̀kùnrin náà kò láti fún un ní sòdaakí rẹ̀ nítorí pé, ó mọ̀ bí ogún ọ̀mọ̀binrin náà ẹ̀ tó ní iye. 2. Kíyẹ̀ sí i, àgbọ̀yé “méjì” ní pé “fẹ̀

4. E fun awon obinrin ni sòdaàkí wòn tó jẹ ọran-anyàn ní tọkàn-tọkàn. Tí wòn bá sì fi inú dídùn yònda kiní kan fún yín nínú rẹ, ẹ jẹ ẹ pèlú ìrọ̀rùn àti ìgbádùn.

5. E má ẹ kó dúkiá yín tí Allāhu fí ẹ gbẹmiiró fún yín lé awon aláilóye lówó. E pèsè ije-ìmu fún wòn nínú rẹ, kí ẹ sì raşọ fún wòn. Kí ẹ sì máa sòrọ dáadáa fún wòn.

تَعَدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا ﴿٢٤﴾

وَأَتُوا النِّسَاءَ صِدْقَتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِن طِبَنَ
لَكُمْ عَن شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا
مَّرِيئًا ﴿٢٥﴾

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي
جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَمًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا
وَأَكْسُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا
مَّعْرُوفًا ﴿٢٦﴾

méjì”, àgbóyé “mèta” ni pé “fẹ mèta”, àgbóyé “mèrin” sì ni pé, “fẹ mèrin”. Àgbóyé ọ̀rọ̀ àşọ̀pọ̀ “wa” tó sí jẹyọ làààrin “moṭhnā wa thulātha wa rubā” ni “ṭābī”. Iyẹn ni pé, “fẹ méjì ṭābī mèta ṭābī mèrin”. Níwòn ìgbà tí o ò bá gbọ “méjì” yé sí “fẹ méjì papọ ní ọjọ kan náà”, tí o ò gbọ “mèta” yé sí “fẹ mèta papọ ní ọjọ kan náà”, tí o ò sí gbọ “mèrin” yé sí “fẹ mèrin papọ ní ọjọ kan náà”, o ò gbọdọ gbọ “moṭhnā wa thulātha wa rubā” yé sí “fẹ mèsàn-án” iyẹn, nípasẹ lílo ọ̀rọ̀-àşọ̀pọ̀ “àti” fún şíşíró méjì, mèta àti mèrin papọ mọra wòn. Má sì ẹ sòrọ ní isòrọ awon aláimọkan nípa síşọ pé, “mẹ ni Ọlọhun wí”. Wòn ní parọ mọ Allāhu ni. Allāhu kò sọ “mẹ”. Àwọn ni iyà “mẹ” ní wù ú jẹ. Bákan náà, má ẹ korò ojù sí fifẹ iyawó dé orí méjì ṭābī mèta ṭābī mèrin fún ẹnì tí ó fẹ máa gbé bùkàtà púpọ. Ọkọ lè jẹbi ẹşun àişe déédéé, kòdà kó jẹ oniyawó kan pére, níwòn ìgbà tí ó bá ti jẹ ahun, aláìbikàtà ṭābī alápámáşişẹ ọkúnrin. Wòóore! Pèlú àyàh yìí, mèrin lòpin òhàkà àpapọ iyawó tó lè wà nípọ iyawó fún mùşùlùmí eyọ kan. Ọfin t’ó rọ mọ òhàkà àpapọ iyawó Ànābì - kí ikẹ àti ọlā Allāhu máa bá a - ni sūrah al-’Ahazāb; 33: 50 - 52. Ọfin náà ló fún Ànābì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlā Allāhu máa bá a - ní ẹtọ láti fẹ kojá mèrin. Kò dojù rú rará. Al-hamdu lillāh. Láti ọdọ omọ Şihāb, dájúdájú ó gbọ pé dájúdájú Ọjįşẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọlā Allāhu máa bá a - sọ fún ọkúnrin kan láti idilẹ Thakíf tí ó gba ‘Islām, tí iyawó rẹ sí jẹ mewaáa ní àşìkò tí ó gba ‘Islām pé, “Mú mèrin nínú wòn, kí o sì kọ àwọn yòókù sílẹ.” (Muwattọ’u Imām Mōlik, Musnad Şāfī’iy, Sunan Baehakiy àti Şoḥīthu bn Hibbān)

6. E dán àwọn ọmọ òrukàn wò¹ tí tí wọn yóò fi dàgbà wọ ẹnì tí ò lè ẹ ẹgbéyàwó.² Tí ẹ bá sì ti rí òye lára wọn, kí ẹ dá dúkiá wọn padà fún wọn. E ò gbọdò jẹ dúkiá wọn ní ijẹ àpà àti ijẹkúje kí wọn tó dàgbà. Ẹni tí ó bá jẹ ọlórò, kí ó mójú kúrò (níbẹ). Ẹni tí ó bá jẹ aláíní, kí ó jẹ nínú rẹ ní ọ̀nà tó dára. Nítorí nàà, tí ẹ bá fẹ dá dúkiá wọn padà fún wọn, ẹ pe àwọn ẹlẹrìí sí wọn. Allāhu sì tó ní Olùṣírò.¹

7. Àwọn ọkúnrin ní ipín nínú ohun tí òbí méjèèjì àti ẹbí fi sílẹ. Àti pé àwọn obinrin nàà ní ipín nínú ohun tí òbí méjèèjì àti ẹbí fi sílẹ. Nínú ohun tó kéré nínú rẹ tàbí tó pọ; (ó jẹ) ipín tí wọn ti pín (tí wọn ti Ẹadáyánrì rẹ fún wọn).

وَأَبْتَلُوا أَلْتَيْمَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ
فَإِنْ ءَانَسْتُمْ مِّنْهُمْ رُّشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ
أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا
أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا
فَلْيَسْتَعْفِفْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ
بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ
فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٦﴾

لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ
وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ
الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ
نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, ẹ kókọ fi diẹ tó kéré gan-an lé e lówọ nínú ogún rẹ tó jẹ ohun àmúṣọrò, kí ẹ wo bí ó ẹ máa ẹ àmójútó rẹ. 2. “eni tí ó lè ẹ ẹgbéyàwó” ni ẹnì tí ó ti di ọmọkúnrin tàbí ẹnì tí ó ti di ọmọbinrin. Irú ọmọ nàà ni a oò sọ nípa rẹ pé, “ó ti bàlágà”. Ẹni tí ó = ti bàlágà ni ẹnì tí ó lè ẹ ẹgbéyàwó. Ẹni tí ó ti bàlágà sì ni ẹnì tí ó ti kúrò nípọ ọmọdé. Ẹni tí ó ti bàlágà sì ni ẹnì tí wọn ti la àwọn isẹ ẹsin bọ lórùn “mukallaḥ”. Nípa bẹẹ, bí ó bá ẹ isẹ rere, ó máa gba ẹsan rẹ. Bí ó bá sì ẹ isẹ aburú, ó máa gba ẹsan rẹ. Kí wá ni àwọn àmì tí ẹsin ’Islām gbékalẹ fún bíbàlágà ọmọdé? Ohun ni iwọnyí: (1) Dída àtọ ọmọnyu sára yálà láti ojú-oorun tàbí láti ojú-ayé nípasẹ oorun ifẹ tàbí ní ọ̀nà mílrán, (2) tàbí híhu irun abẹ, (3) tàbí kí ọjọ orí ẹnì wọ ọdún méjèédógún pèlú ò̀nkà oṣù ’Islām, (4) tàbí kí obinrin bẹrẹ ñhkan oṣù rẹ (héélà), (5) tàbí kí obinrin ní oyún. Èyíkéyíí tí ó bá kókọ ẹlẹ nínú àwọn ñhkan márààrún wọnyí ti sọ ọmọdé di àgbà (ẹnì tí ó bàlágà).

8. Nígbà tí àwọn ẹbí, àwọn ọmọ òrukàn àti àwọn m̀ẹ̀kúnnù bá wà ní (ijókòó) ogún pípín, ẹ́ fún wọn nínú rẹ̀ (şíwájú kí ẹ́ tó pín ogún), kí ẹ́ sì sòrò dáadáa fún wọn.

9. Àwọn (olùpíngún àti alágbàwò-ọmọ-òrukàn) tí ó bá jẹ́ pé àwọn nàa máa fi ọmọ wéwé sílẹ̀, tí wọn sì n páyà lóri wọn, kí wọn yáa bèrù Allāhu. Kí wọn sì máa sòrò dáadáa (fún ọmọ òrukàn).

10. Dájúdájú àwọn tó n jẹ́ dúkiá ọmọ òrukàn pẹ̀lú àbòsì, Iná kúkú ni wọn n jẹ́ sínú ikùn wọn. Wọn sì máa wọ inú Iná tó n jó.

11. Allāhu n sọ àsojòlẹ̀ (òfin) fún yín nípa (ogún tí ẹ́ máa pín fún) àwọn ọmọ yín; ti ọkùnrin ni irú ipín ti obìnrin méjì. Tí wọn bá sì jẹ́ obìnrin (nikan), méjì sókè, tiwọn ni idá méjì nínú idá m̀ẹ̀ta ohun tí (òkú) fi sílẹ̀. Tí ó bá jẹ́ obìnrin kan soşo, idajì ni tirẹ̀. Ti òbí rẹ̀ méjèjèjì, idá kan nínú idá m̀ẹ̀fà ni ti ikòòkan àwọn méjèjèjì nínú ohun tí òkú fi sílẹ̀, tí ó bá ní ọmọ láyé. Tí kò bá sì ní ọmọ láyé, tí ó sì jẹ́ pé àwọn òbí rẹ̀ méjèjèjì l'ó máa jogún rẹ̀, idá kan nínú idá m̀ẹ̀ta ni ti iyá rẹ̀. Tí ó bá ní arákùnrin (tàbí arábìnrin), idá kan nínú idá

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ
وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴿٨﴾

وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ
ذُرِّيَّةً ضِعَفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ
ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا
وَيَصِلُونَ سَعِيرًا ﴿١٠﴾

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ
حِظِّ الْأُنثِيَّاتِ فَإِن كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ
أَنْتَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِن كَانَتْ
وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلَا يُورِثُهُ لِكُلِّ
وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن كَانَ
لَهُ وَلَدٌ فَإِن لَّمْ يَكُن لَّهُ وَلَدٌ وَوَرِثَتْهُ
أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الثُّلُثُ فَإِن كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ
فَلَأُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوصَى
بِهَا أَوْ ذَيْنَ ءَأَبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا

mẹfà ni ti iyá rẹ, lẹyìn àsoṣòlẹ tí ó sọ tàbí gbèsè. Àwọn bàbá yín àti àwọn ọmọkùnrin yín; èyìn kò mọ èwo nínú wọn ló máa mú ànfààní ba yín jùlọ. (Ìpín) ọran-anyàn ni láti ọdọ Allāhu. Dájúdájú Allāhu n jẹ Onímọ, Ọlọgbọn.

12. Ti yín ni ilàjì ohun tí àwọn iyawó yín fi sílẹ, tí wọn kò bá ní ọmọ. Tí wọn bá sì ní ọmọ, ti yín ni idá kan nínú idá méréin ohun tí wọn fi sílẹ, lẹyìn àsoṣòlẹ tí wọn sọ tàbí gbèsè. Ti wọn sì ni idá kan nínú idá méréin ohun tí ẹ fi sílẹ, tí èyìn kò bá ní ọmọ láyé. Tí ẹ bá ní ọmọ láyé, idá kan nínú idá méjọ ni ti wọn nínú ohun tí ẹ fi sílẹ lẹyìn àsoṣòlẹ tí ẹ sọ tàbí gbèsè. Tí ọkùnrin kan tàbí obinrin kan tí wọn fé jogún rẹ kò bá ní òbí àti ọmọ, tí ó sì ní arákùnrin kan tàbí arábinrin kan, idá kan nínú idá mẹfà ni ti ikòṣokan àwọn méjèjè. Tí wọn bá sì pò ju bèbẹ lọ, wọn yòò dìjọ pín idá kan nínú idá méta, lẹyìn àsoṣòlẹ tí wọn sọ tàbí gbèsè, tí kò ní jẹ ìpalára. Àsoṣòlẹ (òfin) kan ni láti ọdọ Allāhu. Allāhu sì ni Onímọ, Aláfaradà.

13. Iyẹn ni àwọn ọnu-ààlà (tí) Allāhu (gbékalẹ fún ogún pípín). Ènikéni tí ó bá sì tẹlẹ ti Allāhu àti Ọjísẹ Rẹ, (Allāhu) yòò mú un wọ inú àwọn Ọgbà Ìdẹra kan tí

تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفَعًا فَرِيضَةً
مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

*وَأَنتُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ
لَمْ يَكُن لَّهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ
فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ
يُوصِينَ بَهَا أَوْ دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا
تَرَكَنَّ إِنْ لَمْ يَكُن لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ
لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ
بَعْدِ وَصِيَّتِ نِصْفًا أَوْ دَيْنٍ وَإِنْ
كَانَ رَجُلٌ يَرِثُ كَلَلَةً أَوْ امْرَأَةً وَلَهُ
أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا
السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ
فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثَّلَاثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِ
يُوصَى بَهَا أَوْ دَيْنٍ غَيْرِ مُصَارَةٍ وَصِيَّةً
مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿١٢﴾

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ

àwọn odò n şan ní isàlè rẹ.
Olùşegbére ni wọn nínú rẹ. Iyẹn
sì ni èrènjẹ nílá.

14. Ènikèni tí ó bá sì yapa (àşẹ)
Allāhu àti Òjìşẹ Rẹ, tí ó sì n tayo
àwọn ẹnu-ààlà tí Allāhu
gbékalẹ, (Allāhu) yòò mú un wọ
inú Iná kan. Olùşegbére ni nínú
rẹ. Iyà tí í yẹpẹrẹ èdá sì n bẹ
fún un.¹¹

15. Àwọn tó n şe siná nínú
àwọn obinrin yín, ẹ wá ẹlẹrìí
mẹrin nínú yín tí ó máa jẹrìí lé
wọn lórí. Tí wọn bá jẹrìí lé wọn
lórí, kí ẹ dè wọn mọ inú ilé tífí
ikú yóò fi pa wọn tàbí (títí)
Allāhu yóò fi gbé ọ̀nà (ìjìyà) kan
kalẹ fún wọn.¹¹¹

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ
الْقَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾

وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ
حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ
عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٤﴾

وَالَّتِي يَأْتِيَنَّ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَائِكُمْ
فَأَسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةٌ مِّنكُمْ فَإِنْ
شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى
يَتَوَقَّفَهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ
سَبِيلًا ﴿١٥﴾

¹ 1. Kíyè sí i, kò bá òfin 'Islām mu láti pín ogún ara ẹni sílẹ. Àti pé bí èniyàn kò bá tí i kú, dúkiá rẹ kò ì di ogún fún ẹni kan kan. Bákan náà, kí ẹnikèni má şe lérò pé tí òun bá ti ka àwọn àyah ogún pípín, òun ti nímò nípa ogún pípín niyẹn. Rára o. Èniyàn gbódò ka àwọn tírá tí àwọn onímò ẹsin 'Islām fi şàlàyé nípa ogún pípín. Fómúlà nikan ni àwọn àyah ogún pípín jẹ, bí a şe máa lo àwọn fómúlà náà wà nínú àwọn tírá ogún pípín.

¹¹ 1. Èyí ni òfin àkòkò lórí idiyàjẹ onísínà obinrin tó ti ní yìgì lórí rí. Léyìn náà, òfin lílẹ onísínà lókò pa dé lórí ẹni tí ó bá şe siná léyìn tí ó ti şe nikāh rí, yálá obinrin tàbí ọkúnrin. Èyí sì ni ọ̀nà miiran tí Allāhu mú wá lórí ahọ̀n Òjìşẹ Rẹ - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Òfin àkòkò yẹn "títí onísínà adelébo àti abilékò obinrin mọ̀nú ilé d'ọjò ikú" ni àwọn kògbédè-ò-gbékèé n lò fún ẹhá (hijāb) àwọn obinrin mùsùlùmí. Ọ̀rọ̀ kò sì rí bẹjẹ. Ọ̀tò ni àyah idiyàjẹ onísínà bíi tinú sūrah an-Nūr; 24:2, ọ̀tò sì ni àyah ẹhá (hijāb) bíi tinú sūrah an-Nūr; 24:31 àti sūrah al-'Ahzāb; 33:59.

16. Àwọn méjì tí wọn ɛe síná nínú yín, kí ẹ (fi ẹnu tàbí ọwọ) bá wọn wí.¹ Tí wọn bá sì ronú pìwàdà, tí wọn ɣàtúnɣe, kí ẹ mójú kúrò lára wọn. Dájúdájú Allāhu ń jẹ Olùgba-ìronúpiwàdà, Àṣàkẹ- ọrun.!

وَالَّذَانِ يَأْتِيَنِهَا مِنْكُمْ فَأَازُوهُمَا فَإِن تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا ﴿١٦﴾

17. Ìronúpiwàdà tí Allāhu yóò gbà ni ti àwọn tó ń ɛe iṣe aburú pèlú àimòkan.¹ Lẹyin nàà, wọn ronú pìwàdà láipé (iyen ṣiwájú ọjọ ikú wọn). Àwọn wònyí ni Allāhu yóò gba ìronúpiwàdà wọn. Allāhu sì ń jẹ Onímò, Ọlògbón.^{II}

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾

18. Kò sí ìronúpiwàdà fún àwọn tó ń ɛe aburú tí tí ikú fi dé bá ọkan nínú wọn, kí ó wá wí pé: “Dájúdájú èmi ronú pìwàdà nísisinyí.” (Kò tún sí ìronúpiwàdà) fún àwọn tó kú sípò aláìgbàgbọ. Àwọn wònyen, A ti pèsè iyà ẹlẹta eléro sílẹ dè wọn.

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّى إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾

19. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní ọdodo, kò lẹtọọ fún yín láti jẹ àwọn obìnrin mógún pèlú ipá (bíi ṣíṣú obìnrin lópó.) Ẹ má ɛe fúnlẹ mọ

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرْتُوا النِّسَاءَ كُرْهًا وَلَا تَعْضَلُوهُنَّ

^I 1. Wọn ti fi sūrah an-Nūr; 24:2 pa idájọ àyah yíi rẹ nitorí pé, àyah méjèjì dále jìyà fún onísíná tí kò ì ɛe ìgbéyàwó rí.

^{II} 1. Ṣíṣe aburú pèlú àimòkan ni ṣíṣe aburú nígbà tí èniyàn kò nímò nípa idájọ àti ẹṣẹ rẹ. Kòdà kí èniyàn ní ìmò, bí ó bá ṣíṣe aburú, kí í ɛe ìmò ló pàṣe aburú fún un bí kò ɛe pé ní àsìkò tí onímò nàà bá ń ṣíṣe aburú lọwọ, ó ti wọ aṣọ àimòkan, ó sì ɛe aburú nàà pèlú àimòkan tàbí ó ɛe aburú nàà gégé bí aláimòkan.

won nítorí kí ẹ le gba apa kan ñhkan tí ẹ fún won àyàfi tí won bá hùwà ìbàjé tó fojú hàn. Ẹ bá won lòpò pèlú dáadáa. Tí ẹ bá kórira won, ó lè jé pé ẹ kórira kiní kan, kí Allāhu si ti fi òpòlópò oore sínú rẹ.

20. Tí ẹ bá sì fẹ fi iyàwó kan pààrò àyè iyàwó kan, tí ẹ sì ti fún òkan nínú won ní òpòlópò dúkìá, ẹ ò gbodò gba ñhkan kan nínú rẹ mọ. Še èyin yòò gbà á ní ti àdápa irọ (tí ẹ ní pa mọ won) àti èşè tó fojú hàn(tí ẹ ní dá nípa won)?¹

21. Báwo ni èyin şe lè gbà á padà nígbà tí ó jé pé ẹ ti wolé tọ'ra yín, tí wón si ti gba àdéhùn tó nípon lówọ yín!¹¹

22. Ẹ má şe fẹ ẹnì tí àwon bàbá yín ti fẹ nínú àwon obìnrin àyàfi èyí tí ó ti ré kojá. Dájúdájú ó jé ìwà ìbàjé àti ohun ikórira. Ó sì burú ní ònà.

لِتَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَلْحَشَةٍ مُّبَيَّنَةٍ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

وَأِنْ أَرَدْتُمْ أَسْبِدَالَ رَوْحِ مَكَانٍ رَوْحٍ وَآتَيْتُمْ أَحَدَهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٢٠﴾

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٢١﴾

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنْ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَלْحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٢٢﴾

¹ 1. Pípa irọ mọ iyàwó ẹnì àti fífí ìnira kàn án nítorí kí ó lè sọ pé òun kò şe mọ, - şebí oḳo kúkú ti mọ pé bí ikòşilẹ bá wáyé láti òdò obìnrin, èyí tí a mọ sí kul'u, ó máa dá sòdaàkì rẹ padà fún oḳo - ó jé işesí burúkú tí àyah yíí ní şe ní harām.

¹¹ 1. Àdéhùn tó nípon tí oḳo şe fún iyàwó rẹ ní pé, “Èmì yòò máa şe dáadáa pèlú rẹ tàbí kí ñg tú o sílẹ pèlú dáadáa, iyen tí ikòşilẹ bá şelẹ.”

23. A ɕe é ní èèwò fún yín (látí fẹ) àwọn iyá yín àti àwọn ọmọbìnrin yín àti àwọn arábirin yín àti àwọn arábirin bàbá yín àti àwọn arábirin iyá yín àti àwọn ọmọbìnrin arákùnrin yín àti àwọn ọmọbìnrin arábirin yín àti àwọn iyá yín tí ó fún yín ní ọyàn mu àti àwọn arábirin yín nípasẹ ọyàn àti àwọn iyá iyàwó yín àti àwọn ọmọbìnrin iyàwó yín tí ẹ gbà tọ, èyí tó wà nínú ilé yín,¹ tí ẹ sì ti wolé tọ àwọn iyá wọn, - tí èyin kò bá sì tí ì wolé tọ wọn, kò sí èşẹ fún yín (látí fẹ ọmọbìnrin wọn), - àti àwọn iyàwó ọmọ yín, èyí tí ó ti ìbàdí yín jáde. (Ó tún jẹ èèwò) látí fẹ tẹgbón tàbùrò papọ àyàfi èyí tí ó ti ré kojá. Dájúdájú Allāhu, Ó n jẹ Aláforijìn, Àşàkè-òrun.'

24. (Ó tún jẹ èèwò látí fẹ) àwọn abiléko nínú àwọn obìnrin àyàfi àwọn ẹrúbìnrin yín. Òfin Allāhu nìyí lórí yín. Wọn sì ɕe ẹnì tó n bẹ léyìn àwọn wònyẹn (àwọn obìnrin yòókù) ní ètọ fún yín pé kí ẹ wá wọn fẹ pẹlú dúkiá yín; ẹ fẹ wọn ní fifẹ iyàwó, láì nìí bá wọn ɕe sìná (şiwájú yìgì síso). Ẹni tí ẹ bá sì fẹ ní fifẹ iyàwó nínú wọn, tí ẹ sì ti jẹ ìgbádùn oorun ifé lára wọn¹ (àmọ tí ẹ fẹ

حَرَمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ
وَأَخَوَاتِكُمْ وَعَمَّاتِكُمْ وَخَالَاتِكُمْ
وَبَنَاتِ الْأَخِ وَبَنَاتِ الْأُخْتِ
وَأُمَّهَاتِكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ
وَأَخَوَاتِكُمْ مِنَ الرِّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ
نِسَائِكُمْ وَرَبَّاتِبِكُمُ اللَّاتِي فِي
حُجُورِكُمْ مِّن نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُم
بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلَ أَبْنَائِكُمُ
الَّذِينَ مِن أَضْلَابِكُمْ وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ
الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٣٣﴾

*وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَأُحِلَّ لَكُمْ مَّا وَرَاءَ ذَلِكَ أَن تَبْتَغُوا
بِأَمْوَالِكُمْ مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْلِفِينَ
فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ
أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ

¹ 1. Awẹ gbólòhùn "èyí t'ó wà nínú ilé yín" kí í ɕe májẹmu. Àmọ ó n fún wa ní ìtọka sí pé, kí í ɕe èèwò fún ọmọ tí obìnrin tí bí fún ọkùnrin kan látí gbé lẹdọ ọko iyá rẹ.

kò wọn sílè), ẹ fún wọn ní sòdaàkí wọn tí ó jẹ ipín òran-anyàn.² Kò sì sí ẹṣẹ fún yín nípa ohun tí ẹ dijo yónú sí (láti fojúfò láààrin ara yín) lẹyin sòdaàkí (tó jẹ ipín òran-anyàn)³. Dájúdájú Allāhu ń jẹ Onímọ, Ọlọgbọn.¹

25. Ẹni tí kò bá lágbára ọrọ nínú yín láti fẹ àwọn olómìnira onígbaḡbọ òdodo lóbinrin, kí ó fẹ nínú àwọn ẹrúbínrin yín onígbaḡbọ òdodo lóbinrin. Allāhu nímọ jùlọ nípa ìgbaḡbọ yín, ara kan náà sì ni yín. Nítóri náà, ẹ fẹ wọn pèlú iyòhnda àwọn olówó wọn (àwọn ọgá wọn). Kí ẹ sì fún wọn ní sòdaàkí wọn ní ọ̀nà tó dára, (iyẹn) àwọn ọmọlúàbí (ẹrúbínrin), yàtò sí àwọn onísíná obínrin àti àwọn obínrin tí ń yan àlè¹. Nígba tí wọn bá sì di abiléko, tí wọn bá (tún) lọ ẹ̀e síná, ilàjì iyà tí ń bẹ fún àwọn olómìnira obínrin ni iyà tí ń bẹ fún wọn.² (Fífẹ ẹrúbínrin), iyẹn wà fún ẹni tó ń páyà ìnira (síná) nínú yín. Àti pé kí ẹ ẹ̀e sùùrú lóore jùlọ fún yín.

فِيمَا تَرْضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ
 إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٢٥﴾

وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكَحَ
 الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ
 وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ
 بَعْضٍ فَأَنْكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ
 وَأَتَاهُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ
 غَيْرٍ مُسْلَفٍ حَتَّىٰ وَلَا تُؤْخَذَ بِأَحْذَانٍ
 فَإِذَا أَحْصِنَّ فَإِنَّ أَتَيْنَ بِفَلْحِشَةٍ
 فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ
 مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ
 مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ
 غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٥﴾

¹ 1. Ọmọ 'Abbās - kí Allāhu yónú sí àwọn méjèèjì - "Kódá kí ó jẹ ibálòpò ẹ̀ẹ̀ kan pére." ² 2. Gbólóhùn yí jẹmọ sūrah al-Baqorah; 2:236 - 237 nítóri pé, ọ̀rọ obínrin tí ọko fẹ tán tí ikòsilẹ̀ wáyé láààrin wọn síwájú ibálòpò, ẹ̀yí ló jẹyọ nínú àyah méjèèjì yẹn. Àmọ nínú àyah yí ikòsilẹ̀ wáyé lẹyin ibálòpò díẹ̀, ó kéré parí ẹ̀ẹ̀ kan pére. Ó gbọdọ san sòdaàkí rẹ̀ fún un. ³ 3. Iyẹn ni pé, kò sì aburú tí obínrin náà bá gba àdínkú, kò sì sí aburú tí ọko bá fún un ní àlẹkún sí ọ̀díwọn sòdaàkí tí wọn dijo fẹ̀nukò sí.

Allāhu sī ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-òrun.¹

26. Allāhu fẹ̀ ṣàlàyé (òfin) fún yín, Ó fẹ̀ tọ̀ yín sí ònà àwọn tó ṣíwájú yín, Ó sì fẹ̀ gba ìronúpiwàdà yín. Allāhu sī ni Onímọ̀, Ọlógbọ̀n.

27. Àti pé Allāhu fẹ̀ gba ìronúpiwàdà yín. Àwọn tó sì n tẹ̀lẹ̀ ifẹ̀-adùn ara sì n fẹ̀ kí ẹ̀ yẹ kúrò (nínú ẹ̀sin) ní yíyẹ̀ tó tóbi pátápátá.

28. Allāhu fẹ̀ gbé e fúyẹ̀ fún yín; A sì ṣẹ̀dá ènìyàn ní ọ̀lẹ̀.¹¹

29. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ má ṣe fi èrú jẹ̀ dúkíá yín láààrin ara yín àyàfi kí ó jẹ̀ òwò ṣiṣe pẹ̀lú ìyọnú láààrin ara yín. Ẹ̀ má ṣe para yín. Dájúdájú Allāhu n jẹ̀ Aláàánú si yín.

30. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sì se ìyẹn láti fi tayọ̀ ẹ̀nu-àlèlẹ̀ àti láti fi se àbòsì, láipẹ̀ A máa mú un wọ inú Iná. Ìrẹ̀rùn sì ni ìyẹn jẹ̀ fún Allāhu.

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدُوْنَا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصَلِّيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

¹ 1. Musāfihah ni onísíná obínrin tí kò sí lábé ọ̀kọ. Muttekihathu- 'akdān ni onísíná obínrin tí ó wà lábé ọ̀kọ. 2. Ìyẹn ni pé, ẹ̀rúbínrin, tí ó bá ṣe síná, kòbòkò áádótá ni ijíyà rẹ̀, kí í ṣe lílẹ̀-lókò-pa nítorí pé, lílẹ̀-lókò-pa kò ṣe é pín sí mèjì.

¹¹ 1. Ìyẹn ni pé, àdámọ̀ lílẹ̀ wà nínú ìṣẹ̀dá ènìyàn.

31. Tí ẹ bá jinnà sí àwọn ẹ̀ṣẹ̀ nílá nílá tí A kò fún yín, A máa pa àwọn iwà àìdáa yín rẹ̀ fún yín, A sì máa mu yín wọ̀ àyè aláṣò-ònlé.

إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ
نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾

32. Ẹ má ẹ̀ jẹ̀rankàn ohun tí Allāhu fi ẹ̀oore àjùlọ̀ fún apá kan yín lórí apá kan.¹ Ìpín (ẹ̀san) n bẹ̀ fún àwọn ọ̀kúnrin nípa ohun tí wọn ẹ̀ níṣẹ̀, ìpín (ẹ̀san) sì n bẹ̀ fún àwọn obìnrin nípa ohun tí wọn ẹ̀ níṣẹ̀. Kí ẹ̀ sì toro lódò Allāhu nínú àlẹ̀kún oore Rẹ̀. Dájúdájú Allāhu n jẹ̀ Onímọ̀ nípa gbogbo n̄hkan.¹

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا
اَكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا
اَكْتَسَبْنَ^١ وَسَأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ^٢ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ يَكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

33. Ìkòṣọ̀kan (àwọn dúkiá) ni A ti ẹ̀ àdáyánrí rẹ̀ fún àwọn tí ó máa jogún rẹ̀ nínú ohun tí àwọn òbí àti ẹ̀bí fi sílẹ̀. Àwọn tí ẹ̀ sì búra fún (pé ẹ̀ máa fún ní n̄hkan), ẹ̀ fún wọn ní ìpín wọn. Dájúdájú Allāhu n jẹ̀ Ẹ̀lẹ̀rìí lórí gbogbo n̄hkan.

وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوْلَىٰ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ
وَالْأَقْرَبُونَ^١ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَانُكُمْ
فَأَنَّهُمْ نَصِيبُهُمْ^٢ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

34. Àwọn ọ̀kúnrin ni òpómúléró¹ fún àwọn obìnrin nítorí pé, Allāhu ẹ̀oore àjùlọ̀ fún apá kan wọn lórí apá kan² àti nítorí ohun tí wọn n ná nínú dúkiá wọn.³ Àwọn obìnrin rere ni àwọn olùtẹ̀lẹ̀-àṣẹ̀ (Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀,

الرِّجَالِ قَوْمُونَ عَلَىٰ النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ
اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ
أَمْوَالِهِمْ^١ فَالَّذِينَ حَلَفْتَ أَن تَبْتَغِيَ
لِلْعَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَاللَّتِي تَخَافُونَ

¹ 1. Àyàh yíí sòkalẹ̀ nítorí bí àwọn obìnrin kan ẹ̀ n jẹ̀rankàn pé kí àwọn obìnrin àti àwọn ọ̀kúnrin díjọ̀ wà ní ipò orí-ò-jorí nínú ètò ilé ayé yíí, bí ogún pípín, illo-bíbò ní igboro àti lórí ìrìn-àjò, iṣẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ láààrin àwọn ọ̀kúnrin, dídi ipò àṣẹ̀ mú àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lẹ̀. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - sì jẹ̀ kí ó yé wa pé kò rí bẹ̀ẹ̀ rárá àfi níbi iṣẹ̀ ìjòsin àti ẹ̀san rẹ̀.

lèyìn náà àṣẹ ọkọ), àwọn olùṣọ-
 ètọ ọkọ ní kòrò fún wí pé Allāhu
 ṣọ (ètọ tiwọn náà fún wọn lọdọ
 ọkọ wọn). Àwọn tí ẹ sì n páyà
 oríkunkun wọn⁴, ẹ ṣe wáàsí fún
 wọn, ẹ takété sí ibùsùn wọn, ẹ
 lù wọn. Tí wọn bá sì tẹlẹ àṣẹ
 yín, ẹ má ṣe fí ọ̀nà kan kan wá
 wọn níjà⁵. Dájúdájú Allāhu ga,
 Ó tóbi.⁶

35. Tí ẹ bà sì mò pé iyapa wà
 láààrin àwọn méjèèjì, ẹ gbé
 olóye kan òdè láti inú ẹbí ọkọ
 àti olóye kan láti inú ẹbí iyàwó.
 Tí àwọn (tọkọ tìyàwó) méjèèjì
 bá n fẹ àtúnṣe, Allāhu yóò fi
 àwọn (olóye méjèèjì) ṣe kòhngé
 àtúnṣe lórí ọ̀rò ààrin wọn.
 Dájúdájú Allāhu n jẹ Onímò,
 Alámòtán.

نُشُورَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي
 الْمَضَاجِعِ وَأَضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْتَكُمْ
 فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ
 عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٣٥﴾

وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْغُوا
 حَكْمًا مِّنْ أَهْلِيهٖ وَحَكْمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن
 يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ
 كَانَ عَلِيمًا حَبِيرًا ﴿٣٥﴾

¹ 1. aláṣẹ, olùdarí, alámmòójútó àti onímòràn rere. 2. Ìyẹn ni pé, Allāhu ṣ'ooore àjùlọ fún àwọn ọkúnrin lórí àwọn obinrin wọn. 3. Ìyẹn ni pé, àwọn ọkúnrin ni wọn yóò máa gbé bùkátà àwọn obinrin wọn. Àmọ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ọkúnrin ti yẹrí kúrò níbẹ. Ídì niyí tí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ obinrin fi kún Igboro fófó. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ọ̀ṣì tí ijọba orílẹ̀ èdè Nàìjíríà dẹ sí àwọn ará ilú jẹ̀ okúnfà kan pàtàkì, àwọn ọ̀lómọ̀ge fúnra wọn n fi títako ṣiṣe iyàwó kejì tàbí ikẹta tàbí ikẹrin bọ sí ọwọ̀ alápámáṣiṣẹ̀ ọ̀dọ̀ ọkúnrin. 4. Èyí ni tí olóríkunkun obinrin. Ní tí olóríkunkun ọkúnrin, ẹ wo àyah 128. 5. Ẹ má ṣe fi ọ̀nà kan kan ṣàbòsì sí wọn, Ẹ má ṣe fi ọ̀nà kan kan tayọ ẹnu-ààlà sí wọn. 6. Kíyè sí i, ọkọ kò gbọdọ̀ lu iyàwó rẹ̀ àfi pẹ̀lú àwọn májẹmu méfà kan. Ìkíní: lílù náà gbọdọ̀ jẹ̀ lèyìn tí wáàsí àti títakété sí ibùsùn rẹ̀ kò bá so èso rere lára iyàwó. Ìkejì: lílù náà kò gbọdọ̀ ṣeṣẹ̀ lásìkò ibínú. Ìkẹta: ohun tí ọkọ yóò fi lu iyàwó rẹ̀ kò gbọdọ̀ nípon ju etí aṣọ̀ lọ. Ìkẹrin: kò gbọdọ̀ tayọ̀ ohnka mewaà. Ìkarún-ún: kò gbọdọ̀ fi àpá sí iyàwó rẹ̀ lára. Ìkẹfà: kò gbọdọ̀ lu iyàwó rẹ̀ ní àyè ọ̀wọ̀ tàbí àyè ẹ̀lẹ̀gẹ̀ bí ojú, orí àti ikún. Ẹ tún wo itọ̀ṣe-ọ̀rọ̀ fún sūrah Sōd; 38:44. Bákan náà, tí lílù bá n wáyé lemọlemọ̀, ifisun fún àtúnṣe tàbí ikòsílẹ̀ lọpọ̀n súnkàn ní ibámu sí àyah 35.

36. E jòsìn fún Allāhu, e má ɕe fi ñhkan kan ɕeɓo sí I. E ɕe dáadáa sí àwọn òbí méjèèjì àti eḅí àti àwọn oṃo òrukàn àti àwọn m̀èkúnnù àti aládùúgbò tó súnṃò àti aládùúgbò tó jìnnà àti ọ̀rẹ̀ alábààrìn àti onírìn-àjò (tí agara dá) àti àwọn eḅú yín. Dájúdájú Allāhu kò nífẹ́ onígḅèéraga onífààrí.

37. Àwọn tó ñ ɕahun, (àwọn) tó ñ pa èniyàn láɕe ahun ɕiɕe àti (àwọn) tó ñ fi ohun tí Allāhu fún wọn nínú oore àjùlò Rẹ̀ pamọ̀; A ti pèsè iyà tí í yepere ẹ̀dá sílẹ̀ de àwọn alàìgbàgbò.

38. Àwọn tó ñ ná dúkiá wọn pèlú ɕekárimí, tí wọn kò sì gbàgbò nínú Allāhu àti Ọjọ̀ Ìkẹ̀yìn; eṅikeni tí Èṣù bá jẹ̀ ọ̀rẹ̀ fún, ó burú ní ọ̀rẹ̀.

39. Kí ni ìpalára tí ó máa ɕe fún wọn tí wọn bá gbàgbò nínú Allāhu àti Ọjọ̀ Ìkẹ̀yìn, tí wọn sì ná nínú ohun tí Allāhu ɕe ní arisikí fún wọn? Allāhu sì jẹ̀ Onímò nípa wọn.

*وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي
الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
بِالْحَنْبِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ
فُحْتًا لَا فُحُورًا ﴿٣٦﴾

الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ
بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا
مُهِينًا ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا
فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٣٨﴾

وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

40. Dájúdájú Allāhu kò ní şàbòsí òdíwòn ọmọ iná-igún. Tí ó bá jẹ işẹ rere, Ó máa şàdìpèlé (ẹsan) rẹ. Ó sì máa fún (olùşe rere) ní ẹsan nílá láti ọdọ Rẹ.

41. Báwo ni ọrọ wọn yóò ti rí nígbà tí A bá mú ẹlẹrìí jáde nínú ìjọ kòòkan, tí A sì mú ìwọ jáde ní ẹlẹrìí lórí àwọn wọn yí?

42. Ní ọjọ yẹn, àwọn tó şàì gbàgbọ, tí wọn sì yapa Ọjşé náà, wọn á fẹ kí àwọn bá ilẹ dọgba (kí wọn di erùpẹ). Wọn kò sì lè fi ọrọ kan pamọ fún Allāhu.

43. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní ọdodo, ẹ má şe súnmọ ìrun kíkí nígbà tí ọtí bá ń pa yín tí tí ẹ máa fi mọ ohun tí ẹ ń sọ¹ àti àwọn oníjannábà, àfi àwọn olùkojá nínú mọsálásí, tí tí ẹ máa fi wẹ (iwẹ jánnábà). Tí ẹ bá sì jẹ aláìsàn tàbí ẹ wà lórí ìrìn-àjò tàbí ẹnì kan nínú yín dé láti ibi ìgbònsẹ tàbí ẹ súnmọ obínrin (yín), tí ẹ kò rí omi, ẹ fi erùpẹ tó dára şe táyàmòmù; ẹ fi pá ojú yín àti ọwọ yín. Dájúdájú Allāhu ń jẹ Alámòójúkùrò, Aláforìjìn.¹

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظِلُّمُ مَثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِن تَكَ حَسَنَةً يُّضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾

يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْرُبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِن كُنْتُمْ مَّرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْعَايِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفْوًا غَفُورًا ﴿٤٣﴾

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-ọrọ sūrah al-Baqarah; 2:219.

44. Şé iwọ̀ kò wòye sí àwọn tí A fún ní ìpín kan nínú tírà, tí wọn ní ra ìṣìnà, tí wọn sì fẹ́ kí ẹ̀ ṣìnà lójú-òṅà?

45. Allāhu sì nímọ̀ jùlọ̀ nípa àwọn ọ̀tá yín. Allāhu tó ní Aláàbò. Allāhu sì tó ní Alàràṅṣe.

46. Ó ní bẹ̀ nínú àwọn yehudi, àwọn tó ní yí ọ̀rọ̀ padà kúrò ní àwọn àyè rẹ̀, wọn sì ní wí pé: “A gbọ̀, a sì yapa. Gbọ̀ tiwa, àwa kò níí gbọ̀ tírẹ̀, òmùgò wa.”¹ Wọn ní fi ahọ̀n wọn yí ọ̀rọ̀ sódi àti pé wọn ní bu ẹ̀nu-àtẹ̀ lu ẹ̀sìn. Tí ó bá jẹ̀ pé wọn sọ̀ pé: “A gbọ̀, a sì tẹ̀lẹ̀ e. Gbọ̀, kí o sì kiyè sí wa”, ibá dára fún wọn, ibá sì tònà jùlọ̀. Şùgbọ̀n Allāhu fi wọn gégùn-ún nítorí àìgbàgbọ̀ wọn. Nítorí nàà, wọn kò níí gbàgbọ̀ àfi díẹ̀ (nínú wọn).¹

47. Ẹ̀yin tí A fún ní tírà, ẹ̀ gbàgbọ̀ nínú ohun tí A sòkalẹ̀, tí ó ní fi ohun tó jẹ̀ òdodo rinlẹ̀ nípa èyí tó wà pẹ̀lú yín, şíwájú kí Á tó fọ̀ àwọn ojú kan, A sì máa dá a padà sí (ìpàkọ̀) léyìn wọn, tàbí kí Á şẹ̀bí lé wọn gégé bí A şẹ̀bí lé ijọ̀ Sabt. Àti pé àşẹ̀ Allāhu máa şẹ̀.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيْبًا مِّنَ الْكِتَابِ يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ أَن تَضِلُّوا السَّبِيلَ ﴿٤٤﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَابِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿٤٥﴾

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِۦ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَسْمَعُ غَيْرَ مَسْمُوعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِأَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنَا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَسْمَعُ وَانظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِن لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٦﴾

يَنَاءِيْهَا الَّذِيْنَ اُوْتُوْا الْكِتٰبَ ؕ اٰمِنُوْا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ مِّنۡ قَبْلِ اَنْ نَّطۡمِسَ وُجُوْهَا فَتَرُدَّهَا عَلٰۤى اَدۡبَارِهَا اَوْ نَلَعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا اَصْحٰبَ السَّبۡتِ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُوْلًا ﴿٤٧﴾

¹ 1. Ẹ̀ wọ̀ ọtọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Bak̄orah 2:104.

48. Dájúdájú Allāhu kò níí foríjin (eni tí) ó bá ñ şẹbọ sí l.1 Ó si máa şàforíjin fún ohun miíràn yàtò sí iyeñ fún eni tí Ó bá fé.¹ Eni tí ó bá ñ şẹbọ sí Allāhu, dájúdájú ó ti dá àdàpa irọ (tí ó jẹ) èşẹ ñlá.¹

49. Şé iwọ kò wòye sí àwọn tó ñ şàfòmọ ara wọn ni? Kò sì rí bẹẹ, Allāhu l'Ó ñ şàfòmọ eni tí Ó bá fé. Wọn kò sì níí fi (ohun tó tó) ibójú kóró èso dàbínù şàbòsí sí wọn.¹¹

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ
مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ
بِاللَّهِ فَقَدْ أَفْرَأَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿١٥﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ
اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ
شَيْئًا ﴿١٦﴾

¹ Iyeñ ni idájọ eni tí ó kú sórí “aş-şirk” ebo. Àmọ eni tí ó bá túúbá kúrò níbí ebo şíşe şíwájú ipókàkà ikú, tí ó sì şe 'Islām rẹ dáràdára, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - yóò şe àforíjin fún un. “Aş-şirk” ebo şíşe pín sí oríşí méjì. Ìkínì: “aş-şirk al-'akbar” ebo ñlá. Ebo ñlá ni jìjọsin fún èdá kan tàbí pipe èdá kan nínú àdúà lẹyin Allāhu. Nitorí nàà, ełẹbo ñlá ni eni tí ó ñ jọsin fún èdá. Ełẹbo ñlá si ni eni tí ó ñ pe èdá kan nínú àdúà rẹ lẹyin Allāhu. Bí àpẹẹrẹ, ebo ñlá ni siso pé, “ní orúko Jésú”. Idájọ tó wà fún eni tí ó sọ bẹẹ ló wà fún eni tí ó şe “ààmín” sí irúfẹ àdúà ebo nàà. Ebo ñlá ni èsin ibòrişà àti èsin nasrōniyyah dúró lé (báyí) nítorí pé, eni tí kí í şe Allāhu ni gbogbo wọn ñ jọsin fún, tí wọn tún ñ kẹpẹ nínú àdúà wọn. Irú ebo ñlá yíi nàà ni ó ñ şelẹ nínú sūfí Tijāniyyah àti Kōdiriyyah àti ljo Şī'ah. Àwọn şeeu ljo kọọkan ni wọn ñ sọ di ołohun lẹyin Allāhu. Ìkejì: “aş-şirk al-'asgar” ebo kékeré. Ebo kékeré ni şekárimì àti ohunkóhun tí èdá bá fi ñ sọ èdá kan di akegbé Allāhu níbi àwọn işe àti iròyin Allāhu. Àpẹẹrẹ ebo kékeré pọ gan-an nínú ọrọ àti işe omoniyàn. Bí àpẹẹrẹ, fífi nńkan búra lẹyin Allāhu bí sí sọ pé, “Mo fi al-Kur'ān búra.” dípò sí sọ pé, “Mo fi Allāhu búra.” Tàbí “Mo fi Allāhu Eni tí Ó sọ al-Kur'ān kalè búra.” Àpẹẹrẹ ebo kékeré ni gbólóhùn “Bí Allāhu bá fé, bí iwọ nàà bá fé.” Dípò, “bí Allāhu bá fé”. Àpẹẹrẹ miíràn, “opélopé lágbájá” dípò “Opélopé Allāhu”. Àpẹẹrẹ miíràn ni gbólóhùn “Ajé á tà á” tàbí “Ajé á wá.” Dípò “Allāhu á tà á.” Iyàtò tó wà láààrin ebo ñlá àti ebo kékeré ni iwọnyí: (1) Ebo ñlá máa ba odidi èsin jẹ mó mùsulùmí lówọ, àmọ abala ibi tí ebo kékeré bá ti şelẹ nikan ni ibàjẹ máa kàn. (2) Ebo ñlá kò ní àforíjin tí èniyàn kò bá ronú piwàdà tífí di ojọ ikú rẹ, àmọ ełẹbo kékeré lè rí àforíjin bí kò bá ronú piwàdà, ó sì lè jèyà rẹ nínú Iná ní ọrun bí kò bá ronú piwàdà lórí rẹ şíwájú ikú rẹ. (3) Iná gbére ni èsan ebo ñlá fún eni tí ó bá kú sórí rẹ, àmọ ełẹbo kékeré máa pada jade kúrò nínú Iná bí ó bá jẹ pé, ó ti ipasẹ ebo kékeré wọnú Iná. E jé kí á ronú piwàdà lórí gbogbo ebo pátápátá.

¹¹ 1. Iyeñ ni pé, èkúnréré ní èsan ọrun, kò níí dín rárá.

50. Wo bí wọn ẹ̀e n dá àdápá irọ̀ mọ̀ Allāhu. Ó sì tó ní ẹ̀şẹ̀ pọ̀nńbélé.

51. Ẹ̀e iwọ̀ kò wòye sí àwọn tí A fún ní ipín kan nínú tírà, tí wọn n gbàgbọ̀ nínú idán àti òrìşà, wọn sì n wí fún àwọn aláìgbàgbọ̀ pé: “Àwọn (òşẹ̀bọ̀) wọ̀nyí mọ̀nà ju àwọn onígbàgbọ̀ òdodo.”

52. Àwọn wọ̀nyẹn ni àwọn tí Allāhu ẹ̀şẹ̀bí lé. Ẹ̀nikẹ̀ni tí Allāhu bá sì ẹ̀şẹ̀bí lé, o ò níí rí aláranşẹ̀ kan fún un.

53. Tàbí ipín kan n bẹ̀ fún wọn nínú iḷọ̀ba (Wa) ni? Tí ó bá rí bẹ̀şẹ̀ wọn kò níí fún àwọn ẹ̀nìyàn ní àmì ẹ̀yìn kóró ẹ̀so dàbínú.

54. Tàbí wọn n ẹ̀e ilara àwọn ẹ̀nìyàn lórí ohun tí Allāhu fún wọn nínú oore àjùlọ̀ Rẹ̀ ni? Dájúdájú A fún àwọn ẹ̀bí (Ànábì) 'Ibrōhīm ní Tírà àti ọ̀ye iḷinlẹ̀ (sunnah). A sì fún wọn ní iḷọ̀ba nílá.

55. Nítorí náà, ó n bẹ̀ nínú wọn ẹ̀ni tó gbàgbọ̀ nínú rẹ̀. Ó sì n bẹ̀ nínú wọn ẹ̀ni tó şẹ̀rí kúrò níbẹ̀. Jahanamọ̀ sì tó ní iná tó n jo.

56. Dájúdájú àwọn tó şàì gbàgbọ̀ nínú àwọn āyah Wa, láìpẹ̀ A máa mú wọn wọ̀ inú Iná. Igbàkígbà tí awọ̀ ara wọn bá

أَنْظُرْ كَيْفَ يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٠﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ
الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْحِبْتِ وَالطَّلْعُوتِ
وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَتُّؤُلَاءِ أَهْدَىٰ
مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا ﴿٥١﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَن يَلْعَنِ
اللَّهُ فَلَن نَّجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٢﴾

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا
يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا ﴿٥٣﴾

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا ءَاتَاهُمُ اللَّهُ
مِن فَضْلِهِ ۖ فَقَدْ ءَاتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَءَاتَيْنَاهُم مَّا كُنَّا
عَظِيمًا ﴿٥٤﴾

فَإِنَّهُمْ مِّنْ ءَامَنَ بِهِ ۖ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ
عَنهُ ۚ وَكَفَىٰ بِيحْتِمٍ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ
نُصَلِّيهِمْ نَارًا كَلَّمَآ نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ

jóná, A òò máa pààrò awọ ara miíràn fún wọn kí wọn lè máa tọ iyà wò lọ. Dájúdájú Allāhu n jẹ Alágbára, Ọlógbón.

57. Àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ àwọn isẹ rere, A òò mú wọn wọ inú àwọn Ọgbà Ìdẹra kan, tí àwọn odò n sàan ní isàlẹ rẹ. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ títi láéláé. Àwọn iyàwó mímọ n bẹ fún wọn nínú rẹ. A sì máa fi wọn sí abẹ ibòji tó máa şiji bò wọn dárádára.

58. Dájúdájú Allāhu n pa yín ní àşẹ pé kí ẹ dá àgbàfipamọ padà fún àwọn olówó wọn. Àti pé nígbà tí ẹ bá n dájọ làààrin àwọn èniyàn, ẹ dájọ pèlú déédé. Dájúdájú Allāhu n fi nńkan tó dára ẹ wáàsí fún yín. Dájúdájú Allāhu n jẹ Olùgbọ, Olùrírán.

59. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ tẹlé (àşẹ) Allāhu, ẹ tẹlé (àşẹ) Ọjísẹ náà àti àwọn aláşẹ nínú yín. Nítorí náà, tí ẹ bá yapa-ẹnu lórí kiní kan, ẹ şerí rẹ sí ọdọ Allāhu àti Ọjísẹ - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -¹ tí ẹ bá gbàgbọ nínú Allāhu àti Ọjọ Ìkẹyìn. Iyẹn lóore jùlọ, ó sì dára jùlọ fún ìkángun ọrò (iyọřísi).¹

بَدَّلْنَهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَّهُمْ فِيهَا
أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا ظِلًّا
ظَلِيلًا ﴿٥٧﴾

*إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ
إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ
تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ
بِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٨﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ ۗ
فَإِنْ تَنَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهٖ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ۗ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

¹ 1. Kiyè sí i, şíşerí iyapa-ẹnu padà sí ọdọ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - àti ọdọ Ọjísẹ Rẹ - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - kò tùmọ sí gbígbé iyapa-ẹnu lọ padè Allāhu l'ọjọ Àjínde tabí gbígbé iyapa-ẹnu lọ síbí sàrèè Ànàbí - kí ikẹ àti

60. Şé iwọ kò wòye sí àwọn tó n sòrò (tí kò sì rí bẹ̀ẹ̀) pé dájúdájú àwọn gbàgbò nínú ohun tí A sòkalẹ̀ fún ọ àti ohun tí A sòkalẹ̀ şíwájú ẹ, tí wọn sì n gbèrò láti gbé ẹjọ lọ bá òrişà, A sì ti pa wọn láşẹ pé kí wọn lòdì sí i. Èşù sì fẹ şì wọn lònà ní işinà tó jinnà.

61. Nígbà tí wọn bá sọ fún wọn pé: “E wá síbi ohun tí Allāhu sòkalẹ̀, ẹ wá bá Òjíšẹ.”, o máa rí àwọn múnááfíkí tí wọn yóò máa şerí kúró lódò ẹ tààrà.

62. Báwo ni ó şe jẹ pé nígbà tí àdánwò kan bá kàn wọn nípaşẹ ohun tí ọwọ wọn ti síwájú, lẹyin náà wọn máa wá bá ọ, wọn yó sì máa fi Allāhu búra pé kò sí ohun tí a gbàlèrò bí kò şe dáadáa àti irẹpò.

63. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu mọ ohun tí n bẹ nínú ọkàn wọn. Nítorí náà, şerí kúró lódò wọn. Şe wáásí fún wọn, kí o sì bá wọn sọ ọrò tó máa mi wọn lókàn nípa ọrò ara wọn.

64. A kò rán Òjíšẹ kan níşẹ àfi nítorí kí wọn lè tẹ̀lé e pẹ̀lú iyònda Allāhu. Tí ó bá jẹ pé nígbà tí wọn şàbòsí sí ẹmí ara

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا
بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
يُرِيدُونَ أَنْ يُتَحَاكَمُوا إِلَى الظُّلُمَاتِ
وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ ۗ وَيُرِيدُ
الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَالِى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنْتَفِقِينَ يُصَدُّونَ
عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ بِمَا
قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ
بِاللَّهِ إِنَّ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا ﴿٦٢﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ
فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ وَعَظَّمْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي
أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ
اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

ọ̀là Allāhu máa bá a - bí kò şe pé fífi al-Kur‘ān àti sunnah Ānabī - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tó fẹ̀şẹ̀ rinlẹ̀ yanjú àwọn iyapa-enu pátápátá. Gbólóhùn yií jọ sūrah aş-Şūrō; 42:10.

won, won wá bá ọ,¹ won sì toṛọ àforijìn Allāhu, tí Òjìṣẹ̀ sì tún bá won toṛọ àforijìn, won ibá kúkú rí Allāhu ní Olùgba-ironúpìwàdà, Àṣàkẹ-òrun.¹

65. Rára, Èmi fi Olúwa ẹ́ búra pé won kò tí ì gbàgbọ́ ní òdodo tífí won yòò fi gbà ọ́ ní olùdájọ́ lórí ohun tí ó bá dá yánponyánrin sílẹ̀ láààrin won. Léyìn nàà, won kò ní ní èhónú kan sí ìdájọ́ tí o bá dá. Wọn sì máa gbà pátápátá.

66. Tí ó bá jẹ́ pé A ẹ́ é ní òran- anyàn fún won pé: "È pa ara yín tàbí ẹ́ jáde kúrò nínú ìlú yín," won kò ní ẹ́ é àfi diẹ̀ nínú won. Tí ó bá tún jẹ́ pé won ẹ́ ohun tí A fi ñ ẹ́ wáásí fún won ni, ibá jẹ́ oore àti ìdúróṣinṣin tó lágbára jùlọ́ fún won.

67. Nígba nàà, dájúdájú Àwa ibá fún won ní ẹ́san nílá láti òdò Wa.

68. Àti pé dájúdájú Àwa ibá tọ́ won sí ọ̀nà tàràà.

69. Ẹ̀nikẹ̀ní tí ó bá tẹ̀lẹ̀ (àṣẹ) Allāhu àti (àṣẹ) Òjìṣẹ̀ nàà, àwon wọnyẹn máa wà (nínú Ogbà

جَاءُوكَ فَاسْتَعْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَعْفَرَ لَهُمْ
الرَّسُولَ لَوْجَدُوا اللَّهَ تَوَابًا رَحِيمًا ﴿٦٥﴾

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ
فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي
أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا ﴿٦٦﴾

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا
أَنْفُسَكُمْ أَوْ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا
فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا
مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ
تَثْبِيثًا ﴿٦٧﴾

وَإِذَا لَاتَيْنَهُمْ مِّن لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾

وَلَهَدَيْنَهُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ
الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ

¹ 1. Iyẹn nígba tí Ànábí Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -wà nílẹ̀ ayé ṣíwájú kí ó tó kú. Àmọ́ léyìn ikú ẹ̀ - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò sí àhààni fún ẹ̀nikẹ̀ní mọ́ láti lọ́ bá a nídíí sàrèè ẹ̀. Tí èniyàn kan bá dán an wò pẹ̀rẹ̀, ó máa kó sínú ẹ̀bọ́ nílá. Ẹ́ wọ́ ìtọ̀ṣẹ̀-òrẹ̀ fún sūrah āli-Imrōn; 3:101.

Ìdèra) pèlú àwọn tí Allāhu ṣèdèra fún nínú àwọn Ànábì, àwọn olódodo, àwọn tó kú ikú ṣehīdi¹ àti àwọn ẹnì rere. Àwọn wònyẹn sì dára ní alábààrìn.'

70. Oore àjùlọ yẹn máa wá láti ọdọ Allāhu; Allāhu sì tó ní Onímọ.

71. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ mú ohun iṣọra yín lọwọ, kí ẹ sì tú jáde s'ọjú ogun ẹsìn níkòníkò tàbí kí ẹ tú jáde ní àpapọ.¹¹

72. Dájúdájú ó ń bẹ nínú yín ẹnì tó ń fà sẹyìn. Tí àdánwó kan bá kàn yín, ó máa wí pé: "Allāhu kúkú ti ẹ ìdèra fún mi nítorí pé èmi kò sí nìbẹ pèlú wọn (wọn kò sì rí mi pa pèlú àwọn tó kú ikú ṣehīdi)."

73. Dájúdájú tí oore àjùlọ kan láti ọdọ Allāhu bá sì tẹ yín lọwọ, dájúdájú ó máa sọrọ - bí ẹnì pé kò sí ifẹ láààrìn ẹyin àti òun (téléletéle) - pé: "Yéè! Èmi ìbá wà pèlú wọn, èmi ìbá ẹ èrè ílá."

وَالصّٰدِقِيْنَ وَالشُّهَدَآءِ وَالصّٰلِحِيْنَ
وَحَسَنٌ اَوْ لَتِيْكَ رَفِيْقًا ﴿٦٨﴾

ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنْ اَللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ
عَلِيْمًا ﴿٦٩﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا خُذُوْا حِذْرَكُمْ
فَاَنْفِرُوْا ثُبَاتٍ اَوْ اَنْفِرُوْا جَمِيْعًا ﴿٧١﴾

وَ اِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيَبْطِئَنَّ فَاِنْ
اَصْلَبْتَكُمْ مُّصِيبَةٌ قَالَتْ قَدْ اَنْعَمَ اَللّٰهُ
عَلٰى اِذْ لَمْ اَكُنْ مَعَهُمْ شٰهِيْدًا ﴿٧٢﴾

وَ اِنَّ اَصْبَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنْ اَللّٰهِ لَيَقُوْلَنَّ
كَانَ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَهُ مَوَدَّةٌ

¹ 1. Àpèrẹ ikú ṣehīdi ni ikú ojú ogun ẹsìn, ikú ijànbá àjàlú, ikú odò, ikú àisàn inú àti ikú olóyún tàbí ẹnì tí ó kú sínú ẹjẹ íbímọ.

¹¹ 1. Àkànlò èdè ni mímú iṣọra lọwọ. Nnkan ijagun bí ọfà àti idà ló ẹ é mú lọwọ. Bí ó tilẹ jẹ pé àtẹ igbofà wà nínú iṣọra tí ó ẹ é mú lọwọ, wíwà tífura-tífura lójú ogun ẹsìn ní wíwà-ojú-lalákàn-fi-í- sọrí ni àgbóyé àyah náà. Má ẹ gba itànjẹ nipa titumọ iṣọra sí lílo òògùn bíi àgbéro, òkígbé, iṣjú, ayeta, áfẹfẹrí, asákí àti bíbẹ bíbẹ lọ. Èwọ ni bogbo iwònyẹn nítorí pé, wọn kò là nìbì idán pípa àti bíbẹ àwọn ẹmí àìrì ẹsù àlùjànnú kan nìsẹ. Nítorí náà, ẹnì kan kò nífì fi òògùn abenugòhògò ja'gun ẹsìn àfì kí ó jẹ ẹlẹbọ.

74. Nítorí náà, kí àwọn tó ní fi ayé ra ọ̀run máa jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu. Ẹnikéni tí ó bá sì jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu, yálà wọn pa á tàbí ó ẹ̀gun, láìpẹ́ A máa fún un ní ẹ̀san ílá.

75. Kí l'ó ẹ̀ yín tí ẹ̀ kò níí jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu (fún ààbò ẹ̀sìn Rẹ̀) àti (fún ààbò) àwọn aláìlágbara nínú àwọn ọ̀kùnrin, àwọn obìnrin àti àwọn ọ̀mọ̀dé, àwọn tó ní sọ pé: "Olúwa wa, mú wa jáde kúrò nínú ilú yíi, ilú àwọn aláàbòsí. Fún wa ní aláàbò kan láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀. Kí Ó sì fún wa ní aláàbò kan láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀."

76. Àwọn tó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo ní jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu. Àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀ sì ní jagun sí ojú-ọ̀nà ọ̀rìṣà. Nítorí náà, ẹ̀ ja àwọn ọ̀pẹ́ Ẹ̀sù lógun. Dájúdájú ète Ẹ̀sù, ó jẹ́ ohun tí ó lẹ́.

77. Ẹ̀ sè iwọ̀ kò wòye sí àwọn tí A sọ fún pé: "Ẹ́ káwọ̀ ró (ẹ́ má ì jagun ẹ̀sìn, àmọ̀) ẹ́ máa kírùn, kí ẹ́ sì máa yọ Zakāh." Şùgbọ̀n nígbà tí A ẹ̀ ogun ẹ̀sìn ní ọ̀ran-anyàn lé wọn lórí, igbà náà ni apá kan nínú wọn ní bẹ̀rù àwọn ènìyàn bí ẹ̀ni tí ní bẹ̀rù Allāhu

يَلِيَّتِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا

عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

*فَلْيَقْتُلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقْتَلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٥﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَنَا مِنَ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ فَقاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ

tàbí tí ìbèrù rẹ le koko jùlọ. Wọn sì wí pé: “Olúwa wa, nítórí kí ni O fi ẹ ogun ẹ̀sìn ní ọ̀ran-anyàn lé wa lórí? Kúkú lọ wa lára di ìgbà díẹ sí i.” Sọ pé: “Bín-íntín ní ìgbádùn ayé, ọ̀run lóore jùlọ fún ẹnì tó bá bẹ̀rù Allāhu. Wọn kò sì níí fi (ohun tó tó) ìbójú kóró ẹ̀so dàbínù ẹ̀ṣàbòsì sí yín.”²¹

78. Ibikíbi tí ẹ bá wà, ikú yóò pàdé yín, ẹ̀yin ibàà wà nínú odi ilé orí òkè ilé gíga fíofí. Tí oore (ikógun) kan bá tẹ̀ wón lówó, wón á wí pé: “Èyí wá láti ọ̀dọ̀ Allāhu.” Tí aburú (ifógun) kan bá sì ẹ̀lẹ̀ sí wón, wón á wí pé: “Èyí wá láti ọ̀dọ̀ rẹ.” Sọ pé: “Gbogbo rẹ̀ wá láti ọ̀dọ̀ Allāhu.” Kí ló n ẹ̀ àwọn ẹ̀niyàn wònyí ná, tí wón kò fẹ̀ẹ̀ gbọ̀ àgbóyé ọ̀rọ̀ kan.

79. Ohunkóhun tó bá tẹ̀ ọ̀ lówó nínú oore, láti ọ̀dọ̀ Allāhu ni. Ohunkóhun tí ó bá sì ẹ̀lẹ̀ sí ọ̀ nínú aburú, láti ọ̀dọ̀ ara rẹ̀ ni. A rán ọ̀ níşẹ̀ pé kí o jẹ̀ Ọ̀jìşẹ̀ fún àwọn ẹ̀niyàn. Allāhu sì tó ní Ẹ̀lẹ̀rìí.¹¹

عَلَيْنَا الْقِتَالُ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٥٨﴾

أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَتُّؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٥٩﴾

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٦٠﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, Ìwọ̀ ibá má ì sọ ogun ẹ̀sìn di ọ̀ran-anyàn fún wa, bóyá ẹ̀mí wa ibá gùn sí i, àwa ibá sí jáyé pé. 2. Ìyẹn ni pé, ẹ̀kúnrẹ̀rẹ̀ ní ẹ̀san ọ̀run, kò níí dín rára.

¹¹ 1. Èbùbù, àyànmọ̀ àti kádàrà n ń tùmọ̀ ara wón. Ohun rere tí ó máa tẹ̀ ẹ̀dá lówó àti aburú tí ó máa ẹ̀lẹ̀ sí ẹ̀dá láyẹ̀ àti lẹ̀run pẹ̀lú ọ̀nà tí ó máa gbà ẹ̀lẹ̀ ni kíkídá kádàrà ẹ̀dá kọ̀ọkan. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - l'Ó pẹ̀bùbù fún ẹnì kọ̀ọkan. Ọ̀n l'Ó yan àyànmọ̀ fún wa. Láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni orisun gbogbo rẹ̀ ti ẹ̀ wá pẹ̀lú déédé Rẹ̀ àti ọ̀lá Rẹ̀ lórí wa nítórí pé, kí í ẹ̀ Ọ̀ba alábòsì. Kò sì ẹ̀ é pè lẹ̀jọ̀. Èyí

80. Ẹnikẹni tó bá tẹlẹ̀ Ọjísẹ̀ náà, ó ti tẹlẹ̀ (àṣẹ) Allāhu. Ẹnikẹni tó bá sì pẹ̀yìndà, A kò rán ọ̀ níṣẹ̀ olùṣọ̀ lórí wọn.

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨٠﴾

81. Wọn n wí pé: “A tẹlẹ̀ àṣẹ̀ rẹ.” Şùgbọ̀n nígbà tí wọn bá jáde kúrò lódò rẹ, igun kan nínú wọn máa pè̀tẹ̀pè̀rò ní òru n̄hkan miíràn tí ó yàtò sí èyí tí ó n sọ̀ (ní ọ̀sán). Allāhu si n̄ ṣe àkòsílẹ̀ ohun tí wọn n̄ pè̀tẹ̀pè̀rò rẹ̀ ní òru. Nítórí náà, ṣẹ́rì kúrò lódò wọn, kí o si gbáralé Allāhu. Allāhu si tó ní Aláàbò.

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَّوْا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّنُونَ فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيْلًا ﴿٨١﴾

82. Şé wọn kò ronú nípa al-Kur’ān ni? Tí ó bá jẹ̀ pé ó wá láti ọ̀dò ẹ̀lòmííràn yàtò sí Allāhu, wọn ibá rí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ itakora nínú rẹ̀.¹

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْعَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيْرًا ﴿٨٢﴾

ni Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - n̄ tọka sí nínú āyah 78. Àmọ̀ nígbà tí ẹ̀dà tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - fún ní ẹ̀ṣà bá ṣeṣà iṣẹ̀ rere, ó máa dúpẹ̀ fún Allāhu ni. Nígbà tí ẹ̀dà tí Allāhu fún ní ẹ̀ṣà bá sì ṣeṣà iṣẹ̀ aburú, òun fúnra rẹ̀ ló fọwọ̀ ara rẹ̀ fa aburú nípasẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ dídà tó ṣà lẹ̀ṣà. Èyí ni Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - n̄ tọka sí nínú āyah 79 àti nínú sūrah aṣ-Şūrō; 42:30. Bákan náà, Èṣù àti àwọn ọmọ ogun rẹ̀ lè ṣeṣà láti nawọ aburú sí èniyàn, iyen si ni ogun Èṣù. Èyí ni Allāhu n̄ tọka sí nínú sūrah Sōd; 38:41. Àmọ̀ sá, kí í ṣe Èṣù ni a máa bẹ̀, kí í ṣe iyọ̀nú ayé tàbí ẹ̀bẹ̀ àwọn àgbà la máa ṣe bí kò ṣe wíwá iyọ̀nú Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - nípa iṣeṣà itẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Rẹ̀, idoju àdúà kọ Ọ̀ àti wíwá ààbò ní ọ̀dò Rẹ̀ nikan soṣo. Ní şókí, gbogbo ohun tí ó máa ṣeṣe sí ẹ̀dà kòòkan ti wà nínú kádàrà rẹ̀, àmọ̀ ó lè ṣeṣe taàrà láti ọ̀dò Allāhu sí ọ̀dò ẹ̀dà, tàbí kí Allāhu gbé e gba ọ̀nà sàbàbí bíi àfọwọ̀fà tàbí àkóbá láti ọ̀dò ẹ̀dà miíràn. W-Allāhu-l-musta’ān.

¹ 1. Kò sí āyah kan tó tako āyah miíràn nínú al-Kur’ān aláṣẹ̀-ṣẹ̀lẹ̀. Àmọ̀ tí ẹnì kan bá rí āyah kan tí ó fẹ̀ tako āyah miíràn lóju tirẹ̀, kó ọ̀ tẹ̀tí gbọ̀ àgbóyẹ̀ rẹ̀ lódò onímọ̀ ẹ̀sin tó nímọ̀ nípa àwọn isọ̀rì àti àtúnpin isọ̀rì tí àwọn āyah pín sí nínú al-Kur’ān aláṣẹ̀-ṣẹ̀lẹ̀ pèlú ohun tó rọ̀ mọ̀ wọn.

83. Nígba tí ọ̀rò ifàyàbalẹ̀ tàbí ipáyà kan bá dé bá wọn, wọn sì máa tàn án kálẹ̀. Tí ó bá jẹ pé wọn ẹ̀rí rẹ̀ sí (ọ̀rò) Ọ̀jísẹ̀ àti àwọn aláṣẹ̀ (iyẹn, àwọn onímọ̀ ẹ̀sìn) nínú wọn, àwọn tó ń yọ òdodo jáde nínú ọ̀rò nínú wọn ibá mọ̀ ọ̀n. Tí kì í bá ẹ̀ se oore àjùlọ̀ Allāhu àti àánú Rẹ̀ lórí yín ni, ẹ̀yin ibá tẹ̀lẹ̀ Èṣù àfi iba diẹ̀ (nínú yín).¹¹

84. Nítórí náà, jagun sí ojù-ònà Allāhu. Wọn kò là á bọ ẹ̀ni kan lórùn àfi iwọ̀. Kí o sì gbẹ̀ àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo lónḡbẹ̀ ogun ẹ̀sìn. Ó ẹ̀é ẹ̀ kí Allāhu ká ọ̀wọ̀ ijà àwọn tó ẹ̀sàì gbàḡbọ̀ ró. Àti pé Allāhu le jùlọ̀ ní ogun. Ó sì le jùlọ̀ níbi ijẹ̀ni-níyà.

85. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ẹ̀pẹ̀ ịṣipẹ̀ rere, ó máa ní kan nínú rẹ̀. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sì ẹ̀pẹ̀ ịṣipẹ̀ aburú, ó máa ní ipín kan nínú rẹ̀. Allāhu sì ń jẹ̀ Alágbára lórí gbogbo ñhkan¹¹.

86. 86. Nígba tí wọn bá ki yín ní kíkí kan, ẹ̀ kí wọn (padà) pẹ̀lú ẹ̀yí tó dára jù ú lọ̀ tàbí kí ẹ̀ dá a padà (pẹ̀lú bí wọn ẹ̀ se ki yín). Dájúdájú Allāhu ń jẹ̀ Olùṣìrò lórí gbogbo ñhkan.

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ
أَدَّعَوْا بِهٖ ۖ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى
أَوْلَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ
يَسْتَنبِطُونَهُ مِنْهُمْ ۗ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٣﴾

فَقَتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا
نَفْسَكَ ۚ وَحَرِّضَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ
أَن يَكْفِفَ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ وَاللَّهُ
أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا ﴿٨٤﴾

مَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً حَسَنَةً يَكُن لَّهُ
نَصِيبٌ مِّنْهَا ۗ وَمَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً سَيِّئَةً
يَكُن لَّهُ كِفْلٌ مِّنْهَا ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ مُّقِيمًا ﴿٨٥﴾

وَإِذَا حُيِّبْتُمْ إِلَىٰ بِرِّئَةٍ فَحْيُوا بِأَحْسَنِ مِمَّنْهَا
أَوْ رُدُّوهَا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
حَسِيبًا ﴿٨٦﴾

¹ 1. Ẹ̀ tún wo āyah 59. Àmọ̀ āyah yíí ń kílọ̀ fún wa níbi fífọ̀n ìrọ̀yìn irọ̀ ká.

¹¹ 1. "Mukīt" túmọ̀ sí alágbára, olùṣọ̀, olùṣìrò, arínú-róde àti alálamòdójútó.

87. Allāhu, kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ jọsin fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ọun. Dájúdájú Ó máa ko yín jọ ní Ọjọ Àjínḡde, kò sí iyèmèjì nínú rẹ. Ta ló sòdodo ọ̀rọ̀ ju Allāhu?

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾

88. Kí ni ó máa mu yín pín sí ijọ méjì nípa àwọn ẹ̀bẹ̀-ẹ̀sùlò mùsùlùmí! Šebí Allāhu l'Ó dá wọn padà sẹ̀yin¹ nítorí ohun tí wọn ẹ̀ níşẹ̀. Šẹ́ ẹ̀ fẹ́ fi ẹnì tí Allāhu ẹ̀ lónà mọ̀nà ní? Ẹnikéni tí Allāhu bá ẹ̀ lónà, o ò níí rí ọ̀nà kan fún un.¹

*فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِئَتَيْنِ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُم بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾

89. Wọn fẹ́ kí ẹ̀ ẹ̀sàì gbàgbọ̀ gégé bí wọn ẹ̀ ẹ̀sàì gbàgbọ̀, kí ẹ̀ lẹ̀ jọ di ẹ̀gbẹ̀ kan náà. Nítorí náà, ẹ̀ má ẹ̀ mú ọ̀rẹ̀ àyò nínú wọn tí tí wọn fi máa kúrò nínú ilú ẹ̀bọ̀ wá sí ilú 'Islām nítorí ẹ̀sìn Allāhu. Tí wọn bá kẹ̀yin (sí ìgbàgbọ̀ òdodo), ẹ̀ mú wọn, kí ẹ̀ sì pa wọn níbikíbi tí ẹ̀ bá ti bá wọn. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ mú ọ̀rẹ̀ àyò àti olùrànlọ̀wọ̀ kan nínú wọn.

وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يُهَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَحُذِرْهُمُ وَأَفْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٨٩﴾

90. Àyàfi àwọn tó bá darapọ̀ mó ijọ kan tí àdéhùn ń bẹ̀ láààarin ẹ̀yin àti àwọn. Tàbí wọn wá ba yín, tí ọ̀kàn wọn ti pami láti ba yín jà tàbí láti bá àwọn èniyàn wọn jà. Àti pé tí ó bá jẹ̀ pé Allāhu bá fẹ́, ibá fún wọn lágbára (ọ̀kàn-akin) lórí yín, wọn

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مَبِيتٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَن يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنِ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ

¹ 1. Allāhu dá wọn padà sẹ̀yin; wọn di kẹ̀fẹ̀rì lẹ̀yin ìgbà bí wọn tí di mùsùlùmí.

ibá sì jà yín lógun. Nítorí náà, tí wọn bá yera fún yín, tí wọn kò sì jà yín lógun, tí wọn sì juwọ sílẹ̀ fún yín, nígbà náà Allāhu kò fún yín ní ọ̀nà lórí wọn (látí jà wọn lógun).

91. Ẹ́ máa rí àwọn ẹ̀lòmíràn tí wọn ń fẹ́ ààbò lódò yín (wọn bá ní àwọn gba 'Islām), wọn tún ń fẹ́ ààbò lódò àwọn ènìyàn wọn (wọn tún ń bá wọn ẹ̀ṣẹ̀), ìgbàkígbà tí wọn bá dá wọn padà sínú ifòrò (ìbòrìṣà), wọn sì ń padà sínú rẹ̀. Tí wọn kò bá yera fún yín, tí wọn kò juwọ sílẹ̀ fún yín, tí wọn kò sì dáwọ́ jìjà yín lógun dúró, nígbà náà ẹ́ mú wọn, kí ẹ́ sì pa wọn níbikíbi tí ọ̀wọ́ yín bá ti bà wọn. Àwọn wònyẹn ni Allāhu sì fún yín ní agbára tó yanjú lórí wọn (látí jà wọn lógun).

92. Kò lẹ̀tòyọ́ fún onígbàgbọ́ òdodo kan látí pa onígbàgbọ́ òdodo kan àyàfí tí ó bá ẹ̀ṣèsì. Ẹ́ni tí ó bá sì ẹ̀ṣèsì pa onígbàgbọ́ òdodo kan, ó máa tú ẹ̀rú lónígbàgbọ́ òdodo kan sílẹ̀ lóko ẹ̀rú. Ó tún máa san owó ẹ̀mí fún àwọn ènìyàn òkú àfí tí wọn bá fi toṣe (fún un, tí wọn bá yòhnda rẹ̀ fún un). Tí ó bá sì wà nínú àwọn ènìyàn kan tí ó jẹ́ ọ̀tá fún yín, onígbàgbọ́ sì ni (ẹ́ni tí wọn ẹ̀ṣèsì pa), ó máa tú ẹ̀rú lónígbàgbọ́ òdodo kan sílẹ̀ lóko

وَأَلْفُوا إِلَيْكُمْ أَلْسَلَمَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩١﴾

سَتَجِدُونَ عَآخِرِينَ يُرِيدُونَ أَن يَأْمَنُوكُمْ وَيَأْمَنُوا قَوْمَهُمْ كُلَّ مَا رُدُّوْا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكَسُوا فِيهَا فَإِن لَّمْ يَعْزَلُوْكُمْ وَيُلْفُوا إِلَيْكُمْ أَلْسَلَمَ وَيَكْفُرُوا بِأَيْدِيَهُمْ فَحُدُوهُمْ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ وَأُولَآئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿٩٢﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَن يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا حَطًّا وَمَن قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطًّا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ إِلَّا أَن يَصَدَّقُوا فَإِن كَانَ مِن قَوْمٍ عَدُوٍّ لَّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَإِن كَانَ مِن قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ

erú. Tí ó bá jẹ ijọ tí àdéhùn n bẹ láààrin èyin àti àwọn (ni èni tí wọn şèèsì pa), ó máa san owó èmí fún àwọn èniyàn rẹ. Ó tún máa tú erú lónígbàgbó òdodo kan sílẹ lóko erú. Èni tí kò bá rí (erú lónígbàgbó òdodo), ó máa gba ààwẹ oşù méjì ní tẹlèntèlẹ. (Ọnà) ìronúpiwàdà kan láti ọdọ Allāhu (nìyí). Allāhu n jẹ Onímọ, Ọlọgbón.

93. Ènikéni tí ó bá mọmọ pa onígbàgbó òdodo kan, iná Jahanamọ ni èsan rẹ. Olùşegbére ni nínú rẹ. Allāhu yóò bínú sí i. Ó máa şébilé e. Ó sì ti pèsè iyà nílá sílẹ dè é.

94. Èyin tí ẹ gbàgbó ní òdodo, nígbà tí ẹ bá wà lóri ìrìn-àjò ní ojú-ọnà Allāhu (fún ogun èsìn), ẹ şe pèlèpèlẹ kí ẹ fi mọ òdodo (nípa àwọn èniyàn). Ẹ sì má şe sọ fún èni tí ó bá sálámọ si yín pé ki í şe onígbàgbó òdodo látara pé èyin n wá dúkiá işèmi ayé. Ní ọdọ Allāhu kúkú ni ọpòlọpọ ọrọ ogun wà. Báye ni èyin náà şe wà tẹlẹ, Allāhu sì şe idẹra (èşin) fún yín. Nítorí náà, ẹ şe pèlèpèlẹ kí ẹ fi mọ òdodo (nípa àwọn èniyàn náà). Dájúdájú Allāhu n jẹ Alámọtán nípa ohun tí ẹ n şe níşé.

شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ اللَّهِ وَكَانَ
اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٩٣﴾

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِدًا فَجَزَاءُ
جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا وَعَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ
وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٩٤﴾

يَنَاءُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَى
إِلَيْكُمْ أَلْسَلَمَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ
عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ
كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِّن قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٩٥﴾

95. Àwọn olùjókòó sínú ilé nínú àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo, yàtò sí àwọn aláìlera, àti àwọn olùjagun ní ojù-òṅà Allāhu pèlú dúkiá wọn àti èmí wọn, wọn kò dọgba. Allāhu fi ipò kan soore àjùlò fún àwọn olùjagun ní ojù-òṅà Allāhu pèlú dúkiá wọn àti èmí wọn lórí àwọn olùjókòó sínú ilé. Olúkùlùkù (wọn) ni Allāhu ṣe àdéhùn ohun rere (Ọgbà Ìdèra) fún. Allāhu gbólá fún àwọn olùjagun èsìn lórí àwọn olùjókòó sínú ilé pèlú èsan ílá;

96. àwọn ipò kan àti àforíjìn àti àánú láti òdò Rẹ̀. Allāhu sì n jẹ̀ Aláforíjìn Àṣàkẹ̀-òrun.

97. Dájúdájú àwọn tí mọ̀lāika gba èmí wọn, (lásìkò) tí wọn n ṣàbòsí sí èmí ara wọn, (àwọn mọ̀lāika) sọ pé: “Kí ni è n ṣe (nínú èsìn)?” Wón wí pé: “Wón dá wa lágara lórí ilẹ̀ ni.” (Àwọn mọ̀lāika) sọ pé: “Ṣé ilẹ̀ Allāhu kò fẹ̀ tó (fún yín) láti gbé èsìn yín sá lórí ilẹ̀?” Àwọn wọnyẹn, iná Jahanamọ̀ ni ibùgbé wọn. Ó sì burú ní ikángun.¹

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ
اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى
الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً ۗ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ
وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾

دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً ۗ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٩٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْمَلَائِكَةَ ظَالِمِي
أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا
مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ
أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
فَأُولَٰئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ
مَصِيرًا ﴿٩٧﴾

¹ 1. Tàbí “nínú igun wo ni ẹ̀ wà, igun àwọn mùsùlùmí ni tàbí igun àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀? Tàbí nínú ilú wo ni ẹ̀ wà, ilú 'Islām ni tàbí ilú ọ̀ṣẹ̀bọ̀? ”

98. Àyàfi àwọn aláìlágbara nínú àwọn ọkùnrin, àwọn obinrin àti àwọn ọmọdẹ tí kò ní ikápá ọgbón kan, wọn kò sì dá ọ̀nà mọ (dé ilú Modīnah).

99. Nítorí náà, àwọn wònyẹn, ó súnmọ kí Allāhu ṣàmójúkúró fún wọn. Allāhu sì ń jẹ Alámójúúkúró, Aláforìjìn.

100. Ẹnikẹni tí ó bá gbé ilú rẹ jù sílẹ nítorí ẹ̀sìn Allāhu, ó máa rí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ibùsásí àti igbàláyè lórí ilẹ̀. Ẹnikẹni tí ó bá jáde kúró nínú ilẹ̀ rẹ (tí ó jẹ) olùfilú-sílẹ̀ nítorí ẹ̀sìn Allāhu àti Ọjísẹ̀ Rẹ̀, lẹ̀yìn náà tí ikú bá a (lójú ọ̀nà), ẹ̀san rẹ̀ kúkú ti dúró lódò Allāhu. Allāhu sì ń jẹ Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-òrun.¹

101. Nígba tí ẹ̀ bá ṣe ìrìn-àjò lórí ilẹ̀, kò sí ẹ̀sẹ̀ fún yín láti dín ìrun kù,¹ tí ẹ̀yìn bá ń bẹ̀rù pé àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀ yòò fòdòró yín. Dájúdájú àwọn aláìgbàgbọ̀, wọn jẹ ọ̀ta pọ̀nńbélé fún yín.¹¹

إِلَّا الْمُسْتَضْعَيْنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
وَالْوِلْدَانَ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا
يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾

فَأُولَٰئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ
وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا غَفُورًا ﴿٩٩﴾

* وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي
الْأَرْضِ مُرَاعِمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يُخْرَجْ
مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ
يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾

وَإِذَا صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ
الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ
كَفَرُوا إِنَّ الْكُفْرِينَ كَانُوا لَكُمْ
عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿١٠١﴾

¹ 1. Gbígbe ilú ẹ̀ni jù sílẹ̀ láti tẹ̀dọ̀ sínú ilú míràn yòò di dandan fún mùsùlùmí nígbà tí wíwà nínú ilú rẹ̀ kò bá ọ̀gbọ̀ fún ẹ̀sìn ẹ̀sẹ̀, b́akan náà tí mùsùlùmí kò sì ní ikápá láti ja àwọn ọ̀ta ẹ̀sìn lógun. Ẹ̀yí ni a mọ̀ sí Hijrah nínú èdè Lárúbáwá.

¹¹ 1. Iyẹn ni dídín àwọn ìrun onírákàà ḿerin kù sí rákàà ḿẹ̀jì.

102. Nígba tí o bá wà láààrin wọn, gbé irun dúró fún wọn. Kí igun kan nínú wọn kírun pèlú rẹ, kí wọn mú ñhkan ijagun wọn lówó. Nígba tí wọn bá sì forí kanlẹ (tí wọn parí irun), kí wọn bọ sẹyìn yín, kí igun mìíràn tí kò tí ì kírun wá kírun pèlú rẹ. Kí wọn mú iṣọra wọn¹ àti ñhkan ijagun wọn lówó.² Àwọn tó ṣàì gbàgbọ́ fẹ́ kí ẹ gbàgbé àwọn ñhkan ijagun yín àti ñhkan ìgbádùn yín (ẹrù oúnjẹ yín), kí wọn lè kọlù yín ní èè kan nàà. Kò sí èṣẹ́ fún yín tí ó bá jẹ pé ìpalára kan n bẹ fún yín látara òjò tàbí (pé) ẹ jẹ aláìsàn, pé kí ẹ fi ñhkan ijagun yín sílẹ́ (lórí irun). Ẹ mú ñhkan iṣọra yín lówó. Dájúdájú Allāhu ti pèsè ìyà tí í yẹpẹpẹ ẹdà sílẹ́ de àwọn aláìgbàgbọ́!

103. Nígba tí ẹ bá parí irun, kí ẹ ṣe (gbólóhùn) irántí Allāhu ní ìdúró, ìjókòò àti ìdùbúlẹ́ yín. Nígba tí ẹ bá sì fọkàn balẹ́, kí ẹ kírun (ní pípé). Dájúdájú irun

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْعِيَّتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَدَى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرَضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٥٦﴾

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَرُكُوعًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ

¹ 1. Ẹ wo ìṣòṣẹ̀-òrọ̀ àyàh 71. 2. Àpẹ̀júwẹ̀ irun ojú ogun nínú àyàh yíí niyí: Ànábì - kí ikẹ̀ àti òlẹ̀ Allāhu máa bá a - máa kí rákàà ẹyọ kan parí fún igun àkókó. Ó máa wà lórí ìjókòò rẹ̀ bẹ̀ẹ̀ tití igun nàà yóò fi kí rákàà ẹyọ kan tí ó ẹ̀kù kún un. Olúkùlùkù wọn sì máa sálámọ̀ fúnra rẹ̀ ní iparí rákàà kejì. Igun kejì tí wọn dúró sẹ̀yìn wọn máa bọ síwájú lẹ̀yìn Ànábì - kí ikẹ̀ àti òlẹ̀ Allāhu máa bá a -, igun àkókó tí rákàà méjì tirẹ̀ tí pé máa bọ sẹ̀yìn wọn. Ànábì - kí ikẹ̀ àti òlẹ̀ Allāhu máa bá a - máa kí rákàà ẹyọ kan tirẹ̀ tó ẹ̀kù fún igun kejì. Lẹ̀yìn nàà, igun kejì yíí nàà yóò kí rákàà ẹyọ kan tí ó ẹ̀kù kún un. Ànábì - kí ikẹ̀ àti òlẹ̀ Allāhu máa bá a - lè sálámọ̀ tirẹ̀ tàbí kí ó dúró dè wọn láti sálámọ̀ fún wọn. Báyẹn ni àpẹ̀júwẹ̀ irun Subh, Ṭḥuhr, 'Asr àti 'Iṣā' lójú ogun.

kíkí jẹ ọran-anyàn tí A fi àkókò sí fún àwọn onígbàgbò òdodo.

104. Ẹ má ẹ kààárẹ nípa wíwá àwọn èniyàn nàà (látí jà wọn lógun). Tí ẹyin bá n jẹ ìrora (ogbé), dájúdájú àwọn nàà n jẹ ìrora (ogbé) gégé bí ẹyin nàà ẹ n jẹ ìrora rẹ. Ẹyin sì n retí ohun tí àwọn kò retí lódò Allāhu. Allāhu sì n jẹ Onímò, Ọlóbón.

105. Dájúdájú Àwa sọ Tírà (al-Kur'ān) kalẹ fún ọ pẹlú òdodo nítorí kí o lè máa ẹdájọ làààrin àwọn èniyàn pẹlú ohun tí Allāhu fi hàn ọ. Má ẹ jẹ olùgbèjà fún àwọn oníjànbá.¹

106. Tọrọ àforíjìn lódò Allāhu,¹ dájúdájú Allāhu, Ó n jẹ Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.¹¹

107. Má ẹ bá àwọn tó n jànbá ẹmí ara wọn wá àwíjàrẹ. Dájúdájú Allāhu kò fẹràn ẹnikẹni tí ó jẹ oníjànbá, ẹlẹṣẹ.¹¹¹

فَأَقِمْوُا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٣٤﴾

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِن تَكُونُوا
تَأْمِنُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْمِنُونَ كَمَا تَأْمِنُونَ
وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ
اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٣٥﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرْنَاكَ اللَّهُ
وَلَا تَكُن لِّلْخَائِنِينَ خَصِيمًا ﴿١٣٥﴾

وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا
رَّحِيمًا ﴿١٣٦﴾

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ
أَنْفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ خَوَّانًا
أَثِيمًا ﴿١٣٧﴾

¹ 1. Kí ẹyin tí ẹ jẹ agbejòrò má ẹ jẹ ẹni tí yóò máa kọ ọdaràn ní irọ nítorí kí ó lè móríbọ nínú ìjìyà ẹṣẹ rẹ. Kí ẹyin adájọ nàà má ẹ dá ọdaràn láre.

¹¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-òrọ sūrah Gōfir; 40:55.

¹¹¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-òrọ āyah 105.

108. Wọn ní fi ara pamọ́ fún àwọn èniyàn, wọn kò sì lè fara pamọ́ fún Allāhu (nítorí pé) Ó wà pèlú wọn (pèlú ìmò Rẹ̀) nígbà tí wọn ń pètepèrò lórí ohun tí (Allāhu) kò yónú sí nínú ọ̀rọ̀ síṣọ̀.¹ Allāhu sì ní jẹ Alámọ̀tán nípa ohun tí wọn ń ṣe nísẹ̀.¹

109. Kíyè sí i, èyin wònyí ni è ń bá wọn mú àwìjàrè wá nílẹ̀ ayé. Ta ni ó máa bá wọn mú àwìjàrè wá ní ọ̀dọ̀ Allāhu ní Ọ̀jọ̀ Àjínḡde? Tàbí ta ni ó máa jẹ aláàbò fún wọn?

110. Ènikèni tí ó bá ṣiṣẹ̀ aburú kan tàbí tí ó ṣàbòsí sí èmí ara rẹ̀, lẹ̀yìn nàà, tí ó tọ̀rọ̀ àforíjìn lẹ̀dọ̀ Allāhu, ó máa bá Allāhu ní Aláforíjìn, Aláàánú.

111. Ènikèni tí ó bá dá èṣẹ̀ kan, ó dá a fún èmí ara rẹ̀. Allāhu sì ń jẹ Onímò, Ọ̀lọ̀gbọ̀n.

112. Ènikèni tí ó bá ṣe àṣiṣe kan tàbí èṣẹ̀ kan, lẹ̀yìn nàà, ó dì í ru aláimọ̀wọ̀-meṣẹ̀, ó ti dá ọ̀ràn iparómọ̀ni àti èṣẹ̀ pọ̀nńbélé.

يَسْتَحْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَحْفُونَ
مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا
يَرْضَىٰ مِنَ الْقَوْلِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا
يَعْمَلُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾

هَاتِنْتُمْ هَتُولَاءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجِدِ اللَّهُ عَنْهُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ
وَكَيْلًا ﴿١٠٩﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ
يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا
رَّحِيمًا ﴿١١٠﴾

وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُ
عَلَىٰ نَفْسِهِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا
حَكِيمًا ﴿١١١﴾

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ
بِهِ بَرِيئًا فَقَدْ أَحْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا
مُبِينًا ﴿١١٢﴾

¹ 1. È wò itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Mujādilah; 58:7.

113. Tí kì í bá ɕe ti oore àjùlọ Allāhu àti àánú Rẹ tí ń bẹ lórí rẹ ni, igun kan nínú wọn íbá ti gbèrò láti ɕì ọ lónà. Wọn kò sì níí ɕì ẹnì kan lónà àfi ẹmí ara wọn. Wọn kò sì lè fi ńńkan kan kó ìnira bá ọ. Allāhu sì sọ Tírà àti ọye ijìnlẹ (iyẹn, sunnah) kalẹ fún ọ. Ó tún fi ohun tí iwọ kò mò tẹlẹ mò ọ;¹ oore àjùlọ Allāhu lórí rẹ jẹ ohun tó tóbi.¹

114. Kò sí oore kan nínú ọpọlọpọ ọrọ ikòkọ wọn àfi ẹnì tí ó bá pàᕐᕐ ọrẹ títa tàbí iᕐᕐ rere tàbí àtúnᕐᕐ láààrìn àwọn ẹnìyàn. Ẹnikẹni tí ó bá ɕe iyẹn láti fi wá iyónú Allāhu, láipẹ A máa fún un ní ẹsan ílá.

115. Ẹnikẹni tí ó bá yapa Ọjìᕐᕐ náà lẹyìn tí ìmòᕐnà ti fojú han sí i kedere, tí ó tún tẹlẹ ọ̀nà tó yàtò sí ti àwọn onígbaᕐgbọ ọ̀dodo, A ọ̀ò dojú rẹ kọ ohun tí ó dojú ara rẹ kọ (nínú iᕐᕐnà), A sì máa mú un wọ inú iná Jahanamọ. Ó sì burú ní ikàngun.

116. Dájúdájú Allāhu kò níí foríjìn (ẹnì tí) ó bá ń ɕẹbọ sí I. Ó sì máa ɕàforíjìn fún ẹᕐᕐ miíràn yàtò sí iyẹn fún ẹnì tí Ó bá fẹ.¹ Ẹnikẹni tí ó bá ń ɕẹbọ sí Allāhu,

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ
 لَهَمَّتْ طَآئِفَةٌ مِّنْهُمْ أَنْ يُضْلُوكَ وَمَا
 يُضْلُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَصُرُونَكَ مِنْ
 شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ
 وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ
 وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

*لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّن نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ
 أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ
 النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ
 مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا
 عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ
 لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ
 نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۗ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ
 مَصِيرًا ﴿١١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ ۗ وَيَغْفِرُ
 مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَنْ يُشْرِكْ
 بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾

¹ 1. Ẹ wo itọᕐᕐ-ọ̀rọ̀ fún sūrah aᕐ-ᕐSūrō; 42:52.

dájúdájú ó ti ʃìnà ní ʃìnà tó jìnnà.¹

117. Wọn kò pe kiní kan lẹyin Allāhu bí kò ʃe àwọn abo òriṣà.¹ Wọn kò sì pe kiní kan bí kò ʃe Èṣù olùyapa.¹¹

118. Allāhu ʃẹ̀bilé Èṣù. Ó sì wí pé: “Dájúdájú mo máa mú ìpín tí wọn pín fún mi nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀.

119. Dájúdájú mo máa ʃì wọn lònà. Dájúdájú mo máa tàn wọn ẹ̀. Dájúdájú mo máa pa wọn láṣẹ̀, wọn yó sì máa gé etí ẹ̀ran-òsin (látí yà á sọtò fún òriṣà). Dájúdájú mo máa pa wọn láṣẹ̀, wọn yó sì máa yí ẹ̀sin Allāhu padà.”¹ Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá mú Èṣù ní ọ̀rẹ̀ lẹyin Allāhu, dájúdájú ó ti ʃòfò ní ọ̀fò pọ̀nńbélé.¹¹¹

120. Ó ń ʃàdéhùn fún wọn, ó sì ń tàn wọn ẹ̀. Èṣù kò sì ʃàdéhùn kan fún wọn bí kò ʃe ẹ̀tàn.

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْتَنَا وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا ﴿١١٧﴾

لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٨﴾

وَلَا ضِلَّيْنَهُمْ وَلَا مَلِئِينَهُمْ فَلْيَنْبِتْ لَكُمْ عُودًا وَالَّذِينَ يَأْكُلُونَ مِنْهُمَا بِغَيْرِ حِسَابٍ لَيَتَّخِذَنَّ اللَّهُ عِبَادًا لَهُمْ أَحْسَنًا وَأَجْسَدًا ﴿١١٩﴾

يَعِدُّهُمْ وَيَمْلِكُهُمْ وَمَا يَعِدُّهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ fún àyah 48.

¹¹ 1. Nínú àyah yìí, “abo òriṣà” túmọ̀ sí àwọn nńkan ọ̀bọ̀rogidi tí orúkọ wọn wá pẹ̀lú jẹ̀ndà abo tàbí àwọn orúkọ òriṣà kan tí wọn wá pẹ̀lú jẹ̀ndà abo gégé bí òriṣà Lát, òriṣà ‘Uzzā àti òriṣà Mọ̀nāt, tàbí àwọn mọ̀lāika tí wọn kàkùn abo, tí wọn sì sọ wọn di òriṣà. Nítorí náà, abo òriṣà kò túmọ̀ sí pé abo ni gbogbo àwọn òriṣà ayé.

¹¹¹ 1. Ìyẹn ni pé, Èṣù yóò máa pa wọn ní àṣẹ̀ pé kí wọn di kẹ̀fẹ̀rì àti ọ̀ṣẹ̀bọ̀. Allāhu sì ń pàṣẹ̀ pé wọn kò gbọ̀dọ̀ yí ẹ̀sin wọn tí ó jẹ̀ ẹ̀sin àdámọ̀ wọn padà. Ẹ̀ wo sūrah ar-Rūm; 30:30.

121. Àwọn wònyẹn, iná Jahanamọ ni ibùgbé wọn; wọn kò ní rí ibùsásí kan (wọn kò ní rí ònà láti sá jàde kúrò nínú rẹ).

122. Àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ọ́ṣẹ́ rere, A máa mú wọn wọ inu Ọgbà Ẹ̀dẹ̀ra kan, tí odò n ọ̀sàn ní Ọ̀sàlẹ̀ rẹ. Olùṣẹgbére ni wọn nínú rẹ tífí lááláé. (Ó jẹ) àdéhùn Allāhu ní ti òdodo. Ta si ni ó sọ òdodo ju Allāhu?

123. Kì í ẹ̀ ọ́fẹ̀-ọ̀kàn yín, bẹ̀è ni kì í ẹ̀ ọ́fẹ̀-ọ̀kàn àwọn onítírà (ni ọ̀ṣùwọ̀n idájọ̀ ọ̀run. Àmọ,) ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ọ́ṣẹ́ aburú kan, A ọ̀ò san án ní ẹ̀san rẹ; kò sì nífí rí aláfẹ̀yintí tàbí aláranṣe kan léyìn Allāhu.¹

124. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ọ́ṣẹ́ rere, yálà ọ̀kùnrin tàbí obìnrin, onígbàgbọ̀ òdodo si ni, àwọn wònyẹn máa wọ inu Ọgbà Ẹ̀dẹ̀ra. A ò sì nífí fi àmì ẹ̀yìn kóró èsò dàbínú ọ̀sàbòsì sí wọn.

125. Ta l'ó dára ní ẹ̀sìn ju ẹ̀ni tí ó jura rẹ̀ sílẹ̀ fún Allāhu, olùṣe-rere sì tún ni, ó tún tẹ̀lẹ̀ ẹ̀sìn (Ànábì) 'Ibrōhīm, oludúró-déédé-nínú-'Islām? Allāhu sì mú (Ànábì) 'Ibrōhīm ní àyànfẹ̀.

أُولَئِكَ مَا لَهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ
عَنَّا مَحِيصًا ﴿١٢١﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَّ اللَّهُ
حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ
الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْرِي بِهِ وَلَا
يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا
نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ
أَنْتَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ
الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٤﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ
لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾

¹ 1. Ẹ̀ wọ itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqarah; 2:62.

126. Ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Allāhu sì n jẹ Alámòtán nípa gbogbo ñhkan.

127. Wọn n bi ọ léèrè ìdájọ nípa àwọn obinrin. Sọ pé: “Allāhu l’Ó n sọ ìdájọ wọn fún yín. Ohun tí wọn n ké fún yín nínú Tírà (al-Kur’ān náà n sọ ìdájọ fún yín) nípa àwọn ọmọ-òrukàn lóbinrin tí ẹ kì í fún ní ohun tí wọn kọ fún wọn (nínú ogún), tí ẹ tún n sojú-kòkòrò pé ẹ fẹ fẹ wọn àti nípa àwọn aláilàgbára nínú àwọn ọmọdé (tí ẹ n jẹ ogún wọn mọlẹ̀.) àti nípa pé kí ẹ dúró ti àwọn ọmọ òrukàn pẹlú déédé. Ohunkóhun tí ẹ bá sì ẹ ní rere, dájúdájú Allāhu n jẹ Onímọ nípa rẹ.

128. Tí obinrin kan bá páyà oríkunkun tàbí ikèyinsí láti ọdọ ọkọ rẹ, kò sí ẹsẹ fún àwọn méjèjèì pé kí wọn ẹ àtúnṣe láààrin ara wọn. Àtúnṣe sì dára júlọ. Wọn sì ti fi ahun àti ọkánjúà ẹsẹ sínú ẹmí èniyàn. Tí ẹ bá ẹ rere, tí ẹ sì bèrù (Allāhu), dájúdájú Allāhu ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ n ẹ níṣé.¹¹

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ
يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي
الْكِتَابِ فِي يَتِمَى النِّسَاءِ الَّتِي لَا
تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَن
تَنكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلْدَانِ
وَأَن تَقُومُوا لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ وَمَا
تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ
عَلِيمًا ﴿١٢٧﴾

وَإِن أَمْرًا هَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا أَوْ
إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا
بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ
الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِن تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ
اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢٨﴾

¹¹ 1. Èyí ni ti olóríkunkun ọkúnrin. Ní ti olóríkunkun obinrin, ẹ wo āyah 34.

129. E kò lè ɛ déédé (nínú Ifẹ) láààrin àwọn obinrin, ɛ ò báá jèrankàn rẹ. Nítorí náà, ɛ má ɛ ɛ fì síbì kan tán pátápátá, kí ɛ wá pa (ɛnì kan) tí bí ohun tí wọn gbékọ ara ilẹ. Tí ɛ bá ɣàtúnɛ, tí ɛ sì bèrù (Allāhu), dájúdájú Allāhu n jẹ Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.

130. Tí àwọn méjèèjì bá sí pínýà, Allāhu yóò rọ ìkíní kejì lórò nínú olá Rẹ tó gbòdòrò. Allāhu sì n jẹ Olùgbòrò (nínú ọrò), Ológbón.

131. Ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ. Dájúdájú A ti pa á láṣẹ fún àwọn tí A fún ní tírà ɣíwájú yín àti èyin náa pé kí ɛ bèrù Allāhu. Tí ɛ bá sì ɣàì gbàgbó, dájúdájú ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ. Allāhu sì n jẹ Olórò, Èlẹyìn (tí ẹyìn tó sí).

132. Ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ. Allāhu sì tó ní Olùṣọ.

133. Tí (Allāhu) bá fẹ, Ó máa ko yín kúrò lórí ilẹ, èyin ènìyàn. Ó sì máa mú àwọn mìíràn wá. Allāhu sì n jẹ Alágbára lórí iyẹn.

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ
وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ
فَتَذَرُوهُنَّ كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا
وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًّا مِّن سَعَتِهِ
وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن
قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِن
تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣١﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾

إِن يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ
بِآخَرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

134. Ẹnikẹni tí ó bá ń fẹ ẹsan nílẹ ayé, ẹbí lódò Allāhu ní ẹsan ti ayé àti ti ọrun wà. Allāhu sì ń jẹ Olùgbọ, Olùíran.

135. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ jẹ olùdúró ẹ́nşin lórí déédé nítorí ti Allāhu nígbà tí ẹ bá ń jẹríí, kòdà kí (ẹrí jíjẹ náà) tako ẹyin fúnra yín tàbí àwọn òbí méjèjèì àti àwọn ẹbí; yálá ó jẹ ọlórò tàbí aláìní, Allāhu súnmọ (yín) ju àwọn méjèjèì. Nítorí náà, ẹ má ẹ tẹlé ifẹ-inú láti má ẹ déédé. Tí ẹ bá yí ojú-ọ̀rò sódì tàbí tí ẹ bá gbúnrí kúrò (níbì déédé), dájúdájú Allāhu ń jẹ Alámòtán nípa ohun tí ẹ ń ẹ níşẹ.¹¹

136. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ gbàgbọ dáadáa nínú Allāhu àti Ọ́jísẹ̀ Rẹ̀, àti Tírà tí (Allāhu) sọkalẹ̀ fún Ọ́jísẹ̀ Rẹ̀, àti Tírà tí Ó sọkalẹ̀ şiwájú. Ẹnikẹni tí ó bá şàì gbàgbọ nínú Allāhu, àwọn mołāika Rẹ̀, àwọn Tírà Rẹ̀, àwọn Ọ́jísẹ̀ Rẹ̀ àti Ọjọ̀ lẹ́yìn, dájúdájú ó ti şinà ní şinà tó jìnnà tefétefé.

137. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ, lẹyìn náà wọn şàì gbàgbọ, lẹyìn náà wọn gbàgbọ, lẹyìn náà wọn şàì gbàgbọ, lẹyìn náà wọn şì

مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا

بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

*يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ
بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ
أَوِ ءَوْلَادِكُمْ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا
أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا
الْهَوَىٰ أَن تَعْدِلُوا ۚ وَإِن تَلَوُّا أَوْ تُعْرَضُوا
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾

يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ ۚ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَيَّ
رَسُولِهِ ۚ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِن قَبْلُ
وَمَن يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَٰئِكَتِهِ ۖ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ ۖ وَالْيَوْمِ ٱلْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ءَامَنُوا
ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ءَزَادُوا كُفْرًا لَّمْ

¹¹ 1. Ẹ tún wo sūrah al-Mō'idah; 5:8.

lékún sí i nínú àìgbàgbọ́, Allāhu kò níí forí jìn wọn, kò sì níí fí ọ̀nà mò wọn.¹

138. Fún àwọn ẹ̀ṣẹ-ẹ̀lù mùsùlùmí ní ìrò pé dájúdájú ìyà ẹ̀lẹ̀ta eléro n bẹ fún wọn.

139. (Àwọn ni) àwọn tó n mú àwọn aláìgbàgbọ́ ní ọ̀rẹ̀ àyò lẹ̀yìn àwọn onígbàgbọ́ ọ̀dodo. Ẹ́ ẹ̀ n wá agbára lódò wọn ni? Dájúdájú ti Allāhu ni gbogbo agbára pátápátá.

140. (Allāhu) kúkú ti sọ ọ̀ kalẹ̀ fún yín nínú Tírà pé nígbà tí ẹ̀ bá gbọ́ nípa àwọn āyah Allāhu pé wọn n ẹ̀sàì gbàgbọ́ nínú rẹ̀, wọn sì n fí ẹ̀ ẹ̀fẹ̀, ẹ̀ má ẹ̀ jókòò tí wọn nígbà náà tífí wọn yóò fi bọ́ sínú ọ̀rò mìíràn, bí bẹ̀ẹ̀ kọ́ dájúdájú bí irú wọn ni ẹ̀yìn náà. Dájúdájú Allāhu yóò pa àwọn ẹ̀ṣẹ-ẹ̀lù mùsùlùmí pọ̀ mọ́ gbogbo àwọn aláìgbàgbọ́ nínú iná Jahanamọ́.

141. (Àwọn ni) àwọn tó fẹ̀ yò yín; tí iṣẹ̀gun kan láti ọ̀dò Allāhu bá jẹ̀ tiyín, wọn á wí pé: “Ẹ́ ẹ̀ àwa kò wà pẹ̀lú yín bí?” Tí ipín kan bá sì wà fún àwọn aláìgbàgbọ́, (àwọn múnááfíkí) á wí pé: “Ẹ́ ẹ̀ àwa kò ti ní ìkápá láti

يَكُنِ اللَّهُ لِيُغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيُهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿١٣٧﴾

بَيِّرِ الْمُتَنَفِقِينَ يَا أَنْتَ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣٨﴾

الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِئْتَعُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٣٩﴾

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَفْعَدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذًا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُتَنَفِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فِتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعُكُم مِّنْ

¹ 1. Āyah yí àti āyah 48 àti 116 fi rinlẹ̀ fún wa pé, kò sí àforijìn fún enikẹ̀ni tí ọ̀ bá kú sínú àìgbàgbọ́ nílá àti iṣẹ̀bọ́ nílá sí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā -

je gába le yín lóri (àmọ tí àwa kò ẹ̀şe bẹ̀ẹ̀), ẹ̀şe àwa kò sì dáàbò bọ̀ yín tó lẹ̀wọ̀ àwọn onígbàgbọ̀ òdodo (títí ọ̀wọ̀ yín fi ba ọ̀rẹ̀-ogun, nítorí nàà kí ni ìpín tiwa tí ẹ̀ fẹ̀ fún wa?)”¹ Nítorí nàà, Allāhu yòò ẹ̀dájọ̀ láààrin yín ní Ọ̀jọ̀ Àjínḡde. Allāhu kò sì níí fún àwọn aláìgbàgbọ̀ ní ọ̀nà (iṣẹ́gun) kan lóri àwọn onígbàgbọ̀ òdodo.!

142. Dájúdájú àwọn ẹ̀bẹ̀-ẹ̀lẹ̀ mùsùlùmí n̄ tan Allāhu, Ọ̀un nàà sì máa tàn wọn. Nígbà tí wọn bá dúró láti kírun, wọn á dúró (ní idúró) ọ̀rọ̀jù, wọn yó sì máa ẹ̀şe ẹ̀kárími (lóri ìrun). Wọn kò sì níí ẹ̀şe (gbólóhùn) ìránítí Allāhu (lóri ìrun) àfi diẹ̀.

143. Wọn n̄ ẹ̀şe bàlàbàlà síhìn-ín sọ̀hùn-ún, wọn kò jẹ̀ tí àwọn wọ̀nyí, wọn kò sì jẹ̀ tí àwọn wọ̀nyí. Ẹ̀nikẹ̀nì tí Allāhu bá ẹ̀lọ̀nà, o ò sì níí rí ọ̀nà kan fún un.

144. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ má ẹ̀şe mú àwọn aláìgbàgbọ̀ ní ọ̀rẹ̀ àyò lẹ̀yìn àwọn onígbàgbọ̀ òdodo (ẹ̀gbẹ̀ yín). Ẹ̀şe ẹ̀ fẹ̀ ẹ̀şe n̄nkan tí Allāhu yòò fi ní ẹ̀rì pọ̀nńbélé lẹ̀wọ̀ láti jẹ̀ yín nìyà ní?

الْمُؤْمِنِينَ ۖ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ ۗ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤٢﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ
خَدِعُهُمْ ۖ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا
كَسَالَىٰٓ أَيْرَءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ
اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٣﴾

مُذَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ وَلَا
إِلَىٰ هَٰؤُلَاءِ ۖ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا
لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٤﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا
الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ
أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ
سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿١٤٥﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, àwọn ẹ̀bẹ̀-ẹ̀lẹ̀ mùsùlùmí yòò máa wá ànḡfání sọ̀dọ̀ àwa mùsùlùmí àti àwọn aláìgbàgbọ̀.

145. Dájúdájú àwọn ẹ̀be-ẹ̀lù mùsùlùmí yóò wà nínú àjà isàlẹ̀ pátápátá nínú Iná. O ò sì ní rí alàránṣe kan fún wọn.

146. Àyàfi àwọn tó ronú pìwàdà, tí wọn ẹ̀ àtúnṣe, tí wọn dúró ẹ̀ṣin ti Allāhu, tí wọn sì ẹ̀ àfòmọ̀ ẹ̀sìn wọn fún Allāhu. Nítorí nàà, àwọn wònyẹn máa wà pèlú àwọn onígàgbọ̀ òdodo. Láìpẹ̀ Allāhu máa fún àwọn onígàgbọ̀ òdodo ní ẹ̀san nílá.

147. Kí ni Allāhu máa fi iyà yín ẹ̀, tí ẹ̀ bá dúpẹ̀, tí ẹ̀ sì gbàgbọ̀ ní òdodo? Allāhu sì n jẹ̀ Olópẹ̀,¹ Onímò.¹

148. Allāhu kò nífẹ̀ẹ̀ sí ariwo ọ̀rò burúkú (láti ọ̀dọ̀ ẹ̀nikẹ̀ni)¹ àyàfi ẹ̀ni tí wọn bá ẹ̀ àbòsì sí. Allāhu sì n jẹ̀ Olùgbọ̀, Onímò.¹¹

149. Tí ẹ̀ bá ẹ̀sàfi hàn rere tàbí ẹ̀ fi pamọ̀ tàbí ẹ̀ ẹ̀sámójú kúrò níbi aburú, dájúdájú Allāhu n jẹ̀ Alámòjùúkùrò, Alágbára.

إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٥﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٦﴾

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَعَمَّانْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٧﴾

*لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوِّءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

إِنْ تَبَدُّوا خَيْرًا أَوْ خُفُّوا أَوْ تَعَفُّوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفْوًا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqarah; 2:158.

¹¹ 1. Bii sísọ àbòsì nàà síta, sísòrọ̀ sí alábòsì nàà àti síṣẹ̀ ẹ̀pè fún un ní ibámu sí irú àbòsì nàà. Ẹni tí ó bá ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ti gbẹsan niyẹn ní ibámu sí sūrah aṣ-Ṣūrō; 42:41.

150. Dájúdájú àwọn tó n sàì gbàgbọ́ nínú Allāhu àti àwọn Òjísẹ̀ Rẹ̀, wọn sì fẹ́ máa sòpín yà láààrin Allāhu àti àwọn Òjísẹ̀ Rẹ̀, wọn sì n wí pé: “A gbàgbọ́ nínú apá kan, a sì sàì gbàgbọ́ nínú apá kan,” wọn sì fẹ́ mú ọ̀nà kan tọ̀ (lẹ̀sìn) láààrin iyeṅ.

151. Ní ọ̀dodo, àwọn wọ̀nyẹ̀n, àwọn ni aláìgbàgbọ́. A sì ti pèsè lya tí í yẹ̀pẹ̀yẹ̀ ẹ̀dá sílẹ̀ de àwọn aláìgbàgbọ́.

152. Àwọn tó gbàgbọ́ nínú Allāhu àti àwọn Òjísẹ̀ Rẹ̀, tí wọn kò sì ya ẹ̀nì kan sọtò nínú wọn, láìpẹ́ àwọn wọ̀nyẹ̀n, (Allāhu) máa fún wọn ní ẹ̀san wọn. Allāhu sì n jẹ́ Aláforijìn, Àṣàkẹ̀-ọ̀run.

153. Àwọn onítírà n bi ọ̀ lèèrè pé kí o sọ́ tírà kan kalẹ̀ láti inú sánmọ̀. Wọn kúkú bi (Ànábì) Mūsā ní ohun tí ó tóbi ju iyeṅ lọ. Wọn wí pé: “Fi Allāhu hàn wá ní ojúkojú.” Nítorí náà, iná láti ojú sánmọ̀ gbá wọn mú nítorí àbòsí ọ̀wọ̀ wọn. Lẹ̀yìn náà, wọn tún sọ ọ̀bọ̀rogidi ọ̀mọ̀ màálù di nńkan tí wọn jọ̀sìn fún lẹ̀yìn tí àwọn ẹ̀rì tó yanjú ti dé bá wọn. A tún sàmójú kúrò níbi iyeṅ. A sì fún (Ànábì) Mūsā ní ẹ̀rì pọ̀nńbélé.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
 وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ
 وَيَقُولُوا نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
 وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ
 سَبِيلًا ﴿١٥٠﴾

أُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا
 لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
 وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ
 أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمَّ
 وَكَانَ اللَّهُ عَفْوَرًا رَّحِيمًا ﴿١٥٢﴾

يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنزِلَ عَلَيْهِمْ
 كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ
 أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً
 فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا
 الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ
 فَعَفَوْنَا عَنْ ذَلِكَ وَعَاتَيْنَا مُوسَىٰ
 سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿١٥٣﴾

154. A gbé àpáta sókè orí wọn nítorí májèmu wọn. A sì sọ fún wọn pé: “È gba ẹnu-òṅà ilú wolé ní olùdàwọṭe-orúnkún.” A tún sọ fún wọn pé: “È má ẹ tayọ ẹnu-ààlà ní oṣọ Sabt.” A sì gba àdéhùn tó níṣọn lówọ wọn.

155. Nítorí yíyè tí wọn fúnra wọn yẹ àdéhùn wọn, àti ẹṣiṣàìgbàgbọ wọn nínú àwọn ọ̀rọ̀ Allāhu, àti pípa tí wọn ń pa àwọn Ànábì láì lètòṣọ̀ àti wíwí tí wọn ń wí pé: “Ọkàn wa ti di.” - rárá, Allāhu ti fi èdídí dí ọkàn wọn ni nítorí àìgbàgbọ wọn. - Nítorí nàà, wọn kò ní gbàgbọ àfi díẹ̀ (nínú wọn).

156. Àti nítorí àìgbàgbọ wọn àti ọ̀rọ̀ wọn lórí Moryam ní ti ìbànilórúkojẹ́ ńlá (Allāhu tún fi èdídí dí ọkàn wọn).

157. Àti nítorí ọ̀rọ̀ wọn (yìi): “Dájúdájú àwa pa Moṣīh ‘Īsā ọmọ Moryam Òjìṣẹ́ Allāhu.” Wọn kò pa á, wọn kò sì kàn án mọ̀ igi àgbélébùú, ẹ̀ṣùgbọ̀n A gbé àwòrán rẹ̀ wọ̀ ẹ̀lòmíìrán fún wọn ni.¹ Dájúdájú àwọn tó yapa-ẹnu lórí rẹ̀, kúkú wà nínú iyèmèjì lórí rẹ̀; kò sí ìmọ̀ kan fún wọn nípa rẹ̀ àfi títèlẹ̀ àbá dídá. Wọn kò pa á ní ti àmọ̀dájú.¹

وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ وَكُلُّهُمْ لَنَا
لَهُمْ أَذْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا
تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا
عَلِيًّا ﴿١٥٤﴾

فِيمَا نَقُضُهُمْ بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ وَكُفِّرَهُمْ بِآيَاتِ
اللَّهِ وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بَعِيرٍ حَقِّ وَقَوْلِهِمْ
فُلُونَنَا غُلْفًا بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥٥﴾

وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَنًا
عَظِيمًا ﴿١٥٦﴾

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَىٰ ابْنَ
مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ
وَلَكِن شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا
فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِمَّنْ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ
إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿١٥٧﴾

¹ 1. Kiyè sí iyàtò pàtàkì tó wà láààrin awẹ̀ gbólòhùn mèjì yìi: Ìkíní “ولكن شبه لهم” itúmọ̀ rẹ̀ ni “ولكن ألقى شبهه على غيره لهم” “ẹ̀ṣùgbọ̀n A gbé àwòrán rẹ̀ wọ̀ ẹ̀lòmíìrán fún wọn ni.” Iyẹn ni pé, àwọn ọ̀tá Ànábì ‘Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a

158. bí kò ʃe pé Allāhu gbé e wá sòkè lṛḁḁ Rẹ ni. Allāhu sì n jẹ Alágbára, Ọlṛḁḁbṛn.¹

بَل رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾

-, wṛn kan ẹni kan mṛ igi àgbélébùù, wṛn sì pa onítṛn sórí igi àgbélébùù nítorí pé, Allāhu tí gbé àwòrán àti írísí Ànábí 'Īsā ọmṛ Mṛyam - kí ọlà Allāhu máa bá a - wṛ ẹnì tí ó gba ikú Ànábí 'Īsā kú. Onítṛn gan-an ni wṛn kàn mṛ igi àgbélébùù, kí í ʃe Ànábí 'Īsā ọmṛ Mṛyam - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Èyí sì ni ètè tí Allāhu tí Ó fi gba Ànábí 'Īsā ọmṛ Mṛyam - kí ọlà Allāhu máa bá a - là lṛwṛ àwṛn ọtá rẹ. Ídì sì niyí tí àwṛn ọtá rẹ fi wà nínú iyéméjì nípa ta gan-an ni wṛn kàn mṛ igi àgbélébùù nítorí pé, írísí àwṛn méjèèjì ló jṛa wṛn, ohùn àwṛn méjèèjì kò jṛa wṛn rárá. Síwájú sí i, èkṛ nípa mṛfṛlṛjì èdè Lárúbáwá (ìyẹn 'ilmu-ssṛf) fi ídì rẹ múlè pé, ọrṛ-orúkṛ fún "شَبَّهَ" tó jeyṛ pèlú háráfí "lām" nínú awé gbólóhùn "وَلَكِنْ شَبَّهَ لَهُمْ" jẹ "شَبَّهَ" (ʃabahun / ʃabah) tàbí "شَبَّهَ" (ʃibhun / ʃibh) - itúmṛ "ijṛa / àfijṛ. Àti pé àkòónú "شَبَّهَ" / "شَبَّهَ" (ʃabahun / ʃibhun) nígbà náà ni pé, wṛn n̄ lṛ ó fún n̄nkan méjì tó jẹ orísí méjì ọtṛṛṛṛ àmṛ tí wṛn jṛa wṛn ní àwòrán. Itúmṛ yí sì ni gbogbo ọrṛ tó pilè lórí àwṛn háráfí mètèṛṛta wṛnyí "ش ب" ní nínú al-Kur'ān aláṛn-ṛnlé. È wo àwṛn àyè náà; sūrah al-Bakṛrah; 2:25, sūrah āli 'Imrṛn; 3:7, sūrah al-'Ani'ām; 6: 99 àti 141, àti sūrah as-Zumṛ; 39:23. Iṛkejì, "وَلَكِنْ شَبَّهَ عَلَيْهِمْ" itúmṛ rẹ ni "وَلَكِنْ الشَّبَّهَ عَلَيْهِمْ" "sùgbṛn a fi rú wṛn lójú / sùgbṛn a dà á rú mṛ wṛn lójú". Ìyẹn sì kṛ ni al-Kur'ān sṛ. Wṛṛṛṛ, èkṛ nípa mṛfṛlṛjì èdè Lárúbáwá ('ilmu-ssṛf) tún fi ídì rẹ múlè pé, ọrṛ-orúkṛ fún "شَبَّهَ" tó jeyṛ pèlú háráfí "alā" nínú gbólóhùn yí jẹ "شَبَّهَ" (ʃubhatun / ʃubhah) – itúmṛ: "irújú / rúrúrújú". Àmṛ sá, "ijṛa" máa n̄ yṛí sí "irújú" nígbà tí kò bá sí "àmṛdájú". Àkíyèsí kejì: Gbogbo tírà tafsr̄ tó sṛṛṛ lórí "وَلَكِنْ شَبَّهَ لَكُمْ" "sùgbṛn A gbé àwòrán rẹ wṛ ẹlṛmírān fún wṛn ni." l'ó mú ọrṛ wá lórí bí Allāhu - subhānahu wa ta'alā - ʃe gbé àwòrán 'Īsā ọmṛ Mṛyam - kí ọlà Allāhu máa bá a - wṛ ẹnì kan nínú àwṛn ọmṛlṛyìn rẹ. Kódà wṛn gba ọrṛ náà wá ni láti ọdṛ Ọmṛ 'Abbās - kí Allāhu yṛnṛ sí àwṛn méjèèjì -, gégé bí a ʃe lè rí i kà nínú tafsr̄ Zādu-l-Mṛsīr. Èni tí kò bá ní imṛ nípa ipṛ Ọmṛ 'Abbās - kí Allāhu yṛnṛ sí àwṛn méjèèjì - nínú imṛ ijīnlṛ al-Kur'ān tàbí ẹnì tí kò bá ní imṛ ijīnlṛ hadīth l'ó lè pe itān náà ní itān 'Isrṛ'īliyat

¹ 1. Āyah 157 àti 158 yí jẹ ọkan nínú àwṛn āyah tí ó sṛ ijṛ Ahmadiyyah Kṛḁiyaniyyah tàbí Lahṛriyyah) di ijṛ kèfèrí. Ídì ni pé, igbàgbṛ ijṛ Ahmadiyyah ni pé, wṛn kan 'Īsā ọmṛ Mṛyam mṛ igi àgbélébùù - kí ọlà Allāhu máa bá a -, àmṛ kò kú sí orí rẹ. Ijṛ Ahmadiyyah sì tún gbà pé 'Īsā ọmṛ Mṛyam sá ásálá wá sí ilé India. Ó fẹ iyáwṛ níbṛ. Ó kú síbṛ. Wṛn sì sin ìn síbṛ. Léyìn náà, ijṛ Ahmadiyyah gbà pé ẹnì tí ó padà wá sáyé lábṛ ipadàbṛ 'Īsā ọmṛ Mṛyam kò jẹ ẹnì kan bí kò ʃe mirza Ghulam Ahmad, olúdásílṛ ijṛ Ahmadiyyah. Ọnà tí èyí sì gbà ʃelṛ niyí nínú itṛkasi wṛn: "The word of God which I set out at some places in my book, the Baraheen Ahmadiyya explains how God Almighty made me Isa Son of Mary. In that book God first named me Mary and then disclosed that God had breathed His spirit into this Mary and said that after the breathing of this spirit my status as Mary was converted into my status as Isa, and thus Isa having been born of Mary was called Son of Mary." Itúmṛ: Mirza Ghulam

159. Kò sì níí sí ẹnì kan nínú àwọn onítírà (láyé nígbà tí 'Īsā ọmọ Mọryam bá sòkalẹ padà láti ojú sánmọ) àfi kí ó gbà á gbọ ní òdodo ọ́wájú ikú rẹ.¹Ní Ọjọ Àjínḡde, ó sì máa jẹ ẹlẹrìí lórí wọn.¹

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنُوا بِهِ
 قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ
 عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ﴿١٥٩﴾

Ahmad wí pé “Ọrọ Allāhu tí mo mú jáde láti inú iwé mi, Baraheen Ahmadiyya, ó ń ẹ àlàyé ọ̀nà tí Allāhu gbà sọ mí di 'Īsā ọmọ Mọryam. Nínú iwé yẹn, Allāhu kọ sọ mí ní Mọryam. Lẹyin nàà, wọn fi hàn mí pé Allāhu ti fẹ ẹmí mímọ Rẹ sí Mọryam yí lára. Ó sì sọ pé lẹyin tí Ọun ti fẹ ẹmí mímọ sí mi lára, ipò mi gégé bí Mọryam ti paradà bá yíí, mo sì ti di 'Īsā. Èyí rí bẹẹ fún wí pé bíbí tí Mọryam bí 'Īsā ni wọn fi ń pè é ní 'Īsā ọmọ Mọryam. [Iwé Tadhkirah, ò̀nkòwé: = = (Ahmadi) Muhammad Zafrullah Khan; ojú ewé: 369.] Ibi dandan Allāhu kí ó máa bá ọ̀pùrọ̀ yíí.

¹ 1. Àgbóyé méjì ni àwọn tafsīr mú wá lórí arọ̀pò ọ̀rọ̀-orúkọ tó jẹyọ nínú àpólà ọ̀rọ̀-orúkọ yí “قَبْلَ مَوْتِهِ” . Àgbóyé kííní ni pé, arọ̀pò ọ̀rọ̀-orúkọ nàà dúró fún 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Nípa bẹẹ itúmọ̀ àyah nàà máa lọ bá yíí pé: “Kò sì níí sí ẹnì kan nínú àwọn onítírà (láyé nígbà tí 'Īsā bá sòkalẹ padà láti ojú sánmọ) àfi kí ó gba 'Īsā ọmọ Mọryam gbọ ní òdodo ọ́wájú ikú 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -.” Èyí sì máa jẹ oore ìronúpiwàdà àti ìpadà sínú ẹ̀sìn 'Islām fún ọ̀wọ̀ àwọn tí 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - bá padà bá láyé nínú àwọn tó ti sọ 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - di olúwa àti olùgbàlà wọn. Àgbóyé keji ni pé, arọ̀pò ọ̀rọ̀-orúkọ nàà dúró fún ikú àwọn onítírà tó ń pòkàkà ikú. Nípa bẹẹ itúmọ̀ àyah nàà máa lọ bá yíí pé: “Kò sì níí sí ẹnì kan nínú àwọn onítírà àfi kí ó gba 'Īsā ọmọ Mọryam gbọ ní òdodo ọ́wájú ikú àwọn onítírà nàà lásìkò ipòkàkà ikú.” Àlàyé tí àwọn onímọ̀ Tafsīr mú wá fún àgbóyé keji yíí ni pé, àwọn mọ̀lāika máa fi àwòrán 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - han ẹnìkẹ̀ni tí ó fẹ kú láti fojú rí àṣiṣe rẹ lórí ọ̀rọ̀ 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Ó máa ronú piwàdà lásìkò nàà, àmọ̀ kò sí ìronúpiwàdà àti igbàgbọ̀ òdodo tó wúlò lásìkò ipòkàkà ikú. Àgbóyé méjèèjì wònyí kúkú dára, àmọ̀ nígbà tí pọ̀n-na (ṣubḡah) bá jẹyọ nínú àyah al-Kur'ān, ọ̀nà kan pàtàkì nínú iyonípọ̀n-na ni lílo hadīth Ānābī. Àmọ̀, ọ́wájú kí á tó lè lo hadīth kan kan fún iyonípọ̀n-na, al-Kur'ān fúnra rẹ ni ohun àkòkọ̀ tí a máa ló. Èyí máa ẹ̀lẹ̀ nípasẹ̀ wiwo sàkání tí ọ̀rọ̀ onípọ̀n-na nàa ti jẹyọ. A máa wòye sí ọ̀rọ̀ tí ń bá á bọ̀ níwájú (tàbi) àti ọ̀rọ̀ tí ó tún mu wá lẹyin rẹ̀ (bí ó bá wà). Kódá iwòye yíí lè ẹ̀lẹ̀ nígbà mìíràn nínú àyah kan nàà. Nítórí nàà, lórí àyah yíí, àgbóyé tó gbèwọ̀n jùlọ̀ ni àgbóyé kííní. Èyí tí ó ń fi rinlẹ̀ pé ikú 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - lópin ayé ni arọ̀pò ọ̀rọ̀-orúkọ nàà dúró fún. Èyí rí bẹẹ nítórí pé, ọ̀rọ̀ tó jẹyọ nínú àyah 157 ń sọ nípa pé àwọn kan ń sọ pé àwọn pa 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - , àwọn kàn án mọ̀ igi àgbélebúú. Ó sì ti kú. Allāhu - subḡānahu wa ta'ālā - sì sọ pé ọ̀rọ̀ nàà kò rí bẹẹ rára bí kò ẹ̀ pé Ọun gbé 'Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - wá sòkè lẹ̀dọ̀ Ọun ni.

Òkodorò ọ̀rọ̀ náà sì máa hàn sí gbogbo ayé ní àsikò ipadà-sòkalè rẹ̀ láti ojú sánmò. Iyẹn sì ni àlàyè tó jẹyọ̀ nínú àwọn àyah 158 àti 159. Síwájú sí í, kalmọ̀h “رفع” (rofa'a) lè túmọ̀ sí àgbéga tẹ̀mí (iyẹn, àgbéga ipò gégé bí èyí tó jẹyọ̀ nínú sūrah Al-'a'rōf; 7:176 àti sūrah Moryam; 19:57) tàbí kí ó túmọ̀ sí àgbéga tara (iyẹn gbígbé ara kúrò láti àyè isàlẹ̀ sí àyè òkè gégé bí èyí tó jẹyọ̀ nínú sūrah Fātir; 35:10). Àmọ̀ kò ní tàbí-sùgbón nínú mọ̀ pé, igbàkígbà tí harafí “إلى” bá ti tẹ̀lẹ̀ “رفع”, àgbéga tara l'ó máa jẹ̀ ìtúmọ̀ rẹ̀. Wàyí, níwọ̀n igbà tí ó sì ti jẹ̀ pé òkè sánmò ni pàápàá bíbẹ̀ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - wà, idí niyí tí “رُفِعَتْ” بِإِلَهِ اللَّهِ إِلَهًا” fi túmọ̀ sí “kò rí bẹ̀ẹ̀, Allāhu gbé 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam wá sókè sínú sánmò lódò Rẹ̀ ni.” Bí ẹnì kan bá wá ń retí kalmọ̀h “السماء” (sánmò) nínú àyah náà ʃiwájú kí ó tó lè gbàgbò pé nínú sánmò ni Allāhu gbé 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam wá ní ẹ̀mí àti ara, bóyá ni onítòún gbàgbò pé sánmò ni pàápàá bíbẹ̀ Allāhu gan-an wà. Lórí èyí, ẹ̀ wo itosẹ̀-ọ̀rọ̀ fún sūrah al-'Ani'ām; 6:18. Nítorí náà, gbogbo Mùsùlúmí onisunnah l'ó mọ̀ ní àmòdájú pé, òkè sánmò keje ni Allahu wà nítorí pé, sánmò yíí náà ni Ànàbí wa Muhammad - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - gùn ọ̀ láti ọ̀ gba ìrun wákàtí máraàrùn wá lódò Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - lásìkò ìrìn ọ̀rú àti igun-sánmò gégé bí Allāhu ʃe fi rinlẹ̀ ní ibèrẹ̀ sūrah al-'Isrō'. Kíyè sí ! Tòhun ti bí àìgbàgbò Fir'aon ʃe gbópon tó, ó kúkú gbà pé sánmò ni Allāhu wà. Ó sì bẹ̀ Hāmōn ní ilẹ̀ gíga fíofío kọ̀. Ó fẹ̀ yojú wo Allāhu! (sūrah al-Koşos; 28:38). Nítorí náà, inú sánmò ni Allāhu gbé 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - wà. Ó sì wà níbẹ̀, kí í ʃe ní ti igbésí ayé ti ayé, àmọ̀ ní ti igbésí ayé tó bá inú sánmò mu, iyẹn irú igbésí ayé tàwọn mọ̀lāika, tí wọn kí í jẹun, tí wọn kí í mu, tí wọn kí í ʃẹ̀gbìn, tí wọn kí í dàgbà sí í, tí wọn kí í gbó lára àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ọ̀. Àti pé nípasẹ̀ àwọn iṣẹ̀ tí 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - máa ʃe nígbà tí ó bá padà dé láti ojú sánmò níbi rírún àgbélébúú, pípa ẹ̀lédè, kíko gbogbo ẹ̀sin àfi ẹ̀sin 'Islām nikan ʃoşo, pípa Moşih Dajjal àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ọ̀ l'ó máa mú kí àwọn onítírà àsikò náà ronú piwadà sínú ẹ̀sin 'Islām. Kíyè sí í, ipadàbò 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - lópin ayé kí í ʃe ní àwòrán ipò Ànàbí, bí kò ʃe ní àwòrán ọ̀mọ̀lẹ̀yìn Ànàbí wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àti adájọ̀ onídéédé nítorí pé, kò níí sí Ànàbí titun kan kan mọ̀ lẹ̀yìn Ànàbí wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Àti pé, ijo Ànàbí wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nikan l'ó wà láyè báyií, nítorí náà Ànàbí 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹnì tí kádàrà rẹ̀ jẹmọ̀ ipadàbò sáyé kò níí wà nípo Ànàbí lásìkò náà bí kò ʃe pé, ó máa wà nípo ọ̀kan nínú àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn Ànàbí àsikò yíí. Idí sí niyí tí kò fi níí fi tíra kan dájọ̀ lẹ̀yìn al-Kur'ān. Pèlú àlàyè yíí, àgbóyè kejì kò lè rọ̀nà ọ̀. Àmọ̀ sá, tí ẹnì kan bá bá àgbóyè kejì yíí lo, kò la àtakò ọ̀ níwọ̀n igbà tí onítòún kò bá ti tako isòkalè 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - láti ojú sánmò l'ópin ayé nítorí pé, níwọ̀n igbà tí hadīth tó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀ ti fi rinlẹ̀, aláìgbàgbò tí ó máa jẹ̀bi ikú lábẹ̀ ọ̀fin 'Islām ni ẹnìkẹ̀ni nínú àwọn mùsùlúmí tó bá tako isòkalè 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - láti ojú sánmò l'ópin ayé. Wòòore! Gbogbo ònkà aròpò ọ̀rọ̀-orúkọ “ẹ̀yọ̀ ẹnì kẹ̀ta” iyẹn “هـ” tó jẹyọ̀ láti inú àyah 157 tífí dé 159 nínú sūrah yíí jẹ̀ méjilá. Àyè kan péré l'ó ti ń tọ̀ka sí Allāhu, iyẹn sì ni kalmọ̀h “إِلَهِ”, 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ni mọ̀kanlá yòókú ń tọ̀ka sí nítorí pé, ọ̀rọ̀ rẹ̀ nikan ni kókó nínú àwọn àyah

160. Nítorí àbòsí láti ọ̀dọ̀ àwọn tí wọn di yehudi, A ẹ̀ ẹ̀ àwọn n̄nkan dáadáa kan ní èèwọ̀ fún wọn, èyí tí wọn ẹ̀ ní ẹ̀tọ̀ fún wọn (tẹ̀lẹ̀). A ẹ̀ é ní èèwọ̀ fún wọn ẹ̀) nípa bí wọn ẹ̀ n̄ ẹ̀rírí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu.

فَظَلِمَ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمْنَا عَلَيْهِمْ
 طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنِ
 سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ﴿١٦٠﴾

161. Àti gbígba tí wọn n̄ gba owó èlẹ̀, tí A sì ti kọ̀ ọ̀ fún wọn, àti jíjẹ tí wọn n̄ jẹ̀ dúkià àwọn ènìyàn lónà èrú. A sì ti pèsè iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro sílẹ̀ de àwọn aláìgbàgbọ̀.

وَأَخَذَهُمُ الرَّبُّوْا وَقَدْ نُهِيَ عَنْهُ
 وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَطْلِ
 وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا
 أَلِيمًا ﴿١٦١﴾

162. Sùgbọ̀n àwọn tó jindò nínú ìmọ̀ nínú wọn àti àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo, wọn gbàgbọ̀ nínú ohun tí A sọkalẹ̀ fún ọ̀ àti ohun tí A sọkalẹ̀ síwájú rẹ̀, (wọn tún gbàgbọ̀ nínú àwọn mọ̀lāika) tó n̄ kírun, àti àwọn tó n̄ yọ Zakāh àti àwọn tó gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti Ojọ̀ Ìkẹ̀yìn, àwọn wọ̀nyẹn ni A máa fún ní ẹ̀san n̄lá.

لَكِنَّ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ
 وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا
 أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ
 وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا
 عَظِيمًا ﴿١٦٢﴾

163. Dájúdájú Àwa (fi ìmísí) ránṣẹ̀ sí ọ̀ gégẹ̀ bí A ẹ̀ fi ránṣẹ̀ sí (Ànábì) Nūh àti àwọn Ànábì (mìràn) lẹ̀yìn rẹ̀. A fi ìmísí ránṣẹ̀ sí (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ismō'īl, 'Ishāk, Ya'kūb àti àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ (rẹ̀), àti (Ànábì)

*إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ
 وَالتَّيِّبِينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى
 إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
 وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ

nàà. Ìwọ̀yèsí yí tún jẹ̀ àtìlẹ̀yìn fún àgbọ̀yẹ̀ kíní láti fi rinlẹ̀ pé «فَقِيلَ مُؤْتِيَهُ» n̄ tùmọ̀ sí «síwájú ikú 'Isā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - lópin ayé.

'Īsā, 'Ayyūb, Yūnus, Hārūn àti Sulaemōn. A sì fún (Ànábì) Dāwūd ní Zabūr.

164. Àti àwọn Òjìṣẹ́ kan tí A ti sọ ìtàn wọn fún ọ síwájú pèlú àwọn Òjìṣẹ́ kan tí A kò sọ ìtàn wọn fún ọ. Allāhu sì bá (Ànábì) Mūsā sọrọ̀ tààrà.

165. (A ṣe wọn ní) Òjìṣẹ́, oníròò ìdunnú àti olùkìlò nítorí kí àwíjàre má lè wà fún àwọn èniyàn lódò Allāhu lèyin (tí) àwọn Òjìṣẹ́ (tí jíṣẹ́). Allāhu sì n jẹ Alágbára, Ọlóbgbón.

166. Sùgbón Allāhu n jẹrìí sí ohun tí Ó sọkalẹ̀ fún ọ. Ó sọ ọ kalẹ̀ pèlú imọ̀ Rẹ̀. Àwọn mọ̀lāika náà n jẹrìí (sí i). Allāhu sì tó ní Èlẹ̀rìí.

167. Dájúdájú àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀, tí wọn sì ṣẹ́rì àwọn èniyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu, wọn kúkú ti ṣìnà ní ṣìnà tó jìnnà.

168. Dájúdájú àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀, tí wọn tún ṣàbòsì, Allāhu kò níí forí jìn wọn, kò sì níí fi ojú-ọ̀nà kan mọ̀ wọn.

169. Àyàfí ojú-ọ̀nà iná Jahanamọ̀. Olùṣegbére ni wọn

وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَعَائِينَ دَاوُدَ
زُبُورًا ﴿١٦٤﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ
وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ
مُوسَى تَكْلِيمًا ﴿١٦٥﴾

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ
لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ
وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٥﴾

لَئِكَ اللَّهُ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ
أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ
وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلًّا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ
اللَّهُ لِيُغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيُهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾

nínú rẹ tífí láélaé. Ìyẹn sì n jẹ ìròrùn fún Allāhu.¹¹

170. Èyin èniyàn, dájúdájú Òjísẹ náà ti dé ba yín pèlú òdodo láti òdò Olúwa yín. Nítórí náà, kí ẹ gbà á gbọ l'ó dára jùlọ fún yín. Tí ẹ bá sì şàì gbàgbọ, dájúdájú ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ. Allāhu sì n jẹ Onímò, Ọlọgbón.

171. Èyin onítírà, ẹ má şe tayọ ẹnu-ààlà nínú ẹsin yín, kí ẹ sì má sọ ohun kan nípa Allāhu àfi òdodo. Òjísẹ Allāhu ni Mōşīh 'Īsā ọmọ Moryam. Ọrọ Rẹ (kun fayakūn) tí Ó sọ ránşẹ sí Moryam l'Ó sì fi şèdá rẹ. Èmí kan (tí Allāhu şèdá) láti òdò Rẹ sì ni (Ó fi dá Mōşīh 'Īsā ọmọ Moryam). Nítórí náà, ẹ gbàgbọ nínú Allāhu àti àwọn Òjísẹ Rẹ. Ẹ yé sọ mэта (lọkan) mọ. Kí ẹ jáwọ níbẹ ló jẹ oore fún yín. Allāhu nikan ni Ọlọhun, Ọkan şoşo tí a gbọdọ jọsin fún ní ònà òdodo. Ó mọ tayọ kí Ó ní ọmọ. TíRẹ ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ. Allāhu sì tó ní Alámójúútó.¹¹

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ
بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ
وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

يَتَأَهَّلَ الْكَتِيبِ لَا تَعْلَمُوا فِي دِينِكُمْ
وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا
الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ
وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ
فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ
أَنْتَهُمْ خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ
سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ وَمَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ
وَكَيْلًا ﴿١٧١﴾

¹ 1. Èyí wà fún ẹni tí ó bá kú sínú àìgbàgbọ lẹyin tí ikéde ẹsin 'Islām ti dé etí ìgbọ rẹ. Bákan náà, ẹ wo àyah 48 àti àyah 116.

¹¹ 1. Kíyẹ sí i, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fún 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - ní orúkọ méréin wọnyí nínú àyah yí: "mōşīh", "rosūlullāh", "kalmōtu-llāh" àti "rūhu-llāh". Àwọn nasōrọ sì n tìràn mọ "mōşīh", "kalmōtu-llāh" àti "rūhu-llāh" bí ẹni pé orúkọ mètẹtẹta wọnyí tùmọ sí pé 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu

máa bá a - ni olùgbàlà, ọlọrun, ẹlédàá àti olúwa. Èyí kò sì rí bèẹ̀ rára. Ní àkókó nàà, nínú èdè Lárúbáwá kò sí èyí tí ó tùmọ̀ sí olùgbàlà tàbí ọlọrun tàbí ẹlédàá tàbí olúwa nínú àwọn orúkọ àti Iròyìn mètẹ̀tẹ̀ta nàà tí al-Kur'ān fún 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - . Itúmọ̀ “mōsīh” nínú èdè Lárúbáwá niwònyí: ẹnì tí kò ní kòjẹ̀gbin, alárinká tí kò ní ibùgbé kan ní pátò, ẹnì tí wọn fi òròró pa lára, ẹnì tí ó máa ń fowọ̀ àdúà pa aláílẹ̀ra láti tojọ̀ iwòsàn fún un lódò Ọlọhun, olódodo, ẹlẹ̀şẹ̀ tí wọn ti pa ẹ̀şẹ̀ rẹ̀ rẹ̀. Ní ti “kalmọtu-llāh”, itúmọ̀ rẹ̀ ni “òrò Allāhu / òrò Ọlọhun”. Òrò Allāhu ni 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - nítorí pé, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - şedá rẹ̀ pèlù gbólóhùn “kun fayakūn”. Itúmọ̀ yí sí ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fi rinlẹ̀ fúnra Rẹ̀ nínú sūrah āli-'Imrōn; 3:45, 47 àti 59 pèlù sūrah Moryam; 19:35. Kódá pípẹ̀ tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - pe 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - ní “kalmọtu-llāh” jẹ̀ àpónlẹ̀ fún un ni nítorí pé, kò wúlẹ̀ sí ẹ̀dá kan, yàlā ñhkan ẹlẹ̀míí tàbí aláílẹ̀míí, àfi kí ó jẹ̀ “kalmọtu-llāh”. Iyẹn ni pé, gbogbo ẹ̀dá tí Allāhu şedá rẹ̀ l'Ó sọ “Jẹ̀ bèẹ̀” fún şíwájú kí irú ẹ̀dá bèẹ̀ tó máa bẹ̀. Allāhu nikan şoso l'Ó sí ni “Jẹ̀ bèẹ̀”, kí í şe 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - tàbí ẹlẹ̀míí. Bákān nàà, ní ti “rūhu-llāh”, itúmọ̀ rẹ̀ ni “ẹ̀mí Allāhu / ẹ̀mí Ọlọhun”. Ẹ̀mí Allāhu ni 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - nítorí pé, Allāhu şedá rẹ̀ sínú ikùn iyá rẹ̀, Ó sì ní kí mọlāika Jibrīl - kí ọlà Allāhu máa bá a - wá fẹ̀ atẹ̀gùn ẹ̀mí mímọ̀ sára iyá rẹ̀ nítorí kí 'Īsā lè di ñhkan ẹlẹ̀míí. Àti ẹ̀mí mímọ̀ àti ẹ̀mí àimọ̀ tàbí ẹ̀mí òkùnkun, Allāhu l'Ó şedá ikíní kejì wọn. Kí í şe Ẹ̀şù. Ẹ̀şù kò dá ohun kan kan. Ẹ̀şù gan-an fúnra rẹ̀, ẹ̀dá kan nínú àwọn ẹ̀dá tí Allāhu şedá l'ó wà. Wòòore, fúnra Allāhu l'Ó kúkú fẹ̀ atẹ̀gùn ẹ̀mí mímọ̀ kan sára Ānábí Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - nígbà tí Ó mọ ọ̀n kalẹ̀ tán ní ọ̀boroğidi gégé bí ó şe wà nínú sūrah Sōd; 38:72 àti sūrah al-Hijr; 15:29. Iyẹn kò sì sọ Ānábí Ādam di olúwa léyìn Allāhu. Báwo ni 'Īsā ọmọ Moryam tí wọn fi atẹ̀gùn ẹ̀mí rẹ̀ rán mọlāika Jibril şe máa wá di olúwa? Rára, kò lè di olúwa. Tí Allāhu bá wá pe 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - ní “rūhu-llāh” àpónlẹ̀ ni fún un nítorí pé, kò sí ẹ̀dá ẹlẹ̀míí kan níbí kibi àfi kí ó jẹ̀ pé “rūhu-llāh” ni òun nàà. Síwájú sí i, lílo “Ọlọhun” gégé bí ẹ̀yàn fún ẹ̀dá kan nínú àwọn ẹ̀dá Ọlọhun kò sọ ñhkan nàà di ọlọhun tàbí olúwa tàbí ẹlẹ̀dàá tàbí olùgbàlà, àmọ̀ àpónlẹ̀ ni fún ẹ̀dá nàà. Wòye sí àwọn ibeèrè wònyí kí ó tún lè yé ọ̀ yékéyéké: Ẹ̀mí wo ni Ọlọhun fi sọ 'Īsā ọmọ Moryam di ñhkan ẹlẹ̀míí? Ẹ̀mí wo ni Ọlọhun fi sọ Moryam di ñhkan ẹlẹ̀míí? Ẹ̀mí wo ni Ọlọhun fi sọ Ẹ̀şù di ñhkan ẹlẹ̀míí? Ẹ̀sì kan nàà ni gbogbo wọn ní. Ẹ̀sì nàà sì ni pé, “Ẹ̀mí Ọlọhun “rūhu-llāh” ni.” Èyí tí ó tùmọ̀ sí pé Allāhu l'Ó şedá ẹ̀mí tó wà lára ẹnì kòọkan wa. Síwájú sí i, nínú al-Kur'ān, Allāhu pe rākúnmí kan ní “nōkọtu-llāh”, itúmọ̀ “rākúnmí Ọlọhun”. Èyí kò sì tùmọ̀ sí pé, “rākúnmí ni Ọlọhun” bí kò şe pé rākúnmí iyanu tí ó jáde tóhun tí ọmọ rẹ̀ léyìn rẹ̀ láti inú ápata. Àti pé Allāhu fi şe àpónlẹ̀ fún orúkọ rākúnmí nàà ni. Bákān nàà, nínú al-Kur'ān, Allāhu pe ilẹ̀ kan ní “Baetu-llāh”, itúmọ̀ “ilẹ̀ Ọlọhun”. Èyí kò sì tùmọ̀ sí pé “ilẹ̀ ni Ọlọhun” bí kò şe pé ilẹ̀ tí àwọn ẹ̀dá tí ń jọsìn fún Ọlọhun, iyẹn sì ni mọsálásí. Àti pé Allāhu fi şe àpónlẹ̀ fún orúkọ ilẹ̀ nàà ni. Bákān nàà, nínú al-Kur'ān, Allāhu pe ẹ̀dá kan ní “abdullāh”, itúmọ̀ “erú Ọlọhun”. Èyí kò sì tùmọ̀ sí pé “erú ni Ọlọhun” bí kò şe pé ẹ̀dá tí ń jọsìn fún Ọlọhun, tí ó sì wà lábẹ̀ ọ̀fin Ọlọhun pèlù ljuwọ-jusẹ̀-silẹ̀ pátápátá fún Ọlọhun. Àti pé Allāhu fi şe àpónlẹ̀ fún ẹ̀dá nàà ni nítorí pé, gbogbo wa ni erú Ọlọhun, a fẹ̀ tàbí a kọ̀. Báwo wá ni “kalmọtu-llāh” şe máa tùmọ̀ sí

172. Mōsīh kò kọ láti jẹ ẹrú fún Allāhu. Bẹ̀ẹ nàà ni àwọn mọlāika tí wọn súnmọ Allāhu. Ẹnikẹni tí ó bá kọ láti jọsin fún Un, tí ó tún ẹ̀gbéraga, (Allāhu) yóò kó wọn jọ papọ pátápátá sí ọ̀dọ̀ Rẹ̀.

لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ
عَبْدًا لِلَّهِ وَلَا الْمَلٰٓئِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ
يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ
فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾

“kalmọh ni Ọlọhun / ọ̀rọ̀ ni Ọlọhun”? Àní sẹ̀ báwo ni “rūhu-llāh” ẹ̀ se máa túmọ̀ sí “rūhu ni Ọlọhun / ẹ̀mí ni Ọlọhun”? Ìròrì àwọn nasōrṑ lásán ni ọ̀rọ̀ ìsokúso nàà, tí wọn ti mú wọ inú iwé wọn pé “Láti iṣẹ̀ṣẹ̀kọ̀ṣe ni ọ̀rọ̀ ti wà. Ọ̀rọ̀ si wà pẹ̀lú Ọlọrun. Ọlọrun si ni ọ̀rọ̀ nàà.” Láélaé, Ọlọhun àwa mùsùlùmí kí í ẹ̀ se ọ̀rọ̀. Ọlọhun wa kí í ẹ̀ se ẹ̀mí. Nítórí nàà, kò sí ẹ̀dá kan áfi kí ó di bíbẹ̀ nígbà tí Allāhu bá sọ pé “Jẹ̀ bẹ̀ẹ” Ó si máa jẹ̀ bẹ̀ẹ̀. Bákan nàà, mọ̀ dájú pé àpónlẹ̀ ni Mọ̀lā, Haúsá l’ a Haúsá n jẹ̀. Nínú àpòlā ọ̀rọ̀-orúkọ (noun phrase), igbàkígba tí Allāhu bá fi orúkọ ara Rẹ̀ ẹ̀ se ẹ̀yán-ajórúkọ (nominal modifier) fún ọ̀rọ̀-orúkọ kan ìyẹn ni pé, igbàkígba tí Allāhu bá ẹ̀ se àfítí ẹ̀dá kan nínú àwọn ẹ̀dá Rẹ̀ ti sọ̀dọ̀ ara Rẹ̀, bí irú ẹ̀yí “kalmọtu-llāh, rūhu-llāh, nākọtu-llāh, baetu-llāh, kitābu-llāh, ‘abdu-llāh, nabiyu-llāh, rōsūlu-llāh” àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ, yàtò sí pé Allāhu fi ẹ̀ se àpónlẹ̀ fún ọ̀rọ̀-orúkọ agbẹ̀yán nàà, kò tún ní itúmọ̀ mìíràn bí kò ẹ̀ se láti fi “ibátan iní” hàn (possessive genitive). Nínú agbèkalẹ̀ ọ̀rọ̀ mìíràn, ẹ̀hun oníbaátan iní (possessive genitive construction) ni itúmọ̀ tò máa n wà nibikíbi tí Allāhu bá ti lo orúkọ ara Rẹ̀ gégé bí ẹ̀yán-ajórúkọ nínú àpòlā orúkọ, kí í sí ní itúmọ̀ alálàjẹ̀ (appositive). Pẹ̀lú àlàyé yí, itúmọ̀ “kalmọtu-llāh” ni “kalmọh ti Allāhu / kalmọh tí ó jẹ̀ ohun iní Allāhu, kí í ẹ̀ se Allāhu tí ó n jẹ̀ kalmọh nítórí pé, kalmọh kò sí nínú àlájẹ̀ fún Allāhu”. Rūhu-llāh, “rūhu ti Allāhu / rūhu tí ó jẹ̀ ohun iní Allāhu, kí í ẹ̀ se Allāhu tí ó n jẹ̀ rūhu nítórí pé, rūhu kò sí nínú àlájẹ̀ fún Allāhu”. Nākọtu-llāh “nākọh ti Allāhu / nākọh tí ó jẹ̀ ohun iní Allāhu, kí í ẹ̀ se Allāhu tí ó n jẹ̀ nākọh nítórí pé, nākọh kò sí nínú àlájẹ̀ fún Allāhu”. Baetu-llāh, “baeutu ti Allāhu / baetu tí ó jẹ̀ ohun iní Allāhu, kí í ẹ̀ se Allāhu tí ó n jẹ̀ baetu nítórí pé, baetu kò sí nínú àlájẹ̀ fún Allāhu” àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Gégé bí a sí ti sọ síwájú pé àpónlẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Allāhu l’ ó jẹ̀ fún ẹ̀dá kan nígbàkígba tí Allāhu bá fi orúkọ ara Rẹ̀ ẹ̀ se ẹ̀yán ajórúkọ fún un. Nítórí nàà, kò wúlẹ̀ sí kiní kan láyẹ̀ àti lọrun, yálá ipò olá tàbí ipò lịjọba, àfi kí ó jẹ̀ ohun iní fún Allāhu nítórí pé, ti Allāhu ni ohunkóhun tò wà nínú sánmọ̀ àti nínú ilẹ̀. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ si ni àbò gbogbo wọn. Báwo wá ni Allāhu, Olúwa gbogbo ẹ̀dá ẹ̀ se lẹ̀ jẹ̀ ohun iní, tí ohun iní si máa tún jẹ̀ Allāhu, Ọlọhun Olúwa? Kò lẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ lẹ̀láé. Nítórí nàà, ẹ̀yíkẹ̀yí orúkọ ipò tí Allāhu bá ló fún ‘Isā oṃo Moryam - kí olá Allāhu máa bá a -, kò fi ibi kan kan túmọ̀ sí pé ‘Isā oṃo Moryam - kí olá Allāhu máa bá a - ni olúwa tàbí olùgbàlā lẹ̀yìn Allāhu. Ẹ̀bí àràkàrà tí alágbẹ̀dẹ̀ bá fi irin dá, kò lẹ̀ sọ irin di alágbẹ̀dẹ̀.

173. Ní ti àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ṣiṣẹ rere, (Allāhu) yòò san wọn ní ẹsan rere wọn ní ẹkúnrerẹ. Ó sì máa ẹ àlẹkún fún wọn nínú oore àjùlọ Rẹ. Ní ti àwọn tó bá sì kọ (látí jòsìn fún Allāhu), tí wọn sì ẹgbéraga, (Allāhu) yòò jẹ wọn níyà ẹlẹta-eléro. Wọn kò sì níí rí alátiléyìn tàbí aláranṣe kan lẹyìn Allāhu.

174. Ẹyin ènìyàn, dájúdájú ẹrì ọrọ tí dé ba yín látí ọdọ Olúwa yín. A sì tún sọ ìmọlẹ tó yanjú kalẹ fún yín.

175. Ní ti àwọn tó gbàgbọ nínú Allāhu, tí wọn sì dúró ṣinṣin tí í, Ó máa fi wọn sínú ìkẹ àti ọlá kan látí ọdọ Rẹ. Ó sì máa fi wọn mọ ọnà tàrà sí ọdọ Rẹ.

176. Wọn n bi ọ lèèrè Ibèèrè, sọ pé: “Allāhu n fún yín ní idájọ nípa ẹni tí kò ní òbí, kò sì ní ọmọ. Tí ènìyàn kan bá kú, tí kò ní ọmọ láyé, tí ó sì ní arábinrin kan, idajì ni tirẹ nínú ohun tí ó fi sílẹ. (Arákùnrin) l’ó máa jẹ gbogbo ogún arábinrin rẹ, tí kò bá ní ọmọ láyé. Tí arábinrin bá sì jẹ méjì, ìdá méjì nínú ìdá mẹta ni tiwọn nínú ohun tí ó fi sílẹ. Tí wọn bá sì jẹ arákùnrin (púpọ) lókùnrin àti lóbinrin, ti ọkùnrin kan ni ìpín obìnrin méjì. Allāhu n ẹ àlàyé fún yín kí ẹ

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ ۗ
وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَنكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا
فَيَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُم
مِّن دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُم بُرْهَنٌ مِّن
رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا ﴿١٧٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَءَاخَذُوا بِهِ
فَسَبِّحْ لَهُمْ فِي رَحْمَةِ مِّنْهُ وَفَضْلٍ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا ﴿١٧٥﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي
الْكَلَالَةِ إِنَّ أَمْرُؤًا هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ
وَأَهْرَ أُحْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ
يَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتْ
أُثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ
كَانُوا إِخْوَةً رِّجَالًا وَنِسَاءً فَلِلَّذَكَرِ مِثْلُ
حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ ۗ بَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَن
تَضِلُّوا ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧٦﴾

---

má baà şìnà. Allāhu sì ni Onímò
nípa gbogbo ñhkan.

Suuratul-Maidah المائدة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ mú àwọn àdéhùn ẹ. Wọn ẹ àwọn ẹran-òsìn¹ ní ètò fún yín àfi èyí tí wón bá ń kà fún yín (ní èèwò), ẹ má ẹ sọ ìdọḍẹ ẹranko di ètò nígbà tí ẹ bá wà nínú aṣọ húrùmí. Dájúdájú Allāhu ń ẹ idájọ ohun tí Ó bá ẹ.¹

2. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹ rú òfin àwọn ñhkan àrìṣàmi tí Allāhu gbékalẹ fún ẹsìn Rẹ (nínú iṣẹ hajj). Ẹ má ẹ rú òfin oṣù òwò, àti ẹran ọṛẹ (tí wón kò ṣàmi sí lórùn) àti (àwọn ẹran ọṛẹ) tí wón ṣàmi sí lórùn. Ẹ má ẹ idíwọ fún àwọn tó ń gbèrò láti lọ sí Ilé Haram, tí wón ń wá oore àjùlọ àti iyọnú láti òḍò Olúwa wón. Tí ẹ bá sì ti túra sílẹ nínú aṣọ hurumi, nígbà náà ẹ (lè) dọḍẹ (ẹranko). Ẹ má ẹ jẹ kí ìkórira àwọn èniyàn kan tì yín láti tayọ ẹnu-ààlà nítorí pé, wón ẹ yín lóri kúrò ní Mósálásí Haram. Ẹ ran ara yín lẹwọ lóri iṣẹ rere àti ibẹrù Allāhu. Ẹ má ẹ ran ara yín lẹwọ lóri (iwà) èṣẹ àti itayọ ẹnu-ààlà. Ẹ bẹrù

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ
أَحَلَلْتُ لَكُمْ بَهِيمَةَ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتَىٰ
عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ
إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ﴿١﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يُحْلُوا شَعِيرِ
اللَّهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا
الْقَلَائِدَ وَلَا ءَامِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ
يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا وَإِذَا
حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ
شَتَانُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ
وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿٢﴾

¹ 1. Àwọn ẹran-òsìn náà ní rākúnmí, màálù, àgùtàn àti ewúṛẹ.

Allāhu. Dájúdájú Allāhu le (nǐbi) iyà.

3. A ɕe é ní èèwò fún yín ɛran òkùnbete àti èjè àti ɛran ɛlédè àti èyí tí wọn pa pèlú orúkọ tí kí í ɕe “Allāhu” àti ɛran tí wọn fún lórùn pa àti ɛran tí wọn lù pa àti ɛran tí ó ré lulè tí ó kú àti ɛran tí wọn kàn pa àti èyí tí ɛranko abijàwàrà jẹ kù àfi èyí tí ẹ bá rí dú (ɕíwájú kí ó tó kú) àti èyí tí wọn pa sídíí òrìṣà. Èèwò sì ni fún yín láti yeṣe wò.¹ Iwọnyẹn ni ibàjẹ. Lóníí ni àwọn tó ɕàì gbàgbò sọrètí nù nípa ẹsìn yín. Nítorí nàà, ẹ má ɕe páyà wọn. Ẹ páyà Mi. Mo parí ẹsìn yín fún yín lóníí. Mo sì ɕe àṣepé ìdèra Mi fún yín. Mo sì yónú sí 'Islām ní ẹsìn fún yín. Nítorí nàà, ẹnì tí ìnira ebi bá mú (jẹ ɛran èèwò) nínú ebi tó lágbara gan-an, tí kí í ɕe ẹnì tí ẹṣe ñ wúú dá, dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.²

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أَلْمَيْتَةُ وَاللَّدْمُ وَحَلْمُ
الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ
وَالْمُنْخَبِقَةُ وَالْمُتَوَفَّذَةُ وَالْمُتَرَدِّبَةُ
وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا
ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى التُّصْبِ وَأَنْ
تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَمِ ذَلِكَمْ فِسْقٌ اللَّهُ يَوْمَ
يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا
تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ اللَّهَ يَوْمَ أَكْمَلْتُ
لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ
نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا
فَمَنْ أُضْطَرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرٍ مُتَجَانِفٍ
لِإِثْمِهِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣﴾

¹ 1. Itúmò “ wa 'an tẹṣṣeksimū bil 'azlām” ni pé “ (Èèwò sì ni fún yín láti fi àwọn ọfà kékeré mọ ìpín oore àti aburú yín nínú kádàrá yín.” Iyẹn ni mo túmò ní sókí pé (Èèwò sì ni fún yín láti yeṣe wò). Nínú iṣe àwọn Lárúbáwá igbà àìmòkan wọn ni pé, àwọn nàà máa ñ yeṣe wò fún ìdàwólé wọn àti iṣemí wọn. Wọn máa kọ “ɕe é” sára ọfà kékeré kan. Wọn máa tún kọ “má ɕe é” sára ọfà kékeré = = kan. Wọn kò sì níí kọ ñhkan kan sára ikẹta. Wọn máa kọ ọfà mètẹ̀tẹ̀ta nàà sínú koto ọparun kan. Bí ó bá fẹ ɕe ñhkan kan tí ó fẹ mọ bí ñhkan nàà yóò ɕe rí, ó máa lọ síbí koto ọparun rẹ. Ó máa mú ọfà kan jáde nínú mètẹ̀tẹ̀ta. Bí ọwọ rẹ bá ba ọfà “ɕe é”, ó máa lọ ɕe ñhkan nàà pèlú àdìsókàn rẹ pé ó máa dára. Bí ọwọ rẹ bá sì ba ọfà “má ɕe é”, ó máa gbé ohun tí ó fẹ ɕe jù sílẹ̀ pèlú àdìsókà rẹ pé kò níí dára. Àmọ́ bí ó bá mú ọfà èyí tí kò kọ ñhkan kan sí lára, ó máa tún un mú. 'Islām sì ɕe èyí ní èèwò. Nítorí nàà, ohunkóhun tí wọn bá ñ lò bí irú èyí, bíi títẹ̀ èèpẹ̀, wíwo ìràwò, fífa tẹ̀sùnbàà, dídábigba, lílo ọsan-in, dídífá, dída ọpẹ̀lẹ̀, dída èjẹ̀dínógún, lílọ́ nínú ẹmí, ríríran, síso okùn mọ́ tákàndà al-Kur'an

4. Wọn ní bí ọ lèèrè pé: “Kí ní wọn ẹ ní ètò fún wọn?” Sọ pé: “Wọn ẹ àwọn ñhkan dáadáa ní ètò fún yín àti (ẹran tí ẹ pa nípasẹ) èyí tí ẹ kọ ní ẹkọ (idọdẹ) nínú àwọn ẹranko àti ẹyẹ tí ní dọdẹ. Ẹ kọ àwọn ajá lẹkọdọ idọdẹ, kí ẹ kọ wọn nínú ohun tí Allāhu fi mọ yín. Nítorí náà, ẹ jẹ nínú ohun tí wọn bá pa fún yín, kí ẹ sì ẹ bismillāh sí i¹. Ẹ bèrù Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi ìṣìrò-ìṣẹ.¹

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمْتُمُ اللَّهَ فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكَنَّ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٠١﴾

5. Wọn ẹ àwọn ñhkan dáadáa ní ètò fún yín lónìí. Àti óúnjẹ àwọn tí A fún ní tírà, ètò ni fún yín.¹ Óúnjẹ tiyín náà, ètò ni fún wọn. (Ètò ni fún yín láti fẹ) àwọn olómìnira nínú àwọn onígbaḡbọ òdodo lóbìnrin àti àwọn olómìnira lóbìnrin nínú àwọn tí A fún ní tírà ṣíwájú yín, nígbà tí ẹ bá ti fún wọn ní ṣòdaàkí wọn; ẹ fẹ wọn ní fífé (bí 'Islām ẹ ní kí ẹ fẹ ìyàwó), láì níí máa bá wọn ẹ sìná (ṣíwájú yìgì) láì sì níí máa yàn wọn lálè.² Ẹnikẹni tí ó bá lòdì sí ìgbàḡbọ òdodo³, ìṣẹ

الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجْرَهُنَّ مَخْضِينَ غَيْرِ مُسْلِفِينَ وَلَا مُتَّخِذِي أَحْدَانٍ وَمَن يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٠٢﴾

àti bèèè bèèè lẹ láti fi mọ ikòkọ, bíi ohun tó sọ̀nù, ẹni tí ó jalè, ikángun idáwólè àti bèèè bèèè lẹ tàbí láti fi mọ kádàrà èdá, èèwọ̀ ni gbogbo rẹ̀ pátápátá. 2. Ẹ wo ìtọ̀sẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:173.

¹ 1. Ìyẹn nígbà tí ẹ bá fẹ rán ẹranko tàbí ẹyẹ láti dọdẹ àti nígbà tí ẹ bá fẹ jẹ ẹran tí ó pa fún yín.

rè ti bàjẹ. Ní Ọjọ Ìkẹyìn, ó sì máa wà nínú àwọn ẹnì ọfò.¹

6. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní ọdodo, nígbà tí ẹ bá fẹ kírùn, ẹ wẹ ojú yín àti ọwọ yín tífí dé ìgún pá. Ẹ fi omi pá orí yín. Ẹ wẹ ẹsẹ yín tífí dé kókósẹ méjèèjì. Tí ẹ bá ní jánnábà lára, ẹ wẹ iwẹ ìmọra. Tí ẹ bá jẹ aláìsàn, tàbí ẹ wà lóri

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ

¹ 1. Kíyè sí i, iwònyí ni àwọn májẹmu jíjẹ oúnjẹ àwọn onítírà: (1) Kí oúnjẹ náà jẹ oúnjẹ kan bíi oúnjẹ ojoojúmọ, oúnjẹ títà, oúnjẹ igbáyáwọ àti oúnjẹ isomólórúkọ, oúnjẹ náà kò gbọdọ jẹmọ ọdún wọn tàbí ijọsìn wọn nítorí pé, ẹsin ló bí oúnjẹ ọdún, kò sì sí oúnjẹ ọdún tí Allāhu yọnú sí àfi oúnjẹ ọdún Itúnu Àawẹ àti oúnjẹ ọdún Adhā (ọdún Iléyá) gégé bí ó ẹ jẹ pé, kò sí ẹsin kan tí Allāhu yọnú sí àfi ẹsin 'Islām; (2) Bí oúnjẹ náà bá jẹ ñhkan ẹlẹmíí, kí ó jẹ pé orúkọ "Allāhu" ni wọn fi pa á, kó gbọdọ jẹ orúkọ miírán bíi "ọlọrun baba" tàbí "ọlọrun ọmọ" tàbí "ọlọrun ẹmí mímọ"; (3) Bí oúnjẹ náà bá jẹ ñhkan ẹlẹmíí, kò gbọdọ jẹ ọkan nínú àwọn ẹran èèwọ fún mùsùlùmí bí òkúnbetẹ, ẹlédẹ àti bèẹ bèẹ lọ. 2. Kíyè sí i, kò sí ìgbà kan kan tí Allāhu yòhnda fún obinrin mùsùlùmí láti fẹ yehudi tàbí nasōrō, kòdà kí iwà wọn dára. Ẹnikẹni tí ó bá fi mùsùlùmọ ọmọbinrin rè fún yehudi tàbí nasōrō, kí ó lọ mò pé, yigi àarin wọn kò ní àlàáfíà, nítorí náà kí ó lọ gba ọmọbinrin rè pada, wọn ibàà ti bímọ fúnra wọn. Àti pé, iwà ẹsẹ pónhbelé ni ẹsẹ bèẹ. Àmọ tí ọkunrin náà bá ti di mùsùlùmí ẹiwájú siso yigi náà, yigi siso náà ti ní àlàáfíà. Wàyí, Allāhu yòhnda fún àwọn ọkúnrin mùsùlùmí láti fẹ yehudi tàbí nasōrō lóbinrin pèlú àwọn májẹmu wònyí: (1) Kí ó jẹ lábẹ ijọba 'Islām, kò gbọdọ jẹ lábẹ ijọba kẹfèrì nítorí pé, lẹyìn tí ijọba 'Islām dide ni 'Islām tó yòhnda fífẹ àwọn onítírà obinrin; (2) Ọfin 'Islām ni wọn máa lò lóri isoyigi àti èso yigi; (3) Obinrin nasōrō náà kò gbọdọ jẹ alákitiyan nínú ẹsin nasōrō; (4) Irú obinrin náà máa jẹ "thamiyyah" ẹnì tí ó wá ààbò ẹmí àti dúkiá wá sí orílẹ ọfin 'Islām; (5) Kò gbọdọ pe àwọn ọmọ rè sínú ẹsin nasōrō; (6) Ní àsikò ikòsílẹ, bàbá ló ni ọmọ, kí í ẹe iyá; (6) Nígbà tí kò bá sí obinrin mùsùlùmí àti ẹrúbinrin mùsùlùmí nílẹ lẹrẹ tó kan rírújú fẹ àwọn onítírà obinrin; àti (7) Igbáyáwọ yíi kò gbọdọ jẹ láàarin mùsùlùmí lóbinrin àti onítírà lókúnrin. Èwọ pónhbelé ni ẹyí. Kíyè sí i, kò sí itakora láàarin àyah yíi àti àyah 221 nínú sūrah al-Baqorah. Bí ó tilẹ jẹ pé ẹlẹbọ ni àwọn ọsẹbọ àti àwọn onítírà fún pípe ẹdá lẹyìn Allāhu, iyàtò àarin àwọn méjèèjì ni pé, àwọn onítírà gbàgbọ pé Allāhu rán àwọn Ọjìṣẹ Rè kan níṣẹ sáyẹ, wọn sì gbàgbọ pé Allāhu sọ àwọn tíra kan kalẹ. Àmọ àwọn ọsẹbọ kò gbàgbọ nínú iwònyen. 3. Iyẹn ni pé, mùsùlùmí kò gbọdọ ti ipasẹ jíjẹ oúnjẹ onítírà àti fífẹ onítírà obinrin di kẹfèrì. Nítorí náà, àwọn ñhkan méjèèjì tí Allāhu ẹe ní ẹtọ nínú àyah yíi ló ní àwọn májẹmu, bí bèẹ kọ mùsùlùmí máa pada lòdì sí ìgbàgbọ rè nípasẹ jíjẹ oúnjẹ àwọn onítírà àti fífẹ àwọn onítírà obinrin.

ìrìn-àjò tàbí ẹ̀ni kan nínú yín dé láti ilé ìgbònsẹ̀, tàbí ẹ̀ súnmọ̀ obìnrin, tí ẹ̀ ò bá rí omi, nígbà náà kí ẹ̀ fi erùpẹ̀ mímọ̀ ẹ̀ tayamọ̀mu. Ẹ̀ fi pá ojú yín àti ọwọ̀ yín lára rẹ̀. Allāhu kò fẹ̀ láti kó wàhàlà ba yín, sùgbọ̀n Ó fẹ̀ láti fọ̀ yín mọ̀. Ó sì fẹ̀ ẹ̀ ẹ̀sẹ̀pẹ̀ idẹ̀ra Rẹ̀ fún yín nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ̀.

7. Ẹ̀ rántí idẹ̀ra tí Allāhu ẹ̀ fún yín àti àdéhùn Rẹ̀, èyí tí Ó ba yín ẹ̀, nígbà tí èyin sọ̀ pé: “A gbọ̀, a sì tẹ̀lẹ̀ e.” Ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ̀ nípa ohun tí ń bẹ̀ nínú ìgbá-àyà èdà.

8. Èyin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ jẹ̀ olùdúró sìnşin lórí déédé nítorí ti Allāhu nígbà tí ẹ̀ bá ń jẹ̀rífí. Ẹ̀ má ẹ̀ jẹ̀ kí ìkórira àwọn èniyàn kan tì yín láti má ẹ̀ déédé. Ẹ̀ ẹ̀ déédé, òhun l’ó súnmọ̀ ibẹ̀rù Allāhu jùlọ̀. Kí ẹ̀ sì bẹ̀rù Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Alámọ̀tán nípa ohun tí ẹ̀ ń ẹ̀ níşẹ̀.¹

9. Allāhu ẹ̀ àdéhùn fún àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì şişẹ̀

جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا وَإِن كُنْتُمْ مَّرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُنِمْزَ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾

وَأَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأَتَّفَقُوا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ءَلَّا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٩﴾

¹ 1. Ẹ̀ tún wo sūrah an-Nisā’; 4:135.

rere (pé) àforijin àti ẹsan nílá n bẹ fún wọn.

10. Àwọn tó Ẹ̀sàì gbàgbọ́, tí wọn sì pe àwọn àyàh Wà ní irọ́, àwọn wònyẹn ní èrò inú iná Jèhīm.

11. Èyìn tí ẹ gbàgbọ́ ní òdodo, ẹ rántí Ìdẹ̀rà tí Allāhu ẹ fún yín; nígbà tí ijọ kan gbèrò látinawọ̀ jà si yín, (Allāhu) sì kó wọn lówọ̀ rọ̀ fún yín. Ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu. Àti pé Allāhu ni kí àwọn onígba gbọ́ òdodo gbáralé.

12. Dájúdájú Allāhu gba àdéhùn lówọ̀ àwọn ọmọ́ 'Isrā'īl. A sì gbé jìyọ̀yè méjìlá dide nínú wọn. Allāhu sì sọ (fún wọn) pé: "Dájúdájú Mò n bẹ̀ pèlú yín, tí ẹ̀ bá n kírùn, tí ẹ̀ bá n yọ̀ Zakāh, tí ẹ̀ bá gba àwọn Ọ̀jìṣẹ̀ Mì gbọ́, tí ẹ̀ ràn wọn lówọ̀, tí ẹ̀ sì yá Allāhu ní dúkìá tó dára. Dájúdájú Mo máa pa àwọn àṣiṣe yín rẹ. Dájúdájú Mo máa mu yín wọ̀ inú àwọn Ọ̀gbà Ìdẹ̀rà kan, tí àwọn odò n Ẹ̀sàì ní isàlẹ̀ rẹ̀. Àmọ́ ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá Ẹ̀sàì gbàgbọ́ lẹ̀yìn iyẹn nínú yín, ó kúkú ti Ẹ̀sàì kúrò lójú ọ̀nà tààrà."

13. Nítórí yíyè tí wọn fúnra wọn yẹ̀ àdéhùn wọn ni A fi Ẹ̀bì lé wọn. A sì mú ọ̀kàn wọn le koko (nítórí pé), wọn n gbé àwọn ọ̀rò

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ ءَنْ يَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

*وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَءَامَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾

فِيمَا نَقُضِيهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَلْسِيَةً يَحْرِفُونَ ٱلْكَلِمَةَ عَن

kùrò ní àwọn àyè rẹ̀, wọn sì gbàgbé ipín kan nínúoore tí A rán wọn létí rẹ̀. O ò ní yé rí onìjàhàbá làààrin wọn àfi diẹ̀ nínú wọn. Nítorí náà, ẹ̀ àmójúkùrò fún wọn, kí o sì forìjìn wọn. Dájúdájú Allāhu fẹ̀ràn àwọn olùṣe-rere.

14. Àti pé lódò àwọn tó wí pé: “Dájúdájú nasōrō ni àwa.”, A gba àdéhùn lówó wọn, wọn sì gbàgbé ipín kan nínú oore tí A rán wọn létí rẹ̀. Nítorí náà, A dá ọ̀tá àti ọ̀tẹ̀ sáààrin wọn tí tí di Ọ̀jọ̀ Àjínḍe. Làipé Allāhu máa fún wọn ní iró ohun tí wọn n ẹ̀ níṣẹ̀.

15. Èyin onítírà, dájúdájú Ọ̀jísé Wa ti wá ba yín. Ó n ṣàláyé ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ohun tí ẹ̀ fi pamọ̀ nínú tírà fún yín. Ó sì n ṣàmójúkùrò níbi ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀. Ìmọ̀lẹ̀ àti Tírà tó yanjú kúkú ti dé ba yín láti ọ̀dò Allāhu.

16. (Tírà tó yanjú náà, al-Kur’ān), Allāhu n fi ẹ̀ ìmọ̀nà fún ẹ̀nikéni tí ó bá tẹ̀lé (àwọn n̄nkan) tí Allāhu yónú sí, àwọn ọ̀nà àlàáfà (àwọn ọ̀nà ọ̀là). Ó sì n mú wọn jáde láti inú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmọ̀lẹ̀ pẹ̀lú ìyònda Allāhu. Ó sì n tọ̀ wọn sí ọ̀nà tààrà (‘Islām).

مَوَاضِعِهِۦ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِۦ ۖ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَىٰ خَائِنَةٍ مِّنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَأَصْفَحْ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِيۦٓ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِۦ ۖ فَأَعْرَبْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

يَأْهَلِ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِّمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ ۖ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِۦ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

17. Wọn kúkú ti di kèfèrí, àwọn tó wí pé: “Dájúdájú Allāhu ni Moṣīh ọmọ Moṣyam.” So pé: “Ta ló ní ìkápá kiní kan lódò Allāhu tí (Allāhu) bá fẹ pa Moṣīh ọmọ Moṣyam àti iyá rẹ àti àwọn tó n bẹ lórí ilẹ ayé run pátápátá?” Ti Allāhu ni ijọba àwọn sánmò àti ilẹ àti ohunkóhun tí n bẹ láààrin àwọn méjèèjì. (Allāhu) n ẹ̀dàà ohunkóhun tí Ó bá fẹ. Allāhu sì ni Alágbára lórí gbogbo ñhkan.

18. Àwọn yehudi àti nasōrō wí pé: “Àwa ni ọmọ Allāhu àti olólùfẹ̀ Rẹ̀.” So pé: “Kí ni ìdí tí Ó ẹ̀ n fi iyà ẹ̀şẹ̀ yín jẹ̀ yín nígbà náà?” Rára (kò rí bí ẹ̀ ẹ̀ wí, àmọ̀) abara ni yín nínú àwọn tí Ó ẹ̀dà. Ó n şàforìjìn fún ẹnì tí Ó bá fẹ̀. Ó sì n jẹ̀ ẹnì tí Ó bá fẹ̀ níyà. Ti Allāhu ni ijọba àwọn sánmò àti ilẹ̀ àti ohunkóhun tí n bẹ̀ láààrin àwọn méjèèjì. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni àbò ẹ̀dà.

19. Ẹ̀yin onítírà, dájúdájú Ọ̀jşẹ̀ Wa ti dé ba yín, tí ó n ẹ̀ àlàyé (ọ̀rò) fún yín lẹ̀yin àsikò tí A ti dá àwọn Ọ̀jşẹ̀ dúró, nitorí kí ẹ̀ má ẹ̀ wí pé: “Kò sí oníròò ìdùnnú tàbí olùkìlò kan tí ó wá bá wa.” Nitorí náà, dájúdájú oníròò ìdùnnú àti olùkìlò kan ti wá ba yín. Allāhu sì ni Alágbára lórí gbogbo ñhkan.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصْرَىٰ نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَبْنَاهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُم بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَىٰ فَتْرَةٍ مِّنَ الرَّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِن بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾

20. Nígbà tí (Ànábì) Mūsā sọ fún ijọ rẹ pé: “Èyin ijọ mi, ẹ rántí idèra tí Allāhu ẹ fún yín, nígbà tí Ó fi àwọn Ànábì sàààrin yín, tí Ó ẹ yín ní ọba, tí Ó tún fún yín ní ñhkan tí kò fún ẹni kan rí ní àgbáyé (lásìkò tiyín).”

21. Èyin ijọ mi, ẹ wọ orí ilẹ mímọ́ tí Allāhu pa láṣe fún yín. Ẹ má se padà sẹyin¹, nítorí kí ẹ má baà padà di ẹni òfò.¹

22. Wọn wí pé: “Mūsā, dájúdájú ijọ ajeṅi-nípa wà nínú ilú náà. Dájúdájú àwa kò sì níí wọ inú rẹ tífí wọn yòò fi jáde kúrò nínú rẹ. Tí wọn bá jáde kúrò nínú rẹ, àwa máa wọ inú rẹ nígbà náà.”

23. Àwọn ọkùnrin méjì kan nínú àwọn tí ń páyà (Allāhu) - Allāhu sì kẹ àwọn méjèjì¹ - wọn sọ pé: “Ẹ gba ẹnu bodè wọ inú ilú tọ wọn. Tí ẹ bá wọ inú ilú tọ wọn, dájúdájú ẹ máa borí wọn. Allāhu sì ní kí ẹ gbáralé, tí ẹ bá jẹ onígbàgbọ òdodo.”¹¹

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَتَقَوْمٌ آذَكُرُوا
نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ
أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَعَاثَكُمْ مَا
لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

يَتَقَوْمٌ آذْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي
كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَىٰ
أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿٢١﴾

قَالُوا يَمُوسَىٰ إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ
وَإِنَّا لَن نَّدْخُلُهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن
يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا لَنَدْخُلُونَ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْعَمَ
اللَّهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا
دَخَلْتُمُوهُ فَآبَأْكُمْ عَلَيْهِمْ وَعَلَىٰ اللَّهِ
فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

¹ 1. Ẹ má ẹ se sá fún jíja àwọn òmirán lógun.

¹¹ 1. Allāhu ẹ itèlé-àṣe Rẹ ní irẹrùn fún àwọn méjèjì. Èyí ní ikẹ Allāhu lórí àwọn méjèjì.

24. Wọn wí pé: “Ìwọ Mūsā, dájúdájú àwa kò níf wọ inú ilú náà láaláé níwọn ìgbà tí wọn bá sì wà nínú rẹ̀. Nítorí náà, kí ìwọ àti Olúwa rẹ̀ lọ (síbẹ̀). Kí èyin méjèèjì jà wọn lógun. Dájúdájú ibí yí ni àwa yòò jókòò sí ná.”

قَالُوا يَمُوسَىٰ إِنَّا لَن نَّدْخُلَهَا أَبَدًا مَّا
دَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَتِلَا
إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾

25. Ó sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú èmi kò ní ìkápá lórí ẹnì kan bí kò ẹ̀ (lóri) ara mi àti arákúnrin mi. Nítorí náà, ya àwa àti ìjọ òbilẹ̀jẹ̀ sí ọ̀tọ̀tọ̀.”¹

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي
فَأَفْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

26. (Allāhu) sọ pé: “Dájúdájú ó ti di èwọ̀ fún wọn (látí wọnú ilú náà) fún ogóji ọ̀dún tí wọn yóò fi rin àrìnnù lórí ilẹ̀. Nítorí náà, má ẹ̀ banújẹ̀ nítorí ìjọ òbilẹ̀jẹ̀.”¹

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً
يَتِيهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ
الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

27. Ka ọ̀rọ̀ àwọn ọ̀mọ (Ànábì) Ādam méjèèjì fún wọn pẹ̀lú ọ̀dodo. (Rántí) nígbà tí àwọn méjèèjì ẹ̀ ọ̀rẹ̀ àsẹ̀ (látí fi súnmọ̀ Allāhu). A gba ti ọ̀kan nínú àwọn méjèèjì, A kò sì gba ti ìkejì. (Ẹ̀ni tí A kò gba tirẹ̀) wí pé: “Dájúdájú èmi yóò pa ọ̀.” (Ìkejì) sì sọ pé: “(Ọ̀rẹ̀ àsẹ̀) tàwọn olùbẹ̀rù nìkan ni Allāhu máa gbà.

*وَأْتَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ
قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبِلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ
يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ
إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, bí Allāhu bá fé fi iyapa-àṣẹ̀ tí wọn ẹ̀ gbá wọn mú, má ẹ̀ jẹ̀ wá ní iyá pẹ̀lú wọn. Àwọn ni wọn yapa àṣẹ̀ Rẹ̀, kí ì ẹ̀ àwa.

¹¹ 1. Ànábì Mūsā àti arákúnrin rẹ̀ Hārūn - kí ọ̀là Allāhu máa bá àwọn méjèèjì - kú sórí ìrin-àjọ̀ ológóji ọ̀dún náà. Ànábì Yūṣa' - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ló pada darí wọn wọnú ilú náà.

28. Dájúdájú tí o bá na ọwọ ẹ sí mi láti pa mí, èmi kò sì níí na ọwọ mi sí ọ láti pa ọ, nítorí pé dájúdájú èmi ní bẹ̀rù Allāhu, Olúwa gbogbo èdá.

29. Dájúdájú èmi fẹ́ kí o padà (sí ọdọ Allāhu ní Ọjọ Àjínḡde) pèlú ẹ̀ṣẹ̀ (bí ó ẹ̀ pa) mí àti ẹ̀ṣẹ̀ tírẹ̀ nítorí kí o lè jẹ́ ọ̀kan nínú àwọn èrò inú Iná. Iyẹn sì ni ẹ̀san àwọn alágbòsí.”

30. Ó mú ọ̀kan ara rẹ̀ gírí láti pa arákùnrin rẹ̀. Ó pa á. Ó sì di ọ̀kan nínú àwọn ẹ̀ni ọ̀dò.

31. Allāhu sì gbé ẹyẹ kannakáná kan dide, tí ó ní fi ẹ̀ṣẹ̀ walẹ̀ nítorí kí ó lè fi bí ó ẹ̀ máa bo òkú¹ arákùnrin rẹ̀ mọ́ inú ilẹ̀ hàn án. Ó wí pé: “Tèmi bá mi o! Ẹ́ mo kágara ni láti dà bí irú ẹyẹ kannakáná yìí, kí èmi nàà sì lè bo òkú arákùnrin mi mọ̀lẹ̀?” Ó sì di ara àwọn alágbàámọ̀.¹

32. Nítorí iyẹn, A sì ẹ̀ é ní ọ̀fin fún àwọn ọmọ 'Isrā'íl pé, dájúdájú ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá pa ẹ̀mí (èniyàn) kan láìjẹ́ nítorí pípa ẹ̀mí (èniyàn) kan tàbí ẹ̀ṣẹ̀ ibàjẹ́ kan lórí ilẹ̀¹, ó dà bí ẹ̀ni tí ó pa gbogbo èniyàn pátápátá.

لَيْنٌ بَسَطَتْ إِلَىٰ يَدِكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا
بِإِسْطِ يَدِي إِلَيْكَ لِأَقْتُلَكَ إِلَيَّ أَخَافُ
اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

إِلَيَّ أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ
مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ
الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ وَ قَتَلَ أَخِيهِ فَ قَتَلَهُ
فَأَصْبَحَ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿٣٠﴾

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ
لِيُخْبِرَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْءَ أَخِيهِ قَالَ
يَوَيْلَئِي أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
الْغُرَابِ فَأُوَارِي سَوْءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ
النَّٰدِمِينَ ﴿٣١﴾

مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ
أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ
فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ
جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا

¹ 1. “sao'ah” túmọ̀ sí ihòhò, ohun tí èdà kò fẹ́ fojú ara rẹ̀ rí. Òkú tí di sao'ah nítorí pé, kò sí ẹ̀ni tí ó fẹ́ fojú ara rẹ̀ rí òkú.

Enikèni tí ó bá sì mú èmí (èniyàn) şemí, ó dà bí eni tí ó mú gbogbo èniyàn şemí pátápátá. Àwọn Òjìşé Wa sì ti wá bá wọn pèlú àwọn èrì tó yanjú. Lèyìn nàà, dájúdájú òpòlòpò nínú wọn léyìn iyen ni alákoḃo lórí ilẹ.¹

33. Èsan àwọn tó n gbógun ti Allāhu àti Òjìşé Rẹ, tí wọn sì n şe ibàjẹ lórí ilẹ ni pé, kí ẹ pa wọn tàbí kí ẹ kàn wọn mọ igi àgbélébùú tàbí kí ẹ gé ọwọ wọn àti ẹşẹ wọn ní ipasípayọ tàbí kí ẹ lé wọn kúrò nínú ilú. Iyen ni iyepere fun wọn nilé ayé. Iya nílá sì n bẹ fun wọn ní ọrun.

النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّا كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرُسُلَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِّنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Ibajẹ şişe lórí ilẹ pé oríşiríşì. Nítorí nàà, àwọn ibàjẹ kan wà tí ó jẹ pé pípa ọdaràn ni ijiya rẹ. Bẹẹ sì ni pé, àwọn ibàjẹ kan wà tí ijiya wọn kò wọ ipò pípa ọdaràn. Nínú ibàjẹ tí ijiya rẹ wọ pípa ọdaràn ni ó jeyọ nínú hadīth yí: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- « لَا يَجِلُّ دَمُ امْرِيٍّ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ». بِإِذْنِ اللَّهِ ثَلَاثُ التَّيْبِ الزَّانِ وَالنَّفْسِ بِالنَّفْسِ وَالتَّارِكِ لِدِينِهِ الْمَفَارِقِ لِلْجَمَاعَةِ. Látí ọdọ 'Abdullāh - kí Allāhu yonú sí i -, ó sọ pé, Òjìşé Allāhu - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé, "Èjẹ èniyàn tí ó jẹ mùsùlùmí kò létọ̀ (kò létọ̀ látí pa mùsùlùmí kan) tí ó n jẹrì pé "kò sí ọlọhun kan tí a gbódọ jọsin fun ní ọ̀nà òdodo àyàfi Allāhu, àti pé dájúdájú Òjìşé Allāhu ni mí" àfi nítorí ọkan nínú àwọn n̄nkan mēta (wọnyí): eni tí ó ti şe igbéyàwó rí tí ó lọ şe siná (wọn máa lẹ ẹ lókò pa), èmí (olùpàniyàn) fun èmí (èniyàn tí ó pa) àti eni tí ó gbé ẹsin 'Islām rẹ jù silẹ, tí ó fi ijo mùsùlùmí silẹ." (Muslim àti Bukḃriy ló gbà á wá.) Kiyè sí i, eni tí ó gbé ẹsin 'Islām rẹ jù silẹ fẹ gbógun ti gbogbo ijo mùsùlùmí, ó sì fẹ sọ ara di alákoóbá fun iran rẹ ni. Nítorí nàà, ọ̀ràn rẹ ti wọ ipò eni tí ó di ọ̀tẹ̀ mọ̀ ijoḃa 'Islām lórí ilẹ 'Islām. Pípa ni ijiya rẹ láyẹ. Iná gbére sì ni iya rẹ ní ọrun.

34. Àyàfí àwọn tó ronú piwàdà
şíwájú kí ẹ tó lágbára lórí wọn.
Nítorí nàà, ẹ mò pé dájúdájú
Allāhu ni Aláforìjìn, Àşàkẹ-òrun.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا
عَلَيْهِمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَمُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٢٤﴾

35. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ
bèrù Allāhu, kí ẹ sì wá àtẹ̀gùn sí
òdò Rẹ.¹ Ẹ jagun sí ojú-ònà Rẹ
nítorí kí ẹ lè jèrè.¹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا
إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٥﴾

36. Dájúdájú àwọn tó şàì
gbàgbọ, tí ó bá jẹ pé gbogbo
ohun tí n bẹ lórí ilẹ ayé páátápátá
jẹ tiwọn àti irú rẹ pẹ̀lú rẹ láti fi
gba ara wọn sílẹ níbi ìyà Ojọ
Ajínde, A ò níí gbà á ní ọwọ
wọn. Ìyà ẹlẹ̀ta-eléro síwà fún
wọn.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَّا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُونَ
بِهِ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ
مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٦﴾

37. Wọn yòò fẹ́ jáde kúrò nínú
Iná, wọn kò sì níí lè jáde kúrò
nínú rẹ. Ìyà gbére sì wà fún
wọn.¹ⁱⁱ

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ التَّارِ وَمَا هُمْ
بِخَارِجِينَ مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٢٧﴾

¹ 1. Àtẹ̀gùn ni işe rere tí mùsùlùmí yòò máa şe láti fi súnmọ Allāhu. Bí ó tilẹ̀ jẹ pé àtẹ̀gùn, nínú èdè, ó lè tún túmọ sí kí ẹnì kan lo ẹ̀lòmífràn láti súnmọ ẹnì kan, kí í şe ẹ̀yí ni itúmọ rẹ àti ohun tí wọn gbàlèrò nínú àyah yíí nítorí pé, ẹ̀sin kí í şe ohun àbàşe, bí kò şe pé ó jẹ ọ̀ran-anyàn orí-ò-jorí. Àwọn ọ̀şẹbọ di ọ̀şẹbọ nípasẹ pé wọn n pe àwọn kan lẹni tí ó gbà pé àwọn ni àtẹ̀gùn sí ọ̀dò Olóhun. Nínú ẹ̀sin, işe rere ni àtẹ̀gùn sí ọ̀dò Allāhu, kí í şe ẹ̀niyàn ni àtẹ̀gùn.

¹ⁱⁱ 1. Nínú Şohīh bn Hibbān, láti ọ̀dò Jābir omo ‘Abdullāh - kí Allāhu yónú sí i -, ó sọ pé, mo gbọ Ọjışẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, etí mi méjèèjì yíí ni mo fi gbọ ọ, ó sí fi ọwọ rẹ tọka sí etí rẹ méjèèjì – “Allāhu máa mú àwọn ẹ̀niyàn kan jáde kúrò nínú Iná, Ó máa mú wọn wonú Ogbà Idera.” Ọkúnrin kan sì sọ fún un pé, dájúdájú Allāhu sọ pé, “ Wọn yòò fẹ́ jáde kúrò nínú Iná, wọn kò sì níí lè jáde kúrò nínú rẹ.” Jābir omo ‘Abdullāh sọ pé, “Dájúdájú ẹ̀ n sọ ọ̀rọ àdáyarrí di ọ̀rọ gbogbogbò. Àyah yíí wà fún àwọn aláìgbàgbọ (ní àdáyarrí). Ẹ ké ohun tí ó şíwájú rẹ. Léyin nàà, ó ké àyah 36 mó àyah 37. “ Ti àwọn aláìgbàgbọ ni.

38. Olè lòkùnrin àti olè lóbìnrin,
 ẹ gẹ ọwọ àwọn méjèèjì.¹ (Ó jẹ)
 ẹsan fún iṣẹ ọwọ àwọn méjèèjì.
 (Ó sì jẹ) ijìyà láti ọdọ Allāhu.
 Allāhu sì ni Alágbára, Ọlógbọn.'

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا
 جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ
 عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾

39. Ẹnikẹni tí ó bá ronú pìwàdà
 lẹyìn àbòsí (ọwọ) rẹ, tí ó sì ṣe
 àtúnṣe, dájúdájú Allāhu yòò gba
 ìronúpìwàdà rẹ. Dájúdájú Allāhu
 ni Aláforijin, Alàáánú.

فَمَن تَابَ مِن بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ
 اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ
 رَّحِيمٌ ﴿٣٩﴾

40. Ṣé o ò mò pé dájúdájú ti
 Allāhu ni ijọba àwọn sánmọ àti
 ilẹ? Ó máa jẹ ẹnì tí Ó bá fé
 niyà. Ó sì máa forí jin ẹnì tí Ó
 bá fé. Allāhu sì ni Alágbára lóri
 gbogbo ñhkan.

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَعْفِرُ لِمَن
 يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

41. Ìwọ Ọjìṣẹ, má ṣe jẹ kí ó bà ọ
 nínú jẹ àwọn tó ñ yára lọ sínú
 àìgbàgbọ nínú àwọn tó fi ẹnu
 ara wọn wí pé: “A gbàgbọ.” - tí
 ọkàn wọn kò sì gbàgbọ ní
 ọdodo - àti àwọn tó di yehudi, tí
 wọn ñ tẹti sí irọ, tí wọn sì ñ tẹti
 sí ọrọ fún àwọn èniyàn mìíràn tí
 kò wá sí ọdọ rẹ, tí wọn ñ yí ọrọ
 padà kúrò ní àwọn àyè rẹ, wọn
 sì ñ wí pé: “Tí wọn bá fún yín ní
 èyí ẹ gbà á. Tí wọn kò bá sì fún
 yín ẹ ṣọra.”¹ Ẹnikẹni tí Allāhu bá
 fé fòrò rẹ, o ò ní ìkápá kiní kan
 lóḍọ Allāhu fún un. Àwọn

*يَأْتِيهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزَنكَ الَّذِينَ
 يُسْرِغُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا
 ءَامَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن قُلُوبُهُمْ وَمِنَ
 الَّذِينَ هَادُوا سَمَّعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّعُونَ
 لِقَوْمٍ ءَاخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ بِحَرْفُونَ الْكَلِمَ
 مِن بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ
 هَذَا فَخُذُوهُ وَإِن لَّمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا
 وَمَن يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَن تَمْلِكَ لَهُ
 مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ

¹ 1. Gígé ọwọ olè ní àwọn májẹmu ọdiwọn ohun tí olè náà jí, ibátan ààrin olè náà àti onidúkiá, ibi tí dúkiá náà wà àti ibi tí wọn máa gé nínú ọwọ. Kiyè sí i, gbígbé idájọ ijìyà kan díde lóri ẹnìkẹni kò gbọḍọ wáyé àfi láti ọwọ ijọba ilú tàbí pèlú iyọnda láti ọdọ ijọba.

wõnyen ni àwõn tí Allāhu kò fẹ̀ fọ̀ ọkàn wõn mọ̀. Ìdójúti n bẹ̀ fún wõn ní ayé. Ìyà nílá sì n bẹ̀ fún wõn ní ọrun.¹

اللَّهُ أَنْ يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

42. Wõn n̄ tẹ̀tí gbọ̀ irọ̀, wõn sì n̄ jẹ̀ n̄nkan èèwọ̀. Nítorí náà, tí wõn bá wá bá ọ̀, şèdájọ̀ láààrin wõn tàbí kí o şerí kúrò lódò wõn. Tí o bá şerí kúrò lódò wõn, wõn kò lè kó ìnira kan kan bá ọ̀. Tí o bá sì fẹ̀ dájọ̀, şe ìdájọ̀ láààrin wõn pẹ̀lú déédé. Dájúdájú Allāhu nífẹ̀fẹ̀ àwõn onídéédé.

سَمِعُونَ لِلْكَذِبِ أَكْثُونَ لِلسُّحْتِ فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَصُرُّوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٢﴾

43. Báwo ni wõn á şe fi ọ̀ şe adájọ̀, nígbà tí ó jẹ̀ pé at-Taorāh wà lódò wõn. Ìdájọ̀ Allāhu sì wà nínú rẹ̀. Lẹ̀yìn náà, wõn n̄ pẹ̀yìndà lẹ̀yìn ìyẹn. Àwõn wõnyen kí í şe onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.

وَكَيْفَ يُحْكِمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٣﴾

44. Dájúdájú Àwa sọ at-Taorāh kalẹ̀. Ìmọ̀nà àti ìmọ̀lẹ̀ n̄ bẹ̀ nínú rẹ̀. Àwõn Ànábí tí wõn jẹ̀ mùsùlùmí n̄ fi şe ìdájọ̀ fún àwõn tó di yehudi. Bẹ̀fẹ̀ náà ni àwõn àlùfàà àti àwõn amòfin èsìn (n̄ fi şe ìdájọ̀) nítorí ohun tí A fún

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يُحْكُمُ بِهَا الَّذِينَ آتَيْنَ اسْلَامًا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيِّونَ وَالْأَحْبَارَ بِمَا آسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ

¹ 1. Àwõn yehudi rán ara wõn lọ̀ bá Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - láti bi í lèèrè nípa ìdájọ̀ onísíná tí ó ti şe ìgbéyàwó rí. Wõn sì sọ̀ fún àwõn iránsẹ̀ wõn pé tí Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bá pe ìdájọ̀ rẹ̀ ní kòbókò àti kíkun ọ̀jú onísíná ní dúdú láti fi şesín nita, kí wõn tẹ̀wọ̀ gba ìdájọ̀ yẹn. Àmọ̀ tí ó bá pe ìdájọ̀ rẹ̀ ní lílẹ̀lókòpa, ẹ̀ şọ̀ra fún un, kí ẹ̀ má şe tẹ̀lẹ̀ e. Ìyẹn ni àlàyẹ̀ fún "Tí wõn bá fún yín ní èyí ẹ̀ gbà á. Tí wõn kò bá sì fún yín, ẹ̀ şọ̀ra."

wọn ọ̀wọ̀ nínú tírà Allāhu. Wọn sì jẹ̀ ẹ̀lẹ́rìí lórí rẹ̀. Nítorí nàà, má ọ̀ páyà ènìyàn. Ẹ̀ páyà Mi. Ẹ̀ má ọ̀ ta àwọn àyah Mi ní owó kékeré. Ẹ̀nikẹ̀ni tí kò bá ọ̀dájọ̀ pẹ̀lú ohun tí Allāhu ọ̀kalẹ̀, àwọn wọ̀nyẹn ni aláìgbàgbọ̀.

45. A sì ọ̀ é ní òfin sínú rẹ̀ fún wọn pé dájúdájú ẹ̀mí fún ẹ̀mí, ojú fún ojú, imú fún imú, etí fún etí àti eyín fún eyín. Òfin ẹ̀san gbígbà sì wà fún ojú-ogbẹ̀. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sí yòhnda ìgbẹ̀san, ó sì máa jẹ̀ pípa ẹ̀şẹ̀ rẹ̀ fún un. Ẹ̀nikẹ̀ni tí kò bá ọ̀dájọ̀ pẹ̀lú ohun tí Allāhu ọ̀kalẹ̀, àwọn wọ̀nyẹn ni aláábòsí.

46. A fi 'Īsā omo Moryam tẹ̀lẹ̀ orípa wọn (iyẹn, àwọn Ànábì tí wọn jẹ̀ mùsùlùmí); tí ó ní fi ohun tó jẹ̀ òdodo rinlẹ̀ nípa èyí tó ọ̀wájú rẹ̀ nínú at-Taorāh. A sì fún un ní al-'Injīl. Ìmọ̀nà àti ìmọ̀lẹ̀ wà nínú rẹ̀, tí ó ní fi ohun tó jẹ̀ òdodo rinlẹ̀ nípa èyí tó ọ̀wájú rẹ̀ nínú at-Taorāh. (Ó jẹ̀) ìmọ̀nà àti wáàsí fún àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu ní àsikò tirẹ̀).

47. Kí àwọn tí A fún ní al-'Injīl ọ̀dájọ̀ pẹ̀lú ohun tí Allāhu ọ̀kalẹ̀ nínú rẹ̀. Ẹ̀nikẹ̀ni tí kò bá ọ̀dájọ̀ pẹ̀lú ohun tí Allāhu

شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ
وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ
يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ
بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ
بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ
وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ
فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا
أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ
وَأَتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ
وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ
وَهَدَىٰ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٧﴾

وَلِيَحْكُمَ أَهْلَ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْفٰلْسِفُونَ ﴿٤٨﴾

sòkalè, àwọn wònyẹn ni òbilẹ̀jẹ́.¹

48. A sọ Tírà (al-Kur'ān) kalè fún ọ pẹ̀lú òdodo. Ó n jẹ́rì sí èyí tó jẹ́ òdodo nínú èyí tó síwájú rẹ̀ nínú Tírà. Ó n wá ààbò fún àwọn òfin inú rẹ̀. Nítorí náà, fi ohun tí Allāhu sòkalè dájọ̀ láààrin wọn. Má ẹ̀ tẹ̀lẹ̀ ifẹ́-inú wọn tó yapa sí ohun tí ó dé bá ọ̀ nínú òdodo. Olúkùlùkù nínú yín ni A ti ẹ̀ òfin àti ilà̀nà fún. Àti pé tí ó bá jẹ́ pé Allāhu bá fẹ́, ibá ẹ̀ yín ní ijo kan ẹ̀soṣo (sínú 'Islām), sùgbọ̀n nítorí kí Ó lè dan yín wò nínú ohun tí Ó fún yín ni. Nítorí náà, ẹ̀ gbawájú níbi iṣẹ́ rere. Ọ̀dọ̀ Allāhu ni ibùpadàsí gbogbo yín pátápátá. Ó sì máa fún yín

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا
عَلَيْهِ فَاَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَا تَتَّبِع أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ
الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً
وَمِنْهَا جَا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً
وَّاحِدَةً وَلَكِنْ لَيَبْلُوَكُمْ فِي مَاءِ آتَيْنَاكُمْ
فَأَسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ
جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾

¹ 1. Kíyè sí i, tí àwọn onítírà 'Injil bá lò ó gégé bí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ẹ̀ sọ ọ kalè, dandan ni fún wọn láti tẹ̀lẹ̀ Ànábì àsikò yí, Ànábì Muhammad - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Nítorí pé, àsọtẹ̀lẹ̀ nípa Ànábì Muhammad - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kúkú wà nínú rẹ̀. Bí àpẹ̀rẹ̀, nínú iwé Johanna 1:19-21, bíbélì sọ pé: (19) Eyi si ni ẹ̀ri Johanna, nigba ti awon Ju ran awon alufa ati awon omọ Lefi lati Jerusalemu wa lati bi i leere pe. Tani iwọ ẹ̀? (20) O si jẹwọ, ko si ẹ̀; o si jẹwọ pe. Emi ki i ẹ̀ Kristi naa. (21) Wọn si bi i pe, Tani iwọ ha ẹ̀? Elijah ni ọ̀ bi? O si wipe Bẹ̀kọ, Iwọ ni woli naa bi "ẹ̀ni tí à ñ retí"? O si dahun wipe, Bẹ̀kọ. [Complete Jewish Bible àti New Living Translation Bible. Kíyè sí i, àwọn bíbélì yòókú ti yọ "ẹ̀ni tí à ñ retí" kùrò gégé bí iṣe wọn.] Nítorí irú àsọtẹ̀lẹ̀ wònyí ló mú kí Waraṣọh omọ Naofal, ẹ̀bí iyáwò àkófẹ̀ Ànábì wa - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - Kọ̀dijah omọ Kuwaelid - kí Allāhu yónú sí i -, ẹ̀ gbà pé òun máa tẹ̀lẹ̀ Ànábì Muhammad - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nígbàkígbà tí Allāhu bá rán an níṣẹ́ sí àwọn èniyàn. Àmọ́ ó kú síwájú àsikò náà. Síwájú sí i, kàyéfí tí n ẹ̀ lára àwọn yẹ̀húdì àti nasōrì ni pé, wọn kò yé retí imúṣe àsọtẹ̀lẹ̀ náà. Kódá wọn máa n fi bá àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ sòrò nínú iwáásun wọn fún wọn. Àmọ́ nígbà tí àsọtẹ̀lẹ̀ náà wá sí imúṣe, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn l'ó gbúnrí. Wọn si sàì gbàgbọ̀ nínú Ànábì náà - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Èyí ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - sọ nípa rẹ̀ nínú sūrah al-Bakōrah; 2:89. Ẹ̀ tún wo itọ̀ṣe-ọ̀rọ̀ sūrah Yūnus; 10:94.

ní író nípa ohun tí ẹ ní yapa-ẹnu lórí rẹ.

49. Àti pé kí o fi ohun tí Allāhu sòkalẹ ẹ idájọ láààrin wọn. Má ẹ tẹlé ifẹ-inú wọn. Şora fún wọn kí wọn má baà fòrò rẹ kúrò níbi apá kan ohun tí Allāhu sòkalẹ fún ọ. Tí wọn bá sì gbúnrí, mò pé Allāhu kàn fẹ fi àdánwò kàn wọn ni nítorí apá kan ẹşẹ wọn.Àti pé dájúdájú ọpòlọpọ nínú ẹ̀nìyàn ni ọ̀bìlẹ̀jẹ.

50. Şé idájọ igbà àmòkan ni wọn ní wá ní? Ta ni ẹni tí ó dára ju Allāhu lọ níbi idájọ fún ijọ tó ní àmòdájú (nípa Rẹ)?

51. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní ọ̀dodo, ẹ má ẹ mú àwọn yehudi àti nasōrō ní ọ̀rẹ àyò. Apá kan wọn lẹrẹ apá kan. Ẹnikẹni tí ó bá mú wọn ní ọ̀rẹ àyò nínú yín, dájúdájú ó ti di ara wọn. Dájúdájú Allāhu kò ní fi ọ̀nà mọ ijọ alábòsì.

52. Nítorí náà, o máa rí àwọn tí ààrẹ wà nínú ọ̀kàn wọn, tí wọn yóò máa yára lọ sáàarin wọn. Wọn yóò máa wí pé: “À ní bẹ̀rù pé kí àpadàsì igbà má baà kàn wá ni.” Ó súnmọ́ kí Allāhu mú işẹgun tàbí àşẹ kan wá láti ọ̀dò Rẹ. Wọn yó sì di alábàámọ́ lórí ohun tí wọn fi pamọ́ sínú ọ̀kàn wọn.

وَأَنْ أَحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَأَحْذَرُهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾

أَفْحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

﴿٥١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصْرَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

فَفَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسْرِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَحْشَىٰ أَنْ نُصِيبَنَّآ دَابِرَةً فَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَّ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهِ فَيُضْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرُوا فِي أَنفُسِهِمْ نَادِمِينَ ﴿٥٢﴾

53. Àwọn tó gbàgbọ ní òdodo sì máa sọ pé: “Sé àwọn (yehudi) wònyí kọ ni àwọn tó fi Allāhu búra tí ibúra wọn sì lágbára gan-an pé, dájúdájú àwọn n bẹ pẹlú ẹyin (munāfiki)?” Iṣẹ wọn ti bàjẹ. Nítorí náà, wọn sì di ẹnì òfò.

54. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹnìkẹni tí ó bá pẹyindà nìbì ẹsìn rẹ nínú yín, láipẹ Allāhu máa mú àwọn ènìyàn kan wá; Ó máa nífẹẹ wọn, àwọn náà máa nífẹẹ Rẹ. Wọn yóò rọ fún àwọn onígbaḡbọ òdodo. Wọn yó sì le mọ àwọn aláigbaḡbọ. Wọn yóò máa jagun sí ojú-ònà Allāhu. Wọn kò sì nífẹẹ èéúbú eléèébú. Iyẹn ni oore àjùlọ Allāhu. Ó n fún ẹnì tí Ó bá fẹ. Allāhu sì ni Olùgbòrò, Onímọ

55. Allāhu àti Òjísẹ Rẹ àti àwọn tó gbàgbọ ní òdodo nìkan ni ọ̀rẹ yín, àwọn tó n kírun, tí wọn sì n yọ Zakāh, àwọn sì ni olùdàwọṭẹ-orúnkún (lórí irun).

56. Ẹnikẹni tí ó bá mú Allāhu àti Òjísẹ Rẹ àti àwọn onígbaḡbọ òdodo ní ọ̀rẹ; dájúdájú ijọ Allāhu, àwọn ni olùborí.

57. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹ mú àwọn tó sọ ẹsìn yín di n̄nkan yẹyẹ àti eré s̄s̄e ní ọ̀rẹ nínú àwọn tí A fún ní tirà síwájú yín àti àwọn aláigbaḡbọ. Ẹ bẹrù

وَيَقُولُ الَّذِينَ ءَامَنُوا اَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ
اَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ اِنَّهُمْ
لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فَاَصْبَحُوا
خٰسِرِيْنَ ﴿٥٣﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَّرْتَدَّ مِنْكُمْ
عَنْ دِيْنِهٖ فَسَوْفَ يٰۤاْتِي اللّٰهُ بِقَوْمٍ
يُّحِبُّهُمْ وَيُحِبُّوْنَہٗ اَدْلٰلَةً عَلٰى الْمُؤْمِنِيْنَ
اَعْرَضُوْا عَلٰى الْكٰفِرِيْنَ يُّجٰهَدُوْنَ فِي
سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا يَخٰفُوْنَ لَوْمَةَ لَاۤيْمٍ ذٰلِكَ
فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مِّنْ يَّشَآءُ وَاللّٰهُ وَّاسِعٌ
عَلِيْمٌ ﴿٥٤﴾

اِنَّمَا وَلِيّٰكُمْ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَالَّذِيْنَ
ءَامَنُوا الَّذِيْنَ يَّقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُوْتُوْنَ
الزَّكٰوةَ وَهُمْ رٰكِعُوْنَ ﴿٥٥﴾

وَمَنْ يَّتَوَلَّ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوا
فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغٰلِبُوْنَ ﴿٥٦﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِيْنَ
اتَّخَذُوا دِيْنََكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِيْنَ

Allāhu tí ẹ bá jẹ onígàgbò òdodo.

58. Nígà tí ẹ bá pèpè síbi ìrun kíkí, wọn yóò sọ ọ di ñhkan yèyè àti eré síṣe. Ìyẹn nítorí pé dájúdájú àwọn ni ìjọ tí kò ẹe làákàyè.

59. Sọ pé: “Èyin onítírà, ñjẹ ẹ rí àlèébù kan (ñjẹ ẹ sì kórira kiní kan) lára wa bí kò ẹe pé a gbàgbò nínú Allāhu àti ohun tí Wọn sòkalẹ fún wa àti ohun tí Wọn sòkalẹ síwájú?” Dájúdájú ọpọlọpọ yín ni ọ̀bìlẹ̀jẹ.

60. Sọ pé: “Sé kí ñg fún yín ní ìró nípa èyí tí ó burú ju iyẹn lọ ní ẹsan ní ọ̀dọ̀ Allāhu?”¹ (Òhun ni ẹsan) ẹni tí Allāhu ẹ́bílẹ̀, tí Ó sì bínú sí, tí Ó sì sọ àwọn kan nínú wọn di ọ̀bọ̀ àti ẹlẹ̀dẹ̀ àti (ẹsan) ẹni tí ó ní bọ̀ àwọn Ànábì kan, tí wọn kò pe ara wọn ní ọ̀lọ̀hun, tí wọn kò sì yò̀nù sí bí ẹ ẹe sọ wọn di ọ̀rìṣà àkúnlẹ̀bọ̀. Àwọn wònyẹn ni ipò wọn burú jùlọ̀, àwọn sì ni wọn ẹ̀nà jùlọ̀ kúrò lójú-ọ̀nà tààrà.¹

أَوْتُوا أَلْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكِتَابَ
أَوْلِيَاءَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوءًا
وَلَعَبًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ يَا هَلْ أَلْكِتَابِ هَلْ تَنقُمُونَ مِنَّا
إِلَّا أَنْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا
أُنزِلَ مِن قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ
فَلْسِقُونَ ﴿٥٩﴾

قُلْ هَلْ أُتْبِئُكُمْ بِشَرِّ مِّنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً
عِنْدَ اللَّهِ مَن لَّعَنَهُ اللَّهُ وَعَصَىٰ عَلَيْهِ
وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ
الطَّاغُوتِ أَوْ لَتَمِيكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَصْلُ عَنِ
سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, bí èyin onítírà bá ní bú àwa onígàgbò òdodo, tí ẹ bá ní kórira wa nítorí ìgbàgbò òdodo wa nínú Allāhu àti àwọn Tírà Rẹ̀, èébù wa àti ìkórira wa kò burú tó ẹsan tí Allāhu san yín láyẹ tó bẹẹ gẹ tí ẹ fi di ẹni isẹbilẹ, ẹni ibínú, ọ̀bọ̀, ẹlẹ̀dẹ̀ àti ẹni tí ní bọ̀ àwọn Ànábì kan tí wọn kò pe ara wọn ní ọ̀lọ̀hun, tí wọn kò sì yò̀nù sí bí ẹ ẹe sọ wọn di ọ̀rìṣà àkúnlẹ̀bọ̀. Ọ̀rọ̀ ayé yín àti ọ̀rọ̀ ọ̀run yín sì tí dàrú pátápátá.

61. Nígba tí wọn bá wá sí òdò yín, wọn á wí pé: “A gbàgbò.” Dájúdájú wọn wolé (tí yín) pèlú àìgbàgbò, wọn sì ti jáde pèlú rẹ. Allāhu sì nímọ̀ jùlọ̀ nípa ohun tí wọn n fi pamọ̀.¹

62. O máa rí òpòlòpò nínú wọn, tí wọn n yára kó sínú èşẹ̀, ìtayọ ẹnu-àlà àti jíjẹ tí wọn n jẹ owó èrú. Dájúdájú ohun tí wọn n şe níşẹ̀ burú.

63. Kí ni kò jẹ kí àwọn àlùfáà àti àwọn amòfin èşin máa kò fún wọn nípa òrọ̀ ẹnu wọn (tí ó jẹ) èşẹ̀ àti jíjẹ tí wọn n jẹ owó èrú! Dájúdájú ohun tí wọn n şe níşẹ̀ burú.

64. Àwọn yehudi wí pé: “Ọwọ̀ Allāhu wà ní dídì pa.” A di ọwọ̀ wọn pa. A sì şẹ̀bi lé wọn nítorí ohun tí wọn wí. Ọrọ̀ kò rí bí wọn şe sọ ọ bí kò şe pé, ọwọ̀ Rẹ̀ méjèèjì wà ní titẹ̀ sílẹ̀. Ó sì n tọ̀rẹ̀ bí Ó şe fẹ̀. Ohun tí wọn sọ̀kalẹ̀ fún ọ̀ láti òdò Olúwa Rẹ̀ yóò kúkú jẹ́ kí òpòlòpò wọn lékún ní ìgbéraga àti àìgbàgbò ni. A sì ju ọ̀tá àti ìkórira sàààrin wọn tí tí di Ọjọ̀ Àjínde. Ìgbàkígba tí wọn bá dáná ogun, Allāhu sì máa paná rẹ̀. Wọn sì n şe ìbàjẹ̀ lórí ilẹ̀. Allāhu kò sì nífẹ̀ẹ̀ àwọn òbìlẹ̀jẹ̀.

وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦١﴾

وَتَرَىٰ كَثِيرًا مِّنْهُمْ يُسْرِعُونَ فِي الْأَيْمِ وَالْعُدْوَانِ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾

لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّيُّونَ وَالْأَخْبَارُ عَن قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَعْلُومَةٌ غَلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٤﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtọ̀şẹ̀-òrọ̀ sūrah āli-Imrōn; 3:72.

65. Tí ó bá jẹ pé dájúdájú àwọn onítírà gbàgbò ní òdodo, kí wọn sì bèrù (Allāhu), Àwa ìbá pa àwọn àida wọn ré fún wọn, Àwa ìbá sì mú wọn wọ inú àwọn Ọgbà Ìdèra.

66. Tí ó bá jẹ pé dájúdájú wọn lo at-Taorāh àti al-'Injīl àti ohun tí A sòkalẹ̀ fún wọn láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn (iyẹn, al-Kur'ān), wọn ìbá máa jẹ̀ láti òkè wọn àti láti isàlẹ̀ ẹ̀sẹ̀ wọn. Ijọ kan ní bẹ̀ nínú wọn tó dúró déédé, (àmọ́) ohun tí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú wọn ní ẹ̀ nísẹ̀ burú.¹

67. Iwọ Ọ̀jísẹ̀, kẹ́de gbogbo ohun tí wọn sòkalẹ̀ fún ọ̀ láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ. Tí o kò bá ẹ̀ bẹ̀ẹ̀, o ò jẹ̀ iṣẹ̀ Rẹ̀ pé. Allāhu yó sì dáàbò̀ bọ̀ ọ̀ lọ̀dọ̀ àwọn èniyàn. Dájúdájú Allāhu kò ní fí ọ̀nà mọ̀ ijọ alàìgbàgbò (láti ẹ̀ ọ̀ ní aburú).

68. Sọ pé: “Èyin onítírà, ẹ̀ ò rí kiní kan ẹ̀ (nínú ẹ̀sìn) tí títí ẹ̀ máa fí lo at-Taorāh àti al-'Injīl àti ohun tí A sòkalẹ̀ fún yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín (iyẹn, al-Kur'ān).” Ohun tí wọn sòkalẹ̀ fún ọ̀ láti ọ̀dọ̀ Olúwa Rẹ̀ yóò kúkú jẹ̀ kí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn lẹ́kún ní ìgbéraga

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا
لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأَدْخَلْنَاهُمْ
جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٥٥﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا
أَنْزَلَ إِلَيْهِمْ مِّن رَّبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِن
فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِم مِّنْهُمُ أُمَّةٌ
مُّفْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ مَا
يَعْمَلُونَ ﴿٥٦﴾

*يَتَأْتِيهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن
رَّبِّكَ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ
وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٦٧﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ
حَتَّىٰ تُتْقِمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ
إِلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا
مِّنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ طُغْيَانًا

¹ 1. Ọ̀wọ̀ àwọn wọnyí ni àwọn tí ipèpè Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - dé bá láyẹ̀, tí wọn sì gbàgbò nínú rẹ̀. Wọn sì gba 'Islām. Èyí wà ní ìbámu sí sūrah al-M'ō'idah; 5:82-86 àti sūrah āl-'Imrōn; 3:113 àti 115.

àti àìgbàgbò ni. Nítorí náà, má ɛ banújé nítorí ijò aláìgbàgbò.

وَكُفْرًا فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ

الْكَافِرِينَ ﴿٦٩﴾

69. Dájúdájú àwọn tó gbàgbò ní òdodo àti àwọn tó di yehudi, - àwọn sōbī'ūn àti àwọn nasōrō, - ẹníkẹni tí ó bá ní ìgbàgbò òdodo nínú Allāhu àti Ọjọ Ìkẹyìn, tí ó sì ɛ ɛ rere, kò ní sí ibẹ̀rù fún wọn. Wọn kò sì níí banújé.¹

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا
وَالصَّابِقُونَ وَالتَّصَرَّى مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يُحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

70. A kúkú gba àdéhùn lówó àwọn ọmọ 'Isrō'īl. A sì rán àwọn Ọjísẹ kan sí wọn. Ìgbàkígba tí Ọjísẹ kan bá dé bá wọn pẹ̀lú ohun tí ẹmí wọn kò fẹ, wọn pe igun kan ní òpùrò, wọn sì n pa igun kan.

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَارْسَلْنَا
إِلَيْهِمْ رُسُلًا كَلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا
تَهْوَىٰ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا
يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

71. Wọn sì lèrò pé kò ní sí ìfòdòrò;¹ wọn fójú, wọn sì dití (sí òdodo). Lẹyìn náà, Allāhu gba ìronúpiwàdà wọn. Lẹyìn náà, wọn fójú, wọn tún dití (sí òdodo); ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú wọn (lọ ɛ bẹ̀ẹ̀). Allāhu sì ni Olùrìran nípa ohun tí wọn n ɛ níṣẹ.¹

وَحَسِبُوا أَلَّا تَكُونَ فِتْنَةً فَعَمَّوْا وَصَمُّوْا
ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمَّوْا وَصَمُّوْا
كَثِيرٌ مِّنْهُمْ ؕ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾

72. Wọn kúkú ti di kẹ̀fẹ̀rì, àwọn tó wí pé: “Dájúdájú Allāhu, Ọ̀n ni Mōsīh ọmọ Moryam.” Mōsīh sì sọ pé: “Ẹyin ọmọ 'Isrō'īl, ẹ jọ̀sìn fún Allāhu, Olúwa mi àti

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ بَنِي
إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ

¹ 1. Ẹ wo ìṭọ̀ṣẹ̀-òrò sūrah al-Baqorah; 2:62 àti ìṭọ̀ṣẹ̀-òrò sūrah Yūnus; 10:90.

¹ 1. Ìyẹn ni pé, àwọn ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ lèrò pé, àwọn lè máa dẹ̀ṣẹ̀ lọ̀ láì níí ronú piwàdà, kò sì níí sí wàhálà àti iyà fún àwọn láyẹ̀ àti lẹ̀run.

Olúwa yín. Dájúdájú ẹnikẹni tí ó bá bá Allāhu wá akegbẹ, Allāhu ti ẹ Ogbà Ìdẹra ní èèwọ fún un. Iná sì ni ibùgbé rẹ. Kò sì ní sí alàránṣe kan fún àwọn alábòsí.”

73. Wọn kúkú ti di kẹfèrì, àwọn tó wí pé: “Dájúdájú Allāhu ni Ìkẹta (àwọn) méta.” Kò sì sí oḷohun kan tí a gbòdò jòsin fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Oḷohun, Ọkan ṣoṣo. Tí wọn kò bá jáwọ níbi ohun tí wọn n wí, dájúdájú iyà ẹlẹta eléro l’ó máa jẹ àwọn tó di kẹfèrì nínú wọn.

74. Nítorí náà, ẹ wọn kò ní ronú pìwàdà sòdò Allāhu, kí wọn sì toro àforijìn lódò Rẹ? Allāhu sì ni Aláforijìn, Àṣàkẹ-òrun.

75. Kí ni Moṣṡh bí kò ẹ Ojísẹ kan. Àwọn Ojísẹ sì ti lo ṣíwájú rẹ. Olódodo sì ni iyá rẹ. Àwọn méjèjèlì máa n jẹ oúnjẹ. Wo bí A ẹ n ṣàlàyé àwọn àyah náà fún wọn. Lẹyìn náà, wo bí wọn ẹ n ṣẹrí wọn kúrò níbi òdodo!

76. Sọ pé: “Sé ẹ n jòsin fún lẹyìn Allāhu ohun tí kò ní ìkápá ìnira àti àhàfààní kan fún yín? Allāhu, Ọun sì ni Olùgbọ, Onímọ.”

مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ
الْحَبَّةَ وَمَاؤُهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
أَنْصَارٍ ﴿٧٤﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهُ وَحِدٌ وَإِنْ لَمْ
يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونََهُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٦﴾

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ
خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ
كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ ۗ أَنْظِرْ كَيْفَ
نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ۗ ثُمَّ أَنْظِرْ أَنَّى
يُؤْفَكُونَ ﴿٧٧﴾

قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا
يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۗ وَاللَّهُ هُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾

77. Sọ pé: “Èyin onítirà, ẹ má ẹ tayo ẹnu-ààlà nínú ẹsìn yín, (ẹ má sọ ohun tí) kì í ẹ òdodo. Ẹ má sì ẹ tẹlẹ ifẹ-inú ljo kan tó ti ẹ̀nà síwájú (iyẹn, àwọn yehudi). Wọn ẹi ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ lònà. Wọn sì ẹ̀nà kúrò ní ojú ọ̀nà tààrà.”

78. Wọn ẹ̀bí lé àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀ nínú àwọn ọmọ 'Isrā'īl lórí ahọ̀n (Ànábì) Dāwūd àti 'Īsā ọmọ Moryam. Iyẹn nítórí pé, wọn yapa (àṣẹ Allāhu), wọn sì n tayo ẹnu-ààlà.

79. Wọn kì í kọ iwà ibàjẹ tí wọn n ẹ ńṣẹ́ láààrin ara wọn. Ohun tí wọn n ẹ ńṣẹ́ sì burú.

80. O máa rí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú wọn tó n bá àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀ ẹ̀ṣẹ́. Ohun tí ẹ̀mí wọn tì síwájú fún wọn sì burú tó bẹ̀ẹ́ gẹ́ tí Allāhu fi bínú sí wọn. Olùṣẹgbére sì ni wọn nínú ìyà.

81. Tí ó bá jẹ pé wọn gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti Ànábì - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, àti ohun tí A sọkalẹ́ fún un, wọn kò ní mú wọn ní ọ̀rẹ́ àyò, ẹ̀ṣẹ̀bọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú wọn ni ọ̀bìlẹ̀jẹ́.

82. Dájúdájú o máa rí i pé àwọn ẹ̀nìyàn tí ọ̀tá wọn le jùlọ sí àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo ni àwọn yehudi àti àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀.

قُلْ يٰٓتٰهٰلَ الْكِتٰبِ لَا تَغْلُوْا فِى دِيْنِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوْا اَهْوَاَءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوْا مِنْ قَبْلُ وَاَصْلُوْا كَثِيْرًا وَّضَلُّوْا عَن سَوَاآءِ السَّبِيْلِ ﴿٧٧﴾

لُعِنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ بَنِيْۤ اِسْرٰٓءِيْلَ عَلٰى لِسٰنِ دَاوُدَ وَعِيسٰى ابْنِ مَرْيَمَ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَّكَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿٧٨﴾

كَانُوْا لَا يَتَنٰهَوْنَ عَن مَّنْكَرٍ فَعَلُوْهُ لَبِْسًا مَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿٧٩﴾

تَرٰى كَثِيْرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَبِْسًا مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ اَنْفُسُهُمْ اَنْ سَخِطَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذٰبِ هُمْ خٰلِدُوْنَ ﴿٨٠﴾

وَلَوْ كَانُوْا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالنَّبِيِّ وَّمَا اَنْزَلَ اِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوْهُمْ اَوْلِيَاآءَ وَلَكِنَّ كَثِيْرًا مِنْهُمْ فَسِقُوْنَ ﴿٨١﴾

*لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ النَّاسِ عَدُوًّا لِلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا الْيَهُودَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْا وَلَتَجِدَنَّ

Dájúdájú o sì máa rí i pé àwọn èniyàn tó súnmọ àwọn tó gbàgbọ ní òdodo jùlọ ní ifẹ ni àwọn tó wí pé: “Dájúdájú nasōrō ni àwa.” Iyẹn nitorí pé àwọn àlùfàà àti olùfokànsin n bẹ láààrin wọn. Àti pé dájúdájú wọn kò níi şegbéraga (sí òdodo).

83. Nígba tí wọn bá gbọ ohun tí A sòkalẹ fún Ojísẹ náà, o máa rí eyinjú wọn tí ó máa damije nitorí ohun tí wọn ti mò nínú òdodo. Wọn á sì sọ pé: “Olúwa wa, a gbàgbọ ní òdodo, kọ wá mọ ara àwọn olùjẹrìí (òdodo).

84. Kí ni ó máa dí wa lówọ tí a ò fi níi gbàgbọ nínú Allāhu àti ohun tí ó dé bá wa nínú òdodo (iyẹn, al-Kur’ān), tí a sì n jẹrankàn pé kí Olúwa wa fi wá sínú àwọn eni-ire.”

85. Nitorí náà, nitorí ohun tí wọn sọ, Allāhu san wọn ní ẹsan pèlú àwọn Ogbà Idèra, tí àwọn odò n şàn ní isàlẹ rẹ. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ. Iyẹn sì ni ẹsan fún àwọn olùşe-rere.

86. Àwọn tó sì şàì gbàgbọ, tí wọn pe àwọn āyah Wa nírọ, àwọn wọnyẹn ni èrò inú iná Jēhīm.¹

أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةَ الَّذِينَ ءَامَنُوا الَّذِينَ قَالُوا
إِنَّا نَصْرُوكَ يَا رَبِّ إِنَّ مِنْهُمْ قَسِيصِينَ
وَرُهَبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٣﴾

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى
أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا
مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا ءَامَنَّا فَكُتِّبْنَا
مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٤﴾

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ
الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبَّنَا مَعَ
الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

فَأَثْبَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ
جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٧﴾

¹ 1. Al-Kur’ān pín ijo nasōrō sí mejí; ikíní ni igun tí àwọn iròyin tó wà nínú āyah 82 sí 84 nínú sūrah yíí wà lára rẹ. Igun yíí ló máa n padà gba 'Islām şiwájú ojọ

87. Èyin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, ẹ má ẹ sọ àwọn ñhkan dáadáa tí Allāhu ẹ ní ẹtọ fún yín di èèwò. Ẹ sì má ẹ tayọ ẹnu-àlà. Dájúdájú Allāhu kò fẹràn àwọn olùtayọ ẹnu-àlà.

88. Ẹ jẹ ñhkan ẹtọ tó dára nínú ohun tí Allāhu ẹ ní arísíkí fún yín. Àti pé ẹ bèrù Allāhu, Ẹni tí ẹyin gbàgbò nínú Rẹ.

89. Allāhu kò ní fí ìbúra tí ó bọ lẹnu yín bi yín, ẹgbọn Ó máa fi àwọn ìbúra tí ẹ fínnúfíndò mú wá bi yín. Nítorí náà, ìtánràn rẹ ni bíbọ tálíkà mewaà pèlú óúnjẹ tí ó wà ní ìwòntún-wònsì tí ẹ ní fí bọ ará ilé yín, tàbí kí ẹ raşọ fún wọn, tàbí kí ẹ tú ẹrú kan silẹ lóko ẹrú. Ẹni tí kò bá rí (èyí ẹ), ó máa gba ààwẹ ojọ mēta. Iyẹn ni ìtánràn ìbúra yín nígbà tí ẹ bá búra. Ẹ sọ ìbúra yín. Báyeṅ ni Allāhu ẹ ní ẹşàlàyé àwọn āyah Rẹ fún yín, nítorí kí ẹ lè dúpẹ.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَحْرِمُوا طَيِّبَاتِ
مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ
لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٧﴾

وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَلًا طَيِّبًا
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ ءُمُومُونَ ﴿٨٨﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ
وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُم بِمَا عَقَدْتُمْ
الْأَيْمَانَ فَكَفَرْتُمْ بِهِ إِطْعَامَ عَشْرَةِ
مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ
أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرِ رَقَبَةٍ
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ
كَفَرَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا
أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ
ءَايَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

ikú wọn. Igun yíi nìkan ló sì máa bá àwa mùsùlùmí wọnú Ogbà Ìdèra, gégé bí ó ẹ wà nínú āyah 85 nínú sūrah yíi. Igun kejì ni àwọn nasōrō tí kò ní àwọn ìròyìn wònyẹn lára. Igun yíi ló máa ní takú sínú ẹsìn nasōrō lẹyin tí ọrọ al-Kur’ān ti dé etí igbọ wọn. Igun yíi ló sì máa wà pèlú àwọn yehudi àti ọşẹbo nínú Iná gbére. Àti pé nígbà tí al-Kur’ān bá sọ pé “onígbàgbò òdodo wà nínú wọn (Iyẹn ni igun àkọkọ), ẹgbọn ọpòlọpò wọn ni ọbilẹjẹ (Iyẹn ni igun kejì).” Igun méjèjì yẹn niyẹn. Kiyè sí i, igun nasōrō tó máa wọnú Ogbà Ìdèra kí í ẹ “katolík” tàbí “ajérifì” tàbí “àtúnbí” tàbí “sẹlẹ” tàbí “kérúbù” àti bèjẹ bèjẹ lọ bí kò ẹ ẹnikẹni nínú ìjọ nasōrō tí ó bá ẹ bí ó ẹ wà nínú āyah 82 sí 84 nínú sūrah al-Mō’idah yíi.

90. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, dájúdájú ọtí,¹ tètẹ, àwọn òrìṣà àti iṣẹ yíyèwò², ẹgbìn nínú iṣẹ Èṣù ni. Nítorí nàà, ẹ jìnnà sí i nítorí kí ẹ lè jèrè!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحَمْرُ
وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ
مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

91. Ohun tí Èṣù n fẹ ni pé ó máa dá ọtá àti ikórira sílẹ láààrin yín níbi ọtí àti tètẹ. Ó sì fẹ ẹ yín lórí kúrò níbi írántí Allāhu àti níbi ìrun kíkí. Sẹ ẹyin kò ní jáwọ (níbi iṣẹ Èṣù) ni?

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْحَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
وَيُضِدَّكُمْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ
فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾

92. Ẹ tẹlẹ ti Allāhu, ẹ tẹlẹ ti Òjìṣẹ. Kí ẹ sì ṣọra. Nítorí nàà, tí ẹ bá gbúnrí, kí ẹ mọ pé ìkéde (èṣìn) tó yanjú ni ojùṣe Òjìṣẹ Wa.

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا
فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَي رُسُولِنَا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٩٢﴾

93. Kò sí ibáwí fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ṣiṣẹ rere nípa ohun tí wọn jẹ (nínú ouñjẹ ṣiwájú òfin) nígbà tí wọn bá ti bẹrù Allāhu, tí wọn sì gbàgbọ ní òdodo, tí wọn tún ṣiṣẹ rere, léyìn nàà, tí wọn bẹrù Allāhu, tí wọn sì gbàgbọ ní òdodo, léyìn nàà, tí wọn bẹrù Allāhu, tí wọn tún ṣiṣẹ rere. Allāhu sì fẹràn àwọn olùṣe-rere.¹¹

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا
اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ
اتَّقَوْا وَءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَحْسَبُوا
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٣﴾

¹ 1. Ẹ wo ìṣòṣe-òrò sūrah al-Baqarah; 2:219. 2. Ẹ wo ìṣòṣe-òrò āyah 3.

¹¹ 1. Mímú Ìbẹrù Allāhu àti ìgbàgbọ nínú Rẹ wá ní àṣòtúnṣò nínú āyah yíí n tọka sí lílékún ní Ìbẹrù Allāhu, ìgbàgbọ òdodo àti iṣẹ rere.

94. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, dájúdájú Allāhu yóò fi kiní kan dan yín wò níbi ẹran-ìgbé tí ọwọ yín àti ọkọ yín bà (nínú aṣọ hurumi) nítorí kí Allāhu lè ṣàfi hàn ẹni tó n páyà Rẹ ní ìkọkọ. Ẹnikẹni tí ó bá tayọ ẹnu-àlà lẹyin iyeṅ, iyà ẹlẹta-eléro n bẹ fún un.

95. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹ pa ẹran-ìgbé nígbà tí ẹ bá wà nínú aṣọ hurumi (hajj tàbí ‘umrah)¹. Ẹnikẹni tí ó bá mọ́mọ pa á nínú yín, ẹsan rẹ ni (pé ó máa pa) irú ohun tí ó pa nínú ẹran ọsìn. Àwọn onidéédé méjì nínú yín l’ó sì máa ẹ idájọ (òṣùwọn) rẹ (fún un. Ó máa jẹ) ẹran ọre tí ó máa mú dé Kaaba. Tàbí kí ó fi bíbọ àwọn tálíkà ẹ itánràn. Tàbí kí ó fi ààwẹ dípò iyeṅ, nítorí kí ó lè tọ bí ọràn rẹ ẹ lágbara tó wò. Allāhu ti mójú kúrò níbi ohun tó ré ọjá. Ẹnikẹni tí ó bá tún pada (mọ́mọ dọḍe nínú aṣọ húrùmi tàbí nínú húrùmi), Allāhu yóò gbẹsan lára rẹ rẹ. Allāhu sì ni Alágbára, Olúgbẹsan.¹

96. Wọn ẹ odò díde àti jíjẹ oúnjẹ (òkúnḥete) inú rẹ ní ẹtọ fún yín. Ó jẹ nńkan igbádùn fún ẹyin àti àwọn onírìn-àjò. Wọn sì ẹ igbẹ díde ní èwọ fún yín

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِيَلْبِسُوا كُمُ اللّٰهِ بِشَىْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَآلُهُمْ اُيُودِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ لِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَن يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَن اَعْتَدَىٰ بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٩٤﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَاَنْتُمْ حُرْمٌ وَمَن قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُّتَعَدًا فَجَزَاءٌ مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ يَحْكُمُ بِهِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنكُمْ هَدْيًا بَلِغَ الْكَعْبَةِ اَوْ كَفَرَةٌ طَعَامُ مَسْكِيْنٍ اَوْ عَدْلُ ذٰلِكَ صِيَامًا لِّيَذُوقَ وَبَالَ اَمْرِهِ عَفَا اللّٰهُ عَمَّا سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللّٰهُ مِنْهُ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ ذُو اَنْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

اِحْلَلْ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَآرَةِ وَحَرَّمَ عَلَيْكُمْ

¹ 1. Tàbí tí ẹ bá wà lórí ilẹ ọwọ.

nígba tí ẹ bá wà ní nínú aṣọ hurumi (hajj tabí ‘umrah). Ẹ bẹ̀rù Allāhu, Ẹni tí wọn máa ko yín jọ sí ọ̀dò Rẹ̀.

97. Allāhu ẹ Kaabah Ilé Ọ̀wò ní àyè ààbò fún àwọn ènìyàn. (N̄nkan ààbò náà ni) àwọn oṣù ọ̀wò, àwọn ẹran ọ̀rẹ (tí wọn kò ṣàmi sí lọ̀rùn) àti (àwọn ẹran ọ̀rẹ) tí wọn ṣàmi sí lọ̀rùn. Ìyẹn rí bẹ̀ẹ̀ nítorí kí ẹ̀ lè mò pé dájúdájú Allāhu mọ ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Àti pé dájúdájú Allāhu ni Onímọ̀ nípa gbogbo n̄nkan.

98. Ẹ̀ mò pé dájúdájú Allāhu le níbi ìyà. Àti pé dájúdájú Allāhu ni Aláforijìn, Àṣàkẹ̀-òrun.

99. Kò sí ojúṣe kan fún Ọ̀jíṣẹ̀ náà bí kò ẹ̀ ṣe ikéde (ẹ̀sìn). Allāhu sì mọ ohun tí ẹ̀ n̄ ṣàfi hàn rẹ̀ àti ohun tí ẹ̀ n̄ fi pamọ̀.

100. Sọ pé: “Ohun burúkú àti ohun dáadáa kò dọ̀gba, púpọ̀ ohun burúkú ibàà jọ ọ̀ lójú”. Nítorí náà, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu, ẹ̀yin oniláákayè, nítorí kí ẹ̀ lè jèrè.”

101. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, ẹ̀ má ẹ̀ máa bẹ̀rè nípa àwọn n̄nkan sá. Tí A bá fi hàn yín, ó máa kó ìpalára ba yín. Tí ẹ̀ bá sì bẹ̀rè nípa (àwọn n̄nkan tó yẹ láti bẹ̀rè nípa ẹ̀sìn) nígbà tí À n̄

صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ
الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٦٦﴾

* جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ
قِيَمًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ
وَالْقَلَائِدَ ذَلِكَ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا
فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٧﴾

اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٨﴾

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلْغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٦٩﴾

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ
أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ
يَتَأْوَى إِلَيْهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٠﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ
أَشْيَاءَ إِنْ تُبَدَ لَكُمْ تَسْأَلُكُمْ وَإِنْ
تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْءَانُ تُبَدَ

sọ al-Kur’ān kalẹ lọwọ, A máa fi hàn yín. Allāhu ti ẹ àmójúkùrò nípa rẹ. Allāhu ni Aláforijìn, Aláfaradà.¹

لَكُمْ عَقَاً اللَّهُ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١١﴾

102. Ijọ kan kúkú ti bèèrè rẹ ẹ́wájú yín. Lẹ́yìn náà, wọn sì di aláìgbàgbọ nípasẹ̀ rẹ.

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّن قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا
بِهَا كَافِرِينَ ﴿١٢﴾

103. Allāhu kò fi ẹran bahīrah, ẹran sā’ibah, ẹran wasīlah àti ẹran hām lọlẹ.¹ Şùgbón àwọn tó ẹ̀àì gbàgbọ̀ n dá àdàpa irọ̀ mọ̀ Allāhu ni. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ni kò ẹ̀ làákàyè.²

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا
وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٣﴾

104. Nígbà tí wọn bá sọ fún wọn pé: “È máa bọ wá síbi ohun tí Allāhu sọkalẹ. (È máa bọ wá) sí ọ̀dọ̀ Ọ̀jìsẹ̀ náà.”¹ Wọn á wí pé: “Ohun tí a bá àwọn bàbá wa lórí rẹ̀ tí tó wa.” Şé pẹ̀lú bí ó ẹ̀ jẹ̀ pé àwọn bàbá wọn kò nímọ̀ kan kan, tí wọn kò sì mọ̀nà?²

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَرَأَىٰ الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا
عَلَيْهِ ءَابَاءَنَا ؕ أُولَٰئِكَ ءَابَاؤُهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٤﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, ibèèrè tí ẹ̀ bi Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ à Allāhu máa bá a - lèèrè tí ó lẹ̀ yọ̀rí sí kí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - ẹ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ n̄nkan ní ọ̀ran-anyàn fún yín, ohun tí kí í ẹ̀ ọ̀ran-anyàn tẹ̀lẹ̀ nínú ẹ̀sin, Allāhu ti ẹ̀ àmójúkùrò nípa rẹ̀ fún yín. Kò sì níí tipasẹ̀ ibèèrè yín ẹ̀ àwọn n̄nkan náà ní ọ̀ran-anyàn nítorí kí ẹ̀ má baà kó ara yín sínú ipalára.

² 1. Iwònyí ni orúkọ tí àwọn Lárúbawá fún àwọn ẹran-ọ̀sìn tí wọn yà sọ̀tọ̀ fún àwọn ọ̀rìṣà wọn. Wọn sì ka àwọn ẹran náà kún ẹran ọ̀rìṣà.

³ 1. Iyẹn nígbà tí Ànàbí Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ à Allāhu máa bá a - wà nílẹ̀ ayé ẹ́wájú kí ó tó kú. Àmọ̀ lẹ́yìn ikú rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ à Allāhu máa bá a - kò sí àhńfààní fún ẹ̀nikẹ̀ni mọ̀ láti kó e_jọ̀ lọ̀ bá a nídíí sàrèè rẹ̀. Nítorí náà, ní àsìkò tiwa yíí gbígbe e_jọ̀ lọ̀ sí ilé-e_jọ̀ Şerīa ‘Islām àti ọ̀dọ̀ àwọn onímọ̀ ‘Islām tí wọn jẹ̀ onisunnah lọ̀rọ̀ kàn. Èyí sì ni àgbọ̀yẹ̀ àyah náà. È tún wò itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ fún sūrah an-Nisā’; 4:64 àti sūrah āli-‘Imrān; 3:101.

105. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹmí ara yín dọwọ yín. Ẹni tí ó ti ̀̀̀nà kò lè kó ìnira ba yín nígbà tí ẹ bá ti mọ̀nà. Ọ̀dò Allāhu ni ibùpadàsí gbogbo yín pátápátá. Nígbà nàà, Ó máa fún yín ní ìrọ ohun tí ẹ ñ ̀̀ se níşé.

106. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, (ẹ wá) ẹ̀rì jíjé láààrin yín nígbà tí (ipókàkà) ikú bá dé bá ẹ̀ni kan nínú yín tí ó fẹ̀ sọ àsoqòlẹ̀. (Ẹ wá) onídéédé méjì nínú yín.¹ Tàbí àwọn méjì miíràn yàtò si yín tí ẹ̀yin bá wá lórí ìrìn-àjò tí àjàlù ikú bá fẹ̀ şelẹ̀ si yín.² Ẹ dá àwọn méjèèjì dúró lẹ̀yìn irun, kí wọ̀n fi Allāhu búra, tí ẹ̀ bá şeyèméjì (sì òdodo wọ̀n, kí wọ̀n sì sọ pé:) “A ò níí ta ìbúra wa ní iye kan kan, kòdà kó jẹ̀ ẹ̀bí. A ò sì níí fi ẹ̀rì jíjé tí Allāhu (pa laşé) pamó. (Bí bẹ̀è kọ) nígbà nàà, dájúdájú àwa wà nínú àwọn ẹ̀lẹ̀şẹ̀.”¹

107. Tí wọ̀n bá sì mò pé àwọn méjèèjì dá ẹ̀şẹ̀ (nípa yíyí àsoqòlẹ̀ padà tàbí jíjì dúkiá aláísí), kí àwọn méjì miíràn nínú ẹ̀bí òkú tí àsoqòlẹ̀ lẹ̀tòtò sì jùlọ,¹ (iyẹn) èniyàn méjì tí ó súnmọ̀ òkú jùlọ rọ̀pò àwọn méjèèjì àkòkọ̀ (níbí mímú àsoqòlẹ̀ miíràn wá fún

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَن ضَلَّ إِذَا أَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهَادَةٌ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ أَوْ ءَاخِرَانِ مِّنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْسَبُوهُمَا مِّنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ آرَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذًا لَّمِنَ الْآٰئِمِينَ ﴿١٠٦﴾

فَإِنْ عُثِرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَآٰخِرَانِ يُقِيمَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْأَوْلِيَانِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَدَتْنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَدَتَيْهِمَا وَمَا أَعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذًا لَّمِنَ الظَّٰلِمِينَ ﴿١٠٧﴾

¹ 1. Iyẹn olùjẹrífí méjì láààrin àwọn mùsùlùmí, bí ó bá jẹ̀ pé ipókàkà ikú ká a mọ̀nú ilú. 2. Iyẹn olùjẹrífí méjì láààrin àwọn tí ìrìn-àjò dijọ pa wọ̀n pọ̀, yálá mùsùlùmí tàbí ẹ̀lòmíràn bí ó bá jẹ̀ pé ipókàkà ikú ká a mò orí ìrìn-àjò.

òkú). Kí àwọn náà sì fi Allāhu búra pé: “Dájúdájú ẹrí jìjé tiwa jé òdodo ju ẹrí jìjé ti àwọn méjèjì (àkókò). A ò sì níf tayọ ẹnu-àlà. (Bí bèyè kọ) nígbà náà, dájúdájú a ti wà nínú àwọn alábòsí.”¹

108. Ìyẹn súnmọ jùlọ láti mú ẹrí jìjé wá ní ojú-pònnà rẹ tàbí láti (lè là nínú) ìpáyà pé wọn yóò da ìbúra kan nù (ìbúra ẹni méjì àkókò) lẹyìn ìbúra tiwọn (ìbúra ẹni méjì kejì). Ẹ bèrù Allāhu, kí ẹ sì gbọràn. Allāhu kò níf fi ọnà mọ ìjọ òbìlẹjé.¹¹

109. Ní ọjọ tí Allāhu yóò kó àwọn Ọjísé jọ, Ó sì máa sọ pé: “Kí ni ẹsì tí wọn fún yín?” Wọn á sọ pé: “Kò sí ìmọ kan fún wa (nípa rẹ). Dájúdájú Ìwọ, Ìwọ ni Onímọ nípa àwọn ikòkò.”

110. (Rántí) nígbà tí Allāhu sọ pé: “Āsā ọmọ Moryam, rántí ìdẹra Mi lórí rẹ àti lórí iyá rẹ, nígbà tí Mo fi ẹmí Mímọ (mọlāika Jibrīl) ràn ọ lówọ, tí o sì n bá àwọn ènìyàn sọrọ lórí ìtẹ

ذَلِكَ أَذَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا أَوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَنٌ بَعْدَ أَيْمَنِهِمْ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَسْمِعُوا وَلِلَّهِ يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٨﴾

*يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّمُ الْعُيُوبِ ﴿١٠٩﴾

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعْقِيبَ ابْنَ مَرْيَمَ ادْكُرِي نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدتُّكَ بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ

¹ 1. Tàbí “kí àwọn méjì mìíràn nínú ẹbí òkú tí wọn lè da ẹrí jìjé àwọn méjèjì àkókò nù”.

¹¹ 1. Ọfin yíí, ọfin àsoọlẹ lórí ogún, igun kan nínú àwọn onímọ sọ pé, wọn ti pa ìdájọ rẹ rẹ, àmọ igun kejì sọ pé, wọn kò pa ìdájọ rẹ rẹ. Àmọ sá ọfin àsoọlẹ lórí ogun lè jé (1) fífi àsoọlẹ pín ogún, èyí sì ti di èwọ nitorí pé, ọfin ogún pípín ti wà nínú sūrah an-Nisā’; 4: 11-12 àti 176 tàbí (2) fífi àsoọlẹ yòhda àwọn ogún kan fún àwọn tí ogún kò tò sí, èyí ló jé ẹtọ níwọn igbà tí àpapọ ọrẹ náà kò bá ti wọ ìlàta ogún.

ní òpónlò àti nígbà tí o dàgbà.
 (Rántí) nígbà tí Mo fún ọ ní ìmò
 Tírà, ọye ijìnlẹ̀, at-Taorāh àti al-
 'Injil. (Rántí) nígbà tí ò n mọ
 ñhkan láti inú amọ bí ìrísí ẹyẹ, tí
 ò n fẹ atẹgùn sínú rẹ, tí ó n di
 ẹyẹ pẹlú iyòhnda Mi. Ò n wo
 afójú àti adètẹ sànsàn pẹlú iyòhnda
 Mi. (Rántí) nígbà tí ò n mú àwọn
 òkú jáde (ní aláàyè láti inú
 sàrèè) pẹlú iyòhnda Mi. (Rántí)
 nígbà tí Mo dí àwọn ọmọ 'Isrō'íl
 lówọ fún ọ,¹ nígbà tí o mú àwọn
 ẹrì tó yanjú wá bá wọn. Àwọn tó
 Ẹ̀sàì gbàgbọ̀ nínú wọn sì wí pé:
 "Kí ni ẹ̀yí bí kò ẹ̀ idán
 pọ̀nńbélé."²

وَكَهَلًا وَإِذْ عَلَّمْنَاكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
 وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ
 الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا
 فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُدْرِي الْأَكْمَةَ
 وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَى
 بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنكَ
 إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ
 مُّبِينٌ

¹ 1. Allāhu Alágbára dí àwọn ọmọ Isrō'íl lówọ lóri pípa tí wọn fẹ pa Ànábí 'Tsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Allāhu kò jẹ kí wọn rí i kàn mọ igi àgbélébúú, kò sì jẹ kí wọn rí i pa. Ẹ̀yí wà ní ìbámu sí sūrah an-Nisā; 4:157. 2. Nínú āyah alápòn-ònlé yíí, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - sọ nípa àwọn isẹ iyanu kan tí Ó fún Ànábí 'Tsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - ẹ̀ n ní àsikò tó fi jìsẹ̀ fún àwọn ọmọ 'Isrō'íl. Àwọn isẹ iyanu náà niwònyí; Ìkíní: Ànábí 'Tsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - sòrọ̀ lóri itẹ̀ ní òpónlò. Ìkẹ̀jì: Ó fi amọ̀ mọ ẹyẹ, ó sì fẹ atẹgùn sínú rẹ, ẹyẹ náà sì fò lẹ. Ìkẹ̀ta: Ó wo afójú àti adètẹ sànsàn. Ìkẹ̀rin: Ó mú àwọn òkú jáde ní aláàyè láti inú sàrèè, iyen ni pé, ó jì òkú dide. Isẹ iyanu wònyen jẹyọ̀ bẹ̀ẹ̀ nínú āyah 110 nínú sūrah yíí, sūrah al-Mō'idah. Ìkarùn-ún: Ó sọ ọpọ̀n ọúnjẹ rí lá kalẹ̀ láti ojú sánmọ̀, wọn sì jẹ ọúnjẹ àtòrunwá nílẹ̀ ayé. Iyen wà nínú āyah 114, nínú sūrah yíí bákán náà. Isẹ iyanu yíí gan-an ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fi sọ sūrah yíí "al-Mō'idah" lórúkọ. Ìkẹ̀fà: Ó máa n sọ àṣírí ohun tí àwọn èniyàn rẹ̀ jẹ nínú ọúnjẹ àti ẹ̀yí tí wọn gbé pamọ̀ sínú ilẹ̀ wọn. Iyen wà nínú sūrah āli 'Imrōn; 3:40. Ẹ̀yí ni àwọn nasōrṑ tún tirán mọ̀ gégé bi isẹ̀ wọn. Wọn sì n wí pé "Nitorí tí 'Tsā ọmọ Moryam la'jú afójú, tí ó wo adètẹ̀ sànsàn, tí ó fún ẹyẹ amọ̀ àti okú èniyàn ní ẹ̀mí, nitorí náà, iyè wà nínú 'Tsā ọmọ Moryam, òun sì ni olúwa àti olùgbàlà nitorí pé, kò tún sí ẹ̀lòmílàràn tó ẹ̀ irú rẹ̀ rí, kòdà Muhammad." Ẹ̀sì: Ní àkọkọ̀ náà, al-Kur'ān kò sọ pé 'Tsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - fi agbára ara rẹ̀ ẹ̀ sọ isẹ̀ iyanu, bí kò ẹ̀ sọ pẹ̀lú agbára àti iyòhnda Qlòhun Ẹ̀lédàá. Ẹ̀yí sì ní awẹ̀ gbólòhùn "bi'ithni" tó n jẹyọ̀ nínú āyah náà. Àti pé awẹ̀ gbólòhùn "bi'ithni" yíí ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - mú wá ní ẹ̀kúnrẹ̀rẹ̀ nínú sūrah ar-Ra'd; 13:38, sūrah Gōfir; 40:78 àti sūrah al 'Ani'ām; 6:34-35. Nígbà tí ọ̀rọ̀ rí bá yíí, ti ta ni ògo àwọn isẹ̀ iyanu tí

‘Īsā oṃo Ṣoryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀, ẹ̀ tirẹ̀ ní tàbí t’Ọ̀lọ̀hun? Ọ̀lọ̀hun Ẹ̀lẹ̀dáá l’Ó ní ọ̀go náà, kí í ẹ̀ se ti ‘Īsā oṃo Ṣoryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - , rárá. Báwo wá ní ‘Īsā oṃo Ṣoryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀ se lẹ̀ di olúwa nítorí iṣẹ̀ tí Allāhu Ẹ̀lẹ̀dáá Rẹ̀ fún un ẹ̀se! Bákan náà, àwọn onígbaṅbọ̀ ọ̀dodo tó jẹ̀ ọ̀mọ̀lẹ̀yìn àwọn Ànábí (aleehim salām) kí í retí iṣẹ̀ iyanu, wọn kí í sí bèèrè fún un síwájú kí wọn tó mọ Ọ̀lọ̀hun Ọ̀dodo ní Ọ̀lọ̀hun tí a gbọ̀dọ̀ máa jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo. Ẹ̀se ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀hun ti tò wọn lórí iṅbaṅbọ̀ ọ̀dodo wọn àti ijọ̀sìn wọn. Àmọ̀ nítorí àwọn aláigbaṅbọ̀, àwọn agbọ̀mágbà, àwọn ọ̀lókà̀n-gígá tí wọn máa n gbógun líle ti àwọn Ọ̀jísẹ̀ Ọ̀lọ̀hun ní àsikò olúkùlùkù wọn ni Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - ẹ̀ se máa n fún àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀ ní àhfaàní iṣẹ̀ iyanu ẹ̀. Bí ó tilẹ̀ já sí pé kò sí ẹ̀dà tí iṣẹ̀dà rẹ̀ kí í ẹ̀ se iṣẹ̀ iyanu Allāhu, àilàròjìnlẹ̀ èniyàn l’ó tún fi n wá iṣẹ̀ iyanu miíràn kiri kí ó tó lẹ̀ mọ Allāhu ní Ọ̀lọ̀hun Ẹ̀lẹ̀dáá tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo. Ídí niyí tí al-Kur’ān alápòn-ònlẹ̀ fi n darí wa síbì wíwo àwọn iṣẹ̀ iyanu t’ara wa gan-an, gégé bí ó ẹ̀ se wà nínú sūrah ath-Thāriyāt; 51:21. “Nínú ara yín gan-an (àmí iyanu wà nínú rẹ̀). Ẹ̀ ẹ̀ kò ríran ní?” Lẹ̀yìn náà, kò fẹ̀ sí Ànábí kan tàbí Ọ̀jísẹ̀ kan tí Allāhu rán níṣẹ̀, tí Allāhu kò fún ní iṣẹ̀ iyanu kan tàbí ọ̀míràn ẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé irú iṣẹ̀ iyanu bèè máa jẹ̀mọ̀ àsikò àti irú àwọn tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - rán Ọ̀jísẹ̀ náà níṣẹ̀ sí. Ẹ̀ jẹ̀ kí a wòye sí àwọn iṣẹ̀ iyanu wònyí gégé bí àpẹ̀rẹ̀: Al-Kur’ān alápòn-ònlẹ̀, nínú sūrah Hūd; 11:37 - 48 àti sūrah al-Mu’minūn; 23: 27 - 30, ó fi iṣẹ̀ iyanu kíkan ọ̀kọ̀ ojú-omi rinlẹ̀ fún Ọ̀jísẹ̀ àkọ̀kọ̀, Ànábí Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ní àsikò tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - kọ̀kọ̀ pa ilẹ̀ ayé rẹ̀ pẹ̀lú omi iyanu. Ẹ̀bí ọ̀kọ̀ ojú-omi tí Ànábí Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kàn nígbà náà ni Allāhu fi ẹ̀se iṅbàlà fún àwọn onígbaṅbọ̀ ọ̀dodo lásìkò náà. Ànábí Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ni íbá kúkú létọ̀ sí oríkí olùgbàlà aráyé nípasẹ̀ ọ̀kọ̀ iṅbàlà rẹ̀. Àmọ̀ a ò lẹ̀ pé é ní olùgbàlà nítorí pé, pẹ̀lú iyònda, àṣe, ọ̀go àti agbára Allāhu l’ó lò fún kíkan ọ̀kọ̀ ojú-omi nílá náà àti wíwa ọ̀kọ̀ náà gúnlẹ̀ sí èbútẹ̀ ayọ̀, láí kọ̀ ẹ̀kọ̀ kíkan ọ̀kọ̀ ojú-omi àti wíwa ọ̀kọ̀ ojú-omi tẹ̀lẹ̀, - Allāhu ‘akbar - . Bákan náà, al-Kur’ān alápòn-ònlẹ̀ fi iṣẹ̀ iyanu méjì rinlẹ̀ fún ẹ̀ni tí àwọn nasōrṑ mọ̀ sí “Àpẹ̀rẹ̀ iṅbaṅbọ̀”, Ọ̀rẹ̀ Àyọ̀ Ọ̀lọ̀hun “kọ̀llu-llāh” baba-nílá àwọn Ọ̀jísẹ̀ Ànábí ‘Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Íkíní: Nínú sūrah al-‘Anbiyā; 21:68 - 69 la ti ka itàn nípa bí àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ ẹ̀ se ju Ànábí ‘Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sínú iná nílá láti gbèmi rẹ̀. Àmọ̀ iná náà di ohun tútú àlàáfíá fún Ànábí ‘Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Iṣẹ̀jì: Nínú sūrah al-Baqorah; 2:260 la ti ka iṣẹ̀lẹ̀ kan nípa Ànábí ‘Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - pé, ó pa oríṣi ẹ̀yẹ̀ méréin, ó gún wọn papọ̀ mọ̀ra wọn, ó sọ̀ wón di lúbúlúbú. Lẹ̀yìn náà, ó bù ú diẹ̀ diẹ̀, ó sí bò wọn mọ̀nú ilẹ̀ ní àyẹ̀ ọ̀tọ̀tọ̀. Lẹ̀yìn náà, ó bèrẹ̀ sí pe ẹ̀yẹ̀ kọ̀ọ̀kan pẹ̀lú orúkọ̀ rẹ̀, eegun àti ẹ̀ran ara ẹ̀yẹ̀ kọ̀ọ̀kan sí bèrẹ̀ sí parapọ̀ lójú rẹ̀. Àwọn òkú ẹ̀yẹ̀ méré̀ẹ̀rin tí ó ti gún kúnna, tí ó sí ti bò mọ̀lẹ̀ sí padà sípọ̀ aláàyẹ̀, - Allāhu ‘akbar. - Ẹ̀ ẹ̀ rí í báyií pé, Ànábí ‘Ibrōhīm náà - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀ se iṣẹ̀ iyanu. Ọ̀un náà jí òkú ẹ̀yẹ̀ dide? Kódá Ànábí ‘Ibrōhīm kò wulẹ̀ mọ̀ ọ̀bọ̀rọ̀gidi kan kan gégé bí ‘Īsā oṃo Ṣoryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - tí ó fi amọ̀ mọ̀ ẹ̀yẹ̀ ti ẹ̀. Àní sẹ̀, Ànábí ‘Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kò kúkú ẹ̀ṣẹ̀sẹ̀ fátégùn kan kan sínú àwọn ẹ̀yẹ̀ náà kí wọn tó di aláàyẹ̀ padà. Ànábí ‘Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kàn pè wón ní ikọ̀ọ̀kan, wón sì jẹ̀pè rẹ̀. Ti ta ni ọ̀go àti agbára wònyí bí kò ẹ̀ se ti Allāhu - ọ̀ba Alààyẹ̀ -. Lẹ̀yìn náà, Ànábí Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -, al-Kur’ān alápòn-ònlẹ̀ fi àwọn

isẹ iyanu kan ròyìn òun náà. Ànàbí Mūsā - kí olà Allāhu máa bá a - ní lo òpá rẹ láti fi ẹ àwọn isẹ iyanu gégé bí òpá náà ẹ di ejò, tí ejò náà sì kó gbogbo idán kàbiti-kàbiti tí àwọn òpidán Fir'aon pa kalẹ jẹ kálókáló. Ànàbí Mūsā - kí olà Allāhu máa bá a - tún fi òpá yíí pín agbami òkun sí méjì pèlú àwọn ojù-òná gbòrò láààrin rẹ fún igbàlà àwọn ọmọ 'Isrō'íl lówọ iyà Fir'aon. Ó sì tún fi pa odò náà dé papọ mọra wọn fún iparun Fir'aon àti àwọn ọmọ ogun rẹ. Bákan náà, Ànàbí Mūsā - kí olà Allāhu máa bá a - fi buré ẹran ara màáílù “bakorah” jí òkú díde, gégé bí ó ẹ wà nínú sūrah al-Bakorah; 2:73. Isẹ iyanu yíí gan-an ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fi sọ sūrah yíí ní “al-Bakorah” - “màáílù”. – Sūrah yíí sì tún ni ogbà ọrọ tó ní ẹsẹ ọrọ (āyah) tó pọ jùlọ nínú al-Kur'ān alápòn-ónlé. Gbogbo iwònyí kò sọ Ànàbí Mūsā - kí olà Allāhu máa bá a - di olúwa àti olùgbàlà, tòhun ti bí ó tún ẹ gba àwọn ọmọ 'Isrō'íl là kúrò lówọ ijọba amúnisin Fir'aon. Síwájú sí í, ní ti Ànàbí wa Muhammad - kí ikẹ àti olà Allāhu máa bá a -, Allāhu fún òun náà ní àwọn isẹ iyanu kan ẹ, àmọ èyí tó ga jùlọ nínú àwọn isẹ iyanu náà ni ààbò mímọ tí Allāhu fi bo al-Kur'ān alápòn-ónlé. Èyí n jẹ isẹ iyanu tó ga jùlọ nítorí àwọn ídí wònyí: Ìkíní ni pé, gbogbo àwọn isẹ iyanu tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fún àwọn Ànàbí tó síwájú l'ó ti lọ. Gbogbo àwọn isẹ iyanu wọn sì ti di itàn gégé bí àwọn fúnra wọn ti ẹ di ẹni-itàn rere. Al-Kur'ān nikan ni kò níí di itàn láélé. Ìkejì: òhàkà diẹ diẹ ló kúkú gbà fún àwọn Ànàbí onisẹ-iyanu wònyẹn. Šebí tòhun ti àwọn isẹ iyanu 'Īsā ọmọ Moryam - kí olà Allāhu máa bá a - bíi èniyan méjìllà ni ọmọ-léyìn rẹ lójú ayé rẹ. Ẹ wo ọmọ-léyìn púpọ tí al-Kur'ān mú wá fún Ànàbí Muhammad - kí ikẹ àti olà Allāhu máa bá a - lójú ayé rẹ. Isẹ iyanu wo ni àwọn èniyan gbàgbọ nínú rẹ tó tó bá yíí? Kò sí. Tí mo bá tún wá mẹnulé àwọn isẹ iyanu tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fún Ànàbí Muhammad - kí ikẹ àti olà Allāhu máa bá a - ẹ, ó máa gba ojù-ewé púpọ. Àmọ èròngbà àwọn aláimòkan ni pé, nígbà tí wọn kò ti rí àwọn isẹ iyanu Ànàbí Muhammad - kí ikẹ àti olà Allāhu máa bá a - kà nínú al-Kur'ān, wọn ti lérò pé kò rí isẹ iyanu kan kan ẹ, irú èyí tí wọn n wá kiri bí ẹni tí n wá iwo ẹsin kiri. Ẹ lọ ka àwọn tírà lórí rẹ. Ọdidi tírà ni àwọn onímọ ẹsin ẹ lórí àwọn isẹ iyanu Ànàbí Muhammad - kí ikẹ àti olà Allāhu máa bá a -. Bákan náà, nínú sūrah Yūsuf; 12: 26 - 27 ni a ti ka itàn nípa ọmọ ọpòhóló tí òun náà sọrọ lórí itẹ nígbà tí wọn fi ẹsùn ibàjẹ àti ibani-lórukọjẹ kan Ànàbí Yūsuf - kí olà Allāhu máa bá a -. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - sì ẹ àfòmọ rẹ níbi ẹsùn náà pèlú ọrọ ẹnu ọmọ ọpòhóló náà. Nítorí náà, kí í ẹ Ànàbí 'Īsā ọmọ Moryam - kí olà Allāhu máa bá a - nikan ló sọrọ lórí itẹ ní ọpòhóló. Wáyí, kókó ọrọ wa ni pé, isẹ iyanu kan kò sọ Ànàbí tabí Ọjìsẹ Ọlòhun kan di olúwa àti olùgbàlà. Èyí sì ni òdodo ọrọ póníbélé tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fi rinlẹ nípa àwọn Ànàbí Rẹ àti àwọn Ọjìsẹ Rẹ (aleehim solāt wa salām) fún àwọn tí kò bá fẹ tara wọn wọ inú Iná gbére l'ójó Àjínde. Ẹ kà á nínú sūrah āli 'Imrōn; 3:79 - 80.

111. (Rántí) nígbà tí Mo fi mo àwọn ọmọlẹyìn rẹ¹ nínú ọkàn wọn pé kí wọn gbàgbọ́ nínú Èmi àti Òjìsẹ́ Mi. Wọn sọ pé: “A gbàgbọ́. Kí o sì jẹ́rìí pé dájúdájú mùsùlùmí ni wá.”¹

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَنَّا وَشَهِدْنَا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾

112. (Rántí) nígbà tí àwọn ọmọlẹyìn rẹ sọ pé: “Ìsā ọmọ Moryam, ñjẹ Olúwa rẹ lè sọ ọpọn oúnjẹ kan kalẹ fún wa láti sánmọ?” Ó sọ pé: “È bẹ̀rù Allāhu tí ẹ bá jẹ onígbàgbọ̀ òdodo.”

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

113. Wọn sọ pé: “A fẹ́ jẹ nínú rẹ, a sì fẹ́ kí ọkàn wa balẹ, kí á sì lè mọ pé o ti sọ òdodo fún wa. A sì máa wà nínú àwọn olùjẹrìí.”

قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَضْمِينَ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتُنَا وَنَكُونُ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٣﴾

114. ‘Ìsā ọmọ Moryam sọ pé: “Allāhu, Olúwa wa, sọ ọpọn oúnjẹ kan kalẹ fún wa láti inú sánmọ, kí ó jẹ ọdún fún ẹnì àkókó wa àti ẹnì ikẹyìn wa.¹ Kí ó sì jẹ àmì kan láti ọdò Rẹ. Pèsè fún wa, lùwọ̀ sì lóore jùlọ nínú àwọn olùpèsè.”²

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ ط وَأَرْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٤﴾

¹ 1. “Hawāriyyūn” túmọ̀ sí àwọn ọmọlẹyìn. Ipò tí àwọn Sọhābah àti Ansōr wà sí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọlẹ̀ Allāhu máa bá a - ni ipò tí àwọn hawāriyyūn wà sí Ànábì ‘Ìsā ọmọ Moryam - kí ọlẹ̀ Allāhu máa bá a -. Nítorí náà, àwọn ọ̀rọ̀ náà túmọ̀ ara wọn.

² 1. ḷyẹn ni pé, ọjọ̀ náà máa di ọjọ̀ ọdún fún ijo Ànábì ‘Ìsā - kí ọlẹ̀ Allāhu máa bá a -, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àsìkò tirẹ̀ ti lọ. 2. È wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ fún sūrah as-Sōffāt; 37:125.

115. Allāhu sọ pé: “Dájúdájú Èmi yóò sọ ọ kalẹ́ fún yín. Şùgbọ́n ẹnikẹni tí ó bá Ẹ̀lẹ́ gbàgbọ́ lẹ́yìn nàà nínú yín, dájúdájú Mo máa jẹ ẹ níyà kan tí Mi ò fi jẹ ẹni kan rí nínú gbogbo ẹ̀dá.”

116. (Rántí) nígbà tí Allāhu sọ pé: “Īsā omọ Moryam, ẹ̀ ẹ̀wọ l’o sọ fún àwọn ẹ̀niyàn pé: “Ẹ̀ mú ẹ̀mi àti iyá mi ní ọ̀lọ̀hun méjì tí ẹ̀ ọ̀dò máa jọ̀sìn fún lẹ́yìn Allāhu?” Ó sọ pé: “Mímọ̀ ní fún Ọ̀, kò tọ́ fún mi láti sọ ohun tí ẹ̀mi kò lẹ́tọ́ (sí láti sọ). Tí mo bá sọ bẹ̀ẹ̀, O kúkú ti mò. O mọ ohun tí ń bẹ nínú ẹ̀mí mi. Èmi ò sì mọ ohun tí ń bẹ nínú ẹ̀mí Rẹ̀. Dájúdájú Ẫwọ̀ ni Onímọ̀ nípa àwọn ikọ̀kọ̀.

117. Èmi kò sọ ohun kan fún wọn bí kò ẹ̀ se ohun tí O pa mí láṣẹ̀ rẹ̀ pé: “Ẹ̀ jọ̀sìn fún Allāhu, Olúwa mi àti Olúwa yín.” Mo sì jẹ ẹ̀lẹ́rìí lórí wọn níwọn ìgbà tí mò ń bẹ láààrin wọn. Şùgbọ́n nígbà tí O gbà mí kùrò lọ̀wọ̀ wọn, Ẫwọ̀ ni Olúṣọ̀ lórí wọn. Ẫwọ̀ sì ni Arínú-róde gbogbo ñ̀hkan.¹

118. Tí O bá jẹ wọn níyà, dájúdájú ẹ̀rú Rẹ̀ ni wọn. Tí O bá

قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرُ بَعْدَ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَّا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٥﴾

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَ إِلَهَيْنِ مِن دُونِ اللَّهِ قَال سُبْحٰنَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَٰلَمُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾

مَا قُلْتَ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ ءَأِنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُمْ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُمْ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١١٧﴾

إِن تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبْدُكَ وَإِن تَغْفِرَ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٨﴾

¹ 1. Lórí itumọ̀ “تَوَفَّيْتَنِي فَلَمَّا” (falammọ̀ tawaffaetanī), ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah āli ‘Imrōn; 3:55.

sì forí jìn wọn, dájúdájú Ìwọ, Ìwọ ni Alágbára, Ọlógbón.

119. Allāhu sọ pé: “Èyí ni ọjọ tí òdodo àwọn olódodo yóò ẹ wọn ní àhààní. Àwọn Ọgbà Ìdẹra kan tí àwọn odò n sàni ní isàlẹ rẹ n bẹ fún wọn. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ tí tí láéláé. Allāhu yónú sí wọn. Wọn sì yónú sí (ohun tí Allāhu fún wọn). Ìyẹn ni èrèhẹ nílá.

120. Ti Allāhu ni ijoba àwọn sánmò àti ilẹ àti ohunkóhun tó wà nínú wọn. Ọun sì ni Alágbára lórí gbogbo nńkan.

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ
صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْقَوْمُ
الْعَظِيمُ ﴿١١٩﴾

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

Suuratul-An'aam الأَنْعَامُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Gbogbo ẹyin n jé ti Allāhu,¹
 Ẹni tí Ó dá àwọn sánmọ àti ilẹ̀.
 Ó tún dá òkùnkùn àti imólẹ̀.
 Síbèsibẹ̀ àwọn tó sàì gbàgbọ̀ n
 bá Olúwa wọn wá akegbé.¹

2. Òun ni Ẹni tí Ó da yín láti inú
 ẹrẹ̀. Lẹyin náà, Ó fi gbèdéke
 àkókó kan sí (iṣemí ayé yín). Àti
 pé gbèdéke àkókò kan (tún wà
 fún ayé) lódò Rẹ̀. Lẹyin náà, ẹ
 tún n ṣeyéméjì.

3. Òun ni Allāhu (Ẹni tí a gbòdò
 jòsìn fún ní ònà òdodo) nínú
 àwọn sánmọ̀ àti nínú ilẹ̀. Ó mọ
 ìkòkò yín àti gbaṅgba yín. Ó sì
 mọ ohun tí ẹ̀ n ṣe níṣẹ̀.

4. Kò sí āyah kan (àti àmì kan)
 tí ó máa dé bá wọn nínú àwọn
 āyah (àti àmì) Olúwa wọn, àfi kí
 wọn máa gbúnrí kúrò níbẹ̀.

5. Wọn kúkú pe òdodo ní irọ̀
 nígbà tí ó dé bá wọn. Nítorí náà,
 láìpẹ̀ àwọn irọ̀ ohun tí wọn máa
 n fi ṣe yèyẹ̀ n bọ̀ wá bá wọn.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ
 الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ
 أَجَلًا وَأَجَلٌ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ
 تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ
 يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا
 تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ
 إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ
 يَأْتِيهِمْ أَنْبَأُ مَا كَانُوا بِهِ
 يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Fātihah;1:2.

6. Şe wọn kò wòye pé ó pọ̀ nínú àwọn iran tí A ti paré şiwájú wọn? Àwọn tí A fún ní ipò lórí ilẹ̀, (irú) ipò tí A kò fún èyin. A sì rọ omi òjò púpọ̀ fún wọn láti sánmọ̀. A sì şe àwọn odò tí ń şàn sí ìsàlẹ̀ (ilé) wọn. Léyìn náà, A pa wọn rẹ nítorí èşẹ̀ wọn. A sì dá àwọn ìran mìíràn léyìn wọn.

7. Tí ó bá jẹ̀ pé A sọ́ tírà kan tí A kọ́ sínú tákàdá kalẹ̀ fún ọ̀, kí wọn sì fi ọ̀wọ̀ ara wọn gbá a mú (báyìí), dájúdájú àwọn tó şàì gbàgbọ̀ ibá wí pé: “Kí ni èyí bí kò şe idán pọ̀nńbélé.”

8. Wọn sì wí pé: “Nítorí kí ni Wọn kò şe sọ́ mọ̀lāika kan kalẹ̀ fún un?” Tí ó bá jẹ̀ pé A sọ́ mọ̀lāika kan kalẹ̀, ọ̀rọ̀ ibá ti yanjú. Léyìn náà, A ò sì níí lọ̀ wọn lára mọ̀.

9. Tí ó bá jẹ̀ pé A şe é ní mọ̀lāika ni, Àwa ibá şe é ní ọ̀kúnrin. Àti pé Àwa ibá tún fi ohun tí wọn ń darú mọ̀ra wọn lójú rú wọn lójú.¹¹

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قُرُونٍ مَّكَثَتْهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَّهُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِيًا مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٦﴾

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قُرْطَانٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا مَلَكٌ ۖ وَلَوْ أُنزِلْنَا مَلَكًا لَّفَظَى الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنظَرُونَ ﴿٨﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبَسُونَ ﴿٩﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, níwọn ìgbà tí àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ wọ̀nyẹn ti da ọ̀rọ̀ rú mọ̀ra wọn lówọ̀ lórí şíşà tí Allāhu şa Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - lẹ̀şà láààrin wọn, ẹnì tí àwọn náà jẹ́rìí sí jìjẹ̀ olódodo àti olùfọ̀kàntán rẹ̀ şiwájú kí ó tó dí Ojìşẹ̀ Qlòhún, tí wọn sì ń sọ́ isọ̀kúşọ̀ sí i lóríşiríşì lónà àìtọ̀, bẹ̀e náà ni wọn şe máa dojú ọ̀rọ̀ rú mọ̀ra wọn lówọ̀ tí ó bá jẹ̀ pé mọ̀lāika kan ni Allāhú ní kí ó jẹ̀ Ojìşẹ̀ Rẹ̀ láààrin wọn nítorí pé, àwọn tí wọn kò gbàgbọ̀ nínú èniyàn ti wọn mọ̀ itàn ìgbésí-ayé rẹ̀ sí òdodo àti ifọ̀kàntán, wọn kò níí wulẹ̀ gbàgbọ̀ pàápàá nínú mọ̀lāika tí wọn kò mọ̀ ñńkan kan nípa itàn ìgbésí-ayé rẹ̀.

10. Wọn kúkú ti fi àwọn Òjìṣé kan ṣe yèyè ṣíwájú rẹ! Nítorí náà, ohun tí wọn ní fi ṣe yèyè sí dìyà tó yí àwọn tó ní fi wọn ṣe yèyè pọ.

وَلَقَدْ أَسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ
بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾

11. Sọ pé: “È rin orí ilẹ̀ lọ, lẹ̀yìn náà kí ẹ̀ wo báwo ni àtubòtán àwọn tó ní pe òdodo níró ṣe rí.”

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

12. Sọ pé: “Ti ta ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀?” Sọ pé: “Ti Allāhu ni.” Ó ṣe àánú ní ọ̀ran-anyàn léra Rẹ̀ lórí.¹ Dájúdájú Ó máa ko yín ọ̀ ní Ọ̀jọ̀ Àjìnde, kò sí iyèmèjì nínú rẹ̀. Àwọn tó ṣe ẹ̀mí wọn lófò (sínú àìgbàgbọ̀), wọn kò ní gbàgbọ̀.¹

قُلْ لِمَن مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ
لِلَّهِ كَتَبَ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ
لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ
فِيهِ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

13. TiRẹ̀ ni ohunkóhun tó ní bẹ̀ nínú ọ̀ru àti ọ̀sán. Ọ̀un sì ni Olùgbọ̀, Onímọ̀.

﴿وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ ﴿١٣﴾

14. Sọ pé: “Ṣé kí ñg mú olùrànlọ̀wọ̀ kan yàtò sí Allāhu, Èlédàà àwọn sánmò àti ilẹ̀?”

قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أَلْتَأْخِذُوا بِطَيْرِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُهُمْ وَلَا

¹ 1. Irú àánú wo? Èsì rẹ̀ wá níwájú nínú àyah 54, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àánú kan tún ni lílọ̀ ẹ̀dà lára tífí di Ọ̀jọ̀ Àjìnde gégé bí ó ṣe wà nínú àyah tí à ní tọ̀sẹ̀ rẹ̀ lẹ̀wọ̀. Lẹ̀yìn náà, bí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kò ṣe fi apá kan mọ̀nà, kò túmọ̀ sí pé Allāhu kí í ṣe Aláàánú, kò sì túmọ̀ sí pé àánú Rẹ̀ kò lè ká rí gbogbo wa ní ayé àti ní ọ̀run, gégé bí ó ṣe jẹ̀ pé bí Allāhu ṣe fi ọ̀nà tààrà Rẹ̀ 'Islām mọ̀ apá kan kò túmọ̀ sí pé Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - jẹ̀ alábòsì. Àmọ̀ ẹ̀kọ̀ tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fẹ̀ kọ̀ wa nínú iwọ̀nyẹn pọ̀ púpọ̀. Nínú rẹ̀ ni pé, gbogbo irọ̀yìn ara Rẹ̀ l'ó gbòdò wá sí imúṣẹ̀. Lára irọ̀yìn Rẹ̀ ni ifinimọ̀nà àti iṣinilónà, àánú àti iyà. Kò sí èyí tó máa ṣe àlẹ̀kún olá Rẹ̀ nínú wọn, kò sí èyí tí ó máa tàbùkú ipò Rẹ̀ nínú wọn. Ènì kọ̀ọ̀kan ni kó wọ̀ye sí ọ̀rọ̀ ara rẹ̀ pélú ọ̀pọ̀lọ̀ tó mọ̀ ọ̀tún yàtò sí ọ̀sì nítorí pé, kò sí ẹnì tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kò ní àwìjàrẹ̀ lórí rẹ̀.

Òun sì ni Ó ñ bọ (èdá), wọn kì í bọ Ọ.” Sọ pé: “Dájúdájú Wọn pa mí láṣe pé kí ñg jẹ ẹni àkókó tí ó máa ṣe 'Islām (ní àsìkò tẹ̀mì).”¹ Ìwo kò sì gbọdò wà nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ.!

15. Sọ pé: “Dájúdájú èmi ñ páyà ìyà Ọjọ́ Ñlá, tí mo bá fi lè yapa Olúwa mi.”

يُطَعَّمُ قُلِّ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ
مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنْ

الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾

قُلِّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ

يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

¹ Irú àyah yíí wà níwájú ní àyah 163. Ó tún wà nínú sūrah az-Zum̄or; 39:12. Kíyè sí i, Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bá 'Islām láyè ni, kí í ṣe òun ni ẹ̀ni àkókó tí ó kókó ṣe 'Islām nítorí pé, 'Islām ni ẹ̀sin tí gbogbo àwọn Ọ̀jìṣẹ̀ Allāhu - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn - tó ṣíwájú rẹ̀ ṣe. Àmọ̀ nínú ijo tirẹ̀, òun ni ẹ̀ni àkókó onígbaḡbọ̀ òdodo. Bákan náà, bí ikòḡkan àwọn Ànábì àti Ọ̀jìṣẹ̀ Allāhu - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn - ṣe máa ñ sọ niyẹn nínú ijo kóowá wọn ní iḡbà kóowá wọn gégé bí èyí ṣe rinlẹ̀ nínú sūrah al-'A'rṓf; 7: 143. Nítorí náà, Ànábì kòḡkan ní ẹ̀ni àkókó onígbaḡbọ̀ òdodo nínú ijo rẹ̀. Kódà fún wí pé nínú ijo Fir'aon, àwọn ọ̀pídán rẹ̀ ni àwọn tó kókó gbàḡbọ̀ ní òdodo, l'ó mú àwọn náà pe ara wọn ní ẹ̀ni àkókó onígbaḡbọ̀ òdodo, gégé bí èyí ṣe rinlẹ̀ bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah aṣ-Ṣu'arā'; 26:51. Síwájú sí i, nígbà tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ñ kilọ̀ fún àwọn ọmọ́ 'Isrō'íl pé kí wón má ṣe jẹ ẹ̀ni àkókó aláìgbàḡbọ̀, iye nínú sūrah al-Baqorah; 2:41, wọn sì kùkú di aláìgbàḡbọ̀ ní gbogbo ọ̀nà lẹ́yin Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Njẹ̀ àwọn ọmọ́ 'Isrō'íl sí ni àwọn ẹ̀ni àkókó aláìgbàḡbọ̀ bí? Rára. Ọ̀pòlòpò nínú ijo ijo tó ṣíwájú wọn di aláìgbàḡbọ̀ ṣíwájú wọn bí ijo Ànábì Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Àmọ̀ nígbà tàwọn ọmọ́ 'Isrō'íl, àwọn ni wón tún wà nípó àwọn ẹ̀ni àkókó aláìgbàḡbọ̀ nínú ijo tiwọn. Nítorí náà, kò sí “ítakora tórìbẹ̀ẹ̀” nínú àwọn àyah wọ̀nyẹn. Síwájú sí i, itumọ́ 'Islām ni ijuwọ̀-jusẹ̀ sílẹ̀ pátápátá fún àṣẹ̀ Allāhu, ọ̀fin Rẹ̀ àti ilàna Rẹ̀. Èyí ni àwọn kan mò sí “ṣíṣe ifẹ̀-tỌ̀lọ̀hun”. Èwo nínú àwọn Ànábì Ọ̀lọ̀hun àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ ni kò juwọ̀-jusẹ̀ sílẹ̀ pátápátá fún àṣẹ̀ Allāhu, ọ̀fin Rẹ̀ àti ilàna Rẹ̀? Èwo nínú wọn sẹ̀ ni kò ṣe ifẹ̀-tỌ̀lọ̀hun? Kò sí. Ìdí niyí ti gbogbo wọn fi jẹ̀ mùsùlùmí gégé bi Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ṣe fi rinlẹ̀ nínú sūrah al-Baqorah; 2:128 – 141. Kíyè sí ! Nasrōniyyah kò tùmọ́ sí “ṣíṣe ifẹ̀ tỌ̀lọ̀hun”. Nasrōniyyah kò sí tùmọ́ sí ijuwọ̀-jusẹ̀ sílẹ̀ pátápátá fún àṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun, ọ̀fin Ọ̀lọ̀hun àti ilàna Rẹ̀. Kódà àwọn nasōrō wulẹ̀ tí kó ara wọn kùró lábẹ̀ ọ̀fin Ọ̀lọ̀hun, wón ti wà lábẹ̀ ọ̀fin “ifẹ̀-àwọn wòlìlì” ní orúkọ “oore-ọ̀fẹ̀ 'Īsā ọmọ́ Moryam”. Èyí ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - sọ nípa rẹ̀ nínú sūrah at-Taobah; 9:31 àti sūrah āli-'Imrōn; 3:64. Nítorí náà, Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kí í ṣe ẹ̀ni àkókó tí ó kókó juwọ̀-jusẹ̀ sílẹ̀ pátápátá fún àṣẹ̀ Allāhu, ọ̀fin Rẹ̀ àti ilàna Rẹ̀. Àmọ̀ nínú ijo rẹ̀, òun ni ẹ̀ni àkókó tí ó kókó ṣe bẹ̀ẹ̀.

16. Ẹnikẹni tí wọn bá darí rẹ kúrò níbi (iyà) ní Ọjọ yẹn, (Allāhu) ti Ẹàánú rẹ. Iyẹn sì ni èrèhje pọ̀nńbélé.

مَنْ يُصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ
وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

17. Tí Allāhu bá fi ìnira kan kàn ọ, kò sí ẹni tí ó lè mú un kúrò àfi Ọ̀un náà. Tí Ó bá sì mú oore kan bá ọ, Ọ̀un sì ni Alágbára lórí gbogbo ñńkan.

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ
لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

18. Ọ̀un sì ni Olùborí tó wà lókè àwọn ẹrú Rẹ. Ọ̀un ni Ọlọgbón, Alámọtán.¹

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

19. Sọ pé: “Kí ni ohun tí ó tóbi jùlọ ní ẹrí?” Sọ pé: “Allāhu ni Ẹlẹrífí láààrin èmi àti ẹyin.” Ó sì fi ìmísí al-Kur’ān yíí ránşé sí mi, nítorí kí ñg lè fi şe ikilọ fun ẹyin àti ẹnikẹni tí (al-Kur’ān) bá dé

قُلْ أَى شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ
شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا
الْقُرْآنُ لِأُنذِرْكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَئِنَّكُمْ

¹ Āyah yíí àti āyah 61 nínú sūrah yíí tí fi rinlẹ pé, òkè lókè àwọn sánmọ ni pàápàá bíbẹ Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - wà pẹlú títóbi Rẹ. Àmọ sūrah az-Zukruf; 43:84, sūrah al-Hadīd; 57:4 àti = sūrah al-Mujādilah; 58:7 ẹyí tí àwọn kan fi lérò pé kò sí ibi tí pàápàá bíbẹ Allāhu kò sí, lókè àti nílẹ ní kọrọ àti ní gbańgba, ó jẹ ítumọ òdì tí kò wà ní íbámu sí èròńgbà Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - lórí àwọn āyah náà. Ídì ni pé, àwọn āyah 18 àti 61 nínú sūrah al-’Ani’ām àti sūrah an-Nahl; 16:50 ñ sọ nípa ibi tí pàápàá bíbẹ Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - wà, iyẹn sì ni òkè sánmọ keje. Àmọ àwọn sūrah az-Zukruf; 43: 84, sūrah al-Hadīd; 57:4 àti sūrah al-Mujādilah; 58:7 sì ñ sọ nípa ìmọ Allāhu àti nípa bí ìmọ Rẹ şe gbòòrò, tó sì fi ìmọ Rẹ yípo gbogbo ẹdà Rẹ pátápátá, tó bẹẹ gẹ tí kò fi sí ẹdà kan kan tí Allāhu kò nímọ nípa ibi tí ó wà. Ídì nìyí tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - şe fi sūrah al-’Ani’ām; 6:80, sūrah Tōhā; 20:98 àti sūrah at-Tolāk; 65:12 yanjú ìrújú tí àwọn aláşítú wọnyẹn ní. Kíyè sí i, tòhun tí bí Fir’aon şe Ẹàì gbàgbọ tó nínú pàápàá bíbẹ Allāhu, kò kúkú wá Allāhu lọ sí àyè kan kan lórí ilẹ ayé bí kò şe òkè ayé, iyẹn sánmọ, bí ó tilẹ já sí pé kò lè rí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā -. Ẹyí wà nínú sūrah Gõfir; 40:36 - 37. Ọkan pátàkì tó sí burú nínú àwọn àdísọkàn àwọn aláìgbàgbọ ni pé, “ibi gbogbo ni Ọlọhun wà”. Má şe bá wọn sọ bẹẹ nítorí kí o má baà dà bí tiwọn. Ẹ tún wo itọşẹ-òrọ fun sūrah al-Mujādilah; 58:7.

eti igbọ rẹ.¹ Šé dájúdájú èyin n jérìí pé àwọn ọlọhun miiran tún wà pèlù Allāhu ni? Sọ pé: “Èmi kò ní jérìí bẹ̀ẹ̀.” Sọ pé: “Òun nìkan ni Ọlọhun Ọkan soṣo tí a gbọdọ̀ jọsìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo. Àti pé dájúdájú èmi yowọ̀ yosè nínú ohun tí è n fi ṣẹ̀bọ̀ (sí Allāhu).”¹

20. Àwọn tí A fún ní Tírà, wọn mọ ọ̀n gégé bí wọn ṣe mọ àwọn ọmọ wọn. Àwọn tó ṣe èmí wọn lófò (sínú àìgbàgbọ̀), wọn kò sí níí gbàgbọ̀.¹¹

21. Ta l’ó sì ṣàbòsì ju ẹ̀ni tí ó dá àdàpa irọ̀ mọ̀ Allāhu tàbí (ẹ̀ni tí) ó pe àwọn àyah Rẹ̀ nírọ̀? Dájúdájú àwọn alábòsì kò ní jèrè.

22. Àti pé (rántí) Ọjọ̀ tí A oò kó gbogbo wọn jọ pátápátá, léyìn náà A oò sọ fún àwọn tó bá (Allāhu) wá akegbẹ̀ pé: “Níbo ni àwọn ọ̀rìṣà yín wà, àwọn tí è n sọ nípa wọn láì ní ẹ̀rì lẹ̀wọ̀ pé wọn jẹ̀ akegbẹ̀ Allāhu?”

لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهَةً أُخْرَىٰ قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌُ وَجِدُّ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿١١﴾

الَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ، كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَائِكُمُ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọ̀rọ̀ sūrah Yūnus; 10:47.

¹¹ 1. Gbólóhùn yíí “Àwọn tí A fún ní Tírà, wọn mọ ọ̀n” n tùmọ̀ sí pé, àwọn tó nímọ̀ nípa Taoràt àti 'Injil mọ̀ pé nínú tírà méjèjì, ọkan soṣo ni Ọlọhun Ẹlédàá àti pé Ọ̀jìṣẹ̀ tí wọn n retí ni Ànàbí Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọlẹ̀ Allāhu máa bá a -, àmọ̀ wọn daṣọ̀ bo ọ̀títọ̀ mọ̀lẹ̀. Ẹ̀dí nìyí tí àyah 21 fi pé wọn ní alábòsì.

23. Lẹyìn náà, ifòdòró wọn (lórí ibèèrè náà) kò jẹ kiní kan tayo pé wọn á wí pé: “A fi Allāhu Olúwa wa búra, àwa kì í ẹ ọ̀şẹbo.”

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾

24. Wo bí wọn ẹ paró mọra wọn. Ohun tí wọn ñ dá ní àdápá irọ̀ sù di ọ̀fọ̀ mọ̀ wọn lówọ.¹

أَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَيَّ أَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

25. Ẹni tí ñ gbọ ọ̀rọ̀ ní ọ̀dọ̀ rẹ ñ bẹ nínú wọn. A sì fi èbìbò bo ọkàn wọn kí wọn má baà gbọ àgbọyẹ rẹ. (A tún fi) èdídí sínú etí wọn. Tí wọn bá rí gbogbo āyah (àmi), wọn kò níí gbà á gbọ dẹbi pé nígbà tí wọn bá wá bá ọ, wọn yó sì máa bá ọ jiyàn; àwọn tó şàì gbàgbọ̀ sì máa wí pé: “Kí ni èyí bí kò ẹ àkọşilẹ̀ àlọ̀ àwọn ẹni àkọkọ.”

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلِمًا عَائِيَةً لَا يُؤْمِنُوهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَدِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾

26. Àwọn ni wọn ñ kọ̀ (fún àwọn ènìyàn láti tẹ̀lé Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -.), àwọn náà sì ñ takété sí i. Wọn kò sì kó ìparun bá ẹnikẹni bí kò ẹ ẹmí ara wọn; wọn kò sì fura.

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْعَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

27. Tí ó bá jẹ pé o rí (wọn ni) nígbà tí wọn bá dá wọn dúró síbi Iná, wọn sì máa wí pé: “Yèè! Kí ó sì jẹ pé wọn dá wa padà (sílẹ̀ ayé), àwa kò sì níí pe àwọn āyah Olúwa wa nírọ̀ (mọ̀),

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ تُفْعَلُونَ عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذَّبُ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

¹ 1. Ohun tí wọn ñ dá ní àdápá irọ̀ tí ó máa di ọ̀fọ̀ mọ̀ wọn lówọ̀ ní ọ̀run ni ìşipẹ̀ tí wọn gbékẹ̀lẹ̀ lóđọ̀ àwọn ọ̀rìşà wọn.

a sì máa wà nínú àwọn onígbàgbò òdodo.”

28. Kò rí bèè, ohun tí wọn n fi pamọ láti èyìn wá ti hàn sí wọn ni. Tí ó bá jẹ pé wọn bá dá wọn padà (sílé ayé), wọn yòò kúkú padà síbi ohun tí A kọ fún wọn. Dájúdájú òpùrọ mà ni wọn.

29. Wọn wí pé: “Kí ni (ó tún n jẹ ìṣẹmí ọrun) bí kò ṣe ìṣẹmí wa nílé ayé; Wọn kò sì níí gbé wa dídè (ní ọrun).”

30. Tí ó bá jẹ pé o rí (wọn ni) nígbà tí wọn bá dá wọn dúró sí ọdọ Olúwa wọn, Ó sì máa sọ pé: “Ṣé èyí kì í ṣe òdodo bí?” Wọn á sì wí pé: “Bèè ni (òdodo ni), Olúwa wa.” (Allāhu) sọ pé: “Nítorí náà, ẹ tọ lya wò nítorí pé ẹ máa n ṣàì gbàgbò.”

31. Dájúdájú àwọn tó pe pípàdé Allāhu (lọrun) nírọ ti ṣòfò débi pé nígbà tí Àkókò náà bá dé bá wọn lójijì, wọn á wí pé: “A ká àbámọ lóri ohun tí a fi jáfira.” Wọn sì máa ru èṣẹ wọn sáyìn wọn. Kiyè sí i, ohun tí wọn yóò rù lẹṣẹ sì burú.

32. Ìṣẹmí ayé kò jẹ kiní kan bí kò ṣe eré àti iranù. Ogbà Ìkẹyìn sì lóore jùlọ fún àwọn tó n bèrù (Allāhu). Ṣé ẹ ò ṣe làákàyè ni?

بَلْ بَدَأَ لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ
وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ
لَكٰذِبُونَ ﴿٢٨﴾

وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا
نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ تَرَى إِذْ وُفِّدُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ
هٰذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبَّنَا قَالَ فَذُوقُوا
العَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ
إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا
يٰحَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا وَهُمْ
يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ
مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾

وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَهَوًىٰ وَلَلدَّارُ
الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

33. A kúkú ti mò pé ohun tí wọn ní wí ñ bà ọ nínú jẹ. Dájúdájú wọn kò lè pè ọ ní òpùrọ, sùgbọn àwọn alábòsí ñ tako àwọn āyah Allāhu ni.

قَدْ نَعَلِمُ إِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ
فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَٰكِنَّ
الظَّالِمِينَ بَاءتِ اللَّهُ بِمِجْدُونٍ ﴿٣٣﴾

34. Wọn kúkú ti pe àwọn Òjìṣé kan lópùrọ ṣíwájú rẹ. Wọn sì ṣe sùùrú lórí ñhkan tí wọn fi pè wọn ní òpùrọ. Wọn sì fi ìnira kàn wọn tífi di igbà tí àràṅṣe Wa fi dé bá wọn. Kò sì sí aláiyìpadà kan fún àwọn ọ̀rọ̀ Allāhu.¹ Dájúdájú ìró àwọn Òjìṣé ti dé bá ọ.

وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا
عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأُودُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ نَصْرًا
وَلَا مُبَدِّل لِّكَلِمَتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ
مِن نَّبِيِّ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾

35. Tí ó bá sì jẹ pé gbígbúnrí wọn lágbara lára rẹ, nígbà nàà tí o bá lágbara láti wá ihò kan sínú (àjà) ilẹ̀, tàbí àkàbà kan sínú sánmò (ṣe bẹ̀) kí o lè mú àmì kan wá fún wọn. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ̀, dájúdájú ìbá kó wọn jọ papọ̀ sínú ìmòṅà('Islām). Nítorí nàà, o ò gbọ̀dò wà lára àwọn aláimòkan.

وَإِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِن
أَسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغَىٰ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ
سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بَأْيَةٌ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾

36. Ọ̀wọ̀ ẹ̀ni tó ñ jẹ̀pè ni àwọn tó ñ gbọ̀rọ̀. (Ní ti) àwọn òkú, Allāhu yó gbé wọn dide. Léyìn nàà, ọ̀dọ̀ Rẹ̀ ni wọn yóó dá wọn padà sí.

*إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ
وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ
يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, àdéhùn àràṅṣe Allāhu máa wá sí imúṣe àti pé ikángun rere máa wà fún Òjìṣé Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àti àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo. Kò sí ẹ̀ni kan tí ó lè yí iwọ̀nyí padà.

37. Wọn tún wí pé: “Nítorí kí ni wọn kò ẹ̀sẹ̀ sọ àmì kan kalẹ̀ fún un láti òdò Olúwa rẹ̀?” Sọ pé: “Dájúdájú Allāhu lágbara láti sọ àmì kan kalẹ̀, ẹ̀sẹ̀bọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ni kò mọ̀.”

38. Kò sí ohun abẹ̀mí kan (tó n rìn) lórí ilẹ̀, tàbí ẹ̀yẹ̀ kan tó n fò pẹ̀lú apá rẹ̀ méjèjèjí bí kò ẹ̀sẹ̀ àwọn ẹ̀dá kan (bí) irú yín. A kò fi kiní kan sílẹ̀ (lái ẹ̀sẹ̀sílẹ̀ rẹ̀) sínú Tírà (iyẹn, ummul-kitāb). Lẹ̀yìn náà, òdò Olúwa wọn ni wọn yòò kó wọn jọ sí.

39. Àwọn tó pe àwọn āyah Wa nírọ̀, adití àti ayaya tó wà nínú àwọn òkùnkùn ni wọn. Ẹ̀nikẹ̀ni tí Allāhu bá fẹ̀, Ó máa ẹ̀sẹ̀ í lọ̀nà. Ẹ̀nikẹ̀ni tí Ó bá sì fẹ̀, Ó máa fi sójú ọ̀nà tààrà (‘Islām).

40. Sọ pé: “Ẹ̀ sọ fún mi, tí iyà Allāhu bá dé ba yín tàbí tí Àkókò náà bá dé ba yín, ẹ̀sẹ̀ n̄nkan mìíràn lẹ̀yìn Allāhu ni ẹ̀yìn máa pè, tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo!”

41. Bẹ̀ẹ̀ ni, Ọ̀un (nikan) lẹ̀ máa pè. Ó sì máa mú (inira) tí ẹ̀ n pè É sí kúrò (fún yín) tí Ó bá fẹ̀. Ẹ̀yìn yó sì gbàgbé ohun tí ẹ̀ n fi ẹ̀sẹ̀bọ̀ sí l.

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ
قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ
بِحَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمٌّ أُمَّتُلُكُمْ مِمَّا فَرَطْنَا
فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَبُكْمٌ فِي
الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَاءُ اللَّهُ يَضِلُّهُ وَمَنْ يَشَاءُ
يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَدَابُ اللَّهِ
أَوْ أَتْنَكُمْ السَّاعَةَ أَغَيَّرَ اللَّهُ تَدْعُونَ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾

بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ
إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾

42. Dájúdájú A ti ránşé sí àwọn ìjọ kan şiwájú rẹ. A sì fi àwọn ìpònjú àti àwọn àìlera gbá wọn mú nítorí kí wọn lè rawọ rasè (sí Allāhu).¹

43. Wọn kò şe rawọ rasè (sí Wa) nígbà tí iyà Wa dé bá wọn! Şùgbọn ọkàn wọn le koko. Èşù sì şe ohun tí wọn n şe níşé ní ọşọ fún wọn.

44. Nítorí náà, nígbà tí wọn gbàgbé ohun tí A fi şe ìrántí fún wọn, A şí àwọn ọnà gbogbo ñňkan sílẹ fún wọn, tífí di ìgbà tí wọn yọ àyọpọrọ sí ohun tí A fún wọn (nínú oore ayé.), A sì mú wọn lójijì. Wọn sì di olùşòrètínù.

45. Nítorí náà, A pa ìjọ tó şàbòsí run pátápátá. Gbogbo eyìn n jẹ tí Allāhu nìkan şoso, Olúwa gbogbo èdá.¹¹

46. Sọ pé: “È sọ fún mi, tí Allāhu bá gba ìgbọrọ yín àti ìrírán yín, tí Ó sì di ọkàn yín pa, ọlọhun wo lẹyìn Allāhu ni ó máa mú un wá fún yín? Wo bí A şe n mú àwọn āyah wá lóníran-ànrán ọnà. Lẹyìn náà, wọn sì n gbúnrí (kùrò níbi òdodo)!

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ
فَأَخَذْتَهُم بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ
يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾

فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا
وَلَكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ
الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ
أَبْوَابَ كُلِّ مَبْنًى حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا
أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ
مُحْبِسُونَ ﴿٤٤﴾

فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ
وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مَّنَ إِلَٰهٍ
غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ أَنْظُرْ كَيْفَ
نُصِرَفُ الْأَلَايَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصِدِفُونَ ﴿٤٦﴾

¹ 1. Ìrawọ-rasè sí Allāhu ni pé, yíyepere ara ẹnì fún Un, pípáyà Rẹ àti ríronú-pìwàdà sí ọdọ Rẹ.

¹¹ 1. È wo ìtoşè-òrọ sūrah al-Fātihah;1:2.

47. Sọ pé: “È sọ fún mi, tí iyà Allāhu bá dé ba yín ní òjìjì tàbí ní ojùkòjú, ẹ́sẹ̀ wọn máa pa ẹnì kan run bí kò ẹ́sẹ̀ ijọ alágbòsì!”

قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ
بَعْتَهُ أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ
الظَّالِمُونَ ﴿٤٧﴾

48. A kò rán àwọn Òjìsẹ̀ náà ní sẹ̀ bí kò ẹ́sẹ̀ pé (kí wọn jé) oníròò ìdùnnú àti olùkìlò. Nítorí náà, ẹnìkẹ̀nì tí ó bá gbàgbò ní òdodo, tí ó sí sẹ̀ àtúnṣe (isẹ̀ rẹ̀), kò ní sí ibẹ̀rù fún wọn, wọn kò sì ní banújé.

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنذِرِينَ ۖ فَمَنْ ءَامَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾

49. Àwọn tó sì pe àwọn āyah Wa níró, ọ̀wọ̀ iyà yóò tẹ̀ wọn nítorí pé wọn máa ń ẹ̀bàjé.

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ
بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾

50. Sọ pé: “Èmi kò sọ fún yín pé àwọn ilé-ọ̀rọ̀ Allāhu wà lódò mi, èmi kò sì nímò ìkòkò. Èmi kò sì sọ fún yín pé mọ̀lāika kan ni mí. Èmi kò tẹ̀lé kiní kan àyàfi ohun tí wọn fi ránṣẹ̀ sí mi ní ìmísí.” Sọ pé: “Njé afójú àti olùrìran dọgbà bí?¹ Ẹ́sẹ̀ ẹ̀ ò ronú jinlẹ̀ ní?”¹

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ
وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي
مَلَكٌ إِنِّي أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُرْحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ
يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا
تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

51. Fi (al-Kur’ān) ẹ́sẹ̀ ikìlò fún àwọn tó ń páyà pé wọn máa kó àwọn jọ sí ọ̀dò Olúwa wọn, kò sì ní sí aláàbò tàbí olùṣìpẹ̀ kan fún wọn lẹ̀yìn Rẹ̀.¹ (Kìlò fún wọn) kí wọn lè bẹ̀rù (Allāhu).¹

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ
رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا
شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

¹ 1. Allāhu ni Olùrìran nítorí pé, Òun nìkan ni Onímò ìkòkò àti gbàṅgba. Afójú sí ni ẹnì tí ó bá ń sọ pé, òun náà ríran rí ìkòkò. Ó fẹ̀ sọra rẹ̀ di akegbé Allāhu Ọba tí kò ní akegbé.

¹ 1. È wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:48.

52. Má ɕe lé àwọn tó n pe Olúwa wọn ní òwúrò àti ní àṣálé dānù; wọn n fẹ́ Ojú rere Rẹ̀ ni. Iṣìrò-iṣẹ́ wọn kò sí ní ọ̀rùn rẹ̀ ní ọ̀nà kan kan. Kò sì sí iṣìrò-iṣẹ́ tìrẹ̀ nàà ní ọ̀rùn wọn ní ọ̀nà kan kan. Tí o bá lé wọn dānù, o sì máa wà nínú àwọn alágbòsì.¹

53. Báyan ni A ɕe fi apá kan wọn ɕe àdánwò fún apá kan nítorí kí (àwọn aláìgbàgbó) lè wí pé: “Sé àwọn (mùsùlùmí aláìní) wònyí nàà ni Allāhu ɕe idèra (imòṅà) fún láààrin wa!?” Sé Allāhu kọ́ l’Ó nímọ́ jùlọ́ nípa àwọn olùdúpé ni?

54. Nígbà tí àwọn tó gba àwọn āyah Wa gbọ́ bá wá bá ọ, sọ (fún wọn) pé: “Kí àlàáfíà máa ba yín. Olúwa yín ɕe àánú ní ọ̀ran-anyàn léra Rẹ̀ lórí pé, dájúdájú ẹnìkẹ̀ni nínú yín tí ó bá ɕe iṣẹ́ aburú pèlù àimọ̀kan, léyìn nàà,

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدْوَةِ
وَالْعِشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ
حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ
عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا
أَهُؤُلَاءِ مَنَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِّنْ بَيِّنَاتٍ
أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ
نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَن عَمِلَ مِنكُمْ

¹ 1. Āyah yìí n sọ nípa àwọn Soḥābah tí wọn jẹ́ tálíkà pónńbélé, gégé bí āyah 53 tí ó tẹ̀lẹ̀ āyah yìí ɕe fi hàn. Àwọn Soḥābah wònyí - kí Allāhu yónú sí wọn - kò sì ní ibi iṣẹ́ kan kan tí wọn lè máa rí lọ. Gbàgede mọ̀sálásí Ọ̀jìṣẹ́ - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni ibùgbé àti ibùsùn wọn. Gbàgede mọ̀sálásí yìí ni à n pè ní (صَفْهُ) suffah. Iḍí niyí tí wọn fi n pe àwọn Soḥābah wònyí ní ahlu-ssuffah “ará gbàgede / ọ̀dọ̀dẹ̀ ọ̀de mọ̀sálásí”. Wọn n jẹ, wọn n mu nínú ounjẹ ọ̀rẹ̀ tí àwọn tó ríbi lọ bá gbé wá fún Ọ̀jìṣẹ́ Allāhu - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Wọn a sì máa gbé sààrà fún wọn pèlù. Fún wí pé wọn kí í lọ sí ibi kan kan ló fi jẹ́ pé ní òwúrò àti ní àṣálé ɕiṣe tilāwa al-Kur’ān àti ɕiṣe gbólóhùn athikr èyí tí Ānábì - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kọ́ wọn ni àwọn Soḥābah wònyí dúnńímọ́ jùlọ́. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - sì pa Ānábì Rẹ̀ ní àṣẹ́ láti máa wa pèlù wọn, gégé bí ó ɕe máa n wà pèlù àwọn miíràn tí wọn n ríbi lọ fún ọ̀nà ijẹ-imu wọn. Nítorí nàà, àwọn Soḥābah wònyí kí í ɕe sūfī tàbí onitọ̀rıkọ́ kan kan. Àní sé, wọn kí í ɕe ɕeeu, wọn kí í ɕe murīdī. Irúfẹ́ āyah yìí tún wà nínú sūrah al-Kahf; 18:28.

tí ó ronú pìwàdà lẹ̀yìn rẹ̀, tí ó sì ẹ̀ ẹ̀ àtúnṣe, dájúdájú Òun ni Aláforijin, Àṣàkẹ̀-òrun.”¹¹

55. Báyeṅ ni A ẹ̀ ẹ̀ n̄ ṣàlàyé àwọn àyah nàà nítorí kí ọ̀nà àwọn ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ lè fojú hàn kedere.

56. Sọ pé: “Dájúdájú Wọn kọ̀ fún mi láti jọ̀sìn fún àwọn tí ẹ̀ n̄ pè lẹ̀yìn Allāhu.” Sọ pé: “Èmi kò níí tẹ̀lẹ̀ ifẹ̀-inú yín. Bí bẹ̀ẹ̀ kọ̀ nígbà nàà, mo ti ṣìnà, èmi kò sí sí nínú àwọn olùmọ̀nà (tí mo bá tẹ̀lẹ̀ ifẹ̀-inú yín).”

57. Sọ pé: “Dájúdájú mo wà lórí ẹ̀rì tó yanjú láti ọ̀dọ̀ Olúwa mi, ẹ̀yin sì pè é níró. Kò sí ohun tí ẹ̀ n̄ wá pẹ̀lú ìkánjú ní ọ̀dọ̀ mi. Kò sí idájọ̀ nàà (fún ẹ̀nikẹ̀ni) àyàfi fún Allāhu, Ẹ̀ni tí n̄ sọ̀ (idájọ̀) ọ̀dodo. Ó sì lóore jùlọ̀ nínú àwọn olùdájọ̀.”¹¹

58. Sọ pé: “Tí ó bá jẹ̀ pé dájúdájú ohun tí ẹ̀ n̄ wá pẹ̀lú ìkánjú n̄ bẹ̀ ní ọ̀dọ̀ mi ni, Wọn ibá ti ẹ̀ idájọ̀ ọ̀rọ̀ nàà láààrin èmi àti ẹ̀yin. Allāhu sì nímọ̀ jùlọ̀ nípa àwọn alábòsì.”

سُوْرًا مَّجْهَلَةً ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ
وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ رَعِيفٌ ﴿٥٥﴾

وَكَذَلِكَ نَفِصَّلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ
سَبِيلَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ
قَدْ ضَلَلْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ
مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ ۚ إِن
الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَفْضُلُ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ
الْفَصِّلِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ لَوْ أَن عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ
لَفُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۗ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ àyah 12.

¹¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah as-Soffāt; 37:125.

59. Ọ̀dò Rẹ̀ sí ní àwọn kọ̀kọ̀rọ̀ ikọ̀kọ̀ wà. Kò sí ẹnì tó nímò rẹ̀ àfì Ọ̀un. Ó nímò ohun tí ń bẹ̀ nínú ilẹ̀ àti odò. Ewé kan kò sí níí já bọ̀ àfì kí Ó nímò rẹ̀. Kò sí sí kóró èso kan nínú òkùnkùn (inú) ilẹ̀, kò sí ohun tútù tàbí gbígbẹ̀ kan àfì kí ó wà nínú àkọ̀silẹ̀ tó yanjú.

60. Ọ̀un ni Ẹ̀ni tó ń kùn yín ní oorun ní alẹ̀.¹ Ó sí nímò nípa ohun tí ẹ̀ ẹ̀ níṣẹ̀ ní ọ̀sán. Lẹ̀yìn náà, Ó ń gbe yín dide (fún ije-ìmu) ní (ọ̀sán) nitorí kí wọn lè parí gbèdẹ̀ke àkókò kan. Lẹ̀yìn náà, ọ̀dò Rẹ̀ ni ibùpadàsì yín. Lẹ̀yìn náà, Ó máa fún yín ní ìrò ohun tí ẹ̀ ń ẹ̀ níṣẹ̀.¹

61. Ọ̀un ni Olùborí tó wà lókè àwọn ẹ̀rú Rẹ̀.¹ Ó sí ń rán àwọn ẹ̀şọ̀ kan (nínú àwọn moḷāikah) sí yín tí tí di ìgbà tí ikú yóò fi dé bá ẹnì kọ̀ọ̀kan yín. Àwọn Ọ̀jìşé wa yó sí gba ẹ̀mí rẹ̀, wọn kò sí níí jáfira.¹¹

62. Lẹ̀yìn náà, wọn yóò dá wọn padà sí ọ̀dò Allāhu Olúwa wọn

*وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٥٩﴾

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُم بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقَاضَىٰ أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْرِطُونَ ﴿٦١﴾

ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ ۗ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ ﴿٦٢﴾

¹ 1. Ismul-moşdar “yatawaffākum” ni “wafāt”. Ní àyè yìí “wafāt” kò sí tùmò sí ikú bí kò ẹ̀ oorun. Bákan náà, “wafāt” ni ismul-moşdar “tawaffat-hu” nínú àyàh 61 níwájú. Ọ̀hun sì tùmò sí ikú. Fún àlàyé kíkùn, ẹ̀ wo itọ̀şẹ̀-òrò sūrah āli-Imrōn; 3:55.

¹¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀şẹ̀-òrò sūrah al-Mujādilah; 58:7.

Òdodo. Kiyè sí i, tiRè ni idájó. Ó sí yára jùlọ nínú àwọn olùşìrò.¹

63. Sọ pé: “Ta ni ẹni tó ń gbà yín là nínú òkùnkùn ilẹ̀ àti ibúdò, Ẹni tí ẹ̀ ń pè pèlú ìrawórasẹ̀ àti ní ìkòkò pé: “Dájúdájú tí Ó bá gbà wá là nínú ẹ̀yí, dájúdájú àwa yóò wà nínú àwọn olùdúpẹ̀ (fún Un)?”

64. Sọ pé: “Allāhu l'Ó ń gbà yín là nínú rẹ̀ àti nínú gbogbo ibànújẹ. Léyìn náà, ẹ̀ tún ń şẹbọ.”

65. Sọ pé: “Ó lágbára láti fi iyà ránşẹ̀ sí yín láti òkè yín tàbí láti isàlẹ̀ ẹşẹ̀ yín, tàbí kí Ó dà yín pọ̀ mọ̀ onírúurú ijọ, nítorí kí Ó lè mu apá kan yín finira kan apá kan. Wo bí A şe ń mú àwọn āyah wá lóníran-ànrán ọ̀nà nítorí kí wọ̀n lè gbọ̀ àgbọ́yé.”

66. Àwọn ènìyàn rẹ̀ pe al-Kur'ān nírọ! (Àmọ̀) òdodo ni. Sọ pé: “Èmi kì í şe olùşọ̀ lórí yín.”

67. Gbogbo iró (àşọtẹ̀lẹ̀) l'ó máa wá sí imúşẹ̀. Láipẹ̀ ẹ̀ máa mọ̀.

68. Nígba tí o bá rí àwọn tó ń sọ isòkúşọ̀ nípa àwọn āyah Wa, nígbà náà şẹ́rì kúrò ní ọ̀dò wọ̀n

قُلْ مَنْ يُنَجِّيْكُمْ مِّنْ ظُلْمَتِ الْبَرِّ
وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَّيِّنٌ
أَنجِنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ
الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾

قُلِ اللَّهُ يُنَجِّيْكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ
ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْكِرُونَ ﴿٦٤﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ
عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ
أَرْضِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُذِيقَ
بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ ۗ أَنْظُرْ كَيْفَ
نُصِرْفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ
عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ نَبِيٍّ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا
فَاعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي

¹ 1. Ẹ̀ wo ìtọşẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah as-Sōffāt, 37:125.

títí wọn yóò fi bọ sínú ọrò
mìíràn. Tí Èsù bá ñ mú ọ
gbàgbé (tẹlẹ̀), ní bá'yí lẹyìn
ìrántí má ẹ̀ ẹ̀ jókòó ti ijo alágbòsí.

69. Kiní kan nínú ìṣìrò-ìṣé wọn
kò sí lọrùn àwọn tó ñ bẹ̀rù
(Allāhu), ẹ̀gbón ìṣítí ní nítórí kí
wọn lè ẹ̀sọra (fún Iná).

70. Pa àwọn tó sọ ẹ̀sìn wọn di
eré ẹ̀ṣe àti ìranù tì. Ìṣẹ̀mí ayé sì
tàn wọn ẹ̀. Fi al-Kur'ān ẹ̀ ìṣítí
nítórí kí wọn má baà fa ẹ̀mí kalẹ̀
sínú ìparun nípasẹ̀ ohun tí ó ẹ̀
níṣẹ̀ (aburú). Kò sì sí aláàbò
tàbí olùṣipẹ̀ kan fún un lẹyìn
Allāhu. Tí ó bá sì fi gbogbo ààrò
ẹ̀ràpadà, A ò ní gbà á lẹwọ̀
rẹ̀.¹ Àwọn wọnyẹn ni àwọn tí
wọn fà kalẹ̀ fún ìparun nípasẹ̀
ohun tí wọn ẹ̀ níṣẹ̀. Ohun
mímú tó gbóná parí àti iyà ẹ̀lẹ̀ta
eléro ñ bẹ̀ fún wọn nítórí pé wọn
máa ñ ẹ̀sàì gbàgbọ̀.

71. Sọ pé: “Sé a òò máa pè
lẹyìn Allāhu, ohun tí kò lè ẹ̀ wá
ní àhàfààní, tí kò sì lè kó ìnira bá
wa; (ẹ̀) kí wọn tún dá wa padà
sí ẹ̀sẹ̀-ààrò wa lẹyìn igbà tí
Allāhu ti fi ọ̀nà mọ̀ wá (kí á lè
dà) bí ẹ̀ni tí àwọn ẹ̀sù tàn lọ̀
(sínú igbó), ó sì ñ dààmú kiri lórí
ilẹ̀, ó sì kúkú ní àwọn ọ̀rẹ̀

حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ
فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ

الظَّالِمِينَ ﴿٦٩﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِّنْ
شَيْءٍ وَلَٰكِن ذُكِّرُوا لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٧٠﴾

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا
وَوَعْرَثُهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَرَ بِهِ أَنْ
تُبَسَّلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعَدَلَ كُلُّ
عَدَلٍ لَا يُؤْخَذُ مِنْهَا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ
حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿٧١﴾

قُلْ أَدْعُوْا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا
وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ
هَدَيْنَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ
فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ
يَدْعُوْنَهُ إِلَى الْهُدَىٰ أُتْتِنَا قُلْ إِنَّ هُدَىٰ

¹ 1. ẹ̀ wò itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:48.

(alábààrin) kan tí wọn ní pé é sí ọ̀nà (ilẹ̀) pé, “Máa ̀bọ̀ wá bá wa.” (à̀mọ̀ kò gbọ̀ mọ̀). Sọ̀ pé: “Dájúdájú ìmọ̀nà ti Allāhu (‘Islām), òhun ni ìmọ̀nà. Wọn sì pa wá láṣẹ̀ pé kí á gba ẹ̀sin ‘Islām nítorí ti Olúwa gbogbo ẹ̀dá.”

72. Àti pé kí ẹ̀ kírun, kí ẹ̀ sì bèrù Allāhu. Òun ni Ẹ̀ni tí wọn yóò ko yín ọ̀ sí ọ̀dọ̀ Rẹ̀.

73. Òun ni Ẹ̀ni tí Ó ṣ̀ẹ̀dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ pẹ̀lú ọ̀dodo. Àti pé (rántí) ọ̀jọ̀ tí (Allāhu máa yí ilẹ̀ àti sánmọ̀ padà sí n̄̀hkan miìrán)¹, Ó sì máa sọ̀ pé: “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.” Ó sì máa jẹ̀ bẹ̀ẹ̀. Ọ̀dodo ni ọ̀rọ̀ Rẹ̀. TiRẹ̀ ni ijọ̀ba ní ọ̀jọ̀ tí wọn á fọ̀n fẹ̀rẹ̀ oníwo fún àjìh̄de. Onímọ̀-ìkòkọ̀ àti gbaṅgba ni. Òun sì ni Ọ̀lọ̀gbọ̀n, Alámọ̀tán.!

74. (Rántí) nígbà tí ‘Ibrōhīm sọ̀ fún bàbá rẹ̀ Āzar (pé): “Ṣ́é o máa sọ̀ àwọn ẹ̀re ọ̀rìṣà di ọ̀lọ̀hun ni? Dájúdájú ẹ̀mi rí iwọ̀ àti àwọn ẹ̀niyàn rẹ̀ nínú ìṣìnà pọ̀nńbélé.”

75. Báyeṅ ni wọn ṣ̀e fi (àwọn àmì) ijọ̀ba Allahu tí ń̀ bẹ̀ nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ han (Ànábì) ‘Ibrōhīm nítorí kí ó lè wà nínú àwọn alámọ̀dájú.

اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمِرًا لِّنُسُلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتَقُواهُ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُن فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ عَنَّا الْعَلَمِ الْعَلَمِ وَالشَّهَادَةُ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٧٣﴾

*وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ عَارِزَ اتَّخِذْ أَصْنَامًا ءَالِهَةً إِنِّي أَرَأَيْتَكَ وَقَوْمَكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٧٤﴾

وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾

¹ 1. Tafsīr Ṭoḅariy

76. Nígba tí òkùnkùn alẹ̀ bò ó mólẹ̀, ó rí ìràwọ̀ kan, ó sọ pé: “Èyí ni olúwa mi.” Nígba tí ó wọ̀, ó sọ pé: “Èmi kò nífẹ̀ẹ̀ sí àwọn (olúwa) tó n wọ̀kùn.”

77. Nígba tí ó rí òṣupá tó yọ, ó sọ pé: “Èyí ni olúwa mi.” Nígba tí ó wọ̀, ó sọ pé: “Dájúdájú tí Olúwa mi kò bá tọ̀ mi sọ̀nà, dájúdájú mo máa wà nínú àwọn olùṣìnà èniyàn.”

78. Nígba tí ó rí òòrùn tó yọ, ó sọ pé: “Èyí ni olúwa mi; èyí tóbi jùlọ̀.” Nígba tó wọ̀, ó sọ pé: “Èyin èniyàn mi, dájúdájú èmi yọwọ̀ yọsẹ̀ nínú ohun tí ẹ̀ ní fi ṣẹ̀bọ̀ (sí Allāhu).¹

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَىٰ كَوْكَبًا قَالَ
هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ
الْأَفْلِينَ ﴿٧٦﴾

فَلَمَّا رَأَىٰ الْقَمَرَ بَارِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي
فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي
لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ﴿٧٧﴾

فَلَمَّا رَأَىٰ الشَّمْسَ بَارِغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي
هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يُقِيمُ إِنِّي
بِرَبِّي ۗ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾

¹ 1. Nínú àwọn āyah 76, 77 àti 78, ní tẹ̀lẹ̀ntẹ̀lẹ̀ ni Ànàbí 'Ibrōhīm - kí olà Allāhu máa bá a - ti pe ìràwọ̀, òṣupá àti òòrùn ní olúwà rẹ̀ lẹ̀yìn Allāhu! Èwẹ̀wọ̀ sí ni síso bẹ̀ẹ̀. Ànàbí 'Ibrōhīm - kí olà Allāhu máa bá a - tún wọ̀gi lé ikòkọ̀kan wọn ní tẹ̀lẹ̀ntẹ̀lẹ̀ àti lẹ̀sẹ̀kẹ̀sẹ̀! Njẹ̀ pípe tí Ànàbí 'Ibrōhīm - kí olà Allāhu máa bá a - pe ìràwọ̀, òṣupá àti òòrùn ní olúwà rẹ̀ sọ ọ̀ di òṣẹ̀bọ̀ bí? Rárá. Ànàbí 'Ibrōhīm - kí olà Allāhu máa bá a - kò jọ̀sìn fún ìràwọ̀, òṣupá, òòrùn àti òrìṣà kan kan rí nínú iṣẹ̀mí ayé rẹ̀, láti ojọ̀ ibi rẹ̀ tí títí ojọ̀ ikú rẹ̀, gégé bí àwọn yòókù nínú àwọn Ànàbí àti àwọn Òjìṣẹ̀ Allāhu - kí olà Allāhu máa bá gbogbo wọn - kò ṣe ṣẹ̀bọ̀ rí. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - sí ti ṣe àfòmọ̀ Ànàbí 'Ibrōhīm - kí olà Allāhu máa bá a - pé kò ṣẹ̀bọ̀ rí, gégé bí èyí ṣe rinlẹ̀ bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah al-Baqarah; 2:135, sūrah āli 'Imrān; 3:67 àti 95, sūrah al-'Ani'ām; 6:161 àti sūrah an-Nahl; 16:120 àti 123. Àwọn onímọ̀ sí ṣe àlàyé lórí àwọn āyah 76, 77 àti 78 nínú sūrah al-'Ani'ām yí púpọ̀ pẹ̀lú èròhgbà láti sọ ẹ̀nu wa níbi síso isokúso nípa Ànàbí 'Ibrōhīm, àyọ̀ Allāhu (kořīlu-Ilāh). Èyí tí àwọn onímọ̀ ṣe yí pé kí á sọ ẹ̀nu wa níbi síso isokúso nípa Ànàbí 'Ibrōhīm - kí olà Allāhu máa bá a - wà ní ibámu sí sūrah Mořyam; 90:50. Lẹ̀yìn náà, èyí tí ó tẹ̀rùn jùlọ̀ gégé bí ibùgbéka òrọ̀ náà ni àláyé tí àwọn àfàà mú wá pé, “Ànàbí 'Ibrōhīm - kí olà Allāhu máa bá a - mú òrọ̀ náà wá lójú pọ̀n-nà ìgbémọ̀ra àti ìjẹ̀nilẹ̀gọ̀ lání sọ àròjàre ijo rẹ̀ di àròjẹ̀bi wọn, kí í ṣe lójú pọ̀n-nà iṣeyèméjì nípa Allāhu - subhānahu wa ta'ālā -. Bí òrọ̀ ṣe rí gélẹ̀ niyẹn - w-Allahu 'a'lam - nítorí pé ohun tí òrọ̀ náà jọ̀ ni kí a sọ pé, Ànàbí 'Ibrōhīm - kí olà Allāhu máa bá a - sọ pé, “Ṣé èyí “ìràwọ̀” ni olúwa mi? Rárá. Ṣé èyí “òṣupá” ni olúwà mi? Rárá... Iwọ̀nyẹn sí ni àwọn nṅkan tí ijo rẹ̀ n jọ̀sìn fún lẹ̀yìn Allāhu.

79. Dájúdájú èmi dojú mi kọ Ẹni tí Ó pilẹ̀ iṣẹ̀dá àwọn sánmò àti ilẹ̀, (mo) dúró déédéé (sínú 'Islām fún Un). Èmi kò sì sí nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀.”

80. Àwọn èniyàn rẹ̀ sì jà á níyàn. Ó sọ pé: "Şé èyin yóò jà mí níyàn nípa Allāhu, Ó sì ti fi ọ̀nà mò mí? Èmi kò sì páyà (àwọn ọ̀rìṣà) tí ẹ̀ sọ di akegbé fún Un, àfi bí Allāhu bá fẹ̀ kiní kan (pé kó ṣeṣẹ̀). Olúwa mi fi ìmò gbòòrò ju gbogbo nńkan. Nítorí nàà, ṣé ẹ̀ ò ní lo irántí ni?

81. Báwo ni èmi yóò ṣe páyà (àwọn ọ̀rìṣà) tí ẹ̀ sọ di akegbé fún Allāhu, tí èyin kò sì páyà pé ẹ̀ n bá Allāhu wá akegbé pẹ̀lú ohun tí kò sọ ẹ̀rí kan kalẹ̀ fún yín lórí rẹ̀? Èwo nínú ikọ̀ méjèjì l'ó lẹ̀tẹ̀ ọ̀ jùlọ̀ sí ifọ̀kànbalẹ̀ tí ẹ̀ bá nímọ̀?

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٩﴾

وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحِبُّونِي فِي اللَّهِ
وَقَدْ هَدَانِي وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ
إِلَّا أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ
شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ
أَنَّهُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ
عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ
بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾

Ìjọ rẹ̀ l'ó n pe iwọnyẹn ní olúwa wọn. Àmọ̀ Ànábí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - n wá ọ̀nà tí ó máa gbà fi yé wọn pé irawọ̀, ọ̀súpá, ọ̀dùn tàbí ọ̀rìṣà kan kò lè jẹ̀ olúwa kí ó máa sá lọ sá bọ̀. A kúkú tún rí iṣẹ̀lẹ̀ miírán l'ọ̀dọ̀ Ànábí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - lójú pọ̀n-nà ẹ̀lọ̀. Iyẹn nígbà tí àwọn abọ̀rìṣà bí í léèrè pé, "Şé iwọ̀ l'ó ṣe èyí pẹ̀lú àwọn ọ̀lọ̀hun wa, 'Ibrōhīm?" Ànábí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sì sọ pé: "Rára o, àgbà wọn yí l'ó ṣe (wọn bẹ̀).” Ànábí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - l'ó sì yọ̀ àáké ti àwọn ọ̀rìṣà wọn, tí ó sì rún wọn wómúwómú. Àmọ̀ ó kúkú sọ̀ ọ̀yẹ̀ tó fẹ̀ kí àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ mú jáde nínú iṣẹ̀lẹ̀ nàà. Ọ̀yẹ̀ nàà ni pé, ó sọ pé: "Nítorí nàà, ẹ̀ bi wọn léèrè wò tí wọn bá máa n sọ̀rọ̀." (sūrah al-'Anbiyā'; 21:62-63). Èyí kò kúkú sọ̀ Ànábí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - di ọ̀pùrọ̀, iyẹn kò sì sọ̀ Ànábí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - di ọ̀ṣẹ̀bọ̀, àmọ̀ ikíní kejí wà lábẹ̀ fífi ọ̀yẹ̀ ṣàyèwò ọ̀yẹ̀ wọn wò bóyá ọ̀yẹ̀ wọn tí rí imọ̀lẹ̀ tàbí ó sì wà nínú òkùnkùn. Ọ̀yẹ̀ tí ó bá rí imọ̀lẹ̀ l'ó máa rí idáláre fún ohun tí Ànábí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - se wọ̀nyí. Àmọ̀ tí ọ̀yẹ̀ bá wà nínú òkùnkùn kò ní rí idáláre nàà, gégé bí ọ̀yẹ̀ àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ ọ̀jọ̀ nàà kò ṣe rí idáláre fún Ànábí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - .

82. Àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn kò sì da igbàgbọ wọn pọ mọ àbòsí (ibòrìṣà), àwọn wònyẹn ni ifòkànbalẹ́ n bẹ́ fún. Àwọn sì ni olùmòná.

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ
أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

83. Iyẹn ni àwíjàrè Wa tí A fún (Ànábì) 'Ibrōhīm lórí àwọn èniyàn rẹ̀. À n ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ipò fún ẹnì tí A bá fẹ̀. Dájúdájú Olúwa ẹ̀ ni Ọlójọ̀bón, Onímò.

وَلِكَ حُجَّتْنَا ءَاتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى
قَوْمِهِ ۖ تَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّن نَّشَاءُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ
حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾

84. Ati pé A ta á lórẹ̀ (Ànábì) 'Ishāk àti Ya'kūb (tí ó jẹ́ omọ 'Ishāk). Ìkòṣẹ̀kan wọn ni A fi mọ̀ná. A sì fi (Ànábì) Nūh mọ̀ná ṣíwájú. Àti pé nínú àrómọ̀dómọ̀ (Ànábì 'Ibrōhīm tí A fi mọ̀ná ni àwọn Ànábì) Dāwūd, Sulaemōn, 'Ayyūb, Yūsuf, Mūsā àti Hārūn. Báyeṅ ni A ẹ̀ ẹ̀ n san àwọn olùṣe-rere ní ẹ̀san (rere).

وَوَهَبْنَا لَهُ دَاوُدَ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۚ كُلًّا هَدَيْنَا
وَنُوحًا هَدَيْنَا مِن قَبْلُ ۖ وَمِن ذُرِّيَّتِهِ
دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ
وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ ۚ وَكَذَلِكَ نَجْرِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾

85. Àti (Ànábì) Zakariyyā, Yahyā, 'Īsā àti 'Ilyās; gbogbo wọn wà nínú àwọn ẹnì rere.

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ ۗ كُلٌّ
مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

86. Àti 'Ismō'īl, al-Yasa', Yūnus àti Lūt; ikòṣẹ̀kan wọn ni A ṣoore àjùlọ́ fún lórí àwọn ẹ̀dá (àsikò wọn).

وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا ۚ وَكُلًّا
فَضَّلْنَا عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾

87. Àti pé nínú àwọn bàbá wọn, àrómọ̀dómọ̀ wọn àti àwọn arákùnrin wọn, A tún ṣà wọn lẹ̀ṣà. A sì fi wọn mọ̀ná tààrà ('Islām).

وَمِن ءَابَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ ۗ وَأَحْوَانِهِمْ
وَأَجْتَنَّبْنَاهُمْ ۖ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾

88. Iyẹn ni ìmòṅà Allāhu. Ó sì ní fi tọ ẹni tí Ó bá fẹ sí ọ̀nà nínú àwọn ẹrú Rẹ̀. Tí wọn bá fi lẹ̀ ẹ̀bọ̀ ni, dájúdájú ohun tí wọn ní ẹ̀ níşẹ̀ (rere) ìbá bàjẹ̀ mọ̀ wọn lọ̀wọ̀.

ذَٰلِكَ هُدَىٰ ٱللَّهِ يَهْدِي بِهِ ٱلَّذِينَ يَشَاءُ
مِنۡ عِبَادِهِۦ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحِطَّ ٱلْحِطۡبُ مِنْهُم مَّا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

89. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí A fún ní Tírà, òye ijìnlẹ̀ (iyẹn, sunnah) àti (ipò) Ànábì. Nítorí náà, tí àwọn wònyí bá ẓàì gbàgbọ̀ nínú rẹ̀, dájúdájú A ti gbé e lé àwọn èniyàn kan lọ̀wọ̀, tí wọn kò níí ẓàì gbàgbọ̀ nínú rẹ̀.

أُو۟لَٰئِكَ ٱلَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ ٱلْكِتَٰبَ
وَٱلْحُكْمَ وَٱلتُّبُو۟ةَ فَاِنۡ يَكْفُرۡ بِهَا
هُۥٓوَآءٍ فَقَدۡ وُكِّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيۡسُوا۟ بِهَا
بِكٰفِرِيۡنَ ﴿٨٩﴾

90. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu tọ̀ sí ọ̀nà. Nítorí náà, ọ̀nà wọn ni kí o tẹ̀lẹ̀. Sọ pé: “Èmi kò bi yín ní owó-ọ̀yà kan lórí rẹ̀. Kí sì ni al-Kur’ān bí kò ẹ̀ ìrántí fún gbogbo ẹ̀dá.”

أُو۟لَٰئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَىٰ ٱللَّهُ فَبِهَدِي۟هِمْ
أَقْتَدٰهُ ۗ قُلۡ لَّا أَسْأَلُكُمۡ عَلَيْهِۥٓ أَجْرًا ۗ اِنۡ
هُۥٓوَآءٍ لَّا ذِكْرٰى لِّلْعٰلَمِيۡنَ ﴿٩٠﴾

91. Wọn kò fún Allāhu ní iyí tí ó tọ̀ sí I, nígbà tí wọn wí pé: “Allāhu kò sọ ñhkan kan kalẹ̀ fún abara kan.” Sọ pé: “Ta ni Ó sọ tírà tí (Ànábì) Mūsā mú wá kalẹ̀, (èyí tó jẹ̀) ìmọ̀lẹ̀ àti ìmòṅà fún àwọn èniyàn, èyí tí ẹ̀ ẓàkọ̀şilẹ̀ rẹ̀ sínú ìwé àjàkọ̀, tí ẹ̀ ní ẹ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ rẹ̀ pamọ̀, A sì fi ohun tí ẹ̀ ò mọ̀ mọ̀ yín, èyin àti àwọn bàbá yín?” Sọ pé: “Allāhu ni.” Lẹ̀yìn náà, fi wọn sílẹ̀ sínú ìşokúşọ̀ wọn, kí wọn máa ẓeré.

وَمَا قَدَرُوا۟ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦٓ اِذۡ قَالُوا۟ مَا
أَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍۭ مِّنۡ شَيْءٍ ۗ قُلۡ مَنۡ
أَنزَلَ ٱلْكِتَٰبَ ٱلَّذِي جَآءَ بِهِۦ مُوسَىٰ
نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۗ تَجْعَلُونَهُۥ قَرَاطِيسَ
تُبَدُّو۟نَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا ۗ وَعَلِمْتُمۡ مَا لَمْ
تَعْلَمُو۟ا اَنۡتُمْ وَاٰۤاۡبَاؤُكُمۡ قُلۡ ٱللَّهُ ثُمَّ
ذَرٰهُمۡ فِىۡ حَوۡضِهِمۡ يَلْعَبُو۟نَ ﴿٩١﴾

92. Èyí (al-Kur'ān) tún ni Tírà ibùkún tí A sòkalẹ̀; ó n jẹrìí sí èyí tó jẹ òdodo nínú èyí tó síwájú rẹ àti pé nítorí kí o lè ẹ̀ ẹ̀ ikilọ́ fún 'Ummul-Kurō (iyẹn, ará ilú Mọkkah) àti ẹnikẹni tí ó bá wà ní àyíká rẹ (iyẹn, ará ilú yòókù). Àwọn tó gbàgbọ́ nínú Ojọ́ Ìkẹyìn, wọn gbàgbọ́ nínú rẹ. Àwọn sì ni wọn n sọ́ irun wọn.

93. Ta l'ó sàbòsí ju ẹni tí ó dá àdápá irọ́ mọ́ Allāhu tàbí ẹni tí ó wí pé wọn fi ìmísí ránṣẹ́ sí mi - A ò sì fi kiní kan ránṣẹ́ sí i - àti ẹni tí ó wí pé “Èmi nàà yòò sọ́ irú ohun tí Allāhu sòkalẹ́ kalẹ́.”? Tí ó bá jẹ pé iwọ́ rí i nígbà tí àwọn alágbòsí bá wà nínú ìpọ̀kàkà ikú, tí àwọn mọ̀lāika nawọ́ wọn (sí wọn pé) “È mú ẹmí yín jáde wá. Lóníí ni Wọn yòò san yín ní ẹsan àbùkù iyà nítorí ohun tí ẹ́ maa n sọ́ nípa Allāhu ní àitọ́. È sì maa n ẹ̀ ẹ̀ ìgbéraga sí àwọn āyah Rẹ́.”

94. Dájúdájú ẹ ti wá bá wa ní ìkò̀òkan gégé bí A ẹ̀ ẹ̀ sẹ̀dà yín nígbà àkòkọ́. È sì ti fi ohun tí A fún yín (nínú orọ́ ayé) silẹ́ sí ẹ̀yìn yín. A ò mà rí àwọn olùṣìpè yín pèlù yín, àwọn tí ẹ̀ sọ́ láì ní ẹ̀rì pé dájúdájú láààrin yín àwọn ni akegbé (fún Allāhu). Dájúdájú àṣepọ́ ààrin yín ti já pátápátá. Àti pé ohun tí ẹ̀ n sọ́ nípa wọn

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُّصَدِّقٌ
الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ
حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ
وَمَنْ قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ
تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ
وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا
أَنْفُسَهُمْ يَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ
بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ
وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ
ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ
الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ
لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَصَلَّ عَنْكُمْ مَا
كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

(lái ní ẹrí lówọ lórí ìṣipẹ wọn) sì di ọfọ mọ yín lówọ.¹

95. Dájúdájú Allāhu l'Ó n mú kóró èso irúgbìn àti kóró èso dàbínù hù jáde. Ó n mú aláàyè jáde láti ara òkú. Ó sì n mú òkú jáde láti ara aláàyè. Ìyẹn ni Allāhu. Nítorí nàà, báwo ni wọn ẹ n ẹ yín lórí kúrò níbi òdodo?

96. Ó n mú ojúmọ mọ. Ó ẹ ọru ní isinmi. (Ó n mú) òòrùn àti òṣúpá (rìn) fún ìṣírò (ojọ ayé). Ìyẹn ni ètò Alágbára, Onímọ.

97. Òun ni Ẹni tí Ó fi àwọn iràwọ ẹ (ìmọlẹ) fún yín kí ẹ lè fi ríran nínú òkùnkùn ilẹ àti ibùdò. A kúkú ti Ẹlàyè àwọn āyah fún àwọn èniyàn tó nímọ.

98. Òun ni Ẹni tí Ó Ẹdà yín láti ara ẹmí ẹyọ kan. Nítorí nàà, ibùgbé (nílé ayé) àti ibùpadàsí (ní ọrun wà fún yín). A kúkú ti Ẹlàyè àwọn āyah fún àwọn èniyàn tó ní àgbọyé.

99. Òun ni Ẹni tó n sọ omi kalẹ láti sánmọ. A fi mú gbogbo ñhkan ọgbìn jáde. A tún mú ewéko tó n dán lẹgbẹlẹgbọ jáde láti inú rẹ. A tún n mú ẹ̀sìrì èso jáde láti inú rẹ. (A sì n mú jáde) láti ara igi dàbínù, láti ara èso

﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُخْرِجُ الْحَىِّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِّ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ فَالِقُ تُوَفَّكَونَ ﴿٩٥﴾﴾

فَالِقُ الْأَصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَٰلِكَ تَفْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٦﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ التَّجْوَمَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِّن نَّفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٩٨﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọrọ āyah 24.

àkọyọ rẹ, èso tó ẹ̀jọ mọra wọn tó rọ dẹdẹ wálẹ. (À ní ẹ) àwọn oḡbà oko èso àjàrà, èso zaetūn àti èso rummōn (ní àwọn èso tó) jọra àti (àwọn èyí tí) kò jọra. Ẹ wo èso rẹ nígbà tí ó bá so àti (nígbà tí ó bá) pọn. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyeṅ fún iḡ onígbàgbọ̀ òdodo.

100. Wọn sì fi àwọn àlùjànnú ẹ̀ akeḡbé fún Allāhu. Òun sì l'Ó ẹ̀dàá wọn! Wọn tún parọ̀ mọ̀ Ọn (pé) Ó bí oḡkùnrin àti oḡmòbìnrin, láì nímọ̀ kan (nípa rẹ). Mímọ̀ ni fún Un. Ó sì ga tayọ ohun tí wọn ní fi rọ̀yin (Rẹ).

101. Olùpilẹ̀dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ ni. Báwo ni Ó ẹ̀ ní oḡo nígbà tí kò ní aya. Ó dá gbogbo ñhkan ni. Òun sì ni Onímọ̀ nípa gbogbo ñhkan.

102. Iyeṅ ni Allāhu, Olúwa yín; kò sí ọ̀lọhun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Òun, Ẹ̀lẹ̀dáá gbogbo ñhkan. Nítórí náà, ẹ̀ jọsìn fún Un. Òun sì ni Olùṣọ̀ lórí gbogbo ñhkan.

103. Àwọn ojú (ẹ̀dá) kò lè ká Allāhu. Òun sì ká àwọn ojú. Òun sì ni Aláàánú, Alámọ̀tán.

وَجَنَّتِ مِنَ الْأَعْتَابِ وَالرَّيْتُونَ وَالرَّمَانَ
مُسْتَبِيهَا وَعَبَّرَ مَثَلَهُ انظُرُوا إِلَى
ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَلِكُمْ
لَأَيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ
وَخَرَفُوا لَهُ وَبَيْنَ وَبَيْنَ يَعْبِرُ عِلْمٌ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٠٠﴾

بَدِيعُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ
لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ وَخَلَقَ
كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠١﴾

ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَأَعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ
وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾

104. Ìmò àmòdájú àti èrì kúkú ti dé ba yín láti òdò Olúwa yín. Nítórí nàà, ẹnikẹni tó bá ríran, fún ẹmí ara rẹ ni. Ẹnikẹni tó bá sì fójú, fún ẹmí ara rẹ ni. Èmi kí í ẹ se olùṣọ lórí yín.

105. Báyeṅ ni A ẹ se ní mú àwọn àyah wá lóníran-ànrán ọ̀nà. - Kí wọn máa sọ pé, “O kẹkọ̀ọ̀ (rẹ lódò àwọn onítíra ni.” Dípò kí wọn wí pé: “Wọn sọ ọ kalẹ̀ fún ọ ni.”¹ - (A mú un wá lóníran-ànrán ọ̀nà sẹ) nítórí kí A lè ṣàlàyẹ̀ rẹ̀ fún àwọn ẹ̀niyàn tó nímò.!

106. Tẹ̀lé ohun tí wọn fi rán ọ ní ìmísí láti òdò Olúwa rẹ. Kò sí ẹni tí a gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ọ̀un. Kí o sì ẹ́rí kúrò ní òdò àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ.

107. Tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ (ìmò̀nà fún wọn), wọn ibá tí ẹ̀bọ. A ò sì fi ọ ẹ se olùṣọ lórí wọn. Àti pé iwọ kọ ni alá̀mò̀jùútó wọn.

108. Ẹ má ẹ se bú àwọn (òrìṣà) tí wọn ní pè lẹ̀yìn Allāhu, kí àwọn (abòrìṣà) má baà bú Allāhu ní ti àbò̀sì àti à̀nìmò. Báyeṅ ni A ti ẹ se iṣẹ̀ ijọ kọ̀ọ̀kan ní ọ̀ṣọ̀ fún wọn. Lẹ̀yìn nàà, òdò Olúwa wọn ni ibùpadàsí wọn. Nítórí nàà, Ó

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ
أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا
أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾

وَكَذَلِكَ نَصْرَفُ الْأُنْيَاتِ وَلِيَقُولُوا
دَرَسَتْ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾

اتَّبِعْ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ ۚ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ
عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۖ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ كَذَلِكَ
زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ

¹ 1. Èsì ọ̀dò fún àwọn tó sọ bẹ̀ẹ̀ ni sūrah an-Nahl; 16:103.

máa fún wọn ní iró ohun tí wọn
máa n ẹ̀ ń sẹ̀ níṣẹ̀.

109. Wọn sì fi Allāhu búra tí
ìbúra wọn sì lágbara gan-an pé,
dájúdájú tí àmì (iyanu) kan bá
dé bá àwọn, àwọn gbòdò gbà á
gbọ́. Sọ pé: “Ọ̀dò Allāhu nikan
ni àwọn àmì (iyanu) wà.” Kí sì ni
ó máa mu yín fura mọ̀ pé
dájúdájú nígbà tí ó bá dé (bá
wọn) wọn máa gbà á gbọ́?

110. A máa yí ọ̀kàn wọn àti ojú
wọn sódì ni (wọn kò sì níí gbà á
gbọ́) gégé bí wọn kò ẹ̀ ń sẹ̀ gbàgbọ́
nínú (èyí tó síwájú nínú àwọn
àmì iyanu) nígbà àkókó. A ó sì
fí wọn sílẹ̀ sínú àgbéré wọn, tí
wọn yóò máa pa ridàridà.

111. Dájúdájú tí A bá sọ àwọn
mọ̀lāika kalẹ̀ fún wọn, tí àwọn
òkù n bá wọn sọ̀rò, tí A tún kó
gbogbo ñhkan ọ̀ síwájú wọn,
wọn kò níí gbàgbọ́ àfi tí Allāhu
bá fẹ̀. Ẹ̀wọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ni
aláimọ̀kan.

112. Báyan ni A ti ẹ̀ ń sẹ̀ àwọn ẹ̀sù
èniyàn àti ẹ̀sù àlùjànnú ní ọ̀tá
fún Ànábì kọ̀ọ̀kan; apá kan wọn
n fi ọ̀rọ̀ dídùn (odù iró) ránṣẹ̀ sí
apá kan ní ti ẹ̀tàn. Tí ó bá jẹ̀ pé
Olúwa ẹ̀ bá fẹ̀ (láti tọ̀ wọn sọ̀nà
ni) wọn ìbá tí ẹ̀ ń sẹ̀ bẹ̀ẹ̀. Nítorí nàà,

مَرَجِعُهُمْ فَيَنْبِتُهُمْ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٠٩﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن
جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لِّيُؤْمِنُوا بِهَا قُلْ إِنَّمَا
الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا
جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١١٠﴾

وَتُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَرَهُمْ كَمَا لَمْ
يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ فِي
طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١١﴾

*وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ
وَكَرَّمَهُمُ الْمَوْتَىٰ وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ
شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَن
يَشَاءَ اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
يَجْهَلُونَ ﴿١١٢﴾

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شٰٓئِطٰنِيْنَ
الْاِنْسِ وَالْجِيْنَ يُوْحٰى بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ
رُّحُوْفًا لِّقَوْلٍ غٰرُوْرًا وَّلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا
فَعَلُوْهُ فَاذْرُهُمْ وَمَا يَفْتَرُوْنَ ﴿١١٣﴾

fi wọn sílẹ̀ tòhun ti àdápá irọ́ tí wọn n dá.

113. Kí àwọn ọkàn àwọn tí kò gba Ọjọ́ Ìkẹyìn gbọ́ máa tẹ́tí bẹ̀lẹ̀jẹ́ sí (odù irọ́ Èṣù), kí wọn yọnú sí i, kí wọn sì máa dá ohun tí wọn n dá lẹ̀ṣẹ̀ n sọ.

114. Ẹ́ ṅhkan miíràn ni kí ṅg wá ní olùdájọ́ lẹ̀yìn Allāhu ni? Òun sì ni Ẹ̀ni tí Ó sọ Tírà kalẹ́ fún yín tí wọn fi ṣàlàyé idájọ́.¹ Àwọn tí A sì fún ní tírà mò pé, dájúdájú wọn sọ ọ kalẹ́ pẹ̀lú òdodo láti ọ̀dọ́ Olúwa ẹ. Nítorí náà, o ò gbọ̀dọ̀ wà lára àwọn oníyeméjì.!

115. Ọ̀rọ́ Olúwa ẹ pé ní òdodo àti ní déédé. Kò sí aláyíipadà kan fún àwọn ọ̀rọ́ Ẹ. Òun sì ni Olùgbọ́, Onímọ́.

116. Tí o bá tẹ̀lé ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn tí n bẹ́ lórí ilẹ̀, wọn máa ṣì ọ́ lònà kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu. Wọn kò tẹ̀lé kiní kan bí kò ẹ̀ àbá dídá. Kí sì ni wọn (n ẹ̀) bí kò ẹ̀ pé wọn n parọ́.

وَلِتَصْغَىٰ إِلَيْهِ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ وَلِيَرَوْهُ وَليَقْتَرِفُوا مَا هُمْ
مُقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾

أَفْغَيْرِ اللَّهِ أَبْتَغَىٰ حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي
أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ
ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ
مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُتَرَفِينَ ﴿١١٤﴾

وَمَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا
مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١٥﴾

وَإِنْ تُطِغْ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾

¹ 1. Irú gbólóhùn yìí wà nínú sūrah Yūsuf; 12:111 àti sūrah an-Nahl; 16:89. Wàyí, àwọn ṅhkan titun titun àti àwọn ṅhkan igbálodé tó n ṣeṣe lẹ̀yìn al-Kur'ān, tí Allāhu kò sì sọ̀rọ̀ nípa wọn nkọ́? Kíyè sí i, al-Kur'ān dūrò fún ọ̀ṣuwọ̀n (fómúlà) àti idájọ́ tí a ó fi máa ẹ̀se iyàtọ́ láààrin imọ́ àti ìròrì, ohun rere àti aburú, ẹ̀tọ́ àti èwọ̀, ijọ̀sin àti iranu, itẹ̀lé àṣe àti iyapa àṣe, iṣe Ọgbà Ìdẹ̀ra àti iṣe Iná. Sunnah Ànábí wa Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sì dūrò fún àlàyé al-Kur'ān.

117. Dájúdájú Olúwa rẹ, Òun l'Ó nímò jùlò nípa ẹni tó şinà kúrò lójú ònà (ẹsin) Rẹ. Àti pé, Òun l'Ó nímò jùlò nípa àwọn olùmònà.

118. Nítorí nàà, ẹ je nínú ohun tí wọn bá fi orúkọ Allāhu pa, tí ẹ bá gbàgbọ nínú àwọn āyah Rẹ.

119. Kí ni ó máa kọ fún yín láti je nínú ohun tí wọn fi orúkọ Allāhu pa! Ó kúkú ti şàlàyé fún yín ohun tí Ó şe ní èèwọ fún yín àyàfi èyí tí wọn bá fi ìnira tì yín débè. Dájúdájú ọpọlọpọ ni wọn n fi ifẹ-inú wọn pèlú àinímò (wọn) şi àwọn èniyàn lónà. Dájúdájú Olúwa rẹ, Ó nímò jùlò nípa àwọn olùtayọ ẹnu-ààlà.

120. Ẹ fi èyí tó hàn nínú ẹşẹ àti èyí tó pamọ nínú rẹ sílẹ. Dájúdájú àwọn tó n şe işẹ ẹşẹ, A oò san wọn ní ẹsan ohun tí wọn n dá lẹşẹ.

121. Ẹyin kò sì gbọdọ je nínú ohun tí wọn kò fi orúkọ Allāhu pa.¹ Dájúdájú ibàjẹ ni. Àti pé dájúdájú àwọn ẹşù, wọn yóò máa fi ọrọ irọ ránşẹ sí àwọn ẹni wọn, nítorí kí wọn lè takò yín. Tí ẹ bá fi lè tẹlẹ wọn, dájúdájú ẹ ti di ọşẹbo.¹

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ ۖ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ ۖ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لِّيُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١١٩﴾

وَدَرُّوا ظُهُورَ الْأَيْمِ وَبَاطِنَهُ ۗ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْأَيْمَ سَيُجْرَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ ﴿١٢٠﴾

وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ ۗ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَدِّدُوا لَهُمْ ۗ وَإِنَّ أَطْعَمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١٢١﴾

¹ 1. Méjì ni ẹran tí wọn kò fi orúkọ Allāhu pa. Ìkíní: ẹran tí wọn fi orúkọ miífràn yàtò sí orúkọ Allāhu pa, èèwọ ni. Ikejì: ẹran tí mùsùlùmí pa, àmọ tí ó gbàgbè

122. Ñjẹ ẹnì tí (àfiwé rẹ) jẹ òkú (iyẹn, aláìgbàgbọ), tí A sọ di aláàyè (nípa pé ó gba 'Islām), tí A sì fún un ní ìmòlẹ̀ (iyẹn, ìmò èsin), tí ó sì n lò ó láàarin àwọn èniyàn, (ñjẹ) ó dà bí ẹnì tí àfiwé tirẹ jẹ (ẹnì tí) n bẹ nínú àwọn òkùnkùn (àìgbàgbọ), tí kò sì jáde kúrò nínú rẹ? Báya ni wọn ẹ ní òşó fún àwọn aláìgbàgbọ ohun tí wọn n ẹ níşẹ.

123. Báya ni A ẹ sọ àwọn ọtòkùlú¹ kan di ọdaràn ilú nínú ilú kòşkan, kí wọn lè máa dète níbẹ. Wọn kò sì dète sí ẹnìkẹni bí kò ẹ sí ara wọn, wọn kò sì fura.¹

124. Nígbà tí āyah kan bá sì dé bá wọn, wọn á wí pé: “Àwa kò níí gbà á gbọ tí tí di igbà tí wọn bá tó fún àwa náà ní irú ohun tí wọn fún àwọn Ọjìşẹ Allāhu.” Allāhu ló nímò jùlò nípa ibi tí Ó n fí işẹ-rírán Rẹ sí.¹ Láìpé iyẹperẹ àti iyà líle láti ọdò Allāhu yòò dé bá àwọn tó dẹşẹ nítorí ohun tí wọn n dá léte.¹¹

أَوْمَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ
تُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَتَّلَهُ
فِي الظُّلْمَتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ
زَيْنٌ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٢﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا
نُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ
إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾

وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى
تُؤْتِيَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ أَلَمْ نَعْلَمْ
حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ
أَجْرَمُوا صَغَارًا عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ
بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٤﴾

láti fi orúkọ Allāhu pa á, wọn şamójú kúrò fún un, ètò sì ni ẹran náà. Àmọ iyapa-
ẹnu wà lórí jìjẹ ẹran náà bí ó bá jẹ pé ó mọmọ şàì fi orúkọ Allāhu pa á ni.

¹ 1. Àwọn ọtòkùlú ni àwọn tí ẹnu wọn tọrọ nínú ilú, àwọn aláşewàá, àwọn àgbà ilú.

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, Allāhu ló nímò jùlò nípa pàápàá ẹnì tí Ó fí işẹ rán sí àwọn èniyàn.

125. Ẹnikẹni tí Allāhu bá fẹ fọnà mò, Ó máa ẹ́ ígbá-àyà rẹ payá fún 'Islām. Ẹnikẹni tí Ó bá sì fẹ ẹ́ lònà, Ó máa fún igbá-àyà rẹ pa gádígádí bí ẹni pé ó la ìgùnkè lọ sínú sánmò bọra rẹ lórùn. Báyan ni Allāhu ẹ́ ẹ́ ìyà fún àwọn tí kò gbàgbọ.

126. Ẹyí ni ojú ònà Olúwa rẹ (tó jẹ) ònà tààrà. A kúkú ti ẹ̀làyé àwọn àyah fún ijọ tó ń lo ìrántí.

127. Ilé àlàáfíà ń bẹ fun wọn ní òdò Olúwa wọn. Òun sì ni Alátíléyìn wọn nípa ohun tí wọn ń ẹ́ níṣé.

128. (Rántí) Ọjọ tí (Allāhu) yóó kó gbogbo wọn jọ pátápátá, (Ó máa sọ pé): “Ẹyin àwùjọ àlùjànnú, dájúdájú ẹ́ ti kó ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn sọ̀nù.” Àwọn ọ̀rẹ́ wọn nínú àwọn èniyàn yóó wí pé: “Olúwa wa, apá kan wa gbádùn apá kan ni. A sì ti lo àsikò wa tí O bù fún wa (látí lẹ̀).” (Allāhu) sọ pé: “Iná ni ibùgbé yín; olùṣegbére ni yín nínú rẹ̀ àfi ohun tí Allāhu bá fẹ́¹. Dájúdájú Olúwa rẹ́ ni Ọlọgbón, Onímọ̀.”

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ
صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ
يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأْتَمَا
يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ
الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾

وَهَذَا صِرَاطٌ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾

*لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ جَمِيعًا يَمَعَشَرَ الْحَيْنِ قَدْ
أَسْتَكْبَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أَوْلِيَاؤُهُمْ
مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ
وَبَلَّغْنَا آجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ
النَّارُ مَثْوٍ لَكُمْ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا
شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾

¹ 1. Kíyè sí í, àyah yí kò sọ pé “إن شاء الله - tí Allāhu bá fẹ́ -.” Ohun tí ó sọ ni pé “àfi ohun tí Allāhu bá fẹ́ -.” Ìwọnyí sí ni àwọn itumọ̀ fún “àfi ohun tí Allāhu bá fẹ́” : (Íkíní) àfi tí Allāhu bá fẹ́ sọ ìyà wọn rọ̀ fún ọ̀wọ̀ àsikò Àjínde látí inú sàrèé àti ní àsikò Ìdájó. (Íkejí) àfi tí Allāhu bá fẹ́ fi ìran ìyà miíran jẹ́ wọn pèlù ìyà Iná. (Íkẹta) àfi tí Allāhu bá fẹ́ gba ịṣipẹ́ fún àwọn tí ìgbàgbọ́ wọn kò bajẹ́, ẹ̀sẹ̀bọ̀n ẹ̀lẹ̀ṣẹ́ ni wọn, tí wọn sì ti ipasẹ́ bẹ̀ẹ́ wà nínú Iná pèlù àwọn

129. Báyyen ni A ɕe fi apa kan àwọn alábòsì ɕòrẹ́ apa kan (wọn) nítorí ohun tí wọn n ɕe níṣẹ́.

130. Èyin àwùjọ̀ àlùjànnú àti èniyàn, ɕe àwọn Òjìṣẹ́ kan láààrin yín kò wá ba yín, tí wọn n kẹ́ àwọn àyah Mi fún yín, tí wọn sì n fi ipadé yín Òní yìi ɕèkilọ̀ fún yín? Wọn wí pé: “A jẹ́rìí lera wa lórí (pé wọn wá).” Ìṣẹ́mí ayé tàn wọn jẹ. Wọn sì jẹ́rìí lera wọn lórí pé, dájúdájú àwọn jẹ́ aláìgbàgbọ̀.

131. Iyẹn nítorí pé, Olúwa ɛ kò ní pa àwọn ilú run nípasẹ̀ àbòsì (ọwọ̀ wọn), lásìkò tí àwọn ara ilú náà jẹ́ aláìmò (títí Òjìṣẹ́ yóó fi dé bá wọn).

132. Àwọn ipò (ikẹ́ àti ipò ìyà) n bẹ́ fún ẹnì kòṣẹ́kan nípasẹ̀ ohun tí wọn bá ɕe níṣẹ́. Olúwa ɛ kí í

وَكَذَلِكَ نُورِي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا
بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾

يَمَعَشَرَ الْحَيِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ
رُسُلٌ مِّنكُمْ يَقُصُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي
وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا
شَهَدْنَا عَلَىٰ أَنْفُسِنَا وَعَرَّثَهُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا
كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

ذَلِكَ أَنْ لَمْ يَكُن رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْفَرَى
بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ
بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

aláìgbàgbọ̀. (Ìkẹrin) àfi tí Allāhu bá fẹ́ fi àánú Rẹ̀ nìkan la àwọn tí ìgbàgbọ̀ wọn kò bàjẹ́, ɕùgbọ̀n eḷẹ̀ṣẹ́ ni wọn, tí wọn sì ti ipasẹ̀ bẹ̀ẹ̀ wà nínú Iná pèlú àwọn aláìgbàgbọ̀. Èyí wá ní ibámu sí hadíth ‘Anas, láti ọ̀dọ̀ Òjìṣẹ́ Allāhu - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, ó sọ pé: “Qwọ̀jà Iná yóó ba àwọn èniyàn kan nípasẹ̀ àwọn ẹ̀ṣẹ́ kan tí wọn dá, (Iná yó sí jẹ́) iyà (fún wọn). Lẹ́yin náà, Allāhu yóó fi ikẹ́ àjùlọ̀ Rẹ̀ mú wọn wọ̀ inú Ogbà Ìdèra. Wọn á sì máa pè wọn ni Jahanamiyyūn.” (al-Bukāriy; 7012, Tafsīr al-Kurtubiy). Nítorí náà, tí ó bá jẹ́ pé ohun tí àyah náà sọ ni pé “tí Allāhu bá fẹ́”, a ò bá sọ pé kò dájú pé gbére ni Iná ọ̀run fún àwọn aláìgbàgbọ̀. Àmọ̀ àyah náà kò sọ pé “tí Allāhu bá fẹ́.” Bákan náà, “àfi ohun tí Allāhu bá fẹ́” kò túmọ̀ sí pé kò ní sí olùṣẹ́gbére nínú Iná. Nítorí pé, ó rínlẹ̀ nínú àwọn àyah miíràn pé, kò sí àforìjìn Allāhu fún ẹnì tí ó bá kú sórí ẹ̀bọ̀ ɕiṣe, àìgbàgbọ̀ àti iṣòbẹ-ṣèlù, yálá nípasẹ̀ àṣepọ̀ láààrin èniyàn àti àlùjànnú tàbí ní ọ̀nà miíràn. Àwọn wọn yí sí ni olùṣẹ́gbére nínú Iná. Ẹ́ ka àlàyé yìí siwájú sí i nínú itọ̀ṣẹ́-ọ̀rọ̀ sūrah Hūd 11; 108 àti itọ̀ṣẹ́-ọ̀rọ̀ sūrah as-Sajdah; 32:20.

şe onígbàgbé nípa ñhkan tí wọn
ń şe níşé.

133. Olúwa ɾe ni Ọlórò,
Aláàánú. Tí Ó bá fẹ, Ó máa ko
yín kúrò (lórí ilẹ). Ó sì máa fi
ohun tí Ó bá fẹ rópò (yín) lẹyìn
(iparun) yín gégé bí Ó ti şe mu
yín jáde lẹyìn (iparun)
àròmòdòmò àwọn ijọ miìrán.

134. Dájúdájú ohun tí À ń şe ní
àdéhùn fún yín, ó kúkú ń bọ wá
şelẹ; ẹyin kò sì lè dá Allāhu
lágara.¹

135. Sọ pé: “Èyin èniyàn mi, ẹ
şisé ní àyè yín. Dájúdájú èmi
nàà ń şişé.¹ Láìpẹ ẹ máa mọ ẹnì
tí Ilé Ìkángun-rere (Ogbà Ìdèra)
yóó jẹ tirẹ. Dájúdájú àwọn
alábòsí kò ní jèrè.”¹

136. Wọn sì fi ipín kan fún
Allāhu nínú ohun tí Ó dá nínú
ñhkan oko àti ẹran-òsìn; wọn wí
pé: “Èyí ni ti Allāhu - pẹlú ọ̀rò
wọn láì ní ẹ̀rì lówọ, - ẹ̀yí sì ni ti
àwọn ọ̀rìşà wa.” Nítórí nàà,
ohun tí ó bá jẹ ti àwọn ọ̀rìşà kò
níí dápọ̀ mọ̀ ti Allāhu. Ohun tí ó
bá sì jẹ ti Allāhu, ó ń dápọ̀ mọ̀ ti

وَرُبُّكَ الْعَیُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ یَشَاءُ
یُدْهِبُكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا
یَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّیَةِ قَوْمٍ
ءَاخَرِیْنَ ﴿۱۳۳﴾

إِنَّ مَا تُوعَدُونَ لَآتٍ وَمَا أَنْتُمْ
بِمُعْجِزِیْنَ ﴿۱۳۴﴾

قُلْ یَقَوْمِ أَعْمَلُوا عَلٰی مَكَاتِبِكُمْ إِنِّی
عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ
عَقِیْبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا یفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿۱۳۵﴾

وَجَعَلُوا لِلّٰهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ
وَالْأَنْعَامِ نَصِیْبًا فَقَالُوا هٰذَا لِلّٰهِ بِرَعْمِهِمْ
وَهٰذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَآلَا
یَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلّٰهِ فَهُوَ یَصِلُ
إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا یَحْكُمُونَ ﴿۱۳۶﴾

¹ 1. Nípa sísalọ tàbí mímórírbọ̀ tàbí ní ọ̀nà miìrán. Bí àpèrẹ̀, sísun ẹ̀dá ní iná dí ẹ̀rú kò dí àjínde ɾẹ̀ lówọ̀ lójọ̀ Àjínde.

¹ 1. Iyẹn ni pé, kí olúkùlùkù dúró ti ẹ̀sìn ɾẹ̀. Irú ɾẹ̀ tún wà nínú sūrah al-Kāfirūn; 109:6. Iwọnyen wà bẹ̀ẹ̀ şiwájú àşẹ̀ ogun ẹ̀sìn.

àwọn òrìṣà wọn; ohun tí wọn n dá lẹ́jọ́ burú.

137. Báyaṅ ni àwọn òrìṣà wọn ṣe pípá àwọn ọmọ wọn ní ọṣọ́ fún ọ̀pòlọ̀pò nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ́ nítórí kí wọn lè pa wọn run àti nítórí kí wọn lè d'ojú ẹ̀sìn wọn rú mọ́ wọn lọwọ́. Tí ó bá jẹ́ pé Allāhu bá fẹ́, wọn ibá tí ṣe (bẹ̀ẹ̀). Nítórí náà, fi wọn sílẹ̀ tòhun ti ohun tí wọn n dá ní àdápá irọ́.

138. Wọn tún wí pé: “Èèwò ni àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn àti ñńkan oko wọnyí. Ẹ̀ni kan kò gbọdò jẹ́ ẹ́ àfi ẹ̀ni tí a bá fẹ́, pẹ̀lú ọ̀rọ́ wọn láì ní ẹ̀rì lọwọ́.” - Àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn kan tún n bẹ́ tí wọn ṣe ẹ̀yìn wọn ní èèwò (fún gígùn àti ẹ̀rù rírù), àwọn ẹ̀ran kan tún n bẹ́ tí wọn kì í fi orúkọ Allāhu pa. (Wọn fi àwọn ñńkan wọnyí) dá àdápá irọ́ mọ́ Allāhu ni. Ó sì máa san wọn ní ẹ̀san ohun tí wọn n dá ní àdápá irọ́.

139. Wọn tún wí pé: “Ohun tí n bẹ́ nínú ikùn àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn wọnyí jẹ́ tí àwọn ọ̀kúnrin wa nikan, ó sì jẹ́ èèwò fún àwọn obìnrin wa.” Tí ó bá sì jẹ́ òkú ọmọ-ẹ̀ran, akegbé sì ni wọn nínú (ipín) rẹ̀.¹ (Allāhu) yòò san wọn ní ẹ̀san irọ́ (ẹ̀nu) wọn.

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
قَتَلَ أَوْلَادِهِمْ شُرَكَاؤُهُمْ لِيُرْدُوهُمْ
وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
مَا فَعَلُوهُ فَذَرَهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَعْنَمُ وَحَرَّتْ حِجْرٌ لَا
يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِرَعْمِهِمْ وَأَنْعَمُ
حَرَمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَمُ لَا يَذْكُرُونَ
أَسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ
بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَمِ
خَالِصَةٌ لِّذُنُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَيْنَ آزْوَاجِنَا
وَإِنْ يَكُن مِّمَّتَهُ فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ
سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ
عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾

Dájúdájú Òun ni Ọlọgbọn,
Onímò.¹

140. Àwọn tó fi agò àti àimò pa
àwọn ọmọ wọn kúkú ti ẹ̀dò;
wọn tún ẹ̀ ohun tí Allāhu pa
lèsè fún wọn ní èèwò, ní ti dídá
àdàpa irọ̀ mọ̀ Allāhu. Wọn kúkú
ti ẹ̀nà, wọn kò sì jẹ̀ olùmọ̀nà.

141. (Allāhu) Òun ni Ẹ̀ni tí Ó
şedá àwọn (n̄nkan) ogbà oko
èyí tí ẹ̀ ní fowọ̀ ara yín gbìn àti
èyí tó ní lalẹ̀ hù àti dàbínú àti
irúgbìn tí (adùn) jìjẹ̀ rẹ̀ yàtò síra
wọn, àti èso zaetūn àti èso
rummōn tó jọra wọn àti èyí tí kò
jọra wọn. Ẹ̀ jẹ̀ nínú èso rẹ̀ nígbà
tí ó bá so, kí ẹ̀ sì yọ Zakāh rẹ̀ ní
ọjọ̀ ikorè rẹ̀. Kí ẹ̀ sì má yàpà.
Dájúdájú (Allāhu) kò nífẹ̀ àwọn
àpà.

142. Ó sì ní bẹ̀ nínú àwọn ẹ̀ran-
ọ̀sìn, èyí tó lè ru ẹ̀rù àti èyí tí kò
lè ru ẹ̀rù. Ẹ̀ jẹ̀ nínú ohun tí
Allāhu pa lèsè fún yín. Kí ẹ̀ sì
má ẹ̀ tẹ̀lẹ̀ àwọn ojú-ẹ̀sẹ̀ Èşù;¹
dájúdájú òun ni ọ̀tá pọ̀nńbélẹ̀
fún yín."

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا
بِعَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
أَفَتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

* وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ
وَعَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ
فُحْتَلِفًا أُكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ
مُتَشَدِّبًا وَعَبَّرَ مُنْتَسِلًا يُكْلَوْنَ مِنْ ثَمَرِهِ
إِذَا أَثْمَرَ وَآتَاوْا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا
تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُّوا مِمَّا
رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٤٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, bí ẹ̀ran-ọ̀sìn wọn bá bí ọlẹ̀ rẹ̀ ní àyè, ọmọ ẹ̀ran náà máa jẹ̀ tí ọkùnrin nikan, wọn kò sì ní jẹ̀ kí obinrin ní ipín kan nínú rẹ̀. Bí ó bá jẹ̀ òkumọ̀, ọkùnrin àti obinrin sì dijo máa pín in.

¹ 1. Àwọn ojú-ẹ̀sẹ̀ Èşù nínú àyah yí ni síşọ̀ àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn kan di èèwò fún jìjẹ̀ àti gígún láì jẹ̀ pé Allāhu àti Ọjìşẹ̀ Rẹ̀ ló ẹ̀ ní èèwò.

143. (Allāhu dá ɛran) méjọ ní takọ- tabo; méjì nínú àgùtàn (takọ-tabo), méjì nínú ewúré (takọ-tabo). Sọ pé: “Şé àwọn akọ méjèèjì ni Allāhu şe ní èèwọ ni tàbí abo méjèèjì, tàbí ohun tí n bẹ nínú àpò-ibímọ àwọn abo ɛran méjèèjì. Ẹ fún mi ní iró pèlú ìmọ tí ẹ bá jẹ olódodo.”

144. Méjì nínú rākúnmí (takọ-tabo) àti méjì nínú màálú (takọ-tabo). Sọ pé: “Şé àwọn akọ méjèèjì ni Allāhu şe ní èèwọ ni tàbí abo méjèèjì, tàbí ohun tí n bẹ nínú àpò-ibímọ àwọn abo ɛran méjèèjì. Tàbí şe èyin wà níbẹ nígbà tí Allāhu pa yín láşe èyi ni?” Nítorí nàà, ta ni ó şe àbòsí tó tún tayọ ẹnì tó dá àdàpa irọ mọ Allāhu láti lè şe àwọn èniyàn lónà pèlú àìnímọ. Dájúdájú Allāhu kò ní fi ọnà mọ ijọ alábòsí.

145. Sọ pé: “Èmi kò rí nínú ohun tí wọn fi ránşe sí mi tí wọn şe ní èèwọ fún ẹnì tí ó n jẹ ẹ àfi ohun tí ó bá jẹ ɛran òkùnbete tàbí èjẹ tí ó tú jáde lára ɛran (yàlà nípasè dídúnúbú, gígún tàbí títalófà)¹, tàbí ɛran èlédè nítorí pé dájúdájú ègbin ni, tàbí ɛran iyapa (àşe Allāhu) tí wọn pa pèlú pípe orúko miìrán lé e lórí yàtò sí (orúko) Allāhu. Nítorí nàà, ẹnì tí ìnira (ebi) bá mú,

تَمَنِّيَةَ أَزْوَاجٍ مِّنَ الصَّانِّ أَتْنَيْنِ وَمِنَ
الْمَعْرِ أَتْنَيْنِ قُلْ ءَأَلَدُ كَرِينٍ حَرَمَ أُمِّ
الْأُنثِيِّنَّ أَمَّا أَشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ
الْأُنثِيِّنَّ تَسْتَوِي بِلِعْمٍ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾

وَمِنَ الْإِبِلِ أَتْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ أَتْنَيْنِ قُلْ
ءَأَلَدُ كَرِينٍ حَرَمَ أُمِّ الْأُنثِيِّنَّ أَمَّا
أَشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثِيِّنَّ
كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَلَكُمُ اللَّهُ بِهَذَا
فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾

قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى
طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ
دَمًا مَّسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ
رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ
فَمَنْ أَضْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ
رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٥﴾

yàtò sí ẹnì tó n wá èèwò kiri àti olùtayo-enu-ààlà,² dájúdájú Olúwa rẹ ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-òrun.³¹

146. A ẹ̀ ẹ̀ ní èèwò fún àwọn tó di yehudi gbogbo ẹ̀ran tó ní èékáná tàbí pátákò tó ẹ̀pò mọ̀ra wọn. Nínú ẹ̀ran mààlù àti àgùtàn, A tún ẹ̀ ọ̀rà àwọn méjèjèì ní èèwò fún wọn àfi èyí tí ó bá lẹ̀mọ̀ èyìn wọn tàbí ifun tàbí èyí tí ó bá yípò mọ̀ eegun. Iyẹn ni A fi san wọn ní ẹ̀san nítòrí àbòsí ọ̀wọ̀ wọn. Dájúdájú Àwa sì ni Olódodo.

147. Tí wọn bá pè ọ̀ ní òpùrò, sọ̀ nígbà nàà pé: “Olúwa yín ni Oníkẹ̀ tó gbòrò. Kò sí sí ẹnì tó lè gbé iyà Rẹ̀ kúrò lórí ijọ̀ ẹ̀lẹ̀sẹ̀.”

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمًا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ
وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَمًا عَلَيْهِمْ
شُحُومُهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوْ
الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ
جَزَيْنَهُم بِبَعْغِهِمْ وَإِنَّا لَصَدِيقُونَ ﴿١٤٦﴾

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ
وَأَسْعَى وَلَا يَرُدُّ بَأْسَهُ عَنِ الْقَوْمِ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾

¹ 1. Látí ọ̀dọ̀ omọ̀ ‘Umọ̀, látí ọ̀dọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, ó sọ̀ pé: “A ẹ̀ okùnhbete méjì àti èjẹ̀ méjì ní ètọ̀ fún wa; okùnhbete méjì nàà ni eja àti tata. Èjẹ̀ méjì nàà - mo rò ó sí pé Ànábì sọ̀ pé - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - èdọ̀ àti àwọn.” (Sunanul-Baehakiy al-Kubrō; 18776) 2. Ẹ̀ wo itosẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqrah; 2:173. 3. Āyah yí kò kó gbogbo ohun jìjẹ̀ àti ohun mímu tó jẹ̀ harām sínú tán nítòrí pé, Allāhu - tó ga jùlọ̀ - kàn fi fọ̀ èsì sí ọ̀rọ̀ ẹ̀nu àti èrò-ọ̀kàn àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ ni, gégẹ̀ bí ó ẹ̀ jẹ̀yọ̀ ẹ̀wájú nínú āyah 138-139. Lẹ̀yìn nàà, ohun tí Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bá ẹ̀ ní ètọ̀ nínú hadīth rẹ̀ tó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀, ibàà má síí nínú al-Kur’ān, ètọ̀ ni nítòrí sūrah al-Ahzāb; 33:36. Bákan nàà, ohun tí Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bá ẹ̀ ní èèwò nínú hadīth rẹ̀ tó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀, ibàà má síí nínú al-Kur’ān, èèwò ni nítòrí sūrah at-Taobah; 9:29. Irú èyí kò tùmọ̀ sí itakora láààrin al-Kur’ān àti hadīth bí kò ẹ̀ pé hadīth jẹ̀ imísí mīràn tó n ẹ̀láyẹ̀ al-Kur’ān. Nípa èyí ló mú kí gbogbo ẹ̀ranko tó ní eyin ọ̀gán àti àwọn ẹ̀yẹ̀ tó n fi èékáná dọ̀dẹ̀ àti kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀ ilé di èèwò fún jìjẹ̀ gégẹ̀ bí ó ẹ̀ wà nínú hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - .

148. Àwọn tó ń şẹbọ yòò wí pé: “Tí kò bá jẹ pé Allāhu bá fẹ ni àwa àti àwọn bàbá wa ibá tí şẹbọ, àti pé àwa ibá tí şe ñhkan kan ní èèwò.” Báyeṅ ni àwọn tó şíwájú wọn şe pe ọ̀rọ̀ Allāhu nírọ̀ tífí wọn fi tò iyà Wa wò. Sọ pé: “Njẹ imò kan ń bẹ ní ọ̀dò yín, kí ẹ mú un jáde fún wa?” Èyin kò tẹ̀lé kiní kan bí kò şe àbá dídá. Kí sì ni ẹ ń sọ bí kò şe pé ẹ ń paró.

149. Sọ pé: “Ti Allāhu ni ẹ̀rì tó dópín.¹” Nítorí naà, tí Ó bá fẹ ni, ibá fi gbogbo yín mọ̀nà pátápátá.”¹

150. Sọ pé: “È mú àwọn ẹ̀lẹ̀rì yín jáde, àwọn tó máa jẹ̀rìí pé dájúdájú Allāhu l’ó şe ẹ̀yí ní èèwò.” Tí wọn bá jẹ̀rìí (irọ̀), iwọ má şe bá wọn jẹ̀rìí (sí i). Má sì şe tẹ̀lé ifẹ-inú àwọn tó pe àwọn āyah Wa nírọ̀ àti àwọn tí kò gba Ojọ̀ lẹ̀kẹ̀yìn gbọ̀. Àwọn sì ni wọn ń bá Olúwa wọn wá akegbé.

151. Sọ pé: “È wá kí ñg ka ohun tí Olúwa yín şe ní èèwò fún yín pé; kí ẹ má şe fí ñhkan kan şẹbọ sí l, (kí ẹ sì şe) dáadáa sí àwọn ọ̀bí (yín) méjèjèì, kí ẹ sì má şe pa àwọn ọ̀mọ̀ yín nítorí (ibẹ̀rù) ọ̀sì, - Àwa ni À ń pèsè fun ẹ̀yin àti àwọn - kí ẹ sì má şe

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا
أَشْرَكْنَا وَلَا ءَابَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ
شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ
عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَوْلَا أَنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا
الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَلِيغَةُ فَلَوْ شَاءَ
لَهَدَلَكُمْ أجمعين ﴿١٤٩﴾

قُلْ هَلُمْ شُهَدَاءُكُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ
أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فإِنْ شَهِدُوا فَلَا
تَشْهَدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ وَهُمْ يَرْبِهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾

﴿قُلْ تَعَالَوْا أَنلِ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ
عَلَيْكُمْ ۖ أَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا
أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقِ نَحْنُ نَرَزُّكُمْ
وِآيَاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ

¹ 1. Èrì tó dópín ni ẹ̀rì apayànje (ẹ̀rì tó ń pa iyàn jìjá jẹ), ẹ̀rì tó dé gògògò.

súnmọ àwọn iwà ibájé - èyí tó hàn nínú rẹ àti èyí tó pamọ, - àti pé kí ẹ sì má ẹ pa ẹmí (èniyàn) tí Allāhu ẹ ní èèwò àyàfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ. Iyẹn l'Ó pa láṣẹ fún yín nítorí kí ẹ lè ẹ laákàyè.

152. Ẹ má ẹ súnmọ dúkiá omo òrukàn àyàfi ní ọ̀nà tó dára jùlọ tí tí ó fi máa dàgbà dáadáa. Ẹ wọn kóngò àti oṣùwọn kún ní dọgbañndọgba. A kò làbọ ẹmí kan lẹrùn àyàfi iwọn agbára rẹ. Tí ẹ bá sọrọ, ẹ ẹ déédé, ibáà jẹ ibátan. Kí ẹ sì pé àdéhùn Allāhu. Iyẹn l'Ó pa láṣẹ fún yín nítorí kí ẹ lè lo irántí.

153. Àti pé dájúdájú èyí ni ọ̀nà Mi (tí ó jẹ ọ̀nà) tààrà. Nítorí náà, ẹ tẹlẹ e. Ẹ má ẹ tẹlẹ àwọn ojú ọ̀nà (míràn) nítorí kí ó má baà mu yín yapa ojú ọ̀nà (ẹ̀sin) Rẹ. Iyẹn l'Ó pa láṣẹ fún yín nítorí kí ẹ lè bẹ̀rù (Rẹ)."

154. Léyìn náà, A fún (Ànábì) Mūsā ní Tírà ní pípé pérépéré fún ẹni tí ó máa ẹ dáadáa. (Ó jẹ) àlàyé fún gbogbo ñhkan. (Ó tún jẹ) imọ̀nà àti ikẹ nítorí kí wọn lè ní igbàgbọ nínú ipadé Olúwa wọn.

155. Èyí ni Tírà ibùkún tí A sọkalẹ. Nítorí náà, ẹ tẹlẹ e. Kí ẹ sì bẹ̀rù (Allāhu) nítorí kí A lè kẹ yín.

مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَلَا تَفْقَهُوا تَفْسًا أَنَّى حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكَمُ وَصَلَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥٢﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكَمُ وَصَلَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٣﴾

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَلِكَمُ وَصَلَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٤﴾

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٥﴾

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾

156. Nítorí kí ẹ má ẹe wí pé:
“Ọwọ ijọ mejì tí ó ẹwájú wa ni
wọn sọ Tírà kalẹ fún. A sì jẹ
alàìnímọ nípa ẹkọ wọn.”

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنزِلَ الْكِتَابُ عَلَيَّ
ظَالِمِينَ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ
دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾

157. Tàbí kí ẹ má baà wí pé:
“Dájúdájú wọn ibá sọ Tírà kalẹ
fún wa ni, àwa ibá mọ̀nà jù wọn
lọ.” Èrí tó yanjú, imọ̀nà àti ikẹ
kúkú ti dé ba yín láti ọ̀dọ Olúwa
yín. Nítorí náà, ta ni ó ẹe àbòsí
ju ẹni tó pe àwọn āyah Allāhu
nírọ, tó tún gbúnrí kúrò nìbẹ? A
máa san àwọn tó n gbúnrí kúrò
nìbì àwọn āyah Wa ní (ẹsan)
iyà burúkú nítorí pé wọn n
gbúnrí (kúrò nìbẹ).

أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ
لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ
مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَظْلَمُ
مِمَّن كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا
سَتَجِرَى الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنَّا إِنَّا
سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

158. Ẹ́e wọn n retí n̄nkan
(mìiràn) bí kò ẹe pé kí àwọn
mọ̀lāika wá bá wọn tàbí kí
Olúwa ẹ wá bá wọn tàbí kí apá
kan àwọn àmì Olúwa ẹ wá bá
wọn? Ní ọ̀jọ tí apá kan àwọn
àmì Olúwa ẹ wá wá bá wọn,
ìgbàgbọ (tí) ẹmí kan kò tí ì
gbàgbọ tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀ tàbí iṣẹ rere (tí)
ẹmí kan kò tí ì fi ìgbàgbọ rẹ ẹe
(tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀) kò níí ẹe é ní àn̄fààní
(lásìkò náà). Sọ pé: “È máa retí,
dájúdájú Àwa náà n retí (Ọ̀jọ
náà).

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ
أَوْ يَأْتِي رَبُّكَ أَوْ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ
رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا
يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ ءَامَنَتْ
مِن قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ
انظُرُوا إِنَّا مُنظُرُونَ ﴿١٥٨﴾

159. Dájúdájú àwọn tó ya èsìn wọn sí ọ̀tò̀tò̀, tí wọn sì di iḵo-iḵo, iwọ̀ kò ní n̄nkan kan ẹ̀pẹ̀ pẹ̀lú wọn. Ọ̀rọ̀ wọn sì n̄ bẹ̀ ní ọ̀dò̀ Allāhu. Lẹ̀yìn náà, Ó máa fún wọn ní iró ohun tí wọn n̄ ẹ̀ níṣẹ̀.

إِنَّ الَّذِينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

160. Ẹnikẹni tó bá mú iṣẹ́ dáadáa wá, (ẹsan) mẹwáá irú rẹ l’ó máa wà fún un. Ẹnikẹni tó bá sì mú iṣẹ́ aburú wa, A ò níí san án ní ẹsan àyàfi irú rẹ. A ò sì níí ẓàbòsí sí wọn.

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرٌ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

161. Sọ pé: “Dájúdájú Olúwa mi ti fi ọ̀nà taàrà (‘Islām) mọ̀ mí, èsìn tó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀, èsìn (Ànábì) ‘Ibrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-èsìn, kò sì sí nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ.”

قُلْ إِنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِثْلَ آبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾

162. Sọ pé: “Dájúdájú ìrun mi, ẹran(pípa) mi, iṣẹ̀mí ayé mi àti ikú mi n̄ jẹ̀ ti Allāhu, Olúwa gbogbo ẹ̀dá.

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾

163. Kò sí akẹgbẹ́ fún Un. Iyẹn ni wọn pa láṣẹ́ fún mi. Èmi sì ni ẹni-àkókó àwọn mùsùlùmí (ní àsìkò tẹ̀mì).”¹

لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾

164. Sọ pé: “Ṣé èmi yóò tún wá olúwa kan yàtò sí Allāhu ni, nígbà tí ó jẹ̀ pé Ọ̀un ni Olúwa gbogbo n̄nkan. Ẹmí kan kò sì níí ẹ̀ ẹ̀ kan àfi fún ẹ̀mí ara rẹ. Ẹlẹ̀rù-ẹ̀ṣẹ̀ kan kò sì níí ru ẹ̀ṣẹ̀

قُلْ أَعْبُدُ اللَّهََ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيَّهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ

¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Ani'ām; 6:14.

ẹlòmíràn. Lẹyìn náà, ọdò
Olúwa yín ni ibùpadàsí yín. Ó sì
máa fún yín ní iró ohun tí ẹ ní
yapa ẹnu sí.”

165. Òun ni Ẹni tí Ó ẹe yín ní
àrólé lóri ilẹ̀. Ó sì fi àwọn ipò
gbe yín ga ju ara yín lọ nítorí kí
Ó lè dan yín wò nínú ohun tí Ó
fún yín. Dájúdájú Olúwa ẹẹ ni
Olùyára níbi iyà. Dájúdájú Òun
sì ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ-ọrun.”

إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٥﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ خَلْقَ الْأَرْضِ
وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ
لِّيَبْلُوكُمْ فِي مَا آتَاكُمُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ
الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

Suuratul-A'raaf الأعراف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām mīm sōd. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹¹

2. Tírà kan tí A sòkalè fún ọ (niyi). Nítorí nàà, wàhàlà (iyèméji) kan kò gbòdò sí nínú ọkàn rẹ lórí rẹ láti fi ẹ ikilò àti ìràntí fún àwọn onígbagbó òdodo.

3. Ẹ tẹlẹ ohun tí wọn sòkalè fún yín láti ọdò Olúwa yín. Kí ẹ sì má ẹ tẹlẹ àwọn wòlílí¹ (èṣù àti òrìṣà) lẹyìn Rẹ. Díẹ l'ẹ n ló nínú ìràntí.¹¹

المص ﴿١﴾

كَتَبْنَا أَنْزِلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُن فِي
صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذَكَرَى
لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١﴾

اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ
وَلَا تَتَّبِعُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَّا
تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọrò sūrah al Bakorah; 2:1.

¹¹ 1. Wòlílí tùmọ sí alásùn-únmọ, aláfẹyintì, ọrẹ àti aláàbò. Ohun tí àyah yíí n sọ ni pé, kí á tẹlẹ ohun tí Allāhu sòkalè. Ohun tí Allāhu sòkalè sù ni pé, ẹ tẹlẹ Allāhu, ẹ tẹlẹ Ọjísẹ Rẹ - kí iké àti ọlà Allāhu máa bá a -. Èèwọ si ni kí á tẹlẹ ẹnìkẹni tí ó máa mú wa yapa sí àṣẹ Allāhu àti àṣẹ Ọjísẹ Rẹ. Ní ọpọ igbà sù ni pé, “wòlílí” ni àwọn olùṣinà aṣinilónà máa n pe ara wọn. Ídí niyí tí “wòlílí” fi jẹyọ nínú àyah yíí. Gbogbo ayé si pín sí oríṣi wòlílí méjì. Wòlílí Ọlọhun àti wòlílí Èṣù. Wòlílí Ọlọhun ni ẹnì Ọlọhun, alásùn-únmọ Ọlọhun, ọrẹ Ọlọhun. Wòlílí Èṣù ni ẹnì Èṣù, alásùn-únmọ Èṣù, ọrẹ Èṣù. Àyah nípa àwọn wòlílí Ọlọhun ni sūrah al-'Anfāl; 8:34 àti sūrah Yūnus; 10:62 - 64. Àyah nípa àwọn wòlílí Èṣù ni àyah tí á n toṣẹ rẹ lówọ yíí, àti sūrah Şūrō; 42:6 àti sūrah an-Nisā'; 4:76. Bí a bá lọ ka gbogbo àwọn àyah wònyẹn, a oò rí i pé, ẹnì kan kò lè jẹ wòlílí Ọlọhun àfi mùsùlùmí onígbagbó ọdodo. Ẹni kan kò sì lè jẹ wòlílí Èṣù àfi onibid'ah, kẹfèrì àti ọṣẹbọ. Kiyè sí i, pípe ẹnì kan ní “wòlílí Ọlọhun” nínú ilàna àwọn onisúfí jẹ ọnà kan pàtàkì láti sọ onítòún di “wòlílí Èṣù” nítorí pé, àwọn wòlílí onisúfí máa n sọra wọn di àwọn Èṣù àti Tōgūt fún àwọn murídf wọn ni. Ídí si niyí tí wòlílí onisúfí fi máa n fi àwọn bid'ah lólẹ.

4. Mèlòò mèlòò nínú àwọn ilú tí A ti paré! Iyà Wa dé bá wọn ní òrùn tàbí nígbà tí wọn ní sun oorun òsán lówó.

5. Igbe ẹnu wọn kò jẹ kiní kan nígbà tí iyà Wa dé bá wọn ju pé wọn wí pé: “Dájúdájú àwa jẹ alábòsí.”

6. Nítorí nàà, dájúdájú A òò bi àwọn tí A ránṣẹ sí léèrè (nípa ijépè). Dájúdájú A ó sì bi àwọn Òjísẹ léèrè (nípa ijísẹ).

7. Dájúdájú A òò ròyìn (iṣẹ ọwọ wọn) fún wọn pèlú ìmò. Àwa kò ṣàì wà pèlú wọn (pèlú ìmò)¹.

8. Òdodo ni òṣùwọn Ọjọ yẹn. Nítorí nàà, ẹnikéni tí àwọn òṣùwọn (iṣẹ rere) rẹ bá tẹ wọn; àwọn wọnyẹn, àwọn ni olùjèrè.

9. Ẹnikéni tí àwọn òṣùwọn (iṣẹ rere) rẹ bá fúyẹ, àwọn wọnyẹn ni àwọn tó ṣ'ẹmí ara wọn lófò nítorí pé wọn ní ṣàbòsí sí àwọn àyah Wa.

10. Dájúdájú A fún yín ní ipò àti ibùgbé lórí ilẹ. A sì ṣe ònà ijẹ-ìmu fún yín lórí rẹ. Diẹ ni ọpẹ tí ẹ ní dá.

وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَبَجَاءَهَا
بُاسًا بَيِّنًا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ﴿١﴾

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بُاسًا إِلَّا
أَن قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢﴾

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ
وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣﴾

فَلَنَقْصِصَ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا
عَائِبِينَ ﴿٤﴾

وَالْوَرُونَ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ
مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا
يَظْلِمُونَ ﴿٦﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا
لَكُمْ فِيهَا مَعَالِيشٌ قَلِيلًا مَّا
تَشْكُرُونَ ﴿٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, A ní ìmò sí Igbésí ayé gbogbo wọn ní Ìkòṣẹ̀kan wọn. Kí í ṣe pé Allāhu dijo wà pèlú wọn nílé ayé. E wo Itosẹ̀-òrò sūrah al-Mujādilah 58:7.

11. Dájúdájú A da yín, lèyìn náà A ya àwòrán yín, lèyìn náà A sọ fún àwọn mọlāika pé: “È forí kanlẹ kí Ādam.” Wọn sì forí kanlẹ kí i àfi 'Iblīs, tí kò sí nínú àwọn olùforíkanlẹ.

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَكِئَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِّنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾

12. (Allāhu) sọ pé: “Kí ni ó kọ fún ọ láti forí kanlẹ kí i nígbà tí Mo pa á láṣẹ fún ọ.” (Èṣù) wí pé: “Èmi lóore jù ú lọ; O dá èmi láti ara iná, O sì dá òun láti inú ẹrẹ.”

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ ۗ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ ﴿١٢﴾

13. (Allāhu) sọ pé: “Sòkalẹ kúrò níbí nítorí pé kò lẹtọ́ fún ọ láti ṣẹgbéraga níbí. Nítorí náà, jáde dájúdájú iwọ ń bẹ nínú àwọn ẹni yeperẹ.”

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾

14. (Èṣù) wí pé: “Lọ mi lára tí tí di ọjọ tí wọn yóò gbé àwọn èniyàn dide.”

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾

15. (Allāhu) sọ pé: “Dájúdájú iwọ ń bẹ nínú àwọn tí A òò lọ lára.”

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾

16. (Èṣù) wí pé: “Fún wí pé O ti fi mí sínú anù, èmi yóò jókòó dè wọn ní ọ̀nà tààrà Rẹ.”

قَالَ فِيمَا آغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾

17. Lèyìn náà, dájúdájú èmi yóò wá bá wọn láti iwájú wọn, láti èyìn wọn, láti ọ̀tún wọn àti òsì wọn. Iwọ kò sì ní rí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ní olùdúpẹ (fún Ọ).”

ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِّنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَنِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾

18. (Allāhu) sọ pé: “Jáde kúrò níbí (kí o sì di) aláábùkù, ẹni-àlédànù. Dájúdájú ẹnikéni tó bá tẹ̀lẹ̀ ọ nínú wọn, dájúdájú Èmi yòò fi gbogbo yín kún inú iná Jahanamọ.”

19. Ādam, kí iwọ àti iyàwó ẹ máa gbé nínú Ogbà Ìdẹ̀ra. Nítórí náà, ẹ máa ẹ níbíkíbi tí ẹ bá fé. Kí ẹ sì má ẹ súnmọ igi yìí nítórí kí ẹ má baà wà nínú àwọn aláábòsì.

20. Èṣù sì kó ròyíròyí bá àwọn méjèèjì nítórí kí ó lè fi ohun tí A fi pamọ nínú ìhòhò ara wọn hàn wọn. Ó sì wí pé: “Olúwa ẹyin méjèèjì kò kọ igi yìí fún yín bí kò ẹ pé kí ẹyin méjèèjì má baà di mọlāika tàbí kí ẹyin méjèèjì má baà di olùṣegbére.”

21. Ó sì búra fún àwọn méjèèjì pé: “Dájúdájú ẹmí wà nínú àwọn onímọ̀ràn fún ẹyin méjèèjì.”

22. Ó sì fi ẹ̀tàn mú àwọn méjèèjì balẹ̀ (kúrò níbi ìtẹ̀lẹ̀ àṣẹ síbi iyapa àṣẹ). Nígbà tí àwọn méjèèjì tọ igi náà wò, ìhòhò àwọn méjèèjì hàn síra wọn. Wọn bá bèrẹ̀ sí fi àwọn ewé Ogbà Ìdẹ̀ra bora wọn. Olúwa àwọn méjèèjì sì pè wọn pé: “Njẹ̀ Èmi kò ti kọ igi náà fún ẹyin méjèèjì? (Ṣé) Èmi kò sì ti sọ fún ẹyin

قَالَ أَخْرَجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَّدْحُورًا
لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ
مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾

وَيَتَادَمُّ أَسْكُنُ أَنْتَ وَرَوْجِكَ الْجَنَّةَ
فَكَلَّا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا
هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

فَوَسَّوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا
وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءِئِهِمَا وَقَالَ مَا
نَهَلَكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ
إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ
الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِينٌ
النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾

فَدَلَّهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ
بَدَتْ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ
عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا
رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَمَا الشَّجَرَةِ
وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ
مُبِينٌ ﴿٢٢﴾

méjèèjì pé òtá pónńbélé ni Èşù jẹ fún yín?”

23. Àwọn méjèèjì sọ pé: “Olúwa wa, a ti şàbòsí sí èmí wa. Tí O ò bá forijìn wá, kí O sì kẹ wa, dájúdájú a máa wà nínú àwọn ẹnì òfò.” ¹

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

¹ 1. Láti āyah 19 sí 24 nínú sūrah yíí, Allāhu - tó ga jùlò - sọ nípa ìşèlẹ̀ tó şelẹ̀ sí bàbá ñlá wa Ànábì Ādam - kí òlà Allāhu máa bá a - àti iyá ñlá wa, Hawā' - kí Allāhu yónú sí i - nípa bí àwọn méjèèjì şe je ẹ̀so igi tí Allāhu kọ̀ fún wọn láti je. Ó tún wà nínú sūrah al-Baqorah; 2:35 - 39 àti sūrah Tōhā; 20:120 - 123. Ìşèlẹ̀ nàà jẹ̀ òkan nínú àwọn okúnfà ìşìnà fún gbogbo àwọn nasōrṑ pátápátá tó bẹ̀ẹ̀ gé tí ìgbàgbọ̀ wọn fi forí sánpón láti ìpilẹ̀. Allāhu - tó ga jùlò - kò kúkú şàdédé pé àwọn nasōrṑ ní oluşìnà nínú sūrah al-Fātihah, Allāhu kò sì şàdédé kọ̀ fún àwa mùsùlùmí láti mú wọn ní òrẹ̀, tí kì í bá şe pé ìgbàgbọ̀ wọn dúró sórí àwọn ìşìnà gbañkọ̀gbañkọ̀ méje kan. Ìkíní: àwọn nasōrṑ di oluşìnà bẹ̀rẹ̀ láti ara síso pé gbogbo àwọn omo Ànábì Ādam jogún ègún èşẹ̀ ẹ̀so tí Ànábì Ādam je láti ojú ibí ẹnì kọ̀ọkan wọn. Ìkeji: àwọn nasōrṑ di oluşìnà nípa bí wọn şe gbàgbọ̀ pé wọn kan Ànábì 'Īsā omo Mořyam - kí òlà Allāhu máa bá a - mọ̀ igi àgbélébùú. Allāhu - tó ga jùlò - sì sọ pé “wọn kò pa á, wọn kò sì kàn án mọ̀ àgbélébùú...” ní ìbámu sí sūrah an-Nisā'; 4:157 - 158. Ìkẹta; àwọn nasōrṑ di oluşìnà nípa bí wọn şe gbàgbọ̀ pé ìgbàlà wà nínú èjẹ̀ Ànábì 'Īsā omo Mořyam - kí òlà Allāhu máa bá a - lórí igi àgbélébùú àti pé ó fi èjẹ̀ rẹ̀ şe ìràpadà fún àwọn àrómọ̀dọ̀mọ̀ Ànábì Ādam tí wón di ełeşẹ̀ nípasẹ̀ ègún èşẹ̀ ẹ̀so tí òun àti iyáwó rẹ̀ je, gégé bí wón tún şe gbàgbọ̀ pé èjẹ̀ Ànábì 'Īsā omo Mořyam - kí òlà Allāhu máa bá a - lórí igi àgbélébùú ti pa àwọn èşẹ̀ mìlíràn rẹ̀ fún gbogbo àwọn tó gbàgbọ̀ nínú Ànábì 'Īsā. Allāhu sì sọ pé ełerú-èşẹ̀ kan kò ní ru ẹ̀rú-èşẹ̀ ełomìlíràn mọ̀ tìrẹ̀ ní ìbámu sí sūrah Fātir; 35:18. Ìkẹrin; àwọn nasōrṑ di oluşìnà nípa bí wón şe sọ Ànábì 'Īsā omo Mořyam àti iyá rẹ̀ di ołọhun tí wón n jòsìn fún nítorí pé, wón gbàgbọ̀ pé ìkíní kejì wón nikan ni kò ní ègún èşẹ̀ ẹ̀so jíje lórùn àti pé wón tún gbàgbọ̀ pé, ìkíní kejì wón ni kò dá èşẹ̀ mìlíràn rí. Allāhu sì sọ pé kò sí ołọhun kan tí a gbòdọ̀ jòsìn fún ní ònà òdodo àyàfi Òun. Ìkarùn-ún; àwọn nasōrṑ di oluşìnà nípa bí wón şe sọ 'Īsā omo Mořyam - kí òlà Allāhu máa bá a - di omo Ołọhun. Allāhu sì sọ pé Òun kò bímọ̀, Òun kò sì fi ẹnì kan kan şomọ̀. Ìkẹfà: àwọn nasōrṑ di oluşìnà nípa bí wón şe n şe èyámèyà láààrin àwọn Ànábì Ołọhun àti àwọn Òjìşẹ̀ Rẹ̀ tó bẹ̀ẹ̀ gé tí wón fi şàì gbàgbọ̀ nínú Ànábì wa Muhammad - kí ìké àti òlà Allāhu máa bá gbogbo wọn -, tí wón sì ní fi ẹnu àbùkù tó lágbára kàn òun pèlù = = àwọn Ànábì àti Òjìşẹ̀ mìlíràn tí Allāhu rán níşẹ̀ sáyé. Allāhu - tó ga jùlò - sì sọ pé àwọn tó n şeyámèyà láààrin àwọn Ànábì àti Òjìşẹ̀ ni ojúlówó aláìgbàgbọ̀ ní ìbámu sí sūrah an-Nisā'; 4:150 - 152. Ìkeje: àwọn nasōrṑ di oluşìnà nípasẹ̀ bí wón şe n tọ̀wọ̀bo tíra tí Allāhu fún Ànábì Mūsā - kí òlà Allāhu máa bá a - àti tíra tí Allāhu fún Ànábì 'Īsā omo Mořyam - kí òlà Allāhu máa bá a - lójú, tó bẹ̀ẹ̀ gé tí oríşíríşì tíra méjèèjì nàà fi pọ̀ lórí ìgbá, tí wón kò sì

yé yí wọn padà sí ifé-inú wọn lórúko "àtúnṣe" látigbàdégbà. Allāhu sì sọ pé ègbé ni fún àwọn tó n fi ọwọ ara wọn kọ tirá léyìn nàà tí wọn n wí pé, ó wá láti ọdọ Qlōhun, ní ibámu sí sūrah āl-'Imrōn; 3:78. Wàyí nipa iṣinà àwọn nasōrō lórí èso tí Ànábì Ādam àti Hawā' jẹ, kókó méfá wònyí ni ọdodo nipa iṣèlẹ nàà. Kókó kiíni: Bàbá nílá wa Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - àti iyá nílá wa, Hawā' - kí Allāhu yónú sí i - jẹ èso igi nàà. Jíjẹ rẹ sì jẹ èṣẹ lórùn àwọn méjèèji nikan, kò sí èṣẹ èso jíjẹ lórùn àwọn ọmọ wọn kan kan. Kókó kejì: Àwọn méjèèji tọrọ àforíjìn lórí àṣiṣe nàà, Allāhu sì foríjìn àwọn méjèèji. Èyí wà ní ibámu sí sūrah al-Bakōrah; 2:37 àti sūrah al-'A'rōf; 7:19 - 23. Kókó kẹta: Allāhu ti foríjìn àwọn méjèèji pátápátá ṣíwájú kí àwọn méjèèji tó ṣòkalẹ sórí ilẹ ayé ní ibámu sí sūrah Tōhā; 20:120 - 123. Kókó kẹrin: Ísòkalẹ àwọn méjèèji sórí ilẹ ayé yí wá sí imúṣe nípasẹ àṣotélé Allāhu pé Òun fẹ dá àrólé kan sórí ilẹ ayé, kí í ṣe sínú Ọgbà Idẹra ní ibámu sí sūrah al-Bakōrah; 2:30. Kókó karùn-ún: Kò sí ẹnì kan kan tó jogún ègún èṣẹ èso jíjẹ nàà láti ara àwọn méjèèji nítórí pé, Allāhu ti foríjìn àwọn méjèèji pátápátá. Kókó kẹfà: Àdámọ tí Allāhu dámọ iṣẹdà Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - nikan ṣoṣo ni àwọn ọmọ rẹ jogún pèlú iṣèlẹ nàà nítórí pé, Allāhu ti fi àdámọ itèlẹ-àṣe àti iyapa àṣe sínú iṣẹdà wa láti ara Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Àdámọ méjèèji nàà sì ti wá lára Ànábì Ādam láti ojú iṣẹdà rẹ àti ṣíwájú ojú tí ó jẹ èso. Nítórí nàà, tí a bá tẹlẹ àṣe Allāhu, a fi jo Ànábì Ādam ni - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Tí a bá yapa àṣe Allāhu, a fi jo Ànábì Ādam ni - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Tí a bá ronú piwàdà sódọ Allāhu léyìn iyapa àṣe Rẹ, tí a sì tọrọ àforíjìn lódọ Rẹ, a fi jo Ànábì Ādam ni - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Tí a bá lo ikápá tí Allāhu fún wa láti lè tẹlẹ àṣe Rẹ, a fi jo Ànábì Ādam ni - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Tí a bá sì lo ikápá tí Allāhu fún wa láti tẹlẹ ifé-inú wa, a fi jo Ànábì Ādam ni - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Àmọ tí a bá kùnà láti ronú piwàdà lórí iyapa àṣe Allāhu, tí a ò sì tọrọ àforíjìn lódọ Allāhu, kí í ṣe Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - l'a fi jo. Nítórí nàà, iyàtò wá láààrin síso pé a jogún ègún èṣẹ èso láti ara Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - àti síso pé a jogún àwọn àdámọ iyapa àṣe àti itọrọ-àforíjìn láti ara Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Ní ti jíjẹ ogún ègún èṣẹ èso tí Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - jẹ, iye n fí fi dídí ẹrú èṣẹ ẹlẹṣẹ ru ẹlòmíràn rinlẹ. Àbòsì nílá sì niyeṅ. Allāhu kí í sì ṣe Ọba alábòsì. Ní ti jíjẹ ogún àdámọ iyapa àṣe àti itọrọ-àforíjìn láti ara Ànábì Ādam, iye n fí fi dídí ẹrú èṣẹ ru ẹlẹṣẹ lórùn. Déédé àti dọgba sì niyeṅ. Allāhu sì ni Ọba Onídéédé. Síwájú sí i, lára ohun tó n ṣáfí hàn iṣinà àwọn nasōrō lórí èso tí Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - jẹ, tí wọn sì sọ gbogbo ọmọ rẹ di ẹlẹṣẹ èso nípasẹ rẹ, ohun ni pé: Àwọn ijo tí Allāhu parẹ ṣíwájú Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a -, ṣé nítórí èṣẹ èso tí Ādam àti iyàwò rẹ jẹ ni tàbí nítórí èṣẹ miíràn tí àwọn èniyàn wònyen dá lẹṣẹ? Allāhu kò pa ijo kan run rí bí kò ṣe nítórí èṣẹ ọwọ wọn. Bákan nàà, àwọn ọmọ wẹwẹrẹ tí kò l bálágá, kò sí èṣẹ kan kan lórùn wọn tífi wọn fi máa bálágá. Èṣẹ tí wọn bá dá nígbà nàà nikan ni èṣẹ tí ó máa wá lórùn wọn. Nítórí nàà, kò sí ègún kan kan lórí àwọn ọmọ Ànábì Ādam nípasẹ èṣẹ èso tí Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - jẹ. Bákan nàà, kò sí ẹnì tí kò dá èṣẹ tara tirẹ rí nínú gbogbo àwọn Ànábì àti àwọn Ọjìṣẹ Qlōhun, kódà tó fi mó Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - nítórí pé, ọmọ èniyàn ni, kí í ṣe ọmọ Qlōhun. Àrọmọdómọ Ànábì Ādam ni 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a -, kò ṣàl jogún àwọn

24. (Allāhu) sọ pé: “È sòkalè, òtá ní apá kan yín fún apá kan. Ibùgbé àti ñhkan igbádùn sì n bẹ fún yín ní orí ilẹ̀ fún igbà (dífẹ).”

قَالَ أَهَيُّوْا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ
وَأَنتُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرُّوْنَ وَمَتَعَ إِلَى

حِينَ

25. (Allāhu) sọ pé: “Lóri ilẹ̀ ni èyin yóò ti máa şemí, lóri rẹ̀ ni èyin yóò máa kú sí, A ó sì mu yín jáde láti inú rẹ̀.”

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوْتُونَ وَمِنْهَا
تُخْرَجُونَ

26. Ọmọ (Ànábì) Ādam, dájúdájú A ti sọ aşọ kalè fún yín, tí ó máa bo ihòhò yín àti ohun àmúşọrọ̀. Aşọ ibèrù Allāhu, iyẹn l’ó sì lóore jùlọ. Iyẹn wà nínú àwọ̀n àmì Allāhu nítorí kí wọ̀n lè lo írántí.

يَتَّبِعِيْ عَادَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا
يُؤَارِي سَوْءَ تِكُمْ وَرِيْشًا وَلِبَاسُ
التَّقْوَى ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ عَائِيْتِ
اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ

27. Ọmọ (Ànábì) Ādam, ẹ̀ má şe jẹ́ kí Èşù kó ifòòrò ba yín gégẹ̀ bí ó şe yọ̀ àwọ̀n òbí yín méjèèjì jáde kúrò nínú Ọgbà Ìdẹ̀ra. Ó gba aşọ kúrò lára àwọ̀n méjèèjì nítorí kí ó lè fi ihòhò wọ̀n hàn

يَتَّبِعِيْ عَادَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ
كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ
عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْءَ تِهِمَا

àdámọ̀ lára Ànábì Ādam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé al-Kur’ān kò sí fún kíkà èşẹ̀ sí àwọ̀n Ànábì àti àwọ̀n Ọ̀jísẹ̀ lórùn - şebí ẹnì èşà jùlọ̀ ni gboḡbo wọ̀n, - ọ̀wọ̀ ohun tí Allāhu bá sọ̀ fún wa nípa wọ̀n nikan l’ó kúkú kàn wá jùlọ̀ nínú ọ̀rọ̀ wọ̀n. Tí a ò bá rí èşẹ̀ kan kan nípa ti Ànábì ‘Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a – kà nínú al-Kur’ān, kò túmọ̀ sí pé ọ̀un náà kò dá èşẹ̀ kan kan rí. Şebí a ò rí èşẹ̀ kan kan kà nínú al-Kur’ān nípa àwọ̀n Ànábì miíràn, gégẹ̀ bí Ànábì Lūt, Ànábì Sōiḡih, Ànábì Şu’aeb, Ànábì Ya’kūb, Ànábì ‘Ishāk, Ànábì ‘Ismo’ṭl, Ànábì Yahyā, Ànábì Yūşa’u àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ̀ (aleehim salām). Bákan náà, èyí kò túmọ̀ sí pé wọ̀n kò jogún àwọ̀n àdámọ̀ òkè wọ̀nyẹn lára Ànábì Ādam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -, bẹ̀ẹ̀ sì ni pé, àìrì èşẹ̀ kan kan kà nípa wọ̀n kò sọ̀ wọ̀n di olúwa àti olùgbàlà. Kíyè sí í, èdà Ọ̀lọ̀hun kúkú ni àwọ̀n mọ̀lā’ika, àmọ̀ kò sí àdámọ̀ èşẹ̀ didá nínú işèdà tiwọ̀n. Tòhun ti bẹ̀ẹ̀ náà, iyẹn kò sọ̀ ẹnìkẹ̀nì nínú wọ̀n di olúwa àti olùgbàlà, yálà mọ̀lā’ika Jibrīl, ẹnì tí àlájẹ̀ rẹ̀ n jẹ́ “Èmì Mímọ̀” tàbí mọ̀lā’ika miíràn. Nítorí náà, mọ̀lùtábùkù Ànábì Ādam ni ẹnì tí ó bá n sọ̀ pé àwa ọ̀mọ̀ rẹ̀ jogún ègún èşẹ̀ èso tó jẹ́ lára rẹ̀. Irú ẹnì náà kí í şọ̀mọ̀ rere. W-Allāhu ‘a’lam.

wọn. Dájúdájú ó ní ri yín; òun àti àwọn oṃo ogun rẹ (ní ri yín) ní àyè tí èyìn kò tí rí wọn. Dájúdájú Àwa fi Èṣù ẹ ọrẹ fún àwọn tí kò gbàgbọ.

28. Nígbà tí wọn bá ẹ ibàjẹ kan, wọn á wí pé: “A bá àwọn bàbá wa lórí rẹ ni. Allāhu l’Ó sì pa á láṣẹ fún wa.” Sọ pé: “Dájúdájú Allāhu kì í p’àṣẹ ibàjẹ. Ẹ ẹ fẹ ṣàfiti ohun tí ẹ ò nímọ nípa rẹ sọdò Allāhu ni?”

29. Sọ pé: “Olúwa mi p’àṣẹ ṣíṣe déédé. Kí ẹ sì dojú yín kọ (Allāhu) ní gbogbo mọsálásí. Ẹ pè É lénì tí yòò máa fi àfọmọ-ọkàn (àníyàn mímọ) ẹ ẹsìn fún Un.¹ Gégé bí Ó ẹ da yín (tí ẹ fi di aláàyè), ẹ máa padà (di aláàyè lẹyìn ikú yín).”¹

30. Apá kan ni Ó fi mọ̀nà, apa kan si ni iṣinà kò lé lórí. (Nítorí pé) dájúdájú wọn mú àwọn ẹ̀sù ní aláfẹ̀yìntí lẹ̀yìn Allāhu. Wọn sì ní lérò pé dájúdájú àwọn ni olùmọ̀nà.

إِنَّهُ يَرَلَكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرُونَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾

وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

¹ 1. Fífi àfọmọ-ọkàn (àníyàn mímọ) ẹ ẹsìn fún Allāhu ni sísin Allāhu, jįjọsìn fún Allāhu láti fi wá ojú rere Rẹ nikan ọso, tí kò sì nífi fi ọ̀nà kan kan rọpọ mọ ẹ̀bọ ẹ̀ṣe (şirk), şekárimí (riyā`) àti işọ̀beşẹ̀lu (nifāk).

31. Ọmọ (Ànábì) Ādam, ẹ wọ (aṣọ) ọṣọ yín nígbàkígba tí ẹ bá n lọ sí mọsálásí. Ẹ je, ẹ mu, kí ẹ sì má yàpà. Dájúdájú (Allāhu) kò nífẹẹ àwọn àpà.

32. Sọ pé: "Ta l'ó ẹ ọṣọ Allāhu, tí Ó mú jáde fún àwọn ẹrúsin Rẹ àti àwọn ñńkan dáadáa nínú arisíkí ní èwọ?" Sọ pé: "Ó wà fún àwọn tó gbàgbọ́ lódodo nínú iṣẹ̀mí ayé. Tiwọn nìkan sì ni l'Ọjọ Àjínde." Báyan ni A ẹ n ṣàlàyè àwọn āyah fún iḡo tó nímọ́."

33. Sọ pé: "Ohun tí Olúwa mi ẹ ní èwọ ni àwọn iwà ibàjẹ́ - èyí tó fojú hàn nínú rẹ́ àti èyí tó pamọ́ - , iwà ẹ̀ṣẹ́, ọ̀tẹ́ ṣiṣe láì létọ̀tọ̀, bíbá Allāhu wá akegbẹ́ - èyí tí kò sọ ẹ̀rí kan kalẹ́ fún - àti ṣiṣe àfítì ohun tí ẹ̀ ò nímọ́ nípa rẹ́ sọdọ́ Allāhu."

34. Àkókò kan ti wà fún iḡo kọ̀ọ̀kan; nígbà tí àkókò wọn bá sí dé, wọn kò ní lè sún un ṣíwájú di àkókò kan, wọn kò sì ní lè fà á sẹ̀yìn.¹

35. Ọmọ (Ànábì) Ādam, nígbà tí àwọn Ọjìṣẹ́ nínú yín bá wá ba yín, tí wọn yòò máa ka àwọn āyah Mi fún yín, ẹnikẹni tí ó bá

*يَبَيْتِيٰ ءَادَمَ خُدُوْا زَيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا وَلَا تُسْرِفُوْا اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ ﴿٣١﴾

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زَيْنَةَ اللّٰهِ الَّتِي اُحْرَجَ لِعِبَادَتِهٖۤ وَاَلطَّيِّبَتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۗ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٢﴾

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِنَّمَ وَالْبَغْيِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوْا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهٖ سُلْطٰنًا وَاَنْ تَقُوْلُوْا عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٣﴾

وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ ۗ فَاِذَا جَآءَ اَجْلُهُمْ لَا يَسْتَاخِرُوْنَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿٣٤﴾

يَبَيْتِيٰ ءَادَمَ اِنَّمَا يٰتِيْتَكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّوْنَ عَلَیْكُمْ ءَايٰتِيۤ فَمَنْ اَنْتَفٰى

¹ 1. Iyen ni pé, ẹ̀bẹ́ àti àdúà kan láti ọ̀dọ́ ẹ̀dà kò lè sún un ṣíwájú mọ́ ní ọ̀jọ́ tí ó bá ṣẹ̀lẹ́, ikánjú kan láti ọ̀dọ́ ẹ̀dà kò sì lè mú un ṣẹ̀lẹ́ ṣíwájú ọ̀jọ́ tí Allāhu fi sí.

bèrù (Mi), tí ó sì sàtúnṣe, kò ní sí ibèrù kan fún wọn, wọn kò sì níí banújé.

36. Àwọn tó bá sì pe àwọn āyah Wa níró, tí wọn sì ṣẹgbéraga sí i, àwọn wònyẹn ni èrò inú Iná. Olùṣẹgbére ni wọn nínú rẹ.

37. Nítorí náà, ta l'ó ṣàbòsí ju ẹni tó dá àdápá irọ̀ mọ̀ Allāhu tàbí tó pe àwọn āyah Rẹ̀ ní irọ̀? Ìpín àwọn wònyẹn nínú kádàrá yóò máa tẹ̀ wọn lówọ̀ tífí di ìgbà tí àwọn Òjìṣẹ̀ Wa yóò wá bá wọn, tí wọn yóò gba ẹ̀mí wọn. Wọn yó sì sọ pé: “Níbo ni àwọn n̄nkan tí ẹ̀yin n̄ pè lẹ̀yìn Allāhu wà?” Wọn yóò wí pé: “Wọn ti di òfò mọ̀ wa lówọ̀.” Wọn sì jẹ́rìí léra wọn lóri pé dájúdájú àwọn jẹ̀ aláìgbàgbọ̀.”

38. (Allāhu) sọ pé: “È wolé ti àwọn ijo tó ti ré kojá lo ṣíwájú yín nínú àwọn àlùjànnú àti ènìyàn (tí wọn ti wà) nínú Iná.” Ìgbàkígbà tí ijo kan bá wọ̀ (inú Iná), wọn yóò máa ṣẹ́bí fún àwọn ijo (irú) rẹ̀ (tó ti wà níbẹ̀ ṣíwájú wọn), tífí di ìgbà tí gbogbo wọn yóò fi pàdé ara wọn nínú Iná. (Ìgbà yíí ni) àwọn ẹ̀ni ikéyìn wọn yóò wí fún àwọn ẹ̀ni ìṣáájú wọn pé: “Olúwa wa, àwọn wònyí ni wọn sì wá lónà. Nítorí náà, fún wọn ni àdìpèlẹ̀ ìyà nínú

وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٦﴾

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۗ أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُم مِّنَ الْكَتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوا أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿٣٧﴾

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُم مِّنَ الْجِنِّ وَالإِنسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّىٰ إِذَا آدَارُكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَيْنَاهُمْ لِأَوْلئِهِمْ رَبَّنَا هَٰؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتَيْنَاهُمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِن لَّا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

Iná.” (Allāhu) sọ pé: “Ìkòḍkan (yín) l’ó ní àdìpèlẹ̀ iyà, sùgbón èyin kò mò.”

39. Àwọn ẹ̀ni àkókó wọn yó sí wí fún àwọn ẹ̀ni ikéyìn wọn pé: “Kò sí àjùlọ kan fún yín lórí wa. Nítorí náà, ẹ̀ tọ̀ Iyà wò nítorí ohun tí ẹ̀ ní ẹ̀ san níṣé.”

40. Dájúdájú àwọn tó pe àwọn āyah Wa ní irọ̀, tí wọn sì sẹ̀gbéraga sí i, wọn kò níí sí àwọn ilẹ̀kùn sánmọ̀ fún wọn, wọn kò sì níí wọ inú Ogbà Ìdẹ̀ra àfi tí rākúnmí bá lẹ̀ wọ inú ihò Ìdì abéré. Báyan ni A ẹ̀ san ní ẹ̀ san àwọn ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ ní ẹ̀ san.

41. Itẹ̀ wà fún wọn nínú iná Jahanamọ̀. Èbìbò iná sì wà fún wọn ní òkè wọn. Báyan ni A ẹ̀ san ní ẹ̀ san àwọn alá̀bòsì ní ẹ̀ san.

42. Àwọn tó sì gbàgbọ̀ lódodo, tí wọn sì ẹ̀ àwọn iṣẹ̀ rere - A kò là̀bọ̀ ẹ̀mí kan lórùn àfi iwọn agbára rẹ̀ - àwọn wọnyẹn ni èrò inú Ogbà Ìdẹ̀ra. Olùṣẹ̀gbére ni wọn nínú rẹ̀.

43. A ó sì mú inúnibíni kúrò nínú ọ̀kàn wọn. Àwọn odò yó sì máa ṣà̀n ní isàlẹ̀ wọn. Wọn yóò sọ pé: “Gbogbo ẹ̀yin ní jẹ̀ ti Allāhu,¹ Ẹ̀ni tí Ó fi wá mọ̀nà yí. Àwa ibá tí mọ̀nà, tí kì í bá ẹ̀ san pé Allāhu tọ̀ wa sí ọ̀nà. Dájúdájú àwọn Ọ̀jísẹ̀ Olúwa wa ti mú òdodo wá.” Wọn

وَقَالَتْ أُولَهُمْ لِأُخْرَاهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخَيْطِ طَّ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍ نَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ

si máa pè wọn pé: “Ìyẹn ni Ọgbà Ìdèra tí A jogún rẹ fún yín nitorí ohun tí ẹ ní ẹ̀ ẹ̀ níşẹ́.”²¹

جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢١﴾

44. Àwọn èrò inú Ọgbà Ìdèra yóò pe àwọn èrò inú Iná pé: “A tí rí ohun tí Olúwa wa ẹ̀ àdéhùn rẹ̀ fún wa ní òdodo. Njẹ̀ ẹ̀yìn náà rí ohun tí Olúwa yín ẹ̀ àdéhùn (rẹ̀ fún yín) ní òdodo?” Wọn yóò wí pé: “Bẹ̀ẹ̀ ní.” Olùpèpè kan yó sì pèpè láààrin wọn pé: “Kí ibi dandan Allāhu máa bẹ̀ lórí àwọn aláàbòsí.”

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَأَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٢٢﴾

45. (Àwọn ni) àwọn tó ní ẹ̀rẹ́ àwọn èniyàn kùrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu, wọn sì ní fẹ́ kó wọ. Àwọn sì ni aláìgbàgbọ̀ nínú Ọjọ̀ Ìkẹ́yìn.

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٢٣﴾

¹ Ẹ wo itọ̀sẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Fātihah;1:2. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنْ يُنْجِيَ أَحَدًا مِنْكُمْ عَمَلُهُ قَالُوا وَلَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَلَا أَنَا إِلَّا أَنْ يَتَّعَمِدَنِي اللَّهُ بِرَحْمَةٍ. Láti ọ̀dọ̀ bàbá Huraerah - kí Allāhu yọ̀nú sí i -, ó sọ pé, Ọjìşẹ́ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sọ pé, “Işẹ́ ẹ̀ni kan kan nínú yín kò lè là á (kò lè mú un rí igbàlà níbi Iná).” Wọn sọ pé, “Àti iwọ̀ náà, Ọjìşẹ́ Allāhu?” Ó sọ pé, “Àti ẹ̀mi náà àfi kí Allāhu fi àánú bò mí ní àşírí. (Bukōriy) Kiyè sí i, àwọn kan lèrò pé, hadīth yí tako àyah yí àti irú rẹ̀. Kòdà àwọn kan sọ pé, hadīth yí kò ní àlàáfíà. Àwọn kan wulẹ̀ sọ pé, “Nitorí irú hadīth yí ni àwọn kò fi gba àwọn hadīth wọlé.” Ní àkókọ̀ ná, kò sí itakora kan kan láààrin àyah àti hadīth yí. Àlàyé tí ó wà lórí rẹ̀ ni pé, kòdà kí ẹ̀dà sin Allāhu - tó ga jùlọ̀ - = fún gbogbo işemí ayé rẹ̀, ó gbọ̀dọ̀ mọ̀ dájú pé, kò lè mú Allāhu pèlú ipá láti gba işẹ́ náà. Gbígbà tí Allāhu bá gba işẹ́ ẹ̀dà nígbà náà kò jẹ́ kiní kan bí kò ẹ̀ ẹ̀ níşẹ́ Rẹ̀. Ẹ̀ni tí Allāhu bá şjìjú àánú Rẹ̀ wo lórí işẹ́ rẹ̀ ni işẹ́ rẹ̀ máa là á níbi iyà Iná. Ẹ̀ni tí Allāhu bá kọ̀ işẹ́ rẹ̀ lé lówọ̀, işẹ́ náà ti di işẹ́ ọ̀fọ̀. Ẹ̀dí niyí tí àwọn Ànábí fi máa ní tọ̀rọ̀ pé “Allāhu, gba á lówọ̀ wa”. Síwájú sí i, dípò kí àwọn èniyàn şora wọn, kí wọn sì jinnà tefetefe sí işẹ́ tí kò bá ọ̀fin ẹ̀sìn mu, àimọkan ara wọn tún ní tí wọn lọ̀ sibi pife hadīth tó ní àlàáfíà parí ní hadīth tí kò ní àlàáfíà. Níwọn igbà tí hadīth bá ti wà nínú Şohīhul-Bukōriy tàbí Şohīthu Muslim, ó gbọ̀dọ̀ ní àlàáfíà. Àgbọ́yé rẹ̀ nikan ló kù wá kù.

46. Gàgá¹ yóò wà láààrin èrò inú Ọgbà Ịdèrà àtì èrò inú Iná. Àwọn ènìyàn kan máa wà lórí ògiri gàgá náà,² wọn yó sì dá ẹnì kọ̀ọ̀kan (nínú ijọ méjèèjì) mò pẹ̀lú àmì wọn. Wọn yóò pe àwọn èrò inú Ọgbà Ịdèrà pé: “Kí àlàáfíà máa bẹ fún yín.” Àwọn ará orí gàgá kò ì wọ (inú) Ọgbà Ịdèrà, wọn sì ti ń jẹrankàn (rẹ, wọn ti ní ìrètí pé àwọn náà máa wọ inú rẹ).¹

47. Nígba tí wọn bá yíjú wọn sí ọ̀gangan àwọn èrò inú Iná, wọn yóò sọ pé: “Olúwa wa, má fi wá sọdọ̀ àwọn ijọ alábòsì.”

48. Àwọn ará orí ògiri gàgá yóò pe àwọn ènìyàn kan tí wọn mò wọn pẹ̀lú àmì wọn, wọn yó sì sọ pé: “Ohun tí ẹ kọ̀jọ nílẹ̀ ayé àtì ṣiṣe igbéraga yín sí igbàgbọ̀ òdodo kò rọ̀ yín lórò̀ mò (báyí).”

49. (Allāhu) yóò sọ fún èrò inú Iná pé: “Şé àwọn (èrò orí ògiri) wònyí ni ẹ̀yin ń búra pé Allāhu kò níí ş̣íjú àánú wò? (Nítorí náà, ẹ̀yin èrò orí ògiri) ẹ̀ wọ inú Ọgbà

وَيَبِيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ
يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَتِهِمْ وَنَادَوْا
أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيْكُمْ لَمْ
يَدْخُلُوْهَا وَهُمْ يَظْمَعُونَ ﴿٦٦﴾

*وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ
أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ
الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٧﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا
يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَتِهِمْ قَالُوا مَا أَغْنَى
عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ
تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٦٨﴾

أَهْتَوْا لَآءِ الَّذِينَ أَفْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ
بِرَحْمَةٍ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ
عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

¹ 1. N̄nkan tí Allāhu - tó ga jùlọ - fi pààlà sáààrin Ọgbà Ịdèrà àtì Ọgbà Iná ń jẹ orúkọ mèta nínú al-Kur’ān; hijāb, ‘urf àtì sūr. Hijāb àtì ‘urf jẹyọ nínú āyah yíí. Sūr jẹyọ nínú sūrah al-hadīd; 57:13. ‘A’rōf ni ọ̀pọ̀ ‘urf. 2. Àwọn ará orí gàgá “ ashābul-‘a’rōf” ni àwọn tí ọ̀şùwọ̀n iş̣e rere àtì ọ̀şùwọ̀n iş̣e aburú wọn dọ̀gba síra wọn. Wọn kọ̀kọ̀ máa wà láààrin Ọgbà Ịdèrà àtì Ọgbà Iná, lẹ̀yin náà, wọn máa padà wọ inú Ọgbà Ịdèrà.

Ìdèra. Kò ní sí ibèrù kan fún yín.
Èyin kò sì ní banújé.”

50. Èrò inú Iná yòò pe èrò inú
Ọgbà Ìdèra pé: “È fún wa nínú
omi tàbí nínú ohun tí Allāhu pa
lésè fún yín.” Wọn yòò sọ pé:
“Dájúdájú Allāhu ti ẹ̀ méjèèjì ní
èèwọ̀ fún àwọn aláìgbàgbọ̀.”

51. Àwọn tó sọ ẹ̀sìn wọn di ìranù
àti eré ẹ̀sẹ̀, tí ị̀ṣẹ̀mí ayé sì kó
ẹ̀tàn bá wọn, ní òní ni A ọ̀ò
gbàgbé wọn¹ gégé bí wọn ẹ̀
gbàgbé ipàdé ọ̀jọ̀ wọn ti òní yìí
àti (bí) wọn ẹ̀ ní tako àwọn āyah
Wa.¹

52. A kúkú ti mú tírà kan wá bá
wọn, tí A ẹ̀làyé rẹ̀ pẹ̀lú ìmọ̀. (Ó
jé) ìmọ̀nà àti iké fún ijọ̀
onígbàgbọ̀ òdodo.

53. Kí ni wọn ní retí bí kò ẹ̀ ẹ̀san
Rẹ̀?¹ Lọ̀jọ̀ tí ẹ̀san Rẹ̀ bá dé,
àwọn tó gbàgbé rẹ̀ ẹ̀iwájú yòò wí
pé: “Dájúdájú àwọn Ọ̀jísẹ̀ Olúwa
wa ti mú òdodo wá. Nítorí nàà,
hẹ̀ a lè rí àwọn olùṣipẹ̀, kí wọn
wá ṣipẹ̀ fún wa tàbí kí wọn dá
wa padà sílẹ̀ ayé, kí á lè ẹ̀ ị̀ṣẹ̀
mìrán yàtò sí ẹ̀yí tí a máa ní ẹ̀?”
Dájúdájú wọn ti ẹ̀ ẹ̀mí wọn lófò.

وَنَادَىٰ أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ
أَنْ أفيضوا علينا من الماء أو مما
رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهُمَا
عَلَى الْكٰفِرِينَ ﴿٥٠﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا
وَعَرَّثَتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فَاَلْيَوْمَ نَنسِفُهُمْ
كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هٰذَا وَمَا كَانُوْا
بِآيٰتِنَا يَحٰجِدُوْنَ ﴿٥١﴾

وَلَقَدْ جِئْتَهُمْ بِكِتٰبٍ فَصَلٰنَهُ عَلٰى
عِلْمٍ هٰدٰى وَرَحْمَةٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ ﴿٥٢﴾

هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا تَاْوِيْلَهُ وَّيَوْمَ يَأْتِي
تَاْوِيْلُهُ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ نَسُوْهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ
جَآءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ
شُفَعَاةٍ فَيَشْفَعُوْا لَنَا اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ
غَيْرَ الَّذِيْ كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوْا
اَنْفُسَهُمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوْا
يَقْتَرُوْنَ ﴿٥٣﴾

¹ 1. Allāhu kì í gbàgbé n̄nkan kan ibáà kéré bí ọ̀mọ̀ iná igún. Àmọ̀ fífi ọ̀mọ̀ Iná gbére sílẹ̀ gbére nínú Iná ti jọ̀ ohun tí ó jọ̀ pé wọn ti gbàgbé wọn sínú Iná.

Ohun tí wọn sì n dá ní àdapa irọ̀
sì di ọ̀fọ̀ mọ̀ wọn lọ̀wọ̀.²

54. Dájúdájú Olúwa yín ni
Allāhu, Ẹni tí Ó ẹ̀dà àwọn
sánmọ̀ àti ilẹ̀ fún ojọ̀ méfà. Lẹ̀yìn
nàà, Ó gúnwà sí orí Itẹ̀-ọ̀lá. Ó n
fi ọ̀ru bo ọ̀sán lójú, tí ọ̀ru n wá
ọ̀sán ní kíákíá.¹ Ọ̀rùn, ọ̀súpá àti
àwọn iràwọ̀ ni wọn ti rọ̀ pẹ̀lú àṣẹ̀
Rẹ̀. Gbọ! TIRẹ̀ ni ẹ̀dà àti àṣẹ̀.
Ìbùkún ni fún Allāhu, Olúwa
gbogbo ẹ̀dà.^{||}

55. Ẹ pe Olúwa yín pẹ̀lú
irawọ̀rasẹ̀ àti ohùn jẹ́jẹ́.
Dájúdájú (Allāhu) kò fẹ̀ràn àwọn
alákọyọ̀.

56. Ẹ má ẹ̀bàjẹ́ lórí ilẹ̀ lẹ̀yìn
àtúnṣe rẹ̀. Ẹ pe Allāhu pẹ̀lú ibẹ̀rù
àti irètí. Dájúdájú àánú Allāhu
súnmọ̀ àwọn olùṣe-rere.

57. Ọ̀un ni Ẹni tó n rán atẹ̀gùn
wá (tó jẹ́) irọ̀ idùnnú ẹ̀wájú àánú
Rẹ̀, tífí (atẹ̀gùn nàà) yòò fi gbé
ẹ̀şùjọ̀ tó wúwo, tí A sì máa wà á
lọ̀ sí ọ̀kù ilẹ̀. Nígbà nàà, A máa fi
sọ̀ omi kalẹ̀. A sì máa fi mú
gbogbo àwọn èsò jáde. Báyeṅ ni

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ يُعْشَىٰ لَيْلَ النَّهَارِ يَطْلُبُهُ
حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ
مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ
تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾

أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا
يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا ۗ إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ
قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ
يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا
ثِقَالًا سَقَنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَانزَلْنَا بِهِ
الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ

¹ 1. Iyẹn ni pé, ohun tí ó máa kángun ọ̀rọ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀ nínú iyà ní Ojọ̀ Ẹsan.
² Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Ani'ām; 6:24.

^{||} 1. Iyẹn ni itẹ̀lẹ̀ntẹ̀lẹ̀ tí kò dáwọ̀ dúró láààrin ọ̀ru àti ọ̀sán lójojúmọ̀ tí ikíni fi wà nípọ̀ ohun tó n wá ikejí rẹ̀.

A ó ɕe mú àwọn òkú jáde nítorí kí ẹ̀ lè lo ìrántí.

58. (Ilẹ̀) ilú tó dára, àwọn irúgbìn rẹ̀ yóò jáde pèlú àṣe Olúwa rẹ̀. Èyí tí kò sì dára, (irúgbìn rẹ̀) kò níí jáde àfi (dìẹ̀) pèlú ìnira. Báyaṅ ni A ɕe ní mú àwọn àyah wá lóníran-ànrán ọ̀nà fún ijo tó ní dúpẹ̀.

59. Dájúdájú A rán (Ànábì) Nūh níṣe sí ijo rẹ̀. Ó sì sọ pé: “Èyin ijo mi, ẹ̀ jọsìn fún Allāhu. Ẹ̀ kò ní ọ̀lọhun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọsìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo lẹyin Rẹ̀. Dájúdájú mò ní bẹ̀rù iyà Ọjọ̀ Nlá fún yín.”

60. Àwọn àgbààgbà nínú ijo rẹ̀ wí pé: “Dájúdájú àwa ní rí ọ̀ pé o wà nínú ìṣìnà ọ̀nàbélé.”

61. Ó sọ pé: “Èyin ijo mi, kò sí ìṣìnà kan lódò mi, ṣùgbọ̀n dájúdájú èmi ni Ọ̀jìṣe kan láti ọ̀dò Olúwa gbogbo ẹ̀dà.”

62. Mò ní jẹ̀ àwọn iṣe Olúwa mi fún yín. Mò ní fún yín ní ìmọ̀ràn rere. Àti pé ohun tí ẹ̀ ọ̀ mọ̀ ni èmi mọ̀ láti ọ̀dò Allāhu.

63. Àti pé ɕe ẹ̀ ṣe mọ̀ pé ìrántí láti ọ̀dò Olúwa yín dé ba yín ni, (èyí tí wọn fún) ọ̀kúnrin kan nínú yín nítorí kí ọ̀ lè kilọ̀ fún yín;

كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ وَيَأْتِي
رَبَّهُ وَالَّذِي خَبَثَ لَآ يَخْرُجُ إِلَّا
نَكِدًا كَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَشْكُرُونَ ﴿٥٩﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ
يَقَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّ إِلَهٍ
غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٦٠﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُّكَ فِي
صَلِّ مَبِينٍ ﴿٦١﴾

قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي
رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٢﴾

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٣﴾

أَوْعَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن
رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ
وَلِتُنذِرُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٤﴾

nítorí kí ẹ̀ lè bẹ̀rù (Allāhu) àti nítorí kí wọ̀n lè kẹ̀ yín?”

64. Wọ̀n sì pè é lópùrọ̀. Nítorí náà, A gba òun àti àwọ̀n tó wà pẹ̀lú rẹ̀ là nínú ọ̀kọ̀ ojú-omi. A sì tẹ̀ àwọ̀n tó pe àwọ̀n àyah Wa níró rì. Dájúdájú wọ̀n jẹ̀ lị̀jọ̀ tó fọ̀jú (nípa òdodo).

65. A tún rán (ẹnì kan) sí àwọ̀n ará ‘Ād, arákùnrin wọ̀n Hūd. Ó sọ̀ pé: “Èyin lị̀jọ̀ mi, ẹ̀ jọ̀sìn fún Allāhu. Ẹ̀ kò ní ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo lẹ̀yìn Rẹ̀. Sẹ̀ ẹ̀ ò níí bẹ̀rù (Rẹ̀) ní?”

66. Àwọ̀n àgbààgbà tó sàì gbàgbọ̀ nínú lị̀jọ̀ rẹ̀ wí pé: “Dájúdájú àwa ní rí ọ̀ pé o wà nínú agò. Àti pé dájúdájú ohun tí à ní rọ̀ sí ọ̀ ní pé, o wà nínú àwọ̀n òpùrọ̀.”

67. Ó sọ̀ pé: “Èyin lị̀jọ̀ mi, kò sí agò kan lára mi, sùgbón dájúdájú èmi ní Ọ̀jìsẹ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Olúwa gbogbo èdà.”

68. Mò ní jẹ̀ àwọ̀n isẹ̀ Olúwa mi fún yín. Èmi sì ni onímọ̀ràn rere, olùfọ̀kàntán fún yín.

69. Àti pé sẹ̀ ẹ̀ sèèmọ̀ pé Irántí láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín dé ba yín ni, (èyí tí wọ̀n fún) ọ̀kùnrin kan nínú yín, nítorí kí ó lè kilọ̀ fún yín? Ẹ̀ rántí nígbà tí (Allāhu) fi yín sẹ̀

فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي
الْفُلْكِ وَأَعْرِفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾

*وَإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِن إِلَهِ غَيْرُهُ
أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ
إِنَّا لَنَرُّكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنُظَنُّكَ مِنَ
الْكَذِبِينَ ﴿٦٦﴾

قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي
رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ
نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾

أَوْعَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن
رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ
وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ

àrólé lẹ̀yìn ijọ (Ànábì) Nūh. Ó tún ṣe àlẹ̀kún agbára fún yín nínú iṣẹ́dà (yín). Nítórí náà, ẹ rántí àwọn idèra Allāhu, nítórí kí ẹ lè jèrè.”

70. Wọn wí pé: “Ṣé o wá bá wa nítórí kí á lè jọ̀sìn fún Allāhu nìkan ṣoṣo àti nítórí kí á lè pa ohun tí àwọn bàbá ílá wa n jọ̀sìn fún tí? Nítórí náà, mú ohun tí o ṣe ní ilé́rí fún wa ṣe tí o bá wà nínú àwọn olódodo.”

71. Ó sọ pé: “Iyà àti ibínú kúkú ti sọkalẹ̀ sórí yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín. Ṣé ẹ oò máa jà mí níyàn nípa àwọn orúkọ (òrìṣà) kan tí èyin àti àwọn bàbá yín fún lórúko - Allāhu kò sì sọ ẹ̀rí kan kalẹ̀ lórí rẹ̀? - Nítórí náà, ẹ máa retí, dájúdájú èmi náà wà pẹ̀lú yín nínú àwọn olùretí.”

72. Nítórí náà, pẹ̀lú àánú láti ọ̀dọ̀ Wa, A gba ọ̀un àti àwọn tó wà pẹ̀lú rẹ̀ là. A sì pa àwọn tó pe àwọn āyah Wa níró run pátápátá; wọn kì í ṣe onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.

73. A tún rán (ẹ̀ni kan) sí àwọn ìran Thamūd, arákùnrin wọn Sōlìh. Ó sọ pé: “Èyin ijọ̀ mi, ẹ jọ̀sìn fún Allāhu. Ẹ̀ kò ní ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo lẹ̀yìn Rẹ̀. Èrí kan (iṣẹ̀ iyanu kan) kúkú ti dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín; èyí ni abo

قَوْمٌ نُوحٍ وَّرَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصْطَةً
فَأَذْكُرُوا ءَالَآءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ

تُفْلِحُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَدْرَ
مَا كَانَ يَعْبُدُ ءَابَاؤُنَا فَآتِنَا مَا تَعِدُنَا
إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧١﴾

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ
رِجْسٌ وَغَضَبٌ أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ
سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مَا تَزَلْ
اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْتَظِرُوا إِنِّي
مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٧٢﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بَيِّنَاتِنَا وَمَا
كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٧٣﴾

وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ
قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ
نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ ءَايَةٌ فَذُرُّوهَا تَأْكُلْ

ràkún mí Allāhu. (Ó jẹ) à mí kan fún yín. Nítorí náà, ẹ fi sílẹ, kí ó máa ẹ kiri lóri ilẹ Allāhu. Ẹ má ẹ fi ọwọ aburú kàn án nítorí kí iyà ẹlẹta-eléro má baà ẹ yín.

74. Ẹ tún rántí nígbà tí (Allāhu) ẹ yín ní àrolé lẹyìn àwọn ara 'Ād. Ó sì fún yín ní ilé Igbé lóri ilẹ; ẹ n kọ ilé nílálá sínú pètélẹ, ẹ sì n gbẹ àwọn ilé sínú àpáta. Ẹ rántí àwọn idẹra Allāhu, kí ẹ sì má ẹbàjẹ sórí ilẹ.

75. Àwọn àgbààgbà tò ẹgbéraga nínú ijọ rẹ wí fún àwọn tí wọn fojú ọlẹ wò (iye) àwọn tò gbàgbọ lódodo nínú wọn pé: "Njẹ ẹ mò pé dájúdájú Sōlih ni Ọjísẹ láti ọdọ Olúwa rẹ?" Wọn sọ pé: "Dájúdájú àwa gbàgbọ nínú ohun tí wọn fi rán an níjẹ."

76. Àwọn tò ẹgbéraga wí pé: "Dájúdájú àwa sàì gbàgbọ nínú ohun tí ẹyin gbàgbọ."

77. Nítorí náà, wọn gún abo ràkún mí náà pa. Wọn sì tàpá sí àṣẹ Olúwa wọn. Wọn sì wí pé: "Sōlih, mú ohun tí o ẹ ní ilé rí fún wa ẹ tí o bá wà nínú àwọn Ọjísẹ."

فِي أَرْضٍ ظَلَمُوا اللَّهَ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ
فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٤﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ
عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ
سُھُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ
بُيُوتًا فَأَذْكُرُوا عَالَاءَ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوْا فِي
الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٥﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
لِلَّذِينَ اسْتَضَعُّوا لِمَنْ أَمَنَ مِنْهُمْ
أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَلِيحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ
قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٦﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي
آمَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٧٧﴾

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
وَقَالُوا يَصْلِحُ أَتَيْنَا بِمَا تَعِدُنَا إِن
كُنْتُمْ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٨﴾

78. Nítorí náà, ohùn igbe líle tó mi ilẹ̀ títì gbá wọn mú. Wọn sì di ẹ̀ni tó dà lulẹ̀, tí wọn ti dòkú sínú ilú wọn.

79. Nígba náà, (Sōlìh) ẹ̀rí kúrò lódò wọn, ó sì sọ pé: “Èyin ijo mi, mo kúkú ti jẹ̀ iṣẹ́ Olúwa mi fún yín. Mo sì ti fún yín ní ìmòràn rere ẹ̀gbẹ̀n ẹ̀yin kò fẹ̀ràn àwọn onímòràn rere.”

80. (Rántí Ànábì) Lūt, nígbà tí ó sọ fún ijo rẹ̀ pé: “Şe ẹ̀ oò máa ẹ̀ ibàjẹ̀ ni tí kò sí ẹ̀ni kan nínú àwọn ẹ̀dá tó ẹ̀ irú rẹ̀ rí?”

81. Dájúdájú ẹ̀yin (ọ̀kùnrin) ń lo jẹ̀ adùn (ìbálòpò) lára àwọn ọ̀kùnrin (ẹ̀gbé yín) dípò àwọn obìnrin! Àní sẹ̀, ijo alákoṣo ni yín.”

82. Kí sì ni ó jẹ̀ èsì ijo rẹ̀ bí kò ẹ̀ pé, wọn wí pé: “E lé wọn jáde kúrò nínú ilú yín, dájúdájú wọn jẹ̀ èniyàn kan tó ń fọ̀ra wọn mó (níbì ẹ̀şẹ̀).”

83. Nígba náà, A gba òun àti ẹ̀bí rẹ̀ là àfì iyàwó rẹ̀ tí ó wà nínú àwọn tó ẹ̀kù lẹ̀yìn sínú ìparun.

84. A ro òjò kan lé wọn lóri tààrà. Wo bí ìkángun àwọn ẹ̀lẹ̀şẹ̀ ẹ̀ rí!

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جَثِيمِينَ ﴿٧٨﴾

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ
أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ
وَلَكِن لَّا تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ﴿٧٩﴾

وَلَوْظًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَلْحِشَةَ
مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ
الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ
النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلاَّ أَنْ قَالُوا
أَخْرِجُوهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ
يَتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلاَّ امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِّنَ
الْعَادِيَةِ ﴿٨٣﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَأَنْظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾

85. (A tún rán ẹnì kan) sí àwọn ará Moḍyan, arákùnrin wọn, Şu'aeb. Ó sọ pé: “Ẹyin ijo mi, ẹ jòsìn fún Allāhu. Ẹ kò ní ọlọhun kan tí a gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo lẹyìn Rẹ. Dájúdájú ẹrì tó yanjú ti dé ba yín láti ọ̀dò Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ wọn kónḡò àti ọ̀şùwòn kún. Ẹ má şe dín ñhkan àwọn ẹ̀niyàn kù. Ẹ sì má şe ibàjẹ lórí ilẹ̀ lẹyìn àtúnşe rẹ. Iyẹn sì lóore jùlọ fún yín tí ẹ bá jẹ onígbaḡbọ̀ òdodo.

86. Ẹ má şe lúḡọ sí gbogbo ọ̀nà láti máa dẹ̀rùba àwọn ẹ̀niyàn; ẹ́ ñ şẹ́rì ẹnì tó gbagbọ̀ kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu, ẹ̀ sì ñ fẹ́ kí ó wọ. Ẹ rántí o, nígbà tí ẹ kéré (lónkà), Allāhu sọ yín di púpọ̀. Ẹ̀ sì wo bí ikángun àwọn ọ̀bilẹ̀jẹ́ şe rí.

87. Tí ó bá jẹ pé igun kan nínú yín gbàḡbọ̀ nínú ohun tí wọn fi rán mi níşẹ́, tí igun kan kò sì gbàḡbọ̀, nígbà náà ẹ şe sùúrù tí tí Allāhu yóó fi şe ìdájọ̀ láààrin wa. Ọ̀un sì lóore jùlọ̀ nínú àwọn olùdájọ̀.

88. Àwọn àgbààḡbà tó şẹ̀gbéraga nínú ijo rẹ́ wí pé: “Dájúdájú a máa lé iwọ Şu'aeb àti àwọn tó gbàḡbọ̀ pẹ̀lú rẹ́ jáde kúrò nínú ilú wa tàbí kí ẹ padà sínú ẹ̀sìn wa.” (Şu'aeb) sọ pé:

وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَتَقَوْمِ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ
قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا
الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ
إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ
وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ
بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَدْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ
قَلِيلًا فَكَثُرْتُمْ وَأَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾

وَإِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي
أُرْسِلَتْ بِهِ وَطَائِفَةٌ لَمْ يُؤْمِنُوا
فَأَصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ
خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

* قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ
قَوْمِهِ لِنُحْرِجَنَّكَ يَشْعِيبُ وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرِينَتِنَا أَوْ لَتَعُودَنَّ فِي
مِلَّتِنَا قَالَ أَوْلَوْ كُنَّا كَرِهِينَ ﴿٨٨﴾

“Şé (ẹ máa dá wa padà sínú ibòrìşà) tó sì jẹ pé ẹmí wa kò ó?”

89. Dájúdájú a ti dá àdápá iró mọ Allāhu tí a bá fi lè padà sínú ẹsìn yín lẹyìn ìgbà tí Allāhu ti yọ wá kúrò nínú rẹ. Àti pé kò lẹtòḡ fún wa láti padà sínú rẹ àfi tí Allāhu Olúwa wa bá fẹ. Olúwa wa gbòòrò tayọ gbogbo ñhkan pèlú ìmò. Allāhu l’a gbáralé. Olúwa wa, ẹ ìdájọ láààrin àwa àti ijọ wa pèlú òdodo, Ìwọ sì lóore jùlọ nínú àwọn olúdájọ.”

90. Àwọn àgbààgbà tó şàì gbàgbọ nínú ijọ rẹ wí pé: “Dájúdájú tí ẹyin bá tẹlé Şu’aeb, nígbà náà ẹyin ti di ẹnì òḡ nìyẹn.”

91. Nítórí náà, ohùn igbe líle tó mi ilẹ̀ títì gbá wọn mú. Wọn sì di ẹnì tó dà lulẹ̀, tí wọn ti dòkú sínú ilú wọn.¹

92. Àwọn tó pe Şu’aeb lópùrọ̀ sì dà bí ẹnì tí kò gbé nínú ilú wọn rí; àwọn tó pe Şu’aeb ní òpùrọ̀ ni wọn jẹ ẹnì òḡ.

93. Nítórí náà, (Şu’aeb) şerí kúrò lóḡḡ wọn, ó sì sọ pé: “Ẹyin ijọ mi, mo kúkú ti jẹ àwọn isẹ Olúwa

قَدِ افْتَرَيْتَنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّيْنَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبُّنَا افْتَحَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٨٩﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِن آتَيْنَاكُمْ شُعَيْبًا إِنْ كُنْتُمْ إِذًا لَخٰسِرُونَ ﴿٩٠﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جٰثِمِينَ ﴿٩١﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَعْنُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمْ الْخٰسِرِينَ ﴿٩٢﴾

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يٰ قَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسٰلَتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ

¹ 1. Oríşì iyà méjì wònyí ni Allāhu - tó ga jùlọ - fi jẹ ijọ Ànábì Şu’aeb - kí olá Allāhu má abá a -; ohùn igbe líle tó mi ilẹ̀ títì (sūrah Hūd; 11:94) àti ẹşújò iná (sūrah aş-Şu’arō’; 26:189).

mi fún yín. Mo sì ti fún yín ní ìmòrán rere. Báwo ni èmi yòò ẹ̀e tún máa banújé lórí ìjọ aláìgbàgbó.”

94. A kò rán Ànàbí kan sí ilú kan lài jẹ pé A fi ìpònjú àti ìnira kan àwọn ará ilú náà nítorí kí wọn lè rawọ-rasẹ (sí Allāhu).

95. Lẹyìn náà, A fi (ohun) rere rọpò aburú (fún wọn) tí tí wọn fi pọ (lónkà àti lórọ). Wọn sì wí pé: “Ọwọ ìnira àti ìdẹra kúkú ti kan àwọn bàbá wa rí.”¹ Nítorí náà, A gbá wọn mú lójìjì, wọn kò sì fura.¹

96. Tí ó bá jẹ pé dájúdájú àwọn ará ilú náà gbàgbó lódodo ni, tí wọn sì bèrù (Allāhu), A ibá ẹ̀nà àwọn ibùkún fún wọn láti inú sánmòati ilẹ̀. Şùgbọ̀n wọn pe òdodo níró. Nígbà náà, A mú wọn nítorí ohun tí wọn ń ẹ̀e níşé.

97. Şé àwọn ará ilú náà fàyà balẹ̀ pé iyà Wa (kò lè) dé bá wọn ní alẹ̀ ni, nígbà tí wọn bá ń sùn lówọ?

لَكُمْ فَكَيْفَ ءَاسَىٰ عَلَىٰ قَوْمٍ
كَافِرِينَ ﴿٩٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا
أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ
يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٥﴾

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ
عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ ءَابَاءَنَا الضَّرَّاءُ
وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا
يَشْعُرُونَ ﴿٩٦﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا
لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ وَلَكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَهُم بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٧﴾

أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
بَيْتًا وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٨﴾

¹ 1. Àwọn wònyí tí wọn jẹ àrómọdómọ, wọn kò gbàgbó pé àìgbàgbó l'ó kò ìparun bá àwọn bàbá wọn. Èrò-òkàn wọn ni pé, bí ọ̀rọ̀ ilẹ̀ ayé ẹ̀e rí ní pé, èniyàn máa jìyà, ó sì máa jọ̀rọ̀. Èrò-òkàn wọn yíí mú wọn wońkoko mó ìbọ̀rìşà. Àwọn náà sì di ẹ̀ni ìparun bíí tàwọn bàbá wọn.

98. Şé àwọn ará ilú nàà fàyà balè pé iyà Wa (kò lè) dé bá wọn ní iyàlèta ni, nígbà tí wọn bá n şeré lówó?

أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾

99. Şé wọn fàyà balè sí ète Allāhu ni? Kò mà sí ẹnì tó máa fàyà balè sí ète Allāhu àfi ijọ olófò.¹¹

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ
إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾

100. Şé kò hàn sí àwọn tó jogún ilẹ̀ lẹ̀yìn àwọn onilẹ̀ pé tí ó bá jẹ̀ pé A bá fẹ̀ (bẹ̀ẹ̀ ni), Àwa ibá fi èşẹ̀ wọn mú wọn, Àwa ibá si fi èdídí bo ọkàn wọn; wọn kò sì ní gbọ̀rọ̀ (mọ̀).

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ
بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّوْ نَشَاءُ أَصْبَنَهُمْ
بِذُنُوبِهِمْ^ع وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ^ع فَهُمْ لَا
يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

101. Àwọn ilú wònyí ni À n fún ọ ní iró nínú iròyìn wọn. Dájúdájú àwọn Ọjşşé wọn ti mú àwọn ẹ̀rì tó yánjú wá bá wọn. (Ìkòọkan ijọ nàà,) wọn kò kúkú ní gbàgbọ̀ nínú ohun tí (ijọ tó şíwájú wọn) pè níró şíwájú (wọn). Báyeṅ ni Allāhu şe n fi èdídí bo ọkàn àwọn aláìgbàgbọ̀.¹¹

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَثْبَاتِهَا
وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا
كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ^ع
كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ
الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾

102. Àwa kò rí (pípé) àdéhùn ní ọ̀dọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn. Àti pé nşe ni A rí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ní ọ̀bìlẹ̀jẹ̀.

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ^ط وَإِن
وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqarah; 2:15.

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, bí àwọn aláìgbàgbọ̀ tó şíwájú şe pe ọ̀rọ̀ Allāhu níró, bẹ̀ẹ̀ nàà ni àwọn aláìgbàgbọ̀ tó tẹ̀lẹ̀ wọn şe. Irú kan-ùn ni gbogbo wọn. Ídí sì niyí tí ikòọkan ijọ aláìgbàgbọ̀ wònyẹn şe parun. Ẹ tún wo sūrah Yūnus; 10:74.

103. Lẹyìn náà, A gbé (Ànábì) Mūsā dide lẹyìn wọn pẹlú àwọn àmì Wa sí Fir'aon àti àwọn ijòyè rè. Wọn sì şe àbòsì sí àwọn àmì náà. Nítorí náà, wo bí ikángun àwọn òbilẹjẹ şe rí.

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ ۖ فَظَلَمُوا بِهَا ۗ فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١١٣﴾

104. (Ànábì) Mūsā sọ pé: “Fir'aon, dájúdájú èmi ni Òjírẹ́ kan láti òdò Olúwa gbogbo èdá.

وَقَالَ مُوسَىٰ يٰفِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١١٤﴾

105. Dandan ni fún mi pé èmi kò níí şàfitì ọ̀rọ̀ kan sọdò Allāhu àfi òdodo. Mo sì kúkú ti mú ẹ̀rì tó yanjú wá ba yín láti òdò Olúwa yín. Nítorí náà, jẹ́ kí àwọn ọ̀mọ́ 'Isrō'īl máa bá mi lọ.”

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَن لَّا أَقُولُ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١١٥﴾

106. (Fir'aon) wí pé: “Tí o bá jẹ́ o mú àmì kan wá, mú un jáde tí iwọ́ bá wà nínú àwọn olódodo.”

قَالَ إِن كُنتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِن كُنتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١١٦﴾

107. Nígbà náà, ó ju ọ̀pá rè sílẹ̀, ó sì di ejò pọ̀nńbélé.

فَأَلْفَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١١٧﴾

108. Ó tún fa ọ̀wọ́ rè yọ, ó sì di funfun (gbòlà) fún àwọn olùwòran.

وَوَرَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظِيرِينَ ﴿١١٨﴾

109. Àwọn ijòyè nínú ijọ Fir'aon wí pé: “Dájúdájú ẹ̀yí ni onímọ́ nípa idán pípa.

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هٰذَا لَسَجِرٌ عَلِيمٌ ﴿١١٩﴾

110. Ó fẹ ko yín kúrò lórí ilẹ̀ yín ni.” (Fir'aon wí pé:) “Kí ni ohun tí ẹ̀ máa mú wá ní ìmòrán?”¹

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ^ط
فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾

111. Wọn sì wí pé: “Fún òun àti arákùnrin rẹ̀ lójó,¹ kí o sì rán àwọn akónijò² sí àwọn ilú,”

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ
حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾

112. (pé) kí gbogbo onímò nípa idán pípa wá bá ọ.”

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَرٍ عَلَيْهِ ﴿١١٢﴾

113. Àwọn òpidán sì dé wá bá Fir'aon. Wọn wí pé: “Dájúdájú ẹ̀san gbòdò wà fún wa tí àwa bá jẹ̀ olùborí.”

وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا
لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْعَالِيِينَ ﴿١١٣﴾

114. Ó wí pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni. Àti pé dájúdájú ẹ̀yin gbòdò wà nínú àwọn alásun-únmò (mi).”

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾

115. (Àwọn òpidán) wí pé: “Mūsā, o máa (kòkò) ju ọ̀pá silẹ̀ ni, tàbí àwa ni a máa (kòkò) jù ú silẹ̀.”

قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقَىٰ وَإِمَّا أَنْ
نَكُونُ نَحْنُ الْمُثَلَّفِينَ ﴿١١٥﴾

116. (Ànàbí Mūsā) sọ pé: “Ẹ̀ ju (tiyín) silẹ̀ (ná).” Nígbà tí wọn jù ú silẹ̀, wọn lo àlùpàyídà lójú àwọn èniyàn. Wọn sì sẹ̀rùbà wọn. Àní sẹ̀ wọn pidán ńlá.

قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ
النَّاسِ وَاسْتَزْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرِ
عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾

117. A sì fi ìmísí ránşé sí (Ànàbí) Mūsā pé: “Ju ọ̀pá rẹ̀ silẹ̀.” Nígbà

* وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ
فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٧﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo ìtòşẹ̀-òrò sūrah aş-Şu'arō'; 26:34.

² 1. Ojọ ipàdẹ̀ náà ni ó jẹyọ nínú sūrah Tōhā; 20:59. 2. Àwọn ni àwọn ọlọpàà Fir'aon.

nàà, ó sì n gbé ohun tí wọn ti pa níró kalẹ̀ mì kálókáló.

118. Nítorí nàà, òdodo hàn (ó sì fidí múlẹ̀). Ohun tí wọn n ẹ̀ se níşẹ̀ sì bàjẹ̀.

119. Nítorí nàà, A borí wọn níbè yẹn. Wọn sì darí wálé ní ẹnì yẹpẹyẹ.

120. Işẹ̀ iyanu (Ànábì Mūsā) mú àwọn òpidán wó lulẹ̀, tí wọn forí kanlẹ̀ (fún Allāhu).

121. Wọn sọ pé: “A gbàgbọ̀ nínú Olúwa gbogbo èdà,

122. Olúwa (Ànábì) Mūsā àti Hārūn.”

123. Fir'aon wí pé: “È ti gbà Á gbọ̀ şíwájú kí n̄g tó yèh̄nda fún yín! Dájúdájú èyí ni ète kan tí ẹ̀ dá nínú ilú nítorí kí ẹ̀ lè kó àwọn ará ilú jáde kúrò nínú rẹ̀. Nítorí nàà, làipẹ̀ ẹ̀ máa mọ̀.

124. Dájúdájú mo máa gé owo yín àti ẹ̀şẹ̀ yín ní ipasípayọ̀. Léyìn nàà, dájúdájú mo máa kan gbogbo yín mọ̀gi.”

125. Wọn sọ pé: “Dájúdájú òdò Olúwa wa sì ni a máa fàbò sí.

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

فَعُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَٰغِرِينَ ﴿١١٩﴾

وَأُلْفِيَ السَّحَرَةُ سَٰجِدِينَ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا ءَأَمَّا رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ ءَأَمِنْتُمْ بِهِ ۗ قَبْلَ أَنْ ءَأَدِّنَ

لَكُمْ ۗ إِنَّ هَٰذَا لَمَكْرٌ مَّكْرْتُمْوهُ فِي

الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا ءَأَهْلَهَا ۗ فَسَوْفَ

تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ

خَلْفِ نَمِّ لَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾

126. Àti pé o ò kórira kiní kan lára wa (o ò sì rí àlèébù kan lára wa) bí kò ẹ̀ ẹ̀ nítorí pé, a gba àwọn àmì Olúwa wa gbọ́ nígbà tí ó dé bá wa. Olúwa wa, fún wa ní omi sùúrù mu. Kí O sì pa wá sípò mùsùlùmí.”

127. Àwọn ìjòyè nínú ijọ Fir'aon wí pé: “Sé iwọ yóò fi Mūsā àti àwọn èniyàn rẹ̀ sílẹ̀ nítorí kí wọn lè ẹ̀bàjẹ̀ lórí ilẹ̀ àti nítorí kí ó lè pa iwọ̀ àti àwọn òrìṣà rẹ̀ tí?” (Fir'aon) wí pé: “A òò máa pa àwọn ọ̀mọ̀kúnrin wọn ni. A ó sì máa dá àwọn ọ̀mọ̀bínrin wọn sí. Dájúdájú àwa ni alágbára lórí wọn.”

128. (Ànábì) Mūsā sọ fún ijọ rẹ̀ pé: “E fi Allāhu wá ìrànጓwọ̀, kí ẹ̀ sì ẹ̀ sùúrù. Dájúdájú ti Allāhu ni ilẹ̀. Ó sì ní jogún rẹ̀ fún ẹ̀ni tó bá fẹ̀ nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀. Ìgbèyìn (rere) sì wà fún àwọn olùbèrù (Allāhu).”

129. Wọn sọ pé: “Wọn ni wá lára ẹ̀wájú kí o tó wá bá wa àti lẹ̀yìn tí o dé bá wa.” (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Ó lè jẹ̀ pé Allāhu yóò pa àwọn ọ̀tá yín run. Ó sì máa fi yín rọ̀pò (wọn) lórí ilẹ̀. Nígbà náà, (Allāhu) yó sì wo bí ẹ̀yin náà yóò ẹ̀ máa ẹ̀ se.”

وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا
لَمَّا جَاءَتْنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا
وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ
مُوسَىٰ وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
وَيَذَرَكْ وَعَالِهَتَكَ قَالَ سَنُقْتِلُ أَبْنَاءَهُمْ
وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ
قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾

قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ
وَأَصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾

قَالُوا أَوْزَيْنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ
بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ
يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي
الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

130. Dájúdájú A gbá èniyàn
Fir'aon mú pèlú òdá òjò àti
àdínkù tó bá àwọn èso nítórí kí
wọn lè lo ìrántí.

131. Nígba tí ohun rere bá dé bá
wọn, wọn á wí pé: "Tiwa ni èyí."
Tí aburú kan bá sì şelẹ̀ sí wọn,
wọn á şàfiti aburú náà sòdò
(Ànábì) Mūsā àti eni tó wà pèlú
rẹ̀. Kíyè sí i, àmì aburú wọn kúkú
wà (nínú kádàrá wọn) lòdò
Allāhu, şugbón òpòlòpò wọn ni
kò nímò.

132. Wọn sì wí pé: "Ohunkóhun
tí o bá mú wá fún wa ní àmì láti fi
pidán fún wa, àwa kò ní gbà ò
gbò."

133. Nítórí náà, A sì fi èkún omi,
àwọn eşú, àwọn kòkòrò iná,
àwọn òpòlò àti èjẹ̀ ránşẹ̀ sí wọn
ní àwọn àmì tí í tẹ̀lẹ̀ra wọn tó
fojú hàn. Nşẹ̀ ni wọn tún
şegbéraga; wọn sì jẹ̀ ijọ èlẹ̀şẹ̀.

134. Nígba tí iyà sòkalẹ̀ lé wọn
lórí, wọn wí pé: "Mūsā, pe Olúwa
rẹ̀ fún wa nítórí àdéhùn tí Ó şe
fún ọ̀. Dájúdájú tí o bá fi lè gbé
iyà náà kúrò fún wa (pèlú àdúá
rẹ̀), dájúdájú a máa gbà ò gbò,
dájúdájú a sì máa jẹ̀ kí àwọn
omọ 'Isrō'īl máa bá ọ̀ lo."

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ
وَنَقِصَ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ
يَذَكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ
وَإِنْ نُسِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى
وَمَنْ مَعَهُ ۗ أَلَا إِنَّمَا طَّيَّرَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ
لَيَتَسَحَّرْنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ
بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ
وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْدَّمَ ۗ آيَاتٍ
مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا
مُجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسَى
ادْعُ لَنَا رَبَّكَ ۖ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لِي
كُشِفَتْ عَنَّا الرِّجْزُ لِنُؤْمِنَ لَكَ
وَلِنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٣٤﴾

135. Nígba tí A bá gbé iyá nàà kúrò fún wọn fún àkókò kan tí wọn yóò ló (nínú iṣẹmí wọn), nígbà nàà ni wọn tún ń yẹ àdéhùn.

136. Nítorí nàà, A gbèsan lára wọn, A sì tẹ wọn rì sínú agbami odò nítorí pé, wọn pe àwọn àyah Wa níró. Wọn sì jẹ afónúfọra nípa rẹ.

137. A sì jogún àwọn ibùyo òòrùn lórí ilẹ̀ ayé àti ibùwọ̀ òòrùn rẹ̀, tí A fi ibùnkún sí, fún àwọn èniyàn tí wọn kà sí ọ̀lẹ̀. Ọ̀rọ̀ Olúwa Rẹ̀ tó dára sì ṣẹ̀ lórí àwọn ọmọ̀ 'Isrō'īl nítorí pé, wọn ṣe sùúrù. A sì pa ohun tí Fir'aon àti ijọ̀ rẹ̀ ń ṣe níṣẹ̀ àti ohun tí wọn ń kọ̀ nílẹ̀ run.

138. A mú àwọn ọmọ̀ 'Isrō'īl la agbami òkun kojá. Nígba nàà, wọn kojá lóḍò àwọn èniyàn kan tí wọn dúró ti àwọn òrìṣà wọn. Wọn sì wí pé: “Mūsā, ṣe òrìṣà kan fún wa, gégé bí àwọn (wònyí) ṣe ní àwọn òrìṣà kan.” (Ànábì) Mūsā sọ̀ pé: “Dájúdájú èyin ni ijọ̀ aláimọkan.¹

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجَرَ إِلَىٰ أَجَلٍ
هُم بَلِيغُوهُ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ ﴿١٣٥﴾

فَأَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَعْرَفْنَاهُمْ فِي الِئِمِّ
بِأَثْمِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا
غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا
يُسْتَضْعَفُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمغربَهَا
الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا
وَدَمَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ
وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

وَجَوْرَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا
عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامِهِمْ
قَالُوا يَا مُوسَىٰ اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ
آلِهَةٌ قَالِ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾

¹ 1. Nínú èrì tó ń fi rinlẹ̀ pé iṣẹ̀-iyanu kì í sáà mú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn èniyàn di onígbaḡbọ̀ òdodo ni àyah yíí wa. Njẹ̀ pẹ̀lú àwọn àmì iyanu tí àwọn ọmọ̀ 'Isrō'īl ti f'ojú ara wọn rí, bèrẹ̀ láti ibi tí wọn ti ń bọ̀ títí dé ibi tí wọn dé yíí, ṣé ó tún yẹ kí wọn máa bèèrẹ̀ fún òrìṣà kan kan? Ṣé òrìṣà 'ó ti ń ràn wọn lówọ̀ bọ̀ ni tàbí Allāhu Alágbára? Nítorí nàà, àwọn aláimoore àti aláínìkan-àṅṣe 'ó máa ń wá

139. Dájúdájú àwọn wọnyí, ohun tí wọn n ẹ (yí) máa parun. Ohun tí wọn n ẹ sì máa di òfò.”

140. (Ànábì) Mūsā sọ pé: “Şé kí èmi tún ba yín wá ọlọhun kan tí èyin yóò máa jọsìn fún lẹyin Allāhu ni? Òun l’Ó sì ẹ àjùlọ oore fún yín lórí àwọn ẹdá (àsìkò yín).

141. (Ẹ rántí) nígbà tí A là yín lẹwọ àwọn èniyàn Fir’aon tí wọn n fi iyà burúkú jẹ yín, wọn n pa àwọn ọmọkùnrin yín tààrà, wọn sì n dá àwọn ọmọbìnrin yín sí. Àdánwò nílá wà nínú iyẹn láti ọdọ Olúwa yín.”

142. Àti pé A yan ọgbọn ọru fún (Ànábì) Mūsā. A tún fi mewaá kún un. Nítórí náà, àkókò (tí) Olúwa Rẹ(dá fún un fún ibánisọrọ) pé ní ọru ogójì.¹ (Ànábì) Mūsā sọ fún arákùnrin rẹ Hārūn, pé: “Rólé dè mí láààrin àwọn èniyàn mi. Kí o máa ẹ àtúnşe. Má sì ẹ tẹlẹ ọnà àwọn òbìlẹjẹ.”¹

إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبَرُّوْنَ مَا هُمْ فِيهِ وَبَطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

قَالَ أَعْيَرَ اللَّهُ أَبْغَيْكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

وَإِذْ أَخْبَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

*وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَمْنَا بِهَا عَشْرَ فَتَمَّ مِيقَاتِ رَبِّهِ ۚ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾

isẹ iyanu kiri. Ọrọ Ọlọhun ti tó fún ẹni tó nikan-ánşe. Ẹ wo sūrah Yūnus; 10 : 96 - 97.

¹ 1. Àwọn onitafsīr sọ pé, Ànábì Mūsā - kí ọlẹ Allāhu máa bá a - gba àwẹ fún ogójì ọjọ láti gbaradi fún ibánisọrọ náà. Ogójì ọjọ náà ni ọgbọn ọjọ oşù Thul-kọ'dah àti ọjọ mewaá àkókọ nínú oşù Thul-Hijjah.

143. Nígba tí (Ànábì) Mūsā dé ní àkókò tí A fún un (fún ibánisòrò náà), Olúwa rẹ̀ sì bá a sòrò. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Olúwa mi, fi ara Rẹ̀ hàn mí, kí èmi lè rí Ọ.” (Allāhu) sọ pé: “Ìwọ̀ kò lè rí Mi. Şùgbọ̀n wo àpáta (yìi), tí ó bá dúró şinşin sí àyè rẹ̀, láipẹ̀ o máa rí Mi.” Nígba tí Olúwa rẹ̀ sì (rọ̀ra) fi ara Rẹ̀ han àpáta, Ó sọ ọ̀ di pètèlẹ̀.¹ (Ànábì) Mūsā sì şubú lulẹ̀, ó dákú. Nígba tí ó jí, ó sọ pé: “Mímọ̀ ni fún Ọ, èmi ronú pìwàdà sí ọ̀dọ̀ Rẹ̀. Èmi sì ni àkókọ̀ àwọn onígbağbọ̀ ọ̀dodo (ní àsikò tẹ̀mi.)²

144. (Allāhu) sọ pé: “Mūsā, dájúdájú Èmi şà ọ̀ lẹ̀şà lórí àwọn ènìyàn pèlú àwọn işẹ̀ Mi àti ọ̀rọ̀ Mi.¹ Nítorí náà, gbá ohun tí Mo fún ọ̀ mú. Kí o sì wà nínú àwọn olùdúpẹ̀.”¹

145. A sì kọ̀ gbogbo ñhkan fún un sínú àwọn wàlàà. (Ó jẹ̀) wáàsí àti àlàyé ọ̀rọ̀ fún gbogbo ñhkan. Nítorí náà, şàmúlò rẹ̀ dádádára. Kí o sì pa ijo rẹ̀ láşẹ̀ pé kí wọn şàmúlò ñhkan dádááa

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ
 قَالَ رَبِّ أَرِنِي إِلَيْكَ قَالَ لَنْ
 تَرَنِي وَلَكِنِ أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ
 اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَنِي فَلَمَّا
 تَخَلَّىٰ رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ
 مُوسَىٰ صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ
 تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

قَالَ يَمُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى
 النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَبِكَالِمِي فَاخْذُ مَا
 آتَيْتُكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِن كُلِّ شَيْءٍ
 مَّرْعُظَةً وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ فَخَذَهَا
 بِقُوَّةٍ وَأَمُرُ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا
 سَأُورِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾

¹ 1. Àpáta náà dọ̀gba pèlú ilẹ̀ nígbà tí imọ̀lẹ̀ kìn-ínkín lára Allāhu - tó ga jùlọ̀ - fara han àpáta. 2. E wo itosẹ̀-ọ̀rọ̀ fún sūrah al-'Ani'ām; 6:14.

¹ 1. "İşẹ̀ Mi" iyeṅ ni işẹ̀ tí Allāhu fi rán Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sí ijo rẹ̀. "Ọ̀rọ̀ Mi" iyeṅ ni ibánisòrò tó wáyé láààrin Allāhu àti Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - lẹ̀yìn gágá tààrà láì lọ̀wọ̀ mọ̀lāika nínú.

tó n bẹ nínú rẹ. Èmi yòò fi ilé àwọn arúfin hàn yín.¹

146. Èmi yòò şerí àwọn tó n şegbéraga lóri ilẹ láí lẹtòḡ kúrò níbi àwọn āyah¹ Mi; tí wọn bá rí gbogbo āyah, wọn kò níí gbà á gbḡ. Tí wọn bá rí ònà imòḡnà, wọn kò níí mú un ní ònà. Tí wọn bá sì rí ònà iṣinà, wọn yòò mú un ní ònà. Iyẹn nítorí pé, wọn pe àwọn āyah Wa níró; wọn sì jé afónúfóra nípa rẹ."¹

147. Àwọn tó sì pe àwọn āyah Wa àti ipadé Ojò Ikéyin ní iró, àwọn işé wọn ti bàjé. Şé A óò san wọn ní èsan kan ni bí kò şe ohun tí wọn n şe níşé?

148. Àwọn èniyàn (Ànábì) Mūsā, lẹyin rẹ (nígbà tí ó fi lọ bá Allāhu sòrò), wọn mú nínú òşḡ wọn (látì fi şe) ère omḡ màálù òbḡroḡidi, ó sì n dún (bíi màálù). Şé wọn kò wòye sí i pé dájúdájú kò lè bá wọn sòrò ni, kò sì lè fi ònà mḡ wọn? Wọn sì sḡ ḡ di àkúnlèbḡ. Wọn sì jé alábòsí.

سَأَصْرَفُ عَنْ عَائِيَّتِي الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ
فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِن يَرَوْا كَلًّا
عَائِيَّةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِن يَرَوْا سَبِيلَ
الرَّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِن يَرَوْا
سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ
بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا
عَافِينَ ﴿١٤٦﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ
حَبِطَتْ أَعْمَلُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ
حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ أَلْمَ
يَرَوْنَ أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ
سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾

¹ 1. Ilé àwọn arúfin nínú āyah yíí lè jé ilú àwọn ijḡ tí wọn ti paré şiwájú, èyí tí àwọn omḡ 'Isrḡ'íl yòò padà gbà kojá lóri irin-àjḡ wọn, iyẹn bí ilú àwọn ijḡ Ànábì Nūh, iran 'Ād àti iran Thamūd. Kí àwọn omḡ 'Isrḡ'íl lè mḡ lkángun àwọn arúfin. Bákan náà, ilé àwọn arúfin nínú āyah yíí lè jé àbḡ àwọn arúfin ní òrun. Èyí sì ní Iná

¹¹ 1. Āyah túmḡ sí ipínrḡ nínú sūrah, àmì àti èrì èyí tí Allāhu - tó ga jùlḡ - sḡkalé pèlù òdodo.

149. Nígbà tí ó di àbámọ̀ mọ̀ wọ̀n lọ̀wọ̀ tán, wọ̀n rí i pé àwọ̀n ti sìnà, wọ̀n wí pé: “Tí Olúwa wa kò bá ọ̀aánú wa, kí Ó sì foríjìn wá, dájúdájú àwa yóò wà nínú àwọ̀n ẹnì ọ̀fò.”

150. Nígbà tí (Ànábì) Mūsā sì padà sí ọ̀dọ̀ lịjọ̀ rẹ̀ pẹ̀lú ibínú àti ibànújẹ̀, ó sọ̀ pé: “Ohun tí ẹ̀ fi rólé dè mí lẹ̀yìn mi burú. Ọ̀ ẹ̀ ti kánjú pa àşẹ̀ Olúwa yín tì ni?” Ó sì ju àwọ̀n wàláà sílẹ̀, ó gbá orí arákúnrin rẹ̀ mú, ó sì n wọ̀ ọ̀ mọ̀ra. (Hārūn) sọ̀ pé: “Ọ̀mọ̀ iyá mi ò, dájúdájú àwọ̀n ẹ̀niyàn ni wọ̀n fojú kéré mi, wọ̀n sì fẹ̀ẹ̀ pa mí. Nítórí náà, má ọ̀ jẹ̀ kí àwọ̀n ọ̀tá yẹ̀ mí. Má sì ọ̀ mú mi mọ̀ lịjọ̀ aláàbòsì.”

151. (Ànábì Mūsā) sọ̀ pé: “Olúwa mi, foríjìn ẹ̀mi àti arákúnrin mi. Kí O sì fi wá sínú ikẹ̀ Rẹ̀. Ìwọ̀ sì ni Aláàánú-jùlọ̀ nínú àwọ̀n aláàánú.”

152. Dájúdájú àwọ̀n tó sọ̀ (ẹ̀re) ọ̀mọ̀ màálú di àkúnlẹ̀bọ̀, ibínú láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọ̀n àti iyẹ̀pẹ̀yẹ̀ yóò bá wọ̀n nínú lịşẹ̀mí ayé yìí. Báyeń ni A ọ̀ ń san àwọ̀n aláàdapa irọ̀ ní ẹ̀san.

وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيِّدِهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ
صَلُّوا قَالُوا لَئِن لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ
لَنَا لَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ
أَسِيفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ
بَعْدِي ۖ أَعْجَلْتُمُ أَمْرَ رَبِّكُمْ ۖ وَأَلْقَى
الْأَلْوَابَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ
قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّفُونِي
وَكَاذِبُوا يَفْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِتْ بِي
الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلَاخِي وَأَدْخِلْنَا فِي
رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَّهُمْ
غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾

153. Àwọn tó sì ṣe àwọn iṣẹ aburú, lẹyìn náà tí wọn ronú pìwàdà lẹyìn rẹ, tí wọn sì gbàgbò ní òdodo, dájúdájú lẹyìn èyí Olúwa Ẹ ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ-òrun.

154. Nígbà tí íbínú (Ànábì) Mūsā sì wálẹ, ó mú àwọn wáláà náà. Ìmòná àti àánú ñ bẹ nínú àkòsílẹ̀ rẹ fún àwọn tó ñ bèrù Olúwa wọn.

155. (Ànábì) Mūsā sì yan àádòrin òkùnrin nínú ijọ rẹ fún àkókò tí A fún un (láti wá Ẹ̀ọ̀ ̀àforìjìn fún àwọn èniyàn rẹ. Nígbà tí wọn dé ibi àpáta Sīnā'), ohùn igbe lílẹ tó mi ilẹ̀ títì sì gbá wọn mú, ó sọ pé: "Olúwa mi, tí O bá fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ni, lẹ́wọ̀ ibá ti pa àwọn àti èmi rẹ̀ ̀sìwájú (kí á tó wá síbì); ̀sẹ̀ lẹ́wọ̀ yóò pa wá rẹ̀ nítorí ohun tí àwọn òmùgò nínú wa ̀sẹ̀ ni? Kí ni ohun (tí wọn ̀sẹ̀) bí kò ̀sẹ̀ àdánwò ̀Ẹ̀; ̀O ñ fi ̀sì ̀eni tí O bá fẹ̀ lónà, O sì ñ tọ̀ ̀eni tí O bá fẹ̀ sọ̀nà. lẹ́wọ̀ ni Aláàbò wa. Nítorí náà, forìjìn wá, kí O sì kẹ̀ wa. lẹ́wọ̀ sì lóore jùlọ̀ nínú àwọn aláforìjìn.

156. Kí O sì kọ̀ àkòsílẹ̀ rere fún wa ní ayé yìí àti ní òrun. Dájúdájú àwa ̀sẹ̀rì padà sí ̀òdò ̀Ẹ̀." (Allāhu) sọ̀ pé: "Ìyà Mi, Mo ñ fi ̀sẹ̀ ̀eni tí Mo bá fẹ̀. Àti pé ìkẹ̀ Mi gbòòrò ju gbogbo ñńkan. Èmi

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَعَامَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضِبُ أَخَذَ الْأَلْوَابَ فِي سُخْيِهَا هَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْتَابُونَ ﴿١٥٤﴾

وَأَخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنِّي أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِنَّ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِنَّكَ وَلِيِّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

*وَأَكْتُبُ لَنَا فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا إِلَيْكَ قَالِ عِدَائِي أُصِيبُ بِهِ مِنْ أَشَاءِ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَاكُنْهَا لِّلَّذِينَ لَلَّذِينَ يَتَّقُونَ

yó sì kọ (iké Mi) mọ àwọn tó n bẹ̀rù (Mi), tí wọ̀n sì n yọ Zakāh àti àwọn tí wọ̀n ní igbàgbọ̀ òdodo nínú àwọn āyah Wa.”

157. Àwọn tó n tẹ̀lé Òjìṣẹ̀ nàà, Ànábì aláimọ̀nkoṃòṃnà, ẹ̀ni tí wọ̀n yóò bá àkọ̀sílẹ̀ nípa rẹ̀ lọ̀dọ̀ wọ̀n nínú at-Taorāh àti al-'Injīl, tí ó n pa wọ̀n láṣẹ̀ ohun rere, tí ó n kọ ohun burúkú fún wọ̀n, tí ó n ṣe àwọn n̄nkan dáadáa ní ètọ̀ fún wọ̀n, tí ó sì n ṣe àwọn n̄nkan àìdádáa ní èwọ̀ fún wọ̀n, tí ó tún máa gbé ẹ̀rù (àdéhùn tó wúwo) àti àjàgà tó n bẹ̀ lọ̀rùn wọ̀n¹ kúrò fún wọ̀n; àwọn tó bá gbàgbọ̀ nínú rẹ̀, tí wọ̀n bu iyì fún un, tí wọ̀n ràn án lọ̀wọ̀, tí wọ̀n sì tẹ̀lé ìmọ̀lẹ̀ nàà (ìyẹn, al-Kur'ān) tí A sọ̀kalẹ̀ fún un, àwọn wọ̀nyẹn, àwọn ni olùjèrè.!

158. Sọ pé: “Èyin èniyàn, dájúdájú èmi ni Òjìṣẹ̀ Allāhu sí gbogbo yín pátápátá. (Allāhu) Ẹ̀ni tó ni ìjọ̀ba àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Òun. Ó n sọ ẹ̀dá di aláàyè. Ó sì n sọ ẹ̀dá di òkú. Nítorí nàà, ẹ̀ gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀. Ànábì aláimọ̀nkoṃòṃnà, ẹ̀ni tó

وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ
الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي
التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ
الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ
وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي
كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ
وَغَدَرُوا وَوَصَرُوا وَأَنْبَعُوا التَّوْرَ الَّذِينَ
أُنزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

قُلْ يَتَّيَّبُهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ
إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

1. “Àjàgà ọ̀rùn wọ̀n ni èyì tí Allāhu - tó ga jùlọ̀ - gbékọ̀ ọ̀rùn ọ̀wọ̀ wọ̀n nígbà tí wọ̀n wí pé “Dídí ni ọ̀wọ̀ Allāhu wà” gégé bí Allāhu - tó ga jùlọ̀ - ṣe fi rinlẹ̀ nínú sūrah al-Mọ̀'dah; 5:64.” (Tọ̀bariy)

gbàgbọ́ nínú Allāhu àti àwọn ọ̀rọ̀ Rẹ̀. Ẹ̀ tẹ̀lẹ̀ e nítorí kí ẹ̀ lè mọ̀nà.”

159. Ó wà nínú ijọ (Ànábì) Mūsā, ijọ kan tó ní fi òdodo tọ̀ (àwọn ènìyàn) sọ̀nà. Wọ̀n sì ní ẹ̀ ẹ̀tọ̀ pèlú rẹ̀.¹

160. A sì pín wọn sí igun méjilá (igun kọ̀ọ̀kan sì ní) ìran àti ijọ. A sì fi imísí ránṣẹ̀ sí (Ànábì) Mūsā, nígbà tí àwọn ènìyàn rẹ̀ wá omi wá sí ọ̀dọ̀ rẹ̀ pé: “Fi ọ̀pá rẹ̀ na àpáta.” (Ó ẹ̀ ẹ̀bẹ̀) orísun omi méjilá sì ẹ̀yọ̀ lára rẹ̀. Àwọn ènìyàn kọ̀ọ̀kan sì tí dá ibùmu wọn mọ̀. A tún fi ẹ̀sújò ẹ̀ ibòji fún wọn. A sọ̀ (ohun mímu) mọ̀nnù¹ àti (ohun jíjẹ) salwā² kalẹ̀ fun wọn. Ẹ̀ jẹ̀ nínú àwọn ñhkan dáadáa tí A pèsè fún yín. Wọ̀n kò sì ẹ̀ àbòsí sí Wa, ẹ̀gbọ̀n ẹ̀mí ara wọn ni wọn ní ẹ̀abòsí sí.”¹¹

161. (Ẹ̀ rántí) nígbà tí A sọ̀ fún wọn pé: “Ẹ̀ wọ̀ inú ilú yí. Ẹ̀ máa jẹ̀ nínú rẹ̀ níbíki bí tí ẹ̀ bá fẹ̀. Kí ẹ̀ sì sọ̀ pé: ‘Ha ẹ̀sẹ̀ wa dànù.’ Ẹ̀ gba ẹ̀nu-ọ̀nà (ilú) náà wọ̀lé ní ìteríba.¹ A máa forí àwọn ẹ̀sẹ̀ yín jìn yín. A ó sì ẹ̀ àlẹ̀kún (ẹ̀san rere) fún àwọn olùṣe-rere.”¹¹¹

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَىٰ أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ
وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

وَقَطَعْنَا لَهُمُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا
وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَلَهُ قَوْمُهُ
رَ أَنِ اضْرِب بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ
مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ
أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ وَظَلَلْنَا عَلَيْهِمُ الْعَمَمَ
وَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّٰنَ وَالسَّلْوَىٰ كُلًّا
مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا
وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

وَإِذْ قِيلَ لَهُمُ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ
وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ
وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ لَكُمْ
خَطِيئَتِكُمْ سَتَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾

¹ 1. Àwọn wọ̀nyẹn ni Allāhu - tó ga jùlọ̀ - sọ̀ nípa wọn nínú sūrah al-Mō'idah; 5:83-85.

¹¹ 1. Adùn rẹ̀ dà bí adùn oyin. 2. Orúkọ ẹ̀yẹ̀ aládùn kan.

¹¹¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Bakorah; 2:58.

162. Àwọn tó şàbòsí yí ọrọ nàà padà (sí ñhkan miìrán) yàtò sí èyí tí A sọ fún wọn. Nítorí nàà, A fi iyà ránsé sí wọn láti sánmò nítorí pé wọn ñ şe àbòsí.

163. Bi wọn léèrè nípa ilú tó wà ní èbádò, nígbà tí wọn kojá ẹnu-ààlà nípa ojú Sabt, nígbà tí eja wọn ñ wá bá wọn ní ojú Sabt wọn, wọn sì máa léfòò sí ojú odò, ojú tí kì í bá sì şe ojú Sabt wọn, wọn kò níí wá bá wọn. Báyañ ni A şe ñ dán wọn wò nítorí pé wọn jẹ òbilẹjẹ.¹

164. (Rántí) nígbà tí ijo kan nínú wọn wí pé: “Nítorí kí ni ẹ fí ñ şe wáàsí fún ijo kan tí Allāhu máa parẹ tàbí tí Ó máa jẹ ní iyà tó lágbára?” Wọn sọ pé: “(Kí ó lè jẹ) àwáwí lọdò Olúwa yín àti nítorí kí wọn lè bẹrù (Allāhu) ni.”

165. Nígbà tí wọn sì gbàgbé ohun tí wọn fi şèrántí fún wọn, A gba àwọn tó ñ kọ aburú là. A sì fi iyà tó le jẹ àwọn tó şàbòsí nítorí pé wọn jẹ òbilẹjẹ.

166. Nígbà tí wọn tayọ ẹnu-ààlà níbi ohun tí A kọ fún wọn, A sọ fún wọn pé: “E di ọbọ, ẹni igbéjinnà sí ikẹ.”

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ
الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا
مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

وَسَأَلْتُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ
حَاضِرَةً أَلْبَحِرِ إِذْ يُعَدُّونَ فِي السَّبْتِ
إِذْ تَأْتِيهِمْ حِينَتُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرْعًا
وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ
نَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا
اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَدِّبُهُمْ عَذَابًا
شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ
وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ
يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ
ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَّيْسٍ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَن مَّا نُهَوُّوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ
كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٦٦﴾

¹ 1. Ojú Sabt ni ojú isinmi fún ijo nàà.

167. (Rántí) nígbà tí Olúwa rẹ sọ ọ di mímò (fún wọn) pé dájúdájú Òun yóò gbé ẹni tí ó máa fi iyà burúkú jẹ wọn dide sí wọn tífí di Ojọ Àjínḡde. Dájúdájú Olúwa rẹ ni Olùyára níbi iyà. Dájúdájú Òun sì ni Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.

168. A dá wọn kékekèlè sí orí ilẹ ní ijọ-ijọ; àwọn ẹni rere wà nínú wọn, àwọn miíràn tún wà nínú wọn. A sì fi àwọn ohun rere àti ohun burúkú dán wọn wò kí wọn lè ṣẹrí padà (síbi òdodo).

169. Àwọn àrólé kan sìrólé lẹyìn wọn; wọn jogún Tírà (Taorāt àti 'Injīl), wọn sì n gba (àbètélè) dúkìá ilé ayé yìí (látí kọ ìkọkúko sínú rẹ), wọn sì n wí pé: “Wọn yóò foríjìn wá.” Tí (àbètélè) dúkìá irú rẹ bá tún wá bá wọn, wọn máa gbà á. Šé A kò ti bá wọn ṣe àdéhùn nínú Tírà pé, wọn kò gbòdò ṣe àfítí ọrọ kan sòdò Allāhu àfí òdodo? Wọn sì ti kẹkọyọ nípa ohun tí n bẹ nínú rẹ! Ilé ìkẹyìn sí lóore jùlọ fún àwọn tó n bẹrù (Allāhu). Šé ẹ ò ní ṣe làákàyè ní?

170. Àwọn tó sì n mú Tírà lò dáràdára, tí wọn n kírùn,

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيُبَعَثَنَّ عَلَيَّهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٧﴾

وَوَضَعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَّمًا مِّنْهُمْ وَالصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَبَلَّوْنَهُمْ بِالْخَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِن يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَن لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالذَّارُ الْأَاجِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾

وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

dájúdájú Àwa kò ní fi èsan àwọn tó n ẹ̀ ẹ̀ àtúnṣe (iṣe wọn) rāre.¹

171. (Rántí) nígbà tí A gbé àpáta ga sókè orí wọn, ó sì dà bí ibòì. Wọn sì lérò pé ó máa wó lu àwọn mọ̀lẹ̀, (A sì sọ fún wọn pé): “È gbá ohun tí A fún yín mú dáadáa, kí ẹ̀ sì máa rántí ohun tó n bẹ̀ nínú rẹ̀, nítorí kí ẹ̀ lè bẹ̀rù (Allāhu).”

172. (Rántí) nígbà tí Olúwa ẹ̀ gba àdéhùn lẹ̀wọ̀ àwọn ọ̀mọ̀ Ādam nínú àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ wọn tó fà jáde láti (ibàdí ní) èyìn (bàbá nílá) wọn, Ó sì fi wọn ẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí lórí ara wọn pé: “Şe Ēmi kọ̀ ni Olúwa yín ni?” Wọn sọ̀ pé: “Bèè ni – (Ìwọ̀ ni Olúwa wa) - a jẹ̀rìí sí i.” Nítorí kí ẹ̀ má baà sọ̀ ní Ọ̀jọ̀ Àjìndé pé: “Dájúdájú àwa jẹ̀ aláìmọ̀ nípa èyí.”

173. Tàbí kí ẹ̀ má baà wí pé: “Àwọn bàbá wa ló kúkú bá Allāhu wá akegbé̀ şiwájú (wa), àwa sì jẹ̀ àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ lẹ̀yìn wọn (ni a fi wò wọn kọ̀ṣe pẹ̀lú àìmọ̀kan). Şe Ìwọ̀ yòò pa wá run nítorí ohun tí àwọn tó n ba iṣè ọ̀wọ̀ ara wọn jẹ̀¹ ẹ̀ ni?”¹¹

﴿وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾﴾

﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَن تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٢﴾﴾

﴿أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾﴾

¹ 1. Àwọn wọ̀nyẹn ni Allāhu - tó ga jùlọ̀ - sọ̀ nípa wọn nínú sūrah al-Mō'idah; 5:83-85

¹¹ 1. Àwọn tó n ba iṣè ọ̀wọ̀ ara wọn jẹ̀ ni àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ nítorí pé ẹ̀bọ̀ şíṣe máa n ba iṣè èdá jẹ̀.

174. Báyeṅ ni A ṣe ní ṣàlàyé àwọn āyah Wa, nítorí kí wọn lè ṣerí padà (sibi òdodo).

175. Ka iròyìn ẹni tí A fún ní àwọn āyah Wa fún wọn, tí ó yọra rẹ sílẹ níbi àwọn āyah náà.¹ Nítorí náà, Èṣù tẹlẹ e lẹyin. Ó sì wà nínú àwọn olùṣìnà.¹

176. Àti pé tí ó bá jẹ pé A bá fẹ, Àwa íbá fi (ìmò nípa àwọn āyah Wa) ṣàgbéga fún un. Ṣùgbọ́n ó wayé mọyà. Ó sì tẹlẹ ìfẹ-inú rẹ. Nítorí náà, àfiwé rẹ dà bí ajá. Tí o bá lé e síwájú, ó máa yọ ahọ́n síta. Tí o bá sì fi sílẹ, ó tún máa yọ ahọ́n síta. Iyẹn ni àfiwé ijọ tó pe àwọn āyah Wa níró. Sọ itàn náà fún wọn nítorí kí wọn lè ronú jinlẹ.

177. Ijọ tí ó pe àwọn āyah Wa níró, wọn burú ní àfiwé. Ara wọn sì ni wọn n ṣàbòsì sí.

178. Ẹnikéni tí Allāhu bá fi mọ̀nà ('Ìslām), òun ni olùmọ̀nà. Ẹnikéni tí Ó bá sì ṣi lónà, àwọn wọnyẹn, àwọn ni ẹni òfò.

179. Dájúdájú A ti dá ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn àti àlùjànńú fún iná Jahanamọ̀ (nítorí pé) wọn ní ọkàn, wọn kò sì fi gbọ̀ àgbọ́yé; wọn ní ojú, wọn kò sì fi ríran;

وَكَذَلِكَ نَفْصِلُ الْأَيَّاتِ وَعَلَّهْمُ

يَرْجِعُونَ ﴿٧٤﴾

وَأْتَلُّ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الْاِذَىٰ ءَاتَيْنَاهُ ءَايَاتِنَا فَاَنْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطٰنُ فَكَانَ

مِنَ الْعٰوِيْنَ ﴿٧٥﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَٰكِنَّهُ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاَتَّبَعُ هُوْلَهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ

الْكَلْبِ اِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثُ اَوْ تَتْرٰكُهُ يَلْهَثُ ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ

كَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا فَاَقْصُصْ الْقَصَصَ

لَعَلَّهُمْ يَتَّقُرُوْنَ ﴿٧٦﴾

سَآءَ مَثَلًا الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا

وَاَنْفُسُهُمْ كَانُوْا يَظْلِمُوْنَ ﴿٧٧﴾

مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدٰى وَمَنْ

يُضِلِلْ فَلَا وِلٰىكَ هُمْ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٧٨﴾

وَلَقَدْ ذَرٰنَا لِحٰثَتِهِمْ كَثِيْرًا مِّنَ الْحٰنِ

وَالْاِنْسِ لَهُمْ قُلُوْبٌ لَا يَفْقَهُوْنَ بِهَا

وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُوْنَ بِهَا وَلَهُمْ

¹ 1. Ó pa ìmò tí bí ìgbà tí ejò bá bọ̀ ìhọ̀ rẹ̀ sílẹ̀.

wọn ní etí, wọn kò sì fi gbọràn.
 Àwọn wònyẹn dà bí ẹran-òsin.
 Wọn wulẹ sọ̀nù jùlọ. Àwọn
 wònyẹn, àwọn ni afónú-fóra.

180. Ti Allāhu ni àwọn orúkọ tó dára jùlọ. Nítorí náà, ẹ fi pè É. Kí ẹ sì pa àwọn tó ní darí àwọn orúkọ Rẹ kọ ọ̀nà òdì tí.¹ A ọ̀ò san wọn ní ẹsan ohun tí wọn ní ẹ̀ níṣé.¹

181. Ó wà nínú àwọn tí A dá, ijo kan tó ní fi òdodo tọ (àwọn èniyàn) sọ̀nà, tí wọn sì ní ẹ̀ ẹ̀tọ̀ pèlú rẹ̀.

182. Àwọn tó sì pe àwọn āyah Wa níró, A ọ̀ò máa dẹ wọn lẹ́kẹ láti jẹ wọn níyà ní àyè tí wọn kò níí mò.

183. Èmi yóò lọ wọn lára. Dájúdájú ète Mi lágbara.¹¹

184. Ẹ̀ ẹ̀ wọn kò ronú jinlẹ̀ ní? Kò sí wèrè kan kan lára ẹ̀ni wọn (Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là máa bá a - . Ta sì ní bí kò ẹ̀ ọ̀lùkìlọ̀ pọ̀nńbélé.

عَادَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ
 كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ
 الْعَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا
 وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ
 سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
 يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ
 مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾

وَأْمُرِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ
 إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٨٤﴾

¹ 1. Ẹ̀ni tí ó ní darí àwọn orúkọ Allāhu - tó ga jùlọ - kọ ọ̀nà òdì ní ẹ̀ni tí ó ní sọ̀ pé, "wọn yọ̀ àwọn orúkọ òrìṣà kan jáde láti ara àwọn orúkọ Allāhu tó dára jùlọ̀ àti àwọn iròyìn Rẹ̀ tó ga jùlọ̀." Ẹ̀ni tí ó ní ẹ̀ ẹ̀tọ̀ tí bá Allāhu wá akegbé, ó tí ẹ̀ṣẹ̀.

¹¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Baqarah; 2:15.

185. Šé wọn kò wo iḡba àwọn sánmò àti ilẹ̀ pẹ̀lú gbogbo ñhkan tí Allāhu dá? Àmọ́ sá ó lè jẹ́ pé Àkókò ikú wọn ti súnmọ́. Nígbà náà, ọ̀rọ̀ wo ni wọn yóò gbàgbọ́ lẹ́yìn rẹ̀?¹

أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ
عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ
فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾

186. Ẹnikẹni tí Allāhu bá ̀sì lònà kò lè sí afinimònà kan fún un. (Allāhu) yó sí fi wọn sílẹ̀ sínú

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ
وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾

¹ 1. Gbólóhùn yìí "Nígbà náà, "hadīth wo" ọ̀rọ̀ wo ni wọn yóò gbàgbọ́ lẹ́yìn rẹ̀?" àti irú rẹ̀ tó wà nínú sūrah al-Mursalāt; 77:50 àti sūrah al-Jāthiyah; 45:6, àwọn kan lérò pé ó ń túmọ́ sí pé, a ò gbòdò gbàgbọ́ nínú hadīth Anābī kan kan, àmbòsibòsì pé a òò máa fi ̀še ẹ̀rì ọ̀rọ̀ ẹ̀sin. Èsì: Wọn ti dojú itúmọ́ àyah náà rú mọ̀ra wọn lówọ́ pátápátá. Ní àkókọ́ ná, ọ̀rọ̀ arópò-orúkọ tó wà nínú àpólá ọ̀rò-orúkọ yìí "ba'dahu" (lẹ́yìn rẹ̀) ń dúró fún ñhkan mèjí. Ìkíní: Ó dúró fún "ojọ́ ikú àti ojọ́ Àjínde". Ìkejì: Ó ń dúró fún al-Kur'ān aláḡòn-ònlé. Tí ó bá dúró fún "ojọ́ ikú àti ojọ́ Àjínde", itúmọ́ gbólóhùn "fabi 'ayyi hadīthin ba'dahu yu'minūn" máa túmọ́ sí pé, "ọ̀rọ̀ wo nínú ọ̀rọ̀ al-Kur'ān ni wọn yóò gbàgbọ́ lẹ́yìn tí ojọ́ ikú wọn bá dé tàbí lẹ́yìn tí ojọ́ Àjínde bá ̀şelẹ̀? Bí wọn bá pada gba ọ̀rọ̀ al-Ku'ān gbọ́ lójọ́ ikú wọn tàbí lójọ́ Àjínde, kò lè wúlò fún wọn mọ́, kò sì lè rọ̀ wọn lórọ̀ mọ́ nitorí pé, kò sí ironúpiwàdà mọ́ tí ikú bá ti dé bá ẹ̀dà, kò sí sí ironúpiwàdà mọ́ fún ẹ̀dà lójọ́ Àjínde." Èyí gan-an ni itúmọ́ "fabi 'ayyi hadīthin ba'dahu yu'minūn" nínú sūrah yìí àti nínú sūrah al-Mursalāt; 77:50 nitorí pé, ọ̀rọ̀ nípa ojọ́ ikú ló ̀şiwájú nínú àyah tí à ń toşẹ̀ rẹ̀ lówọ́ yìí . Bákan náà, ọ̀rọ̀ nípa àwọn tó pe ojọ́ Àjínde nírọ́ ló ̀şiwájú gbólóhùn náà nínú sūrah al-Mursalāt. Tí ó bá sí jẹ́ pé ọ̀rọ̀ arópò-orúkọ náà ń dúró fún al-Kur'ān, itúmọ́ gbólóhùn "fabi 'ayyi hadīthin ba'dahu yu'minūn" máa túmọ́ sí pé, ọ̀rọ̀ irọ̀ wo ni wọn yóò gbàgbọ́ lẹ́yìn tí al-Kur'ān ti mú ọ̀rọ̀ òdodo wá? Šé àwọn iròrì iḡba àimọkan àti àwọn àşà àimọkan èyí tí iran ẹ̀ni kọ̀kan jogún bá láti ọ̀dọ̀ àwọn bàbá ílá wọn tí wọn kí í ̀şe Ọ̀jìşẹ̀ Ọ̀lòhun, ̀şe àwọn iròrì wọn àti àwọn àşà lbòrìşà wọn ni wọn yóò máa ló lẹ́yìn al-Kur'ān? Èyí gan-an ni itúmọ́ "fabi 'ayyi hadīthin ba'dahu yu'minūn" nínú sūrah al-Jāthiyah; 45:6 nitorí pé gbólóhùn tó ̀şiwájú rẹ̀ ní lbẹ̀rẹ̀ àyah náà ń sọ̀rọ̀ nípa bí al-Kur'ān ̀şe jẹ́ ọ̀rọ̀ òdodo. Èyí wá túmọ́ sí pé, bí ènìyàn kò bá gbàgbọ́ nínú ọ̀rọ̀ òdodo al-Kur'ān, ọ̀rọ̀ irọ́ orìşirìşì l'ó máa kù ú kù tí ó máa gbàgbọ́ nínú rẹ̀. Nitorí náà, "fabi 'ayyi hadīthin ba'dahu yu'minūn" kò fi ọ̀nà kan kan túmọ́ sí pé kí á má gbàgbọ́ nínú hadīth Anābī wa Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là máa bá a -. Ẹnikẹni kò wulẹ̀ lẹ̀ gbọ́ àgbọ̀yẹ̀ al-Kur'ān àfi pẹ̀lú itòşònà àwọn hadīth Anābī wa Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là máa bá a -. Tí ẹni kan bá sí ̀şàì gbàgbọ́ nínú àwọn hadīth Anābī wa Muhammad tó fẹşẹ̀ rinlẹ̀, onítọ̀un ti wọ̀ ipò kẹ̀fẹ̀rì tífí ó máa fi ronú piwàdà.

àgbéré wọn, tí wọn yóò máa pa ridàridà.

187. Wọn ní bi ọ lèèrè nípa Àkókò náà pé igbà wo ni ìṣẹ̀lẹ̀ rẹ̀. Sọ pé: “Ọ̀dọ̀ Olúwa mi nìkan ni ìmọ̀ rẹ̀ wà. Kò sí ẹ̀ni tó lè ṣàfí hàn Àkókò rẹ̀ àfi Ọ̀un. Ó ṣòro (látí mọ̀) fún àwọn ará sánmọ̀ àti ará ilẹ̀. Kò níí dé ba yín àfi lójíjì.” Wọn tún ní bi ọ lèèrè bí ẹ̀ni pé ìwọ̀ nímọ̀ nípa rẹ̀. Sọ pé: “Ọ̀dọ̀ Olúwa mi nìkan ni ìmọ̀ rẹ̀ wà, ṣùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀niyàn ni kò mọ̀.”

188. Sọ pé: “Èmi kò ní agbára àhàfàání tàbí ìnira kan tí mo lè fi kan ara mi àyàfí ohun tí Allāhu bá fẹ̀. Tí ó bá jẹ̀ pé mo ní ìmọ̀ ìkòkò ni, èmi ibá ti kó ohun púpọ̀ jọ nínú oore ayé (sí ọ̀dọ̀ mi) àti pé aburú ayé ibá tí kàn mí. Ta ni èmi bí kò ṣe olùkìlọ̀ àti oníròò ìdunnú fún ìjọ onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.”

189. (Allāhu) Ọ̀un ni Ẹ̀ni tó da yín látí ara ẹ̀mí ẹ̀yọ̀ kan. Ó sì dá aya fún un látí ara rẹ̀ nítorí kí ó lè jẹ̀gbádùn igbẹ̀pọ̀ pẹ̀lú rẹ̀. Nígbà tí ọ̀kọ̀ súnmọ̀ iyáwó rẹ̀, tí ó sì ru ẹ̀rù (àtò) fifúyẹ̀. Ó sì rù ú kiri. Nígbà tí ó sì diwọ̀ disẹ̀ sínú tán, àwọn méjèjèjì pe Allāhu Olúwa wọn pé: “Tí O bá fún wa ni ọ̀mọ̀ rere (tó pé ní ẹ̀dà), dájúdájú a máa wà nínú àwọn olùdúpẹ̀.”

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَلُهَا
قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا
لَوْفِيهَا إِلَّا هُوَ نُفِثَتْ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْتَةً
يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ كَافٍ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا
عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا
إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتَ أَعْلَمَ
الْغَيْبِ لَاسْتَكْتَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا
مَسَّنِيَ السُّوْءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

*هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّن نَّفْسٍ
وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ
إِيَّاهَا فَلَمَّا تَعَاشَرَا حَمَلَتْ حَمْلًا
حَفِيمًا فَفَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَا
اللَّهُ رَبَّهُمَا لَئِن آتَيْتَنَا صَالِحًا
لَتَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٨٩﴾

190. Sùgbọn nígbà tí Allāhu fún àwọn méjèèjì ní ọmọ rere, wọn sọ (àwọn èdá kan) di akegbé fún Un nípasè ohun tí Ó fún àwọn méjèèjì. Allāhu sì ga tayọ ñhkan tí wọn n fi sebo sí I.¹

فَلَمَّا آتَيْنَاهُمَا صَالِحًا جَعَلْنَا لَهُ شُرَكَاءَ
فِيمَا آتَيْنَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٤٩﴾

¹ 1. Ta ni oṣo àti iyawó nínú àyah yíí? Kí sì ni ebo tí wọn se nípasè ọmọ wọn? Àwọn onímọ-èsin pín sí méjì lórí ibeèrè àkòkò. Igun kan nínú àwọn onímọ 'Islām fi rinlẹ pé Ànábì Ādam - kí oṣà Allāhu máa bá a - àti iyá wa, Hawā' - kí Allāhu yónú sí i - ni àwọn oṣo àti iyawó tí àyah náà n tọka sí ní ibámu sí àyah 189 tó síwájú. Igun kejì sọ pé, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àyah 189 tó síwájú n tọka sí Ànábì Ādam - kí oṣà Allāhu máa bá a - àti iyá wa, Hawā' - kí Allāhu yónú sí i -, àwọn àrómọdómọ wọn ni àyah 190 n tọka sí. Wọn ní idí niyí tí ọrọ-ìṣe tó parí àyah 190 fi wá pèlú èhun ọpọ, èyí tí ó n fi hàn pé tọko tiyawó yẹn kò mọ ní èniyàn méjì pèrè. Wọn fi kún un pé, ibá jẹ̀ pé Ànábì Ādam - kí oṣà Allāhu máa bá a - àti iyá wa, Hawā' - kí Allāhu yónú sí i - ni iṣẹ̀lẹ̀ náà ṣẹ̀lẹ̀ sí ni, èhun èjì tí ó máa dúró fún ọwọ̀ àwọn méjèèjì nikan ni kò bá parí àyah náà gégẹ̀ bí ọrọ̀ náà se bèrẹ̀ pèlú rẹ̀ nínú àyah 189 tó síwájú. Ebo tí wọn se nípasè ọmọ wọn ni sísọ ọmọ náà ni orúko tí ó fi àimoore hàn sí Allāhu. Bí àpèrẹ̀, kí Allāhu fún èniyàn lọmọ, kí èniyàn wá sọ ọmọ náà ni “ ‘abdu-ṣṣams, ‘abdu-komor” dípò “ ‘abdullāh, ‘abdu-Rahmōn” àti bèẹ̀ bèẹ̀ lọ. Wàyí, wọn se àfítì itàn kan sí ọdọ ọmọ ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí àwọn méjèèjì -. Itàn náà wà nínú àwọn tírà tafsír kan, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé Ibn Kathīr ka itàn náà mó ara itàn irọ̀ àwọn ọmọ Isrō’īl. Àmọ̀ itàn tí ẹnu kùn yí kúkú ni àwọn tí wọn gbà pé Ànábì Ādam àti iyá wa Hawā’ ni tọko tiyawó tí iṣẹ̀lẹ̀ náà ṣẹ̀lẹ̀ sí rí mú ló láti fi tùmọ̀ = = àyah náà. Kókó itàn náà ni pé, nígbà tí iyá wa Hawā’ - kí Allāhu yónú sí i - lóyún, Èṣù wá ba á ní àwòrán èniyàn, ó sì sọ fún un pé, “Tí kò bá fẹ̀ bí àwòrán ẹranko lọmọ̀ tàbí tí kò bá fẹ̀ kí ọmọ náà kú ní ọpónlọ, kí ó sọ ọmọ náà ní “ ‘abdu-hārith”. Hawā’ - kí Allāhu yónú sí i - kò dá a lóhùn, kò sì tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ rẹ̀. Ó bí ọmọ. Ọmọ náà sì kú. Ó tún ṣẹ̀lẹ̀ bèẹ̀ nígbà kejì. Àmọ̀ nígbà tí ó lóyún ikẹta, kò fẹ̀ kí ó kú. Wọn sì sọ ọmọ náà ní “ ‘abdu-hārith”! Èyí ni Allāhu - Ọba tó ga jùlọ - pè ní ebo nítorí pé, wọn tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ tó yapa sí àṣẹ̀ Allāhu pé wọn kò gbọdọ̀ tẹ̀lẹ̀ ọrọ̀ Èṣù. Kí í se pé wọn gbé ebo fún Èṣù láti fi wá ààbọ̀ fún ọmọ náà. Láti igbà náà ló ti di èèwọ̀ pọ̀nhébéle nínú ilà̀nà isọ̀mọ̀lórúkọ láti se àfítì “erú” sí ọdọ̀ èlòmíràn lẹ̀yìn Allāhu. Ànábì Ādam - kí oṣà Allāhu máa bá a - àti iyá wa Hawā’ - kí Allāhu yónú sí i - sì tọ̀rọ̀ àforìjìn lọdọ̀ Allāhu lórí bí àwọn méjèèjì se tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Èṣù níbí sísọ ọmọ wọn ní orúko tí Èṣù mú wá fún wọn, kí í se pé wọn bímọ̀ tán wọn wá n bọ̀ Èṣù bí àwọn kan se máa n bọ̀ ibejì. Allāhu sì tẹ̀wọ̀ gba ironùpìwadà wọn. Tí àwọn nasōrọ̀ bá wá tàbùkú Ànábì Ādam - kí oṣà Allāhu máa bá a - àti iyá wa Hawā’ nípa èyí, ṣebí wọn sọ pé, Ànábì ‘Īsā ọmọ Moryam - kí oṣà Allāhu máa bá a - tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Èṣù ni Èṣù fi rí ọ̀un náà mú lọ káàkírì láti dán olúwa wọn wo! Ànábì ‘Īsā ọmọ Moryam - kí oṣà Allāhu máa bá a - kúkú tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Èṣù nínú àwọn iwé wọn, àmọ̀ kò forí balẹ̀ fún Èṣù rará. Iyẹn wà nínú iwé Luku 4: 1-13. Nítorí náà, Allāhu nikan ṣoṣo ni kò lè ṣàṣiṣe.

191. Şé wọn yòò sọ ñhkan tí kò lè dá ñhkan kan di aḳẹgbé Rẹ, A sì şedá wọn ni?

192. Àwọn òrìşà kò lè şe àràņşe kan fún àwọn abòrìşà. Àti pé àwọn òrìşà gan-an kò lè şe àràņşe fún ẹmí ara wọn.

193. Tí ẹ bá pè wọn síbi ìmònà, wọn kò ní tẹlé yín. Bákan náà ni fún yín; ẹ pè wọn tàbí ẹyin dákẹ ẹnu (fún wọn).

194. Dájúdájú àwọn tí ẹ ní pè lẹyìn Allāhu, ẹrú bí irú yin ni wọn. Nítorí náà, ẹ pè wọn wò, kí wọn da yín lóhùn tí ẹ bá jẹ olódodo.

195. Şé wọn ní ẹşẹ tí wọn lè fi rìn ni? Tàbí şé wọn ní ọwọ tí wọn lè fi gbá ñhkan mú? Tàbí şé wọn ní ọjú tí wọn lè fi ríran? Tàbí şé wọn ní etí tí wọn lè fi gbọṛọ? Sọ pé: “E pe àwọn òrìşà yín, lẹyìn náà kí ẹ déte sí mi, kí ẹ sì má şe lọ mi lára.

196. Dájúdájú Alátilẹyìn mi ni Allāhu, Ẹni tí Ó sọ Tírà náà kalẹ. Àti pé Òun l'Ó ñ şàtilẹyìn fún àwọn ẹni rere.

أَيُّشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٩١﴾

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَتَّبِعُوكُمْ سِوَاءَ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَالِتُونَ ﴿١٩٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾

أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْتَطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنظِرُونَ ﴿١٩٥﴾

إِنَّ وَلِيََّ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾

197. Àwọn tí ẹ ní pè lẹyin Rẹ,
wọn kò lè ẹ àránṣe fún yín.
Wọn kò sì lè ẹ àránṣe fún ẹmí
ara wọn.

198. Tí ẹ bá sì pè wọn sínú
ìmọ̀nà, wọn kò níí gbọ. Ò ní rí
wọn pé wọn ní wò ọ ni, (ṣùgbọ̀n)
wọn kò ríran.

199. Ẹ̀mọ̀júkúró, pàṣẹ ohun
rere, kí o sì ẹ̀rí kúró lẹ̀dọ̀ àwọn
aláìmọ̀kan.

200. Tí ibínú òdì kan bá sì ẹ̀rí
sínú ọ̀kàn rẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Èṣù, fi
Allāhu wá iṣẹ́rí. Dájúdájú Òun ní
Olùgbọ̀, Onímọ̀.

201. Dájúdájú àwọn tó bẹ̀rù
(Allāhu), nígbà tí rọ̀yírọ̀yí kan bá
ṣẹ̀lẹ̀ sí wọn láti ọ̀dọ̀ Èṣù, tí wọn
bá rántí (Allāhu), nígbà náà ojú
wọn yó sì ríran (rí ọ̀dodo).

202. (Àmọ̀ ní ti) àwọn ọ̀mọ̀ iyá
(Èṣù), ńṣe ni àwọn Èṣù yòò máa
kún wọn lẹ̀wọ̀ nínú iṣìnà. Lẹyin
náà, wọn kò sì níí dáràn mọ
níwọn.

203. Nígbà tí o ò bá mú àmì wá
bá wọn, wọn á wí pé: “Ìwo kò ẹ
ẹ̀ àdáhun rẹ̀?” So pé: “Ohun tí
Wọn fi ránṣẹ̀ sí mi ní ìmísí láti
ọ̀dọ̀ Olúwa mi ni mò ní tẹ̀lé. (al-
Kur’ān) yíì sì ni imọ̀ àmọ̀dájú àti

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا
يَسْتَجِيبُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ

يُنصرون ﴿١٩٧﴾

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا
وَوَرَنَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا

يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ
الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾

وَأَمَّا يَنْزِعَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ
فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ
الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ
مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾

وَإِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوهُمْ فِي الْعَيِّ ثُمَّ لَا
يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا
قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي

ẹrí láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín. Ìmọ̀nà àti ìkẹ̀ sì ni fún àwọn ijọ onígbaḡbọ̀ ọ̀dodo.

204. Nígba tí wọn ba ń ke al-Kur'ān, ẹ̀ tẹ́tí sí í, kí ẹ̀ sì dákẹ̀ nítorí kí A lè kẹ̀ yín.

205. Ẹ̀e irántí Olúwa Rẹ̀ nínú ẹ̀mí rẹ̀ pẹ̀lú irawọ́rasẹ̀ àti ibẹ̀rù (Allāhu), kò sì níf ẹ̀jẹ̀ ọ̀rọ̀ ariwo, ní ọ̀wúrọ̀ àti ní ìrọ̀lẹ̀. Ìwọ̀ kò sì gbọ̀dọ̀ wà nínú àwọn olùgbàḡbéra (nípa ìrántí Allāhu).

206. Dájúdájú àwọn tó ń bẹ̀ lọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀, wọn kí í jọra wọn lójú láti jọ̀sìn fún Un. Wọn ń sàfọ̀mọ̀ fún Un. Wọn sì ń forí kanlẹ̀ fún Un.

هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٤﴾

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ
وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٥﴾

وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرَّعًا وَخِيفَةً
وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
وَالْآصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِهِ ۚ وَيُسَبِّحُونَهُ ۚ وَلَهُ
يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٧﴾

Suuratul-Anfaal الأنفال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Wọn ní bi ọ léèrè nípa ọṛọ ogun. Sọ pé: “Ọṛọ ogun jẹ ti Allāhu àti ti Ọjísẹ. Nítórí náà, ẹ bèrù Allāhu. Kí ẹ sì ẹ àtúnṣe ñhkan tí ń bẹ láààrin yín. Ẹ tẹlẹ ti Allāhu àti Ọjísẹ Rẹ tí ẹ bá jẹ onígbaḅbọ òdodo.

2. Àwọn onígbaḅbọ òdodo ni àwọn tó jẹ pé nígbà tí wọn bá fi (iyà) Allāhu ẹ irántí (fún wọn), ọkàn wọn yóò wárìrì, nígbà tí wọn bá sì ké àwọn àyah Rẹ fún wọn, wọn yóò lékún ní igbaḅbọ òdodo. Olúwa wọn sì ni wọn ń gbáralé.

3. (Àwọn ni) àwọn tó ń kírun, tí wọn sì ń ná nínú ohun tí A pèsè fún wọn.

4. Ní òdodo, àwọn wònyẹn ni onígbaḅbọ òdodo. Àwọn ipò gíga, àforíjìn àti arísíkí alápòn-ònlé ń bẹ fún wọn lódò Olúwa wọn.

5. Gégé bí Olúwa ẹ ẹ mú ọ jáde (lọ sí ojú ogun) láti inú ilé ẹ pèlú òdodo, dájúdájú igun kan nínú àwọn onígbaḅbọ ni ẹmí wọn kóira rẹ.

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ
وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ
بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ
وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ
ءَايَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ
دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
كَرِيمٌ ﴿٤﴾

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ
وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَرِهُونَ ﴿٥﴾

6. Wọn sì n takò ọ níbí òdodo lẹyin tí ó ti fojú hàn (sí wọn) àfi bí ẹnì pé wọn n wà wọn lọ sí ọdò ikú, tí wọn sì n wò ó (báyí).

يُجْدِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ
كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ

يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾

7. (Rántí) nígbà tí Allāhu ṣàdéhùn ọkan nínú àwọn ijo méjèjèì fún yín pé ó máa jé tiyín, èyin sì n fẹ kí ijo tí kò dira ogun jé tiyín. Allāhu sì fẹ mú òdodo ṣe pèlú àwọn ọrọ Rẹ, Ó sì (fẹ) pa àwọn aláìgbàgbọ run pátápátá

وَإِذْ يَعِدُّكُمْ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ
أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ
الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ
يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ

الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾

8. nítorí kí (Allāhu) lè fi òdodo (’Islām) rinlẹ ní òdodo, kí Ó sì lè paná irọ (ibòrìṣà), àwọn ẹlẹṣẹ (òṣẹbọ) ibàà kórira rẹ.

لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَطِيلَ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

9. (Rántí) nígbà tí è n wá ìrànlowọ Olúwa yín, Ó sì da yín lóhùn pé dájúdájú Ēmi yòò ràn yín lowọ pèlú ẹgbẹrún kan nínú àwọn mọlāika tó máa wá ní tẹlèntèlẹ.

إِذْ تَسْتَعِينُونَ رَبَّكُمْ فَأَسْتَجَابَ لَكُمْ
أَنِّي مُبَدِّكُمْ بِاللَّيْلِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
مُرْدِفِينَ ﴿٩﴾

10. Allāhu kò sì ṣe (ìrànlowọ àwọn mọlāika) lásán bí kò ṣe nítorí kí ó lè jé iró idùnnú àti nítorí kí ọkàn yín lè balẹ pèlú rẹ. Kò sí àránṣe kan àfi láti ọdò Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Ọlóbgbón.

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ
قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

11. (Rántí) nígbà tí (Allāhu) ta yín ní òògbé lọ (kí ó lè jé) ifọkànbalẹ (fún yín) láti ọdò Rẹ. Ó tún sọ omi kalẹ fún yín láti

إِذْ يُعَشِّيكُمْ النَّعَاسَ أَمَنَةً مِنْهُ وَيُنزِلُ
عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهِ

sánmò nítorí kí Ó fi lè fọ yín mọ (pẹlú iwẹ ọran-anyàn), àti nítorí kí Ó fi lè mú èròkérò Èṣù (bí àlá ìbálòpò ojú oorun) kúrò fún yín àti nítorí kí Ó lè kì yín lọkàn àti nítorí kí Ó lè mú ẹṣẹ yín dúró ṣinṣin.

12. (Rántí) nígbà tí Olúwa ẹ fi mọ àwọn mọlāika pé dájúdájú Èmi n bẹ pẹlú yín. Nítorí náà, ẹ fi ẹṣẹ àwọn tó gbàgbọ ní òdodo rinlẹ. Èmi yóò ju ẹrù sínú ọkàn àwọn tó ṣàì gbàgbọ. Nítorí náà, ẹ máa gé (wọ) lọrùn. Kí ẹ sì máa gé gbogbo ọmọ ìka wọ.

13. Ìyẹn nítorí pé, wọn yapa (ọrọ) Allāhu àti Ọjìṣẹ Rẹ. Ẹnikẹni tí ó bá sì yapa (ọrọ) Allāhu àti Ọjìṣẹ Rẹ, dájúdájú Allāhu le (níbi) iyà.

14. Ìyẹn (ni iyà tayé). Nítorí náà, ẹ tọ ọ wò. Àti pé dájúdájú iyà Iná n bẹ fún àwọn aláìgbàgbọ.

15. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, nígbà tí ẹ bá pàdẹ àwọn tó ṣàì gbàgbọ, tí wọn n wọ jáde níkọ níkọ, ẹyin kò gbọdọ pèyìn dà sí wọn (láti ságun).

16. Ẹnikẹni tí ó bá sì pèyìn dà sí wọn ní ọjọ yẹn, yàtò sí ẹnì tó yẹ sí ẹgbé kan (láti túnra mú) fún ogun tàbí ẹnì tó fẹ darapọ mọ ikọ (mùsùlùmí láti fún wọn ní iró

وَيُذْهِبَ عَنْكُمُ رِجْزَ الشَّيْطَانِ
وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ
الْأَقْدَامَ ﴿١١﴾

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنْتِي
مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا سَأَلْتَنِي فِي
قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَأَضْرِبُوا
فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَأَضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ
بَنَانٍ ﴿١٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ
يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿١٣﴾

ذَٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ
النَّارِ ﴿١٤﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ
كَفَرُوا رَحْمًا فَلَا تُولُوهُمْ الْأَدْبَارَ ﴿١٥﴾

وَمَنْ يُؤَلِّمِهِمْ يَوْمَئِذٍ ذُبُرُهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا
لِقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّرًا إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ

òtẹ̀lẹ̀- múyẹ̀), dájúdájú (aságun) ti padà wálé pẹ̀lú ibínú láti òdò Allāhu. Iná Jahanamọ̀ sì ni ibùgbé rẹ̀. Ìkángun náà sì burú.

17. Èyin kọ ẹ pa wón, şugbón Allāhu l'Ó pa wón. Àti pé ìwo kọ lo jùkò nígbà tí o jùkò, àmọ̀ dájúdájú Allāhu l'Ó jùkò¹ nítorí kí (Allāhu) lè fi àmìwò dáadáa kan àwọn onígbàgbọ̀ òdodo láti òdò Rẹ̀ ni. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ̀, Onímò.¹

18. Ìyẹn (báyẹn). Dájúdájú Allāhu máa sọ ète àwọn aláìgbàgbọ̀ di lílẹ̀.

19. Tí èyin (aláìgbàgbọ̀) bá ñ wá ìdájọ̀, dájúdájú ìdájọ̀ ti kò le yín lórí. Tí ẹ bá jáwọ̀ (níbi ogun), ó sì dára jùlọ̀ fún yín. Tí ẹ bá tún padà (síbi ogun), A máa padà (ran àwọn onígbàgbọ̀ òdodo lówọ̀); àkọjọ̀ yín kò sì ní rọ̀ yín lórọ̀ kan kan, ibàà pọ̀. Dájúdájú Allāhu ñ bẹ̀ pẹ̀lú àwọn onígbàgbọ̀ òdodo.

20. Èyin tí ẹ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ tẹ̀lé ti Allāhu àti Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀. Ẹ má ẹ gbúnrí kúrò ní òdò rẹ̀ nígbà tí ẹ bá ñ gbọ̀ (āyah) lówọ̀.

يَعْصَبِ مَنِ اللَّهِ وَمَأْوَهُ جَهَنَّمَ وَيَبْسُ الْمَصِيرِ ﴿١٦﴾

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَدِيدٌ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُدُّوا نَعُدْ وَلَنْ نُعْجِبَ عَنْكُمْ فِئَتَكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ وَاتَّقُوا تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, àşẹ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - tó ñ bẹ̀ lára òkò tí Ànábí - kí ìkẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - jù lu àwọn kẹ̀fẹ̀rí l'ó gba ẹ̀mí wọn. Ẹ wo ìtọ̀şẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:15.

21. E má se dà bí àwọn tí wọn wí pé: “A gbọ.” Wọn kò sì gbọ.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾

22. Dájúdájú ẹdá abẹmí tó burú jùlò ní ọdọ Allāhu ni àwọn adití, ayaya tí kò ẹ̀ łaàkàyè.

﴿٢٢﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ
الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾

23. Tí ó bá jẹ pé Allāhu mọ oore kan lára wọn ni, ìbá jẹ kí wọn gbọ. Tí (Allāhu) bá sì fún wọn gbọ ni, dájúdájú wọn máa pẹ̀yìn dà, wọn yó sì máa gbúnrí.

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

24. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, ẹ̀ jẹ̀pè ti Allāhu àti ti Ọ̀jìṣẹ̀ nígbà tí ó bá pè yín síbí n̄nkan tí ó máa mu yín ẹ̀mí. Kí ẹ̀ sì mọ̀ pé dájúdájú Allāhu n̄ ẹ̀dìwọ̀ láàarin ẹ̀niyàn àti ọ̀kàn rẹ̀. Dájúdájú ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni wọn máa ko yín jọ sí.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَٰهٌ مُّحْتَمَرُونَ ﴿٢٤﴾

25. E ẹ̀rọ́rọ́ fún àdánwò kan tí kò níí mọ̀ lóri àwọn tó ẹ̀bòsì nínú yín nikan. Kí ẹ̀ sì mọ̀ pé dájúdájú Allāhu le níbi iyà.

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

26. E rántí pé nígbà tí ẹ̀yin kéré ní ọ̀hà, tí ẹ̀ wà ní ipò ọ̀lẹ̀ (lábẹ̀ wọn) lóri ilẹ̀ (iyen nínú ilú Mọkkah), ẹ̀ sì n̄ páyà pé àwọn ẹ̀niyàn máa jì yín gbé lọ, nígbà náà (Allāhu) ẹ̀ ibùgbé fún yín (nínú ilú Mọdīnah Onímọ̀lẹ̀), Ó sì fi àrànṣe Rẹ̀ ẹ̀ ikúnlọ̀wọ̀ fún yín. Ó tún pèsè fún yín nínú

وَأذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَن يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِبَصَرِهِ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

àwọn n̄nkan dáadáa nítorí kí ẹ̀
lè dúpẹ̀.

27. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀
má ẹ̀ jàh̄bá (òran-anyàn)
Allāhu àti (sunnah) Òjísẹ̀; ẹ̀ má
ẹ̀ jàh̄bá àwọn àgbàfipamọ̀ yín,
ẹ̀ sì mọ̀ (ìjàh̄bá).

28. Kí ẹ̀ sì mọ̀ pé dájúdájú
ìfòdòr ni àwọn dúkìá yín àti
àwọn ọmọ̀ yín, àti pé dájúdájú
Allāhu ni ẹ̀san ílá wà ní ọ̀dọ̀
Rẹ̀.

29. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, tí
ẹ̀ bá bèrù Allāhu, Ó máa fún yín
ní ọ̀nà àbáyọ̀. Ó máa pa àwọn
àṣiṣe yín rẹ̀ fún yín. Ó sì máa
forìjìn yín. Allāhu sì ni Ọlólá tó
tóbí.

30. (Rántí) nígbà tí àwọn tó ẹ̀sàì
gbàgbọ̀ n̄ déte sí ọ̀ láti dè ọ̀
mọ̀lẹ̀ tàbí láti pa ọ̀ tàbí láti yọ̀ ọ̀
kúrò nínú ilú; wọn n̄ déte, Allāhu
sì n̄ déte. Allāhu sì lóore jùlọ̀
nínú àwọn adéte.¹

31. Nígbà tí A bá n̄ ké àwọn
āyah Wa fún wọn, wọn á wí pé:
“A kúkú ti gbọ̀. Tí ó bá jẹ̀ pé a
bá fẹ̀ ni. àwa nàà ìbá sọ̀ irú èyí.
Kí ni èyí bí kò ẹ̀ ẹ̀ àkọ̀silẹ̀ àlọ̀
àwọn ẹ̀ni àkọ̀kọ̀.”

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَحُونُوا لِلَّهِ
وَالرَّسُولِ وَتَحُونُوا ءَمَنَتِكُمْ وَأَنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّ مَا ءَمَوَلَكُمُ وَأُوَلَدَكُمُ
فِيَنَّهُ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ
يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو
الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ
أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ
وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِيْنَ ﴿٣٠﴾

وَإِذَا تَتَلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُنَا قَالُوا قَدْ
سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا
إِلَّا أَسْطِيزٌ الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾

¹ 1. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kì í ẹ̀ adéte. Ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:15 àti sūrah as-Soffāt; 37:125.

32. (Rántí) nígbà tí wọn wí pé: “Allāhu, tí ó bá jẹ pé èyí ni òdodo láti òdò Rẹ, ọjò òkúta lé wa lórí láti sánmò tàbí kí O mú iyà ẹlẹta-eléro kan wá bá wa.”

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقِّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾

33. Allāhu kò níí jẹ wọn níyà nígbà tí iwọ̀ sí n bẹ láààrin wọn. Allāhu kò sí níí jẹ wọn níyà nígbà tí wọn sí n tọ̀ọ̀ ẹ̀foríjìn.

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

34. Kò sí idí tí Allāhu kò fi níí jẹ wọn níyà níwọn ìgbà tí wọn bá n ẹ̀ ẹ̀ wọn èniyàn lórí kúrò nínú Mósálásí Haram. Àti pé àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ kọ̀ ni aláòmòjúútó rẹ̀. Kò sí aláòmòjúútó kan fún un bí kò ẹ̀ ẹ̀ wọn olùbẹ̀rù (Allāhu), şùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ni kò mò.

وَمَا لَهُمْ آلَا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ ۗ إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ ۗ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَالْكَثِيرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

35. Ijọ̀sìn àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ ní Ilé (Kaabah) kò sí tayọ̀ şíşú ifé àti pípa àtẹ̀wọ̀. Nítorí nàà, ẹ̀ tọ̀ lya wò nítorí pé ẹ̀ jẹ̀ aláìgbàgbọ̀.

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصَدِيَةً ۗ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

36. Dájúdájú àwọn tó şàì gbàgbọ̀, wọn n ná dúkiá wọn nítorí kí wọn lè şerí àwọn èniyàn kúrò lójú ònà (ẹ̀sìn) Allāhu. Wọn sí n ná a lọ̀ (bẹ̀ẹ̀). Lẹ̀yìn nàà, ó máa di àbámọ̀ fún wọn. Lẹ̀yìn nàà, A sí máa borí wọn. Àti pé àwọn tó şàì gbàgbọ̀, inú iná Jahanamọ̀ ni A máa kó wọn jọ̀ sí

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٣٦﴾

37. nítorí kí Allāhu lè ya àwọn ẹ̀ni ibi sòtò kùrò lára àwọn ẹ̀ni ire àti nítorí kí Ó lè kó àwọn ẹ̀ni ibi papò; apá kan wọn mọ apá kan, kí Ó sì lè rọ gbogbo wọn papò pátápátá (sójú kan náà), Ó sì máa fi wọn sínú iná Jahanamọ. Àwọn wọnyẹn gan-an ni ẹ̀ni òfò.

38. Sọ fún àwọn tó Ẹ̀ àì gbàgbọ pé tí wọn bá jáwọ (nínú àìgbàgbọ), A máa Ẹ̀afòrìjìn ohun tó ti ré kojá fún wọn. Tí wọn bá tún padà (síbẹ, àpẹ̀júwe) iparun àwọn ẹ̀ni àkókó kúkú ti ré kojá (ní ikilọ́ fún wọn).

39. Ẹ̀ jà wọn lógun tífi kò fi níí sí ifòòrò (ibòrìṣà) mọ, gbogbo ẹ̀sin yó sì lè jẹ́ ti Allāhu pátápátá. Nítorí náà, tí wọn bá jáwọ (nínú àìgbàgbọ), dájúdájú Allāhu ni Olùrìran nípa ohun tí wọn ń Ẹ̀ níṣé.

40. Tí wọn bá sì gbúnrí (kùrò nínú ìgbàgbọ), ẹ̀ mọ pé dájúdájú Allāhu ni Aláfẹ̀yìntì yín. Ó dára ní Aláfẹ̀yìntì. Ó sì dára ní Alàràṅṣe.

41. Ẹ̀ mọ pé ohunkóhun tí ẹ̀ bá kó ní ọ̀rọ́ ogun, dájúdájú ti Allāhu ni ìdà márùn-ún rẹ. Ó sì wà fún Ọ̀jìṣẹ́ àti ẹ̀bí (rẹ) àti àwọn ọ̀mọ ọ̀rukàn, àwọn mẹ̀kúnnù àti onírìn-àjò (tí agara dá), tí ẹ̀ bá jẹ́ ẹ̀ni tó gbàgbọ

لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ
الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمُهُ
جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْخٰسِرُونَ ﴿٣٧﴾

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُعْفَرُوا لَهُمْ
مَا قَدْ سَلَفَ ۗ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ
سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ
وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا
فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾

وَإِن تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلٰكُمْ
نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

*وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّن شَيْءٍ فَإِنَّ
لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبٰى
وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسْكِيْنَ وَالْبَنِ السَّبِيْلِ إِن
كُنْتُمْ ءٰمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ

nínú Allāhu àti ñhkan tí A sòkalè fún ẹ̀rúsin Wa ní Ojọ̀ Ìpínà, ojọ̀ tí ijọ̀ méjì pàdé (lójú ogun Badr). Allāhu sì ni Alágbára lóri gbogbo ñhkan.

42. (E rántí) nígbà tí ẹ̀yin wà ní etí kòtò tó súnmọ̀ (ilú Mọ̀dīnah), àwọn (kèfèrí) sì wà ní etí kòtò tó jìnnà sí (ilú Mọ̀dīnah), àwọn kèfèrí kan tó ní gun ñhkan ìgùn (bọ̀ láti ìrìn-àjò òkòwò), wọn sì wà ní ìsàlẹ̀ òdò tiyín. Tí ó bá jẹ̀ pé ẹ̀yin àti àwọn kèfèrí jọ̀ mú ojọ̀ fún ogun náà ni, ẹ̀yin ìbá yapa àdéhùn náà, sùgbọ̀n (ogun náà şelẹ̀ bẹ̀) nítorí kí Allāhu lè mú ọ̀rọ̀ kan tí ó gbòdò şe wá sí ìmúşe; nítorí kí ẹnì tí ó máa parun (sínú àìgbàgbọ̀) lè parun nípasẹ̀ ẹ̀rí tó yanjú, kí ẹnì tó sì máa yè (nínú ìgbàgbọ̀ òdodo) lè yè nípasẹ̀ ẹ̀rí tó yanjú. Àti pé dájúdájú Allāhu kúkú ni Olùgbọ̀, Onímọ̀.

43. (Rántí) nígbà tí Allāhu fi wọn hàn ọ̀ nínú àlá re (pé wọn) kéré. Tí ó bá jẹ̀ pé Ó fi wọn hàn ọ̀ (pé wọn) pọ̀ ni, ẹ̀yin ìbá şojọ, ẹ̀yin ìbá sì şaríyànjiyàn nípa ọ̀rọ̀ náà. Sùgbọ̀n Allāhu ko (yín) yọ. Dájúdájú Òun ni Onímọ̀ nípa ñhkan tí ní bẹ̀ nínú ìgbà-àyà èdà.

عَبَدْنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجُمُعَانِ
وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ
الْقُصْوَىٰ وَالرَّكْبُ اسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ
تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتِلَافْتُمْ فِي الْمَيْعَدِ وَلَكِن
لَيَقْضَىٰ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَن بَيْتَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَىٰ
عَن بَيْتَةٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ فِي مَتَابِكِ قَلِيلًا وَلَوْ
أَرْسَلْنَاهُمْ كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ وَلَتَنْدَرَعْتُمْ فِي
الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤٣﴾

44. (Rántí) nígbà tí Ó n fi wọn hàn yín pé wọn kéré lójú yín - nígbà tí ẹ pàdé (lójú ogun) - Ó sì mú ẹyin náà kéré lójú tiwọn náà, nítorí kí Allāhu lè mú ọ̀rọ̀ kan tí ó gbòdò ẹ ẹ wá sí ìmúṣẹ. Ọ̀dò Allāhu sì ni wọn máa ẹ́rì àwọn ọ̀rọ̀ ẹ̀dá padà sí.

45. Ẹyin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, nígbà tí ẹ bá pàdé iḷo (ogun) kan, ẹ dúró ẹ́nṣin, kí ẹ sì ẹ (gbólóhùn) ìrántí Allāhu ní (òhà) púpọ̀ nítorí kí ẹ lè jèrè.

46. Ẹ tẹ̀lé ti Allāhu àti Ọ́jìṣẹ̀ Rẹ̀. Ẹ má ẹ jara yín níyàn (nípa ogun ẹ̀sìn) nítorí kí ẹ má baà ẹ̀jojo àti nítorí kí agbára yín má baà kúrò lówọ̀ yín. Ẹ ẹ sùúrù, dájúdájú Allāhu wà pẹ̀lú àwọn onísùúrù.

47. Ẹ má ẹ dà bí àwọn tó jáde kúrò nínú ilé wọn pẹ̀lú fáààrì àti ẹ̀kàrími. Wọn sì n ẹ́rì àwọn ènìyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu. Allāhu sì ni Alámòtán nípa ohun tí wọn n ẹ ẹ níṣẹ.

48. (Rántí) nígbà tí Ẹ̀ṣù ẹ ẹ́ ẹ wọn ní ọ̀ṣọ̀ fún wọn, ó sì wí pé: “Kò sí ẹni tí ó máa borí yín lóníí nínú àwọn ènìyàn. Dájúdájú èmi ni aláranṣe yín.” Ẹ̀gbọ̀n nígbà tí àwọn iḷo ogun méjèèjì fojú kanra wọn, ó padà sẹ̀yìn, ó fẹ̀ṣẹ̀ fẹ̀ṣẹ̀, ó wí pé: “Dájúdájú èmi ti

وَأَذِيْرِكُمْوَهُمْ إِذِ التَّقِيْمُ فِي
أَعْيُنِكُمْ قَلِيْلًا وَيَقَلُّلَكُمْ فِي أَعْيُنِهِمْ
لِيَقْضَى اللّٰهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا وَإِلَى اللّٰهِ
تُرْجَعُ الْأُمُوْرُ ﴿٤٤﴾

يَأْتِيْهَا الَّذِينَ ءَامَنُوْا إِذَا لَقِيْتُمْ فِئَةً
فَاتَّبَعُوْا وَأَذِكُرُوْا اللّٰهَ كَثِيْرًا لِّعَلَّكُمْ
تُفْلِحُوْنَ ﴿٤٥﴾

وَأَطِيْعُوْا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ وَلَا تَنَزَعُوْا
فَتَفْسَلُوْا وَتَذْهَبَ رِيْحُكُمْ وَأَصْبِرُوْا
إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ﴿٤٦﴾

وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ خَرَجُوْا مِنْ
دِيْرِهِمْ بَطْرًا وَرِيْعَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُوْنَ
عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ
مُحِيْطٌ ﴿٤٧﴾

وَأَذِ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ أَعْمَلَهُمْ وَقَالَ
لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي
جَارٌ لَّكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتْ الْفِيْعَتَانِ
نَكَصَ عَلَى عَقْبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ

yowọ-yosẹ nínú ọrọ yín.
Dájúdájú ẹmi n rí ohun tí ẹyin
kò rí. Ẹmi n pàyà Allāhu. Allāhu
sì le níbi iyà.”

49. (Rántí) nígbà tí àwọn sòbẹ-
şèlu mùsùlùmí àti àwọn tí àrùn
n bẹ nínú ọkàn wọn wí pé: “Ẹsin
àwọn wọnyí tòn wọn jẹ.” Ẹnikéni
tó bá gbáralé Allāhu, dájúdájú
Allāhu ni Alágbára, Ológbón.

50. Tí ó bá jẹ pé iwọ rí i nígbà tí
àwọn mọlāika bá n gba ẹmi
àwọn tó şàì gbàgbó ni, tí wọn n
lu ojú wọn àti ẹyin wọn, (wọn sì
máa sọ fún wọn pé), “Ẹ tọ iyà
Iná jónijóni wò.”

51. Iyẹn nítorí ohun tí ọwọ yín tì
şiwájú. Àti pé dájúdájú Allāhu
kò ní şe àbòsì fún àwọn ẹrú
(Rẹ).

52. (Işesí àwọn aláìgbàgbó) dà
bí işesí àwọn ènìyàn Fir'aon àti
àwọn tó şiwájú wọn - wọn şàì
gbàgbó nínú àwọn āyah Allāhu.
- Nítorí náà, Allāhu mú wọn
nítorí ẹşẹ wọn. Dájúdájú Allāhu
ni Alágbára, Ó le níbi iyà.

53. Iyẹn nítorí pé dájúdájú
Allāhu kò ní şe iyípadà ìdẹra tí
Ó şe fún ijo kan tí wọn yóò fi
şe iyípadà ñhkan tí n bẹ lódò
ara wọn. Dájúdájú Allāhu sì ni
Olúgbó, Onímọ.

مِّنكُمْ إِنِّي أَرَىٰ مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ
اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾

إِذْ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَن يَتَوَكَّلْ
عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا
الْمَلَائِكَةَ يَصْرِبُونَ وُجُوهُهُمْ وَأَدْبُرُهُمْ
وَدُوْفُوهُم عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
لَيْسَ بِظَلْمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾

كَذَّابٍ ءَالَ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ
كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدٌ
الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكْ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً
أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا
بِأَنفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٣﴾

54. (Ìṣesí àwọn aláimoore) dà bí ṣesí àwọn èniyàn Fir'aon àti àwọn tó ṣíwájú wọn, tí wọn pe àwọn āyah Olúwa wọn níró. Nítorí náà, A pa wọn run nítorí èṣẹ̀ wọn; A sì tẹ̀ àwọn èniyàn Fir'aon rì sínú agbami. Gbogbo wọn sì jẹ̀ alábòsí.

55. Dájúdájú ẹ̀dá abẹ̀mí tó burú jùlò lódò Allāhu ni àwọn tó ṣàì gbàgbò. Nítorí náà, wọn kò ní gbàgbò.

56. Àwọn tí o bá ẹ̀ àdéhùn nínú wọn, lẹ̀yìn náà tí wọn ní tú àdéhùn wọn ní gbogbo igbà, tí wọn kò sì bẹ̀rù (Allāhu),

57. yálà tí ọ̀wọ̀ yín bá bà wọn lójú ogun, (ẹ̀ pa wọn) kí ẹ̀ sì (fi ogun) tú àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn wọn ká nítorí kí wọn lè lo ìrántí;

58. tàbí tí o bá sì ní páyà iwà ìjàhàbá láti ọ̀dò ìjọ kan, ju àdéhùn wọn sílẹ̀ fún wọn kí ẹ̀ dì jọ mọ̀ pé kò sí àdéhùn kan kan mọ̀ láààrin ẹ̀yin méjèjì. Dájúdájú Allāhu kò nífẹ̀ ẹ̀ àwọn onìjàhàbá.

59. Kí àwọn tó ṣàì gbàgbò má ẹ̀ lérò pé àwọn ti gbawájú. Dájúdájú wọn kò lè mórí bọ̀ (nínú iyà).

كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ
يَذُوبُهُمْ وَأَعْرَفْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلَّ
كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ
كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ
عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾
فَإِمَّا تَثَقَفْتَهُمْ فِي الْحَرْبِ فَفَرِّدْ بِهِمْ مَنْ
خَلَفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ ﴿٥٧﴾

وَأِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَانْبِذْ
إِلَيْهِمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْخَائِنِينَ ﴿٥٨﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِنَّهُمْ
لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٩﴾

60. Ẹ pèsè sílẹ̀ dè wọn ñhkan
 ijà tí agbára yín ká nínú ñhkan
 àmúṣagbára àti àwọn ẹ̀ṣin orí
 ìso, tí ẹ̀yin yòò fi máa dẹ̀rù ba
 ọ̀tá Allāhu àti ọ̀tá yín pẹ̀lú àwọn
 mīlíràn yàtò sí wọn, tí ẹ̀yin kò
 mò wọn – Allāhu sì mò wọn. –
 Ohunkóhun tí ẹ̀ bá ná lójú ọ̀nà
 Allāhu (fún ogun ẹ̀sin), A ọ̀ò san
 án padà fún yín ní kíkún; A ọ̀ sì
 níí ẹ̀ àbòsí fún yín.

61. Tí wọn bá tẹ̀ síbí (ètò)
 àlàáfíà (fún dídá ogun dúró),
 iwọ náà tẹ̀ síbẹ̀, kí o sì gbáralé
 Allāhu. Dájúdájú Òun mà ni
 Olùgbọ̀, Onímọ̀.

62. Tí wọn bá tún fẹ̀ tà̀n ọ̀ jẹ̀,
 dájúdájú Allāhu á tó ọ̀. Òun ni
 Ẹ̀ni tí Ó fi àrà̀nṣe Rẹ̀ àti àwọn
 onígbàgbọ̀ òdodo rà̀n ọ̀ lẹ̀wọ̀.

63. Allāhu pa ọ̀kàn wọn pọ̀
 mọ̀ra wọn. Tí ó bá jẹ̀ pé o ná
 gbogbo ñhkan tí ní bẹ̀ lórí ilẹ̀
 pátápátá, iwọ kò lẹ̀ pa ọ̀kàn
 wọn pọ̀ mọ̀ra wọn. Sùgbọ̀n
 Allāhu pa ọ̀kàn wọn pọ̀ mọ̀ra
 wọn, dájúdájú Òun ni Alágbára,
 Olùgbọ̀n.

64. Iwọ Ànábì, Allāhu ti tó iwọ
 àti àwọn tó tẹ̀lẹ̀ ọ̀ nínú àwọn
 onígbàgbọ̀ òdodo.

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ
 رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ
 وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا
 تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ
 شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ
 لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

*وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ
 عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ
 اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِبَصَرِهِ
 وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾

وَأَلْفَ بَيْنٍ فَلُوْبِهِمْ ۗ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي
 الْأَرْضِ جَمِيعًا مَّا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ
 وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ ۗ إِنَّهُ عَزِيزٌ
 حَكِيمٌ ﴿٦٣﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ
 مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٤﴾

65. Ìwọ Ànàbí, gba àwọn onígbàgbọ̀ òdodo ní iyànjú lórí ogun èsìn. Tí ogún onísùúrù bá wà nínú yín, wọn yóò borí igba. Tí ọgọ̀rùn-ún bá sì wà nínú yín, wọn yóò borí ẹgbẹ̀rún nínú àwọn tó ọ̀sàì gbàgbọ̀ nítorí pé dájúdájú wọn jẹ́ ìjọ́ tí kò gbọ̀ àgbọ̀yẹ́.

66. Nísisìn yíí, Allāhu ti ẹ̀şe é ní fífúyẹ́ fún yín. Ó sì mò pé dájúdájú àìlágbará n bẹ́ fún yín. Nítorí náà, tí ọgọ̀rùn-ún onísùúrù bá wà nínú yín, wọn yóò borí igba. Tí ẹgbẹ̀rún kan bá sì wà nínú yín, wọn yóò borí ẹgbẹ̀rún méjì pèlú àşẹ Allāhu. Allāhu sì wà pèlú àwọn onísùúrù.

67. Kò yẹ́ fún Ànàbí kan láti ní ẹ̀rú ogun tí tí ọ̀wọ́ rẹ́ máa fi ba àwọn ọ̀tá rẹ́ lórí ilẹ́ dáadáa ní tí pípa.¹ Èyin n fẹ́ ìgbádùn ayé, Allāhu sì n fẹ́ ọ̀run. Allāhu sì ni Alágbára, Ológbón.¹

68. Tí kì í bá ẹ̀şe ti àkọ̀sílẹ́ kan tó ti gbawájú láti ọ̀dọ̀ Allāhu ni, ọ̀wọ́ ìyà nílá kò bá tẹ́ yín nípá n̄nkan tí ẹ́ gbà (ní owó ìtúsílẹ́).

يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ حَرَضَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى
الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ
صَلِيرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ
مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

الَّذِينَ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ
فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ
صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ
مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ
وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٦﴾

مَا كَانَ لِتَيْبٍ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى
حَتَّى يُنْجِنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَصَ
الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٦٧﴾

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ
فِيمَا أَحَدَّثْتُمْ عَدَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtọ̀şẹ̀-òrọ̀ sūrah Gõfir; 40:55.

69. Nítorí náà, ẹ ẹ nínú ohun tí ẹ kó ní ọrọ ogun (tí ó jẹ) ẹtọ (àti) ñhkan dáadáa. Kí ẹ sì bèrù Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àsàkẹ-òrun.

70. Ìwọ Ànábì, sọ fún àwọn tó n bẹ lọwọ yín nínú àwọn ẹrú ogun pé, “Tí Allāhu bá mọ dáadáa kan nínú ọkàn yín, Ó máa fún yín ní ohun tó dára ju ohun tí wọn gbà lọwọ yín. Ó sì máa foríjìn yín. Allāhu sì ni Aláforíjìn, Oníkẹẹ.”

71. Tí wọn bá sì n gbèrò ìjàhàbá sí ọ, wọn kúkú ti jàhàbá Allāhu síwájú. Ó sì fún ọ lágbára lórí wọn. Allāhu sì ni Onímọ, Ọlọgbọn.

72. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn gbé ilú wọn jù sílẹ, tí wọn sì fi dúkíá wọn àti ẹmí wọn jagun lójú ọnà (ẹsin) Allāhu, àti àwọn tó gbà wọn sódò (nínú ilú), tí wọn sì ràn wọn lọwọ; àwọn wọnyẹn, apá kan wọn l'òrẹ apá kan (tó lè jogún ara wọn). Àwọn tó gbàgbọ, tí wọn kò sì gbé ilú wọn jù sílẹ, kò lẹtòbọ fún yín láti mú wọn lọrẹẹ níbi kan kan (tó lè mu yín jogún ara yín), tí wọn yóó fi gbé ilú wọn jù sílẹ.¹ Tí wọn bá sì wá ìràn lọwọ yín (lórí ọtá) nípa ẹsin, ìràn lọwọ náà di dandan fún yín àyàfi lórí ìjọ kan

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٩﴾

يَأَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ إِنْ يَعْلَمَ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أَخَذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَاوَأُوا وَتَصَرَّوْا أَوْلِيَّكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنَ وَلِيَّتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا وَإِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ التَّصَرُّؤُا إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٢﴾

tí àdéhùn n bẹ láààrin èyin àti àwọn. Allāhu sì ni Olùríràn nípa ohun tí è n ẹ̀ n ń sẹ̀ níṣé.¹

73. Àwọn aláìgbàgbọ́; apá kan wọn ni alátiléyìn apá kan. Àfi kí èyin náà ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ni ifòòró àti ibàjẹ̀ tó tóbi kò fi níí wà lórí ilẹ̀.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُن فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ
وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٣﴾

74. Àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo, tí wọn gbé ilú wọn jù sílẹ̀, tí wọn sì jagun sí ojú-òná Allāhu àti àwọn tó gbà wọn sódò (nínú ilú), tí wọn sì ràn wọn lówọ́; ní ti òdodo àwọn wọn yẹn, àwọn ni onígbàgbọ́ òdodo. Àforíjìn àti arísìkí aláṣòṣò-ònlé sì wà fún wọn

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آءَاوَأُوا وَنَصَرُوا
أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٤﴾

75. Àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo léyìn (wọn), tí wọn gbé ilú wọn jù sílẹ̀, tí wọn sì jagun èsìn pèlú yín, àwọn wọn yẹn náà wà lára yín. Àti pé àwọn ibátan, apá kan wọn ní ètò jùlò sí apá kan (nípa

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ
وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي
كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

¹ 1. Ní ibèrẹ̀ pèpẹ̀ tí àwọn mùsùlùmí di alátipó sínú ilú Mōḍīnah, Ànábì - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - n fa ará Mōkkah kòḡkan = = lé ará Mōḍīnah kòḡkan lówọ́ láti sọra wọn di ọ̀rẹ̀ tó máa fẹ̀ẹ̀ dà bí ebi. Nípasẹ̀ èyí, ikìni kejì n jògún ara wọn léyìn ikú. Ní àsìkò yíí, àwọn tí kò ì kùró nínú Mōkkah láti wá ẹ̀ ẹ̀ àtipó ní ilú Mōḍīnah nínú àwọn mùsùlùmí di ẹ̀ni tí kò lè jògún ebi rẹ̀ tó wà nínú ilú Mōḍīnah àti tí òun náà bá gbé ilú Mōkkah jù sílẹ̀. Itúmò èyí ni pé, hijrah síṣe sọ ogún jíjẹ di ètò láti inú ebi kan fún ẹ̀ni tó ẹ̀ hijrah. Àṣe hijrah si sọ ogún jíjẹ di èwò láti inú ebi kan náà fún ẹ̀ni tí kò ẹ̀ hijrah, wọn ibáá di jẹ̀ mùsùlùmí. Fífi hijrah sọ ogún jíjẹ di ètò si wà bẹ̀ẹ̀ tí tí wọn fi sí ilú Mōkkah. Níkété tí wọn sí ilú Mōkkah, tí hijrah síṣe láti Mōkkah Aláṣòṣò-ònlé sí Mōḍīnah Onímòḡlẹ̀ kásẹ̀ nílẹ̀, nígbà náà ebi nikan ló ní ipín àdáyánrì nínú ogún ebi rẹ̀. Wọn kò sí fi hijrah síṣe pín ogún fún ẹ̀nikẹ̀ni mọ́ ní íbámu sí àyah 75 nínú sūrah yíí. Léyìn náà, àwọn àyah ogún pípín fún àwọn ebi sòkalẹ̀ nínú sūrah an-Nisá'.

---

ogún jíjẹ) nínú Tírà Allāhu.
Dájúdájú Allāhu ni Onímọ nípa
gbogbo ñhkan.

Suuratut-Taobah التوبة

1. (Èyí ni) iyowó-yosè láti òdò Allāhu àti Òjísé Rè sí àwọn tí ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ àdéhùn fún nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀.¹

2. Nítorí nàà, (èyin ọ̀ṣẹ̀bọ̀) ẹ̀ rin (kiri) lóri ilẹ̀ fún oṣù mērin. Kí ẹ̀ sì mò pé dájúdájú èyin kò lè mórí bọ̀ (nínú iyà) Allāhu. Àti pé dájúdájú Allāhu yòò dójú ti àwọn aláìgbàgbọ̀.

3. Ìkéde kan láti òdò Allāhu àti Òjísé Rè sí àwọn ènìyàn ní oṣù Hajj Nílá¹ ni pé, “Dájúdájú Allāhu yowóyosè (nínú ọ̀rọ̀) àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀. Òjísé Rè nàà (yowóyosè). Tí ẹ̀ bá ronú pìwàdà, ó sì lóore jùlọ̀ fún yín. Tí ẹ̀ bá gbúnrí, ẹ̀ mò pé

بِرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ

عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾

فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ

وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَأَنَّ

اللَّهُ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾

وَأَذَانٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ

الْحُجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ

الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ إِنَّا بُنِينًا فَهُوَ خَيْرٌ

لَكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ

¹ 1. Èyèrinlé lááádòfà sūrah (114) ni àpapò sūrah tí ó wà nínú al-Kur‘ān alápòn-ònlé. Gbólóhùn “Bismi-llāhir-Rahmōnir-Rōhīm.” si ni ohun tí wọn fi ẹ̀ ẹ̀ ipínrò láààrin sūrah kan àti òmíràn. Ó tún lè dá dúró lètò gégé bí àyah àkókò nínú sūrah al-Fātihah. Bákan nàà, ó jẹ̀ awé àyah gégé bí ó ẹ̀ ẹ̀ jẹyọ̀ nínú sūrah an-Naml; 27:30. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ipín-sūrah ní gbólóhùn “Bismi-llāhir-Rahmōnir-Rōhīm.” dúró fún jùlọ̀ nínú al-Kur‘ān alápòn-ònlé, wọn kò fi pín sūrah at-Taobah sòtò nitorí pé Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò pa á lase fún àwọn Sōhābah láti ẹ̀ ẹ̀ bẹ̀ ẹ̀ síwájú kí ó tó jade kúro láyé. Kò sì lètò fún àwọn Sōhābah - kí Allāhu yónú sí wọn - láti ẹ̀ ẹ̀ àfikún ohunkóhun sí àkòsílẹ̀ al-Kur‘ān alápòn-ònlé yálá lójú ayé Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tabí lẹyìn ikú rẹ̀. Báyí si ni ó ẹ̀ ẹ̀ di sunnah pé sūrah at-Taobah kò bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú gbólóhùn ipín-sūrah, èyí tí a mò sí gbólóhùn “Bismi-llāhir-Rahmōnir-Rōhīm.” Kíyẹ̀ sí i, kò sí orí-ọ̀rọ̀ kan tó bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú “Ní orúkọ Ọ̀lọ̀hun.” nínú àwọn iwé kan tí àwọn kan tún n pè ní “Iwé Ọ̀lọ̀hun”. Àwọn iwé nàà ibá jẹ̀ òdodo ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀hun, àwọn orí-ọ̀rọ̀ inú rẹ̀ ibá máa bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú orúkọ Ọ̀lọ̀hun tí wọn sọ̀ pé Ọ̀un l’Ó sọ̀ ọ̀ kalẹ̀! Èyin àti ọ̀pẹ̀ ni fún Allāhu, Ọ̀ba tó fi orúkọ ara Rè ẹ̀ ẹ̀ ibẹ̀rẹ̀ fún àwọn sūrah al-Kur‘ān alápòn-ònlé.

dájúdájú ẹ̀ kò lè móríbọ́ nínú (iyà) Allāhu.” Kí o sì fún àwọn tó Ẹ̀lẹ̀tá- eléro.¹

4. Àyàfi àwọn tí ẹ̀ bá Ẹ̀ àdéhùn nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ́, lẹ́yìn náà, tí wọn kò sì fi ọ̀nà kan kan yẹ̀ àdéhùn yín, tí wọn kò sì Ẹ̀tílẹ́yìn fún ẹ̀nì kan kan le yín lórí. Nítorí náà, ẹ̀ pé àdéhùn wọn fún wọn tífí di à̀sìkò wọn. Dájúdájú Allāhu nífẹ̀ ẹ̀ àwọn olùbẹ̀rù (Rẹ̀).

5. Nítorí náà, nígbà tí àwọn oṣù ọ̀wọ́ bá lọ tán¹, ẹ̀ pa àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ́ níbíkíbi tí ẹ̀ bá tí bá wọn. Ẹ̀ mú wọn, ẹ̀ Ẹ̀sede mọ́ wọn, kí ẹ̀ sì ba dè wọn ní gbogbo ibùba. Tí wọn bá sì ronú pìwàdà, tí wọn ní kírun, tí wọn sì ní yọ Zakāh, ẹ̀ yàgò fún wọn lójú ọ̀nà. Dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.¹¹

6. Tí ẹ̀nì kan nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ́ bá wá ètò ààbò wá sọdọ ẹ̀, Ẹ̀tò ààbò fún un tífí ó fi máa gbọ́ ọ̀rẹ̀ Allāhu. Lẹ́yìn náà, mú un dé àyè ifòkànbalẹ̀ rẹ̀. Iyẹn

مُعْجِزَى اللَّهِ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ
يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ
أَحَدًا فَآتِمُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مَدَّتِهِمْ
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾

فَإِذَا أَنْسَلَخَ الْأَشْهُرَ الْحُرْمَ فَاقْتُلُوا
الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ
وَأَحْصُرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ
فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَعَآتُوا الزَّكَاةَ
فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٢﴾

وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ
فَأَجْرُهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَةَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلَغَهُ
مَأْمَنَةً ۚ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Àgékúró fún “Hajj Nlá” ni “Hajj”. Ìdà kejì Hajj Nlá ni Hajj Kékeré. Hajj Kékeré ni a tún mọ́ sí ‘Umrah. Iyapa-enu wà lórí ojọ́ tí a lè pè ní ojọ́ Hajj Nlá. Ìdí ní pé, ojọ́ Hajj Nlá lè jẹ́ ojọ́ ‘Arafah tàbí ojọ́ ìgúnran tàbí àpapọ́ ojọ́ tí isẹ́ Hajj bẹ̀rẹ̀ mọ́ ojọ́ tí ó máa parí.

¹¹ 1. Àwọn oṣù ọ̀wọ́ nìwọ̀nyí: oṣù kííní (Muharram), oṣù keje (Rajab), oṣù kọ̀kànlá (Thul-kọ́’dah) àti oṣù kejilá (Thul-hijjah).

nítorí pé dájúdájú àwọn ni ijọ tí kò nímò.

7. Báwo ni àdéhùn kan yóò ẹ wà fún àwọn ọṣẹbọ lódò Allāhu àti lódò Ọjísẹ Rẹ yàtò sí àwọn tí ẹ bá ẹ àdéhùn nítòsí Mósálásí Haram? Nítorí náà, tí wọn bá dúró déédé pèlú yín, ẹ dúró déédé pèlú wọn. Dájúdájú Allāhu nífẹẹ àwọn olùbẹrù (Rẹ).

8. Báwo (ni àdéhùn kan yóò ẹ wà fún wọn) nígbà tí ó jẹ pé tí wọn bá borí yín, wọn kò níí ọ okùn ibí àti àdéhùn. Wọn ní fi ẹnu wọn wí pé àwọn yonú si yín, ọkàn wọn si kọ ọ. Ọpọlọpọ wọn sì ni òbilẹjẹ.

9. Wọn ta àwọn āyah Allāhu ní owó pọ́ọkú, wọn sì ẹ́rì àwọn èniyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Rẹ. Dájúdájú àwọn (wònyí), ohun tí wọn n ẹ níṣẹ burú.

10. Àwọn ọṣẹbọ kò níí ọ okùn ibí àti àdéhùn kan fún onígbaḡbọ òdodo kan. Àwọn wònyẹn, àwọn sì ni olùtayo ẹnu-àlà.

11. Nítorí náà, tí wọn bá ronú pìwàdà, tí wọn ní kírun, tí wọn sì ní yọ Zakāh, nígbà náà ọmọ-iyá yín nínú ẹ̀sìn ni wọn. À ní ẹ̀làyẹ àwọn āyah náà fún ijọ tó nímò.

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقْتُمُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ بُحْبُ الْمُتَّقِينَ ﴿٧﴾

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً يُرْضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَأْبَىٰ قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَالْسُقُونَ ﴿٨﴾

أَشْتَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ مِمَّا قَلِيلًا فَوَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾

لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخِوُنْكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفِصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

12. Tí wọn bá rú ìbúra wọn lẹyin àdéhùn wọn, tí wọn sì ń sọrò àìdara sí ẹ̀sin yín, nígbà náà ẹ ja àwọn olórí aláìgbàgbọ̀ lógun - dájúdájú ìbúra wọn kò ní ìtúmò kan sí wọn - kí wọn lè jáwọ̀ (níbí aburú).

13. Ẹ́ ẹ̀ ò níí gbógun ti ijo kan tó ba ìbúra rẹ̀ jẹ̀ (ó sì jù ú nù), tí wọn sì gbèrò láti lé Òjìṣẹ́ kúrò (nínú ìlú); àwọn sì ni wọn kọ̀ bèrẹ̀ sí gbógun tí yín ní ìgbà àkókó? Ẹ́ ẹ̀ ń páyà wọn ni? Allāhu l'Ó ní ẹ̀tọ̀ jùlọ̀ sí pé kí ẹ̀ páyà Rẹ̀ tí ẹ̀ bá jẹ̀ onígbàgbọ̀ òdodo.¹¹

وَإِن نَّكْتُمُوا أَيْمَانَهُمْ مِّن بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَوَظَعُوا فِي دِينِكُمْ فَفَقْتَلُوا أَيْمَانَهُ
الْكُفْرَ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ
يَنْتَهُونَ ﴿١٢﴾

أَلَا تَقْتُلُونَ قَوْمًا نَّكَتُوا أَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا
بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَّوْكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ
أَتَحْشَوْنَهُمْ فَأَلَلَهُ أَحَقُّ أَنْ تَحْشَوْهُ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

¹¹ 1. Ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ìgbà ni àwọn nasōrō máa ń sọrò àtakò burúkú sí Allāhu àti Òjìṣẹ́ Rẹ̀ Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nítorí ọ̀rọ̀ ogun ẹ̀sin "Jihād", èyí tí ó jẹ̀ ọ̀kan pàtàkì nínú ìlànà ẹ̀sin 'Islām. Bí àwọn nasōrō kan ẹ̀ ka jihād kún ifipámúni-ẹ̀sìn-'Islām, bèẹ̀ ni àwọn nasōrō miíràn ka jihād kún ọ̀nà idigunjalè l'órúkọ ẹ̀sin 'Islām. Nínú ọ̀rọ̀ burúkú àwọn nasōrō miíràn lórí ọ̀rọ̀ jihād ni pé, wọn ti ipasẹ̀ jihād sọ̀ àwa mùsùlùmí di mùjẹ̀mùjẹ̀ bí àwọn Boko Harām. Ó kéré parí, dípò kí àwọn nasōrō ẹ̀sẹ̀sẹ̀ orúkọ rere fún àwa mùsùlùmí lórí ọ̀rọ̀ jihād, gégé bí wọn ẹ̀ ẹ̀sẹ̀sẹ̀ orúkọ rere fún àwọn kan tí wọn ń pé ni "ajàjàgbàra" tàbí "ajàfẹ̀tò-omọ̀niyàn", "alákatakítí-ẹ̀sin 'Islām" ni orúkọ abunikù miíràn tí àwọn nasōrō tún fún wa nítorí ọ̀rọ̀ Jihād. Àwọn ọ̀rọ̀ burúkú wònyí tí àwọn nasōrō ń sọ̀ sí àwa mùsùlùmí lórí ọ̀rọ̀ jihād burú gan-an tó bèẹ̀ gé tó fi jẹ̀ pé, tí ẹnì kan bá kọ̀kọ̀ ka èyikéyí iwé àtakò wọn sí ẹ̀sin 'Islām tí wọn tẹ̀ jàde lórí ọ̀rọ̀ jihād, kò ní rí dáadàa kan kan lára Allāhu, Òjìṣẹ́ Rẹ̀, àwa mùsùlùmí àti 'Islām gan-an fúnra rẹ̀. Àwọn ọ̀rọ̀ àtakò burúkú àwọn nasōrō wònyí si ni ohun àkókó tí wọn máa ń gbìn sínú ọ̀kàn àwọn èwe wẹ̀rẹ̀ bèrẹ̀ láti àwọn ilé-ìwé aláakò-ò-ò-ò pé "Islām bèrẹ̀ pẹ̀lú idà lẹ̀wọ̀ ọ̀tún, Kurāni lẹ̀wọ̀ ọ̀sì!" Àwọn nasōrō, wọn a tún máa fi kún un pé, "Ìsòrì mèta péré ni Allāhu àti Muhammad pín gbogbo ayé sí lórí ọ̀rọ̀ ẹ̀sin. Ìsòrì àwọn èniyàn kíni ni àwọn mùsùlùmí tó lè pa àwọn èniyàn bí àwọn pààyàn-pààyàn, tó sì lè gba àwọn dúkiá àwọn èniyàn lẹ̀wọ̀ wọn bí Igára-ọ̀lọ̀sà; àwọn wònyen ni onígbàgbọ̀ òdodo tó máa wọ̀ inú àwọn Ogbà Ìdẹ̀ra. Ìsòrì àwọn èniyàn kejì ni àwọn mùsùlùmí tí wọn kò fé kí ẹ̀mí èniyàn kan kan tọ̀wọ̀ àwọn bọ̀, tí wọn sì ka fífí ogun jíjà gba dúkiá àwọn èniyàn kún iwà ọ̀daràn pọ̀nńbélé; àwọn wònyen ni Allāhu wọn pé ní munāfiki, alágbà̀ngbè tó máa wà nínú àjà isàlẹ̀ pátápátá nínú Iná. Ìsòrì àwọn èniyàn kẹ̀ta ni gbogbo àwọn ẹ̀lẹ̀sin miíràn yàtò sí ẹ̀sin 'Islām; àwọn wònyen sì ni àwọn aláìgbàgbọ̀,

àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀.” Ní àkótán, àwọn nasōrō, wọn á tún máa sọ pé. “Àlàáfíà ni ‘Tsā ọmọ Moryam mú wá sáyé ni kò fi jagun ẹ̀sin. Àmọ̀ iparun ni Muhammad mú wá sáyé ló fi kógun ja gbogbo ayé!” Ẹ̀wọ̀nyẹn ni diẹ̀ nínú ọ̀rọ̀ àtakò tí àwọn nasōrō máa ń sọ lásọ̀túnso sí àwa mùsùlùmí. Kódà, nígbà mìíràn ẹ̀wẹ̀, wọn máa ń tọka sí àwọn àyah kòkọkan àti àwọn hadīth kòkọkan tó ń pa àwa mùsùlùmí ọ̀dodo láṣẹ̀ ogun jǐjǎ s’òjú ọ̀nà Allāhu. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ti ka ẹ̀yo kan tàbí ọ̀míràn nínú àwọn iwé àwọn nasōrō lórí àwa mùsùlùmí kò níf Ẹ̀sàì rí irúfẹ̀ ọ̀kan-ò-jòkan àwọn ọ̀rọ̀ tí mo mú wá Ẹ̀wájú wọ̀nyẹn nínú wọn. Ní pàápàá jùlò, àwọn oníròyìn lórí ẹ̀rọ̀ rẹ̀díò àti telifisọ̀n àti àwọn iwé iròyìn gbogbo kò là nínú síso àwọn ọ̀rọ̀ abunikù bẹ̀ẹ̀ sí àwa mùsùlùmí. Mo Ẹ̀tán báylí láti mú àlàyé diẹ̀ ní Ẹ̀kíkíkí wá lórí ọ̀rọ̀ jihād. Ní àkókó ná, bóyá ni ẹ̀ni kan fi lè gbọ̀ ọ̀rọ̀ ogun jǐjǎ fún ẹ̀sin ‘Islām yé tí onítòún kò bá ní ìmọ̀ ọ̀dodo pọ̀nńbélé nipa itàn igbésí ayé Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àti itàn àwọn ẹ̀lèsìn tó wà lásikò rẹ̀. Ẹ̀dí ẹ̀yí ni pé, kódà tí ẹ̀ni kan bá ń tọka sí àyah ogun tàbí hadīth ogun, ó gbọ̀dọ̀ yé onítòún - tí kò bá níf Ẹ̀sàbòsì sórí ara rẹ̀ - pé ọ̀rọ̀ ló ń Ẹ̀wájú ogun, ọ̀rọ̀ l’ó ń kẹ̀yìn ogun. Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bẹ̀rẹ̀ ‘Islām rẹ̀ nínú ilú Mọkkah láààrin kíkídá ọ̀ṣẹ̀bọ̀. Àwọn ará ilú Mọkkah, lásikò náà, ni ọmọ-ọ̀jùmọ̀-kan ọ̀sà kan. Àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ náà sì bẹ̀rẹ̀ sí fi ọ̀wọ̀ inira tó lágbara kan Ànábì àti àwọn ẹ̀niyàn diẹ̀ tó ti gbà fún Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Ẹ̀wájú kí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tó di Ọ̀jìṣẹ̀ Ọ̀lọhun, iyẹn ọ̀gọ̀jì ọ̀dún àkókó nínú Ẹ̀ṣẹ̀mí ayé rẹ̀, Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - jẹ̀ ẹ̀ni rere, oló̀dodo, olúfọ̀kántán, oniwà-irẹ̀lẹ̀, akínkanjù ẹ̀niyàn àti ọ̀mọ̀lúbábí láààrin ilú Mọkkah. Kò sì sí ẹ̀ni kan nígbà náà tó ń fẹ̀nu àbùkù kàn án. Kódà gbogbo ará ilú wọn ló mọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sí oló̀dodo àti olúfọ̀kántán. Àmọ̀ níké́tẹ̀ tó bẹ̀rẹ̀ Ẹ̀ṣẹ̀ Ọ̀lọhun nínú ilú, àwọn ará ilú sọ̀ ọ̀ di “wèrè, ọ̀pidán, akéwì” fún wí pé ipèpè rẹ̀ lòdì sí ibòrìṣà. Ẹ̀dí niyí tí wọn fi kọ̀jù oro sí ọ̀un àti àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn rẹ̀. Àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ lu ẹ̀yí tí ó Ẹ̀ se é lù lálúbami nínú àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn rẹ̀. Àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ sì pa ẹ̀yí tí ó Ẹ̀ se é pa nínú wọn ní ipakúpa. Bí àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ Ẹ̀ ń pa àwọn ọ̀kúnrin, bẹ̀ẹ̀ ni wọn ń pa àwọn obinrin. Àwọn ọmọ̀ wẹ̀rẹ̀ gan-an kò mórí bọ̀ lówọ̀ àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ lásikò náà. Kò sì sí igbà kan tí àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ bá pitù ọ̀wọ̀ wọn han àwọn mùsùlùmí lásikò náà, àfi kí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - fún wọn ní àrọ̀wà súúrù. Ó sì tún máa jẹ̀ kí ó yé wọn pé, irú iyà mìíràn tí ọ̀un kò mò tún lè tọ̀dọ̀ àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ wá lójó iwájú. Àmọ̀ sá, kí àwọn mùsùlùmí má Ẹ̀ titorí inira àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ fi ẹ̀sin Ọ̀lọhun sílẹ̀. Ẹ̀yí l’ó jẹ̀yo nínú sūrah al-‘Ahkōf; 46:9. Ní ọ̀dodo kàkà kí àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ yí fi àwọn mùsùlùmí lórùn sílẹ̀, ńṣe ni wọn tún le mọ̀ wọn sí i. Nígbà tí inira yí sí ń ló síbí ifojú-egbò-rin, láì dárán kan tayo pípe “Allāhu ni Ọ̀lọhun àti Olúwa”, Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - yònda fún àwọn mùsùlùmí kan pé kí wọn fi ilú bábá wọn sílẹ̀, kí wọn gbé ẹ̀sin wọn sá fún àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀, kí wọn lọ forí pamọ̀ sínú ilú mìíràn. Ẹ̀yí ló Ẹ̀kònfà bí àwọn kan nínú àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn rẹ̀ Ẹ̀ se lọ Ẹ̀típó nílẹ̀ Habaṣah (Ethopia). Ẹ̀yí sì ni ohun tí a mò sí Hijrah àkókó tó wáyé nínú ijo Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Ẹ̀kò kíńí lọ. Ẹ̀kò kejí náà lọ. Ilẹ̀ Habaṣah wà lábẹ̀ ọ̀ba nasōrō kan lásikò náà. Orúkọ ọ̀ba náà ni ‘Ashamọh bun al-Hurr an-Najāṣīy - kí Allāhu yónú sí i - . Àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ ilú Mọkkah kúkú topasẹ̀ àwọn mùsùlùmí dé inú ilú náà. Wọn sì lọ Ẹ̀ tánadí àwọn mùsùlùmí ló̀dọ̀ ọ̀ba náà. Wọn fi ẹ̀sùn gbańkọ̀ mẹ̀ta ọ̀tọ̀tọ̀ kan àwọn mùsùlùmí. Àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ sọ̀ fún

oba pé, “erú àwọn tó sá mò àwọn lówọ ni àwọn mùsùlùmí nàà.” Wọn ní, “àwọn mùsùlùmí nàà kò ní itẹ́riba fún àwọn àgbà.” Paríparí rẹ̀ ni pé, àwọn ọ̀ṣẹ̀bo sọ pé, “àwọn mùsùlùmí n sọ àìdàa sí ‘Ìsā ọmọ Mọ̀yám àti iyá rẹ̀.” Orí ọ̀ba nàà gbóná wá. Lójú eṣẹ̀, ó pàṣẹ̀ pé kí wọn lọ kó gbogbo àwọn mùsùlùmí nàà wá síwájú ọ̀un. Èsì tí àwọn mùsùlùmí fọ̀ sí àwọn èsùn nàà ni pé, “àwọn kí í kúnlẹ̀ tàbí dọ̀bálẹ̀ fún ẹ̀nikẹ̀ni àfi Allāhu. Ikíni “àlàáfíà fún ọ” ni ikíni tàwọn. Àwọn kí í ṣe erú tó sá mò olówó rẹ̀ lówọ̀, àmọ̀ nítorí pé àwọn kọ̀ láti máa bá wọn bọ̀rìṣà lọ ló mú àwọn ọ̀ṣẹ̀bo tó n darí ilú gbógun líle ti àwọn. Wọn pa nínú àwọn nípakúpa nígbà tí lílú àlùbami àti lílẹ̀lókò kò ran àwọn mò. Níwọn igbà tí àyè miíràn sì wà láyè l’-àwọn fi sá wá síbì. Nípa ti ọ̀rọ̀ ‘Ìsā ọmọ Mọ̀yám - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - àti iyá rẹ̀, kò sí ẹ̀ni tó fẹ̀nu àbùkù kàn wọn rí nínú àwọn.” Agbẹ̀nuso wọn, Ja’far - kí Allāhu yónú sí i - sì ké sūrah Mọ̀yám fún wọn nínú ààfín ọ̀ba. Orí ọ̀ba wú nígbà tí ó n gbọ̀ àwọn ọ̀rọ̀ ọ̀dodo tí al-Kur’ān n sọ nípa ‘Ìsā ọmọ Mọ̀yám - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - àti iyá rẹ̀. Èyí tí n ṣe àfihàn pé “wòlfi nàà tí à n retí ti dé”. Ọ̀ba nàà kò ṣe méní, kò ṣe méjì, ó gbàfà fún Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ó sì fínúfíndò gba ‘Islām. Ó sì ṣe èsìn ‘Islām d’ọ̀jọ̀ ikú rẹ̀ - kí Allāhu yónú sí i -. Ọ̀ba wá ṣẹ̀ṣẹ̀ ṣe àdéhùn àtiléyìn rẹ̀ fún àwọn mùsùlùmí nínú ilú rẹ̀. Ojú ti àwọn ọ̀ṣẹ̀bo nàà. Wọn sì dárí padà wá sínú ilú Mọ̀kkah láti tẹ̀ síwájú nínú ifinira kan àwọn mùsùlùmí tó ṣẹ̀kù nínú ilú wọn. Ọ̀ba yíí àti irú rẹ̀ miíràn nínú àwọn èèkàn èèkàn nasōrō tó gba èsìn ‘Islām sínú ayé wọn wọ̀rọ̀wọ̀ ní al-Kur’ān n tọ̀ka sí nínú àwọn sūrah kan bíi tinú sūrah al-M’ō’idah; 5:82-85. Síwájú sí i, àwọn ọ̀ṣẹ̀bo ilú Mọ̀kkah tún n fínná mò àwọn mùsùlùmí ilú Mọ̀kkah ju ti àtẹ̀yìnwá lọ tó bẹ̀ẹ̀ gẹ̀ tí wọn fi ṣẹ̀pádé lóri bí wọn ṣe máa pa Ọ̀jísẹ̀ Ọ̀lòhún - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ní alẹ̀ ọ̀jọ̀ tí àwọn ọ̀ṣẹ̀bo ilú Mọ̀kkah gbéra láti gbẹ̀mí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni Allāhu tú àṣírí èròkèrò wọn fún Ànábì Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ó sì pa á lásẹ̀ láti sá kúrò nínú ilú bàbá rẹ̀ fún wọn. Allāhu pa ọ̀un àti àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn rẹ̀ lásẹ̀ pé kí wọn lọ̀ sàtipó sínú ilú Mōđīnah. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn ọ̀ṣẹ̀bo topasẹ̀ ọ̀un àti ọ̀rẹ̀ rẹ̀ Abu-Bakr as-Siddīk - kí Allāhu yónú sí i - lóri ìrìn-àjò wọn sí ilú Mōđīnāh, Allāhu kó àwọn méjèèjì yọ̀ nínú sùtá àwọn tó topasẹ̀ wọn. Èyí mú kí àwọn ọ̀ṣẹ̀bo fàbò sórí àwọn tó kù lẹ̀yìn. Àwọn ọ̀ṣẹ̀bo n dènà dè wọn bí igbà tí ẹ̀kùn bá n dènà de ẹ̀ranko. Àwọn tí ọ̀wọ̀ àwọn ọ̀ṣẹ̀bo ba bà nínú àwọn mùsùlùmí, yálà kí ó padà sínú ilú Mọ̀kkah fún idíyàjẹ̀ tó kojá ifaradà tàbí tí ó bá kọ̀ kí wọn pa á lẹ̀sẹ̀kẹ̀sẹ̀ sójú ọ̀nà. Àyà kò tún ko àwọn ọ̀ṣẹ̀bo ilú Mọ̀kkah láti máa lé àwọn mùsùlùmí wọn ilú Mōđīnah. Nígbà tí ọ̀wọ̀ wọn bá sì tẹ̀ wọn níbẹ̀, wọn sì máa dá wọn padà sínú ilú Mọ̀kkah pèlù ijíyà tó dópín. Lásìkò yíí ni Allāhu - Ọ̀ba tó ga jùlọ̀ - yònda fún àwọn mùsùlùmí nàà láti jàjà gbára fún ẹ̀mí ara wọn, láti gba àwọn iyáwó wọn sílẹ̀ pèlù àwọn ọ̀mọ̀ wọn àti àwọn tí kò rọ̀nà jade kúrò nínú ilú Mọ̀kkah. Kí wọn lè dàábò bo èsìn wọn lówọ̀ àwọn ọ̀ṣẹ̀bo. Èyí wà ní ìbámu sí sūrah al-Hajj; 22: 39-41 àti sūrah an-Nisā’; 4:75. Gbogbo iwọ̀nyí ló kúkú bi àyah ogun èsìn, èyí tí àwọn nasōrō n tọ̀ka sí lódi lódi báyíí. Àyah àti hadīth tí wọn sì tún n tọ̀ka sí lóri jija àwọn nasōrō àti àwọn yehudi lógun kò ṣàdédé wáyé bí kò ṣe nítorí iwà ọ̀dàlẹ̀ tí àwọn ijọ̀ méjèèjì hù níwá sí àwọn mùsùlùmí nínú ilú Mōđīnah Onímọ̀lẹ̀. Ídì ní pé, Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bá ijọ̀ yehudi àti nasōrō nínú ilú Mōđīnah gẹ̀gẹ̀ bí àrè, wọn kí í ṣe ọ̀mọ̀-onílúú rára nítorí pé àwọn idílẹ̀ ‘Aos àti idílẹ̀ Kazraj ló ni ilú wọn, ilú Mōđīnah. Níkété tí

Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - gúnlẹ sínú ilú Mōdīnah ni àwọn idílẹ méjèjì wònyí fa àkòṣo àti ijoba ilú Mōdīnah lé Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - lṵwọ wọṛọwọ láì bèèrè fún un nítorí pé, kò fẹẹ ṣẹkọ ẹnì kan kan tí kò gba 'Islām wọṛọwọ. Igbàláàyè tí àwọn ọmọ ilú Mōdīnah ṣe fún Ànábì wa yíí l'ó kúkú sọ àwọn nàà di "al-'Ansōr" - alàràṅṣe-ẹsìn. Àti pé orúkọ ilú Mōdīnah yí padà kúrò ní Yethrib, ó sì di Mōdīnah Onimòṣòlẹ. Bẹẹ nàà ni àwọn tó wá ṣàtipó sínú ilú nàà ṣe ní jẹ "al-Muhājīrūn" - àwọn tó gbé ilú wọn jù sílẹ nítorí ẹsìn -. Nígba tí àṣẹ ilú Mōdīnah Onimòṣòlẹ dé ọwọ Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -, ó di aláṣẹ gbogbogbò fún ilú Mōdīnah láti ọdún àkókọ tó ti wọ inú ilú nàà. Tòhun ti bẹẹ nàà, Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - kò lé àwọn yehudi àti àwọn nasōrō kúrò nínú ilú Mōdīnah àti Igbéríkó rẹ. Kódà àwọn ijo yehudi ní abúlẹ tiwọn tí wọn mọ odi yíra wọn ká pèlú rẹ. Lábẹ "ààbò-ara-ẹnì lààbò ilú" l'ó mú kí àdéhùn ojú-lalákàn fi í ṣṛí wáyé láààriin ijo mùsùlùmí àti àwọn yehudi tó ní gbé nínú ilú Mōdīnah. Àmọ nṣe ni àwọn yehudi wònyí lẹdí àpò pọ mọ àwọn ọṣẹbọ ilú Mōkkah. Wọn sì fi ọbẹ èyìn jẹ àwọn mùsùlùmí nṣu. Èyí lóbí àwọn āyah àti hadīth tí wọn ní tọka sí lóníí lódì lódì lórí gbígbé ogun tí àwọn ahlul-kitāb. Nípasẹ Jihād, iṣẹgun nílá àti àràṅṣe tó lágbára fún àwọn mùsùlùmí àkókọ dé lórí àwọn ọtá 'Islām àkókọ. Allāhu sì kó Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - àti àwọn ọmọlẹyin rẹ yọ lṵwọ ṣùtá àwọn ọṣẹbọ àti àwọn ahlul-kitāb. Ní ti Ànábì 'Isā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a -, ọwọ rẹ kò tẹ èkú-idá rára tífi Allāhu fi gbé e lọ sínú sánmọ. Ọun nàà ibá kúkú jagun nítorí pé, àwọn yehudi kò fi ọun àti àwọn ọmọlẹyin rẹ sílẹ láì gbógun ti wọn. Àmọ, Ànábì 'Isā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - kò wọ ipò aláṣẹ ilú, ámbòsibòsì pé ó máa ní ọmọ ogun tó lè kó jagun ẹsìn. Àti pé mélòò gan-an ni àwọn ọmọlẹyin rẹ tó fi máa dira ogun? Gbígba tí Allāhu gbà fún Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - tó bẹẹ gé tí Ó fi jogún ijoba ilú fún un l'ó fi rí ogun àjàyè jà lórí àwọn ọtá ẹsìn 'Islām. Tàbí ṣe a rí ijoba kan láyẹ tí kò ní ọmọ ogun ni? Ijoba ni Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Ijoba àlàáfíà sì ni pèlú nítorí pé, nípasẹ ogun ẹsìn ni àlàáfíà fi joba lérékùsù Lárúbáwá. Ikojā-ẹnu-ààlà àwọn ọṣẹbọ àti àwọn ahlul-kitāb l'ó sì bí jīhad nítorí pé, iwáásù ọrọ Qlōhun ni Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - fi pèpè sésìn. Àwọn ọṣẹbọ àti àwọn onítírà wònyen kò sì yé tayọ ẹnu-ààlà sí àwa mùsùlùmí tífi di àsìkò yíí. Šebí ọrọ-ẹnu ni àwa mùsùlùmí sì fi ní yanjú rẹ lṵwọ lásìkò tiwa yíí. Ó sàṅ fún àwọn olùtayọ-ẹnu-ààlà wònyen kí wọn jẹ kí ó mọ bẹẹ. Kò sí ifipámúni-ṣẹsìn 'Islām nítorí pé, àwọn āyah kan, bíi sūrah Yūnus; 10:99-100, ti fi rinlẹ pé, kí í ṣe gbogbo eniyan ni Allāhu máa ṣe ní mùsùlùmí. Àmọ Allāhu kọ kí ẹlẹsìn máa fi ìnira kan ẹlẹsìn miifràn. Nítorí nàà, òkíkí tí àwọn nasōrō ní fún àwa mùsùlùmí kò lè yọ jīhād kúrò nínú ẹsìn 'Islām. Tí wọn kò bá fẹ ká ṣe jīhād lórí àwọn kí wọn kò ewé agbẹjẹ mọwọ.

14. E jà wọn lógun. Allāhu yòò jẹ wọn níyà láti ọwọ yín. Ó máa yepẹre wọn. Ó máa ràn yín lówọ lórí wọn. Ó sì máa wo ọkàn ijọ onígàgbọ òdodo sàń.

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ
وَيُخْزِهِمْ وَيَبْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ
صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

15. Ó tún máa kó ibínú ọkàn wọn lọ. Ó sì máa gba ìronúpiwàdà lówọ ẹni t'Ó bá fé. Allāhu sì ni Onímọ, Ọlọgbọń.

وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى
مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

16. Tàbí ẹ lérò pé A òò fi yín sílẹ láí jẹ pé Allāhu ti şàfi hàn àwọn tó máa jagun ẹsìn nínú yín, tí wọn kò sì ní ọrẹ àyò kan lẹyìn Allāhu àti Ọjísẹ Rẹ àti àwọn onígàgbọ òdodo? Allāhu ni Alámọtán nípa ohun tí ẹ ní şe níşé.

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ
الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ
وَلِجِثَّةٍ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

17. Kò létọjọ fún àwọn ọşẹbo láti máa şamójútó àwọn mósálásí Allāhu, nígbà tí wọn jẹ ẹléríí sí àìgbàgbọ lórí ara wọn. Àwọn wọnyẹn ni işẹ wọn ti bàjẹ. Olùşegbére sì ni wọn nínú Iná.

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ
اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ
أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ
خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

18. Ẹni tí yòò máa şamójútó àwọn mósálásí Allāhu ni ẹni tó gbàgbọ nínú Allāhu àti Ọjọ Ìkẹyìn, tó sì ní kírun, tó ní yọ Zakāh, kò sì páyá (òrìşà kan) lẹyìn Allāhu. Àwọn wọnyẹn ni wọn kúkú wà nínú àwọn olùmòná.

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى
الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ
أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

19. Şé ẹ máa ẹ fífún aláààjì ní omi mu àti ẹ́şẹ àmójútó Mòşálásí Haram ní ohun tó dọgba sí ẹni tó gbàgbọ nínú Allāhu àti Ojọ Ìkẹyìn, tó sì jagun sí ojú-òṅà Allāhu? Wọn kò dọgba lódò Allāhu. Allāhu kò ní fi ọṅà mọ ijọ alábòsì.

20. Àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn gbé ilú wọn jù sílẹ,¹ tí wọn sì fi dúkiá wọn àti ẹmí wọn jagun sí ojú-òṅà Allāhu, wọn tóbi jùlò ní ipò lódò Allāhu. Àwọn wònyẹn, àwọn sì ni olùjèrè.¹

21. Olúwa wọn ní fún wọn ní iró ìdunnú nípa ìkẹ láti ọdò Rẹ pèlú iyónú àti àwọn Ogbà Ìdẹra kan tí ìdẹra gbére wà fún wọn nínú rẹ.

22. Olùşẹgbére ni wọn nínú rẹ tí tí láéláé. Dájúdájú Allāhu, ọdò Rẹ ni ẹsan nílá wà.

23. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹ mú àwọn bàbá yín àti àwọn arakúnrin yín ní ọrẹ àyò bí wọn bá gbólá fún àìgbàgbọ lóri ìgbàgbọ òdodo. Ẹnikẹni tó bá mú wọn ní ọrẹ àyò nínú yín,

*أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِّنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءَابَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtọşẹ-òrọ sūrah an-Nisā; 4:100.

àwọn wònyẹn gan-an ni alábòsí.¹

24. Sọ pé: "Tí ó bá jẹ pé àwọn bàbá yín, àwọn ọmọkùnrin yín, àwọn arákùnrin yín, àwọn iyàwó yín àti àwọn ibátan yín pèlú àwọn dúkiá kan tí ẹ ti kó jọ àti òkòwò kan tí ẹ n bẹ̀rù pé kí ó má kùtá àti àwọn ibùgbé tí ẹ yónú sí, (tí iwònyí) bá wù yín ju Allāhu àti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀ pèlú jíja ogun sí ojú-ọ̀nà Rẹ̀, ẹ máa retí (ikángun) nígbà náà tí Allāhu yóò fi mú àṣẹ̀ Rẹ̀ wá. Allāhu kò ní fi ọ̀nà mọ̀ ijọ̀ òbilẹ̀jẹ̀

25. Dájúdájú Allāhu ti ẹ̀ àrànṣe fún yín ní ọ̀pòlọ̀pọ̀ ojú ogun àti ní ojọ̀ (ogun) Hunaen, nígbà tí pípọ̀ yín jọ̀ yín lójú, (àmọ̀) kò rọ̀ yín lórọ̀ kan kan; ilẹ̀ sì fún mọ̀ yín tòhun ti bí ó ẹ̀ ẹ̀ tó. Léyìn náà, ẹ̀ pèyìn dà, ẹ̀ sì n sá lọ̀.

قُلْ إِنْ كَانَ عَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ
وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ
إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي
سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ
وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبْتُمْ كَثْرَتَكُمْ
فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ
عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ
مُدْبِرِينَ ﴿٢٥﴾

¹ 1. Nínú sūrah al-'Isrō'; 17:23 - 24, sūrah Lukmōn; 31:14 - 15 àti sūrah al-'Ankabūt; 29:8, Allāhu - Subhānahu - pa ọ̀mọ̀ lásẹ̀ láti ẹ̀ rere sí àwọn òbí rẹ̀ méjèjì, kòdà kí àwọn méjèjì jẹ̀ aláìgbàgbọ̀ tàbí ọ̀ṣẹ̀bọ̀. Àmọ̀ iyàtò wà láààrin ẹ̀ṣe rere sí òbí àti títẹ̀lẹ̀ ẹ̀ṣe òbí lórí ohun tó yapa sí ti Allāhu àti ti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Ídì nìyí tí àwọn sūrah at-Taobah; 9:23 àti sūrah al-Mujādilah; 58:22 fi n ẹ̀ ẹ̀ ní èèwọ̀ fún àwọn ọ̀mọ̀ láti tẹ̀lẹ̀ ẹ̀ṣe òbí wọn nígbà tí ẹ̀ṣe wọn bá ti jẹ̀mọ̀ ibòrìṣà, àìgbàgbọ̀ àti iyapa ẹ̀ṣe Òjìṣẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tàbí ẹ̀ṣe bid'ah. Nìtorí náà, ọ̀mọ̀ ní ètò láti ẹ̀ rere sí òbí rẹ̀, gégé bí ó ẹ̀ ní ètò láti kọ̀rọ̀ sí òbí rẹ̀ lẹ̀nu nígbà tí wọn bá páṣẹ̀ tó yapa sí ti Allāhu àti ti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀ fún un. Ẹ̀ṣe bẹ̀ẹ̀ kí í ẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀yá-ṣẹ̀bàbà.

26. Lẹ̀yìn náà, Allāhu sọ ifayàbalẹ̀ Rẹ̀ kalẹ̀ fún Òjísẹ̀ Rẹ̀ àti fún àwọn onígbaḅḅò òdodo. Ó tún sọ àwọn ọmọ ogun kan kalẹ̀, tí ẹ̀ ò fojú rí wọn. Ó sì jẹ̀ àwọn tó ṣàì gbàḅḅò níyà. Iyẹn sì ni ẹ̀san àwọn aláìgbàḅḅò.

27. Lẹ̀yìn náà, Allāhu yòò gba ìronúṣiṣẹ̀ wàdà lẹ̀wọ̀ ẹ̀ni t'Ó bá fẹ̀ lẹ̀yìn iyẹn. Allāhu sì ni Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-òrun.

28. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàḅḅò ní òdodo, dájúdájú ẹ̀gbin ni àwọn ọ̀ṣẹ̀ḅò. Nítórí náà, wọn kò gbòḅò súnṣmọ̀ Mósálásí Haram lẹ̀yìn ọ̀dún wọn yií. Tí ẹ̀ bá rí ẹ̀bẹ̀rù ọ̀ṣì, láìpẹ̀ Allāhu máa rò yín lórò nínú ọ̀lá Rẹ̀, tí Ó bá fẹ̀. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ̀, Ọ̀lọ̀gbọ̀n.

29. Ẹ̀ gbógun tí àwọn tí kò gbàḅḅò nínú Allāhu àti Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yìn àti àwọn tí kò ẹ̀ ní èèwọ̀ ohun tí Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀ ẹ̀ ní èèwọ̀¹ àti àwọn tí kò ẹ̀ ẹ̀sìn òdodo nínú àwọn tí A fún ní tírà. (Ẹ̀ gbógun tí wọn) tí tí wọn yòò fi máa fi ọ̀wọ̀ ará wọn san owó-orí ní ẹ̀ni yẹ̀pẹ̀rẹ̀.¹

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ
وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ
الْكَافِرِينَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ
عَامِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ
يُغْنِيكُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِن شَاءَ إِنَّ
اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾

فَتَلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا
بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا
الْحِزْبَ عَنِ يَدِهِمْ صَغُرُونَ ﴿٢٩﴾

¹ 1. Awẹ̀ gbólóhùn yií “ ohun tí Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀ ẹ̀ ní èèwọ̀” ti fi hàn pé, al-Kur’ān àti hadīth Ānābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀lá Allāhu máa bá a -, ikíní kejí ló lẹ̀ ẹ̀ ní n̄nkan kan ní èèwọ̀ fún mùsùlùmí. Nítórí náà, èèwọ̀ ni ohunkóhùn tí hadīth Ānābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀lá Allāhu máa bá a - tó fẹ̀ṣẹ̀ rinlẹ̀ bá ẹ̀ ní èèwọ̀, ibáà má síí nínú al-Kur’ān aláṣọ̀n-ònlẹ̀. Bí àpẹ̀rẹ̀, èèwọ̀ ni fún obinrin láti fi irun kún irun, èèwọ̀ sì ni fún obinrin láti ẹ̀ irun tí ó máa yọkẹ̀. Irun tó yọkẹ̀ ni irun tí ó yọ ikúùkú lórin obinrin. Nínú hadīth Ānābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀lá Allāhu máa bá a - ni iwọ̀nyẹn wà.

30. Àwọn yehudi wí pé: “Uzaer ni ọmọ Allāhu.” Àwọn nasōrō si wí pé: “Mōsīh ni ọmọ Allāhu.” Iyẹn ni ọrọ wọn ní ẹnu wọn. Wọn ní fi jọ ọrọ àwọn tó Ẹ̀àì gbàgbọ̀ síwájú (wọn). Allāhu fi wọn gégùn-ún. Báwo ni wọn ẹ̀e ní ẹ̀sẹ́rì wọn kúrò níbi òdodo!

31. Wọn mú àwọn àlùfáà wọn (nínú yehudi) àti àwọn àlùfáà wọn (nínú nasōrō) ní olúwa lẹ̀yìn Allāhu. (Wọn tún mú) Mōsīh ọmọ Moryam (ní olúwa lẹ̀yìn Allāhu). Bẹ̀ẹ̀ sì ni A ò pa wọn láṣẹ kan tayo jíjọ̀sìn fún Ọlọhun, Ọkan soṣo. Kò sí ọlọhun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ọ̀un. Ó mọ̀ tayo n̄nkan tí wọn ní fi ẹ̀ṣẹ̀bọ̀ sí l.

32. Wọn fẹ́ fi ẹnu wọn pa ìmọ̀lẹ̀ (ẹ̀sìn) Allāhu, Allāhu yó sì kò (fún wọn) tí tí Ó fi máa pé ìmọ̀lẹ̀ (ẹ̀sìn) Rẹ̀, àwọn aláìgbàgbọ̀ ibáà kórira rẹ̀.

33. (Allāhu) Ọ̀un ni Ẹ̀ni tí Ó fi ìmọ̀nà àti ẹ̀sìn òdodo (ẹ̀sìn 'Islām) rán Ọ̀jíṣẹ́ Rẹ̀ nítorí kí Ó lè fi borí gbogbo ẹ̀sìn (mííràn) pátápátá, àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ ibáà kórira rẹ̀.

34. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú àwọn àlùfáà (nínú yehudi) àti àwọn àlùfáà (nínú nasōrō), wọn kúkú ní fi ọ̀nà èrú ẹ̀ dúkiá àwọn ènìyàn ni, wọn sì

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصْرَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضِلُّهُنَّ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَتَلَّهُمُ اللَّهُ أَنْ يَأْتُوا كُونَ ﴿٣٠﴾

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَأْمُورًا إِلَّا لِيُعْبَدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

*يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَآكُلُوا أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ

ń şerí àwọn ènìyàn kùrò lójú ònà (èşin) Allāhu. Àwọn tó sì ní kó wúrà àti fàdákà ọ, tí wọn kò sì máa ná an sí ojú-ònà Allāhu, fún wọn ní iró iyà ẹlẹta-eléro.

35. Ní ojú tí A òò máa yó (wúrà àti fàdákà nàà) nínú iná Jahanamọ, A ó sì máa fi jó iwájú wọn, ẹgbé wọn àti ẹyìn wọn. (A sì máa sọ pé): “Èyí ni ohun tí ẹ kó ọ fún ẹmí ara yín. Nítorí nàà, ẹ tọ ohun tí ẹ kó ọ wò.”

36. Dájúdájú òhà àwọn oşù lódò Allāhu ń jẹ oşù méjilá nínú àkọsilẹ ti Allāhu ní ojú tí Ó ti dá àwọn sánmọ àti ilẹ. Mèrin ni oşù òwò nínú rẹ.¹ Iyẹn ni ẹşin tó feşẹ rinlẹ.² Nítorí nàà, ẹ má şàbòsí sí ara yín nínú àwọn oşù òwò. Kí gbogbo yín sì gbógun ti àwọn oşẹbo gégé bí gbogbo wọn şe ń gbógun ti yín. Kí ẹ sì mò pé dájúdájú Allāhu wà pèlú àwọn olùbèrù (Rẹ).¹

37. Àlékún nínú àìgbàgbọ ni dídájọ sí àwọn oşù òwò (látì oşọ àwọn oşẹbo). Wọn ń fi kó işinà bá àwọn tó şàì gbàgbọ (nípa pé) wọn ń şe oşù òwò kan

اللَّهُ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٥﴾

يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ذَلِكَ الْيَوْمُ الْقِيَمَةُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقْتَلُونَكُمْ كَافَّةً وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِيُوَاطِئُوا عِدَّةَ مَا

¹ 1. Àwọn oşù òwò ni oşù kíńí, Muharram; oşù keje, Rajab; oşù kọkànlá, Thul-Kọ'dah àti oşù kejlá, Thul-Hijjah. 2. Iyẹn ni pé, lára ẹşin àti ijósìn 'Islám ni llo àwọn oşù wọnyí nitorí pé, oşù nàà ni à ń lò fún jijosìn fún Allāhu - subhānahu - . Bí àpẹrẹ, à ń kí irun Jum'ah ní ojú Jum'ah, à ń gba ààwẹ Rọmọdọn nínú oşù Rọmọdọn, a sì ń şe işẹ hajj nínú oşù Thul-Hijjah.

ní oṣù ètọ (fún ogun jíjà) nínú ọdún kan, wọn sì ní bu ọwọ́ fún oṣù (tí kì í ẹ̀se oṣù ọ̀wọ̀) nínú ọdún (mííràn, wọn kò níí jagun nínú rẹ̀, wọn sì máa yọ òhàkà oṣù náà síra wọn) nítorí kí òhàkà tí Allāhu ẹ̀se ní èèwọ̀ lẹ̀ papọ̀ mọ́ra wọn (sínú àwọn oṣù tí kì í ẹ̀se oṣù ọ̀wọ̀). Wọn sì tipasẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ẹ̀se ní ètọ́ ohun tí Allāhu ẹ̀se ní èèwọ̀. Wọn ẹ̀se iṣẹ̀ aburú wọn ní ọ̀ṣọ́ fún wọn. Allāhu kò níí fi ọ̀nà mọ́ ijọ aláìgbàgbọ̀.

38. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, kí ni ó mu yín tí ó fi jẹ́ pé nígbà tí wọn bá sọ́ fún yín pé kí ẹ̀ tú jáde (láti jagun) sí ojú- ònà Allāhu, (ìgbà náà ni) ẹ̀ máa kàndí mọ̀lẹ̀! Ẹ̀sẹ̀ ẹ̀ yónú sí iṣẹ̀mí ayé (yíí) ju ti ọ̀run ni? Ìgbádùn iṣẹ̀mí ayé (yíí) kò sì jẹ́ kíni kan nínú tí ọ̀run àfi dìẹ̀.

39. Àfi kí ẹ̀ tú jáde (sógun èsìn) ni Allāhu kò fi níí jẹ́ yín níyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro àti pé ni kò fi níí fi ijọ́ tó yàtọ́ sí yín pààrọ́ yín. Ẹ̀ kò sì lẹ̀ fi kíni kan kó ìnira bá (Allāhu). Allāhu sì ni Alagbára lórí gbogbo ñhkan.

40. Àfi kí ẹ̀ ràn án lọwọ́, Allāhu kúkú ti ràn án lọwọ́ nígbà tí àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀ lẹ̀ e jáde (kúrò nínú ilú). Ó sì jẹ́ ọ̀kan nínú àwọn méjì.¹ Nígbà tí àwọn méjèjèì wà nínú ọ̀gbun, tí

حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوهُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ
سُوءُ أَعْمَلِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ ﴿٣٨﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ
لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْقَلْتُمْ إِلَى
الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ
الْآخِرَةِ فَمَا مَتَّعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي
الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٣٩﴾

إِلَّا تَتَنَفَرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ
شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

إِلَّا تَتَضَرَّوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ
الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِي أَتَيْنِي إِذْ هُمَا فِي
الْعَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَخْرُجْ إِنَّ
اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ

(Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -) sì ní sọ fún olùbárin rẹ pé: “Má ẹ banújẹ, dájúdájú Allāhu wà pẹlú wa.”² Nígbà nàà, Allāhu sọ ifàyàbalẹ Rẹ kalẹ fún un. Ó fi àwọn ọmọ ogun kan tí ẹ kò fojú rí ràn án lówọ. Ó sì mú ọrọ àwọn tó Ẹ̀sàì gbàgbọ wálẹ. Ọrọ Allāhu, òhun ló sì lékè. Allāhu sì ni Alágbára, Ọlọgbọn.¹

41. Ẹ tú jáde (fún ogun ẹ̀sìn) pẹlú okun àti ìrọjú. Kí ẹ̀ sì fi àwọn dúkiá yín àti ẹ̀mí yin jagun sí ojú-ònà Allāhu. Ìyẹn lóore jùlọ fún yín tí ẹ̀ bá mò

42. Tí ó bá jẹ pé ñhkan ìgbádùn (ọrọ ogun) àrọwótó àti ìrìn-àjò tí kò jìnnà (lo pè wọn sí ni), wọn ibá tẹlẹ ọ. Şùgbọn ìrìn-àjò tó lágbára (ti t'ogun Tabūk) jìnnà lójú wọn. Wọn yó sì máa fi Allāhu búra pé: “Tí ó bá jẹ pé a lágbára ni, àwa ibá jáde (fún ogun ẹ̀sìn) pẹlú yín.” - Wọn sì ní kó ìparun bá ẹ̀mí ara wọn (nípa şíşe ìşọbe-şelu.) - Allāhu sì mò pé dájúdájú ọ̀pùrọ̀ ni wọn.

وَأَيَّدُهُ مُجْنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ
الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَىٰ وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ
الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤١﴾

أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا
بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا
لَاتَّبَعُوكَ وَلَٰكِن بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ
وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا
مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٣﴾

¹ 1. Olùbárin rẹ lórí ìrìn àjò nàà ni 'Abū-Bakr as-Siddīk - kí Allāhu yónú sí í -. 2. "Allāhu wà pẹlú wa" Ìyẹn ni pé, "Allāhu mò pé àwa mejèjèjì wà nínú ọ̀gbun yíí, Ó ní gbọ wa, Ó ní rí wa. Nitorí nàà, Ó máa kó wa yọ lówọ àwọn ọ̀şẹ̀şẹ̀ wọn yíí tí wọn ní lẹpa wa." Gbólóhùn yíí jọ sūrah Tōhā; 20:46. Ẹ wo ìtọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Mujādilah; 58:7.

43. Allāhu ti şamójúkúrò fún ọ. Kí ló mú ọ yòhnda fún wọn (pé kí wọn dúró sílé? Ìwọ íbá má şe béè) tífí ọrọ àwọn tó sòdodo yòò fi hàn sí ọ kedere. Ìwọ yó sì mọ àwọn ọpùrọ.

44. Àwọn tó gbàgbọ nínú Allāhu àti Ọjọ Ìkẹyìn kò nífí torọ iyòhnda lódò rẹ láti má fi dúkiá wọn àti ẹmí wọn jagun fún ẹsìn Allāhu. Allāhu sì ni Onímọ nípa àwọn olùbèrù (Rẹ).

45. Àwọn tó ní torọ iyòhnda lódò rẹ (láti jókòò sílé, dípò lílọ sí ojú-ogun) ni àwọn tí kò gbàgbọ nínú Allāhu àti Ọjọ Ìkẹyìn; ọkan wọn sì ní şeyèméjì. Nitorí náà, wọn ní dààmú kiri níbi işeyèméjì wọn.

46. Tí ó bá jẹ pé wọn gbèrò ijáde fún ogun ẹsìn ni, wọn íbá şe ìpalẹmọ fún un. Şugbọn Allāhu kórira ìdide wọn fún ogun ẹsìn, Ó sì kó ifàsáyìn bá wọn. Wọn sì sọ fún wọn pé: “È jókòò pẹlú àwọn olùjókòò sílé.”

47. Tí ó bá jẹ pé wọn jáde pẹlú yín, wọn kò nífí kun yín àfi pẹlú ìbàjẹ. Wọn yó sì sáré máa dá rúkèrúdò sílé láààrin yín, tí wọn yòò máa ko yín sínú iyọnu. Àti pé wọn ní olùgbọrọ fún wọn láààrin yín. Allāhu sì ni Onímọ nípa àwọn aláábòsí.

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ حَتَّىٰ
يَتَّبِعَنَّ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ
الْكٰذِبِينَ ﴿٤٣﴾

لَا يَسْتَعِدُّنَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا يَسْتَعِدُّنَكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَرْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي
رَبِّهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾

*وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً
وَلَكِنَّ كَرِهَ اللَّهُ انبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ
وَقِيلَ أَفَعَدُّوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٤٦﴾

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَأَوْضَعُوا خِلَالَكُمْ يَبْعُونَكُمُ الْفِتْنَةَ
وَفِيكُمْ سَمَّعُونَ لَهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

48. Wọn kúkú ti wá ìyọnu tẹlẹtẹlẹ, wọn sì fimú fínlẹ̀ sí ọ (tí wọn dete sí ọ) tí tí òdodo fi dé, tí àṣẹ Allāhu sì borí; ẹmí wọn sì kórira rẹ.

49. Ó wà nínú wọn, ẹni tí ń wí pé: “Yòhnda fún mi (kí ńg jókòò sílẹ̀); má ṣe kó mi sínú àdánwò.” Inú àdánwò (sísá fógun ẹ̀sìn) má ni wọn ti ṣubú sí yí. Dájúdájú iná Jahanamọ yó sì kúkú yí àwọn aláìgbàgbọ̀ pọ.

50. Tí dáadáa kan bá ṣẹlẹ̀ sí ọ, ó máa bà wọn nínú jẹ. Tí aburú kan bá sì ṣẹlẹ̀ sí ọ, wọn á wí pé: “A kúkú ti gba àṣẹ tiwa ṣíwájú (látí jókòò sílẹ̀.)” Wọn á pẹ̀yìn dà; wọn yó sì máa dunnú.

51. Sọ pé: “Kò sí ohun kan tó máa ṣẹlẹ̀ sí wa àyàfi ohun tí Allāhu kọ mọ wa. Òun ni Aláàbò wa.” Allāhu sì ni kí àwọn onígbàgbọ̀ òdodo gbáralé.

52. Sọ pé: “Ṣé ẹ ń retí kiní kan pẹ̀lú wa ni bí kò ṣe ọkan nínú dáadáa méjì (ikú ogun tàbí iṣẹgun)? Àwa náà ń retí pẹ̀lú yín pé kí Allāhu mú iyà kan wá ba yín látí ọdọ Rẹ̀ tàbí látí ọwọ̀ wa. Nítorí náà, ẹ máa retí, dájúdájú àwa náà wà pẹ̀lú yín tí à ń retí.”

لَقَدْ ابْتَعُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْأُمُورَ حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَارِهِونَ ﴿٤٨﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ أَشَدَّن لِي وَلَا تَفْتِنِّي أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾

إِنْ نُصِبَكَ حَسَنَةً تَسُوهُمْ وَإِنْ نُصِبَكَ مُصِيبَةً يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾

قُل لَّن يُصِيبِنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهِ أَوْ بَأْيَدِنَا فَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾

53. So pé: “È fínnú-fíndò náwó ni tàbí pèlú tipátipá, A ò níí gbà á lówó yín (nítorí pé) dájúdájú èyin jé ijò òbilèjé.”

54. Kò sì sí ohun kan tí kò jé kí Á gba ìnawó wọn lówó wọn bí kò ẹ se pé dájúdájú wọn ẹ̀àì gbàgbò nínú Allāhu àti Òjíşé Rẹ̀. Wọn kò níí wá kírun àfi kí wọn jé òròjú aláíníkan-ánşé. Wọn kò sì níí náwó fẹ̀sìn àfi kí èmí wọn kóira rẹ̀.

55. Nítorí náà, má ẹ jé kí àwọn dúkiá wọn àti àwọn omọ wọn jọ ọ lójú; Allāhu kàn fẹ̀ fi jẹ wọn níyà nínú lşemí ayé (yìí) ni. Èmí yó sì bọ̀ lára wọn, tí wọn máa wà nípò aláìgbàgbò.

56. Wọn ñ fi Allāhu búra pé dájúdájú àwọn kúkú wà lára yín. Wọn kò sì sí lára yín, şùgbón dájúdájú wọn jé ijọ kan tó ñ bẹ̀rù.¹

57. Tí ó bá jé pé wọn rí ibùsásí kan, tàbí àwọn ihò àpáta kan, tàbí ibùsáwò kan, wọn ibá şerí síbẹ̀ ní wéréwéré.

58. Ó tún wà nínú wọn, ẹnì tí ñ bú ọ níbí (pípín) àwọn ọ̀rẹ̀. Tí A bá fún wọn nínú rẹ̀, wọn á yónú (sí i). Tí A ò bá sì fún wọn nínú

قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ

مِنْكُمْ إِنْكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا

أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا

يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَىٰ وَلَا

يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٥٤﴾

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

وَيَزَهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾

وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ

مِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرُقُونَ ﴿٥٦﴾

لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأًا أَوْ مَعْرَتًا أَوْ

مُدْخَلًا لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ

أَعْطُوا مِنْهَا رِضْوَانًا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا

إِذَا هُمْ يَسْحَطُونَ ﴿٥٨﴾

¹ 1. Wọn bẹ̀rù láti fi àìgbàgbò wọn hàn síta, wọn yáa ñ fi 'Islām wọn ẹ se bojúbojú.

rẹ, nígbà náà ni wọn yòò máa bínú.

59. Àti pé (ibá lóore fún wọn) tí ó bá jẹ pé dájúdájú wọn yonú sí ohun tí Allāhu àti Òjísẹ Rẹ fún wọn, kí wọn sì sọ pé: “Allāhu tó wa. Allāhu yó sì fún wa nínú oore àjùlọ Rẹ àti pé Òjísẹ Rẹ (sì máa pín ọrẹ)¹, dájúdájú òdò Allāhu sì ni àwa n wá oore sí.”¹

60. Àwọn tí ọrẹ (Zakāh) wà fún ni àwọn aláíní, àwọn mẹkúnnù,¹ àwọn òṣìşẹ Zakāh, àwọn tí ọkàn wọn fẹ gba 'Islām (iyẹn àwọn tí wọn fẹ fi fa ọkàn wọn mọra sínú èşin), àwọn ẹrú (fún gbígba òmìnira), àwọn onígbèsè, àwọn tó wà lójú ogun (èşin) Allāhu àti onírìn-àjò (tí agara dá). Ọran-anyàn ni láti òdò Allāhu. Allāhu sì ni Onímò, Ọlójgbón.¹¹

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾

﴿٥٩﴾ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ فُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْبَنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾

¹ 1. Nnkan tí āyah yíí n sọ ni pé, Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - létọ̀ọ sí pípín àwọn ọrẹ tí Allāhu pín kàn án nínú àwọn oore ayé àrìgbámú yálà nípasẹ ọrọ ogun, zakāh gbígba àti bèẹ̀ bèẹ̀ lọ. Èyí rí bèẹ̀ ní íbámú sí āyah 58 tí ó şiwájú rẹ̀ àti āyah 60 tí ó tẹ̀lé e. Kí í şe pé Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - ló n pín oore ayé tàbí oore àjùlọ̀ fún àwọn ẹ̀dá.

¹¹ 1. “Fakīr” ni aláíní, tálíkà, olòşì. Iyẹn ni ẹnì tí ó fẹ̀ şìşẹ̀, àmọ̀ tí kò rí işẹ̀ kan kan şe, yálà lábẹ̀ èniyàn tàbí işẹ̀ àdàní. Kò sì ní ọ̀nà kan kan tí ó lè gbà rí owó. Kí wọn fún un nínú zakah kí ó fi bèrẹ̀ işẹ̀ tara tirẹ̀. “Miskīn” ni mẹkúnnù. Iyẹn ni ẹnì tí ó rí işẹ̀ kan şe, àmọ̀ tí owó tó n rí lórí işẹ̀ náà kò ká àpapọ̀ bùkátà ije-imu rẹ̀, owó ilé gbígbé rẹ̀ àti gbígbọ̀ bùkátà lórí ará ilé rẹ̀. Kí wọn fún un nínú zakah kí ó fi yanjú bùkátà ọrùn rẹ̀.

61. Àwọn tó ní kó ìnira bá Ànábí wà nínú wọn, tí wọn sì ní wí pé: “Elétí-ọfẹ ni.” Sọ pé: “Elétí-ọfẹ rere ni fún yín; ó gbàgbọ nínú Allāhu. Ó sì gba àwọn onígbàgbọ òdodo gbọ. Ìkẹ ni fún àwọn onígbàgbọ òdodo nínú yín. Àti pé àwọn tó ní kó ìnira bá Òjísẹ Allāhu, iyà ẹlẹta-eléro ní bẹ fún wọn.”

62. Wọn ní fi Allāhu búra fún yín láti wá iyónú yín. Allāhu àti Òjísẹ Rẹ ló sì lẹtò jùlọ pe kí wọn wá iyónú Rẹ tí wọn bá jẹ onígbàgbọ òdodo.

63. Şé wọn kò mò pé dájúdájú ẹníkẹni tó bá ní tako Allāhu àti Òjísẹ Rẹ, dájúdájú iná Jahanamọ ti wá fún un ni? Olùşegbére sì ni nínú rẹ. Iyẹn sì ni àbùkù nílá.

64. Àwọn şòbẹ-şèlù mùsùlùmí ní bẹrù pé kí Á má şe sọ sūrah kan kalẹ nípa wọn, tí ó máa fún wọn ní iró ohun tí ní bẹ nínú ọkàn wọn. Sọ pé: “E máa şe yèyè lọ. Dájúdájú Allāhu yóò şafi hàn ohun tí ẹ ní bẹrù.”

65. Tí ó bá kúkú bi wọn léèrè, dájúdájú wọn á wí pé: “Àwa kàn ní rojọ lásán ni, a sì ní şàwàdà ni.” Sọ pé: “Şé Allāhu, àwọn āyah Rẹ àti Òjísẹ Rẹ ni ẹ ní fi şe yèyè?”

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤَدُّونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ
أُذُنٌ قُلُّ أٌذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا
مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤَدُّونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾

يَجْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهِ
وَرَسُولَهُ أَهَقَّ أَنْ يَرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُجَادِدِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾

يَحْذَرُ الْمُتَنَفِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ
تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِرْءُوا إِنَّا
اللَّهُ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ
وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَعَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ
كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾

66. E má ɕe mú àwáwí wá.
Dájúdájú ɛ ti ɕàì gbàgbọ̀ lẹ̀yìn
ìgbàgbọ̀ yín. Tí A bá ɕe
àmójúkùrò fún apá kan nínú yín,
A oò fiyà ɛ apá kan nítorí pé
wọn jẹ ẹlẹ̀ṣẹ.

67. Àwọn ɕòbẹ-ṣẹ̀lu mùsùlùmí
lọ̀kùnrin àti àwọn ɕòbẹ-ṣẹ̀lu
mùsùlùmọ̀ lóbìnrin, irú kan-ùn ni
wọn; wọn ní pàṣe ohun burúkú,
wọn ní kọ ohun rere, wọn sì ní
káwọ̀ gbera (láti nàwọ̀ fẹ̀sìn).
Wọn gbàgbé Allāhu. Nítorí nàà,
Allāhu gbàgbé wọn.¹ Dájúdájú
àwọn ɕòbẹ-ṣẹ̀lu mùsùlùmí,
àwọn ni òbilẹ̀jẹ.

68. Allāhu sì ti ɕe àdéhùn iná
Jahanamọ̀ fún àwọn ɕòbẹ-ṣẹ̀lu
mùsùlùmí lọ̀kùnrin àti àwọn
ɕòbẹ-ṣẹ̀lu mùsùlùmọ̀ lóbìnrin àti
àwọn aláìgbàgbọ̀. Olùṣegbère
ni wọn nínú rẹ̀. Iná máa tó wọn.
Allāhu sì ti ɕẹ̀bí lé wọn. Iyà
gbère sì wà fún wọn.

69. (Àwọn ɕòbẹ-ṣẹ̀lu mùsùlùmí
dà) gégé bí àwọn tó ɕíwájú yín;
wọn le jù yín lọ ní agbára, wọn
sì pọ̀ (jù yín lọ) ní àwọn dúkiá
àti àwọn ọ̀mọ̀. Nígbà nàà, wọn
jẹ̀ ìgbádùn ipín tiwọn (nínú oore
ayé). Ẹ̀yin (ɕòbẹ-ṣẹ̀lu wònyì
nàà yóó) jẹ̀ ìgbádùn ipín tiyín

لَا تَعْتَدُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
إِنْ نَعَفَ عَنْ طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ نَعَدْبُ
طَائِفَةٍ بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ
بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَنكِرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ
فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ هُمُ
الْفٰسِقُونَ ﴿٦٧﴾

وَعَدَّ اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنْفِقَاتِ
وَالْكٰفِرَ نَارَ جَهَنَّمَ خٰلِدِينَ فِيهَا هِيَ
حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ
مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ
قُوَّةً وَأَكْثَرَ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا
بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ كَمَا
اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ

¹ 1. Kò sí ìgbàgbé nínú iròyìn Allāhu - subhānahu wa ta'ālā -. Àmọ̀ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - lo orúkọ ìṣẹ̀ aburú wọn fún wọn gégé bí ẹ̀san ìṣẹ̀ wọn. E wo ìtoṣe-òrọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:15.

gégé bí àwọn tó şíwájú yín şe je igbádùn ipín tiwọn. Èyin náà sì sòşokúşo bí èyí tí àwọn náà sọ ní isokúşo. Àwọn wònyẹn, àwọn işe wọn ti bàjé ní ayé àti ní ọrun. Àwọn wònyẹn, àwọn sì ni ẹnì òfò.

70. Şe iròyìn àwọn tó şíwájú wọn kò tí i dé bá wọn ni? (Ìròyìn) ijọ (Ànábì) Nūh, iran 'Ād, iran Thamūd, ijọ (Ànábì) 'Ibrōhīm, àwọn ará Modyan àti àwọn ilú tí A dojú rẹ bolẹ (ijọ Ànábì Lūt); àwọn Ọjíšẹ wọn wá bá wọn pẹlú àwọn ẹrì tó yanjú. Nítorí náà, Allāhu kò şe àbòsí sí wọn, şugbón ẹmí ara wọn ni wọn şàbòsí sí.

71. Àwọn onígbaǵbọ òdodo lọkùnrin àti àwọn onígbaǵbọ òdodo lóbìnrin, apá kan wọn lọrẹ alátílẹyìn fún apá kan; wọn n pàşẹ ohun rere, wọn n kọ ohun burúkú, wọn n kírun, wọn n yọ Zakāh, wọn sì n tẹlẹ ti Allāhu àti Ọjíšẹ Rẹ. Àwọn wònyẹn ni Allāhu yóò şàké. Dájúdájú Allāhu ni Aláǵbára, Ọlọgbón.

72. Allāhu şe àdéhùn àwọn Ọgbà lẹ̀dẹra fún àwọn onígbaǵbọ òdodo lọkùnrin àti àwọn onígbaǵbọ òdodo lóbìnrin, èyí tí àwọn odò n şàn ní isàlẹ rẹ. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ.

وَحَضَّتُمْ كَأَلَّذِي خَاصُوا أَوْلِيَّكَ
حَبِطَتْ أَعْمَلُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ
وَأَوْلِيَّكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٦٨﴾

أَلَمْ يَأْتِيهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ
نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ إِبْرٰهِيْمَ
وَأَصْحٰبِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكٰتِ أَتَتْهُم
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۖ فَمَا كَانَ لِلّٰهِ
لِيُظْلِمَهُمْ وَلٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ
يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُونَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ ۗ أَوْلِيَّكَ
سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٧١﴾

وَعَدَّ اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ جَنٰتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا
وَمَسٰكِنٌ طَيِّبَةٌ فِي جَنٰتِ عَدْنٍ

(Ó tún ɕe àdéhùn) àwọn ibùgbé tó dára nínú àwọn oḡbà ìdèra gbére (fún wọn). Ìyónú láti òdò Allāhu ló sì tóbi jùlò (fún wọn). Ìyẹn, òhun ni èrènḡe nílá.

73. Ìwọ Ànábì, gbógun ti àwọn aláìgbàgbọ àti àwọn ɕòbẹ-ɕèlù mùsùlùmí. Kí o sì le mọ wọn. Iná Jahanamọ ni ibùgbé wọn. Ìkángun náà sì burú.¹

74. Wọn n fi Allāhu búra pé àwọn kò sòrò (burúkú). Wọn sì kúkú ti sọ òrò àìgbàgbọ, wọn sì ɕàì gbàgbọ lèyin tí wọn ti gba 'Islām. Wọn tún gbèròkérò sí n̄nkan tí ọwọ wọn kò nífi bà. Wọn kò rí àlèèbù kan (wọn kò sí kórira kiní kan) bí kò ɕe nítorí pé, Allāhu àti Òjísé Rẹ rọ àwọn (Sohābah) lórò nínú ọlá Rẹ. Tí wọn bá ronú piwàdà, ó máa dára fún wọn. Tí wọn bá sí

وَرِضُونَ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ
الْقَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٣﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ جِهْدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَأَعْلَظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَهُمْ جَهَنَّمُ وَيَبْسُ
الْمَصِيرُ ﴿٧٤﴾

يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ
الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلِمِهِمْ وَهُمْ شُرَا
يَمَا لَمْ يُنَالُوا وَمَا نَعْمُوا إِلَّا أَنْ أَعْتَنَهُمُ
اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا
يَكْ خَيْرًا لَّهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يَعَذِّبُهُمُ اللَّهُ
عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ
فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٥﴾

¹ 1. Mèta ni gbogbo èniyàn pín sí lórí òṣùwọn èsìn. Igun àkókọ ni àwa mùsùlùmí tí a jẹ onìgbàgbọ òdodo. Igun yíi nikan ló sì máa jèrè ní Ọjọ Àjínḡe. Igun kejì ni igun tó jẹ idàkejì sí igun àkókọ. Igun tí kì í ɕe mùsùlùmí rárá. Àwọn sí ni igun aláìgbàgbọ àti àwọn ọṣẹbọ. Wáyì ní ti igun kẹta, àwọn ni igun alágbàhḡgebè. Igun yíi ni igun tí ó n pe ara rẹ ní mùsùlùmí, tí ó sí n ɕe iṣe mùsùlùmí. Wọn n kírun wákàtí máraàrún, wọn n dojú kọ Kiblah, wọn n gbàawẹ Rọmọdọḡ, wọn n ɕe hajj, wọn sí n wí kalmọtu-ṣṣahādah, àmọ wọn kò faramọ àwọn ìgbàgbọ òdodo àti àdìsókàn Islām. Ìgbàgbọ igun kẹta yíi máa n bá ti igun kejì lọ ní ọpọlọpọ ìgbà. Ìsòrì méjì sí ni àwọn igun ɕòbẹ-ɕèlù mùsùlùmí. Ìsòrì àkókọ ni igun àwọn ahlul-bid'ah bí ijọ Ahmadiyyah, ijọ Tijāniyyah, ijọ Kōdiriyyah, ijọ Ṣī'ah. Ìsòrì kejì ni gbogbo ẹnikẹni tí ó n pe ara rẹ ní mùsùlùmí àmọ tí ó jẹ ọrẹ àyò àti alátiléyin fún àwọn kẹfèrì àti àwọn ọṣẹbọ. Nítorí náà, àyah yíi n pa àwa mùsùlùmí onìgbàgbọ òdodo ní àṣe láti gbógun ti gbogbo ijọ méjèjèjì. Èyì sí máa jẹ nípasẹ ɕiṣe wáàsí tó lágbára fún gbogbo wọn àti didoju ijà kọ èyí tí ó bá dojú ijà kọ wá.

gbúnrí (tí wọn kòyìn sí yín),
Allāhu yóò Ẹ wọn níyà ẹlẹta-
eléro ní ayé àti ní ọrun. Kò sí níí
sí aláàbò àti aláranṣe kan fún
wọn lórí ilẹ ayé.

75. Ó wà nínú wọn, ẹnì tó bá
Allāhu ẹ àdéhùn pé: “Tí Ó bá
fún wa nínú oore àjùlọ Rẹ,
dájúdájú a óò máa tọṛẹ,
dájúdájú a ó sí wà nínú àwọn
ẹnì ire.”

76. Àmọ nígbà tí Ó fún wọn
nínú oore àjùlọ Rẹ, wọn ṣahun
sí I. Wọn pẹyìn dà, wọn sì n
gbúnrí (látí nàwó fẹsin).

77. Nítorí náà, ahun wọn mú
ọ̀rọ̀ wọn kángun sí iṣòbẹ-ṣẹ̀lu
nínú ọkàn wọn tí tí di ọjọ tí wọn
yóò pàdẹ Allāhu nítorí pé wọn
Ẹ àdéhùn tí wọn bá Allāhu ẹ
àti nítorí pé wọn n parọ.

78. Ẹ wọn kò mọ pé Allāhu mọ
àṣírí wọn àti ọ̀rọ̀ àtẹ̀sọ̀ wọn, àti
pé dájúdájú Allāhu ni Onímọ̀
nípa àwọn ikòkọ̀?

79. Àwọn tó n bú àwọn olùtọ̀ṛẹ-
àánú nínú àwọn onígbaḅbọ̀
òdodo lórí ọṛẹ títa àti àwọn tí kò
rí n̄nkan kan tayọ̀ iwọn agbára
wọn, wọn sì n fi wọn ẹ yẹyẹ,
Allāhu fi àwọn náà ẹ yẹyẹ. Iyà
ẹlẹta-eléro sí wà fún wọn.

*وَمِنْهُمْ مَّنْ عٰهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ ءَاتٰنَا مِنْ
فَضْلِهٖ لَتَصَدَّقْنَ وَلَتَكُوْنَنَّ مِنَ
الصّٰلِحِيْنَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّآ ءَاتٰنَهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖءِ بَخِلُوْا بِهٖءِ
وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿٧٦﴾

فَآعَقَبَهُمْ نِفَاقًا فِىْ قُلُوْبِهِمْ اِلٰى يَوْمٍ
يَلْقَوْنَهٗٓ بِمَا اٰخَلَفُوْا اللّٰهَ مَا وَعَدُوْهُ
وَبِمَا كَانُوْا يَكْذِبُوْنَ ﴿٧٧﴾

اَلَمْ يَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ
وَنَجْوَاهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلٰمُ الْغُيُوْبِ ﴿٧٨﴾

الَّذِيْنَ يَلْمِزُوْنَ الْمُطَّوِّعِيْنَ مِنْ
الْمُؤْمِنِيْنَ فِى الصَّدَقٰتِ وَالَّذِيْنَ لَا
يَجِدُوْنَ اِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُوْنَ مِنْهُمْ
سَخِرَ اللّٰهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٧٩﴾

80. Yálà o tọṛọ àforìjìn fún wọn tàbí o ò tọṛọ àforìjìn fún wọn - kòdà kí o tọṛọ àforìjìn fún wọn nígbà ààdòrìn - Allāhu kò níí forìjìn wọn. Ìyẹn nítorí pé, dájúdájú wọn şàì gbàgbọ́ nínú Allāhu àti Òjísé Rẹ̀. Allāhu kò níí fi ọ̀nà mọ́ ìjọ̀ òbìlẹ̀jẹ́.¹¹

اسْتَغْفِرَ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾

81. Àwọn olùsáséyìn fún ogun èsìn dunnú sí jìjókòó sínú ilé wọn léyìn Òjísé Allāhu. Wọn sì kórira láti fi dúkià wọn àti èmí wọn jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu. Wọn tún wí pé: “È má lọ jagun nínú ooru gbígbóná.” Sọ pé: “Iná Jahanamọ le jùlọ ní gbígbóná, tí ó bá jẹ pé wọn gbọ̀ àgbọ́yé ọ̀rọ̀.”

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾

¹ 1. Pẹ̀lú gbólóhùn yíí, àwọn kò-gbédè-ó-gbèkèé nínú àwọn nasōrō lérò pé Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò lè tọṛọ̀ àforìjìn lódò Allāhu fún àwà ọ̀mọ̀lẹ́yìn rẹ̀, kí Allāhu sì forìjìn wá. Ọ̀rọ̀ kò sì rí bẹ̀é rára. Àmọ́ ohun tí n bẹ̀ nínú àyah yíí ni pé, kò sí àforìjìn Allāhu fún òkú àwọn şòbẹ-şèlù mùsùlùmí, gégé bí kò şe sí àforìjìn Allāhu fún òkú àwọn aláìgbàgbọ̀ àti òkú àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀, ẹnì yòówù ó bá wọn tọṛọ̀ àforìjìn. Nípa tí òkú àwọn aláìgbàgbọ̀, ẹ̀ wo àyah 84 níwájú. Nípa tí òkú àwọn şòbẹ-şèlù mùsùlùmí, ẹ̀ wo sūrah al-Munāfikūn; 63:6. Bákan nàà, nípa tí òkú àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀, ẹ̀ wo sūrah an-Nisā'; 4:48 àti 116 àti sūrah at-Taobah; 9:113. Bákan nàà, bíbá tí Allāhu ni kí àwọn mùsùlùmí lọ bá Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - láti lè bá wọn tọṛọ̀ àforìjìn, gégé bí ó şe wà nínú sūrah an-Nisā'; 4:64, ìyẹn nàà tí wá sópìn nípasè ikú Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ọ̀wọ̀ ìgbà tí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - n bẹ̀ nílẹ̀ ayé şíwájú kí ó tó kú nìkan ni ó lè bá ẹnìkẹ̀nì nínú àwọn mùsùlùmí tọṛọ̀ àforìjìn lódò Allāhu - subhānahu wa ta'ālā -. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - sì máa forìjìn ín. Àmọ́, Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò lè şe bẹ̀é mọ́ lẹ́yìn ikú rẹ̀ nínú sàrèè rẹ̀. Ó sì di Ọ̀jọ̀ Ájínḡe kí Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tó lè bá wa ş'ìpẹ̀ àşegbà níwájú Allāhu - subhānahu wa ta'ālā -. Nítorí nàà, ìşẹ̀bọ̀ sí Allāhu ni fún ẹnìkẹ̀nì láti lọ bá Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ní ìdì sàrèè rẹ̀ fún tí́tọ̀rọ̀ ǹnkan lódò rẹ̀.

82. Nítorí náà, kí wọn rẹrìn-ín díẹ̀, kí wọn sì sunkún púpọ̀; (ó jẹ) ẹsan (fún) ohun tí wọn ní ẹ̀ níşé.

83. Tí Allāhu bá mú ọ délé bá igun kan nínú wọn, tí wọn bá wá n gbàşẹ lódò rẹ fún jíjádé fún ogun ẹ̀sìn, sọ nígbà náà pé: “Èyin kò lè jáde fún ogun ẹ̀sìn mọ̀ pẹ̀lú mi. Èyin kò sì lè ja òtá kan lógun mọ̀ pẹ̀lú mi, nítorí pé ẹ̀ ti yonú sí ijókòò sílé ní ìgbà àkókò. Nítorí náà, ẹ̀ jókòò sílé ti àwọn olùsáséyìn fún ogun ẹ̀sìn.”

84. Láéláé, o ò gbọ̀dò kírun sí ẹ̀nì kan kan lára nínú wọn, tí ó bá kú, o ò sì gbọ̀dò dúró níbi sàrèè rẹ̀, nítorí pé wọn şàì gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti Òjìşẹ̀ Rẹ̀. Wọn sì kú nígbà tí wọn wà nípò òbilẹ̀jẹ̀.

85. Má şẹ̀ jẹ̀ kí àwọn dúkià wọn àti àwọn ọ̀mọ̀ wọn ọ̀ ọ̀ lójú; Allāhu kàn fẹ̀ fi jẹ̀ wọn níyà nínú işẹ̀mí ayé (yí) ni. (Ó sì fẹ̀ kí) ẹ̀mí bọ̀ lára wọn, nígbà tí wọn bá wà nípò aláìgbàgbọ̀.

86. Nígbà tí A bá sọ sūrah kan kalẹ̀ pé kí wọn gbàgbọ̀ nínú Allāhu, kí wọn sí jagun pẹ̀lú Òjìşẹ̀ Rẹ̀, (nígbà náà ni) àwọn ọ̀lòrò nínú wọn yòò máa tọ̀ọ̀ iyònda lódò rẹ̀, wọn á sì wí pé:

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا
جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَىٰ طَائِفَةٍ مِّنْهُمْ
فَأَسْتَدْنُوكَ لِللْخُرُوجِ فَقُلْ لَّنْ نَّخْرُجُوا
مَعِيَ أَبَدًا وَلَن تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا
إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ
فَأَقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾

وَلَا تُصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِّنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا
وَلَا تُقُمْ عَلَىٰ قَبْرِهِ ۗ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ ۗ وَمَاتُوا وَهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨٤﴾

وَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا
يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا
وَيَزْهَقَ أَنفُسَهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

وَإِذَا أَنْزَلْتَ سُورَةَ أَنْ ءَامِنُوا بِاللَّهِ
وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُو
الْأُطْوَالِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ
الْقَاعِدِينَ ﴿٨٦﴾

“Fi wá sílẹ́ kí á wà pẹ̀lú àwọn olùjókòó sílẹ́.”

87. Wọn yónú sí kí wọn máa wà pẹ̀lú àwọn olùsáséyìn fún ogun èsìn. Wọn ti fi èdídí dí ọkàn wọn pa; nítórí náà, wọn kò níí gbọ̀ àgbọ́yé.

88. Şùgbón Òjísẹ́ àti àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo pẹ̀lú rẹ̀, wọn fi dúkiá wọn àti ẹmí wọn jagun èsìn. Àwọn wọnyẹn, àwọn oore n bẹ fún wọn. Àwọn wọnyẹn, àwọn sì ni olùjèrè.

89. Allāhu ti pèsè sílẹ̀ dè wọn àwọn Ọgbà Ịdẹra kan tí odò n şàn ní isàlẹ̀ rẹ̀. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ̀. Iyẹn ni èrènje nílá.

90. Àwọn aláwàáwí nínú àwọn Lárúbáwá oko wá (bá ọ) nítórí kí wọn lè yònda (ijókòó sílẹ́) fún wọn. Àwọn tó sì pe ọrọ̀ Allāhu àti ọrọ̀ Òjísẹ́ nírọ̀ náà jókòó sílẹ́. Ọwọ̀ iyà ẹlẹ̀ta-eléro máa ba àwọn aláìgbàgbọ̀ nínú wọn.

91. Kò sí èşẹ̀ fún àwọn aláìlágbara, àwọn aláìsàn àti àwọn tí kò rí ohun tí wọn máa ná ní owó (láti fi jagun èsìn) nígbà tí wọn bá ti ní òtítọ̀-inú sí Allāhu àti Òjísẹ́ Rẹ̀. Kò sí ọ̀nà kan (tó máa já sí iyà) fún àwọn

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾

لَكِنِ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأَوْلِيَتِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأَوْلِيَتِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٨٩﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٩٠﴾

لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩١﴾

olùṣe-rere sẹ. Allāhu sì ni
Aláforjìn, Àṣàkẹ-òrun.

92. Kò tún sí èṣẹ́ fún àwọn tí (ó jẹ pé) nígbà tí wọn bá wá bá o pé kí o fún àwọn ní nṣkan tí àwọn yóò gùn (lọ sójú ogun), tí o sì sọ pé, “Èmi kò rí nṣkan tí mo lè fún yín gùn (lọ sójú ogun), wọn máa padà pèlú ojú wọn tí yóò máa damije ní ti ibànújẹ pé wọn kò rí nṣkan tí wọn máa ná (lọ sójú ogun èsìn).

93. Àwọn tí ọ̀nà kan (tó máa já sí iyà) wà fún ni àwọn tó ń toṣo iyònda lódò rẹ (látí jókòò sílé, tí) wọn sì jẹ ọlórò, tí wọn yónú sí kí wọn wà pèlú àwọn olùsásẹ̀yìn fún ogun èsìn. Allāhu ti fi èdídí dí ọkàn wọn pa; nítorí náà, wọn kò sì mọ.

94. Wọn yóò mú àwáwí wá fún yín nígbà tí ẹ bá dé bá wọn nílé. Sọ pé: "Ẹ má ṣe mú àwáwí wá; a ò ní gbà yín gbọ. Allāhu kúkú ti sọ àwọn ọ̀rọ̀ yín fún wa. Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ yó sì rí iṣẹ̀ (ọwọ̀) yín.¹ Lẹ̀yìn náà, A óò da yín padà sí ọ̀dọ̀ Onímọ̀-ìkọ̀kọ̀ àti gbaṅgba. Nígbà náà, Ó máa fún yín ní ìró ohun tí ẹ ń ṣe níṣẹ̀.¹

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَرْنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ﴿٩٢﴾

*إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّأْنَا اللَّهَ مِنْ آخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

¹ 1. Āyah yìí jọ āyah 105 níwájú nínú sūrah yíí. Ẹ wo itọṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Āli 'Imrōn; 3:101 àti sūrah an-Nisā'; 4:64.

95. Wọn yòò máa fi Allāhu búra fún yín nígbà tí ẹ bá dé bá wọn, nítorí kí ẹ lè pa wọn tí. Nítorí náà, ẹ pa wọn tí; dájúdájú ẹgbín ni wọn. Iná Jahanamọ sì ni ibùgbé wọn. (Ó jẹ) ẹsan nítorí ohun tí wọn ń ẹe níṣẹ.

96. Wọn yòò máa búra fún yín nítorí kí ẹ lè yonú sí wọn. Tí ẹ bá yonú sí wọn, dájúdájú Allāhu kò ní yonú sí ijọ òbilẹjẹ.

97. Àwọn Lárúbáwá oko le nínú àìgbàgbọ àti iṣòbẹ-ṣèlù. Ó sì súnmọ jùlọ pé wọn kò mọ àwọn ẹnu-ààlà ohun tí Allāhu sọkalẹ fún Òjísẹ Rẹ. Allāhu sì ni Onímọ, Ológbón.

98. Àti pé ó wà nínú àwọn Lárúbáwá oko ẹni tí ó ka ìnawó tó ń ná (fún ẹsìn) sí owó ọ̀ràn. Ó sì ń retí àpadàsí aburú fún yín. Àwọn sì ni àpadàsí aburú yòò dé bá. Allāhu sì ni Olùgbọ, Onímọ.

99. Ó tún wà nínú àwọn Lárúbáwá oko, ẹni tí ó gbàgbọ nínú Allāhu àti Ojọ Ìkẹyìn, tí ó sì sọ ìnawó tó ń ná (fún ẹsìn) di ohun tí ó máa mú wọn súnmọ Allāhu àti ohun tí ó máa mú wọn gba àdùà lọdọ Òjísẹ. Kíyè sí i, dájúdájú ó máa mú wọn súnmọ Allāhu. Allāhu yó sì fi wọn sínú

سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ
إِلَيْهِمْ لِئُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ
إِنَّهُمْ رَجَسٌ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾

يَحْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِن
تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ
الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾

الْأَعْرَابِ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ
أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ
رَسُولِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ
مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُّ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ
دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٨﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ
اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ ۗ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ
سَيَدْخِلُهُمْ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٩٩﴾

Iké Rẹ. Dájúdájú Allāhu ni Aláforjìn, Àṣàkẹ-òrun.

100. Àwọn aṣíwájú, àwọn ẹni àkókọ nínú àwọn Muhājirūn àti àwọn 'Ansōr àti àwọn tó fi dáadáa tẹlẹ wọn, Allāhu yónú sí wọn. Wọn sì yónú sí (ohun tí Allāhu fún wọn). Ó tún pa lésè sílẹ dè wọn àwọn Ogbà Ìdèra tí odò ñ sà̀n ní isàlẹ rẹ. Olùṣegbére ni wọn nínú rẹ tífí lááláé. Ìyẹn ni èrènjẹ ñlá.

101. Àwọn ṣòbẹ-ṣẹ̀lu mùsùlùmí kan ñ bẹ nínú àwọn tí ó wà ní àyíká yín nínú àwọn Lárúbáwá oko àti nínú àwọn ará ilú Mođīnah, tí wọn wońkoko mó iṣòbẹ-ṣẹ̀lú. Ìwo kò mò wọn, Àwa l'A mò wọn. A oò jẹ wọn níyà ní èjẹ mejì.¹ Lẹyìn náà, A oò dá wọn padà sínú ìyà ñlá.¹

102. Àwọn miíràn jéwọ èṣẹ wọn. Wọn da iṣẹ rere pọ̀ mó iṣẹ miíràn tó burú. Bóyá Allāhu yóò gba ironúpiwàdà wọn. Dájúdájú Allāhu ni Aláforjìn, Àṣàkẹ-òrun.

103. Gba oṛẹ (Zakāh) nínú dúkiá wọn, kí o fi sọ wọn di ẹni mímọ̀, kí o sì fi ṣe àfọ̀mọ̀ fún wọn. Ṣe àdúà fún wọn. Dájúdájú àdúà rẹ ni ìfàyàbalẹ

وَالسَّيِّئُونَ الْأُولَٰؤْنَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ
رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾

وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ الْأَعْرَابِ مُتَلَافِيُونَ
وَمِنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى التَّفَاقُقِ لَا
تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَّرَّتَيْنِ
ثُمَّ يَرُدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

وَعَاخِرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا
عَمَلًا صَالِحًا وَعَاخَرٌ سَيِّئًا عَسَىٰ اللَّهُ
أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿١٠٢﴾

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ
وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ
سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾

¹ 1. Ìyà èjẹ mejì dúró fún ìyà tayé àti ìyà tinú sàrèè.

fún wọn. Allāhu sì ni Olùgbọ, Onímò.¹¹

104. Sẹ wọn kò mò pé dájúdájú Allāhu Òun l'Ó n gba ìronúpìwàdà lọwọ àwọn ẹrúsìn Rẹ, Ó sì n gba àwọn ọre, àti pé dájúdájú Allāhu, Òun ni Olùgba-ìronúpìwàdà, Àṣàkẹ-ọrun?

105. Sọ pé: “E ẹṣẹ. Allāhu á rí ẹṣẹ yín. Ọjísẹ Rẹ àti àwọn onígbaḡbọ òdodo náà (máa rí i).¹ Wọn sì máa da yín padà sọdò Onímò-ìkòkò-àti-gbaṅgba. Ó sì máa fún yín ní irò ohun tí ẹ n ẹ ṣe níṣẹ.”¹¹

106. Wọn so ọrọ àwọn yòókù rò ná títi àṣẹ Allāhu máa fi dé; yálà kí Ó ẹ wọn níyà tàbí kí Ó gba ìronúpìwàdà wọn.¹ Allāhu sì ni Onímò, Ọlọgbọn.²¹¹

107. Àwọn tó kọ mọsálásí láti fi dá ìnira àti àìgbàḡbọ sílẹ àti láti fi ẹ ọpín yà láààrin àwọn onígbaḡbọ òdodo àti láti fi ẹ ibùlúgọ fún àwọn tó gbógun ti

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٤﴾

وَقُلِ أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١١٥﴾

وَعَاخِرُونَ مَرَجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٦﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ

¹ 1. Àwọn ikò méjì ni àyàh yíí n sọ nípa wọn. Ikò kínrí ni àwọn tó jẹwọ ẹṣẹ wọn fún Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá wọn - ní ibámu sí àyàh 102 tó ṣiwájú. Ikò kejì ni àwọn tó n yọ zakāh. Zakāh yíyọ sí jẹ àfòmọ dúkiá fún ẹni tí ó yọ ọ. Àmọ lílo àyàh náà fún gbígba owó àdúà yálà níbí Ìsínkú tàbí ní àyè mífàràn, gégé bí àwọn kan ẹ n lo àyàh náà, kò jẹmọ bẹẹ rára nínú àwọn tírà Tafsīr.

¹¹ 1. Àyàh yíí jọ àyàh 94 nínú sūrah yíí. E wo itọṣẹ-ọrọ sūrah Āli ‘Imrōn; 3:101 àti sūrah an-Nisā; 4:64.

²¹¹ 1. Ìyẹn, àwọn tó ṣàì lọ sógun, àmọ tí wọn kò mú àwáwí irọ wá. 2. Àṣẹ náà dé nínú àyàh 118 níwájú.

Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀ ní ịsáájú -
dájúdájú wọn ní búra pé “A ò
gbèrò kiní kan bí kò ẹ̀ ohun
rere.” - Allāhu sì ní jẹrìlì pé
dájúdájú òpùrọ̀ ni wọn.

108. Má ẹ̀ dúró (kírun) nínú rẹ̀
láéláé.¹ Dájúdájú mọ̀sálásí tí
wọn bá fi ipilẹ̀ rẹ̀ lélé lórí ìbẹ̀rù
Allāhu láti ojọ̀ àkókọ̀ lo létọ̀ jùlọ̀
pé kí o dúró (kírun) nínú rẹ̀.
Àwọn ènìyàn tó nífẹ́ẹ̀ láti máa
ẹ̀ ìmọ̀ra wà nínú rẹ̀. Allāhu sì
fẹ̀ràn àwọn olùṣẹ̀mọ̀ra.¹

109. Njẹ́ ẹ̀ni tí ó fi ipilẹ̀ ilé mímọ̀
tirẹ̀ lélé lórí ìbẹ̀rù Allāhu àti
ìyónú (Rẹ̀) ló lóore jùlọ̀ ni tàbí
ẹ̀ni tí ó fi ipilẹ̀ ilé mímọ̀ tirẹ̀ lélé
ní ẹ̀gbẹ̀ kan létí ọ̀gbun tó máa
yẹ̀ lulẹ̀, tí ó sì máa yẹ̀ ẹ̀ lẹ̀sẹ̀
sínú iná Jahanamọ̀? Allāhu kò
níí fi ọ̀nà mọ̀ ijọ̀ alábòsì.

110. Ilé wọn tí wọn mọ̀ kalẹ̀ kò
níí yé kó iyéméjì sínú ọ̀kàn wọn
títí ọ̀kàn wọn yóò fi já kélekele.
Allāhu sì ni Onímọ̀, Ọ̀lọ̀gbọ̀n.

وَلِيَحْلِفْنَ إِنَّ أَرْضَنَا إِلَّا أَحْسَنُ ۖ وَاللَّهُ
يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا ۖ لَمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى
التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ
فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَّطَهَّرُوا وَاللَّهُ
يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١٠٨﴾

أَفَمَنْ أُسِّسَ بُنْيَانُهُ عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنْ
اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أُسِّسَ
بُنْيَانُهُ عَلَىٰ شِقَا جُرْفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ
فِي نَارٍ جَهَنَّمَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيْبَةً فِي
قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ۗ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾

¹ 1. Kíyè sí ì! Gbólóhùn yìí “Má ẹ̀ dúró (kírun) nínú rẹ̀ láéláé.” àti àyah 107 ló ní ẹ̀ni é ní èwọ̀ fún àwa mùsùlùmí onisunnah láti kírun nínú àwọn mọ̀sálásí àwọn mùsùlùmí onibidiah pẹ̀lú màjẹ̀mu pé tí ó bá jẹ́ pé wọn fi mọ̀sálásí nàà sọ̀rì bid'ah wọn. Irú àwọn mọ̀sálásí tí èyí kàn ni mọ̀sálásí Ahmadiyyah àti Zāwiyah àwọn oniwírdí Tījāniyah, Kōdiriyah àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Tí ó bá wá jẹ́ pé wọn kò fi mọ̀sálásí sọ̀rì bid'ah, àmọ́ tí wọn fi imām ẹ̀lẹ̀sìn Ahmadiyyah tàbí ẹ̀lẹ̀sìn Tījāniyyah tàbí Kōdiriyah ẹ̀ni imām nínú mọ̀sálásí nàà, mùsùlùmí lẹ̀ kírun nínú mọ̀sálásí nàà kò kàn níí kírun lẹ̀yìn imām onibid'ah yèn ni.

111. Dájúdájú Allāhu ra ẹmí àwọn onígbàgbọ̀ òdodo àti dúkiá wọn nítorí pé dájúdájú tiwọn ni Ọgbà Ìdèra. Wọn n jagun sí ojú-ọ̀nà Allāhu; wọn n pa ọ̀tá ẹ̀sìn, wọn sì n pa àwọn náà. (Ó jẹ) àdéhùn òdodo lódò Allāhu nínú at-Taorāh, al-'Injīl àti al-Kur'ān. Ta si ni ó lè mú àdéhùn rẹ̀ ẹ̀ ju Allāhu? Nítorí náà, ẹ̀ dunnú sí òkòwò yín tí ẹ̀ (fi ẹ̀mí àti dúkiá yin) ẹ̀. Iyẹn, òhun sì ni èrènjẹ̀ nílá.

112. Àwọn olùronúpwàdà, àwọn olùjòsìn (fún Allāhu), àwọn olùdúpẹ̀ (fún Allāhu), àwọn aláààwẹ̀, àwọn olùdàwọ̀tẹ̀-orúnkún (lórí irun), àwọn olùforíkanlẹ̀ (fún Allāhu), àwọn olùpàṣẹ̀-ohun rere, àwọn olùkọ̀-ohun burúkú àti àwọn olùṣọ̀-ẹ̀nu-ààlà tí Allāhu gbékalẹ̀, fún àwọn onígbàgbọ̀ òdodo (wònyí) ní irò idùnnú (Ọgbà Ìdèra).

113. Kò yẹ fún Ànábì àti àwọn tó gbàgbọ̀ lódodo láti tọ̀ọ̀ àforìjìn fún àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀, wọn ibáà jẹ̀ ẹ̀bí, léyìn tí ó ti hàn sí wọn pé dájúdájú èrò inú iná Jẹhīm ni wọn.

114. Àti pé àforìjìn tí (Ànábì) 'Ibrōhīm tọ̀ọ̀ fún bàbá rẹ̀ kò sì jẹ̀ kiní kan bí kò ẹ̀ ṣe nítorí àdéhùn tó ẹ̀ fún un. Şùgbọ̀n

*إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمَ الْحَيَاةَ يُقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ۚ وَذَلِكَ هُوَ الْفُرُزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّاجِدُونَ الْأَمِيرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَفِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أَوْلَىٰ قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾

وَمَا كَانَ أَسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ

nígba tí ó hàn sí i pé dájúdájú ọ̀tá Allāhu ni (bàbá rẹ̀), ó yowó yosẹ̀ kúrò nínú rẹ̀. Dájúdájú (Ànábì) 'Ibrōhīm ni olùrawọ̀rasẹ̀, olùfaradà.

115. Allāhu kì í mú iṣìnà bá ijo kan, lẹ̀yìn iḡbà tí Ó ti tọ̀ wọn sọ̀nà, títí (Allāhu) yóò fi ẹ̀ ṣàlàyé ñhkan tí wọn máa ṣọ̀ra fún fún wọn. Dájúdájú Allāhu ni Onímò nípa gbogbo ñhkan.¹

116. Dájúdájú Allāhu ló ni iḡba àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó n sọ̀ ẹ̀dà di aláàyè. Ó sì n sọ̀ ẹ̀dà di òkú. Kò sì sí aláàbò àti aláranṣe kan fún yín lẹ̀yìn Allāhu.

117. Dájúdájú Allāhu ti gba ìronúpiwàdà Ànábì, àwọn Muhājirūn àti àwọn 'Ansōr, àwọn tó tẹ̀lé e ní àkókò iṣòro lẹ̀yìn tí ọ̀kàn iḡun kan nínú wọn fẹ̀yí yí padà, (àmò) lẹ̀yìn nàà, Allāhu gba ìronúpiwàdà wọn. Dájúdájú Òun ni Aláàánú, Àṣàkẹ̀-ọ̀run fún wọn.

118. (Ó tún gba ìronúpiwàdà) àwọn mẹ̀ta tí A so ọ̀rọ̀ gbígba ìronúpiwàdà wọn rọ̀ (nínú àwọn olùsáséyìn fún ogun Tabūk. Àwọn mùsùlùmí dẹ̀yẹ̀ sí wọn) títí ilẹ̀ fi fún mò wọn tòhun ti bí ó

أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى التَّيِّبِ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِفُوا حَتَّى إِذَا صَافَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَصَافَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنْ لَا

¹ 1. Iyẹn ni pé, à ò níí pe mùsùlùmí ní olùṣìnà bí ó bá ẹ̀ ñhkan tí kò yẹ̀ kí ó ẹ̀ níwọn iḡbà tí kò í sí ẹ̀rì kan láti ọ̀dọ̀ Allāhu tí ó ẹ̀ sí ní èwọ̀ fún un àfi lẹ̀yìn iḡbà tí ẹ̀rì bá dé bá a, tí ó tún wá n ẹ̀ ñhkan nàà lo.

şe fejú tó. Ọrò ara wọn sì şú ara wọn. Wọn sì mò (ní àmòdájú) pé kò sí ibùsásí kan tí àwọn fi lè sá mò Allāhu lówò àfi kí wọn sá sí ọdò Rẹ. Lẹyin náà, Allāhu gba ìronúpiwàdà wọn nítorí kí wọn lè máa ronú pìwàdà. Dájúdájú Allāhu, Ọun ni Olùgba-ìronúpiwàdà, Àşàkẹ-ọrun.

119. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní ọdodo, ẹ bẹrù Allāhu, kí ẹ sì wà pèlú àwọn olódodo.

120. Kò lẹtọ́ fún àwọn ará ilú Mođinah àti ẹnì tí ó wà ní àyíká wọn nínú àwọn Lárúbáwá oko láti sá sẹyìn fún Ọjísẹ Allāhu (nípa ogun ẹsìn. Kò sì lẹtọ́ fún wọn) láti fẹràn ẹmí ara wọn ju ẹmí rẹ. Ẹyin nítorí pé dájúdájú òngbẹ, inira àti ebi kan kò ní şẹlẹ sí wọn ní ojú-ọ̀nà Allāhu (lójú ogun), wọn kò sì ní tẹ ọ̀nà kan tí ní àwọn aláìgbàgbọ nínú, àti pé ọwọ wọn kò ní ba kiní kan lára ọ̀tá (yálà ọ̀rọ ogun tàbí ẹmí wọn) àfi kí wọn fi kọ ịşẹ rere sílẹ fún wọn. Dájúdájú Allāhu kò ní fi ẹsan àwọn olùşe-rere ráre.

121. Wọn kò sì ní ná owó kékeré tàbí púpọ (fún ogun ẹsìn), tàbí kí wọn la àfonífojì kan kọ já àfi kí wọn kọ ọ sílẹ fún wọn nítorí kí Allāhu lè san wọn

مَلَجًا مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّٰدِقِينَ ﴿١٢٠﴾

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَئُونَ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوِّ نِيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُم بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُم

ní ẹsan rere tó dára ju ohun tí wọn ń ẹe niṣẹ.

122. Àwọn mùsùlùmí kò ní láti tú jáde tán nílẹ pátápátá. Èé ẹe tí igun kan nínú wọn nínú ikò kòṣokan kò fi jáde láti wá àgbóyé ìmò nípa ẹsin, kí wọn sì máa ẹe ìkilò fún àwọn èniyàn wọn nígbà tí wọn bá padà sòdò wọn nítorí kí wọn lè ẹsọra ẹe.

123. Ẹyin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, ẹ gbógun ti àwọn tó súnmọ yín nínú àwọn aláìgbàgbò; kí wọn rí ìlekoko lára yín. Kí ẹ sì mò pé dájúdájú Allāhu wà pẹlú àwọn olùbẹrù (Rẹ).

124. Nígbà tí A bá sì sọ sūrah kan kalẹ, ó ń bẹ nínú wọn ẹni tí ó máa wí pé: “Èwo nínú yín ni èyí lé ìgbàgbò (rẹ) kún?” Ní ti àwọn tó gbàgbò ní òdodo, (āyah náà) yòò lé ìgbàgbò (wọn) kún. Wọn yó sì máa dunnú.

125. Ní ti àwọn tí àìsàn kan wà nínú ọkàn wọn, (āyah náà) yó sì ẹe àlékún ẹgbin sí ẹgbin wọn. Wọn yó sì kú sí ipò aláìgbàgbò.

لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

* وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً ؕ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾

وَإِذَا مَا أَنْزَلْنَا سُورَةً فَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ ؕ إِيْمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فزَادَتْهُمْ إِيْمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٤﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾

126. Šé wọn kò rí i pé wọn ní dán wọn wò ní èḗ kan tàbí èḗ méjì ní oḍoḍún. Lẹ̀yìn nàà, wọn kò ronú pìwàdà, wọn kò sì lo irántí.

أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ
مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ
يَذْكُرُونَ ﴿١٢٦﴾

127. Àti pé nígbà tí A bá sọ sūrah kan kalẹ̀, apá kan wọn yóò wo apá kan lójú (wọn yó sì wí pé): “Šé ẹnì kan ní wò yín bí?” Lẹ̀yìn nàà, wọn máa pèyìndà. Allāhu sì pa oḵàn wọn dà (sòdì) nítorí pé dájúdájú àwọn ni ijọ kan tí kò gbọ̀ àgbọ̀yé.

وَإِذَا مَا أَنْزَلْنَا سُورَةً تَنْظُرَ بَعْضُهُمْ إِلَى
بَعْضٍ هَلْ يَرَىٰ لَكُمْ مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ
أَنْصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

128. Dájúdájú Òjìšẹ̀ kan ti wá ba yín láti ààrin yín. Ohun tí ó máa kó wàhàlà ba yín lágbára lára rẹ̀. Ó ní ẹ̀ ẹ̀ àkólékàn (oore) fún yín; aláàánú àti oníkẹ̀yẹ̀ ni fún àwọn oní gbàgbọ̀ òdodo.

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ
عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

129. Nítorí nàà, tí wọn bá pèyìndà, sọ pé: “Allāhu tó fún mi. Kò sí oḷoḷhun kan tí a gbọ̀ḍò jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Òun. Òun ni mo gbáralé. Òun sì ni Olúwa Ìtẹ̀ nílá.

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

Suuratu Yuunus يونس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif Lām Rō. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlù àwọn háràfí nàà.)¹ Ìwònyí ni àwọn àyah Tírà tí ó kún fún oḡbón.²

2. Şe ó jẹ kàyééfi fún àwọn èniyàn pé A fi imísí ránşé sí arákùnrin kan nínú wọn pé: “Şe ìkilò fún àwọn èniyàn, kí o sì fún àwọn tó gbàgbọ ní irò ìdunnú pé èsan rere (işe tí wọn şe) şíwájú ti wà ní òdò Olúwa wọn.”? Àwọn aláìgbàgbọ wí pé: “Dájúdájú òpídán pọnríbélé mà ni (Ànábì) yiì.”

3. Dájúdájú Olúwa yín ni Allāhu, Ẹni tí Ó şedá àwọn sánmò àti ilẹ̀ fún oḡ mífà. Lẹ̀yìn nàà, Ó gúnwà sí orí Ìtẹ-ọlá. Ó n şetò ọ̀rò (èdà). Kò sí olùşipẹ kan àfi lẹ̀yìn iyònda Rẹ. İyẹn ni Allāhu, Olúwa yín. Nítorí nàà, ẹ jòsìn fún Un. Şe ẹ ò níí lo irántí ni?

الرَّ تِلْكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكٰفِرُونَ إِنَّ هٰذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾

إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا مِن بَعْدِ إِذْنِهِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtọşẹ-ọ̀rò sūrah al Bakōrah; 2:1. 2. Pípe al-Kur‘ān ní “hakīm” lè túmọ sí ñhkan męta. İkiní: Bí ó bá jẹ pé láti ara “hikmọh” ni wọn ti şedá “hakīm”, ó máa túmọ sí “thū hikmọh” tírà tí ó kún fún oḡbón. İkeji: Bí ó bá jẹ pé láti ara “hukm” ni wọn ti şedá “hakīm”, ó máa túmọ sí “hākīm” tírà tí ó n şe ìdájọ. İketa: Bí ó bá jẹ pé láti ara “ihkām” ni wọn ti şedá “hakīm”, ó máa túmọ sí “muhkam” tírà tí wọn to àwọn àyah rẹ àti sūrah rẹ tó gún régé láí sí idàrúdàpọ àti itakora kan nínú rẹ.

4. Ọdọ Rẹ ni ibùpadàsí gbogbo yín. (Ó jẹ) àdéhùn Allāhu ní ti òdodo. Dájúdájú Ọun l'Ó n pilẹ dídá èdá. Lẹyìn nàà, Ó máa da á padà (sọdọ Rẹ) nítorí kí Ó lè fi déédé san ẹsan fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì se iṣẹ rere. Àwọn tó sì Ẹ̀àì gbàgbọ, ohun mímu tó gbóná parí àti iyà ẹlẹ̀ta-eléro n bẹ fún wọn nítorí pé, wọn Ẹ̀àì gbàgbọ.

5. (Allāhu) Ọun ni Ẹni tí Ó Ẹ̀ ọ̀rùn ní Itànsán. (Ó Ẹ̀) ọ̀ṣùpá ní Imọlẹ̀. Ó sì díwọ̀n (irisí) rẹ sínú àwọn ibùsọ nítorí kí ẹ̀ lè mọ ọ̀nka àwọn ọdún àti iṣírò (ọjọ). Allāhu kò dá iyẹn bí kò Ẹ̀ pẹ̀lú òdodo. Ó n Ẹ̀àlàyè àwọn āyah fún iṣọ tó nímọ.

6. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú Itẹ̀lẹ̀ntẹ̀lé ọ̀ru àti ọ̀sán àti ohun tí Allāhu dá sínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀; (àmì wà nínú wọn) fún iṣọ tó n bẹ̀rù (Allāhu).

7. Dájúdájú àwọn tí kò retí ìpadé Wa (ní ọ̀run), tí wọn yónú sí iṣẹ̀mí ayé, tí ọ̀kàn wọn sì balẹ̀ dódó sí (iṣẹ̀mí ayé yìí) àti àwọn afónú-fọ̀ra nípa àwọn āyah Wa,

8. àwọn wọ̀nyẹn, ibùgbé wọn ni Iná nítorí ohun tí wọn n Ẹ̀ níṣẹ̀.

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا
إِنَّهُ وَبَدَأُوا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ
الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ
مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ
نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ
السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ
إِلَّا بِالْحَقِّ يَفْضِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ
اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا
بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَأَصْمَأُونَهَا وَالَّذِينَ هُمْ
عَنْ ءَابَائِنَا غَفْلُونَ ﴿٧﴾

أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾

9. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ ẹ̀ àwọn iṣé rere, Olúwa wọn yóò fi igràgbọ òdodo wọn tọ wọn sọ̀nà.¹ Àwọn odò yó sì máa ẹ̀ ẹ̀ ní isàlẹ̀ ọ̀dọ̀ wọn nínú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra.¹

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
يَهْدِيهِمْ رَبُّهُم بِأَيْمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ التَّعِيمِ ﴿٩﴾

10. Àdúà wọn nínú rẹ̀ ni “mímọ̀ ni fún Ọ, Allāhu”. Ìkíni wọn nínú rẹ̀ ni “àlàáfíà”. Ịparí àdúà wọn sí ni pé, “Gbogbo ẹ̀yin ń jẹ̀ ti Allāhu,¹ Olúwa gbogbo ẹ̀dá.”¹¹

دَعَوْنَهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ
فِيهَا سَلَامٌ وَعَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

11. Tí ó bá jẹ̀ pé Allāhu ń kánjú mú aburú bá àwọn ènìyàn (nípasẹ̀ ẹ̀pẹ̀ ẹ̀nu wọn, gégé bí Ó ẹ̀ ń) tètè mú oore bá wọn (nípasẹ̀ àdúà), A ịbá ti mú ọ̀pin ba iṣémí wọn. Nítorí náà, A máa fi àwọn tí kò retí ịpàdé Wa sílẹ̀ sínú àgbéré wọn, tí wọn yóò máa pa ridàridà.

*وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ
أَسْتَعَجَلَهُمْ بِالْخَيْرِ لَفُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجْلُهُمْ
فَنَدَّرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي
طُعْيَنِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾

12. Nígbà tí ìnira bá kan ènìyàn, ó máa pè Wá lórí ịdùbúlẹ̀ rẹ̀ tabí ní ịjókòò tabí ní ịnàró. Nígbà tí A bá mú ìnira rẹ̀ kúrò fún un, ó máa tẹ̀ síwájú (nínú àìgbàgbọ̀) bí ẹ̀ni pé kò pè Wá sí ìnira tí ó mú un. Báye ń ni wọn ẹ̀ ẹ̀ ní ọ̀ṣọ̀

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ
أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ
ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَّهُ

¹ 1. “Ìgbàgbọ̀ òdodo” tó jẹyọ nínú gbólóhùn “àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo” àti gbólóhùn “Olúwa wọn yóò fi igràgbọ̀ òdodo wọn tọ wọn sọ̀nà.” jẹ̀ ńńkan kan náà. Ịtúmọ̀ rẹ̀ sì ni ịwọnyí: (Ìkíni); igràgbọ̀ òdodo yóò máa ẹ̀ ẹ̀ aṭọ̀nà onígbàgbọ̀ òdodo lẹ̀ síbì àlẹ̀kún iṣé rere tífí ọ̀jọ̀ ikú rẹ̀. (Ìkẹji); igràgbọ̀ òdodo yóò yọ̀ sí onígbàgbọ̀ òdodo ní àwòrán ẹ̀dá tó rẹwà jùlọ̀ pèlù ìmólẹ̀ tó lágbára jùlọ̀ lójó̀ tí onígbàgbọ̀ òdodo náà bá jìńde nínú sàréè rẹ̀ lójó̀ Àjìńde. Àwòrán iṣé rere yìí yó̀ sí máa darí rẹ̀ lẹ̀ tífí olówó rẹ̀ máa fi wọ̀ inú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra.

¹¹ 1. Ẹ̀ wo ịṭọ̀ṣẹ̀-ọ̀rẹ̀ sūrah al-Fātihah;1:2.

fún àwọn alákoṣo ohun tí wọn ní
ṣe níṣé.

13. A kúkú ti pa àwọn iran kan
rẹ ṣíwájú yín nígbà tí wọn ṣe
àbòsí. Àwọn Òjìṣé wọn mú
àwọn èrì tó yanjú wá bá wọn.
Wọn kò sì gbàgbọ. Báya ni A
ṣe ní san iṣo eṣe ní èsan.

14. Léyìn náà, A ṣe yín ní àrolé
lórí ilẹ léyìn wọn nítorí kí Á lè
wo bí èyìn náà yóò ṣe máa ṣe.

15. Nígbà tí wọn bá ní ké àwọn
āyah Wa tó yanjú fún wọn,
àwọn tí kò retí ipadé Wa (ní
òrun) yóò máa wí pé: “Mú
Kur’ān kan wá yàtò sí èyì tàbí kí
o yí i padà.” Sọ pé: “Kò lẹtòbò
fún mi láti yí i padà láti òdò ara
mi. Èmi kò tẹlé kiní kan àyàfi
ohun tí Wọn fi ránṣe sí mi ní
ìmísí. Dájúdájú èmi ní páyà iyà
Ọjọ nlá tí mo bá fi lè yapa
Olúwa mi.”

16. Sọ pé: “Tí ó bá jẹ pé Allāhu
bá fẹ ni, èmi ibá tí lè ké al-
Kur’ān fún yín, àti pé Allāhu ibá
tí fi ìmò rẹ mọ yín. Mo kúkú ti lo
àwọn ọdún kan láààrin yín
ṣíwájú (isòkalẹ) rẹ, ṣe ẹ ò ṣe
làákàyè ni?”

كَذَلِكَ زَيْنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونََ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا

ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا

كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ

الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلِيفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ

بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا نَيِّنَّتْ قَالِ

الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا آتَيْتَ بِقُرْآنٍ

غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ

أُبَدِّلَهُ مِنْ تَلْقَائِي نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا

مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنْ أَحَافَ إِنْ عَصَيْتُ

رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٦﴾

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا

أَدْرَلْتُكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا

مِن قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

17. Nítorí nàà, ta ló şàbòsí ju ęni tó dá àdàpa irọ mọ Allāhu tàbí tó pe àwọn āyah Rẹ nírọ? Dájúdájú àwọn ęlẹşẹ kò ní jèrẹ.

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

18. Wọn n jọsìn fún ohun tí kò lẹ kó ìnira bá wọn, tí kò sì lẹ şe wọn ní àhàfàní lẹyìn Allāhu. Wọn sì n wí pé: “Àwọn wọnyí ni olùşipẹ wa lọdọ Allāhu.” Sọ pé: “Şe ę máa fún Allāhu ní irọ ohun tí kò mọ nínú àwọn sánmọ àti ilẹ ní?” Mímọ ni fún Un, Ó ga tayọ ñhkan tí wọn n fi şẹbọ sí I.

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ
وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَوَٰئِلَاءِ شُفَعَاؤُنَا
عِنْدَ اللَّهِ ۗ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ
فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحٰنَهُ
وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

19. Kí ni àwọn èniyàn jẹ (ní ìpìlẹ) bí kò şe ijọ ęyọ kan (ijọ 'Islām). Lẹyìn nàà ni wọn yapa-ęnu. Tí kò bá jẹ pé ọrọ kan tó ti şiwájú lọdọ Olúwa rẹ, Àwa ibá ti yanjú ohun tí wọn n yapa-ęnu lóri rẹ láààrin ara wọn.

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً
فَاخْتَلَفُوا ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ
لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

20. Wọn n wí pé: “Kí ni kò jẹ kí àmì kan sọkalẹ fún un láti ọdọ Olúwa rẹ?” Nítorí nàà, sọ pé: “Ti Allāhu ni ikọkọ. Nítorí nàà, ę máa retí. Dájúdájú ẹmi nàà wà pẹlú yín nínú àwọn olùretí.”

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن
رَّبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي
مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

21. Nígba tí A bá fún àwọn èniyàn ní ìdẹra kan tọwò lẹyìn tí ìnira ti fọwọ bà wọn, nígbà nàà ni wọn yóò máa dẹte sí àwọn āyah Wa. Sọ pé: “Allāhu yára jùlọ níbi ẹte.¹ Dájúdájú àwọn

وَإِذَا أَدْفَنَّا النَّاسَ رَحْمَةً مِّن بَعْدِ ضَرَّاءَ
مَسْتَهُمْ إِذَا لَهُم مَّكْرٌ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ
أَسْرَعُ مَكْرًا ۗ إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُوبُونَ مَا
تَمَكُرُونَ ﴿٢١﴾

Òjísẹ Wa n ẹ ẹ àkọsílẹ ohun tí ẹ n dá ní ètẹ.”¹

22. (Allāhu) Òun ni Ẹni tí Ó mu yín rìn lórí ilẹ àti ní ojú omi, tí tí di ìgbà tí ẹ bá wà nínú ọkò ojú-omi, tí ó n gbé wọn lọ pèlú atégùn tó dára, inú wọn yó sì máa dùn sí i. (Àmó) atégùn líle kọ lù ú, ìgbì omi dé bá wọn ní gbogbo àyè, wọn sì mò pé dájúdájú wọn ti fi (àdánwò) yí àwọn po, wọn máa pe Allāhu lẹni tí yóò máa fi àfòmó-ọkàn (àniyàn mímó) ẹ ẹsin fún Un¹ (wọn sì máa sọ pé): “Dájúdájú tí O bá fi lẹ gbà wá là níbi èyí, dájúdájú a máa wà nínú àwọn olùdúpẹ.”¹¹

23. Şùgbón nígbà tí Ó gbà wọn là tán ìgbà nàà ni wọn tún n ẹ ibàjẹ kiri lórí ilẹ lài lẹtò. Ẹyin èniyàn, dájúdájú ibàjẹ yín n be lórí yín. (Ìbàjẹ yín sì jẹ) ìgbádùn ìşemí ayé. Lẹyin nàà, ọdò Wa ni ibùpadásí yín. A sì máa fún yín ní ìró ohun tí ẹ n ẹ níşẹ.

هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ
إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِكِ وَجَرِينَ بِيَمِ بَرِيحٍ
طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ
وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُوا
أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
الَّذِينَ لَيْسَ أَجْحِيَّتَنَا مِنْ هَذِهِ لَتَكُونَنَّ
مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٢٢﴾

فَلَمَّا أَجَّهْتُمْ إِذَا هُمْ يَبْعُونَ فِي الْأَرْضِ
بِعَيْرِ الْحَقِّ يَأْتِيهَا النَّاسُ إِتْمًا بَعِيضُكُمْ
عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ مَتَنَعِ الْحَيَوةُ الدُّنْيَا ثُمَّ
إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-ọrò sūrah al-Baqarah; 2:15.

¹¹ 1. Fífi àfòmó-ọkàn (àniyàn mímó) pe Allāhu ni pípe Allāhu, rírawó-rasẹ sí Allāhu láti fi wá ojú rere Rẹ nikan şoşo, tí kò sì nífi fi ọnà kan kan ròpò mò ẹbọ şise (şirk), şekárimí (riyā) àti işọbeşèlú (nifāk). Bákán nàà, nínú àyah yíí, wọn pe “àdúà” ní “ẹsin”. Ó tún jẹyọ bẹẹ nínú sūrah Gāfir; 40:60. Èyí ti fi hán kedere pé, ẹsin ni àdúà şise. Nítorí nàà, bí ẹlẹsin tí kì í ẹ ẹlẹsin 'Islām bá pe mùsùlùmí kan lọ síbi àdúà lórí ilàà ẹsin kẹfèrí, yálá ilàà àbọrişà tabí ilàà nasuřò, ó n dá ètẹ láti pe mùsùlùmí yẹn lọ sínú ẹsin kẹfèrí rẹ ni. Bí mùsùlùmí yẹn bá jẹpẹ kẹfèrí nàà, òun nàà ti di kẹfèrí niyẹn. Ẹ tún wo itọşẹ-ọrò sūrah ar-Ra'd; 13:14.

24. Àpèjúwe iṣẹmí ayé dà bí omi kan tí A sòkalẹ láti sánmò, tí àwọn irúgbìn nínú ohun tí ènìyàn àti àwọn ẹran-òsìn n jẹ sì gbà á sára, títí di igbà tí ilẹ yóò fi lóràá. Ó sì mú ọṣọ (ara) rẹ jáde. Àwọn tó ni ín sì léro pé àwọn ni alágbára lórí rẹ, (nígbà náà ni) àṣẹ Wa dé bá a ní òru tàbí ní ọsán. A sì sọ ọ di oko tí wọn fà tu dànù bí ẹni pé kò sí nìbẹ rárá rí ní ànà. Báyan ni A ẹe n ṣàlàyé àwọn àyah fún ljo aládròjinlẹ.

25. Allāhu n pèpè sí ilé Àlàáfà. Ó sì n tọ ẹni tí Ó bá fẹ sí ọnà tààrà ('Islām).

26. Rere àti àlẹkún (oore) wà fún àwọn tó ẹe rere. Eruku tàbí ìyẹpẹẹ kan kò ní bọ wọn lójú mọlẹ. Àwọn wọnyẹn ni èrò inú Ọgbà Ịdẹra. Olùṣẹgbere ni wọn nínú rẹ.

27. Àwọn tó sì ṣ'ìṣẹ aburú, ẹsan aburú bí irú rẹ (ni ẹsan wọn). Ìyẹpẹẹ sì máa bọ wọn mọlẹ. Kò sí aláàbò kan fún wọn lódò Allāhu. (Wọn máa dà bí) ẹni pé wọn fi apá kan òru tó sòkùnkùn bọ wọn lójú pa. Àwọn wọnyẹn ni èrò inú Iná. Olùṣẹgbere ni wọn nínú rẹ.

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِرُونَ عَلَيْهَا أَتَلَّهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَعْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٥﴾

*لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٦﴾

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ مَّا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧﴾

28. Àti pé (rántí) Ọjọ tí A òò kó gbogbo wọn jọ, lẹyin nàà A òò sọ fún àwọn tó bá Allāhu wá akegbé pé: “E dúró pa sí àyè yín, èyin àti àwọn òriṣà yín.” Nítorí nàà, A yà wọn sí ọ̀tò̀tò. Àwọn òriṣà wọn sì wí pé: “Àwa kọ ni è n jọsin fún.”

29. Nítorí nàà, Allāhu tó ní Èlẹrìí láààrin àwa àti èyin pé àwa jé aláìmọ nípa ijọsin yín (tí è ẹ se fún wa).”

30. Níbẹ yẹn, èmí kọ̀ẹkan máa dá ohun tó ẹ se síwájú mọ. Wọn yó sì da wọn padà sódò Allāhu Olúwa wọn Ọ̀dodo. Ohun tí wọn n dá ní àdàpa irọ̀ sì di ọ̀fọ mọ wọn lówó.¹

31. Sọ pé: “Ta ni Ó n pèsè fún yín láti inú sánmọ̀ àti ilẹ̀? Ta ni Ó ní ikápá lórí igbọ̀rọ̀ àti iríran? Ta ni Ó n mú aláàyè jáde láti ara òkú, tí Ó tún n mú òkú jáde láti ara aláàyè? Ta sì ni Ó n ẹ ètò ọ̀rọ̀ (ẹ̀dà)?” Wọn yóò wí pé: “Allāhu” Nígba nàà, sọ pé: “Sé ẹ ò ní bíyẹ̀rù (Rẹ̀) ni?”

32. Iyẹn ni Allāhu Olúwa yín Ọ̀dodo. Kí sì ni ó n bẹ lẹyin Ọ̀dodo bí kò ẹ ṣìnà? Nítorí nàà, báwo ni wọn ẹ n ẹ̀rì yín kúrò níbi ọ̀dodo?

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ
أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ
فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ
إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾

فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن
كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغْفِيلِينَ ﴿٢٩﴾

هَذَا لِك تَبْلُؤُوا كُل نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ
وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَهُمْ الْحَقِّ وَصَلَّ
عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ
يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ
مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ
اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾

فَذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ
الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾

¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Ani'ām; 6:24.

33. Báyeṅ ni ọ̀rọ̀ Olúwa re ẹ̀ wá sí imúṣe lóri àwọn tó ẹ̀bàjẹ̀ pé dájúdájú wọn kò ní gbàgbọ̀.

34. Sọ pé: “Njẹ́ ó wà nínú àwọn ọ̀rìṣà yín ẹ̀ni tí ó lè pilẹ̀ dídá ẹ̀dà, lẹ̀yìn nàà, tí ó máa dá a padà (sí ìpilẹ̀ rẹ̀ lẹ̀yìn ikú)?” Sọ pé: “Allāhu l’Ó n pilẹ̀ dídá ẹ̀dà. Lẹ̀yìn nàà, Ó máa dá a padà (sí ìpilẹ̀ rẹ̀ lẹ̀yìn ikú). Nítorí nàà, báwo ni wọn ẹ̀ n ẹ̀rí yín kúrò níbi ọ̀dodo?”

35. Sọ pé: “Njẹ́ ó wà nínú àwọn ọ̀rìṣà yín ẹ̀ni tó n finì mọ̀nà síbi ọ̀dodo?” Sọ pé: “Allāhu l’Ó n finì mọ̀nà síbi ọ̀dodo. Nígbà nàà, ẹ̀ Ẹ̀ni t’Ó n finì mọ̀nà síbi ọ̀dodo ló lẹ̀tọ̀ jùlọ̀ sí pé kí wọn máa tẹ̀lẹ̀ ni tàbí ẹ̀ni tí kò lè dá ọ̀nà mọ̀ fúnra rẹ̀ àfi tí A bá fi mọ̀nà?” Nítorí nàà, kí ló n ẹ̀ yín tí ẹ̀ fi n dájọ̀ báyi?”

36. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn kò sì rí kiní kan tẹ̀lẹ̀ bí kò ẹ̀ àròsọ̀. Dájúdájú àbá dídá kò sì lè rọ̀rọ̀ kiní kan níwájú ọ̀dodo. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ̀ nípa ohun tí wọn n ẹ̀ níṣẹ̀.

37. Al-Kur’ān yií kì í ẹ̀ ńhkan tí ó ẹ̀ é dahun (látí ọ̀dọ̀ ẹ̀lòmìràn) lẹ̀yìn Allāhu, ẹ̀gbọ̀n ó n jẹ̀rìí sí ẹ̀yí tó jẹ̀ ọ̀dodo nínú ẹ̀yí tó ẹ̀wájú rẹ̀, ó n ẹ̀ àlàyé (àwọn) Tírà nàà. Kò sí iyeméjì

كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يَبْدُوُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿٣٤﴾

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِيَ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

nínú rẹ̀. (Ó wá) láti òdò Olúwa gbogbo èdá.

38. Tàbí wọn ní wí pé: “Ó hun ún ni? Sọ pé: “È mú sūrah kan bí irú rẹ̀ wá. Kí ẹ̀ sì pe ẹnìkẹ̀ni tí ẹ̀ bá lè pè lẹ̀yìn Allāhu, tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.”

39. Kò rí bèè, wọn pe ohun tí wọn kò ní ìmò rẹ̀ níró ni. Àti pé ìmùşè ọ̀rò Rẹ̀ kò tí ì dé bá wọn (ni wọn fi pè é níró). Báyeṅ ni àwọn tó şiwájú wọn şe pe (ọ̀rò Allāhu) níró. Nítorí nàà, wo bí àtubòtán àwọn alábòsì şe rí.

40. Ó sì ní bẹ̀ nínú wọn ẹnì tó gbà á gbọ̀ ní òdodo. Ó tún ní bẹ̀ nínú wọn ẹnì tí kò gbà á gbọ̀. Olúwa rẹ̀ sì ni Onímò-jùlọ̀ nípa àwọn òbilẹ̀jẹ̀.

41. Tí wọn bá pè ọ̀ ní ọ̀pùró, sọ pé: “Tèmi ni işe mi. Tiyín ni işe yín. Èyin yowó yosè nínú ohun tí mò ní şe níşẹ̀. Èmi nàà sì yowó yosè nínú ohun tí ẹ̀ ní şe níşẹ̀.”

42. Ó sì wà nínú wọn, àwọn tó ní tẹ̀tí sí ọ̀. Şé iwọ̀ lo máa mú adití gbọ̀rò ni, bí ọ̀ tilẹ̀ jẹ̀ pé wọn kì í şe làákàyè?¹¹

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا مَنِ اسْتَضَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعَلَمِهِ ۖ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ ۚ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَمِنْهُمْ مَّنْ يُؤْمِنُ بِهِ ۖ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ ۗ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

وَإِن كَذَّبُوكَ فَقُلْ لِي عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ ۗ أَنْتُمْ بَرِيءُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَعِينُ إِلَيْكَ ۖ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصَّمَّمَ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

¹¹ 1. È wo ìtoşè-ọ̀rò sūrah ar-Rūm; 30:53.

43. Ó tún n bẹ nínú wọn ẹnì tó n wò ọ. Şé iwọ lo máa fi afọjú mọ̀nà ni, bí ó tilẹ̀ jẹ pé wọn kì í ríran?

وَمِنْهُمْ مَّن يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمَىٰ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾

44. Dájúdájú Allāhu kò níí fí kiní kan şàbòsì sí èniyàn. Şugbọ̀n èniyàn n şàbòsì sí ẹ̀mí ara wọn.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ الْنَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

45. Àti pé (rántí) Ọjọ tí (Allāhu) yóò kó wọn jọ àfi bí ẹnì pé wọn kò gbé ilé ayé ju àkókò kan nínú ọ̀sán. Wọn yó sì dára wọn mọ̀. Dájúdájú àwọn tó pe ipàdé Allāhu nírọ̀ ti şòfò; wọn kò sì jẹ olùmọ̀nà.

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

46. Ó şeé şe kí A fi apá kan èyí tí A şe ní ilerí fún wọn hàn ọ̀ tàbí kí A ti gba ẹ̀mí rẹ̀ (şiwájú àsikò nàà), ọ̀dọ̀ Wa kúkú ni ibùpadàsí wọn. Léyìn nàà, Allāhu ni Arínú-róde ohun tí wọn n şe níşé.

وَأَمَّا نُرِيكَ بَعْضَ الَّذِي نَعُدُّهُمْ أَوْ تَتَوَقَّيْتِكَ فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

47. Ọ̀jíşé ti wà fún ijo kọ̀ọ̀kan.¹ Nítorí nàà, nígbà tí Ọ̀jíşé wọn bá dé, A ọ̀ò şedájọ̀ láààrin wọn pẹ̀lú déédé; A ọ̀ sì níí şàbòsì sí wọn.¹

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

¹ 1. Āyah yīfī àtì tinú sūrah Fātir; 35:24 jẹ ọkan nínú ọ̀nà tí ijo Ahmadiyyah gbà di kẹ̀fèrì. İdí ni pé, nítorí àwọn āyah wọnyẹn ni ijo nàà fi pe gbogbo ọ̀rìşà ní ànàbí Ọlọ̀hun, àti pé wọn gbàgbọ̀ pé kò sí ilú tí Allāhu kò ti gbé ọ̀jíşé kọ̀ọ̀kan dide, tífí dé ilẹ̀ Yorùbá, ilẹ̀ Haúsá, ilẹ̀ Yíbo àti bejẹ bejẹ lo. İtọ̀kasí wọn niyí: “In pursuance of this doctrine, he (mirza Ghulam Ahmad al-Kadiyyaaniy) testified to the truth of Krishna, Ram Chandra and Buddha, the prophets of India, and Zoroaster, the prophet of Persia, and described the rejection of their claims as, in a sense, amounting to a denial of the universal Providence of God.” İtúmọ̀ “Láti lẹ̀ tẹ̀lé igbàgbọ̀ yí ló mú kí mirza Ghulam Ahmad jẹrìí pé ọ̀dodo ni ọ̀rìşà

48. Wọn ní wí pé: “Ìgbà wo ni àdéhùn yíí yóò ẹ́ tí ẹ́ bá jẹ olódodo?”

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

49. Sọ pé: “Èmi kò ní ìkápá ìnira tàbí oore kan fún ẹmí ara mi àfi ohun tí Allāhu bá fẹ. Gbèdéke àkókò ti wà fún ijọ kòḡkan. Nígbà tí àkókò wọn bá dé, wọn kò ní lè sún un ẹ́wájú di àkókò kan, wọn kò sì ní lè fà á ẹ́yìn.”¹

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَجِرُّونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

50. Sọ pé: “È sọ fún mi, tí iyà Rẹ́ bá dé ba yín ní òru tàbí ní ọsán? Èwo nínú rẹ́ ni àwọn ẹ́lẹ́şẹ́ n wá pẹ̀lú ìkánjú?”

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيِّنَاتٍ أَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾

51. Şé léyìn ìgbà tí ó bá şelẹ́ tán ni ẹ́ máa gbà á gbọ́? Şé nísinsìn yíí (ni ẹ́ òò gbà á gbọ́), tí ẹ́ sì kúkú ti n wá a pẹ̀lú ìkánjú?

أَتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ ءَامَنْتُمْ بِهِ ءَأَلْتَنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

52. Léyìn náà, A òò sọ fún àwọn tó şàbòsì pé: “È tọ iyà gbére wò.” Şé A òò san yín ní ẹ́san kan bí kò şe ohun tí ẹ́ n şe níşé?

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

Krishna, òrìşà Ram Chandra àti òrìşà Buda, tí wọn jẹ àwọn ànàbí ilẹ́ India. Àti òrìşà Zoroaster, tí ó jẹ ànàbí ilẹ́ Persia. Mirza Ghulam Ahmad sì gbà pé ẹnì tí ó bá tako àwọn òrìşà náà, ó tí tako oore tí Allāhu şe fún àgbáyé.” Ahmadiyyah Movement, láti ọwọ́ Bashirud-din Mahmud Ahmad, ojú ewé: 69.

¹ 1. È wo ìtoşẹ-òrọ́ sūrah Al-'a'rřf; 7:34.

53. Wọn sì ní bèèrè fún ìrò rè lódò rè pé, “şé òdodo ni?” Sọ pé: “Bèè ni. Mo fi Olúwa mi búra. Dájúdájú òdodo ni. Èyin kò sì nífí mórí bọ.”

54. Àti pé tí ó bá jẹ pé gbogbo ñńkan tí ní bẹ lórí ilẹ̀ jẹ̀ ti ẹ̀mí kòẹkan tó şàbòsí, íbá fi şèràpadà (fún ẹ̀mí ara rè níbi iyà). Wọn yóò fi igbe àbámọ̀ pamọ̀ nígbà tí wọn bá rí iyà. A ó şe ìdájọ̀ láààrin wọn pèlú déédé; Wọn kò sì nífí şàbòsí sí wọn.

55. Gbọ̀, dájúdájú ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Gbọ! Dájúdájú àdéhùn Allāhu ni òdodo, şùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn kò ní mọ̀.

56. Ó ní sọ ẹ̀dá di aláàyè. Ó sì ní sọ ẹ̀dá di òkú. Ọ̀dò Rè sì ni wọn yóò da yín padà sí.

57. Èyin ènìyàn, işítí kan láti ọ̀dò Olúwa yín ti dé ba yín. Ìwòsàn ni fún ñńkan tó wà nínú àwọn igbá-àyà ẹ̀dá. Ìmọ̀nà àti ikẹ̀ ni fún àwọn onígbàgbọ̀ òdodo.

58. Sọ pé: “Pèlú oore àjùlọ̀ Allāhu (iyẹn, al-Kur’ān) àti àánú Rè (iyẹn, ’Islām), nítorí iyẹn ni kí wọn máa fi dunnú; ó sì lóore ju ohun tí àwọn (aláìgbàgbọ̀) ní kó jọ̀ (nínú oore ayé).”

*وَيَسْتَنْشِئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلُّ إِى وَرَبِّي
إِنَّهُ و لِحَقِّ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي
الْأَرْضِ لَأَفْتَدَتْ بِهِ وَأَسْرُوا التَّدَامَةَ
لَمَّا رَأُوا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا
إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

هُوَ يُحْيِيهِ وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

يَنبَأُهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّكُمْ وَشَفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ
وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ
فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

59. Sọ pé: “Ẹ sọ fún mi nípa àwọn ñhkan tí Allāhu sòkalẹ́ fún yín nínú arisíkí, tí ẹyin fúnra yín ẹ̀ ẹ̀ àwọn kan ní èèwò àti ẹ̀tọ́.” Sọ pé, “Sé Allāhu l’Ó yònda fún yín (láti ẹ̀ ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ni) tàbí ẹ̀ n dá àdápá irọ̀ mọ̀ Allāhu?”

60. Kí ni èrò-ọkàn àwọn tó n dá àdápá irọ̀ mọ̀ Allāhu ní Ọjọ Àjínḡde ná? Dájúdájú Allāhu ni Ọlọ́lá-jùlọ̀ lórí àwọn ènìyàn, ẹ̀tọ́bọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ni kì í dúpẹ̀ (fún Un).

61. Ìwọ̀ kò ní wà nínú ìṣe kan, ìwọ̀ kò sì ní kẹ̀ (āyah kan) nínú al-Kur’ān, ẹ̀yin kò sì ní ẹ̀ ẹ̀ ìṣe kan àfi kí Àwa jẹ̀ Ẹ̀lẹ̀nì lórí yín nígbà tí ẹ̀ bá bẹ̀rẹ̀ sí ẹ̀ ẹ̀. Kiní kan kò pamọ̀ fún Olúwa rẹ̀; ohun tí ó mọ̀ ní ọ̀dìwọ̀n ọ̀mọ̀ iná-igún nínú ilẹ̀ àti nínú sánmọ̀, ẹ̀yí tí ó kéré sí iye àti ẹ̀yí tí ó tóbi jù ú lọ̀ àfi kí ó wà nínú àkọ̀silẹ̀ tó yanjú.

62. Gbọ̀, dájúdájú àwọn ọ̀rẹ̀ Allāhu, kò ní sí ìbẹ̀rù (iyà ọ̀run) fún wọn, wọn kò sì ní banújẹ̀ (lórí oore ayé).¹

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ إِنَّ اللَّهَ آذِنٌ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦١﴾

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

¹ 1. Nínú èdè Lárúbáwá, itúmọ̀ “waliyyu” pọ̀. Nínú rẹ̀ ni iwọ̀nyí; ọ̀rẹ̀, aláàsùn-únmọ̀, ọ̀rẹ̀ àyò, aláamòòjúútó, aláṣe, aláàbò, aláfẹ̀yíntì, aláranṣe àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ̀. Gbogbo àwọn itúmọ̀ wọ̀nyí ló so pọ̀ mọ̀ra wọn. Ẹ̀yọ̀ ni “waliyyu”, ọ̀pọ̀ ni “aoliyā’u”. Nínú āyah yí “aoliyā’u-llāh” túmọ̀ sí “àwọn ọ̀rẹ̀ Allāhu” tàbí “àwọn aláàsùn-únmọ̀ Allāhu”. Ọ̀rọ̀ idà keji rẹ̀ ni “’aduwu-llāh” àwọn ọ̀tá Allāhu. “’aduwu-llāh” ni eyọ̀, “’a’da’u-llāh” ni ọ̀pọ̀. Nínú āyah 63 ni al-Kur’ān fúnra rẹ̀ tí mú oríkí wá fún “waliyyu-llāh”. Oríkí méji tí ọ̀kan kò rọ̀rọ̀ tayọ̀ ikeji rẹ̀ ni āyah

63. (Àwọn ni) àwọn tó gbàgbọ́ lódodo, wọn sì máa ń bẹ̀rù (Allāhu).

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾

64. Ti wọn ni iró idùnnú nínú ìṣẹ̀mí ayé (yí) àti ní Ojọ̀ Ìkẹ̀yìn. Kò sí iyípadà kan fún àwọn ọ̀dọ̀ Allāhu.¹ Iyẹn, òhun ni èrèhẹ̀ ńlá.¹

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۚ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُوَ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾

náà sí mú wá. Àwọn ni “al-’Īmōn” igbàgbọ́ òdodo àti “teḵwa-llāh” ibẹ̀rù Allāhu. Iyẹn ni pé, ẹnì kan kò ní fí jẹ́ “waliyyu-llāh” àfí kí ó jẹ́ mùsùlùmí onígàgbọ́ òdodo àti olùbẹ̀rù Ọlọ̀hun. ’Islām ní orígun márùn-ún, ’Īmōn ní orígun méfà, ibẹ̀rù Ọlọ̀hun sì ní orígun méjì. Ní ti àwọn orígun ’Islām márààrún; (ìkíní) ijẹ̀ríf pé dájúdájú kò sí ọlọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfí Allāhu àti ijẹ̀ríf pé dájúdájú Muhammad, Ọ̀jísẹ̀ Allāhu ni, (ìkẹ̀jì) kíkí irun wákátí márààrún, (ìkẹ̀ta) gbígba ààwẹ̀ Rọ̀mọ̀dọ̀n, (ìkẹ̀rin) yíyọ̀ Zakāh, (ìkarùn-ún) ṣìṣe àbẹ̀wò sí llé Ọlọ̀hun fún ẹnì tó bá lágbara ọ̀nà láti dé ibẹ̀. Ní ti àwọn orígun ’Īmōn méfẹ̀fẹ̀fà; (ìkíní) igbàgbọ́ òdodo nínú Allāhu, (ìkẹ̀jì) igbàgbọ́ òdodo nínú àwọn mọ̀lāika, (ìkẹ̀ta) igbàgbọ́ òdodo nínú àwọn Tírà sánmọ̀, (ìkẹ̀rin) igbàgbọ́ òdodo nínú àwọn Ọ̀jísẹ̀ Allāhu, (ìkarùn-ún) igbàgbọ́ òdodo nínú kádàrá, oore rẹ̀ àti aburú rẹ̀, (ìkẹ̀fà) igbàgbọ́ òdodo nínú Ojọ̀ Ìkẹ̀yìn. Ní ti àwọn orígun takwa-llāh méjèjèjì; (ìkíní) títèlẹ̀ òhun tí Allāhu pa láṣẹ̀ tàbí òhun tí Ó ẹ̀ se ní halāl, (ìkẹ̀jì) jìjìnnà sí òhun tí Allāhu kọ̀ tàbí tí Ó ẹ̀ se ní harām, yàlá ó jẹ́ ñhkan abèsìnjẹ̀ tàbí aláibèsìnjẹ̀. Ẹ̀nikẹ̀ni nínú ènìyàn àti àlùjànnú tí ó bá gba iròyìn pẹ̀lú gbogbo iwònyẹ̀n ní àpapọ̀ ni a mọ̀ sí “waliyyu-llāh”. Irú ẹnì náà kò ní yé máa ní àgbéga ipò “waliyyu-llāh” níwọ̀n igbà tí ó bá ń lẹ̀kún sí í nínú gbogbo iwònyẹ̀n ní àpapọ̀. Àmọ̀ kò sí bí onítòun ẹ̀ se lẹ̀ wọ̀ ipò “Ànábì Ọlọ̀hun” tàbí ipò “Ọ̀jísẹ̀ Ọlọ̀hun. Ẹ̀yí fi hàn kedere pé, ipò aṣíwájú pátápátá ni àwọn Ànábì Ọlọ̀hun àti àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀ wà sí gbogbo àwa ’aoliyā’u-llāh”. Kíyẹ̀ sí í, “waliyyu-llāh” ni àwọn nasōrō ń pè ní “wólíf Ọlọ̀hun”, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé kò sí “waliyyu-llāh” kan kan láààrìn wọn gégé bí kò ẹ̀ se sí “waliyyu-llāh” kan kan nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ nítorí pé, kò sí ẹnì kan nínú wọn tó gba iròyìn pẹ̀lú àwọn oríkì “waliyyu-llāh”. Bákan náà, àwọn onisūfí sọ àwọn ọ̀gbólógbòò aládááadáalẹ̀ aṣíwájú wọn di “ ’aoliyā’u-llāh” dípò “ ’aoliyā’u-ṣṣaetōn”. Ìdí ni pé, ojú ọ̀nà sunnah Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọlẹ̀ Allāhu máa bá a - nikan ṣoṣo ni ojú ọ̀nà tí ẹnìkẹ̀ni lẹ̀ gba di “waliyyu-llāh” ní íbámu sí sūrah āli ‘Imrōn; 3:31 àti sūrah an-Nisā’; 4:115. Ẹ̀ni tí ó bá ń tọ̀ ojú ọ̀nà bí Tījāniyyah, Kōdiriyyah, Ahmadiyyah, ŠT’ah àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ̀, kò lẹ̀ rọ̀nà wọ̀ inú agbo àwọn “ ’aoliyā’u-llāh” láaléálẹ̀ àyàfí tí ó bá padà sínú sunnah Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọlẹ̀ Allāhu máa bá a - .

¹ 1. Iyẹn ni pé, igbàkígba tí àdéhùn Allāhu bá jeyọ̀ nínú àyah kan, àdéhùn náà kò ní yẹ̀.

65. Má ʒe jé kí òrò (enu) wọn bà ò nínú jé. Dájúdájú gbogbo agbára pátápátá n jé ti Allāhu. Òun ni Olùgbò, Onímò.

66. Gbò, dájúdájú ti Allāhu ni ẹníkèni tó n bẹ nínú àwọn sánmò àti ẹníkèni tó n bẹ lórí ilẹ̀. Àwọn tó n pe àwọn òrìṣà lẹ̀yìn Allāhu kò (rì) akegbé Allāhu tẹ̀lé (torí pé, kò sí akegbé fún Allāhu nìbikan kan) Wọn kò tẹ̀lé (kiní kan) bí kò ʒe àbá dídá.¹ Wọn kò sì ʒe kiní kan bí kò ʒe pé wọn n parò.¹

67. Òun ni Ẹni t'Ó ʒe òru fún yín nítorí kí ẹ̀ lè sinmi nínú rẹ̀. (Ó ʒe) ọ̀sán ní (àsìkò) írìran (láti rìn káàkiri). Dájúdájú àwọn àmì wà nínú ìyẹn fún ijọ́ tó n gbòrò (òdodo).

68. Wọn wí pé: “Allāhu sọ ẹnì kan di ọ̀mọ́.” - Mímọ́ ni fún Un. Òun ní Ọlọ̀rọ́.¹ TìRẹ̀ ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. - Kò sí ẹ̀rì kan lódò yín lórí èyí. ʒe ẹ̀yìn yòò máa ʒe àfítì

وَلَا يَحْزُنكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٥﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي
الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا
فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ ۗ هُوَ الْعَلِيُّ ۗ
لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۗ اِنْ
عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطٰنٍ بِهٰذَا اَتَقُولُوْنَ
عَلٰى اَللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٨﴾

¹ 1. Fúnra wọn ni wọn rò wọn sí akegbé Allāhu, wọn dá a ní àbá, wọn sì gbé e kalẹ̀ lódò ara wọn pé, “Iwọ̀nyí ni akegbé fún Allāhu” Allāhu kò sì ní akegbé. Bí àpẹ̀rẹ̀, àwọn nasōrō rò pé Ànábì ‘Īsā ọ̀mọ́ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ni “ọ̀mọ́ Ọlọ̀hun, ọ̀lọ̀hun ọ̀mọ́, olúwa àti olùgbàlà” Wọn dá a ní àbá, wọn sì gbé e kalẹ̀ bèẹ̀ lódò ara wọn. Kí í ʒe Ànábì ‘Īsā ọ̀mọ́ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ló pe ara rẹ̀ bèẹ̀ fún wọn.

òrò tí ẹ ò nímò rè sòdò Allāhu ni?¹

69. Sọ pé: “Dájúdájú àwọn tó ní dá àdápá irò mọ Allāhu, wọn kò ní jèrè.”

70. Igbádùn bín-íntín (lè wà fún wọn) nílé ayé. Lẹyìn náà, òdò Wa ni ibùpadàsí wọn. Lẹyìn náà, A oò fún wọn ní iyà lílé tọ wò nítorí pé wọn ní ọ̀sàì gbàgbọ̀.

71. Ka iròyìn (Ànábì) Nūh fún wọn. Nígbà tí ó sọ fún ijo rè pé: “Èyin èniyàn mi, tí ó bá jẹ pé idúró mi (pèlú yín) àti bí mo ọ̀ ní fí àwọn àyah Allāhu ọ̀ ọ̀sítí fún yín bá lágbara lára yín, nígbà náà Allāhu ni mo gbáralé. Nítorí náà, ẹ pa ìmòràn yín pọ̀, (kí ẹ̀ sì kẹ̀ pe) àwọn òrìṣà yín. Lẹyìn náà, kí ìpinnu òrò yín má ọ̀ wà ní bònkẹlẹ̀ láààrin yín. Lẹyìn náà, kí ẹ̀ yanjú òrò mi. Kí ẹ̀ sì má ọ̀ lọ̀ mi lára mọ̀.

72. Tí ẹ̀ bá sì kọ̀yìn (sí irántí), èmi kò kúkú tọ̀rọ̀ owó-ọ̀yà kan lọ̀wọ̀ yín. Kò sí ẹ̀san kan fún mi (nìbì kan) bí kò ọ̀ lọ̀dò Allāhu. Wọn sì ti pa mí láṣẹ̀ pé kí ñg wà nínú àwọn mùsùlùmí.”

قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

مَتَّعُ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُنْفِقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

*وَأْتَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَتَقَوْمِ إِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي وَتَذَكِيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرَكُمْ عَلَيْكُمْ عُمَّةً ثُمَّ أَقْضَوْا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ﴿٧١﴾

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

¹ 1. Ó rọ̀rọ̀ tayọ̀ bíbí ọ̀mọ̀ àti síṣọ̀ ẹnì kan di ọ̀mọ̀.

73. Nígba náà, wọn pè é ní òpùrò. Nítorí náà, A gbà á là, òun àti àwọn tó n bẹ pèlù rẹ nínú òkò ojù-omi. A sì ẹ wọn ní àrólé (lórí ilẹ̀). A sì tẹ àwọn tó pe àyah Wa nírò rì sínú agbami. Nítorí náà, wo bí ikangun àwọn ẹni-akìlò-fún ẹ rí.

فَكَذَّبُوهُ فَتَبَيَّنَتْهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِّكَ
وَجَعَلْنَاهُمْ خَلْتَيْفَ وَأَعْرَقْنَا الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٣﴾

74. Lẹyìn náà, A gbé àwọn Òjìṣẹ kan dìde sí àwọn ijọ wọn. Wọn sì mú àwọn ẹrì tó yanjú wá bá wọn. Àwọn náà kò kúkú gbàgbọ nínú ohun tí (ijọ Ànábì Nūh) pè nírò Ẹwájú (wọn, iyẹn ni pé, irú kan-ùn ni wọn).¹ Báyaen ni A ẹ ní fi èdídí bo ọkàn àwọn alákojo.¹

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ
فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا
بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْبَعُ
عَلَى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾

75. Lẹyìn náà, lẹyìn wọn A fi àwọn àmì Wa rán (Ànábì) Mūsā àti Hārūn nìṣẹ sí Fir'aon àti àwọn ijòyè rẹ. Nígba náà, wọn ẹgbéraga. Wọn sì jẹ ijọ ẹlẹṣẹ.

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى وَهَارُونَ
إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا
وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

76. Nígba tí òdodo dé bá wọn láti ọdọ Wa, wọn wí pé: “Dájúdájú èyí ni idán ọnńbélé.”

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ
هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧٦﴾

77. (Ànábì) Mūsā sọ pé: “Şé nńkan tí ẹyin yòò máa wí nípa òdodo niyẹn nígba tí ó dé ba yín? Şé idán sì ni èyí! Àwọn ọpídán kò sì ní jèrè.”

قَالَ مُوسَى أَنْتُمْ لَوْلَا لِلْحَقِّ لَمَّا
جَاءَكُمْ سِحْرٌ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ
السَّاجِرُونَ ﴿٧٧﴾

¹ 1. Ẹ tún wo sūrah al-'A'rṓf; 7:101.

78. Wọn wí pé: “Şé o wá bá wa nítorí kí o lè şerí wa kúrò níbi ohun tí a bá àwọn bàbá wa lórí rẹ̀ (nínú ìbòrìşà) àti nítorí kí títóbi sù lè jẹ̀ tẹ̀yin méjèèjì lórí ilẹ̀? Àwa kò sì níí gba èyin méjèèjì gbọ̀.”

79. Fir'aon wí pé: “È lọ́ mú gbogbo àwọn onímọ́ nípa idán pípa wá fún mí.”

80. Nígba tí àwọn òpídán dé, (Ànábì) Mūsā sọ́ fún wọn pé: “È ju ohun tí ẹ́ jù sílẹ̀.”

81. Nígba tí wọn jù ú sílẹ̀, (Ànábì) Mūsā sọ́ pé: “Idán ni ohun tí ẹ́ mú wá. Dájúdájú Allāhu sù máa bà á jẹ̀. Dájúdájú Allāhu kò sì níí şàtúnşe işẹ̀ àwọn òbilẹ̀jẹ̀.”

82. Allāhu sù máa mú òdodo şe pẹ̀lú àwọn ọ̀rọ̀ Rẹ̀, àwọn ẹ̀lẹ̀şẹ̀ ibàà kórira rẹ̀.

83. Nítorí náà, kò sí ẹnì tó gba (Ànábì) Mūsā gbọ́ àfi àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ kan nínú àwọn èniyàn rẹ̀ pẹ̀lú ìbèrù-bojo (wọn) sí Fir'aon àti àwọn ìjòyè wọn pé ó máa fòrò àwọn. Dájúdájú Fir'aon kúkú şègbéraga lórí ilẹ̀. Àti pé, dájúdájú ó wà nínú àwọn alákojọ̀.

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتْنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ
عِبَادَتَنَا وَتَكُونَ لَكُمْ الْكِبْرِيَاءُ فِي
الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ
عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُوسَىٰ أَلْقُوا
مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٨٠﴾

فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ
السَّحَرُ إِنَّ اللَّهَ سَيَبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا
يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾

وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

فَمَا عَآمَنَ لِمُوسَىٰ إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِّن قَوْمِهِ
عَلَىٰ خَوْفٍ مِّن فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَن
يَفْتِنَهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ
وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾

84. (Ànàbí) Mūsā sọ pé: “Èyin èniyàn mi, tí ẹ bá jẹ ẹni tó gbàgbọ nínú Allāhu, Òun náà ni kí ẹ gbàralé tí ẹ bá jẹ mùsùlùmí.”

وَقَالَ مُوسَىٰ يٰقَوْمِ إِن كُنتُمْ ءَآمَنْتُمْ
بِٱللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِن كُنتُمْ
مُسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾

85. Nítorí náà, wọn sọ pé: “Allāhu la gbàralé. Olúwa wa, má şe wá ní àdánwò¹ fún ijọ alábòsí.¹

فَقَالُوا عَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا
فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾

86. Kí Ó sì fi àánú Rẹ gbà wá là lẹwọ ijọ aláìgbàgbọ.”

وَخَيَّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ ٱلْقَوْمِ ٱلْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

87. A sì fi ìmísí ránşé sí (Ànàbí) Mūsā àti arákùnrin rẹ pé: “Kí ẹyin méjèèjì mú àwọn ibùgbé fún àwọn èniyàn yín sí ilú Misrọ. Kí ẹ sì sọ ibùgbé yín di ibùkírun. ¹ Kí ẹ sì máa kírun. Àti pé, fún àwọn onígbàgbọ òdodo ní ìrò ìdùnnú.”¹

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَن تَبَوَّءَا
لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَٱجْعَلُوا
بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ
ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

88. (Ànàbí) Mūsā sọ pé: “Olúwa wa, dájúdájú lẹwọ l’O fún Fir’aon àti àwọn ijòyè rẹ ní ọşọ àti dúkiá nínú isẹmí ayé. Olúwa wa, (O fún wọn) torí kí wọn lè

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ ءَآتَيْتَ فِرْعَوْنَ
وَمَلَآئِهِ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِى ٱلْحَيَاةِ ٱلدُّنْيَا
رَبَّنَا لِئَصِيبُوا عَن سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ

¹ 1. Iyẹn ni pé, kí Allāhu má şe fi òtá èsìn wa borí wa. Tàbí àdánwò tó máa kàn wá tí àwọn òtá èsìn wa yóò fi lérò pé a kí í şe ẹni Allāhu, kí Allāhu má şe fi kàn wá. Idí ni pé, àdánwò tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - n fi kan ẹdá nílẹ ayé, kò ní n̄nkan kan şepọ pẹlú jìjé ẹni Ọlọhun tàbí àìjé ẹni Ọlọhun nítorí pé, Aşeyi-ó-wúú ni Allāhu. Bí àpẹẹrẹ, ẹ wo àdánwò àìlera tí Allāhu fi kan Ànàbí ‘Ayyūb - kí ọlà Allāhu máa bá a -, tòhun tí bí ó şe jẹ Ọjìşẹ Ọlọhun! Ànàbí Yūsuf - kí ọlà Allāhu máa bá a - di ẹni tí wọn fi sínú ẹwọn lórí ẹşun iparọ-siná-mọni, tòhun tí bí ó şe jẹ Ọjìşẹ Ọlọhun! Nítorí náà, mùsùlùmí bùkátà sí irawọrasẹ sí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā -.

¹ 1. Iyẹn nígbà tí ẹrù n bà wọn láti máa lọ kírun nínú mọsálásí nítorí isẹ aburú ọwọ Fir’aon àti àwọn èniyàn rẹ.

şerí àwọn èniyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Rẹ.¹ Olúwa wa, pa dúkiá wọn rẹ, kí O sì mú ọ̀kàn wọn le, kí wọn má gbàgbọ̀ mọ̀ tífí wọn fi máa rí iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro.”¹

89. (Allāhu) sọ pé: “Dájúdájú Mo ti gba àdúà ẹ̀yin méjèèjì. Nítorí nàà, kí ẹ̀yin méjèèjì dúró şinşin. Ẹ má şe tẹ̀lé ojú ọ̀nà àwọn tí kò nímọ̀.”

90. A mú àwọn ọ̀mọ 'Isrō'īl la agbami òkun já. Fir'aon àti àwọn ọ̀mọ ogun rẹ̀ sì gbá tọ̀ wọn lẹ̀yìn, ní ti ìlara àti itayọ ẹ̀nu-àlà, tífí itẹ̀rì sínú agbami òkun fi bá a. Ó sì wí pé: “Mo gbàgbọ̀ pé dájúdájú kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ẹ̀ni tí àwọn ọ̀mọ 'Isrō'īl gbàgbọ̀. Mo sì wà nínú àwọn mùsùlùmí.”¹¹

عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَأَشَدُّ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٩﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٠﴾

*وَجَلَّوْنَا بِنَبِيِّ إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ الْعُرْقُ قَالَ ءَأَمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي ءَأَمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾

¹ 1. “torí kí wọn lè şerí àwọn èniyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Rẹ” iyen ni pé, Allāhu fi oore ayé şe ẹ̀dẹ̀ fún wọn.

¹¹ 1. Àkíyèsí mèta ló wà nínú gbólóhùn tí Fir'aon sọ yí. Ìkíni: Fir'aon sọ pé, “Mo gbàgbọ̀ pé dájúdájú kò sí ọ̀lọ̀hun tí ìjọ̀sìn tọ̀ sí àfi Ẹ̀ni tí àwọn ọ̀mọ 'Isrō'īl gbàgbọ̀.”, dípò kí Fir'aon sọ pé, “Mo gbàgbọ̀ pé dájúdájú kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Allāhu.” Ìgbéraga rẹ̀ ló mú “àfi Allāhu.” wúwo lẹ̀nu rẹ̀, tí ó fi wí pé “àfi Ẹ̀ni tí àwọn ọ̀mọ 'Isrō'īl gbàgbọ̀.” Ìkẹ̀jì: Nínú ẹ̀gbàwà Imām 'Ahmọ̀d, nínú hadīth mọ̀rfū ' Sa'īd bun Jubaer àti Ibn 'Abbās - kí Allāhu yọ̀nù sí wọn -, Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sọ pé: “Dájúdájú Jibrīl - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ní rọ̀ erupẹ̀ sí ẹ̀nu Fir'aon ní ti ipáyà pé kí ó má sọ pé, “kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Allāhu.”. Ẹ̀yí fi hàn pé, Fir'aon kò rí kalmọ̀h wí bí ó şe yẹ̀ kí ó wí i. Wọn ní kí ó sọ̀ tó, ó ní òun kò lè sọ̀ tótòtòò. Dípò kí ó sọ̀ pé, “kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Allāhu.”, ó wí pé, “kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ẹ̀ni tí àwọn ọ̀mọ 'Isrō'īl gbàgbọ̀.” Šé Ọ̀lọ̀hun tí àwọn ọ̀mọ 'Isrō'īl gbàgbọ̀ kò lórúko ní? Ìkẹ̀ta: Ẹ̀sìn 'Islām ni ẹ̀sìn àwọn ọ̀mọ 'Isrō'īl lójú ayé Ànàbí Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Mùsùlùmí sí ni wọn. Ẹ̀yí ló hàn sí Fir'aon l'òun nàà fi sọ̀

91. Şé nísinsin yií, tí iwọ ti yapa şiwájú, tí o sì wà nínú àwọn òbilèjé?

ءَأَلَقْنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلَ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾

92. Nítorí náà, ní òní ni A óò gbé òkú rẹ jáde sí orí ilẹ ténté nítorí kí o lè jẹ àmì (fèyíkògbòn) fún àwọn tó ñ bọ lẹyin rẹ. Dájúdájú òpòlòpò nínú àwọn ènìyàn mà ni afónú-fóra nípa àwọn āyah Wa.

فَأَلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلَقَكَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَعَافِلُونَ ﴿٩٢﴾

93. A kúkú şe ibùgbé fún àwọn ọmọ 'Isrō'íl ní ibùgbé dáadáa. A sì pèsè fún wọn nínú àwọn ñhkan dáadáa. Nígba náà, wọn kò yapa-ẹnu (lórí 'Islām) tíftí imọ fi dé bá wọn.¹ Dájúdájú Olúwa rẹ yóò şèdájó láààrin wọn ní Ojọ Àjìnde nípa ohun tí wọn ñ yapa-ẹnu lórí rẹ.¹

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مُبَوَّأً صِدْقٍ وَرَزَقْنَهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّى جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

94. Tí o bá wà nínú iyèmèjì nípa ñhkan tí A sòkalè fún ọ (pé orúkọ rẹ àti àşotèlè nípa rẹ wà nínú at-Taorāt àti al-'Injīl), bi àwọn tó ñ ka Tíra şiwájú rẹ léèrè wò.¹ Dájúdájú òdodo ti dé

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكِّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْئَلِ الَّذِينَ يُقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنَ

pé, “Mo sì wà nínú àwọn mùsùlùmí.” Àmọ lẹyin ikú Ànábì Mūsā - kí ọlà Allāhu máa bá a -, àwọn ọmọ 'Isrō'íl pa ẹsin 'Islām ti pátápátá, wọn sì gbé ẹsin miíràn kalè fúnra wọn. Orúkọ ẹsin àdádáálè wọn sì ni Yehūdiyyah. Irú àdánwò yií kan náà ló şelè sí ijọ Ànábì 'Tsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - lẹyin tí Allāhu gbé e gun sánmọ lọ láàyè. Ijọ tirẹ náà pa ẹsin 'Islām ti pátápátá, wọn sì gbé ẹsin miíràn kalè fúnra wọn. Orúkọ ẹsin àdádáálè wọn sì ni Nasrōniyyah. Ẹ tún wo itoşè-ọrò sūrah al-Baqarah; 2:62.

¹ 1. Iyẹn ni pé, àwọn yèhúdí ní àpapọ gbàgbọ nínú àwọn āyah àşotèlè nípa iğbédide Ànábì ikèyin nínú at-Taorāh, àmọ nígbà tí òdodo náà padà şelè, wọn bá yapa-ẹnu lórí rẹ ní ti ilàra àti àbòsí.

bá ọ láti ọdọ Olúwa rẹ. Nítorí náà, o ọ gbọdọ wà lára àwọn oníyèméjì.¹

قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٤٤﴾

95. O ọ gbọdọ wà lára àwọn tó pe àwọn āyah Allāhu nírọ, nítorí kí o má baà wà lára àwọn ẹnì ọfò.

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بَيِّنَاتٍ اللَّهُ فَتَكُونَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٤٥﴾

96. Dájúdájú àwọn tí ọrọ Olúwa rẹ ti kò lé lórí, wọn kò ní gbàgbọ,

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٦﴾

97. gbogbo āyah ibàà dé bá wọn, tí tí wọn máa fi rí iyà ẹlẹta-eléro.¹¹

وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٤٧﴾

98. Kí ó sì jẹ pé ilú kàn gbàgbọ (lásìkò isòkalẹ iyà), kí ìgbàgbọ rẹ sì ẹe é ní àhàfàní (kò kúkú sí) àfi ijọ (Ànábì) Yūnus (nítorí pé),

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ ءَامَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَنُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ لَمَّا ءَامَنُوا

¹ 1. Àwọn nasrōrō n sọ pé “Āyah yìí n pa Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - láṣe láti lọ gba ẹkọ ní ọdọ àwọn onítírà torí kí ó lè ní imọ àmòdájú.” Ọrọ kò sì rí bẹẹ rárá nítorí àwọn idí wọnyí: Ìkíní: àwọn onítírà àsikò náà mò ní àmòdájú pé, Ànábì wa - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ní Ọjìṣẹ́ ikẹyin fún gbogbo ayé ní ibámu sí sūrah aṣ-Ṣu‘arōf; 26:197. Ìkejì: Ẹsin ‘Islām àti ọfin rẹ ní Allāhu fi rán gbogbo àwọn Ọjìṣẹ́ Rẹ, ní pàtàkì jùlọ àwọn Ànábì Mūsà àti Ànábì ‘Īsā - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá wọn -. Nípa èyí, ìgbàkígbà tí Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - bá fẹ rí i rọ pé n̄jẹ ti toun kò fẹ le ju ti àwọn tó síwájú rẹ, Allāhu máa pa á láṣe fún un pé, kí ó tún bi àwọn onímọ nípa tírà at-Taorāt àti al-‘Injīl lèèrè wò nípa rẹ. Nígbà náà, ó máa rí i ní àrídájú pé, kò sí iyàtò láààrin iṣe tí wọn jẹ fún àwọn ijọ wọn àti iṣe jíjẹ tirẹ. Kòdà nígbà míràn tí àwọn onítírà bá dá ọràn, Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - máa n̄ sọ fún wọn pé, “Ẹyin náà ẹ ka idájú tí ó wà nínú tírà yín jade torí kí ẹ lè mò pé, idájú tí Allāhu fún oun náà kò yàtò sí tiyin.” Irú èyí ló jẹyọ nínú sūrah al-Mō‘idah; 5:43-50. Nígbà tí wọn kò sì yé parọ, tí wọn kò yé ṣàbòsì sí at-Taorāt àti al-‘Injīl, Allāhu padà kilọ fún Ànábì Rẹ - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a – pé, wọn ti di onífẹẹ-inú. Nítorí náà, kí ó ṣọra fún wọn gégé bí ó ẹe wà nínú sūrah al-Mō‘idah; 5:49.

¹¹ 1. Ẹ wo sūrah Al-‘a‘rōf; 7:138.

nígbà tí wọn gbàgbọ, A mú àbùkù iyà kúrò fún wọn nínú iṣẹmí ayé. A sì jẹ kí wọn jẹ igbádùn ayé fún igbà diẹ.

99. Tí ó bá jẹ pé Olúwa ọ bá fé, gbogbo àwọn tí n bẹ lórí ilẹ pátápátá ibá gbàgbọ. Nítorí náà, ẹsẹ iwọ lo máa jẹ àwọn èniyàn nípa títi wọn yòò fi di onígbàgbọ òdodo ní?

100. Ẹmí kan kò lè gbàgbọ àfi pèlú iyèhnda Allāhu. Ó sì máa fi iyà jẹ àwọn tí kò ẹsẹ lààkàyè.¹

101. Sọ pé: “Ẹ wòye sí n̄nkan tí n bẹ nínú àwọn sánmọ àti ilẹ. Àwọn āyah àti ikilọ kò sì níí ọ ijọ aláigbàgbọ lọrọ.”

102. Nítorí náà, ẹsẹ wọn tún n̄ retí (n̄nkan míràn) ni bí kò ẹsẹ (iparun) irú ti ojọ àwọn tó ré kojá lo ọ̀wájú wọn. Sọ pé: “Ẹ máa retí nígbà náà. Dájúdájú èmi náà wà pèlú yín nínú àwọn olùretí.”

103. Lẹyìn náà, A óò gba àwọn Òjìṣẹ Wa àti àwọn tó gbàgbọ lódodo là. Báyan ní ó ẹsẹ jẹ ojùṣẹ Wa láti gba àwọn onígbàgbọ òdodo là.

كَشَفْنَا عَنْهُمْ غَدَابَ الْحِزْيِ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٩٨﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ
كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ
يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٩٩﴾

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا
يَعْقِلُونَ ﴿١٠٠﴾

قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا تُعْنِي الْأَيْتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانْتَظِرُوا إِنِّي
مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ
حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

¹ 1. Ẹ wò iwòṣẹ-òrọ sūrah at-Taobah; 9:13.

104. Sọ pé: “Èyin èniyàn, tí ẹ bá wà nínú iyèméjì nípa ẹ̀sìn mì. Nígbà nàà, èmi kò ní jòsìn fún àwọn tí ẹ ní jòsìn fún léyìn Allāhu. Sùgbọ̀n èmi yóò máa jòsìn fún Allāhu, Ẹni tí Ó máa gba ẹmí yín. Wọ̀n sì pa mí ní àṣẹ pé kí ñg wà nínú àwọn onígbàgbọ̀ òdodo.

105. (Wọ̀n tún pa mí láṣẹ pé): “Dojú rẹ kọ ẹ̀sìn nàà, (kí o jé) olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn.¹ Iwọ kò sì gbodọ̀ wà nínú àwọn ọ̀ṣẹbọ.¹

106. Àti pé má ẹ pè léyìn Allāhu ñ̀hkan tí kò lè ẹ ọ ní àh̄fààní, tí kò sì lè kó ìnira bá ọ. Tí o bá ẹ bẹ̀ẹ̀ nígbà nàà, dájúdájú iwọ ti wà nínú àwọn alágbòsí.”

107. Tí Allāhu bá mú ìnira bá ọ, kò sí ẹni tí ó lè mú un kúrò àfi Òun. Tí Ó bá sì gbèrò oore kan pẹ̀lú rẹ, kò sí ẹni tí ó lè dá oore Rẹ̀ padà. Ó ñ ọ̀ore fún ẹni tí Ó bá fẹ̀ nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀. Òun ni Aláforijìn, Àṣàkẹ̀-òrun.

108. Sọ pé: “Èyin èniyàn, dájúdájú òdodo ti dé ba yín láti ọ̀dọ̀ Olúwa yín. Nítorí nàà, ẹnikẹni tí ó bá mọ̀nà, ó mọ̀nà

قُلْ يَتَّيْبُهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكِّ مِّنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنِ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّقَكُمْ وَأَمَرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٥﴾

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنْ الظَّالِمِينَ ﴿١٦﴾

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾

قُلْ يَتَّيْبُهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي

¹ 1. “Hanīf”; olùdúró-déédé-nínú-ẹ̀sìn. Òun ni ẹni tí ó yàgò fún gbogbo ìṣin àti ẹ̀sìnkẹ̀sìn, tí ó wá dúró déédé sínú ìmọ̀nà 'Islām nikan ọ̀so. Ipò tí gbogbo àwọn Anábi àti Ọ̀jìṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọ̀n - wà niyẹn nínú 'Islām.

fún ẹmí ara rẹ. Ẹnikẹni tí ó bá sì
 ọ̀nà, ó ọ̀nà fún ẹmí ara rẹ. Ẹmi
 sì kọ ni olùṣọ́ fún yín.”

109. Tẹlé ohun tí A fi ránṣẹ́ sí ọ
 nínú ìmísí. Kí o sì ọ̀ sùúrù tí tí
 Allāhu yòò fi ọ̀dájọ́. Ọ̀un sì
 lóore julọ́ nínú àwọn olùdájọ́.

لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا
 وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٩﴾

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَأَصْبِرْ حَتَّىٰ
 يَخْرُجَ اللَّهُ ۗ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١١٠﴾

Suuratu Huud هود

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām rō. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàléro pèlú àwọn háràfí nàà.)¹ (Èyí ni) Tírà tí wọn ti to àwọn āyah inú rẹ ní àtògún régé, lẹyìn nàà wọn şàlàyé rẹ yékéyéké láti òdò Ọlògbón, Alámòtán.¹

2. (A ti şàlàyé rẹ) pé ẹ má jòsin fún kiní kan àfi Allāhu. Dájúdájú èmi ni olùkìlò àti oníròò ìdùnnú fún yín láti òdò Rẹ.

3. (A ti şàlàyé rẹ) pé kí ẹ tọṛọ àforijìn lódò Olúwa yín. Lẹyìn nàà, kí ẹ ronú piwàdà sòdò Rẹ. Ó máa fún yín ní igbádùn dáadáa títí di gbèdéke àkókò kan. Ó máa fún oníşé-àşegbọre ní ẹsan íşé àşegbọre rẹ. Tí ẹ bá sì pèyìndà, dájúdájú èmi n páyà iyà Ọjọ nlá fún yín.

4. Òdò Allāhu ni ibùpadàsí yín. Òun sì ni Alágbára lórí gbogbo nńkan.

5. Gbọ, dájúdájú àwọn şòbẹ-şèlu mùsùlùmí n ká (iyèméjì àti ọtá) sínú igbá-àyà wọn láti là

الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمْتُ آيَاتُهُ، ثُمَّ فَصَّلْتُ
مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ حَبِيرٍ ﴿١﴾

أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ
نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ ﴿٢﴾

وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ
يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ، وَإِنْ تَوَلَّوْا
فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
كَبِيرٍ ﴿٣﴾

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٤﴾

أَلَّا إِنَّهُمْ يَأْتُونَ صُدُورَهُمْ لَيَسْتَكْفَرُوا
مِنْهُ أَلَّا حِينَ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-òrọ sūrah al Bakorah; 2:1.

fara pamọ́ fún Allāhu. Kíyè sí i, nígbà tí wọn n yíṣọ wọn bora, Allāhu mọ n̄nkan tí wọn n fi pamọ́ àti n̄nkan tí wọn n ṣàfi hàn rẹ. Dájúdájú Òun ni Onímọ nípa n̄nkan tí n bẹ nínú igbá-àya àdà.

6. Kò sí èdà abẹmí kan tó wà lórí ilẹ̀ àfi kí arísíkí rẹ̀ wà lọdọ̀ Allāhu. Ó sì mọ̀ ibùgbé rẹ̀ (nílé ayé) àti ilẹ̀ tí ó máa kú sí. Gbogbo rẹ̀ ti wà nínú àkọ̀sílẹ̀ tó yanjú.

7. Òun ni Ẹni tí Ó ṣẹdà àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ fún ojọ̀ mẹfà - Ìtẹ̀ olá Rẹ̀ sí wà lórí omi (ṣíwájú èyí) - nítorí kí Ó lè dan yín wò pé, èwo nínú yín ló dára jùlọ̀ (níbi) iṣẹ̀ rere. Tí o bá kúkú sọ pé dájúdájú wọn yóò gbe yín dídè lẹ̀yìn ikú, dájúdájú àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀ yóò wí pé: “Èyí kò jẹ́ kiní kan bí kò ṣe idán pọ̀nńbélé.”

8. Dájúdájú tí A bá sún iyà ṣíwájú fún wọn di igbà tó ní òhà, dájúdájú wọn yóò wí pé: “Kí ló n dá a dúró ná?” Gbọ̀, ní ojọ̀ tí iyà yóò dé bá wọn, kò níí ṣe é gbé kúrò fún wọn. Àti pé ohun tí wọn n fi se yèyè sí máa dìyà tó máa yí wọn po.

مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

﴿ وَمَا مِنْ ذَاتَةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلُّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴾ ﴿٦﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتُمْ إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾

وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَىٰ أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ ۗ أَلَّا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨﴾

9. Àti pé dájúdájú tí A bá fi iké kan tọ èniyàn lenu wò láti òdò Wa, lẹyìn náà, tí A bá gbà á kúrò lọwọ rẹ, dájúdájú ó máa di olùsòrètínù, aláimoore.

وَلَيْنَ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَيَكْفُرُ بِكُفُورًا ﴿٩﴾

10. Dájúdájú tí A bá sì fún un ní idẹra tọwò lẹyìn ìnira tó fowọ bà á, dájúdájú ó máa wí pé: “Àwọn aburú ti kúrò lọdò mi.” Dájúdájú ó máa di aláyọpọrọ, onífààrí.

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ نِعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَسْتَهَّيْنَهُ لَيَقُولُنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحٌ فَخُورٌ ﴿١٠﴾

11. Àyàfi àwọn tó bá ẹ sùúrù, tí wọn sì ẹ àwọn iṣẹ rere. Àwọn wònyẹn, ti wọn ni àforijìn àti ẹsan tó tóbi.

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١١﴾

12. Bóyá o fẹ gbé apá kan ohun tí A fi ránṣẹ sí ọ sílẹ, kí ìrẹwèsì sì bá ọkàn rẹ nípa rẹ (ní ti ipáyá pé) wọn n wí pé: “Kí ó sì jẹ pé àpótí-ọrò kan sòkalẹ fún un, tàbí kí mọlāika kan bá a wá?” Olùkìlọ ni ìwọ. Allāhu sì ni Olùṣọ lórí gbogbo ñhkan.

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضُ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَضَائِقٌ بِهِءِ صَدْرِكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهِ كِتَابًا أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكَ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٢﴾

13. Tàbí wọn n wí pé: “Ó hun ún ni.” Sọ pé: “Ẹ mú sūrah mẹwàá àdáhun bí irú rẹ wá, kí ẹ sì ké sí ẹni tí ẹ bá lè ké sí lẹyìn Allāhu tí ẹ bá jẹ olódodo.”

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُورٍ مِثْلِهِ مُمْتَزِنَاتٍ وَأَدْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾

14. Nígbà náà tí wọn kò bá da yín lóhùn, kí ẹ mọ pé dájúdájú wọn sọ (al-Kur’ān) kalẹ pẹlú ìmọ Allāhu. Àti pé kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ jọsìn fún ní ònà òdodo àyàfi Ọun. Nítorí náà, ẹ ẹyin yóò di mùsùlùmí?

فَلَمَّا يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أَنْزَلَ يَعْلَمُ اللَّهُ وَأَن لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

15. Ẹnikẹni tí ó bá ń fẹ ịṣẹmí ayé àti ọṣọ rẹ, A oò san wọn ní ẹsan ịṣẹ wọn nílẹ ayé. A ò sì níí dín kiní kan kù fún wọn nílẹ ayé.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّتْهَا نُوفٍ إِلَيْهِمْ أَعْمَلْنَاهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْحَسُونَ ﴿١٥﴾

16. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí kò níí sí kiní kan fún wọn mọ ní Ọjọ Ìkẹyìn àfi Iná. Nńkan tí wọn gbélé ayé ẹ si máa bàjẹ. Ọfò sì ni ohun tí wọn ń ẹ niṣẹ.

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبِطُلَّ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

17. Njẹ ẹnì tó ń bẹ lórí ẹrì tó yanjú láti ọdọ Olúwa rẹ (iyẹn, Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -), tí olùjẹrìí kan (iyẹn, mọlāika Jibrīl) sì ń ké al-Kur’ān (fún un) láti ọdọ Allāhu, tí tírà (Ànábì) Mūsā sì ti wá síwájú rẹ, tí ó jẹ tírà tí wọn ń tẹlẹ, tí ó sì jẹ ikẹ (fún wọn), (njẹ Ànábì yìí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - jọ olùṣìnà bí?) Àwọn (mùsùlùmí) wònyí ni wọn sì gbà á gbọ ní ọdodo. Ẹnikẹni tó bá ọ̀sàì gbà á gbọ nínú àwọn ijọ (nasōrō, yẹhudi àti ọṣẹbọ), nígbà nàà Iná ni àdéhùn rẹ. Nítorí nàà, má ẹ wà nínú iyéméjì nípa al-Kur’ān. Dájúdájú ọdodo ni láti ọdọ Olúwa rẹ, ọ̀gbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀nìyàn ni kò gbàgbọ̀.

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِن قَبْلِهِ كَتَبْتُ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾

18. Àti pé ta ni ó ọ̀bà̀sì ju ẹnì tó dá àdàpa irọ̀ mọ Allāhu? Àwọn wònyẹn ni wọn yóò kó wá síwájú Olúwa wọn. Àwọn ẹlẹrìí (iyẹn, àwọn mọlāika) yó sì máa

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ

sọ pé: “Àwọn wònyí ni àwọn tó parọ́ mọ́ Olúwa wọn.” Gbọ́, ibi dandan Allāhu kí ó máa bá àwọn alábòsí,

19. àwọn tó ní ẹ́rí àwọn ènìyàn kúrò lójú ònà (ẹ̀sìn) Allāhu, tí wọn sì ní ẹ́ kó wọ́. Àwọn sì ni aláìgbàgbọ́ nínú Ọjọ́ Ìkẹ́yìn.

20. Àwọn wònyẹn kò lè mórí bọ́ nínú iyà Allāhu lórí ilẹ̀ àti pé kò sí aláàbò kan fún wọn lẹ́yìn Allāhu. A sì máa ẹ̀ àdìpèlẹ̀ iyà fún wọn. Wọn kò lè gbọ́. Àti pé wọn kì í ríran (rí òdodo).

21. Àwọn wònyẹn ni àwọn tó ẹ̀ ẹ̀mí ara wọn lófò. Ohun tí wọn ní dá ní àdápá irọ́ sì di òfo mọ́ wọn lọ́wọ́.¹

22. Ní ti òdodo, dájúdájú àwọn gan-an ni ẹ̀ni òfò jùlọ́ ní Ọjọ́ Ìkẹ́yìn.

23. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo, tí wọn ẹ̀ àwọn isẹ́ rere, tí wọn sì dúnní mọ́ ìronúpiwàdà sọdọ́ Olúwa wọn, àwọn wònyẹn ni èrò inú Ọgbà Ìdẹ̀rà. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ̀.

الْأَشْهَادُ هَتُولَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ
أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ
وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي
الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِن دُونِ اللَّهِ مِنْ
أَوْلِيَاءَ يُضْعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا
يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا
يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ
عَنَّهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾

لَا جَرَمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ
الْأَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَآخَبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
الْحِجَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-òrọ sūrah al-'Ani'ām; 6:24.

24. Àpèjúwe ijọ méjèèjì dà bí afójú àti adití pèlù olùríran àti olùgbòrò. Njé àwọn méjèèjì dọgba ní àpèjúwe bí? Ẹ́ ẹ̀ ọ̀ ní lo irántí ní?

*مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَصْمَىٰ وَالْأَبْصِرِ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٤١﴾

25. A sì kúkú ti rán (Ànábì Nūh sí ijọ rẹ̀ (láti sọ pé) dájúdájú olùkìlọ̀ pọ̀nńbélé ni mo jẹ́ fún yín.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٥﴾

26. (Mò n kílọ̀) pé kí ẹ̀ má ẹ̀ jọ̀sìn fún ẹnì kan àfi Allāhu. Dájúdájú èmi n páyá ìyà ojọ̀ ẹ̀lẹ̀ta-eléro fún yín.

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۗ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ الْآلَمِ ﴿٤٦﴾

27. Àwọn aṣíwájú tó ṣàì gbàgbọ̀ nínú ijọ̀ rẹ̀ sì wí pé: “Àwa kò mọ̀ ọ̀ sí ẹnì kan bí kò ẹ̀ abara bí irú wa. Àwa kò sì mọ̀ àwọn tó tẹ̀lé ọ̀ sí ẹnì kan kan bí kò ẹ̀ àwọn ẹnì yẹ̀pẹ̀rẹ̀ nínú wa, ọ̀lọ̀pọ̀lọ̀ bín-íntín. Àti pé àwa kò ri yín sí ẹnì tó fi ọ̀nà kan kan ní àjùlọ̀ lórí wa, ṣùgbọ̀n a kà yín kún ọ̀pùrọ̀.”

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرْنَكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا تَرْنَكَ أَتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بُادِي الرَّأْيِ وَمَا تَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ﴿٥٧﴾

28. (Ànábì Nūh) sọ pé: “Ẹ̀yin ijọ̀ mi, ẹ̀ sọ̀ fún mi, tí mo bá wà lórí ẹ̀rì tó yanjú láti ọ̀dọ̀ Olúwa mi, tí Ó sì fún mi ní ìkẹ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀, tí wọn sì di yín lójú pa sí i (tí ẹ̀ kò ríran rí ọ̀dodo náà), ñjé a ọ̀ò fi dandan mu yín bí, nígbà tí ẹ̀ kórirá rẹ̀?”

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتِهِ مِّن رَّبِّي وَعَاسِنِي رَحْمَةً مِّن عِنْدِهِ فَعَمِيَّتْ عَلَيْكُمْ أَنْزَلْنَاهُمْ مَكُومًا وَأَنْتُمْ لَهَا كَاذِبُونَ ﴿٥٩﴾

29. Ẹ̀yin ijọ̀ mi, èmi kò bi yín léèrè dúkiá kan lórí rẹ̀. Kò sí ẹ̀san mi nìbì kan bí kò ẹ̀ lọ̀dọ̀ Allāhu. Èmi kò sì níí le àwọn tó

وَيَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَا لَأَنَّ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِظَارِدٍ

gbàgbọ́ lódodo dànù. Dájúdájú wọn yóó padé Olúwa wọn, şùgbọ́n dájúdájú èmi ní ri yín sí ijọ aláìmọ́kan.

30. Èyin ijọ mi, ta ni ó máa ràn mí lẹwọ́ níbi (iyà) Allāhu tí mo bá lé wọn dànù? Şé ẹ ò níí lo íràntí ni?

31. Èmi kò sì sọ fún yín pé àwọn ilé-ọrọ́ Allāhu ní bẹ lódò mi. Èmi kò sì mọ ikòkò. Èmi kò sì sọ pé mọlāika ni mí. Èmi kò sì lè sọ fún àwọn tí ẹ ní fojú bín-íntín wò pé, Allāhu kò níí soore fún wọn. Allāhu l'Ó nímọ jùlọ nípa ñhkan tó ní bẹ nínú èmi wọn. Bí bẹẹ kọ nígbà nàà, dájúdájú mo ti wà nínú àwọn aláíbòsí.”

32. Wọn wí pé: “Nūh, o mà kúkú ti ja wá níyàn. O sì şe àriyànjìyàn púpọ́ pẹlú wa. Nítorí nàà, mú ohun tí o şe ní ilé rí fún wa wá tí o bá wà lára àwọn olódodo.”

33. (Ànábì Nūh) sọ pé: “Allāhu l'Ó máa mú un wá ba yín tí Ó bá fẹ. Èyin kò sì níí mórí bọ́.

34. Ìmọ̀ràn mi kò sì lè şe yín ní àhàfàní tí mo bá fẹ gbà yín nìmọ̀ràn, tí Allāhu bá fẹ pa yín run. Òun ni Olúwa yín. Ọ̀dò Rẹ̀ sì ni wọn yóó da yín padà sí.”

الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّهُمْ مُّلقُوا رَبَّهُمْ وَلَكِيْنِ
أَرْلَكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٣١﴾

وَيَقَوْمٌ مِّنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ
طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣٢﴾

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ
وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ
وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ
يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي
أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذًا لَّمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٣﴾

قَالُوا يَنْتُوْحُ قَدْ جَدَلْتَنَا فَاكْتَبَرْتَ
جَدَلْنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصّٰدِقِيْنَ ﴿٣٤﴾

قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا
أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٥﴾

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ
أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ

35. Tàbí wọn ní wí pé: “Ó hun ún ni.” Sọ pé: “Tí mó bá hun ún, èmi ni mo ni ẹ̀sẹ̀ mi. Èmi sì yowó yosẹ̀ nínú ohun tí ẹ̀ ní dá lẹ̀sẹ̀.”

36. A sì fi ìmísí ránşé sí (Ànábì) Nūh pé, dájúdájú kò sí ẹnì kan tí ó máa gbàgbọ̀ mọ̀ nínú ijọ rẹ̀ àfi ẹnì tó ti gbàgbọ̀ tẹ̀lẹ̀. Nítorí náà, má ẹ̀ banújẹ̀ nípa ñhkan tí wọn ní ẹ̀ níşẹ̀.

37. Kí o sì kan ọ̀kọ̀ ojú-omi náà lójú Wa (báyì) pẹ̀lú ìmísí Wa. Má sì ẹ̀ bá Mi sọ̀rọ̀ nípa àwọn tó şàbòsì. Dájúdájú wọn máa tẹ̀ wọn rì ni.

38. Ó sì ní kan ọ̀kọ̀ ojú-omi náà lẹ̀. Ìgbàkígbà tí àwọn ọ̀tọ̀kùlú nínú ijọ rẹ̀ bá kọ́já lódò rẹ̀, wọn yó sì máa fi ẹ̀ yẹ̀yẹ̀. (Ànábì Nūh) sì sọ̀ pé: “Tí ẹ̀ bá fi wá ẹ̀ yẹ̀yẹ̀, dájúdájú àwa náà yóò fi yín ẹ̀ yẹ̀yẹ̀ gégé bí ẹ̀ ẹ̀ ní fi wá ẹ̀ yẹ̀yẹ̀.”¹¹

39. Nítorí náà, láipé ẹ̀ máa mọ̀ ẹnì tí iyà máa dé bá, tí ó máa yẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀, tí iyà gbere sì máa kò lé lórí.”

يُعْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ

تُرْجَعُونَ ﴿٣١﴾

أَمْ يَقُولُونَ أَفْتَرْتَهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ

فَعَلَىٰ إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا

تُجْرِمُونَ ﴿٣٢﴾

وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِن

قَوْمِكَ إِلَّا مَن قَدْ ءَامَنَ فَلَا تَتَّبِعِ

بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٣﴾

وَأَصْنَعُ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلَا

تُخْطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ

مُعْرِفُونَ ﴿٣٤﴾

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِن

قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا

فَاتَّأَنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٥﴾

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ

يُجْزِيهِ وَيَجِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٦﴾

¹¹ 1. Ẹ̀ wọ̀ itọ̀şẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Kọmọ̀; 54:9.

40. (Báyíí ni ọ̀rọ̀ wà) tí tí di ìgbà tí àṣẹ̀ Wa dé, omi sì ṣẹ̀yọ̀ gbùù láti ojú-àrò (tí wọn ti n ṣe búrẹ̀dì). A sọ pé: “Kó gbogbo ñhkan ní takọ-tabo méjíméjì àti ará ilé rẹ̀ sínú ọ̀kọ̀ ojú-omi - àyàfi ẹ̀ni tí ọ̀rọ̀ náà ti kò lé lórí (fún iparun) - àti ẹ̀nikẹ̀ni tó gbàgbọ̀ ní òdodo. Kò sì sí ẹ̀ni tó ní ìgbàgbọ̀ òdodo pẹ̀lú rẹ̀ àfi àwọn díẹ̀.

41. (Ànábì Nūh) sọ pé: “È wọ inú ọ̀kọ̀ ojú-omi náà. Ní orúko Allāhu ni irin rẹ̀ àti ìgúnlẹ̀ rẹ̀. Dájúdájú Olúwa mi ni Aláforjìn, Àṣàkẹ̀-ọ̀run.”

42. Ó sì n gbé wọn lọ nínú ìgbì omi tó dà bí àpáta. (Ànábì Nūh) sì kẹ̀ sí ọ̀mọ̀kùnrin rẹ̀, tí ó ti yara rẹ̀ sọtò: “Ọ̀mọ̀kùnrin mi, gun ọ̀kọ̀ ojú-omi pẹ̀lú wa. Má sì ṣe wà pẹ̀lú àwọn aláìgbàgbọ̀.”

43. Ó wí pé: “Èmi yòò fara pamọ̀ síbi àpáta kan tí ó máa gbà mí là níbi omi.” (Ànábì Nūh) sọ pé: “Kò sí olùgbàlà kan (kò sí ẹ̀ni tí wọn máa gbàlà) ní ònì níbi àṣẹ̀ Allāhu (ẹ̀kún omi) àfi ẹ̀ni tí Allāhu bá ṣàánú.” Ìgbì omi sì la àwọn méjèjèjì láààrin. Ó sì di ara àwọn olùtẹ̀rì sínú omi.

44. A sọ pé: “Ilẹ̀, fa omi rẹ̀ mu. Sánmọ̀, dájọ̀ (òjò) dúró.” Wọn sì dín omi kù. Àṣẹ̀ (iparun wọn)

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا
أَحْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ
وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ
ءَامَنَ وَمَا ءَامَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾

*وَقَالَ أَرْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرًا لَهَا
وَمُرْسَلَهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤١﴾

وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ
وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَبْنَئُ
أَرْكَبَ مَعَنَا وَلَا تَكُن مَعَ
الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَ سَوَّيْتُ إِلَىٰ جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ
الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ
إِلَّا مَن رَّجِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ الْمَغْرِقِينَ ﴿٤٣﴾

وَقِيلَ يَا تَارُضُ أَبْلِغِي مَاءَكَ وَيَسْمَاءُ
أَقْبِلِي وَغِيضَ الْمَاءِ وَفُضِيَ الْأَمْرُ

sì wá sí imúṣẹ. (Ọkò ojú-omi) sì gúnlẹ sórí àpáta Jūdī. Wọn sì sọ pé: “Kí ijinnà sí ìkẹ Allāhu máa jẹ ti ijọ alábòsí.”

وَأَسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾

45. (Ànábì) Nūh pe Olúwa rẹ, ó sì sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú ọmọ mi wà nínú ará ilé mi. Àti pé dájúdájú àdéhùn Rẹ, òdodo ni. Iwọ l’O sì mọ eḣọ dá jùlọ nínú àwọn adájọ.

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٤٥﴾

46. Allāhu sọ pé: “Nūh, dájúdájú kò sí nínú ará ilé rẹ (ní ti ẹ̀sìn). Dájúdájú iṣẹ tí kò dára ni.¹ Nítórí náà, o ò gbọdọ bi Mí léèrè n̄nkan tí o ò ní imọ nípa rẹ. Dájúdájú Èmi n̄ kilọ fún ọ nítórí kí o má baà di ara àwọn aláimòkan.”¹

قَالَ يَنْوُحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعْطِكُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٦﴾

47. Ó sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú èmi n̄ sá di Ọ níbi kí n̄g bi Ọ léèrè n̄nkan tí èmi kò ní imọ rẹ. Tí O ò bá forijìn mí, kí O sì ṣàánú mi, èmi yóò wà lára àwọn ẹnì ọ̀dò.”

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٤٧﴾

48. A sọ pé: “Nūh, sọkalẹ pẹlú àlàáfà láti ọ̀dọ Wa. Àti pé kí ibùkún wà pẹlú rẹ àti àwọn ijọ nínú àwọn tó n̄ bẹ pẹlú rẹ.

قِيلَ يٰنُوحُ أَهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أُمَمٍ مِّمَّنْ مَعَكَ وَأُمَّمٌ

¹ 1. Nínú èdè Lárúbáwá, wọn lè pe ọmọ ẹnì ní iṣẹ ọwọ ẹnì. Nínú èdè Lárúbáwá ẹyí lè jẹ ‘amal tàbí kasb. Láti ọ̀dọ ‘Ā’iṣah - kí Allāhu yónú sí i -, ó sọ pé, Ọjísẹ Allāhu - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé: “Dájúdájú n̄nkan tó dára jùlọ ni n̄nkan tí ẹ bá jẹ nínú iṣẹ ọwọ yín. Dájúdájú nínú iṣẹ ọwọ yín ni àwọn ọmọ yín wà. (Sunan at-Tirmithiy; 1358. Abu ‘Īsā at-Tirmithiy sọ pé: “Èyí ni hadīth tó dára, tó fẹṣẹ rinlẹ.)

Àwọn iḷo kan (tún n bọ), tí A óó fún wọn ní iḡbádùn (oore ayé). Léyìn náà, iyà eḷéta-eléro yó sì fowó bà wón láti òdò Wa.”

سَمِعْتَهُمْ ثُمَّ يَمْسُهُمْ مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٨﴾

49. Ìwònyí wà nínú iró ikòkò tí À n fi (imísí rẹ) ránṣẹ sí ọ. Ìwò àti iḷo rẹ kò nímò rẹ ṣíwájú èyí (tí A sòkalẹ fún ọ). Nítórí náà, ẹ sùúrù. Dájúdájú ikángun rere wà fún àwọn olùbèrù (Allāhu).

تِلْكَ مِنْ أَتْبَاءِ الْعَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَقِيبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾

50. (Ẹni tí A rán níṣẹ) sí iran ‘Ād ni arákùnrin wọn, (Ānábì) Hūd. Ó sọ pé: “Ẹyin iḷo mi, ẹ jòsìn fún Allāhu. Ẹ kò ní ọlọhun kan tí a gbòdò jòsìn fún ní ọnà òdodo léyìn Rẹ. Ẹyin kò sì jẹ kiní kan bí kò ẹ alàdàápa irọ.

وَالِي عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ إِنَّ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

51. Ẹyin iḷo mi, èmi kò bi yín léèrè owó-òyà kan lórí rẹ. Kò sí ẹsan mi níbì kan bí kò ẹ lódò Ẹni tí Ó pilẹ iṣẹdá mi. Ẹ ẹ ò ní ẹ làákàyè ni?

يَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۗ إِنِّي أَجْرِي إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

52. Ẹyin iḷo mi, ẹ tọṛọ àforíjìn lódò Olúwa Ẹlédàá yín, léyìn náà, kí ẹ ronú piwàdà sòdò Rẹ nítórí kí Ó lè rọjò fún yín ní púpò láti sánmò àti nítórí kí Ó lè ẹ àlékún agbára kún agbára yín. Ẹ má ẹ pèyìn dà láti di eḷẹṣẹ (sínú àìgbàgbọ).”

وَيَقَوْمِ أَسْتَغْفِرُكُمْ رَبِّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَزَيِّدْكُمْ قُوَّةً ۗ إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾

53. Wọn wí pé: “Hūd, o ò mú èrí kan tó yanjú wá fún wa. Àwa kò sì ní gbé àwọn òrìṣà wa jù sílẹ̀ nítorí òrò (ẹnu) rẹ. Àti pé àwa kò ní ìgbàgbọ̀ nínú rẹ.

قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

54. A kò ní sọ n̄nkan kan (sí ọ) bí kò ẹ se pé, àwọn kan nínú àwọn òrìṣà wa ti fi ìnira kàn ọ (lọ fi n sọ isokúsọ nípa wọn).” Ó sọ pé: “Dájúdájú èmi n fi Allāhu ẹ Ẹléríí àti pé kí èyin náà jéríí pé dájúdájú èmi yowọ yosè nínú ohun tí è n fi ẹbọ

إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

55. dípò jíjósìn fún Allāhu. Nítorí náà, ẹ parapò déte sí mi. Lẹyin náà, kí ẹ má ẹ lọ mi lára.

مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونَ ﴿٥٥﴾

56. Dájúdájú èmi gbáralé Allāhu, Olúwa mi àti Olúwa yín. Kò sí èdá abẹmí kan àfi kí (ó jẹ pé) Òun l’Ó máa fi àásó orí rẹ mú un. Dájúdájú Olúwa mi wà lórí ọnà tààrà.

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾

57. Nítorí náà, tí ẹ bá pèyin dà (níbì òdodo), mo kúkú ti fi ohun tí Wọn fi rán mi nişé jíşé fún yín, Olúwa mi yó sì fi ijọ kan tó máa yàtò sí èyin rọpò yín. Ẹ kò sì lè kó ìnira kan kan bá A. Dájúdájú Olúwa mi ni Olúşọ lórí gbogbo n̄nkan.”

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُمْ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٥٧﴾

58. Nígba tí àṣẹ̀ Wa dé, A gba (Ànábì) Hūd àti àwọn tó gbàgbọ̀ pèlú rẹ̀ là pèlú ikẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Wa; A gbà wọn là nínú ìyà tó níṣon.

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَحْنُنا هُودًا وَالَّذِينَ
عَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَحْنُناهُمْ مِنْ
عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٨﴾

59. Ìran ‘Ād niyẹn; wọn tako àwọn àyah Olúwa wọn. Wọn sì yapa àwọn Ọ̀jísẹ̀ wọn. Wọn sì tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ gbogbo àwọn aláfojúdi aláta-kò-òdodo.

وَلَيْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ
وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ
عَنِيدٍ ﴿٥٩﴾

60. A fi ègún tẹ̀lẹ̀ wọn nílẹ̀ ayé yíí àti ní Ọ̀jọ̀ Àjìnde. Gbọ̀, dájúdájú Ìran ‘Ād sàì gbàgbọ̀ nínú Olúwa wọn. Kíyè sí i, kí ìjìnnà sí ikẹ̀ máa jẹ̀ ti Ìran ‘Ād, ìjọ̀ (Ànábì) Hūd.

وَأَتَّبَعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةَ وَيَوْمَ
الْقِيَامَةِ أَلَّا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَّا
بُعْدًا لِعَادٍ قَوْمِ هُودٍ ﴿٦٠﴾

61. (Ènì tí A rán níṣẹ̀) sí Ìran Thamūd ni arákùnrin wọn, (Ànábì) Sōlìh. Ó sọ pé: “Èyìn ìjọ̀ mi, ẹ̀ jọ̀sìn fún Allāhu. Ẹ̀ kò ní ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo lẹ̀yìn Rẹ̀. Ọ̀un l’Ó pílẹ̀ ìṣẹ̀dá yín láti ara (erupẹ̀) ilẹ̀. Ó sì fún yín ní ìṣẹ̀mí lò lórí rẹ̀. Nítorí nàà, ẹ̀ tọ̀rọ̀ àforíjìn lọ̀dọ̀ Rẹ̀. Lẹ̀yìn nàà, ẹ̀ ronú pìwàdà sọ̀dọ̀ Rẹ̀. Dájúdájú Olúwa mi ni Olùsúnmọ̀, Olùjẹ̀pẹ̀ (ẹ̀dá).”

*وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَقَوْمِ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ
هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ
فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي
قَرِيبٌ مُجِيبٌ ﴿٦١﴾

62. Wọn wí pé: “Sōlìh, o ti wà láààrin wa ní ẹ̀nì tí a ní ìrètí sí (pé o máa sanjọ̀) síwájú (ọ̀rọ̀ tí o sọ̀) yíí. Sẹ̀ o máa kọ̀ fún wa láti jọ̀sìn fún ohun tí àwọn bàbá wa ní jọ̀sìn fún ni? Dájúdájú àwa

قَالُوا يَصْلِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا
قَبْلَ هَذَا أَتَنْهِنَّا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ
ءَابَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي شَكِّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ
مُرِيْبٍ ﴿٦٢﴾

mà wà nínú iyèméjì tó gbópòn nípa ñhkan tí ò ní pè wá sí.”

63. Ó sọ pé: “Èyin ijo mi, ẹ sọ fún mi, tí ó bá jẹ pé èmi wà lórí ẹrì tó yanjú láti ọdọ Olúwa mi, tí iké kan sì dé bá mi láti ọdọ Rẹ, ta ni ẹni tí ó máa ràn mí lówó nínú (iyà) Allāhu tí mo bá yapa Rẹ? Kò sí kiní kan tí ẹ lè fi ẹ àlékún rẹ fún mi yàtò sí iparun.

64. Èyin ijo mi, èyí ni abo ràkúnmi Allāhu. Ó jẹ àmì fún yín. Nítorí náà, ẹ fi sílẹ, kí ó máa jẹ kiri lórí ilẹ Allāhu. Ẹ má ẹ fi inira kàn án nítorí kí iyà tó súnmọ má báa jẹ yín.”

65. Wọn sì gún un pa. Ó sọ pé: “Ẹ jẹgbádùn nínú ilẹ yín fún ojo mẹta (kí iyà yín tó dé). Iyẹn ni àdéhùn tí kì í ẹ se irọ.”

66. Nígbà tí àşẹ Wa dé, A gba (Ānábì) Sōlih àti àwọn tó gbàgbọ pèlú rẹ là pèlú iké láti ọdọ Wa. (A tún gbà wọn là) nínú àbùkù ojo yẹn. Dájúdájú Olúwa Rẹ, Òun ni Alágbára, Olùborí (èdà).

67. Ohùn igbe líle gbá àwọn tó şàbòsí mú. Wọn sì dà lulẹ, tí wọn ti dókú sínú ilú wọn.

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتِهِ
مِن رَّبِّي وَعَاسَىٰ مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ
يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ وَمَا
تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ ﴿٣٣﴾

وَيَقَوْمِ هَذِهِ نَافَةٌ لَكُمْ آيَةٌ
فَذُرُّوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا
تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ
قَرِيبٌ ﴿٣٤﴾

فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتُّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ
أَيَّامٍ ذَٰلِكَ وَعَدَّ غَيْرَ مَكْدُوبٍ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِن خِزْيِ
يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٣٦﴾

وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا
فِي دَيْرِهِمْ جِثْمِينَ ﴿٣٧﴾

68. Àfi bí ẹni pé wọn kò gbénú ilú náà rí.¹ Gbọ, dájúdájú iran Thamūd ẓàì gbàgbọ nínú Olúwa wọn. Kíyè sí i, kí ijìnnà sí iké máa jé ti ijo Thamūd.'

كَأَن لَّمْ يَعْتَوْا فِيهَا إِلَّا إِنَّمَا تَمُودًا
كَفَرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا بَعْدًا لِّتَمُودَ ﴿٦٨﴾

69. Dájúdájú àwọn Òjìṣẹ Wa ti mú irò idùnnú wá bá (Ànábì) 'Ibrōhīm. Wọn sọ pé: “Àlàáfíà (fún ọ).” Ó sọ pé: “Àlàáfíà (fún yín).” Kò sì pé rárá tó fi gbé ọmọ màálù àyangbẹ wá.

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلَنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبَشْرَى
قَالُوا سَلَمًا قَالَ سَلَمٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ
بِعَجَلٍ حَيْنِ ﴿٦٩﴾

70. Nígba tí ó rí ọwọ wọn pé kò kan óúnjẹ náà, ó pajú dà sí wọn (ó f'ọjú òdì wo àìjẹun wọn). Ìbèrù wọn sì mú un.¹ Wọn sọ pé: “Má ẓe bèrù. Dájúdájú àwọn èniyàn (Ànábì) Lūt ni Wọn rán àwa sí.”^{II}

فَلَمَّا رَأَىٰ أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ
وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا
أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾

71. Ìyàwó rẹ wà ní òdúró, ó rẹrìn-ín. A sì fún un ní irò idùnnú (pé ó máa bí) 'Ishāk. Àti pé lẹyin 'Ishāk ni Ya'kūb (iyẹn, ọmọmọ).^{III}

وَأَمْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا
بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

I 1. Iyẹn ni pé, wọn ẓemí fún ọpọlọpọ ọdún, àmọ wọn parẹ làààrin iṣẹjú kan.

II 1. Tabí “ó pa ibèrù wọn mọra”.

III 1. Àsìkò tí àwọn molāika fẹ pa ijo Ànábì Lūt - kí ọlà Allāhu máa bá a - rẹ ni àsìkò tí irò idùnnú àṣọtẹlẹ bíbí Ànábì 'Ishāk - kí ọlà Allāhu máa bá a - bọ sí. Èyí tùmọ sí pé, lẹyin iṣẹlẹ tí Ànábì 'Ibrōhīm - kí ọlà Allāhu máa bá a - ti fẹ fi àkọbí rẹ Ànábì 'Ismō'īl - kí ọlà Allāhu máa bá a - jọsin fún Allāhu - subhānahu wa ta'alā - ni àṣọtẹlẹ bíbí Ànábì 'Ishāk - kí ọlà Allāhu máa bá a - ẓelẹ. Ídì ní pé, ọlà àdúà tí Ànábì 'Ibrōhīm - kí ọlà Allāhu máa bá a - ẓe láti tọrọ ọmọ ló jẹ sáábàbí fún bíbí Ànábì 'Ismō'īl - kí ọlà Allāhu máa bá a - . Àmọ ọlà itẹlẹ àṣẹ tí Allāhu pa pé kí Ànábì 'Ibrōhīm - kí ọlà Allāhu máa bá a - fi “ọmọ àdúà náà” Ànábì 'Ismō'īl - kí ọlà Allāhu máa bá a - jọsin fún Ọun ló jẹ sáábàbí fún bíbí Ànábì 'Ishāk - kí ọlà Allāhu máa bá a - . Kíyè sí i, àdúà “irawórasẹ” sí Allāhu tí Ànábì 'Ibrōhīm - kí ọlà Allāhu máa bá a - ẓe láti fi tọrọ Ànábì 'Ismō'īl - kí ọlà Allāhu máa bá a -

72. Ó sọ pé: “Hẹn-ẹn! Ẹ́ pé mo máa bímọ, arúgbóbinrin ni mí, baalé mi yí sí ti dàgbàlágba! Dájúdájú èyí ni ñhkan ìyanu.”

قَالَتْ يَوَيْلَتِي أَيُّ آئِدٍ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٢﴾

73. Wọ̀n sọ pé: “Ẹ́ o máa ẹ̀sẹ̀mọ nípa àṣẹ Allāhu ni? Ìkẹ Allāhu àti ibùkún Rẹ kí ó máa bẹ fún yín, èyin ará ilé (yí). Dájúdájú Allāhu ni Ẹlẹ̀yìn, Ológo.”

قَالُوا أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحِمَتُ اللَّهِ وَرِكَزُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ﴿٧٣﴾

74. Nígba tí ibèrù kùrò lára (Ànábì) 'Ibrōhīm, tí iró idùnnú sí ti dé bá a ló bá n pàrọwà fún (àwọ̀n Òjísẹ) Wa nípa ìjọ (Ànábì) Lūt.

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءتْهُ الْبَشْرَىٰ يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٤﴾

75. Dájúdájú (Ànábì) 'Ibrōhīm ni aláfaradà, olùrawọrasẹ, olùronúpìwadà.

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ﴿٧٥﴾

76. (Ànábì) 'Ibrōhīm, ẹ́rì kùrò níbi èyí. Dájúdájú àṣẹ Olúwa rẹ ti dé. Àti pé dájúdájú àwọ̀n (wọ̀nyẹn) ni ìyà tí kò ẹ́ é dá padà yòò dé bá.

يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَإِنَّهُمْ آتِيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ ﴿٧٦﴾

77. Nígba tí àwọ̀n Òjísẹ Wa dé bá (Ànábì) Lūt, ó banújẹ nítorí wọ̀n. Agbára rẹ kò sí ká ọ̀bọ̀ wọ̀n mọ. Ó sí sọ pé: “Ọjọ̀ tó le gan-an ní èyí.”

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَ بِهِمْ وَصَاقَ بِهِمْ ذُرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ﴿٧٧﴾

78. Àwọn ènìyàn rẹ wá bá a, tí wọn ní sáré gbòn wá sí ọdọ rẹ. Téletéléle wọn sì ti ní ẹ ẹ aburú (bí íbálòpò ọkúnrin sí ọkúnrin). Ó sọ pé: “Èyin ènìyàn mi, àwọn wònyí ni ọmọbínrin mi¹, wọn mọ jùlọ fún yín (látí fi ọ́saya dípò íbálòpò ọkúnrin sí ọkúnrin). Nítorí nàà, ẹ bẹ̀rù Allāhu. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ dójú tì mí lódò àlejò mi. Ọ́ kò sí ọkúnrin kan tí ó lóye lórí nínú yín ni?”

79. Wọn wí pé: “Ìwọ kúkú ti mọ pé àwa kò ní b̀kátà kan sí àwọn ọmọbínrin rẹ. O sì ti mọ ǹnkan tí à ní ẹ́.”

80. Ó sọ pé: “Tí ó bá jẹ pé dájúdájú agbára kan wà fún mi lórí yín ni, tàbí (pé) mo lè darapọ mọ ẹbí kan (tàbí ikọ ọmọ-ogun kan) tó lágbára ni, (èmi íbá di yín lówọ níbi aburú yín).”

81. (Àwọn mọlāika) sọ pé: “(Ànábì) Lūt, dájúdájú Ọ́jísẹ́ Olúwa rẹ ni àwa. Wọn kò lè (fọwọ aburú) kàn ọ. Nítorí nàà, mú àwọn ará ilé rẹ jáde ní abala kan nínú ọ̀ru.¹ Kí ẹ̀ni kan nínú yín má sì ẹ̀ ẹ̀jìjú wẹ̀yìn wò, àfi ìyàwó rẹ, dájúdájú ohun tó máa ẹ̀lẹ̀ sí wọn ló máa ẹ̀lẹ̀ sí i.

وَجَاءَهُمْ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ
كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَتَقَوْمِ
هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَظْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا
اللَّهَ وَلَا تَخْزُونِ فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ
مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ ﴿٧٨﴾

قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَمَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ
حَقِّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ ﴿٧٩﴾

قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ آوَى إِلَيَّ
رُكْنٌ سَدِيدٌ ﴿٨٠﴾

قَالُوا يَلُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصْلَوْا
إِلَيْكَ فَاسْرِبْ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَلَا
يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرَاتَكَ إِنَّهُ
مُصِيبُهُمَا مَا أَصَابَهُمْ إِنْ مَوَّعَدَهُمْ
الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ ﴿٨١﴾

¹ 1. Ànábì Lūt - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - pe “àwọn obínrin” nínú ìjọ rẹ̀ ní “àwọn ọmọbínrin rẹ̀” nítorí pé, ipò bàbà ní ànábì kòòkan wà lórí ìjọ rẹ̀.

Dájúdájú àkókò (àdánwò) wọn ni òwúrò. Šé òwúrò kò súnmó ni?¹

82. Nígba tí àṣẹ Wa dé, A sọ òkè ilú wọn di isàlẹ̀ rẹ̀ (ilú wọn sì dojú bolẹ̀). A tún rọ̀ òjò òkúta amò sísun lé wọn lórí ní tẹ̀lẹ̀ntẹ̀lẹ̀.

83. (Àwọn òkúta náà) ti ní àmi (orúkọ ẹ̀ni kọ̀ọkan wọn lára) láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Wọn kò sì jìnnà sí àwọn alágbòsí.

84. (Ẹ̀ni tí A rán níṣẹ̀) sí iran Moḍyan ni arákùnrin wọn (Ànábì) Şua'eb. Ó sọ pé: “Ẹ̀yin ijọ mi, ẹ̀ jọ̀sìn fún Allāhu. Ẹ̀ kò ní oloḥun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo lẹ̀yin Rẹ̀. Ẹ̀ má ṣe dín kóngò àti ọ̀ṣùwọ̀n kù. Mo rí yín pẹ̀lú dáadáa (tí Allāhu ṣe fún yín). Dájúdájú ẹ̀mi sì n páyà iyà ojọ̀ kan tí ó máa yi yín po.

85. Ẹ̀yin ijọ mi, ẹ̀ wọn kóngò àti ọ̀ṣùwọ̀n kún ní dọ̀gbaññdọ̀gba. Ẹ̀ má ṣe dín ñńkan àwọn ẹ̀niyàn kù. Kí ẹ̀ sì má ṣẹ̀bàjẹ̀ sórí ilẹ̀.

86. Ohun tí Allāhu bá ṣẹ̀kù fún yín (nínú halāl) lóore jùlọ̀ fún yín tí ẹ̀ bá jẹ̀ onígbàgbọ̀ ọ̀dodo. Ẹ̀mi kì í sì ṣe olùṣọ̀ lórí yín.”

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ
مَّنصُودٍ ﴿٨٢﴾

مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ
الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ ﴿٨٣﴾

*وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَنْقُومُ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ
وَلَا تَتَّقُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي
أُرْسِلُكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ﴿٨٤﴾

وَيَنْقُومُ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ
بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ
وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٨٥﴾

بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿٨٦﴾

¹ 1. Abala kan nínú òru nínú àyah yíi dúró fún abala iparí òru, tí í ṣe àsikò sààri gégé bí ó ṣe wà nínú sūrah al-Komor; 54:34.

87. Wọn wí pé: “Şu‘aeb, şe ìrun rẹ ló n pa ó ląşe pé kí á gbé ohun tí àwọn bàbá wa n jòsìn fún jù sílẹ̀, tàbí (ìrun rẹ ló n kò fún wa) láti şe ohun tí a bá fẹ̀ nínú dúkiá wa? Dájúdájú iwọ mà ni olùfaradà, olóye (lójú ara rẹ niyẹn).”¹

88. Ó sọ pé: “Èyin ijo mi, ẹ sọ fún mi, tí ó bá jẹ pé mo wà lóri èrì tó yanjú láti òdò Olúwa mi, tí (Olúwa mi) sì fún mi ní arísíkí láti òdò Rẹ ní arísíkí tó dára (şe kí ng máa jẹ harāmu pẹlú rẹ ni?). Èmi kò sì fẹ yapa yín nipa n̄nkan tí mò n kò fún yín (iyẹn ni pé, èmi náà n lo ohun tí mò n sọ fún yín). Kò sí ohun tí mo fẹ bí kò şe àtúnşe pẹlú bí mo şe lágbara mo. Kò sí kòhngé ìmòna kan fún mi bí kò şe pẹlú (iyònda) Allāhu. Òun ni mo gbáralé. Òdò Rẹ sì ni mo máa şerí sí (fún ìronúpiwàdà).

89. Èyin ijo mi, ẹ má şe jẹ kí (bí) ẹ şe n yapa mi mu yín lùgbàdì irú ohun tí ó şelẹ̀ sí ijo (Ànábì) Nūh tàbí ijo (Ànábì) Hūd tàbí ijo (Ànábì) Sōliḥ. Ijo (Ànábì) Lūt kò sì jinnà si yín.

قَالُوا يَشْعِيبُ أَسْلَوْنَا تَأْمُرُكَ أَنْ
تَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ تَفْعَلَ فِي
أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ
الرَّشِيدُ ﴿٨٧﴾

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ
مِّن رَّبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا
أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ
عَنِّي إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ
وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَالَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٨﴾

وَيَقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ
يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ
قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ
مِّنكُمْ بِبَعِيدٍ ﴿٨٩﴾

¹ 1. Ẹ wòye sí òrò ẹnu àwọn aláìgbàgbó wònyẹn dáadàa. Wọn kò jẹpẹ Ànábì Şua'eb - kí olà Allāhu máa bá a - fún idí mejì. Ìkíní: wọn ti mò pé ẹni tí ó bá gbà láti máa kírun kò gbòdò şebo mo. Ìkejì: wọn ti mò pé ẹni tí ó bá gbà láti máa kírun gbòdò şora fún àwọn ọ̀nà owó harām àti ọ̀nà ináwó harām. Èyí sì ni òdodo nipa ẹ̀sìn 'Islām níwọn igbà tí mùsùlùmí bá tí fẹ̀ jẹrè ẹ̀sìn rẹ̀.

90. Kí ẹ̀ sí tọ̀rọ̀ àforíjìn lọ̀dò Olúwa yín. Lẹ̀yìn nàà, kí ẹ̀ ronú pìwàdà sọ̀dò Rẹ̀. Dájúdájú Olúwa mi ni Aláàánú, Olólúfẹ̀ (ẹ̀dá).”

91. Wọ̀n wí pé: “Şu‘aeb, a kò gbọ̀ àgbóyẹ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú ohun tí ò n sọ̀. Dájúdájú àwa sì n rí ọ̀ ní ọ̀lẹ̀ láààrìn wa. Tí kò bá jẹ̀ pé nítorí ti ẹ̀bí rẹ̀ ni, àwa ìbá ti kù ọ̀ lókò pa; iwọ̀ kò sì lágbara kan lórí wa.”

92. Ó sọ̀ pé: “Èyin ijo mi, ẹ̀ ẹ̀bí mi ló lágbara lójú yin ju Allāhu? Ẹ̀ sí sọ̀ Allāhu di Ẹ̀ni tí ẹ̀ kọ̀yìn sí! Dájúdájú Olúwa mi ni Alámọ̀tán nípa ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ níşẹ̀.

93. Èyin ijo mi, ẹ̀ máa ẹ̀ bí ẹ̀ ti fẹ̀ nínú ẹ̀sìn yín, dájúdájú èmi nàà yòò máa bá ẹ̀sìn mi lọ̀. Láìpẹ̀ ẹ̀yin yòò mọ̀ ẹ̀ni tí iyà máa dé bá, tí ó máa yẹ̀pẹ̀ rẹ̀, (ẹ̀yin yó sì mọ̀) ta ni ọ̀pùrọ̀. Nítorí nàà, ẹ̀ máa retí. Dájúdájú èmi nàà wà pẹ̀lú yín tí mò n retí (ikángun ọ̀rọ̀ yín).”

94. Nígba tí àşẹ̀ Wa dé, A gba (Ànábì) Şu‘aeb àti àwọ̀n tó gbàgbọ̀ pẹ̀lú rẹ̀ là pẹ̀lú ikẹ̀ láti ọ̀dò Wa. Ohùn igbe líle gbá àwọ̀n tó şàbòsì mú. Wọ̀n sì dà lulẹ̀, tí wọ̀n ti dọ̀kú sínú ilú wọ̀n.

وَأَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٤٠﴾

قَالُوا يَشْعَبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِّمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرُّكَ فِيْنَا ضَعِيفًا وَلَاوَلَا رَهْطَكَ لَرَجْمَتِكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ ﴿٤١﴾

قَالَ يَقَوْمُ أَرْهَطِي أَعَزَّ عَلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرًا إِنَّ رَبِّي بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٢﴾

وَيَقَوْمُ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَمِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَن يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُجْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَذِبٌ وَأَرْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ ﴿٤٣﴾

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيرِهِمْ جَثِيمِينَ ﴿٤٤﴾

95. Àfi bí ẹni pé wọn kò gbénú ilú nàà rí.¹ Gbọ, kí ijinnà sí iké máa jé ti iran Mọḍyan gégé bí iran Thamūd ẹ jinnà sí iké.¹

كَأَن لَّمْ يَعْتَوْا فِيهَا إِلَّا بُعْدًا لِّمَدْيَنَ
كَمَا بَعَدَتْ ثَمُودُ ﴿٩٥﴾

96. Dájúdájú A fi àwọn àmì Wa àti ẹrí pónńbélé rán (Ànábì) Mūsā nísẹ

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ
مُّبِينٍ ﴿٩٦﴾

97. sí Fir'aon àti àwọn ijòyè rẹ. Àwọn ẹniyàn sì tẹlẹ àṣẹ Fir'aon. Àṣẹ Fir'aon kò sì jẹ ìmòná.

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِيهِ ۖ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ
فِرْعَوْنَ ۖ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ﴿٩٧﴾

98. Ó máa síwájú ijọ rẹ ní Ojọ Àjínḍe. Ó sì máa kó wọn wọ inú Iná. Wíwọ Iná nàà sì burú.

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَأَوْرَدَهُمُ
النَّارَ ۖ وَيَبْسُ الرُّوْدُ الْمَوْرُوْدُ ﴿٩٨﴾

99. A fi ẹgún tẹlẹ wọn nílẹ ayé yíi àti ní Ojọ Àjínḍe. Ẹbùn nàà tí wọn fún wọn ní tẹlẹntẹlẹ (ẹgún àti Iná) sì burú.

وَأْتَبِعُوا فِي هٰذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ
يَبْسُ الرِّفْدُ الْمَرْفُوْدُ ﴿٩٩﴾

100. Iyẹn wà nínú àwọn iró ilú tí À n sọ itàn rẹ fún ọ. Ó wà nínú àwọn ilú nàà ẹyí tí ó sì n jẹ ilú àti ẹyí tí wọn ti paré.

ذٰلِكَ مِنْ اٰنْبِيَاۥئِ الْفَرٰىى نَقَصُهُ عَلَيْهِ
مِنْهَا قٰلِيْمٌ وَحٰصِيْدٌ ﴿١٠٠﴾

101. A kò ṣàbòsí sí wọn, ṣùgbọn wọn ṣàbòsí sí ẹmí ara wọn. Nítorí nàà, àwọn òrìṣà wọn, tí wọn n pè lẹyìn Allāhu, kò rọ wọn lórọ nígbà tí àṣẹ Olúwa rẹ dé. Wọn kò ẹ ṣe àlẹkún kan fún wọn bí kò ẹ ṣe iparun.

وَمَا ظَلَمْنٰهُمْ وَلٰكِن ظَلَمُوْا اَنْفُسَهُمْ
فَمَا اَعْنَت عَنْهُمْ اَلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ لَّمَّا جَاءَ اَمْرُ
رَبِّكَ ۖ وَمَا زَادُوْهُمْ غَيْرَ تَتٰبِيْبٍ ﴿١٠١﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn ẹmí fún ọpọlọpọ ọdún pẹlú ayé gbẹḍemuke, àmọ wọn paré làààrin iṣẹjú kan.

102. Báyeṅ ni igbámú Olúwa ɾẹ. Nígba tí Ó bá gbá àwọn ilú alábòsì mú, dájúdájú Ó máa gbá a mú pèlú iyà ẹlẹta-eléro tó le.

103. Dájúdájú àmì (fèyíkògbòn) wà nínú iyẹn fún ẹnikẹni tó páyà iyà Ojọ Ìkẹyìn. Iyẹn ni ojọ tí A òò kó àwọn èniyàn jọ fún. Àti pé iyẹn ni ojọ tí gbogbo ẹdá yòò fojú rí.

104. A kò sì fi falẹ bí kò ẹ títí di àkókò kan tí A ti ẹrò kalẹ.

105. Ní ojọ tó bá dé, ẹmí kan kò ní sòrò àfi pèlú iyònda Allāhu. Olórí burúkú àti olórí ire yó sì wà nínú àwọn ẹdá (ní ojọ náà).

106. Ní ti àwọn tó bá ẹrò burúkú, wọn yòò wà nínú Iná. Wọn yòò máa gbin tòò, wọn yó sì máa ké tòò.

107. Olùṣẹgbere ni wọn nínú ẹrẹ ní òdiwọn igbà tí àwọn sánmò àti ilẹ̀ fi n ẹ, àfi ohun tí Olúwa ɾẹ bá fẹ¹. Dájúdájú Olúwa ni Aṣẹyí-ó-wùú.¹

108. Ní ti àwọn tí A bá ẹ ní olórí-ire, wọn máa wà nínú Ogbà Ìdẹra. Olùṣẹgbere ni wọn nínú ẹrẹ ní òdiwọn igbà tí àwọn

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ ﴿١٠٢﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَن خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوعٌ لَّهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ ﴿١٠٣﴾

وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مَّعْدُودٍ ﴿١٠٤﴾

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ﴿١٠٥﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَوَيْلٌ لَّهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَسَهيقٌ ﴿١٠٦﴾

خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٠٧﴾

* وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فَوَيْلٌ لَّهُمْ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ

¹ 1. Ẹ wo àlàyẹ lórí àgbóyẹ “àfi ohun tí Olúwa ɾẹ bá fẹ” nínú itọṣẹ-ọrọ sūrah al-‘An‘am; 6:128.

sánmò àti ilẹ̀ fi n bẹ́¹, àfi ohun tí Olúwa rẹ̀ bá fẹ́.² (Ọgbà Ẫdẹ̀ra jẹ) ọrẹ̀ àìlòpín.¹

وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرٌ
مُجْدُودٌ

1. Bíbẹ̀ nínú Iná àti bíbẹ̀ nínú Ọgbà Ẫdẹ̀ra ní òdiwòn igrà tí àwọn sánmò àti ilẹ̀ fi n bẹ̀ kò túmò sí pé òpín yóò dé bá Iná àti Ọgbà Ẫdẹ̀ra gégé bí òpín yóò ẹ̀ dé bá àwọn sánmò àti ilẹ̀. Şùgbòn ọ̀nà ibátan níbí àfiwé tí n bẹ̀ láààrin àwọn méjèèjì ni pé, ó jẹ̀ ara ẹ̀wà èdè láti ẹ̀ ẹ̀ àfihàn igrà pípẹ̀ fún ǹnkan. Lára irúfẹ̀ ẹ̀yí nàà ni, bí àpẹ̀rẹ̀, kí ọ̀kúnrin kan sọ pé, “Èmi yóò máa jẹ̀ ọ̀kúnrin ní òdiwòn igrà tí ilẹ̀ bá n sù, tí ilẹ̀ bá n mọ́.” Şíwájú sí i, igràgbọ̀ àwa mùsùlùmí ahlu-sunnah wal-janm̀n’ah ni pé, kò sí òpín igrà fún Iná àti Ọgbà Ẫdẹ̀ra ní ọ̀run. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé, àwọn kan lè kọ̀kọ̀ wọ̀ inú Iná şíwájú kí Allāhu - tó ga jùlọ̀ - tó padà mú wọn jáde kúrò nínú rẹ̀ pèlú àánú Rẹ̀ tábí pèlú ışıpẹ̀ Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Lẹ̀yìn nàà, ó máa ẹ̀ ku kíkídá àwọn ọ̀mọ Iná Gbère, wọn yó sí ẹ̀ gbère nínú Iná. Ní idà keji ẹ̀wẹ̀, ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá wọ̀ Ọgbà Ẫdẹ̀ra, ó máa ẹ̀ gbère nínú rẹ̀ ni. Kò sí ní sí ẹ̀ni kan tí ó máa ti inú Ọgbà Ẫdẹ̀ra bọ̀ sínú Iná Gbère. Ẽrì nínú sunnah Ànábí wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - , tí á tún lè fi ní àgbóyẹ̀ àwọn āyah wònyí dárádára ni hadīth Abu-Sa’īd al-Kudrī - kí Allāhu yònú sí i - . Ó sọ pé, Ọ̀jìşẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sọ pé: “Ní Ọ̀jọ̀ Àjìnde, wọn yóò mú Ikú wá ní Irísí àgbò funfun, tí ó ní dúdú lára. Olùpẹ̀pẹ̀ kan yó sí pẹ̀pẹ̀ báylí pé, “Ẽyin ará Ọgbà Ẫdẹ̀ra”. Àwọn ará Ọgbà Ẫdẹ̀ra yó sí narùn jáde síta, wọn yóò wo (ita). Olùpẹ̀pẹ̀ yó sí sọ pé: “Njẹ̀ ẹ̀yin mọ̀ ẹ̀yí?” Wọn yóò sọ pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni, ẹ̀yí ni Ikú.” Ẽni kọ̀ọkan wọn sí máa rí i. Lẹ̀yìn nàà, olùpẹ̀pẹ̀ máa pẹ̀pẹ̀ báylí pé, “Ẽyin ará Iná”. Àwọn ará Iná yó sí narùn jáde síta, wọn yóò wo (ita). Olùpẹ̀pẹ̀ yó sí sọ pé: “Njẹ̀ ẹ̀yin mọ̀ ẹ̀yí?” Wọn yóò wí pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni, ẹ̀yí ni Ikú.” Ẽni kọ̀ọkan wọn sí máa rí i. Nígbà nàà, A oò pa Ikú. Lẹ̀yìn nàà, olùpẹ̀pẹ̀ kan yóò sọ pé: “Ẽyin ará Ọgbà Ẫdẹ̀ra, gbère (ni tiyín báylí nínú Ọgbà Ẫdẹ̀ra), kò sí sí Ikú mọ́. Olùpẹ̀pẹ̀ yóò tún sọ pé: “Ẽyin ará Iná, gbère (ni tiyín báylí nínú Iná), kò sí sí Ikú mọ́.” Al-Bukāriy; Kitāb at-Tafsīr. 2. Awẹ̀ gbólóhùn yií “àfi ohun tí Olúwa rẹ̀ bá fẹ́”, àgbóyẹ̀ rẹ̀ ni pípẹ̀ tí àwọn kan yóò pẹ̀ kí wọn tó wọ̀ inú Ọgbà Ẫdẹ̀ra. Ó kúkú ti hàn kedere pé àwọn kan yóò şíwájú àwọn miíràn wọ̀ inú Ọgbà Ẫdẹ̀ra látára bí irin-àjò ẹ̀dà bá ẹ̀ rí lórí afára Iná. Bákàn nàà, àwọn ẹ̀lẹ̀şẹ̀ kan yóò kọ̀kọ̀ wọ̀ inú Iná şíwájú kí wọn tó wọ̀ inú Ọgbà Ẫdẹ̀ra. Àti pé àwọn kan wulẹ̀ ti wà nínú Ọgbà Ẫdẹ̀ra şíwájú Ọ̀jọ̀ Àjìnde ẹ̀dà. Àwọn wònyí ni àwọn tí wọn kú sí ipò şehīd, gégé bí a ti ẹ̀ mú hadīth wá lórí ẹ̀yí nínú itosẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:154. Nítorí nàà, nípa ti èrò Ọgbà Ẫdẹ̀ra, “àfi ohun tí Olúwa rẹ̀ bá fẹ́” túmò sí “àfi pípẹ̀ tí Olúwa rẹ̀ bá fẹ́ fún àwọn kan láti pé wọ̀ inú Ọgbà Ẫdẹ̀ra.” Nígbà tí gbogbo wọn bá sí péjú pèsẹ̀ tán sínú rẹ̀, wọn yó sí máa wà nínú rẹ̀ títi láéláé. Ẽyí yóò rí bẹ̀ẹ̀ lẹ̀yìn tí wọn bá pa Ikú. Kí Allāhu jẹ̀ kí á tètẹ̀ wọ̀ inú Ọgbà Ẫdẹ̀ra. Ní isoníşókí, iyàtò wà nínú àgbóyẹ̀ “àfi ohun tí Olúwa rẹ̀ bá fẹ́” nípa ti èrò Iná àti “àfi ohun tí Olúwa rẹ̀ bá fẹ́” nípa ti èrò Ọgbà Ẫdẹ̀ra. Àmọ̀ àgbóyẹ̀ àwọn méjèèjì kò jẹ̀mọ̀ pé òpín máa dé bá Iná àti Ọgbà Ẫdẹ̀ra. Ọgbà gbère ni méjèèjì. Ẽ wo itosẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah as-Sajdah; 32:20.

109. Nítorí náà, má ɕe wà nínú iyèmèjì nípa ohun tí àwọn wọnyí n jọsin fún. Wọn kò jọsin fún kiní kan bí kò ɕe bí àwọn bàbá wọn náà ɕe n jọsin (fún àwọn òriṣà) ní iṣáájú. Dájúdájú Àwa yòò san wọn ní ẹsan ipín (iyà) wọn láì níí dín in kù.

110. A kúkú fún (Ànábì) Mūsā ní Tírà. Wọn sì yapa-enu nípa rẹ. Àti pé tí kò bá jẹ pé ọ̀rọ kan ti ɕíwájú láti ọ̀dọ Olúwa rẹ ni, Àwa íbá ti ɕèdájọ láààrin wọn. Dájúdájú wọn kúkú wà nínú iyèmèjì tó gbọpon nípa al-Kur'ān.

111. Dájúdájú ẹnì kọ̀ọkan wọn ni Olúwa rẹ yòò san ní ẹsan iṣẹ wọn. Dájúdájú Ọ̀un ni Alámọ̀tān nípa ohun tí wọn n ɕe níṣẹ.

112. Dúró ɕinṣin gégé bí A ɕe pa iwọ àti ẹnìkẹni tí ó bá rónú pìwàdà pèlú rẹ láṣẹ. Ẹ má ɕe tayọ ẹnu-ààlà. Dájúdájú Ọ̀un ni Olúrírān nípa ohun tí ẹ n ɕe níṣẹ.

113. Ẹ má ɕe tẹ sọ̀dọ àwọn tó ɕàbòsì nítorí kí Iná má bàà fowọ̀ bà yín. Kò sì níí sí àwọn aláàbò fún yín lẹyin Allāhu. Lẹyin náà, A ò níí ràn yín lówọ.

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِمَّا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ مَا
يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِّن
قَبْلُ وَإِنَّا لَمَوُفُّوهُمْ نَصِيبُهُمْ غَيْرِ
مَنْقُوصٍ ﴿١٠٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ فَآخْتَلَفَ
فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ
لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ
مُريبٍ ﴿١١٠﴾

وَإِنَّ كَلَّا لَلْأَلَمَآ لِيُوفِيَنَّهُمْ رَبُّكَ أَعْمَلَهُمْ
إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١١﴾

فَأَسْتَقِيمُ كَمَا أَمِرْتُ وَمَن تَابَ مَعَكَ
وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١٢﴾

وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ
النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن
أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٣﴾

114. Kírun ní etí ọsán méjèèjì¹
 àti ní abala kan nínú òru².
 Dájúdájú àwọn iṣẹ rere n pa
 àwọn iṣẹ aburú ré. Ìyẹn ni ìrántí
 fún àwọn olùrántí (Allāhu).¹

115. Ẹ sùúrù. Dájúdájú Allāhu
 kò ní fi ẹsan àwọn olùṣe-rere
 ráre.

116. Kí ó sì jẹ pé àwọn
 onílàákàyè kan wà nínú àwọn
 ìran tó Ẹiwájú yín (nínú àwọn tí
 A parẹ) kí wọn máa kọ ibàjẹ lórí
 ilẹ - àfi èniyàn diẹ lára àwọn tí A
 gbàlà nínú wọn. - Àwọn tó
 Ẹbòsí sì tẹlẹ nńkan tí A fi ẹ
 gbẹdemukẹ fún wọn. Wọn sì jẹ
 ẹlẹsẹ.

117. Olúwa ẹ kí í pa àwọn ilú
 run lónà àbòsí, nígbà tí àwọn
 èniyàn ẹ bá jẹ olùṣàtùn-únṣe.¹¹

118. Tí ó bá jẹ pé Olúwa ẹ bá
 fẹ, ibá ẹ àwọn èniyàn ní ijo
 ẹlẹsìn kan ṣoṣo. (Àmọ) wọn kò
 nífi yé yapa-ẹnu (lórí 'Islām)

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَرُفَا مِّنَ
 اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ
 ذَلِكَ ذِكْرِي لِلذَّاكِرِينَ ﴿١١٤﴾

وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
 الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٥﴾

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ
 أُولُوا بَقِيَّةَ يَنَهُونَ عَنِ الْفَسَادِ فِي
 الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أَنجَيْنَا مِنْهُمْ
 وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا
 مُجْرِمِينَ ﴿١١٦﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ
 وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً
 وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿١١٨﴾

¹ 1. Ìyẹn ni ìbẹ̀rẹ̀ ọsán àti ìparí ọsán. Ìbẹ̀rẹ̀ ọsán dúró fún lílá al-fajr fún ìrun Subh. Ìparí ọsán dúró fún ìrun Tḥuhr àti 'Asr. 2. Ìyẹn ni abala ìbẹ̀rẹ̀ ọru. Èyí dúró fún ìrun Mọgrìb àti 'Iṣā'.

¹¹ 1. Àwọn kan ṣoṣo pé, a tún lè túmọ̀ àyàh yíí kan náà bá yíí pé, "Allāhu kí í pa àwọn ilú run fún wí pé wọn n ẹṣẹ sí l, níwọn igbà tí àwọn ará ilú náà bá n ẹṣe déédé láààrin ara wọn." (Tḥbariy)

119. àfi ẹni tí Olúwa ẹ bá kẹ.
 Nítórí iyẹn l'Ó fi ẹ̀dà wọ̀n. Ọ̀rọ̀
 Olúwa ẹ̀ sì tí ẹ̀ (báyíí pé):
 “Dájúdájú Èmi yóò mú nínú
 àwọ̀n àlùjànnú àti ẹ̀niyàn ní
 àpapọ̀ kúnnú iná Jahanamọ̀.” ¹¹

120. Gbogbo (n̄nkan tí) À n sọ
 ìtàn ẹ̀ fún ọ̀ nínú àwọ̀n ìrọ̀
 àwọ̀n Ọ̀jísé ni ẹ̀yí tí A fi n fi ọ̀
 lọ̀kàn balẹ̀. Ọ̀dodo tún dé bá ọ̀
 nínú (sūrah) yíí. Wáàsí àti ìrántí
 tún ni fún àwọ̀n onígbaḡbọ̀
 ọ̀dodo.

121. Kí o sì sọ̀ fún àwọ̀n tí kò
 gbàḡbọ̀ pé: “È máa ẹ̀ bí ẹ̀ tí fẹ̀
 nínú ẹ̀sìn yín. Dájúdájú àwa náà
 yóò máa bá ẹ̀sìn wa lọ̀.

122. È máa retí, dájúdájú Àwa
 náà n retí.”

123. Ti Allāhu ni ìkòkò àwọ̀n
 sánmọ̀ àti ilẹ̀. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni wọ̀n
 máa ẹ̀rí gbogbo ọ̀rọ̀ ẹ̀dà pada
 sí pátápátá. Nítórí náà, jọ̀sìn fún
 Un, kí o sì gbáralé E. Olúwa ẹ̀
 kì í sì ẹ̀ onígbaḡbéra nípa
 n̄nkan tí ẹ̀ n ẹ̀ níṣé.

إِلَّا مَنْ رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ
 وَنَمَتْ كَيْمَتُهُ رَبِّكَ لِأَمَلَانٍ جَهَنَّمَ مِنْ
 الْحِيَتَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾

وَكَلَّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا
 نُنَبِّئُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ
 وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ
 مَكَاتِبِكُمْ إِنَّا عَمِلُونَ ﴿١٢١﴾

وَأَنْتَظِرُونَا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ
 يُرْجَعُ الْأُمُورُ كُلُّهُ فَاَعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ
 وَمَا رَبُّكَ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

¹ 1. Gbólóhùn yíí “Nítórí iyẹn l'Ó fi ẹ̀dà wọ̀n.”, iyẹn ni pé, Allāhu - tó ga jùlọ̀ - dá àwọ̀n ẹ̀niyàn àti àlùjànnú kan fún didúró ọ̀sìn lórí ẹ̀sìn 'Islām àti wíwọ̀ inú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra. Ó sì dá àwọ̀n mìfàrán fún yíyapa ẹ̀sìn 'Islām àti wíwọ̀ inú Iná.

Suuratu Yuusuf يوسف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām rō. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹ Ìwònyí ni àwọn àyah Tírà tó yanjú òrò èdá.¹

2. Dájúdájú Àwa sọ ọ kalẹ ní ññkan kíké ní èdè Lárúbáwá nítorí kí ẹ lè ẹ làákàyè.

3. Àwa ní sọ ìtàn tó dára jùlọ fún ọ pèlú ohun tí A fi ránṣẹ sí ọ (nínú ìmísí) al-Kur'ān yíí, bí ó tilẹ jẹ pé ṣíwájú ìmísí nàà iwọ wà lára àwọn tí kò nímọ (nípa rẹ).

4. (Rántí) nígbà tí (Ànábí) Yūsuf sọ fún bàbá rẹ pé: “Bàbá mi, dájúdájú èmi (lálàá) rí àwọn ìràwọ mọkànlá, òòrùn àti òṣùpá. Mo rí wọn tí wọn forí kanlẹ fún mi.”

5. Ó sọ pé: “Ọmọ mi, má ẹ rọ àlà rẹ fún àwọn ọbàkan rẹ kí wọn má baà déte sí ọ. Dájúdájú Èṣù ni ọtá pọ̀nńbélé fún èniyàn.

الرَّ تِلْكَ ءَايَاتِ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ

تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا

أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْءَانَ وَإِنْ كُنْتَ

مِن قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ

أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ

رَأَيْتُهُمْ لِي سَجْدِينَ ﴿٤﴾

قَالَ يَبْنَئِي لَا تَقْضُصْ رُءْيَاكَ عَلَيَّ

إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ

الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٥﴾

¹ 1. ẹ wo itọṣẹ-òrò sūrah al Bakorah; 2:1.

6. Báyeṅ ni Olúwa ɾe yòò ʂe ʂà ọ lẹṣà. Ó máa fi itúmò àlá mò ọ. Ó sì máa pé ìdèrà Rẹ̀ fún iwọ̀ àti àwọn ẹbí Ya'kūb, gégé bí Ó ʂe pé e ʂiwájú fún àwọn bàbá ɾe méjèjèì, (Ánábì) 'Ibrōhīm àti 'Ishāk. Dájúdájú Olúwa ɾe ni Onímò, Ọlógbón.”

7. Dájúdájú àwọn àmì (àríwòye) ní bẹ̀ fún àwọn oníbèèèrè nípa (itàn Ánábì) Yūsuf àti àwọn ọ̀bàkan ɾe.

8. (Rántí) nígbà tí wọn sọ pé: “Dájúdájú Yūsuf àti ọmọ-iyá ɾe ni bàbá wa nífẹ́ẹ́ sí ju àwa. Ọ̀pọ̀ èniyàn sì ni àwa. Dájúdájú bàbá wa mà ti wà nínú àṣìṣe pọ̀nńbélé.

9. Ẹ pa Yūsuf tàbí kí ẹ lọ gbé e jùnù sí ilẹ̀ kan nítorí kí bàbá yín lè rójú gbọ̀ tiyín. Ẹ̀ sì máa di èniyàn rere lẹ̀yìn ɾe.”

10. Ònsòrò kan nínú wọn sọ pé: “Ẹ má ʂe pa Yūsuf. Tí ó bá jẹ́ pé ẹ ʂá fẹ́ wá nńkan ʂe (sí ọ̀rọ̀ ɾe), ẹ gbé e jù sínú isàlẹ̀èsàlẹ̀ kànnḡa nítorí kí apá kan nínú àwọn onírìn-àjò lè he é lọ.”

11. Wọn sọ pé: “Bàbá wa, kí ni kò mú ọ fi ọkàn tán wa lóri Yūsuf. Dájúdájú àwa yòò máa tójú ɾe dáadáa.

وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنَ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾

*لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِّلسَّالِفِينَ ﴿٧﴾

إِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ آبَاءَنَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨﴾

أَقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهَ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْفَوْهُ فِي غَيْبَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَىٰ يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَتَصَحَّوْنَ ﴿١١﴾

12. Jẹ kí ó bá wa lọ ní òlẹ kí ó lè dára yá, kí ó sì lè şeré. Àti pé dájúdájú àwa yòò máa şọ ọ.”

أَرْسَلَهُ مَعَنَا عَدَا يَرْتَع وَيَلْعَب وَإِنَّا لَهُ
لَحَفِظُونَ ﴿١٢﴾

13. Ó şọ pé: “Dájúdájú ó máa bà mí nínú jẹ pé kí ẹ mú u lọ. Mo sì n páyà kí ikokò má lọ pa á jẹ nígbà tí ẹyin bá gbàgbé rẹ (síbi kan).”

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ
وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّبُّ وَأَنْتُمْ عَنْهُ
غَافِلُونَ ﴿١٣﴾

14. Wọn şọ pé: “Tí ikokò bá fi pa á jẹ, ọpọ ènìyàn sì ni wá, dájúdájú àwa nígbà náà ni ẹnì ọfò.”

قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّبُّ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّا إِذَا لَخَسِرُونَ ﴿١٤﴾

15. Nígbà tí wọn mú un lọ tán, wọn panupọ pé kí àwọn jù ú sí ìsàlẹ̀sàlẹ̀ kànnga. À sí fí imísí ránşé sí Yūsuf (níbè) pé: “Dájúdájú iwo yóò fún wọn ní iró nípa ọrọ wọn yìí nígbà tí wọn kò ní fura.”

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَأَجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي
غَيْبَتِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ
بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾

16. Wọn dé bá bàbá wọn ní àşálẹ̀, tí wọn n sunkún.

وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾

17. Wọn şọ pé: “Bàbá wa, àwa lọ dije éré síşá. A sì fi Yūsuf sílẹ̀ síbi àwọn ẹrù wa. Nígbà náà ni ikokò pa á jẹ. Iwo kò sì ní gbà wá gbọ̀, àwa ibàà jẹ olódodo.”

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا
يُوسُفَ عِنْدَ مَتَعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّبُّ
وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا

صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

18. Wọn dé pẹ̀lú ẹ̀jẹ̀ irọ̀ lára ẹ̀wù rẹ̀. (Ànábì Ya'kūb) şọ pé: “Rára o, ẹ̀mí yín ló şe ọ̀ràn kan lẹ̀şọ̀ọ̀ fún yín. Nítorí náà, sùúrù abiyì (lọ̀rọ̀ mi kàn). Allāhu sì ni

وَجَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ
بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ

Eni tí à ní wá àánú Rẹ lóri ohun tí ẹ ní rọ̀yìn (yíí).”

19. Àwọn onírìn-àjò kan sì dé. Wọn rán aponmi wọn (ní omi). Ó sì ju doro rẹ sínú kànhga. (Yūsuf sì dirẹ̀ mọ̀ okùn doro bọ̀ síta. Aponmi sì) sọ pé: “Ire ìdùnnú rẹ̀ é! Èyí ni ọ̀mọ̀dékùnrin.” Wọn sì fi pamọ̀ fún títà (bí ọ̀jà). Allāhu sì ni Onímọ̀ nípa ohun tí wọn ní ẹ̀ níṣẹ̀.

20. Wọn tà á ní ẹ̀dínwọ̀ pẹ̀lú owó diriham tó níye. Wọn kò sì wowọ̀ mọ̀ ọ̀n.¹¹

21. Eni tí ó rà á ní (ilú) Misrọ̀ sọ fún aya rẹ̀ pé: “Şàpọ̀nlẹ̀ ibùgbé rẹ̀. Ó sún mọ̀ kí ó wúlò fún wa tàbí kí á fi ọ̀mọ̀.” Báyeṅ ni A ẹ̀ fi àyè gba Yūsuf lóri ilẹ̀. Àti pé kí Á tún lè fi ìtúmọ̀ àlá mọ̀ ọ̀n. Allāhu ni Olùborí lóri àṣẹ̀ Rẹ̀, şùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn ni kò mọ̀.

22. Nígbà tí ó sì dàgbà dáadáa, A fún un ní ọ̀gbọ̀n ijínlẹ̀ àti imọ̀. Báyeṅ ni A ẹ̀ ní san àwọn olùṣe-rere ní ẹ̀san rere.

جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا

تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَىٰ دَلْوَهُ قَالَ يَبُشْرَىٰ هَذَا عَلَّمْنَا وَسُرَّوهُ بِضَعَةٍ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَسُرَّوهُ يَتَمَنَّ يَحْسِبُ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ وَالْكَفَىٰ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نُجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn kò tà á ní ọ̀wọ̀n gógó.

23. Obìnrin tí Yūsuf wà nínú ilé rẹ̀ sì jírẹ̀bẹ̀ fún eré ifẹ̀ lódò rẹ̀. Ó sì ti àwọn ilẹ̀kùn pa. Ó sọ pé: “Súnmọ̀ mi.” (Yūsuf) sọ pé: “Mo sádi Allāhu. Dájúdájú ọ̀kọ rẹ̀ ni ọ̀gá mi. Ó sì ẹ̀ ibùgbé mi dáadáa. Dájúdájú àwọn aláábòsí kò ní jẹ̀rè.”

وَرَوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ
وَعَلَّقَتْ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ
مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ
لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣﴾

24. (Obìnrin nàà) kúkú gbèrò eré ifẹ̀ sí i. Òun nàà gbèrò rẹ̀.¹ Tí kò bá jẹ̀ pé ó rí ẹ̀rì Olúwa rẹ̀ (pé harāmu ni siná, ìbá súnmọ̀ ọ̀n). Báyeṅ ni (ọ̀rò nàà rí) nítorí kí Á lẹ̀ ẹ̀sẹ̀rì aburú àti siná ẹ̀sẹ̀ kúrò lódò rẹ̀. Dájúdájú ó wà nínú àwọn ẹ̀rúsin Wa, àwọn tí A ẹ̀ lẹ̀sà (fún ipò ànábì).¹

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى
بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ
السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا
الْمُخْلِصِينَ ﴿١٤﴾

25. Àwọn méjèèjì sáré lọ̀ síbí ilẹ̀kùn. (Obìnrin yí) sì fa ẹ̀wù (Yūsuf) ya lẹ̀yìn. Àwọn méjèèjì sì bá ọ̀gá rẹ̀ lẹ̀nu ọ̀nà. (Obìnrin yí) sì sọ pé: “Kí ni ẹ̀san fún ẹ̀ni tí ó gbèrò aburú sí ará ilé rẹ̀ bí kò ẹ̀ pé kí wọn sọ ọ̀ sínú ọ̀gbà ẹ̀wòṅ tàbí iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro.”

وَأَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ
دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ قَالَتْ مَا
جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ
يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

¹ 1. Anábì Yūsuf - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kò di ẹ̀lẹ̀sẹ̀ látara bí èròṅbà iyawò ọ̀gá rẹ̀ ẹ̀ ti í sínú èròkèrò ní ìbámu sí hadīth ọ̀mọ̀ ‘Abbās - kí Allāhu yònú sí àwọn méjèèjì -, láti ọ̀dò Ànábì - kí ìkẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nínú ohun tí ó gbà lẹ̀gbàwá làti ọ̀dò Olúwa rẹ̀ - tó ga jùlọ̀ -. Ó sọ pé: “Dájúdájú Allāhu ti ẹ̀ ẹ̀kọ̀sílẹ̀ àwọn isẹ̀ rere àti àwọn isẹ̀ ibi sínú kádàrá. Lẹ̀yìn nàà, Ó ẹ̀sàláyé ẹ̀yì (fún ẹ̀dà). Nítorí nàà, ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá gbèrò isẹ̀ rere kan, kò sì ẹ̀ é, Allāhu yóò kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ fún un lódò Rẹ̀ ní isẹ̀ rere tó pé pérépéré. Tí ó bá sì gbèrò rẹ̀, tí ó sì rí í ẹ̀, Allāhu yóò kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ fún un lódò Rẹ̀ ní isẹ̀ rere mẹ̀wáá, tí tí dé ọ̀gòrùn-un méje àdìpèlẹ̀, tí tí dé àdìpèlẹ̀ lópòlópò. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá gbèrò isẹ̀ ibi kan, kò sì ẹ̀ é, Allāhu yóò kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ fún un lódò Rẹ̀ ní isẹ̀ rere tó pé pérépéré (fún gbìgbé isẹ̀ ibi jù sílẹ̀). Tí ó bá sì gbèrò rẹ̀, tí ó sì rí í ẹ̀, Allāhu yóò kọ̀ ọ̀ sílẹ̀ fún un lódò Rẹ̀ ní isẹ̀ ibi ẹ̀yọ̀ kan.” Bukāriy àti Muslim

26. (Yūsuf) sọ pé: “Òun ló jířẹ̀bẹ̀ fún eré ifẹ̀ lódò mi.”
 Èlẹ̀rìí kan nínú ará ile (obìnrin náà) sì jẹ̀rìí pé: “Tí ó bá jẹ̀ pé wọn fa èwù rẹ̀ ya níwájú, (obìnrin yìí) ló sọ òdodo, (Yūsuf) sì wà nínú àwọn òpúrò.”

27. Tí ó bá sì jẹ̀ pé wọn fa èwù rẹ̀ ya lẹ̀yìn, (obìnrin yìí) ló parò, (Yūsuf) sì wà nínú àwọn olódodo.”¹

28. Nígba tí (ọkọ) rí èwù rẹ̀ tí wọn ti fà á ya lẹ̀yìn, ó sọ pé: “Dájúdájú nínú ète èyin obìnrin ni (èyí). Dájúdájú ète yín tóbi.

29. Yūsuf, şerí kúrò níbi èyí. Kí iwọ (obìnrin yìí) sì tọ̀rọ̀ àforijìn fún èşẹ̀ rẹ̀. Dájúdájú iwọ̀ wà lára àwọn aláşìşẹ̀.”

30. Àwọn obìnrin kan nínú ilú sọ pé: “Ayaba ń jířẹ̀bẹ̀ fún eré ifẹ̀ lódò ọmọ ọ̀dò rẹ̀; ifẹ̀ kúkú ti kó sí i lókàn. Dájúdájú àwa ń rí òun pé ó wà nínú àşìşẹ̀ pọ̀nńbélé.”

31. Nígba tí (ayaba) gbọ̀ ète (òrò) wọn (tí wọn ń sọ nípa rẹ̀), ó ránşẹ̀ sí wọn. Ó sì pèsè ohun jíjẹ̀ tí wọn máa rògbòkú jẹ̀ lórí ìmùtìmù àti ìrọ̀rì silẹ̀ fún wọn. Ó fún ìkò̀òkan wọn ní ọ̀bẹ̀ (tí ó

قَالَ هِيَ رَاوَدْتَنِي عَنْ نَفْسِيَّ وَشَهِدَ
 شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدًّا
 مِنْ قَبْلِ فَصَدَّقْتَ وَهُوَ مِنْ
 الْكٰذِبِيْنَ ﴿٢٦﴾

وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدًّا مِنْ دُبُرٍ فَكَذَّبْتَ
 وَهُوَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٢٧﴾

فَلَمَّا رَاَ قَمِيصَهُ قُدًّا مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ
 مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيْمٌ ﴿٢٨﴾

يُوسُفُ أَعْرَضَ عَن هٰذَا وَاسْتَعْفَرِي
 لِذَنبِكُ إِنَّكَ كُنْتَ مِنَ الخٰطِئِيْنَ ﴿٢٩﴾

﴿٣٠﴾ وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِيْنَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيْزِ
 تُرَاوِدُ فَتْلَهَا عَن نَّفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا
 إِنَّا لَنَرٰهَا فِي ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٣١﴾

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ
 وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَكٰفًا وَّءَاتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ
 مِّنْهُنَّ سِكِيْنًا وَقَالَتِ اٰخْرُجْ عَلَيْنَّ

¹ 1. Èlẹ̀rìí yìí ni ọmọ ọ̀pọ̀hólú tí Allāhu - Ọba mímọ̀ jùlọ - fún lórí sọ lórí itẹ̀. Nítorí náà, kí í şe Ànabí Īsā ọmọ Mọryam - kí ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - nikan ni ẹnì tí ó sọrọ̀ ní ọ̀pọ̀hólú lórí itẹ̀.

máa fi ọ̀wọ̀n). Ó sì sọ pé: “Jáde sí wọ̀n, (Yūsuf).” Nígbà tí wọ̀n rí i, wọ̀n gbé e tóbi (fún ẹ̀wà ara rẹ̀). Wọ̀n sì rera wọ̀n lówọ̀ (fún iyanu ẹ̀wà ara rẹ̀). Wọ̀n sì wí pé: “Mímọ̀ ni fún Allāhu! Èyí kì í ẹ̀ abara. Kí ni èyí bí kò ẹ̀ ẹ̀ mọ̀lāika aláṣọ̀n-ọ̀nlé.”

32. (Ayaba) sọ pé: “Ìyẹn ni ẹnì tí ẹ̀ bú mi fún. Dájúdájú mo jířẹ̀bẹ̀ fún eré ifẹ̀ lódò rẹ̀, ó sì wá iṣọ̀ra. Dájúdájú tí kò bá ẹ̀ ohun tí mò ñ pa láṣẹ̀ fún un, wọ̀n kúkú máa fi sínú ogbà ẹ̀wọ̀n ni. Dájúdájú ó sì máa wà nínú àwọ̀n ẹnì yẹ̀pẹ̀rẹ̀.”

33. (Yūsuf) sọ pé: “Olúwa (Ẹ̀lédáá) mi, ogbà ẹ̀wọ̀n ni mo nífẹ̀ sí ju ohun tí wọ̀n ñ pè mí sí. Tí O ò bá sì ẹ̀ří ète wọ̀n kúrò lódò mi, èmi yòò kó sínú ète wọ̀n, èmi yó sì wà lára àwọ̀n aláimọ̀kan.”

34. Nítórí náà, Olúwa rẹ̀ jẹ̀pè rẹ̀. Ó sì ẹ̀ří ète wọ̀n kúrò lódò rẹ̀. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Olúgbọ̀, Onímọ̀.

35. Léyìn igbà tí wọ̀n ti rí àwọ̀n àmì (pé Yūsuf kò jẹ̀bi ẹ̀sùn), léyìn náà, ó hàn sí wọ̀n pé àwọ̀n gbọ̀dò sọ ọ̀ sínú ogbà ẹ̀wọ̀n tí tí di à̀sìkò kan ná.

فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ
وَقُلْنَ حَلْسٌ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا
إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ
رَوَدَّتُّهُ عَنِ نَفْسِهِ فَأَسْتَعْصِمُ وَلَئِن لَّمْ
يَفْعَلْ مَا آمُرُهُ لَيَسْجَنَنَّ وَلْيَكُونَا مِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ الْمَسْجِنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا
يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي
كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنَّ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ
كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْأَيَّاتِ
لَيَسْجُنَنَّهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٣٥﴾

36. Àwọn ọ̀dọ̀kùnrin méjì kan wọ inú ogbà ẹ̀wọ̀n pèlú rẹ̀. Ọ̀kan nínú àwọn méjèèjì sọ pé: “Èmi lálàá rí ara mi pé mò ñ fún ọ̀tí.” Ẹ̀ni kejì sọ pé: “Dájúdájú ẹ̀mi lálàá rí ara mi pé mo gbé búrẹ̀dì rù sórí mi, ẹ̀yẹ̀ sì ñ jẹ nínú rẹ̀.” Sọ ìtúmọ̀ rẹ̀ fún wa. Dájúdájú àwa ñ rí ọ̀ pé o wà nínú àwọn ẹ̀ni rere.

37. Ó sọ pé: “Oúnjẹ tí wọ̀n ñ pèsè fún ẹ̀yin méjèèjì kò ní tí ì dé ba yín, àfi kí ẹ̀mi tí sọ ìtúmọ̀ rẹ̀ fún ẹ̀yin méjèèjì síwájú kí ó tó dé ba yín. Ìyẹn wà nínú ñ̀nkan tí Olúwa mi fi mò mí. Dájúdájú ẹ̀mi fi ẹ̀sin àwọn ẹ̀niyàn tí kò gbàgbọ̀ nínú Allāhu sílẹ̀. Àwọn sì ni aláìgbàgbọ̀ nínú Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yin.

38. Mo sì tẹ̀lẹ̀ ẹ̀sin àwọn bàbá mi, (àwọn Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ishāk àti Ya'kūb. Kò tọ̀ sí wa pé kí á sọ ñ̀nkan kan di akegbé fún Allāhu. Ìyẹn wà nínú oore àjùlọ̀ Allāhu lórí àwa àti lórí àwọn ẹ̀niyàn, sùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ẹ̀niyàn kì í dúpẹ̀ (fún Allāhu).

39. Ẹ̀yin akegbé mi méjèèjì nínú ẹ̀wọ̀n, ẹ̀sẹ̀ àwọn olúwa ọ̀tọ̀tọ̀ ló lóore jùlọ̀ (látí jọ̀sin fún) tàbí Allāhu, Ọ̀kan ẹ̀sọ̀sọ̀, Olùborí?

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِيهِ إِلَّا نَبَّأَكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكَ مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾

يَصْلِحَنِي السِّجْنَ عَارِبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمْ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾

40. Kò sí ohun kan tí ẹ ní jòsìn fún lẹyin Rẹ bí kò ẹ àwọn orúkọ kan tí ẹ sọ wọn - ẹyin àti àwọn bàbá yín - Allāhu kò sọ ẹrì kan kalẹ fún un. Ìdájọ (ta ni a gbọdọ jòsìn fún ní ọnà òdodo) kò sí fún ẹni kan àyàfi Allāhu. Ó sì ti pàṣẹ pé ẹ má ẹ jòsìn fún kiní kan àyàfi Ọun nikan. Iyẹn ni ẹsìn tó fẹsẹ rinlẹ, sùgbón ọpòlọpọ àwọn ẹniyàn kò mò.

41. Ẹyin akegbé mi méjèjì nínú ẹwọn, ní ti ẹni kan nínú yín, ó máa fún ọgá rẹ ní ọtí mu. Ní ti ẹni kejì, wọn yòò kàn án mò igi àgbélébùù, ẹyẹ yó sì máa jẹ nínú orí rẹ. Wọn ti parí ọrò tí ẹyin méjèjì ní ẹ ibèèrè nípa rẹ.”

42. Ó sì sọ fún ẹni tí ó rò pé ó máa là nínú àwọn méjèjì pé: “Rántí mi lódò ọgá rẹ.” Ẹsù sì mú (Yūsuf) gbàgbé irántí Olúwa rẹ (nípa wíwá irànlọwọ sọdò ọgá rẹ). Nítórí náà, ó wà nínú ọgbà ẹwọn fún àwọn ọdún díẹ.

43. Ọbá sọ pé: “Dájúdájú èmi lálàà rí màálù méje tó sanra. Àwọn màálù méje tó rù sì ní jẹ wọn. (Mo tún lálàà rí) ẹiri méje tutù àti òmíràn gbígbe. Ẹyin ijòyè, ẹ fún mi ní àlàyé itúmò àlà mi tí ẹ bá jẹ ẹni tó máa ní tùmò àlà.”

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الَّذِينَ الْقِيمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يَصْحِي السَّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمَا فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصَلِّبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنْسَلَهُ الشَّيْطَانُ وَكَرَّ رَجُلًا فِي السَّجْنِ بِضَعِ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سَمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رَأْيِي إِنْ كُنْتُمْ لِلرَّءْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

44. Wọn sọ pé: “Àwọn àlà tí ó lópò mọra wọn tí kò ní itúmò (niyí). Àti pé àwa kì í ṣe onímò nípa itúmò àwọn àlà.”

قَالُوا أَصَعْتُ أَحْلَمٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ
الْأَحْلَمِ بِعَلِيمِينَ ﴿٤٤﴾

45. Èni tí ó là nínú àwọn (ẹlẹwọn) méjèèjì sọ pé, - ó rántí (Yūsuf) lẹyin igbà pípé -: “Èmi yóò fún yín ní ìrò nípa itúmò rẹ. Nítorí náà, ẹ fi iṣẹ rán mi ná (kí ñg lọ ṣe iwádíí rẹ).”

وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ
أَنَا أَنْبئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾

46. Yūsuf, iwọ olódodo, fún wa ní àlàyé itúmò àlà (yìí): màálù méje tó sanra. Àwọn màálù méje tó rù sì ní jẹ wọn. Àti ṣiri méje tutù àti òmíràn gbígbe. (Kí ni itúmò rẹ) nítorí kí ñg lè fi àbò sọdò àwọn èniyàn àti nítorí kí wọn lè mọ (itúmò rẹ).

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ
بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ
وَسَبْعِ سُنبُلَاتٍ حُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ
لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

47. Ó sọ pé: “Èyin yóò gbín ñhkan ọgbín fún ọdún méje gbáko (gégé bí) iṣe (yín). Ohunkòhun tí ẹ bá kó léré oko, kí ẹ fi silẹ sínú ṣiri rẹ àfi diẹ tí ẹ máa jẹ nínú rẹ.

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا
حَصَدْتُمْ فَذَرُّوهُ فِي سُنبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا
مِمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾

48. Lẹyin náà, ọdún méje tó le (fún ọdà ọjò) yóò dé lẹyin iyẹn, (àwọn ará ilú) yó sì lè jẹ ohun tí ẹ ti (kó léré oko) ṣiwájú àfi diẹ tí ẹ máa fi pamọ (fún gbígbin).

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ
يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا
تَحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾

49. Lẹyin náà, ọdún kan tí Wọn yóò rọjò fún àwọn èniyàn yóò dé lẹyin iyẹn. Àwọn èniyàn yó sì máa fún èso àti wàrà mu nínú ọdún náà.

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُعَاثُ
النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾

50. Ọba sọ pé: “E mú (Yūsuf) wá fún mi.” Nígbà tí Iránsẹ náa dé ọdọ rẹ. (Yūsuf) sọ pé: “Padà sọdọ ọgá rẹ, kí o bi í léèrè pé, kí ni ó ẹlẹ sí àwọn obìnrin tí wọn rẹ ọwọ ara wọn. Dájúdájú Olúwa mi ni Onímọ nípa ète wọn.”

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُوتَنِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ
الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسْأَلْهُ مَا
بِالْتِسْوَةِ الَّتِي فَعَّضَنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ
رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

51. (Ọba) sọ pé: “Kí ni ọrò tiyín tí jẹ tí ẹ fi jířẹbẹ fún eré ifẹ lọdọ Yūsuf?” Wọn sọ pé: “Mímọ ni fún Allāhu. àwa kò mọ aburú kan mọ Yūsuf.” Ayaba sọ pé: “Nísinsin yií ni ọdodo fojú hàn. Èmi ni mo jířẹbẹ fún eré ifẹ lọdọ rẹ. Dájúdájú ó wà nínú àwọn olódodo.”

قَالَ مَا خَطْبُكَ إِذْ رَاوَدْتَنِّي يُوسُفَ
عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا
عَلَيْهِ مِنْ سَوْءٍ قَالَتْ أَمْرَأْتُ الْعَزِيزِ
أَلَكُنْ حَصْحَصَ الْحَقِّ أَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ
نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥١﴾

52. (Yūsuf sọ pé): “Iyẹn nítorí kí ọba lè mọ pé dájúdájú èmi kò jànbá rẹ ní ìkọkọ. Àti pé dájúdájú Allāhu kò ní fi ìmọ̀nà síbí ète àwọn oníjànbá.

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ
اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِبِينَ ﴿٥٢﴾

53. Èmi kò sì fọra mi mọ (níbi èròkèrò); dájúdájú ẹmí kúkú n pàşẹ èròkèrò (fún ẹdá) ni àfi ẹni tí Olúwa mi bá kẹ. Dájúdájú Olúwa mi ni Aláforijìn, Àşàkẹ-ọrun.”

*وَمَا أُبْرِيُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ
بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٥٣﴾

54. Ọba sọ pé: “E mú (Yūsuf) wá fún mi. Èmi yóò şe é ní ẹni ẹşà lọdọ mi.” Nígbà tí ọba bá a sọrọ tán, ó sọ pé: “Lọdọ wa ní ònì dájúdájú iwọ ni ẹni pàtàkì, olùfọkàntán.”

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُوتَنِي بِهِ اسْتَخْلِصْهُ
لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ
لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿٥٤﴾

55. (Yūsuf) sọ pé: “Fí mí ẹ̀ aláṣe lórí àwọn ọ̀ṣò ilú, dájúdájú aláamòjùútó onímò ni mí.”

قَالَ أَجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْكُمْ ﴿٥٥﴾

56. Báyeṅ ni A ẹ̀ fún Yūsuf ní ipò àti ibùgbé lórí ilẹ̀. Ó sì n gbé ní ibi tí ó bá fẹ̀. Àwa n mú ìkẹ̀ Wa bá ẹnìkẹ̀ni tí A bá fẹ̀. A ò sì níí fi ẹ̀san àwọn olùṣe-rere ráre.

وَكَذَٰلِكَ مَكَّنَّا يُوْسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُ مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُنْصِبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

57. Dájúdájú ẹ̀san ti ọ̀run lóore jùlọ̀ fún àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì n bẹ̀rù (Allāhu).

وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

58. Àwọn ọ̀bàkan (Ànábì) Yūsuf dé, wọn sì wolé tọ̀ ọ̀. Ó dá wọn mò. Àwọn kò sì mò ọ̀n mò.

وَجَاءَ إِخْوَهُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٨﴾

59. Nígbà tí ó sì fún wọn ní ẹ̀rù oúnjẹ wọn tán, ó sọ pé: “È lọ̀ mú ọ̀bàkan yín wá láti ọ̀dọ̀ bàbá yín. Ẹ̀ ẹ̀ kò rí i pé dájúdájú mò n wọn kóńgò ní ẹ̀kún rẹ̀rẹ̀ ní? Èmi sì dára jùlọ̀ nínú àwọn olùgbàlẹ̀jò.

وَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَّازِهِمْ قَالَ أَئْتُونِي بِأَخٍ لَّكُمْ مِّنْ أَبِيكُمْ أَلَا تَرَوْنَ أَنِّي أُنزِلُ الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٥٩﴾

60. Tí ẹ̀ ò bá sì mú un wá, kò sí (ẹ̀rù oúnjẹ) wíwọn fún yín lọ̀dọ̀ mi. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ súnmọ̀ mi.”

فَإِن لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرُبُونِي ﴿٦٠﴾

61. Wọn sọ pé: “A máa jířẹ̀ẹ̀bẹ̀ fún un lọ̀dọ̀ bàbá rẹ̀. Dájúdájú àwa máa ẹ̀ bẹ̀ẹ̀.”

قَالُوا سَنُرَوِّدُ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾

62. Ó sì sọ fún àwọn ọmọ ọdọ rẹ pé: “E fi owó-ọjà wọn sínú ẹrù (ounjẹ) wọn nítorí kí wọn lè mò nígbà tí wọn bá padà dé ọdọ ará ilé wọn (pé a ti dá a padà fún wọn), wọn yó sì lè padà wá.”

وَقَالَ لِفَتَاتِهِ اجْعَلُوا بِضَعْتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَيَّ أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٣٢﴾

63. Nígbà tí wọn padà dé ọdọ bàbá wọn, wọn sọ pé: “Bàbá wa, wọn kò láti wọn ounjẹ fún wa. Nítorí náà, jẹ kí ọbàkan wa bá wa lọ nítorí kí á lè rí ounjẹ wọn (wálé). Dájúdájú àwa yóò máa sọ ọ.”

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا آخَانًا نَكْتَلُ مِنَّا لَهُ لَحْفَظُونَ ﴿٣٣﴾

64. Ó sọ pé: “Şé kí ñg gbà yín gbọ lórí rẹ bí kò şe bí mó şe gbà yín gbọ ní iṣaájú lórí ọmọ-iyá rẹ? Nítorí náà, Allāhu lóore jùlọ ní Olùṣọ. Ọun sì ni Alààánú-jùlọ nínú àwọn alààánú.”

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا ءَامَنُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ مِن قَبْلُ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَفِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٣٤﴾

65. Nígbà tí wọn tú ẹrù ounjẹ wọn, wọn rí owó-ọjà wọn tí wọn dá padà fún wọn (nínú rẹ). Wọn sọ pé: “Bàbá wa, kí ni a tún ní fẹ? Owó-ọjà wa nìyí tí wọn ti dá padà fún wa. A ó sì tún fi wá ounjẹ rà fún àwọn ẹbí wa. A ó sì dáàbò bo ọbàkan wa. A sì máa rí àlákún ẹrù ounjẹ (tí) ràkúnmí kan lè rù sí i. Ìwọn ounjẹ kékeré sì niyẹn (lọdọ ọba).”

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَعْتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبُغِي هَذِهِ بِضَعْتَنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانًا وَنَزَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿٣٥﴾

66. Ó sọ pé: “Èmi kò ní jẹ kí ó ba yín lọ títi ẹ máa fi ẹ àdéhùn fún mi ní (orúkọ) Allāhu pé dájúdájú ẹ máa mú un padà wá bá mi àfi tí (àwọn ọtá) bá ka yín mọ.” Nígbà tí wọn fún un ní àdéhùn wọn tán, ó sọ pé: “Allāhu ni Ẹlẹrìí lórí ohun tí à ń sọ (yíí).”

67. Ó tún sọ pé: “Ẹyin ọmọ mi, ẹ má ẹ gba ẹnu ọnà ẹyọ kan wolé. Ẹ gba ẹnu ọnà ọtọtọtọ wolé. Èmi kò lè fí ńńkan kan rọ yín lórọ lórọ Allāhu. Kò sí ìdájọ (kan) àfi ti Allāhu. Ọun ni mo gbáralé. Ọun sì ni kí àwọn olùgbáralé gbáralé.”

68. Nígbà tí wọn wọ (inú ilú) ní àwọn àyè tí bàbá wọn pa láṣe fún wọn, kò sì rọ wọn lórọ kan kan lórọ Allāhu bí kò ẹ bùkátà kan nínú ẹmí (Ànábì) Ya‘kūb tí ó múṣe. Dájúdájú onímọ ni nípa ohun tí A fi mọ ọn, ṣùgbọn ọpọlọpọ àwọn èniyàn kò mọ.

69. Nígbà tí wọn wolé ti (Ànábì) Yūsuf, ó mú ọmọ-iyá rẹ mọra sọdọ rẹ. Ó sọ pé: “Dájúdájú èmi ni ọmọ-iyá rẹ. Nítorí náà, má ẹ banújẹ nípa ohun tí wọn ń ẹ níṣe.”

قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّى تُؤْتُونِ
مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ لَتَأْتُنِي بِهِ إِلَّا أَن
يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ
اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَا تَدْخُلُوا مِنِّي بَابٍ وَاحِدٍ
وَأَدْخُلُوا مِنِّي أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَا أَعْنِي
عَنْكُمْ مِّنَ اللَّهِ مِن شَيْءٍ إِنِ الْحُكْمُ
إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا
كَانَ يُعْنِي عَنْهُمْ مِّنَ اللَّهِ مِن شَيْءٍ إِلَّا
حَاجَةً فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ
لُدُو عَالِمٍ لِّمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَٰكِن أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ آوَىٰ إِلَيْهِ
أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

70. Nígba tí ó sì fún wọn ní ẹ̀rù wọn tán, ó fi ife-imumi sínú ẹ̀rù ọ̀mọ-iyá rẹ̀. Lẹ́yìn náà, olùpèpè kan kẹ́de pé: “Èyìn èrò-ràkúnmí, dájúdájú olè mà ni yín.”

فَلَمَّا جَهَرَهُمْ بِجَهَارِهِمْ جَعَلَ السَّيْقَاةَ فِي رِجْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَتَتْهَا الْعَبِيرُ إِنَّكُمْ لَسَّرِقُونَ ﴿٧٠﴾

71. Wọn dojú kọ wọn, wọn sọ pé: “Kí l’ẹ̀ ẹ̀ṣàfẹ̀kù?”

﴿٧١﴾ قَالُوا وَقَبِلُوا عَلَيْنِهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ

72. Wọn sọ pé: “A ẹ̀ṣàfẹ̀kù ife ọ̀ba ni. Ẹ̀ni tí ó bá sì mú un wá yóó rí ẹ̀rù ọ̀únjẹ̀ ràkúnmí kan gbà. Èmi sì ni onídùróó fún ẹ̀bùn náà.”

قَالُوا نَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ هِمْلٌ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٢﴾

73. Wọn sọ pé: “A fi Allāhu búra, dájúdájú ẹ̀ mọ̀ pé a kò wá láti ẹ̀bàjẹ̀ lóri ilẹ̀. Àti pé àwa kí í ẹ̀ ṣe olè.”

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾

74. Wọn sọ pé: “Kí ni ẹ̀san (fún ẹ̀ni tí) ó jí i, tí (ó bá hàn pé) ẹ̀yìn jẹ̀ ọ̀pùrọ̀?”

﴿٧٤﴾ قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ

75. Wọn sọ pé: “Èsan rẹ̀; ẹ̀ni tí wọn bá bá a nínú ẹ̀rù rẹ̀, òun náà ni ẹ̀san rẹ̀. Báyan ni àwa ẹ̀ ṣe ní san àwọn alábo sí ní ẹ̀san (ní ọ̀dọ̀ tiwa).”¹

قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وَجَدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾

76. Ó sì bèrẹ̀ (àyèwò) pẹ̀lú àpò wọn ẹ̀wájú àpò ọ̀mọ-iyá rẹ̀. Lẹ́yìn náà, ó mú un jáde láti inú àpò ọ̀mọ-iyá rẹ̀. Báyan ní A ẹ̀ fún (Ànábì) Yūsuf ní ète dá. Kò

فَبَدَأَ بِأَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَٰٓ مَا كَانَ لِأَيْخُذَ أَخَاهُ فِي

¹ 1. Nínú ọ̀fin tí Allāhu gbékalẹ̀ lóri olè ní àsikò Ànábì Ya'kūb - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ni pé, tí ọ̀wọ̀ bá tẹ̀ olè, wọn máa fà á lé olóhun lẹ̀wọ̀, ó sì máa sọ ọ̀ di ẹ̀rù rẹ̀. Àmọ̀ ní àsikò Ànábì tiwa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, ọ̀rùn ọ̀wọ̀ olè ni wọn máa gé pẹ̀lú àwọn májẹmu rẹ̀.

lè fi òfin ọba mú ọmọ-iyá rẹ àfi tí Allāhu bá fẹ.¹ À ñ sàgbéga àwọn ipò fún ẹnì tí A bá fẹ. Onímò wà lókè gbogbo onímò.²

77. Wọn sọ pé: “Tí ó bá jalè, dájúdájú ọmọ-iyá rẹ kan ti jalè síwájú.” (Ànábì) Yūsuf sì fi ọrọ náà pamọ sínú ẹmí rẹ, kò sì fi hàn sí wọn pé (kò rí bẹẹ). Ó (sì) sọ pé: “Ẹyin lẹ burú jùlọ ní ipò. Allāhu l’Ó sì nímò jùlọ nípa ohun tí ẹ ñ rọyìn rẹ.”

78. Wọn sọ pé: “Iwọ ọba, dájúdájú ó ní bàbá arúgbọ àgbàlágba kan. Nítorí náà, mú ẹnì kan nínú wa dípò rẹ. Dájúdájú àwa ñ rí iwọ pé o wà nínú àwọn ẹnì-rere.”

79. Ó sọ pé: “Mo sádi Allāhu pé kí á mú ẹnì kan àfi ẹnì tí a bá ẹrù wa lódò rẹ. (Tí a bá mú ẹlòmìràn) dájúdájú nígbà náà alábòsí ni wá.”

80. Nígbà tí wọn sọrètí nù lórí ọrọ rẹ, wọn tẹ sọrò. Àgbà (nínú) wọn sọ pé: “Sé ẹ kò mò pé dájúdájú bàbá yín ti gba àdéhùn yín tí (ẹ ẹ ní orúkọ) Allāhu. Àti

دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ تَرْفَعُ
دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ
عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

*قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَهُ مِنْ
قَبْلٍ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ
يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَكَانًا وَاللَّهُ
أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا
كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ
مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ تَأْخُذَ إِلَّا مِنْ وَجَدَنَا
مَتَّعَنَا عِنْدَهُ وَإِنَّا إِذَا لَطَلِمُونَ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ
كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ
أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ

¹ 1. Kò sí òfin síso olè dí ẹrù olóhun nínú ilú Misrọ. Àmọ Allāhu fẹ kí Ànábì Yūsuf - kí ọlà Allāhu máa bá a - mú ọmọ iyá rẹ mọlẹ. Allāhu sì fi idájọ tí wọn máa ló fún "olè" sí ẹnu àwọn ọmọ Ànábì Ya'kūb - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Ohun tí Allāhu fẹ sí wá sí imúṣẹ. 2. Iyẹn ni pé, ẹdá fi ipò àti imò ga jura wọn tífi ipò àti imò fi pin sí ọdò Allāhu Ọba tí Ó ga jùlọ nínú ipò àti imò.

pé şíwájú (èyí, ohun tí ẹ ẹ ní) àşèetó lórí ọrọ (Ànábì) Yūsuf. Nítórí náà, èmi kò ní fi ilẹ̀ (Misrọ) sílẹ̀ tífí bàbá mi yòò fi yòhnda fún mi tàbí (títí) Allāhu yòò fi ẹ ẹ ìdájọ́ fún mi. Ó sì lóore jùlọ nínú àwọn olúdájọ́.

81. Ẹ padà sódò bàbá yín, kí ẹ̀ sì sọ pé: “Bàbá wa, dájúdájú ọmọ ẹ̀ jalè. A kò sì lè jẹ́rìí (sí kiní kan) àfi ohun tí a bá nímọ̀ (nípa) rẹ̀. Àwa sì kọ̀ ni à ñ sọ ìkọ̀kọ̀ (ẹ̀dà).”

82. Kí o sì bi àwọn ará ilú tí a wà nínú rẹ̀ àti èrò-ràkún mí tí a jọ darí dé lèèrè wò. Dájúdájú olódodo ni wá.”

83. (Ànábì Ya‘kūb) sọ pé: “Rára o, èmí yín ló ẹ ẹ ọràn kan lọşọ̀ọ̀ fún yín. Nítórí náà, sùurù tó rẹ̀wà (lọ̀rọ̀ mi kàn báyií). Ó şeé ẹ ẹ kí Allāhu bá mi mú gbogbo wọn wá. Dájúdájú Allāhu, Ọ̀un ni Onímọ̀, Ọ̀lọgbọ̀n.”

84. Ó pa wọn tì, ó sì sọ pé: “Ìbànújẹ̀ ñ bẹ̀ fún mi lórí Yūsuf!” Ojú rẹ̀ méjèèjì sì funfun wá (kò ríran mọ̀) látara ìbànújẹ̀ náà; ó sì pa á mọ̀ra.

85. Wọn sọ pé: “A fi Allāhu búra, iwọ̀ kò yé rántí Yūsuf tífí o máa fi di yánnayànnà tàbí (títí) o máa fi di ara àwọn ọ̀kú.”

مَا فَرَطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أُبْرِحَ الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨١﴾

أَرْجِعُوا إِلَيَّ أَبِيكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّا أَيْتْنَاكَ سَرَقًا وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨٢﴾

وَسَلَّيَ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعَيْرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٨٣﴾

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٤﴾

وَنَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَقِي عَلَى يُوسُفَ وَأَبْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨٥﴾

قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَوُوا تَذَكَّرُ يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ حَرَصًا أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٦﴾

86. Ó sọ pé: “Allāhu mà ni èmi ní ro èdùn ọkàn mi àti ibànújẹ mi fún. Mo sì mọ ohun tí ẹ kò mọ nípa Allāhu.

87. Èyin ọmọ mi, ẹ lọ wádìí nípa Yūsuf àti ọmọ-iyá rẹ. Ẹ sì má ẹ sọrètí nù nínú ikẹ Allāhu. Dájúdájú kò sí ẹnì kan tí ó máa sọrètí nù nínú ikẹ Allāhu àfi ijo aláìgbàgbọ.”

88. Nìgbà tí wọn wọlé tọ Yūsuf, wọn sọ pé: “Ìwọ ọba, ìnira (ebi) ti mú àwa àti ará ilé wa. A sì mú owó kan tí ẹ máa ta dànù lẹwọ.¹ Nítórí nàà, wọn kónḡò (oúnjẹ) nàà kún fún wa, kí ó sì ta wá lẹrẹ. Dájúdájú Allāhu yòò san àwọn olùtọrẹ ní ẹsan rere.”

89. Ó sọ pé: “Njẹ ẹ mọ ohun tí ẹ ẹ fún Yūsuf àti ọmọ iyá rẹ nígbà tí èyin jẹ aláimọkan?”

90. Wọn sọ pé: “Sé dájúdájú ìwọ ni Yūsuf?” Ó sọ pé: “Èmi ni Yūsuf. Ọmọ iyá mi sì nìyí. Dájúdájú Allāhu ti ẹ ìdẹra fún wa. Dájúdájú ẹnìkẹni tí ó bá bẹrù (Allāhu), tí ó sì ẹ sùúrù, dájúdájú Allāhu kò ní fi ẹsan àwọn olùṣe-rere ráre.”

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَنِي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

يَبْنِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ
وَأَخِيهِ وَلَا تَأْيِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ
لَا يَأْيِسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ
مَسْنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضْعَةٍ
مُرْجَلَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ
عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ جَزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ
وَأَخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾

قَالُوا أءَنْتَ لَأَنْتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَا
يُوسُفُ وَهَذَا أَحِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا
إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ
أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, owó tí wọn mú dání kí í ẹ owó tí wọn lè gbà lẹwọ wọn torí pé ó kéré púpọ, tàbí owó nàà ti fẹ di kòhèdè mọ wọn lẹwọ.

91. Wọn sọ pé: “A fi Allāhu búra! Dájúdájú Allāhu ti gbólá fún ọ jù wá lọ. Àti pé dájúdájú àwa ni aláṣiṣe.”

92. Ó sọ pé: “Kò sí ibáwí fún yín ní òní. Allāhu yòò forijìn yín. Òun sì ni Aláàánú-jùlọ nínú àwọn aláàánú.”

93. Ẹ mú ẹwù mi yíi lọ, kí ẹ fi lé iwájú bàbá mi, ó máa padà di olùríran. Kí ẹ sì kó gbogbo ẹbí yín wá bá mi.”

94. Nígba tí èrò-ràkúnmi náà sí pínnya (kúrò lódò Ànábì Yūsuf), bàbá wọn sọ pé: “Dájúdájú èmi n gbọ òórùn Yūsuf tí ẹ kò bá ní sọ pé mò n jarán.”

95. Wọn sọ pé: “A fi Allāhu búra! Dájúdájú iwọ sì wà nínú àṣiṣe rẹ ti àtijọ (nípa ifé Yūsuf).”

96. Nígba tí oníròó-idunnú dé, ó ju (ẹwù náà) lé e níwájú, ó sì ríran padà. Ó sọ pé: “Njẹ èmi kò sọ fún yín pé dájúdájú mo mọ ohun tí ẹ kò mọ nípa Allāhu.”

97. Wọn sọ pé: “Bàbá wa, tọọ àforijìn ẹṣẹ wa fún wa, dájúdájú àwa jẹ aláṣiṣe.”

98. Ó sọ pé: “Láìpẹ mo máa tọọ àforijìn fún yín lódò Olúwa

قَالُوا تَأَلَّه لَقَدْ عَازَتْكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِبِينَ ﴿٩١﴾

قَالَ لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

أَذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَأَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيرًا وَأَثُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تُفْتَدُونِ ﴿٩٤﴾

قَالُوا تَأَلَّه إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِبِينَ ﴿٩٧﴾

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

mi. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Aláforjìn, Aṣàkẹ-òrun.”

99. Nígba tí wọn wolé to (Ánábì) Yūsuḑ, ó kó àwọn òbí rẹ méjèèjì mọra sọdọ rẹ, ó sì sọ pé: “È wọ ilú Misro ní olùfàyàbalẹ - tí Allāhu bá fẹ -.”

100. Ó gbé àwọn òbí rẹ méjèèjì sórí itẹ. Wọn sì wó lulẹ fún un, tí wọn fori kanlẹ kí i.¹ Ó sọ pé: “Bàbá mi, èyí ní itúmọ àlà mi (tí mo lá) ṣíwájú. Dájúdájú Olúwa mi ti sọ ọ di òdodo. Ó sì ṣe dáadáa fún mi nígba tí Ó mú mi jáde kúrò nínú ogbà ẹwọn. Ó tún mu yín wá (bá mi) láti inú oko lẹyìn tí Èsù ti saburú sáààrin èmi àti àwọn oḓà-kan mi. Dájúdájú Olúwa mi ni Alààánú fún ohun tí Ó bá fẹ. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Onímọ, Ológbọn.¹

101. Olúwa mi, dájúdájú O ti fún mi nínú iḓoba. O tún fún mi nínú ìmọ itúmọ àlà. Olùpilẹdá àwọn sánmọ àti ilẹ, Iwo ni Alátilẹyìn mi ní ayé àti ní òrun, pa mí sípọ mùsùlùmí. Kí O sì fi mí pẹlú àwọn ẹnì rere.”

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ عَاوَىٰ إِلَيْهِ أَبُوهُ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِن شَاءَ اللَّهُ عَامِينَ ﴿٩٩﴾

وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُءُوسِي مِن قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُم مِّنَ الْبَدْوِ مِن بَعْدِ أَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِّمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾

*رَبِّ قَدْ عَاتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِّن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾

¹ 1. Ní àsikò náà, kò lòdì sí òfin tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fún Ánábì Ya'kūb àti àwọn oṃọ rẹ - kí oṣà Allāhu máa bá wọn - láti fi idòbálẹ̀ àti ikúnlẹ̀ kí ẹnìkẹ̀ni. Àmọ̀ nínú òfin tí Allāhu fún Ánábì wa - kí ikẹ̀ àti oṣà Allāhu máa bá a -, ó ti di èwọ̀ láti fi idòbálẹ̀ àti ikúnlẹ̀ kí ẹnìkẹ̀ni. È wọ itọ̀sẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Baqrah; 2:34.

102. Iyẹn wà nínú iró ikòkò tí A fi imísí (rẹ) ránşẹ sí ọ. Àti pé iwọ kò sí lódò wọn nígbà tí wọn fẹ nukò lórí ọrọ wọn, tí wọn n déte.

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ ۗ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٢٢﴾

103. Iwọ ibàà ọjù kòkòrò (igbalà wọn), ọpọlọpọ èniyàn ni kò ní gbàgbọ.

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٣﴾

104. Iwọ kò sì bi wọn léèrè owó-ọyà kan lórí rẹ. Kò sì jẹ kiní kan bí kò ẹ irántí fún gbogbo èdá.

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٢٤﴾

105. Àti pé mélòò mélòò nínú àwọn àmì tí n bẹ ní sánmọ àti ní orí ilẹ tí wọn n ré kojá lórí rẹ, tí wọn sì n gbúnrí kúrò níbẹ.

وَكَايْنٍ مِّنْ آيَاتِهِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ يُمْرُونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٢٥﴾

106. Ọpọlọpọ wọn sì ni kò ní gbàgbọ nínú Allāhu àfi kí wọn tún máa ẹbọ.¹

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٢٦﴾

107. Ọẹ wọn fàya balẹ pé ohun tí n bo èdá mọlẹ nínú iyà Allāhu kò lè dé bá àwọn ni tàbí pé Àkókò náà kò lè kò lé àwọn lórí ní ọjìjì, tí wọn kò sì ní fura?

أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, àwọn èniyàn kan n bẹ láààrin àwa mùsùlùmí tí ó jẹ pé, tòhun ti bí wọn ẹ n ẹ 'Islām, wọn tún n ẹbọ yálà ní kọrọ tàbí ní gbaṅgba. Àpẹrẹ àwọn wònyí ni àwọn ààfàà ẹlẹbọ, "mùsùlùmí" tó n lọ sí ọdọ àwọn ààfàà ẹlẹbọ, páítọ àti babaláwo, "mùsùlùmí" tí ó n pe n̄nkan miiran léyin Allāhu, "mùsùlùmí" tí ó n lọ sí ọfọṣì, "mùsùlùmí" tí ó n bọ àwọn ọrìṣà bí ọrìṣà egúngún, ọrìṣà ibejì, ọrìṣà Ajé àti "mùsùlùmí" tí ó n lo ifún pá àti àsorọ ọ̀gùn àti àsorọ títá àti "mùsùlùmí" tí ó n gbé ẹbọ àti ètùtù. Gbogbo àwọn wònyí kí í ẹ mùsùlùmí ní ọdọ Allāhu - Ọba mímọ jùlo.

108. So pé: "Èyí ni ojú ònà (èsin) mi, èmi àti àwọn tó tẹ̀lé mi sì n pèpè sí (èsin) Allāhu pèlú ìmò àmòdájú àti èrì. Mímò ni fún Allāhu. Èmi kò sì sí lára àwọn oṣẹ̀bọ."

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعِيَ وَسَبَّحَنَ اللَّهُ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

109. A kò rán ẹnì kan ní iṣẹ̀-òjìṣẹ̀ ṣíwájú rẹ̀ àfi àwọn oḳùnrin tí À n fi ìmísí ránṣẹ̀ sí nínú àwọn ará ilú.¹ Šé wọn kò rìn kiri lórí ilẹ̀ kí wọn wo bí ikángun àwọn tó ṣíwájú wọn ẹ̀e rí? Dájúdájú Ilé ikéyìn lóore jùlò fún àwọn tó bẹ̀rù (Allāhu). Šé ẹ̀ o ẹ̀ ẹ̀ làákàyè ni?!

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آتَقَوْا أَفْلًا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾

110. (A kì í jẹ̀ àwọn ènìyàn níyà) tífí di igbà tí àwọn Òjìṣẹ̀ bá tó sọ̀rètí nù (nípa igbàgbọ̀ wọn), tí wọn sì mò pé wọn ti pe àwọn ní òpùrọ̀. Àránṣe Wa yó sì dé bá wọn. A sì máa gba ẹnì tí A bá fẹ̀ là. Wọn kò lè dá iyá Wa padà lórí ijo eṣẹ̀ṣẹ̀.

حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُوا أَنَّهُمْ قَدْ كَذَّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُحِّي مَنْ نَشَاءُ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾

111. Dájúdájú àrìwòye wà nínú ìtàn wọn fún àwọn onílàákàyè. (Al-Kur'ān) kì í ẹ̀ ẹ̀ òrò kan tí wọn n hun, ṣùgbọ̀n ó n jẹ́rì sí èyí tó jẹ̀ òdodo nínú èyí tó ṣíwájú rẹ̀, ó n ṣàlàyé gbogbo n̄hkan;¹ ó jẹ̀

لَقَدْ كَانَ فِي قَصصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ

¹ 1. Lóde oní yí, à n rí àwọn obinrin kan tí wọn n sora wọn di aṣíwájú eṣẹ̀ṣẹ̀ nínú ijo 'Islām àti nínú ijo nasōrō. Wọn sì n sọ pé Oṣòhun l'Ó fi iṣẹ̀ èsin rán àwọn niṣẹ̀. Wọn n sora wọn di ànàbí Oṣòhun àti oṣìṣẹ̀ Rẹ̀. Àyàh yífi tí já wọn nírọ̀. Allāhu - Oba mímò - ti fi rinlẹ̀ pé, Òun kò fi iṣẹ̀ ìmísí rán obinrin kan kan niṣẹ̀ rí sí ẹnìkẹ̀nì. Ẹ̀ jinnà sí irú àwọn obinrin abẹ̀sinjẹ̀ náà. Kiyè sí! Bì Allāhu ẹ̀ ẹ̀ ṣa Moryam, iyá Ànàbí 'Isā lẹ̀ṣà tó, kò fi iṣẹ̀ ìmísí rán an niṣẹ̀ sí ẹnìkẹ̀nì.

Ìmọ̀nà àti Ìkẹ́ fún ìjọ onígbàgbọ́
òdodo.¹

وَنَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ

يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

¹ 1. È wo ìtọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Ani'ām; 6:114.

Suuratur-Ra'd الرعد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām mīm rō. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹ Ìwọnyí ni àwọn àyah Tírà nàà. Àti pé òdodo ni ohun tí wọ̀n sọkalẹ̀ fún ọ̀ láti òdò Olúwa ẹ̀, ẹ̀gbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn èniyàn kò gbàgbọ̀.¹

2. Allāhu ni Ẹ̀ni tí Ó gbé àwọn sánmọ̀ ga sókè láí sí àwọn ọ̀pó kan (fún un) tí ẹ̀ lè fojú rí. Lẹ̀yìn nàà, Ó gúnwà sórí Ìtẹ̀-ọ̀lá. Ó ọ̀ òòrùn àti ọ̀ṣùpá; ikòòkan wọ̀n máa rìn fún gbèdẹ̀ke àkókò kan.¹ Ó n ẹ̀ ètò ọ̀rò (ẹ̀dà). Ó n ẹ̀ àlàyè àwọn àyah nítorí kí ẹ̀ lè mọ̀ àmòdájú nípa ipàdẹ̀ Olúwa yín.ⁱⁱ

3. Ọ̀un ni Ẹ̀ni tí Ó tẹ̀ ilẹ̀ pẹ̀ṣẹ̀. Ó sì fi àwọn àpáta tó dúró gbagidi àti àwọn odò tó n ẹ̀ sán sínú ilẹ̀. Àti pé nínú gbogbo àwọn èso, Ó ẹ̀ é ní oríṣi méjì-méjì.¹ Ó n fi ọ̀ru bo ọ̀sán lójú. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú ìyẹn fún ìjọ̀ tó ní àròjìnlẹ̀.ⁱⁱⁱ

الْمَرَّةَ تِلْكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿٢﴾

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَىٰ اللَّيْلُ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo ìtọ̀ṣẹ̀-ọ̀rò sūrah al Baqarah; 2:1.

ⁱⁱ 1. Gbèdẹ̀ke àkókò nàà ni ọ̀pin ayé.

ⁱⁱⁱ 1. Ẹ̀ wo ìtọ̀ṣẹ̀-ọ̀rò sūrah Yāsīn; 36:36.

4. Ó tún wà nínú ilẹ̀ àwọn abala-abala ilẹ̀ (oníran-ànrán) tó wà nítòsì ara wọn¹ àti àwọn oḡbà oko àjàrà, irúgbìn àti igi dàbínù tó pẹ̀ka àti èyí tí kò pẹ̀ka, tí wọn n fún wọn ní omi eyọ kan mu. (Síbèsìbè) A ẹ̀ àjùlọ fún apá kan rẹ̀ lórí apá kan níbi àwọn èso wọn. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyẹn fún ijọ tó ní làákàyè.'

5. Tí o bá ẹ̀mò, èmò mà ni ọ̀rọ̀ (ẹ̀nu) wọn (nípa bí wọn ẹ̀ sọ pé): “Şé nígbà tí a bá ti di erupẹ̀ tán, ẹ̀ nígbà náà ni àwa yóò tún di èdá titun?” Àwọn wònyẹn ni àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀ nínú Olúwa wọn. Àwọn wònyẹn ni ẹ̀wọn n bẹ̀ lórùn wọn. Àwọn wònyẹn si ni èrò inú Iná. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ̀.

6. Wọn tún n kán ọ̀ lójú pé kí aburú şelẹ̀ şiwájú rere. Àwọn iyà (tó jẹ̀ irú wọn) kúkú ti şelẹ̀ şiwájú wọn. Àti pé dájúdájú Olúwa rẹ̀ ni Aláforijìn fún àwọn ènìyàn lórí àbòsì (ọ̀wọ̀) wọn. Dájúdájú Olúwa rẹ̀ le níbi iyà.

وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُتَجَوِّرَاتٌ وَجَنَّتْ
مِّنْ أَعْتَبٍ وَرَرْحٌ وَنَخِيلٌ صِنَوَانٌ وَعَيْرٌ
صِنَوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُقْضَلٌ
بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾

*وَإِنْ تَعَجَبَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ أَعَدَّا كُنَّا
تُرَابًا أَعْيَانًا لِّمَن لِّمَن لِّمَن لِّمَن لِّمَن لِّمَن
الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلَلُ
فِي أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُم فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٥﴾

وَبَسْتَعِجِلُونَكَ يَا سَيِّئَةَ قَبْلِ الْحَسَنَةِ
وَقَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثَلُثُ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَدُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾

¹ 1. Bii ilẹ̀ yanrìn nítòsì ilẹ̀ amò, ilẹ̀ yangí nítòsì ilẹ̀ tí kì í ẹ̀ se ilẹ̀ yangí, ilẹ̀ tó lóràà nítòsì ilẹ̀ tó sá àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ.

7. Àwọn tó ɣàì gbàgbọ́ n wí pé:
 “Kí ni kò jẹ́ kí wọn sọ àmì kan
 kalẹ́ fún un láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ?”
 Olùkìlọ̀ mà ni ìwọ. Olùtòsọ̀nà sì
 wà fún ijọ kòòkan.¹

8. Allāhu mọ ohun tí obìnrin
 kòòkan ní lóyún àti ohun tí ilé
 ọmọ yóò fi dín kù (nínú ọjọ
 ìbímọ) àti ohun tí ó máa fi lékún.
 Ǹhkan kòòkan ló sì ní ọ̀díwọ̀n
 lódọ̀ Rẹ̀.

9. (Allāhu ni) Onímọ̀-ìkòkọ̀-àti-
 gbaṅgba. Ó tóbi, Ó ga jùlọ.

10. Bákan náà ni (lódọ̀ Allāhu),
 ẹnì tí ó fi ọ̀rọ̀ pamọ̀ sínú nínú yín
 àti ẹnì tí ó sọ ọ̀ síta pẹ̀lú ẹnì tí ó
 fi ọ̀ru bojú àti ẹnì tí ó n rìn kiri ní
 ọ̀sán.

11. Ó n bẹ́ fún ènìyàn (kòòkan)
 àwọn mọ̀lāika tí n gbaṣẹ́ fúnra
 wọn; wọn wà níwájú (ènìyàn) àti
 lẹ̀yìn rẹ; wọn n sọ (ìṣẹ́ ọ̀wọ̀) rẹ
 pẹ̀lú àṣẹ́ Allāhu. Dájúdájú
 Allāhu kò níí ṣe ìyípadà ǹhkan
 tó n bẹ́ lódọ̀ ijọ kan tífí wọn yóò

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ
 آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ ۚ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ
 قَوْمٍ هَادٍ ﴿٧﴾

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيصُ
 الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادَنَّ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ
 بِإِقْدَارٍ ﴿٨﴾

عَلِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرِ
 الْمُتَعَالَىٰ ﴿٩﴾

سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَن أَسْرَأَ الْقَوْلَ وَمَن
 جَهَّرَ بِهِ ۚ وَمَن هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ
 وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾

لَهُ مَعْقَبَاتٌ مِّن بَيْن يَدَيْهِ وَمِن
 خَلْفِهِ ۚ يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ
 لَا يُعَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُعَيِّرُوا مَا

¹ 1. Ọ̀rọ̀ pọ̀ lórí itúmọ̀ “hād” àti ohun tó dúró fún nínú āyah yíí nínú àwọn tírà Tafsīr. Méta nínú àwọn itúmọ̀ “hād” nínú āyah niyí: (1) “hād” túmọ̀ sí “Allāhu”, iye nì pé, “Allāhu ni olùtòsọ̀nà fún ijọ kòòkan”. (2) “hād” túmọ̀ sí “Ànábì Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - , iye nì pé, Ànábì Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni olùpèpè fún àwọn ènìyàn. (3) “hād” túmọ̀ sí “Ànábì kòòkan”, iye nì pé, Ànábì kòòkan ni olùpèpè fún ijọ Ànábì kòòkan. Àmọ̀ sá, kò sí tírà Tafsīr kan kan tí ó túmọ̀ āyah náà lẹ̀ síbì síṣọ̀ pé, “ànábì kan wà fún ọmọ Yorùbá” tàbí síṣọ̀ pé “ànábì kan wà fún ilẹ̀ Háúsá”. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ́-ọ̀rọ̀ sūrah Yūnus 10; 47.

fi yí ñhkan tó n bẹ nínú ẹmí wọn padà. Nígba tí Allāhu bá gbèrò aburú kan ro ijọ kan, kò sí ẹnì tó lè dá a padà. Kò sì sí aláààbò kan fún wọn lẹyìn Rẹ.

12. Òun ni Ẹni tó n fi mọ̀nàmọ̀nà hàn yín ní ìbẹ̀rù àti ní ìrètí (fún yín). Ó sì n ẹ̀dà ẹ̀şùjò tó şù dèdè.

13. Àrá n şe àfòmọ̀ pèlú ẹyìn fún Un, àwọn mọ̀lāika náà (n şe bẹ̀) fún ìbẹ̀rù Rẹ̀. Ó n rán iná láti ojú sánmọ̀ níşé. Ó sì n fi kọ̀lu ẹnì tí Ó bá fẹ̀. Síbẹ̀ wọn n jiyàn nípa Allāhu. (Allāhu) sì lágbara gan-an.

14. TiRẹ̀ ni ipè òdodo. Àwọn tí wọn n pè lẹyìn Rẹ̀, wọn kò lè fi kiní kan jẹ̀ pè wọn àfi bí ẹnì tí ó tẹ̀wọ̀ rẹ̀ méjèjì (lásán) sí omi nítorí kí omi lè dé ẹnu rẹ̀. Omi kò sì lè dé ẹnu rẹ̀. Àdúà (àti ipè) àwọn aláìgbàgbọ̀ kò sì jẹ̀ kiní kan bí kò şe sínú ìşinà.¹

بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَ لَهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٍ ﴿١١﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ أَلْبَرَقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٢﴾

وَيَسِّحُ الرَّعْدَ بِحَمِيدِهِ وَالْمَلْتِكَةَ مِنْ خَيْفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ ﴿١٣﴾

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبْسِطٍ كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا

¹ 1. Nínú sūrah al-Baqarah; 2:186, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fi kalmọh "roşād" parí àdúà àwọn onígba gbọ̀ òdodo (iyẹn, "la'llahum yeşudūn") àmọ̀ nínú sūrah yí àti sūrah Gōfir; 40:50 , Ó fi kalmọh "dolāl" parí àdúà àwọn aláìgbàgbọ̀. "Roşād" tùmọ̀ sí "imọ̀nà", "dolāl" sì tùmọ̀ sí "ìşinà". Àdúà tó wà lórí imọ̀nà ni àdúà tó máa lo tààrà sọdọ Allāhu. Àdúà náà sì máa jẹ̀ àtẹ̀wọ̀gbà. Ẹyí ni Allāhu fi rinlẹ̀ nínú sūrah aş-Şūrō; 42:26. Àmọ̀ àdúà tó wà lórí ìşinà, kò nífi lo sọdọ Allāhu. Ẹ̀dá tí wọn sì dojú àdúà kọ̀ kò nífi gbọ̀ ipè náà, ámbọ̀sibọ̀sí pé ó máa jẹ̀pè rẹ̀ (ní ìbámu sí sūrah al-'Ahkōf; 46:5). Kò sì sí ẹnì tí ó n gba àdúà lẹyìn Allāhu. Ídí nìyí tí àdúà náà fi máa gúnlẹ̀ sí èbúté anù àti òfò. Kí á wá wòye sí àwọn ñhkan méjì wọ̀nyí: Ìkíní: Ọ̀nà wo ni àwọn aláìgbàgbọ̀ n gbà rí oore láyé? Kò sí oore ayé kan ní'lé ayé tí ó lè tẹ̀ aláìgbàgbọ̀ lẹwọ̀ nípasẹ̀ àdúà bí kò şe nípasẹ̀ ipín kan tí ó wà fún un nínú kádàrà rẹ̀. Àmọ̀ ní ti onígba gbọ̀ òdodo, oore inú kádàrà àti oore àdúà ló wà fún un níwọn igbà tí àdúà rẹ̀ bá ti wà ní ìbámu

هُوَ بِبَلِيغِهِ ۖ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي

ضَلَالٍ ﴿١٥﴾

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

طَوْعًا وَكَرْهًا وَظَلَّلَهُمْ بِالْعُدْوَةِ

وَالْأَصَالِ ﴿١٥﴾

15. Allāhu ni àwọn tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ ní forí kanlẹ̀ fún, wọn fẹ́, wọn kò, - òòji wọn (nàà ní ẹ̀se bẹ̀ẹ̀) - ní òwúrò àti ní ìròlẹ̀.¹

16. Sọ pé: “Ta ni Olúwa àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀?” Sọ pé: “Allāhu ni.” Sọ pé: “Sé lẹ̀yìn Rẹ̀ ni ẹ̀ tún mú àwọn aláfẹ̀yintì kan, tí wọn kò ní ikápá oore àti ìnira fún ẹ̀mí ara wọn?” Sọ pé: “Sé afọ̀jú àti olùrìran dọ̀gba bí? Tàbí

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ

قُلْ أَفَأَتَّخِذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا

يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ

هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ

sí sunnah Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Iḱeji: Ìdí tí kò fi sí gbígba àdúà fún àwọn aláìgbàgbọ̀ ní pé, wọn dojú àdúà wọn kọ̀ àwọn ẹ̀dá kan lẹ̀yìn Allāhu - tó ga jùlò - . Bí mùsùlùmí kan bá ẹ̀se bẹ̀ẹ̀, tàbí ó se “āmīn” sí àdúà ẹ̀ni tí ó ẹ̀se bẹ̀ẹ̀, òun nàà kò ní rí gbígba àdúà nàà, ẹ̀sìn rẹ̀ sì máa bàjẹ̀ pèlú.

¹ 1. Àwọn sūfí (Tijāniyyah) ẹ̀ ḱi àyah yíí àti tinú sūrah an-Nahl; 16:49 tùmọ̀ lábẹ̀ àdisòkàn wọn tí wọn ní pé ní “‘Ilmu bātinīy” - “Ìmọ̀ Awo-inú”. Àwọn sūfí (Tijāniyyah) sọ pé, pèlú àwọn āyah méjèèjì wònyẹn, “gbogbo olùjòsìn tàbí olùforìkanlẹ̀ fún ñhkan mìíràn lẹ̀yìn Allāhu lójú-ita, kò jòsìn kò sì forí kanlẹ̀ fún kiní kan àyàfí Allāhu (ta’ālā) nitorí pé, Òun l’Ó wà nínú àwọn aṣọ̀ wònyẹn.” (Jawāhīr al Ma’āniy wa Bulūg al ‘Amōniy) Irọ̀ ñlá níyí. Mímọ̀ sì ní fún Allāhu tayo isòkúṣọ̀ wọn. Āyah onípọ̀n-na ni āyah méjèèjì wònyẹn. Pọ̀n-na inú wọn ni pé, kò sí ẹ̀ni tí kì í forí kanlẹ̀ fún Allāhu. Èyí ni àwọn sūfí ẹ̀se afìkún rẹ̀ pé, “Kòdà kí ó forí kanlẹ̀ fún òrìṣà, Allāhu nínú àwòrán òrìṣà ló ní forí kanlẹ̀ fún!” Kiyè sí í, ìgbàkígba tí a bá rí āyah onípọ̀n-na, āyah aláìnípọ̀n-na ni a máa fi yanjú rẹ̀, gégé bí Allāhu ẹ̀se fi èyí rinlẹ̀ nínú sūrah āli ‘Imrōn; 3:7. Nitorí nàà, sūrah al-Hajj;22:18 àti sūrah al-Anbiyā’; 21:98 ti yọ̀ pọ̀n-na tí ó jẹyọ̀ nínú āyah méjèèjì nàà. Ní ti sūrah al-Hajj;22:18, òhun fi rinlẹ̀ pé òpòlòpò ní kò forí kanlẹ̀ fún Allāhu. Ní ti sūrah al-Anbiyā’; 21:98, òhun sì fi rinlẹ̀ pé àwọn tó ní forí kanlẹ̀ fún ñhkan mìíràn lẹ̀yìn Allāhu, àti àwọn àti òrìṣà wọn ló máa wọ̀ inú Iná nitorí pé, wọn kò forí kanlẹ̀ fún Allāhu, wọn kò sì jòsìn fún Un. Èyí ti tùmọ̀ sí pé, sūrah ar-Ra’d; 13:15 àti sūrah an-Nahl; 16:49 kò kan olùforìkanlẹ̀ àti olùjòsìn fún ñhkan mìíràn lẹ̀yìn Allāhu. Nitorí nàà, gbólóhùn “wọn fẹ́” dúró fún àwọn onìgbàgbọ̀ òdodo; “wọn kò” sì dúró fún àwọn munāfiki. Ẹ̀ tún wo ìṱosẹ̀-òrọ̀ sūrah ar-Rūm; 30:26.

àwọn òkùnkùn àti imọlẹ̀ dọgba?
 Tàbí wọn yóò fún Allāhu ní
 àwọn akegbé kan tí àwọn náà
 dá èdá bíi tí èdá Rẹ̀, (tó bẹ̀è gẹ̀)
 tí èdá fi jọra wọn lójú wọn?” Sọ
 pé: “Allāhu ni Ẹlédàá gbogbo
 n̄nkan. Ọun sì ni Ọkan soṣo,
 Olùborí.

17. Ó n sọ omi kalẹ̀ láti sánmọ̀.
 Àwọn ojú-odò sì n̄ sà̀n pẹ̀lú
 òdiwọn rẹ̀. Àgbàrà sì n̄ gbé ifòfó
 orí-omi tó ga lọ. Bákan náà,
 nínú n̄nkan tí wọn n̄ yó nínú iná
 láti fi ẹ̀ n̄nkan-òṣọ̀ tàbí n̄nkan-
 èlò, òhun náà ní ifòfó bí irú rẹ̀.
 Báya n̄ Allāhu ẹ̀ n̄ mú àkàwé
 wá fún òdodo àti irọ̀. Ní ti ifòfó,
 ó máa lọ ní ilọ̀ pàntí. Ní ti èyí tí
 ó sì máa ẹ̀ àwọn èniyàn ní
 ànfaàní, ó máa dúró sí orí ilẹ̀.
 Báya n̄ Allāhu ẹ̀ n̄ mú àwọn
 àkàwé wá.¹

18. Ohun rere (iyen Ọgbà Ìdèra)
 wà fún àwọn tó jẹ̀pè Olúwa
 wọn. Àwọn tí kò sì jẹ̀pè Rẹ̀, tí ó
 bá jẹ̀ pé tiwọn ni gbogbo n̄nkan
 tó n̄ bẹ̀ lórí ilẹ̀ pátápátá àti irú rẹ̀
 pẹ̀lú rẹ̀, wọn ìbá fi ẹ̀ràpadà
 (fún ẹ̀mí ara wọn níbi Iná).
 Àwọn wònyen ni aburú iṣrò-iṣẹ̀
 wà fún.¹ Iná Jahanamọ̀ ni

تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ
 شُرَكَاءَ خَلَفُوا كَخَلْفِهِ فَتَشَبَهَ الْخَلْقُ
 عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ
 الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿١٦﴾

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَهُ
 بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا
 وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ أُتْبَعَاءُ
 حَلِيبَةٍ أَوْ مَتَلَعٌ زَبَدٌ مِثْلَهُ كَذَلِكَ
 يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ
 فَيَذْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ
 فَيَمْكُتْ فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ
 الْأَمْثَالَ ﴿١٧﴾

لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ أَحْسَنُ وَالَّذِينَ
 لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ وَلَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي
 الْأَرْضِ جَمِيعًا مِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا
 بِهِ أَوْلَيْتِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ
 وَمَأْوَهُمْ جَهَنَّمُ وَيَبْسُ الْمِهَادُ ﴿١٨﴾

¹ 1. Ìtúmọ̀ àkàwé yíì ní pé, òdodo ló n̄ sà̀nfaàní, òfò ní irọ̀.

ibùgbé wọn; ibùgbé nàà sì burú.¹

19. Njé ẹni tí ó mò pé òdodo kúkú ni ǹnkan tí wọn sòkalẹ̀ fún ọ láti òdò Olúwa ẹ, ó wa dà bí ẹni tí ó fójú (nípa ẹ̀ bí)? Àwọn onílàákàyè ló ń lo ìrántí.

20. (Àwọn ni) àwọn tó ń mú àdéhùn Allāhu ẹ. Àti pé wọn kì í tú àdéhùn.

21. (Àwọn ni) àwọn tó ń da ohun tí Allāhu pa láṣẹ pé kí wọn dàpọ̀ pọ̀. Wọn ń páyà Olúwa wọn. Wọn sì ń páyà aburú ìṣírò-ìṣé.

22. (Àwọn ni) àwọn tó ẹ̀ sùúrù láti fi wá Ojú rere Olúwa wọn. Wọn ń kírun. Wọn ń ná nínú ohun tí A pèsè fún wọn ní ìkòkò àti ní gbaṅgba. Wọn sì ń fi rere dènà aburú.¹ Àwọn wònyẹn ni àtubòtán Ilé rere ń bẹ̀ fún.¹¹

23. Inú àwọn Ọgbà Ìdẹ̀ra gbére ni wọn máa wò, (àwọn) àti ẹni tó bá ẹ̀ rere nínú àwọn bàbá wọn, àwọn iyàwó wọn àti àwọn àrómọ̀dómọ̀ wọn. Àwọn mọ̀lāika

﴿ أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٩﴾

﴿ الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ ﴿٢٠﴾

﴿ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِۦٓ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ ﴿٢١﴾

﴿ وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِعَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرُءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٢﴾

﴿ جَنَّاتٌ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾

¹ 1. Aburú ìṣírò-ìṣé ni kí Allāhu kọ ìṣé rere ẹ̀dà lé e lẹ̀wọ̀, kí Ó má ṣàforìjìn fún un nítorí pé, ẹ̀dà nàà kú sórí ẹ̀bọ̀ ẹ̀ṣiṣe tabì àìgbàgbọ̀ tabì ìṣọ̀bẹ̀-ṣẹ̀lu àfọ̀kànṣe.

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn máa ń ẹ̀ rere sí ẹni tí ó bá ń ẹ̀ aburú sí wọn, wọn kò nífi aburú gbẹ̀san aburú.

yó sì máa wọlẹ̀ tọ wọn láti ẹnụ
ọ̀nà kọ̀ọkan.

24. (Wọn yóò sọ pé): “Àlàáfíà
fún yín nítorí sùúrù yín.”

Àtubọ̀tán Ilé rere náà sì dára.

25. Àwọn tó n tú àdéhùn Allāhu
lẹ̀yìn tí wọn ti gba àdéhùn Rẹ̀, tí
wọn n já ohun tí Allāhu pa lășẹ̀
pé kí wọn dàpọ̀, tí wọn sì n ẹ̀
ìbàjẹ̀ lórí ilẹ̀; àwọn wọnyẹn ni
ègún wà fún. Àti pé Ilé (Iná)
burúkú wà fún wọn.

26. Allāhu n tẹ̀ arisikí silẹ̀
reḡeḡe fún ẹnì tí Ó bá fẹ̀. Ó sì n
díwọn rẹ̀ (fún ẹnì tí Ó bá fẹ̀).
Wọn sì dunnú sí iṣẹ̀mí ilẹ̀ ayé!
Kí sì ni iṣẹ̀mí ayé ní ègbẹ̀ ti
ọ̀run bí kò ẹ̀ ḡbádùn bín-íntín.

27. Àwọn tó sàì gbàgbọ̀ n wí pé:
“Kí ni kò jẹ̀ kí wọn sọ àmì kan
kalẹ̀ fún un láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀?”
Sọ pé: “Dájúdájú Allāhu n ẹ̀ ẹnì
tí Ó bá fẹ̀ lọ̀nà. Ó sì n fi ọ̀nà mọ̀
ẹnì tí ó bá ẹ̀rì padà sọ̀dọ̀ Rẹ̀.”

28. Àwọn tó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, tí
ọ̀kàn wọn sì balẹ̀ pẹ̀lú irántí
Allāhu; ẹ̀ gbọ̀, pẹ̀lú irántí Allāhu
ni àwọn ọ̀kàn máa fi balẹ̀.¹¹

سَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى
الدَّارِ ﴿٢٤﴾

وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ
مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ
يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ
لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٢٥﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ
وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَعٌ ﴿٢٦﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ
آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ
يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أَنَابَ ﴿٢٧﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ
اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٨﴾

¹ 1. Ẹ̀ wò itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baq̄rah; 2:152.

29. Àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ àwọn iṣẹ rere, orí ire àti àbọ rere wà fún wọn.

30. Báyeṅ ni A ẹe rán ọ níṣẹ sí iṣọ kan, - àwọn iṣọ kan kúkú ti ré kojá lo ṣiwájú wọn -, nítorí kí o lè máa ka nńkan tí A fi ránṣẹ sí ọ ní imísí fún wọn. Sibẹsibẹ wọn n Ẹàì gbàgbọ nínú Àjoké-ayé. Sọ pé: “Òun ni Olúwa mi. Kò sí ọlọhun kan tí a gbòdò jòsìn fún ní ọnà òdodo àyàfi Òun. Òun ni mo gbáralé. Ọdò Rẹ̀ sì ni àbọ mi.”

31. Tí ó bá jẹ pé dájúdájú al-Kur’ān, wọn ké e láti fi mú àwọn àpáta rìn (kúrò ní àyè wọn), tàbí wọn fi gé ilẹ̀ (kélekèle, kí ó yanu fún àwọn àlùmọ̀nì), tàbí wọn fi bá àwọn òkú sọ̀rọ̀ (kí wọn sì jí dide, wọn kò níí gbàgbọ̀). Àmọ̀ sá, ti Allāhu ni gbogbo àṣẹ pátápátá. Ẹ̀é àwọn tó gbàgbọ̀ kò mò pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ̀, ibá tó gbogbo ènìyàn sọ̀nà. Àjálù kò sì níí yé ẹ̀lẹ̀ sí àwọn aláìgbàgbọ̀ nítorí ohun tí wọn ẹe níṣẹ̀ tàbí (àjálù náà kò níí yé) sọ̀kalẹ̀ sí tò̀sì ilé wọn tífí di igbà tí àdéhùn Allāhu yóò fi dé. Dájúdájú Allāhu kò níí yapa àdéhùn.

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ ﴿٢٩﴾

كَذَٰلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدَ خَلَّتْ مِن قَبْلِهَا أُمَمٌ لِّتَتْلُوا عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٍ ﴿٣٠﴾

وَلَوْ أَنَّ قُرْءَانًا سُيِّرَتْ بِهِ الْحِبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كُفِّرَتْ بِهِ الْمَوْتَىٰ بَل لِّلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأْتِسَّ بِالَّذِينَ ءَامَنُوا أَن لَّو يَشَاءُ اللَّهُ لَهْدَى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُم بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّن دَارِهِمْ حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٣١﴾

32. Dájúdájú wọn ti fi àwọn Òjìṣẹ kan ṣe yèyè ṣíwájú rẹ. Mo sì ló àwọn tó ṣàì gbàgbọ lára. Lẹyìn náà, Mo gbá wọn mú. Nítorí náà, báwo ni iyà (tí mo fi ẹ wọn) ti rí (lára wọn ná)!

33. Ìjẹ Ẹni tí Ó ní mójútó ẹmí kòòkan nípa iṣẹ tí ó ṣe (dà bí ẹni tí kò lè ṣe bẹẹ bí? Síbẹ) wọn tún bá Allāhu wá àwọn akegbé kan! Sọ pé: “Ẹ dárúkọ wọn ná.” Tàbí ẹyin yóò fún (Allāhu) ní irò ohun tí kò mò lórí ilẹ tàbí (ẹ fé mú) irọ àti àbá dídá wá? Rárá, wọn ti ṣe ète àwọn tó ṣàì gbàgbọ ní ọṣọ fún wọn ni. Wọn sì ṣẹrí wọn kúrò lójú ọ̀nà ọ̀dodo. Ẹnikẹni tí Allāhu bá ṣì lònà, kò ní sí olùtòṣonà kan fún un.

34. Ìyà wà fún wọn nínú iṣẹmí ayé (yìí). Ìyà ti Ọjọ̀ Ìkẹyìn kúkú gbópon jùlọ. Kò sì ní sí aláàbò kan fún wọn lódò Allāhu.

35. Àpẹjúwe Ọgbà Ìdèrà tí wọn ṣe ní àdéhùn fún àwọn olùbèrù Allāhu (ni èyí tí) àwọn odò n ảan kojá nísàlẹ rẹ. Èso rẹ àti ibòji rẹ yó máa wà tití lááláé. Iyẹn ni ikángun àwọn tó bèrù (Allāhu). Iná sì ni ikángun àwọn aláìgbàgbọ.

وَلَقَدْ أَسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلِ مِّن قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُمُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا تُمْ أَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٣٢﴾

أَفَمَن هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۗ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلُ سَمُّوهُمْ ۗ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ ۗ أَمْ يَظَاهِرُونَ مِنَ الْقَوْلِ ۗ بَلْ رُتِبَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرَهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ ۗ وَمَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٣٣﴾

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ وَعَذَابٌ الْأٰخِرَةِ ۗ أَسْخَقُوا مَا لَهُمْ مِّنَ اللَّهِ مِن وَّاقٍ ﴿٣٤﴾

*مَّمثلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ ۗ تَجْرِي مِّن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۗ أُكُلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ﴿٣٥﴾

36. Àwọn tí A fún ní Tírà n̄
dunnú sí ohun tí A sòkalẹ́ fún ọ.
Ó sì wà nínú àwọn ijọ kẹfèrí-
parapọ̀ tó n̄ ẹ̀ ẹ̀ àtakò sí apá kan
rẹ̀. Sọ pé: “N̄nkan tí wọn pa mí
láṣẹ̀ rẹ̀ ni pé kí n̄g jòsìn fún
Allāhu. Èmi kò sì gbọdọ̀ wá
akẹgbẹ́ fún Un. Ọdọ̀ Rẹ̀ ni mò n̄
pèpẹ̀ sí. Ọdọ̀ Rẹ̀ sì ni àbọ̀ mí.”

37. Báyan ni A ẹ̀ sọ ọ̀ kalẹ̀ ní
ìdájọ̀ pẹ̀lú èdè Lárúbáwá.
Dájúdájú tí o bá fi lè tẹ̀lẹ̀ ifẹ́-inú
wọn, lẹ̀yìn n̄nkan tí ọ̀ dé bá ọ̀
nínú ìmọ̀, kò sí aláàbò àti olùṣọ̀
kan fún ọ̀ mọ̀ lóḍọ̀ Allāhu.

38. Dájúdájú A ti rán àwọn
Òjìṣẹ́ kan níṣẹ́ síwájú rẹ̀. A sì
fún wọn ní àwọn iyàwó àti àwọn
ọmọmọ.¹ Kò lètọ̀ fún Òjìṣẹ́
kan láti mú àmì kan wá àyàfi
pẹ̀lú iyòhnda Allāhu.² Gbogbo
ìṣẹ̀lẹ̀ ló ní àkọ̀sílẹ̀.¹

وَالَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا
أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ
بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ
وَلَا أُشْرِكَ بِهِ ۚ إِلَيْهِ أَدْعُو وَإِلَيْهِ
مَتَابٌ ﴿٣٦﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلِيُن
تَّبِعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ
الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا
وَاقٍ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا
لَهُمُ آزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ
يَأْتِيَ بِبَيِّنَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ
كِتَابٌ ﴿٣٨﴾

¹ 1. Kiyè sí i, àwọn kan n̄ sọ pé gbólóhùn yií “Dájúdájú A ti rán àwọn Òjìṣẹ́ kan níṣẹ́ síwájú rẹ̀. A sì fún wọn ní àwọn iyàwó àti àwọn ọmọmọ.”, ó n̄ tóka sí pé “Ánábì ‘Isā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - fẹ́ iyàwó, ó sì bí ọmọ síwájú kí ọ̀ tó kúró láyé. Nitorí náà, ó ti kú. Kò sì níí padà wá sáyé mó.” Ọ̀rọ̀ tí wọn sọ yií jẹ́ ọ̀rọ̀ fífi àtamọ̀ mó àtamọ̀. Àti pé, ìrònú wọn nípa gbólóhùn náà jẹ́ ìrònú ọ̀pọ̀lọ̀ lásán, kò sì sí ìtòsọ̀nà nínú rẹ̀ nitorí àwọn ìdí pàtàkì márùn-ún wọn: Ìdí àkókò: Kò kókò sí tírà tafíṣ àwọn onisunnah tò sọ pé gbólóhùn náà dúró fún pé Ánábì ‘Isā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - fẹ́ iyàwó tàbí pé ọ̀ bí ọmọ síwájú kí ọ̀ tó kúró láyé. Àwọn onibidiyah bí ijọ Ahmadiyyah ló n̄ fá itùmọ̀ gbólóhùn náà síbẹ̀. Ìdí kejí: Gbólóhùn náà dúró sórí àdámọ̀ tí Allāhu fi sára gbogbo ọmọ Ánábì Ādam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Kí i ẹ̀ àwọn Òjìṣẹ́ Ọlòhun nikan ni wọn fẹ́ iyàwó tàbí bí ọmọ. Tòhun ti bẹ̀ẹ̀ náà, ẹ̀ gbogbo èdà tó wá sáyé ló rí iyàwó fẹ́? Tàbí ẹ̀ gbogbo ẹ̀ni tó sì rí iyàwó fẹ́ ló rí ọmọ bí? Ìdí kẹta: Kí i ẹ̀ nitorí ifirinlẹ̀ pé kò sí Ánábì kan tàbí Òjìṣẹ́ kan nínú àwọn Òjìṣẹ́ Ọlòhun tí kò fẹ́ iyàwó rí tàbí tí kò bí ọmọ rí ni Allāhu fi mú ọ̀rọ̀ náà wá nitorí pé, ó wà nínú àwọn Ánábì àti Òjìṣẹ́ tí kò fẹ́ iyàwó, àmbòsibòsí pé wọn bí ọmọ. Àpẹ̀rẹ̀ ni

39. Allāhu n pa ohun tí Ó bá fẹ rẹ. Ó sì n mú (ohun tí Ó bá fẹ) ẹ. Ọdọ Rẹ̀ sì ni Tírà Ìpilẹ̀ wà.¹

يَمْحُوا اللَّهَ مَا يَشَاءُ وَيُنَبِّئُ ط وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ﴿٣٩﴾

Ànábì Yahya - kí ọlà Allāhu máa bá a - nínú sūrah āli-'Imrōn 3:39. Ídí kẹrin; Allāhu - Ọba mímọ - fi gbólóhùn náà fọ èsì fún àwọn aláìgbàgbọ nínú ìjọ Ànábì Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ni. Àwọn aláìgbàgbọ tó n sọ pé, "Tí ó bá jẹ Ànábì Ọlọhun ní ọdodo ni kò yẹ kó jẹ ọjìşẹ abara tí ó máa fẹ iyawó, kò sì yẹ fún un láti máa bímọ.", gégé bí Allāhu - Ọba mímọ - ẹe mú ọrọ won wá nínú sūrah al-'Isrō'; 17:94. Ídí karún-ún: Ìbá jẹ pé àyah náà jẹmọ pé Ànábì 'T̄sā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - ti kú ni, ìbá tí sí hadīth kan kan tó máa fẹşẹ rinlẹ láti ọdọ Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - lóri ipadàbò Ànábì 'T̄sā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - lópin ayé. Hadīth lóri ipadàbò rẹ kò sì mọ ní ẹyọ kan. Nítorí náà, ẹe àwọn tó n lo gbólóhùn náà fún àìpadàbò Ànábì 'T̄sā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a - lópin ayé mọ itumọ al-Kur'ān ju Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - lo ni tabí wọn kàn jẹ asòokùn-sésin?! 2. "àmì kan" nínú àyah yí dúró fún iyà kan tabí iparun kan láti ọdọ Allāhu fún àwọn aláìgbàgbọ nínú Ọjìşẹ náà. Kíyè sí i, "àmì kan" láti ọdọ Allāhu - Ọba mímọ - tún lè jẹ "işẹ iyanu" tabí "ese ọrọ Ọlọhun".

1. Kí ni n̄hkan tí Allāhu n parẹ? Kí sì ni n̄hkan tí Ó n mú ẹşẹ? Ọrọ pọ lóri àwọn n̄hkan náà nínú àwọn tírà Tafsīr. Àgbóyẹ kíńí tí ó tẹşùwọn jùlọ ni pé, àyah náà jẹ àlàyé fún àyah tí ó şiwájú rẹ. Ídí ni pé, àyah tí ó şiwájú rẹ n tọka sí bí ó şe jẹ pé ojú iyà, tí ó jẹ "àmì kan láti ọdọ Allāhu - Ọba mímọ -", èyí tí ó máa kò lé àwọn aláìgbàgbọ lóri ti şe wà nínú àkọşilẹ. Àyah 39 yí wá n sọ pé ní ojúkójọ tí iyà náà bá dé sí àwọn aláìgbàgbọ lórùn, ó n bẹ nínú àwọn aláìgbàgbọ tí ó máa bá iyà náà lo. Ó sì n bẹ nínú wọn ẹnì tí iyà náà yóó dá sí tíńí dí ojú míràn. Àti ẹnì tí ó máa bá iyà lo àńí ẹnì tí ojú iyà rẹ yóó sún şiwájú, gbogbo rẹ ni ó kúkú ti wà nínú Tírà Laohul-Mahfūth, tí í şe àkọşilẹ ipilẹ lọdọ Allāhu - Ọba mímọ -. Nítorí náà, ẹnìkẹni nínú àwọn aláìgbàgbọ tí ó bá bá iyà lo ni àgbóyẹ "yamhū-llāhu mō yaşā". Bákàn náà, ẹnìkẹni nínú àwọn aláìgbàgbọ tí ó bá ru iyà náà là tíńí dí ojú míràn ni àgbóyẹ "wa yuthbit". Léyìn àgbóyẹ yí ní ọrọ kan àwọn àgbóyẹ tí ó dá àyah náà tú lóńtò, láì so ó pọ mọ àyah 38. Àgbóyẹ keji: Inú àkọşilẹ méji ni kádàrà èdá wà. Àkọşilẹ kan wà lóđọ àwọn mọlāika. Àkọşilẹ ti ọđọ àwọn mọlāika ni àkọşilẹ tí Allāhu - Ọba mímọ - n gbé fún won lóri ọrọ èdá kọđkan ní ọđọđún nínú Ọru Abiyi (Laelatul-Kodr). Íyípadà lè şeşè sí kádàrà èdá nínú àkọşilẹ tí ọđọ àwọn mọlāika nípa kí ohun titun tẹ won lówọ lóri àwọn àlámọrì èdá kan. Bákàn náà, àwọn àlámọrì kan lè wà bí ó şe wà tẹlẹ ní èsìn. Àkọşilẹ keji ni àkọşilẹ tí ó wà = = lóđọ Allāhu nínú Tírà Laohul-mahfūth. Àkọşilẹ yí ló kó gbogbo ọrọ èdá sínú tán pátápátá, bẹrẹ láti ìgbà tí èdá kò tí l máa jẹ èdá tíńí dé ikángun èdá nínú Ọgbà Ìdẹra tabí nínú Iná. Nínú àkọşilẹ yí ni Allāhu - Ọba mímọ - ti n yọ àkọşilẹ ọlọđọđún fún àwọn mọlāika Rẹ. Nítorí náà, ohun titun nínú kádàrà tí n bẹ lówọ àwọn mọlāika ni àgbóyẹ "yamhū-llāhu mō yaşā". Bákàn náà, ohun tí ó bá wà bí ó şe wà tẹlẹ ní èsìn ni àgbóyẹ "wa yuthbit". Àmọ àti ohun titun àti èyí tí kò titun nínú kádàrà tí n bẹ lówọ àwọn mọlāika, ikíńi keji

40. Ó ʃeé ʃe kí Á fi apá kan èyí tí A ʃe ní ilerí fún wọn hàn ọ̀ tàbí kí Á ti gba èmí rẹ̀ (ʃíwájú àsikò nàà), ikéde (èṣìn) nìkan ni ojúʃe tírẹ̀, iṣírò-iṣẹ̀ sì ni tíWà.

وَإِنْ مَا تُرِيدُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ
تَتَوَقَّيْتِكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَعَلَيْنَا
الْحِسَابُ ﴿٤٠﴾

lò wà bèè nínú Tírà Laohul-Mahfūṭh. Àgbóyé kẹta: Àgbóyé fún “yamhu-llāhu mō yaṣā’ wa yuthbit” ni pé, kí ọ̀kùnrin kan ti máa tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Allāhu bọ̀ fún ọ̀pọ̀ ọ̀jọ̀. Lẹ̀yìn nàà, kí ó padà síbì iyapa àṣẹ̀ Allāhu, kí ó sì kú sínú iṣìnà àìgbàgbọ̀. Onítòùn ni ẹ̀ni tí Allāhu pa orúkọ̀ rẹ̀ rẹ̀ nínú imọ̀nà. Irúfẹ̀ ẹ̀ni yìí ló wà ní abẹ̀ “yamhu-llāhu mō yaṣā’”. Ní idà kejì ẹ̀wẹ̀, ẹ̀ni tí Allāhu fí orúkọ̀ rẹ̀ rinlẹ̀ sínú imọ̀nà ni kí ọ̀kùnrin kan ti máa yapa àṣẹ̀ Allāhu bọ̀ fún ọ̀pọ̀ ọ̀jọ̀. Lẹ̀yìn nàà, kí ó padà síbì itẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Allāhu, kí ó sì kú sínú imọ̀nà ‘Islām. Onítòùn ló wà ní abẹ̀ “wa yuthbit”. Àgbóyé kẹrin: Àgbóyé fún “yamhu-llāhu mō yaṣā’ wa yuthbit” ni pé, àwọn mọ̀lāika yóò máa kọ̀ gbogbo ọ̀rọ̀ àti iṣe ẹ̀dá sílẹ̀ ní ojojúmọ̀. Nígba tí ó bá dí ọ̀jọ̀ Àlāmisi, wọn yóò yọ̀ gbogbo ọ̀rọ̀ tí kò la láádá àti iyà lọ̀ sílẹ̀, àwọn ọ̀rọ̀ bíi “Mo jẹ; mo mu; mo sùn; mo jí àti bèè bèè lọ̀”. Èyí sì ni itúmọ̀ “yamhu-llāhu mō yaṣā’” Wọn yó sì fi àwọn ọ̀rọ̀ àti iṣe yóókú tí ó la láádá àti iyà lọ̀ sílẹ̀ nínú àkọ̀silẹ̀ iṣẹ̀ ẹ̀dá. Èyí sì ni itúmọ̀ “wa yuthbit”. Àgbóyé karùn-ún: Àgbóyé fún “yamhu-llāhu mō yaṣā’ wa yuthbit” ni pé, àwọn āyah kan n bẹ̀ lásikò tí al-Kur’ān n sọ̀kalẹ̀ lẹ̀wọ̀ fún Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, tí Allāhu yóò pa idájọ̀ inú wọn rẹ̀. Irúfẹ̀ àwọn āyah bèè sì ló wà ní abẹ̀ “yamhu-llāhu mō yaṣā’”. Ní idà kejì ẹ̀wẹ̀, àwọn āyah kan sì n bẹ̀ tí Allāhu kò ní fí pa idájọ̀ inú wọn rẹ̀. Irúfẹ̀ àwọn āyah bèè ló sì wà ní abẹ̀ “wa yuthbit”. Àgbóyé kẹfà: Àgbóyé fún “yamhu-llāhu mō yaṣā’ wa yuthbit” ni pé, Allāhu - Ọ̀ba mímọ̀ - yóò máa ʃe àforíjìn àwọn ẹ̀ṣẹ̀ wẹ̀rẹ̀ kan fún ẹ̀dá. Èyí sì ni “yamhu-llāhu mō yaṣā’”. Ní idà kejì ẹ̀wẹ̀, Allāhu - Ọ̀ba mímọ̀ - yó sì fi àwọn ẹ̀ṣẹ̀ wẹ̀rẹ̀ kan mú ẹ̀dá. Èyí sì ni “wa yuthbit”. Gbogbo àwọn àlàyé wònyí wà nínú tafsīr at-Ṭobarīy. Nítòrí nàà, āyah yìí kò tùmọ̀ sí yíyí kádàrá ẹ̀dá padà nínú Tírà Laohul-Mahfūṭh. Ó sì kúkú ti rinlẹ̀ nínú hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - pé: “ A ti gbé gègè sòkè kùrò lórí kíkọ̀ kádàrá. Àwọn àkọ̀silẹ̀ sì ti gbẹ̀.” Iyẹn nínú Tírà Laohul-Mahfūṭh. Èyí sì ló ko gbogbo kádàrá ẹ̀dá sínú pátápátá àti gbogbo àwọn tírà tí Allāhu sọ̀kalẹ̀ fún gbogbo àwọn Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a. Fún idí èyí, àdúà tí ẹ̀dá yóò ʃe àti ọ̀nà tí àdúà nàà yó fi gbà, méjèèjì ti wà nínú kádàrá ẹ̀dá tí ó wà nínú Tírà Laohul-Mahfūṭh. Àti pé kò sí ẹ̀dá tó nímọ̀ èwo nínú àwọn oore ayé àti tọ̀run ló máa te ẹ̀dá lówọ̀ nípasẹ̀ àdúà. Èyí jẹ̀ imọ̀ ikòkò ní abala kan. Ó tún jẹ̀ ọ̀lá fún àdúà ʃiṣe lábala kan nítòrí pé, oore àdúà ọ̀tọ̀, oore èbùn Ọ̀lọ̀hun ọ̀tọ̀. Nítòrí nàà, gbogbo gbígbà àdúà wà ní abẹ̀ àkọ̀silẹ̀ tí Allāhu - Ọ̀ba mímọ̀ - ti kọ̀ lé ẹ̀dá lórí nínú Tírà Laohul-Mahfūṭh ʃíwájú iṣẹ̀dà rẹ̀.

41. Şé wọn kò wòye pé dájúdájú À n dé sórí ilẹ̀, À n dín in kù (mọ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀ lọwọ̀) láti àwọn eteetí ilú (wọ inú ilú nípa fífún àwọn mùsùlùmí ní iṣẹgun lórí wọn)? Allāhu l'Ó n ẹ̀ ṣe ìdájọ̀. Kò sí ẹnì kan tí ó lè dà ìdájọ̀ Rẹ̀ padà (fún Un). Òun sì ni Olùyára níbi iṣírò-iṣẹ̀.

42. Dájúdájú àwọn tó ṣíwájú wọn déte. Ti Allāhu sì ni gbogbo ète pátápátá.¹ Ó mọ ohun tí ẹ̀mí kọ̀ọkan n ẹ̀ níṣẹ̀. Àti pé àwọn aláìgbàgbọ̀ n ẹ̀ wá mọ ẹnì tí àtubọ̀tán Ilé (rere) wà fún.¹

43. Àwọn aláìgbàgbọ̀ n wí pé: “Ìwọ kì í ẹ̀ Ṣe Òjìṣẹ̀.” Sọ pé: “Allāhu tó ní Ẹ̀lẹ̀rìí láààrin èmi àti ẹ̀yin àti ẹnì tí ìmọ̀ Tírà n ẹ̀ lódò rẹ̀.”¹¹

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَكْتُمُ لَّا مُعْتَبَرٍ
لِحِكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤١﴾

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ لِمَنْ عُقِبَى الدَّارِ ﴿٤٢﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo ìṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Baqarah; 2:15.

¹¹ 1. Ìyẹn ni pé, àwọn àlùfàà nínú àwọn yehudi àti nasōrṑ mọ̀ pé àṣọ̀tọ̀lẹ̀ nípa Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - wà nínú tírà at-Taorāt àti al-'Injīl.

Suuratu Ibrahim ابراهيم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām rō. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹ (Èyí ni) Tírà kan tí A sọkalẹ̀ fún ọ nítorí kí o lè mú àwọn èniyàn kúrò láti inú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmólẹ̀ pèlú iyònda Olúwa wọn. (Wọn yó sì bọ) sí ọ̀nà Alágbára, Ọlópẹ (tí ọpẹ̀ tọ̀ sí),¹

2. Allāhu, Ẹni tí Ó ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Ègbé ni fún àwọn aláìgbàgbọ̀ níbi iyà líle.

3. Àwọn tó n fẹ̀ràn ìṣemí ayé ju tọrun, tí wọn n sẹ́rì àwọn èniyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sin) Allāhu, wọn sì n fẹ̀ kó wọ; àwọn wònyẹn wà nínú ịṣinà tó jìnnà.

4. A kò rán Ọ̀jìṣẹ̀ kan níṣẹ̀ àfi pèlú èdè¹ àwọn èniyàn rẹ̀² nítorí kí ó lè sàlàyé (ẹ̀sin) fún wọn. Nígbà nàà, Allāhu yóò ṣi ẹni tí Ó bá fẹ̀ lònà. Ó sì máa tọ̀ ẹni tí

الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى
صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿١﴾

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ ۗ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ
شَدِيدٍ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى
الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۗ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ
بَعِيدٍ ﴿٣﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ
قَوْمِهِ ۗ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلَّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٤﴾

¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al Bakorah; 2:1.

Ó bá fẹ sònà; Òun ni Alágbára, Ológbòn.³¹

5. A kúkú fi àwọn àyah Wa rán (Ànábí) Mūsā níṣé pé: “Mú ìjọ rẹ kúrò láti inú àwọn òkùnkùn bọ sínú ìmólẹ. Kí o sì rán wọn létí àwọn idèra Allāhu (lórí wọn).” Dájúdájú àwọn àmì wà nínú ìyẹn fún gbogbo onísùúrù, olùdúpẹ.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ بِآيَاتِنَا إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾

¹ 1. “Lisān” (ahọ̀n) dúró fún “èdè” nínú àyah yíí. Ẹ tún wo “lisān” nínú sūrah an-Nahl; 16:103. 2. Ìyẹn ni pé, èdè wáhàyí Ànábí kọ̀ọ̀kan ni èdè àwọn èniyàn rẹ. Bí àpẹ̀rẹ̀, Ànábí kan kò ní fẹ̀ elédè 'Isrā'īl kí ó gba wáhàyí ní èdè miíràn bí kò ẹ̀ ni èdè àwọn èniyàn rẹ. Èdè àwọn èniyàn rẹ̀ sì ni èdè abíníbí rẹ̀. Kódá tòhun ti bí Allāhu ẹ̀ rán Ànábí wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - níṣé sí gbogbo ayé, kò kúkú gba wáhàyí kan kan ní èdè miíràn bí kò ẹ̀ ni èdè àwọn èniyàn rẹ̀, èdè abíníbí rẹ̀, èdè Lárúbáwá. Léyìn nàá, àwọn ñhkan méjì wònyí gbọ̀dọ̀ yé wa yékéyéké. Àkọ̀kọ̀: Èyíkéyíí èdè tí ẹnìkẹ̀nì bá túmọ̀ al-Kur'ān sí, kò lè ẹ̀ dọ̀gba sí al-Kur'ān. Kò sì lè rọ̀pò rẹ̀. Nítórí nàá, tí àlẹ́ébù kan kan bá al-Kur'ān rára nítórí pé, ọ̀rọ̀ tí Allāhu sọ̀ gélẹ̀ sí wà nínú tákàhàdà tí kò yinje. Iṣẹ̀ Itùmọ̀ al-Kur'ān láti ọ̀dọ̀ onísẹ̀-itùmọ̀ ọ̀tọ̀tọ̀ kò sì túmọ̀ sí pé al-Kur'ān ti pé méjì lórí igbá. Ìdí sì nìyí tí tírà Tafsīr fi wà lóríṣíríṣi. Àti pé iṣẹ̀ itùmọ̀ èdè al-Kur'ān ni iṣẹ̀ gbogbo tírà Tafsīr pátápátá, wọn ibáá fi èdè Lárúbáwá kọ̀ wọn, yálá èyí tí wọn ẹ̀ pẹ̀lú itúpalẹ̀ sọ̀kí tábí èyí tí wọn ẹ̀ pẹ̀lú itúpalẹ̀ ọ̀rin-kinniwin. Íkejì: Àwọn tírà sánmọ̀ miíràn bí Zabūr, Taorāt àti 'Injīl ti wọ̀ ipò “aláísí” nítórí pé, kò sí ẹ̀yọ̀ kan nínú mètẹ̀ẹ̀ta wònyẹn tí èdè isòkalẹ̀ rẹ̀ (èdè ifihàn rẹ̀) kò ì dọ̀kú. Kiyè sí í, olùdásílẹ̀ ìjọ Ahmadiyyah tako bí ó ẹ̀ jẹ̀ pé èdè abíníbí nikan ni Allāhu fi máa n bá ikọ̀ọ̀kan àwọn Ànábí Rẹ̀ àti àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀ sọ̀rọ̀. Mirza Ghulam Ahmad, iyẹn olùdásílẹ̀ ìjọ Ahmadiyyah, paró fílá mọ̀ Allāhu pé Allāhu fi èdè miíràn yàtò sí èdè abíníbí òun rán òun níṣé sáyé. Àpapọ̀ àwọn èdè nàá sì jẹ̀ mẹ́fà; èdè Gẹ̀ẹ̀sì, Punjabi, Héberù, Paṣian, Lárúbáwá àti Urudu. Èdè Urudu nikan sì ni èdè abíníbí rẹ̀. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ọ̀púrọ̀ pónnńbélé tó pe ara rẹ̀ ní Ànábí àti Ọ̀jísẹ̀ Olóhun sí gbogbo ayé ni ọ̀gbẹ̀ni nàá, ó tún ẓàì gbàgbọ̀ nínú àyah tí à n tọ̀sẹ̀ rẹ̀ lọ̀wọ̀. Kò sì wulẹ̀ sí isòkalẹ̀ imísí mímọ̀ ti Allāhu mú wá fún ẹnìkẹ̀nì mọ̀ lẹ́yìn ikú Ànábí wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àfi àwọn onímíísí èṣù bíi tí mirza Ghulam Ahmad, àwọn onísúfíyí àti àwọn ẹ̀lẹ̀míí-gbígbé. Allāhu là wá lọ̀wọ̀ gbogbo àwọn asòòkùn-ṣẹ̀sin. 3. Ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Ani'ām; 6:12.

6. (Rántí) nígbà tí (Ànábì) Mūsā sọ fún ijọ rẹ pé, ẹ rántí iké Allāhu lórí yín nígbà tí Ó gbà yín là lówọ àwọn èniyàn Fir'aon, tí wọn n fi iyà burúkú jẹ yín; wọn n dúnnbú àwọn oṣoṣòrín yín, wọn sì n dá àwọn oṣoṣòrín yín sí. Àdánwò nílá wà nínú iyẹn láti ọdọ Olúwa yín.

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَلْنَاكُمْ مِنَ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيُدَجِّجُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٦﴾

7. (Ẹ rántí) nígbà tí Olúwa Ẹlédàà yín sọ ọ di mímọ (fún yín pé): “Dájúdájú tí ẹ bá dúpẹ, Ẹmi yóò ọ̀lẹ̀kún fún yín. Dájúdájú tí ẹ bá sì ọ̀lẹ̀ moore, dájúdájú iyà Mi mà le.”

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ ۖ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ﴿٧﴾

8. (Ànábì) Mūsā sọ pé: “Tí ẹ bá ọ̀lẹ̀ moore, ẹyin àti àwọn tó n bẹ lórí ilẹ̀ ayé pátápátá, dájúdájú Allāhu ni Ọlórò, Ọlọpẹ.”

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾

9. Sẹ́ Iró àwọn tó ọ̀wájú yín kò tí ì dé ba yín ni? Ijọ (Ànábì) Nūh, Ijọ ‘Ād, Ijọ Thamūd àti àwọn tó wá lẹyìn wọn; kò sí ẹnì tí ó mò wọn àfì Allāhu. Àwọn Ọ̀jìṣẹ́ wọn mú àwọn ẹ̀rì tó yanjú wá bá wọn. Nígbà nàà, wọn dá ọwọ́ wọn padà sí ẹnu wọn¹, wọn sì wí pé: “Dájúdájú àwa ọ̀lẹ̀ gbàgbọ́ nínú n̄hkan tí wọn fi ran yín n̄ṣẹ́. Àti pé dájúdájú àwa wà nínú iyèméjì tó gbóṣọ́n n̄pa ohun tí ẹ̀ n̄ pè wá sí.”¹

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِء وَإِنَّا لَفِي شَكِّ مِمَّا نَدْعُونَكَ إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿٩﴾

¹ 1. Oṣo ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí àwọn méjèèjì - sọ pé, “Dájúdájú itúmọ́ “wọn dá ọwọ́ wọn padà sí ẹnu wọn “ ni pé, dájúdájú àwọn èniyàn nàà, nígbà tí wọn

10. Àwọn Òjísẹ wọn sọ pé: “Şe iyèmèjì kan n bẹ nibi (bibẹ) Allāhu, Olùpilédá àwọn sánmò àti ilẹ? Ó n pè yín nitorí kí Ó lè forí àwọn èşẹ yín jìn yín àti nitorí kí Ó lè lọ yín lára di gbèdéke àkókò kan.” Wọn wí pé: “Èyin kò jẹ kiní kan bí kò şe abara bí irú wa. Èyin sì fẹ şẹ wa lórí kúrò nibi n̄hkan tí àwọn bàbá wa n jòsìn fún. Nitorí náà, ẹ fún wa ní ẹrí pónn̄bélé.”

11. Àwọn Òjísẹ wọn sọ fún wọn pé: “Àwa kò jẹ kiní kan bí kò şe abara bí irú yín. Şùgbón Allāhu n şoore fún ẹnì tí Ó bá fẹ nínú àwọn ẹrúsin Rẹ. Kò sì lètòḡ fún wa láti fún yín ní ẹrì kan àfi pèlù iyònda Allāhu. Àti pé, Allāhu ni kí àwọn onígàgbò òdodo gbáralé.

12. Kí ni ó máa şe wá tí a ò ní gbáralé Allāhu, Ó kúkú ti fi àwọn ọ̀nà wa mò wá. Dájúdájú a máa şe sùúrú lórí ohun tí ẹ bá fi kó ìnira bá wa. Allāhu sì ni kí àwọn olùgbáralé gbáralé.”

13. Àwọn tó şàì gbàgbò wí fún àwọn Òjísẹ wọn pé: “Dájúdájú àwa yóò le yín jáde kúrò lórí ilẹ wa tàbí kí ẹ kúkú padà sínú

﴿قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَلِيَّ اللَّهِ شَكُّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى قَالُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا تُرِيدُونَ أَن تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٠﴾﴾

﴿قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۖ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾﴾

﴿وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَىٰ مَا آدَبْتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾﴾

﴿وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَنَعُودَنَّ فِي

gbọ ọ̀rò Allāhu, wọn şèèmò, wọn sì dá ọ̀wọ wọn padà sí ẹnu wọn bí ẹnì tí ó fẹ kí ẹnì tí ó jinná sí oun gbọ ohùn rẹ. Ịyẹn ni pé, dájúdájú èyí ni isọ tó n tọka sí bí wọn şe gbé ohùn wọn sókè, tí wọn n loḡun pé, àwọn kò gbàgbò nínú isẹ tí àwọn Òjísẹ jẹ.” Àfijọ èyí ni bí ẹnì tí ó káwọ rẹ méjèjì sẹnu láti hu sí ẹnì kan nínú igbọ.

èsin wa.” Nígba nàà, Olúwa wọn fi ímísí ránsẹ sí wọn pé: “Dájúdájú A máa pa àwọn alábòsí run.

مِلْتِنَا فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهَلِكَنَّ
الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾

14. Dájúdájú A sì máa fún yín ní ibùgbé lórí ilẹ̀ lẹ̀yìn wọn. “ Iyẹn wà fún ẹnì tí ó bá páyà idúró (nówájú) Mi, tí ó tún páyà iléírí Mi.

وَلَنُسَكِّنَنَّكُمُ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ
ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ
وَعِيدِ ﴿١٤﴾

15. Wọn sì tọ̀ọ̀ àrànṣe (Allāhu lórí ijọ wọn). Gbogbo aláfojúdi, olóríkunkun sì parun.

وَأَسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٥﴾

16. Iná Jahanamọ́ n bẹ̀ lẹ̀yìn (iparun) rẹ̀; A ó sì máa fún un ní omi àwọyúnwẹ̀jẹ̀ mu.

مَنْ وَرَأَيْهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَىٰ مِنْ مَّاءٍ
صَدِيدٍ ﴿١٦﴾

17. Ó ma máa mu ún dièdìè, kò sì níí fẹ̀jẹ̀ lẹ̀ gbẹ̀ e mì. (Ìnira) ikú yó sì yọ sí i ní gbogbo àyè, síbẹ̀ kò níí kú. Iyà tó níṣọ̀n tún wà fún un lẹ̀yìn rẹ̀.

يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ
الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ
وَمَنْ وَرَأَيْهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾

18. Àfiwé àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀ nínú Olúwa wọn: àwọn isẹ̀ wọn dà bí eérú tí atẹ̀gùn fẹ̀ dànù pátápátá ní ojọ̀ ijì atẹ̀gùn. Wọn kò ní agbára kan lórí ohun tí wọn ṣe níṣẹ̀. Iyẹn ni isìnà tó jìnnà.

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَلُهُمْ
كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ
عَاصِفٍ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَىٰ
شَيْءٍ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَّلُ الْبَعِيدُ ﴿١٨﴾

19. Ṣé o kò wòye pé dájúdájú Allāhu l’Ó ṣẹ̀dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ pẹ̀lú òdodo? Tí Ó bá fẹ̀, Ó máa ko yín kúrò. Ó sì máa mú èdà titun wá.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ
جَدِيدٍ ﴿١٩﴾

20. Ìyẹn kò sì lè dá Allāhu lágara.

21. Gbogbo èdá sì máa jáde sòdò Allāhu (lójò Àjínḡde). Nígbà náà, àwọn aláilágbára yóò wí fún àwọn tó ògbéraga pé: “Dájúdájú àwa jẹ ọmọlẹyìn fún yín, òjẹ èyin lè gbé òhkan kan kúrò fún wa nínú iyà Allāhu?” Wọn yóò wí pé: “Tí ó bá jẹ pé Allāhu tọ wa sònà ni, àwa ìbá tọ yín sònà. Bákan náà sì ni fún wa, yálà a káyà sókè tàbí a ọ̀tẹ̀mọ̀ra (iyà); kò sí ibùsásí kan fún wa.”

22. Èṣù yó sì wí nígbà tí A bá ọ̀dájọ̀ (èdá) tán, pé: “Dájúdájú Allāhu ọ̀ àdéhùn fún yín ní àdéhùn òdodo. Èmi náà ọ̀ àdéhùn fún yín. Mo sì yapa àdéhùn tí mo ọ̀ fún yín. Èmi kò sì ní agbára kan lóri yín bí kò ọ̀ pé mo pè yín ẹ̀ sì jẹ̀pè mi. Nítorí náà, ẹ̀ má ọ̀ bú mi; ara yín ni kí ẹ̀ bú. Èmi kò lè gbà yín là (nínú iyà), Èyin náà kò sì lè gbà mí là (nínú iyà). Dájúdájú èmi ti lodi sí ohun tí ẹ̀ fi sọ mí di akẹgbé Allāhu ọ̀iwájú.” Dájúdájú àwọn alábòsí, iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro wà fún wọn.

23. Wọn sì máa mú àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn ọ̀ àwọn iṣẹ̀ rere wọ̀ inú àwọn Ọgbà Ìdẹ̀ra, èyí tí àwọn odò n

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٢٠﴾

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا قَهْلَ أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَّنا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنا أَمْ صَبَرْنَا ما لَنَا مِنْ مَّحِيصٍ ﴿٢١﴾

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقِّ وَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي إِيَّيْ كَفَرْتُمْ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾

وَأَدْخِلِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

şàn ní isàlẹ̀ rẹ̀. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ̀ pẹ̀lú iyònda Olúwa wọn. Ìkíni wọn nínú rẹ̀ ni 'àlàáfà'.

24. Şé o kò wòye sí bí Allāhu şe şàkàwé ọ̀rọ̀ dáadáa pẹ̀lú igi dáadáa, tí gbòhgbò rẹ̀ fi idí múlẹ̀ şinşin, tí ẹ̀ka rẹ̀ sì wà nínú sánmọ̀,

25. tó sì n so èso rẹ̀ ní gbogbo igbà pẹ̀lú iyònda Olúwa rẹ̀? Allāhu n fún àwọn èniyàn ní àwọn àkàwé nitorí kí wọn lè lo irántí.

26. Àkàwé ọ̀rọ̀ tí kò dára sì dà bí igi tí kò dára, tí wọn fà tu lókè ilẹ̀, tí kò rí idí fi jókòò lórí ilẹ̀.

27. Allāhu yòò máa fi àwọn tó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo rinlẹ̀ pẹ̀lú ọ̀rọ̀ tó rinlẹ̀ nínú işemí ayé àti ní Ojọ̀ Ìkẹyin. Ó sì máa şi àwọn aláàbòsí lònà. Àti pé Allāhu n şe ohun tí Ó bá fẹ̀.

28. Şé o kò wòye sí àwọn tó yí idẹra Allāhu padà sí àìgbàgbọ̀, wọn sì mú ijọ̀ wọn gúnlẹ̀ sí ilé ìparun?

29. Iná Jahanamọ̀ ni wọn yóò gúnlẹ̀ sí; ibùgbé nàà sì burú.

الَّذِينَ هُمْ فِيهَا يَدْرُونَ رَبَّهُمْ
تَحِيَّتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ ﴿٢٤﴾

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ
وَقَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ ﴿٢٥﴾

تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا
وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ
اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ
قَرَارٍ ﴿٢٧﴾

يُنَبِّئُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ
فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ
اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٨﴾

* أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
كُفْرًا وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ﴿٢٩﴾

جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا وَيُبْسِسُ الْفَرَارِ ﴿٣٠﴾

30. Wọn sọ (àwọn kan di) akegbé fún Allāhu nítorí kí wọn lè sẹrí àwọn èniyàn kúrò nínú ojú-òná (ẹ̀sìn) Rẹ̀. Sọ pé: “È máa gbádùn ìsọ, nítorí pé dájúdájú inú Iná ni ẹ́ máa gúnlẹ́ sí.”

وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ
قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ﴿٣٠﴾

31. Sọ fún àwọn ẹ̀rúsin Mi àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo pé, kí wọn kírun, kí wọn sì ná nínú ohun tí A pèsè fún wọn ní ikòkò àti ní gbaṅgba ẹ́wájú kí ojò kan tó dé, tí kò ní sí títa-rírà kan àti yíyan ọ̀rẹ́ kan nínú rẹ̀.

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُقِيمُوا
الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا
وَعَلَانِيَةً مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ
فِيهِ وَلَا خِلَالٌ ﴿٣١﴾

32. Allāhu ni Ẹ̀ni tí Ó ẹ̀dà àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó n sọ omi kalẹ̀ láti sánmò. Ó sì fi n mú àwọn èso jáde; (ó jẹ) arísíkí fún yín. Ó sì rọ ọ̀kọ ojú-omi fún yín kí ó lè rìn lójú omi pẹ̀lú àṣẹ Rẹ̀. Ó tún rọ àwọn odò fún yín.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنْ
الْعَمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمْ
الْفُلُوكَ لِيَتَّجِرَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ
وَسَخَّرَ لَكُمْ الْأَنْهَارَ ﴿٣٢﴾

33. Ó rọ òòrùn àti ọ̀ṣùpá fún yín, tí méjèjì n rìn láì sinmi. Ó tún rọ òru àti ọ̀sán fún yín.

وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبِينَ
وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٣﴾

34. Àti pé Ó n fún yín nínú gbogbo ñhkan tí ẹ́ tọ̀rọ́ lódò Rẹ̀. Tí ẹ́ bá ẹ́ òhà idẹ̀ra Allāhu, ẹ́ kò lè kà á tán. Dájúdájú èniyàn ni alá̀bòsì alá̀imoore.

وَأَاتَاكُمْ مِّن كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِن
تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ
الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾

35. (Rántí) nígbà tí (Ànábí) 'Ibrōhīm sọ pé: "Olúwa mi, ẹ ilú yí ní ilú Ifáyàbalẹ. Kí O sì mú èmi àti àwọn ọmọ mi jìnnà sí jìjọsìn fún àwọn òrìṣà.

36. Olúwa mi, dájúdájú àwọn òrìṣà ti kó ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú àwọn ènìyàn ẹ̀nà. Nítorí nàà, ẹnikẹni tí ó bá tẹ̀lé mi, dájúdájú ọ̀n ni ẹni mi. Ẹnikẹni tí ó bá sì yapa mi, dájúdájú l'wọ ni Aláforjìn, Àṣàkẹ.

37. Olúwa wa, dájúdájú èmi wá ibùgbé fún àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ mi sí ilẹ̀ àfonífojì, ilẹ̀ tí kò ní èso, nítòsì Ilé Abọ̀wọ̀ Rẹ. Olúwa wa, nítorí kí wọ̀n lè kírun ni. Nítorí nàà, jẹ́ kí ọkàn àwọn ènìyàn fà sọ̀dọ̀ wọ̀n. Kí O sì pèsè àwọn èso fún wọ̀n nítorí kí wọ̀n lè dúpẹ̀ (fún Ọ).

38. Olúwa wa, dájúdájú l'wọ l'O mọ ohun tí à n fi pamọ̀ àti ohun tí à n ẹ̀ àfihàn rẹ. Kò sì sí kiní kan nínú ilẹ̀ àti nínú sánmọ̀ tó pamọ̀ fún Allāhu.

39. Gbogbo ẹ̀yìn n jẹ́ ti Allāhu,¹ Ẹni tí Ó fún mi ní 'Ismō'tīl àti 'Ishāk nígbà tí mo ti darúgbó. Dájúdájú, Olúwa mi ni Olúgbó àdúà.¹

وَأِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ
عَامِنًا وَأَجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ
الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلُّونَ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ ۗ
فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي
فَإِنَّكَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ
ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا
لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْعَدَةً مِّنَ
النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَأَرْزُقْهُمْ مِّنَ
الْعَمْرَةِ لَعَلَّهُمْ يُشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا
يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا
فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ
إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعٌ
الْدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Fātihah;1:2.

40. Olúwa mi, ɕe èmi àti nínú àròmòdómò mi ní olùkírún.
Olúwa wa, kí O sì gba àdúà mi.

رَبِّ أَجْعَلِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي
رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾

41. Olúwa mi, ɕàforìjìn fún èmi àti àwọn òbí mi méjèèjì àti àwọn onígbaḡbò òdodo ní ojò tí ìṣirò-ìṣẹ̀ yóò ɕelẹ̀.”

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يُقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾

42. Má ɕe lérò pé Allāhu gbàḡbé ñhkan tí àwọn alábòsí n ɕe níṣẹ̀. Ó kàn n lọ wọn lára dí ojò kan tí àwọn ojú yóò yọ síta rànḡàndàn.

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَفِيلاً عَمَّا يَعْمَلُ
الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ
فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٢﴾

43. Wọn yóò má sáré (lọ síbi àkọjọ fún ìṣirò-ìṣẹ̀), wọn yóò gbé orí wọn sókè, ipèhnpéjú wọn kò sì ní padà sòdò wọn, àwọn ọkàn wọn yó sì pa sófo pátápátá (fún ìbèrù).

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ إِلَيْهِمْ
طَرْفُهُمْ وَأَفْعِدْتُهُمْ هَوَاءَ ﴿٤٣﴾

44. Kìlò fún àwọn èniyàn nípa ojò tí iyà yóò dé bá wọn, àwọn tó ɕàbòsí yó sì wí pé: “Olúwa wa, lọ wa lára fún àsikò díẹ̀ sí i, a máa jẹ̀pè Rẹ̀, a sì máa tẹ̀lé àwọn Ọ̀jìṣẹ̀.” ɕé èyin kò ti búra ɕíwájú pé èyin kò ní kúrò nílẹ̀ ayé?

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ
فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا آجِرْنَا إِلَىٰ
أَجَلٍ قَرِيبٍ نُحِبُّ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعُ
الرُّسُلَ أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلُ
مَا لَكُمْ مِّنْ زَوَالٍ ﴿٤٤﴾

45. Ẹ̀ sì gbé nínú ibùḡbé àwọn tó ɕàbòsí sí èmí ara wọn. Ó sì hàn si yín bí A ti ɕe pèlú wọn. A tún fún yín ni àwọn àpèrẹ̀ (gégé bí ẹ̀rì àti àlàyè ọ̀rọ̀).

وَسَكَنتُمْ فِي مَسْكِينَ الَّذِينَ ظَلَمُوا
أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ
وَضَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ ﴿٤٥﴾

46. Wọn kúkú ti dá ète wọn, òdò Allāhu sì ni ète wọn wà, bí ó tilẹ jẹ pé (pèlú) ète wọn àpáta fẹẹ lè yè lulẹ.

وَقَدْ مَكَرُوا مَكَرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكَرُهُمْ
وَإِنْ كَانَ مَكَرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ

الْجِبَالِ ﴿٤٦﴾

47. Nítorí náà, má ẹ lérò pé Allāhu yòò yapa àdéhùn Rẹ tí Ó ẹ fún àwọn Òjìṣẹ Rẹ. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Olùgbesan.

فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفًا وَعْدِهِ ۗ رُسُلَهُ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٤٧﴾

48. Ní ojò tí A máa yí ilẹ ayé padà sì ñńkan miíràn. (A máa yí) àwọn sánmò náà (padà. Àwọn èdá) sì máa jáde (síwájú) Allāhu, Òkan ọso, Olùborí.

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ
وَالسَّمَوَاتُ ۗ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ
الْقَهَّارِ ﴿٤٨﴾

49. O sì máa rí àwọn ẹlẹṣẹ ní ojò yẹn, tí wọn yòò so wọn papò mọra wọn sínú sẹkẹsẹkẹ.

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّنِينَ فِي
الْأَصْفَادِ ﴿٤٩﴾

50. Oje gbígbóná ni àwọn èwù wọn. Iná yó sì bo ojú wọn mọlẹ bámúbámú

سَرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطَرَانٍ وَتَغْشَىٰ وُجُوهُهُمْ
النَّارُ ﴿٥٠﴾

51. nítorí kí Allāhu lè san ẹsan ohun tí ẹmí kòòkan ẹ níṣẹ fún un. Dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi ịṣírò-ịṣẹ.

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ ۖ إِنَّ
اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾

52. Èyí ni ikéde (ẹsin) fún àwọn ènìyàn nítorí kí wọn lè fi ẹ ikilò, kí wọn si lè mò pé (Allāhu) Òun nikan ni Ọlọhun Ọkan ọso tí wọn gbòdò jòsìn fún ní ọnà òdodo àti nítorí kí àwọn onílàákayè lè lo ìrántí.

هَذَا بَلَعٌ لِّلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ
وَلِيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ
أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٥٢﴾

Suuratul-Hij'r الحجر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām rō. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlù àwọn háràfí nàà.)¹ Ìwònyí ni àwọn āyah Tírà nàà àti (àwọn āyah) al-Kur'ān tó n yanjú òrọ èdá.¹
2. Ó şeé şe kí àwọn tó şàì gbàgbò nífẹẹ sí pé àwọn ibá sì ti jẹ mùsùlùmí (nílé ayé).
3. Fi wọn sílẹ, kí wọn jẹ, kí wọn gbádùn, kí ìrètí (ẹmí gígùn) kó àìrójú ráàyè bá wọn (láti şẹşin); láipẹ wọn máa mò.
4. A kò pa ilú kan run rí àfi kí ó ní àkòsilẹ tí A ti mò.
5. Kò sí ijọ kan (tí ó parun) şíwájú àkókò rẹ (nínú Laohul-Mahfuṭh); wọn kò sì ní sún un şíwájú fún wọn.
6. Wọn wí pé: “Ìwọ tí wọn sọ al-Kur'ān kalẹ fún, dájúdájú wèrè ni ọ.

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرَّانٍ

مُبينٍ ﴿١﴾

رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا

مُسْلِمِينَ ﴿٢﴾

ذَرَهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلِهِمُ الْأَمْلُ^ط

فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرِيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ

مَعْلُومٌ ﴿٤﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا

يَسْتَعْجِرُونَ ﴿٥﴾

وَقَالُوا يَا تَأْتِيهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ

إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٦﴾

¹ 1. Ẹ wo ìṭọşẹ-òrọ sūrah al Bakorah; 2:1.

7. Kí ni kò jé kí iwọ mú àwọn mọlāika wá bá wa, tí iwọ bá wà nínú àwọn olódodo?”

لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلٰٓئِكَةِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٧﴾

8. A kò ní sọ mọlāika kalẹ bí kò ẹ pẹlú òdodo. Wọn kò sì níf lọ wọn lára mọ nígbà náà (tí àwọn mọlāika bá sọkalẹ).

مَا نُنزِلُ الْمَلٰٓئِكَةَ اِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوْا اِذَا مُنظَرِيْنَ ﴿٨﴾

9. Dájúdájú Àwa l'A sọ Tíra Írántí kalẹ (iyẹn al-Kur'ān). Dájúdájú Àwa sì ni Olùṣọ rẹ.

اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهٗ لَحٰفِظُوْنَ ﴿٩﴾

10. Dájúdájú ṣiwájú rẹ A ti rán (àwọn Òjísẹ) nísẹ sí àwọn ijo, àwọn ẹnì àkókọ.

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٠﴾

11. Òjísẹ kan kò sì níf dé bá wọn ǎfi kí wọn máa fi ẹ yẹyẹ.

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿١١﴾

12. Báyeṅ náà ni A ẹ máa fi (àisàn pípe al-Kur'ān níró) sínú ọkàn àwọn ẹlẹṣẹ (nínú ijo tíre náà).

كَذٰلِكَ نَسْلُكُهٗ فِيْ قُلُوْبِ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿١٢﴾

13. Wọn kò níf gbà á gbọ; iṣe (Allāhu' lórí) àwọn ẹnì àkókọ kúkú ti ré kojá.¹

لَا يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ۚ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّتُهٗ الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٣﴾

14. Tí ó bá jé pé A ṣí ilẹkùn kan sílẹ fún wọn láti inú sánmọ, tí wọn kò sì yé gbaṣẹ gùnkè lọ (sínú sánmọ),

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِّنَ السَّمٰٓءِ فَظَلُّوْا فِيْهٖ يَعْرَجُوْنَ ﴿١٤﴾

¹ 1. Iṣe Allāhu lórí ẹdá lásìkò iparun àwọn ijo iṣáájú ni pé, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - gba àwọn onígbaṅbọ òdodo là, Ó sì pa àwọn aláigbaṅbọ run gégé bí ó ẹ ṣẹlẹ sí ijo Ànábì Nūh, ijo Ànábì Lūt àti beṣe beṣe lọ.

15. dájúdájú wọn á wí pé: “Wọn kan fi ñhkan bo ojú wa ni. Rará, èniyàn tí wọn ní dan ni àwa sé.”

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ
قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ ﴿١٥﴾

16. A kúkú fi àwọn ibùsọ ìràwọ sínú sánmọ (ayé). A ẹ ẹ ní ọsọ fún àwọn olùwòran.

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا
لِلنَّاظِرِينَ ﴿١٦﴾

17. A sì sọ ọ kúrò lódò gbogbo èsù, ẹni èkọ.¹¹

وَحَفِظْنَا بِهَا مِنَ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿١٧﴾

18. Àfi (èsù) tí ó bá jí ọrò gbọ. Nígba náà sì ni ògúnná pónńbélé yó tẹlé e láti ẹyin.

إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ وَشِهَابٌ
مُّبِينٌ ﴿١٨﴾

19. Ilẹ, A tẹ ẹ pẹrẹ. A sì ju àwọn àpáta tó dúró gbagidi sínú rẹ. A sì mú gbogbo ñhkan tí ó ní òdíwọn hù jáde láti inú rẹ.

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ
وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْرُؤٍ ﴿١٩﴾

20. A ẹ ọnà ije-ìmu sínú (ilẹ ayé) fun ẹyin àti àwọn tí ẹyin kò lè pèsè fún.

وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعْيِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ
لَهُ بِرَازِقِينَ ﴿٢٠﴾

21. Kò sì sí kiní kan àfi kí ilé-ọrò rẹ wà lódò Wa. Àwa kò sì ní sọ ọ kalẹ àfi pẹlú òdíwọn tí A ti mọ.

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا
نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾

22. Àti pé A rán àwọn atégùn láti kó àwọn èsùjọ ọ. A sì sọ omi kalẹ láti sánmọ. Nító náà, A fún yín mu. Ẹyin sì kọ ni ẹ kó omi ọjọ (sójú sánmọ).

وَأَرْسَلْنَا الرِّيْحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ
بِخَالِضِينَ ﴿٢٢﴾

¹ 1. “A ẹ ẹ ní ọsọ” àti “A sì sọ ọ”, kí ni A ẹ ni ọsọ? Kí ni A sọ? Àwọn tafsīr kan sọ pé, sánmọ ni. Àwọn kan sọ pé, àwọn ìràwọ ni.

23. Dájúdájú Àwa, Àwa ní sọ (èdá) di aláàyè. A sì ní sọ ọ di òkú. Àwa sì ni A òò jogún (èdá).

وَأِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ
الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾

24. Àti pé dájúdájú A mọ àwọn olùgbawájú nínú yín. Dájúdájú A sì mọ àwọn olùgbèyìn.

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ
وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿٢٤﴾

25. Dájúdájú Olúwa rẹ, Òun l'Ó máa kó wọn jọ. Dájúdájú Òun ni Ológbọn, Onímò.

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ
عَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

26. Dájúdájú A şèdá èniyàn láti ara amọ́ tó ní dún koko, tó ti pàwòdà.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ
حَمَآءٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٦﴾

27. Àti pé àlùjànnú, A şèdá rẹ şiwájú (èniyàn) láti ara iná alátégùn gbígbóná tí kò ní èéfín.

وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَّارِ
السَّمُومِ ﴿٢٧﴾

28. (Rántí) nígbà tí Olúwa rẹ sọ fún àwọn mọlāika pé: “Dájúdájú Èmi yóó şe èdá abara kan láti ara amọ́ tó ní dún koko, tó ti pàwòdà.

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ إِنِّي خَلِيقٌ
بَشَرًا مِّنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَآءٍ مَّسْنُونٍ ﴿٢٨﴾

29. Nígbà tí Mo bá şe é tó gún régétán, tí Mo fẹ̀ èmí sí i (lára) nínú èmí Mi (tí Mo dá), nígbà náà ẹ dojú bolẹ̀ fún un ní olùforíkanlẹ̀-kíni.”¹

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي
فَقَعُوا لَهُ سَلْجِدِينَ ﴿٢٩﴾

30. Nítorí náà, àwọn mọlāika, gbogbo wọn pátápátá sì forí kanlẹ̀ kí i.

فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٣٠﴾

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-òrọ sūrah al-Baqarah; 2:34.

31. Àyàfí 'Iblīs. Ó kò láti wà nínú àwọn olùforíkanlẹ̀-kíni náà.

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبِي أَنْ يَكُونَ مَعَ
السَّاجِدِينَ ﴿٣١﴾

32. (Allāhu) sọ pé: “Iblīs, kí ló dí ọ lówọ láti wà nínú àwọn olùforíkanlẹ̀-kíni?”

قَالَ يَتَابِلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ
السَّاجِدِينَ ﴿٣٢﴾

33. Ó wí pé: “Èmi kò ní forí kanlẹ̀ kí abara kan tí O şedá rẹ láti ara amọ̀ tó n dún koko, tó ti pàwòdà.”

قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدْ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ،
مِنْ صَلْصَلٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٣٣﴾

34. (Allāhu) sọ pé: “Nítorí náà, jáde kúrò nínú rẹ. Dájúdájú, iwọ ni ẹni-ẹkọ.”

قَالَ فَأَخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٣٤﴾

35. Àti pé, dájúdájú ègún n bẹ lórí rẹ títi di Ọjọ ẹsan.”

وَأَنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٥﴾

36. Ó wí pé: “Olúwa mi, lẹ mi lára títi di Ọjọ tí wọn máa gbé ẹdá dide.”

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٦﴾

37. (Allāhu) sọ pé: “Dájúdájú iwọ wà lára àwọn tí A oò lẹ lára

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٧﴾

38. títi di ọjọ àkókò tí A ti mọ.”¹

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

39. Ó wí pé: “Olúwa mi, fún wí pé O ti şe mí ní ẹni anù, dájúdájú emí yòò şe (aburú) ní ọşọ fún wọn lórí ilẹ̀. Dájúdájú èmi yó sì kó gbogbo wọn sínú anù

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي
الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾

¹ 1. Iyẹn ni ọjọ ifọn sínú iwọ àkókọ.

40. àfi àwọn ẹrúsin Rẹ, àwọn tí O sà lẹsà (fún igbàgbọ òdodo).”¹

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴿٤٠﴾

41. (Allāhu) sọ pé: “(Ìdúróşinsin lójú) ọ̀nà tààrà, Ọwọ̀ Mi ni èyí wà.”

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

42. Dájúdájú àwọn ẹrúsin Mi, kò sí agbára kan fún ọ lóri wọn, àyàfi ẹni tí ó bá tẹlẹ ọ nínú àwọn ẹni anù.

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ
إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾

43. Àti pé dájúdájú iná Jahanamọ ni àdéhùn fún gbogbo wọn.

وَأَنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾

44. Àwọn ojú ọ̀nà méje ní bẹ fún (iná). Àtúnprín tún wà fún ojú-ọ̀nà kòḍkan.

لَهَا سَبْعَةٌ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ
مَّقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

45. Dájúdájú àwọn olùbèrù (Allāhu) máa wà nínú àwọn Ọgbà Ìdẹra pẹlú àwọn odò (tó ní sà̀n nísàlẹ̀ rẹ).

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾

46. (A máa sọ pé): “È wọ inú rẹ pẹlú àlàáfíà ní olùfàyàbalẹ.”

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ءَامِينَ ﴿٤٦﴾

47. A sì máa yọ ohun tí ní bẹ nínú ọkàn wọn tó jẹ inúnibíni kúrò; (wọn yòò di) ọmọ-iyá (ara wọn. Wọn yòò wà) lóri ibùsùn, tí wọn yòò kojú síra wọn.

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا
عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾

¹ 1. Dohāk - kí Allāhu kẹ ẹ - sọ pé, “al-muklasūn” túmọ sí “àwọn onígbàgbọ òdodo”. Iyẹn ni pé, àwọn aláìgbàgbọ àti àwọn munāfiki nikan ni Şaetõn yóò rí kó sínú ìşinà rẹ.

48. Wàhàlà kan kò ní bá wọn nínú rẹ. Wọn kò sì ní mú wọn jáde kúrò nínú rẹ.

لَا يَمْسُهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿٤٨﴾

49. Fún àwọn ẹrúsìn Mi ní ìrò pé dájúdájú Èmi ni Aláforjìṅ, Àṣàkẹ-ọrun.

*نَبِيِّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْعَفْوَур
الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾

50. Àti pé dájúdájú iyà Mi ni iyà ẹlẹta-eléro.

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾

51. Fún wọn ní ìrò nípa àlejò (Ànábì) 'Ibrōhīm.

وَنَبَّيْتُهُمْ عَنْ صَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿٥١﴾

52. (Rántí) nígbà tí wọn wolé tò ọ, wọn sì sọ pé: “Àlàáfíà”. Ó sọ pé: “Dájúdájú ẹrù yín n ba àwa.”

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَمًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجَلُونَ ﴿٥٢﴾

53. Wọn sọ pé: “Má ẹ bẹrù. Dájúdájú àwa yóò fún ọ ní ìrò idùnnú (nípa bíbí) ọmọkùnrin kan tí ó máa ní imọ.”

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ
عَلِيمٍ ﴿٥٣﴾

54. Ó sọ pé: “Şé ẹ n fún mi ní ìrò idùnnú (nípa bíbí ọmọ) nígbà tí ogbó ti dé sí mi? Ìrò idùnnú wo ni ẹ n fún mi ná?”

قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَى أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ
فِيمَ تَبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾

55. Wọn sọ pé: “À n fún ọ ní ìrò idùnnú pẹlú òdodo. Nítorí nàà, má ẹ wà lára àwọn olùjákànmùná.”

قَالُوا بَشَّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ
الْقَاطِطِينَ ﴿٥٥﴾

56. Ó sọ pé: “Kò mà sí ẹnì tí ó máa jákànmùná nínú ìkẹ Olúwa Rẹ bí kò ẹ àwọn olùṣìnà.”

قَالَ وَمَنْ يَقْتُطْ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّيَ إِلَّا
الضَّالُّونَ ﴿٥٦﴾

57. Ó sọ pé: “Kí tún ni ọrò tí ẹ bá wá, ẹyin Ọjìṣẹ?”

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٧﴾

58. Wọn sọ pé: "Dájúdájú Wọn rán wa níṣẹ sí ijọ ẹlẹṣẹ ni.

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٨﴾

59. Àfi ará ilé (Ànábì) Lūt. Dájúdájú àwa yóò gba wọn là pátápátá.

إِلَّا ءَالَ لُوطٍ إِنَّا لَمُنَجُّوهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾

60. Àfi iyàwó rẹ; A ti kọ kádàrá rẹ (pé) dájúdájú ó máa wà nínú àwọn tó máa ṣẹkù lẹyìn sínú ìparun."

إِلَّا أَمْرَاتُهُ وَ قَدَرْنَا إِنهَآ لَمِنَ الْعَذِرِينَ ﴿٦٠﴾

61. Nígba tí àwọn Òjṣẹ dé òdò ará ilé (Ànábì) Lūt,

فَلَمَّا جَاءَ ءَالَ لُوطِ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾

62. (Ànábì Lūt) sọ pé: "Dájúdájú ẹyin jẹ àjòjì èniyàn."

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّكَرُونَ ﴿٦٢﴾

63. Wọn sọ pé: "Rárá, a wá sódò rẹ nítorí ohun tí wọn ñ ṣeyéméjì nípa rẹ.

قَالُوا بَلْ جِئْتَنَا بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٦٣﴾

64. A mú òdodo wá bá ọ ni. Àti pé dájúdájú olódodo ni àwa.

وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٤﴾

65. Nítorí náà, mú ará ilé rẹ jáde ní apá kan òru. Kí o sì tẹlẹ wọn lẹyìn. Ẹni kan nínú yín kò sì gbọdò ṣíjú wo ẹyin wò. Kí ẹ sì lẹ sí àyè tí wọn ñ pa láṣẹ fún yín."

فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ يِقْطَعِ مِنَ النَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾

66. A sì jẹ kí idájọ ọrọ yìi hàn sí i pé dájúdájú A máa pa àwọn (ẹlẹṣẹ) wònyí run pátápátá nígbà tí wọn bá mójúmó.

وَقَصَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَٰؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾

67. Àwọn ará ilú náà dé, wọn sì ñ yò sẹsẹ.

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾

68. (Ànábì Lūt) sọ pé: “Dájúdájú àwọn wònyí ni àlejò mi. Nítorí náà, ẹ má ẹe dójú tí mí.

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ صِيفِي فَلَا
تَفْضَحُونِ ﴿٦٨﴾

69. Kí ẹ bèrù Allāhu. Kí ẹ sì má ẹe yeperẹ mi.”

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزَوْنَ ﴿٦٩﴾

70. Wọn wí pé: “Njẹ àwa kò ti kọ fún ọ (nípa gbígba àlejò) àwọn ẹdádá?”

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَلِيِّينَ ﴿٧٠﴾

71. Ó sọ pé: “Àwọn ọmọbinrin mi niwònyí, tí ẹ bá ní nńkan tí ẹ fé (fi wọn) ẹe.”¹

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٧١﴾

72. (Allāhu sọ pé): “Mo fi iṣẹmí iwọ (Ànábì Muhammad) búra;¹ dájúdájú wọn kúkú wà nínú iṣìnà àti àimọkan wọn, tí wọn n pa rìdàrìdà.”¹

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾

73. Nítorí náà, ohùn igbe mú wọn nígbà tí òòrùn òwúrọ yọ sí wọn.

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ﴿٧٣﴾

74. A sì sọ òkè ilú wọn di isàlẹ rẹ (ilú wọn dojú bolẹ). A tún rọ òjò òkúta amọ (sísun) lé wọn lórí.

فَجَعَلْنَا عَلَيْهِهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ
حِجَابًا مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾

75. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyen fún àwọn aláriíwòye.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọrọ sūrah Hūd; 11:78.

¹ 1. Ti Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ni kí Ó fi ohun tí Ó bá fé búra. TiRẹ̀ sì ni kí Ó fí ẹni tí Ó bá fé búra. Àmọ̀ àwa ẹdádá Rẹ̀ kò gbọdọ̀ fi nńkan miiran léyìn Rẹ̀ búra gégé bí a kò ẹe gbọdọ̀ jọsin fún nńkan miiran léyìn Rẹ̀.

76. Dájúdájú (ilú náà) kúkú wà lójú ònà (tí è n tọ lọ tọ bọ).

وَأَنَّهَا لِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ ﴿٧٦﴾

77. Dájúdájú àmì wà nínú iyẹn fún àwọn onígbaṅgbọ̀ òdodo.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾

78. Àwọn ará 'Aekah' náà jé alábòsí.¹

وَإِن كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ

لظَّالِمِينَ ﴿٧٨﴾

79. A sì gbésan lára wọn. Dájújájú àwọn ilú méjèèji ló kúkú wà lójú ònà gbaṅgba (tí è n tọ lọ tọ bọ).

فَأَنتَقَمْنَا مِنْهُمُ وَإِنَّهُمَا لِيَّامَامٍ مُّبِينٍ ﴿٧٩﴾

80. Dájúdájú àwọn ará lhò àpáta pe àwọn Òjìṣẹ̀ ní òpùrọ̀.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ

الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾

81. A sì fún wọn ní àwọn àmì Wa. Àmọ̀ wọn gbúnrí kúrò nìbẹ̀.

وَعَاتَيْنَهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا

مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾

82. Wọn máa n gbé àwọn ilé igbé ifàyàbalẹ̀ sínú àwọn àpáta.

وَكَانُوا يَنْجِتُونَ مِنَ الْحِجَابِ بُيُوتًا

ءَامِنِينَ ﴿٨٢﴾

83. Ohùn igbe sì mú wọn nígbà tí wọn mójúmọ̀.

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ ﴿٨٣﴾

84. Ohun tí wọn n ẹ̀ níṣẹ̀ kò sì rọ̀ wọn lórọ̀ (níbí iyà).

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾

¹ 1. 'Aekah tún túmọ̀ sí igbó. Iyẹn ni pé, ilú tí ó wà nínú igbó. Ará 'Aekah ni ijo Anábi Şu'aeb - kí òlà Alláhu máa bá a -.

85. A kò şèdá àwọn sánmò, ilè àti ñhkan tó wà láààrin àwọn méjèjèjí bí kò şe pèlù òdodo. Dájúdájú Àkókò nàà máa dé. Nítorí nàà, şàmójúkùrò ní àmójúkùrò tó rewà.

86. Dájúdájú Olúwa re ni Èlédàá, Onímò.

87. Dájúdájú A fún o ní Sab'u Mothānī (iyen, sūrah al-Fātihah) àti al-Kur'ān Nlā.

88. Ìwọ kò gbọdò şíjú re méjèjèjí wo ohun tí A fi şe ìgbádún ayé fún oríşíríşì àwọn kan nínú àwọn aláìgbàgbọ. Má şe banújé nítorí wọn. Kí o sì re apá re nílẹ́ fún àwọn onìgbàgbọ òdodo.

89. Kí o sì sọ pé: “Dájúdájú èmi ni olùkìlò pónhbelé.”

90. Gégé bí A şe sọ (iyà) kalẹ́ fún àwọn tó n pín òdodo mọ́ iró;

91. àwọn tí wọn sọ al-Kur'ān di ipínkúpìn-in,¹

92. Olúwa re fi Ara Rẹ́ búra fún o pé, A máa bi gbogbo wọn ní ìbéèrè

93. nípa ohun tí wọn n şe níşé.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ ۖ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٨٥﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَالِقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ ۖ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ ۖ وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾

كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٩١﴾

فَوَرَبِّكَ لَنَسَعَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

¹ 1. È wo bí àwọn aláìgbàgbọ şe pín al-Kur'ān sí ipínkúpìn-in nínú sūrah al-'Anbiyā'; 21:3-5.

94. Nítorí náà, kéde ñhkan tí A pa láṣe fún ọ. Kí o sì ṣẹrí kúrò lódò àwọn ọṣẹbọ.
95. Dájúdájú Àwa yóò tó ọ (níbi aburú) àwọn oníyèyè,
96. àwọn tó ní mú ọlọhun miíràn mọ Allāhu. Láìpẹ wọn máa mọ.
97. Àwa kúkú ti mọ pé dájúdájú ohun tí wọn ní wí ní kó inira bá ọ.
98. Nítorí náà, ṣe àfọmọ pẹlú ẹyìn fún Olúwa ẹ.¹ Kí o sì wà nínú àwọn olùforíkanlẹ (fún Un).¹
99. Jọsìn fún Olúwa ẹ tí tí àmòdájú (ìyẹn, ikú) yóò fi dé bá ọ.

فَأَصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ
الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ
فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرَكَ بِمَا
يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُن مِّنَ
السَّاجِدِينَ ﴿٩٨﴾

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٩٩﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, ṣe àfọmọ Allāhu kúrò níbi gboṣbo àdínkù àti àbùkù, kí o sì yìn Ìn lógo pé, O pé tán pátápátá.

Suuratun-Nah'l النحل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Àşẹ Allāhu dé tán. Ẹ ma wulè wá a pèlú ikánjú. Mímọ ni fún Un. Ó sì ga tayọ ñhkan tí wọn ní fi şẹbọ sí l.

2. (Allāhu) ní fi àşẹ Rẹ sọ mọlāika (Jibrīl) kalẹ láti máa mú ìmísí wá dídédíẹ fún ẹnikeni tí Ó bá fẹ (bẹẹ fún) nínú àwọn ẹrúsìn Rẹ nítorí kí ẹ lè fi şẹ ìkìlọ pé: “Dájúdájú kò sí oḷohun kan tí ẹ gbọdọ jọsìn fún ní ònà òdodo àyàfi Èmi. Nítorí náà, ẹ bẹrù Mi.”

3. Ó şedá àwọn sánmọ àti ilẹ pèlú òdodo. Ó ga tayọ ñhkan tí wọn ní fi şẹbọ sí l.

4. Ó dá èniyàn láti inú àtò. (Èniyàn) sì di olùjìyàn pọnríbéle (nípa Àjìnde).

5. Àwọn ẹran-òsìn, Ó şedá wọn. Aşọ otútú àti àwọn àhńààní (mìràn) ní bẹ fún yín lára wọn. Àti pé ẹ ní jẹ nínú wọn.

6. Ọşọ tún ní bẹ fún yín lára wọn nígbà tí ẹ bá ní dà wọn lọ (sí ilẹ

أَتَىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ

وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

يُنزِلُ الْمَلَكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ تَعَالَىٰ

عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ

خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٤﴾

وَاللَّا نَعَمَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ

وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ

وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿٦﴾

wọn) àti nígbà tí ẹ bá n kó wọn jáde lọ jẹko.¹¹

7. Wọn sì n ru àwọn ẹrù yín tó wúwo lọ sí ilú kan tí ẹ kò lè dé àfi pèlú wàhàlà ẹmí. Dájúdájú Olúwa yín mà ni Aláàánú, Oníkèé.

8. (Ó ẹ̀dà) ẹ̀sin, ibaaka àti kétékété nítorí kí ẹ lè gùn wọn. (Wọn tún jẹ) ọ̀ṣọ. Ó tún n ẹ̀dà ohun tí ẹ kò mọ.

9. Allāhu l'Ó n ẓàlàyé ('Islām) ọ̀nà tààrà. Àwọn ọ̀nà ẹ̀sin wíwọ̀ tún wà (lọtò)¹. Tí Ó bá fẹ̀ bẹ̀è ni, ìbá tọ̀ gbogbo yín sí ọ̀nà (ẹ̀sin 'Islām).¹¹

10. Ọ̀un ni Ẹ̀ni tó n sọ omi kalẹ̀ láti sánmọ̀. Mímu wà fún yín nínú rẹ̀. Igi ewéko tún n wù jáde láti inú rẹ̀, tí ẹ fi n bọ̀ àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn.

11. (Allāhu) tún n fi (omi yìí) hu àwọn irúgbìn, igi òróró zaetūn, igi dàbínù, igi àjàrà àti gbogbo àwọn ẹ̀so (yòókù) jáde fún yín. Dájúdájú àmì wà nínú iyeṅ fún ijo tó ní àròjìnlẹ̀.

وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا
بَلِغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ
لَرءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٧﴾

وَالْحَيْلِ وَالْبِغَالِ وَالْحَمِيرِ لَتَرَكَبُوهَا
وَرَبِّنَّاهُ وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ
وَلَوْ شَاءَ لَهَدْنَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ
مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ
تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾

يُثْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ
وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

¹ 1. Ẹ̀yí ni pé, dída ẹ̀ran-ọ̀sìn lọ bọ̀, ó jẹ ọ̀ṣọ̀ fún olówó rẹ̀ fún wí pé àwọn ẹ̀nìyàn yóò mọ olówó ẹ̀ran-ọ̀sìn sí ẹ̀ni tí àṣírí rẹ̀ bọ̀ tàbí ọ̀lọ̀rọ̀.

¹¹ 1. Àwọn ọ̀nà wíwọ̀ ni ẹ̀sin ìbòrìṣà, ẹ̀sin yehudi àti ẹ̀sin nasōrō.

12. Ó rọ òru, ọsán, òòrùn, ọ̀súpá àti àwọn iràwọ̀ fún yín pèlú àṣẹ Rẹ̀. Dájúdájú àmì wà nínú iye fún ijo tó ní làákàyè.

وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۗ وَالنَّجْمُ مَسْحَرَاتٌ بِأَمْرِ رَبِّكَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾

13. Àti ohun tí Ó tún ṣẹ̀dá rẹ̀ fún yín lórí ilẹ̀, tí àwọn àwọ̀ rẹ̀ jẹ̀ oríṣíríṣi. Dájúdájú àmì wà nínú iye fún ijo tó n lo irántí.

وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣﴾

14. Òun ni Ẹni tí Ó rọ̀ odò nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ jẹ ẹran (ẹja) tútù àti nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ mú nńkan ọ̀ṣọ̀ tí ẹ̀ oò máa wọ̀ sára jáde láti inú (odò), - o sì máa rí àwọn ọ̀kọ̀ ojú-omi tí yòò máa la ojú omi kojá lo bọ̀ - àti nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ wá nínú àwọn oore àjùlọ̀ Rẹ̀ àti nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ dúpẹ̀ (fún Allāhu).

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَآخِرَ فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

15. Ó sì fi àwọn àpáta tó dúró gbagidi sórí ilẹ̀ kí ó má baà mi mọ̀ yín lésẹ̀ àti àwọn odò àti àwọn ojú-ọ̀nà nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ dá ojú ọ̀nà mọ̀;

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَّعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾

16. àti àwọn àmì ọ̀pópónà (fún itọ̀sónà ìrìn ọ̀sán). Wọ̀n tún n fi iràwọ̀ dá ojú ọ̀nà mọ̀ (lálẹ̀).¹¹

وَعَلَّمَتِ الْبَلَابَغَ ۗ وَبِالْبَلَابَغِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

¹¹ 1. Àwọn nńkan tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - dá fún dídá ojú ọ̀nà mọ̀ wọ̀nyí dúró fún rírína rí ojú ọ̀nà, yálà ní alẹ̀ pèlú imọ̀lẹ̀ ọ̀súpá àti àwọn iràwọ̀ tàbí ní ọ̀sán pèlú imọ̀lẹ̀ òòrùn àti àwọn atọ̀ka ọ̀pópónà. Nítorí náà, mímọ̀ nípa iràwọ̀ kò sí fún mímọ̀ ikòkò àti iṣẹ̀lẹ̀ ojú ọ̀lẹ̀. Kò sì wulẹ̀ rọ̀rùn fún ẹnikẹni láti mọ̀ ikòkò tàbí iṣẹ̀lẹ̀ ojú ọ̀lẹ̀. Èyí wà ní ibámu sí sūrah Luqmōn; 31:34 àti sūrah an-Naml; 27:65. Síwájú sí i, ẹnikẹni tó n ṣe iṣẹ̀ àyèwò láti sọ nípa ohun tí ó pamọ̀ fún ẹ̀dá, ó ti di aláigbàgbọ̀. Bákan náà ni ọ̀rọ̀ ṣe rí lára ẹni tó gbàgbọ̀ nínú ọ̀rọ̀ ẹnu alábigba, awòràwọ̀, oníyanrìn-títẹ̀, onítẹ̀sunbáà-wíwò àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ̀. Àmọ̀ sa,

17. Njẹ Ẹni tí Ó dá ẹdà dà bí ẹni tí kò dá ẹdà bí? Nítorí náà, ẹ́ ẹ ò níí lo irántí ni?

أَفَمَن يَخْلُقُ كَمَن لَّا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

18. Tí ẹ bá Ẹ̀nka ìdẹ̀ra Allāhu, ẹ̀ kò lè kà á tán. Dájúdájú Allāhu mà ni Aláforjìn, Oníkẹ̀jẹ̀.

وَإِن تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَعَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٨﴾

19. Àti pé Allāhu mọ ohun tí ẹ̀ n fi pamọ̀ àti ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ ẹ̀ àfihàn rẹ̀.

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾

20. Àwọn (òriṣà) tí wọn n pè lẹ̀yìn Allāhu; wọn kò lè dá kiní kan. Allāhu l'Ó sì ẹ̀dà wọn.

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾

21. Òkú (ni wọn), wọn kì í ẹ̀ alààyè.¹ Wọn kò sì mọ̀ àkókò tí A òò jí wọn dide (nínú sàrèè).¹

أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾

¹Islām kò lodi sí ẹ̀ṣe àyẹ̀wò àisàn ara, àisàn inú ẹ̀jẹ̀, yíya àwòrán egungun àti àwòrán olẹ̀ ní ilé iwòsàn àwọn akòṣẹ̀-mọ̀ṣẹ̀ ti òyinbó.

¹ 1. Ọkan pàtàkì nínú àwọn ẹ̀rì ijo Ahmadiyyah àti àwọn irú wọn gbogbo lórí igbàgbọ̀ wọn pé Ànabì 'Īsā ọmọ Mọryam - kí olà Allāhu máa bá a - ti kú, kò sì níí padà wá silé ayé mọ̀ ní gbólóhùn "Òkú (ni wọn), wọn kì í ẹ̀ alààyè." Àwọn wọnyí n fi rinlẹ̀ pé niwọn igbà tí ó ti jẹ̀ pé àyah 20 tó siwájú gbólóhùn náà n sọ nípa ipò tí àwọn ñhkan tí àwọn ẹ̀niyàn sọ di olúwa àti olọhun wọn lẹ̀yìn Allāhu wà, iye ni pé, wọn kò lè dá ẹ̀dà kan àti pé òkú ni wọn, wọn ní nígbà náà, Ànabì 'Īsā ọmọ Mọryam - kí olà Allāhu máa bá a - ti kú nítorí pé, òun náà wà lára ñhkan tí àwọn kan sọ di olọhun, olúwa àti olùgbàlà. Wọn fi kún un pé, "Şebí Ànabì 'Īsā náà kò lè dá ñhkan kan." Ọ̀rọ̀ wọn yí jinnà sí ọ̀títọ̀. Àti pé wọn ti gbé gbólóhùn náà tayo ẹ̀nu-ààlà. Wọn sì ti fi àtamọ̀ mọ̀ àtamọ̀ gégé bí iṣe wọn. Èyí tó jẹ̀ òdodo ọ̀rọ̀ ni pé, gbólóhùn "Òkú (ni wọn), wọn kì í ẹ̀ alààyè." kò sọ ikú Ànabì 'Īsā ọmọ Mọryam - kí olà Allāhu máa bá a - di ohun tó ti ẹ̀lẹ̀. Şebí àwọn mọ̀lāika kan wà lára ñhkan tí àwọn ẹ̀niyàn n jòsin fún lẹ̀yìn Allāhu. Ẹ̀ òkú ni àwọn mọ̀lāika náà ni tàbí alààyè? A ò kúkú tí ì gbọ̀ ikú mọ̀lāika kan kan rí. Bákan náà, aṣ-Şatōn ar-Rojīm jẹ̀ ọkan pàtàkì nínú ohun tí àwọn ẹ̀niyàn n jòsin fún. Ẹ̀ òkú ni Şaetōn náà ni tàbí alààyè? Rára, kò ì kú. Síwájú sí i, àwọn ẹ̀niyàn kan n jòsin fún òòrùn, ọ̀ṣupá àti àwọn iràwọ̀. Ẹ̀ wọn ti gbọ̀ ikú tiwọn náà ni? Kò sí ọkan nínú wọn tó tí ì di òkú. Kódà a kúkú rí àwọn olọhun miiran tó jẹ̀ pé láti ojú-ayé wọn ni àwọn ẹ̀dà kan tí n jòsin fún wọn lẹ̀yìn Allāhu. Àpẹ̀rẹ̀ irú wọn ni "Sati

22. Ọlọhun yín tí ẹ gbọdò jọsìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo, Ọlọhun Ọkan soṣo ni. Àmọ̀ àwọn tí kò ní ìgbàgbọ̀ nínú Ọjọ̀ Ìkẹyìn ni ọkàn wọn takò ó, tí wọn sì n̄ ṣègbéraga.

إِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ
مُستَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾

23. Kò sí tàbí-ṣùgbọ̀n, dájúdájú Allāhu mọ ohun tí wọn n̄ fi pamọ̀ àti ohun tí wọn n̄ ṣe àfihàn rẹ̀. Àti pé dájúdájú (Allāhu) kò nífẹ́ẹ̀ àwọn onígbebéraga.

لَا جَزْمَ أَنْ اللّٰهُ يَعْلَمَ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾

Guru Maraj” tí ó sọ ara di ọlọhun nínú ilú Ìbàdàn. Alààyè ni ọ̀gbe ni nàà, kò ì tí í kú, ó ṣeṣe máa kú ni lójọ̀ ti àkòkò ikú rẹ̀ bá dé. Lódodo ni pé àwọn nasōrṑ tí sọ ‘Īsā ọmọ Moryam di ẹni tí wọn n̄ jọsìn fún, àmọ̀ Ànàbí ‘Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kò ì kú o. Ó sì wà nípò alààyè nínú sánmọ̀, bí Allāhu ṣe fẹ̀.” Kò wá sí ẹrì tààrà kan kan tó fi rinlẹ̀ pé Ànàbí ‘Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti kú bí kò ṣe àyah onípónna èyì tí a ti ṣe àlàyè lórí rẹ̀ ṣiwájú nínú ìṣòṣe-ọ̀rò sūrah āli-‘Imrōn 3:55. Dípò kí á rí àyah kan tàbí hadīth kan tààrà lórí ikú Ànàbí ‘Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -, hadīth tó n̄ fi ipadàbò rẹ̀ rinlẹ̀ là n̄ rí. Ẹni tí kò ì kú ló sì lè padà wá sílẹ̀ ayé. Kí wá ni èròhngbà Allāhu lórí gbólóhùn “Òkú (ni wọn),”? Ìtúmọ̀ àkànlò èdè ló wà fún gbólóhùn “Òkú (ni wọn),” nínú àyah nàà, kí ì ṣe Ìtúmọ̀ àdámọ̀. Ìdí ni pé, nígbà tí kò bá sí iwúlò kan kan tí a lè rí lára ẹ̀dá, irú ẹ̀dá bèẹ̀ ti wà nípò ẹni tí a lè ṣe àfiwé rẹ̀ pèlù “òkú” nítorí pé, òkú ni kò ní àh̄fààní kan tí ó lè ṣe fún ara rẹ̀ àti fún àwọn alààyè. Nítorí nàà, Allāhu n̄ fi gbólóhùn “Òkú (ni wọn), wọn kí ì ṣe alààyè.” pe làákayè gbogbo ẹnikẹni to n̄ jọsìn fún n̄hkan mìíràn lẹyìn Rẹ̀ pé kò sí àh̄fààní kan kan tí irú olùjọsìn nàà lè rí lẹdọ̀ n̄hkan tó sọ di ọlọhun lẹyìn Allāhu, gégé bí alààyè kò ṣe lè rí àh̄fààní kan kan láti ara òkú. Wàyí níwọn ìgbà tí àwọn nasōrṑ̀ tí sọ Ànàbí ‘Īsā ọmọ Moryam di ẹni tí wọn n̄ jọsìn fún lẹyìn Allāhu, kò sí àh̄fààní kan tàbí oore kan tí ó lè ṣe fún wọn, wọn Ìbàà pariwo orúkọ rẹ̀ àti èjẹ̀ rẹ̀ nígbà ìgbà. Àpẹ̀rẹ̀ àyè mìíràn tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - ti lo kalmọh “òkú” àmọ̀ tí kò fi ọ̀nà kan kan túmọ̀ sí “ẹni tí ó ti kú” bí kò ṣe ẹni tí kò lè ṣàh̄fààní fún ara rẹ̀ àti fún ẹlòmìíràn ni sūrah al-‘Ani’ām; 6:122. Bákan nàà, Allāhu pe àwọn ọ̀rìṣà ní òkú nítorí pé, ère tí kò sí ẹmí lára rẹ̀ ni àwọn ọ̀rìṣà nàà. Ipò òkú, ẹni tí kò lè sọrọ̀, ẹni tí kò lè ríran, ẹni tí kò lè ran ara rẹ̀ lẹwọ̀ àh̄bòsibòsì pé ó máa ran ẹlòmìíràn lẹwọ̀ ni ipò tí gbogbo ère ọ̀rìṣà wà. Bẹ̀ẹ̀ nàà ni ère Ànàbí ‘Īsā ọmọ Moryam àti igi àgbélébùù rẹ̀ tí wọn gbé, tí wọn n̄ jọsìn fún, kò lè sọrọ̀, kò lè ríran, kò sì lè ran ara rẹ̀ lẹwọ̀ àh̄bòsibòsì pé ó máa ran ẹlòmìíràn lẹwọ̀.

24. Nígba tí wọn bá sọ fún wọn pé: “Kí ni Olúwa yín sòkalẹ? Wọn á wí pé: “Àkòsilẹ àlọ àwọn ẹnì àkókò ni.”

25. (Wọn sọ béẹ) nítorí kí wọn lè ru ẹrù ẹşẹ tiwọn ní pípé pérépéré ní Ojọ Àjínde àti (nítorí kí wọn lè rù) nínú ẹrù ẹşẹ àwọn tí wọn n ẹì lónà pèlù àinímò. Gbọ, ohun tí wọn yòò rù ní ẹşẹ, ó burú.¹¹

26. Àwọn tó şiwájú wọn kúkú déte. Allāhu sì da ilé wọn wó látibi àwọn òpó ilé. Òrùlé sì wó lù wọn mólẹ láti òkè wọn. Àti pé iyà dé bá wọn ní àyè tí wọn kò ti fura.

27. Léyìn náà, ní Ojọ Àjínde (Allāhu) yòò yẹpẹẹ wọn. Ó sì máa sọ pé: “Ibo ni àwọn (tí ẹ sọ di) akegbé Mi wà, àwọn tí ẹ tìtorí wọn yapa (òrò Mi)?” Àwọn tí A fún ní imò ẹsìn yó sì sọ pé: “Dájúdájú àbùkù àti aburú ojọ òní wà fún àwọn aláìgbàgbọ.”

وَأِذَا قِيلَ لَهُمْ مَآذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا
أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَمِمَّنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ
أَلَا سَاءَ مَا يَزِيدُونَ ﴿٢٥﴾

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهُ
بُنْيَنَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمْ
السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَنَّهُمْ الْعَدَابُ مِنْ
حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ
شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ
قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ
وَالسُّوَاءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

¹ 1. Kíyè sí il! Kò sí ìtakora láààrìn àyah yìí àti sūrah an-Najm; 53:38. Àyah àkókò n sọ nipa ipín ẹşẹ tí ó máa wà fún onísábàbí işẹ-aburú àti onísábàbí işinà. Iyẹn ni pé, bí iyà şe wà fún onísẹ-aburú béẹ náà ni iyà wà fún onísábàbí rẹ. Ní ti àyah ti sūrah an-Najm, ò n sọ nipa bí kò şe ní sí àhfaàni fún ẹnìkẹni láti gbé àpapọ ẹşẹ tó wà lórùn rẹ fún ẹlòmíràn ní Ojọ ẹsan. Nítorí náà, àròpọ işẹ tí ẹdá şe àti işẹ tí ó şe sàbàbí rẹ ló máa wà lórùn rẹ, yálá ò jẹ işẹ rere tabí işẹ aburú. Kò sì ní rí alájààrù-ẹşẹ fún ẹşẹ ọrùn rẹ. Ẹ tún wo sūrah al-'ankabūt; 29:12 àti 13.

28. (Àwọn ni) àwọn tí mọlāika n pa nígbà tí wọn n sàbòsí sí èmi ara wọn lówọ. Ní àsìkò yíi ni wọn juwọ jusè sílẹ̀ (wọn sì wí pé): “Àwa kò ẹ̀ ẹ̀ aburú kan kan.” Bẹ̀ẹ̀ ni! Dájúdájú Allāhu ni Onímọ̀ nípa ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ níşẹ̀.

29. Nítórí náà, ẹ̀ wọ àwọn ẹnu ọ̀nà Iná lọ, olùşegbére ni yín nínú rẹ̀. Ibùgbé àwọn onígbèéraga sì burú.

30. Wọn sọ fún àwọn tó bẹ̀rù (Allāhu) pé: “Kí ni Olúwa yín sọkalẹ̀? Wọn á wí pé: “Rere ni.” Rere ti wà fún àwọn tó ẹ̀ rere ní ilé ayé yí. Dájúdájú Ilé Ìkẹ̀yìn lóore jùlọ̀. Àti pé dájúdájú ilé àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu) dára.

31. Àwọn Ogbà Ìdẹ̀ra 'Adn ni wọn yóò wọ inú rẹ̀. Àwọn odò yó sì máa şàn ní isàlẹ̀ rẹ̀. Ohunkóhun tí wọn bá n fẹ̀ máa wà fún wọn nínú rẹ̀. Báyeṅ ni Allāhu ẹ̀ n san ẹ̀san rere fún àwọn olùbẹ̀rù (Rẹ̀).

32. Àwọn tí mọlāika n pa, nígbà tí wọn n ẹ̀ rere lówọ, (àwọn mọlāika) n sọ pé: “Àlàáfíà fún yín. Ẹ̀ wọ inú Ogbà Ìdẹ̀ra nítórí ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ níşẹ̀.”

33. Sẹ̀ wọn n retí ohun kan yàtò sí pé kí àwọn mọlāika wá bá wọn tàbí kí àşẹ̀ Olúwa rẹ̀ dé? Báyeṅ ni àwọn tó şíwájú wọn ti

الَّذِينَ تَتَوَفَّيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي
أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ
مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
فَلَيْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾

*وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ
قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ
الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ
دَارُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٠﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ
كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ
يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ
أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ

şe. Allāhu kò sì şe àbòsí sí wọn, şùgbọn èmí ara wọn ni wọn n şàbòsí sí.

34. Nítórí náà, àwọn aburú ohun tí wọn şe níşé şelè sí wọn. Àti pé ohun tí wọn n fi şe yèyè sì diyà tó yí wọn po.

35. Àwọn tí wọn bá Allāhu wá akegbé yó sì wí pé: “Tí ó bá jé pé Allāhu fẹ ni àwa ibá tí jòsìn fún kiní kan léyìn Rẹ, àwa àti àwọn bàbá wa. Bákàn náà, àwa ibá tí şe kiní kan ní èwò léyìn Rẹ.” Báyeṅ ni àwọn tó şíwájú wọn ti şe. Njẹ ojúşe kan wà fún àwọn Òjíšé bí kò şe ikéde (èşin) tó yanjú.

36. Dájúdájú A ti gbé Òjíšé dide nínú ijò kòkòkan (látí jíšé) pé: “E jòsìn fún Allāhu. Kí ẹ sì jìnnà sí àwọn òrişà.” Nítórí náà, ó wà nínú wọn, ẹnì tí Allāhu tọ sí ọ̀nà. Ó sì wà nínú wọn, ẹnì tí işinà kò lé lórí. Nítórí náà, ẹ rìn kiri lórí ilẹ, kí ẹ sì wòye sí bí àtubòtán àwọn tó pé àwọn Òjíšé ní òpùrọ şe rí?

37. Tí o bá n şojú kòkòrò sí ìmònà wọn, dájúdájú Allāhu, ẹnì tí Ó bá şì lònà, kò níí mònà,¹ kò sì níí sí àwọn alàránşe kan kan fún wọn.¹

مِنْ قَبْلِهِمْ^{٢٢} وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَٰكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٢٢﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٢٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَّحْنُ وَلَا ءَابَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَن هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ ﴿٢٥﴾

إِنْ تَحْرِصْ عَلَىٰ هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَن يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِّن لَّصِيرِينَ ﴿٢٦﴾

¹ 1. Bákàn náà ni itùmò gbólòhùn yí àti tinú sūrah al-'A'rōf; 7:186.

38. Wọn sì fi Allāhu búra tí íbúra wọn sí lágbara gan-an pé: “Allāhu kò nífi gbé ẹnì tí ó kú dide.” Bẹ̀ẹ̀ ni, (àjìndé jẹ) àdéhùn òdodo lódò Allāhu, şùgbọn òpòlòpò èniyàn kò mò.

39. (Allāhu yòò gbé èdá dide) nítorí kí Ó lè şàlàyé ohun tí wọn n yapa ẹnù sí fún wọn àti nítorí kí àwọn tó şàì gbàgbò lè mò pé dájúdájú àwọn ni wọn jẹ òpùrò.

40. Ọ̀rò Wa fún kiní kan nígbà tí A bá gbèrò rẹ̀ ni pé, A máa sọ fún un pé: “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.” Ó sì máa jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.”

41. Àwọn tó gbé ilú wọn jù sílẹ̀ nítorí ti Allāhu, lẹ̀yìn tí àwọn aláìgbàgbò tí şàbòsì sí wọn, dájúdájú Àwa yòò wá ibùgbé rere fún wọn. Ẹ̀san Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yìn sí tóbi jùlò, tí ó bá jẹ̀ pé (àwọn tí kò şe hijrah) mò.

42. (Àwọn ni) àwọn tó şe sùúrù, wọn sì n gbàralé Olúwa wọn.

43. A kò rán ẹnì kan ní işé-òjìşé şíwájú rẹ̀ àfi àwọn ọ̀kùnrin tí À n fi imísí ránşé sí. Nítorí náà, ẹ̀ bẹ̀èrè lódò àwọn oníràn-ántí tí ẹ̀yin kò bá mò.¹

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ
اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَىٰ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلَفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
ظَلَمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي
إِلَيْهِمْ فَسَأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

¹ 1. Nínú al-Kur’ān alápòn-ònlé, àyè méjì pére ni Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - ti pe àwọn kan ní “ahlu-ththikr” (itúmò “àwọn oníràn-ántí / àwọn tí A sọ irántí kalẹ̀ fún). Àyè kíínì niyí, sūrah an-Nahl; 16:43. Àyè kejì ni sūrah al-‘Anbiyā’; 21:7. Àwọn sūfí sí n lérò pé àwọn ni “ahlu-ththikr”. Àti pé àwọn gan-an ni Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - n tọka sí nínú àwọn àyah méjèèjì náà. Èsì: Ohun tí

44. (A fi) àwọn èrì tó yanjú àti ipín-ipín Tírà (rán wọn níşé). Àti pé A sọ tírà Íránítí (iyen, al-Kur'ān) kalè fún ọ nítorí kí o lè şàlàyé fún àwọn èniyàn ohun tí A sòkalè fún wọn¹ àti nítorí kí wọn lè ronú jinlè.[!]

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ
لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾

45. Şé àwọn tó dá ète aburú fi ọkàn balè pé Allāhu kò lè mú ilè ri mọ wọn lésè ni, tàbí pé iyà kò lè dé bá wọn láti àyè tí wọn kò ti níí fura?

أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ
يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ
الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾

46. Tàbí (Allāhu) kò lè gbá wọn mú lóri ìrìnkè-rindò wọn ni? Wọn kò sì níí mórí bọ.

أَوْ يَأْخُذْهُمْ فِي تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ
بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾

47. Tàbí (Allāhu) kò lè máa gbá wọn mú dièdiè ni?¹ Nítorí nàà, dájúdájú Olúwa yin má ni Aláàánú, Oníkèşé."

أَوْ يَأْخُذْهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ
لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٤٧﴾

wọn n sọ yií kí í şe òtítọ páápáà. Èyí tí í şe òdodo ọ̀rọ̀ ni pé, àwọn onímọ̀ nípa at-Taorāt àti al-'Injīl ni Allāhu n tọka sí, kí í şe àwọn sūfī. İdí ni pé, okúnfà āyah méjèèjì yií ni pé, Allāhu fi fọ̀ èsì sí ọ̀rọ̀ àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ tí wọn n sọ pé mọlaika ni Allāhu máa n fi işé Ọjísé rán, kí í şe èniyàn. Àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ wọn yen sì ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - n pàşẹ̀ fún pé kí wọn lọ̀ bèèrè wò lódò àwọn onímọ̀ nípa tíra işáájú bóyá ní òdodo ni Allāhu ti fi işé Ọjísé rán mọlaika kan rí sí àwọn èniyàn, tí yó sì máa gbé làààrin wọn şíwájú Ānābī Muhammad - kí iké àti ọ̀lā Allāhu máa bá a - . İrú āyah yií wà nínú sūrah Yūnus; 10:2. Ẹ̀ tún wo itọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Yūsuf 12:109.

¹ 1. Orúkọ tí wọn n pe àlàyé tí Ānābī - kí iké àti ọ̀lā Allāhu máa bá a - şe lóri al-Kur'ān ni "hadīth nabawiy" tàbí "sunnatu-rroşūl" - kí iké àti ọ̀lā Allāhu máa bá a - . İmísì ni òhun nàà nítorí pé, kí í fi ifẹ̀-inú rẹ̀ sọ̀rọ̀.

¹¹ 1. "Alā takawwuf" nínú āyah yií tún túmọ̀ sí pé, "Tàbí (Allāhu) kò lè máa gbá wọn mú pèlú èrù tí ó máa ti wà lára wọn nípa irú iyà wo ni Allāhu máa fi jẹ̀ wọn, tàbí irú àdánwò wo ni Ó máa dẹ̀ sí wọn.". Èyí ni itúmọ̀ tí Ibn Kathīr fún un. Àmọ̀ itúmọ̀ tí Tọbariy fún un ni mo lò. Méjèèjì nàà sì ni itúmọ̀ "Alā takawwuf".

48. Àti pé şe wọn kò wòye sí gbogbo ñhkan tí Allāhu şeḍá rẹ, tí òḍji rẹ n tẹ sí ọtún àti òsì¹ tí wọn n forí kanlẹ fún Allāhu; tí wọn sì n yeperẹ ara wọn (fún Un)?¹

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ
يَتَفَيَّؤُا ظِلَالُهُ عَنِ الِّيمِينِ وَالسَّمَآئِلِ
سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ ﴿٤٨﴾

49. Allāhu sì ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ ní ñhkan abẹ̀mí àti àwọn mọ̀lāika n forí kanlẹ̀ fún. Wọn kò sì şeḅbéraga.¹ⁱⁱ

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مِن دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا
يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾

50. Wọn n páyà Olúwa wọn tó n bẹ̀ lókè wọn. Wọn sì n şe ohun tí À n pa laṣẹ̀ fún wọn.¹ⁱⁱⁱ

يَخَافُونَ رَبَّهُم مِّن فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا
يُؤْمَرُونَ ﴿٥٠﴾

51. Allāhu sọ pé: “È má şe jòsìn fún ọ̀lọ̀hun méjì. Ọ̀un nìkan ni Ọ̀lọ̀hun Ọ̀kan ṣoṣo tí ẹ̀ gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo. Nítorí náà, Èmi (nìkan) ni kí ẹ̀ bẹ̀rù.”

* وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلٰهَيْنِ اثْنَيْنِ
إِنَّمَا هُوَ إِلٰهُ وَاحِدٌ فَإِنِّي فَآرْهَبُونَ ﴿٥١﴾

52. TiRẹ̀ sì ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. TiRẹ̀ sì ni (àfọ̀mọ̀) ẹ̀sìn tífí láéláé¹ Nítorí náà, şe (ñhkan miiran) yàtò sí

وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ
الدِّينُ وَاصْبَاً أَفْعَبَرِ اللَّهُ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, ní àárọ̀ láààrìn igbà tí òòrùn bá yọ ní ilà òòrùn tífí di àsìkò òòrùn kàntàrí, òḍji ñhkan máa tẹ̀ sí agbègbè iwọ̀ òòrùn ní orí ilẹ̀. Bákan náà, níkéte tí òòrùn bá yètàrí tífí di igbà tí òòrùn máa wọ̀ ní iwọ̀ òòrùn, òḍji ñhkan máa tẹ̀ sí agbègbè ilà òòrùn ní orí ilẹ̀. Wàyí o, ọ̀mọ̀ ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí àwọn méjèjì -, ó sọ pé, “Títẹ̀ tí òḍji gbogbo ñhkan n tẹ̀ sí ọ̀tún àti òsì ló n dúró fún iforíkanlẹ̀ wọn fún Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - . (Kurtubiy)

ⁱⁱ 1. È wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah ar-Ra’d; 13:15.

ⁱⁱⁱ 1. È tún wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-’Ani’ām; 6:18 àti sūrah al-Mujādilah; 58:7.

Allāhu ni ẹyin yòò máa bẹ̀rù ni?¹

53. Ohunkóhun tí ẹ ní nínú ìdẹ̀ra, láti ọ̀dọ̀ Allāhu ni. Lẹ̀yin náà, tí ọ̀wọ̀ ìnira bá tẹ̀ yín, Òun ni ẹ̀ n kẹ̀ pè (fún ìdà̀ndè.)

54. Lẹ̀yin náà, nígbà tí Ó bá mú ìnira náà kúrò fún yín tán, nígbà náà ni apá kan nínú yín yó sí máa ẹ̀bọ̀ sí Olúwa wọ̀n

55. nítorí kí wọ̀n lè ẹ̀ àì moore sí ñ̀hkan tí A fún wọ̀n. Nítorí náà, ẹ̀ máa gbádùn ìnsó. Láìpẹ̀ ẹ̀ máa mò.

56. Wọ̀n n fi ìpín kan nínú ohun tí A pèsè fún wọ̀n lélẹ̀ fún ohun tí wọ̀n kò nímọ̀ nípa rẹ̀.¹ Mo fi Allāhu búra, dájúdájú wọ̀n yòò bi yín léèrè nípa ohun tí ẹ̀ n dá ní àdàpa irọ̀."

57. Wọ̀n tún n fi (bíbí) àwọ̀n ọ̀mọ̀bìnrin lélẹ̀ fún Allāhu - Mímọ̀ ni fún Un (kò bímọ̀). - Wọ̀n sì n fi ohun tí wọ̀n n fẹ̀ lélẹ̀ fún tiwọ̀n!

58. Nígbà tí wọ̀n bá fún ọ̀kan nínú wọ̀n ní ìrò ìdùnnú (pé ó bí) ọ̀mọ̀bìnrin, ojú rẹ̀ yòò di dúdú

وَمَا بِكُمْ مِّن نَّعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَّكُمْ الضَّرُّ فَالْيَهُ تَجْرُونَ ﴿٥٣﴾

ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضَّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَاللَّهِ لَتَسْأَلَنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحٰنَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾

¹ 1. Ẹ̀yin ni pé, Allāhu ñìkan ẹ̀soso ni a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo.

¹ 1. Ẹ̀yin ni pé, wọ̀n n pe àwọ̀n ñ̀hkan kan ní ñ̀hkan ọ̀rìṣà bí àpẹ̀rẹ̀, wọ̀n n pe àwọ̀n ẹ̀ran kan ní ẹ̀ran ọ̀rìṣà, wọ̀n sì n fi àwọ̀n kan rúbọ̀ fún àwọ̀n ọ̀rìṣà wọ̀n. Irú àyàh yí ti ẹ̀wájú nínú sūrah al-Mō'idah; 5:103.

fún Ibànújé, tí ó sì máa pa á mọ́ra.

59. Ó sì máa fi ara pamọ́ fún àwọn èniyàn nítorí iró aburú tí wọn fún un. Şé ó máa gbà a mú ní ñhkan àbùkù ni tàbí ó máa bò ó mọ́lẹ̀ láàyè? Ẹ gbọ, ohun tí wọn n dá lẹ́jọ burú!

60. Ti àwọn tí kò gbàgbọ́ nínú Ọjọ́ Ìkẹyìn ni àkàwé aburú. Ti Allāhu sì ni àkàwé tó ga jùlọ. Àti pé Ọun ni Alágbára, Ọlọgbọ́n.

61. Tí ó bá jẹ pé Allāhu n gbà àwọn èniyàn mú nítorí àbòsí ọwọ́ wọn, íbá tí şé abẹmí kan kan kù sórí ilẹ̀. Şùgbọ́n Ó n ló wọn lára di gbèdéke àkókò kan. Nígbà tí àkókò náà bá dé, wọn kò ní lè sún un şíwájú di àkókò kan, wọn kò sì ní lè fà á sẹyin.”¹¹

62. Wọn n fi (ọmọbìnrin) - ñhkan tí wọn kórira - lèlẹ̀ fún Allāhu. Ahọ́n wọn sì n ròyìn irọ́ pé dájúdájú rere (Ọgbà Ìdẹra) ni tàwọn. Kò sí tàbí-şùgbọ́n, dájúdájú Iná ni tiwọn. Àti pé dájúdájú wọn máa pa wọn ti sínú rẹ̀ ni.

يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ ۚ
أَيُّمَسِّكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي
الْتُّرَابِ ۗ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾

لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوِّءِ
وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ
عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ
أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا
يَسْتَخِيرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لَا
جَرَءَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtọ̀şẹ̀-òrọ̀ sūrah Al-'a'rřf; 7:34.

63. Allāhu fi ara Rẹ búra,¹
 dájúdájú A ti rán àwọn Òjísẹ́
 níşẹ sí àwọn ijọ kan şiwájú rẹ.
 Nígbà náà, Èşş şe işẹ wọn ní
 ọşọ fún wọn; ọun sì ni ọrẹ wọn
 ní òní. Iyà ẹlẹta-eléro sì wà fún
 wọn.¹

64. A kò sọ Tírà náà kalẹ́ fún ọ
 bí kò şe pé kí o lè şàlàyé fún
 wọn ohun tí wọn n yapa ẹnu sí;¹
 ó sì jẹ ìmòná àti ìké fún ijọ
 onígbàgbọ̀ òdodo.¹

65. Allāhu l'Ó n sọ omi kalẹ́ láti
 sánmọ. Ó sì n fi jí ilẹ́ lẹyin tí ó ti
 kú. Dájúdájú àmì wà nínú iyẹn
 fún ijọ tó n gbọ̀rọ̀ (òdodo).

66. Dájúdájú àrìwòye wà fún yín
 lára àwọn ẹran-ọsin, tí À n fún
 yín mu nínú nńkan tó wà nínú
 rẹ, (èyí) tí ó n jáde wá láti ààrin
 bọtọ inú agbẹdu àti ẹjẹ. (Ó sì n
 di) wàrà mímọ tó n lọ tinrín ní
 ọfun àwọn tó n mu ún.

67. Àti pé láti ara àwọn èso
 dàbínú àti èso àjàrà ni ẹ ti n şe
 ọtí¹ àti nńkan jíjẹ-mímu tó dára.

تَاللّٰهِ لَقَدْ اَرْسَلْنَا اِلٰى اَمْرِ مِّنْ قَبْلِكَ
 فَرَيْنَ لَهُمْ الشَّيْطٰنُ اَعْمَلَهُمْ فَهُوَ
 وِلِيُّهُمْ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿٦٣﴾

وَمَا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ اِلَّا لِتُبَيِّنَ
 لَهُمُ الَّذِي اٰخْتَلَفُوْا فِيْهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً
 لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ ﴿٦٤﴾

وَاللّٰهُ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاٰحْيٰا بِهِ
 الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً
 لِّقَوْمٍ يَّسْمَعُوْنَ ﴿٦٥﴾

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۗ نُسْقِيكُمْ
 مِمَّا فِي بُطُونِهِۦ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا
 خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّرْبِ بَيْنَ ﴿٦٦﴾

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ
 تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا ۗ إِنَّ
 فِي ذٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُوْنَ ﴿٦٧﴾

¹ 1. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fi Ara Rẹ búra. Ó sì jẹ ẹtọ́ fún Un láti şe bẹẹ nítorí pé, Ọun l'Ó ni Ara Rẹ. Àmọ́ kí í şe ẹtọ́ fún ẹdá kan láti fi ara rẹ búra dípọ́ Allāhu, tí Ó ni í.

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-ọrọ̀ àyah 44.

Dájúdájú àmì wà nínú ìyẹn fún
ìjọ tó ní làákàyè.¹

68. Olúwa ɾẹ̀ sí fí mọ̀ kòkòrò
oyin pé: “Mu ilé sínú àpáta, (mú
un sínú) igi, (kí ó sì mú un) sínú
ohun tí (àwọn èniyàn) mọ̀ ga.

69. Lẹ̀yìn náà, jẹ̀ lára gbogbo
èso, kí o sì tọ̀ àwọn ojú ọ̀nà
Olúwa ɾẹ̀ pẹ̀lú itẹ̀ríba.” Ohun
mímu tí àwọ̀ ɾẹ̀ yàtọ̀ síra wọn
yóò máa jáde láti inú kòkòrò
oyin. Ìwòsàn wà nínú ɾẹ̀ fún
àwọn èniyàn. Dájúdájú àmì wà
nínú ìyẹn fún ìjọ tó ní àròjinlẹ̀.

70. Allāhu l'Ó ɣẹ̀dá yín. Lẹ̀yìn
náà, Ó n gba ẹ̀mí yín. Ó sì wà
nínú yín ẹnì tí A ọ̀ò dá padà sí
ogbó kùjọkùjọ nítorí kí ó má lè
mọ̀ n̄nkan kan mọ̀ lẹ̀yìn tí ó ti
mọ̀ ọ̀n. Dájúdájú Allāhu ni
Onímọ̀, Alágbara.

71. Allāhu l'Ó ɣoore àjùlọ̀ fún
apá kan yín lórí apá kan nínú
arísìkí. Àwọn tí A fún ní oore
àjùlọ̀, kí wọn fún àwọn ẹ̀rú wọn
ní arísìkí wọn, kí wọn sì jọ pín in
ní dọ̀gbaññdọ̀gba!¹ Nítorí náà,
ɣe ìdẹ̀ra Allāhu ni wọn yóò máa
takò?¹¹

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ
الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا
يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾

ثُمَّ كُلِي مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ
رَبِّكَ ذُلًّا لَّا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ
مُّخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْتَبِرُونَ ﴿٦٩﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّئُكُمْ وَمِنْكُمْ
مَنْ يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ
بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي
الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَادِي رِزْقِهِمْ
عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ
أَفَيْنِعْمَةً أَلَا يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾

¹ 1. Ìyẹn síwájú kí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - tó ɣe ọ̀tí ní èèwọ̀ gẹ̀gẹ̀ bí ó ɣe
wà nínú sūrah al-Mō'idah; 5:90.

¹¹ 1. Àkàwé kan níyí tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fí lélé fún àwọn ọ̀ɣẹ̀bọ̀ láti
pẹ̀ làákàyè wọn sí ohun tí wọn kò lè gbà, àmọ̀ tí wọn n fí lọ̀ Allāhu - subhānahu

72. Àti pé Allāhu ɣe àwọn iyàwó fún yín láti ara yín. Ó fún yín ní àwọn oṃo àti oṃoṃo láti ara àwọn iyàwó yín. Ó sì pèsè arísíkí fún yín nínú àwọn ñhkan dáadáa. Šé iró (iyen, òrìṣà) ni wọn yóò gbàgbò, ìdèrà Allāhu ni wọn yó sì máa ṣàì moore sí?

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ
أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ
بَيْنَ وَحَفْدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَنِعِمَّتِ اللَّهُ هُمْ
يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

73. Dípò (kí wọn jòsin fún) Allāhu, wọn n jòsin fún ohun tí kò ní ìkápá arísíkí kan kan fún wọn nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀; wọn kò sì lágbara (láti ɣe ñhkan kan).

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ
لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا
وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾

74. Nítórí náà, ẹ má ɣe fi àwọn àkàwé náà lélé nípa Allāhu. Dájúdájú Allāhu nímò; ẹyin kò sì nímò.

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾

75. Allāhu fi àkàwé kan lélé (nípa) ẹrú kan tí ó wà lábẹ̀ ọgá, tí kò sì lè dá ñhkan kan ɣe àti ẹnì tí A fún ní arísíkí tó dára láti ọdọ wa, tí ó sì n ná nínú rẹ ní ìkòkò àti ní gbañgba. Šé wọn dọgba bí?¹ Gbogbo ẹyin n jé ti

*ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا
يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا
حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ

wa ta'ālā -. Kókó àkàwé náà si ni pé, ñjẹ ẹnì kan lè gbà fún ẹrú rẹ, yálá ẹrú ogun tàbí ẹrú àfowóra, pé kí òun àti ẹrú rẹ jọ pín dúkiá rẹ sí méjì ní dọgbañndọgba. Àwọn dúkiá bíi àwọn iyàwó, àwọn oṃo àti gbogbo dúkiá miíràn, ñjẹ olówó ẹrú lè kó ilàjì rẹ fún ẹrú rẹ bí? Kò ní ɣe bẹẹ, kò si lè ɣe bẹẹ. Nítórí náà, pípe ẹdá kan nínú ẹdá Allāhu ní olúwa àti olùgbàlá tí wọn yóò máa jòsin fún, ó ti jọ pé ẹdá náà tí ó jé ẹrú fún Allāhu ti sọra rẹ di akegbé fún Allāhu nibi dúkiá Rẹ, tí í ɣe àwa ẹdá Rẹ. Nítórí náà, àyah yí kò ní itumò pípín dúkiá ẹnì sí méjì fún ẹrú wa, bí kò ɣe àkàwé. Bákan náà, àyah yí kò sì ní kí á sọ olówó di ẹgbé olòṣì, gégé bí ètò ijọba “communism”. Ohun tí ẹdá kò lè gbà, àmọ́ tí ó n fi lọ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ni àkàwé tí ó jeyọ nínú àyah náà.

Allāhu. Sùgbón ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ni kò mò.¹

يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

76. Allāhu tún fi àkàwé kan lélé (nípa) ọ̀kùnrin méjì kan, tí ọ̀kan nínú wọn jẹ odi, tí kò lè dá ñhkan kan ẹ, tí ó tún jẹ wàhálà fún ọ̀gá rẹ (nítorí pé) ibikíbi tí ó bá rán an lọ, kò níf mú oore kan bọ (fún un láti ibẹ). Ẹ́é ó dọ̀gba pẹ̀lú ẹ̀ni tí Ó n pàşẹ şíşẹ ẹ̀tọ̀, tí ó sì wà lójú ọ̀nà tààrà?¹¹

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾

77. Ti Allāhu ni ikòkò àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ọ̀rọ̀ Àkókò náà kò kúkú tayọ̀ işẹ́jú tàbí kí ó tún súnmọ̀ julọ̀. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo ñhkan.

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أُمِرَ السَّاعَةِ إِلَّا كَلِمَةٍ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٧﴾

78. Allāhu l'Ó mu yín jáde láti inú ikùn àwọn iyá yín nígbà tí ẹ̀yin kò tí ì dá ñhkan kan mò. Ó sì şe iğbórọ̀, àwọn ìríràn àti àwọn ọ̀kàn fún yín nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ̀ (fún Un).

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

¹ 1. İyẹn ni pé, kò sí ẹgbé tàbí lđogba láààrin ẹni tí ó ní òmìnira tí ó lè dá ñhkan şe àti ẹrú aláìlágbara tí kò lè dá ñhkan kan ẹ.

¹¹ 1. Bí ó tilẹ̀ jẹ pé eèwọ̀ ẹ̀sìn ni fún ẹ̀dá láti fi àkàwé àti àfijọ̀ lélé fún Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - gégé bí ó ẹ wà nínú āyah 74, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - lè fi àkàwé ara Rẹ̀ lélé fún ẹ̀dá nítorí kí ẹ̀dá lè mò pé Allāhu tóbi julọ̀. Nítorí náà, kíkó ara ẹ̀ni sínú wàhálà tí kò lẹ̀tọ̀pọ̀ ni síşọ ẹ̀dá kan di akegbé fún Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - nítorí pé, kò sí nínú wọn tí ó lè gbọ̀ ipè, árǹbòşibòşí pé wọn yòò jẹ ipè. Báwo ni oore kan şe fi ti òdọ̀ wọn wá? Àwọn tó ní pè wọn kò sí yé wàhálà ẹ̀mí ara wọn lóri ipè asán? Àmọ̀, Allāhu, Ẹ̀ni tí Ó ní gbọ̀ ipè ẹ̀dá, Ẹ̀ni tí Ó ní jẹ ipè ẹ̀dá, Ọ̀un ni a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo. Ó sí ti pa wá ní àşẹ láti jọ̀sìn fún Un. Àşẹ náà ni àşẹ òdodo.

79. Şé wọn kò wòye sí àwọn ẹyẹ tí A rò (fún fifò) nínú òfurufú (lábé) sánmò? Kò sí ẹnì tó n mú wọn dúró (sínú òfurufú) bí kò ẹ Allāhu. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyen fún ijo onígbàgbó òdodo.

80. Allāhu ẹ ibùsinmi fún yín sínú ilé yín. Látí ara awọ ẹran-òsin, Ó tún ẹ àwọn ilé (àtíbabà) kan tó fúyẹ fún yín látí gbé rìn ní ojò ìrìn-àjò yín àti ní ojò tí ẹ bá wà nínú ilú. Látí ara irun àgùtàn,¹ irun ràkúnmí àti irun ewurẹ, ẹ tún n rí àwọn ñhkan òşó àti ñhkan igbádùn ló títí fún igbà diẹ.¹

أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثْنَاثًا مَّتَعًا إِلَى حِينٍ ﴿٨٠﴾

¹ 1. Ìtàn Sūfiyyah Ní Şókí: Nínú al-Kur'ān aláṣpòṅ-ònlé, àyè kan pére ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ti lo kalmọh "aswāf". "Aswāf" ni òpò "sūf". Ítúmò "sūf" ni "irun àgùtàn". Bákan náà, lílò tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - lo kalmọh "aswāf" jẹ şíşe ìrègún oore Rẹ lórí wa nípa bí "irun àgùtàn" ẹ jẹ òkan nínú ohun èlò tí a fi n ẹ àwọn ñhkan òşó àti ñhkan igbádùn nínú işemí ayé wa. Àmọ ohun tí a fẹ pe àkiyèsí wa sí ní àyè yíi ni pé, Allāhu kò sòrò "sūf" gégé bí ilàna ijòsin tabí àdìşókàn igbàgbó fún àwa mùsùlùmí. Ohun èlò àti ñhkan igbádùn ayé, bí lílò "sūf" fún hihun aşó fún oríşiríşí lílò àti fífi şòkòwò kátà-kàrà nínú işemí ayé wa, ni iwúlò àti àhfaàní tí à n rí lára "sūf". Síwájú sí i, nínú èdè Lárúbáwá, tí a bá fẹ fi íbátan hàn láààrin ñhkan méji pèlú ẹyọ òrò kan soşo iyen nígbà tí a bá fẹ ẹ àfihàn ohun tí wọn ló látí fi ẹ ñhkan kan, tabí nígbà tí a bá fẹ ròyin èniyàn pèlú ohun tí ó máa n ló, a kàn máa fi lẹtà "yā'un muşaddadah" kún kalmọh náà, tí "yā'un muşaddadah" náà sí máa jẹ àfòmò-ìparí fún kalmọh náà. "Yā'un muşaddadah" yíi ni à n pè ní "yā'u-nnisbah" (yā'u ibátan / yā'u afibátanhàn) nínú èkọ mořólòjì èdè Lárúbáwá. Nítorí náà, nínú èdè Lárúbáwá, nígbà tí a bá fẹ sọ pé aşó kan jẹ aşó tí wọn fi irun àgùtàn hun tabí nígbà tí a bá fẹ sọ pé èniyàn kan máa n wọ aşó tí wọn fi irun àgùtàn hun, a kàn máa so àfòmò ìparí "yyun" (èyí tí a pè ní "yā'u-nnisbah") mọ ìparí kalmọh "sūf", ó sí máa di "صُوفِيَّ" "sūfiyyun / sūfiyy" (akọ, ẹyọ), "صُوفِيَّوْن" "sūfiyyūn" (akọ, òpò), "صُوفِيَّات" "sūfiyyatun / sūfiyyah" (abo, ẹyọ / òrò-orúkọ tí a şedà látí ara sūf) "صُوفِيَّات" "sūfiyyāt" (abo, òpò). Ítúmò gbogbo rẹ: "aşó tí wọn fi irun àgùtàn hun / olúwoşo-irun àgùtàn. Síwájú sí i, nínú àwọn iran ñhkan tí edà n ló fún hihun aşó, aşó èyí tí wọn bá fi irun àgùtàn hún máa n jẹ aşó tó rojù jùlò ní ríà. Nítorí èyí, aşó

irun àgùtàn jé aṣọ àwọn m̀èkúnnù. Àwọn olówó kí í sí fẹ̀ rà á fún wíwò sòrùn nítórí pé, ó jé aṣọ pòókú-lowòè, kí í sí jòlò lára rára bí iran aṣọ m̀íràn. Nítórí pé, aṣọ irun àgùtàn jé aṣọ tálíkà, ló mú aṣọ nàà di ògá aṣọ fún àwọn tí wòn bá fẹ̀ rayé sá nínú àwọn ẹ̀ni-ìṣáájú. Ìmúra àwọn ẹ̀ni-ìṣáájú gbajúmò pèlù wíwò aṣọ irun àgùtàn láti fi mú ayé bín-intín tó bèè gè tó fi jé pé tí wòn bá fẹ̀ pe ẹ̀nikẹ̀ni nínú wòn ní olùràyésá, “sūfiyy” ni wòn á pe irú ẹ̀ni nàà nítórí pé, kò = = sí olùràyésá kan nínú wòn àfi kí ó dúnnímò wíwò aṣọ irun àgùtàn tààrà. Ìdí niyí tí a bá gbọ̀ pé wòn pe àáfà àgbà kan nínú àwọn aṣiwájú rere fún wa ní “sūfiyy” bí Imām Šāfi'iyy tàbí ẹ̀lòm̀íràn, Ìràyésá wòn nípa wíwò aṣọ irun àgùtàn ló mú wòn jé bèè. Lára sunnah Ànábí - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sí ni Ìràyésá wà. Oríkí Ìràyésá niyí nígbà nàà: Ìràyésá ni jìjinnà sí àwọn ǹnkan olówó nílà àti jìjinnà sí kíkò ọ̀rò ilé ayé ọ̀ àti lílò àwọn ǹnkan tó kéré jùlò ní òhà láti fi gbé ìṣẹ̀mí ayé ẹ̀ni ró. Ànábí Muhammad - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sí ni aṣiwájú gbogbo àwọn olùràyésá. Dídí olùwoṣo-irun àgùtàn “sūfiyy lábé Ìràyésá” nígbà nàà kò lòdí sí ẹ̀sìn 'Islām nítórí pé, jìjé “sūfiyy” ẹ̀nikẹ̀ni nínú wòn kò sọ ọ̀ di ẹ̀ni tí ó ní ilàna ẹ̀sìn tàbí àdisókàn m̀íràn tó yàtò sí sunnah Ànábí - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. B́í ọ̀rò àwọn sūfiyy “àwọn olùwoṣo-irun àgùtàn” ẹ̀ wà niyẹn tití di ọ̀gòrùn-ún m̀éta ọ̀dún àkókò léyìn Hijrah. Léyìn ọ̀gòrùn-ún m̀éta ọ̀dún àkókò léyìn Hijrah ni àwọn kan nínú ilú Basra nílẹ̀ 'Irāk bá sọ orúkọ yíí “صُفِيَّةُ” “sūfiyyah” di ǹnkan m̀íràn m̀óra wòn lówò. Àwọn ẹ̀niyàn wònyẹn gbé itùmò rẹ̀ kúrò lábé “wíwò aṣọ irun àgùtàn” pátápátá, wòn sí fún un ní itùmò àgbèlẹ̀rò àti ayèdèrú bíi kí wòn sọ pé “sūfiyyah” tùmò sí dídí ẹ̀ni mímò, olùfókànsin, ẹ̀ni ẹ̀ṣà, wòlfi Qlòhun àti bèè bèè lọ . Pariparí rẹ̀ ni pé, àwọn ẹ̀niyàn wònyẹn bá sọ orúkọ nàà “sūfiyyah” di ilàna ẹ̀sìn titun kan, wòn sí gbé e jù sáábé ẹ̀sìn 'Islām. Àwọn ẹ̀niyàn wònyẹn bá bèrè sí to ọ̀kan-ò-jòkan ìròrí àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ, ìròrí àwọn yehudi àti ìròrí àwọn nasōrō papò m̀óra wòn ní ọ̀nà ẹ̀tàn pèlù yíyí àwọn itùmò àyah al-Kur'ān àti hadīth Ànábí lórùn láti fi ẹ̀ àtiléyìn fún ilàna titun nàà tí wòn ronú gbékalé lábé orúkọ “sūfiyyah”. Nígbà tí wòn sí fura mò pé, orúkọ yíí kò kún tó, wòn bá tún ẹ̀ èdà orúkọ m̀íràn láti ara rẹ̀. Orúkọ nàà ni “التَّسْوُفُ” “at-tasowwuf”. Báyií ni “sūfiyyah” tàbí “at-tasowwuf” ẹ̀ di ijòsin m̀íràn ní pẹ̀rẹ̀ lāààrin àwọn alállékòtí tí wòn bọhá sówó àwọn àáfà onibidia. B́akan nàà, nígbà tí àwọn àáfà onibidia tasowwuf wònyí pèrò sòkò bidiah tasowwuf tán, òh̀pèrò kòkòkan nínú àwọn àáfà onibidiah wònyẹn bá tún bèrè sí fi orúkọ ara rẹ̀ pèrò dípò lílò orúkọ àgbèlẹ̀rò tí wòn dijo ẹ̀ àdádáálè rẹ̀. Nígbà nàà ni ayé wòn bá di ilàna / tōrīkò “at-tasowwufu al-kōdiriyah”, “at-tasowwufu al-kolwatiyyah” “at-tasowwufu at-tijāniyyah” “at-tasowwufu aṣ-Šāthiliyyah”, “at-tasowwufu al-Ḥaṣwatiyyah” àti “at-tasowwufu an-naḡṣanbadiyyah”. Títí di ọ̀nì olóní, wòn kò yé fi orúkọ aṣiwájú wòn pèrò sòkò bidiah tasowwufu wòn. Èyí ló sí ṣòkúnfà bí wòn tún ẹ̀ ní pe àwọn kan nínú àwọn ilàna / tōrīkò wòn ní “at-tasowwufu an-Niyāsiyyah”, “at-tasowwufu al-bulāliyyah” àti bèè bèè lọ . Àwọn mutasowwiffūn wònyí nàà ni wòn mú tìà síṣà (bíi firāku, katali) àti ìṣẹ̀ yíyèwò, oogun síṣe, idán pípa, lílò àlùjannù, lílò nínú ẹ̀mí àti ìṣẹ̀ jálàbí síṣe (iyẹn, ìṣẹ̀ babaláwo) wò inú ẹ̀sìn 'Islām. Àwọn sí ni wòn pò jùlò nílẹ̀ aláwòdúdú, páápáà jùlò ní ilẹ̀ Najjiria. Wò ó, ilàna tasowwufu tí lé ní igbà ọ̀nà. Ó sí ti di tōrò-fókánlè tó bèè gè tó fí jé pé, tí ọ̀kúnrin kan kò bá ti rí ìṣẹ̀ halāl ẹ̀ ní ìṣẹ̀ òjò, ó máa di “ṣééú”, tí obinrin nàà kò bá ti rí ọ̀kan-ṣẹ̀kan mò, òun nàà á sọra rẹ̀ di “ṣééhá”. Ọ̀sì, àìrínà àti àìrìlò

81. Allāhu ɣe àwọn ibòji fún yín láti ara àwọn ñhkan tí Ó dá. Ó ɣe àwọn ibùgbé fún yín láti ara àwọn àpáta. Ó tún ɣe àwọn aṣo fún yín tó n dáàbò bò yín lówọ́ oorú àti àwọn aṣo tó n dáàbò bò yín lójú ogun yín.¹ Báyeṅ l'Ó ɣe n pé idèra Rẹ̀ le yín lórí nítórí kí ẹ̀ lè jẹ̀ mùsùlùmí.¹

82. Nítórí náà, tí wọn bá gbúnrí, ikéde (ẹ̀sìn) tó yanjú ni ojúṣe tírẹ̀.

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا
وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا
وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ
وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمُ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ
نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨١﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْعُ
الْمَيِينُ ﴿٨٢﴾

ti kó wọn sínú tasowuffu. Pèlú ète àwọn àlùjànnú, iná idán àwọ̀rò wọn sí n jò bùlábùlà. Kiyè sí i, yálà al-Kur'ān tabí hadīth Ānābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, kò sí ọ̀kan kan nínú méjèjì tó fàyè gba ilàna miiran yàtò sí sunnah Ānābī nínú ijòsin mùsùlùmí tabí iṣe mùsùlùmí tabí Iròrì mùsùlùmí. Ènikẹ̀ni tí ó bá tún lèrò pé ilàna àfikún kan tún wà fún mùsùlùmí láti lè súnmo Allāhu tààrà dípò gbígba títo pèlú sunnah Ānābī wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, onítòun ni a ó máa pè ní onibidiah “aladádáálè ilàna ẹ̀sìn”. Tí irú ẹ̀ni bẹ̀ẹ̀ kò bá sì ronú piwàdà pátápátá kùrò lórí dída sunnah Ānābī pòmọ̀ ilàna adádáálè pèlú èròngbà láti pé lẹ̀sìn, Iná ni ẹ̀san rẹ̀ lórùn ní ibámu sí sūrah an-Nisā'; 4:115. Àkàwé sunnah Ānābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni àpẹ̀rẹ̀ omi tí wọn rọ̀ kún inú igò fifo. Àkàwé èyíkẹ̀yí ilàna adádáálè tí wọn bá fi kún sunnah Ānābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sì ni omi miiran tí wọn tún fẹ̀ rọ̀ mọ̀ èkún igo omi náà. Igbàkígba tí ẹ̀nikẹ̀ni bá tún rọ̀ omi miiran sínú èkún igo omi náà, ilẹ̀ ni yòò máa dà sí títí láéláé. Omi náà yó sì máa ṣòfò dànù. Ídì niyí ti gbogbo iran tasowuffu àti àpapọ̀ tasowuffu fi máa di òfò pónrínbélé lójú iṣírò-iṣẹ̀. Àti pé, ọ̀kan pàtàkì nínú bidiah Aṣaetāni ni gbogbo iran tasowuffát pátápátá nítórí pé, “sūfiyyah” ti kùrò ní abẹ̀ iráyésá pátápátá, ó sì ti bọ̀ sí abẹ̀ awo ṣiṣe, awo ẹ̀ṣù. Kí Allāhu bá wa gbé sunnah Ānābī ga. Kí Ó bá wa rẹ̀ bidiah Aṣaetāni nilẹ̀. Kí Ó sì bá wa paná adẹ̀bọ̀ rẹ̀.

¹ 1. Àpẹ̀rẹ̀ aṣo tó n dáàbò bo ẹ̀dá lójú ogun ni ẹ̀wù irin tí kí í jẹ̀ kí ọ̀fà wolé sínú ara. Àwọn aṣo ààbò ogun wònyí kò tùmọ̀ sí aṣo òògùn bíi bàhntè òògùn fún ààbò lójú ogun. Irúfẹ̀ àwọn aṣo òògùn wònyí jẹ̀ èèwọ̀ ẹ̀sìn nítórí pé, wọn kò là níbi ṣiṣe ẹ̀bọ̀ àti wíwá iránlọ́wọ̀ sọdọ̀ àlùjànnú. Ènikẹ̀ni tí ó bá lo irúfẹ̀ aṣo òògùn yìí sí ti sọ ara rẹ̀ di ọ̀ṣẹ̀bọ̀.

83. Wọn mọ idèra Allāhu, lẹyin náà wọn n takò ó. Ọpòlọpọ wọn sì ni aláìmoore.

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا
وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾

84. (Rántí) ojọ tí A òò gbé ẹlẹrìí kan di de nínú gbogbo ijọ (àwọn Ànábì), lẹyin náà, A ò ní yòhnda (àròyè síṣe) fún àwọn tó ṣàì gbàgbọ. Wọn kò sì ní fún wọn ní àyè láti padà ṣe ohun tí wọn yóò fi rí iyónú Allāhu.

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤَدِّنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٨٤﴾

85. Nígbà tí àwọn tó ṣàbòsì bá rí ìyà, nígbà náà, A ò ní ṣe ìyà náà ní fífúyẹ fún wọn, A ò sì ní fún wọn ní isinmi (nínú Iná).

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفِّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٥﴾

86. Nígbà tí àwọn tó bá Allāhu wá akegbé bá rí àwọn òriṣà wọn, wọn á wí pé: “Olúwa wa, àwọn wònyí ni àwọn òriṣà wa tí à n pè lẹyin Rẹ.” Nígbà náà (àwọn òriṣà) yóò ju ọrọ náà padà sí wọn pé: “Dájúdájú ọpùrọ mà ni ẹyin.”

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ فَأَلْقُوا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٨٦﴾

87. Wọn sì máa jura wọn sílẹ fún Allāhu ní ojọ yẹn. Ohun tí wọn n dá ní àdàpa irọ̀ sì di ọfọ mọ̀ wọn lọwọ.¹¹

وَأَلْقُوا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلْمَ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

88. Àwọn tó ṣàì gbàgbọ, tí wọn sì ṣẹrì àwọn ènìyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu, A ó ṣe àlẹkún ìyà lórí ìyà fún wọn ni nítórí pé wọn n ṣèbàjẹ.

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọrọ sūrah al-'Ani'ām; 6:24.

89. (Rántí) Ọjọ tí A òò gbé ẹlẹrìí dídè fún ijọ kòòkan làààrin ara wọn, A sì máa mú iwọ wá ní ẹlẹrìí fún àwọn wònyí. A sọ Tírà kalẹ fún ọ; (ó jẹ) àlàyé fún gbogbo n̄nkan,¹ ìmòṅà, ìkẹ àti iró ìdùnnú fún àwọn mùsùlùmí.¹

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ
مِّنْ أَنفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَيَّ
هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا
لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى
لِّلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾

90. Dájúdájú Allāhu n̄ pàṣe ṣíṣe déédé, ṣíṣe rere àti fífún ẹbí (ní n̄nkan). Ó sì n̄ kọ iwà ìbàjẹ, ohun burúkú àti rúkèrùdò. Ó n̄ ṣe wáàsí fún yín nítórí kí ẹ lè lo irántí.

*إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ
وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

91. Kí ẹ sì mú àdéhùn Allāhu ṣe nígbà tí ẹ bá ṣe àdéhùn. Ẹ má ṣe tú ìbúra lẹyìn ìfirinlẹ rẹ. Ẹ sì kúkú ti fi Allāhu ṣe Ẹlẹrìí lórí ara yín. Dájúdájú Allāhu mọ ohun tí ẹ n̄ ṣe níṣẹ.

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا
تَنفُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ
جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾

92. Kí ẹ sì má ṣe dà bí (obìnrin) èyí tí ó tú òwú dídì rẹ palẹ yẹlẹyẹlẹ lẹyìn tí ó tí dì í le. N̄ṣe ni ẹ n̄ lo ìbúra yín fún ètàn làààrin ara yín nítórí pé ìran kan pọ ju ìran kan. Dájúdájú Allāhu n̄ dan yín wò pẹlú rẹ ni. Àti pé ní Ọjọ Àjínḍe Ó kúkú máa ṣàlàyé fún yín ohun tí ẹ n̄ yapa ẹnu sí.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ
بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَلَتْ تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ
دَخْلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ
مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ ۗ وَلَيْبِئِنَّ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ ﴿٩٢﴾

¹ 1. Ẹ wo ìṣòṣe-òrọ sūrah al-'Ani'ām; 6:114.

93. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ, ìbá ẹ yín ní ijọ kan ọso (sínú 'Islām), ẹ̀gbon Ó n ẹni tí Ó bá fẹ lónà, Ó sì n tọ ẹni tí Ó bá fẹ sọnà. Dájúdájú wọn máa bi yín léèrè nípa ohun tí ẹ n ẹ níşé.

94. Ẹ má ẹ lo ìbúra yín fún ẹ̀tàn láààrin ara yín, nítorí kí ẹşẹ yín má baà yẹ gèrè lẹyin ìdúróşinşin rẹ, àti nítorí kí ẹ má baà tọ iyà burúkú wò nípa bí ẹ ẹ şerí àwọn èniyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹşin) Allāhu. Iyà nílá yó sì wà fún yín.

95. Ẹ má ẹ ta àdéhùn Allāhu ní owó pọ̀okú. Ohun tí n bẹ lódò Allāhu, ó lóore jùlọ fún yín tí ẹ bá mọ.

96. Ohun tó n bẹ lódò yín máa tán. Ohun tó n bẹ lódò Allāhu sì máa wà títi láéláé. Dájúdájú A sì máa san àwọn tó ẹ sùúrù ní ẹsan rere wọn tó dára ju ohun tí wọn n ẹ níşé.

97. Ẹnikẹni tí ó bá ẹ ẹşẹ rere, ọkúnrin ni tàbí obìnrin, ó sì jẹ onígbagbò òdodo, dájúdájú A òò jẹ kí ó lo igbésí ayé tó dára. Dájúdájú A sì máa san wọn ní ẹsan rere wọn tó dára ju ohun tí wọn n ẹ níşé.

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ
يَشَاءُ وَلَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ
فَتَزِلَّ قَدَمُ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوَاءَ
بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا
عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِن كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾

مَا عِنْدَكُمْ يَبْذُوقُوا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ
وَلَنَجْزِيَنَّهُ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ
بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ
مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

98. Nígba tí o bá (fẹ) ké al-Kur'ān, sá di Allāhu níbi (aburú) Èṣù, ẹni èkò.

99. Dájúdájú kò sí agbára kan fún un lóri àwọn tó gbàgbọ, tí wọn sì n gbàralé Olúwa wọn.

100. Ẹni tó lágbára lóri rẹ ni àwọn tó n mú un ní ọrẹ àti àwọn tó sọ ọ di akẹgbẹ Allāhu.

101. Nígba tí A bá pààrò āyah kan sí àyè āyah kan, Allāhu l'Ó sì nímò jùlò nípa ohun tó n sọkalẹ, wọn á wí pé: "Iwọ kàn jẹ aládapa irọ ni." Àmọ ọpọlọpọ wọn ni kò nímò.

102. Sọ pé: "Èmí mímọ (mọlāika Jibrīl) ló sọ ọ kalẹ láti ọdọ Olúwa rẹ pẹlú ọdodo nítorí kí ó lè mú ẹsẹ àwọn tó gbàgbọ lódodo rinlẹ. (Kí ó sì lè jẹ) ìmọ̀nà àti iró idùnnú fún àwọn mùsùlùmí.

103. A sì kúkú ti mò pé dájúdájú wọn n wí pé: "Şebí abara kan ló n kọ ọ (ní al-Kur'ān)." Èdè ẹni tí wọn n darí al-Kur'ān kọ ní ọ̀nà ọ̀dì (pé ó n kọ Ànabí - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -) kí í ẹ̀ elèdè Lárúbáwá. Èdè Lárúbáwá pọ̀nńbélé sí ni (al-Kur'ān) yí.¹¹

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنْ
الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ
ءَامَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ
وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾

وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا يُزِيلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ
بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهُدًى
وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

وَلَقَدْ نَعَلْنَا أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ
بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ
أَعْجَبِيْ وَهَذَا لِّسَانُ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ ﴿١٠٣﴾

¹ 1. Ẹ wo sūrah al-'Ani'ām; 6:105.

104. Dájúdájú àwọn tí kò gbàgbò nínú àwọn āyah Allāhu, Allāhu kò ní tọ wọn sọ̀nà. Ìyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro sì wà fún wọn.

105. Àwọn tí kò gbàgbò nínú àwọn āyah Allāhu ló ní dá àdápá irọ̀ (mọ̀ Allāhu). Àwọn wọ̀nyẹn gan-an sì ni ọ̀pùrọ̀.

106. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá Ẹ̀sàì gbàgbò nínú Allāhu lẹ̀yìn ìgbàgbò rẹ̀, yàtò sí ẹ̀ni tí wọ̀n Ẹ̀ nípá, tí ọ̀kàn rẹ̀ sì balẹ̀ pẹ̀lú ìgbàgbò ọ̀dodo, Ẹ̀sùgbọ̀n ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá Ẹ̀ sí ìgbá-àyà rẹ̀ sílẹ̀ fún àìgbàgbò, ìbínú láti ọ̀dọ̀ Allāhu ní bẹ̀ lórí wọn. Ìyà nílá sì wà fún wọn.

107. Ìyẹn nítorí pé wọ̀n fẹ̀ràn ìṣẹ̀mí ayé ju ọ̀run. Allāhu kò sì níí fí ọ̀nà mọ̀ ìjọ̀ aláìgbàgbò.

108. Àwọn wọ̀nyẹn ni àwọn tí Allāhu ti fí ẹ̀dídí bo ọ̀kàn wọn, ìgbọ̀rọ̀ wọn àti ìrírán wọn. Àwọn wọ̀nyẹn gan-an ni afọ̀núfọ̀ra.

109. Kò sí tàbí-Ẹ̀sùgbọ̀n, dájúdájú àwọn ni olófò ní ọ̀run.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكٰذِبُونَ ﴿١٠٥﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ مِّنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾

ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحْبَبُوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٠٧﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْعٰفِلُونَ ﴿١٠٨﴾

لَا جَرَءَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْخٰسِرُونَ ﴿١٠٩﴾

110. Lẹyin nàà, dájúdájú Olúwa rẹ - nípa àwọn tó gbé ilú wọn jù sílẹ lẹyin tí àwọn aláìgbàgbọ́ tí kó ifòrò bá wọn, lẹyin nàà, tí wọn jagun ẹsin, tí wọn sì ẹ sùúrù - dájúdájú Olúwa rẹ ni Aláforijìn, Àṣàkẹ-òrun (fún wọn) lẹyin (ifòrò tí wọn rí lódò àwọn aláìgbàgbọ́).

111. (Rántí) Ojọ́ tí ẹmí kòòkan yóò dé tí yóò máa rojọ́ gbe ara rẹ. A ó sì san ẹmí kòòkan ní ẹsan ohun tí ó ẹ níṣẹ; wọn kò sì níí ṣàbòsí sí wọn.

112. Allāhu fi àkàwé lélẹ nípa ilú kan, tí ó jẹ (ilú) àbò àti ifàyàbalẹ, tí arísíkí rẹ n tẹ jẹ lówọ ní púpọ ní gbogbo àyè. Àmọ́ (wọn) ẹ àìmoore sí àwọn ìdẹra Allāhu. Nítorí nàà, Allāhu fún wọn ní iyà ebi àti ìpáyà tọ wò nítorí ohun tí wọn n ẹ níṣẹ.

113. Òjìṣẹ kúkú tí dé bá wọn láààrin ara wọn. Wọn sì pè é ní òpùrọ́. Nítorí nàà, ọwọ́ iyà bà wọn. Alábòsí sì ni wọn.

114. E jẹ nínú ohun tí Allāhu pa lésè fún yín ní nńkan ẹtọ́, tó dára. Kí ẹ sì dúpẹ oore Allāhu tí ó bá jẹ pé Òun nikan ọso ni ẹ n jọsin fún ní ọnà òdodo.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فَعَلْتُمْ ثَمَّ جَاهِدُوا وَصَرُّوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٠﴾

*يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِيَاسِ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٣﴾

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَلًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٤﴾

115. Ohun tí (Allāhu) ɕe ní èèwò fún yín ni ɛran òkúnhete, èjè, ɛran ɛlédè àti èyí tí wọn pa pèlú orúkọ tó yàtò sí “Allāhu”. Şugbón ɛni tí ìnira (ebi) bá mú (jẹ ɛran èèwò), tí kì í ɕe ɛni tó ní wá èèwò kiri àti olùtayo-ɛnu-àlà, dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àşàkẹ-òrun.

116. Ẹ má ɕe sọ nípa ohun tí ahọn yín ròyìn ní irọ pé: “Èyí ni ètò, èyí sì ni èèwò” nítorí kí ẹ dá àdàpa irọ mó Allāhu. Dájúdájú àwọn tó ní dá àdàpa irọ mó Allāhu, wọn kò níí jèrè.

117. Ìgbádùn ayé bín-íntín (lè wà fún wọn, àmọ) iyà ɛlèta-eléro wà fún wọn (ní ọrun).

118. Àti pé A ɕe ohun tí A sọ fún ọ şíwájú ní èèwò fún àwọn tó di yehudi.¹ A kò sì şàbòsí sí wọn, şugbón àwọn ni wọn n şàbòsí sí ẹmí ara wọn.¹

119. Lẹyìn nàà, dájúdájú Olúwa rẹ - nípa àwọn tó ɕe aburú pèlú àimọkan, lẹyìn nàà, tí wọn ronú pìwàdà lẹyìn iyẹn, tí wọn sì ɕe àtúnşe - lẹyìn rẹ (lẹyìn ironú-pìwàdà) dájúdájú Olúwa rẹ mà ni Aláforíjìn, Àşàkẹ-òrun.

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالَّذِمَّ وَالْحَمَّ
الْحَنِزِيرِ وَمَا أَهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنِ
أَضْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتَكُمُ
الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ
لِتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ
يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا
يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾

مَتَّعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا
عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِن
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهْلَةٍ
ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ
رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٩﴾

¹ 1. Ìyẹn nínú sūrah an-Nisā'; 4:160 - 161.

120. Dájúdájú (Ànábì) 'lbrōhīm jé ašiwájú-àwòkòṣe-rere, olùtèlè-àṣe Allāhu, olùdúró-déédé-nínú-èṣìn. Kò sì jé ara àwọn ọṣẹbọ.

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا
وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

121. Ó máa n dúpé àwọn idèra Allāhu. Allāhu ṣà á lẹṣà. Ó sì tọ ọ sí ọ̀nà tààrà ('Islām).

شَاكِرًا لِأَنعَمِهِ أَجْتَبَلَهُ وَهَدَلَهُ إِلَىٰ
صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾

122. A ṣe ohun rere fún un nílè ayé. Àti pé ní ọ̀run dájúdájú ó máa wà nínú àwọn ẹnì rere.

وَأَتَيْنَهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي
الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

123. Lẹ̀yìn nàà, A fi ìmísí ránṣé sí ọ pé kí o tẹ̀lè èṣìn (Ànábì) 'lbrōhīm, olùdúró-déédé-nínú-èṣìn. Kò sì wà lára àwọn ọṣẹbọ.

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾

124. Àwọn tí wọn ṣe (àgbéga) ọjọ Sabt fún ni àwọn tó yapa-ẹnu nípa lóri rè.¹ Dájúdájú Olúwa re yóò kúkú ṣe idájọ láààrin wọn ní Ọjọ Àjínde nípa ohun tí wọn n yapa-ẹnu lóri rè!

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا
فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

125. Pèpè sí ojú ọ̀nà Olúwa re pèlú ogbon ijínlè (iyen, al-Kur'ān àti sunnah Ànábì - kí ikè ọ̀nà Allāhu máa bá a -) àti wáàsí rere. Kí o sì jà wọn níyàn pèlú èyí tó dára jùlọ. Dájúdájú Olúwa re, Ọ̀un l'Ó nímọ̀ jùlọ nípa ẹnì tí ó ṣìnà kúrò lójú ọ̀nà

أَدْعُ إِلَىٰ سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ
وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ
أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ
عَن سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

¹ 1. Yíyapa-ẹnu tí àwọn yehudi yapa-ẹnu lóri ṣíṣe àgbéga fún ọjọ Jímọ̀, tí wọn sì fi ọjọ Sabt dípọ̀ rè, l'ó ṣokùnfà bí ọjọ nàà ṣe di dandan fún ọwọ̀ wọn nikan láti ṣe àgbéga rè. Nítorí nàà, ọpé ní fún Allāhu tí kò ṣe ijọ̀ mùsùlùmí ní olùyapa lóri ṣíṣe àgbéga ọjọ̀ Jímọ̀, ọjọ̀ t'ó lóore jùlọ̀ nínú ọṣẹ.

Rẹ ('Islām). Òun l'Ó sì nímò jùlọ nípa àwọn olùmòná (àwọn mùsùlùmí).

126. Tí ẹ (bá fẹ) gbèsan (iyà), ẹ gbèsan irú iyà tí wọn fi jẹ yín. Dájúdájú tí ẹ bá sì ẹ sùúrù, òhun ló mà lóore jùlọ fún àwọn onísùúrù.

127. Ẹ sùúrù. Ìwọ kò sì lè rí sùúrù ẹ àfi pẹlú (irànlowọ) Allāhu. Má ẹ banújẹ nítorí wọn. Má sì ẹ wà nínú ìbànújẹ nítorí ohun tí wọn n dá ní ète.

128. Dájúdájú Allāhu wà pẹlú àwọn tó bẹrù (Rẹ) àti àwọn tó n ẹ rere.

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ
بِهِ ۗ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ
لِّلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾

وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ ۗ وَلَا تَحْزَنْ
عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا
يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ
مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

Suuratul-Is'raa' الإسراء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Mímọ̀ ni fún Ẹ̀ni tí Ó mú
 ẹ̀rúsin Rẹ̀ ẹ̀şe ìrìn-àjò ní alá láti
 Mọ̀sálásí Haram sí Mọ̀sálásí
 Àksò tí A fi ìbùkún yí ká, nítorí
 kí Á lè fi nínú àwọn àmì Wa hàn
 án. Dájúdájú Allāhu, Òun ni
 Olùgbọ̀, Olùrírán.¹

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ
 الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا
 الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ عَائِيَّتِنَا
 إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

¹ 1. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn kan lèrò pé alá lílá ni ìrìn-àjò ọ̀ru tí Allāhu - subhānahu wa ta 'ālā - mú Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - rìn, ohun tí ó fẹ̀şẹ̀ rínlẹ̀ jùlọ̀ ni pé, ìrìn-àjò ọ̀ru náà jẹ̀ ìrìn-àjò ẹ̀mí àti ara. Ẹ̀yí rí bẹ̀şẹ̀ nítorí pé Allāhu - subhānahu wa ta 'ālā - kò sọ ọ̀rọ̀ ìrìn-àjò náà ní ìşọ̀ alá lílá páápáà. Ẹ̀ wo àgbékalẹ̀ àyah ìrìn-àjò ẹ̀mí àti ara yí sí àgbékalẹ̀ àwọn àyah alá lílá wọ̀nyí nínú sūrah Yūsuf; 12:4 & 43, sūrah as-Sōffāt; 37:102 àti sūrah al-Fat-h; 48:27. Bákan náà, ìrìn-àjò náà ìbá jẹ̀ alá lílá, àwọn ọ̀şẹ̀şọ̀ ìbá tí ẹ̀şe àtakò sí í. Àti pé şíşe àtakò sí ìrìn-àjò náà láti ọ̀dọ̀ àwọn ọ̀şẹ̀şọ̀ nípa bí ìrò ìşẹ̀lẹ̀ ìrìn-àjò ọ̀ru náà ẹ̀şe ga tayọ̀ ọ̀ye wọn ló kó wọn sínú àdánwò tí Allāhu - subhānahu wa ta 'ālā - sọ nípa rẹ̀ nínú àyah 60 nínú sūrah yíí. Kíyè sí í, gbólóhùn "subhān-llathī" ìbá tí bẹ̀şẹ̀ àyah yíí, Tí ó bá jẹ̀ pé ìrìn-àjò ojú alá lásán ni. Síwájú sí í, àwọn ñhkan pàtàkì pàtàkì ni Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - fojú rí nínú àwọn sánmọ̀ àti lókè sánmọ̀ keje lórí ìrìn-àjò ọ̀ru rẹ̀ tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - mú un rìn. Nínú ìrìn-àjò ọ̀ru náà ni Allāhu sì ti fún un ní àwọn ìrun wákàtí = = márùn-ún. Àmọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò fojú rí Allāhu rará - subhānahu wa ta'ālā - ní ìbámu sí ọ̀rọ̀ iyá wa 'Ā'īşah - kí Allāhu yónú sí í - tí ó sọ pé: "Dájúdájú ọ̀pùrọ̀ ni ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sọ pé (Ànábì) Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - fojú rí Olúwa rẹ̀. Léyin náà, iyá wa, 'Ā'īşah - kí Allāhu yónú sí í - fi sūrah al-'An'ām; 6:103 àti sūrah aş-Sūrō; 42:51 ẹ̀şe ẹ̀rì ọ̀rọ̀ náà." (al-Bukāriy) Síwájú sí í, àwọn mùsùlùmí, wọn ti ní kí ìrun şiwájú ìrìn-àjò ọ̀ru náà, àmọ̀ kí í ẹ̀şe ìrun wákàtí márùn-ún, kòdà kí í ẹ̀şe ìrun ọ̀ran-anyàn. Ìrìn-àjò ọ̀ru àti ìgun-sánmọ̀-ọ̀ Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ló bí ìrun ọ̀ran-anyàn àti ìrun wákàtí márùn-ún ojoojúmọ̀. Síwájú sí í, ọ̀rọ̀ yíí "bí 'abdiḥ" (ẹ̀rúsin Rẹ̀). Ẹ̀rúsin Rẹ̀ nínú àyah yíí kò dúró fún ẹ̀ni kan bí kò ẹ̀şe Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Àpẹ̀şẹ̀şẹ̀ àyè mìírán niyí: sūrah al-Kahf; 18:1, sūrah al-Furkōn; 25:1, sūrah az-Zumōr; 39:36, sūrah an-Najm; 53:10 àti sūrah al-Hadīd; 57:9. Àyè ẹ̀yọ̀ kan péré tí "'abdah" kò ti dúró fún un, Allāhu - subhānahu

2. A fún (Ànábì) Mūsā ní Tírà. A sì ẹ é ní ìmòṅà fún àwọn ọmọ 'Isrō'ṭil. (A sì sọ) pé: “Ẹ má ẹe mú aláààbò kan lẹyìn Mi.”

وَأَتَيْنَا مُوسَىٰ آلَ كَتَبَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى
لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ أَلَّا تَتَّخِذُوا مِن دُونِي
وَكَيْلًا ﴿٢﴾

3. (Ẹ jẹ) àrọmọdọmọ àwọn tí A gbé gun ọkò ojú-omi pèlù (Ànábì) Nūh. Dájúdájú (Nūh) jẹ ẹrúsin, olùdúpẹ.

ذُرِّيَّةً مِّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ
عَبْدًا شَكُورًا ﴿٣﴾

4. A sì fi mọ àwọn ọmọ 'Isrō'ṭil nínú Tírà pé: “Dájúdájú ẹ máa ẹbàjẹ lóri ilẹ nígbà mejì.¹ Dájúdájú ẹ tún máa ẹgbéraga tó tóbi.”

وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ
لُتَفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلِتَعْلَنَ
عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾

5. Nítorí náà, nígbà tí àdéhùn fún àkókọ nínú méjèjì bá ẹlẹ,¹ A máa gbé àwọn ẹrúsin Wa kan, tí wọn lágbara gan-an, òdè si yín. Wọn yóò dá rògbòdiyàn silẹ láààrin ilú (yín). Ó jẹ àdéhùn kan tí A máa mú ẹe.”

فَإِذَا جَاءَ وَعَدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ
عِبَادًا لَّنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا
خِلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾

wa ta 'alā - kúkú dárúkọ ẹni tí “‘abdah” dúró fún níbẹ. Àyè náà ni sūrah Moryam; 19:2.

¹ 1. Ibàjẹ tí Allāhu - subhānahu wa ta'alā - sọ àsọtẹlẹ rẹ fún àwọn ọmọ 'Isrō'ṭil ní ìsọ tí ìkìlọ, òhun ni pípa tí wọn máa fi ọwọ ara wọn pa Ànábì Zakariyyā - kí ọlà Allāhu máa bá a - àti pípa tí wọn tún máa fi ọwọ ara wọn pa Ànábì Yahyā - kí ọlà Allāhu máa bá a -. Wọn kúkú padà fowọ ara wọn pa àwọn Ànábì méjèjì náà ni, bàbá àti ọmọ - kí ọlà Allāhu máa bá àwọn méjèjì -.

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, nígbà tí àsìkò iyà bá tó fún wọn lóri Ibàjẹ wọn tí wọn á ẹe nígbà àkókọ.

6. Lẹyìn nàà, A dá iṣẹgun lóri wọn padà fún yín. A sì fi àwọn dúkìá àti àwọn oṃo ṣẹrànwọ́ fún yín. A sì ṣe yín ní iṣọ tó pọ̀ jùlọ.

7. Tí ẹ bá ṣe rere, ẹ ṣe rere fún ẹmí ara yín. Tí ẹ bá sì ṣe aburú, fún ẹmí ara yín ni. Nígbà tí àdéhùn ikẹyìn bá dé, (A oò gbé oṃo ogun mìíràn dide) nítorí kí wọn lè kó ìbànújẹ ba yín àti nítorí kí wọn lè wọ inú Mọsálásí gégé bí wọn ṣe wọ ọ nígbà àkókọ àti nítorí kí wọn lè pa ohun tí (àwọn oṃo 'Isrō'īl) jọba lóri rẹ run pátápátá.

8. Ó lè jẹ pé Olúwa yín máa ṣààánú yín. Tí ẹ bá sì padà (síbi ẹṣẹ), A máa padà (síbi ẹsan). A sì ṣe iná Jahanamọ ní ẹwọn fún àwọn aláìgbàgbọ.

9. Dájúdájú al-Kur'ān yìí, ó n fíni mọ̀nà sí ọ̀nà tààrà, ó sì n fún àwọn onígbàgbọ̀ òdodo tó n ṣe àwọn iṣẹ̀ rere ní iró ìdùnnú pé dájúdájú ẹsan tó tóbi wà fún wọn.

10. Dájúdájú àwọn tí kò gba Ọjọ̀ ikẹyìn gbọ̀, A ti pèsè iyà ẹlẹta-eléro sílẹ̀ dè wọn.

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ
وَأَمَدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَيْنَ
وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ تَفِيرًا ﴿٦﴾

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ
أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ
لِيَسْتَأْذِنُوا وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ
كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا
تَتَّبِرًا ﴿٧﴾

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدتُّم
عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ
حَصِيرًا ﴿٨﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ
وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا
لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾

11. Èniyàn n tọṛọ aburú bí ó ẹ
n tọṛọ ohun rere; èniyàn sì jẹ
olùkánjú.¹

وَيَذَعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْحَيْرِ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾

12. A ẹ alẹ àti ọsán ní àmì
mèjì; A pa àmì alẹ rẹ, A sì ẹ
àmì ọsán ní Iríran¹ nítorí kí ẹ lè
wá oore àjùlọ láti ọdọ Olúwa yín
àti nítorí kí ẹ lè mọ òhàkà àwọn
ọdún àti ìsírò (àwọn ojú).
Gbogbo nńkan ni A ti ẹ̀sàláyé rẹ
ní ìfọ̀síwẹ̀wẹ̀.²

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتَيْنِ فَمَحْوَنًا
آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً
لِّيَتَّبِعُوا فُضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِيَتَعْلَمُوا
عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابِ وَكُلَّ شَيْءٍ
فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾

13. Èniyàn kọ̀ọ̀kan, A ti so ìşé
ọwọ̀ rẹ̀ mọ̀ ọ̀n lọ̀rùn. A sì máa
mú iwé kan jáde fún un ní Ojọ
Àjínḡde. Ó máa pàdé rẹ̀ ní şíşí
sílẹ̀.

وَكَلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْتَهُ طَبِيرَهُ فِي عُنُقِهِ
وَنُفْرَجٍ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ
مَنْشُورًا ﴿١٣﴾

14. Ka iwé (ìşé) rẹ. Iwo ti tó ní
olùşírò fún ẹ̀mí ara rẹ̀ lóníí.

أَقْرَأَ كِتَابِكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ عَلَيْكَ
حَسِيبًا ﴿١٤﴾

15. Ẹnikẹni tó bá mọ̀nà, ó mọ̀nà
fún ẹ̀mí ara rẹ. Ẹnikẹni tó bá sì
şìnà, ó n şìnà fún ẹ̀mí ara rẹ.
Elẹ̀rù-ẹ̀şẹ̀ kan kò ní ru ẹ̀şẹ̀

مَنْ أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ
ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ

¹ 1. Iyẹn ni pé, èniyàn n yára şẹ̀pẹ̀ lásikò ibínú. Ó sì yẹ̀ kó ẹ̀ şe sùúrù ní.

² 1. Àmì alẹ̀ ni ọ̀şúpá, àmì ọ̀sán ni ọ̀òrùn. Ní ipilẹ̀, àti ọ̀şúpá àti ọ̀òrùn ni wọ̀n dijo ní ìmọ̀lẹ̀ irú kan náà; wọ̀n sì dijo mọ̀lẹ̀ gbòlà. Pẹ̀lú bí ìmọ̀lẹ̀ ọ̀şúpá àti ìmọ̀lẹ̀ ọ̀òrùn ẹ̀ mọ̀lẹ̀ gbòlà bákan náà yí, kò lè rọ̀rùn fún àwa ẹ̀dà láti rí oorun sùn, láti gbín nńkan ọ̀gbín, láti mọ̀ ìbẹ̀rẹ̀ ojú àti ọ̀pín ojú pẹ̀lú òhàkà ọ̀dún. Àmọ̀ nípasẹ̀ àánú Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - lórí wa, Allāhu pa ìmọ̀lẹ̀ gbòlà ti ọ̀şúpá rẹ. Ó sì şẹ̀ ti ọ̀òrùn kù. Al-Hamdulillāh robbil-'ālamīn. (Ẹ wo àláyé yí ní kíkún nínú al-Kurtubiy.) 2, Ẹ wo ìtọ̀şẹ̀-òrò sūrah al-'Ani'ām; 6:114.

ẹlòmíràn.¹ A ò sì ní jẹ àwọn
 ẹdá níyà tí tí A fi máa gbé òjísẹ́
 kan dídẹ (sí wọn).¹

16. Nígba tí A bá sì gbèrò láti
 pa ilú kan run, A máa pa àwọn
 onígbedemuke ilú náà láṣẹ
 (rere). Àmọ wọn máa ṣèbàjé
 sínú ilú. Ọrò náà yó sì kò lé wọn
 lórí. A ó sì pa wọn rẹ
 pátápátá.¹¹

17. Mèlòò mèlòò nínú àwọn ìran
 tí A ti parun lẹyìn (Ànábì) Nūh!
 Olúwa rẹ tó ní Alámòtán,
 Olùrìran nípa àwọn èṣẹ ẹrúsin
 Rẹ.

18. Ẹni tí ó bá ń gbèrò (oore)
 ayé yíí (nìkan), A máa taari
 ohun tí A bá fẹ sí i nínú rẹ ní
 kíákíá fún ẹni tí A bá fẹ. Lẹyìn
 náà, A máa ṣe iná Jahanamọ
 fún un; ó máa wọ inú rẹ ní ẹni
 yẹpẹ, ẹni ẹkò.

19. Ẹni tí ó bá sì gbèrò (oore)
 ọrun, tí ó sì ṣe iṣẹ rẹ fún ọrun
 náà, ó sì jẹ onígbaḡbọ òdodo,
 àwọn wònyẹn, wọn máa fi ẹsan

وَرَزَّ آخِرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ
 تَبَعَتْ رَسُولًا ﴿١٥﴾

وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا
 مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا
 الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ
 وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا
 بَصِيرًا ﴿١٧﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا
 مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ
 يَصْلَاهَا مَدْمُومًا مَدْحُورًا ﴿١٨﴾

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ
 مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ
 مَشْكُورًا ﴿١٩﴾

¹ 1. Bẹẹ ni àyàfi tí ó bá jẹ ọ̀n ni onísábàbí rẹ ní ibámu sí sūrah al-'Ankabūt; 29:13.

¹¹ 1. Āyah yíí jọ sūrah al-'Ani'ām; 6:123.

rere àdìpèlè dúpé iṣé wọn fún wọn.

20. Àwọn wònyí (tó n gbèrò oore ayé) àti àwọn wònyí (tó n gbèrò oore ọrun), gbogbo wọn ni À n ṣe oore ayé fún láti inú ọṛẹ Olúwa ẹ. Wọn kò ní dí ọṛẹ Olúwa ẹ lówó (fún ikíní kejì nilé ayé).

21. Wo bí A ṣe fún apá kan wọn lóore àjùlò lórí apá kan (nilé ayé). Dájúdájú tọrun tún tóbi jùlò ní ipò, ó sì tóbi jùlò lóore àjùlò.

22. Má ṣe mú ọlọhun miíràn mọ Allāhu nítorí kí o má baà jókòó (sínú Iná) ní ẹnì àbùkù, ẹnì èkò (tí wọn máa dá iṣòro ẹ dá).

23. Olúwa ẹ pàṣe pé: “E má ṣe jòsìn fún ẹnì kan àyàfi Ọun. Kí ẹ sì ṣe dáadáa sí àwọn òbí (yín) méjèjì. Tí ọkan nínú àwọn méjèjì tàbí ikíní kejì wọn bá dàgbà sí ọ lódò, má ṣe ṣì ọ sí wọn, má ṣe jágbẹ mọ wọn. Máa bá àwọn méjèjì sọ ọ̀rò àpónlẹ.

كَلَّا تُمِدُّ هَوَؤُلَاءِ وَهَوَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ
وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعَدَ
مَذْمُومًا مَخْذُولًا ﴿٢٢﴾

*وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۚ إِنَّمَا يُبَلِّغُنَّ عَنْدَكَ
الْكِبْرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ
لَهُمَا قَوْلًا وَلَا تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا
كَرِيمًا ﴿٢٣﴾

24. Rẹ apá rẹ nilẹ dáadáa (bòwò) fún àwọn méjèèjì nípa síṣe àánú wọn. Kí o sì sọ pé: "Olúwa Èlédàà mi, kẹ àwọn méjèèjì nítorí pé, àwọn méjèèjì náà tọ mi ní kékeré."

وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ
وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي
صَغِيرًا ﴿٢٤﴾

25. Olúwa yín nímò jùlò nípa ohun tí ń bẹ nínú èmí yín, tí ẹ bá jẹ ẹni rere. Dájúdájú Ó ń jẹ Aláforijín fún àwọn olùronúpìwàdà.

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنَّ
تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ
عَفْوَراً ﴿٢٥﴾

26. Ẹ fún ẹbí ní ẹtọ rẹ. (Ẹ fún) mẹkúnnù àti onírìn-àjò (tí agara dá ní ñhkan). Kí ẹ sì má ṣe ná dúkiá yín ní iná-àpà.

وَوَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ
وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبْدِرْ تَبْدِيرًا ﴿٢٦﴾

27. Dájúdájú àwọn àpà, wọn jẹ ọmọ iyá Èṣù. Aláimoore sì ni Èṣù jẹ sí Olúwa rẹ.

إِنَّ الْمُبْدِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ
وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾

28. Tí o bá ṣerí kúrò lódò wọn (iyẹn àwọn aláiní) láti wá iké kan tí ò ń retí láti ọdò Olúwa rẹ, bá wọn sọ ọrò èlẹ.

وَإِمَّا نُرْضِئْ عَنْهُمْ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّنْ
رَّبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا
مَّيْسُورًا ﴿٢٨﴾

29. Má di ọwọ rẹ mọ ọrùn rẹ (má ya ahun), má sì tẹ ẹ sílẹ tán pátápátá (má ya àpà), kí o má baà jókòó kalẹ ní ẹni èébú (tí o bá jẹ ahun), ẹni tí kò ní sí lówọ rẹ mọ (tí o bá jẹ àpà).

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا
تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا
مَّحْسُورًا ﴿٢٩﴾

30. Dájúdájú Olúwa rẹ l'Ó n tẹ arisikí sílẹ̀ fún ẹnì tí Ó bá fẹ́. Ó sì n díwòn rẹ̀ (fún ẹ̀lòmíìràn). Dájúdájú Ó n jẹ́ Onímò-ìkòkò, Olùríràn nípa àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀.

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا
بَصِيرًا ﴿٣٠﴾

31. Ẹ má pa àwọn oṃo yín nítorí ipáyà ọ̀sì. Àwa l'À n pèsè fún àwọn àtì ẹ̀yin. Dájúdájú pípa wón jẹ́ ẹ̀ṣẹ́ tó tóbi.

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ
نَحْنُ نَرِزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ
خِطَاءًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾

32. Ẹ má ẹ̀ súnmọ́ àgbèrè. Dájúdájú ó jẹ́ iwà burúkú. Ó sì burú ní ojú ọ̀nà.

وَلَا تَقْرُبُوا الزِّنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَحِشَةً
وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾

33. Ẹ má pa ẹ̀mí tí Allāhu ẹ̀ (pípa rẹ̀) ní èèwọ̀ àyàfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ́.¹ Ẹ̀nì tí wón bá pa ní ipa àbòsì, dájúdájú A ti fún alámojúútó rẹ̀ ní agbára (láti gbẹ̀san). Nítorí náà, kí ẹ̀nikẹ̀ni má ẹ̀ tayọ ẹ̀nu-ààlà níbi ipàniyàn (nítorí pé) dájúdájú A máa ran (ẹ̀bí òkú) lówọ́ (láti gbẹ̀san).²

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا
لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ
إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا ﴿٣٣﴾

¹ 1. Àwọn ọ̀nà ẹ̀tọ́ tí ó lè mú kí ijoba 'Islām pa ẹ̀niyàn ni kí ẹ̀niyàn jẹ̀bi ẹ̀sùn àgbèrè lẹ̀yin tí onítòun ti ní oṣo tàbí aya, ipàniyàn lónà àitọ́ àtì fífi ẹ̀sìn 'Islām sílẹ̀. 2. Ọ̀nà igbẹ̀san fún ẹ̀sùn ipàniyàn wà nínú sūrah an-Nisā'; 4: 92-93 àtì sūrah al-Mō'idah; 5:45.

34. E má ɛe súnmo dúkiá omo òrukàn, àyàfi ní ọ̀nà tó dára jùlọ, tífí ó fi máa dàgbà dáadáa. Kí ẹ̀ sì mú àdéhùn ɛe. Dájúdájú àdéhùn jẹ̀ ohun tí A ó bèèrè nípa rẹ̀.

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ
أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ
إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٤﴾

35. E wọn òsùwọn kún nígbà tí ẹ̀ bá wọn ọ̀n. E fi iwọn tó tó¹ wọn ọ̀n. Iyẹn lóore jùlọ, ó sì dára jùlọ ní ikángun.¹

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا
بِالْقِسْطِ الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ
وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٥﴾

36. Má ɛe tẹ̀lé ohun tí iwọ̀ kò nímo nípa rẹ̀. Dájúdájú igbọ̀rọ̀, írírán àti ọ̀kàn; ikòòkan iwọ̀nyẹn ni A óò bèèrè nípa rẹ̀.

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ
السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ
كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٦﴾

37. Má ɛe rìn lórí ilẹ̀ pẹ̀lú igbéraga; dájúdájú iwọ̀ kò lè dá ilẹ̀ lu, iwọ̀ kò sì lè ga tó àpáta.

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن
تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَن تَبْلُغَ الْجِبَالَ
طُولًا ﴿٣٧﴾

38. Gbogbo iyẹn, aburú rẹ̀ jẹ̀ ohun ikórira lódò Olúwa rẹ̀.

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ
مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

¹ 1. Iyẹn òsùwọn tí kò tẹ̀ tí kò wọ̀.

39. Iyẹn wà nínú ohun tí Olúwa re fi ransẹ sí ọ nínú ijìnlẹ ọgbón (al-Kur'ān). Má ẹe mú ọlọhun mīràn mọ Allāhu kí wọn má baà jù ọ sínú iná Jahanamọ ní ẹnì àbùkù, ẹnì ẹkọ.

ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَّدْحُورًا ﴿٣٩﴾

40. Ẹé Olúwa yín fi àwọn ọmọkùnrin ẹà yín lẹṣà, Òun wá mú àwọn ọmọ̀b̀nrin nínú àwọn mọ̀lāika (ní tiRẹ̀)? Dájúdájú ẹ mà n sọ ọ̀rọ̀ nlá (tó burú).

أَفَأَصْفَقْتُمْ بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنْتَابًا إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

41. Dájúdájú A ti ẹe àlàyé sínú al- Kur'ān yìí nítorí kí wọn lè lo ìṣítí. Síbẹ̀sibẹ̀ kò ẹe àlẹ̀kún kan fún wọn bí kò ẹe sísá (fún irántí).

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤١﴾

42. Sọ pé: “Tí ó bá jẹ pé àwọn ọlọhun kan tún wà pẹ̀lú Rẹ̀ gégé bí wọn ẹe n wí, wọn ìbá wá ọ̀nà láti súnmọ (Allāhu) Onítẹ̀ẹ̀-ọ̀lá ni.”¹

قُلْ لَوْ كَان مَعَهُ ءَالِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ إِذًا لَّابْتَغَوْا إِلَىٰ ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

43. Mímọ̀ ni fún Un. Ó sì ga ní gíga tó tóbi tayọ ohun tí wọn n wí (ní àìda nípa Rẹ̀).

سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤٣﴾

44. Àwọn sánmọ̀ méjèjè, ilẹ̀ àti àwọn tí wọn wà nínú wọn n ẹe àfọ̀mọ̀ fún Un. Kò sì sí kiní kan àfi kí ó máa ẹe àfọ̀mọ̀ pẹ̀lú ẹ̀yìn

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوٰتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِّن شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ

¹ 1. Iyẹn ni pé, àwọn òrìṣà gan-an n wá oore sọ̀dọ̀ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā

fún Un.¹ Sùgbọn ẹ kò lè gbọ àgbóyé àfòmọ wọn. Dájúdájú Allāhu ń jẹ Aláfaradà, Aláforíjìn.¹

45. Nígba tí o bá ń ké al-Kur'ān, A máa fi gágá àbò sáààrìn iwọ àti àwọn tí kò gbàgbọ nínú Ojọ Ìkẹyìn.

46. A fi èbìbò bo ọkàn wọn nítorí kí wọn má baà gbọ ọ yé. (A tún fi) èdídí sínú etí wọn. Nígba tí o bá sì dárúkọ Olúwa rẹ nìkan soṣo nínú al-Kur'ān, wọn máa pẹyìndà tí wọn yóò máa sá lọ.

47. Àwa nímò jùlọ nípa ohun tí wọn ń gbọ nígbà tí wọn bá ń tẹ́tí sí ọ àti nígbà tí wọn bá ń sọrọ kẹlẹkẹlẹ, nígbà tí àwọn alábòsí bá ń wí pé: “È kò tẹlẹ ẹnì kan bí kò ẹ ọkùnrin eléèdì kan.”

48. Wo bí wọn ẹ fún ọ ní àwọn àfiwé (burúkú)! Nítorí náà, wọn ti ẹ̀nà; wọn kò sì lè mọ̀nà.

يَحْمَدِيهِ ۖ وَلَكِنَّ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ
إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا
مَّسْتُورًا ﴿٤٥﴾

وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ
وَفِي آدَانِهِمْ وَقْرًا ۖ وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي
الْقُرْآنِ وَحْدَهُ، وَلَوْ عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ
نُفُورًا ﴿٤٦﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ ۚ إِذْ
يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَىٰ إِذْ يَقُولُ
الظَّالِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا
مَّسْحُورًا ﴿٤٧﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٤٨﴾

¹ 1. Ìyẹn ní pé, kò sí kiní kan tí kí í ẹ ẹ̀fòmọ́ fún Allāhu kùrò níbi gbogbo àdínkù àti àbùkù, tí yó sì máa yìn Ìn lógo pé, O pé tán pátápátá.

49. Wọn wí pé: “Şé nígbà tí a bá ti di egungun, tí a ti jẹrà, şé Wọn máa gbé wa didé ní èdá titun ni?”

وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظْمًا وَّرُفَاتًا أَعْتَبْنَا
لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿١٩﴾

50. Sọ pé: “È di òkúta tàbí irin.

﴿٢٠﴾ قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿٢٠﴾

51. Tàbí (kí ẹ di) èdá kan nínú ohun tí ó tóbi nínú ọkàn yín.” Síbèsibè wọn yóò wí pé: “Ta ni Ó máa dá wa padà (fún àjínḡde)?” Sọ pé: “Èni tí Ó pilẹ ìşèdá yín ní ìgbà àkókò ni.” Síbèsibè wọn yóò mi orí wọn sí ọ (ní ti àbùkù). Nígbà náà, wọn yóò wí pé: “Ìgbà wo ni?” Sọ pé: “Ó lè jẹ pé ó ti súnmọ.”

أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ
فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلِ الَّذِي
فَطَرَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْغِضُونَ إِلَيْكَ
رُءُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى
أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا ﴿٢١﴾

52. Ọjọ tí Allāhu yóò pè yín. È sí máa jẹpè pẹlú ẹyin Rẹ. È sí máa lérò pé ẹ kò gbé ilé ayé bí kò şe fún ìgbà dìẹ.

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ
وَتَظُنُّونَ إِن لَّبِئْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٢﴾

53. Sọ fún àwọn ẹrúsìn Mi pé kí wọn máa sọ èyí tó dára jùlọ (nínú ọrọ). Dájúdájú Èşù yóò máa dá yánpon-yánrin sílẹ láààrin wọn. Dájúdájú Èşù jẹ ọtá pónnbélé fún èniyàn.

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ
الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٢٣﴾

54. Olúwa yín nímọ jùlọ nípa yín. Tí Ó bá fẹ, Ó máa kẹ yín. Tàbí tí Ó bá sì fẹ, Ó máa jẹ yín níyà. A kò rán ọ pé kí o jẹ olùşọ lórí wọn.

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَشَاءُ يَرْحَمَكُمُ
أَوْ إِنْ يَشَاءُ يُعَذِّبِكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ
عَلَيْهِمْ وَكَيْلًا ﴿٢٤﴾

55. Olúwa ẹ ní mọ̀ jùlọ̀ nípa àwọn tó ń bẹ̀ nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Dájúdájú A ti ẹ̀ oore àjùlọ̀ fún apá kan àwọn Ànábí lórí apá kan. A sì fún (Ànábí) Dāwūd ní Zabūr.

وَرُبُّكَ أَعْلَمُ بِمَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ
وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّنَّ عَلَىٰ بَعْضٍ
وَعَاتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٥٥﴾

56. Sọ pé: “E pe àwọn tí ẹ̀ sọ nípa wọn - láì ní ẹ̀rì lọ̀wọ̀ - pé wọn jẹ̀ ọ̀lọ̀hun léyìn Rẹ̀, (ẹ̀ máa rí i pé) wọn kò ní ikápá láti gbé ìnira kúrò tàbí láti ẹ̀e iyípadà kan fún yín.”

قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُونِهِ ۚ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفِ الضَّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٦﴾

57. Àwọn wònyẹn tí wọn ń pè (léyìn Rẹ̀) ń wá àtẹ̀gùn sọ̀dọ̀ Olúwa wọn ni! - Èwo nínú wọn ló sún mọ̀ (Allāhu) jùlọ̀ (báyíí)? - Àwọn náà ń retí ìkẹ̀ Allāhu, wọn sì ń páyà iyà Rẹ̀. Dájúdájú iyà Olúwa ẹ̀ jẹ̀ ohun tí wọn gbọ̀dọ̀ sọ̀ra fún.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۚ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾

58. Kò sí ilú kan (tó sàbòsì) àfi kí Àwa pa á ẹ̀ ẹ̀ síwájú Ọ̀jọ̀ Àjìnde tàbí kí Á ẹ̀ ẹ̀ níyà líle. Iyẹn ti wà ní kíkọ̀ sílẹ̀ nínú Tíra (Laohul-Mahfūḥ).

وَإِن مِّن قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا ۚ كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

59. Àti pé kò sí ohun tí ó dí Wa lọ̀wọ̀ láti fi àwọn àmì (isẹ̀ iyanu) ránṣẹ̀ bí kò ẹ̀ pé àwọn ẹnì àkókọ̀ tí pè é nírọ̀. A fún ijọ̀ Thamūd ní abo rākún mí; (àmì) tó fojú hàn kedere ni. Àmọ̀ wọn

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوْلُونَ ۖ وَعَاتَيْنَا نَمُودَ النَّاقَةِ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا ۚ وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾

ṣàbòsì sí i. A ò sì níí fi àwọn
àmì ránkẹ́ bí kò ẹ̀ fún ìdẹ̀rùbà.

60. (Rántí) nígbà tí A sọ fún ọ pé: “Dájúdájú Olúwa ẹ̀ yí àwọn èniyàn po (pẹ̀lú agbára Rẹ̀). Àti pé A kò ẹ̀ ẹ̀ iran (wíwò) tí A fi hàn ọ̀ àti igi (zakūm) tí A ẹ̀bi lé nínú al-Kur’ān ní kiní kan bí kò ẹ̀ pé (ó jẹ̀) àdánwò fún àwọn èniyàn. À ní dẹ̀rù bà wọn, àmọ̀ kò ẹ̀ àlẹ̀kún kan fún wọn bí kò ẹ̀ iwà àgbéré tó tóbi.¹”

61. (Rántí) nígbà tí A sọ fún àwọn mołāika pé: “Ẹ̀ forí kanlẹ́ kí (Ànábì) Ādam.” Wọn sì forí kanlẹ́ kí i àfi ’Iblīs. Ó wí pé: “Ẹ̀ kí nḡ forí kanlẹ́ kí ẹ̀ni tí O fi ẹ̀rẹ̀ ẹ̀dà rẹ̀ ní?”

62. Ó wí pé: “Sọ fún mi nípa èyí tí O gbé àpónlẹ́ fún lórí mí, (nítórí kí ní?) Dájúdájú tí O bá lẹ̀ lẹ̀ mi lára di Ọjọ̀ Àjìnde, dájúdájú mo máa jẹ̀gàba lórí àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ rẹ̀ àfi àwọn díẹ̀.”

وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ
وَمَا جَعَلْنَا الرَّعْيَا الَّتِي أَرَيْنَكَ إِلَّا فِتْنَةً
لِّلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ
وَنُحُوتُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا
كَبِيرًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَأَسْجُدُ لِمَنْ
خَلَقْتُ طِينًا ﴿٦١﴾

قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ
لَئِنِ أَخَّرْتَنِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لِأَحْتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ àyah àkọ̀kọ̀ tó bèrẹ̀ sūrah yíí fún àgbọ̀yé àyah yíí. Bákan náà, híhù tí Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - mú igi zakūm hù jade láti inú Iná jẹ̀ ohun tí ó tako ọ̀ye àwọn aláìgbàgbọ̀. Wọn takò ó. Àtakò wọn sì di àdánwò fún wọn.

63. (Allāhu) sọ pé: “Máa lọ. Ẹnikẹni tí ó bá tẹlé ọ nínú wọn, dájúdájú iná Jahanamọ ni ẹsan yín. (Ó sì jẹ) ẹsan tó kún kéké.

قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَاءُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ﴿١٤﴾

64. Fi ohùn rẹ kó ẹni tí agbára rẹ bá ká nínú wọn láyà jẹ. Fi àwọn ọmọ ogun ẹlẹsin rẹ àti ọmọ ogun ẹlẹsẹ rẹ pè wọn (sínú işinà). Kópa pẹlú wọn nínú àwọn dúkiá àti àwọn ọmọ.¹ Kí o sì ẹ àdéhùn fún wọn.” Ẹşù kò sì níí ẹ àdéhùn kan fún wọn bí kò ẹ ẹtàn. ²

وَأَسْتَفْزِرُ مِنْ أَسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدَّهُمْ ۗ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٥﴾

65. Dájúdájú àwọn ẹrúsin Mi, kò sí agbára kan fún ọ lórí wọn. Olúwa rẹ sì tó ní Olùşọ.

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَنٌ ۖ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿١٥﴾

66. Olúwa yín ni Ẹni tó ñ mú ọkọ ọjú-omi rìn fún yín nítorí kí ẹ lè wá nínú oore àjùlọ Rẹ. Dájúdájú Ó ñ jẹ Aláàánú fún yín.

رَبُّكُمْ الَّذِي يُرْجَىٰ لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿١٦﴾

67. Nígba tí ìnira bá fowọ̀ bà yín lójú omi, ẹni tí ẹ ñ pè yó sì dọfo (mọ yín lówọ) àfi Ọun nikan (Allāhu). Nígba ti Ó bá sì gbà yín là (tí ẹ) gúnlẹ sórí ilẹ, ẹ ñ

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ صَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَاءَهُ فَلَمَّا نَجَّكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ ۗ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿١٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, Ẹşù yóò bá wọn lówọ sí fífi harām wá owó àti dúkiá. Bákan náà, Ẹşù yóò bá wọn lówọ sí bíbí ọmọ ní ipasẹ ibàjẹ àti agbèrè şíşe. 2. Ohùn Ẹşù ni orin àlùjọ oníran-ànrán, eré şíşe àti ayọ títa. Àwọn ọmọ ogun ẹlẹsin àti àwọn ọmọ ogun ẹlẹsẹ tí Ẹşù ñ lò fún àwọn işẹ rẹ wọnyí ni gbogbo olùpèpè sínú iyapa àşẹ Allāhu àti àşẹ àwọn Ànábí Rẹ ('aleehim sọlātun wa salām).

gbúnrí (kùrò lódò Rẹ). Èniyàn sì jẹ aláimoore.

68. Şé ẹ fọkàn balẹ pé (Allāhu) kò lè mú apá kan ilẹ ri mọ yín lẹsẹ ni? Tàbí pé kò lè fi òkúta iná ránşé si yín? Lẹyin náà, ẹ ko ní rí olùşọ kan tí ó máa gbà yín là.

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخَسِّفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلاً ﴿٦٨﴾

69. Tàbí ẹ fọkàn balẹ pé (Allāhu) kò ní padà mu yín wá sí (orí omi) nígbà miřàràn ni; tí Ó máa rán iji atẹgùn si yín, tí Ó sì máa tẹ yín rì (sínú omi) nítorí pé ẹ şàì moore? Lẹyin náà, ẹ ò sì ní rí olùrànłọwọ kan tó máa ba yín gbẹsan lára Wa.

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ﴿٦٩﴾

70. Dájúdájú A şe àpọnlé fún àwọn ọmọ (Ànábì) Ādam; A gbé wọn rìn lórí ilẹ àti lórí omi; A fún wọn ní ije-ìmu nínú àwọn ñhkan dáadáa; A sì şoore àjùlọ fún wọn gan-an lórí ọpọlọpọ nínú àwọn tí A dá.

﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا﴾ ﴿٧٠﴾

71. Ní ọjọ tí A òò máa pe gbogbo èniyàn pẹlú aşıwájú wọn¹. Nígbà náà, ẹnikẹni tí A bá fún ní iwé (işé) rẹ ní ọwọ ọtún rẹ, àwọn wọnyẹn ni wọn yóò máa ka iwé (işé) wọn. A ò sì ní

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمْهِيهِمْ فَمَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧١﴾

fi ibójú kóró èso dàbínú şàbòsì sí wọn.¹

72. Ẹnikéni tí ó bá jẹ afójú (nípa 'Islām) nílè ayé yíí, òun ni afójú ní òrun. Ó sì (ti) şinà jùlò.

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي
الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٧٢﴾

73. Wọn fẹẹ kó iyọnu bá ọ nípa ñhkan tí A mú wá fún ọ ní ìmísí nítórí kí o lè hun ñhkan mìíràn nípa Wa. Nígba náà, wọn ibá mú ọ ní òrẹ àyò.

وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أُوحِيَٰنَا
إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ ۗ وَإِذَا
لَا تَخَذُوكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾

74. Tí kò bá jẹ pé A fi ešè re rinlè ni, dájúdájú o fẹẹ fi ñhkan díẹ tẹ sí òdò wọn.

وَلَوْلَا أَنْ تَبَتَّلْنَا لَكَ دِيكَ تَرَكْنَا
إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾

75. Nígba náà, Àwa ibá jẹ kí o tọ ìlọpo (iyà) işemí ayé àti ilọpo (iyà lẹyin) ikú wò. Lẹyin náà, iwọ kò ní rí olùrànlówọ kan tí ó máa gbà ọ sílẹ níbi iyà Wa.

إِذَا لَأَذُقْنَاكَ ضَعْفَ الْحَيٰوةِ وَضَعْفَ
الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا
نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

76. Wọn fẹẹ pin ọ lẹmíí nínú ilú nítórí kí wọn lè lé ọ jáde kúrò nínú rẹ. Nígba náà, àwọn náà kò ní wà nínú rẹ lẹyin rẹ tayo igbà díẹ.

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ
لَيُخْرِجُوكَ مِنْهَا ۗ وَإِذَا لَا يَلْبِثُونَ خِلْفَكَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٦﴾

¹ 1. "aşwájú wọn" nínú àyah yíí lè tùmọ sí ọkan nínú àwọn wònyí: Ànàbí ijo kọ̀ọkan, tàbí ẹnì tí ẹnì kọ̀ọkan tẹ̀lẹ̀ n'ílẹ̀ ayé tàbí tírà tí Allāhu sọ̀kalẹ̀ fún ijo kọ̀ọkan tàbí iwé işẹ̀ èdá kọ̀ọkan.

77. (Èyí jẹ) iṣe (Allāhu) lórí àwọn tí A ti rán níṣẹ nínú àwọn Òjìṣẹ Wa síwájú rẹ. O ò sì níí rí iyípadà kan fún iṣe Wa.

سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا
وَلَا تَحِدْ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾

78. Gbé ìrun kíkí dúró ní (ìgbà tí) òòrùn bá yètàrí títí di ìgbà tí alẹ yóò fi lẹ. Àti pé ìrun Subh, dájúdájú ìrun Subh jẹ ohun tí (àwọn mọlāika alẹ àti ọsán) yóò jẹrìí sí.¹¹

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسَقِ
الْيَلِّ وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْءَانَ الْفَجْرِ
كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾

79. Àti pé nínú òru, fi kíké al-Kur'ān (lórí ìrun) ṣàì sùn. (Èyí jẹ) iṣẹ àṣegbọrẹ fún ọ. Láìpẹ, Olúwa rẹ yóò gbé ọ sí ipò kan tí àwọn ẹdà máa ti yin ọ.¹¹

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى
أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ﴿٧٩﴾

80. Sọ pé: “Olúwa mi, mú mi wọ inú ilú ní iwòlú ọ̀nà òdodo. Mú mi jáde kúrò nínú ilú ní ijáde ọ̀nà òdodo. Kí O sì fún mi ní àràṅṣe tó lágbára láti ọ̀dọ Rẹ.

وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ
وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ وَأَجْعَلْ لِي مِنْ
لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَّصِيرًا ﴿٨٠﴾

81. Sọ pé: “Òdodo dé. Irọ̀ sí sá lọ. Dájúdájú irọ̀ jẹ ohun tí ó máa sá lọ.”

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَرَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ
الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾

¹ 1. Ní ṣìṣẹ̀ntélé, ìrun méjì tí a òò kí nígbà tí òòrùn bá yètàrí ni ìrun Ṭḥuhur àti ìrun 'Asr. Ìrun méjì tí a òò kí nígbà tí ilẹ̀ bá ṣù ni ìrun Moğrib àti ìrun 'Iṣā'. Ìrun Subh sì ni àyah yíí dápè ni Kur'ānul-fajr.

¹¹ 1. “Ipò tí gbogbo ẹdà máa ti yin ọ” dúró fún ibi tí Ànàbí wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - máa ti ṣipẹ̀ fún gbogbo ẹdà lọ̀dọ̀ Allāhu - ta'ālā - ní Qjọ̀ Àjínḡde.

82. À ní sọ ohun tí ó jẹ iwòsàn àti ikẹ kalẹ sínú al-Kur'ān fún àwọn onígbagbọ òdodo. (al-Kur'ān) kò sì şàlékún fún àwọn alábòsí bí kò şe òfò.

وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

83. Nígba tí A bá şèdèra fún èniyàn, ó máa gbúnrí (kúrò níbi òdodo), ó sì máa takété (sí àşẹ Allāhu). Nígba tí aburú bá sì fowọ̀ bà á, ó máa di olùşòrètínù.

وَإِذَا أُنْعَمْنَا عَلَى الْإِنسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَئُوسًا ﴿٨٣﴾

84. Sọ pé: “Èni kòòkan ní şişẹ lórí àdámọ̀ rẹ. Şùgbọ̀n Olúwa yín nímọ̀ jùlọ̀ nípa èni tí ó mọ̀nà.”

قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَىٰ شَاكِلَتِهِ فَرُبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَن هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ﴿٨٤﴾

85. Wọ̀n ní bi ọ̀ léèrè nípa èmí. Sọ pé: “Èmí ní bẹ̀ nínú àşẹ Olúwa mi. A ò sì fún yín nínú imọ̀ bí kò şe diẹ̀.”

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾

86. Àti pé dájúdájú tí A bá fẹ̀ ní, A íbá kúkú gba imísí tí A fi ránşẹ̀ sí ọ̀ (kúrò ní òdò rẹ). Léyìn náà, iwọ̀ kò ní rí aláàbò kan tí ó máa là ọ̀ lọ̀dọ̀ Wa.

وَلَمَّا سَأَلْنَا لَتَذَهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٨٦﴾

87. Àyàfi ikẹ lání òdò Olúwa rẹ̀ (ní kò fi şe bẹ̀ẹ̀). Dájúdájú oore àjùlọ̀ Rẹ̀ lórí rẹ̀ tóbi.

إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿٨٧﴾

88. Sọ pé: “Dájúdájú tí àwọn èniyàn àti àlùjànnú bá parapò láti mú irú al-Kur’ān yìí wá, wọn kò lè mú irú rẹ wá, apá kan wọn ìbáà jẹ olùrànlọwọ fún apá kan.”¹

قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْحِيْنَ عَلَيَّ
أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ
بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ
ظَهِيرًا ﴿٨٨﴾

89. Dájúdájú A ti fi àkàwé kọ̀ọkan şàlàyé (oríşiríşì) fún àwọn èniyàn sínú al-Kur’ān yìí. Síbèsíbè ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn kọ̀ láti gbà àfi àtakò sá.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ
مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا
كُفُورًا ﴿٨٩﴾

90. Wọn sì wí pé: “A kò ní gbàgbọ̀ nínú rẹ tí tí o máa fi mú omi ịşẹ̀lẹ̀rú şẹ̀yọ̀ fún wa.

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ
الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٩٠﴾

91. Tàbí kí o ní ọ̀gbà oko dàbínù àti ọ̀gbà oko àjàrà, tí o sì máa jẹ kí àwọn odò şàn kọ̀ já dáadáa láààrin wọn.

أَوْ تَكُونُ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ نَّجِيلٍ وَعِنَبٍ
فَتَفْجُرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٩١﴾

92. Tàbí kí o jẹ kí sánmọ̀ já lù wá ní kélekèle gégé bí o şe sọ (pé Allāhu lè şe bẹ̀ẹ̀). Tàbí kí o mú Allāhu àti àwọn mọ̀lāika wá (bá wa) ní ojúkojú.

أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا رَعَمْتَ عَلَيْنَا
كِسْفًا أَوْ تَأْتِي بِلِلِّهِ وَالْمَلَكِ كِ
فَيَلًا ﴿٩٢﴾

¹ 1. Kíyẹ̀ sí i, àyah yìí kò tùmọ̀ sí pé àwọn olórí kunkun èniyàn kan kò ní gbìyànjú láti hun ọ̀rọ̀ jọ láti pé é ní Kur’ān. Şebí àwọn kan mú àwọn àròşọ kan wá, wọn sì ní pé é ní “Bíbélí”. Àmọ̀ èyíkẹ̀yíí àròşọ nàà yòò máa jẹ ọ̀rọ̀ tí kò ní ní ìbùkún, kò sì ní tí ipasẹ̀ mọ̀lāika wá. Ó tún máa jẹ ọ̀rọ̀ tí àwọn mùsùlùmí kó ní tí tẹ̀wọ̀ gbà. Kòdà ọ̀rọ̀ àdahun bẹ̀ẹ̀ máa kún fún ìtakora, irọ̀, ịşọkúşọ àti ọ̀rọ̀ èlẹ̀míí Èşù.

93. Tàbí kí o ní ilé wúra kan, tàbí kí o gun òkè sánmò lọ. A kò sì níí gba gígun-sánmò rẹ gbọ títí o fi máa sọ tírà kan tí a òò máa ké kalẹ fún wa.” Sọ pé: “Mímọ ní fún Olúwa mi, òjẹ mo jẹ kiní kan bí kò ẹ Ọjísẹ abara?”

أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرِفٍ أَوْ
تَرَقَىٰ فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِزُفَيْكَ
حَتَّىٰ تُنَزِّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرُؤُهُ قُلْ
سُبْحَانَ رَبِّيَ هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا
رَّسُولًا ﴿١٣﴾

94. Kò sí ohun tí ó kọ fún àwọn èniyàn láti gbàgbọ ní òdodo nígbà tí ìmọ̀nà dé bá wọ̀n àfi kí wọ̀n wí pé: “Şe Allāhu rán Ọjísẹ abara níşẹ ní?”

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا
رَّسُولًا ﴿١٤﴾

95. Sọ pé: “Tí ó bá jẹ pé àwọn mọlāika wà lórí ilẹ ayé, tí wọ̀n n rìn kiri, (tí wọ̀n n gbé lórí ilẹ) pẹ̀lú ifà̀yà̀balẹ, A ibá sọ mọlāika kan kalẹ fún wọ̀n láti inú sánmò (láti jẹ) Ọjísẹ.”¹

قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَّمْشُونَ
مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ
مَلَكًا رَّسُولًا ﴿١٥﴾

96. Sọ pé: “Allāhu tó ní Ẹlẹrírí láààrin èmi àti èyin. Dájúdájú Ó n jẹ Onímọ̀-ìkòkò, Olùrírán nípa àwọn ẹ̀rúsin Rẹ.”

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿١٦﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, tí èyin bá jẹ mọlāika ni, mọlāika ni ibá jẹ Ọjísẹ yín. Àmọ̀ èniyàn ni yín, Ọjísẹ yín náà gbọ̀dọ̀ jẹ èniyàn. Kíyè sí i, nígbà tí Allāhu - tó ga jùlọ - kò ní sọ mọlāika di Ọjísẹ láààrin àwọn èniyàn, báwo wá ni Allāhu yó ẹ wá sọ ara Rẹ̀ di Ọjísẹ láààrin àwọn èniyàn? Iyẹn ni pé, irọ̀ rí láti ní láti ẹnu àwọn nasrōrō láti sọ pé Ọlọ̀hun fúnra Rẹ̀ l'ó wá jíşẹ ara Rẹ̀ ní àwòrán 'Īsā ọmọ Moryam láààrin àwọn ọmọ 'Isrō'ī! Mímọ̀ ní fún Allāhu tayọ ohun tí wọ̀n n sọ nípa Rẹ̀ ní irọ̀.

97. Ẹnikẹni tí Allāhu bá fi mọ̀nà ('Islām), òun ni olùmọ̀nà. Ẹnikẹni tí Ó bá sì lọ̀nà, o kò ní rí àwọn olùrànlọ̀wọ̀ kan fún wọn lẹ̀yìn Rẹ̀. Àti pé A máa kó wọn jọ ní Ọjọ̀ Àjínḡde ní ìdojúbolẹ̀. (Wọn yòò di) afọ̀jú, ayaya àti odi. Iná Jahanamọ̀ ni ibùgbé wọn. Nígbàkígbà tí Iná bá jọ lọ̀lẹ̀, A óò máa ṣàlékún iná (mìrán) tó n jọ fún wọn.

98. Iyẹn ni ẹsan wọn nítorí pé, dájúdájú wọn ṣàì gbàgbọ̀ nínú àwọn āyah Wa. Wọn sì wí pé: “Ṣé nígbà tí a bá ti di egungun, tí a sì ti jẹrà, ṣé wọn tún máa gbé wa dide ní ẹ̀dá titun ni?”

99. Ṣé wọn kò wòye pé dájúdájú Allāhu, Ẹni tí Ó ṣẹ̀dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ lágbara láti ṣẹ̀dá irú wọn (mìrán)? Ó sì máa fún wọn ní gbèdeke àkókò kan, tí kò sí iyemẹ̀jì nínú rẹ̀. Síbèsibẹ̀ àwọn alábòsì kọ̀ láti gbà àfi àtakò sá.

100. Sọ̀ pé: “Tí ó bá jẹ̀ pé ẹ̀yin l'ẹ̀ ni ìkápá lórí àwọn ilẹ̀ ọ̀rọ̀ ìké Olúwa mi ni, nígbà náà ẹ̀yin ìbá diwọ̀ mọ̀ ọ̀n ní ti ìbẹ̀rù ọ̀ṣì. Ènìyàn sì jẹ̀ ahun.

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ
فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ
وَخَشَرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ
عُمِيًّا وَيُكْتَمُ لَهُمُ الْمَوْتُ وَهُمْ جَاهِلُونَ
كَلِمًا خَبِتَ زِدْنَهُمْ سَعِيرًا ﴿٣٧﴾

ذَلِكَ جَزَاءُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا
وَقَالُوا أَإِذَا كُنَّا عِظْمًا وَرُفَاتًا أَعْنَا
لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿٣٨﴾

*أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ
مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ
فَأَبَى الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا ﴿٣٩﴾

قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّي
إِذَا لَأَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ
الْإِنْسَانُ قَتُورًا ﴿٤٠﴾

101. Dájúdájú A fún (Ànàbí) Mūsā ní àwọn àmì mèsàn-án tó yanjú. Bi àwọn oṃo 'Isrō'íl lèèrè wò. Rántí, nígbà tí ó dé òdò wọn, Fir'aon wí fún un pé: "Dájúdájú èmi lérò pé elèèdì ní ọ, Mūsā."

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۖ فَسَأَلَ نَبِيَّ إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَمُوسَى ۖ مَسْحُورًا ﴿١٣١﴾

102. (Ànàbí Mūsā) sọ pé: "O kúkú mò pé kò sí ẹnì tí ó sọ àwọn (àmi) wònyí kalẹ bí kò ẹe Olúwa àwọn sánmò àti ilẹ; (ó sì jẹ) imò àmòdájú àti ẹrì. Dájúdájú èmi nàà lérò pé ẹnì ìparun ni ọ, Fir'aon."

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُ مَا أُنزِلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَائِرَ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَفِرْعَوْنُ مُتَّبُورًا ﴿١٣٢﴾

103. Nítorí nàà, (Fir'aon) fẹ kó idààmú bá wọn lórí ilẹ. A sì tẹ òun àti àwọn tó wà pèlú rẹ ñí pátápátá.

فَأَرَادَ أَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَأَعْرَفْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَمِيعًا ﴿١٣٣﴾

104. A sì sọ fún àwọn oṃo 'Isrō'íl lẹyìn (ikú) rẹ pé: "Ẹ máa gbé orí ilẹ nàà. Şùgbón nígbà tí Àdéhùn Ìkẹyìn bá dé, A òò mú gbogbo yín wá ní àpapọ (ní ojú ẹsan).

وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٣٤﴾

105. A sọ al-Kur'ān kalẹ pèlú òdodo. Ó sì sọkalẹ pèlú òdodo. A kò sì rán ọ níşẹ bí kò ẹe pé (kí o jẹ) oníròò-idùnnú àti olùkìlò.¹¹

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلْنَا وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٣٥﴾

¹¹ 1. Ànàbí wa - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ñí oníròò-idùnnú fún èrò inú Ọgbà Ìdẹra, òun nàà sì ni olùkìlò fún èrò inú Iná. Jíjẹ tí Ànàbí wa - kí ikẹ àti ọlà Allāhu

106. Àti pé al-Kur'ān, A şàlàyé rẹ̀ (fún ọ) nitorí kí o lè ké e fún àwọn èniyàn pèlù pèlèpèlẹ̀. A sì sọ ọ kalẹ̀ dìẹ̀ dìẹ̀.¹

وَقُرْءَانًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَىٰ
مَكْتَبٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿١٦٦﴾

107. Sọ pé: “È gbàgbọ̀ nínú al-Kur'ān gbọ̀ tàbí ẹ̀ kò gbàgbọ̀ nínú rẹ̀, dájúdájú àwọn tí A fún ní ìmọ̀ şíwájú (ìsòkalẹ̀) rẹ̀, nígbà tí wọn bá ń ké e fún wọn, wọn yóò dojú bolẹ̀, tí wọn yóò forí kanlẹ̀ (fún Allāhu).

قُلْ ءَامِنُوا بِهِ ۖ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ
أُوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ
يَخِرُّونَ لِلْآذَانِ سُجَّدًا ﴿١٦٧﴾

108. Wọn ń sọ pé: “Mímọ̀ ni fún Olúwa wa. Dájúdájú àdéhùn Olúwa wa máa wá sí ìmúşẹ̀ ni.”

وَيَقُولُونَ سُبْحٰنَ رَبِّنَا إِن كَانَ وَعْدُ
رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٦٨﴾

máa bá a - jẹ oníròó-idùnnú tùmọ̀ sí pé láti ọdọ̀ rẹ̀ ni a ọ̀ò tí máa gbọ̀ Iró nípa ijòsìn, iwà dáradára àti ọ̀nà ìşẹ̀mí tí a ọ̀ò fi rí Ọgbà Ìdẹ̀ra wọ̀. Àti pé lára Iró idùnnú tí A ọ̀ò máa gbọ̀ láti ọdọ̀ Ànábí ni ọ̀díwọ̀n ẹ̀san tí a lè rí gbà lóri àwọn ìşẹ̀ Ọgbà Ìdẹ̀ra. Ní idà kejì ẹ̀wẹ̀, jìjẹ̀ tí Ànábí wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - jẹ olùkìlọ̀ tùmọ̀ sí pé, láti ọdọ̀ rẹ̀ ni a ọ̀ò tí máa gbọ̀ ikìlọ̀ lóri àwọn ńńkan tí ó lè múni wọ̀ inú Iná. Àti pé lára ikìlọ̀ tí A ọ̀ò máa gbọ̀ láti ọdọ̀ Ànábí ni ọ̀díwọ̀n àti irú ìyà tí ẹ̀dá lè rí lóri àwọn ìşẹ̀ Iná. Al-Kur'ān àti Hadīth Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni orisun fún ìmọ̀ nípa Iró-idùnnú àti ikìlọ̀. Nítorí náà, ọ̀kan nínú àwọn abẹ̀sìnjẹ̀ (ohun tó ń ba ẹ̀sìn jẹ̀) mọ̀ mùsùlùmí lówọ̀ ni kí ẹ̀lòmífràn nínú ijọ̀ rẹ̀ sọ̀ra rẹ̀ di oníròó-idùnnú àti olùkìlọ̀ nitorí pé, onítọ̀un ti sọ̀ra rẹ̀ di arímììsìgbà. Ìmísí sánmọ̀ sí ti dọ̀pin.

¹ 1. Àwọn nasōrō sọ pé, “Āyah yī àti sūrah al-’Insān; 76:23 tako sūrah ad-Dukān; 44:3 àti sūrah al-Koḍr; 97:1.” Èsì: Èyí jẹ̀ “itakora tófẹ̀jọ̀bẹ̀”, kí í şe “itakora tóríbẹ̀” nitorí pé, oríşì ìsòkalẹ̀ méjì ló wà fún al-Kur'ān. Ìsòkalẹ̀ kíńí ní ìsòkalẹ̀ olódidì láti inú Laohul-Mahfuṭṭh sínú sánmọ̀ ilé ayé. Ìsòkalẹ̀ yī ló şẹ̀lẹ̀ nínú ọ̀ru Laelatul-Koḍr. Èyí ló jẹyọ̀ nínú sūrah al-Bakoḗrah; 2:185, sūrah ad-Dukān; 44:3 àti sūrah al-Koḍr; 97:1. Ìsòkalẹ̀ kejì ní ìsòkalẹ̀ onídíḗdíḗ láti inú sánmọ̀ ilé ayé sórí ilé ayé. Èyí şẹ̀lẹ̀ fún ọ̀nkà ọ̀dún mètálélógún. Ìsòkalẹ̀ yī ní āyah yī ń sọ nípa rẹ̀.

109. Wọn ní dojú bolè, tí wọn yòò máa sunkún (fún Allāhu. Al-Kur'ān) sì ní şàlèkún ìteríba fún wọn.

وَيَخْرُونَ لِلَّذِينَ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ حُشُوعًا ﴿١٠٩﴾

110. Sọ pé: “È pe Allāhu tàbí ẹ pe ar-Rahmōn (Àjoké-ayé).”¹ Èyíkéyíí tí ẹ bá fi pè É (nínú rẹ), şebí tiRẹ ni àwọn orúkọ tó dára jùlọ. Má şe kígbé lórí ìrun (àti àdúà) rẹ. Má sì şe wà ní ìdáké rọrọ. Wá ọnà sàààrin méjèèjì yẹn.¹

قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافْتُمْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾

111. Kí o sì sọ pé: “Gbogbo ẹyìn ní jẹ tí Allāhu,¹ Ẹni tí kò fi ẹni kan şe ọmọ. Kò sì ní akegbé nínú ìjọba. Kò sì ní ọrẹ kan torí àìlágbara.”² Gbé títóbi fún Un gan-an.”

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِنَ الدَّلِّ وَكَبْرُهُ تَكْبِيرًا ﴿١١١﴾

¹ 1. Pípe Allāhu tàbí ar-Rahmōn tàbí èyíkéyíí nínú àwọn orúkọ Allāhu tí ó dára jùlọ, kò tùmọ sí fifa orúkọ kan nínú àwọn orúkọ Allāhu pèlú ònkà púpọ bii síso pé Allāhu, Allāhu ... tàbí ar-Rahmōn, ar-Rahmōn ... Şíşe bẹẹ jẹ ilàna àwọn onibid'ah. Èyí tí ó tọ sunnah ni lílo àwọn orúkọ naà nínú gbólóhùn. Kí á wo àwọn ihun àti àgbékalẹ àdúà Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - nínú àwọn tírà hadíth lórí èyí tàbí tíra Hisnul-muslim “Odi Ìşọ Mùsùlùmí” ti ààfàà wa Kọhtōniy.

² 1. È wo itọşẹ-ọrọ sūrah al-Fātihah;1:2. 2. Ìyẹn ni pé, mí mú tí Allāhu - tó ga jùlọ - bá mú àwọn ẹrúsin Rẹ ní ọrẹ kí í şe nítorí ìrànłọwọ wọn tàbí ikúnłọwọ wọn, bí kò şe nítorí pé, Allāhu gan-an ní Olùrànlọwọ wọn, Alágbára àti Olùborí lórí wọn.

Suuratul-Kah'f الكهف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Gbogbo eyìn ní jẹ ti Allāhu, Ẹni tí Ó sọ Tírà kalẹ fún ẹrùsìn Rẹ. Kò sì dojú ọrọ kan rú nínú rẹ.
2. (Ó ẹ se é ni tírà) tó dúró déédé¹ nítorí kí (Ànábì - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -) lè fi ẹ ìkilọ iyà líle láti ọdọ (Allāhu) àti nítorí kí ó lè fún àwọn onígbaḡbọ ọdodo, àwọn tó ní ẹ işé rere ní iró idúnnú pé dájúdájú ẹsan rere ní bẹ fún wọn (nínú Ogbà Ìdẹra);¹
3. Wọn yóò máa gbé nínú rẹ lọ tíítí láéláé.
4. Àti nítorí kí ó lè ẹ ìkilọ fún àwọn tó wí pé: “Allāhu mú ẹni kan ní ọmọ.”
5. Kò sí imọ kan kan fún àwọn àti bàbá wọn nípa rẹ. Ọrọ tó ní jáde lẹnu wọn tóbi. Dájúdájú wọn kò wí kiní kan bí kò ẹ irọ.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ

الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ①

قَيِّمًا لِيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّن لَّدُنْهُ

وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ

الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ②

مَلَكَاتٍ فِيهِ أَبَدًا ③

وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ④

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ

كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنْ

يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا ⑤

¹ 1. Iyẹn ni pé, al-Kur'ān aláṣùn-ónlẹ jẹ tírà tí kí í gbẹfún ibàjẹ, irọ, àbòsì àti isọkúso.

6. Nítorí náà, nítorí kí ni o ɕe máa fi ibànújé para ɾe lóri igbésè wọn pé wọn kò gba ọ̀rò (al-Kur'ān) yìí gbọ́.

7. Dájúdájú Àwa ɕe ohun tí ń bẹ lóri ilẹ̀ ní ọ̀ṣọ́ fún ará-ayé nítorí kí Á lè dán wọn wò (pé) èwo nínú wọn ló máa dára jùlọ níbi isẹ́ ɕisẹ́ (nínú èsìn).

8. Àti pé dájúdájú Àwa máa sọ n̄nkan tí ń bẹ lóri (ilẹ̀) di erùpẹ́ gbígbe tí kò ní hu irúgbìn.

9. Tàbí o lérò pé dájúdájú àwọn ará inú ọ̀gbun àpáta àti wáláhà orúkọ wọn jẹ́ èèmọ́ kan nínú àwọn àmì Wa?

10. (Rántí) nígbà tí àwọn ọ̀dọ̀kùnrin náà wá ibùgbé sínú ọ̀gbun àpáta, wọn sọ pé: “Olúwa wa, fún wa ní iké láti ọ̀dọ́ Ẹ, kí O ɕe ìmòná ní irọ̀rùn fún wa nínú ọ̀rò wa.”

11. A kùn wọn l’óorun àsùnpiyè nínú ọ̀gbun àpáta f’òdún gbọ̀ro.

12. Lẹ̀yìn náà, A gbé wọn dìde nítorí kí Á lè ɕàfi hàn èwo nínú ijọ méjèjì ló mọ́ gbèdèké ònkà ọ̀dún tó ló (nínú ọ̀gbun àpáta náà).

فَلَعَلَّكَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ عَلَيْكُمْ إِذْ لَمْ يَمُؤْمِنُوا بِهِدًا الْحَدِيثِ آسَفًا ﴿٦﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا لِيَبْلُوهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾

وَإِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرًّا ﴿٨﴾

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا لَهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبِئُوا أَمَدًا ﴿١٢﴾

13. Àwa ní sọ iròyìn wọn fún ọ pèlú òdodo. Dájúdájú òdòkùnrin ni wọn. Wọn gbàgbọ nínú Olúwa wọn. A sì şàlèkún imọnà fún wọn.

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَرِذَّنْهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾

14. A sì kì wọn lókàn nígbà tí wọn dide, tí wọn sọ pé: “Olúwa wa ni Olúwa àwọn sánmọ àti ilẹ̀. A ò sì níí pe ọlọhun kan lẹyin Rẹ̀. (Tí a bá pe ọlọhun kan lẹyin Rẹ̀) dájúdájú nígbà náà a ti sọrọ̀ tó tayọ ẹnụ-àlà̀.

وَرَبَطْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ الْأَرْضِ لَن نَّدْعُوَ مِنْ دُونِهِ ۗ إِنَّهَا لَآئِدًا شَطَطًا ﴿١٤﴾

15. Àwọn ijọ wa wònyí sọ àwọn kan di ọlọhun lẹyin Allāhu. Kí ni kò jẹ́ kí wọn mú ẹrì tó yanjú wá nípa wọn? Nítórí náà, ta ni ó şe àbòsì ju ẹnì tó dá àdàpa irọ̀ mọ̀ Allāhu?”

هَؤُلَاءِ قَوْمًا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ ۗ ءَالِهَةً لَّوَلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِم بِسُلْطٰنٍ بَيِّنٍ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَىٰ اللَّهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾

16. (Rántí nígbà tí àwọn òdòkùnrin náà sọ fúnra wọn pé:) nígbà tí ẹ̀ bá yera fún àwọn àti nńkan tí wọn ñ jòsìn fún lẹyin Allāhu, kí ẹ̀ wá ibùgbé sínú ọgbun àpáta, Olúwa yín yòò tẹ̀ nínú ikẹ̀ Rẹ̀ sílẹ̀ fún yín. Ó sì máa şe ọrọ̀ yín ní irọ̀rùn fún yín.

وَإِذْ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يُعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْوًا إِلَىٰ الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ ۗ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مَخْرَجًا ﴿١٦﴾

17. O máa rí òòrùn nígbà tí ó bá yọ, ó máa yẹbá kùrò níbi ọgbun wọn sí ọwọ̀ ọ̀tún. Nígbà tí ó bá tún wọ̀, ó máa fi wọn sílẹ̀ sí ọwọ̀ òsì. Wọn sì wà nínú àyè tí ó fejú nínú ọgbun àpáta. Iyẹn wà nínú àwọn àmì Allāhu. Ẹnikẹni tí Allāhu bá fi mọ̀nà (‘Islām), òun ni olùmọ̀nà. Ẹnikẹni tí Ó bá ẹ̀

*وَتَرَىٰ الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَّوَّرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِّنْهُ ۗ ذَٰلِكَ مِنْ ءَايَاتِ اللَّهِ مَن يَهْدِ اللَّهُ

lòṅà, o ò sì níí rí olùrànlòwọ
atòni-sòṅà kan fún un.

18. (Tí o bá rí wọṅ), ó máa léro pé wọṅ kò sí lójú oorun, ojú oorun ni wọṅ sì wà. A sì ní yí wọṅ ní ègbé padà sí ọtún àti sí òsì. Ajá wọṅ sì na apá rẹ méjèjèì sílẹ ní ẹnu-òṅà. Tí ó bá jẹ pé o yojú wò wọṅ ni, iwọ ibá pẹyìndà láti họ fún wọṅ, iwọ ibá sì kún fún ibèrù-bojo láti ara wọṅ.

19. Báyeṅ (ni wọṅ wà) tí A fi gbé wọṅ dide padà nítorí kí wọṅ lè bi ara wọṅ léèrè ibéèrè. Òṅsòrò kan nínú wọṅ sọ pé: “Igbà wo lẹ ti wà níbí?” Wọṅ sọ pé: “A wà níbí fún ojọ kan tàbí apá kan nínú ojọ.” Wọṅ sọ pé: “Olúwa yín IÓ nímọ jùlọ nípa igbà tí ẹ ti wà níbí.” Nítorí nàà, ẹ gbé ọkan nínú yín dide lọ sí inú ilú pẹlú owó fàdákà yín yì. Kí ó wo èwó nínú oúnjẹ ilú ló mọ jùlọ, kí ó sì mú àsè wá fún yín nínú rẹ. Kí ó ẹ pẹlẹpẹlẹ, kò sì gbọdọ jẹ kí ẹni kan kan fura si yín.

20. (Nítorí pé) dájúdájú tí wọṅ bá fi lè mọ nípa yín, wọṅ yóò jù yín lókò tàbí kí wọṅ da yín padà sínú ẹsin wọṅ. (Tí ó bá sì fi rí bẹẹ) nígbà nàà, ẹ kò níí jèrè mọ lááláé.

فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ
وَلِيًّا مُرْشِدًا ﴿١٧﴾

وَتَحْسَبُهُمْ آيِقَاطًا وَهُمْ رُفُودٌ وَنُقِلَبِّهِمْ
ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكُتِبَهُمْ
بَسِطٌ ذِرَاعِيهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ
عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَكَلِمَاتٍ
مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿١٨﴾

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ
قَائِلٌ مِّنْهُمْ كَمْ لَبِئْتُمْ قَالُوا لَبِئْنَا يَوْمًا
أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا
لَبِئْتُمْ فَأَبْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ
هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى
طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِّنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ
وَلَا يُسْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٩﴾

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ
يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذًا
أَبَدًا ﴿٢٠﴾

21. Báyeŋ ni A ɕe jé kí àwọn èniyàn rí wọn nítorí kí wọn lè mọ pé dájúdájú àdéhùn Allāhu ni òdodo. Àti pé dájúdájú Àkókò náà kò sí iyèmèjì nínú rẹ. Rántí (nígbà tí àwọn èniyàn) n ɕe àrìyànjìyàn làààrin ara wọn nípa ọrọ wọn. Wọn sọ pé: “E mọ ilé kan lé wọn lórí. Olúwa wọn IÓ nímọ̀ jùlọ̀ nípa wọn.” Àwọn tó borí lórí ọrọ̀ wọn sì wí pé: “Dájúdájú a máa sọ orí àpáta wọn di mọ̀sálásí.”¹

وَكَذَلِكَ أَغْتَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا إِذْ يَتَنَزَّعُونَ مِنْهُمْ أَمْرُهُمْ فَقَالُوا أُنْبُؤا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لِنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿٥١﴾

22. Wọn n wí pé: “Méta ni wọn. Ajá wọn ɕe ikẹrin wọn.” Wọn tún n wí pé: “Márùn-ún ni wọn. Ajá wọn ɕe ikẹfà wọn.” Ọrọ̀ tó pamọ̀ fún wọn ni wọn n sọ, (wọn n dá àbá ni). Wọn tún n wí pé: “Méje ni wọn. Ajá wọn ɕe ikẹjọ wọn.” Sọ pé: “Olúwa mi IÓ nímọ̀ jùlọ̀ nípa òhà wọn. Kò sí (ẹni tí) ó mọ̀ (òhà) wọn àfi àwọn diẹ. Nítorí náà, má ɕe bá

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّاغِبُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَتَأْمِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَّا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٥٢﴾ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءَ ظَهْرٍ وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٥٣﴾

¹ 1. Láti ọ̀dọ̀ ‘Ā’iṣah - kí Allāhu yónú sí i -, ó sọ pé, Ọ̀jìṣẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sọ lórí ìdùbúlẹ̀ àìsàn tí ó kú sórí rẹ̀ pé: “Ibi dandan Allāhu n bẹ̀ lórí àwọn yehudi àti nasōrō (nítorí pé), wọn sọ sàrèè àwọn Ānábì di ilé ìjòsin.” ‘Ā’iṣah sọ pé: “Tí kí í bá ɕe nítorí èyí ni, wọn ibá ɕe àfihàn ojú sàrèè rẹ̀ sùgbọ̀n dájúdájú ẹ̀rù n bà wọn pé kí wọn má sọ sàrèè rẹ̀ di mọ̀sálásí. (Muslim) Kiyè sí i, ní ìpílẹ̀ wọn sin òkú Ānábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sí ibi tí ó kú sí nínú yàrà iyá wa, ‘Ā’iṣah - kí Allāhu yónú sí i -. Ní ojọ̀ náà sì niyí wọn kọ̀ ilé Ānábì papọ̀ mọ̀ mọ̀sálásí rẹ̀ ni. Ilé rẹ̀ sì bọ̀ sí ọwọ̀ iwájú mọ̀sálásí. Àmọ̀ nígbèyìn-gbèyín fífẹ̀ tí wọn padà fẹ̀ mọ̀sálásí rẹ̀ lójú sí ọ̀tún, òsì, ẹ̀yìn àti iwájú, wọn kò sí fẹ̀ wú òkú Ānábì àti òkú Abu-Bakr àti òkú ‘Umar jáde kùrò nínú sàrèè, èyí ló sòkúnfà tí ilé náà fi bọ̀ sínú mọ̀sálásí. Irú iṣẹ̀lẹ̀ yí kò gbọ̀dọ̀ ɕẹ̀lẹ̀ sí mọ̀sálásí, ní ibámu sí hadíth iyá wa ‘Ā’iṣah tí a mú wá s̄iwájú. Èyí tí ó sí ɕẹ̀lẹ̀ sí mọ̀sálásí Ọ̀jìṣẹ̀ yí náà - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - yóò padà ní àtúnṣe lójọ̀ iwájú - ‘in s̄ā Allāhu - nítorí pé, èwẹ̀wò ni kí sàrèè bọ̀ sínú mọ̀sálásí lài ní àyàfi nínú!

won ɕe àrìyànjìyàn nípa (òhàkà)
won àfi (kí o fi) àrìyànjìyàn (nàà
tì síbì èrì) tó yanjú (tí A sòkalè
fún o yìi). Má sì ɕe bi ènì kan
nínú won léèrè nípa (òhàkà)
won.”

23. Má ɕe sọ nípa kiní kan pé:
“Dájúdájú èmi yóò ɕe iyen ní
ọ̀la.”

24. Àyàfi (kí o fi kún un pé) “tí
Allāhu bá fẹ́.” ɕe irántí Olúwa rẹ
nígbà tí o bá gbàgbé (láti sọ
bẹ̀ẹ̀ lásìkò nàà). Kí o sì sọ (fún
won) pé: “Ó rọ̀rùn kí Olúwa mi
tọ̀ mi sọ̀nà lórí rẹ̀ pẹ̀lú èyí tí ó
súnmọ̀ jù èyí lọ ní ìmọ̀nà (fún
yín).”¹

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ

عَدَا ﴿٢٣﴾

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا

نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰ أَنْ يَهْدِيَنِّي رَبِّي

لِلْأَقْرَبِ مِنْ هَٰذَا رَشَدًا ﴿٢٤﴾

¹ 1. Okunfà àyah yìi ni pé, nígbà tí àwon yehudi wá bi Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - léèrè nípa ọ̀rọ̀ àwon ará inú ọ̀gbun àpáta pẹ̀lú èròhgbà won pé tí ó bá jẹ̀ Ànàbí Ọ̀lọ̀hun ní ti òdodo, ó yẹ̀ kí ó nímọ̀ nípa won, Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sì sọ̀ fún won pé kí won wá gbọ̀ itàn won ní ọ̀jọ̀ kejì pẹ̀lú èròhgbà rẹ̀ pé Allāhu á ti fi imísí nípa won ránsẹ̀ sí òun. Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò sì sọ̀ fún àwon yehudi nàà pé “tí Allāhu bá fẹ́.” Àmọ̀ àì sọ̀ bẹ̀ẹ̀ rẹ̀ jẹ̀ kí ọ̀jọ̀ àdéhùn tó ɕe fún won yẹ̀. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - sì fi iṣẹ̀lẹ̀ nàà kọ̀ Ànàbí Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ní èkọ̀ pé, ó yẹ̀ kí ó fi kún un fún won pé “tí Allāhu bá fẹ́.” Lẹ̀yin nàà, imísí nípa àwon ará inú ọ̀gbun àpáta dé. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - sì tún jẹ̀ kí ó di mímọ̀ fún Ànàbí Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - pé, àwon itàn ìmọ̀nà miiran wà tó lè mú kí àwon yehudi wọ̀nyen mọ̀ pé dájúdájú Ọ̀jìṣẹ̀ Allāhu ní í ɕe. Tí won bá ɕetán láti tẹ̀lẹ̀ ìmọ̀nà tí Ànàbí mú wá, Allāhu tún lè sọ̀ àwon itàn tó lọ̀jọ̀ lórí ju ti àwon ará inú ọ̀gbun àpáta, tó sì tún lágbára jùlọ̀ láti fún àwon ọ̀kàn ní ìmọ̀nà. Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - sì kúkú ɕe bẹ̀ẹ̀ pẹ̀lú àwon ọ̀rọ̀ ayérayé, àwon ọ̀rọ̀ igbà-àwá-sẹ̀ bíi itàn iṣẹ̀dá ayé àti ọ̀run, itàn àwon Ànàbí àti àwon Ọ̀jìṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun tó ti ré kọ̀já lọ̀ tí kò sí deèti rẹ̀ lẹ̀wọ̀ ènì kan kan. Àmọ̀ sá, olórí-kunkun ni àwon yehudi; won gbọ̀ àwon iyáláàyá itàn òdodo nàà, won sì gbúnrí, won kò sì padà sínú 'lIslām.

25. Wọn wà nínú ògbun àpáta wọn fún òdúnrun òdún. Wọn tún lo àlékún òdún mèsàn-án.

وَلْيَتُوبُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ
وَأَرْزُقُوا قِسْعًا ﴿٢٥﴾

26. So pé: “Allāhu IÓ nímò jùlò nípa ohun tí wọn lò (nínú ògbun àpáta). TiRè ni ikòkò àwon sánmò àti ilẹ̀. Kì ni kò rí tán, kì sí ni kò gbọ́ tán! Kò sí aláàbò kan fún wọn lẹ̀yìn Rẹ̀. Kò sì fi ẹnì kan ẹ̀ akegbẹ̀ nínú idájó Rẹ̀.”

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَيْتُوا لَهُ وَعَيْبٌ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ مَا
لَهُمْ مِّنْ دُونِهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي
حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾

27. Ké ohun tí A fi ránşé sí ọ nínú Tírà Olúwa rẹ. Kò sí ẹnì tí ó lè yí àwon ọ̀rọ̀ Rẹ̀ padà. Ìwọ kò sì lè rí ibùsásí kan lẹ̀yìn ọ̀dò Rẹ̀.

وَأْتَلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا
مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾

28. Ẹ̀ sùùrù fún ẹ̀mí rẹ̀ láti wà pẹ̀lú àwon tó n pe Olúwa wọn ní òwúrò àti ní àşálẹ̀, tí wọn n wá Ojú rere Rẹ̀. Má ẹ̀ fojú pa wọn rẹ̀ láti wá ọ̀şọ̀ işemí ayé (yìí). Má sì ẹ̀ tẹ̀lẹ̀ ẹnì tí A mú ọ̀kàn rẹ̀ gbàgbé irántí Wa. Ó tẹ̀lẹ̀ ifẹ̀-inú rẹ̀; ọ̀rọ̀ rẹ̀ sì jẹ̀ àşejù.¹¹

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ
بِالْغَدْوَةِ وَالْعِيَّةِ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا
تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن
ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾

29. So pé: “Òdodo (niyí) láti ọ̀dò Olúwa yín. Nítórí náà, ẹnì tí ó bá fẹ̀ kí ó gbàgbọ̀ ní òdodo. Ẹ̀nì tí ó bá sì fẹ̀ kí ó şàì gbàgbọ̀. Dájúdájú Àwa pèsè Iná silẹ̀ de àwon alábòsí, tí ọ̀gbà rẹ̀ yóò yí wọn po. Tí wọn bá n tọ̀ro omi

وَقُلِ الْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ
فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا
لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِن
يَسْتَعِينُوا يُعَاثَوْا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي

¹¹ 1. Àwon onisūfí lérò pé àyah yìí gbè fún àwon. Ọ̀rọ̀ kò sì rí bẹ̀. Nítórí náà, ẹ̀ wo itọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al- 'An'ām; 6:52 fún àgbóyé àyah yìí.

mímu, A òò fún wọn ní omi mímu kan tó dà bí ògéré epo gbígbóná, tí (igbóná rẹ) yó sì máa ẹ̀se àwọn ojú. Ohun mímu náà burú. Ó sì burú ní ibùkójo.

30. Dájúdájú àwọn tó gbàgbó ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀se àwọn isẹ̀ rere, dájúdájú Àwa kò nífi ẹ̀san ẹnì tí ó bá ẹ̀se isẹ̀ rere ráre.

31. Àwọn wònyẹn, tiwọn ni àwọn Ọgbà Ìdẹ̀ra 'Adn, tí àwọn odò yóò máa ẹ̀sàn ní isàlẹ̀ wọn. Wọn máa ẹ̀se wọn ní ọ̀sọ̀ nínú rẹ̀ pẹ̀lú àwọn n̄hkan ọ̀wọ̀ látara wúra. Wọn yóò máa wọ̀ aṣọ̀ àrán aláwọ̀ ewéko (èyí tí ó) félé àti (èyí tí) ó nípon. Wọn yó sì máa rọ̀gbòkú lórí ibùsùn ọ̀lá nínú (Ọgbà Ìdẹ̀ra). Ẹ̀san náà dára. Ó sì dára ní ibùkójo.

32. Fi àwọn ọ̀kùnrin méjì kan ẹ̀se àpẹ̀rẹ̀ fún wọn; A fún ọ̀kan nínú wọn ní ọ̀gbà èso àjàrà méjì. A sì fi àwọn igi dàbínú yí wọn ká. A tún fi àwọn igi eléso là wọn láààrin.

33. Ìkíní kejì àwọn oko méjèjèì ní so èso wọn. Àwọn èso rẹ̀ kì í pẹ̀ dín. A sì jẹ̀ kí odò ẹ̀sàn kojá láààrin oko méjèjèì.

الْوَجُوهُ يَنْسُ الشَّرَابِ وَسَاءَتْ
مُرْتَفَقًا ﴿٣٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا
لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣١﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّتٌ عَدْنٌ تَجْرَى مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُجَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ
مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِّن
سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُّتَّكِينَ فِيهَا عَلَى
الْأَرَآئِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ
مُرْتَفَقًا ﴿٣٢﴾

*وَأَضْرَبَ لَهُم مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا
لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَبٍ
وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا
زُرْعًا ﴿٣٣﴾

كَلِمَاتٍ الْحَبَّتَيْنِ ءَأْتَتْ أَكْلَهَا وَلَمْ تَظْلِم
مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلْفَهُمَا نَهْرًا ﴿٣٤﴾

34. Ó ní èso (sẹ). Ó sì sọ fún ọrẹ rẹ nígbà tí ó n bá a jiyàn (báyíí) pé: “Èmi ní dúkiá lówọ jù ọ lọ. Mo tún fi àwọn èniyàn ní agbára jù ọ lọ.”

وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُجَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٤﴾

35. Ó wọ inú oko rẹ ní ẹnì tí ó n şàbòsí sí ẹmí ara rẹ, ó wí pé: “Èmi kò lérò pé èyí máa parun lááláé.

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٣٥﴾

36. Èmi kò sì lérò pé Àkókò náa máa şelẹ. Àti pé tí wọn bá tiẹ dá mi padà sí ọdọ Olúwa mi, dájúdájú mo tún máa rí ibùdésí tó dára ju èyí lọ.”

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّدِدْتُ إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾

37. Ọrẹ rẹ sọ fún un nígbà tí ó n jà á niyàn (báyíí) pé: “Şe o máa şàì gbàgbọ nínú Ẹni tí Ó şedá rẹ láti inú erupẹ, lẹyìn náà, láti inú àtò. Lẹyìn náà, Ó şe ọ ní ọkùnrin tó pé ní ẹdá.

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُجَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾

38. Şùgbón ní tẹmi, Olúwa mi, Òun ni Allāhu. Èmi kò sì ní sọ ẹnì kan di akegbẹ fún Olúwa mi.

لَكِنَّمَا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

39. Nígbà tí o wọ inú ogbà oko rẹ, kí ni kò mú ọ sọ pé: “Ohun tí Allāhu bá fẹ! Kò sí agbára kan bí kò şe pẹlú iyònda Allāhu. Tí o bá sì rí ẹmi pé mo kéré sí ọ ní dúkiá àti omo,

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِن تَرَنِ أَنَا أَقَلُّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٣٩﴾

40. ó súnmọ kí Olúwa mi fún èmi náà ní oore kan tí ó máa dára ju ogbà oko tirẹ. (Ó sì súnmọ) kí Ó sọ iyà kan kalẹ sínú ogbà oko rẹ láti sánmọ; ó sì máa di ilẹ aṣálẹ.

41. Tàbí kí omi rẹ gbẹ. O ò sì níí lè wá omi kàn.”

42. Wọn sì pa èso rẹ run pátápátá. Ó sì di ẹnì tó ń fí owo rẹ méjèèjì lura wọn péé péé¹ nípa ohun tí ó ti ná sóri rẹ. (Àwọn ilẹ rẹ) dàwó lulẹ tòrùlé-tòrùlé wọn. Ó sì ń wí pé: “Yèè! Èmi ìbá tí sọ ẹnì kan kan di akegbé fún Olúwa mi. (Èmi ìbá má ṣẹbọ)”

43. Kò ní ijọ kan tí ó máa ràn án lówọ mọ léyìn Allāhu. Kò sì lè ran ara rẹ lówọ.

44. Níbẹ yẹn, ti Allāhu, Oba Ododo ni ijọba. Ó lóore jùlọ ní ẹsan, Ó sì lóore jùlọ ní ikángun (rere).

45. Ṣe àkàwé ilé ayé fún wọn; ó dà bí omi tí A sọkalẹ láti sánmọ. Léyìn náà, ó ròpọ mọ irúgbìn ilẹ. Léyìn náà, (irúgbìn) di gbígbe, tí atégùn ń fónká. Allāhu sì ń jẹ Alágbára lóri gbogbo ñhkan.

فَعَسَىٰ رَبِّي أَن يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِّن جَنَّتِكَ
وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَاءِ
فَتُصْبِحُ صَعِيدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾

أَوْ يُصْبِحَ مَأْوَاهَا غَوْرًا فَلَن تَسْتَطِيعَ لَهُ
طَلَبًا ﴿٤١﴾

وَأُحِيط بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ
عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ
عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي
أَحَدًا ﴿٤٢﴾

وَلَمْ تَكُن لَّهُ فِتْنَةً يَنْصُرُونَهُ مِن دُونِ
اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَصِرًا ﴿٤٣﴾

هٰذَا لِكِ الْوَالِيَةِ لِلّٰهِ الْحَقُّ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾

وَأَضْرَبَ لَهُم مَّثَلِ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَا
أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ
الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيْحُ
وَكَانَ اللّٰهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

¹ 1. “ó ń fí owo rẹ méjèèjì lura wọn péé péé” ó ń ká àbámọ.

46. Ọṣọ iṣẹmí ayé ni dúkiá àti àwọn ọmọ. Àwọn iṣẹ rere tó máa wà títi láéláé lóore jùlọ ní ẹsan lódò Olúwa ẹ, ó sì lóore jùlọ ní ìrètí.

47. (Rántí) ọjọ tí A máa mú àwọn àpáta rìn (kúrò ní àyè wọn). O sì máa rí ilẹ tí ó máa fojú hàn (tí kò ní sí n̄nkan kan mó lórí ẹ). A máa kó wọn jọ. A ò sì ní fi ẹnì kan sílẹ nínú wọn.

48. Wọn yó sì kó wọn wá síwájú Olúwa ẹ ní ọwọ̀ọ̀wọ̀. Dájúdájú ẹ ti wá bá Wa (báyìí) gégé bí A ẹ da yín nígbà àkókó. Àmọ ẹ sọ láì ní ẹrì lówọ pé A ò ní mú ọjọ àdéhùn ẹ fún yín.

49. A máa gbé iwé iṣẹ ẹdá kalẹ (fún wọn). Nígbà náà, o máa rí àwọn ẹlẹṣẹ tí wọn yóò máa bèrù nípa ohun tí n̄ bẹ nínú iwé iṣẹ wọn. Wọn yóò wí pé: “Ègbé wa! Kí ló mú iwé yìí ná; kò fi ohun kékeré àti nílá kan sílẹ láì kọ ọ sílẹ?” Wọn sì bá ohun tí wọn ẹ níṣẹ níbẹ. Olúwa ẹ kò sì ní sàbòsí sí ẹnì kan.

50. (Rántí) nígbà tí A sọ fún àwọn mołaiika pé: “E forí kanlẹ kí (Ànábì) Ādam.” Wọn sì forí kanlẹ kí i ẹfi 'Iblīs, (tí) ó jẹ ọkan nínú àwọn àlùjànnú. Ó sì yapa sí àṣẹ Olúwa ẹ. Nítorí náà, ẹ ẹ máa mú òun àti àwọn àrọmọdọmọ ẹ ní aláfẹyìnti

الْمَالِ وَالنُّبُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ
ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً
وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾

وَعَرِضُوا عَلَىٰ رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا
كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ
أَلَّن نَجْعَلَ لَكُم مَّوْعِدًا ﴿٤٨﴾

وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ
مُسْتَفْضِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يُبَوِّئُنَا
مَالَ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً
وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا
عَمِلُوا حَاضِرًا ۗ وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ
أَحَدًا ﴿٤٩﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ
فَفَسَقَ عَنِ أَمْرِ رَبِّهِ ۖ أَفَتَتَّخِذُونَهُ

lẹyìn Mi ni, ọtá yín sì ni wọn.
Pàsípààrò tó burú ni fún àwọn
alábòsí.¹¹

51. Èmi kò fi wọn ẹẹ ẹlẹrìí sí
ìṣẹ́dà àwọn sánmọ àti ilẹ̀, àti
ìṣẹ́dà àwọn gan-an alára. Èmi
kò sì mú àwọn aṣinilónà ní
olùrànlọ́wọ́.¹¹¹

52. (Rántí) ọjọ tí (Allāhu) yóò sọ
pé: “È pe àwọn akegbé Mi tí ẹ
sọ nípa wọn láí ní ẹrì lẹwọ́ (pé
olùṣipẹ̀ ni wọn).” Wọn pè wọn.
Wọn kò sì dá wọn lóhùn. A sì tí
fi àyè ìparun sáààrin wọn.

53. Àwọn ẹlẹ̀sẹ̀ sì rí Iná. Wọn sì
mọ̀ dájúdájú pé àwọn yóò kó
sínú rẹ̀. Wọn kò sì rí ibùsásí kan
kúrò nínú rẹ̀.

54. Dájúdájú A ti ẹ ̀àlàyé
oníran-ànrán sínú al-Kur‘ān fún
àwọn èniyàn pẹ̀lú gbogbo
àkàwé. Èniyàn sì jẹ̀ olùjìyàn ju
ohunkóhun lọ.

55. Kò sí ohun tó dí àwọn
èniyàn lẹwọ́ láti gbàgbọ̀ ní
òdodo nígbà tí ìmọ̀nà dé bá
wọn, (kò sì sí ohun tó dí wọn
lẹwọ́ láti) tọ̀rọ̀ àforìjìn Olúwa
wọn, bí kò ẹ ẹ pé (wọn fẹ̀) kí ìṣe
(Allāhu nípa ìparun) àwọn ẹni

وَدَّرَيْتَهُۥٓ أَوْلِيَآءَ مِمَّنۢ دُونِيۢ وَأَهُمۢ لَكُمۢ
عَدُوٌّۢ بَشَرٌ لِّلظَّالِمِينَۙ بَدَلًا ﴿٥١﴾

*مَا أَشْهَدْتُهُمۢ خَلْقَ السَّمٰوٰتِ وَاَلْاَرْضِ
وَلَا خَلْقَ اَنْفُسِهِمْۗ وَمَا كُنْتَ مَتَّخِذَ
الْمُضِلِّيْنَ عَضَدًا ﴿٥١﴾

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ
رَزَعْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوْا لَهُمْ
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَّوْبِقًا ﴿٥٢﴾

وَرَاَ الْمَجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا۟ اَنَّهُمْ
مُّوٰفِعُوْهَا وَلَمْ يَجِدُوْا عِنَهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيۢ هٰذَا الْقُرْءَانِ لِّلنَّاسِ
مِنۡ كُلِّ مَثَلٍۭ وَكَانَ الْاِنْسَانُ اَكْثَرَ شَيْءٍ
جَدَلًا ﴿٥٤﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُؤْمِنُوْا اِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدٰى وَيَسْتَغْفِرُوْا رَبَّهُمْۗ اِلَّا اَنْ تَاْتِيَهُمْ
سُئْتُهُۥٓ الْاَوْلِيْنَ اَوْ يَاتِيَهُمُ الْعٰدَاۗءُ
فُبَلَا ﴿٥٥﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, aburú ni fún ẹni tí ó mú Èṣù ní aláfẹ̀yintì rẹ̀ dípò Allāhu.

¹¹ 1. Ó ẹ ẹ wá jẹ́ tí ẹ̀ ń sọ wọn di akegbé Mi?

àkọkọ dé bá àwọn nàà tàbí kí
iyà dé bá wọn ní ojùkojú.

56. Àti pé A kò rán àwọn Òjísé
níṣé (lásán) àfi kí wọn jé oníròò-
ìdunnú àti olùkìlò. Àwọn tó ṣàì
gbàgbọ̀ sì ní fi irọ̀ ṣàtakò nítorí kí
wọn lè fi ba òdodo jé. Wọn sì sọ
àwọn àyah Mi àti ohun tí A fi
ṣekilọ̀ fún wọn di yèyè.

57. Ta sì ló ṣàbòsì ju ẹnì tí wọn
fi àwọn àyah Olúwa rẹ̀ ṣèrántí
fún, tí ó gbúnrí kúrò níbè, tí ó sì
gbàgbé ohun tí ọwọ̀ rẹ̀ méjèjèì tí
síwájú? Dájúdájú Àwa fi èbìbò
bo ọkàn wọn nítorí kí wọn má
baà gbọ̀ ọ yé. A sì fi èdídí sínú
etí wọn. Tí iwọ̀ bá pè wọn síbí
ìmòná, nígbà nàà wọn kò sì níí
mòná láéláé.

58. Olúwa rẹ̀ ni Aláforíjìn,
Oníkẹ̀. Bí ó bá jé pé Ó máa fi
ohun tí wọn ṣe níṣé mú wọn ni,
ibá tètè mú iyà wá fún wọn.
Ṣùgbón àkókò àdéhùn (àjìnde)
wà fún wọn. Wọn kò sì níí rí
ibùsásí kan lèyìn rẹ̀.

59. Íwọnyí ni àwọn ilú tí A ti
paré nígbà tí wọn ṣàbòsì. A sì
fún wọn ní (àkókò) àdéhùn fún
ìparun wọn.

60. (Rántí) nígbà tí (Ànábì)
Mūsā sọ fún ọmọ-òdò rẹ̀ pé:
“Èmi kò níí yé rìn tíí mo máa fi
dé ibi tí odò méjì ti papọ̀ tàbí

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنذِرِينَ وَيَجِدُ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِالْبَطْلِ لِيُذْحَضُوا بِهِ الْحَقُّ وَاتَّخَذُوا
عَآيَتِي وَمَا أَنْذَرُوا هُزُوعًا ﴿٥٦﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ
فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ
إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ
يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ
إِلَى الْهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٧﴾

وَرَبُّكَ الْعَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ
بِمَا كَسَبُوا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُمْ
مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْيلًا ﴿٥٨﴾

وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهَلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا
وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِفَتْنِهِ لَا أُبْرِحُ حَتَّىٰ
أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾

(títí) mo máa fi lo òpòlòpò
òdún.”

61. Nígba tí àwọn méjèèjì sì dé
ibi tí odò méjèèjì ti papò, wọn
gbàgbé eja wọn. (Eja náà) sì sọ
ojú ọ̀nà rẹ̀ dí poro ọ̀nà nínú odò.

62. Nígba tí àwọn méjèèjì ré
kojá (àyè náà), ó sọ fún ọ̀mọ-
òdò rẹ̀ pé: “Fún wa ní oúnjẹ
ọ̀sán wa. Dájúdájú a ti ko
wàhálà nínú ìrìn-àjò wa yí.”

63. (Ọ̀mọ-òdò rẹ̀) sọ pé: “Şé o rí
i! Nígba tí a wà níbi àpáta (fún
ìsinmi), dájúdájú mo ti gbàgbé
eja náà (síbẹ̀)? Kò sì sí ohun tí
ó mú mi gbàgbé rẹ̀ bí kò şe
Èşù, tí kò jẹ́ kí ñg rántí rẹ̀. (Eja
náà) sì ti mú ọ̀nà rẹ̀ tọ̀ lọ̀ nínú
odò ní ọ̀nà ìyanu.”

64. (Ànàbí Mūsā) sọ pé: “(Ibi tí
eja ti lọ) yẹn ni ohun tí à n wá.”¹
Àwọn méjèèjì sì padà séyìn láti
tọ̀ orípa ẹ̀şẹ̀ wọn bí wọn ti şe tọ̀
ó wá.¹

65. Àwọn méjèèjì sì bá ẹ̀rúsin
kan nínú àwọn ẹ̀rúsin Wa
(níbẹ̀), tí A fún ní ikẹ kan láti
òdò Wa. A sì fún un ní ìmọ̀ láti
òdò Wa.

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا
فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ آتِنَا غَدَاءَنَا
لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي
نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنسَنِيهِ إِلَّا
الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي
الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٣﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبِغُ فَأَرْتَدَّا عَلَى
ءَأْتَارِهِمَا قَصَصًا ﴿٦٤﴾

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً
مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, wọn ti sọ fún Ànàbí Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - tẹ̀lẹ̀ pé, ibi tí wọn bá gbàgbé eja sí, ibẹ̀ ni wọn máa ti padé ẹ̀ni tí ó n lọ̀ şàbèwò rẹ̀.

66. (Ànábì) Mūsā sọ fún un pé:
 “Şé kí ñg tẹ̀lẹ̀ ọ nitorí kí o lè kọ
 mi nínú ohun tí Wọn fi mò ọ ní
 ìmòṅà.”¹¹

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ أَنْ
 تُعَلِّمَنِي مِمَّا عُلِّمْتَ رُسُلًا ﴿٦٦﴾

¹ 1. Enikéni kò gbọdọ lèrò pé Illo tí Ànábì Mūsā lo sí ọdọ Kidr túmọ sí pé Kidr lóore ju Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - lọdọ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - . Tí Kidr bá jẹ ọ̀rẹ Allāhu “waliyyu-llāh”, ipò jìjẹ Ànábì jẹ oore àjùlọ lórí ipò jìjẹ waliyyu. Tí àwọn méjèjèì bá sì dìjọ jẹ Ànábì, fífún tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fún Ànábì Mūsā ní Tírà tún jẹ oore àjùlọ miíràn lórí Kidr. Àti pé Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - tún ní oore àjùlọ miíràn nípa bí ó tún ẹ̀ jẹ ọ̀kan pàtàkì nínú àwọn Ọ̀jìşẹ̀ tí a mò sí àwọn Onípinnu nínú àwọn Ọ̀jìşẹ̀ " 'ulul-'azmi minar-Rusul" - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn -. Síwájú sí i, gbogbo mùsùlùmí ní waliyyu-llāh, àmọ̀ bí mùsùlùmí kọ̀ọ̀kan bá ẹ̀ súnmọ Allāhu tó, nínú ìgbàgbọ̀ àti ìbèrù rẹ̀ nípa Illo ọ̀fin ẹ̀sin 'Islām, ló máa ẹ̀ ọ̀dìwọ̀n Ìsúnmọ̀ tí n ẹ̀ bẹ̀ láààrin Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - àti ẹ̀rúsin Rẹ̀ náà. Şíwájú Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, Allāhu fún àwọn mùsùlùmí kan ní àh̄fààní láti rí Ìşípáyá mímọ̀ gbà láti ọ̀dọ Rẹ̀. Lára àwọn tí Allāhu ẹ̀ ẹ̀yí fún ni iyá Mūsā, Moryam iya 'Isā, Thul-Kor̄neen àti Kidr. Ìşípáyá mímọ̀ tí Allāhu fi rānsẹ̀ sí wọn yí kò sọ wọn di Ànábì tàbí Ọ̀jìşẹ̀. Àmọ̀ wọn gbọdọ̀ tẹ̀lẹ̀ àşẹ̀ tí Ìşípáyá mímọ̀ náà mú wá fún wọn, bí àpẹ̀rẹ̀, iya Ànábì Mūsā kò şàdédé gbé omọ rẹ̀, Ànábì Mūsā jù sínú odò, tí kì í bá ẹ̀ pé Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - l'Ó pa á lāşẹ̀ láti ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ nínú Ìşípáyá mímọ̀ tí Ó fi rānsẹ̀ sí i. Bákan náà, àwọn ñh̄kan mètẹ̀tẹ̀ta wọ̀nyẹn tí Kidr dánwò lójú Ànábì Mūsā, ibá tí şẹ̀lẹ̀ bẹ̀ẹ̀, tí kì í bá ẹ̀ pé Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - l'Ó pa á lāşẹ̀ láti ẹ̀ bẹ̀ẹ̀. Irú àh̄fààní wọ̀nyí wà fún àwọn tó şíwájú Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, şùgbọ̀n kò sí fún lịjọ Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ẹ̀yí ni pé, lásìkò yíi ẹ̀ni kan kan kò gbọdọ̀ lo ọ̀fin kan tí ó yapa sí ọ̀fin tí Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - mú wá, kí ó wí pé Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - l'Ó fún ọ̀un náà ní Ìşípáyá mímọ̀ láti ẹ̀ bẹ̀ẹ̀. Wọ̀rọ̀wọ̀ ni onítúún yòò jáde kúrò nínú ipò jìjẹ mùsùlùmí. Ọ̀wọ̀ ẹ̀ni kan şoşo tí Allāhu ibá fún ní Ìşípáyá mímọ̀ nínú lịjọ Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, ọ̀un ni 'Amīrul-mu'minīn, 'Umar bun Kattōb - kí Allāhu yónú sí i -. Ẹ̀yí wà ní ìbámu sí ọ̀rọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tí ó sọ pé: “Dájúđájú şíwájú yín nínú àwọn omọ 'Isrō'īl, ni a ti rí àwọn ẹ̀niyàn kan tí Allāhu bá sọ̀rọ̀ (ní tí Ìşípáyá mímọ̀), wọn kì í sí ẹ̀ Ànábì. Tí ó bá jẹ̀ pé ọ̀kan nínú wọn máa wà nínú lịjọ mi ni, 'Umar ni ibá jẹ̀.” [Al-Bukāriy; bāb monākib 'Umōr] Bákan náà, ohun tí Ànábì Mūsā - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kọ l'ọ̀dọ Kidr kò túmọ̀ sí pé, ó kọ ọ̀ fún Illo láààrin lịjọ rẹ̀. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ti fún Ànábì Mūsā ní ọ̀fin àti ìlànà tirẹ̀ nínú 'Islām, kò sì lẹ̀tẹ̀dọ̀ fún un láti lo ọ̀fin àti ìlànà tí Allāhu fún Kidr, yálà Kidr jẹ̀ waliyyu tàbí Ànábì. Ẹ̀yí wà ní ìbámu sí sūrah al-Mō'idah; 5:48. Nítorí náà, ẹ̀kọ̀ pàtàkì tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fẹ̀ kọ̀ Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - nípa ìrìn-àjọ̀ rẹ̀ sọ̀dọ̀ Kidr ni pé, ìmọ̀ nípa ọ̀fin àti ìlànà 'Islām, ẹ̀yí tí Allāhu fún ẹ̀ni kọ̀ọ̀kan wọn yàtọ̀ síra wọn diẹ̀diẹ̀, láti ọ̀dọ̀ Ànábì kan sí omíràn. Àti pé kò rọ̀rùn fún ẹ̀ni kan nínú wọn láti jẹ̀ alámoṅtàn

67. (Kidr) sọ pé: “Dájúdájú iwọ kò lè ẹ̀sẹ̀ sùúrù pẹ̀lú mi.

68. Àti pé báwo ni o ẹ̀sẹ̀ máa ẹ̀sẹ̀ sùúrù lórí ohun tí o ò fi ìmọ̀ rọ̀kiri ká rẹ̀?”

69. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Tí Allāhu bá fẹ̀, ó máa bá mi ní onísùúrù. Èmi kò sì níí yapa àṣẹ̀ rẹ̀.”

70. (Kidr) sọ pé: “Tí o bá tẹ̀lẹ̀ mi, má ẹ̀sẹ̀ bi mí ní ìbèèrè nípa ñ̀nkan kan tí tí mo fi máa kọ̀kọ̀ mú ìrántí wá fún ọ̀ nípa rẹ̀.”

71. Nítórí náà, àwọ̀n méjèèjì lọ̀ tí tí di ìgbà tí wọ̀n fi wọ̀ inú ọ̀kọ̀ ojú-omi. (Kidr) sì dá ọ̀kọ̀ náà lu. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “O ẹ̀sẹ̀ dá a lu, (ẹ̀sẹ̀) kí àwọ̀n èrò rẹ̀ lè tẹ̀ rì ní? Dájúdájú o ti ẹ̀sẹ̀ ñ̀nkan aburú kan!”

72. (Kidr) sọ pé: “Njẹ̀ èmi kò sọ̀ fún ọ̀ pé dájúdájú iwọ̀ kò ní lè ẹ̀sẹ̀ sùúrù pẹ̀lú mi.”

73. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Má ẹ̀sẹ̀ bá mi wí nípa ohun tí mo gbàgbé. Má sì ẹ̀sẹ̀ kó ìnira bá mi nínú ọ̀rọ̀ (ìrìn-àjò) mi (pẹ̀lú rẹ̀).”

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِـَـ

خُبْرًا ﴿٦٨﴾

قَالَ سَتَجِدُنِيٰ إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا

أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٦٩﴾

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَن

شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحَدِّثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾

فَأَنْظَلْنَا حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَا فِي السَّفِينَةِ

خَرَقَهَا قَالَ أَخَرَقْتَهَا لِتُغْرَقَ أَهْلَهَا لَقَدْ

جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧١﴾

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ

صَبْرًا ﴿٧٢﴾

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا

تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٧٣﴾

74. Lẹ̀yìn náà, àwọn méjèèjì lọ tí tí di ìgbà tí wọn fi pàdẹ̀ ọmọdékùnrin kan. (Kidr) sì pa á. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “O ẹ̀ pa ẹ̀mí (èniyàn) mí mọ́, láì gba ẹ̀mí? Dájúdájú o ti ẹ̀ ńńkan aburú o.”

75. (Kidr) sọ pé: “Njẹ̀ ẹ̀mi kò sọ fún ọ pé dájúdájú iwọ̀ kò ní lè ẹ̀ sùúrú pẹ̀lú mi.”

76. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Tí mo bá tún bi ọ nípa kiní kan lẹ̀yìn rẹ̀, má ẹ̀ bá mi rìn mọ́. Dájúdájú o ti mú àwáwí dé ọ̀pin lódò mi.”

77. Lẹ̀yìn náà, àwọn méjèèjì lọ tí tí di ìgbà tí wọn dé ọ̀dò àwọn ará ilú kan. Wọn tọ̀rọ̀ ounjẹ̀ lódò àwọn ará ilú náà. Wọn sì kọ̀ láti ẹ̀ wọn ní àlẹ̀jò. Àwọn méjèèjì sì bá ọ̀giri kan níbẹ̀ tí ó fẹ̀ wó. (Kidr) sì gbé e dide. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Tí ó bá jẹ̀ pé o bá fẹ̀, kí o sì gba owó-òyà lóri rẹ̀.”

78. (Kidr) sọ pé: “Èyí ni ọ̀pínyà láààrin ẹ̀mi àti iwọ̀. Mo sì máa fún ọ ní itúmọ̀ ohun tí iwọ̀ kò lè ẹ̀ sùúrú lóri rẹ̀.”

79. Ní ti ọ̀kọ̀ ojú-omi, ó jẹ̀ ti àwọn mẹ̀kúnnù tí wọn ń sịsẹ̀ lóri omi. Mo sì fẹ̀ láti fi àlẹ̀bù kàn án (nítórí pé), ọ̀ba kan wà níwájú wọn tó ń gba gbogbo ọ̀kọ̀ ojú-omi pẹ̀lú ipá.

فَانظَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَمًا فَقَتَلَهُ
قَالَ أَقْتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ
لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٤﴾

* قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ
مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾

قَالَ إِنْ سَأَلْتَهُ عَنِ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا
تُصْحِبْنِي ۖ قَدْ بَلَغْتَ مِنَ لُدِّيٰ عُذْرًا ﴿٧٦﴾

فَانظَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ
أَسْتَطْعَمًا أَهْلَهَا فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّقُوهُمَا
فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ
فَأَقَامَهُ ۗ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّحَدَّثَ عَلَيْهِ
أَجْرًا ﴿٧٧﴾

قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنَكَ ۖ سَأُنَبِّئُكَ
بِثَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ
فِي الْبَحْرِ فَأَرْدَتْ أَنْ أَعْيِبَهَا وَكَانَ

80. Ní ti ọmọdékùnrin náà, àwọn òbí rẹ méjèèjì jẹ onígbàgbọ òdodo. A sì ní bẹrù pé kí ó maa kó ìtayọ ẹnu-ààlà àti àìgbàgbọ bá àwọn méjèèjì.¹

81. Nítórí náà, A fẹ kí Olúwa àwọn méjèèjì pààrò rẹ fún wọn pèlú (èyí) tó lóore jù ú lọ tó máa jẹ ẹni mímọ jù ú lọ àti (èyí) tó máa jẹ ọmọ rere olújú-àánú sí (àwọn òbí rẹ) jù ú lọ.

82. Nípa ti ògiri, ó jẹ ti àwọn ọmọdékùnrin, ọmọ òrukàn méjì kan nínú ilú náà. Àpótí-ọrọ kan sì ní bẹ fún àwọn méjèèjì lábé ògiri náà. Bàbá àwọn méjèèjì sì jẹ ẹni rere. Nítórí náà, Olúwa rẹ fẹ kí àwọn méjèèjì dàgbà dáadáa (bá dúkiá náà), kí wọn sì hú dúkiá wọn jáde (kí ó lè jẹ) ikẹ kan láti ọdọ Olúwa rẹ. Èmi kò dá a ẹe láti ọdọ ara mi; (Allāhu l'Ó pa mí láṣe rẹ). Iyẹn ni itúmọ ohun tí iwọ kò lè ẹe sùúrù fún.

83. Wọn ní bi ọ léèrè nípa Thul-Korneen. Sọ pé: “Mo máa mú ọrọ ìrántí wá fún yín nípa rẹ.”

وَرَأَاهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ

عَصَبًا ﴿٧٨﴾

وَأَمَّا الْعُلَمَاءُ فَكَانَ أَبْوَاهُ مُؤْمِنِينَ
فَحَشِينَا أَنْ يُرْهَقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ﴿٧٩﴾

فَأَرَدْنَا أَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ

زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨٠﴾

وَأَمَّا الْحِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي
الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ
أَبُوهُمَا صَالِحًا فَآرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا
أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِّنَ
رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتَهُ عَن أَمْرِي ذَلِكَ
تَأْوِيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨١﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَن ذِي الْقُرْنَيْنِ قُلْ

سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِّنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, òbí ní ẹe Allāhu níbi ifẹ ọmọ nígbà tí òbí bá ní pọn lẹyin ọmọ burúkú. Aburú ríá sì ni fún àwọn méjèèjì.

84. Dájúdájú Àwa fún un ní ipò lórí ilẹ̀. A sì fún un ní ọ̀nà tó lè gbà ẹ̀ ẹ̀ gbogbo ñ̀hkan (tí ó bá ẹ̀ ẹ̀).

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَءَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ﴿٨٤﴾

85. Nítorí náà, ó mú ọ̀nà kan tò

فَأَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٥﴾

86. tí tí ó fi dé ibùwọ̀ ò̀rùn ayé. Ó rí i tí ñ wọ̀ sínú ìṣẹ̀lẹ̀rú pẹ̀tẹ̀pẹ̀tẹ̀ dúdú kan. Ó sì bá àwọn èniyàn kan níbẹ̀. A sọ pé: “Thul-Kọ̀rneen, yálà kí o ẹ̀ wọ̀n níyà tàbí kí o mú ohun rere jáde lára wọ̀n.”

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَّوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا الْقَارِئِينَ إِنَّمَا أَنْتُمْ تُعَذِّبُونَ وَإِنَّمَا أَنْتُمْ تُتَخَذُونَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٦﴾

87. (Allāhu) sọ pé: “Ní ti ẹni tí ó bá ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀, láìpẹ̀ A máa ẹ̀ ẹ̀ níyà. Lẹ̀yìn náà, wọ̀n máa dá a padà sí ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀. Ó sì máa ẹ̀ ẹ̀ níyà tó burú.

قَالَ إِنَّمَا أَنْتُمْ تُظَلَمُونَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُمْ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ فَيُعَذِّبُهُمْ وَعَذَابًا نُكَرًا ﴿٨٧﴾

88. Ẹ̀gbọ̀n ní ti ẹni tí ó bá gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, tí ó sì ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ rere, tirẹ̀ ni ẹ̀san rere. A ó sì sọ̀rọ̀ irọ̀rùn fún un nínú àṣẹ̀ Wa.”

وَأَمَّا مَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءً الْحُسْنَىٰ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ﴿٨٨﴾

89. Lẹ̀yìn náà, ó mú ọ̀nà kan tò

ثُمَّ أَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾

90. tí tí ó fi dé ibùwọ̀ ò̀rùn ayé. Ó rí i tí ñ yọ̀ lórí àwọn èniyàn kan, tí A kò fún ní gágá (ààbò) kan níbi ò̀rùn.

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سَبِيلًا ﴿٩٠﴾

91. Báyeṅ ni (Thul-Kọ̀rneen ẹ̀ ẹ̀ ní tẹ̀ síwájú). Dájúdájú A rọ̀kiriká ohun tí ñ bẹ̀ lọ̀dọ̀ rẹ̀ pẹ̀lú ìmọ̀.

كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾

92. Lẹ̀yìn náà, ó mú ọ̀nà kan tò

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ﴿٤٢﴾

93. tí tí ó fi dé ààrin àpáta méjì.
Ó sì bá àwọn èniyàn kan níwájú
rẹ̀. Wọn kò sì fẹ̀ẹ̀ gbọ̀ àgbọ̀yẹ̀
ọ̀rọ̀ kan (nínú èdè mìíràn).

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ
دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ
قَوْلًا ﴿٤٣﴾

94. Wọn sọ pé: “Thul-Korņeen,
dájúdájú (Iran) Ya’jūj àti Ma’jūj n̄
ṣe ìbàjẹ̀ lórí ilẹ̀. Ṣé kí á fún ọ̀ ní
owó-òde nítorí kí o lè bá wa mọ̀
odi kan sáààrin àwa àti àwọn?”

قَالُوا يَا بَنِي آدَمَ إِنَّا جُوعٌ وَمَا جُوعٌ
مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ
خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ
سَدًّا ﴿٤٤﴾

95. Ó sọ pé: “Ohun tí Olúwa mi
fún mi nínú ipò lóore jùlọ̀. Nítorí
náà, ẹ̀ fi agbára ràn mí lówọ̀ ni
nítorí kí ñg lè mọ̀ odi sáààrin
ẹ̀yin àti àwọn.

قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي
بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٤٥﴾

96. Ẹ̀ máa fún mi ni ègígé irin
títí di ìgbà tí ó fi máa bá ègbé
àpáta méjèjèlì dọ̀gba.” Ó sọ pé:
“Ẹ̀ máa fẹ̀ atégùn ẹ̀wìrì (sí i lára)
títí di ìgbà tí ó máa (pọ̀n wẹ̀ẹ̀ bi)
iná.” Ó sọ pé: “Ẹ̀ mu idẹ̀ wá fún
mi kí ñg yọ̀ ọ̀ lé e lórí.”

ءَاتُونِي زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَارَىٰ
بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا
جَعَلَهُ نَارًا قَالَ ءَاتُونِي أُفْرِغْ عَلَيْهِ
قَطْرًا ﴿٤٦﴾

97. Nítorí náà, wọn kò lè gùn
ún, wọn kò sì lè dá a lu.

فَمَا اسْتَطَعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَعُوا
لَهُ نَقَبًا ﴿٤٧﴾

98. Ó sọ pé: “Èyí ni ìkẹ̀ kan láti
òdò Olúwa mi. Nígbà tí àdéhùn
Olúwa mi bá dé, (Allāhu) yó sì
sọ̀ ọ̀ di pẹ̀tẹ̀lẹ̀. Àdéhùn Olúwa
mi sì jẹ̀ òdodo.”

قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ
رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي
حَقًّا ﴿٤٨﴾

99. A máa fi àwọn (èniyàn àti àlùjànnú) sílẹ̀ ní ojú wẹ̀n, tí apá kan wọn yó sì máa rúpò mọ̀ apá kan. Wọn á fọn fèrè oníwo fún àjìńde. A ó sì kó gbogbo wọn jo papọ̀ pátápátá.

100. Ní ojú wẹ̀n, A ó sì fi iná Jahanamọ̀ han àwọn aláìgbàgbọ̀ kedere.

101. (Àwọn ni) àwọn tí ojú wọn wà nínú èbìbò nípa írántí Mi. Wọn kò sì lè gbọ̀rò.

102. Sẹ̀ àwọn tó sàì gbàgbọ̀ lérò pé àwọn yóò mú àwọn ẹ̀rúsin Mi ní alátiléyìn léyìn Mi ni? Dájúdájú Àwa pèsè iná Jahanamọ̀ sílẹ̀ ní ibùdésí fún àwọn aláìgbàgbọ̀.

103. Sọ pé: “Sẹ̀ kí Á fún yín ní ìró àwọn ẹ̀ni òfò jùlò nípa isẹ̀ (ọwọ̀ wọn)?

104. (Àwọn ni) àwọn tí isẹ̀ wọn ti bàjẹ̀ nínú isẹ̀mí ayé, (àmọ̀ tí) wọn n lérò pé dájúdájú àwọn n ẹ̀ isẹ̀ rere.

105. Àwọn wọ̀nyẹn ni àwọn tó sàì gbàgbọ̀ nínú àwọn àyah Olúwa wọn àti ìpádé Rẹ̀. Àwọn isẹ̀ wọn sì bàjẹ̀. Nítorí náà, A ò ní jẹ̀ kí wọn jámọ̀ n̄hkan kan lórí iwọn ní Ojú Àjìńde.

*وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَهُمْ جَمَاعًا ﴿١١﴾

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِّلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿١٢﴾

الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنِ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ﴿١٣﴾

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِن دُونِي أَوْلِيَاءَ إِنَّا أَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ لِّلْكَافِرِينَ نُزُلًا ﴿١٤﴾

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿١٥﴾

الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَّهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ﴿١٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَنًا ﴿١٧﴾

106. Jahanamọ, iyen ni ẹsan wọn nitorí pé wọn ẓàì gbàgbọ, wọn sì sọ àwọn àyah Mi àti àwọn Òjísẹ Mi di oníyèyẹ.

ذَلِكَ جَزَاءُهُمْ جَهَنَّمَ بِمَا كَفَرُوا
وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرُسُلِي هُزُوًا ﴿١٠٦﴾

107. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẓe àwọn isẹ rere, àwọn ogbà Firdaos ti wà fún wọn ní ibùdésí.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٧﴾

108. Olùṣegbére ni wọn nínú rẹ. Wọn kò sì níí fẹ kúrò nínú rẹ.

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٠٨﴾

109. Sọ pé: “Tí ó bá jẹ pé ibúdò jẹ tàdáà fún àwọn ọ̀rọ Olúwa Mi, ibúdò kúkú máa tán ẓíwájú kí àwọn ọ̀rọ Olúwa Mi tó tán, kódà kí Á tún mú (ibúdò) irú rẹ wá ní àlékún.”

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي
لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي
وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴿١٠٩﴾

110. Sọ pé: “Abara ni èmi bí irú yín. Wọn n fí ìmísí ránṣẹ sí mi pé Ọlọhun yín, Ọlọhun Ọkan ṣoṣo ni. Nítorí náà, ẹnikẹni tí ó bá n retí ìpàdé Olúwa rẹ, kí ó ẓe isẹ rere. Kò sì gbọdọ fi ẹni kan kan ẓe akegbé níbi jíjọsìn fún Olúwa rẹ (kò gbọdọ ẓeṣọ sí Olúwa rẹ).”

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ
أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ
يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا
وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١١٠﴾

Suuratu Mar'yam مریم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Kāf hā yā 'aēn sōd. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹¹

كَهَيْعَص

¹¹ 1. E wọ itosẹ-ọrọ sūrah al Baqorah; 2:1. 2. Àwọn nasōrō sọ pé: “Fífi sūrah yìí sọrí Moryam, iyá ‘Isā àti fífi sūrah kẹta, iyẹn sūrah āli ‘Imrōn, sọrí mọlẹbí Moryam ti fi hàn kedere pé, kò sí irú Moryam nínú àwọn ẹdá nítorí pé, kò tún sí sūrah kan kan mọ nínú al-Kur’ān tí Allāhu fi sọrí obinrin mīràn.” Wọn tún fi kún un pé, “Şebí kò sí sūrah tí wọn fi sọrí iyá Ānābī Muhammad - kí ikẹ àti ọlā Allāhu máa bá a - tábí iyáwó rẹ tábí ọmọbinrin rẹ.” Èsì: Kí ni ibátan orúkọ Moryam, iyá ‘Isā àti jǐjǐsìn fún Ọlọhun Ọkan soşo? Kò sí. Allāhu tó dá Moryam, iyá ‘Isā, Ọun l’Ó şà á lẹşà. Tòhun ti beşè nàà, Allāhu kò şe Moryam ní Ọjǐşẹ Rẹ. Dípò kí ọye àwọn nasōrō lọ sibi pé, tí kò bá jẹ pé al-Kur’ān alápòn-ọnlé jẹ ọdodo pọnńbélé tó sọkalẹ láti ọdọ Ọlọhun, ibá tí sọ àwọn ọdodo wọnyẹn nípa Moryam, iyá ‘Isā. Şebí wọn kúkú fi ẹnú àbùkù kan Moryam, iyá ‘Isā nínú Bíbélí, níbi tí wọn ti sọ ọrọ rẹ pèlú Josefu gbẹnàgbènà, ẹnì tí wọn kà kún ọkọ rẹ? Tí ó bá jẹ pé fífi orúkọ sọrí sūrah kan nínú al-Kur’ān alápòn-ọnlé bá sọ ẹnìkẹni di ọlọhun lẹyin Allāhu, kí í kúkú şe Moryam nikan ni ẹdá tí wọn fi sūrah kan sọrí rẹ nínú al-Kur’ān alápòn-ọnlé. Kò sì pọn dandan láti rí orúkọ obinrin mīràn yàtò sí Moryam nínú al-Kur’ān. Şebí ẹdá ni Moryam, ẹdá ni àwọn mīràn tí Allāhu fi sọrí àwọn sūrah ọrọ Rẹ. A kúkú rí sūrah Muhammad, gégé bí a şe rí sūrah Moryam. Àmọ, kò sí sūrah ‘Isā. Níwọn igbà tí kò sì sūrah ‘Isā, tí kò sì tabùkù Ānābī ‘Isā - kí ọlā Allāhu máa bá a -, beşè nàà ni kò tabùkù obinrin kan kan tí kò bá sí orúkọ rẹ nínú al-Kur’ān. Allāhu - tó ga jùlọ - kúkú fi ọdidi sūrah kan sọrí gbogbo àwọn obinrin, iyẹn “sūrah an-Nisā”. Tún wò ó, kò sì sí sūrah àwọn ọkùnrin. Njẹ èyí yọ àwọn ọkùnrin kúrò nípò tí Allāhu fi şe àjùlọ fún wa lórí àwọn obinrin bí? Rárá. E jẹ kí á bi àwọn nasōrō léèrè ibèèrè pé, şe nítorí pé wọn fi orúkọ Moryam, iyá ‘Isā sọ sūrah ló máa sọ ‘Isā tábí iyá rẹ di olúwa àti olùgbàlà? Tábí şe nítorí pé wọn fi orúkọ Moryam, iyá ‘Isā sọ sūrah ló sọ ‘Isā tábí iyá rẹ di ọlọhun ọmọ? Tábí şe nítorí pé wọn fi orúkọ Moryam, iyá ‘Isā sọ sūrah ló sọ ẹsin nasōrō di ojúlówó ẹsin Allāhu, nígbà tí àwọn méjèjẹi gan-an kò dá nasrōniyyah mọ lójú ayé wọn? Tí ó bá jẹ pé nítorí pé wọn fi sūrah kan sọrí Moryam, iyá ‘Isā lágbára tayọ “fífẹ beşè Ọlọhun”, kí ni àwọn nasōrō máa sọ nípa àwọn sūrah wọnyí: Sūrah al-Baqorah - sūrah 2, sūrah tí wọn fi sọrí màálú tí ijọ Ānābī Mūsā - kí ọlā Allāhu máa bá a - pa láti fi jí òkú dide? Sūrah an-Nahl - sūrah 16, sūrah tí wọn fi sọrí àwọn kòkòrò oyin? Sūrah an-Naml - sūrah 27, sūrah tí wọn fi sọrí kòkòrò àwúrèbe (èèrà)? Sūrah al-Ankabūt - sūrah 29, sūrah tí wọn fi sọrí alántakùn? Sūrah al-Fīl - sūrah 105, sūrah tí wọn fi sọrí àwọn erin tí ijọ Abraha gún wá ja

2. (Èyí ni) irántí nípa ìkẹ́ tí Olúwa Rẹ̀ ẹ̀se fún ẹ̀rúsin Rẹ̀ (Ànábì) Zakariyyā.

ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ﴿٢﴾

3. (Rántí) nígbà tí ó pe Olúwa rẹ̀ ní ìpè ìkòkò.

إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا ﴿٣﴾

4. Ó sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú eegun ara mi tí lẹ̀, orí (mi) tí kún fún ewú, èmi kò sì níf pasán nípa bí mo ẹ̀se ń pè Ọ̀, Olúwa mi.

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَأَشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا ﴿٤﴾

Kaabah lógun, àmọ́ tí Allāhu pa wọn rẹ? Ẹ́ sūrah Mààlù sọ mààlù di büròdá ni tàbí sūrah erin sọ erin di bàbá? Ẹ́ sūrah kòkòrò òyin sọ kòkòrò oyin di òrìṣà ni tàbí sūrah aláhtakùn sọ aláhtakùn di ọmọ ọlọhun ni? Rárá o! Kókó ọrọ wa ni pé, Allāhu - tó ga jùlọ - kò pe Moryam ní orúko kan nínú al-Kur’ān alápọ̀n-ọ̀nlé tayọ olódodo. Bákan nàà, Ẹ́sẹ́ tí Allāhu - tó ga jùlọ - ẹ̀se Moryam ní ẹ̀ṣà èniyàn, àmọ́ tí Allāhu kò ẹ̀se iyá àti bàbá Ànábì wa bẹ̀ẹ̀, kò sọ ọmọ Moryam di olúwà àti olùgbàlà. Iyá àti bàbá Ànábì 'Ibrōhim ńkọ́? Kò sí ẹnì tó tàbùkù Ànábì 'Ibrōhīm lórí ẹ̀sùn pé, wọn kò dárúko iyá rẹ̀ nínú al-Kur’ān alápọ̀n-ọ̀nlé tàbí pé wọn kò fi sūrah kan sọrí rẹ̀ nínú al-Kur’ān alápọ̀n-ọ̀nlé. Ànábì Mūsā ńkọ́? Kò sí ẹnì tó tàbùkù Ànábì Mūsā lórí ẹ̀sùn pé, wọn kò dárúko iyá àti bàbá rẹ̀ nínú al-Kur’ān alápọ̀n-ọ̀nlé tàbí pé wọn kò fi sūrah kan sọrí rẹ̀ nínú al-Kur’ān alápọ̀n-ọ̀nlé. Tí wọn bá dárúko wọn nínú rẹ̀ ńkọ́ tàbí tí wọn bá fi orúko wọn sọrí àwọn sūrah kan nínú rẹ̀ ńkọ́, kí ni iwọ̀nyí níf ẹ̀se pèlú bí a ẹ̀se fẹ́ jọ̀sìn fún Allāhu? Bí a ẹ̀se rí sūrah āli 'Imrōn, tí Allāhu fi sọrí ẹ̀bí Moryam, a kúkú rí sūrah Kuraes, tí Allāhu fi sọrí ẹ̀bí Ànábì wa Muhammad - kí ìkẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Gbogbo iwọ̀nyí kò sọ ẹnìkẹ̀ni di ọmọ Ọlọhun. Gbogbo iwọ̀nyí kò sọ ẹnìkẹ̀ni di olúwa àti olùgbàlà lẹ̀yìn Allāhu. Ẹ́sẹ́ ẹ̀dá kan lẹ̀ṣà kò sì sí lọwọ́ ẹ̀dá. Allāhu l’Ó ń ẹ̀sa ẹnì tí Ó bá fẹ́ lẹ̀ṣà. Kíyè sí i, tí Allāhu - tó ga jùlọ - bá fi orúko ẹ̀dá kan sọrí sūrah kan tàbí Ó dárúko ẹ̀dá kan nínú al-Kur’ān, ńńkan mẹ̀ta kan gbọ̀dọ́ yé wa nípa rẹ̀ dáadáa. Íkíní: Kò gbọ̀dọ́ sí ẹ̀sùn fún Allāhu - tó ga jùlọ - lórí dídárúko àti àidárúko ẹnì kan nínú al-Kur’ān rẹ̀. Bí Allāhu ẹ̀se fẹ́ l’Ó ẹ̀se. Íkẹ̀jẹ́: Ọ̀dodo tí kò ẹ̀se é jà níyàn ni Allāhu - tó ga jùlọ - sọ nípa ẹ̀dá tí orúko rẹ̀ wà nínú al-Kur’ān nítórí pé, ọ̀dodo lọ̀rọ́ Allāhu. Íkẹ̀ta: Ẹ́kọ́ tí Allāhu - tó ga jùlọ - bá fẹ́ kọ́ wa lára ẹ̀dá Rẹ̀ nàà ni orí ire tiwa nínú rẹ̀, kí í ẹ̀se pé kí ẹnì kan wá lò ó lódi láti fi tako Allāhu - tó ga jùlọ - .

5. Àti pé dájúdájú mò ñ páyà àwọn ibátan mi lẹyìn (ikú) mi. Iyàwó mi sì jẹ àgàn. Nítorí náà, ta mí lórẹ láti ọdọ Rẹ ọmọ rere kan,

6. (tí) ó máa jogún mi, tí ó sì máa jogún àwọn ẹbí (Ànábì) Ya'kūb. Kí O sì ẹ é ní ẹnì tí O yọnú sí, Olúwa mi."

7. Zakariyyā, dájúdájú Àwa máa fún ọ ní iró ìdunnú (nípa bíbí) ọmọkùnrin kan, orúkọ rẹ ni Yahyā. A kò fún ẹnì kan ní (irú) orúkọ (yí) rí ẹwájú (rẹ).

8. Ó sọ pé: "Olúwa mi, báwo ni mo ẹ máa ní ọmọ nígbà tí iyàwó mi jẹ àgàn, tí mo sì ti di àgbàlagbà gan-an."

9. (Molāika) sọ pé: "Báyẹn ni (ó máa rí)." Olúwa rẹ sọ pé: "Ó rọrùn fún Mi. Mó kúkú dá iwọ náà ẹwájú (rẹ), nígbà tí iwọ kò tí ì jẹ ñhkan kan."

10. (Zakariyyā) sọ pé: "Olúwa mi, fún mi ní àmì kan." (Molāika) sọ pé: "Àmì rẹ ni pé, o ò ní lè bá ẹniyàn sọrọ fún ọjọ mэта, kì í ẹ ti àmódi."

وَأِنِّي خِفْتُ الْمَوْلَىٰ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ
أُمْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ
وَلِيًّا ﴿٥﴾

يَرْئِي وَيَرْتُ مِنْ ءَالٍ يَعْقُوبُ ۗ وَأَجْعَلْهُ
رَبِّ رَضِيًّا ﴿٦﴾

يَزَكَّرِيًّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ
لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ﴿٧﴾

قَالَ رَبِّ أَنَّىٰ يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ
أُمْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ
عِتْيًا ﴿٨﴾

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّئْ وَقَدْ
خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ﴿٩﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً ۗ قَالَ ءآيَتُكَ ءَلَّا
تُكَلِّمَ النَّاسَ لَيْلَالٍ سَوِيًّا ﴿١٠﴾

11. Nígba náà, ó jáde sí àwọn èniyàn rẹ láti inú ilé ijòsìn. Ó sì tọka sí wọn pé kí wọn máa ẹ àfòmọ (fún Allāhu) ní òwúrò àti ní iròlẹ.

12. Yahyā, mú Tírà náà dání dárádára. A sì fún un ní àgbóyé ẹsìn láti kékeré.

13. (Ànábì Yahyā jẹ) ikẹ àti ẹni mímọ kan láti òdò Wa. Ó sì jẹ olùbèrù (Allāhu).

14. (Ó tún jẹ) oníwà rere sí àwọn òbí rẹ méjèèjì. Kò sì jẹ ajeninípá, olùyapa.

15. Àlàáfíà ni fún un ní ojọ tí wọn bí i, àti ní ojọ tí ó máa kú àti ní ojọ tí A óò gbé e dide láàyè (ní Ojọ Àjíńde).

16. Sọ itàn Moryam tí ó wà nínú al-Kur'ān. (Rántí) nígbà tí ó yera kúrò lódò àwọn èniyàn rẹ sí àyè kan ní ilà òrùn.

17. Ó mú gágá kan (láti fi ara rẹ pamọ) fún wọn. A sì rán moḷāika Wa sí i. Ó sì fara hàn án ní àwòrán abara pípé.¹¹

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ
فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً
وَعَشِيًّا ﴿١١﴾

يَيِّحُنِي خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَءَاتَيْنَاهُ
الْحُكْمَ صَبِيًّا ﴿١٢﴾

وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ﴿١٣﴾

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُن جَبَّارًا
عَصِيًّا ﴿١٤﴾

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ
يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ
مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا
إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾

¹¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ̀-òrọ̀ sūrah āli 'Imrōn; 3:45.

18. (Moryam) sọ pé: “Èmi sá di Àjokẹ́-ayé kúrò lódò rẹ, tí o bá jẹ olùbèrù (Allāhu).”¹¹

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتُ تَقِيًّا ۝١٨

19. (Molāika) sọ pé: “Èmi ni Òjísẹ́ Olúwa rẹ, (Ó rán mi sí ọ) pé kí ñg fún ọ ní ọmọkùnrin mímọ kan.”¹¹

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَمًا زَكِيًّا ۝١٩

20. Ó sọ pé: “Báwo ni mo ẹ máa ní ọmọ nígbà tí abara kan kò fowọ kàn mí, tí èmi kò sì jẹ alágbèrè.”

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَمٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ۝٢٠

21. (Molāika) sọ pé: “Báyẹn ló máa rí.” Olúwa rẹ sọ pé: “Ó rọrùn fún mi. Àti pé nítorí kí Á lè ẹ é ní àmì fún àwọn èniyàn ni. Ó sì jẹ ikẹ láti òdò Wa. Ó tún jẹ ọrọ tí A ti parí (tí ó gbọdò wá sí ìmúṣẹ.)”

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّئٌ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِّلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَّقْضِيًّا ۝٢١

¹ 1. Iyẹn ni pé, tí o bá jẹ olùbèrù Allāhu, ibèrù Allāhu kò níf jẹ kí o ẹ aburú tí mò ñ ṣọra fún lódò rẹ.

¹¹ 1. Àwọn nasōrō ñ sọ pé Ànábì ‘Īsā - kí ọlà Allāhu máa bá a - nikan ṣoṣo ni al-Kur’ān pè ní “ẹni mímọ” gégé bí ó ẹ wà nínú āyah yí. Èsì ní sókí ni pé, ní òdodo ẹni mímọ ni Ànábì ‘Īsā ọmọ Moryam - kí ọlà Allāhu máa bá a -, àmọ kí í ẹ ọun nikan ni ẹni mímọ. Āayah 13 nínú sūrah yí kan náà pe Ànábì Yahyā - kí ọlà Allāhu máa bá a - ní ẹni mímọ. Bákan náà, ọmọ tí àsoṣòlẹ wáyé lórí rẹ nínú sūrah al-Kahf; 17:81, ẹni mímọ ni al-Kur’ān pe ọun náà. Báwo ni jìjẹ ẹni mímọ Ànábì ‘Īsā ẹ máa sọ ọ di olúwa àti olùgbàlà nígbà tí jìjẹ ẹni mímọ àwọn méjèjì wọnyẹn kò sọ wọn di bẹẹ. Sì kiyè sì i, gbogbo àwọn Ànábì àti Òjísẹ́ Ọlọhun nínú al-Kur’ān ni ẹni mímọ. Àti pé ìdà kejì ẹni mímọ ni ẹni àimọ. Báwo ni Allāhu ẹ máa fi isẹ mímọ rán ẹni àimọ? Kò lè ẹṣẹ. Śīwájú sí í, nínú èdè Lárúbáwá, isọdorúko olùṣe fún “ẹni mímọ” ni “zakiyyun”, isọdorúko àfọyemọ fún “mímọ” ni “zakāt”. Igbà tí Iròyin bá bùáyá tán lára ẹni tí a fẹ pọn ní àpọnpo, dípò kí Lárúbáwá lo isọdorúko olùṣe fún irú ẹni náà, isọdorúko àfọyemọ ni wọn máa ló. Iyẹn ni pé, jìjẹ ẹni mímọ tò lágbára gan-an ni ilò èdè tí al-Kur’ān ló fún Ànábì Yahyā - kí ọlà Allāhu máa bá a - àti ọmọ alásoṣòlẹ náà. Ta wá ni ó mọ jùlọ láààrin “zakiyyu” tò túmọ sí “ẹni mímọ” àti “zakāt” tò túmọ sí “mímọ”? Kò wa tán bí!

22. Nítorí náà, ó lóyún rẹ. Ó sì yera pèlú rẹ sí àyè kan tó jìnnà.

*فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَّتْ بِهِءَ مَكَانًا

قَصِيًّا ﴿٢٢﴾

23. Ìròbí ọmọ sì mú un wá sí ìdí igi dàbínù. Ó sọ pé: "Háà! Kí ñg tí kú şwájú èyí, kí ñg sì ti di ẹnì tí wọn ti gbàgbé pátápátá."

فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ

قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ

نَسِيًّا مِّنْ سَيِّئًا ﴿٢٣﴾

24. Nígba náà, (mọlāika) pè é láti ìsàlẹ̀ ọ̀dọ̀ rẹ̀ pé: "Má ẹ̀ banújé. Dájúdájú Olúwa ẹ̀ ti ẹ̀ odò kékeré kan sí ìsàlẹ̀ ọ̀dọ̀ rẹ̀.

فَنَادَاهَا مِن تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ

رَبُّكَ تَحْتِكَ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾

25. Mi igi dàbínù náà sọ̀dọ̀ rẹ̀, kí dàbínú tútù, tó tó ká ẹ̀ sì máa jábọ̀ sílẹ̀ fún ọ̀.

وَهَزَيْتَنِي إِلَيْكَ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ فَسَقَطَ

عَلَيْكَ رَطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

26. Nítorí náà, ẹ̀, mu kí ojú ẹ̀ sì tutù. Tí o bá sì rí ẹnì kan nínú abara, sọ̀ fún un pé: "Dájúdájú mo jẹ̀jẹ̀é ìkẹ̀nuró fún Àjọkẹ̀-ayé. Nítorí náà, èmi kò nífí bá ènìyàn kan sọ̀rọ̀ ní òní."

فَكُلِي وَأَشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَمَا تَرِينَ

مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ

لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ

إِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾

27. Ó sì mú ọmọ náà wá bá àwọn ènìyàn rẹ̀ (ní ẹnì tí) ó gbé e dání. Wọn sọ̀ pé: "Mọyám, dájúdájú o ti gbé ñhkan aburú nílá wá.

فَأَتَتْ بِهِءَ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يُمَرِّمُ

لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾

28. Arábìnrin Hārūn, bàbá ẹ̀ kí í ẹ̀ ènìyàn burúkú. Àti pé iyá ẹ̀ kí í ẹ̀ alágberè."

يَأْتُحْتَ هَزُونَ مَا كَانَ أَبِيكَ أَمْرًا سَوْءًا

وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَعِيًّا ﴿٢٨﴾

29. Ó sì tọka sí ọmọ náà. Wọn sọ pé: “Báwo ni a ó ẹ̀se bá ẹ̀ni tó wà lórí itẹ̀, tó jẹ ọmọ ọ̀póhìlọ sọ̀rọ̀?”

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ
فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾

30. (Ọmọ náà) sọ̀rọ̀ pé:
“Dájúdájú ẹ̀rú Allāhu ni ẹ̀mi.
(Allāhu) fún mi ní Tírà. Ó sì ẹ̀se
mí ní Ànábì. ¹

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ءَاتَنِي الْكِتَابَ
وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾

¹ 1. Ẹ̀rú Allāhu ni Ànábì ʼĪsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -, àmọ̀ àwọn nasōrṑ kò gbàgbọ̀ pé ẹ̀rú Allāhu ni. Wọn ní, “ọ̀mọ̀ Ọ̀lọ̀hun ni.” Kódà àwọn náà sọ̀ra wọn dì ọ̀mọ̀ Ọ̀lọ̀hun! Kí ni itúmọ̀ “ẹ̀rú Ọ̀lọ̀hun”. Nínú èdè Yorùbá, kò sí ọ̀rọ̀ miíràn fún idàkejì ẹ̀rú bí kò ẹ̀se “ọ̀mọ̀”. Yorùbá bọ̀ wọn ní, “Bí ẹ̀rú bá pẹ̀ tífí ẹ̀rú á dọ̀mọ̀”. Dọ̀mọ̀ ta ní? Ẹ̀rú á dọ̀mọ̀ bàbá rẹ̀ nítorí pé, “ònà ló jìn, ẹ̀rú ní baba”. Kí wá ní ọ̀rọ̀ miíràn fún “ọ̀mọ̀”? Ọ̀mọ̀ ni ẹ̀ni tí kò sí lóko-ẹ̀rú. Nítorí náà, ọ̀rọ̀ miíràn fún ọ̀mọ̀ àti òbí tí kò sí lóko ẹ̀rú ni “olómìnira”. Ní ọ̀dọ̀ àwa mùsùlùmí, itúmọ̀ “ẹ̀rú Ọ̀lọ̀hun” niyí: “Èdà tí ó ń tẹ̀lẹ̀ ilàna àti òfin Ọ̀lọ̀hun, èdà tí ó ń bọ̀wọ̀ fún ilàna àti òfin Ọ̀lọ̀hun, èdà tí ó juwọ̀ jusẹ̀ sílẹ̀ fún ilàna àti òfin Ọ̀lọ̀hun àti èdà tí ó ń jọ̀sìn fún Ọ̀lọ̀hun lábẹ̀ ilàna àti òfin Ọ̀lọ̀hun. Èdà náà kò sì níí yọ̀nú sí ilàna àti òfin miíràn tó yàtò sí tí Ọ̀lọ̀hun.” Ẹ̀ni tí ó bá ń ẹ̀se iwọ̀nyẹn fún ohun miíràn tabí ẹ̀lòmíran, ó ti sọ̀ra rẹ̀ dì ẹ̀rú rẹ̀, láì la wíwà ní oko-ẹ̀rú lọ̀ bíi tí ẹ̀rú áfowóra tabí ẹ̀rú ogun. Ẹ̀yí fi hàn pé, ẹ̀rú èdà yàtò sí ẹ̀rú Ọ̀lọ̀hun. Àwọn òhko-bibèlì mọ̀dọ̀mọ̀ yọ̀ “ẹ̀rú Ọ̀lọ̀hun” kúrò nínú bíbèlì ọ̀de-òní ni. Wọn sì fi “ọ̀mọ̀ Ọ̀lọ̀hun” rọ̀pọ̀ rẹ̀. Àmọ̀ kò sí bí wọn ẹ̀se lè sin òkù àbòsì tí ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ kò níí yọ̀ sílẹ̀. Idí niyí tí a fi rí itúmọ̀ “ẹ̀rú Ọ̀lọ̀hun” kà nínú iwé Róòmù 7:25 báylí pé: “So then, with my mind I am a slave to the law of God, but with my flesh I am a slave to the law of sin.” Itúmọ̀: “Nítorí náà nígbà náà, pẹ̀lú ẹ̀mí mi, ẹ̀rú ni mi sí òfin Ọ̀lọ̀hun, sùgbọ̀n pẹ̀lú ẹ̀ran ara mi, ẹ̀rú ni mi sí òfin ẹ̀sẹ̀. (New Revised Standard Version àti New International Version) Iyẹn ni pé, tí iwọ̀ bá tẹ̀lẹ̀ òfin Ọ̀lọ̀hun, ẹ̀rú ni iwọ̀ lábẹ̀ òfin Ọ̀lọ̀hun. Tí iwọ̀ bá sì tẹ̀lẹ̀ òfin ẹ̀sẹ̀, ẹ̀rú ni iwọ̀ lábẹ̀ òfin ẹ̀sẹ̀. Nítorí náà, níwọ̀n igbà tí Ànábì ʼĪsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti tẹ̀lẹ̀ òfin Ọ̀lọ̀hun, ẹ̀rú Ọ̀lọ̀hun ni. Tàbí ẹ̀nu àwọn nasōrṑ gbà á láti sọ̀ pé Ànábì ʼĪsā kò lo òfin àti ilàna Ọ̀lọ̀hun pẹ̀lú ẹ̀mí àti ara rẹ̀? Rára. Tàbí ẹ̀nu àwọn nasōrṑ gbà á láti sọ̀ pé òfin ẹ̀sẹ̀ ni Ànábì ʼĪsā tẹ̀lẹ̀? Rára. Kò kúkú sí ikẹ̀ta, léyìn òfin Ọ̀lọ̀hun, òfin ẹ̀sù ló tún kù. Ànábì ʼĪsā kò sì lo òfin Ẹ̀sù rí nínú ayé rẹ̀. Àwa mùsùlùmí kú orí ire. Ọ̀pẹ̀ sí ni fún Ọ̀lọ̀hun tó jẹ̀ kí á dá bàbà wa mọ̀ lẹ̀tẹ̀ pé kí í ẹ̀se Ọ̀lọ̀hun. Bàkan náà, ẹ̀rú kò bá wá láti pe ara wa ní ẹ̀rú Ọ̀lọ̀hun níbikíbi nítorí pé, pẹ̀lú ọ̀kàn àti ara wa ni a fi gbà láti wá lábẹ̀ òfin Rẹ̀. Iwọ̀nba àṣiṣe tí a bá sí fi ara ẹ̀se gẹ̀gẹ̀ bí àdámọ̀ ẹ̀niyàn, Irònúpìwàdà àti Itọ̀rọ̀ àforijìn ní ọ̀dọ̀ Allāhu ni ọ̀nà àbáyọ̀ lórí rẹ̀. Aláforijìn, Olùgbà-irònúpìwàdà sì ni Allāhu.

31. Ó ẹ̀ se mí ní ẹnì ibùkún ní ibikíbi tí mo bá wà. Ó pa mí láṣẹ̀ ìrun kíkí àti Zakāh yíyọ́ lódiwọ̀n ìgbà tí mo bá wà ní pò aláàyè (lórí ilẹ̀ ayé).

32. (Ó ẹ̀ se mí ní) oníwà rere sí iyá mi. Kò sì ẹ̀ se mí ní aṣenínípa, olórí burúkú.

33. Àlàáfíà ni fún mi ní ojọ́ tí wọ̀n bí mi, àti ní ojọ́ tí mo máa kú àti ní ojọ́ tí Wọ̀n á gbé mi dídè ní aláàyè (ní Ojọ́ Àjínḡde).”

34. Ìyẹn ni (Ànábì) ‘Tsā oṃo Moryam. (Èyí jẹ) ọ̀rẹ̀ òdodo tí àwọ̀n (yehudi àti nasōrō) ní ẹ̀yeméjì nípa rẹ̀.

35. Kò yẹ fún Allāhu láti sọ ẹnì kan kan di oṃo. Mímọ́ ni fún Un. Nígbà tí Ó bá pèbùbù kiní kan, Ó kàn máa sọ fún un pé: “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.” Ó sì máa jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.

36. Àti pé dájúdájú Allāhu ni Olúwa mi àti Olúwa yín. Nítorí náà, ẹ̀ jọ̀sìn fún Un. Èyí ni ọ̀nà tààrà.

37. Àwọ̀n ijọ́ (yehudi àti nasōrō) sì yapa-enu (lórí èyí) láààrin ara wọ̀n. Nítorí náà, ègbé ni fún àwọ̀n tó ẹ̀sàì gbàgbọ́ (ní àsìkò) ìjẹ̀rìí gbaṅgba l’ọ̀jọ́ nílá (Ojọ́ Àjínḡde).

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي
بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾

وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا
شَقِيًّا ﴿٣٢﴾

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ
وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾

ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ
الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ
إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ ﴿٣٥﴾

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَدًى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٦﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ
لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدِ يَوْمٍ
عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾

38. Kí ni wọn kò níí gbọ, kí sì ni wọn kò níí rí ní ojọ tí wọn yóò wá bá Wa!¹ Şùgbọn àwọn aláàbòsì ní ojọ náà ti wà nínú iṣinà pónńbélé.¹

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتُنَّا لَلْكَانِ
الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

39. Şèkìlò ojọ àbámò fún wọn nígbà tí A bá parí òrò, (pé kò níí sí ikú mò, àmò) wọn wà nínú ìgbàgbéra báyíí ná, wọn kò sì gbàgbọ.

وَأَنْذَرْتَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ
وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾

40. Dájúdájú Àwa l'A máa jogún ilẹ̀ àti àwọn tó ñ bẹ lórí rẹ. Ọdò Wa sì ni wọn yóò da yín padà sí.

إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا
يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

41. Mú (itàn) 'Ibrōhīm wá sí irántí (bí ó ẹ) wà nínú al-Kur'ān. Dájúdájú ó jẹ olódodo pónńbélé, (ó sì jẹ) Ànábì.

وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ
صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾

42. Rántí nígbà tí ó sọ fún bàbá rẹ pé: “Bàbá mi, nítorí kí ni o fi ñ jòsìn fún ohun tí kò gbọrò, tí kò ríran, tí kò sì lè rọ ọ lọrọ kan kan.

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا
يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُعْنِي عَنْكَ
شَيْئًا ﴿٤٢﴾

43. Bàbá mi, dájúdájú ìmò tí iwọ kò ní ti dé bá mi. Nítorí náà, tẹlé mi, kí ñg fi ọnà tààrà mò ọ.

يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ
يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, bí àwọn aláìgbàgbọ kò bá lo ìgbọrò wọn fún gbígbọ òdodo, tí wọn kò sì lo írírán wọn fún rírí òdodo ní ilé ayé yíí, wọn yóò fi ìgbọrò wọn gbọ òdodo ketekete, wọn yó sì fi írírán wọn rí òdodo kedere pẹ̀lú àbámò ní òrun nítorí pé, Ojọ ẹsan ni ojọ náà.

44. Bàbá mi, má ʃe bọ Èṣù.
Dájúdájú Èṣù jẹ olùyapa àṣẹ
Àjoké-ayé.

يَتَّابِتْ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ
كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾

45. Bàbá mi, dájúdájú èmi n̄
páyà pé kí iyà kan láti òdò
Àjoké-ayé má fowọ̀ bà ọ̀ nítorí
kí iwọ̀ má baà di ọ̀rẹ̀ Èṣù (nínú
Iná).”

يَتَّابِتْ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ
مِّنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾

46. (Bàbá rẹ) wí pé: “Şé iwọ̀
yóò kọ̀ àwọn ọ̀lọ̀hun mi sílẹ̀ ni,
'Ibrōhīm? Dájúdájú tí o ò bá
jáwọ̀ (nínú ohun tí ò n̄ sọ),
dájúdájú mo máa lẹ̀ ọ̀ lókò pa.
Tíẹ̀ yera fún mi wọ̀rọ̀wọ̀ ná.”

قَالَ أَرَأَيْبُ أَنْتَ عَنِ إِلَهِي يَتَابِرْهِيمُ
لَئِن لَّمْ تَنْتَهُ لَأَرْجُمَنَّكَ وَأَهْجُرْني
مَلِيًّا ﴿٤٦﴾

47. ('Ibrōhīm) sọ pé: “Àlàáfíà kí
ó máa bá ọ̀. Mo máa bá ọ̀ tọ̀ọ̀
àforíjìn lódò Olúwa mi. Dájúdájú
Ó jẹ̀ Olóore mi.

قَالَ سَلِّمْ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي
إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾

48. Àti pé mo máa yera fún èyin
àti n̄nkan tí ẹ̀ n̄ jọ̀sin fún lẹ̀yin
Allāhu. Èmi yó sì máa pe Olúwa
mi. Ó sì súnmọ̀ pé èmi kò ní
pasán pẹ̀lú àdúà mi sí Olúwa
mi.”

وَأَعْتَرْتُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَأَدْعُوا رَبِّي عَسَىٰ أَلَّا أَكُونَ بِدُعَاءِ
رَبِّي شَقِيًّا ﴿٤٨﴾

49. Nígba tí ó yera fún àwọn àti
n̄nkan tí wọn n̄ jọ̀sin fún lẹ̀yin
Allāhu, A sì ta á lọ̀rẹ̀ (ọ̀mọ̀),
'Ishāk àti Ya'kūb (ọ̀mọ̀mọ̀ rẹ).
A sì ʃe ọ̀kọ̀ọ̀kan wọn ní Ànábí.¹¹

فَلَمَّا أَعْتَرْتَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا
جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿٤٩﴾

¹ 1. Ẹ̀ wọ̀ itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rẹ̀ sūrah Hūd; 11:71.

50. Àti pé A ta wọn lọre láti inú iké Wa. A sì fi òdodo sórí ahọn gbogbo àwọn èniyàn nipa wọn (iyẹn ni pé, gbogbo ijo ẹlẹsìn ló n sọrọ wọn ní dáadáa).

وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِّن رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ
لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿٥٠﴾

51. Sọ itàn (Ànábì) Mūsā tí ó wà nínú al-Kur'ān. Dájúdájú ó jé ẹnì-ẹ̀sà, ó jé Òjìṣẹ́, (ó tún jé) Ànábì.

وَأذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ
مُخْلِصًا وَقَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ﴿٥١﴾

52. A pè é ní ẹ̀bá àpáta ní apá ọwọ ọtún (Mūsā). A sì mú un súnmọ tòsí láti bá a sọrọ.

وَنَدَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ
وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴿٥٢﴾

53. A sì fi arákùnrin rẹ, Hārūn, (tí ó jé) Ànábì, ta á lọre láti inú iké Wa.

وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَّحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ
نَبِيًّا ﴿٥٣﴾

54. Sọ itàn (Ànábì) 'Ismō'īl tí ó wà nínú al-Kur'ān. Dájúdájú ó jé olùmú-àdéhùn-ṣẹ, ó jé Òjìṣẹ́, (ó tún jé) Ànábì.

وَأذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ
صَادِقَ الْوَعْدِ وَقَانَ رَسُولًا نَّبِيًّا ﴿٥٤﴾

55. Ó máa n pa ará ilé rẹ ní àṣẹ ìrun kíkí àti Zakāh yíyọ. Ó sì jé ẹnì iyọnú lódò Olúwa rẹ.

وَقَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَقَانَ
عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿٥٥﴾

56. Sọ itàn (Ànábì) 'Idrīs tí ó wà nínú al-Kur'ān. Dájúdájú ó jé olódodo pọ̀nńbélẹ́, (ó sì jé) Ànábì.

وَأذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ
صِدِّيقًا نَّبِيًّا ﴿٥٦﴾

57. A sì gbé e sí àyè gíga (nínú sánmọ).

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾

58. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu ɣe ìdèra fún nínú àwọn Ànábì, nínú àwọn àrómòdòmò (Ànábì) Ādam àti nínú àwọn tí A gbé gun ọkò ojú-omi pèlú (Ànábì) Nūh àti nínú àrómòdòmò (Ànábì) 'Ibrōhīm àti 'Isrō'īl àti nínú àwọn tí A ti fi mọ̀nà, tí A sì ɣà lẹ̀ɣà. Nígbà tí wọn bá ń kẹ̀ àwọn āyah Ājoké-ayé fún wọn, wọn máa dojú bolẹ̀; tí wọn á foríkanlẹ̀, tí wọn á sì máa sunkún.

59. Àwọn àrólé kan sì rólé lẹ̀yìn wọn, tí wọn rá ìrun kíkí láre, tí wọn tẹ̀lẹ̀ àwọn adùn. Láìpẹ̀ wọn máa pàdẹ̀ òfò (nínú Iná).

60. Àyàfi ẹnì tí ó bá ronú pìwàdà, tí ó gbàgbò ní òdodo, tí ó sì ɣe isẹ̀ rere. Àwọn wònyẹn ni wọn yòò wọ inú Ọgbà Ìdèra. A ò sì ní ɣàbòsì kan kan sí wọn.

61. (Wọn yòò wọ inú) àwọn Ọgbà Ìdèra gbére tí Ājoké-ayé ɣe ní àdéhùn ní ìkòkò¹ fún àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀. Dájúdájú (Allāhu), àdéhùn Rẹ̀ ń bọ̀ wá ɣe.¹

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا
وَبُكْيًا ﴿٥٨﴾

*فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غِيًّا ﴿٥٩﴾

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿٦٠﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿٦١﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn kò lẹ̀ fojú rí àdéhùn nàà nílẹ̀ ayé, àmọ̀ òdodo ni, wọn sì máa rí i sọjú ní Ọjọ̀ Àjìhde.

62. Wọn kò ní gbọ̀ ìṣokúṣo nínú rẹ̀ àfi àlàáfíà. Ijẹ-ìmu wọn wà nínú rẹ̀ ní òwúrò àti ní ìròlẹ̀.

63. Iyẹn ni Ọgbà Idèra tí A óò jogún rẹ̀ fún ẹni tí ó jẹ olùbẹrù (Mi) nínú àwọn ẹrúsin Wa.

64. Àwa (mōlāika) kì í sòkalẹ̀ àyàfi pẹ̀lú àṣẹ Olúwa rẹ. TiRẹ̀ ni ohun tí ń bẹ níwájú wa, ohun tí ń bẹ ní ẹ̀yìn wa àti ohun tí ń bẹ láààrin (mèjèèjì) yẹn. Àti pé Olúwa rẹ̀ kí í ṣe onígbagbé.

65. Olúwa àwọn sánmò àti ilẹ̀ àti ohun tí ń bẹ láààrin àwọn mèjèèjì. Nítórí náà, jòsìn fún Un, kí ó sì ṣe sùúrù lórí ijòsìn Rẹ̀. Njẹ̀ o mọ ẹni tí ó tún ń jẹ̀ orúkọ Rẹ̀?

66. Ènìyàn ń wí pé: “Ṣé nígbà tí mo bá kú, wọn yóò tún mú mi jáde láipẹ̀ ní aláàyè?”

67. Ṣé ènìyàn kò rántí pé dájúdájú Àwa ni A ṣẹ̀dá rẹ̀ tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀ nígbà tí kò tí í jẹ̀ ńńkan kan?

68. Nítórí náà, mo fi Olúwa rẹ̀ búra; dájúdájú A máa kó àwọn àti àwọn èṣù jọ. Léyìn náà, dájúdájú A máa mú wọn wá sí ayíká iná Jahanamọ̀ lórí ikúnlẹ̀.

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلْمًا ۖ وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿٦٢﴾

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿٦٣﴾

وَمَا نُنَزِّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ ۗ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ ۗ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴿٦٤﴾

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ ۗ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٦٥﴾

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَإِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾

أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ﴿٦٧﴾

فَوَرَبِّكَ لَنَحْضُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ﴿٦٨﴾

69. Léyìn náà, dájúdájú A máa mú jáde nínú ijọ kòòkan ẹni tí ó le jùlọ nínú wọn níbí ẹ̀ṣẹ́ dídá sí Àjọkẹ́-ayé.

ثُمَّ لَنَزَعَنَّ مِنْ كُلِّ شَيْعَةٍ أَيْهَمَّ أَشَدُّ
عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا ﴿٦٩﴾

70. Léyìn náà, dájúdájú Àwa nímò jùlọ nípa àwọn tó lẹ̀tòṭò jùlọ sí wíwọ inú Iná.

ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَىٰ بِهَا
صَلِيًّا ﴿٧٠﴾

71. Kò sí ẹni kan nínú yín àfi kí ó débẹ̀ (àfi kí ó gba ibẹ̀ kojá). Ó di dandan kí ó ṣẹ̀lẹ̀ lódò Olúwa rẹ̀.

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ
حَتْمًا مَقْضِيًّا ﴿٧١﴾

72. Léyìn náà, A máa gba àwọn tó bẹ̀rù (Allāhu) là. A sì máa fi àwọn alábòsì sílẹ̀ sínú Iná lórí ìkúnlẹ̀.¹

ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ
فِيهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾

¹ 1. Ìgbàkígba tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - bá lo ọ̀rọ̀ arọ̀pò-orúko "ọ̀pọ̀" bíi "A" tàbí ọ̀rọ̀ arọ̀pò afarajorúko bíi "Àwa" fún Ara Rẹ̀, yàtò sí pé ó jẹ̀ àpónlẹ̀ fún Un, kí í ṣe pé Ẹni tó n jẹ̀ "Allāhu" pé méjì tàbí jù bẹ̀ẹ̀ lọ. Ọ̀rọ̀ arọ̀pò-orúko tàbí ọ̀rọ̀ arọ̀pò afarajorúko "ọ̀pọ̀" náà n dúró fún iṣẹ̀ kan nínú àwọn iṣẹ̀ tí Allāhu máa n dá ṣe pẹ̀lú gbólóhùn "Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀, kí ó sì jẹ̀ bẹ̀ẹ̀" tàbí iṣẹ̀ kan nínú àwọn iṣẹ̀ tí Allāhu máa yan àwọn mọ̀lāika Rẹ̀ láti ṣe. Ní ti àyah 68 àti 69, àwọn mọ̀lāika ni Allāhu máa pàṣẹ̀ iṣẹ̀ wònyẹn fún lójọ̀ Àjìnde. Àwọn mọ̀lāika náà sì ni ẹ̀ṣọ̀ Iná. Èyí wà ní ibámu sí sūrah at-Tahrim; 66:6 àti sūrah al-Mudaththir; 74:30-31. Bákan náà, kalmọh "wārid" tó jẹyọ nínú àyah 71 jẹ ọ̀rọ̀-orúko tí wọn ṣẹ̀dà láti ara ọ̀rọ̀-ìṣe "warada". Nínú al-Kur'ān, a lè rí ítumò méjì tó súnmọ̀ ara wọn, àmọ̀ tó tún n dúró fún ọ̀rọ̀ àti ìdàkẹ̀lì rẹ̀ fún "warada". "Warada" tùmọ̀ sí "ó dé sí ibi tí kiní kan wà, ó sì wọ inú ñhkan náà", gégé bí ítumò yíi ṣe wà nínú sūrah Hūd; 11:98 àti sūrah al-'Anbiyā'; 21:98-100. "Warada" tún tùmọ̀ sí "ó dé sí ibi tí kiní kan wà, àmọ̀ kò wọ inú ñhkan náà", gégé bí ítumò yíi ṣe wà nínú sūrah al-Koşos; 28:23. Ítúmò méjèjèjì wònyí ti fi hàn kedere pé kò sí ẹ̀dà tí kò níí dé ibi tí Iná wà lójọ̀ Àjìnde. Àmọ̀ àwọn kan máa "débẹ̀ wọbẹ̀", àwọn kan sì máa "débẹ̀ láì wọbẹ̀". Ídí tí gbogbo ẹ̀dà máa fi dé ibi tí Iná wà ni pé, ojù ọ̀nà tí a máa tọ̀ dé ibi tí Ọgbà Ìdẹ̀ra wà ni Iná wà. Ìsàlẹ̀ lẹ̀wọ̀ iwájú Ọgbà Ìdẹ̀ra ni Allāhu fi àyè Iná sí. Kódá, ọ̀nà tí a máa tọ̀ wọ inú Ọgbà Ìdẹ̀ra sì jẹ̀ afára t́n-ínrín yíyọ̀ lórí Iná. Igun méta sì ni àwọn èniyàn àti àlùjònnú máa pín sí lórí irin wọn lórí afára Iná. Igun kíńí ni àwọn Ànabì, àwọn Ọ̀jìṣẹ̀ Ọlọ́hun - kí ikẹ̀ Allāhu máa bá wọn - àti àwọn kan nínú àwọn onígbaṅbọ̀ òdodo, tó máa rin lórí afára Iná láì níí jàbọ̀ sínú Iná tíí wọn fi máa gúnlẹ̀ sínú ilé ìgbàlà wọn, Ọgbà Ìdẹ̀ra. - Kí Allāhu fi àánú Rẹ̀ ta wà lórẹ̀ àrinỳè náà. - Igun yíí ni Allāhu ti ṣe àforíjìn fún pátápátá lórí àṣiṣe

73. Nígba tí wọn bá n kẹ àwọn àyah Wa tó yanjú fún wọn, àwọn tó şàì gbàgbọ̀ yóò sọ fún àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo pé: “Èwo nínú ijọ méjèjèjì (àwa tàbí èyin) ló lóore jùlọ̀ ní ibùgbé, ló sì dára jùlọ̀ ní ijókòò (afé)?”

74. Àti pé mélòó mélòó nínú àwọn iran tí A ti paré şíwájú

وَإِذَا تَتَلَّىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ
الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَيُّ
الْقَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هُمْ
أَحْسَنُ أَثْنًا وَرِءِيًّا ﴿٧٤﴾

wọn. Şebí kò sí bí a ó şe rin tí orí wa kò nífi mì lórọ̀ èdá nílẹ̀ ayé. Allāhu sì ni Aláforíjin èdá. Igun kííní yíí ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - n sọ nípa wọn nínú sūrah al-'Anbiyā'; 21:101-102 àti sūrah az-Zum̄; 39:61. Igun kejí ni àwọn kan nínú àwọn onígbàgbọ̀ òdodo, tó máa rin lórí afará Iná ní àrinjábọ̀ sínú Iná. Igun yíí ni wọn ní àwọn àşişe kan lórùn, àmọ̀ tí Allāhu kò forí rẹ̀ jìn wọn. Sebí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kúkú ti sọ pé kí ẹnì tí ó bá n dá èşẹ̀, tí kò torọ̀ àforíjin tàbí ronú pìwàdà lórí rẹ̀ tífi ó fi kú má şe fọkàn balẹ̀ pé Òun kúkú máa forí rẹ̀ jìn ín. Tí Allāhu bá fé, Ó máa forí rẹ̀ jìn ín. Tí Ó bá sí fé, Ó máa fiyà èşẹ̀ rẹ̀ jẹ̀. Èyí wà ní ibámu sí sūrah an-Nisā'; 4:116. Igun kejí yíí ló máa padà jáde kúrò nínú Iná lásíkò tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - bá fé, yálà nípasẹ̀ işipẹ̀ Ànabí - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - tàbí nípasẹ̀ àánú àti ikẹ̀ kan láti ọdọ̀ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - . Igun kẹta ni igun gbogbo ẹnì tí ó kú sórí àìgbàgbọ̀ tàbí işeşọ̀ tàbí işojúméjì pèlú Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - . Igun kẹta yíí nàa máa rin lórí afará Iná ní àrinjábọ̀, àmọ̀ wọn kò nífi jáde kúrò nínú rẹ̀ tífi láéláé nítorí pé, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kò nífi şíjù àánú wò wọn rárá. Nítorí nàà, tí ẹnì kan bá sọ pé kò nífi sí igun kan kan tí Iná kò nífi jọ nítorí gbólóhùn “wa 'in minkum 'illā wāriduhā”, ẹnì nàà ti sòrọ̀ àimòkan tó gbópon lenu nítorí pé, ó ti fi itúmọ̀ “warada” mọ̀ sórí “ó débẹ̀ wọbẹ̀” nikan, ó sì kòyin sí itúmọ̀ “warada” tó tùmọ̀ sí “ó débẹ̀ kò wọbẹ̀”. Bẹ̀ẹ̀ nàà ni ẹnì tí ó bá sọ pé kò sí igun kan kan tí ó máa padà jáde kúrò nínú Iná. Kò sí ẹnì tí ó máa sọ bẹ̀ẹ̀ bí kò şe aláìgbàgbọ̀ nínú ọ̀rọ̀ Ànabí Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - . Bákannàà, tí ẹnì kan bá sọ pé kò nífi sí igun kan kan tí ó máa wà nínú Iná gbére, irú ẹnì nàà ti sọ ọ̀rọ̀ tí ó lòdì sí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àyah tó n fi Iná gbere rinlẹ̀ fún àwọn aláìgbàgbọ̀. Irú ẹnì nàà súnmọ̀ kó jẹ̀ ẹ̀lẹ̀sìn Ahmadiyyah. Lẹ́yin nàà, yálà igun tí ó máa rin àrinnyè lórí afará Iná tàbí igun tí ó máa rin àrinjábọ̀ sínú Iná, igun kííní kejí máa wá lábẹ̀ àkórín àwọn molāika kan ni. Iyẹn ni pé, àwọn molāika kan ló máa kó gbogbo èdá lọ̀ sórí afará Iná nítorí pé, kò sí èdá kan tó máa fé fínnú fíndọ̀ gba orí afará Iná kojá. Dándan si ni fún gbogbo wọn láti gba orí rẹ̀ kojá bọ̀ sí àyè wọn. Àwọn molāika wọnyẹn ni àwọn molāika agbèrò Ọgbà Idẹra àti àwọn molāika agbèrò Iná. Èyí ni Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - tún fi rinlẹ̀ nínú sūrah az-Zum̄; 39:71-73.

wọn, tí wọn dára jùlọ ní ọrọ
(ayé) àti ní ìrísí!

75. Sọ pé: “Èni tí ó bá wà nínú
ìṣìnà, Àjoké-ayé yó sì fẹ (ìṣìnà)
lójú fún un tààrà, tífi di igbà tí
wọn máa rí ohun tí wọn ñ ẹ se ní
àdéhùn fún wọn, yálà iyà tàbí
Àkókò nàà. Nígbà nàà, wọn yóò
mọ ẹni tí ó burú jùlọ ní ipò, tí ó
sì lẹ jùlọ ní ọmọ ogun.

76. Allāhu yó sì ṣàlékún imọ̀nà
fún àwọn tó mọ̀nà. Àwọn iṣé
rere ẹlẹsan gbére lóore jùlọ ní
ẹsan, ó sì lóore jùlọ ní ibùdésí
lọdọ Olúwa ẹ.

77. Sọ fún mi nípa ẹni tó ṣàì
gbàgbọ̀ nínú àwọn āyah Wa, tí
ó sì wí pé: “Dájúdájú wọn yóò
fún mi ní dúkiá àti ọmọ!”

78. Ẹ́é ó rí ikòkò ni tàbí ó rí
àdéhùn kan gbà lọdọ̀ Àjoké-
ayé?

79. Rára. A máa ṣàkọ̀silẹ̀ ohun
tó ñ wí. A sì máa fẹ̀ iyà lójú fún
un tààrà.

80. A ó sì jogún ohun tó ñ wí
fún un. Ó sì máa wá bá Wa ní
òun nìkan.

81. Wọn sọ àwọn kan di ọlọhun
lẹyìn Allāhu nítorí kí wọn lè fún
wọn ní agbára.

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ
الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ
إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ
مَنْ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى
وَالْبَقِيَّةُ الصَّالِحِينَ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ
ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَّرَدًّا ﴿٧٦﴾

أَفْرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ
لَأُوتِينَ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٧٧﴾

أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ
عَهْدًا ﴿٧٨﴾

كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ
الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾

وَرَبُّنَاهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا
لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾

82. Rára. Wọn máa tako ijòsìn wọn, wọn si máa di ọtá wọn.

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾

83. Şé iwọ kò wòye pé dájúdájú Àwa n dẹ àwọn èsù sí àwọn aláìgbàgbọ ni, tí wọn sì n gùn wọn gan-an (síbi èşè)?

أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَؤُزُّهُمْ أَزًّا ﴿٨٣﴾

84. Nítorí náà, má şe kánjú nípa (iyà) wọn. A kúkú n ka (ojọ) fún wọn ní kíkà tààrà.

فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ﴿٨٤﴾

85. (Rántí) ojọ tí A òò kó àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu) jọ sòdò Àjoké-ayé lórí n̄nkan igùn.

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفَدًّا ﴿٨٥﴾

86. A sì máa da àwọn èlẹ̀şè lọ sínú iná Jahanamo witiwiti.

وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَرِدًّا ﴿٨٦﴾

87. Wọn kò ní ní ìkápá işipè àfi ẹnì tí ó bá gba àdéhùn láti ọ̀dọ̀ Àjoké-ayé.

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفْعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾

88. Wọn wí pé: “Àjoké-ayé fi ẹnì kan şe ọ̀mọ.”

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾

89. Dájúdájú ẹ ti mú n̄nkan aburú wá.

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ﴿٨٩﴾

90. Àwọn sánmọ fẹ̀rẹ̀ fàya péreperẹ̀ nitorí rẹ̀, ilẹ̀ fẹ̀rẹ̀ fàya péreperẹ̀, àwọn àpáta sì fẹ̀rẹ̀ dàwó lulẹ̀ gbì

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾

91. fún wí pé wọn pe ẹnì kan ní ọ̀mọ̀ Àjoké-ayé.

أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾

92. Kò sì yẹ fún Àjoké-ayé láti fi ẹ̀ni kan ẹ̀ ọmọ.

وَمَا يَتَّبِعِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾

93. Kò sí ẹ̀ni kan nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àyàfi kí ó wá bá Àjoké-ayé ní ipò ẹ̀rúsin.

إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا عَاتِي الرَّحْمَنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾

94. Dájúdájú (Allāhu) mọ̀ wọn. Ó sì ka ònà wọn tààrà.

لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾

95. Gbogbo wọn yó sì wá bá A ní Ojọ̀ Àjínḡde ní ikòḡkan.

وَكُلُّهُمْ عَاتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

96. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ rere, Àjoké-ayé yóò fi ifẹ̀ sáààrin wọn.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴿٩٦﴾

97. Nítorí náà, dájúdájú A fi èdè abíníbí rẹ̀ (èdè Lárúbáwá) ẹ̀ (kíké al-Kur'ān àti àgbọ̀yé rẹ̀) ní ìrọ̀rùn nítorí kí o lè fi ẹ̀ ẹ̀rò idùnnú fún àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu) àti nítorí kí o lè fi ẹ̀ ẹ̀rò ikilò fún ijọ̀ tó ń ja òdodo níyàn

فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَنُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لَّدَا ﴿٩٧﴾

98. Mèlòò mèlòò nínú ìran tí A ti parẹ̀ síwájú wọn! Njẹ̀ o gbọ̀ irò ẹ̀ni kan kan nínú wọn mọ̀ tàbí (njẹ̀) o gbọ̀ ohùn kẹ̀lẹ̀kẹ̀lẹ̀ kan láti òdò wọn bí?

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّن قَرْنٍ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿٩٨﴾

Suuratu Toohaa طه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Tō hā. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí náà.)¹

2. A kò sọ al-Kur'ān kalẹ fún ọ láti kó wàhálà bá ọ.

3. Bí kò ẹ pe pé ó jẹ ìrántí fún ẹni tó n páyà (Allāhu).

4. (Ó jẹ) ìmísí tó sòkalẹ láti ọdọ Ẹni tí Ó dá ilẹ àti àwọn sánmọ gíga.

5. Àjọkẹ-ayé gúnwà sóri Ìtẹ-ọlá.

6. TiRẹ ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ, ohunkóhun tó wà nínú ilẹ àti ohunkóhun tó wà láààrin méjèjì àti ohunkóhun tó wà lábé ilẹ.

7. Tí o bá sọ ọrọ jáde, dájúdájú (Allāhu) mọ ikòkò àti ohun tí ó (tún) pamọ jùlọ.

8. Allāhu, kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ jọsìn fún ní ọnà ọdodo àyàfi Ọun. TiRẹ ni àwọn orúkọ tó dára jùlọ.

طه ①

مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ②

إِلَّا تَذَكُّرًا لِمَنْ يَخْشَى ③

تَنْزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ

الْعُلَى ④

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ⑤

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا

بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الْعَرْشِ ⑥

وَإِنْ تَجَهَّرَ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ

وَأَخْفَى ⑦

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ

الْحُسْنَى ⑧

¹ 1. Ẹ wo ìṣòṣẹ-ọrọ sūrah al Bakorah; 2:1.

9. Njẹ ọrọ (Ànábì) Mūsā dé ọdọ rẹ?

10. (Rántí) nígbà tí ó rí iná kan, ó sọ fún àwọn ará ilẹ̀ rẹ̀ pé: “È dúró síbì. Dájúdájú èmi rí iná kan. Ó ẹ̀se ẹ̀se kí ñg rí ògúnná mú wá fún yín nínú rẹ̀ tàbí kí ñg rí ojú ọ̀nà kan nítòsì iná nàà.”

11. Nígbà tí ó dé ibẹ̀, A pè é “Mūsā,

12. Dájúdájú Èmi ni Olúwa rẹ. Nítorí nàà, bọ̀ bàtà rẹ̀ méjèèjì sílẹ̀.¹ Dájúdájú ìwọ̀ wà ní àfonífojì mímọ̀, Tuwā.¹

13. Àti pé Èmi ẹ̀sà ọ̀ lẹ̀sà. Nítorí nàà, fi etí sí ohun tí A máa fi ránṣẹ̀ sí ọ̀ nínú ìmísí.

14. Dájúdájú Èmi ni Allāhu. Kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí ẹ̀ gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo àyàfí Èmi. Nítorí nàà, jọ̀sìn fún Mi. Kí o sì kírun fún ìrántí Mi.¹¹

وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿٩﴾

إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتَيْتُكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجْدٍ عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ بِمُوسَى ﴿١١﴾

إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٢﴾

وَأَنَا أَخَذْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ﴿١٣﴾

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾

¹ 1. Ìdí tí Allāhu - tó ga jùlọ - fi pa á láṣẹ̀ fún Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - láti bọ̀ bàtà ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ sílẹ̀, gégé bí ọ̀mọ̀ Mọ̀s‘ūd - kí Allāhu yónú sí i - ẹ̀se gbà á wá ni pé, awò ọ̀kún̄bete kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀ tí wọn kò pa lósẹ̀ ni wọn fi ẹ̀se bàtà nàà. Àmọ̀ nínú sunnah Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, mùsùlùmí lẹ̀ wọ̀ bàtà kírun níwọ̀n ìgbà tí wọn bá ti pa awò rẹ̀ lósẹ̀, tí kò sì ní kó ìnira bá ẹ̀nikẹ̀ni lórí ìrun, tí kò sì ní kó ìdọ̀tí wọ̀ ìnú mọ̀sálásí. Ọ̀kan nínú ìrun tí ẹ̀yí lẹ̀ ti rọ̀run jùlọ̀ ní ìrun tí a kí ní orí ilẹ̀ gbańsasa bí mọ̀sálásí eleruku, ìrun ‘Id méjèèjì, ìrun jannazah àti ìrun iwá ọ̀jò.

¹¹ 1. Láti ọ̀dọ̀ ‘Anas bun Mọ̀lik, ó sọ̀ pé. Ọ̀jísẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sọ̀ pé: “Tí ọ̀kan nínú yín bá sùn tayo (àsìkò) ìrun tàbí ó gbàgbé (ìrun) rẹ̀, kí ó kí nígbà tí ó bá rántí rẹ̀, nítorí pé Allāhu sọ̀ pé: “Kírun fún ìrántí Mi.”

15. Dájúdájú Àkókò náà n bọ. Ó súnmọ kí Ñg şafi hàn¹ rẹ (pẹlú àwọn àmì kan. Àkókò náà wà fún) kí Á lè san ẹmí kọ̀ọkan ní ẹsan n̄nkan tí ó ẹ ẹ níşẹ.¹

16. Nítorí náà, ẹni tí kò gbàgbọ nínú rẹ, tí ó sì tẹlẹ ifẹ-inú rẹ, má ẹ jẹ kí ó ẹrírí rẹ kúrò nìbẹ, kí o má baà parun.

17. Kí ni iyẹn lówọ ọtún rẹ, Mūsā?”

18. Ó sọ pé: “Ọpá mi ni. Mò n fi rọgbòkú. Mo tún n fi já ewé fún àwọn àgùtàn mi. Mo sì tún n ló ó fún àwọn bükátà mìíràn.”

19. (Allāhu) sọ pé: “Jù ú sílẹ, Mūsā.”

20. Nígba náà, ó jù ú sílẹ. Ó sì di ejọ tó n sáré.

21. (Allāhu) sọ pé: “Mú un dání, má sì ẹ bẹrù. A máa dá a padà sí írísí rẹ àkọkọ.

22. Fi ọwọ rẹ mọ (abẹ) apá rẹ, ó máa jáde ní funfun, tí kì í ẹ taburú. (Ó tún jẹ) àmì mìíràn.

23. Kí Á lè fi èyí tó tóbi nínú àwọn àmì Wa hàn ọ.

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا

لِنُجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا تَسَعَى ﴿١٥﴾

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا

وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَى ﴿١٦﴾

وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَمُوسَى ﴿١٧﴾

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّؤُا عَلَيْهَا وَأَهْشُ

بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِي فِيهَا مِثْرَابٌ

أُخْرَى ﴿١٨﴾

قَالَ أَلْقِيهَا يَمُوسَى ﴿١٩﴾

فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَى ﴿٢٠﴾

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا

الْأُولَى ﴿٢١﴾

وَأَصْمَمُ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجُ

بَبِضَاءٍ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْرَى ﴿٢٢﴾

لِنُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ﴿٢٣﴾

¹ 1. Ẹ kiyẹ sí ọ̀rọ̀ yìí “ukfī, 'ikfā'.” Ó jẹ ọ̀rọ̀ alọjú-lòdì. Nítorí náà, bí ó ẹ tùmọ sí síşẹ àfihàn n̄nkan, ó tún n tùmọ sí fífi n̄nkan pamọ.

24. Lọ sí òdò Fir'aon. Dájúdájú ó ti tayọ ẹnu-ààlà.”

أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿٢٤﴾

25. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Olúwa mi, sí ọkàn mi payá fún mi.

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾

26. Şòrò mi diròrùn fún mi.

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾

27. Tú kókó orí ahọn mi

وَأَحْلِلْ عُقْدَةَ مِنِّ لِسَانِي ﴿٢٧﴾

28. kí wọn máa gbọ ọrọ mi yé.

يَفْقَهُوا قَوْلِي ﴿٢٨﴾

29. Àti pé fún mi ní amúgbálégbẹẹ kan nínú àwọn ará ilé mi,

وَأَجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِّنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾

30. Hārūn, arákùnrin mi ni.

هَارُونَ أَخِي ﴿٣٠﴾

31. Fi kún mi lọwọ.

أَشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ﴿٣١﴾

32. Fi şakegbé mi nínú işé mi

وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾

33. torí kí á lè şàfòmó (orúko) Rẹ ní ọpọlọpọ,

كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٣٣﴾

34. kí á tún lè şèrántí Rẹ ní ọpọlọpọ.

وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾

35. Dájúdájú lẹwọ n rí wa.”

إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾

36. (Allāhu) sọ pé: “Dájúdájú A ti fún ọ ní ibèèrè rẹ, Mūsā.

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى ﴿٣٦﴾

37. Àti pé dájúdájú A ti şe oore fún ọ nígbà kan rí.

وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَىٰ ﴿٣٧﴾

38. (Rántí) nígbà tí A şıpayá ohun tí A şıpayá fún iyá ɾɛ

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ﴿٣٨﴾

39. pé: “Ju Mūsā sínú àpótí. Kí o sì gbé e jù sínú odò. Odò yó sì gbé e jù sí etí odò. Ọtá Mi àti ọtá rẹ̀ sì máa gbé e.” Mo sì da ifẹ̀ láti ọdò Mi bò ọ nítorí kí wọn lè tójú rẹ̀ lójú Mi.”

أَنِ أَقْدِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَأَقْدِفِيهِ فِي الَّتِيَّمِ فَلْيَلْقِهِ الَّتِيَّمُ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوُّ آلِي وَعَدُوُّ لَهُ وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٣٩﴾

40. (Rántí) nígbà tí arábìnrin ɾɛ n rìn lọ, ó sì n sọ pé: “Şé kí nğ júwe yín sí ɛni tí ó máa gbà á tọ?” A sì dá ọ padà sọdọ iyá ɾɛ nítorí kí ó lè ní ìtutù ojú, àti pé kí ọ má baà banújé. Àti pé o pa ẹmí ɛni kan. A sì mú ọ kúrò nínú ìbanújé. A tún mú àwọn àdánwò kan bá ọ. O tún lo àwọn ọdún kan lódò àwọn ará Mọdyan. Lẹyin náà, o dé (ní àkókò) tí ó ti wà nínú kádàrà, Mūsā.

إِذْ تَمْثِي أُمَّتَكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ۗ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۗ وَوَقَّلتُ نَفْسًا فَجَعَيْتُكَ مِنَ الْعَمَمِ ۗ وَوَقَّلتُكَ فُتُونًا ۗ فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَمْؤُوسَىٰ ﴿٤٠﴾

41. Mo sì şà ọ lẹşà fún (işé) Mi.

وَأَصْطَفَيْنَاكَ لِنَفْسِي ﴿٤١﴾

42. Lọ, iwọ àti arákùnrin ɾɛ pèlú àwọn àmì (işé iyanu) Mi. Kí ẹ̀ sì má şe kọlẹ̀ níbi ìrántí Mi.

أَذْهَبَ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا تَنِينَا فِي ذِكْرِي ﴿٤٢﴾

43. Ẹ̀ lọ bá Fir’aon. Dájúdájú ó ti tayọ ɛnu-àlà.

أَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾

44. Ẹ̀ sọ ọrò ẹ̀lẹ̀ fún un. Ó şéé şe kí ó lo işítí tabí kí ó páyà (Mi).”

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيْسًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾

45. Àwọn méjèèjì sọ pé: “Olúwa wa, dájúdájú àwa ní páyà pé ó má yára je wá níyà tàbí pé ó má tayọ ẹnu-àlàà.”

قَالَ رَبَّنَا إِنَّا نَخَافُ أَنْ يُفْرِطَ عَلَيْنَا
أَوْ أَنْ يَطَّعِنَ ﴿٤٥﴾

46. (Allāhu) sọ pé: “È má şe páyà. Dájúdájú Èmi wà pèlú ẹyin méjèèjì; Mò ní gbọ (yín), Mo sì ní ri (yín).”¹

قَالَ لَا نَخَافُكَ إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ
وَأَرَى ﴿٤٦﴾

47. Nítorí náà, ẹ lọ bá a, kí ẹ sọ fún un pé: “Dájúdájú Òjìṣẹ Olúwa rẹ ni àwa méjèèjì. Nítorí náà, jẹ kí àwọn oṃọ 'Isrō'īl máa bá wa lọ. Má şe fiyà je wọn. Dájúdájú a ti mú àmì kan wá bá o láti òdò Olúwa rẹ. Kí àlàáfíà sì máa bá ẹni tí ó bá tẹlẹ ìmọ̀nà náà.

فَأْتِيَاهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسَلْ
مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا نُعَذِّبُهُمْ قَدْ
جِئْتَنكَ بِبَيِّنَاتٍ مِنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ
مَنْ أَتَّبَعَ الْهُدَى ﴿٤٧﴾

48. Dájúdájú wọn ti fi ìmísí ránṣẹ sí wa pé, dájúdájú iyà ní bẹ fún ẹni tí ó bá pe òdodo ní irọ, tí ó sì kẹyìn sí i.”

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ
كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿٤٨﴾

49. (Fir'aon) wí pé: “Ta ni Olúwa ẹyin méjèèjì, Mūsā?”

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يَمُوسَى ﴿٤٩﴾

50. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Olúwa wa ni Ẹni tí Ó fún gbogbo ñhkan ní ìṣẹ̀dà rẹ.¹ Lẹyìn náà, Ó tọ o sí ọ̀nà.”¹¹

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ
ثُمَّ هَدَى ﴿٥٠﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-òrọ sūrah al-Mujādilāh 58:7.

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, Allāhu Ẹlẹ̀dàà ṣẹ̀dà ẹ̀dà kòṛòkan pèlú àwòrán àti àdámọ̀ tó máa şe wékú jìjẹ ẹ̀dà rẹ, tí ó sì máa yà á sọ̀tọ̀ láààrìn àwọn ẹ̀dà miíràn. Nítorí náà, ẹ̀niyàn ní jẹ ẹ̀niyàn lórí àwòrán àti àdámọ̀ tó şe wékú ẹ̀niyàn, àlùjānnú ní jẹ àlùjānnú lórí àwòrán àti àdámọ̀ tó şe wékú àlùjānnú, mọ̀lāika ní jẹ mọ̀lāika lórí àwòrán àti àdámọ̀ tó şe wékú mọ̀lāika, ẹ̀ranko ní jẹ ẹ̀ranko lórí àwòrán àti àdámọ̀ tó şe wékú ẹ̀ranko, kòkòrò ní jẹ kòkòrò lórí àwòrán àti àdámọ̀ tó şe wékú kòkòrò,

51. (Fir'aon) wí pé: “Kí ló mú àwọn iran àkòkò (tí wọn kò fi mọ̀nà)?”

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

52. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Ìmò rè wà nínú tírà kan lódò Olúwa mi. Olúwa mi kò níí ọ̀ṣàṣiṣe. Kò sì níí gbàgbé.

قَالَ عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَصُلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَىٰ ﴿٥٢﴾

53. (Òun ni) Ẹ̀ni tí Ó tẹ̀ ilẹ̀ ní pẹ̀rẹ̀şẹ̀ fún yín. Ó sì la àwọn ọ̀nà sínú rè fún yín. Ó sì sọ omi kalẹ̀ láti sánmọ̀. A sì fi mú oríşiríşì jáde nínú àwọn irúgbìn ní ọ̀tòtòtò.

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّن نَّبَاتٍ شَتَّىٰ ﴿٥٣﴾

54. Ẹ̀ ẹ̀, kí ẹ̀ sì fi bọ̀ àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn yín. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyẹn fún àwọn onílàákàyè.

كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَمَكُمُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النُّهَىٰ ﴿٥٤﴾

55. Láti ara erùpẹ̀ ni A ti da yín. Inú rè sì ni A oó da yín padà sí. Láti inú rè sì ni A oó ti mu yín jáde padà nígbà miíràn.”

*مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ ﴿٥٥﴾

56. Dájúdájú A ti fi àwọn àmì Wa hàn án, gbogbo rè. Àmọ́ ó pè é ní irọ̀. Ó sì kọ̀ jálẹ̀.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهَا كُتُبًا فَكَذَّبُوا بِهَا وَأَنبَىٰ ﴿٥٦﴾

sánmọ̀ n̄ jẹ̀ sánmọ̀ lórí àwòrán àti àdámọ̀ tó ọ̀şẹ̀ wẹ́kú sánmọ̀, ilẹ̀ n̄ jẹ̀ ilẹ̀ lórí àwòrán àti àdámọ̀ tó ọ̀şẹ̀ wẹ́kú ilẹ̀ àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ̀. Bákan náà, èniyàn jọ̀ra wọn, àmọ́ èniyàn kò jọ̀ ẹ̀dá miíràn. Àlùjànnú jọ̀ra wọn, àmọ́ àlùjànnú kò jọ̀ ẹ̀dá miíràn àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ̀. Lẹ́yin náà, Allāhu Afinimọ̀nà tọ̀ ẹ̀dá kọ̀kọ̀n sọ̀nà lórí ọ̀nà tí ó máa gbà lọ̀ ẹ̀yà ara rè. Tí ẹ̀ni kan bá wá sọ̀ pé Allāhu dá èniyàn lórí àwòrán Ara Rè, ó ti sọ̀ isọ̀kúşọ̀. Ẹ̀ni kan kò sì níí sọ̀ bẹ̀ẹ̀ àfi aláìgbàgbọ̀ nínú pàápàá bíbẹ̀ Allāhu ẹ̀yí tí kò jọ̀ isẹ̀dà ẹ̀dá kan kan.

57. Ó wí pé: “Şé o wá bá wa nítorí kí o lè mú wa jáde kúrò lórí ilè wa pèlú idán rẹ ni, Mūsā?

قَالَ أَحِثَّنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَى ﴿٥٧﴾

58. Dájúdájú a máa mú idán irú rẹ wá bá ọ. Nítorí náà, mú àyè àdéhùn ipàdè láààrin àwa àti iwọ, tí àwa àti iwọ kò sì ní yapa rẹ, (kí ó jẹ) àyè kan tí kò ní fi sọdò igun méjèjì.”

فَلَمَّا تَبَيَّنَكَ بِسِحْرٍ مِّثْلِهِ فَأَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوَىٰ ﴿٥٨﴾

59. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Àkókò ipàdè yín ni ọjọ Ọṣọ (iyen, ọjọ ọdún). Kí wọn sì kó àwọn èniyàn ọ ní iyálẹta.”

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحَىٰ ﴿٥٩﴾

60. Fir’aon pèyindà. Ó sì sa ète rẹ ọ mọra wọn. Lẹyin náà, ó dé (sibè).

فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَنَّىٰ ﴿٦٠﴾

61. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Ègbé yín ò! E má ẹe dá àdapa irọ mọ Allāhu nítorí kí Ó má baà fi iyà pa yín rẹ. Àti pé dájúdájú ẹníkéní tí ó bá dá àdapa irọ (mọ Allāhu) ti pòfo.”

قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَيَّ اللَّهُ كَذَّابًا فَسِحْرِكُمْ بِعَدَابٍ وَقَدْ خَابَ مَنْ أَفْتَرَىٰ ﴿٦١﴾

62. Wọn fọrọ jomi toro ọrọ láààrin ara wọn. Wọn sì tẹ sọrọ.

فَتَنذَرُوعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا النَّجْوَىٰ ﴿٦٢﴾

63. Wọn wí pé: “Dájúdájú àwọn méjèjì yí, òpídán ni wọn o. Wọn fẹ mu yín jáde kúrò lórí ilè yín pèlú idán wọn ni. Wọn sì (fẹ) gba ọjú ọnà yín tó dára jùlọ mọ yín lówọ.

قَالُوا إِنْ هَذَا إِلَّا لَسِحْرَانِ بُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثَلَىٰ ﴿٦٣﴾

64. Nítorí náà, ẹ kó ète yín jo papọ mọra wọn. Léyin náà, kí ẹ tò wá ní ọwọ̀ọwọ̀. Dájúdájú ẹni tí ó bá borí ní òní ti jèrè.”

فَأَجْمِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ آتُوا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَى ﴿٦٤﴾

65. (Àwọn òpidán) wí pé: “Mūsā, iwọ ni o máa kọkọ ju (ọpá sílẹ̀ ni) tàbí àwa ni a oò kọkọ ju ú sílẹ̀.”

قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّمَا أَنْ تُلْقِيَ وَإِنَّمَا أَنْ تَكُونُ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى ﴿٦٥﴾

66. (Mūsā) sọ pé: “Ẹ ju (tiyín) sílẹ̀ (ná).” Nígbà náà ni àwọn okùn wọn àti ọpá wọn bá ń yíra padà lójú rẹ̀ nípasẹ̀ idán wọn, bí ẹni pé dájúdájú wọn ń sáré.

قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى ﴿٦٦﴾

67. Ìbẹ̀rù wọn sì mú (Ànábì) Mūsā.¹

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَىٰ ﴿٦٧﴾

68. A sọ pé: “Má ẹe páyà. Dájúdájú iwọ, iwọ lo máa lékè.

قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿٦٨﴾

69. Ju ohun tí ń bẹ̀ ní ọwọ̀ ọ̀tún rẹ̀ sílẹ̀. Ó sì máa gbé ohun tí wọn ẹe kalẹ̀ mì káló. Dájúdájú ohun tí wọn ẹe kalẹ̀, ète ọpidán ni. Ọpidán kò sì ní jèrè ní ibikíbi tí ó bá dé.”

وَأَلْقَىٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفَ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَجِرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاجِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿٦٩﴾

70. Nítorí náà, iṣẹ̀ ìyanu (Ànábì Mūsā) mú àwọn ọpidán wó lulẹ̀, tí wọn forí kanlẹ̀ (fún Allāhu). Wọn wí pé: “A gbàgbọ̀ nínú Olúwa Hārūn àti Mūsā.”

قَالَتِ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا ءَأَمَّا رَبٌّ هَلْ رَوَوْا وَمُوسَىٰ ﴿٧٠﴾

¹ 1. Tàbí “(Ànábì) Mūsā pa ìbẹ̀rù wọn mọra”.

71. (Fir'aon) wí pé: “Şé ẹ ti gbàfà fún un şiwájú kí èmi tó yòhnda fún yín? Dájúdájú òun ni àgbà yín tí ó kọ yín ní idán pípa. Nítorí náà, dájúdájú mo máa gé àwọn ọwọ yín àti ẹşẹ yín ní ìpasípayọ. Dájúdájú mo tún máa kàn yín mọ àwọn igi dàbínù. Dájúdájú ẹyin yóò mọ èwo nínú wa ni iyà (rẹ) yóò le jùlọ, tí ó sì máa pé jùlọ.”

72. (Àwọn òpidán) sọ pé: “Àwa kò ní gbólá fún ọ lóri ohun tí ó dé bá wa nínú àwọn ẹrì tó dájú, (a kò sì ní gbólá fún ọ lóri) Ẹri tí Ó pilẹ işèdá wa. Nítorí náà, dá ohun tí ó bá fẹ dá ní ẹjọ. Ilé ayé yi nikan ni o ti lè dájọ.

73. Dájúdájú àwa gbàgbọ nínú Olúwa wa nítorí kí Ó lè şe àforijìn àwọn ẹşẹ wa fún wa àti ohun tí o ẹ wá nípá şe nínú idán pípa. Allāhu lóore jùlọ, Ó sì máa wà títi láélaé.

74. Dájúdájú ẹnikeni tí ó bá wá bá Olúwa rẹ ní (ipò) ẹleşẹ, dájúdájú iná Jahanamọ ti wà fún un. Kò ní kú sínú rẹ, kò sì ní wà lààyè.

75. Ẹnikeni tí ó bá sì wá bá A (ní ipò) onígbàgbọ òdodo, tí ó sì ti şe àwọn işé rere, àwọn wọnyẹn ni àwọn ipò gíga ní be fún.

قَالَ ءَامَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ
 إِنَّهُ لَكَبِيرِكُمْ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ
 فَلَأَقْطَعَنَّ ءَأَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ
 خَلْفٍ وَأَصْلَبَنَّاكُمْ فِي جُدُوعٍ
 النَّحْلِ وَلَتَعْلَمُنَّ أَيَّنَا أَشَدُّ عَذَابًا
 وَأَبْقَى ﴿٧١﴾

قَالُوا لَنْ نُؤْتِيَكَ عَلَيَّ مَا جَاءَنَا مِّنَ
 الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ
 قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ
 الدُّنْيَا ﴿٧٢﴾

إِنَّا ءَامَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَنَا وَمَا
 أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ وَاللَّهُ خَبِيرٌ
 وَأَبْقَى ﴿٧٣﴾

إِنَّهُ مَن يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ
 جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿٧٤﴾

وَمَن يَأْتِهِ مُؤْمِنًا فَدَعِمَلِ الصَّلِحَتِ
 فَأُولَئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ﴿٧٥﴾

76. (Ohun ni) àwọn Ogbà Idèrà gbére tí àwọn odò n sà níní Isàlè rẹ. Olùṣegbére ni wọn nínú rẹ. Iyẹn sì ni èsan fún ẹnikeni tí ó bá Ẹ̀fòmọ́ (isẹ̀ rẹ).”

77. Àti pé dájúdájú A ti fi ìmísí ránṣẹ sí (Ànábì) Mūsā báyìí pé: “Mú àwọn ẹ̀rúsin Mì rìn ní òru. Fi (òpá rẹ) na omi fún wọn (kí ó di) ojú ònà gbígbe kan nínú omi òkun.¹ O ò ní bẹ̀rù àlèbá, o ò sì ní páyà (itẹ̀rì sínú omi òkun).”¹

78. Fir'aon sì tẹ̀lẹ̀ wọn pèlú àwọn ọ̀mọ ogun rẹ. Ohun tí ó bò wọn mọ̀lẹ̀ dárú nínú odò sì bò wọn mọ̀lẹ̀ dárú.

79. Fir'aon si àwọn èniyàn rẹ lònà; òun (nàà) kò sì mònà.

80. Ẹ̀yin ọ̀mọ 'Isrō'īl, dájúdájú A ti gbà yín là lówọ ọ̀tá yín. A sì Ẹ̀ àdéhùn fún yín (pé kí Ànábì Mūsā wá, kí Á bá a sọ̀rọ̀ tààrà) ní ẹ̀gbé àpáta ní ọ̀wọ̀ ọ̀tún¹ (Ànábì Mūsā láààrin àpáta àti àfonífojì² ní iwọ̀-òòrùn³). A sì sọ ohun mímu monu àti ohun jíjẹ salwā kalẹ̀ fún yín.⁴

جَنَّتْ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ﴿٧٦﴾

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ
بِعِبَادِي فَأَصْرَبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ
يَبْسًا لَا تَخْلُفَ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى ﴿٧٧﴾

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ يَجُودِيهِ فَعَشِيَهُمْ مِّنَ
الْبَيْمِ مَا غَشِيَهُمْ ﴿٧٨﴾

وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَىٰ ﴿٧٩﴾

يَبِيَّتِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنْجَيْنَاكَ مِّنَ
عَدُوِّكَمْ وَوَعَدْنَاكَمْ جَانِبَ الطُّورِ
الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ
وَالسَّلْوَىٰ ﴿٨٠﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al Baqarah; 2:50.

² 1. Iyẹn ni pé, ijúwe àpáta ibi tí Allāhu - tó ga jùlọ - ti bá Ànábì Mūsā - kí ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - sọ̀rọ̀ tààrà niyí, ó gbé àpáta sí ọ̀wọ̀ ọ̀tún rẹ, àfonífojì wà ní ọ̀wọ̀ òsì rẹ ní àgbẹ̀gbẹ̀ iwọ̀-òòrùn ilú nàà. 2. Sūrah al-Koşş; 28:30 3. Sūrah al-Koşş; 28:40 4. Iyẹn ni óúnjẹ wọn lórin irin àrinnú ológójì ọ̀dún. Ẹ̀ wo sūrah al-Mō'idah 5:26.

81. E je nínú àwọn ñhkan dáadáa tí A pa lésè fún yín. E má sì kojá ẹnu ààlà nínú rẹ nítorí kí ibínú Mi má baà kò le yín lórí. Ẹnikẹni tí ibínú Mi bá sí kò lé lórí, dájúdájú ó ti jábọ (sínú iparun).

82. Dájúdájú Èmi ni Aláforjìn fún ẹnikẹni tí ó bá ronú pìwàdà, tí ó gbàgbọ ní òdodo, tí ó sì ẹ یشه rere, léyìn náà tí ó tún tẹlé ìmònà.

83. Kí ni ó mú ọ kánjú ya àwọn èniyàn rẹ sílẹ, Mūsā?

84. Ó sọ pé: “Àwọn nìwònyí tí wón ń tọ orípa mi bọ (léyìn mi). Èmi sì kánjú wá sọdọ Rẹ nítorí kí O lè yónú sí mi ni, Olúwa mi.”

85. (Allāhu) sọ pé: “Dájúdájú Àwa ti dán ijo rẹ wò léyìn rẹ. Àti pé Sāmīrīyì sì wón lònà.”

86. (Ānābī) Mūsā sì padà sọdọ ijo rẹ pẹlú ibínú àti ibànújẹ. Ó sọ pé: “Ẹyin ijo mi, ẹ Olúwa yín kò ti ba yín ẹ àdéhùn dáadáa ni? Ẹ àdéhùn ti pẹ jù lójú yín ni tàbí ẹ fẹ kí ibínú kò le yín lórí láti ọdọ Olúwa yín ni ẹ fi yapa àdéhùn mi?”

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي ۗ وَمَنْ يَحِلَّ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ ﴿٨١﴾

وَإِنِّي لَعَفَّارٌ لِّمَنْ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ أَهْتَدَىٰ ﴿٨٢﴾

* وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَمُوسَىٰ ﴿٨٣﴾

قَالَ هُمْ أَوْلَاءِ عَلَىٰ أَن تَرَىٰ وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَىٰ ﴿٨٤﴾

قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾

فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا ۚ قَالَ يَقَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا أَفْتَالٌ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَن يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ ۗ فَأَخْلَفْتُم مَّوْعِدِي ﴿٨٦﴾

87. Wọn wí pé: “Àwa kò fínnúfíndò yapa àdéhùn fúnra wa, şùgbón wọn di erù òşò àwọn èniyàn (Misro) rù wá lórùn. A sì jù ú sínú iná (pèlú àşẹ Sāmiriyy). Báyeŋ náà sì ni Sāmiriyy şe ju tirè.”

قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلَكِنَا وَلَكِنَّا مُخْلِئًا أَوْرَارًا مِّن زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ﴿٨٧﴾

88. Ó sì (fi mọ) omọ màálù òbọřogidi kan jáde fún wọn, tó n dún (bíi màálù). Wọn sì wí pé: “Èyí ni ọlọhun yín àti ọlọhun Mūsā. Àmọ ó ti gbàgbé (rẹ).”

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عَجَلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَىٰ فَاسْتَبَىٰ ﴿٨٨﴾

89. Şé wọn kò rí i pé kò lè dá èsì ọřò kan padà fún wọn ni, kò sì ní agbára láti kó ìnira tàbí àhàfààní kan bá wọn!

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُرْجَعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ صَرًّا وَلَا تَفَعًا ﴿٨٩﴾

90. Àti pé dájúdájú Hārūn ti sọ fún wọn şiwájú pé: “Èyin ijo mi, wọn kàn fi şe àdánwò fún yín ni. Dájúdájú Olúwa yín ni Àjoké-ayé. Nítorí náà, ẹ tẹlẹ mi. Kí ẹ sì tẹlẹ àşẹ mi.”

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِن قَبْلُ يٰقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿٩٠﴾

91. Wọn wí pé: “A ò níí yé dúró sọdò rẹ tí a oò máa jọsin fún un tífí (Ànábì) Mūsā yóò fi padà sọdò wa.”

قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عٰكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَىٰ ﴿٩١﴾

92. (Ànábì) Mūsā sọ pé: “Hārūn, kí ni ó kò fún ọ nígbà tí o rí wọn tí wọn şinà

قَالَ يٰهَارُونُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ﴿٩٢﴾

93. láti tò mí wá? Şé o yapa àşẹ mi ni?”

أَلَا تَتَّبِعُنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿٩٣﴾

94. (Ànábì Hārūn) sọ pé: “Ọmọ iyá mi, má ẹ fi irungbọn mi mú mi, (má ẹ fi irun) orí mi mú mi. Dájúdájú èmi páyà pé ó máa sọ pé: 'O dá òpínýà sílẹ láààrin àwọn ọmọ 'Isrō'íl. O ò sì sọ òrò mi.”

قَالَ يَبْنُوْمٌ لَا تَأْخُذْ بِلِحِيَّتِي وَلَا بِرَأْسِي
إِنِّي خَشِيْتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي
إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ﴿٩٤﴾

95. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Kí ni òrò tìrẹ̀ tí jẹ́, Sāmiriyy?”

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَمِيرِيُّ ﴿٩٥﴾

96. (Sāmiriyy) wí pé: “Mo rí ohun tí wọn kò rí. Mo sì bu èkúnwọ̀ kan níbi (erùpẹ̀) ojú ẹ̀şẹ̀ (ẹ̀şin) Òjísẹ̀ (iyẹn, mołaiika Jibríl). Mo sì dà á sílẹ̀ (láti fi mo èrẹ̀). Báyeń ni ẹ̀mí mi ẹ̀ (aburú) ní ọ̀şọ̀ fún mi.”

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ
فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ
فَتَبَدَّدْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٩٦﴾

97. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Nítorí náà, máa lọ. Dájúdájú (ijiyà) rẹ̀ nílẹ̀ ayé yí ní kí o máa wí pé, “Má fi ara kàn mí”. Àti pé dájúdájú ojọ̀ iyà kan n bẹ̀ fún ọ̀ tí wọn kò ní gbé fò ọ̀. Kí o sì wo ọ̀lọ̀hun rẹ̀, èyí tí o takú tì lọ̀rùn tí ò n bọ̀, dájúdájú a máa dáná sun ún. Lẹ̀yìn náà, dájúdájú a máa ku eéru rẹ̀ dànù pátápátá sínú odò.

قَالَ فَأَذْهَبَ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ
تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّن
تُخْلَفُهُ وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ
عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ
فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾

98. Ọ̀lọ̀hun yín ni Allāhu nikan, ẹ̀ni tí kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ọ̀un. Ó fi ìmọ̀ gbòòrò ju gbogbo n̄hkan.

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

99. Báyeṅ ni A ɕe ní sọ itàn fún ọ nínú àwọn ìrọ tí ó ti ɕíwájú. Láti ọdọ Wa sì ni A kúkú ti fún ọ ní ìránfí (iyen, al-Kur'ān).

100. Ènikèni tí ó bá gbúnrí kúrò nìbẹ̀, dájúdájú ó máa ru ẹ̀rù ẹ̀ṣẹ̀ ní Ojọ Àjínḡde.

101. Olùṣegbére ni wọn nínú (iyà) rẹ̀. (Èrù ẹ̀ṣẹ̀) sì burú fún wọn láti rù ní Ojọ Àjínḡde.

102. Ní ojọ tí wọn á fọn fèrè oníwo fún àjínḡde. A sí máa kó àwọn ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ ọ ní ojọ yẹn, tí ojú wọn yó sì dúdú batakun.

103. Wọn yó sì máa sọrò ní jéjéjé láààrin ara wọn pé: “Èyin kò gbé ilé ayé tayo (ojọ) mệwàá.”

104. Àwa nímò jùlọ nípa ohun tí wọn n wí nígbà tí ẹnì tí ọpọlọ rẹ̀ pé jùlọ nínú wọn wí pé: “È kò gbé ilé ayé tayo ojọ kan.”

105. Wọn n bi ọ léèrè nípa àwọn àpáta. Sọ pé: “Olúwa mi yóò kù wọn dànù pátápátá.

106. Nígbà nàà, Ó máa fi wọn sílẹ̀ ni pètẹ̀lẹ̀ gbaṅsasa.

107. O ò sì ní rí ọgbun tàbí gelemọ kan nínú rẹ̀.

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿٩٩﴾

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وِزْرًا ﴿١٠٠﴾

خَلِيدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾

يَوْمَ يَنْفَخُ فِي الصُّورِ وَتَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾

يَتَخَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْحِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿١٠٥﴾

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾

لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٧﴾

108. Ní oḡọ yẹn, àwọn èniyàn yóò tẹ̀lẹ̀ olùpèpè náà, kò níí sí yíyà kúrò lẹ̀yìn rẹ̀. Àwọn ohùn yó sì palóló fún Àḡoké-ayé. Nítorí náà, o ò níí gbọ̀ ohùn kan bí kò ẹ̀ gírìgírì ẹ̀şẹ̀.

109. Ní oḡọ yẹn, iṣipẹ̀ kò níí ẹ̀ àhàfààní àfi ẹ̀ni tí Àḡoké-ayé bá yòhnda fún, tí Ó sì yònú sí ọ̀rọ̀ fún un.¹¹

110. (Allāhu) mọ̀ ohun tí ń bẹ̀ níwájú wọn àti ohun tí ń bẹ̀ ní ẹ̀yìn wọn. Àwọn kò sì fi ìmọ̀ rọ̀kiri ká Rẹ̀.

111. Àwọn ojú yó sì wólẹ̀ fún Alààyè, Alámọ̀júútó-èdá. Dájúdájú ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá di àbòsì mẹ̀rù ti pòfo.

112. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ẹ̀şẹ̀ nínú àwọn iṣẹ̀ rere, tí ó sì jẹ̀ onígbaḡgbọ̀ òdodo, kí ó má ẹ̀şẹ̀ páyà àbòsì tàbí ìrẹ̀je kan (láti ọ̀dọ̀ Allāhu).

113. Báyeṅ ni A ẹ̀şẹ̀ sọ (ìrántí) kalẹ̀ ní ohun kíkẹ̀ pẹ̀lú èdè Lárúbáwá. A sì ẹ̀şẹ̀ àlàyé oníran-àran ilé́rì sínú rẹ̀ nítorí kí wọn lè şóra (fún iyà) tàbí nítorí kí ó lè jẹ̀ ìrántí fún wọn.

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ
وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ
إِلَّا هَمْسًا ﴿١٠٨﴾

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفِيعَةُ إِلَّا مَنْ أِذِنَ لَهُ
الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا
يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ﴿١١٠﴾

*وَعَنَتِ الْأُجُوهُ لِلرَّحِي الْقَيُْومِ وَقَدْ
خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١١٢﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا
فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ
يُحَدِّثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

¹ 1. Ẹ̀ wò itọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqarah; 2:48.

114. Nítorí náà, Allāhu Ọba Ọdodo ga jùlọ. Má ẹe kánjù pèlú al-Kur'ān ẹiwájú kí wọn tó parí imísí rẹ fún ọ. Kí o sì sọ pé: "Olúwa mi, ẹ̀lẹ́kún imọ́ fún mi."

115. Dájúdájú A ẹe àdéhùn fún (Ānábì) Ādam ẹiwájú. Ẹ̀gbọ̀n ó gbàgbé. A kò sì bá a pèlú ipinnu ọkàn.

116. Nígba tí A sọ fún àwọn mọlāika pé: "Ẹ forí kanlẹ́ kí Ādam. Wọn sì forí kanlẹ́ kí i àfi 'Iblīs, (tí) ó kọ."

117. Nítorí náà, A sọ pé: "Ādam, dájúdájú èyí ni ọ́tá fún iwọ àti iyawó rẹ. Nítorí náà, kò gbọdò mú èyin méjèjì jáde kúrò nínú Ọgbà Ịdẹra nítorí kí o má baà máa dààmú (fún ije-ìmu).

118. Dájúdájú ebi kò ní pa ọ, o ò sì ní rìn hòhò nínú rẹ.

119. Àti pé dájúdájú òngbẹ kò ní gbẹ ọ nínú rẹ, òòrùn kò sì ní pa ọ."

120. Ẹ̀gbọ̀n Èṣù kó ròyíròyí bá a; ó wí pé: "Ādam, òjẹ mo lè júwe rẹ sí igi gbére àti ijoba tí kò ní tán?"

فَتَعَلَىٰ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ
بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ
وَحْيُهُ ۗ وَقُل رَّبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١١٤﴾

وَلَقَدْ عَاهَدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَىٰ
وَلَمْ يَجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٥﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ ﴿١١٦﴾

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ
وَلَزَوْجَكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكَ مِنَ الْجَنَّةِ
فَتَشْقَىٰ ﴿١١٧﴾

إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَىٰ ﴿١١٨﴾

وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَىٰ ﴿١١٩﴾

فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ
أَدْرَاكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا
يَبْلَىٰ ﴿١٢٠﴾

121. Nítorí náà, àwọn méjèèjì jẹ nínú (èsò) rẹ. Ìhòhò àwọn méjèèjì sì hàn síra wọn; àwọn méjèèjì sì bèrè sí da ewé Ọgbà Ìdèra bo ara wọn. Ādam yapa àṣẹ Olúwa rẹ. Ó sì ṣìnà.

122. Lẹyìn náà, Olúwa rẹ ṣà á lẹṣà; Ó gba ironúpiwàdà rẹ, Ó sì tọ ọ sí ònà.

123. (Allāhu) sọ pé: “Èyin méjèèjì, ẹ jáde kúrò nínú rẹ pátápátá. Apá kan yín sì jẹ ọtá sí apá kan - èyin àti Èṣù. Nígbà tí ìmòṣà bá sì dé ba yín láti ọdọ Mi, ẹnìkẹni tí ó bá tẹlé ìmòṣà Mi, kò ní ṣìnà, kò sì ní ṣorí burúkú.

124. Ènikẹni tí ó bá sì ṣẹrí kúrò níbi ìrántí Mi, dájúdájú ìṣemí ìnira máa wà fún un. A sì máa gbé e dide ní afójú ní Ọjọ Àjìnde.”

125. (Ó) máa wí pé: “Olúwa mi, nítorí kí ni O fi gbé mi dide ní afójú? Mo ti jẹ olùíran tẹlẹ!”

126. (Allāhu) sọ pé: “Báyẹn ni àwọn āyah Wa ṣe dé bá ọ, o sì gbàgbé rẹ (o pa á tí). Ní òní, báyẹn ni wọn ṣe máa gbàgbé iwọ náà (sínú Iná).

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتَ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا
وَوَطَّفَقَا يُخِصِّفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ
الْحِجَّةِ وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ ﴿١٢١﴾

ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ ﴿١٢٢﴾

قَالَ أَهِيظًا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ
لِيَبْغِضَ عَدُوًّا فِيمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى
فَمَنْ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا
يَشْقَىٰ ﴿١٢٣﴾

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ
مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَعْمَىٰ ﴿١٢٤﴾

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنْتُ
بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيْتَهَا
وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسىٰ ﴿١٢٦﴾

127. Àti pé báyeṅ ni A ɕe ní san ẹsan fún ẹnikẹni tí ó bá ɕe àṣejù, tí kò sì gbàgbọ nínú àwọn àyah Olúwa rẹ. Dájúdájú iyà Ojọ Ìkẹyin le jùlọ. Ó sì máa wà títí láéláé.”

128. ɕé kò hàn sí wọn pé mélòó mélòó nínú àwọn ìran tí A ti parun ɕíwájú wọn, tí (àwọn wònyí náà) sì ní rìn kojá ní ibùgbé wọn! Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyẹn fún àwọn olóye.

129. Tí kò bá jé pé ọ̀rọ̀ kan tó ɕíwájú àti gbèdẹke àkókò kan lódò Olúwa rẹ (iyà ẹ̀ṣẹ̀ wọn) ìbá ti di dandan.

130. Nítorí náà, ɕe sùùrù lóri ohun tí wọn ní wí, kí o sì ɕe àfòmọ̀ pẹ̀lú ẹyin fún Olúwa Rẹ ɕíwájú yíyọ̀ òdòrùn àti ɕíwájú wíwò rẹ. ɕe àfòmọ̀ (fún Allāhu) ní àwọn àsikò alẹ̀ àti ní àwọn abala ọ̀sán nítorí kí (Á lè san ọ̀ ní ẹsan rere tí) ó máa yonú sí.

131. Má ɕe fejú rẹ sí ohun tí A fi ɕe ìgbádùn tó jé òdòdò ìṣẹ̀mí ilé ayé fún àwọn ìran-ìran kan nínú wọn. (A fún wọn) nítorí kí Á lè fi ɕe àdánwò fún wọn ni. Arísìkí Olúwa rẹ lóore jùlọ. Ó sì máa wà títí láéláé.

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنِ
بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ
وَأَبْقَى ﴿١٢٧﴾

أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ
الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٢٨﴾

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ
لِرِمَامًا وَآجُلٌ مُّسَمًّى ﴿١٢٩﴾

فَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ
غُرُوبِهَا وَمِنْ آتَائِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ
وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ﴿١٣٠﴾

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ
أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ
وَأَبْقَى ﴿١٣١﴾

132. Pa ará ilé rẹ láṣẹ ìrun kíkí, kí o sì ẹ sùúrù lórí rẹ. A ò ní bèèrè èsè kan lówọ rẹ; Àwa l'À n pèsè fún ọ. Ìgbèyìn rere sì wà fún ìbèrù (Allāhu).

133. Wọn wí pé: “Nítorí kí ni kò fi mú àmì kan wá fún wa láti ọdọ Olúwa rẹ?” Ẹ ẹrì tó yanjú tó wà nínú àwọn tákàdá àkókó kò dé bá wọn ni?

134. Tí ó bá jẹ pé dájúdájú A ti fi ìyà kan pa wọn run Ẹwájú rẹ ni, wọn ìbá wí pé: “Olúwa wa nítorí kí ni O ò ẹ rán Ọjìṣẹ kan sí wa, àwa ìbá tẹlẹ àwọn āyah Rẹ Ẹwájú kí á tó yẹpẹ, (kí á sì tó) kàbùkù.”

135. Sọ pé: “Ẹnì kòòkan ni olùretí (ikángun).” Nítorí náà, ẹ máa retí (rẹ). Ẹ máa mọ ta ni èrò ọnà tààrà àti ẹni tó mọnà.

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا
لَا تَسْأَلْكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ
لِلتَّقَوَى ﴿١٣٢﴾

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِّن رَّبِّهِ أَوْلَمِ
تَأْتِيهِمْ بَيِّنَةٌ مَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٣٣﴾

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِّن قَبْلِهِ
لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا
فَتَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِن قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ
وَنُخْزَى ﴿١٣٤﴾

قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٍ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ
مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنْ
أَهْتَدَى ﴿١٣٥﴾

Suuratul-An'biyaa' الأنبياء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Iṣírò-iṣé súnmọ́ fún àwọn èniyàn, wọn sì wà nínú ifónúfọ́ra, tí wọn ní gbúnrí (kúrò níbi òdodo).

2. Kò sí irántí titun kan tí ó máa dé bá wọn láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn àfi kí wọn gbọ ọ̀ lẹ̀ni tí yóò máa (fi) ṣeré.

3. Wọn fónúfọ́ra ni. Àwọn tó ṣàbòsì sì fi ọ̀rọ̀ ìkọ̀kọ̀ (ààrin ara wọn) pamọ́ pé: “Sé èyí tayọ abara bí irú yín ní? Sè ẹ́ máa tẹ̀lé idán ni, nígbà tí èyìn náà ríran?”

4. Ó sọ pé: “Olúwa mi mọ ọ̀rọ̀ tó ní bẹ nínú sánmọ̀ àti ilẹ̀. Ọ̀un ni Olùgbọ̀, Onímọ̀.”

5. Rára, wọn tún wí pé: “Àwọn àlá tí ó lọ̀pọ̀ mọ́ra wọn tí kò ní ìtúmọ̀ ni (al-Kur’ān.” Wọn tún wí pé): “Rára, ó hun ún ni.” (Wọn tún wí pé): “Rára, eléwì ni. (Bí bẹ̀ẹ̀ kọ) kí ó mú àmì kan wá fún wa gégé bí wọn ṣe fi rán àwọn ẹnì àkọ̀kọ̀.”

أَقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ

مُعْرِضُونَ ﴿١﴾

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ

إِلَّا أَسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾

لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ وَأَسْرَأُ التَّجْوَى الَّذِينَ

ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشْرٌ مِثْلُكُمْ

أَفَتَأْتُونَ السَّحَرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ

وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾

بَلْ قَالُوا أَضَعَتْ أَحْلَامَ بِلْ أَفْتَرْتَهُ بَلْ

هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بَيِّنَاتٍ كَمَا أُرْسِلَ

الْأَوْلُونَ ﴿٥﴾

6. Kò sí àwọn tó gbàgbọ́ síwájú wọn nínú àwọn ilú tí A ti parẹ (lẹyìn isòkalẹ̀ àmì). Šẹ̀ àwọn sì máa gbàgbọ́ (nígbà tí àmì bá dé)?

مَا آمَمْتُمْ قَبْلَهُمْ مِّن قَرِيْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

7. A kò rán ẹnì kan ní isẹ̀-òjìšẹ̀ síwájú rẹ̀ àfi àwọn ọ̀kùnrin tí Ẹ̀ ní fi imísí ránšẹ̀ sí. Nítorí náà, ẹ̀ bèèrè lódò àwọn oníràn-ántí tí ẹ̀yin kò bá mọ̀.¹

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُّوحِيْ إِلَىٰهِمْ فَسَأَلُوا أَهْلَ الدِّكْرِ إِن كُنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

8. A kò sì šẹ̀ wọn ní abara tí kí í jẹun. Wọn kò sì jẹ olùšẹgbé (nílé ayé).¹¹

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀šẹ̀-òrọ̀ sūrah Yūsuf: 12:109 àti sūrah an-Nahl; 16:43.

¹¹ 1. Àwọn tó gbàgbọ́ pé Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti kú sọ pé, "Āyah yīi àti āyah 34 níwájú tako àti tí i kú Ànábì 'Īsā tífi di àkókò yīi àti tífi di àkókò ọ̀pin ayé. Nítorí náà, Ànábì 'Īsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti kú". Èsì: Kíyè sí! Gbígbé tí Allāhu gbé Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - lẹ̀ sínú sánmọ̀ kò túmọ̀ sí pé Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kò nífi kú. Rárá o, ó máa kú lẹyìn ígbà tí Allāhu - tó ga jùlọ̀ - bá sọ ọ̀ kalẹ̀ láti ojú sánmọ̀ nítorí pé, abara ni, kí í šẹ ọ̀lọhun. Allāhu, Ọ̀lọhun nikan ni kò nífi kú láéláé. Yàtò sí āyah "kọ̀ba maotih" nínú sūrah an-Nisā'; 4:159, àwọn hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ti fi rinlẹ̀ pé, ikú Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - di ẹ̀yin ígbà tí ó bá tó sọkalẹ̀ láti ojú sánmọ̀, iye ni ọ̀pin ayé. Ohun tí ó kàn jẹ̀ isòro fún àwọn tí wọn gbàgbọ́ pé Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti kú síwájú àsikò yīi ni pé, bí wọn bá sọ pé kò sí āyah tààrà kan lórí àitífikú rẹ̀ àti isòkalẹ̀ rẹ̀ láti ojú sánmọ̀ lópin ayé, kò sí imọ̀ tó yè kooro fún wọn lórí imọ̀ ijìnlẹ̀ nípa àwọn hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni ọ̀minira láti sọ ọ̀rọ̀ tí kò sí nínú al-Kur'ān aláṣọ̀n-ọ̀nlẹ̀. Ní ọ̀díwọn ígbà tí hadīth bèyẹ̀ bá sí ti fẹ̀šẹ̀ rinlẹ̀ lódò àwọn onímọ̀ ijìnlẹ̀ nípa hadīth, ẹ̀nu aláimọkan tàbí aláààbò ẹ̀kọ̀ kan kan kò gbà á láti tako irúfẹ̀ àwọn hadīth náà. Bí ó bá dán an wò pèrẹ̀, ígbàgbọ̀ rẹ̀ nínú al-Kur'ān àti ígbàgbọ̀ rẹ̀ nínú Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ti bàjẹ̀ mọ̀ ọ̀n lówọ̀. Èyí wà ní íbámu sí sūrah an-Nisā'; 4: 115. Bí àpèrẹ̀, al-Kur'ān fi rinlẹ̀ pé, àwọn ọ̀kú kò lè gbọ̀ ọ̀rọ̀ kan kan mọ̀ láti ọ̀dò àwọn aláàyè ní íbámu sí sūrah an-Naml; 27:80, sūrah ar-Rūm; 30:52 àti sūrah Fātir; 35:22. Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sì padà di ọ̀kú tí

wọn bò mò inú sàrèè nínú ilú Moḍīnah Onímòḍlè ní ibámu sí sūrah az-Zum̄or; 39:30. Kò sí sí āyah tààrà kan nínú al-Kur'ān tí ó yọ Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - silẹ nínú àwọn okú tí kò lè gbọ ọrọ kan kan mò láti ọdọ àwọn aláàyè. Àmọ hadīth tó fẹsẹ rinlẹ wà tí ó n fi rinlẹ pé, Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - máa n dá sálámọ padà fún ẹnikẹni tí ó bá sálámọ sí i nídíi sàrèè rẹ. Kòdà hadīth tó fẹsẹ rinlẹ tún wà tí ó n fi rinlẹ pé, ní gbogbo oḡo Jímò, àwọn moḷāika n gbé itoro-ikẹ àti itoro-ibukún fún Ànábì wa Muhammad sí ef igbọ rẹ nínú sàrèè rẹ láti ibikíbi nílẹ ayé tí wọn bá tí n toro rẹ fún un - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Hadīth kīnī: Láti ọdọ Abū Huraerah - kí Allāhu yónú sí i -, dájúdájú Ōjīṣẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé, "Kò sí ẹni kan tí ó máa sálámọ sí mi àfi kí Allāhu dá ẹmí mi padà sí mi lára títí mo máa fi dá sálámọ náà padà fún un." Abū Dāūd ló gbà á wá lábẹ àkọlẹ: bāb ziyāratul-kubūr. Şeek al-Bāniy sọ pé, "hadīth náà dára". Hadīth yīi tún wà nínú musnad 'Ahmad àti sunan Baehakiy. Hadīth keji: Láti ọdọ 'Aos ọmọ 'Aos - kí Allāhu yónú sí i -, ó sọ pé, Ōjīṣẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé, "Dájúdájú oḡo Jum'ah wà nínú àwọn oḡo yín tó lóore jùlọ; Wọn şedà Ànábì Ādam - kí ọlà Allāhu máa bá a - nínú rẹ, Wọn gba ẹmí rẹ nínú rẹ, ifon àkókó sínú iwo máa şelẹ nínú rẹ. Ikú gbogbo ẹdà sí máa şelẹ nínú rẹ. Nítorí náà, ẹ şe ọpọlọpọ asọlātu fún mi nínú rẹ nítorí pé, wọn máa şerí àwọn asọlātu yín sí ọdọ mi." 'Aos sọ pé, àwọn Sohābah wí pé, "Ōjīṣẹ Allāhu, báwo ni wọn şe máa kó àwọn asọlātu wa wá b ọ, ó ó má ti di erùpẹl?" Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sí sọ pé: "Dájúdájú Allāhu - tó ga jùlọ - şe ẹran ara àwọn Ànábì ní èwọ fún ilẹ." Abū Dāūd ló gbà á wá lábẹ àkọlẹ: bāb foḍli yaomil-Jum'ah walaelatil-Jum'ah. Şeek al-Bāniy sọ pé, "hadīth náà ní alááfíà". Hadīth yīi tún wà nínú musnad 'Ahmad àti sunan Baehakiy. Àpẹẹrẹ miíràn ni àwọn hadīth tààrà tó fẹsẹ rinlẹ lórí ẹniyàn hóró kan şoşo tí Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - pè ní "Moşīhu-ddajjal". Ẹni yīi má yoju sáyé lópin ayé. Ó sí máa fòòrò ayé ní ifòòrò kan tí kò tí i şelẹ rí. Àmọ tòhun ti bí "Moşīhu-ddajjal" şe jẹ ẹyọ kan nínú àwọn àmì nílá fún ọpin ayé, kò sí āyah kan tààrà lórí rẹ nínú al-Kur'ān. Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - nikan ló jẹ kí á mò pé ẹniyàn kan n bọ lópin ayé tí orúkọ rẹ n jẹ Moşīhu-ddajjal. Èyí sì ni igbàgbọ àti àdisòkàn àwa mùsulùmí, tòhun ti bí kò şe sí āyah tó gbè é lẹşẹ tààrà nínú al-Kur'ān. Nígba tí gbogbo àwa mùsulùmí ní igbàgbọ nínú àwọn irúfẹ àwọn hadīth okè wònyẹn, ní işelẹ tó tayo ọye wa, àmọ tí ó tẹnu Ànábì wa Muhammad olódodo - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - jáde, nígbà náà ta ni ẹni tí ó máa lórí láyà tako àwọn hadīth Bukōriy àti hadīth Muslim tó wá lórí ài tí i kú Ànábì 'Isā ọmọ Mořyam - kí ọlà Allāhu máa bá a - títí di àkókó yīi àti títí di àkókó ọpin ayé? Ẹnikẹni tí ó bá takò ó ti tako Ànábì Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Ọkan niyí nínú àwọn hadīth náà. Láti ọdọ Abū Huraerah - kí Allāhu yónú sí i -, dájúdájú Ōjīṣẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé: "Báwo ni ẹyin máa wà nígbà tí Ọmọ Mořyam - kí ọlà Allāhu máa bá a - bá sòkalẹ sàààrin yín, tí ó sì darí yín pèlú ohun tí n bẹ lóḍọ yín." Ẹni kan nínú àwọn tó gba hadīth yīi wá sọ pé, "Kí ni itùmò "tí ó sì darí yín pèlú ohun tí n bẹ lóḍọ yín"? Tàbí kí ni itùmò "tí ohun tí ó máa fi darí yín sí máa wá láti ọdọ yín?" Ibnu Abī Thi'b sí fèsì pé, "Ó máa fi tírà Olúwa yín àti sunnah Ànábì yín - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - darí yín." ni itùmò rẹ. Iyẹn ni pé, al-Kur'ān àti sunnah Ànábì Muhammad - kí

9. Lẹyìn nàà, A mú àdéhùn Wa ẹ ẹ fún wọn. A sì gba àwọn Òjìşẹ àti àwọn tí A bá ẹ lẹ. A sì pa àwọn olùtayo ẹnu-ààlà run.

ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾

10. Dájúdájú A ti sọ tírà kan kalẹ fún yín, tí irántí nípa ọ̀rọ ara yín wà nínú rẹ. Nítorí nàà, ẹ ẹ ọ ẹ lèákàyè ni?

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

11. Mèlòò mèlòò nínú ilù tí A ti parẹ, tí ó jẹ alábòsí! A sì gbé àwọn ijo miíràn dide lẹyìn wọn.

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١١﴾

12. Nígba tí wọn rí iyà Wa (tó ñ bọ), wọn sì ñ sá lọ fún un.

فَلَمَّا أَحْسَوْا بِبَأْسِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾

13. Ẹ má ẹ sá lọ. Ẹ padà síbi ññkan tí A fi ẹ gbẹdemuke fún yín àti àwọn ibùgbé yín nítorí kí A lè bi yín ní ibèèrè.

لَا تَرْكُضُوا وَأَرْجِعُوا إِلَىٰ مَا أَنْتَرَفْتُمْ فِيهِ وَمَسَلِكِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَسْأَلُونَ ﴿١٣﴾

14. Wọn wí pé: “Ègbé wa ò! Dájúdájú àwa jẹ alábòsí.”

قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾

15. Igbe wọn yí kò dúró tífí A fi sọ wọn di koriko tí wọn gé, wọn sì dòkú kalẹ.

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خِلْيَدِينَ ﴿١٥﴾

ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni “imām” dúró fún nínú hadīth yí, gégé bí “imām” ẹ́ dúró fún “tírà” nínú sūrah Hūd; 11:17, sūrah al-Ahkōf; 46:12 àti sūrah Yāsīn, 36:12. Bí a bá sì túmọ imām sí aşıwájú lóri irun àti aláşẹ, òhun nàà wọlé nítorí pé, hadīth miíràn gbà á wá pẹ̀lú ítúmọ yẹn. Ítúmọ kiini keji ló ñ já sí pé, ijo yí kò ní Ànábì méjì, kò sì ní tírà méjì. Nítorí nàà, ipò ọ̀mọ-ẹyìn ni ipò Ànábì ‘Isā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - nínú ijo yí ní òpin ayé.

16. Àwà kò dá sánmò àti ilẹ̀ àti ohun tí ń bẹ̀ láààrin àwọn méjèjèjì pèlú eré ʃiṣe.

17. Tí ó bá jẹ̀ pé A gbèrò láti ʃèré ni, ọ̀dọ̀ Wa ni A kúkú tí máa ʃe é tí A bá jẹ̀ olùṣe-(eré).

18. Rára o! À ń sọ ọ̀dodo lu irọ̀ (mọ̀lẹ̀ ni). Ọ̀dodo sì máa fọ̀ agbárí irọ̀. Irọ̀ sì máa pòórà. Ègbé sì ni fún yín nípa ohun tí ẹ̀ ń fi ròyìn (Rẹ̀ ní ti irọ̀).

19. TiRẹ̀ ni àwọn tó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀. Àti pé àwọn tó ń bẹ̀ lódọ̀ Rẹ̀, wọn kì í ʃègbéraga níbi ijọ̀sìn Rẹ̀. Kò sì rẹ̀ wọn.

20. Wọn ń ʃàfọ̀mọ̀ ní ọ̀ru àti ní ọ̀sán; wọn kò sì sinmi.

21. Tàbí wọn ní àwọn ọ̀lọ̀hun kan tí wọn mú jáde láti ara ilẹ̀, tí wọn ń jí ọ̀kú dìde ní?

22. Tí ó bá jẹ̀ pé àwọn ọ̀lọ̀hun kan wà nínú sánmò àti ilẹ̀ lẹ̀yìn Allāhu, sánmò àti ilẹ̀ ibá ti bàjẹ̀. Mímọ̀ ni fún Allāhu, Olúwa Itẹ̀-ọ̀lá, tayọ ohun tí wọn ń fi ròyìn (Rẹ̀).

23. Wọn kò níí bi (Allāhu) ní ibèèrè nípa n̄nkan tí Ó ń ʃe. Àwọn ni wọn máa bi ní ibèèrè (nípa iṣe ọ̀wọ̀ wọn).

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لِلْعِبِينَ ﴿١٦﴾

لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهَوًا لَّآتَّخِذْنَهُ مِنْ
لُدَّتَا إِنْ كُنَّا فَعْلِينَ ﴿١٧﴾

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ
فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ
مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ
عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ
وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ اتَّخَذُوا ءَالِهَةً مِنَ الْأَرْضِ هُمْ
يُنشِرُونَ ﴿٢١﴾

لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءَالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا
فَسُبْحٰنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾

لَا يُسْئَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْئَلُونَ ﴿٢٣﴾

24. Tàbí wọn sọ àwọn kan di ọlòhun lẹyìn Allāhu ni? Sọ pé: “È mú èrì ọrọ yín wa.” (Al-Kur’ān) yìí ni ọrọ nípa àwọn tó wà pèlú mi àti ọrọ nípa àwọn tó síwájú mi.¹ Şùgbón ọpọlọpọ wọn kò mọ òdodo; wọn sì n gbúnrí kúrò nìbè!

25. A kò rán òjísé kan níşé síwájú ẹ àfi kí A fi ìmísí ránşé sí i pé: “Dájúdájú kò sí ọlòhun kan tí ẹ gbọdò jọsìn fún ní ònà òdodo àyàfi Èmi (Allāhu). Nítorí náà, ẹ jọsìn fún Mi.”¹¹

26. Wọn wí pé: “Àjoké-ayé sọ ẹni kan di ọmọ (nínú àwọn mọlāikah Rẹ).” Mímọ ni fún Un - Kò rí bẹẹ; ẹrúsìn alápọn-ọnlé ni wọn.

27. Wọn kì í síwájú Allāhu sọ ọrọ. Wọn sì n şişé pèlú àşẹ Rẹ.

28. (Allāhu) mọ ohun tó n bẹ níwájú wọn àti ohun tó n bẹ lẹyìn wọn. Wọn kò sì níí şipẹ (ẹni kan) àfi ẹni tí (Allāhu) bá

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ عَالِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرٌ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرٌ مَنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِيَ إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ ﴿٢٦﴾

لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ حَشِيَّتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾

1. “ọrọ nípa àwọn tó wà pèlú mi àti ọrọ nípa àwọn tó síwájú mi” iye ni pé, ikángun àwọn ẹni ànà àti ikángun àwọn ẹni òní wà nínú al-Kur’ān alápọn-ọnlé fún ẹni tí ó bá fẹ fẹyíkọgbón.

11. Àyàh yìí ti fi hàn kedere pé, irú àwọn Ọrúnmilà kì í şẹ Ọjísé Allāhu nítorí pé, irú wọn kò pe ayé lẹ sibi “Dájúdájú kò sí ọlòhun kan tí a gbọdò jọsìn fún ní ònà òdodo àyàfi Allāhu.” Dípò èyì, ẹbọ şişé ni irú àwọn Ọrúnmilà gbé’lé ayé şẹ. Ẹbọ şişé sì ni ipèpè irú wọn.

yónú sí. Wọn tún n páyà fún
ìbèrù Rẹ̀.

29. Àti pé ẹnikẹni nínú wọn tí ó
bá wí pé: “Dájúdájú èmi ni
ọlọhun lẹyìn Rẹ̀.” Nítórí iyeṅ sì
ni A òò fi san án ní ẹsan iná
Jahanamọ. Báyeṅ sì ni A ẹ ń
san àwọn aláboṣì ní ẹsan.

30. Ẹ́ ẹ̀wọn tó ẹ̀sàì gbàgbò kò
wòye pé dájúdájú àwọn sánmọ
lẹ̀pọ̀ àti ilẹ̀ náà lẹ̀pọ̀ tẹ̀lẹ̀ ni, A sì
yà wọn sí ọ̀tọ̀tọ̀, A sì ẹ
gbogbo n̄nkan ní abẹ̀mí láti inú
omi? Nítórí náà, ẹ́ ẹ̀ wọn kò ní
gbàgbò ni?¹

31. A sì fi àwọn àpáta tó dúró
gbagidi sínú ilẹ̀ kí ó má fi lè mì
mọ̀ wọn lẹ̀sẹ̀. A sì fi àwọn ọ̀nà
fífẹ̀ sàààrin àwọn àpáta nítórí kí
wọn lè rí ọ̀nà tọ̀.

* وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهُ مِّنْ دُونِهِ
فَذَلِكْ نَجْرِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي
الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

أُولَئِكَ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا
مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيًّا أَفَلَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ
وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَّعَلَّهُمْ
يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾

¹ 1. Àwọn nasōrō sọ pé, sūrah Fussilat; 41:11 tako sūrah al-'Anbiyā'; 21:30. Èsì: Kò sí itakora kan kan nínú àyah méjèèjì. Àlàyè rẹ̀ niyí, itumọ̀ “rotk” ni “lẹ̀pọ̀, lílẹ̀-papọ̀”, itumọ̀ “fatk” sì ni “èlà, lílà, yíyà”. Ní ipilẹ̀ isẹ̀dà sánmọ̀ àti ilẹ̀, Allāhu - tó ga jùlọ - kò fi ojú kan kan sára ikíní kejì tí n̄nkan kan lè gba jáde síta. Lẹyìn náà, Allāhu la ojú sánmọ̀ nítórí kí omi ọ̀jò lè máa tinú rẹ̀ jáde sí orí ilẹ̀. Allāhu sì tún la ojú ilẹ̀ nítórí kí irúgbìn lè máa tinú rẹ̀ jáde. Tí Allāhu kò bá ẹ̀ ẹ̀yí fún ikíní kejì ni, ọ̀jò ibá tí rí ọ̀nà jáde nínú sánmọ̀, irúgbìn ilẹ̀ náà ibá tí rí ọ̀nà hù jáde nínú ilẹ̀. Ídí niyí tí gbólóhùn “A sì ẹ̀ gbogbo n̄nkan ní abẹ̀mí láti ara omi” fi parí àyah yẹ̀n. Kíyè sí i, kalmọ̀h ilẹ̀pọ̀ tí Allāhu lò fún sánmọ̀ àti ilẹ̀, kò túmọ̀ sí pé sánmọ̀ àti ilẹ̀ ló lẹ̀ papọ̀ mọ̀ra wọn, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn kan wí bẹ̀ẹ̀. Ọ̀tọ̀tọ̀ ni ikíní kejì wà. Ídí sì niyí tí ó fi jẹ̀ pé, ikíní kejì wọn ni Allāhu pa àṣẹ̀ fún láti máa mú ohun tí ó wà nínú wọn jáde. Èyí sì ni ó mú ọ̀rọ̀-ìṣe àṣẹ̀ wà ní “èjì”, dípọ̀ “ẹ̀yọ̀”, fún sánmọ̀ àti ilẹ̀ nítórí pé, ọ̀tọ̀tọ̀ ni ikíní kejì wọn wà láti ìbèrẹ̀ pẹ̀pẹ̀ isẹ̀dà wọn. Èyí sì ló jẹ̀yọ̀ nínú sūrah Fussilat; 41:11. Nítórí náà, kò sí itakora nínú àwọn àyah náà. W-Allāhu 'a'lam.

32. A tún ɛe sánmò ní àjà tí wọn n sò (níbí jíjábò). Síbèsibè wọn n gbúnrí kúrò níbí àwọn àmì rẹ.

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٢﴾

33. Òun ni Ẹni tí Ó dá òru àti òsán pẹlú òdòrùn àti òṣùpá. Ìkòṣokan (òdòrùn àti òṣùpá) wà ní òpópónà roboto tó n tọ.

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۗ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾

34. A kò ɛe bíbẹ gbére fún abara kan ɛiwájú rẹ. Njẹ tí o bá kú, àwọn sì ni olùṣegbére bí?¹

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّن قَبْلِكَ الْخَلْدَ أَفَإِنَّ مِتَّ فَهُمْ الْخَالِدُونَ ﴿٣٤﴾

35. Ẹmí kòṣokan ló máa tọ ikú wò. A sì máa fi aburú àti rere ṣadánwò fún yín. Ọdọ Wa sì ni wọn yóò da yín padà sí.

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۗ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ۗ وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

36. Nígba tí àwọn tó ṣàì gbàgbò bá rí ọ, wọn kò sì níí kà ọ kún kiní kan bí kò ɛe oníyèyè pé: “Ṣé èyí ni ẹni tó n sọrò nípa àwọn ọlọhun yín?” Aláìgbàgbò sì ni àwọn náà nípa ìrántí Àjoké-ayé.

وَإِذَا رَأَوْكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِذْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُؤًا أَهْدَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَكُمْ وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٦﴾

37. Wọn fi ikánjú sínú àdámọ èniyàn. Mo máa fi àwọn àmì Mi hàn yín. Nítorí náà, ẹ má ɛe kán Mi lójú.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَجٍ ۖ سَأُورِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٧﴾

38. Wọn n wí pé: “Ìgbà wo ni àdéhùn yìi yóò ɛe tí ẹ bá jẹ olódodo?”

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

¹ 1. Ẹ wo ìṣòṣe-òrò àyah kejọ.

39. Tí ó bá jé pé àwọn tó sàì gbàgbò mò ìgbà tí wọn kò nífi dá Iná dúró níwájú wọn àti ní èyìn wọn, tí A ò sì nífi ràn wọn lówó, (wọn ìbá tí wá iyà pèlú ikánjù).

40. Sùgbón (iyà Iná) yòò bá wọn ní òjìjì, nígbà náà ó máa kó ìdààmú bá wọn; wọn kò sì nífi dá a padà. A kò sì nífi sún (iyà náà) síwájú fún wọn.

41. Wọn kúkú ti fi àwọn Òjìṣé kan ṣe yèyè síwájú rẹ! Nítorí náà, ohun tí wọn ní fi ṣe yèyè sí dìyà tó yí àwọn tó ní fi wọn ṣe yèyè pò.

42. Sọ pé: “Ta ni eni tí ó ní sọ yín ní òru àti ní ọsán níbi iyà Àjoké-ayé?” Àmọ́ nṣe ni wọn ní gbúnrí kúrò níbi ìrántí Àjoké-ayé.

43. Tàbí wọn ní àwọn ọlọhun kan tó máa gbà wọn sílẹ̀ lẹyìn Wa ni? Wọn kò lè ran ara wọn lówó. Wọn kò sì lè gbà wọn sílẹ̀ lódò Wa.

44. Síbèsibè A fún àwọn wònyí àti àwọn bàbá wọn ní ìgbádùn tífi ṣẹmí ayé wọn fi gùn. Ṣe wọn kò rí i pé dájúdájú Àwa l'À ní mú ilẹ̀ dínkù (mọ́ àwọn aláìgbàgbò lówó) láti àwọn etí ilú (wònú ilú nípa fifún àwọn mùsùlùmí ní ṣẹgun lórí wọn).

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُرُونَ عَنْ وُجُوهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنصرون ﴿٣٩﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ أَسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤١﴾

قُلْ مَن يَكْلُؤْكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾

أَمْ لَهُمْ ءَالِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِن دُونِنَا لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِتْنَا يُصْحَبُونَ ﴿٤٣﴾

بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وءَابَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

Nítorí náà, ʒé àwọn ni wọn máa borí ni?

45. So pé: "Ìmísí ni mo fi ń kilò fún yín. Àwọn adití kò sì níí gbọ̀ ìpè nígbà tí wọn bá ń kilò fún wọn."

46. Àti pé dájúdájú tí abala kan nínú iyà Olúwa ɾé bá fowọ̀ bà wọn, dájúdájú wọn á wí pé: "Ègbé wa ò; dájúdájú àwa jé alábòsí."

47. A máa gbé àwọn òṣuwọn déédéé kalẹ̀ ní Ojọ̀ Àjínḡde. Nítorí náà, wọn kò níí ʒe àbòsí kiní kan fún èmí kan. Kí (iṣẹ̀) jé iwọn èso kardal (bín-intín), A máa mú un wá. A sì tó ní Olùṣírò.

48. Dájúdájú A fún (Ànábì) Mūsā àti (Ànábì) Hārūn ní ọ̀ṛọ̀-ìpínýà (ohun tó ń ṣòpínýà láààrin òdodo àti irọ̀), ìmọ̀lẹ̀ àti ìrántí fún àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu).¹

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَيْنَ مَسْتَهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ حَرْدَلٍ آتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِنَا حَٰسِبِينَ ﴿٤٧﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾

¹ 1. Ọ̀ṛọ̀-ìpínýà, ìmọ̀lẹ̀ àti ìrántí nínú àyah yíí dúró fún àwọn iròyìn tó wà lára tíra kan soṣo tí Allāhu - tó ga jùlò - fún Ànábì Mūsā - kí olà Allāhu máa bá a -. Tíra náà ni at-Taorāt. Lẹ̀yìn náà, iwọ̀nyẹn ni àwọn iròyìn tó máa ń wà lára ikòṣkan tíra tí Allāhu máa ń sòkalẹ̀ fún àwọn Ànábì Rẹ̀ àti àwọn Ojísẹ̀ Rẹ̀ - kí olà Allāhu máa bá wọn -. Kiyè sí i, gbogbo tíra tó síwájú tí parí iṣẹ̀ wọn. Ní àsikò yíí, tíra ikéyìn nikan ló ku gbogbo ayé kù. Iyẹn sì ni al-Kur’ān alápọ̀n-ònlé. Kòdà bí Ànábì ‘Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí olà Allāhu máa bá a - bá padà sòkalẹ̀ lópin ayé, kò níí tẹ̀lẹ̀ tíra kan yàtò sí al-Kur’ān gégé bí mo ti so síwájú nínú itọ̀sẹ̀-ọ̀ṛọ̀ àyah 8.

49. (Àwọn ni) àwọn tó n páyà Olúwa wọn ní ìkòkò. Olùpáyà sì ni wọn nípa Àkókò nàà.

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِمَّن
السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾

50. Èyí sì ni ìrántí oníbùkún tí A sòkalẹ̀. Šé èyin yòò takò ó ni?

وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ
مُنْكَرُونَ ﴿٥٠﴾

51. Dájúdájú A ti fún (Ànabi) 'Ibrōhīm ní ìmòná tirẹ̀ šiwájú (kí ó tó dàgbà). Àwa sì n jẹ̀ Onímò nípa rẹ̀.

*وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ
وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ ﴿٥١﴾

52. (Rántí) nígbà tí ó sọ fún bàbá rẹ̀ àti ijọ rẹ̀ pé: “Kí ni àwọn ère wònyí tí è n dúró tì, tí è n jòsìn fún še jẹ̀ ná?”

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ
الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾

53. Wọn wí pé: “A bá àwọn bàbá wa tí wọn n jòsìn fún wọn ni.”

قَالُوا وَجَدْنَا ءَابَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾

54. Ó sọ pé: “Dájúdájú èyin àti àwọn bàbá yín ti wà nínú ìṣìnà pònhbélé.”

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وءَابَاؤُكُمْ فِي
ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٤﴾

55. Wọn wí pé: “Šé o mú òdodo wá fún wa ni tàbí ìwo wà nínú àwọn eḷefè.”

قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ
اللَّاعِبِينَ ﴿٥٥﴾

56. Ó sọ pé: “Rára. Olúwa yin ni Olúwa àwọn sánmò àti ilẹ̀; Èni tí Ó pílẹ̀ ìṣẹ̀dá wọn. Èmi sì wà nínú àwọn eḷeríí lórí iyẹn.

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ مِنَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾

57. Àti pé mo fi Allāhu búra,
dájúdájú mo máa dète sí àwọn
òrìṣà yín lẹyìn tí ẹ bá pẹyìn dà,
tí ẹ lọ.”

وَتَأْتِيهِمْ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ
تُولُوا مُدِيرِينَ ﴿٥٧﴾

58. Ó sì fọ wọn sí wẹwẹ àfi
àgbà (òrìṣà) wọn nítorí kí wọn lè
padà dé bá a.

فَجَعَلَهُمْ جُودًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ
إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾

59. Wọn wí pé: “Ta ni ó ṣe èyí
pẹlú àwọn ọlọhun wa? Dájúdájú
onítòun wà nínú àwọn alábòsí.”

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾

60. Wọn wí pé: “A gbọ tí
ọdọkùnrin kan ní bu ẹnu àtẹ lù
wọn. Wọn ní pe (ọmọ náà) ní
'Ibrōhīm.”

قَالُوا سَمِعْنَا فَتَىٰ يَذُكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ
إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٠﴾

61. Wọn wí pé: “Ẹ mú un wá
han àwọn ènìyàn kí wọn lè jẹrírí
lé e lórí.”

قَالُوا فَأْتُوا بِهِ عَلَىٰ أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾

62. Wọn wí pé: “Ṣé iwọ lo ṣe
èyí pẹlú àwọn ọlọhun wa,
'Ibrōhīm?”

قَالُوا ءَأَنْتَ آءَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِآلِهَتِنَا
يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿٦٢﴾

63. Ó sọ pé: “Rára o, àgbà wọn
yíí ló ṣe (wọn bẹẹ). Nítorí náà, ẹ
bi wọn léèrè wò tí wọn bá máa
ń sọrò.”¹

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَاسْأَلُوهُمْ
إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾

64. Nígbà náà, wọn yíjú síra
wọn, wọn sì wí pé: “Dájúdájú
ẹyin ni alábòsí.”

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمْ
الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-òrọ sūrah al-'Ani'ām; 6:78.

65. Lẹyin náà, wọn sorí kọ (wọn sì wí pé): “Ìwọ náà kúkú mò pé àwọn wọnyí kì í sọrọ.”

ثُمَّ نَكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ
مَا هَٰؤُلَاءِ يَنطِقُونَ ﴿٦٥﴾

66. Ó sọ pé: “Şé èyin yòò máa jòsìn fún ñhkan tí kò lè şe yín ní àhfaàní, tí kò sì lè kó ìnira ba yín lẹyin Allāhu?”

قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾

67. Şìọ èyin àti ñhkan tí è n jòsìn fún lẹyin Allāhu, şe èyin kò ní şe làákàyè ni?”

أَفِ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

68. Wọn wí pé: “È dáná sun ún; kí ẹ̀ sì ran àwọn ọlọhun yín lọwọ̀, tí èyin bá níkan-án şe.”

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِن كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾

69. A sọ pé: “Iná, di tútù àti àlàáfíà lára 'Ibrōhīm.”

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ
إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

70. Wọn gbèrò ète sí i, şùgbọ̀n A şe wọn ní olófò jùlọ̀.

وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ
الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾

71. A sì gba òun àti Lūt là sórí ilẹ̀ tí A fi ìbùkún sí fún gbogbo èdá.

وَجَعَلْنَاهُ وُلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

72. A ta á ní ọ̀re ọ̀mọ̀, 'Is-hāk àti Ya'kūb tí ó jẹ̀ àlékún (iyẹn, ọ̀mọ̀ọ̀mọ̀). Olúkùlùkù (wọn) ni A şe ní ẹnì rere.

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا
جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

73. A ɕe wọn ní aṣíwájú tó n tọ àwọn èniyàn sí ọ̀nà pèlù àṣe Wa. A sì fi ìmísí ránṣe sí wọn nípa ṣíṣe iṣe rere, ìrun kíkí àti Zakāh yíyọ. Wọn sì jẹ olùjọsin fún Wa.

74. (E rántí Ànábì) Lūt. A fún un ní ipò Ànábì àti imọ. A sì gbà á là nínú ilú tí wọn ti n ɕe àwọn iṣe burúkú. Dájúdájú wọn jẹ ijo burúkú, òbìlẹ́jẹ.

75. A sì mú un wọ inú ikẹ Wa. Dájúdájú ó wà nínú àwọn eni rere.

76. (E rántí Ànábì) Nūh, nígbà tí ó pe ipè ṣíwájú. A sì jẹpè rẹ. A sì gba òun àti àwọn èniyàn rẹ là nínú ìbànújẹ rílá.

77. A sì ṣàránṣe fún un lórí àwọn èniyàn tó pe àwọn āyah Wa níró. Dájúdájú wọn jẹ ijo burúkú. A sì tẹ wọn rì pátápátá.

78. (E rántí Ànábì) Dāwūd àti (Ànábì) Sulaemōn, (rántí) nígbà tí àwọn méjèjì n ɕe ìdájọ lórí (òrò) oko, nígbà tí àgùtàn ijo kan jẹko wọ inú oko náà. Àwa sì jẹ Olùjẹrífí sí ìdájọ wọn.

وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا
إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ
وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَبِيدِينَ ﴿٧٣﴾

وَلَوْطًا عَائِيْنَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجِيْنَهُ
مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيْثَ
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمٍ سَوِيْءٍ فَسِيْقِيْنَ ﴿٧٤﴾

وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِّنَ
الصَّالِحِيْنَ ﴿٧٥﴾

وَنُوْحًا إِذْ نَادَىٰ مِن قَبْلِ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ
فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ
الْعَظِيْمِ ﴿٧٦﴾

وَنَصْرَنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمٍ سَوِيْءٍ فَأَعْرِقْنَاهُمْ
أَجْمَعِيْنَ ﴿٧٧﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَخْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ
إِذْ نَفَسَتْ فِيْهِ غَمَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا
لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِيْنَ ﴿٧٨﴾

79. A sì fún (Ànábì) Sulaemōn ní àgbóyè rẹ̀. Àti pé ìkòṅkan (wọn) ni A fún ní ipò Ànábì àti ìmò. A sì tẹ̀ àwọn àpáta àti ẹyẹ̀ ba; wọn n ẹ̀ ẹ̀fòmò (fún Allāhu) pẹ̀lú (Ànábì) Dāwūd. Àwa l'A ẹ̀ wọn bẹ̀è.

80. A tún fún un ní ìmò nípa ẹ̀ṣe ẹ̀wù irin fún yín nítorí kí ó lè jẹ̀ odi ẹ̀ṣò fún yín níbi ogun yín. Nítorí náà, òjé olùdúpé (fún Allāhu) ni ẹ̀yin bí?

81. A sì tẹ̀ atégùn líle lóri ba fún (Ànábì) Sulaemōn. Ó n gbé e lọ pẹ̀lú àṣẹ̀ rẹ̀ sórí ilẹ̀ tí A fi ìbùkún sí. A sì n jẹ̀ Onímò nípa gbogbo ñńkan.

82. Nínú àwọn ẹ̀sù, àwọn tó n wa kùsà òkun tún wà fún un. Wọn tún n ẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ mìíràn yàtò sí iyen. Àwa sì n jẹ̀ Olùṣò fún wọn.

83. (Ẹ̀ rántí Ànábì) 'Ayyūb, nígbà tí ó pe Olúwa rẹ̀ pé: "Dájúdájú ọ̀wọ̀ ìnira ti kàn mí. Ìwọ̀ sì ni Aláàánú jùlọ̀ nínú àwọn aláàánú."

84. A sì jẹ̀pè rẹ̀. A mú gbogbo ìnira rẹ̀ kúrò fún un. A tún fún un ní àwọn ẹ̀bí rẹ̀ (padà) àti irú wọn pẹ̀lú wọn; (ó jẹ̀) ikẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Wa àti ìrántí fún àwọn olùjòsìn (fún Wa).

فَقَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ ۖ وَكَلَّا عَاتَيْنَا حُكْمًا
وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ
يُسَبِّحُنَّ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٧٩﴾

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ
لِتَحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ ۖ فَهَلْ أَنْتُمْ
شَاكِرُونَ ﴿٨٠﴾

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ
إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا ۖ وَكُنَّا بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمِينَ ﴿٨١﴾

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَن يَغْوُونَ لَهُ
وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ ۖ وَكُنَّا لَهُمْ
حَافِظِينَ ﴿٨٢﴾

*وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ ۖ أِنِّي مَسَّنِيَ
الضَّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٨٣﴾

فَأَسْتَجَبْنَا لَهُ ۖ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرِّ
وَعَاتَيْنَاهُ أَهْلَهُ ۖ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِن
عِنْدِنَا ۖ وَذَكَرَى لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٤﴾

85. (E rántí Ànábì) 'Ismō'īl àti (Ànábì) 'Idrīs àti (Ànábì) Thul-Kifl; ẹni kòḍokan (wọn) wà nínú àwọn onísùurù.

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

86. A sì fi wọn sínú iké Wa. Dájúdájú wọn wà nínú àwọn ẹni rere.

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾

87. (E rántí) ẹlẹja, nígbà tí ó bá ibínú lọ, ó sì lérò pé A ò níí gbà òun mú. Ó sì pe (Olúwa rẹ) nínú àwọn òkùnkùn (inú ẹja) pé: "Kò sí ọlòhun kan tí a gbòḍò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ìwọ (Allāhu). Mímọ ni fún Ọ. Dájúdájú ẹmi wà nínú àwọn alábòsí."¹

وَذَا التَّوْنِ إِذْ ذَهَبَ مُغْضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾

88. A jépè rẹ. A sì gbà á là nínú ìbànújẹ. Báyan ni A ẹe n gba àwọn onígbaḡbọ òdodo là.

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُدْعِي الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

89. (E rántí Ànábì) Zakariyyā nígbà tí ó pe Olúwa rẹ pé: "Olúwa mi, má fi mí sílẹ ní ẹmi nìkan (tí kò níí bímọ). Ìwọ sì lóore jùlọ nínú àwọn olùjogún."¹ⁱⁱ

وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾

¹ 1. Kiyè sí i, ohun tí Ànábì Yūnus - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kà kún àbòsí nínú àdúà rẹ yí kí í ẹe ìjā̀h̄bá nítórí pé, kò sí Ànábì tó jẹ òjā̀h̄bá. Àmọ ohun tí ó ẹe ni pé, ó kánjù kúrò làààrin àwọn ẹniyàn rẹ tí wọn tọ̀ ọ̀yà, tí ọ̀yà nàà sì fẹ sọkalẹ lé wọn lórí. Nítórí kí ọ̀yà má baà kó òun nàà sínú ló fi kánjù yẹra fún wọn. Ó sì yẹ kí ó ẹe bẹ̀ẹ̀. Àmọ ohun tí ó yẹ jùlọ fún un ni pé, kí ó gba àṣẹ láti ẹe bẹ̀ẹ̀ láti ọ̀ḍò Allāhu - tó ga jùlọ -. Ẹbì Allāhu tó rán an níṣẹ sí wọn, Ó n gbọ ọ. Ó sì n rí i.

¹ⁱⁱ 1. E wo itọ̀ṣẹ-òrọ̀ sūrah as-Soffāt; 37:125.

90. A jèpè rè. A sì ta á lórẹ ọmọ, (Ānābī) Yahyā. A sì ẹ àtúnṣe iyáwò rè fún un. Dájúdájú wọn n yára gágá nbi àwọn iṣẹ rere. Wọn n pè Wá pèlú irètí àti ipáyà. Wọn sì jẹ olùṣeríba fún Wa.

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ وَزَوْجَهُۥٓ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْئِرُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَلِيعِينَ ﴿٩٠﴾

91. (E rántí obìnrin) èyí tí ó sọ abé rè. A sì fẹ atẹgùn nínú àwọn atẹgùn ẹmí tí A dá sí i lára. A sì ẹ òun àti ọmọkùnrin rè ní àmì fún gbogbo èdá.¹

وَالَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾

92. Dájúdájú ('Islām) yí ni ẹ̀sìn yín. (Ó jẹ) ẹ̀sìn kan ṣoṣo. Èmi sì ni Olúwa yín. Nítórí náà, ẹ jòsìn fún Mi.

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾

93. (Àwọn yehudi àti nasōrō), wọn sì dá ọ̀rò (ẹ̀sìn) wọn sí kélekèlè láààrin ara wọn; ẹni kọ̀ọkan (wọn) sì máa padà sí ọ̀dọ̀ Wa.

وَنَقَّضُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ كُلَّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ ﴿٩٣﴾

94. Nítórí náà, ẹnikení tí ó bá ẹ nínú àwọn iṣẹ rere, tí ó sì jẹ onígbaṅbọ̀ ọ̀dodo, kò sí kíkọ̀ fún iṣẹ̀ rè. Àti pé dájúdájú Àwa máa ẹ àkọ̀sílẹ̀ rè fún un.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿٩٤﴾

¹ 1. Kiyè sí i! Ṣiṣe tí Allāhu - Ọba tó ga jùlọ - ẹ Moryam àti ọmọ rè, Ānābī 'Īsā - kí ọlà Allāhu máa bá a - ní àmì fún gbogbo èdá, kò tùmọ̀ sí pé ikíní kejí wọn jẹ olúwa àti olùgbàlà. Àmọ̀ kí èdá lè wọye sí agbára Allāhu pé, Ó máa n ẹ ọ̀rò èdá bí Ó bá ẹ fẹ. Tí ẹni kan bá wá tìtorí iyen sọ èdá kan di olúwa àti olùgbàlà lẹyìn Allāhu, Ọba Oniṣẹ-iyanu, onítùn ti sonù jinnà. Bákan náà, ẹ tún wo irú gbólóhùn yí "àmì fún gbogbo èdá" nínú sūrah al-'Ankabūt; 29:15.

95. Èèwò ni fún ará ilú kan tí A ti paré (pé kí ó tún padà sí ayé); dájúdájú wọn kò níí padà mò (sí ilé ayé).

وَحَرَمٌ عَلَى قَرِيْبَةٍ أَهْلَكْنَهَا أَنَّهُمْ لَا
يَرْجِعُونَ ﴿٩٥﴾

96. (Wọn yóò wà nínú barsaku) tíítí A óò fi sí àwọn Ya'jūj àti Ma'jūj sílẹ̀. Àwọn (wònyí) yó sí máa sáré jáde láti inú gbogbo àyè gíga.

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ
مِن كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٩٦﴾

97. Àdéhùn òdodo náà súnmọ̀ pẹ̀kípẹ̀kí. Nígbà náà, àwọn tó ʂàì gbàgbọ̀ yóò máa ranjú kalẹ̀ rànḡàndàn, (wọn yó sí wí pé): “Ègbé ni fún wa! Dájúdájú àwa ti wà nínú ìgbàgbéra nípa èyí. Rára, àwa jẹ̀ alábòsì ni.”

وَأَقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ
أَبْصَرُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَوِيلَنَا قَدْ كُنَّا
فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٩٧﴾

98. Dájúdájú èyin àti ñhkan tí è n jòsìn fún lẹ̀yìn Allāhu ni ikoná Jahanamọ̀; èyin yó sí wọ̀ inú rẹ̀.

إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
حَصْبُ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَرِدُونَ ﴿٩٨﴾

99. Tí ó bá jẹ̀ pé àwọn wònyí ni ọ̀lọ̀hun ni, wọn ìbá tí wọ̀ inú Iná. Olùʂegbére sì ni ẹnì kọ̀ọ̀kan wọn nínú rẹ̀.

لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ ءَالِهَةً مَا وَرَدُوها وَكُلُّ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾

100. Iná yóò máa kùn yùn-ùn sí wọn létí; wọn kò sí níí gbọ̀ (òrọ̀ mīràn).

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا
يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

101. Dájúdájú àwọn tí rere ti ʂiwájú fún láti ọ̀dọ̀ Wa, àwọn wònyẹn ni A óò gbé jìnnà sí Iná.

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ
أُولَٰئِكَ عَنَّا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

102. Wọn kò sì níí gbọ́ kíkùn rẹ̀.
Olùṣegbère sì ni wọn nínú
ìgbádùn tí ẹ̀mí wọn n fẹ́.

103. Ìpáyà tó tóbi jùlọ kò níí bà
wọn nínú jẹ́. Àwọn mọ̀lāika yóò
máa pàdé wọn, (wọn yóò sọ
pé): “Èyí ni ojú yín tí À n ẹ̀ ní
àdéhùn fún yín.”

104. (Ọjọ náà ni) ojú tí A máa
ká sánmọ̀ bii kíká ewé tírà.¹
Géḡé bí A ti ẹ̀ bẹ̀rẹ̀ iṣẹ̀dá ẹ̀dá
ní ibẹ̀rẹ̀ pẹ̀pẹ̀ (ibẹ̀ náà ni) A oò
dá a padà sí. (Ó jẹ́) àdéhùn tí A
ẹ̀. Dájúdájú Àwa máa ẹ̀ bẹ̀.

105. Àti pé A ti kọ ọ sínú àwọn
ìpín-ìpín Tírà (tí A sọkalẹ̀) lẹ́yìn
(èyí tí ó wà nínú) Tírà Ìpilẹ̀
(iyẹn, Laohul- Mahfūṭḥ) pé
dájúdájú ilẹ̀ (iyẹn ilẹ̀ Ọgbà
Ìdẹ̀ra),¹ àwọn ẹ̀rúsin Mi, àwọn
ẹ̀ni rere, ni wọn yóò jogún rẹ̀.^{II}

106. Dájúdájú ohun tí ó máa tó
ẹ̀dá (nípa ọ̀rọ̀ ayé àti ọ̀rọ̀ ọ̀run)¹
wà nínú (al-Kur'ān) yíí fún iḡo tó
n jọ̀sìn (fún Allāhu ní ọ̀nà
òdodo).^{III}

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيصَهَا وَهُمْ فِي مَا
أَسْتَهْتَأْنَفُسُهُمْ خَالِدُونَ ﴿١٢٢﴾

لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَرْعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ
الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿١٢٣﴾

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ
لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ
وَعَدَا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٢٤﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ
أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ
الصَّالِحُونَ ﴿١٢٥﴾

إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَبْدِينَ ﴿١٢٦﴾

^I 1. Ìtúmọ̀ méjì ló wà fún “katoyyi-ssijilli lilikutub”. Ìkíní: bii kíká ewé tírà. Ìkeji: bíí kíká tí mọ̀lāika tí n jẹ́ Sijill máa n ká àwọn tírà iṣẹ́ ẹ̀dá nílẹ̀ níkéte tí ó bá ṣiwọ́ iṣẹ́.

^{II} 1. Ìtúmọ̀ yíí wà ní íbámu sí sūrah az-Zum̄or; 39:74.

^{III} 1. Ìtúmọ̀ méjì ló wà fún “balāg” nínú āyah yíí. Ìtúmọ̀ keji niyí, Dájúdájú “ohun tí ó máa mú ẹ̀dá gúnlẹ̀ síbi iyónú Allāhu” wà nínú (al-Kur'ān) yíí fún iḡo tó n jọ̀sìn (fún Allāhu ní ọ̀nà òdodo). (Tafsīr 'Adwā'il-bayān li Şinķītiy)

107. A kò sì fi iṣẹ ìmísí rán ọ bí kò ẹ pé kí o lè jẹ ikẹ fún gbogbo èdá.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾

108. Sọ pé: “Ohun tí Wọn ní fi ránṣẹ sí mi ní ìmísí ni pé, Ọlọhun yín tí ẹ gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo, Ọlọhun Ọkan ṣoṣo ni. Nítorí náà, ẹ ẹyin máa di mùsùlùmí?”

قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُٓ وَوَاحِدٌ ۗ فَهَلْ أَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾

109. Tí wọn bá gbúnrí, sọ nígbà náà pé: “Èmi ní fi to yín létí pé èmi àti ẹyin dijo dá dúró fún ogun ẹ̀sìn (tí ó máa ẹ̀lẹ̀ láààrìn wa báyií). Èmi kò sì mò bóyá ohun tí Wọn ní ẹ ní àdéhùn fún yín ti súnmo tàbí ó sí jìnnà.

فَإِن تَوَلَّوْا فَقُلْ ءَادَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَآءٍ ۗ وَإِن أَدْرَىٰ أَقْرَبُ أَمْ بَعِيدٌ مَّا تُوعَدُونَ ﴿١٠٩﴾

110. Dájúdájú (Allāhu) mò ohun tí ó hàn nínú ọ̀rọ̀. Ó sì mò ohun tí ẹ ní fi pamọ.

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾

111. Èmi kò sì mò bóyá (lílọ yín lára) máa jẹ àdánwò àti igbádùn fún yín tí tí di igbà diẹ.”

وَإِن أَدْرَىٰ لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَّبَعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١١﴾

112. Ó sọ pé: “Olúwa mi, ẹ̀dájọ̀ pẹ̀lú òdodo. Olúwa wa ni Àjọkẹ-ayé, Ẹni tí à ní wá àánú Rẹ̀ lóri ohun tí ẹ ní fi ròyìn (Rẹ).”¹

قُلْ رَبِّ أَحْكُم بِالْحَقِّ ۗ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, kí Allāhu Aláàánú ẹ̀sánú wá lóri àwọn irọ̀ tí àwọn aláìgbàgbọ̀ wọ̀nyí ní pa mò Allāhu nítorí pé, nígbà tí iyà rẹ̀ bá dé nílẹ̀ ayé yìí, aláìṣẹ̀ yóó pín nínú rẹ̀.

Suuratul-Hajj الحج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Èyin èniyàn, ẹ bẹrù Olúwa yín. Dájúdájú ìmì titi Àkókò nàà, ñhkan ñlá ni.

2. (Àkókò nàà ni) ojo tí ẹ máa rí i tí gbogbo obinrin tó ñ fún omọ lómú mu yòò gbàgbé omọ tí ó ñ fún lómú àti pé gbogbo aboyún yó sì máa bí oyún wọn. Ìwo yó sì rí àwọn èniyàn tí oṣi yòò máa pa wọn. Oṣi kò sì pa wọn, şùgbón iyà Allāhu (tó) le (lò fà á).

3. Ó sì ñ bẹ nínú àwọn èniyàn ẹnì tó ñ jiyàn nípa (ẹsìn) Allāhu lài ní ìmọ. Ó sì ñ tẹlẹ gbogbo ẹşù olórí kunkun.

4. Wọn ko ọ lé (Èşù) lórí pé dájúdájú ẹnìkẹni tí ó bá tẹlẹ e, ó máa şì í lònà. Ó sì máa tọ ọ sí ọnà iyà Iná tó ñ jo.

5. Èyin èniyàn, tí ẹ bá wà nínú iyèméjì nípa àjìnde, dájúdájú Àwa şedá yín láti inú erupẹ, lẹyìn nàà láti inú àtò, lẹyìn nàà láti inú ẹjẹ dídi, lẹyìn nàà láti inú báaşı ẹran tí ó pé ní ẹdá àti èyi tí kò pé ní ẹdá nítorí kí A lè şàlàyé (agbára Wa) fún yín. A sì

يَأْتِيهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ
السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾

يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا
أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا
وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ
بِسُكَرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ
شَدِيدٌ ﴿٢﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ﴿٣﴾

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ
يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٤﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ
الْبُعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نَّبَاتٍ مِّن
مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عِلْقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ
مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنَبِّئَنَّ لَكُمْ وَنُفِّرُ
فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ

ń mú ohun tí A bá fẹ dúró sínú àpò ìbímọ tífí di gbèdèké àkókò kan. Lẹyìn nàà, A óò mu yín jáde ní òpónlọ. Lẹyìn nàà, (ẹ óò máa ẹmí lọ) nítorí kí ẹ lè sánngun dópín agbára yín. Ẹni tí wọn máa pa (ní kékeré) wà nínú yín. Ó sì wà nínú yín ẹni tí wọn máa dá (ìṣẹmí) rẹ sí di àsikò ogbó kùjòkùjọ nítorí kí ó má lè mọ ñhkan kan mọ lẹyìn tí ó ti mọ ọn. Àti pé o máa rí ilẹ ní gbígbẹ. Nígbà tí A bá sì sọ òjò kalẹ lé e lóri, ó máa yíra padà. Ó máa gbèrú. Ó sì máa mú gbogbo oríṣíríṣi irúgbìn tó dára jáde.

6. Ìyẹn (rí bẹẹ) nítorí pé dájúdájú Allāhu, Òun ni Òdodo. Dájúdájú Òun l'Ó ń sọ àwọn òkú di aláàyè. Dájúdájú Òun sì ni Alágbára lóri gbogbo ñhkan.

7. Àti pé dájúdájú Àkókò nàà ń bọ. Kò sí iyéméjì nínú rẹ. Dájúdájú Allāhu yóò gbé àwọn tó ń bẹ nínú sàrèè dide.

8. Ó ń bẹ nínú àwọn ènìyàn ẹni tó ń jiyàn nípa (ẹsìn) Allāhu láì ní ìmọ (al-Kur'ān) àti ìmọ̀nà (sunnah Ānābī) àti tírà (onímọ̀-ẹ̀sìn) tó ń tan ìmọ̀lẹ̀ (sí ọ̀rọ̀ ẹ̀sìn).

نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ
وَمِنْكُمْ مَن يُتَوَفَّى وَمِنْكُم مَّن يُرَدُّ
إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ
عِلْمِهِ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَاذًا
أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْتَرَّتْ وَرَبَّتْ
وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ رَوْحٍ بِهِجٍ ﴿٦﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي
الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ
اللَّهَ يَبْعَثُ مَن فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ
عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّنبِئٍ ﴿٨﴾

9. Ó n ñègbéraga (sí òdodo, ó n gbúnrí kúrò níbi òdodo) nítorí kí ó lè kó ìṣìnà bá àwọn èniyàn lójú ònà (èṣìn) Allāhu. Àbùkù n bẹ fún un nílè ayé. Ní Ojọ Àjínḡde, A sì máa fún un ní iyà Iná jónijóni tó wò.

10. Iyẹn (rí bẹ̀ẹ̀) nítorí ohun tí ọwọ̀ rẹ̀ tí síwájú. Dájúdájú Allāhu kò níí ṣàbòsí sí àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀.

11. Ó tún wà nínú àwọn èniyàn ẹ̀ni tó n jòsìn fún Allāhu lórí ahọ́n. Tí rere bá ṣelẹ̀ sí i, ó máa fi ọkàn balẹ̀ (sínú èṣìn). Tí ifòdòró bá sì ṣelẹ̀ sí i, ó máa yíjú rẹ̀ padà kúrò nínú èṣìn. Ó ṣòfò láyé àti lọrun. Iyẹn sì ni òfò pọ̀nńbélé.

12. Ó n pè lẹ̀yìn Allāhu ohun tí kò lè kó ìnira bá a, tí kò sì lè ṣe é ní oore; iyẹn ni ìṣìnà tó jìnnà (sí ìmọ̀nà).

13. Ó n pe ohun tí ìnira rẹ̀ súnmọ̀ ju àhńfàánì rẹ̀ lọ. Dájúdájú (òrìṣà) burú ní aláfẹ̀yinti, ó sì burú ní aláṣùn-únmọ̀.

14. Dájúdájú Allāhu yòò mú àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọ̀n sì ṣe àwọn iṣẹ̀ rere wọ̀ inú Ogbà Iḡdera tí àwọn odò n ṣà̀n ní isàlẹ̀ rẹ̀. Dájúdájú Allāhu n ṣe ohun tí Ó bá fẹ̀.

ثَانِي عِظْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ
فِي الدُّنْيَا حِزْبٌ وَنُذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٩﴾

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَلَمٍ لِلْعَبِيدِ ﴿١٠﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ
فَإِنِ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنِ
أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
الْمُبِينُ ﴿١١﴾

يَدْعُوا مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا
لَا يَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٢﴾

يَدْعُوا لَمَن ضُرُّهُ أَقْرَبُ مِن نَّفْعِهِ
لَيْتَسَ الْمَوْلَىٰ وَلَيْتَسَ الْعَشِيرُ ﴿١٣﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾

15. Ẹnikẹni tí ó bá lérò pé Allāhu kò níí ran (Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -) lọwọ láyé àti lọrun, kí ó na okùn sí sánmọ (àjà ilé rẹ) lẹyìn nàà kí ó gé e (iyẹn ni pé, kí ó pokùn so). Kí ó wò ó nígbà nàà bóyá ète rẹ lè mú (àràṅse) tó n bínú sí kúrò (lọdò Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -).¹¹

16. Báyeṅ ni A ẹ sọ ọ kalẹ ní àwọn āyah tó yanjú. Dájúdájú Allāhu n tọ ẹni tí Ó bá fẹ sí ọnà.

17. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ ní òdodo àti àwọn tó di yehudi àti àwọn sōbī'ūn àti àwọn nasōrō àti àwọn mojūs àti àwọn tó ẹbọ, dájúdájú Allāhu yóò ẹdájọ láààrin wọn ní Ọjọ Àjínḡde. Dájúdájú Allāhu ni Arínú-róde gbogbo n̄nkan.¹¹¹

18. Ẹsé o ò wòye pé dájúdájú Allāhu ni àwọn tó n bẹ nínú àwọn sánmọ àti àwọn tó n bẹ lórí ilẹ, àti òdòrùn, ọ̀sùpá, àwọn ìràwò, àwọn àpáta, àwọn igi, àwọn n̄nkan ẹlẹmíí àti ọ̀pòlọ̀pò nínú àwọn èniyàn n̄ forí kanlẹ fún? Ọ̀pòlọ̀pò sì ni iyà ti kò lé lórí. Ẹnikẹni tí Allāhu bá fi àbùkù kàn, kò sí ẹni kan tí ó máa ẹ

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُدْهِبَنَّ كَيْدَهُ مَا يَغِيظُ ﴿١٥﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَأَنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ﴿١٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقِينَ وَالنَّصْرَى وَالْمُجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصَلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالْدَّوَابُّ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, abínú-ẹni kò lè pa kádàrá-ẹni dà. Ó kàn fẹ han ara rẹ léémọ ni.
¹¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-òrọ sūrah al-Baqorah; 2:62 àti itọṣẹ-òrọ sūrah Yūnus; 10:90.

àpònlé rẹ̀. Dájúdájú Allāhu n ẹ̀
ohun tí Ó bá fẹ́.¹

19. Àwọn oníjà méjì (kan) niyí,
wọn n takò ara wọn nípa Olúwa
wọn. Nítorí nàà, àwọn tó sàì
gbàgbò, wọn máa gé aṣọ Iná
fún wọn, wọn yó sì máa da omi
tó gbóná gan-an lé wọn lórí láti
òkè orí wọn.

20. Wọn máa fi yọ ohun tí n bẹ
nínú ikùn wọn àti awọ ara wọn.

21. Àwọn òdùrọ irin (iyà) sì wà
fún wọn pèlú.

22. Ìgbàkígbà tí wọn bá fẹ́ jáde
kúrò nínú rẹ̀ látara ìbànújẹ, wọn
á dá wọn padà sínú rẹ̀. (A oò sọ
pé): “È tọ iyà Iná jónijóni wò.”

23. Dájúdájú Allāhu yòò fi àwọn
tó gbàgbò ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀
àwọn isẹ̀ rere wọ inú àwọn
Ọgbà Ìdẹ̀ra, tí àwọn odò n sà̀n
ní isàlẹ̀ rẹ̀. A oò ẹ̀ wọn ní ọ̀ṣọ̀
nínú rẹ̀ pèlú ègbà wúra àti
àlùlùlù. Aṣọ àlààrì sì ni aṣọ
wọn nínú rẹ̀.

24. A fún wọn ní ìmọ̀nà síbí
ohun tó dára nínú ọ̀rọ̀.¹ A sì tọ̀
wọn sí ọ̀nà Èlẹ̀yìn.¹

﴿ هٰذَانِ حَصَّانِ اٰخْتَصَمُوْا فِي رِيْبِهِمْ ۗ
فَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّنْ
نَّارٍ يَّصَّبُ مِنْ فَوْقِ رُءُوْسِهِمْ
الْحَمِيْمُ ﴾

﴿ يُّصْهَرُ بِهٖءَا مَا فِي بُطُوْنِهِمْ وَاَلْجُلُوْدُ ﴾

﴿ وَلَهُمْ مَّقْمِعٌ مِّنْ حَدِيْدٍ ﴾

﴿ كَلَّمَا اَرَادُوْا اَنْ يَخْرُجُوْا مِنْهَا مِنْ عَمْرِ
اُعِيْدُوْا فِيْهَا وَاذُقُوْا عَذَابَ الْحَرِيْقِ ﴾

﴿ اِنَّ اللّٰهَ يَدْخِلُ الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا وَعَمِلُوْا
الصّٰلِحٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ يُجْلَوْنَ فِيْهَا مِنْ اَسْوَارٍ مِّنْ
ذَهَبٍ وَّلَوْ لَوْا ۗ وَلبَاسُهُمْ فِيْهَا حَرِيْرٌ ﴾

﴿ وَهُدُوْا اِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوْا اِلَى
صِرَاطٍ الْحَمِيْدِ ﴾

¹ 1. È wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah ar-Ra'd; 13:15.

¹ 1. “Ohun tó dára nínú ọ̀rọ̀” dúró fún kalmọṣuṣ-ṣahādah àti al-Kur’ān alápònlé. “Ojú ọ̀nà Èlẹ̀yìn” dúró fún ẹ̀sin ’Islām àti Ọgbà Ìdẹ̀ra èyí tí Allāhu Ọba Èlẹ̀yìn gbékalẹ̀.

25. Dájúdájú àwọn tó sàì gbàgbò, tí wọn ní sẹ́rì àwọn ènìyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu àti Mọ̀sálásí Haram, èyí tí A ẹ̀ ní dọ̀gbadọ̀gba fún àwọn ènìyàn, olùgbé-inú rẹ̀ àti àlejò (fún ijọ̀sìn s̄ise), ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ní èrò láti ẹ̀ iyípadà kan níbẹ̀ pẹ̀lú àbòsì, A máa mú un tọ̀ iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro wò.

26. (Ẹ̀ rántí) nígbà tí A sàfi hàn àyè ilé nàà fún (Ànábì) 'Ibrōhīm (A sì pa á láṣẹ) pé o ò gbodọ̀ sọ kiní kan di akẹ̀gbẹ̀ fún Mi. Àti pé kí o ẹ̀ ilé Mi ní mímọ̀ fún àwọn olùyípo rẹ̀, olùkírun, olùdàwọ̀ṭe-orúnkún àti olùforíkanlẹ̀.

27. Kí o sì pe ìpè fún àwọn ènìyàn fún iṣẹ́ Hajj. Wọn yóò wá bá ọ̀ pẹ̀lú ìrìn ẹ̀sẹ̀ àti lórí gbogbo ñhkan igùn, wọn yóò máa wá láti àwọn ọ̀nà jìjìn

28. nítorí kí wọn lè rí àwọn àhàfàní tó ní bẹ̀ fún wọn àti nítorí kí wọn lè sẹ̀rántí orúko Allāhu fún àwọn ojọ̀ tí wọn ti mọ̀¹ lórí ñhkan tí Allāhu pa lésẹ̀ fún wọn nínú àwọn ẹ̀ran-òsìn. Nítorí nàà, ẹ̀ jẹ̀ nínú rẹ̀, kí ẹ̀ sì fi bọ̀ aláìlera, táálkà.¹

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَكْبَأُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِالْحَادِ يُظْلَمِ نُدْفَةً مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ ﴿٤٥﴾

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٤٦﴾

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٤٧﴾

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَةٍ عَلَىٰ مَا رَزَقْنَاهُمْ مِنْ بَيْمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِعمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ ﴿٤٨﴾

¹ 1. Ìyẹn àwọn ojọ̀ mẹ̀wàá àkókọ̀ nínú oṣu Thul-hijjah.

29. Lẹyìn náà, kí wọn yanjú idótí ara wọn fún iparí işẹ Hajj wọn, kí wọn mú àwọn èjẹ wọn şe, kí wọn sì yípo Ilé Láéláé náà.

30. İyẹn (niyẹn). Ẹnikẹni tí ó bá sì pàtàkì àwọn ñhkan tí Allāhu bu òwò fún, òhun ló lóore jùlò fún un lódò Olúwa rẹ. Wọn sì şe àwọn ẹran-òsin ní ètò fún yín àyàfi àwọn tí wọn n kà (ní èèwò) fún yín. Nítorí náà, ẹ jìnnà sí ègbin òrìşà. Kí ẹ sì jìnnà sí ọrọ irọ.

31. (Ẹ jẹ) olùdúró-déédé-nínú-ẹsìn fún Allāhu, ẹ má şe jẹ ẹni tí yóò máa şẹbọ sí l. Ẹnikẹni tí ó bá şẹbọ sí Allāhu, ó dà bí ẹni tó jábọ láti ojú sánmò, tí ẹyẹ sì gbé e lọ tàbí (tí) atégùn jù ú sínú àyè tó jìnnà.¹

32. İyẹn (niyẹn). Ẹnikẹni tí ó bá sì pàtàkì àwọn ñhkan tí Allāhu fi şe àrìşàmì fún ẹsìn 'Islām, dájúdájú ó wà lára níní ibẹrù Allāhu nínú ọkàn.

33. Àwọn àhààni wà fún yín lára àwọn ẹran-òsin tí tí di gbèdéke àkòkò kan. Lẹyìn náà, Ilé Láéláé náà ni ibùpa àwọn ẹran náà.

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُوفُوا نُذُورَهُمْ
وَلِيَتَّوَفُّوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمَ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ
خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۗ وَأَجَلْتُ لَكُمْ
الْأَنْعَمَ إِلَّا مَا يُتَلَّى عَلَيْكُمْ ۗ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ
الزُّورِ ﴿٣٠﴾

حُتَفَاءَ اللَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ۗ وَمَنْ
يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ
فَتَحَطَّهٗ الطَّيْرُ ۗ أَوْ تَهْوَىٰ بِهِ الرِّيحُ فِي
مَكَانٍ سَحِيقٍ ﴿٣١﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعْظَمَ شَعْبِيرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ
تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾

لَكُمْ فِيهَا مَنْفَعٌ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
مَحَلَّهَا إِلَىٰ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾

¹ 1. İyẹn ni pé, rádaràda réderède ni ikángun ẹni tó bá şẹbọ kú.

34. Ìkòḍokan ijò (mùsùlùmí tó ṣíwájú) ni A yan ẹran pípa fún nítorí kí wọn lè dárúkọ Allāhu lórí ohun tí Ó pèsè fún wọn nínú àwọn ẹran-òsìn. Nítorí náà, Ọlòhun yín tí ẹ gbòḍḍò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo, Ọlòhun Ọkan ṣoṣo ni. Ọ̀un ni kí ẹ jẹ mùsùlùmí fún. Kí o sì fún àwọn ọlòkàn ìrèlẹ̀, àwọn olùfokànbalẹ̀ sòḍò Allāhu ní iró ìdùnnú.

35. (Àwọn ni) àwọn tí ó jẹ pé tí A bá dárúkọ Allāhu (fún wọn), ọkàn wọn máa gbòn riri. (Wọn jẹ) onísùurù lórí ohun tí ó bá ṣẹlẹ̀ sí wọn. (Wọn jẹ) olùkírùn. Wọn sì n ná nínú ohun tí A pa lésè fún wọn.

36. Àwọn rākúnmí, A ẹ wọn nínú àwọn ñhkan àrìṣàmì fún ẹsìn Allāhu fún yín. Oore wà lára wọn fún yín. Nítorí náà, ẹ dárúkọ Allāhu lé wọn lórí (kí ẹ sì gún wọn) ní idúró. Nígba tí wọn bá fi ẹgbẹ̀ lélẹ̀, ẹ jẹ nínú rẹ. Ẹ fi bọ ẹni tó ní itélọ̀rùn àti atọ̀rojẹ. Báyan ni A ẹ rọ̀ wọn fún yín nítorí kí ẹ lè dúpẹ̀ (fún Un).

37. Ẹran (tí ẹ pa) àti ẹjẹ̀ rẹ̀ kò níí dé ọ̀ḍò Allāhu. Şùgbọ̀n ìbẹ̀rù Allāhu láti ọ̀ḍò yín ló máa dé ọ̀ḍò Rẹ̀. Báyan ni (Allāhu) ẹ rọ̀ wọn fún yín nítorí kí ẹ lè ẹ̀ ṣe ìgbétóbi fún Allāhu nípa bí Ó ẹ̀

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِّنْ بَيْهِيمَةٍ ۖ ۝٣٤
فَإِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلُمُوا وَيَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ۝٣٥

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ
وَالصَّادِقِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمُ وَالْمُقِيمِي
الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۝٣٥

وَالْبَدَنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِّنْ شَعَائِرِ اللَّهِ
لَكُمْ فِيهَا حَيْرٌۭ ۖ فَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ
عَلَيْهَا صَوَافٍ ۖ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا
فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ
كَذَٰلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ۝٣٦

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَآؤَهَا
وَلَكِنَّ يَنَالُهُ لَتَفْقَوَىٰ مِنْكُمْ كَذَٰلِكَ
سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا
هَدَيْنَاكُمْ ۖ وَيَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ۝٣٦

fi ọ̀nà mò yín. Kí o sì fún àwọn olùṣe-rere ní irò ìdùnnú.

38. Dájúdájú Allāhu ń ti aburú kúrò fún àwọn tó gbàgbò ní òdodo. Dájúdájú Allāhu kò nífẹ́ẹ́ gbogbo àwọn oníjànba, aláìgbàgbò.

39. A yònda (ogun ẹ̀sìn jíjà) fún àwọn (mùsùlùmí) tí (àwọn kẹ̀fẹ̀rí) ń gbógun tí nítórí pé (àwọn kẹ̀fẹ̀rí) ti ẹ̀ àbòsí sí wọn. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí àrànsẹ̀ wọn.

40. (Àwọn ni) àwọn tí wọn lé jáde kúrò nínú ilú wọn ní ọ̀nà àìtọ̀ àfi (nítórí pé) wọn ń sọ pé: “Allāhu ni Olúwa wa.” Tí kò bá jẹ́ pé Allāhu ń dènà (aburú) fún àwọn ẹ̀niyàn ni, tí Ó ń fi apá kan wọn dènà (aburú) fún apá kan, wọn íbá ti wó ilé ìsìn àwọn fadá, ẹ̀ṣọ̀ṣì, sínágógù àti àwọn mọ̀sálásí tí wọn ti ń dárúkọ̀ Allāhu ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀.¹ Dájúdájú Allāhu yòò ẹ̀ àrànsẹ̀ fún ẹ̀nikẹ̀ni tó ń ran (ẹ̀sìn 'Islām) Rẹ̀ lọ̀wọ̀. Dájúdájú Allāhu mà ni Alágbára, Olùborí.²

﴿إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ﴾

﴿إِنَّ لِلَّذِينَ يَقْتُلُونَ بِأَنَّهُمْ ظُلْمًا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ﴾

﴿الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهَدِمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا أَسْمَ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾

¹ 1. Ó ti rinlẹ̀ nínú sunnah Ànábì wa - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - pé àwa mùsùlùmí kò gbọ̀dọ̀ da ilé ìsìn àwọn yehudi àti nasrōrò wó lulẹ̀ ní àsikò ogun ẹ̀sìn nítórí pé, àwọn ilé ìsìn nàà rọ̀rùn láti sọ̀ di mọ̀sálásí, ní pàtàkì jùlọ̀ nígbà tí 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - bá padà sọ̀kalẹ̀ láti ojú sánmọ̀ ní ọ̀pìn ayé. 2. Ẹ̀ wò ìtọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah at-Taobah; 9:13.

41. (Àwọn náà ni) àwọn tí ó jẹ pé tí A bá fún wọn ní ipò lórí ilẹ̀, wọn yóò kírun, wọn yóò yọ Zakāh, wọn yóò pàṣẹ ohun rere, wọn yó sì kọ ohun burúkú. Ti Allāhu sì ni ìkángun àwọn ọ̀rọ̀ èdá.

42. Tí wọn bá pè ọ ní ọ̀pùrọ̀, àwọn ijọ Nūh, ijọ 'Ād àti ijọ Thamūd kúkú ti pe àwọn Ọ́jísẹ̀ wọn ní ọ̀pùrọ̀ ṣíwájú wọn.

43. Àti pé ijọ 'Ibrōhīm àti ijọ (Ānábì) Lūt,

44. àti àwọn ará ilú Mọ́dyan (àwọn náà ẹ̀ béẹ̀). Wọn tún pe (Ānábì) Mūsā ní ọ̀pùrọ̀. Mo sì lọ àwọn aláìgbàgbọ̀ lára. Léyìn náà, Mo gbá wọn mú. Báwo sì ni bí Mo ẹ̀ (fi iyà) kọ (aburú fún wọn) ti rí!

45. Nítórí náà, mélòó mélòó nínú ilú tí A ti paré nígbà tí wọn jẹ alábòsí; àwọn ilé wọn dàwó lulẹ̀ pèlú ọ̀rùlé rẹ̀. (Mélòó mélòó nínú) kànṅga tí wọn ti patí (nípàsẹ̀ iparun) àti ilé pètẹ̀èsì oníbíríkì (tó ti dahoro)!

46. Ẹ̀ wọn kò rìn kiri lórí ilẹ̀ kí wọn sì ní àwọn ọ̀kàn tí wọn máa fi ẹ̀ lààkàyè tàbí àwọn etí tí wọn máa fi gbọ̀rọ̀? Dájúdájú àwọn ojú kò fọ̀, ṣùgbọ̀n àwọn ọ̀kàn tó wà nínú igbá-àyà ló n fọ̀.

الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٥١﴾

وَأَن يُكَدِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَنَمُودٌ ﴿٥٢﴾

وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمِ لُوطٍ ﴿٥٣﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ ۗ وَكَذَّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٥٤﴾

فَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَبُئْرِ مَعْظَلَةٍ وَفَصَّرِ مَثِيدِ ﴿٥٥﴾

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُون لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَىٰ الْأَبْصَارُ وَلَكِن تَعْمَىٰ الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿٥٦﴾

47. Wọn sì n kán ọ lójú fún iyà nàà. Allāhu kò sì níí yapa àdéhùn Rẹ. Dájúdájú ojú kan lódò Olúwa rẹ dà bí ẹgbèrún ọdún nínú ohun tí ẹ n kà (ní òhàkà).¹

وَيَسْتَعِجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ
اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ
سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٥٧﴾

¹ 1. Nínú àyàh yíí, sūrah al-Hajj; 22:47 àti sūrah as-Sajdah; 32:5, ojú ẹyọ kan lódò Allāhu - Ọba tó ga jùlọ - ni ẹgbèrún ọdún tiwa, àmọ nínú sūrah al-Mọ'ārij; 70:4, ojú ẹyọ kan lódò Allāhu ni ọkẹ méjì ààbò (ẹgbèrún lónà àádótá) tiwa (50,000). Àwọn àyàh mètẹ̀tẹ̀ta wọnyẹn fẹ takora wọn lójú aláinímọ nípa iṣe Allāhu - Ọba tó ga jùlọ -, àmọ kò sí itakora láààrin wọn ní ọdò àwọn onímọ-ẹsin 'Islām. Ní tí àyàh 47 nínú sūrah al-Hajj, Allāhu - Ọba tó ga jùlọ - n sọrọ nípa lídí tí iyà kò fi tètè sọkalẹ̀ lẹ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀ lórí pé, tí Ọun bá sọ fún wọn pé àárò ọ̀lẹ̀ ni ojú iyà wọn (bí àpẹ̀rẹ̀), iye dúrò fún ẹgbèrún ọdún kan. Ní tí àyàh 5 nínú sūrah as-Sajdah, Allāhu - Ọba tó ga jùlọ - n sọrọ nípa lísọkalẹ̀ àti igúnkẹ̀ àwọn mọ̀lāika láààrin ọ̀kẹ̀ sánmọ̀ keje àti ilẹ̀ keje ní ojoojúmọ̀ pé, òhàkà ọdún tí ẹ̀dá mīràn máa ló fún rírìn ìrìn-àjò nàà ní àlọ̀bọ̀ máa jẹ ẹgbèrún ọdún tiwa (1,000). Àmọ ní tí àyàh 4 nínú sūrah al-Mọ'ārij, Allāhu fún ìrìn-àjò yíí kan nàà ní ọ̀díwọ̀n ọ̀kẹ̀ méjì ààbò ọdún, dípò ẹgbèrún ọdún. Kíyẹ̀ sí i, nínú àyàh ọ̀lọ̀jọ̀ kan tó dọ̀gba sí ẹgbèrún ọdún, Allāhu fi gbólóhùn yíí parí rẹ̀ “nínú ohun tí ẹ̀ n kà ní òhàkà” iye nílé ayé. Àmọ̀ Allāhu kò fi gbólóhùn yẹn parí rẹ̀ nínú àyàh ọ̀lọ̀jọ̀ kan tó dọ̀gba sí ọ̀kẹ̀ méjì ààbò ọdún. Itúmọ̀ ẹ̀yí ní pé, ojú ọ̀lọ̀kẹ̀ méjì-ààbò ọdún yẹn = máa dúrò fún ojú kan lójú Àjínḡde lára àwọn aláìgbàgbọ̀ nítorí kí wọn lè kan ìnira tí ẹ̀mí wọn kò níí gbé. Àwọn onímímọ̀ wulẹ̀ tún sọ pé, yálá ojú kan ẹ̀lẹ̀gbèrún ọdún tàbí ojú ọ̀lọ̀kẹ̀ méjì ààbò ọdún, ikíní keji ló máa ṣe lẹ̀ ní ojú Àjínḡde. Wọn ní, wàhálá ojú kan lójú Àjínḡde máa dọ̀gba sí ẹgbèrún ọdún lára onìgbàgbọ̀ ọ̀dodo nítorí kí ìnira ojú nàà máa baà pọ̀ jù lára wọn, nigbà tí wàhálá ojú kan lójú Àjínḡde máa dọ̀gba sí ọ̀kẹ̀ méjì-ààbò ọdún lára àwọn aláìgbàgbọ̀ nítorí kí ìnira ojú nàà lè tán wọn ní suúrù. Ẹ̀yí sí wà ní ìbámu sí sūrah al-Mudaththir; 74: 8-10. Síwájú sí i, bí ojú kan ní ọ̀dò Allāhu ṣe lẹ̀ jẹ ẹgbèrún ọdún kan, ó tún lẹ̀ jẹ ọ̀kẹ̀ méjì ààbò ọdún, yálá nílé yíí tàbí lójú Àjínḡde, tí Allāhu bá fẹ̀ bẹ̀. Ní àkókọ̀ ná, “Allāhu l'Ó n díwọ̀n ọ̀ru àti ọ̀sán” (sūrah al-Muzammil; 73:20). Bákan nàà, nínú ẹ̀gbàwá Nawwās bun Sam'ān - kí Allāhu yónú sí i - lórí ọ̀rọ̀ òhàkà ojú tí Mọ̀sīh Dajjāl máa ló nílé ayé láti fi da ilẹ̀ ayé rú pátápátá síwájú kí Ànábí 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam, ẹ̀ni-àńretí - kí ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - tó wá fi idà pa á. Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - sọ pé. “Ó máa lo ogójí ojú. Ojú kíńíńí bí ọdún kan. Ojú keji bí oṣu kan. Ojú kẹta bí ọṣe kan. Ojú yóókú bí ojú yín.” (Muslim) Nítorí nàà, ojú kàn lè dọ̀gba sí ẹgbèrún ọdún tiwa (1000), tí Allāhu bá fẹ̀. Ojú kan sí lè dọ̀gba sí ọ̀kẹ̀ méjì ààbò ọdún tiwa (50,000), tí Allāhu bá fẹ̀. Aṣẹ̀yí-ówúú ni Allāhu.

48. Mèlòò mèlòò nínú ilú tí Mo ló lára, tí wọn jé alábòsí. Lẹ̀yìn náà, Mo gbá wọn mú. Ọ̀dọ̀ Mi sì ni àbọ̀ èdá.

49. Sọ pé: “Èyìn èniyàn, èmi mà ni olùkìlò pọ̀nńbélé fún yín.”

50. Nítórí náà, àwọn tó bá gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ rere, àforíjìn àti arísíkí alápọ̀n-ònlé n bẹ̀ fún wọn.

51. Àwọn tó ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ (burúkú) nípa àwọn àyah Wa, tí wọn n dá àwọn èniyàn ní agara (látí tẹ̀lẹ̀ àwọn àyah Wa, tí wọn sì lérò pé àwọn máa mórí bọ̀ lódò Allāhu); àwọn wọ̀nyẹn ni èrò inú iná Jèhīm.

52. A kò rán Ọ̀jísẹ̀ kan tàbí Ànábì kan níşẹ̀ şiwájú rẹ̀ àfi kí ó jẹ̀ pé nígbà tí ó bá sọ̀rọ̀, Èşù máa ju (n̄hkan) sínú ọ̀rọ̀ rẹ̀. Nítórí náà, Allāhu yòò pa ohun tí Èşù n jù sínú rẹ̀ rẹ̀. Lẹ̀yìn náà, Ó máa fi òdodo àwọn àyah Rẹ̀ rinlẹ̀. Allāhu sì ni Onímò, Ọ̀lọ̀gbọ̀n.¹

وَكَايِن مِّن قَرَبَةٍ أَمَلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ
ثُمَّ أَخَذْتُهَا وَإِلَى الْمَصِيرِ ﴿٤٨﴾

قُلْ يَتَّيِبُهَا لِنَاسٍ إِيْمًا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ
مُّبِينٌ ﴿٤٩﴾

فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٠﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي ءَايَاتِنَا مُعْجِزِينَ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥١﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ وَلَا
نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّىَ الْشَّيْطَانُ فِي
أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ
ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ ءَايَاتِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿٥٢﴾

¹ 1. Àyah 52 yìí jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn àyah pàtàkì tí àwọn nasōrō máa n tọ̀ka sí látí fi tako al-Kur’ān alápọ̀n-ònlé àti Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a -. Àwọn nasōrō máa n sọ̀ pé, “Kókó tó wà nínú àyah náà ni pé, Èşù máa n gbé ọ̀rọ̀ sẹ̀nu Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - lásìkò tí ó bá fẹ̀ ka al-Kur’ān fún àwọn èniyàn látí fi jìşẹ̀ fún wọn. Wọn fi kún un pé Èşù ló máa n gba ẹ̀nu Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - sọ̀rọ̀ nígbàkígbà tí ó bá n jìşẹ̀ Ọ̀lọ̀hun.” Nítórí kí ọ̀rọ̀ ẹ̀nu àwọn nasōrō wọ̀nyí lẹ̀ dùn létí àwọn èniyàn, wọn túlẹ̀ kan ẹ̀gbàwá ọ̀rọ̀ kan tí wọn ẹ̀ àfítí rẹ̀ sọ̀dọ̀ ọ̀mọ̀ ‘Abbās - kí Allāhu yọ̀nú sí

i - pé, “Ní ojò kan Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - n kẹ sūrah an-Najm, iyẹn sūrah 53, fún àwọn ará ilú Mòkkah. Nígba tí ó kẹ sūrah náà dé orí àyah 19 sí àyah 20, ní àyè tí Allāhu - tó ga jùlò - ti sọ pé “È sọ fún mi nipa òriṣà Lāt àti òriṣà ‘Uzzā, àti òmiràn, Mōnāh, òriṣà kẹta”, ó sọ pé “Iwònyẹn ni àwọn eyẹ àgbà. Àti pé irètí wà nínú ìṣipè tí wọn máa ṣe.” Nígba tí Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ bẹẹ tán, gbogbo àwọn mùsùlùmí àti àwọn ọṣẹbọ si dijo forí kanlẹ pèlú rẹ...” Àwọn nasōrō wá sọ pé, “àwọn òriṣà mètẹ̀tẹ̀ta wònyẹn tí Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - pè ní eyẹ àgbà ni ọ̀rọ náà tí Èṣù jù sí ẹnu Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - lásikò tó n kẹ al-Kur’ān náà. Itàn náà si wà nínú àkọsilẹ̀ àwọn tírà tafsīr àwọn mùsùlùmí.” Ọ̀rọ̀ wọn niwònyẹn lórí itúmọ̀ tí wọn fún àyah 52 àti ẹ̀rì wọn lórí rẹ̀ parí. Èsì ọ̀rọ̀: Ọ̀rọ̀ nílá ni àwọn nasōrō sọ yí. Ọ̀rọ̀ náà kí i ṣe òdodo rárá. Àfiwé itúkútuú àwọn nasōrō wònyí dà bí ọ̀rọ̀ arákúnrin wọn kan tí orúkọ rẹ̀ n jẹ̀ “Lákin”. Lákin yíí ló sọ pé òun náà nímọ̀ itúmọ̀ al-Kur’ān ju àwa mùsùlùmí lọ. Ó si sọ pé kòdà Allāhu dárúkọ òun náà nínú al-Kur’ān. A si bí i léèrè pé ibo ni orúkọ rẹ̀ wà nínú al-Kur’ān. Ó si fèsì pé orúkọ òun ni gbogbo ibi tí al-Kur’ān bá ti sọ pé “لَاكِنْ” (lākin)!? Èyin onímọ̀ èdè, ṣé itúmọ̀ “لَاكِنْ” (lākin) nínú èdè Lárúbáwá si ni itúmọ̀ “Lákin” nínú èdè Yorúbá? “Ṣùgbọ̀n / àmọ̀” ni itúmọ̀ “لَكِنْ” (lākin) nínú èdè Lárúbáwá. “Èni tí ó ní akin-ọkàn” si ni itúmọ̀ “Lákin” nínú èdè Yorúbá. Ṣé ẹ̀ rí i báiyí pé “ṣùgbọ̀n” ti wònyí ọ̀rọ̀ àwọn nasōrō. Iyẹn ni pé, wọn kò ní imọ̀ olóóokan nipa al-Kur’ān àti hadiṯh, ṣùgbọ̀n wọn mọ̀ irọ̀ funfun báláú pa mọ̀ ẹ̀sin ‘Islām. Iṣe wọn yíí sì ẹ̀ wéjú ọ̀rọ̀ tí Allāhu - tó ga jùlò - sọ nipa wọn nínú sūrah al-Baḳōrah; 2: 78. Wàyi tí a ti mọ̀ irú èniyàn tí àwọn nasōrō í ṣe, ẹ̀ jẹ̀ kí á ṣàlàyé àyah tí wọn n tùmọ̀ sódí náà. Ní àkókọ̀ ná, ẹ̀ni tí Èṣù bá n gbenu rẹ̀ sòrò, bí kò jẹ̀ wèrè, ó máa jẹ̀ elẹ̀ṣù tí ó bá Èṣù dòwò pọ̀. Ànàbí Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - kí i ṣe wèrè. Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - kò si lọ̀ḍẹ̀ orí. Bẹ́ẹ̀ sì ni pé kò bọ̀riṣà rí àmbòsibọ̀sí pé Èṣù yóò máa gùn ún. Allāhu - tó ga jùlò - si ti fi rinlẹ̀ nínú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àyah al-Kur’ān pé Èṣù àti àwọn ọ̀mọ̀ ogun rẹ̀ kò lágbara lórí àwọn onígbaḅbọ̀ òdodo. Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - si ni ọ̀gá àwọn onígbaḅbọ̀ òdodo. Diẹ̀ nínú àwọn àyè tí Allāhu - tó ga jùlò - ti sọ ẹ̀yí ni sūrah al-Hijr; 15:42 àti sūrah an-Nahl; 16:99-100. Bákan náà, Allāhu - tó ga jùlò - tún fi rinlẹ̀ pé ààbò mímọ̀ wà fún isọkalẹ̀ al-Kur’ān, kíkẹ̀ rẹ̀ àti ṣíṣe àkọsilẹ̀ rẹ̀ láti ojú ayé Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - tíftí di ọ̀pin ayé, gégé bí ó ṣe wà nínú sūrah al-Hijr; 15:9 àti sūrah Fussilat; 41:41 - 42. Nítorí náà, Èṣù kan kan kò lè rọ̀nà ti ọ̀rọ̀ tirẹ̀ bọ̀ inú al-Kur’ān. Bákan náà, ọ̀rọ̀kọ̀rọ̀ tàbí ọ̀rọ̀ elẹ̀ṣù kò tẹnu Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - jáde rí nínú Igbésí ayé rẹ̀ ní íbamu sí sūrah an-Najm; 53: 3 - 4. Síwájú sí i, Èṣù kan kan kò lè rí àwòrán tàbí ohùn Ànàbí wa - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - yá ló yálá lójú oorun tàbí lójú ayé nítorí hadiṯh Sōhān, ni ibi tí Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ti sọ pé “Èṣù kò lè gbé àwòrán mi wá.” Kòdà “kōrīn” ẹ̀ṣù àlùjònnú alábaárīn tí Allāhu fi sára èniyàn kọ̀kọkan, láí yọ̀ Ànàbí tàbí Ọ̀jísẹ̀ kan sílẹ̀, tí ó máa n pa èniyàn láṣẹ̀ aburú nínú ẹ̀mí, òun gan-an kò lè pa Ànàbí wa - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - láṣẹ̀ aburú nítorí pé Allāhu ṣe àràṅṣe fún Ànàbí wa - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - lórí rẹ̀. Àlùjònnú náà si gba ‘Islām, kò si pa Ànàbí Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - láṣẹ̀ aburú. Nítorí náà, “ma’sūm” ẹ̀ni tí ààbò mímọ̀ wà fún ni Ànàbí wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - . Pèlú àwọn ẹ̀rì tààrà wònyẹn, mùsùlùmí

53. (Èyí n̄ şeḷe) nítorí kí (Allāhu) lè fi ohun tí Èşù n̄ jù (sínú rẹ) ʒe àdánwò fún àwọn tí àìsàn n̄ be nínú ọkàn wọn àti àwọn tí ọkàn wọn le. Dájúdájú àwọn alábòsì sÌ wà nínú iyapa tó jìnnà (sì òdodo).

لَيَجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ
الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

onígbagbọ òdodo kò ní pèlú ọbọ jẹko láti sọ pé èşù kan gba ẹnu Ànábì Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọrọ láti sọ pé “l̄wọnyen ni àwọn ẹyẹ àgbà. Àti pé irètí wà nínú işipẹ tí wọn máa ʒe.” Ní ti àwọn hadīth tí wọn fi gbe ọrọ burúkú nàà lẹşẹ, gbogbo àwọn hadīth nàà ló lẹ, tí kò ʒe é fi ʒe ẹrì àfi hadīth ẹyọ kan pére. Iyẹn ni pé, gbogbo hadīth tó n̄ sọ nipa pé Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé “l̄wọnyen ni àwọn ẹyẹ àgbà. Àti pé irètí wà nínú işipẹ tí wọn máa ʒe.” jẹ hadīth tó lẹ pátápátá. Àmọ ẹyí tí ó feşẹ rinlẹ nínú wọn kò tayo ẹyí tí ó wà nínú sohīhu-l-Bukōriy, lábẹ àkólé iforíkanlẹ àwọn mùsulùmí pèlú àwọn ọşẹbo. Láti ọdọ Ọmọ ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí àwọn mejėjèjì -, ó sọ pé: “Dájúdájú Ànábì forí kanlẹ níbi āyah iforíkanlẹ nínú sūrah an-Najm. Àwọn mùsulùmí, àwọn ọşẹbo, àlùjònnú àti èniyàn sì forí kanlẹ pèlú rẹ.” Hadīth niyí tó feşẹ rinlẹ lórí işẹlẹ nàà. Kò sì sí ọrọ “àwọn ẹyẹ àgbà” kan kan nínú rẹ. Ohun tí èniyàn yó kàn fẹ mọ nipa rẹ ni pé, kí ló mú àwọn ọşẹbo forí kanlẹ láti tí i gba ‘Islām. Idí tí àwọn ọşẹbo wọnyen fi forí kanlẹ ni pé, wọn gbọ orúkọ ọrişà wọn męta kan nínú āyah al-Kur’ān, iyẹn nínú sūrah an-Najm; 53:19-20, wọn bá lérò pé Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - nàà n̄ pàtàkì àwọn ọrişà nàà. Inú wọn sì dùn. Wọn bá forí kanlẹ. Iforíkanlẹ wọn kò sì wulẹ wúlò fún n̄nkan kan. Àmọ níkété tí Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ké sūrah nàà síwájú wọ āyah 26. Ara wọn balẹ. Wọn sì rí i dájú pé, ọtò ni ohun tí Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ. Ọtò ni ohun tí àwọn èşù inú ẹmí wọn gbé jù sínú ọkàn wọn. Àwọn fúnra wọn ni wọn sọ ohun tí àwọn èşù inú ẹmí wọn gbé jù sínú ẹmí wọn. Àmọ nítorí kí Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - máa baà banújẹ lórí işẹlẹ nàà ni Allāhu - tó ga jùlọ - fi sọ ọ di ohun mímọ fún un nínú āyah 52 (iyẹn, nínú sūrah al-Hajj) pé, kò sí Ànábì tabì Ọjísẹ ti irú rẹ kò şeşẹ sí rí ní ọnà kan tabì òmíràn. Nítorí nàà, Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - fẹ pe lààkayẹ wọn wálé pé, Allāhu kò lówó nínú àwọn orúkọ ọrişà nàà. Àti pé, kò sí ikápá ipẹ şişẹ fún wọn lóđọ Allāhu - tó ga jùlọ -. Āyah 23 sí 26 nínú sūrah an-Najm sí n̄ jẹrífí sí ẹyí. Síwájú sí i, mímú tí àwọn tírà tafsīr mú işẹlẹ nàà wà láì sọ àwílẹ jẹ àsoyán àti àsoqótó. Àmọ sá, ẹgbàwá Bukōriy ti yanjú ọrọ nàà. Kò sì sí ọrọ “àwọn ẹyẹ àgbà męta” kan kan nínú rẹ. Nítorí nàà, hadīth kò báà lé ní igba lórí ọrọ kan nàà, tí ó bá ti tako āyah kan nínú al-Kur’ān tabì tí ó bá tako hadīth Bukōriy tabì hadīth Muslim, irú hadīth nàà kò wúlò nínú ẹşin wa láti fi ʒe ẹrì ọrọ. -W-Allāhu ‘a‘lam. -

54. (Èyí n ʃeḷẹ) nítorí kí àwọn tí A fún ní imọ̀ lẹ̀ mọ̀ pé dájúdájú al-Kurʻān jẹ̀ òdodo láti ọ̀dọ̀ Olúwa ẹ̀. Nítorí náà, wọn yó sì gbàgbọ̀ nínú ẹ̀, ọ̀kàn wọn yó sì balẹ̀ sí i. Dájúdájú Allāhu l'Ó n fi ẹ̀sẹ̀ àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo rinlẹ̀ sójú ọ̀nà tààrà ('Islām).

55. Àwọn tó ʃàì gbàgbọ̀ kò sì níí yé wà nínú iyéméjì nípa ẹ̀ títí Àkókò náà yóò fi dé bá wọn ní ọ̀jìjì tàbí (títí) iyà ọ̀jọ̀ Ìparun yóò fi dé bá wọn.

56. Gbogbo ìjọba ọ̀jọ̀ yẹn n jẹ̀ ti Allāhu tí Ó máa ʃedájọ̀ láààrin wọn. Nítorí náà, àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì ʃe àwọn iṣẹ̀ rere, (wọn yóò wà) nínú àwọn Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra.

57. Àwọn tó sì ʃàì gbàgbọ̀, tí wọn tún pe àwọn āyah Wa ní irọ̀; àwọn wònyẹn ni iyà tí í yepẹ̀rẹ̀ ẹ̀dá sì wà fún.

58. Àwọn tí wọn gbé ilú wọn jù sílẹ̀ nítorí ẹ̀sìn Allāhu, lẹ̀yìn náà, tí wọn pa wọn tàbí tí wọn kú; dájúdájú Allāhu yóò pèsè fún wọn ní ìpèsè tó dára. Dájúdájú Allāhu, Ó mà l'óore jùlọ̀ nínú àwọn olùpèsè.¹¹

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادٍ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٤﴾

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي حَيَاتِهِمُ أَلْتَعِيمِ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٥٨﴾

¹ 1. Ẹ̀ wò ìṣẹ̀-ẹ̀rọ̀ sūrah as-Sōffāt, 37:125.

59. Dájúdájú (Allāhu) yòò fi wọn sínú àyè kan tí wọn yóò yónú sí. Dájúdájú Allāhu mà ni Onímò, Aláfaradà.

لَيْدِخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾

60. Ìyẹn (niyẹn). Ènikéni tí ó bá sì gbèsan irú iyà tí wọn fi jẹ é, lèyìn náà tí wọn bá tún şàbòsì sí i, dájúdájú Allāhu yóò şàrànsẹ fún un. Dájúdájú Allāhu mà ni Alámòjúúkùrò, Aláforìjìn.

*ذَلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرْنَهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿٦٠﴾

61. Ìyẹn nítorí pé dájúdájú Allāhu n fi òru bọ inú òsán, Ó sì n fi òsán bọ inú òru. Allāhu sì ni Olùgbọ, Olùrìfran.

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٦١﴾

62. Ìyẹn nítorí pé dájúdájú Allāhu, Òun ni Òdodo. Àti pé dájúdájú ohun tí wọn n pè lèyìn Rẹ ni irọ. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Ó ga, Ó tóbi.

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٦٢﴾

63. Şé o ò rí i pé dájúdájú Allāhu n sọ omi kalẹ láti sánmò, ilẹ sì máa lọràá wá? Dájúdájú Allāhu ni Aláàánú, Alámòtán.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٦٣﴾

64. TiRẹ ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ. Dájúdájú Allāhu, Òun mà ni Olọrọ, Èlèyìn.

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُ الْعِزَّةُ الْحَمِيدُ ﴿٦٤﴾

65. Şé o ò rí i pé dájúdájú Allāhu ọ ohunkóhun tó wà nínú ilẹ fún yín, àti okò ojú-omi tó n

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ

rìn nínú agbami odò pèlú àşẹ
Rẹ, Ó n mú sánmò dání tí kò fi
jábó àyafi pèlú iyònda Rẹ?
Dájúdájú Allāhu mà ni Alààánú,
Oníkẹẹ fún àwọn èniyàn.

66. Òun sì ni Ẹni tó şe yín ni
alààyè, lẹyìn nàà Ó n sọ yín di
òkú, lẹyìn nàà Ó máa sọ yín di
alààyè. Dájúdájú èniyàn mà ni
aláimoore.

67. Ijọ kọ̀ọkan l'A fún ní ilàna tí
wọn máa lò. Nítorí nàà, kí wọn
má şe ja ò níyàn nípa ọ̀rò nàà.
Kí o sì pèpè sọ̀dò Olúwa ẹ.
Dájúdájú o kúkú wà lójú ọ̀na
tààrà. ¹

68. Tí wọn bá sì ja ò níyàn, sọ
nígbà nàà pé: "Allāhu nímò jùlọ
nípa ohun tí ẹ n şe níşẹ.

69. Allāhu máa şedájọ láààrin
yín ní Ọjọ Àjínde nípa ohun tí ẹ
n yapa ẹnu sí."

وَيُمِسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ
إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرُءُوفٌ
رَّحِيمٌ ﴿٦٥﴾

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يُحْيِيكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ
فَلَا يَنْتَرِعْنَكَ فِي الْأَمْرِ وَأَدْعُ إِلَى رَبِّكَ
إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُسْتَقِيمٍ ﴿٦٧﴾

وَأَنْ جَدَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا
تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾

¹ 1. Gbólóhùn yí "Ijọ kọ̀ọkan l'A fún ní ilàna tí wọn máa lò." Iyẹn nínú 'Islām tí Allāhu fi rán Ọjísẹ wọn sí wọn nítorí pé, 'Islām ni ẹsin gbogbo àwọn Ànàbí àti àwọn Ọjísẹ Ọlọhun, àmọ ilàna ijọsin kan láààrin ijọ Ọjísẹ kan sí òmíràn lè yàtò. Bí àpèrẹ, kò sí ijọ Ọjísẹ kan tí kò ní irun tirẹ, àmọ òhà rakaà àti àsikò irun n yàtò láààrin ijọ Ọjísẹ kan sí òmíràn. Bákan nàà ni iyàtò tún lè wà nínú işe àti àşà láààrin ijọ Ọjísẹ kan sí òmíràn. Bí àpèrẹ, àşà ikúnlẹ-kíni jẹ işe tó ní ẹtọ nínú ijọ işàájú, àmọ tí ó jẹ işe tí ó di èewọ nínú ijọ Ànàbí wa Muhammad - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Gbogbo ijọ Ọjísẹ ni wọn lè yàtò síra wọn ní ojú pọ̀n-nà wọnyẹn, àmọ kò sí iyàtò láààrin ijọ Ọjísẹ kan sí òmíràn lórí jìjẹ tí Allāhu n jẹ Ọlọhun ọ̀kan soşo, Olúwa àti Olùgbàlà. Allāhu sí şe ẹbọ şise ní èewọ fún gbogbo wọn pátápátá. Ẹyí gan-an ni ipilẹ fún igbàgbọ̀ ọ̀dodo tí gbogbo àwọn Ànàbí àti Ọjísẹ Ọlọhun mú wá - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá wọn - .

70. Sè o ò mò pé dájúdájú
Allāhu l'Ó mò ohun tí n bẹ nínú
sánmò àti ilẹ? Dájúdájú
(àkọsílẹ) iyeṅ wà nínú tírà kan.
Dájúdájú iyeṅ rọrùn fún Allāhu.

71. Lẹyin Allāhu, wọn sì n jọsin
fún ohun tí (Allāhu) kò sọ ẹrì
kan kalẹ fún àti ohun tí kò sí
ìmò kan fún wọn lórí rẹ. Kò sí
nii sí alàràṅse kan fún àwọn
alábòsí.

72. Nígba tí wọn bá n ké àwọn
āyah Wa tó yanjú fún wọn, o
máa rí ohun tí ẹmí kò (ìkorò-ojú)
nínú ojú àwọn tó Ẹ̀lì gbàgbò;
wọn sì fẹ̀ẹ̀ fọwọ̀ ìnira kan àwọn
tí n ké àwọn āyah Wa fún wọn.
Sọ pé: “Sé kí nṅ fún yín ní iró
ohun tó burú ju iyeṅ? Iná tí
Allāhu Ẹ̀lérí rẹ̀ fún àwọn tó Ẹ̀lì
gbàgbò ni. Ìkángun náà sì
burú.”

73. Ẹ̀yin ènìyàn, Wọn fi àkàwé
kan lélẹ̀. Nítorí náà, ẹ̀ tẹ̀tí sí i.
Dájúdájú àwọn tí ẹ̀ n pè lẹyin
Allāhu, wọn kò lè dá eṣinṣin
kan, wọn ibàá para pọ̀ láti Ẹ̀
bẹ̀. Tí eṣinṣin náà bá sì gba
kiní kan mò wọn lọwọ̀, wọn kò
lè gbà á padà lọwọ̀ rẹ̀. Ọ̀lẹ̀ ni
ẹ̀ni tí n wá nṅkan (lọdò òrìṣà) àti
(òrìṣà) tí wọn n wá nṅkan lọdò
rẹ̀.

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ
سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِن تَصْوِيرٍ ﴿٧١﴾

وَإِذَا تَثَلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ
فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ
يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ عَلَيْهِمْ
ءَايَاتِنَا قُلْ أَفَأَنْتُمْ كُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذَٰلِكُمْ
النَّارَ وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٢﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ ضُرْبَ مَثَلٍ فَاَسْتَمِعُوا
لَهُۥٓ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَن
يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُۥٓ وَإِن
يَسْلُبُهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَّا يَسْتَنْفِذُوهُ مِنْهُ
ضَعْفَ الظَّالِمِ وَالْمَطْلُوبِ ﴿٧٣﴾

74. Wọn kò bu òwò fún Allāhu ní òwò tí ó tó sí I. Dájúdájú Allāhu mà ni Alágbára, Olùborí.

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ
لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٤﴾

75. Allāhu l'Ó ñ șa àwọn kan lẹ̀sà (láti jẹ) Òjìşę nínú àwọn mọ̀lāika àti nínú àwọn èniyàn. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ, Olùrírán.¹

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ
النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٥﴾

76. Ó mọ ohun tí ñ bẹ níwájú wọn àti ní èyìn wọn. Ọ̀dò Allāhu sì ni wọn máa şerí àwọn ọ̀rò èdà padà sí.

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى
اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٦﴾

77. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ dájúwọte orúnkún (lórí ìrun), ẹ forí kanlẹ, ẹ jọsìn fún Olúwa yín, kí ẹ sì şe rere nítorí kí ẹ lè jèrè.

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَرْكَعُوا وَاسْجُدُوا
وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٧﴾

78. Ẹ jagun fún ẹsìn Allāhu ní ọ̀nà ètọ́ tí ẹ lè gbà jagun fún Un. Ọ̀un l'Ó șa yín lẹ̀sà, kò sì kó idààmú kan kan ba yín nínú ẹsìn. (Ẹ tẹ̀lẹ̀) ẹsìn bàbà yín

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ
أَجْتَبَكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي
الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِّلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ

¹ 1. Kíyẹ sí ! Àyàh yí jẹ ọkan nínú àwọn àyàh tí àwọn ọ̀púrò àsoókùn sẹ̀sìn máa ñ lẹ̀ láti fi sọ pé, Allāhu kò ì dájúwọte fífi ọ̀şę jìjẹ Rẹ̀ rán àwọn èniyàn kan nişę sáyé lẹyin ikú Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - . Àwọn tí wọn pa irọ̀ ñlẹ̀ yí mọ̀ Allāhu kò gbàgbọ̀ pé tírà ikẹ̀yín tí wọn fi jìşę Allāhu fún gbogbo ayé ni al-Kur'ān aláṣẹ̀-ònlẹ̀. Àti pé, wọn kò gbàgbọ̀ pé, Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - ni ọ̀pìn gbogbo àwọn tí Allāhu fi ọ̀şę jìjẹ Rẹ̀ rán nínú àwọn èniyàn àti àlùjānnú. Nípa àìgbàgbọ̀ wọn yí, wọn sọ àwọn ààfàà wọn di "wòlì onímíisì". Irú àwọn wònyí ni ijo Ahmadiyyah, ijo onísúfí Tijāniyyah àti Kōdiriyyah, àti àwọn ijo ẹ̀lẹ̀míí gbígbé. Irú àwọn wònyí tí jáde kùrò nínú igbàgbọ̀ òdodo láti kí ìrun lẹyin wọn. Bí irú àwọn aláìgbàgbọ̀ wònyí bá wà ní orílẹ̀ tí wọn ti ñ lo ijoba 'Islām, idájú ikú ní ọ̀ràn tí wọn dá, àfi tí wọn bá tètè ronú piwàdà. Ẹ̀ tún ka itọ̀şẹ̀-ọ̀rò sūrah al-'Ahzāb; 33:40.

(Ànábì) 'Ibrōhīm. (Allāhu) l'Ó sọ yín ní mùsùlùmí šíwájú (àsìkò yìí) àti nínú (al-Kur'ān) yìí nítorí kí Òjìšẹ̀ lè jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí fún yín àti nítorí kí ẹ̀yìn nàà lè jẹ̀ ẹ̀lẹ̀rìí fún àwọn ẹ̀nìyàn.¹ Nítorí nàà, ẹ̀ kírun, ẹ̀ yọ Zakāh, kí ẹ̀ sì bá Allāhu dúró. Òun ni Aláàbò yín. Ó dára ni Aláàbò. Ó sì dára ní Alárànṣe.¹

هُوَ سَمَّاكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي
هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ
وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِمْوْا
الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ
هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ
التَّصِيرُ

¹ 1. Òkan pàtàkì nínú ẹ̀rì tó ní fí rínlẹ̀ pé, Allāhu kò fí ẹ̀sìn nasrōniyyah tàbí ẹ̀sìn yahudiyyah rán Òjìšẹ̀ kan kan rí ní gbólóhùn “(Allāhu) l'Ó sọ yín ní mùsùlùmí šíwájú (àsìkò yìí) àti nínú (al-Kur'ān) yìí”. Gbólóhùn nàà tí fí hàn kedere pé, Allāhu - tó ga jùlọ - t'Ó fí ẹ̀sìn kan soṣo rán gbogbo àwọn Ànábì àti àwọn Òjìšẹ̀ Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti olà Allāhu máa bá wọ̀n -, Òun l'Ó sọ ẹ̀sìn nàà ní 'Islām. Ó sì sọ ẹ̀lẹ̀sìn nàà ní “mùsùlùmí”. Tí ẹnì kan bá pe ara rẹ̀ ní nasrōrō, ẹ̀ bi í léèrè pé “ta ni ó sọ ẹ̀sìn kan ní nasrōniyyah? Ta si ni ó sọ wọ̀n ní nasrōrō?” Ó dájú pé kí í ẹ̀ Allāhu, Ọlòhun - tó ga jùlọ -. Ẹ̀yìn àti ọ̀pẹ̀ ní fún Allāhu tí Ó tọ̀ wá sọ̀nà tààrà Rẹ̀, 'Islām.

Suuratul-Mu'minuun المؤمنون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Dájúdájú àwọn onígbaḅḅó
òdodo ti jèrè.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

2. Àwọn tó n páyà (Allāhu) nínú
ìrun wọn,

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾

3. àti àwọn tó n ṣẹ́rì kúrò níbi
isọkúso,

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

4. àti àwọn tó n ṣe àfòmó (ẹmí
àti ara) wọn.¹

وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّكُوتِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾

5. àti àwọn tó n ṣọ abé wọn,

وَالَّذِينَ هُمْ لِإِفْرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾

6. àfi ní òdò àwọn iyàwó wọn àti
ẹrúbinrin wọn. Dájúdájú wọn kí í
ṣe ẹni èébú (tí wọn bá súnmo
wọn),

إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ

فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٦﴾

¹ 1. Itúmò míràn fún āyah yìí niyí: “àti àwọn tó n yọ zakāh”. Àmọ itúmò òkè yẹn ló bá a mu jùlò nítorí àwọn iwòye méta kan. Ìkíní: Sūrah Mọkkaḥ àti āyah Mọkkaḥ nì āyah yìí. Zakāh yíyọ kò sì bèrẹ ní Mọkkaḥ Alápòn-ònlé, bí kò ṣe ní Moḍīnah Onímòḍlẹ. Ìkejì: Nínú al-Kur’ān Alápòn-ònlé, gbogbo āyah tó n sọrọ nipa zakāh yíyọ nínú dúkiá máa n sọpọ mó ìrun kíki “ẹ kí ìrun, ẹ yọ zakāh”. Ìkẹta: “Itā’u zakāh” yíyọ zakāh ní èdè al-Kur’ān Alápòn-ònlé tí ó bá n sọrọ nipa zakāh dúkiá, kí í lo “fi’lu-zakāh” ṣiṣe zakāh. Nípa iwònyẹn, zakāh tẹmí àti tara nì èròṅgbà Allāhu nínú āyah yìí, kí í ṣe zakāh ti dúkiá. Zakāh tẹmí: òhun ni fífi “taohīdullāh” mímú Allāhu ní òkan soṣo tí a gbòḍḍò jòsìn fún ní ònà òdodo àti “al-’iklās” okàn tó mó kúrò níbi “riyā” ṣekárimí jòsìn fún Allāhu - Ọba mímó, kí á fi àwọn ñhkan méjèjì yẹn ṣe àfòmó okàn wa kúrò níbi “ṣirk” eḅo, “kufr” àìgbàḅḅó, “nifāk” iṣojú-méjì àti “amrōdul-kulūb” àwọn àisàn-òkàn bíi “kibr” motómotó, “hasad” kẹeta àti bẹḅ bẹḅ lọ. Ní ti zakāh tara, òhun ni fífi itèlè àṣe Allāhu àti àṣe Ọjísẹ Rẹ - kí ikẹ àti oḷà máa bá a - yapa sí àṣe Èṣù. Iyẹn ni pé, ṣiṣe ohun tí ẹsìn pa wá ní àṣe rẹ àti jíjinnà sí ohun tí ẹsìn kọ fún wa. Wallāhu ‘a’lam.

7. nítorí náà, ẹníkẹni tí ó bá wá òmíràn (súnmọ) lẹyin iyẹn, àwọn wọnyẹn ni àwọn olùtayo ẹnu-ààlà,¹

فَمَنْ أَتَّبَعِي وَرَأَىٰ ذَٰلِكَ فَأُوَّلِيكَ هُمْ
الْعَادُونَ ﴿٧﴾

8. àti àwọn tó n sọ àgbàfipamọ wọn àti àdéhùn wọn,

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ
رَاعُونَ ﴿٨﴾

9. àti àwọn tó n sọ ìrun wọn;

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩﴾

10. àwọn wọnyẹn ni àwọn olùjogún,

أُوَّلِيكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٠﴾

11. àwọn tó máa jogún ogbà idẹra Firdaos. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ.

الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿١١﴾

12. Dájúdájú A ti şe ẹdá èniyàn láti inú ohun tí A mọ jade láti inú ẹrẹ.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن
طِينٍ ﴿١٢﴾

13. Lẹyin náà, A şe é ní àtọ sínú àyè ìrẹrùn kan (iyẹn, ilé-ọmọ).

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾

14. Lẹyin náà, A sọ àtọ di ẹjẹ dídí. Lẹyin náà, A sọ ẹjẹ dídí di báásí ẹran. Lẹyin náà, A sọ báásí ẹran di eegun. Lẹyin náà, A fi ẹran bo eegun. Lẹyin náà, A sọ ọ di ẹdá miíràn.¹ Nítorí

ثُمَّ خَلَقْنَا النَّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا
الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا
فَكَسَوْنَا الْعِظْمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا

¹ 1. Lára wíwá òmíràn súnmọ yàtọ sí iyawọ àti ẹrùbinrin ni sísúnmọ òkan nínú àwọn tí 'Islām şe ní èèwọ fúnni láti fẹ (gégé bí ó şe wà ní sūrah an-Nisā'; 4: 22-24), sísúnmọ ẹranko, ibásún láààrin ọkúnrin méjí, ibásún láààrin obinrin méjí, fífí ọwọ fa àtọ-ẹni jade. Kíyè sí i, ọtọ ni ẹrú, ọtọ ni ọmọ-ọdọ. Ẹrùbinrin ni olówọ-ẹrú lè fi tura, kí í şe ọmọ-ọdọ.

nàà, Ibùkún ni fún Allāhu, Ẹni tó dára jùlọ nínú àwọn ẹlédàá (oníṣé-ọnà).²¹

عَاخِرَ فِتْنَارِكَ اللَّهُ أَحْسَنُ
الْخَلِيقِينَ ﴿١٤﴾

1. Iyẹn ni pé, A sọ ọ di ẹdà miiran tí ó ní ẹmí, tí ó sì bèrẹ sí dàgbà sókè bèrẹ láti ọpónlọ títí di ọjọ ikú. 2. Irú gbólóhùn yíi أَحْسَنَ الْخَلِيقِينَ “Ẹni t’Ó dára jùlọ nínú àwọn ẹlédàá.” tún wà nínú sūrah as-Sōffāt; 37:125. Irúfẹ gbólóhùn yíi niwònyí: وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّزَاقِينَ Iwọ sì lóore jùlọ nínú àwọn olùpèsè. (sūrah al-Mō’idah; 5:114); وَهُوَ خَيْرُ الرَّحْمِينِ Òun l’Ó sì dára jùlọ nínú àwọn olúdájọ. (sūrah al-’A’rōf; 7:87); وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحْمِينِ Iwọ sì ni Aláàánú jùlọ nínú àwọn aláàánú. (sūrah al-’A’rōf; 7:151); وَهُوَ أَسْرَعُ الْحُسْبِينِ Òun sì yára jùlọ nínú àwọn oníṣirò. (sūrah al-’Ani’ām; 6:62). Àwọn gbólóhùn wònyẹn n fi rinlẹ pé Allāhu - tó ga jùlọ - n jẹ Ọkan nínú àwọn ẹlédàá, olùpèsè, olúdájọ, aláàánú àti oníṣirò. Kiyè sí i, nínú àwọn isẹ tí Allāhu máa n ẹe fún àwọn ẹdà Rẹ, àmọ́ tí a tún n rí àwọn kan nínú àwọn ẹdà Rẹ tí àwọn nàà máa n ẹe wọn ni dídá ẹdà, ipèsè, ẹjọ dídá, àánú ṣíṣe àti isirò isẹ. Şùgbọ́n ikòkọkan àwọn isẹ nàà bükàtá sí àlàyé. Dídá ẹdà: Ní ọdodo ni pé, kò sí ẹdà kan láyé àti lẹrun, ibàà mọ bii ọmọ iná igún, àfi kí Allāhu jẹ Ẹlédàá rẹ. Kódá “àdámọ́”, ẹdà kan nínú ẹdà Allāhu ni. Bí ẹnìkẹni bá n ló “isẹdà” fún isẹ ọwọ rẹ, ó rí bèrẹ láti ara “ẹdà” tí Allāhu ṣẹdà ni. Bí bèrẹ kọ, kò lè rí bèrẹ. Allāhu nikan soṣo ló n dá ẹdà láti ibi àìsí wá síbi bíbẹ. Àmọ́ ohun tí a gbàlérò pèlù fifi dídá ẹdà tí sọdọ ẹdà ni ṣíṣe isẹ-ọnà bii ère gbígbe àti yíya àwòrán n̄hkan ẹlẹmii. Èdè abunikú fún agbégilére ni “ẹlédàá”. Tí agbégilére bá mọ súná burúkú tí Allāhu - tó ga jùlọ - fún un, tí ó sì mò pé dájúdájú òun kò lè fi ẹmí sára ère rẹ tó n gbé kalẹ, bóyá ó máa mò ọn ní ọràn. Ìdí niyí tí hadīth kan fi sọ pé, lára iyà tí n bẹ nílẹ ní ọrun nínú Iná fún agbégilére ni pé, wọn máa sọ fún un pé kí ó fi ẹmí sára ère rẹ. Kò sì ní lè ẹe bèrẹ. Wàyí, wọn n pé agbégilére ní “ẹlédàá” nitorí pé, wọn n fi isẹ-ọnà wọn jọ ẹdà tí Allāhu dá. Tí a bá wá lo orúko “ẹlédàá” fún wọn, dípò oníṣé-ọnà, tí Allāhu - tó ga jùlọ - si n jẹ Ẹlédàá, ta wá ni Ẹlédàá tó dára jùlọ tí ẹdà tirẹ jẹ ojúlówó? Allāhu - tó ga jùlọ - ni. Ìdí niyí tí Allāhu fi sọ pé, “Òun ni Ẹni tó dára jùlọ nínú àwọn ẹlédàá.” Pípe “oníṣé-ọnà” ni “ẹlédàá” kò si tùmọ sí pé ẹdà kan wà tó ṣẹdà ara rẹ tàbí pé ẹdà kan wà tó n dá ẹdà miiran bí kò ẹe ṣíṣe isẹ-ọnà. Nitorí nàà, itúmọ àwọn ẹlédàá nínú àyah yíi ni “àwọn oníṣé-ọnà tàbí àwọn agbégilére”. Ipèsè: Àwọn ẹdà kan gbàgbọ pé àwọn ọrìṣà kan n pèsè lije-imu àti dúkiá fún àwọn. Bí àpẹrẹ, Yorùbá gbàgbọ pé ọrìṣà Ajé n ẹe lije-imu, owó àti okòwò tí wọn sọ di “ọrọ-Ajé. Àwọn tó n bó ẹlómíran nàà n sọra wọn di olùpèsè. Yàtò sí pé Allāhu ti fi rinlẹ pé Òun nikan ni Olùpèsè fún gboṣo ẹdà Rẹ. Tí èyi kò bá tí i dá àwọn kan lójú bèrẹ, tí wón si fẹ gbé gboṣo ipèsè olúkúlùkù lórí iwọn, ó máa hàn sí wọn kedere pé, ipèsè tí Allāhu pọ jùlọ, kò si ẹe é kà. Àti pé nínú ipèsè Rẹ ni wón ti n fún àwọn ọrìṣà. Ẹjọ dídá; A kúkú ní àwọn adájọ làààrin àwọn èniyàn, yálà nílẹ ẹjọ tàbí ní àyè mìíràn. Àmọ́ kò sí adájọ tí ó jẹ arínú-róde. Àti pé ó wà nínú àwọn adájọ tó n gba àbètẹlẹ láti fi ẹjọ ẹggbè. Allāhu nikan soṣo ni kí í fí ẹjọ ẹggbè. Àti pé idájọ Rẹ dúró sórí mímo ikòkọ àti gbaṅgba olùrojọ. Nitorí nàà, idí niyí tí Allāhu fi mọ ẹjọ da jùlọ nínú àwọn adájọ. Idájọ Rẹ si ni ọpin. Àánú Ṣíṣe: Ojú àánú àti ọkàn àánú n bẹ lára àwọn ẹdà kan, tó bèrẹ gé tí wón fi n pé wón ní ẹlẹyinjú-àánú. Àmọ́ Allāhu ní

15. Lẹyin náà, lẹyin iyẹn, dájúdájú ẹyin yòò di òkú.

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ﴿١٥﴾

16. Lẹyin náà, dájúdájú ní Ojọ Àjínde wọn máa gbe yín dìde.

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾

17. Dájúdájú A dá àwọn sánmò méje sí òkè yín. Àwa kò sì ní dágunlá sí àwọn ẹdà.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقٍ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَفِيلِينَ ﴿١٧﴾

18. À ní sọ omi kalẹ láti sánmò níwọn níwọn. Lẹyin náà, À ní mú un dúró sínú ilẹ. Dájúdájú Àwa kúkú lágbára láti mú un lọ.

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَتْهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابٍ بِهِهٖ لَقَادِرُونَ ﴿١٨﴾

19. Lẹyin náà, A fi dá àwọn ogbà oko dàbínù àti àjàrà fún yín; òpòlòpò èso wà nínú rẹ fún yín, ẹ sì ní jẹ nínú rẹ.

فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَّكُمْ فِيهَا فَوَاكِهِ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾

20. Àti igi kan tó ní hù jáde níbi àpáta Sīnā'; ó ní mú epo àti ñhkan ìṣebẹ jáde fún àwọn tó ní jẹ ẹ.

وَسَجْرَةٍ تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبُتُ بِالدَّهْنِ وَصِنِغٍ لِّلْأَكْلِيِّنَ ﴿٢٠﴾

21. Àti pé dájúdájú àrìwòye wà fún yín lára àwọn ẹran-òsin; À ní fún yín mu nínú ohun tí ó wà nínú ikùn wọn. Àwọn àhṣààní òpòlòpò (mìiràn) tún wà fún yín lára wọn, ẹ sì ní jẹ nínú rẹ.

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتَسْقِيَكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢١﴾

àánú ẹdà Rẹ púpọ̀ jùlọ. Àti pé, nínú àánú tí Allāhu fi sí àwọn ẹdà kan lókàn ní wọn fi di aláàánú. Nitorí náà, Allāhu ní Aláàánú jùlọ nínú àwọn aláàánú. Bí àlàyé ṣe máa lọ niyẹn lórí irú àwọn gbólóhùn bẹẹ nínú al-Kur'an, gégé bíi gbólóhùn "Olùyára jùlọ nínú àwọn olùṣírò-ìṣẹ". Àmọ̀ ní ti ètè didá gégé bíi والله خَيْرُ الْمَكْرِينِ Allāhu sí l'óore jùlọ nínú àwọn adéte. (āl-'Imrōn; 3:54). Ẹ wo itọṣẹ-òrọ sūrah al-Baqorah; 2:15.

22. E si n kó ẹrù sí orí àwọn ẹran ọ̀sìn àti ọkọ ojú-omi.

23. Dájúdájú A rán (Ànábì) Nūh níṣẹ sí ijọ rẹ. Ó sì sọ pé: “Ẹyin ijọ mi, ẹ jọ̀sìn fún Allāhu. E kò ní ọlọhun miiran tí ẹ máa jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo lẹyin Rẹ. Şé ẹ kò ní bẹ̀rù (Rẹ) ni?”

24. Àwọn olórí tí wọn şàì gbàgbọ̀ nínú àwọn èniyàn rẹ sọ pé: “Kí ni èyí bí kò şe abara kan bí irú yín, tí ó fé gbé àjùlọ̀ fún ara rẹ lórí yín. Àti pé tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fé (ránṣẹ sí wa ni), ibá sọ mọ̀lāika kan kalẹ̀ ni. A kò sì gbọ̀ èyí rí lọ̀dọ̀ àwọn bàbà wa, àwọn ẹni àkókó.

25. Kò jẹ kiní kan bí kò şe ọkùnrin kan tí àlùjànnú n bẹ lára rẹ. Nítorí náà, ẹ máa retí (ikángun) rẹ tí tí di igbà kan ná.”

26. (Ànábì) Nūh sọ pé: “Olúwa mi, şàránşe fún mi nítorí pé wọn pè mí ní ọ̀pùrọ̀.”

27. Nítorí náà, A fi imísí ránṣẹ sí i pé: “Şe ọkọ ojú-omi ní ojú Wa (báyíí) pẹ̀lú imísí Wa. Nígbà tí aşẹ Wa bá dé, tí omi bá şẹ̀ yọ ní ojú àrò, nígbà náà ni kí o kó sínú ọkọ ojú-omi gbogbo n̄hkan ní oríṣi méjì takọ-tabo àti ará ilé rẹ, àyàfi ẹni tí ọ̀rọ̀ náà kò lé lórí nínú wọn (fún iparun). Má şe bá Mi sọ̀rọ̀ nípa àwọn tó şàbòsì;

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ
يَقَوْمِ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّي إِلَهٍ
غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ
مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ
يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ
مَلَائِكَةً مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا
الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جَنَّةٌ فَرَبَّصُوا بِهِ
حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبِّ أَنْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٢٦﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوْحَيْنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ
فَأَسْلُكُ فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ مِّنِّي
وَأَهْلِكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنهُمْ
وَلَا تُخْطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ
مُعْرَفُونَ ﴿٢٧﴾

dájúdájú A óò tẹ wọn rì sínú omi ni.

28. Nígba tí o bá jókòó sínú ọkọ ojú-omi náà, iwọ àti àwọn tó wà pẹ̀lú rẹ, sọ pé: “Gbogbo ẹ̀yìn ń jẹ́ ti Allāhu, Ẹ̀ni tí Ó gbà wá là lówọ́ ijọ alábòsì.”

29. Sọ pé: “Olúwa mi, sọ mí kalẹ́ sí ibùsọ́ ibùkún. Iwọ sí lóore jùlọ́ nínú àwọn amúnigúnlẹ́.”¹

30. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyẹn. Àwa sì ni À ń dán ẹ̀dá wò.

31. Lẹ̀yìn náà, A mú àwọn iran m̀ìrán wá lẹ̀yìn wọn.

32. A tún rán Òjìsé kan sí wọn láààrin ara wọn (láti jíjẹ́) pé: “Ẹ́ jòsìn fún Allāhu. Ẹ́ kò ní ọlọhun m̀ìrán tí ẹ́ máa jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo lẹ̀yìn Rẹ́. Nítorí náà, sé ẹ́ kò ní bẹ̀rù (Rẹ́) ní?”

33. Àwọn olórí tó Ẹ̀ ài gbàgbó nínú ijọ́ rẹ, àwọn tó pe ipàdẹ́ Ọjọ́ Ìkẹ̀yìn nírọ́, àwọn tí A ẹ́ gbẹ̀dẹ̀mukẹ́ fún nínú iṣẹ̀mí ayé yìí, wọn wí pé: “Kí ní ẹ̀yí bí kò ẹ́ abara kan bí irú yín; ó ń jẹ́ nínú ohun tí ẹ́ ń jẹ́, ó sì ń mu nínú ohun tí ẹ́ ń mu.

فَإِذَا أَسْتَوَيْتِ أَنْتِ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى
الْفُلكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنْ
الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾

وَقُلِ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُّبَارَكًا وَأَنْتَ
خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٢٩﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا
لَمُبْتَلِينَ ﴿٣٠﴾

ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٣١﴾

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ أَعْبُدُوا
اللّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا
تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنَ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي
الْحَيَوةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ
يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ
مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Ẹ́ wo itọ̀sẹ̀-òrọ́ sūrah as-Soffāt, 37:125.

34. Tí ẹ bá fi lè tẹlẹ abara kan bí irú yín, dájúdájú ẹ mà ti di ẹni òfò nìyẹn.

وَلَيْنِ أَطْعَمْتُمْ بِئْرًا مِّثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَسِرُونَ ﴿٣٤﴾

35. Şé ó ñ şe àdéhùn fún yín pé nígbà tí ẹ bá kú, tí ẹ sì di erùpẹ àti egungun tán, dájúdájú wọn yòò mu yín jáde (ní aláàyè)?

أَيَعِدُّكُمْ أَنْكُمْ إِذَا مِثُّمُ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظْمًا أَنْكُمْ تُخْرَجُونَ ﴿٣٥﴾

36. Ohun tí Wọn ñ şe ní àdéhùn fún yín (yii) jìnnà tefétefe (sí òdodo).

*هِيَهَاتَ هِيَهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٣٦﴾

37. Kò sí işemí ayé kan mó àyàfi èyí tí à ñ lò yíí; àwa kan ñ kú, àwa kan ñ wáyé. Àti pé wọn kò níí gbé wa dide mó.

إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٧﴾

38. (Òjìşẹ náà) kò jẹ kiní kan bí kò şe ọkùnrin kan tí ó dá àdàpa irọ mó Allāhu. Àwa kò sì níí gbà á gbọ.”

إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾

39. (Òjìşẹ náà) sọ pé: “Olúwa mi, şàràņşe fún mi nítorí pé wọn pè mí ní ọpùrọ.”

قَالَ رَبِّ أَنْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونَ ﴿٣٩﴾

40. (Allāhu) sọ pé: “Láìpẹ ñşe ní wọn yóò di aláàámò.”

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَ ﴿٤٠﴾

41. Nítorí náà, ohùn igbe mú wọn ní ọnà ètọ. A sì sọ wọn di pàntí. Nítorí náà, kí jìnnà sí ikẹ wà fún ijọ aláòsì.

فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ عُنُتًا فَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

42. Lẹyìn náà, A tún mú àwọn iran miíran wá lẹyìn wọn.

ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ ﴿٤٢﴾

43. Ijọ kan kò ní lọ síwájú àkókò (ìparun) rẹ, wọn kò sì ní sún (ìparun wọn) síwájú.

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجْلَهَا وَمَا يَسْتَعْجِرُونَ ﴿٤٣﴾

44. Léyìn náà, A rán àwọn Òjísé Wa níşé ní tẹlèntẹlẹ. Igbàkígbà tí Òjísé ijọ kan bá dé, wọn á pè é ní òpùrọ. A sì mú apá kan wọn tẹlẹ apá kan nínú ìparun. A tún sọ wọn di itàn. Nítorí náà, kí ijìnnà sí iké wà fún ijọ tí kò gbàgbọ ní òdodo.

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًا كُلًّا مَا جَاءَ أُمَّةً رَّسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾

45. Léyìn náà, A rán (Ànábì) Mūsā àti ọmọ-iyá rẹ (Ànábì) Hārūn níşé pẹlú àwọn àmì Wa àti ẹrì pọnńbélé.

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٤٥﴾

46. (A rán wọn níşé) sí Fir'aon àti àwọn ijòyè rẹ. Sùgbọn wọn şegbéraga, wọn sì jẹ ijọ olùjẹgàba.

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ ۚ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾

47. Wọn wí pé: “Şé kí á gba abara méjì bí irú wa gbọ, nígbà tí ó jẹ pé ẹrú wa ni àwọn èniyàn wọn?”

فَقَالُوا أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عِيدُونَ ﴿٤٧﴾

48. Nítorí náà, wọn pe àwọn méjèjèì ní òpùrọ. Wọn sì wà nínú àwọn olùparun.

فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٤٨﴾

49. Dájúdájú A fún (Ànábì) Mūsā ní Tírà nítorí kí wọn lè mọ̀nà.

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

50. A ɕe ɔmɔ Moryam àti iyá rè ní àmì kan. A sì ɕe ibùgbé fún àwọn méjèèjì sí ibi gíga kan, tó ní ibùgbé, tó sì ní omi ìṣẹ̀lẹ̀rú.¹

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً
وَوَاعَدْتِنَاهُمْ إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ
وَمَعِينٍ ﴿٥٠﴾

51. Èyin Òjísé, ẹ je nínú àwọn ñhkan dáadáa, kí ẹ̀ sì ɕe ìṣẹ̀ rere. Dájúdájú Èmi ni Onímò nípa ohun tí ẹ̀ n ɕe níṣé.

يَأْتِيهَا الرُّسُلُ كُلُّوًا مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَأَعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
عَلِيمٌ ﴿٥١﴾

52. Àti pé dájúdájú ('Islām) yìí ni èsìn yín. (Ó jé) èsìn kan soṣo. Èmi sì ni Olúwa yín. Nítórí nàà, ẹ̀ bẹ̀rù Mi.

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا
رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾

53. Sùgbón wón gé ọ̀rò èsìn wón láààrin ara wón sí kélekèle. Ìjọ kòòkan sì n yò sí ohun tó n bẹ̀ ní ọ̀dò wón.

فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ
بِمَا لَدَيْهِمْ فَرَحُونِ ﴿٥٣﴾

54. Nítórí nàà, fi wón sílẹ̀ sínú ìṣìnà wón tífí di igbà kan ná.

فَدَرَّهُمْ فِي عَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٤﴾

55. Sẹ̀ wón n lèrò pé (bí) A ɕe n fi dúkíá àti ɔmɔ nikan ɕe ìrànlọ̀wọ̀ fún wón,

أَيْحَسْبُونَ أَنَّمَا نُمَدِّدُهُمْ بِهِ مِنْ مَّالٍ
وَنَبِيِّنَ ﴿٥٥﴾

56. ni A ọ̀ò ɕe máa yára ti àwọn oore sí ọ̀dò wón lọ̀ (títí láéláé). Rára, wón kò fura ni!¹

نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَل لَّا
يَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọ̀rò sūrah al-'Anbiyā' 21;91

¹ 1. Ọ̀rò yìí jẹ̀ èsì fún ọ̀rò ẹ̀nu àwọn aláìgbàgbọ̀ tí wón lèrò pé ẹ̀ni ayé bá yẹ̀ ni ọ̀run yòò yẹ̀. Àmọ̀ kò yẹ̀ wón pé, oore ilé ayé yìí wà ní abẹ̀ oore Àjọkẹ-ayé (ar-rahmāniyyah) fún gbogbo ẹ̀dá láí fi tẹ̀sin ɕe. Ní ìdà kejí ẹ̀wẹ̀, oore ọ̀run wà ní abẹ̀ oore Àṣàkẹ ọ̀run (ar-rahīmiyyah) fún ọ̀wọ̀ àwa onìgbàgbọ̀ ọ̀dodo. Nítórí nàà, oore ẹ̀dẹ̀ tí kò lè dé ọ̀run ni oore ọ̀wọ̀ aláìgbàgbọ̀ àti ɕọ̀bẹ-ṣẹ̀lu mùsùlùmí.

57. Dájúdájú àwọn tó n páyà
(iṣírò-iṣé) nípa ìpáyà wọn nínú
Olúwa wọn;

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشِيَةِ رَبِّهِمْ
مُشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾

58. àti àwọn tó n gba àwọn
āyah Olúwa wọn gbó;

وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾

59. àti àwọn tí kì í ṣẹbọ sí
Olúwa wọn,

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

60. àti àwọn tí wọn n ṣe ohun
wọn n ṣe (nínú àwọn iṣé rere)
pèlú ibèrù nínú ọkàn wọn pé
dájúdájú àwọn yóò padà sí ọdò
Olúwa wọn;

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ
أَتَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾

61. àwọn wònyẹn ni wọn n yára
ṣe àwọn iṣé rere. Àwọn sì ni
aṣíwájú nínú (àwọn ẹsan) iṣé
nàà.

أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْأَخْيَارِ وَهُمْ لَهَا
سَابِقُونَ ﴿٦١﴾

62. Àti pé A kò làbọ ẹmí kan
lọrùn àfi iwọn agbára rẹ. Tírà
kan tó n sọ ọdodo (nípa iṣé
ẹdá) n bẹ lọdò Wa. A kò sì ní
ṣàbòsí sí wọn.

وَلَا تُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا
كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا
يُظْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

63. Àmọ ọkàn àwọn aláìgbàgbọ
wà nínú ifónúfóra nípa (al-
Kur'ān) yíí. Àti pé wọn ní àwọn
iṣé kan lọwọ, tí ó yàtò sí iṣé rere
yẹn.¹ Wọn sì n ṣe iṣé nàà¹

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِّنْ هٰذَا وَهُمْ
أَعْمَلُّ مِّنْ دُونِ ذٰلِكَ هُمْ لَهَا
عَمِلُونَ ﴿٦٣﴾

64. tí tí di ìgbà tí A máa gbá
àwọn onígbedemuke nínú wọn

حَتَّىٰ إِذَا أَخَذْنَا مُتْرَفِيهِم بِالْعَذَابِ إِذَا
هُمْ يَجْعُرُونَ ﴿٦٤﴾

¹ 1. "Iṣé rere yẹn" ni àwọn iṣé tí Allāhu - tó ga jùlọ- fi ròyìn àwọn onígba gbọ ọdodo ṣíwájú nínú āyah 57 sí āyah 61.

mú pèlú iyà. Nígba náà ni wọn máa kígbé (fún ìrànlọ́wọ́).

65. Ẹ má ẹ kígbé (fún ìrànlọ́wọ́) ní òní. Dájúdájú kò sí ẹni tí ó máa ràn yín lọ́wọ́ lọ́dọ́ Wa.

66. Wọn kúkú n ka àwọn āyah Mi fún yín. Àmọ́ nṣe ni ẹ n fà sẹyìn (níbí òdodo).

67. Ẹ sí n fi (Kaaba) ẹ̀gbéraga, ẹ tún sọ ìsokúso (nípa al-Kur'ān) ní alẹ!

68. Ẹ wọn kò ronú sí ọ̀rọ́ náà ni? Tàbí ohun tó dé bá wọn jẹ ohun tí kò dé bá àwọn bàbá wọn àkọkọ rí ni?

69. Tàbí wọn kò mọ Ọjísẹ wọn mọ ni wọn fi di aláta kò rẹ?

70. Tàbí wọn n wí pé àlùjànnú kan n bẹ lára rẹ ni? Rára o. Ó mú òdodo wá bá wọn ni. Àmọ́ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn sì jẹ olùkórira òdodo.

71. Tí ó bá jẹ pé (Allāhu), Ọba Òdodo tẹlẹ̀ ifẹ-inú wọn ni, àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àti àwọn tó wà nínú wọn ibá kúkú ti bàjẹ. Ẹ̀gbọ̀n A mú ìṣítí nípa ọ̀rọ́ ara wọn wá fún wọn ni, wọn sì n gbúnrí kúrò níbi ìṣítí (tí A mú wá fún) wọn.

لَا تَجْعُرُوا الْيَوْمَ بِكُمْ مِتًّا لَا
تُنصَرُونَ ﴿٦٥﴾

قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ
عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُونَ ﴿٦٦﴾

مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَمِرًا تَهْجُرُونَ ﴿٦٧﴾

أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ
يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأُولِينَ ﴿٦٨﴾

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ
مُنْكَرُونَ ﴿٦٩﴾

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ
وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٠﴾

وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ
السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ
أَتَيْنَهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنِ ذِكْرِهِمْ
مُعْرِضُونَ ﴿٧١﴾

72. Tàbí ò n béèrè owó-òyà kan lówò wọn ni? Owó-òyà Olúwa rẹ lóore jùlọ. Àti pé Òun l'óore jùlọ nínú àwọn olùpèsè.¹

أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ
وَهُوَ خَيْرُ الرَّزِقِينَ ﴿٧٢﴾

73. Àti pé dájúdájú ò n pè wọn sójú ọ̀nà tààrà ni.

وَإِنَّكَ لَتَدْعُهُمْ إِلَىٰ صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾

74. Àwọn tí kò sì gbàgbò nínú Ọjọ̀ Ìkẹ̀yìn ni wọn n sẹ̀rí kúrò lójú ọ̀nà nàà.

وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ
الصِّرَاطِ لَنُكِبُونَ ﴿٧٤﴾

75. Tí ó bá jẹ pé A kẹ wọn (nílé ayé), tí A sì gbé gbogbo ìṣòro ara wọn kúrò fún wọn, wọn ibá tún wońkoko mọ itayo ẹnu-ààlà wọn, tí wọn yóò máa pa rìdàrìdà (nínú ìṣìnà).

*وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرِّ
لَلْجُؤِ فِي طُعَيْنِهِمْ يَعْهَوْنَ ﴿٧٥﴾

76. Dájúdájú A fi iyà jẹ wọn. Àmọ wọn kò tẹriba fún Olúwa wọn, wọn kò sì rawọ rasẹ sí I

وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا
لِرَبِّهِمْ وَمَا يَنْصُرُهُمْ عُونَ ﴿٧٦﴾

77. tí tí di igbà tí A fi sílẹ̀kùn iyà líle fún wọn; nígbà nàà ni wọn sọ̀rètí nù.

حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ
شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾

78. (Allāhu), Òun ni Ẹni tí Ó ẹ̀ ṣe igbórò, Iríran àti ọkàn fún yín. Ọpẹ tí ẹ̀ n dá sì kéré púpọ̀.

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ
وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

79. Òun ni Ẹni tí Ó da yín sóri ilẹ̀, ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni wọn yóò ko yín jọ sí.

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾

¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah as-Sōffāt, 37:125.

80. Òun ni Ẹni tó n sọ ẹdá di aláàyè, Ó n sọ ẹdá di òkú, tiRẹ̀ sì ni itẹ̀lẹ̀ntẹ̀lẹ̀ òru àti ọ̀sán, ẹ́ẹ ẹ̀ ò níí ẹ́ẹ làákàyè ni?

وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتَلَفَ
الَّيْلُ وَالنَّهَارُ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾

81. Rára (wọn kò níí ẹ́ẹ làákàyè, ẹ́ẹbí) irú ohun tí àwọn ẹ̀ni àkókó wí ni àwọn nàà wí.

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾

82. Wọn wí pé: “Sé nígbà tí a bá ti kú, tí a ti di erùpẹ̀ àti egungun, ẹ́ẹ wọn yòò gbé wa dìde ni?”

قَالُوا أَيَّذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَيَّذَا
لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾

83. Wọn kúkú ti ẹ̀sàdéhùn èyí fún àwa àti àwọn bàbá wa tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀. Èyí kò jẹ́ kiní kan bí kò ẹ́ẹ àkọ̀sílẹ̀ àlò àwọn ẹ̀ni àkókó.”

لَقَدْ وَعَدْنَا نَحْنُ وَءَابَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ
إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأُولِينَ ﴿٨٣﴾

84. Sọ pé: “Ta ni Ẹni tí Ó ni ilẹ̀ àti ẹ̀ni tí ó wà ní orí rẹ̀ tí ẹ́ẹ bá mọ̀?”

قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾

85. Wọn á wí pé: “Ti Allāhu ni.”
Sọ pé: “Sé ẹ́ẹ kò níí lo ìrántí ni?”

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾

86. Sọ pé: “Ta ni Olúwa àwọn sánmọ̀ méjèjèje àti Olúwa Itẹ̀ ríá?”

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ
الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٦﴾

87. Wọn á wí pé: “Ti Allāhu ni.”
Sọ pé: “Sé ẹ́ẹ kò níí bẹ̀rù (Rẹ̀) ni?”

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾

88. Sọ pé: “Ta ni Ẹni tí ijọba gbogbo n̄hkan wà ní ọ̀wọ̀ Rẹ̀, (Ẹni tí) Ó n gba ẹ̀dá là nínú iyà, (tí) kò sì sí ẹ̀ni tí ó lè gba ẹ̀dá là níbi iyà Rẹ̀ tí ẹ́ẹ bá mọ̀?”

قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ
يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾

89. Wọn á wí pé: “Ti Allāhu ni.”
Sọ pé: “Nítorí nàà, báwo ni wọn
şe ní dan yín?”

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

90. Àmọ sá, òdodo ni A mú wá
ba wọn. Dájúdájú àwọn sì ni
òpùrọ.

بَلْ أَتَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾

91. Allāhu kò fi ẹnì kan kan şe
omọ, kò sì sí ọlọhun kan pẹlú
Rẹ. (Tí kò bá rí bẹẹ) nígbà nàà,
ọlọhun kọ̀ọkan ibá tí kó ẹ̀dá tó
dá lọ, apá kan wọn ibá sì borí
apá kan. Mímọ ni fún Allāhu
tayo ohun tí wọn ní fi ròyìn (Rẹ
nípa omọ bíbí).

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ
إِلَهٍ إِذَا لَدَّهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿٩١﴾

92. (Allāhu) Onímọ-ìkọ̀kọ̀ àti
gbañgba. Nítorí nàà, Ó ga tayo
n̄nkan tí wọn fi ní ẹ̀bọ̀ sí l.

عَلِيمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَىٰ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾

93. Sọ pé: “Olúwa mi, Ó şeé şe
kí Ó fi ohun tí wọn ní ẹ̀lẹ́rì rẹ
fún wọn hàn mí,

قُلْ رَبِّ إِمَّا تُرِيْبِي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾

94. Olúwa mi, má şe fi mí sínú
ìjọ alábòsí.”

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّٰلِمِينَ ﴿٩٤﴾

95. Dájúdájú Àwa lágbára láti fi
ohun tí A ẹ̀lẹ́rì rẹ fún wọn hàn
ọ.

وَإِنَّا عَلَىٰ أَنْ نُرِيْكَ مَا نَعِدُهُمْ
لَقَدِيرُونَ ﴿٩٥﴾

96. Fi ẹ̀yí tó dára tí àidára dànù.
Àwa nímọ jùlọ nípa ohun tí wọn
fi ní ròyìn (Wa).

أَدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ
أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾

97. Sọ pé: "Olúwa mi, mò n sádi Ọ níbi ròyíròyí t'àwọn èşù.

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿٩٧﴾

98. Mò n sádi Ọ, Olúwa mi, níbi kí wọn wá bá mi."

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾

99. (Wọn n şemí lo) tí tí di ìgbà tí ikú fi máa dé bá ọkan nínú wọn. Ó sì máa wí pé: "Olúwa mi, Ẹ dá mi padà (sílé ayé)

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾

100. nítorí kí èmi lè şe işe rere nínú èyí tí mo gbé jù sílẹ̀. Kò rí bẹ̀ẹ̀ rárá, dájúdájú ó jẹ ọ̀rọ̀ kan tí ó kàn n wí ni, (àmọ) gágá ti wà ní èyìn wọn tí tí di ọjọ tí A gbé wọn dide.¹¹

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾

101. Nígbà tí wọn bá fọn fèrè oníwo fún àjìnde, kò ní sí ìbátan láààrin wọn ní ọjọ yẹn, wọn kò sì ní bira wọn léèrè ìbèèrè.¹¹

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾

¹ 1. Kiyè sí i, àwọn āyah yií (99 àti 100) ti fi rinlẹ̀ pé kò sí ipadàsáyé fún àwọn òkú. Irú āyah yií tún wà nínú sūrah az-Zum̄or; 39:58 àti 59. Síwájú sí i, àkúdááyà kò jẹ kiní kan bí kò şe ète àlùpàyídà láti ọ̀dọ̀ àwọn èşù àlùjànnú. Irú ètekéte yií nàà ni àwọn olówò àlùjànnú máa n ló láti fi şe àwọn ògùn ebọ bii àfẹfẹrì, ayeṭa, òkìgbẹ̀, isijù, ọ̀wọ̀ àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lo. Nítorí nàà, kí í şe òkú gan-an gan-an ní wọn tún lè rí mọ̀ nìbikìbì nílẹ̀ ayé, àmọ̀ àwọn èşù àlùjànnú kan lè gbé àwọ̀ àti àwòrán òkú kan wọ̀ láti tan àwọn aláìgbàgbọ̀ jẹ. Èyí sì tún jẹ ọkan nínú àwọn òye tó wà nínú mọ̀mí-ńg-mọ̀dọ̀ tó gbọ̀dọ̀ wáyé láààrin àwọn ebí tó fẹ̀ di tọkọ taya nítorí kí eni kan má baà fi èşù àlùjànnú şe eni kejì rẹ̀.

¹¹ 1. Àwọn nasōrō sọ pé, “Āyah yií tako sūrah as-Sōffāt; 37:27 nípa ọ̀rọ̀ Ìbèèrè.” Èsì: Kò sí ìtakora nínú rẹ̀. Ẹ wò ó, gbólóhùn yií “wọn kò sì ní bira wọn léèrè ìbèèrè” iyẹn ní kété tí olúkùlùkù bá kọkọ̀ jí dide láti inú sàrèè rẹ̀. Iyè yóò pamọ̀ àwọn èdà nínú lásìkò nàà ni, gégé bí ó tún şe rinlẹ̀ nínú sūrah al-Koşoso; 28:66 àti sūrah az-Zum̄or 39:68. Àmọ̀ nígbà tí àwọn molāika bá da àwọn èdà lo sí ọ̀dọ̀ Allāhu Ọba Olùdájọ̀ àwọn èdà máa bẹ̀rẹ̀ sí i bira wọn léèrè ìbèèrè ní tí àbámọ̀

102. Ẹnikẹni tí ọ̀ṣùwọ̀n (iṣẹ̀ rere) rẹ̀ bá tẹ̀wọ̀n, àwọ̀n wọ̀nyẹ̀n ni olùjèrè.

فَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ﴿١٣٢﴾

103. Ẹnikẹni tí ọ̀ṣùwọ̀n (iṣẹ̀ rere) rẹ̀ bá fúyẹ̀, àwọ̀n wọ̀nyẹ̀n ni àwọ̀n tó ẹ̀mí ara wọ̀n lófò. Olùṣẹgbére sì ni wọ̀n nínú iná Jahanamọ̀.

وَمَنْ حَقَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٣٣﴾

104. Iná yòò máa jó wọ̀n lójú. Wọ̀n yó sì wà nínú rẹ̀, tí Iná yòò ti bà wọ̀n lójú jẹ̀.

تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا
كَالِحُونَ ﴿١٣٤﴾

105. Ẹ̀ wọ̀n kí í ka àwọ̀n āyah Mi fún yín ni, àmọ̀ tí ẹ̀ n pè é ní irọ̀?

أَلَمْ تَكُنْ ءَأَيَّتِي تُنَادِي عَلَيْنَا فَنَكُنُّمُ
بِهَا تُكْذِبُونَ ﴿١٣٥﴾

106. Wọ̀n wí pé: “Olúwa wa, orí burúkú ló kọ̀lù wá; àwa sì jẹ̀ iṣọ̀ olùṣinà.

قَالُوا رَبَّنَا عَلَبْنَا عَلَىٰ مَا شِئْتُمَا وَكُنَّا
قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٣٦﴾

107. Olúwa wa, mú wa jáde kúrò nínú Iná. Tí a bá fi lè pada (síbi iṣẹ̀ ibi nílẹ̀ ayé), dájúdájú nígbà nàà alábòsì ni àwa.”

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا
ظَالِمُونَ ﴿١٣٧﴾

108. (Allāhu) sọ̀ pé: “Ẹ̀ tẹ̀rì sínú rẹ̀. Ẹ̀ má ẹ̀ bá Mi sọ̀rọ̀.”

قَالَ أَحْسَبُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونَ ﴿١٣٨﴾

109. Dájúdájú igun kan wà nínú àwọ̀n ẹ̀rúsin Mi, tí wọ̀n n sọ̀ pé: “Olúwa wa, a gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo. Nítórí nàà, forìjìn wá, kí O sì kẹ̀

إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ
رَبَّنَا ءَأَمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ
خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٣٩﴾

wa. Ìwọ sì l'óore jùlọ nínú àwọn aláàánú.”¹

110. Sùgbón ẹ sọ wọn di oníyèyè tó bèẹ gẹ tí àwọn yèyè (yín) fi mu yín gbàgbé ìràntí Mi. Ẹyin sì n fi wọn rẹrìn-ín.

111. Dájúdájú Mo san wọn ní ẹsan ní òní nítórí sùúrù wọn; dájúdájú àwọn, àwọn ni olùjèrè.

112. (Allāhu) sọ pé: “Ọdún mélòó ni ẹyin (aláìgbàgbọ) ló lórí ilẹ ayé?”

113. Wọn wí pé: “A lo ojo kan tàbí abala ojo kan, bi awon olùsíró-ojo léèrè wò.”

114. (Allāhu) sọ pé: “Ẹ kò gbé ilé ayé bí kò ẹe fún ìgbà díẹ, tí ó bá jẹ pé ẹ mọ.”

115. Ẹé ẹ lérò pé A kàn ẹdà yín fún ìranù ni, àti pé dájúdájú wọn ò ní da yín padà sọdò Wa?”

116. Nítórí náà, Allāhu Ọba Ọdodo ga. Kò sí oገohun kan tí a gbọdò jọsìn fún ní ọnà ọdodo àyàfi Ọun, Olúwa Ìtẹ alápọn-ọnlé.

فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِحْرِيًّا حَتَّىٰ أَنْسَوَكُم
ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١٠﴾

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ
الْفَائِزُونَ ﴿١١١﴾

قَالَ كَمْ لَيْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ
سِنِينَ ﴿١١٢﴾

قَالُوا لَبِئْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْئَلِ
الْعَادِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ إِنْ لَبِئْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَّوْ أَنْتُمْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا
وَأَنْتُمْ إِلَيْنَا لَا تَرْجِعُونَ ﴿١١٥﴾

فَتَعَلَىٰ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtọṣẹ-òrọ sūrah as-Sōffāt, 37:125.

117. Ẹni tí ó bá pe ọlọhun
mìíràn pẹlú Allāhu, kò ní ẹrí
lọwọ lórí rẹ. Dájúdájú iṣírò-iṣẹ
rẹ sì wà lódò Olúwa rẹ.
Dájúdájú àwọn aláìgbàgbọ kò
níí jèrè.

118. Sọ pé: “Olúwa mi, ṣàforíjìn,
kí O sì kẹ (mi). Ìwọ sì l’óore jùlọ
nínú àwọn aláàánú.”¹

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ
لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ
لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ
الرَّاحِمِينَ ﴿١١٨﴾

¹ 1. Ẹ wo ìṭọṣẹ̀-òrọ̀ āyah 14.

Suuratun-Nuur النور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. (Èyí ni) Sūrah kan tí A sòkalè. A še ìdájó inú rẹ ní òfin (dandan). A sì sọ àwọn àyàh tó yanjú kalè sínú rẹ nítorí kí ẹ lè lo ìràntí.

2. Onísíná lóbìnrin àti onísíná lókùnrin, ẹ na ẹnì kòḍokan nínú àwọn méjèjèì ní oḡórùn-ún kòbókò. Ẹ má ẹ jẹ kí àánú wọn ẹ yín nípa ìdájó Allāhu tí ẹ bá ní Igbàgbọ̀ òdodo nínú Allāhu àti Ojọ̀ Ìkẹ̀yìn. Kí igun kan nínú àwọn onígbàgbọ̀ òdodo sì jẹrìí sí iyà àwọn méjèjèì.¹

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾

الرَّانِيَّةُ وَالرَّانِي فَأَجِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَآئِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

¹ 1. Oḡórùn-ún kòbókò àti ẹ̀wọ̀n oḡún kan tàbí oḡórùn-ún kòbókò àti lílẹ̀ kúrò nínú ilú fún oḡún kan ni ijìyà fún onísíná tí kò ì ẹ̀ ẹ̀ 'akdu-nnikāh pèlú ẹ̀nikẹ̀ni rí. Àmọ̀ lílẹ̀ lókòpa ni ijìyà fún onísíná tí ó ti ẹ̀ ẹ̀ 'akdu-nnikāh rí. Ẹ̀dà íbá mọ̀ ijìyà wọ̀nyí lóràn, íbá jìnnà sí àgbèrè ẹ̀ṣe. Ẹ̀wọ̀ arákùnrin àti arábirin mi, bí ọ̀ràn siná bá fúyẹ̀ ní, íbá tí la ijìyà lo bí kò ẹ̀ ẹ̀ títoro àforìjìn lóḍo Allāhu - tó ga jùlo -. Ronú pìwàdà lóníí, má sì ẹ̀ ẹ̀ tiràn mọ̀ àìsí Ẹ̀ria lórílẹ̀ èdè wa. Ó ẹ̀e ẹ̀ ẹ̀ kí ẹnì kan sọ pé, àyàh wo ló ní kí á lẹ̀ onísíná tó ti ẹ̀ ẹ̀ 'akdu-nnikāh rí lókò pa? Kí í ẹ̀ ẹ̀ àyàh nikan ni mùsùlùmí n tẹ̀lẹ̀ nínú Ẹ̀ria àti ohun gbogbo tó rẹ̀mọ̀ ẹ̀sin rẹ̀. Hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti oḡà Allāhu máa bá a - ló ẹ̀ ẹ̀ é lófin fún wa láti ẹ̀ ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ nítorí pé, lílẹ̀ lókòpa ni ijìyà tí Ànábì - kí ikẹ̀ àti oḡà Allāhu máa bá a - gbé dide lóri àwọn kan tí wọ̀n jẹ̀wọ̀ ọ̀ràn siná lásìkò rẹ̀. Bí ó sì ẹ̀ ẹ̀ wa niyẹn nínú òfin Ànábì Mūsā àti Ànábì ʿIsā oḡo Moryam. Ìdájó tí Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti oḡà Allāhu máa bá a - náà mú wá niyẹn. Kò sì sí àyàh kan tó lòḍí sí ẹ̀yí. Mùsùlùmí tó bá sì yapa Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti oḡà Allāhu máa bá a - lóri ẹ̀yí ti sọ̀nù jìnnà. Bákan náà, bí ẹnì tí kò sí nílẹ̀ oḡo bá ẹ̀ ẹ̀ zinā, tí ó sì doyún, oḡo náà kò ní jẹ̀ oḡo fún arákùnrin tó ẹ̀ ẹ̀ zinā pèlú arábirin náà, kò sì ní jẹ̀ orúko rẹ̀ àyàfí tí ó bá fi rinlẹ̀ pé òun l'òun ni oyún. Oḡo rẹ̀ ni oḡo náà, àmọ̀ ó bí i nìpasẹ̀ zinā. Ìkíní kejì bàbà àti iyá oḡo náà sì lẹ̀tọ̀ sí ijìyà zinā láti rí àforìjìn Oḡohun. Síwájú sí í, àwọn onímọ̀ yapa-ẹ̀nu lóri síso yìgì lóri oyún siná. Àwọn kan sọ̀ pé wọ̀n lè so yìgì lóri oyún siná. Àwọn mìíràn sì sọ̀ pé kò lẹ̀tọ̀. Bákan náà, waliyyu oḡobìnrin náà lẹ̀tọ̀

3. Onísiná lókùnrin kò ní ẹ̀ siná pèlú ẹnì kan bí kò ẹ̀ siná onísiná lóbìnrin (ẹgbẹ̀ rẹ̀) tàbí ọ̀şẹ̀bọ̀ lóbìnrin. Onísiná lóbìnrin, ẹnì kan kò ní bá a ẹ̀ siná bí kò ẹ̀ siná onísiná lókùnrin (ẹgbẹ̀ rẹ̀) tàbí ọ̀şẹ̀bọ̀ lókùnrin.¹ A sì ẹ̀ iyen (siná şíşe) ní èèwò fún àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo.²

4. Àwọn tó n fi ẹ̀sùn siná kan àwọn ọ̀mọ̀lúàbí lóbìnrin, lẹ́yìn náà tí wọn kò mú àwọn ẹ̀lẹ̀rìí mẹ̀rìn wá, ẹ̀ nà wọn ní ọ̀gòrìn kòbókò. Ẹ̀ má ẹ̀ gba ẹ̀rì wọn

الرَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً
وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ
وَحَرَّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

وَالَّذِينَ يَزْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا
بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَأَجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً

láti kọ itakókó yìgì fún arákùnrin náà lẹ́yìn ibímọ̀ tí kò bá yónú sí ẹ̀sin àti iwá arákùnrin náà. Àmọ̀ lábé àimọkan, toko tiyáwó tó bèrẹ̀ igbésí ayé wọn lórin zinā, waliyyu obinrin létọ̀ láti ẹ̀ itakókó yìgì fún arákùnrin náà, wọn ibáà ti bí ọ̀mọ̀ púpọ̀ fúnra wọn şiwájú. Ẹ̀yí sì ni àtúnşẹ̀ ọ̀rọ̀ àwọn méjèjèjì.

¹ 1. Àwọn onímọ̀ pín sí méta lórin itúmọ̀ āyah yìí nítorí pé, itúmọ̀ méta tí ó n pada sibi n̄nkan ẹ̀yọ kan ni kalmọh “nikāh” n̄ tùmọ̀ sí nínú al-Kur’ān, hadīth àti èdè Lárúbáwá. Àwọn itúmọ̀ méteḡeta náà ni fifé (şíşe igbeyáwó), títi kálámù bọ inú igò tàdàá yálà ní ọ̀nà ẹ̀tọ̀ tàbí ní ọ̀nà àitọ̀ àti şíşe siná (àgbèrè). Nítorí náà, iyapa-enu wà lódò àwọn onímọ̀ ẹ̀sin lórin itúmọ̀ “lā yankihu” tó jẹ̀yọ̀ nínú āyah yìí. Níwọn igbà tí ọ̀rọ̀ sì tí rí bẹ̀ẹ̀, ẹnì kan kò gbọ̀dọ̀ gbógun ti ẹnì kejì rẹ̀ bí ẹnì kan bá lọ̀ pèlú itúmọ̀ kan nínú àwọn itúmọ̀ rẹ̀. Àmọ̀ itúmọ̀ tí ọ̀gòḡòḡò àwọn onímọ̀ ẹ̀sin dúró lé lórin āyah yìí ni “kò ní ẹ̀ siná”. Ẹ̀yí sì ni itúmọ̀ rẹ̀ nínú tírā tafsīr Toḡariy, tafsīr Kurtubiyy, tafsīr Ibn Kathīr àti tafsīr Adwā’ul-bayān. Àláyẹ̀ tí wọn mú wá lórin ẹ̀yí ni pé: İkíní: “kò ní ẹ̀ siná” ni itúmọ̀ tí ọ̀mọ̀ ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí i - fún gbólóhùn náà, kò si tùmọ̀ rẹ̀ sí “kò ní ẹ̀ fẹ̀”. Ipò tí ọ̀mọ̀ ‘Abbās si wà nínú ‘Islām lórin itúmọ̀ āyah ga tayo àwọn akegbẹ̀ rẹ̀. Ikejì: Ọ̀şẹ̀bọ̀ lókùnrin àti ọ̀şẹ̀bọ̀ lóbìnrin tó jẹ̀yọ̀ nínú āyah yìí tí fi hàn pé “kò ní ẹ̀ siná” ni a máa tùmọ̀ “lā yankihu” sí nínú āyah yìí torí pé, kò wúlẹ̀ sí igbà kan rí tí Allāhu yòhnda fún mùsulúmí láti fẹ̀ ọ̀şẹ̀bọ̀ lókùnrin àti ọ̀şẹ̀bọ̀ lóbìnrin tí ó sì wà ní ipò ọ̀şẹ̀bọ̀. Nípa bẹ̀ẹ̀, àwọn onímọ̀ ẹ̀sin fi rinlẹ̀ pé, tí ọ̀kọ̀ àti iyáwó bá wá bá ẹnì kejì rẹ̀ nípò onísiná lẹ́yìn igbeyáwó, igbeyáwó wọn kò bàjẹ̀ àfi tí ẹnì tí ọ̀rọ̀ náà bá dùn, tí ó sì pinnu láti lọ̀ fun ikòşilẹ̀. Àti pé, onísiná lè ti ronú piwadà. Ó bá sì ti ronú piwadà níbi siná, ó lè fẹ̀ ẹnì tí kò ẹ̀ siná rí rarà. 2. Nítorí náà, “iyen” nínú gbólóhùn yìí “A sì ẹ̀ iyen ní èèwò fún àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo.” n̄ tọ̀ka sí “zinā”. Iyen ni pé, “A sì ẹ̀ zinā şíşe ní èèwò fún àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo.” Ẹ̀yí sì ni itúmọ̀ rẹ̀ ní ọ̀dọ̀ àwọn onímọ̀ tí ó tùmọ̀ “lā yankihu” sí “kò ní ẹ̀ siná”.

mọ láéláé; àwọn wọnyẹn sì ni òbilẹjẹ.

5. Àyàfi àwọn tó ronú piwàdà lẹyìn iyẹn, tí wọn sì ẹ àtúnṣe. Dájúdájú Allāhu ni Aláforijìn, Àṣàkẹ-òrun.¹¹

6. Àwọn tó n fi ẹsùn siná kan àwọn iyawó wọn, tí kò sì sí ẹlẹrìí fún wọn àfi àwọn fúnra wọn, ẹrì ẹnì kọ̀ọkan wọn ni kí ó fi Allāhu jẹrìí ní ẹẹ mẹrin pé dájúdájú òun wà nínú àwọn olódodo.

7. Ẹẹ karùn-ún sì ni pé kí ibi dandan Allāhu máa bá òun, tí òun bá wà nínú àwọn òpùrọ.

8. Ohun tí ó máa yẹ iyà fún iyawó ni pé, kí ó fi Allāhu jẹrìí ní ẹẹ mẹrin pé dájúdájú ọkọ òun wà nínú àwọn òpùrọ.

9. Ẹẹ karùn-ún sì ni pé kí ibínú Allāhu máa bá òun, tí ọkọ òun bá wà nínú àwọn olódodo.¹¹

وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦﴾

وَالَّذِينَ يَزْمُونَ أَرْوَاحَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شَهَادَةٌ إِلَّا أَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧﴾

وَالْحَلِيمَسَةُ أَنْ لَعَنَتِ اللَّهُ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٨﴾

وَيَذَرُوا عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٩﴾

وَالْحَلِيمَسَةُ أَنْ عَصَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠﴾

¹ 1. Ẹsùn zinā lágbara púpọ tó bèẹ gẹ tó jẹ pé kòbókò oḡorin ni ijìyà tí Allāhu gbékalẹ lórí ẹnì tí ó bá parọ zina mọ ẹlòmíràn. Itumọ iparọ zinā mọ ẹnì kan ni pé, kí ẹnì kan sọ pé lágbajá ẹ jimọ' pẹlú ẹlòmíràn ši wájú 'akdu-nnikāh, láí sí ẹlẹrìí mẹrin tí ó lẹ jẹrìí pé àwọn rí kálámù rẹ nínú igò tàdàá rẹ. Tí ẹnì tí wọn fẹsùn kan bá jẹwọ, wọn máa jẹ ẹ ní iyà tó bá ẹ wékú tirẹ. Àmọ tí ó bá kọ jalẹ láti jẹwọ, tí kò sì sí àwọn ẹlẹrìí mẹrin lórí rẹ, ẹnì tí ó mú ẹsùn nàà wá tí jẹbi iparọ zinā mọ ní.

¹¹ 1. Tí abilẹkọ bá ní oyún tàbí bí ọmọ, àmọ tí ọkọ rẹ sọ pé kí í ẹ tòn ni oyún nàà tàbí ọmọ nàà, tí iyawó sì takú pé ọkọ òun ló ní í, igbéyàwó nàà máa túkà

10. Tí kí í bá ɕe oore àjùlọ
 Allāhu àti ikẹ Rẹ lórí yín ni
 (Allāhu íbá máa tú àṣírí yín ni).
 Dájúdájú Allāhu ni Olùgba-
 ìronúpìwàdà, Ọlọgbọn.

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ
 وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

11. Dájúdájú àwọn tó mú àdápa
 irọ wá jẹ ljo kan nínú yín. Ẹ má
 ɕe lérò pé aburú ni fún yín. Rára
 o, oore ni fún yín. Ẹni kọ̀ọkan
 nínú wọn ti ní ohun tí ó dá ní
 èṣẹ. Àti pé ẹnì tí ó dá (èṣẹ) jùlọ
 nínú wọn, iyà ñlá ni tirẹ.

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ
 لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ
 لَّكُمْ لِكُلِّ أَمْرٍ مِّنْهُمْ مَا أَكْتَسَبَ
 مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ
 عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾

12. Nígba tí ẹ gbọ ọ, kí ni kò jẹ
 kí àwọn onígbaḡbọ òdodo
 lọkúnrin àti àwọn onígbaḡbọ
 òdodo lóbìnrin ro dáadáa rora
 wọn, kí wọn sì sọ pé: “Èyí ni
 àdápa irọ pọ̀nńbélé.”

لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ
 وَالْمُؤْمِنَاتُ بَأْنَفُسِهِنَّ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا
 إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾

13. Kí ni kò jẹ kí wọn mú ẹlẹrífí
 mẹrin wá lórí rẹ? Nítorí náà,
 nígba tí wọn kò ti mú àwọn
 ẹlẹrífí wá, àwọn wọnyẹn, àwọn
 ni òpùrọ lọdọ Allāhu.

لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ
 يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأُوْتِيكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمْ
 الْكَذِبُونَ ﴿١٣﴾

14. Tí kí í bá ɕe ti oore àjùlọ
 Allāhu àti ikẹ Rẹ lórí yín ní ilé
 ayé àti ní ọrun ni, dájúdájú iyà
 ñlá íbá fowọ bà yín nípa ohun tí
 ẹ n sọ kiri ní ìsọkúso.

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي
 الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ
 فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

pẹlù ìṣẹbi láààrin tọkọ tiyàwọ náà lórí ilàna tó wà nínú àyàh 6 sí àyàh 9. Lẹyin ìṣẹbi náà, ọmọ náà yóò máa bá iyá rẹ lẹ. Ìkíní kejì kò sì lè dì tọkọ tiyàwọ mọ. Nítorí náà, kí ẹnì kọ̀ọkan máa sọ abẹ rẹ àti ọrọ ẹnu rẹ níbí fifi ẹsùn zinā kan ẹnì kejì rẹ.

15. (E rántí) nígbà tí ẹ n gbà á (láààrin ara yín) pèlú ahòn yín, tí ẹ sì n fi ẹnu yín sọ ohun tí ẹ kò nímò nípa rẹ; ẹ lèrò pé n̄nkan tó fúyẹ ni, n̄nkan n̄lá sì ni lódò Allāhu.

إِذْ تَلَقَوْنَهُۥٓ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُۥ هَيِّئًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

16. Nígbà tí ẹ gbọ ọ, kí ni kò jé kí ẹ sọ pé: “Kí í ẹ ẹtọ fún wa pé kí á sọ èyí. Mímọ ni fún Ọ (Allāhu)! Èyí ni iparọ-mọni tó tóbi.”

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

17. Allāhu n̄ ẹ wáásí fún yín pé kí ẹ má ẹ padà síbí irú rẹ mọ lááláé tí ẹ bá jẹ onígbàgbọ òdodo.

يَعْظُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِۦ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾

18. Allāhu n̄ ẹ àlàyé àwọn āyah náà fún yín. Allāhu sì ni Onímọ, Ọlọgbọn.

وَبَيِّنَ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِۦٓ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٨﴾

19. Dájúdájú àwọn tó nífẹẹ sí kí (ọrọ) ìbàjẹ máa tàn kálẹ nípa àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, iyà ẹlẹta-eléro n̄ bẹ fún wọn ní ayé àti ní ọrun. Allāhu nímọ, ẹyin kò sì nímọ.

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

20. Tí kí í bá ẹ oore àjùlọ Allāhu àti ikẹ Rẹ lóri yín ni (Allāhu ìbá tètè fiyà jẹ yín ni). Dájúdájú Allāhu ni Alááánú, Àṣàkẹ-ọrun.

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ وَأَنَّ اللَّهَ رَعُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

21. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹ tẹlẹ àwọn ojú-ẹsẹ Èṣù. Ẹnikẹni tí ó bá sì tẹlẹ àwọn ojú-ẹsẹ Èṣù, dájúdájú (Èṣù) yóò pàṣẹ iwà ibàjẹ àti aburú (fún un). Tí kí í bá ẹ oore àjùlọ Allāhu àti ikẹ Rẹ lórí yín ni, ẹni kan kan ibá tí mọ nínú yín lááláé. Sùgbón Allāhu n sàfòmọ ẹni tí Ó bá fẹ. Allāhu sì ni Olùgbọ, Onímò.

22. Kí àwọn tó ní olá àti orò púpọ nínú yín má ẹ búra pé àwọn kò ní ẹ dáadáa sí àwọn ibátan, àwọn mẹkúnnù àti àwọn tó gbé ilú wọn jù silẹ nítorí ẹsìn Allāhu. Kí wọn sàforijìn, kí wọn sì sàmójúkúrò. Ẹ ẹ kò fẹ kí Allāhu forijìn yín ni? Allāhu sì ni Aláforijìn, Àṣàké-òrun.

23. Dájúdájú àwọn tó n parọ siná mọ àwọn omojúàbí lóbìnrin, àwọn tí siná kò sí lórí ọkàn wọn, àwọn onígbàgbọ òdodo lóbìnrin, A ti ẹṣbilé wọn ní ayé àti ní ọrun. Iyà nílá sì wà fún wọn.

24. Ní ojọ tí àwọn ahọn wọn, ọwọ wọn àti ẹsẹ wọn yóò máa jẹrírí takò wọn nípa ohun tí wọn n ẹ níṣé,

25. ní ojọ yẹn ni Allāhu yóò san wọn ní ẹsan wọn tí ó tọ sí wọn.

*يَتَّيَّبُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا
خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ أَبَدًا
وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢١﴾

وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ
أَنْ يُؤْتُوا أَوْلِيَ الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ
وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا
وَلْيَصْفَحُوا أَلَا نُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
لَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ
وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

يَوْمَ يُؤْفِكُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ
وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿٢٥﴾

Wọṅ yó sì mò pé dájúdájú
Allāhu, Òun ni Òdodo pọ̀nńbélé.

26. Àwọṅ obìnrin burúkú wà fún àwọṅ ọ̀kùnrin burúkú. Àwọṅ ọ̀kùnrin burúkú sì wà fún àwọṅ obìnrin burúkú. Àwọṅ obìnrin rere wà fún àwọṅ ọ̀kùnrin rere. Àwọṅ ọ̀kùnrin rere sì wà fún àwọṅ obìnrin rere.¹ Àwọṅ (ẹ̀ni rere) wọ̀nyí mọ̀wọ̀-mọ̀sẹ̀ nínú (àìdaa) tí wọ̀n ń sọ sí wọ̀n. Àforíjìn àtì èsè alápọ̀n-ọ̀nlé ń bẹ fún wọ̀n.¹

27. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ má ẹ̀ wọ̀ àwọṅ ilé kan yàtò sí àwọṅ ilé yín títí ẹ̀ máa fi tọ̀ro iyònda àtì (títí) ẹ̀ máa fi sálámọ̀ sí àwọṅ ará inú ilé náà. Iyẹn lóore jùlọ̀ fún yín nítorí kí ẹ̀ lè lo ìrántí.

28. Tí ẹ̀ ò bá sì bá ẹ̀ni kan kan nínú ilé náà, ẹ̀ má ẹ̀ wọ̀ inú rẹ̀ títí wọ̀n yóò fi yònda fún yín. Tí wọ̀n bá sì sọ̀ fún yín pé kí ẹ̀ padà, nítorí náà ẹ̀ padà. Òhun ló fọ̀ yín mó jùlọ̀. Allāhu sì ni Onímọ̀ nípa ohun tí ẹ̀ ń ẹ̀ níşẹ̀.

29. Kò sí ẹ̀şẹ̀ fún yín láti wọ̀ inú àwọṅ ilé kan tí kì í ẹ̀ ibùgbé, tí àhńfaàní wà nínú rẹ̀ fún yín¹.

الْحَيِّثُ لِلْحَيِّثِينَ وَالْحَيُّونَ
لِلْحَيِّثِثِ وَالطَّيِّبُ لِلطَّيِّبِينَ
وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبِثِ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ
مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
كَرِيمٌ ﴿٦٦﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا
غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا
عَلَىٰ أَهْلِهَا ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ﴿٦٧﴾

فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا
حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِن قِيلَ لَكُمْ
ارْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٦٨﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَدْخُلُوا بُيُوتًا
غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٦٩﴾

¹ 1. Ẹ̀ wọ̀ bí gbólóhùn yí ti ẹ̀ şe rẹ̀gí sí sūrah al-Baqarah; 2:221.

Allāhu mọ ohun tí ẹ ní sàfi hàn rẹ àti ohun tí ẹ ní fi pamọ.¹

30. Sọ fún àwọn onígbaḡbọ òdodo lókùnrin pé kí wọn rẹ ojú wọn nilẹ, kí wọn sì sọ abẹ wọn. Iyẹn fọ wọn mọ jùlọ. Dájúdájú Allāhu ni Alámọtán nipa ohun tí wọn ní ẹ se níṣé.

31. Sọ fún àwọn onígbaḡbọ òdodo lóbìnrin pé kí wọn rẹ ojú wọn nilẹ, kí wọn sì sọ abẹ wọn. Wọn kò gbọdò sàfi hàn ọṣọ wọn àfi èyí tí ó bá hàn nínú rẹ¹. Kí wọn fi ìbòrí wọn bo igbá-àya wọn.² Àti pé wọn kò gbọdò sàfi hàn ọṣọ wọn àfi fún àwọn ọkọ wọn tàbí àwọn bàbá wọn tàbí àwọn bàbá ọkọ wọn tàbí àwọn ọmọkùnrin wọn tàbí àwọn ọmọkùnrin ọkọ wọn tàbí àwọn arákùnrin wọn tàbí àwọn ọmọkùnrin arákùnrin wọn tàbí àwọn ọmọkùnrin arábìnrin wọn tàbí àwọn obìnrin (ẹgbé) wọn tàbí àwọn ẹrúkùnrin wọn tàbí àwọn tó ní tẹlé obìnrin fún iṣé rírán, tí wọn jé ọkùnrin akúra tàbí àwọn ọmọdé tí kò dá ìhòhò àwọn obìnrin mọ.³ Wọn kò gbọdò fi ẹsẹ wọn rin ìrin-kokokà nítórí kí àwọn (èniyàn) lè mọ ohun tí wọn fi pamọ (sára) nínú ọṣọ wọn. Kí gbogbo yín sì ronú piwàdà sọdò Allāhu, èyin

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أْبْصَرِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضَصْنَ مِنْ أْبْصَرِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّبِيعِينَ غَيْرِ أُولَى الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

¹ 1. Àpẹẹrẹ èyí ni àwọn ilé èrò fun èrò ọkọ àti onírìn-àjò, ilé ìtajà àti bèẹ bèẹ lọ.

onígbàgbò òdodo nítorí kí ẹ̀ lè jèrè.⁴

32. Ẹ̀ so yìgì fún àwọn ọ̀kùnrin tí kò ní aya àti àwọn obìnrin tí kò ní ọ̀kọ làààrin yín, (ẹ̀ tún so yìgì)

وَأَنْكِحُوا الْأَيْمَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا

¹ 1. Iyapa-enu wà lórí “àfi èyí tí ó bá hàn nínú rẹ̀” nítorí pé àgbóyé méjì ni àwọn onímọ̀ èsìn mú wá lórí rẹ̀. Àgbóyé kííní ni pé, ojú àti ọ̀wọ̀ obinrin ni itùmọ̀ “àfi èyí tí ó bá hàn nínú rẹ̀.” Ojú ni iwájú orí. Ọ̀wọ̀ sí ni ọ̀mọ̀nìkà àti àtẹ̀lẹ̀wọ̀. Àgbóyé kejì ni pé, ohun tí wọn bá rí lára obinrin lẹ̀yìn tí ó ti fi aṣọ̀ jilbāb bo gbogbo ara rẹ̀ tán pátápátá lài yọ ojú àti ọ̀wọ̀ sílẹ̀ ni itùmọ̀ “àfi èyí tí ó bá hàn nínú rẹ̀.” Pẹ̀lú àgbóyé kejì yíí, èyí tí ó bá hàn nínú rẹ̀ kò lè tayo rírí aṣọ̀ jilbāb tí obinrin wọ̀ jáde àti rírí ọ̀wọ̀ abala ara tí ó bá ṣèèsì ṣí sílẹ̀ nípasẹ̀ atẹ̀gùn. Àgbóyé méjèèjì wọ̀nyí ló kúkú wọ̀lé, àmọ̀ àyè tí àgbóyé kííní kejì ti wúló ló yàtò síra wọn. Bí “àfi èyí tí ó bá hàn nínú rẹ̀” bá tùmọ̀ sí ojú àti ọ̀wọ̀ obinrin, iye ní àsikò tí irú obinrin bèẹ̀ bá wà nínú yàrá pẹ̀lú ọ̀wọ̀ àwọn isọ̀rí àwọn èniyàn tí Allāhu - tó ga jùlọ - kà kalẹ̀ nínú àyah yíí. Àgbóyé yíí ló sí tẹ̀ṣùwọ̀n jùlọ nítorí pé, nínú àyah yíí kan nàà ni a ti rí ojútùù ọ̀rọ̀ nàà. Irúfẹ̀ imúra nàà sì ni obinrin gbọ̀dọ̀ lò lórí irun kíkí nínú yàrá rẹ̀. Àmọ̀ bí “àfi èyí tí ó bá hàn nínú rẹ̀” bá tùmọ̀ sí ohun tí wọn bá rí lára obinrin lẹ̀yìn tí ó ti fi aṣọ̀ jilbāb bo gbogbo ara rẹ̀ tán pátápátá, lài yọ ojú àti ọ̀wọ̀ sílẹ̀, iye ní àsikò tí irú obinrin bèẹ̀ bá wà ní ita ilé, ọ̀de àti bèẹ̀ bèẹ̀ lọ. Kíyè sí i, tí àyah yíí kò bá dárúko jilbāb, sūrah al-‘Ahzāb; 33:59 ti dárúko rẹ̀. Àlòpọ̀ mọ̀ra wọn sì ni àwọn àyah, a ọ̀ gbọ̀dọ̀ lòkan dakan sí. Bākan nàà, tí àyah yíí kò bá dárúko ojú àti ọ̀wọ̀ fún bíbò ní ọ̀de tàbí bíbò ní ọ̀dọ̀ àwọn ọ̀kùnrin miíràn yàtò sí àwọn isọ̀rí èniyàn tí àyah yíí kà sílẹ̀, sunnah Ànābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ti fi rinlẹ̀ pé èhá híhá kó ojú àti ọ̀wọ̀ bíbò sínú. Ibi tí ọ̀rọ̀ fífi jilbāb bo ojú àti ọ̀wọ̀ mọ̀ra wọn pátápátá lè ṣékú sí báylí ni ipò tí ṣiṣe bèẹ̀ wà nínú idájọ̀ èsìn. Ṣé dandan ni tàbí sunnah? Iye ni pé, ṣe àibojú bọ̀wọ̀ mọ̀ jilbāb lè já sí iyà ní ọ̀run tàbí àiṣe rẹ̀ kò la iyà kan kan lọ tayo pípadánù èsan rẹ̀ ní ọ̀run? Dandan ni fífi jilbāb bo ojú àti ọ̀wọ̀ mọ̀ra wọn pátápátá nítorí pé, iwà èṣẹ̀ ni fún àwọn obinrin tí kò bá ṣe bèẹ̀ àfi àwọn arúgbó lóbinrin nikan, gégẹ̀ bí ó ṣe rinlẹ̀ nínú àyah 60 níwájú nínú sūrah yíí. Àmọ̀ ài lo jilbāb kò sọ̀ ni di kẹ̀fèrì, àfi tí onítọ̀n bá takò ó. 2. Ní ibāmu sí àyah yíí ibòrí obinrin gbọ̀dọ̀ bó gbogbo orí, ọ̀run, èjìkà àti igbá àyà obinrin pátápátá. Èyí tún kó ojú bíbò sínú. Èyí sì ni àgbóyé àwọn obinrin àkọ̀kọ̀ níkéte tí àyah yíí sọ̀kalẹ̀. (kitāb at-Tafsīr, al-Bukḥariy). 3. Ọ̀mọ̀de tí kò dá ihòhò àwọn obinrin mọ̀ ni ọ̀mọ̀ kékeré tí kò mọ̀ ohun tí wọn ní pé ní obinrin nítorí kíkéré ojú orí rẹ̀ ṣíwájú bíbàlágá rẹ̀. Ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah an-Nisā’; 4:6. 4. Kíyè sí i, nínú àwọn tí elẹ̀hàà lè ṣíjú fún ni irú àwọn isọ̀rí èniyàn tú jẹyọ̀ nínú àyah yíí àmọ̀ tí àwọn èniyàn nàà jẹ̀ ebi iyà tó fún un ní oyan mú ní kékeré nigbà tí kò tí i já lẹnu oyan. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àṣà gbígbe ọ̀mọ̀ fún obinrin miíràn láti fún un lóyàn mu kò wọ̀ pọ̀ làààrin àwa ọ̀mọ̀ Yorúbá, a gbọ̀dọ̀ mọ̀ àwọn idájọ̀ tó jẹmọ̀ ọ̀n bí ó bá ṣelẹ̀. Bí àpẹ̀rẹ̀, elẹ̀hàà lè ṣíjú fún ọ̀mọ̀kùnrin iyà tó fún un lóyàn mu nítorí pé, arákùnrin rẹ̀ ni nípasẹ̀ oyan.

fún àwọn ẹni rere nínú àwọn ẹrúbínrin yín àti àwọn ẹrúbínrin yín. Tí wọn bá jẹ aláìní, Allāhu yóò rò wọn lórò nínú olá Rẹ. Allāhu sì ni Olùgbààye, Onímọ.

33. Kí àwọn tí kò ní (ikápá) ìgbéyàwó mú ojú wọn kúrò níbi ìṣekúṣe títi Allāhu yóò fi rò wọn lórò nínú olá Rẹ.¹ Àwọn tó n wá iwé òmìnira nínú àwọn ẹrú yín, ẹ kọ iwé òmìnira fún wọn tí ẹ bá mọ ohun rere nípa wọn. Kí ẹ sì fún wọn nínú dúkiá Allāhu tí Ó fún yín. (Nítórí dúkiá ayé tí ẹ n wá), ẹ má ṣe jẹ àwọn ẹrúbínrin yín nípa láti lọ ṣe siná, tí wọn bá fẹ ṣọ abẹ wọn níbi ìṣekúṣe.² Ẹnikẹni tí ó bá jẹ wọn nípa, dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun lẹyin tí ẹ ti jẹ wọn nípa.³

34. Dájúdájú A ti sọ àwọn àmì tó yanjú, itàn àwọn tó ti lo ṣíwájú yín àti wáásí fún àwọn olùbèrù (Allāhu) kalẹ fún yín.

فُقَرَاءٌ يُعِينُهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ
وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

وَلَيْسْتَغْفِرِ الَّذِينَ لَا يَحْدُونَ نِكَاحًا
حَتَّىٰ يُعِينَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَالَّذِينَ
يَبْتَغُونَ أَلْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ
فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا
وَأَتْوَاهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ
وَلَا تُكْرَهُوا فَتَيْبَتِكُمْ عَلَىٰ الْبِعَاءِ إِنْ
أَرَدْتُمْ تَحْصِنًا لَتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهِنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ
بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ
وَمَثَلًا مِّنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ
وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢٥﴾

¹ 1. Kò sí itakora láààrin gbólóhùn yíi “Tí wọn bá jẹ aláìní, Allāhu yóò rò wọn lórò nínú olá Rẹ.” àti gbólóhùn yíi. “Kí àwọn tí kò ní (ikápá) ìgbéyàwó mú ojú wọn kúrò níbi ìṣekúṣe títi Allāhu yóò fi rò wọn lórò nínú olá Rẹ.” Gbólóhùn kííni n kilò fún wa láti jìnnà sí fífi ọmọ fún olówó nìkan. Gbólóhùn kejì sì n kilò fún wa láti jìnnà sí fífi iyàwó fún ẹni tí kò ní ọ̀nà kan kan láti máa fi bọ iyàwó. 2. Awẹ gbólóhùn “tí wọn bá fẹ ṣọ abẹ wọn níbi ìṣekúṣe.” kí ẹ májẹmú fún awẹ gbólóhùn tó ṣíwájú. Iyẹn ni pé, kí ẹnikẹni má ṣe lérò pé bí ẹrúbínrin kò bá fẹ ṣọ abẹ rẹ, olówó rẹ lè rán an lọ ṣe siná wá. Rára o. Àfijọ ọ̀rọ̀ yíi dà bí awẹ gbólóhùn “èyí tó n bẹ nínú ilé yín...” - sūrah an-Nisā; 4:23 - . Ẹ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ àyah náà. 3. Iyẹn fún ẹrúbínrin tí olówó rẹ jẹ nípa láti lọ ṣe siná.

35. Allāhu ni Olùtan-imòlẹ̀ sínú àwọn sánmò àti ilẹ̀. Àpèjúwe ìmòlẹ̀ Rẹ̀ dà bí òpó àtùpà kan tí àtùpà wà nínú rẹ̀. Àtùpà náà sì wà nínú díńgí. Díńgí náà dà bí ìràwò kan tó ń tàn yànrànyànràn. Wọn ń tan (ìmòlẹ̀ náà) láti ara igi ibùkún kan, igi zaetūn, tí kò gba ìmòlẹ̀ ilà òòrùn àti iwò òòrùn (nìkan mọ).¹ Epo rẹ̀ fẹ̀rẹ̀ tànmòlẹ̀, iná ibàà má dé ibẹ̀. Ìmòlẹ̀ lórí ìmòlẹ̀ ni.² Allāhu ń tọ ẹnikẹni tí Ó bá fẹ̀ sí (ònà) ìmòlẹ̀ Rẹ̀. Allāhu ń fi àwọn àkàwé lélẹ̀ fún àwọn èniyàn. Allāhu sì ni Onímọ̀ nípa gbogbo ñhkan.¹

36. (Àwọn àtùpà ibùkún náà wà) nínú àwọn ilẹ̀ kan (ìyẹn àwọn mọ̀sálásí) èyí tí Allāhu yòhnda pé kí wọn gbéga,¹ kí wọn sì máa dárúkọ̀ Rẹ̀ nínú rẹ̀. (Àwọn èniyàn) yó sì máa ṣàfòmọ̀ fún Un nínú rẹ̀ ní ààrọ̀ àti ní ìròlẹ̀;²

37. Àwọn ọ̀kùnrin tí òwò àti kára-kátà kò dí lẹ̀wọ̀ níbi ìràntí Allāhu, ìrun kíkí àti Zakāh yíyọ̀,

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبْرَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ لِأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

﴿فِي بُيُوتٍ أُذِنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا أَسْمُهُ، يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ﴾

﴿رَجَالٌ لَا تُلْهِيمُهُمْ تجْرَةً وَلَا بَيْعًا عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, kò gba ìmòlẹ̀ ilà òòrùn àti iwò òòrùn nìkan mọ̀ bí kò ṣe pé, ó ń gba ìmòlẹ̀ sára ní gbogbo àyíká rẹ̀. 2. Iyẹn ni pé, ó ń dá mú ìmòlẹ̀ tirẹ̀ wá. Bí wọn bá tún tan iná sí í lára, ìmòlẹ̀ rẹ̀ tún máa lágbara sí í gan-an.

² 1. Ṣiṣe àgbéga mọ̀sálásí kò tayo kíkọ̀ mọ̀sálásí ní ilẹ̀ gíga, ṣiṣe sunnah nínú rẹ̀, jìjìnnà sí fífi bidī'ah lólẹ̀ nínú rẹ̀ àti bíbu ọ̀wọ̀ tí ó tọ̀ fún un. 2. Ṣiṣe àfòmọ̀ fún Allāhu ní ààrọ̀ àti ní ìròlẹ̀ nínú mọ̀sálásí kò túmọ̀ sí ṣiṣe é ní àpapọ̀ pèlù ariwo bí tàwọn onisūfí. Ẹ ka sūrah al-'A'rōf; 7:205.

tí wọn ní páyà ojú kan tí àwọn
òkàn àti ojú yóò máa yí sí òtún
yí sí òsì.

38. (Wọn ẹ re re wònyí) nítorí kí
Allāhu lè san wọn ní ẹsan re re
tó dára ju ohun tí wọn ẹ níşẹ
àti nítorí kí Ó lè ẹ àlékún fún
wọn nínú oore àjùlò Rẹ. Àti pé
Allāhu n pèsè ije-ìmu àti
ìgbádùn fún ẹni tí Ó bá fẹ láì níí
ní işíró.¹

39. Àwọn tó şàì gbàgbó, àwọn
işẹ wọn dà bí ahúnpeená tó wà
ní pápá, tí ẹni tí òngbẹ n gbẹ sì
lérò pé omi ni tíí di ìgbà tí ó dé
síbẹ, kò sì bá nńkan kan níbẹ.
Ó sì bá Allāhu níbi (işẹ) rẹ (ní
òrun). (Allāhu) sì ẹ àşepé işíró-
işẹ rẹ fún un. Allāhu ni Olùyára
níbi işíró-işẹ.

40. Tàbí (işẹ àwọn aláìgbàgbó)
dà bí àwọn òkùnkùn kan nínú
ibúdò jíjìn, tí ìgbì omi n bọ ó
mọlẹ, tí ìgbì omi miíràn tún wà
ní òkè rẹ, tí ẹşújò sì wà ní òkè
rẹ; àwọn òkùnkùn biribiri tí apá
kan wọn wà lórí apá kan (niyí).
Nígbà tí ó bá nawó ara rẹ jáde,
kò ní fẹẹ rí i. Ẹnikéni tí Allāhu kò
bá fún ní imọlẹ, kò lè sí imọlẹ
kan fún un.

يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ
وَالْأَبْصَارُ ﴿٢٧﴾

لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا
وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن
يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَلَهُمْ كَسْرًا
بِقِيَعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْثَانُ مَاءً حَتَّىٰ إِذَا
جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ
فَوَقَّعَهُ حِسَابَهُ ۗ وَاللَّهُ سَرِيعُ
الْحِسَابِ ﴿٢٩﴾

أَوْ كَظُلْمَتٍ فِي بَحْرِ لَيْلٍ يَغْشَاهُ مَوْجٌ
مِّن فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ ۗ سَحَابٌ
ظُلْمَتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ
يَدَهُ لَمْ يَكِدْ يَرِنَهَا ۗ وَمَن لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ
لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ ﴿٣٠﴾

¹ 1. Işen ni pé, ẹsan re re tó máa jẹ àwọn ije-ìmu àti àwọn ìgbádùn oníran-ànrán ní òrun fún àwọn olùşẹ-re re máa pọ gan-an jaburata. Ẹ tún wo itọşẹ-òrò sūrah al-Baqorah; 2:212.

41. Şé o ò rí i pé dájúdájú
Allāhu ni gbogbo ẹni tó n bẹ
nínú àwọn sánmò àti lórí ilẹ̀ n
şe àfòmó fún? Àwọn ẹyẹ náà (n
şe béẹ) nígbà tí wọn bá n na iyé
apá wọn? Ìkòṣokan wọn kúkú ti
mọ bí ó şe máa kírun rẹ̀ àti bí ó
şe máa şe àfòmó rẹ̀ (fún Un).
Allāhu sì ni Onímọ̀ nípa ohun tí
wọn n şe níşe.

42. Ti Allāhu ni iṣọba àwọn
sánmò àti ilẹ̀. Ọ̀dọ̀ Allāhu sì ni
àbò ẹ̀dà.

43. Şé iwọ̀ kò wòye pé dájúdájú
Allāhu n da ẹ̀şújò kaàkiri ni?
Léyìn náà Ó n kó o jọ mọ̀ra
wọn. Léyìn náà, Ó n gbé wọn
gun ara wọn, nígbà náà ni o
máa rí ọ̀jò tí ó máa jáde láti
ààrin rẹ̀. Láti inú sánmò, Ó sì n
şọ àwọn yiyin kan (tó dà bí)
àwọn àpáta kalẹ̀ sí orí ilẹ̀ ayé. Ó
n mú un kọlu ẹni tí Ó bá fẹ̀. Ó sì
n şerí rẹ̀ kúrò fún ẹni tí Ó bá fẹ̀.
Kíkọ̀ yànrànyànràn mọ̀nàmóná
inú ẹ̀şújò sì fẹ̀ẹ̀ lè fọ̀ àwọn ojú.

44. Allāhu n yí ọ̀ru àti ọ̀sán
padà (ìkíní kejì n wá ní tẹ̀lẹ̀ntẹ̀lẹ̀
pẹ̀lú àlẹ̀kún àti àdínkù).
Dájúdájú àrìwòye wà nínú iyẹn
fún àwọn tó ní ojú ìrìran.

45. Allāhu şedá gbogbo abẹ̀mí
láti inú omi. Ó wà nínú wọn, èyi
tó n fi àyà rẹ̀ wọ̀. Ó wà nínú

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مِنْ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالظَّيْرُ صَفَقَتْ كُلُّ
قَدِّ عَلِيمٍ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ
الْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُرِيحِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ
بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ
يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ
مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ
مَنْ يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ
سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَرِ ﴿٤٣﴾

يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَعِبْرَةً لَأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٤٤﴾

وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَّاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ
يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي

won, èyí tó n fi ẹ̀sẹ̀ méjì rìn. Ó sì wà nínú won, èyí tó n fi m̀erìn rìn. Allāhu n ẹ̀ṣedá ohun tí Ó bá fẹ́. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo n̄nkan.

46. Dájúdájú A ti sọ àwon āyah tó n yanjú ọ̀rọ̀ kalẹ̀. Allāhu sì n tọ ẹnikẹni tí Ó bá fẹ́ sí ọ̀nà tààrà ('Islām).

47. Wọn n wí pé: "A gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ náà. A sì tẹ̀lé (àṣẹ̀ won)." Léyìn náà, igun kan nínú won n pèyìndà léyìn iyẹn. Àwon wọ̀nyẹn kì í ẹ̀se onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.

48. Àti pé nígbà tí wọn bá pè wọn sí ti Allāhu àti ti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ nítórí kí ó lè ẹ̀ṣedájọ̀ láààrìn won, nígbà náà ni igun kan nínú won yóò máa gbúnrí.

49. Tí ó bá sì jẹ́ pé àwon ni wọn ni ẹ̀tọ̀ (àre) ni, won yóò wá bá ọ ní tọkàn-tara.

50. Ẹ̀sẹ̀ àrùn wà nínú ọkàn won ni tàbí won ẹ̀yèmèjì? Tàbí won n páyà pé Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ yóò fi ẹjọ̀ won ẹ̀sẹ̀gbẹ̀ ni? Rárá o. Àwon wọ̀nyẹn, àwon ni alá̀bòsì.

51. Ohun tí ó máa jẹ́ ọ̀rọ̀ àwon onígbàgbọ̀ ọ̀dodo nígbà tí wọn bá pè wọn sí ti Allāhu àti ti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ nítórí kí ó lè ẹ̀ṣedájọ̀ láààrìn won ni pé, wọn á sọ pé: "A gbọ̀

عَلَىٰ رَجُلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَّن يَّمْنِيٰ عَلَىٰ أَرْبَعٍ ۖ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٦﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ ءَأَمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مِّن بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٨﴾

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤٩﴾

وَإِن يَكُن لَّهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿٥٠﴾

أَفِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَمْ آرْتَابُوا ۚ أَمْ يَخَافُونَ أَن يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ ۚ بَلْ أُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥١﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن

(àşẹ), a si tẹlẹ (àşẹ).” Àwọn wònyẹn, àwọn ni olùjèrè.

52. Ẹnikẹni tí ó bá tẹlẹ ti Allāhu àti ti Òjìşẹ Rẹ, tí ó n páyà Allāhu, tí ó sí n bẹrù Rẹ, àwọn wònyẹn, àwọn ni olùjèrè.

53. Wọn sì fi Allāhu búra tí ibura wọn sì ní agbára pé: “Dájúdájú tí o bá pàşẹ fún àwọn, dájúdájú àwọn yóó jáde.” Sọ pé: “Ẹ má şe búra mó. Títẹlẹ àşẹ (pẹlú ibúra irọ ẹnu yín) ti di ohun mímò (fún wa).” Dájúdájú Allāhu ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ n şe níşẹ.

54. Sọ pé: “Ẹ tẹlẹ ti Allāhu. Kí ẹ sì tẹlẹ ti Òjìşẹ náà. Tí wọn bá pẹyìndà, ohun tí A gbé kà á lórùn ló n bẹ lórùn rẹ, ohun tí A sì gbé kà yín lórùn ló n bẹ lórùn yín. Tí ẹ bá sì tẹlẹ e, ẹ ti mọnà tààrà. Kò sì sí ojùşẹ kan fún Òjìşẹ bí kò şe ikéde (ẹsìn) tó yanjú.”

55. Allāhu şadéhùn fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo nínú yín, tí wọn sì şe àwọn işẹ rere pé dájúdájú Ó máa fi wọn şe àrólé lóri ilẹ gẹgẹ bí Ó şe fi àwọn tó şiwájú wọn şe àrólé.¹ Dájúdájú Ó máa fi àyè gba ẹsìn wọn fún wọn, èyí tí Ó yonú sí fún wọn. Lẹyin ibẹrù wọn, dájúdájú Ó

يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ
وَيَتَّقْهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٥٢﴾

*وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ
أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةً
مَعْرُوفَةً إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن
تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا
حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى
الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٤﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ
كَمَا أَسْتَخْلَفَ الَّذِينَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ
وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ
وَلَيُبَدِّلَنَّهُم مِّن بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا

máa fi ifàyàbalè dípò rè fún wọn. Wọn ní jòsin fún Mi, wọn kò sì fi nńkan kan şeḅo sí Mi. Ẹnikẹni tí ó bá sì şàì moore lẹyìn iyẹn, àwọn wònyẹn, àwọn ni òbilẹjẹ!

56. Ẹ kírun. Ẹ yọ Zakāh. Ẹ tẹlé Òjìşẹ nàà nítorí kí A lè kẹ yín.

57. Má şe lérò pé àwọn tó şàì gbàgbọ́ mórí bọ nínú iyà Allāhu lórí ilẹ. Iná ni ibùgbé wọn. Íkángun nàà sì burú.

58. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ́ ní òdodo, kí àwọn ẹrú yín àti àwọn tí kò tí ì bàlàgà nínú yín máa gba iyòhnda lódò yín nígbà męta (wònyí): şiwájú irun Subh, nígbà tí ẹ bá ní bọ aşọ yín sílẹ́ fún òrùn ọsán àti lẹyìn irun alẹ́. (Ígbà) męta fún ibọrasilẹ́ yín (niyi). Kò sí ẹşẹ́ fún ẹyin àti àwọn lẹyìn (àsikò) nàà pé kí wọn wólé tò yín; kí apa kan yín

يَعْبُدُونِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ
كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ

الْفٰلْسِیُّونَ ﴿٥٦﴾

وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَعَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا
الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٧﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي
الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ مِنَ النَّارِ وَلَيْسَ
الْمَصِيرُ ﴿٥٧﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِيَسْتَذِنَكُمْ
الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ
يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِّنْ
قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ
ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظُّهْرِ وَمِنَ بَعْدِ صَلَاةِ
الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَّكُمْ لَيْسَ

¹ 1. Kiyè sí ì! Nítorí gbólóhùn yìí “dájúdájú Ó máa fi wọn şe àròlé lórí ilẹ́ gégé bí Ó şe fi àwọn tó şiwájú wọn şe àròlé” ni àwọn kan şe ní sọra wọn di “àròlé gbogbo àwọn mùsùlùmí”. Wòye sí wọn dáadáa, alálùjännú ni wọn. Ọgbólógbòò òpùrọ́ ni wọn. Ẹni tí ó máa jẹ àròlé gbogbo àwọn mùsùlùmí gbòdọ́ jẹ àrọmọdọmọ́ Kuraş, iyẹn idílẹ́ Ànábì - kí ikẹ́ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Ó máa jẹ onídéédé, kò sì níí jẹ ahlul-bid'ah rárá. Àwọn Abu Bakir as-Siddík, 'Umọ ọmọ Kattōb, 'Uthmōn ọmọ 'Affān, 'Aliy ọmọ Abu Tōlib, 'Umar ọmọ 'Abdul-'Aziz - kí Allāhu yònú sí wọn - . Imam Mahdi tí à ã retí lópin ayé tún máa jẹ ọkan nínú wọn. Àwọn męfà tí a ti mọ orúkọ wọn niyẹn. Allāhu - tó ga jùlọ - ló mọ àwọn męfà yòdókù nítorí pé, méjilá péré ni ònkà wọn nínú gbogbo hadīth tó wáyé lórí rè. Nítorí nàà, ẹ sọra fún àwọn ọmọ Afrika onibidiah tí wọn ní sọra wọn di àròlé irọ́.

wolé tọ apá kan. Báyeṅ ni Allāhu ɣe n̄ ɣàlàyé àwọn àyah náà fún yín. Allāhu sì ni Onímò, Ọlógbón.

59. Nígba tí àwọn ọmọdé yín bá sì bàlàgà¹, kí àwọn náà máa gba iyòhnda gégé bí àwọn tó ɣíwájú wọn ɣe gba iyòhnda. Báyeṅ ni Allāhu ɣe n̄ ɣàlàyé àwọn àyah Rẹ fún yín. Allāhu sì ni Onímò, Ọlógbón.¹

60. Àwọn tó ti dàgbà kojá ọmọ bíbí nínú àwọn obinrin, àwọn tí kò retí ibálòpò oorun ifẹ mọ, kò sí èṣẹ fún wọn láti bọ àwọn aṣọ jilbāb wọn sílẹ, tí wọn kò sì ní ɣe àfihàn ọṣọ kan síta. Kí wọn kóra wọn ní ijánu (kí wọn máa wọ aṣọ jilbāb wọn lọ bẹẹ) lóore jùlọ fún wọn. Allāhu sì ni Olùgbọ, Onímò.

61. Kò sí èṣẹ fún afójú, kò sí èṣẹ fún arọ, kò sí èṣẹ fún aláìsàn, kò sì sí èṣẹ fún èyin náà láti jẹun nínú ilé yín, tàbí ilé àwọn bàbá yín, tàbí ilé àwọn iyá yín, tàbí ilé àwọn arákùnrin yín, tàbí ilé àwọn arábinrin yín, tàbí ilé àwọn arákùnrin bàbá yín, tàbí ilé àwọn arábinrin bàbá yín,

عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ
ظَوْفُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ
فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرِجُونَ
نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ
ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ
يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى
الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ
بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
أُمَّهَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ

¹ 1. E wo itọṣẹ-òrọ sūrah an-Nisā; 4:6.

tàbí ilé àwọn arákùnrin iyá yín, tàbí ilé àwọn arábirin iyá yín, tàbí (ilé) tí ẹ ní ikápá lórí àwọn kókóró rẹ, tàbí (ilé) ọrẹ yín. Kò sí ẹ̀şẹ̀ fún yín láti jẹun papò tàbí ní ọ̀tò̀tò̀. Nítorí náà, tí ẹ bá wọ àwọn inú ilé kan, ẹ sálámọ sára yín. (Èyí jẹ) ikíni ibùkún tó dára láti ọ̀dọ̀ Allāhu. Báyeṅ ni Allāhu ẹ ń şàláyé àwọn āyah náà fún yín nítorí kí ẹ lè ẹ şe lààkàyè.

62. Àwọn onígbaḡbọ ni àwọn tó gbàḡbọ nínú Allāhu àti Òjísé Rẹ. Nígba tí wọn bá sì wà pèlù rẹ lórí ọ̀rọ̀ kan tí ó kan gbogbògbò, wọn kò ní lọ tí títí wọn yóò fi gba iyòhnda lódò rẹ. Dájúdájú àwọn tó ń gba iyòhnda lódò rẹ, àwọn wọnyẹn ni àwọn tó gbàḡbọ nínú Allāhu àti Òjísé Rẹ. Nítorí náà, tí wọn bá gba iyòhnda lódò rẹ fún apá kan ọ̀rọ̀ ara wọn, fún ẹnì tí o bá fẹ̀ ní iyòhnda nínú wọn, kí o sì bá wọn tọ̀rọ̀ àforìjìn lódò Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Aláforìjìn, Àşàkẹ̀-òrun.

63. Ẹ má şe ládisókàn pé ipè Òjísé¹ làààrin yín dà bí ipè apá kan fún apá kan. Allāhu kúkú ti mọ àwọn tó ń yọ sá lọ nínú yín. Nítorí náà, kí àwọn tó ń yapa

أَخْوَاتِكُمْ أَوْ بِيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ
بِيُوتِ عَمَنِيكُمْ أَوْ بِيُوتِ أَخْوَالِكُمْ أَوْ
بِيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتُمْ مَفَاتِحَهُ
أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا فَإِذَا
دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ
تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبْرَكَةٌ طَيِّبَةٌ
كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ ۖ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ
جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ ۚ إِنَّ
الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ فَإِذَا أَسْتَأْذِنُوكَ
لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذِن لِّمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ
وَأَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٦٢﴾

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ
كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا ۚ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ
الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَادًا ۚ فَلْيَحْذَرِ

àşẹ rẹ şọra nítorí kí ìdààmú má baà dé bá wọn, tàbí nítorí kí ìyà ẹlẹta-eléro má baá ẹ wọn.¹

64. Gbọ! Dájúdájú ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ àti ilẹ̀. Ó sì ti mọ ohun tí ẹ wà lórí rẹ. (Rántí) ọjọ tí wọn yó dá wọn padà sí ọdọ Rẹ, Ó sì máa fún wọn ní ìró ohun tí wọn şe níşẹ. Allāhu sì ni Onímọ nípa gbogbo ñhkan.

الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيَنْبِئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

¹ 1. Ìtúmọ̀ mẹ̀ta ló wà fún ipè Òjìşẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. (1) Kí Òjìşẹ̀ pe àwọn Şohābah rẹ̀ fún ọ̀rọ̀ ẹ̀sin; iyẹn ni pé, wọn gbọ̀dọ̀ jẹ̀pẹ̀ Òjìşẹ̀ nàà - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. (2) Kí Şohābah kan pe Òjìşẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - pẹ̀lú orúkọ̀ rẹ̀; iyẹn ni pé, ẹ̀ kò gbọ̀dọ̀ pe Òjìşẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - lórúkọ̀ gégẹ̀ bí ẹ̀ şe ñ pe ara yín. Ẹ̀ gbọ̀dọ̀ dà á pè. (3) Kí Òjìşẹ̀ şẹ̀bilẹ̀ ẹ̀dá kan; iyẹn ni pé, ẹ̀ şọra fún ẹ̀pẹ̀ Òjìşẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -.

Suuratul-Fur'qaan الفرقان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ìbùkún ni fún Ẹni tí Ó sọ ọ̀rọ̀-ìpínýà (ohun tó n ẹ̀ ẹ̀ ipínýà láààrin òdodo àti irọ̀) kalẹ̀ fún ẹ̀rúsin Rẹ̀ nítorí kí ó lè jẹ̀ olùkílọ̀ fún gbogbo ẹ̀dà.

2. (Ọ̀un ni) Ẹni tí Ó ni ijọba àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Kò mú ẹ̀ni kan kan ní ọ̀mọ̀. Kò sí akegbẹ̀ fún Un nínú ijọba (Rẹ̀). Ó dá gbogbo n̄nkan. Ó sì yan òdíwọ̀n (irisí, isẹ̀mí àti àyànmọ̀) fún un níwọ̀n-níwọ̀n.

3. (Àwọn aláìgbàgbọ̀) sọ àwọn kan di ọ̀lọ̀hun lẹ̀yìn Allāhu, àwọn tí kò lè dá n̄nkan kan, A sì dá wọ̀n ni. Wọ̀n kò sì ní ìkápá ìnira tàbí àn̄fààní kan fún ẹ̀mí ara wọ̀n. Àti pé wọ̀n kò ní ìkápá lórí ikú, isẹ̀mí àti àjìndẹ.

4. Àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀ wí pé: “Kí ni ẹ̀yí bí kò ẹ̀ ẹ̀ àdápá irọ̀ kan tí ó dá àdápá rẹ̀ (mọ̀ Allāhu), tí àwọn ẹ̀niyàn miiran sì ràn án lọ̀wọ̀ lórí rẹ̀.” Dájúdájú (àwọn aláìgbàgbọ̀) ti gbẹ̀ àbòsí àti irọ̀ dé.

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ

لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ

يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي

الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ

تَّقْدِيرًا ﴿٢﴾

وَأَتَّخِذُوا مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً لَا يَخْلُقُونَ

شَيْئًا وَهُمْ يَخْلُقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ

لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ

مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ

أَفْتَرْتَهُ وَأَعَانَتْهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ ءَاخَرُونَ فَقَدْ

جَاءُوا ظُلْمًا وَرُورًا ﴿٤﴾

5. Wọn tún wí pé: “Àkọsílẹ̀ àlọ̀ àwọn ẹnì àkòkọ̀, tí ó ọ̀dàkọ̀ rẹ̀ nì. Òhun nì wọn n̄ pẹ̀ fún un ní òwúrò àti ní ìròlẹ̀.”

وَقَالُوا أَسْطِيرُ الْأُولِينَ أَكْتَتَبَهَا فَهِيَ
تُمَلِّ عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾

6. Sọ pé: “Ènì tí Ó mọ̀ ìkòkò tí n̄ bẹ̀ nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀ l’Ó sọ̀ ó kalẹ̀. Dájúdájú Òun nì Ó n̄ jẹ̀ Aláforijín, Àṣàkẹ̀-òrun.”

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٦﴾

7. Wọn tún wí pé: “Kí ló mú Òjìsẹ̀ yí, tó n̄ jẹun, tó n̄ rìn nínú àwọn ọ̀jà? Nítorí kí nì Wọn kò ọ̀ sọ̀ mọ̀lāika kan kalẹ̀ fún un kí ó lè jẹ̀ olùkìlọ̀ pèlú rẹ̀?”

وَقَالُوا مَا لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ
وَمَمْشَى فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلْنَا إِلَيْهِ
مَلَكًا فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٧﴾

8. Tàbí (nítorí kí nì) wọn kò ọ̀ sọ̀ ju àpótí-ọ̀rọ̀ kan sọ̀dò rẹ̀, tàbí kí ó ní ọ̀gbà oko kan tí ó ma máa jẹ̀ nínú rẹ̀?” Àwọn alábòsì sì tún wí pé: “Ta nì è n̄ tẹ̀lẹ̀ bí kò ọ̀ ọ̀kúnrin elèèdì kan.”

أَوْ يُلْقَىٰ إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ
يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ
تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٨﴾

9. Wo bí wọn ọ̀ sọ̀ fún ọ̀ ní àwọn àfiwé (burúkú)! Nítorí náà, wọn ti ọ̀nà; wọn kò sì lè mọ̀nà.

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَلَ فَضَلُّوا
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿٩﴾

10. Ìbùkún nì fún Ènì tí (ó jẹ̀ pé) bí Ó bá fẹ̀, Ó máa ọ̀soore tó dára ju iye fún ọ̀. (Ó sì máa jẹ̀) àwọn ọ̀gbà tí àwọn odò yòò máa ọ̀nà ní ìsàlẹ̀ rẹ̀. Ó sì máa fún ọ̀ nì àwọn ààfin kan.

تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا
مِمَّنْ ذَلِكَ جَدَّتِ تجرى من تحتها
الأنهار ويجعل لك قُصُورًا ﴿١٠﴾

11. N̄sẹ̀ nì wọn pé Àkókò náà níró. A sì ti pèsè Iná tó n̄ jo sílẹ̀ de ẹnìkẹ̀nì tí ó bá pé Àkókò náà níró.

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ
كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

12. Nígba tí (Iná náà) bá rí wọn láti àyè kan tí ó jìnnà, wọn yó sì máa gbọ ohùn ibínú àti kíkùn (rè).

إِذَا رَأَتْهُمْ مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَرَفِيرًا ﴿١٢﴾

13. Nígba tí wọn bá sì jù wọn sí àyè tó há gádígádí nínú (Iná), tí wọn de ọwọ wọn mọ wọn lórùn, wọn yó sì máa kígbé ìparun nìbẹ.

وَإِذَا أَلْقَا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقْرَّبِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا ﴿١٣﴾

14. (A ó sọ pé): “È má ẹ kígbe ìparun ẹyọ kan, ẹ kígbe ìparun lópòlópò.”

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾

15. Sọ pé: “Njẹ iyẹn ló lóore jùlọ ni tàbí Ọgbà Ìdẹra gbére, èyí tí A ẹ ní àdéhùn fún àwọn olùbèrù Allāhu. Ó sì jẹ ẹsan àti ikángun rere fún wọn.

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعدَ الْمُتَّقُونَ ۗ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ﴿١٥﴾

16. Ohunkóhun tí wọn bá n fẹ wà fún wọn nínú rè. Olùṣegbére ni wọn (nínú rè). (Èyí) jẹ àdéhùn tí wọn ti tòrò lódò Olúwa rẹ.

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ ۗ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿١٦﴾

17. Àti pé (rántí) ọjọ tí (Allāhu) yóò kó àwọn abọrìṣà àti n̄nkan tí wọn n jọsìn fún lẹyin Allāhu jọ, (Allāhu) yó sì sọ pé: “Ṣé èyin l’ẹ si àwọn ẹrúsin Mi wònyí lònà ni tàbí àwọn ni wọn sìnà (fúnra wọn)?”¹

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ ۖ يَقُولُ ءَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ أَمْ هُم ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾

¹ 1. È wo ìṣọṣẹ-òrọ sūrah al-Baqarah; 2:74.

18. Wọn wí pé: “Mímọ̀ ní fún Ọ! Kò tọ́ fún wa láti mú àwọn kan ní alátiléyìn lẹyìn Rẹ. Şùgbón l̀wọ l'Ọ fún àwọn àti àwọn bàbá wọn ní ìgbádùn, tí tí wọn fi gbàgbé Ìrántí. Wọn sì jẹ ẹnì ìparun.”

19. (Allāhu sọ pé): “Dájúdájú àwọn òrìṣà ti pe èyìn abòrìṣà ní òpùrọ nípa ohun tí è n sọ (pé olùṣipè ni wọn). Ní bá yí wọn kò lè gbé iyà Iná kúrò fún yín, wọn kò sì lè ràn yín lówó. Ènikèni tí ó şe àbòsì (ẹbọ ẹṣiṣe) nínú yín, A sì máa fún un ní iyà tó tóbi tó wò.”

20. A kò rán àwọn Ọjìṣẹ níṣe rí ẹ́wájú rẹ àfi kí wọn jeun, kí wọn sì rìn nínú ojà. A ti fi apá kan yín şe àdánwò fún apá kan, òjẹ ẹ máa şe sùúrù bí? Olúwa Rẹ̀ sì n jẹ Olùrìran.

21. Àwọn tí kò retí ipàdé Wa (ní ọrun) wí pé: “Wọn kò şe sọ àwọn mọlāika kalẹ́ fún wa tàbí kí á rí Olúwa wa (ní ojúkojú)? Dájúdájú wọn ti ẹ̀gbéraga nínú ẹmí wọn. Wọn sì ti tayọ ẹnu-ààlà ní itayọ ẹnu-ààlà tó tóbi.

22. (Rántí) ọjọ́ tí wọn yòò rí àwọn mọlāika, kò ní sí iró idùnnú fún àwọn ẹlẹ̀ṣẹ̀ ní ọjọ́ yẹn. (Àwọn mọlāika) yó sì sọ

قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ
تَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ
مَتَّعْتَهُمْ وَعَابَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا الذِّكْرَ
وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾

فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا
تَسْتَطِيعُونَ صِرَافًا وَلَا تَصِرًا وَمَنْ يَظْلِمِ
مِنكُمْ نُدْفَعُهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿١٩﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا
إِنَّهُمْ لِيَآكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْسُحُونَ فِي
الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً
أَتَصْبِرُونَ ﴿٢٠﴾ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢١﴾

* وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا
أَنْزَلْ عَلَيْنَا الْمَلَتِيكَةَ أَوْ تَرَىٰ رَبَّنَا لَقَدْ
اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا
كَبِيرًا ﴿٢٢﴾

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَتِيكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ
لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا
مَّحْجُورًا ﴿٢٣﴾

pé: “Èèwò, èèwò (ni iró idùnnú fún èyin elẹ̀ṣẹ̀).”

23. Àti pé A máa wá ṣíbi ohun tí wọn ẹ̀ níṣẹ̀, A sì máa sọ ọ di eruku tí wọn fẹ̀ dànù.

24. Àwọn èrò inú Ogbà Ìdèra, ní ojú yẹn, (ogbà wọn) máa lóore jùlọ ní ibùgbé. Ó sì máa dára jùlọ ní ibùsinmi.

25. Àti pé (rántí) ojú tí sánmọ̀ yó fàya pérepèrẹ̀ pèlú àwọn èṣújọ funfun (tí yóò máa tú jáde nínú wọn).¹ A sì máa sọ àwọn mọ̀lāika kalẹ̀ tààrà.¹

26. Ìjọba òdodo ti ojú yẹn ní jẹ́ ti Àjoké-ayé. Ó sì jẹ́ ojú kan tí ó máa nira fún àwọn aláìgbàgbọ̀.

27. (Rántí) ojú tí alágbòsí yóò jẹ́ ìka ọwọ̀ rẹ̀ méjèjèì, ó sì máa wí pé: “Yéè! Èmi ibá ti tọ̀ ọ̀nà kan (nàà) pèlú Òjìṣẹ̀ nàà.

28. Ègbé mi o, yéè! Èmi ibá tí mú lágbajá ní ọ̀rẹ̀ àyò.

29. Dájúdájú ó ti ṣì mí lònà kúrò níbi Ìrán tí lẹ̀yìn tí ó dé bá mi. Dájúdájú Èṣù ní jẹ́ adáni-dáṣòro fún ọ̀mọ̀niyàn.”

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ
فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا ﴿٢٣﴾

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا
وَأَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾

وَيَوْمَ تَشْقُقُ السَّمَاءُ بِالْغَمِّمْ وَتُزَلُّ
الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٢٥﴾

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ ۗ وَكَانَ يَوْمًا
عَلَىٰ الْكٰفِرِينَ عَسِيرًا ﴿٢٦﴾

وَيَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ
يٰلَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٢٧﴾

يٰوَيْلَيْكَ لِيَتَنِيَ لِمَ اتَّخَذْتُ فُلَانًا خَلِيلًا ﴿٢٨﴾

لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ۗ
وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِلْإِنْسٰنِ خَدُوْلًا ﴿٢٩﴾

¹ 1. È wo sūrah al-Baqrah ; 2:210, sūrah al-'Infitōr; 82:1-2 àti sūrah al-'Inṣikōk; 84:1-2.

30. Òjísẹ náà sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú àwọn èniyàn mi ti pa al-Kur’ān yiì ti.”

وَقَالَ الرَّسُولُ يَرَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا
هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

31. Báyeṅ ni A ẹ àwọn kan nínú àwọn ẹlẹṣẹ ní ọtá fún Ànábì kòṛòkan. Olúwa rẹ sì tó ní Afinimòná àti Alárànṣe.

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ
الْمُجْرِمِينَ ۗ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ هَادِيًا
وَنَصِيرًا ﴿٣١﴾

32. Àwọn tó Ẹàì gbàgbọ́ wí pé: “Wọn kò ẹ sọ al-Kur’ān kalẹ fún un ní àpapọ́ ní ẹẹ kan náà?” (A sọ ọ kalẹ díẹdíẹ) báyeṅ nitorí kí A lè fi rinlẹ sínú ọkàn rẹ. A sì ké e fún ọ díẹdíẹ.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ
الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِيُثَبِّتَ
بِهِ فُؤَادَكَ ۖ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا ﴿٣٢﴾

33. Wọn kò ní mú àpèrẹ kan wá fún ọ (gégé bí ibèèrè láti fi takò ọ) àfi kí Á mú òdodo (iyẹn, al-kur’ān) àti àlàyé tó dára jùlọ wá fún ọ (lórí rẹ).

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ
وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ﴿٣٣﴾

34. Àwọn tí A máa kó jọ lọ sínú iná Jahanamọ ní idojúbolẹ, àwọn wọnyẹn ni àyè wọn burú jùlọ. Wọn sì Ẹnà jùlọ.

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
أُولَٰئِكَ سُورٌ مَّكَانًا وَأَصْلٌ سَبِيلًا ﴿٣٤﴾

35. Dájúdájú A fún (Ànábì) Mūsā ní Tírà. A tún ẹ arákùnrin rẹ, Hārūn, ní amúgbálẹgbẹẹ fún un.

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا
مَعَهُ وَآخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٣٥﴾

36. A sì sọ pé: “Èyin méjèèjì, ẹ lọ sọdọ ịjọ tó pe àwọn āyah Wa nírọ. A sì pa ịjọ náà run pátápátá.

فَقُلْنَا أَذْهَبًا إِلَىٰ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ﴿٣٦﴾

37. (Rántí) ijọ (Ànábì) Nūh. Nígba tí wọn pe àwọn Òjísé ní òpùrọ́, A tẹ wọn rì sínú omi. A sì ẹ wọn ní àmì kan fún àwọn èniyàn. A sì ti pèsè iyà ẹlẹta-eléro sílẹ de àwọn alábòsí.

38. (Rántí) àwọn ijọ 'Ād, ijọ Thamūd, ijọ Rass àti àwọn ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ Ìran miiran (tó n bẹ) láààrin wọn.

39. Ìkòòkan wọn ni A fún ní àwọn àpèrẹ (gégé bí ẹ̀rì àti àlàyẹ ọ̀rẹ). Ìkòòkan wọn sì ni A parun pátápátá (torí àìgbàgbọ́ wọn).

40. Àti pé dájúdájú àwọn náà kojá ní ilú tí A rọ ọ̀ò burúkú lé lórí. Ẹ́ wọn kí í rí i ní? Rára, nṣe ni wọn kò retí Àjìnde.

41. Nígba tí wọn bá sì rí ọ, kò sí ohun tí wọn yóò fi ọ ẹ bí kò ẹ yèyẹ. (Wọn á wí pé): “Ẹ́ èyí ni ẹni tí Allāhu gbé òdide ní Òjísé!?”

42. Ó mà fẹẹ ẹ́rì wa kúrò níbi àwọn ọ̀lọ̀hun wa, tí kí í bá ẹ se pé a takú sorí rẹ.” Láìpẹ wọn máa mọ ẹni tí ó ẹ̀nà jùlọ nígba tí wọn bá rí iyà.

43. Sọ fún mi nípa ẹni tí ó sọ ifẹ-inú rẹ di ọ̀lọ̀hun rẹ! Nítorí náà, ẹ́ iwọ máa jẹ aláàbò fún un ni (níbi iyà)?

وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَبُوا الرُّسُلَ اعْرَفْتَهُمْ
وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا
لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾

وَعَادًا وَثَمُودًا وَأَصْحَابَ الرَّيِّسِ وَقُرُونًا
بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٣٨﴾

وَكَلَّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْعَلُ وَكَلَّا تَبَرْنَا
تَنْبِيرًا ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا عَلَى الْفَرَجَةِ الْمَطَرَ
مَطَرًا سَوِيًّا أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَا بَلْ
كَانُوا لَا يَرَءُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾

وَإِذَا رَأَوْكَ إِذْ يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوعًا
أَهْدَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾

إِنْ كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنْ ءَالِهَتِنَا لَوْلَا أَنْ
صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ
تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٣﴾

44. Tàbí iwọ́ n̄ rò pé dájúdájú òpòlòpò wọn n̄ gbọ̀ràn tàbí pé wọn n̄ ẹ̀ łaàkàyè? Kí ni wọn ná, bí kò ẹ̀se bí àgùtàn. Rára, wọn ọ̀nà jùlọ.

45. Ọ́ ẹ̀ o ò rí (iṣẹ) Olúwa ẹ̀ ni, bí Ó ẹ̀ ẹ̀ ọ̀kùnkùn ọ̀wúró lójú (sójú sánmọ)? Tí Ó bá ẹ̀ ni, Ìbá dá a dúró síbẹ. Lẹ̀yìn nàà, A fi ọ̀rùn ẹ̀ atọ̀ka sí bíbẹ ọ̀kùnkùn.

46. Lẹ̀yìn nàà, A (fi ìmọ̀lẹ̀ ọ̀rùn) mú ọ̀kùnkùn (kùró níta) wá sí ọ̀dọ̀ Wa ní mí mú dídédìẹ̀ (kí ojúmọ̀ lè mọ).

47. Àti pé Ọ̀un ni Ẹ̀ni tí Ó ẹ̀ ọ̀ru ní Ìbora fún yín. (Ó ẹ̀) oorun ní Ìsinmi (fún yín). Ó tún ẹ̀ ọ̀sán ní àsìkò itúsíta (fún wíwá ije-ìmu).

48. Ọ̀un sì ni Ẹ̀ni t'Ó n̄ rán atẹ̀gùn ní iró-ìdùnnú ọ̀wájú ikẹ̀ Rẹ̀. A sì sọ̀ omi mí mọ̀ kalẹ̀ láti sánmọ̀

49. nítorí kí A lè fi sọ̀ ọ̀kú ilẹ̀ di àyè ilẹ̀ àti nítorí kí A lè fún ẹ̀ran-ọ̀sìn àti òpòlòpò ẹ̀niyàn nínú àwọn tí A dá ní omi mu.

50. Dájúdájú À n̄ darí omi yìí káàkiri láààrin wọn¹ nítorí kí wọn lè rántí (ikẹ̀ Olúwa wọn).

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾

ثُمَّ قَبْضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِيَأْسَا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾

لِيُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا أَنْعَمًا وَأَنْعَمًا كَثِيرًا ﴿٤٩﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَى أَكْثَرَ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾

Sùgbón ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn kọ (láti rántí) àfi àìmoore.¹

51. Tí ó bá jẹ pé A bá fẹ ni, A ìbá gbé olùkìlọ kan dìde nínú ìlú kọ̀òkan.¹ⁱⁱ

52. Nítórí náà, má ẹ̀ tẹ̀lé àwọn aláìgbàgbọ. Kí o sì fi (al-Kur'ān) jà wọ̀n ní ogun tó tóbi.

53. Òun ni Ẹni tí Ó mú àwọn odò méjì sà̀n kiri. Ẹyí (ni omi) tó dùn gan-an. Ẹyí sì (ni omi) iyọ̀ tó móró. Ó sì fi gàgá sí ààrin àwọn méjèjèjì. (Ó sì) ẹ̀ é ní èèwọ̀ pọ̀nńbélé (fún wọ̀n láti kó ìnira bá ẹ̀dà).

وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ تَذِيرًا ﴿٥١﴾

فَلَا تُطِيعُ الْكٰفِرِيْنَ وَجٰهَدُهُمْ بِهٖۤ

جِهَادًا كَبِيْرًا ﴿٥٢﴾

*وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا

عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ اٰجَاعٌ وَجَعَلَ

بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَّحِجْرًا مَّحْجُوْرًا ﴿٥٣﴾

¹ 1. A lè rọ̀jọ̀ sí ìlú kan, kí Á mú ọ̀dà ọ̀jọ̀ wá sí ibò miíràn.

ⁱⁱ 1. Nínú oore àjùlọ̀ tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ẹ̀ fún Ānābī wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni pé, kò sí ànābī miíràn ní ibikíbi ní àsikò iṣẹ̀mí rẹ̀ lójú ayé rẹ̀. Ẹyí ni àgbóyé àyah yíí. Àmọ̀ síwájú àsikò tirẹ̀, Allāhu nikan ló mọ̀ iye igbà tí Ó fi iṣẹ̀ Rẹ̀ rán Ānābī méjì tàbí mēta tàbí jù bẹ̀ẹ̀ lọ ní àsikò kan-ùn nínú ijọ̀ ọ̀tọ̀tọ̀. Bí àpẹ̀rẹ̀, àsikò kan-ùn ni àsikò Ānābī 'lbrōhīm àti Ānābī Lūt, àsikò kan-ùn ni àsikò Ānābī Ṣu'aeb, Ānābī Mūsā àti Ānābī Hārūn - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọ̀n -. Síwájú sí i, oore àjùlọ̀ yíí ló fi jẹ̀ pé, gbogbo ayé pátápátá ni Allāhu rán Ānābī wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - níṣẹ̀ sí, = = elédè Lárúbáwá àti elédè miíràn, èniyàn àti àlùjọ̀nnú. (sūrah āl-'Imrōn; 3:110, sūrah al-'An'ām; 6:19, surah al-Jinn; 72:1 àti sūrah al-'Anbiyā'; 21:107.) Àmọ̀ síwájú àsikò Ānābī wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ijọ̀ Ānābī kọ̀òkan gbọ̀dọ̀ jẹ̀ elédè Ānābī rẹ̀ nikan. Ẹyí ni ó jẹyọ̀ nínú sūrah 'lbrōhīm; 14:4. Bákan náà, nínú oore àjùlọ̀ tí Allāhu ẹ̀ fún Ānābī wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni pé, kò ní sí ànābī miíràn mọ̀ ní ibikíbi léyìn ikú Ānābī wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tífí di ọ̀pìn ayé. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Ahzāb; 33:40.

54. Òun ni Ẹni tí Ó ẓẹ̀dá abara láti inú omi. Ó ẓe íbátan ẹbí àti íbátan àna fún un, Olúwa rẹ̀ sí n jẹ́ Alágbára.¹¹

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا
فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا ۗ وَكَانَ رَبُّكَ

قَدِيرًا ﴿٥٤﴾

55. Wọn n jọsìn fún léyìn Allāhu ohun tí kò lè ẓe wọn ní ànfààní, tí kò sì lè kó ìnira bá wọn. Aláìgbàgbọ̀ jẹ́ olùrànlọ̀wọ̀ (fún Èṣù) láti tako Olúwa rẹ̀.

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ
وَلَا يَضُرُّهُمْ ۗ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ

ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾

56. A kò sì rán ọ̀ níṣẹ́ tayọ́ kí o jẹ́ oníròó-idúnnú àti olùkìlọ̀.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾

57. Sọ pé: “Èmi kò bèèrè owó-òyà kan lọ̀wọ̀ yín lórí rẹ̀ àfi ẹni tí ó bá fẹ́ mú ọ̀nà (dádáá) tọ̀ lọ̀ sí ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀.”¹¹

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَن
شَاءَ أَن يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾

¹ 1. Ìṣẹ̀dà àniyàn wáyé nípasẹ̀ oríṣi ọ̀nà mẹrin ọ̀tọ̀tọ̀. Ìkíní; nípasẹ̀ erupẹ. Èyí sì ni Allāhu Ẹlẹ̀dàá fi ẓe ẹ̀dà bàbá wa àkókọ, Ànábí Ādam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Nítórí náà, ìgbàkígba tí Allāhu Ẹlẹ̀dàá bá n kí ìṣẹ̀dà wa kan erupẹ nítórí tí Ànábí Ādam ni - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ìkeji; nípasẹ̀ ẹfọnhà. Èyí sì ni Allāhu Ẹlẹ̀dàá fi ẓe ẹ̀dà iyá wa àkókọ, Hawā' - kí Allāhu yónú sí i -. Nítórí náà, ìgbàkígba tí = = Allāhu Ẹlẹ̀dàá bá n kí ìṣẹ̀dà àwọn obinrin kan àwa ọ̀kúnrin, nítórí tí Hawā' ni - kí Allāhu yónú sí i -. Ìkẹta; nípasẹ̀ omi àtọ̀. Èyí sì ni Allāhu Ẹlẹ̀dàá fi ẓe ẹ̀dà èmi àti ẹyin. Nítórí náà, ìgbàkígba tí Allāhu Ẹlẹ̀dàá bá n kí ìṣẹ̀dà wa kan omi nítórí tí èmi àti ẹyin ni. Ìkẹrin; nípasẹ̀ atẹgùn ẹmi àti gbólóhùn “kunfayakūn” Rẹ̀. Èyí sì ni Allāhu Ẹlẹ̀dàá fi ẓe ẹ̀dà Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Kiyè sí i! Àti ikíní àti ikeji àti ikẹta, kò sí èniyàn kan tí kò ní atẹgùn ẹmi lára síwájú kí ó tó di abẹmí. Šebí atẹgùn ẹmi tí Allāhu ẓẹ̀ṣẹ́ fi rán mołāika Jibril - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sí Moryam, iyá Ànábí Īsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ni Allāhu fúnra Rẹ̀ fẹ́ sínú ọ̀bọ̀rọ̀gidi Ādam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Èyí kò sì sọ Ànábí Ādam di olúwa àti olùgbàlà. Báwo ni Ànábí Īsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - yó ẓe wá jẹ́ olúwa àti olùgbàlà! Kò sì sí èniyàn tàbí ẹ̀dà kan tí Allāhu Ẹlẹ̀dàá kò ní sọ gbólóhùn “kunfayakūn” fún, síwájú kí ó tó máa bẹ.

¹¹ 1. Ìyẹn ni pé, bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé kò sí Ọ̀jísẹ́ tàbí Ànábí kan tí ó n gba owó-òyà lọ̀wọ̀ ìjọ rẹ̀ lórí iṣẹ́ tí Allāhu fi rán an níṣẹ́ sí wọn, iṣẹ́ olóore ni fún ẹnikẹni láti máa fún Ọ̀jísẹ́ tí Allāhu rán sí wọn lọ̀rẹ. Ọ̀rẹ̀ sì yàtọ̀ sí owó-òyà.

58. Gbáralé Alààyè tí kò níí kú.
 Şe àfòmọ pẹlú ẹyìn fún Un.¹
 Allāhu sì tó ní Alámọtán nípa
 ẹ̀şẹ̀ àwọn ẹrúsìn Rẹ̀!

59. (Òun ni) Ẹni tí Ó şedá àwọn
 sánmọ, ilẹ̀ àti àwọn nńkan tó n
 bẹ láààrin méjèjì láààrin ojú
 mẹfà. Lẹyìn nàà, Ó gúnwà sórí
 Itẹ-olá. Àjọkẹ-ayé ni, nítorí nàà,
 bèrèrè nípa Rẹ̀ (lọdọ Rẹ̀ nítorí
 pé, Ó jẹ) Alámọtán.

60. Nígba tí wọn bá sọ fún wọn
 pé: “Ẹ forí kanlẹ̀ fún Àjọkẹ-ayé.”
 Wọn á wí pé: “Kí ni Àjọkẹ-ayé?
 Şé kí á forí kanlẹ̀ fún ohun tí ò n
 pa wá láşẹ̀ rẹ̀ ni?” (Ìpèpè nàà)
 sì mú wọn lékún ní sísá-sẹyìn.

61. Ìbùkún ni fún Ẹni tí Ó şe
 àwọn ibùsọ iràwọ̀ sínú sánmọ.
 Ó tún şe òòrùn àti òşupá ní
 imọlẹ̀ sínú rẹ̀.

62. Òun ni Ẹni tí Ó şe òru àti
 ọsán ní itẹlẹ̀ntélé (tí ikíní yàtọ̀ sí
 ikeji) nítorí ẹni tí ó bá gbèrò láti
 şe irántí (Allāhu) tàbí tí ó bá
 gbèrò ìdúpẹ̀ (fún Un).

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ
 بِحَمْدِهِ ۚ وَكَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ
 خَبِيرًا ﴿٥٨﴾

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
 بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
 الْعَرْشِ ۗ الرَّحْمَنُ فَسَأَلْ بِهِ خَبِيرًا ﴿٥٩﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا
 الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ
 نُفُورًا ﴿٦٠﴾

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا
 وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٦١﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً
 لِّمَن أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, şe àfòmọ Allāhu kúró níbi gboḡbo àdínkú àti àbùkú, kí o sì yìn Ìn lógo pé, Ó pé tán pátápátá.

63. Àwọn ẹrúsin Àjoké-ayé ni àwọn tó ní rìn jẹjẹ lórí ilẹ̀. Nígba tí àwọn ọ̀pè bá sì dojú ọ̀rọ̀ kọ̀ wọn, wọn yóò sọ ọ̀rọ̀ àlàáfíà.

64. (Àwọn ni) àwọn tó ní lo ọ̀ru wọn ní iforíkanlẹ̀ àti ní ìdúró-kírún fún Olúwa wọn.

65. (Àwọn ni) àwọn tó ní sọ pé: "Olúwa wa, gbé iyà iná Jahanamọ̀ kúrò fún wa. Dájúdájú iyà rẹ̀ jẹ̀ iyà ànìpèkun.

66. Dájúdájú ó burú ní ibùgbé àti ibùdúró.

67. Àwọn tí ó jẹ̀ pé nígba tí wọn bá nàwó, wọn kò ná iná-àpà, wọn kò sì ṣahun; (ináwó wọn) wà láààrin iyẹn ní iwòntún-wònsì.

68. (Àwọn ni) àwọn tí kò pe ọ̀lọ̀hun mìíràn mọ̀ Allāhu. Wọn kò pa ẹ̀mí tí Allāhu ṣe (pípa rẹ̀) ní èèwọ̀ àfi ní ọ̀nà ẹ̀tọ̀. Àti pé wọn kò ṣe zinā. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ṣe (aburú) yẹn, ó máa pàdé (iyà) ẹ̀sẹ̀.

69. A ọ̀ó ṣe iyà ní ilọ̀po fún un ní Ọ̀jọ̀ Àjínḡde. Ó sì máa ṣe gbére nínú rẹ̀ ní ẹnì yẹpẹ̀rẹ̀.

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٦٣﴾

وَالَّذِينَ يَبِيَّتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَمًا ﴿٦٤﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾

إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾

يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾

70. Àfi ẹnì tí ó bá ronú pìwàdà, tí ó gbàgbó ní òdodo, tí ó sì ẹ̀ ịṣẹ̀ rere. Àwọn wọnṣen ni Allāhu yóó fi ịṣẹ̀ rere rọ̀pò ịṣẹ̀ aburú wọn (iyẹn, nípa ìronúpìwàdà wọn). Allāhu sì ń jẹ̀ Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.

71. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá ronú pìwàdà, tí ó sì ẹ̀ ịṣẹ̀ rere, (kí ó mò) pé dájúdájú ó ń ronú pìwàdà pátápátá sọ̀dọ̀ Allāhu ni.

72. (Àwọn ni) àwọn tí kò jẹ̀rìí èké. Tí wọn bá sì kojá níbi ìbàjẹ̀, wọn á kojá pèlú àpónlẹ̀.¹

73. (Àwọn ni) àwọn tí ó jẹ̀ pé tí wọn bá fi àwọn àyah Olúwa wọn ẹ̀rántí fún wọn, wọn kò dà lulẹ̀ bí adití àti afọ̀jú.

74. (Àwọn ni) àwọn tó ń sọ̀ pé: "Olúwa wa, ta wá ní ọ̀rẹ̀ itutu-ọ̀jú (idùnnú àti ayọ̀) láti ara àwọn iyàwó wa àti àwọn ọ̀mọ̀ wa. Kí O sì ẹ̀ wá ní aṣíwájú (àwòkọ̀ṣe rere) fún àwọn olùbẹ̀rù (Rẹ̀)."

75. Àwọn wọnṣen, ilé pètẹ̀èsì gíga (Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra) ni A máa fi san wọn ní ẹ̀san nítorí pé, wọn ẹ̀ sùúrù. Ìkíni àti sísalámọ̀ ni A óó fi máa pàdé wọn nínú rẹ̀

إِلَّا مَنْ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا
صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ
حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ
إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا
بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾

وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا
عَلَيْهَا صُمًّا وَعَعْمِيَانَا ﴿٧٣﴾

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ
أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا
لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿٧٤﴾

أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْعُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا
وَيُلْقَوْنَ فِيهَا تحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٧٥﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, àwọn ẹ̀rúsin Allāhu ń pónra wọn lé nípa àìjókòò pọ̀ pèlú àwọn onísókúṣọ̀. Wọn sì ń pónra wọn lé nípa yíyẹ̀ra fún ìjókòò tí àwọn aláìmọ̀kan bá tí ń ẹ̀ ìbàjẹ̀ nínú rẹ̀.

76. Olúṣegbére ni wọn nínú rẹ.
Ó dára ní ibùgbé àti ibùdúró.

خَلِيدِينَ فِيهَا حَسَنَتْ مُسْتَقَرًّا
وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾

77. Sọ pé: “Olúwa mi kò kà yín kún tí kì í bá ẹ àdúà yín (àti ijọ̀sìn yín). E kúkú ti pe (àwọn àyah Rẹ) nírọ. Láìpẹ́ ó sì máa di ìyà ànínipèkun (fún yín).”

قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ
فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

Suuratu Shuaraa' الشعراء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Tō sīn mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹

2. Ìwọnyí ni àwọn āyah Tírà tó n yanjú ọ̀rọ̀ ẹ̀dà.

3. Nítorí kí ni o ẹ̀ maa para rẹ̀ pé wọn kò jẹ̀ onígbagbọ̀ ọ̀dodo.

4. Tí A bá fẹ̀, A maa sọ àmì kan kalẹ̀ fún wọn láti sánmọ̀. Àwọn ọ̀rùn wọn kò sì ní yé tẹ̀rìba fún un.

5. Kò sí irántí kan tí ó maa dé bá wọn ní titun láti ọ̀dọ̀ Àjoké-ayé àfí kí wọn jẹ̀ olùgbúnrí kúró nìbẹ̀.

6. Dájúdájú wọn ti pe (āyah Wa) nírọ̀. Nítorí nàà, àwọn irò ohun tí wọn n fi ẹ̀ yẹ̀yẹ̀ n bọ̀ wá bá wọn.

7. Sẹ̀ wọn kò rí ilẹ̀ pé mélòó mélòó nínú gbogbo oríṣíríṣi n̄nkan alápọ̀n-ọ̀nlẹ̀ tí A mú hù jáde láti inú rẹ̀?

طَسَمَ ①

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ②

لَعَلَّكَ بَخِيعٌ نَفْسِكَ إِلَّا يُكُونُوا
مُؤْمِنِينَ ③إِنْ نَشَأْ نُزَلِّ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً
فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ ④وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدِّثٍ
إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ⑤فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ⑥أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتْنَا فِيهَا
مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ⑦

¹ 1. Ẹ̀ wọ̀ itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al Bakqarah; 2:1.

8. Dájúdájú àmì wà nínú iyẹn. Síbèsíbè òpòlòpò wọn kò jẹ onígbàgbọ̀ òdodo.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

9. Dájúdájú Olúwa ẹ, Òun mà ni Alágbára, Àṣàkẹ̀-òrun.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٩﴾

10. (Rántí) nígbà tí Olúwa ẹ pe (Ànábì) Mūsā pé: “Lọ bá ijọ alábòsí,

وَإِذْ نَادَىٰ رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنْ أَتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

11. Ijọ Fir’aon (kí o sì sọ fún wọn) pé, ‘Sé wọn kò ní bẹ̀rù (Allāhu) ni.’ ”

قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلا يَتَّقُونَ ﴿١١﴾

12. Ó sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú èmi n bẹ̀rù pé wọn máa pé mí ní òpùrọ̀.

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿١٢﴾

13. Ó sì máa jẹ̀ ìnira fún mi (tí wọn bá pé mí ní òpùrọ̀). Ahọ̀n mi kò sì já gaaraga. Nítorí náà, ránṣẹ̀ sí Hārūn.

وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْظِلُّ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَىٰ هَارُونَ ﴿١٣﴾

14. Àti pé mo ní èṣẹ̀ kan lórùn lódò wọn. Nítorí náà, mò n bẹ̀rù pé wọn máa pa mí.”

وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿١٤﴾

15. (Allāhu) sọ pé: “Rára (wọn kò lè pa ọ). Nítorí náà, kí èyin méjèjèì mú àwọn àmì (ìṣẹ̀ iyanu) Wa lọ (bá wọn). Dájúdájú Àwa n bẹ̀ pẹ̀lú yín; À n gbọ̀ (òrọ̀ yín).

قَالَ كَلَّا فَاذْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُّسْتَمِعُونَ ﴿١٥﴾

16. Èyin méjèjèì, ẹ̀ lọ bá Fir’aon. Kí ẹ̀ sọ fún un pé: “Dájúdájú àwa ni Òjìṣẹ̀ Olúwa gbogbo èdádá.

فَأْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

17. (À n sọ fún ọ) pé kí o jẹ kí àwọn ọmọ 'Isrō'īl máa bá wa lọ."

18. (Fir'aon) wí pé: "Şé kí í şe ní ààrin wa ni a ti tọ ọ ní kékeré ni, tí o sì gbé ní ọdọ wa fún ọdún púpọ nínú işemí ayé rẹ?"

19. O sì şe işẹ ọwọ rẹ tí o şe (sí wa). İwọ sì wà nínú àwọn aláimoore."

20. (Ànábì Mūsā) sọ pé: "Mo şe é nígbà náà nígbà tí mo wà nínú àwọn aláşişe (èmi kò mọ́mọ şe é).

21. Mo sì sá fún yín nígbà tí mo bèrù yín. Lẹyin náà, Allāhu ta mí lọrẹ ipò Ànábì. Ó sì şe mí ní (ọkan) nínú àwọn Ọjįşẹ.

22. Àti pé İyẹn ni İdèra tí ò n şe İrègún rẹ lé mi lórí. Pé ó sọ àwọn ọmọ 'Isrō'īl di ẹrú (ńkọ?).¹¹

23. Fir'aon wí pé: "Kí ni Olúwa gbogbo ẹdá?"

أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٧﴾

قَالَ أَلَمْ نُزَيِّنْكَ فِينَا وَلَيْدًا وَلَيْثًا فِينَا
مِنْ عُمْرِكَ سِنِينَ ﴿١٨﴾

وَفَعَلْتَ فَعَلْتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنْ
الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠﴾

فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خَفَّيْتُمْ فَوْهَبَ
لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنْ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾

وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِي
إِسْرَائِيلَ ﴿٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾

¹ 1. Ànábì Mūsā - kí ọlà Allāhu máa bá a - n fọ èsì fún Fir'aon pé, tí o bá sọ pé o şoore alágbàtọ fún mi, şebí o tún sọ àwọn èniyàn mi di ẹrú rẹ?! İyẹn ni pé, tí Fir'aon bá mọ İrègún oore síşe alágbàtọ ọun í şe, kó rántí aburú ílá tó wà nínú bí ó şe sọ àwọn èniyàn t'òun náà di ẹrú rẹ. Nitorí náà, kí Fir'aon má şe lèrò pé gbígba ẹni kan wò tẹwọn ju síşọ àwọn yòókù rẹ di ẹrú. Fir'aon sí mẹnù kúrò nìbẹ. Ó bọ sórí ọrọ miíràn.

24. (Ànábì Mūsā) sọ pé:
“(Allāhu ni) Olúwa àwọn sánmò,
ilẹ̀ àti ohunkóhun tó ń bẹ láààrin
àwọn méjèèjì, tí ẹ̀yin bá jẹ
alámòdájú.”

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٢٤﴾

25. (Fir'aon) wí fún àwọn tó wà
ní àyíká rẹ̀ pé: “Şé ẹ ẹ gbọ ọ̀rọ̀
(tó ń sọ ni)?”

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْمِعُونَ ﴿٢٥﴾

26. (Ànábì Mūsā) sọ pé:
“(Allāhu ni) Olúwa yín àti Olúwa
àwọn bàbá yín, àwọn ẹnì
àkókó.”

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ
الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾

27. (Fir'aon) wí pé: “Dájúdájú
Òjísẹ̀ yín ẹ̀yí tí wọn rán si yín,
wèrè mà ni.”

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ
لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾

28. (Ànábì Mūsā) sọ pé:
“(Allāhu ni) Olúwa ibùyo òòrùn,
ibùwọ̀ òòrùn àti ohunkóhun tó ń
bẹ láààrin àwọn méjèèjì, tí ẹ bá
máa ń şe làákàyè.”

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا
إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

29. (Fir'aon) wí pé: “Dájúdájú tí
o bá fi lẹ̀ jọsin fún ọ̀lọhun kan
yàtọ̀ sí mi, dájúdájú mo máa sọ
ọ̀ di ara àwọn ẹ̀lẹ̀wọ̀n.”

قَالَ لَئِن آتَّخَذْتَ إِلَهًا غَيْرِي لِأَجْعَلَكَ
مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾

30. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Tí ó
bá jẹ pé mo mú kiní kan tó
yanjú wá fún ọ̀ ńkọ̀?”

قَالَ أَوْلَوْ جِئْتِكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾

31. (Fir'aon) wí pé: “Mú un wá
nígbà náà tí ìwọ̀ bá wà nínú
àwọn olódodo.”

قَالَ فَاتِّبِعْ بِهِ إِنَّ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ ﴿٣١﴾

32. Nítorí náà, ó ju òpá rẹ sílẹ̀, ó sì di ejò pọ̀nńbélé.

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٣٢﴾

33. Ó tún fa ọwọ̀ rẹ̀ yọ síta, ó sì di funfun fún àwọn olùwòran.

وَوَرَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ

لِلنَّظِيرِينَ ﴿٣٣﴾

34. (Fir'aon) wí fún àwọn ijòyè tí wọn wà ní àyíká rẹ̀ pé:

قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ

“Dájúdájú èyí ni onímò nípa idán pípa.

عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

35. Ó fẹ̀ ko yín kúrò lórí ilẹ̀ yín ni. Kí ni ohun tí ẹ̀ máa mú wá ní ìmòràn?”¹

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِّنْ أَرْضِكُمْ

بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾

36. Wọn wí pé: “Dá òun àti arákùnrin rẹ̀ dúró ná, kí o sì rán àwọn akónijọ́¹ sí àwọn ilú”

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَبْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ

حَاشِرِينَ ﴿٣٦﴾

37. (pé) kí gbogbo onímò nípa idán pípa wá bá ọ̀.”

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَابٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾

38. Wọn sì kó àwọn òpidán jọ ní àsìkò tí wọn fi àdéhùn sí ní ọjọ̀ tí (gbogbo ilú) ti mò.

فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٣٨﴾

39. Wọn sì wí fún àwọn èniyàn pé: “Şé èyin máa kó jọ (sí bẹ̀) bí?”

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُّجْتَمِعُونَ ﴿٣٩﴾

¹ 1. Nínú sūrah Al-'a'rōf; 7:109- 110, gbólòhùn “Dájúdájú èyí ni onímò nípa idán pípa. Ó fẹ̀ ko yín kúrò lórí ilẹ̀ yín ni.”, ó jáde láti ẹnu àwọn ijòyè Fir'aon. Àmọ̀ nínú sūrah yíí, sūrah aş-Şu'arō'; 26: 34-35, gbólòhùn yẹn jáde láti ẹnu Fir'aon. Itúmò èyí ni pé, Fir'aon sọ gbólòhùn náà, àwọn ijòyè rẹ̀ náà gbè é lẹ̀sẹ̀. Ọ̀rọ̀ náà sì di àgbàso láààrin ara wọn.

¹ 1. Àwọn akójiọ̀ ni àwọn alukoro rẹ̀, àwọn aláago atótó-arére.

40. Nítorí kí á lè tẹ̀lẹ̀ àwọn òpídán tí ó bá jẹ̀ pé àwọn ni olùborí.”

41. Nígba tí àwọn òpídán dé, wọn wí fún Fir'aon pé: “Njé owó-òyà kan wà fún wa, tí ó bá jẹ̀ pé àwa gan-an la jẹ̀ olùborí?”

42. (Fir'aon) wí pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni, dájúdájú nígbà náà ẹ̀ máa wà nínú àwọn alásun-únṣọ̀ (mi).”

43. (Ànábì) Mūsā sọ fún wọn pé: “Ẹ̀ ju ohun tí ẹ̀ fẹ̀ jù sílẹ̀.”

44. Wọn sì ju àwọn okùn wọn àti òpá wọn sílẹ̀. Wọn wí pé: “Pẹ̀lú ògo Fir'aon, dájúdájú àwa, àwa ni olùborí.”

45. Nígba náà, (Ànábì) Mūsā ju òpá rẹ̀ sílẹ̀. Ó sì ñ gbé ohun tí wọn pa nírọ̀ kalẹ̀ mì kálókáló.

46. Nítorí náà, iṣẹ̀ iyanu (Ànábì Mūsā) mú àwọn òpídán wó lulẹ̀, tí wọn forí kanlẹ̀ (fún Allāhu).

47. Wọn sọ pé: “A gbàgbọ̀ nínú Olúwa gbogbo èdá,

48. Olúwa (Ànábì) Mūsā àti Hārūn.”

لَعَلْنَا نَتَّبِعَ السَّحْرَةَ إِنْ كَانُوا هُمْ
الْغَالِبِينَ ﴿٤٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحْرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَيِّ
لَنَا لِأَجْرٍ إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿٤١﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَ لَهُمْ مُوسَى الْقَوْمَ مَا أَنْتُمْ
مُتْلِقُونَ ﴿٤٣﴾

فَالْقَوْمَ حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ
فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا
يَأْفِكُونَ ﴿٤٥﴾

فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَلْجِدِينَ ﴿٤٦﴾

قَالُوا ءَأَمَّا رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿٤٨﴾

49. Fir'aon wí pé: "È gbà Á gbọ́ síwájú kí ñg tó yònda fún yín! Dájúdájú òun ni àgbà yín tí ó kọ yín ní idán pípa. Láìpé è ń bọ wá mò. Dájúdájú mo máa gé ọwọ yín àti ẹsẹ yín ní ipasípayọ. Léyìn nàà, dájúdájú mo máa kan gbogbo yín mọgi."

قَالَ ءَامَنْتُمْ لَهُ وَقَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ^{٤٩}
إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمْ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ
فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ^{٥٠} لَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ
وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ وَلَأَصْلَبَنَّاكُمْ
أَجْمَعِينَ^{٥١}

50. (Àwọn òpidán) sọ pé: "Kò sí ìnira fún wa! Dájúdájú àwa yó sí fàbò sí ọdọ Olúwa wa.

قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ^{٥٠}

51. Dájúdájú àwa n retí pé Olúwa wa yóò ẹ àforíjìn àwọn àṣìṣe wa fún wa nítorí pé àwa jẹ ẹni àkọkọ (tí ó jẹ) onígbàgbọ òdodo."¹

إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتَنَا أَنْ
كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ^{٥١}

52. A fi ìmísí ránṣé sí (Ànábì) Mūsā pé: "Mú àwọn ẹrúsin Mi rìn ní ọru (nítorí pé), dájúdájú wọn yóò lépa yín."

* وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي
إِنَّكُمْ مُتَّبِعُونَ^{٥٢}

53. Fir'aon sí rán àwọn akónijo sínú àwọn ilú (látí sọ pé):

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ^{٥٣}

54. "Dájúdájú àwọn (ọmọ 'Isrō'īl) wọnyí, ijo pére te diẹ ni wọn.

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ^{٥٤}

55. Àti pé dájúdájú wọn ti ẹ ohun tó ń bí wa nínú.

وَأَنَّهُمْ لَنَا لَعَّاطُونَ^{٥٥}

¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn jẹ ẹni àkọkọ tó gba Allāhu gbọ́ nínú ijo Fir'aon. Kí í ẹ pé wọn jẹ ẹni àkọkọ tó gba Allāhu gbọ́ nínú àwọn ẹniyàn. Ẁebí ijo-ijo onígbàgbọ òdodo ti ré kojá síwájú wọn.

56. Dájúdájú gbogbo wa ni kí á sì wà tífura-tífura.”

وَأِنَّا لَجَمِيعٌ حَازِرُونَ ﴿٥٦﴾

57. Nítórí nàà, A mú (ìjọ Fir'aon) jáde kúrò nínú àwọn oḡbà oko àti ìṣẹ̀lẹ̀rú omi,

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِّنْ جَنَّتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾

58. àti àwọn ilé ọ̀rọ̀ àti ibùjókòò òpónlé.

وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾

59. Báyeṅ (lòrọ̀ rí). A sì jogún rẹ̀ fún àwọn ọ̀mọ̀ 'Isrā'īl.

كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾

60. Wọn sì lépa wọn ní àsikò tí òòrùn yọ.

فَاتَّبَعُوهُمْ مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

61. Nígba tí ìjọ méjèèjì ríra wọn, àwọn ìjọ (Ànábì) Mūsā sọ pé: “Dájúdájú wọn yòò lé wa bá.”

فَمَا تَرَآءَ الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ

مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرِكُونَ ﴿٦١﴾

62. (Ànábì) Mūsā sọ pé: “Rára, dájúdájú Olúwa mi ñ bẹ̀ pẹ̀lú mi. Ó sì máa fi ọ̀nà mọ̀ mí.”

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾

63. A sì fi ìmísí ránṣẹ̀ sí (Ànábì) Mūsā pé: “Fi ọ̀pá rẹ̀ na agbami òkun.” (Ó fi nà án). Ó sì pín (sí ọ̀tòtòtò).¹ Ìpín kọ̀ọ̀kan sì dà bí àpáta òlálá.¹

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ

الْبَحْرَ فَإِنفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالظَّوْدِ

الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾

64. A sì mú ìjọ kejì (ìyeṅ, ìjọ Fir'aon) súnmọ̀ ibẹ̀ yeṅ.

وَأَرْزَقْنَاهُمْ مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿٦٤﴾

65. A gba (Ànábì) Mūsā àti gbogbo àwọn tó ñ bẹ̀ pẹ̀lú rẹ̀ là pátápátá.

وَأَنْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَّعَهُۥ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾

¹ 1. Ẹ̀ wọ̀ ìtọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al Bakorah; 2:50.

66. Lẹ̀yìn náà, A tẹ̀ ijọ keji ni (sínú agbami).

ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْأَخْرِبِينَ ﴿٦٦﴾

67. Dájúdájú àmì wà nínú iyẹn. Síbèsibè ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn kò jẹ onígbaḡbọ̀ òdodo.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً ط وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

68. Dájúdájú Olúwa rẹ, Òun mà ni Alágbára, Àṣàkẹ-ọ̀run.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾

69. Ka iròyìn (Ànábì) 'Ibrōhīm fún wọn.

وَأْتَلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

70. Nígba tí ó sọ fún bàbá rẹ àti àwọn èniyàn rẹ pé: “Kí ni n̄nkan tí ẹ̀ ní jọ̀sìn fún ná?”

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

71. Wọn wí pé: “À ní jọ̀sìn fún àwọn ère òrìṣà kan ni. A ò sì níf yé takú tì wọn lọ̀rùn.”

قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَنْظِلُ لَهَا عَافِيَةً ﴿٧١﴾

72. (Ànábì 'Ibrōhīm) sọ pé: “Njẹ̀ wọn ní gbọ̀ ọ̀rọ̀ yín nígbà tí ẹ̀ bá ní pè wọn?”

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمُ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾

73. Tàbí (ṣé) wọn lè ṣe yín ní àhàfàni tàbí wọn lè fi ìnira kàn yín?”

أَوْ يَنْفَعُونَكُمُ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾

74. Wọn wí pé: “Rára o! A bá àwọn bàbá wa tí wọn ní ṣe bẹ̀ẹ̀ ní”

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾

75. (Ànábì 'Ibrōhīm) sọ pé: “ Ẹ̀ sọ fún mi, kí ni n̄nkan tí ẹ̀ ní jọ̀sìn fún,

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾

76. ẹ̀yin àti àwọn bàbá yín àwọn ẹnì iṣáájú?”

أَنْتُمْ وَعَابَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾

77. Dájúdájú àwọn ni òtá fún mi
àyàfi Olúwa gbogbo èdà.

فَأَنَّهُمْ عَدُوِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

78. (Òun ni) Èni tí Ó şèdá mi.
Nítórí náà, Ó máa fi ònà mò mí;

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾

79. Èni tó ñ fún mi ní jíjẹ, tó ñ
fún mi ní mímu;

وَالَّذِي هُوَ يُطْعَمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾

80. Àti pé nígbà tí ara mi kò bá
yá, Òun l'Ó ñ wò mí sà̀n;

وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾

81. Èni tí Ó máa pa mí, léyìn
náà, Ó máa sọ mí di aláàyè;

وَالَّذِي يُمَيِّنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٨١﴾

82. Èni tí mo ní irètí sí pé Ó
máa forí àwọn àşìşe mi jìn mí ní
Ọjọ Ẹsan.

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ
الدِّينِ ﴿٨٢﴾

83. Olúwa mi, ta mí ní ọrẹ ipò
Ànábì. Dà mí pọ̀ mò àwọn èni
rere.

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي
بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٣﴾

84. Fi òdodo sórí ahọ̀n àwọn tó
ń bọ̀ léyìn mi nipa mi (iyẹn ni
pé, jẹ́ kí àwọn tó ń bọ̀ léyìn mi
máa sọ̀rọ̀ mi ní dáadáa).¹

وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾

85. Şe mí ní ọkan nínú àwọn
olùjogún Ọgbà Ịdẹ̀ra.

وَأَجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾

86. Kí O sì foríjìn bàbá mi.
Dájúdájú ó jẹ ọkan nínú àwọn
olùşinà.

وَأَعْفِرْ لِي لِإِنِّي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٨٦﴾

87. Má şe dójú tí mí ní ọjọ tí
wọn yóò gbé èdà dide.

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾

¹ 1. Alláhu Olùjẹ̀pè-èdà gba àdúà yìí gégé bí ó şe wà nínú sūrah Moryam; 19:50.

88. Ọjọ tí dúkiá kan tàbí àwọn ọmọ kò níí Ẹ̀hààní.

89. Àyàfi ẹ̀ni tí ó bá dé ọ̀dọ̀ Allāhu pẹ̀lú ọ̀kàn mímọ̀.”¹

90. A máa mú Ọgbà Ìdẹ̀ra súnmọ̀ àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu).

91. Wọn sì máa fi iná Jẹ́hīm han àwọn olùṣinà,

92. wọn yó sì sọ fún wọn pé: “Níbo ni n̄nkan tí ẹ̀ n̄ jọ̀sìn fún wà?”

93. (N̄nkan tí ẹ̀ n̄ jọ̀sìn fún) lẹ̀yìn Allāhu, ẹ̀sẹ̀ wọn lè ràn yín lẹ̀wọ̀ tàbí ẹ̀sẹ̀ wọn lè ran ara wọn lẹ̀wọ̀?

94. Wọn sì máa taari gbogbo wọn ṣubú sínú Iná; àwọn (olùṣinà) àti àwọn ọ̀gá wọn (nínú iṣinà),

95. àti àwọn ọmọ ogun 'Iblīs pátápátá.

96. (Àwọn aláìgbàgbọ̀), nígbà tí wọn bá n̄ bá ara wọn jiyàn nínú Iná, wọn á wí pé:

97. “A fi Allāhu búra, dájúdájú àwa kúkú ti wà nínú iṣinà pọ̀nńbélé

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾

إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾

وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٩٠﴾

وَوُيَّرَتِ الْحَجِيمُ لِلْعَوَايِينِ ﴿٩١﴾

وَقِيلَ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٩٢﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ

يَنْتَصِرُونَ ﴿٩٣﴾

فَكَذَّبُوا بِهَا هُمْ وَالْعَاوُونَ ﴿٩٤﴾

وَجُنُودُ إِبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿٩٥﴾

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿٩٦﴾

تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٩٧﴾

¹ 1. Ọ̀kàn mímọ̀ ni ọ̀kàn tí ó là kúrò nínú ẹ̀bọ̀ ẹ̀sẹ̀sẹ̀, àìgbàgbọ̀ àti iṣòbẹ̀-ṣẹ̀lu nínú ẹ̀sìn.

98. nígbà tí a fi yín ɕe akẹgbé
Olúwa gbogbo ẹdà.

إِذْ نُسَوِّدُكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾

99. Kò sí ohun tí ó sì wá lónà bí
kò ɕe àwọn (ẹ̀ṣù) ẹ̀lẹ̀ṣẹ.

وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ ﴿٩٩﴾

100. Kò sì sí àwọn olùṣipẹ kan
fún wa mó.

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠٠﴾

101. Kò tún sí ọ̀rẹ̀ ìmùlẹ̀ kan
(fún wa.)

وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠١﴾

102. Tí ó bá jẹ pé ìpadà sí ilé
ayé wà fún wa ni, nígbà nàá
àwà ìbá wà nínú àwọn
onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.”

فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ

الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٢﴾

103. Dájúdájú àmì wà nínú
ìyẹn. Síbèsíbẹ̀ ọ̀pòlọ̀pọ̀ wọn ni
kò sì jẹ onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ

مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

104. Dájúdájú Olúwa ɕe, Òun
mà ni Alágbára, Àṣàkẹ-ọ̀run.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

105. Ìjọ (Ànábì) Nūh pe àwọn
Òjísẹ̀ ní ọ̀pùrọ̀.

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٥﴾

106. Nígbà tí arákùnrin wọn,
(Ànábì) Nūh, sọ pé: “Sé ẹ̀ kò níí
bẹ̀rù (Allāhu) ni?”

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٦﴾

107. Dájúdájú ẹ̀mi ni Òjísẹ̀
olùfokàntán fún yín.

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٠٧﴾

108. Nítorí nàá, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu,
kí ẹ̀ sì tẹ̀lẹ̀ mi.

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٠٨﴾

109. Èmi kò sì bèèrè owó-òyà kan ní owọ yín lórí rẹ. Kò sí èsan mi lódò ẹni kan àfi lódò Olúwa gbogbo èdá.

110. Nítorí nàà, ẹ bẹrù Allāhu, kí ẹ sì tẹlẹ mi.”

111. Wọn wí pé: “Sé kí á gbà ó gbọ nígbà tí ó jẹ pé àwọn èniyàn yẹpẹyẹ l’ó n tẹlẹ ọ!?”

112. Ó sọ pé: “Èmi kò nímò sí ohun tí wọn n ẹ (lẹyìn mi).

113. Kò sí iṣírò-iṣé wọn lódò ẹni kan bí kò ẹ lódò Olúwa mi, tí ó bá jẹ pé ẹ bá fura.

114. Èmi kò sì níí lé àwọn onígbaḡbọ òdodo dànù.

115. Èmi kò sì jẹ kiní kan bí kò ẹ olùkìlọ pọ̀nńbélé.”

116. Wọn wí pé: “Dájúdájú tí iwọ Nūh kò bá jáwọ (nibí ipèpè rẹ) dájúdájú o máa wà nínú àwọn tí a máa jù lókò.”

117. Ó sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú àwọn èniyàn mi ti pè mí ní òpùrọ.

118. Nítorí nàà, ẹ̀dájọ̀ tààrà láààrin èmi àti àwọn. Kí o sì la èmi àti àwọn tó wà pẹ̀lú mi nínú àwọn onígbaḡbọ òdodo.”

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١١٠﴾

* قَالُوا أَنْتُمْ لَكُمْ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَالُونَ ﴿١١١﴾

قَالَ وَمَا عَلِمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٢﴾

إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَو تَشْعُرُونَ ﴿١١٣﴾

وَمَا أَنَا بِظَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾

إِن أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٥﴾

قَالُوا لَئِن لَّمْ تَنْتَهَ بِئِنُوحَ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٦﴾

قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ﴿١١٧﴾

فَأَفْتَحْ بَيْتِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

119. A la òun àti àwọn tó wà pèlú rẹ nínú ọkọ ojú-omi tó kún kéké.

فَأَنجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ
الْمَشْحُونِ ﴿١١٩﴾

120. Léyìn náà, A tẹ àwọn tó şẹkù rì sínú omi.

ثُمَّ أَعْرَفْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ﴿١٢٠﴾

121. Dájúdájú àmì wà nínú ìyẹn. Ọpòlọpọ wọn ni kò sì jé onígbagbọ òdodo.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾

122. Dájúdájú Olúwa rẹ, Òun mà ni Alágbára, Àşàkẹ-òrun.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾

123. Àwọn ìran 'Ād pe àwọn Òjìşẹ ní ọpùrọ.

كَذَّبَتْ عَادَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

124. Nígba tí arákùnrin wọn, (Ānábì) Hūd, şọ pé: "Şé ẹ kò ní bẹrù (Allāhu) ni?"

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾

125. Dájúdájú èmi ni Òjìşẹ olùfokàntán fún yín.

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾

126. Nítorí náà, ẹ bẹrù Allāhu, kí ẹ sì tẹlé mi.

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٢٦﴾

127. Èmi kò sì bèèrè owó-òyà kan ní ọwọ yín lórí rẹ. Kò sí ẹsan mi lódò ẹni kan àfi lódò Olúwa gbogbo ẹdá.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ
أُجِرْتُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٧﴾

128. Şé ẹ òò máa kọ ilé nílá nílá sí àwọn àyè gígá (kí ẹ lè) máa fi àwọn olùrẹkọjá şẹfẹ?

أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ ءَايَةَ تَعْبَثُونَ ﴿١٢٨﴾

129. Ẹ sì n kọ àwọn ilé nílá nílá bí ẹni pé ẹ máa şe gbére (nílé ayé yìi).

وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ
تُخْلَدُونَ ﴿١٢٩﴾

130. Nígbà tí ẹ bá sì gbá (èniyàn mú láti fiyà ẹ wọn), ẹ n gbá wọn mú ní ìgbámú aláìlójú-àánú.

131. Nítorí náà, ẹ bèrù Allāhu, kí ẹ sì tẹ̀lẹ̀ mi.

132. Ẹ bèrù Ẹni tí Ó ràn yín lówọ̀ pẹ̀lú ohun tí ẹ̀ mọ̀;

133. Ó ràn yín lówọ̀ pẹ̀lú àwọn ẹran-òsìn àti àwọn ọmọ,

134. àti àwọn ọgbà oko pẹ̀lú àwọn ìṣẹ̀lẹ̀rú omi.

135. Dájúdájú èmi n páyà iyà ọjọ́ nílá fún yín.”

136. Wọn wí pé: “Bákan náà ni fún wa; yálà o ẹ waàsí fún wa tàbí o ò sí nínú àwọn oníwáàsí.”

137. - Èyí kò jẹ́ kiní kan bí kò ẹ̀ iwà àwọn ẹni àkókó.¹ —

138. Wọn kò sì ní ẹ̀ wá níyà.”

139. Nítorí náà, wọn pè é ní òpùrọ̀. A sì pa wọn run. Dájúdájú àmì wà nínú iyen. Òpòlòpò wọn ni kò sì jẹ́ onígbàgbọ̀ òdodo.

وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٣٠﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٣١﴾

وَاتَّقُوا الَّتِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٣٢﴾

أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَمٍ وَبَيْنَ ﴿١٣٣﴾

وَجَنَّتِ وَعُيُونِ ﴿١٣٤﴾

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ

عَظِيمِ ﴿١٣٥﴾

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَضْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ

مِنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٦﴾

إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَدِّبِينَ ﴿١٣٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً

وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

¹ 1. Iyen ni pé, àwọn èniyàn wònyí kò ní wáàsí lò gégé bí iwà àwọn bàbá nílá wọn. Irú kan-ùn ni gbogbo wọn.

140. Dájúdájú Olúwa re, Òun mà ni Alágbára, Àṣàkẹ̀-òrun.

141. Àwọn ìran Thamūd pe àwọn Òjìṣẹ̀ ní òpùrò.

142. Nígba tí arákùnrin wọn, (Ànábì) Sōlih, sọ pé: “Şé ẹ̀ kò ní bẹ̀rù (Allāhu) ni?”

143. Dájúdájú emi ni Òjìṣẹ̀ olùfokàntán fún yín.

144. Nítorí náà, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu, kí ẹ̀ sì tẹ̀lẹ̀ mi.

145. Èmi kò sì bèèrè owó-òyà kan ní ọ̀wọ̀ yín lórí rẹ̀. Kò sí ẹ̀san mi lódò ẹnì kan àfi lódò Olúwa gbogbo èdá.

146. Şé kí wọn fi yín sílẹ̀ síbí n̄nkan tí ó wà (nílẹ̀ ayé) níbí yìi (nínú igbádùn ayé, kí ẹ̀ jẹ̀) olùfokànbalẹ̀

147. nínú àwọn oḡbà oko àti iṣẹ̀lẹ̀rú omi.

148. àti oko irúgbìn pẹ̀lú igi dàbínù tí àwọn èso wọn ti gbó?

149. Ẹ̀ sì n̄ gbẹ̀ àwọn ilé sínú àwọn àpáta (gégé bí) akòşẹ̀-moşẹ̀ olùgbéraga!

150. Nítorí náà, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu, kí ẹ̀ sì tẹ̀lẹ̀ mi.

151. Kí ẹ̀ sì má şè tẹ̀lẹ̀ àşẹ̀ àwọn alákoḡo (aláşejù),

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤٢﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٣﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٤٤﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ

أَجْرِي إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾

أَتُنزِّلُونَ فِي مَا هَلُنَّا ءَامِنِينَ ﴿١٤٦﴾

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾

وَرُزُوجٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿١٤٨﴾

وَنَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَرِهِينَ ﴿١٤٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٥٠﴾

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾

152. àwọn tó n ùbàjẹ́ lórí ilẹ̀, tí wọn kò sì ẹ̀ rere.”

الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

153. Wọn wí pé: “Ìwọ kúkú wà nínú àwọn elèèdì.

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٥٣﴾

154. Ìwọ kò sì jẹ́ kiní kan bí kò ẹ̀ abara bí irú wa. Nítorí nàà, mú àmì kan wá tí o bá wà nínú àwọn olódodo.”

مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأْتِ بَيِّنَاتٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾

155. Ó sọ pé: “Èyí ni abo ràkún mí kan. Omi wà fún òhun, omi sì wà fún èyin nàà ní ojú tí a ti mò (ní òtòtòtò).

قَالَ هَذِهِ نَافَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبٌ يَوْمَ مَعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾

156. Ẹ́ má ẹ̀ fi aburú kan kàn án nítorí kí ìyà ojú òlá má baà jẹ́ yín.”

وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾

157. Wọn sì gún un pa. Nítorí nàà, wọn sì di alájàámò.

فَعَقَرُوهَا فَاصْبَحُوا نَدِيمِينَ ﴿١٥٧﴾

158. Ìyà nàà jẹ́ wọn. Dájúdájú àmì wà nínú ìyẹn. Ọ̀pòlọ̀pọ̀ wọn ni kò sì jẹ́ onígbaḡbọ̀ òdodo.

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾

159. Dájúdájú Olúwa ẹ̀, Ọ̀un mà ni Alágbára, Àṣàkẹ̀-òrun.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

160. Ìjọ Lūt pe àwọn Ọ̀jìsé ní ọ̀pùrọ̀.

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾

161. Nígbà tí arákúnrin wọn, (Ànàbí) Lūt, sọ pé: “Sé ẹ̀ kò ní bẹ̀rù (Allāhu) ni?”

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾

162. Dájúdájú èmi ni Òjísẹ olùfokàntán fún yín.

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٢﴾

163. Nítorí náà, ẹ bẹrù Allāhu, kí ẹ sì tẹlẹ̀ mi.

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا

164. Èmi kò sì bèèrè owó-òyà kan ní ọwọ̀ yín lórí rẹ̀. Kò sí ẹsan mi lódò ẹni kan àfi lódò Olúwa gbogbo ẹdá.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ

أَجْرِي إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾

165. Şẹ àwọn ọkùnrin nínú ẹdá ni ẹyin ọkùnrin yóò lọ máa bá (fún adùn ibálòpò)?

أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٥﴾

166. Ẹ sì ní pa ohun tí Olúwa yín dá fún yín tí nínú àwọn iyàwó yín! Àní sẹ̀, ijọ alákoḃo yí ẹyin.”

وَيَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ

أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٦﴾

167. Wọn wí pé: “Tí iwọ Lūt kò bá jáwọ̀ (nibí ìpèpè rẹ) dájúdájú o máa wà nínú àwọn tí a máa lé jáde kúrò nínú ilú.”

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهَ يَلُوطٌ لَتَكُونَنَّ مِنَ

الْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٧﴾

168. Ó sọ pé: “Dájúdájú èmi wà nínú àwọn olùbínú sí isẹ̀ (aburú) ọwọ̀ yín.

قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٦٨﴾

169. Olúwa mi, la èmi àti àwọn èniyàn mi níbí ohun tí wọn ní şe níşẹ̀ (aburú).”

رَبِّ حَجِّي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾

170. Nítorí náà, A la òun àti àwọn èniyàn rẹ̀ pátápátá.

فَتَجَبَّيْنَهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٧٠﴾

171. Àfi arúgbòbìnrin kan tí ó wà nínú àwọn tó şẹ̀ kù lẹ̀yìn (láààrin àwọn tí A parẹ́).¹¹

172. Lẹ̀yìn náà, A pa àwọn yòókù run.

173. A ọ̀ jò lé wọn lórí tààrà. Òjò àwọn tí A kilò fún sì burú.

174. Dájúdájú àmì wà nínú iyẹn. Ọ̀pòlọ̀pò wọn ni kò sì jẹ onígbaḡbọ̀ òdodo.

175. Dájúdájú Olúwa ẹ̀, Ọ̀un mà ni Alágbára, Àşàkẹ̀-ọ̀run.

176. Àwọn ará 'Aekah pe àwọn Ọ̀jísẹ̀ ní ọ̀pùró.

177. Nígba tí arákùnrin wọn, (Ànábì) Şu'aeb, sọ pé: "Şé èyin kò ní bẹ̀rù (Allāhu) ní?"

178. Dájúdájú èmi ni Ọ̀jísẹ̀ olùfokàntán fún yín.

179. Nítorí náà, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu, kí ẹ̀ sì tẹ̀lẹ̀ mi.

180. Èmi kò sì bèèrè owó-òyà kan ní ọ̀wọ̀ yín lórí rẹ̀. Kò sí ẹ̀san mi lódò ẹnì kan àfi lódò Olúwa gbogbo èdà.

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْعَبِيرِينَ ﴿٧١﴾

ثُمَّ دَمَرْنَا الْأَخْرِينَ ﴿٧٢﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ

الْمُنذِرِينَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً لِّمَنْ كَانَ أَكْثَرُهُمْ

مُؤْمِنِينَ ﴿٧٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُو الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٧٥﴾

كَذَّبَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٦﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿٧٧﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿٧٨﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٧٩﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ

أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

¹ 1. Arúgbòbìnrin yẹn ni iyàwó Ànábì Lūt – kí ọ̀lẹ̀ Allāhu má abá a - nítorí pé, nínú sūrah Hūd; 11:81, Allāhu - tó ga jùlò - lo "àyàfi iyàwó ẹ̀".

181. E wọn ọ̀ṣùwọ̀n kún. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ wà nínú àwọ̀n tó ń dín ọ̀ṣùwọ̀n kù.

*أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٨١﴾

182. E fi iwọn tó tó¹ wọn nńkan.¹

وَرِنُوا بِالْقِسْطِ الْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨٢﴾

183. E má ẹ̀ wà dín nńkan àwọ̀n ènìyàn kù. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀bàjẹ̀ sórí ilẹ̀.

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿١٨٣﴾

184. Kí ẹ̀ sì bẹ̀rù Ẹ̀ni tí Ó dá yín àtì àwọ̀n ẹ̀dá àkọ̀kọ̀.”

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْحَبِيبَةَ الْأُولَىٰ ﴿١٨٤﴾

185. Wọn wí pé: “Ìwọ kúkú wà nínú àwọ̀n elèèdì.

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ﴿١٨٥﴾

186. Ìwọ kò sì jẹ̀ kiní kan bí kò ẹ̀ abara bí irú wa. Àtì pé a kò rò ọ̀ sí kiní kan bí kò ẹ̀ pé o wà nínú àwọ̀n ọ̀pùrọ̀.

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٨٦﴾

187. Nítorí nàà, jẹ̀ kí apá kan nínú sánmọ̀ ya lù wá mọ̀lẹ̀, tí o bá wà nínú àwọ̀n olódodo.”

فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾

188. Ó sọ̀ pé: “Olúwa mi nímọ̀ jùlọ̀ nípa ohun tí ẹ̀ ń ẹ̀ níṣẹ̀.

قَالَ رَبِّيَ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾

189. Wọn sì pé é ní ọ̀pùrọ̀. Nítorí nàà, iyà ọ̀jọ̀ ẹ̀ṣújọ̀ sì jẹ̀ wọn. Dájúdájú ó jẹ̀ iyà ọ̀jọ̀ ńlá.

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابٌ يَوْمَ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾

¹ 1. Ìyẹn ọ̀ṣùwọ̀n tí kò tẹ̀ tí kò wọ̀.

190. Dájúdájú àmì wà nínú iyen. Ọpòlòpò wọn ni kò sì jé onígbàgbọ̀ òdodo.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾

191. Dájúdájú Olúwa ẹ, Ọun mà ni Alágbára, Àṣàkẹ-ọrun.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾

192. Dájúdájú al-Kur'ān, wọn sò ọ kalẹ ni láti ọdọ Olúwa gbogbo ẹdá.

وَإِنَّهُ لَنَزِيلٌ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾

193. Mọlāika Jibrīl, olùfokàntán l'ó sò ọ kalẹ

نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾

194. sínú ọkàn ẹ nítorí kí o lè wà nínú àwọn olùkìlọ̀

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾

195. pẹlú ẹdè Lárúbáwá pọ̀nńbélé.

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾

196. Dájúdájú (ọrọ nípa ẹ) wà nínú ìpín-ipín Tírà àwọn ẹni àkọkọ.

وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾

197. Ẹ kò jé àmì kan fún wọn pé àwọn onímọ̀ (nínú) àwọn ọmọ 'Isrō'īl nímọ̀ (sí àsoṣṣẹ nípa) ẹ (nínú tírà ọwọ̀ wọn)?¹¹

أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ يَعْلَمَهُ

عُلَمَاؤُا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٩٧﴾

198. Tí ó bá jé pé A sò ọ kalẹ fún apá kan àwọn elédè mīràn ni,

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿١٩٨﴾

199. tí ó sì ké e fún wọn, wọn kò níí gbà á gbọ̀ ní ọdodo.

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِءِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٩﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtoṣẹ-ọrọ̀ sūrah Yūnus; 10:94.

200. Báyyen ni A ɕe mú (àtakò)
wọ inú ọkàn àwọn ẹlẹṣẹ.

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ

الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾

201. Wọn kò níí gbà á gbọ ní
òdodo tíí wọn yóò fi rí iyà ẹlẹta-
eléro.

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرُوا الْعَذَابَ

الْأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾

202. (Iyà náà) yóò dé bá wọn ní
òjiji; wọn kò sì níí fura.

فَيَأْتِيهِمْ بَعْتَةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠٢﴾

203. Nígbà náà ni wọn yóò wí
pé: “Njẹ wọn lè lọ wa lára bí?”

فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾

204. Sẹ iyà Wa ni wọn ní wá
pẹlú ikánjú?¹

أَفَعَدَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾

205. Sọ fún Mi tí A bá fún wọn
ní Igbádùn ayé fún ọdún
gbọṟọ!

أَفَرَأَيْتَ إِن مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾

206. Lẹyìn náà, kí ohun tí À ní
ɕe ní ilé rí fún wọn dé bá wọn.

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾

207. Ohun tí A ɕe ní Igbádùn
fún wọn kò sì níí rọ wọn lẹrọ.

مَا أَعْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعُونَ ﴿٢٠٧﴾

208. A ò sì pa ilú kan run àfi kí
wọn ti ní àwọn olùkìlọ.

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْنٍ إِلَّا لَهَا

مُنْذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾

209. Írántí (dé fún wọn sẹ). Àti
pé Àwa kí í ɕe alábòsí.

ذِكْرِيٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾

210. Kí í ɕe àwọn èṣù ni wọn sọ
(al-Kur'ān) kalẹ.

وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّيْطَانُ ﴿٢١٠﴾

¹ 1. Èsì ni āyah yìí jẹ́ fún āyah 29.

211. Kò yẹ fún wọn. Wọn kò sì lágbára rẹ.
212. Dájúdájú A ti mú wọn takété sí gbígbọ rẹ (láti ojú sánmọ).
213. Nítorí nàà, má ẹ pe ọlọhun miíràn mó Allāhu, nítorí kí iwọ má baà wà nínú àwọn tí A máa jẹ niyà.
214. Kí o sì kilò fún àwọn ẹbí rẹ tó súnmọ jùlọ.
215. Kí o sì rẹ apá rẹ nílẹ fún àwọn tó tẹlé ọ nínú àwọn onígbàgbọ òdodo.
216. Tí wón bá sì yapa (àṣẹ) rẹ, sọ pé: “Dájúdájú èmi yowọ yosè nínú ohun tí ẹ n ẹ (níṣẹ aburú).”
217. Kí o sì gbáralé Alágbára, Àṣàkẹ-òrun;
218. Ẹni tó n rí ọ nígbà tí ò n dìde nàró (fún irun kíkí)
219. àti iyírapadà rẹ (fún rukuu àti iforíkanlẹ) láààrin àwọn olùforíkanlẹ.
220. Dájúdájú Òun mà ni Olùgbọ, Onímọ.
221. Ẹ kí n̄g sọ ẹni tí àwọn ẹ̀ṣù n sọkalẹ wá bá fún yín?

وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعَزُولُونَ ﴿٢١٢﴾

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ
مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿٢١٣﴾

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾

وَأَخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢١٥﴾

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿٢١٦﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٢١٧﴾

الَّذِي يَرِيكَ جِئِن تَقُومُ ﴿٢١٨﴾

وَتَقَلَّبَكَ فِي السَّجْدِينَ ﴿٢١٩﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٢٠﴾

هَلْ أَنْتُمْ عَلَىٰ مَنْ تَنْزَلُ
الشَّيَاطِينُ ﴿٢٢١﴾

222. Wọn n sòkalè wá bá gbogbo àwọn òpùrò, èlèsè.

تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَقَّاكٍ أُثِيمٍ ﴿٢٢٢﴾

223. (Àwọn èsù) n detí (sí iró sánmò). Òpòlòpò wọn sì ni òpùrò.

يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْتَرُهُمْ كَذِبُونَ ﴿٢٢٣﴾

224. Àwọn eléwì, àwọn olùṣìnà l'ó n tẹ̀lẹ̀ wọn.

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٤﴾

225. Sè o ò rí i pé gbogbo ògbun òrò ni wọn n tẹnu bọ̀ ni?

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾

226. Àti pé dájúdájú wọn n sọ ohun tí wọn kò níí sè.

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾

227. Àfi àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sè isè rere, tí wọn rántí Allāhu ní òpòlòpò, tí wọn sì jàjà gbara lẹ̀yìn tí wọn ti sàbòsì sí wọn. Àwọn tó sàbòsì sì máa mọ irú ikángun tí wọn máa gúnlẹ̀ sí.

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا ۗ وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

Suuratun-Nam'l النمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Tō sīn. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹ Ìwònyí ni àwọn āyah al-Kur'ān àti (àwọn āyah) Tírà tó n yanjú ọ̀rọ̀ èdà.¹

2. (Ó jé) ìmòná àti ìrò idùnnú fún àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo,

3. àwọn tó n kírun, tí wọn n yọ zakāh. Àwọn sì ni wọn ní àmòdájú nípa Ọjọ̀ Ìkẹyìn.

4. Dájúdájú àwọn tí kò gba Ọjọ̀ Ìkẹyìn gbọ̀, A ti ṣe àwọn iṣé (aburú ọwọ̀) wọn ní ọ̀sọ̀ fún wọn, Nítorí nàà, wọn yó sì máa pa rìdàrìdà.

5. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí iyà burúkú wà fún. Àwọn sì ni ẹnì ọ̀ò jùlọ̀ ní Ọjọ̀ Ìkẹyìn.

6. Dájúdájú ò n gba al-Kur'ān làti ọ̀dọ̀ Ọlògbón, Onímọ̀.

طَسَّ تِلْكَ آيَاتِ الْقُرْآنِ وَكِتَابِ

مُتَّبِعِينَ ﴿١﴾

هُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ

أَعْمَلَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ﴿٤﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ

فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْأَخْسَرُونَ ﴿٥﴾

وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ

عَلِيمٍ ﴿٦﴾

¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣe-ọ̀rọ̀ sūrah al Bakorah; 2:1.

7. (Rántí) nígbà tí (Ànábì) Mūsā sọ fún àwọn ará ilé rẹ pé: "Dájúdájú mo rí iná kan. Mo sì máa lọ mú ìró kan wá fún yín láti ibẹ̀, tàbí kí ñg mú ògúnná kan tó ñ tanná wá fún yín nítorí kí ẹ̀ lè yéná.

8. Nígbà tí ó dé ibẹ̀, A pèpè pé kí ibùkún máa bẹ̀ fún ẹ̀ni tí ó wà níbi iná náà àti ẹ̀ni tí ó wà ní àyíká rẹ̀. Mímọ̀ sì ni fún Allāhu, Olúwa gbogbo èdá.

9. Mūsā, dájúdájú (ẹ̀ni tí ó ñ bá ọ sọrò), Èmi ni Allāhu, Alágbára, Ologbón.

10. Ju ọ̀pá rẹ̀ sílẹ̀. (Ó sì ẹ̀ bẹ̀.) Àmọ̀ nígbà tí ó rí i tó ñ mira bí ẹ̀ni pé èjò ni, Mūsā pèyìndà, ó ñ sá lọ. Kò sì padà sẹ̀yìn. (Allāhu sọ pé:) Mūsā, má ẹ̀ páyà. Dájúdájú àwọn Òjìsẹ̀ kì í páyà lódò Mi.

11. Àyàfi ẹ̀ni tí ó bá ẹ̀bòsì,¹ lẹ̀yìn náà tí ó yí i padà sí rere lẹ̀yìn aburú. Dájúdájú Èmi ni Aláforijìn, Àṣàké-òrun.¹

إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِيهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا
سَعَاتِيكُمْ مِّنْهَا بِخَبْرٍ أَوْ آتِيكُمْ
بِشَهَابٍ قَبْسٍ لَّعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَن فِي
النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾

يَمُوسَىٰ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

وَأَلْقَىٰ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا
جَانٌّ وَلَّىٰ مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَمُوسَىٰ لَا
تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيْ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠﴾

إِلَّا مَن ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوءٍ
فَلْيَنِي غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١﴾

¹ 1. Kiyé sí i, àwọn èniyàn tí kì í ẹ̀ àwọn Ànábì àti Òjìsẹ̀ Allāhu - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọ̀n - ni gbólóhùn " Àyàfi ẹ̀ni tí ó bá ẹ̀bòsì" ñ tọ̀ka sí. Ànábì Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kí í ẹ̀ alábòsì. Kò sì sí Ànábì kan tó jẹ̀ alábòsì nítorí pé, Allāhu - tó ga jùlọ̀ - kí í fi ẹ̀ ẹ̀mísí ràn alábòsì. Èyí wà ní ibámu sí sùrah al-Baqorah; 2:124. Àfi tí "Àyàfi ẹ̀ni tí ó bá ẹ̀bòsì" bá dúró fún "àyàfi ẹ̀ni tí ó bá ẹ̀sàṣiṣe" nítorí pé, kò sí ẹ̀ni tí kì í ẹ̀sàṣiṣe. Kí Allāhu ẹ̀sànú wa.

12. Ti ọwọ rẹ bọ igbá-àyà èwù rẹ. Ó sì máa jáde ní funfun, tí kí í şe ti aburú. (Èyí wà) nínú àwọn àmì mèsàn-án (tí o máa mú lọ) bá Fir'aon àti àwọn èniyàn rẹ. Dájúdájú wọn jẹ ljo òbìlẹ́jé.

وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجَ بَيْضَاءَ
مِنْ غَيْرِ سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى
فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
فَاسِقِينَ ﴿١٢﴾

13. Nígba tí àwọn àmì Wa tó fojú hàn kedere sì dé bá wọn, wọn wí pé: “Èyí ni idán pọ̀nńbélé.”

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

14. Wọn fi àbòsì àti igbéraga takò ó, èmí wọn sì ní àmòdájú pé òdodo ni. Nítorí náà, wòye sí bí àtubòtán àwọn òbìlẹ́jé ti rí.

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا
وَعُلُوًّا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾

15. Dájúdájú A fún (Ànábì) Dāwūd àti (Ànábì) Sulaemōn ní ìmò. Àwọn méjèèjì sì sọ pé: “Gbogbo eyin ní jẹ ti Allāhu, Ẹni tí Ó fún wa ní oore àjùlọ lóri ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú àwọn ẹ̀rusin Rẹ, àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo.”

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ
عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

16. (Ànábì) Sulaemōn sì jogún (Ànábì) Dāwūd. Ó sọ pé: “Èyin èniyàn, Wọn fi ohùn ẹyẹ mọ wá. Wọn sì fún wa ní gbogbo ñhkan.¹ Dájúdájú èyí, òhun ni oore àjùlọ pọ̀nńbélé.”¹

وَوَرِّثْ سُلَيْمَانَ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا
النَّاسُ عَلِمْنَا مَنَاطِقَ الظَّيْرِ وَأَوْتِينَا مِنْ
كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ
الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

¹ 1. Àgbóyé gbólóhùn yìí “Wọn sì fún wa ní gbogbo ñhkan.” ni pé, wọn fún àwọn méjèèjì ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ñhkan nínú oore ayé.

17. A sì kó jọ fún (Ànábì) Sulaemōn, àwọn ọmọ ogun rẹ nínú àlùjànnú, èniyàn àti ẹyẹ. A sì ní kó wọn jọ papọ mọra wọn sí ọdọ rẹ tí wọn ní bá a rìn káàkiri

18. tí tí wọn fi dé àfonúfoji àwọn àwúrèbe. Àwúrèbe kan sì wí pé: “Èyin àwúrèbe, ẹ wọ inú ilé yín lọ, kí (Ànábì) Sulaemōn àti àwọn ọmọ ogun rẹ má baà tẹ yín rẹ mọlẹ. Wọn kò sì níí furamọ.”

19. Nígba náà, (Ànábì Sulaemōn) rẹrin-in músé, ẹrín pa á nítorí ọrọ (àwúrèbe náà). Ó sọ pé: “Olúwa mi, fi mọ mí bí mo ẹ maa dúpẹ ìdẹra Rẹ, èyí tí O fi ẹ ìdẹra fún èmi àti àwọn ọbí mi méjèjè. (Fi mọ mí) bí mo ẹ maa ẹ isẹ rere, èyí tí O yọnú sí. Pèlú àánú Rẹ, fi mí sáààrin àwọn ẹrúsìn Rẹ, àwọn ẹni rere.”

20. Ó yẹ àwọn ẹyẹ wò, ó sì sọ pé: “Nítorí kí ni èmi kò ẹ rí ẹyẹ hudhuda? Àbí ó jẹ ọkan nínú àwọn tí kò wá ní?”

21. Dájúdájú mo maa jẹ é níyà líle, tàbí kí ñg dúnbú rẹ, tàbí kí ó mú ẹrì tó yanjú wá fún mi.”

وَحْشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودَهُ مِنَ الْجِنَّ
وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمْلَةٌ
يَأْتِيهَا النَّملُ ادْخُلُوا مَسَكِنَتِكُمْ لَّا
يَخْطِبَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَّا
يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾

فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِّن قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ
أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ
عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَتِي وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ
الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَّا أَرَى
الْهُدَىٰ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَايِبِينَ ﴿٢٠﴾

لَأَعَدِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَأْجِزَنَّهُ
أَوْ لِيَأْتِيَنِّي بِسُلْطَنِ مِّبِينٍ ﴿٢١﴾

22. (Ànábì Sulaemōn) kò dúró pẹ (títí ó fi dé), ó sì wí pé: “Mo mo ñhkan tí o ò mò. Mo sì mú ìró kan tó dájú wá bá ọ láti ilú Saba’i.

فَمَكَتْ عَمِيرٌ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ
تَحِطُ بِهِ ۗ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَإٍ
يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

23. Dájúdájú èmi bá obinrin kan (ní ilú Saba’i), tó n jọba lé wọn lórí. Wọn fún un ní gbogbo ñhkan. Ó sì ní ìtẹ́ nílá kan.

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ مِنْ
كُلِّ شَيْءٍ ۖ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿٢٣﴾

24. Mo sì bá òun àti àwọn èniyàn rẹ́ tí wọn n forí kanlẹ́ fún òòrùn lẹyìn Allāhu. Èşù sì şe àwọn işé wọn ní ọşọ́ fún wọn. Ó şerí wọn kúrò lójú ọ̀nà (òdodo). Nítorí nàà, wọn kò sì mọ̀nà.

وَجَدْنَاهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّامِيسِ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ
أَعْمَلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا
يَهْتَدُونَ ﴿٢٤﴾

25. (Èşù şe àwọn işé wọn ní ọşọ́ fún wọn) torí kí wọn má lè forí kanlẹ́ fún Allāhu, Ẹni tó n mú ohùn tó pamọ́ sínú àwọn sánmọ́ àti ilẹ́ jáde, Ó sì mọ́ ohun tí ẹ́ n fi pamọ́ àti ohun tí ẹ́ n şàfi hàn.

أَلَا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ
وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾

26. Allāhu, kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ́ jọsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ọun, Olúwa Ìtẹ́ nílá.”

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾

27. Ó sọ pé: “A máa wọ̀ye bóyá òdodo l’o sọ tàbí o wà nínú àwọn òpùrọ́.

* قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ
الْكَذِبِينَ ﴿٢٧﴾

28. Mú iwé mi yií lọ, kí o jù ú sí wọn. Lẹyìn nàà, kí o takéte sí wọn, kí o sì wo ohun tí wọn yóò dá padà (ní èsì).”

أَذْهَبَ بِكَيْتَابِي هَذَا فَأَلْقَيْتُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ
تَوَلَّى عَنْهُمْ فَأَنْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

29. (Bilkīs) sọ pé: “Èyin ijòyè, dájúdájú wọn ti ju iwé alápòn-ònlé kan sí mi.

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوْٓٔٓ إِنِّي الْغَيْبُ إِلَىٰ كِتَابٍ
كَرِيمٍ ﴿٢٩﴾

30. Dájúdájú ó wá láti òdò (Ànábì) Sulaemõn. Dájúdájú ó (sọ pé) “Ní orúkọ Allāhu, Àjoké-ayé, Àṣàkẹ-òrun.

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣٠﴾

31. Kí ẹ má ṣẹgbéraga sí mi, kí ẹ sì wá sí òdò mi (láti di) mùsùlùmí.”

أَلَا تَعْلَمُونَ عَلَيَّ وَأَنْتَوْنِي مُسْلِمِينَ ﴿٣١﴾

32. (Bilkīs) sọ pé: “Èyin ijòyè, ẹ gbà mí ní imòrán nípa òrò mi. Èmi kí í gbé ìgbésẹ lórí òrò kan títí ẹ máa fi jẹrì sí i.”

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوْٓٔٓ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا
كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّىٰ تَشْهَدُونِ ﴿٣٢﴾

33. Wọn wí pé: “Alágbára ni àwa. Akọni ogun sì tún ni wá. Òdò rẹ ni òrò wà. Nítorí náà, wòye sí ohun tí o máa pa láṣẹ.”

قَالُوا نَحْنُ أَوْلُوٓاُ قُوَّةٍ وَأُولُوٓاُ بَأْسٍ شَدِيدٍ
وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٣٣﴾

34. (Bilkīs) wí pé: “Dájúdájú àwọn ọba, nígbà tí wọn bá wọ inú ilú kan, wọn yòò bà á jé. Wọn yó sì sọ àwọn ẹni abiyi ibẹ di ẹni yẹpẹẹ. Báyan ni wọn máa n ẹ.

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً
أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعْرَٰةَ أَهْلِهَا آذِلَّةً
وَكَذٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾

35. Dájúdájú mo máa fi èbùn kan ránṣẹ sí wọn. Mo sì máa wo ohun tí àwọn iránṣẹ yòò mú padà (ní èsì).”

وَإِنِّي مُرْسَلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَظِرَةٌ بِمَ
يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾

36. Nígba tí (iránsẹ) dé ọdọ (Ànábì) Sulaemōn, ó sọ pé: “Sẹ ẹ máa fi owó ràn mí lówọ ni? Ohun tí Allāhu fún mi lóore jùlọ sí ohun tí ẹ fún mi. Síbèsíbẹ, ẹyin tún n yọ lórí ẹbùn yín.

37. Padà sí ọdọ wọn. Dájúdájú à n bọ wá bá wọn pẹlú àwọn ọmọ ogun tí wọn kò lè kojú rẹ. Dájúdájú a máa mú wọn jáde kúrò nínú (ilú wọn) ní ẹnì yẹpẹrẹ, tí wọn yó sì di ẹnì àbùkù.”

38. (Ànábì Sulaemōn) sọ pé: “Ẹyin ijòyè, èwo nínú yín l’ó máa gbé itẹ (Bilkīs) wá bá mi, síwájú kí wọn tó wá bá mi (látì di) mùsùlùmí.”

39. ‘Ifrit nínú àwọn àlùjànnú sọ pé: “Èmi yòò gbé wá fún ọ síwájú kí o tó dide kúrò ní ibùjókòó rẹ. Dájúdájú èmi ni alágbára, olùfokántán lórí rẹ.”

40. Ẹni tí imọ kan látì inú tírà wà ní ọdọ rẹ sọ pé: “Èmi yòò gbé e wá fún ọ síwájú kí o tó sẹjú.” Nígba tí ó rí i tí ó dé sí ọdọ rẹ, ó sọ pé: “Èyí wà nínú oore àjùlọ Olúwa mi látì fi dán mi wò bóyá mo máa dúpẹ tàbí mo máa sàì moore. Ẹnikẹni tí ó bá dúpẹ (fún Allāhu), ó dúpẹ fún ẹmí ara rẹ. Ẹnikẹni tí ó bá sì sàìmoore, dájúdájú Olúwa mi ni Ọlọrọ, Alápọn-ónlé.”

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَنِ بِمَالٍ
فَمَا آتَانِي اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ
أَنْتُمْ بِهَدْيَتِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٦﴾

أَرْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ
لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ
صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَيُّكُمْ يَأْتِينِي
بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٨﴾

قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ
قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ
لَقَوِيٌّ أَمِينٌ ﴿٣٩﴾

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا
آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ
فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ
فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ
وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ
كَفَرَ فَإِنَّ رَّبِّي عَنِّي كَرِيمٌ ﴿٤٠﴾

41. Ó sọ pé: “E pa á lójú dà fún un sí ìrísí miiran tí kò fi níí dá a mò, kí á wò ó bóyá ó máa dá a mò tàbí ó máa wà nínú àwọn tí kò níí dá a mò.”

42. Nígbà tí (Bilkīs) dé, wọn sọ fún un pé: “Şé bí itẹ ẹ ẹ rí nìyí?” Ó wí pé: “Ó dà bí ẹni pé òhun ni.” (Ànábì Sulaemōn sì sọ pé): “Wọn ti fún wa ní imò şíwájú Bilkīs. A sì jẹ mùsùlùmí.”

43. Ohun tó n jọsìn fún lẹyìn Allāhu sì şerí rẹ (kúrò níbi jįjọsìn fún Allāhu). Dájúdájú ó wà nínú ijọ aláìgbàgbọ.

44. Wọn sọ fún un pé: “Wọ inú ààfin.” Nígbà tí ó rí i, ó ẹ bí ibúdò ni. Ó sì ká aşọ kúrò ní ojúgun rẹ méjèjì. (Ànábì Sulaemōn) sọ pé: “Dájúdájú ààfin tí a ẹ rigidin pèlú díngí ni.” (Bilkīs) sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú mo şàbòsí sí ẹmí ara mi. Mo sì di mùsùlùmí pèlú (Ànábì) Sulaemōn, fún Allāhu, Olúwa gbogbo ẹdá.”

45. Dájúdájú A ti ránşé sí ijọ Thamūd. (A rán) arákùnrin wọn, Sōlih (níşé sí wọn), pé: “E jọsìn fún Allāhu.” Nígbà nàà ni wọn pín sí ijọ méjì, tó n bára wọn jiyàn.

قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي
أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكِ
قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ
قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٢﴾

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٣﴾

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ
حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِهَا قَالَتْ
إِنَّهُ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ قَالَتْ رَبِّ
إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ
سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا
أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ
يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٥﴾

46. Ó sọ pé: “Èyin ijo mi, nítorí kí ni ẹ ẹ ní wá (iyà) aburú pèlú ikánjú síwájú (ohun) rere (tó yẹ kí ẹ mú ẹ níṣé)? Ẹ kò ẹ tọṣọ àforíjìn lódò Allāhu nítorí kí Wọn lè ṣàánú yín?”

قَالَ يَقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَعْجِلُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾

47. Wọn wí pé: “A rí àmì aburú láti ọdọ rẹ àti àwọn tó wà pèlú rẹ.” (Ànábí Sōlìh) sọ pé: “Àmì aburú yín wà (nínú kádàrá yín) lódò Allāhu. Kò sì rí bí ẹ ẹ rò ọ àmọ ijo aládàn-ánwò ni yín.”

قَالُوا أَظَلَمْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ ظَلِمْنَا عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾

48. Àwọn ènìyàn mèsàn-án kan sì wà nínú ilú, tí wọn ní ṣèbàjẹ lórí ilẹ̀, tí wọn kò sì ṣàtúnṣe.

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾

49. Wọn wí (fúnra wọn) pé: “Kí á dijo fí Allāhu búra pé dájúdájú a máa lọ bá òun àti àwọn ènìyàn rẹ ní alé (láti pa á). Lẹyìn náà, dájúdájú a máa sọ fún ẹbí rẹ pé iparun àwọn ènìyàn rẹ kò sojú wa. Dájúdájú olódodo sì ni àwa.”

قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَدِيقُونَ ﴿٤٩﴾

50. Wọn déte gan-an, Àwa náà sì déte gan-an, wọn kò sì fura.¹¹

وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾

51. Wo bí àtubòtán ète wọn ti rí. Dájúdájú A pa àwọn àti ijo wọn run pátápátá.

فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥١﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọrọ sūrah al-Baqorah; 2:15.

52. Nítorí náà, iwònyẹn ni ilé wọn. Ó tí di ilé ahoro nítorí pé wọn şabòsì. Dájúdájú àmì wà nínú iyẹn fún ijọ tó nímò.

فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ حَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

53. A gba àwọn tó gbàgbó ní òdodo là, tí wọn sì ñ bẹrù (Allāhu).

وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

54. (A tún fi işe imísí rán Ànábí) Lūt. (Rántí) nígbà tí ó sọ fún ijọ rẹ pé: “Şe işe aburú ni ẹ òò máa şe ni, ẹ sì ríran?”

وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٨﴾

55. Şe dájúdájú èyin (ọkùnrin) yóò máa lọ ọ adùn (ibálòpò) lára àwọn ọkùnrin (ẹgbé yín ni) dípò àwọn obìnrin? Aní şe, òpè èniyàn ni yín.”

أَيُنْكِمُ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿٥٩﴾

56. Kò sí ohun kan tí ijọ rẹ fò ní èsì tayọ pé wọn wí pé: “E lé àwọn èniyàn Lūt jáde kúrò nínú ilú yín. Dájúdájú wọn jẹ èniyàn tó ñ fọra wọn mọ (nibi ẹşẹ).”

*فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوا ءَالَ لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ﴿٦٠﴾

57. Nítorí náà, A gba òun àti ẹbí rẹ là àfi iyàwó rẹ; A ti kọ ọ pé ó máa wà nínú àwọn tó máa şekù léyìn sínú iparun.

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَا مِنَ الْعَذَابِ ﴿٦١﴾

58. A rọ òjò lé wọn lóri tààrà. Òjò àwọn tí A kílò fún sì burú.

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٦٢﴾

59. Sọ pé: “Gbogbo ọpẹ́ n jẹ́ tí Allāhu. Kí àlàáfíà máa bá àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀, àwọn tí Ó ọ̀ sà lẹ̀sà. Ọ̀ Allāhu l’Ó lóore jùlọ̀ ni tàbí n̄nkan tí wọn n̄ sọ̀ di akegbé Rẹ̀?”

60. (Ọ̀ ibòrìṣà l’ó lóore jùlọ̀ ni) tàbí (jijòsin fún) Ẹ̀ni tí Ó dá àwọn sánmò àti ilẹ̀, tí Ó sọ̀ omi kalẹ̀ fún yín láti sánmò, tí A sì fi omi náà hu àwọn ogbà oko tí ó dára jáde? Kò sì sí agbára fún yín láti mu igi rẹ̀ hù jáde. Ọ̀ ọ̀lọhun kan tún wà pẹ̀lú Allāhu ni? Rára, ijọ̀ tó n̄ ọ̀bọ̀ sí Allāhu ni wọn ni.

61. (Ọ̀ ibòrìṣà l’ó dára jùlọ̀ ni) tàbí (jijòsin fún) Ẹ̀ni tí Ó ọ̀ ilẹ̀ ní ibùgbé, tí Ó fi àwọn odò sáààrin rẹ̀, tí Ó fi àwọn àpáta gbagidi sínú ilẹ̀, tí Ó sì fi gágá sáààrin ibúdò méjèèjì? Ọ̀ ọ̀lọhun kan tún wà pẹ̀lú Allāhu ni? Síbèsíbẹ̀ ọ̀pòlọ̀pò wọn ni kò mò.

62. (Ọ̀ ibòrìṣà l’ó dára jùlọ̀ ni) tàbí (jijòsin fún) Ẹ̀ni tí Ó n̄ jẹ̀pẹ̀ ẹ̀ni tí ara n̄ ni nígbà tí ó bá pè È, tí Ó sì máa gbé aburú kúrò fún un, tí Ó sì n̄ ọ̀ yín ní àrolé lóri ilẹ̀? Ọ̀ ọ̀lọhun kan tún wà pẹ̀lú Allāhu ni? Díẹ̀ ni ohun tí ẹ̀ n̄ ló nínú irántí!

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ
أَصْطَفَيْنَا ۗ اللَّهُ خَيْرٌ مَّا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾

أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ
لَكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ
حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ أَنْ
تُنشِئُوا شَجَرَهَا ۗ أَعَلَّهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ
قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا
أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ
الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗ أَعَلَّهُ مَعَ اللَّهِ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ
وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ
الْأَرْضِ ۗ أَعَلَّهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَّا
تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

63. (Şé ibòrìṣà l'ó dára jùlò ni) tàbí (jijòsìn fún) Èni tí Ó n tọ yín sọ̀nà nínú àwọn òkùnkùn orí ilẹ̀ àti inú ibúdò, tí Ó tún n fi atégùn ránṣẹ̀ ní iró idúnnú ṣíwájú ikẹ̀ Rẹ̀? Şé olòhun kan tún wà pẹ̀lú Allāhu ni? Allāhu ga tayo ñhkan tí wọn n fi ṣẹ̀bọ̀ sí l.

أَمَّنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ
وَمَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهِ ۗ أَلَمْ يَعْطَى اللَّهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

64. (Şé ibòrìṣà l'ó dára jùlò ni) tàbí (jijòsìn fún) Èni tí Ó pilẹ̀ lẹ̀ṣẹ̀dá èdá, lẹ̀yìn náà, tí Ó máa dá a padà (lẹ̀yìn ikú), tí Ó sì n pèsè fún yín láti sánmò àti ilẹ̀? Şé olòhun kan tún wà pẹ̀lú Allāhu ni? Sọ pé: “È mú èrì yín wá tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.”

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ۖ وَمَنْ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ أَلَمْ يَعْطَى
مَعَ اللَّهِ قُلْ هَآؤُنَا بُرْهَانُكُمْ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٦٤﴾

65. Sọ pé: “Àwọn tó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀ kò nímò ikòkò àfi Allāhu. Àti pé wọn kò sì mọ̀ àsikò wo ni A máa gbé àwọn òkú dide.”

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ ۚ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ
يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾

66. Rára, imò wọn máa kẹ̀sẹ̀já ní ọ̀run (orí wọn máa pé ní ọ̀run nígbà tí wọn bá fojú rí iyà). Síbẹ̀síbẹ̀ wọn wà nínú iyèméjì nípa rẹ̀ (báyí). Àní sẹ̀, wọn fojú nípa rẹ̀ ni.

بَلْ أَدْرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي
شَكٍّ مِّنْهَا ۗ بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾

67. Àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀ wí pé: “Şé nígbà tí àwa àti àwọn bàbá wa bá ti di erùpẹ̀, ṣé (nígbà náà ni) wọn yòò mú wa jáde?”

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَءِذَا كُنَّا تُرَابًا
وَعِبَابًا وَنَا أَبْنَاءَ لَمَحْرُجُونَ ﴿٦٧﴾

68. Wọn kúkú tí ẹ̀ ẹ̀ àdéhùn èyí fún àwà àti àwọn bàbá wa tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀. Èyí kò jẹ́ kí kan bí kò ẹ̀ ẹ̀ àkọ̀silẹ̀ àlọ̀ àwọn ẹ̀ni àkòkò.”

69. Sọ pé: “È rìn kiri lórí ilẹ̀, kí ẹ̀ wo bí àtubòtán àwọn ẹ̀lẹ̀şẹ̀ ẹ̀ rí.”

70. Má ẹ̀ banújẹ́ nítorí wọn. Má sì jẹ́ kí ohun tí wọn ní dá ní ète kó ìnira bá ọ̀.

71. Wọn ní wí pé: “Ìgbà wo ni àdéhùn yìí yóò ẹ̀şẹ̀ tí ẹ̀ bá jẹ́ olódodo?”

72. Sọ pé: “Ó lẹ̀ jẹ́ pé apá kan ohun tí ẹ̀ ní wá pẹ̀lú ikánjú ti súnmọ̀ yín tán.”

73. Dájúdájú Olúwa ẹ̀şẹ̀ mà ni Ọ̀lọ̀lá lórí àwọn èniyàn, şùgbón ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn kì í dúpẹ̀ (fún Un).

74. Dájúdájú Olúwa ẹ̀şẹ̀, Ó kúkú mọ̀ ohun tí igbá-àya wọn ní fi pamọ̀ àti ohun tí wọn ní şàfi hàn ẹ̀şẹ̀.

75. Àti pé kò sí ohun ikòkò kan nínú sánmọ̀ àti ilẹ̀ àfi kí ó wà nínú àkọ̀silẹ̀ tó hàn kedere.

لَقَدْ وَعَدْنَا هَذَا نَحْنُ وَعَابَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ
إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ
مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٧١﴾

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدْفَ لَكُمْ
بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٢﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ
وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٤﴾

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٧٥﴾

76. Dájúdájú al-Kur'ān yíí yòò máa şàlàyé òrò fún àwọn ọmọ 'Isr'ō'īl nípa òpòlòpò ohun tí wọn ní yapa-ẹnu sí.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يُفْصَلُ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾

77. Àti pé dájúdájú imọ̀nà àti iké ni fún àwọn onígbàgbò òdodo.

وَأَنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾

78. Dájúdájú Olúwa rẹ máa ẹ ìdájọ láààrin wọn pèlú ìdájọ Rẹ. Òun ni Alágbára, Onímọ.

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٨﴾

79. Nítórí náà, gbáralé Allāhu. Dájúdájú iwọ̀ wà lórí òdodo pọ̀nńbélé.

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٧٩﴾

80. Dájúdájú iwọ̀ kọ l'ọ máa mú àwọn òkú gbọ̀rọ. O ò sì níí mú àwọn adití gbọ̀ ìpè nígbà tí wọn bá kẹ̀yìn sí ọ, tí wọn ní lọ.

إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلُوا مَدْبِرِينَ ﴿٨٠﴾

81. Ìwọ̀ kọ l'ọ máa fi ọ̀nà mọ̀ àwọn afọ̀jú níbí iṣìnà wọn. Kò sí ẹ̀ni tí o máa mú gbọ̀ òrò àfi ẹ̀ni tí ó bá gba àwọn āyah Wa gbọ̀ nítórí pé, àwọn ni (mùsùlùmí) olùjupá-jusẹ-sílẹ̀ fún Allāhu.¹

وَمَا أَنْتَ بِهَدِي الْعَمَىٰ عَن ضَلَالَتِهِمْ ۗ إِنَّ نُسْمِعُ إِلَّا مَن يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

82. Nígbà tí òrò náà bá kò lé wọn lórí, A máa mú ẹranko kan jáde fún wọn láti inú ilẹ̀, tí ó máa bá wọn sọ̀rọ̀ pé: “Dájúdájú àwọn èniyàn kì í ní imọ̀ àmọ̀dájú nípa àwọn āyah Wa.”

*وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾

¹ 1. Ẹ wo itọ̀şẹ-òrọ̀ sūrah ar-Rūm; 30:53.

83. Àti pé (rántí) ọjọ tí A óò kó ìjọ kan jọ nínú ìjọ kòòkan nínú àwọn tó ń pe àwọn āyah Wa ní irọ. A ó sì kó wọn jọ papọ mọra wọn tí wọn máa tẹlẹ ara wọn.

وَيَوْمَ نَخْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ
يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾

84. Títí (di) ìgbà tí wọn bá dé (tán), (Allāhu) yòò sọ pé: “Şé ẹ pe àwọn āyah Mi ní irọ, tí ẹyin kò sì ní ìmọ kan nípa rẹ (tí ẹ lè fi já a nírọ)? Tàbí kí ni ẹ ń şe níşé (nílẹ ayé)?”

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي
وَلَمْ تَحْضُوا بِهَا عِلْمًا أَمَآذَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

85. Ọrọ náà sì kò lé wọn lóri nítorí pé wọn şabòsí. Wọn kò sì níí sọrọ.

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا
يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾

86. Şé wọn kò wòye pé dájúdájú Àwa l'A dá òru nítorí kí wọn lè sinmi nínú rẹ, (A sì dá) ọsán (nítorí kí wọn lè) ríran? Dájúdájú àmì wà nínú ìyẹn fún ìjọ onígbàgbọ òdodo.

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَكُنُؤًا فِيهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾

87. (Rántí) ọjọ tí wọn á fọn fèrè oníwo, gbogbo ẹni tí ó wà nínú sánmọ àti ilẹ yó sì jáyà tó máa mú wọn kú àfi ẹni tí Allāhu bá fẹ. Gbogbo ẹdá l'ó sì máa yẹpẹyẹ wá bá Allāhu.

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَمَنْ فِي
السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ
اللَّهُ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دَاخِرِينَ ﴿٨٧﴾

88. O sì máa rí àwọn àpáta, tí o lérò pé ñhkan gbagidi tó dúró sojú kan náà ni, tí ó máa rin ìrìn èşújò.¹ (Ìyẹn jé) işé Allāhu, Ẹni tí Ó şe gbogbo ñhkan dáadáa. Dájúdájú Alámòtán ni nípa ohun tí ẹ́ n şe níşé.¹

89. Ẹnikéni tí ó bá dé pèlú işé rere, tirẹ́ ni rere tó lóore ju èyí tó şe. Àwọn sì ni olùfàyàbalẹ́ nínú ìjáyà ojọ yẹn.

90. Ẹnikéni tí ó bá sì dé pèlú işé aburú, A sì máa da ojú wọn bolẹ́ nínú Iná. Njẹ́ A oò san yín ní ẹsan kan bí kò şe ohun tí ẹ́ n şe níşé?

91. Ohun tí wọn pa mí ní àşẹ rẹ́ ni pé kí ñg jòsìn fún Olúwa Ìlú yíí, Ẹni tí Ó şe é ní àyè ọwò. TìRẹ́ sì ni gbogbo ñhkan. Wọn sì pa mí ní àşẹ pé kí èmi wà nínú àwọn mùsùlùmí.

92. Àti pé kí èmi máa ké al-Kur'ān. Nítorí náà, ẹnikéni tí ó bá mọ̀nà, ó mọ̀nà fún èmi ara rẹ́. Ẹnikéni tí ó bá sì şinà, so pé: “Dájúdájú èmi wà nínú àwọn olùkìlò.”

وَوَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرٌّ
مَرَّ السَّحَابِ صُنَّعَ اللَّهِ الَّذِي آتَقَنَ كُلَّ
شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَهُمْ
مَنْ فَزِعَ يَوْمَئِذٍ ءَامِنُونَ ﴿٨٩﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وَجُوهُهُمْ فِي
النَّارِ هَلْ يُجْرُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّمَا أَمْرٌ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدَةِ
الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرٌ أَنْ
أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩١﴾

وَأَنْ أَتْلُو الْقُرْآنَ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا
يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا
أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٩٢﴾

¹ 1. İyẹn ni pé, gbogbo àpáta máa rin ìrìn àrìntúká yángá, tó máa di pètẹ̀lẹ́ gégé bí èşújò náà şe máa n rìn, tó sì máa túká.

93. Sọ pé: “Gbogbo ẹyin n jẹ ti Allāhu.” (Allāhu) yóo fi àwọn àmì Rẹ hàn yín. Ẹyin yó sì mò wọn. Olúwa rẹ kò sì gbàgbé ohun tí ẹ n ẹ níşẹ.

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ
فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَفِيلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾

Suuratul-Qasas القصص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Tō sīn mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹

2. Ìwọnyí ni àwọn āyah Tírà tó n yanjú ọ̀rọ̀ èdà.

3. À n kẹ nínú iró (Ànábì) Mūsā àti Fir'aon fún ọ̀ pèlú òdodo nítorí ijọ tó gbàgbọ̀ lódodo.

4. Dájúdájú Fir'aon sẹ̀gbéraga lórí ilẹ̀. Ó ẹ̀ àwọn ènìyàn rẹ̀ ní ijọ-ijọ; Ó n sọ igun kan nínú wọn di ọ̀lẹ̀, ó n pa àwọn ọ̀mọ̀kùnrin wọn, ó sì n dá àwọn obinrin wọn sí. Dájúdájú ó wà nínú àwọn òbilẹ̀jẹ̀.

5. A sì fẹ̀ sẹ̀dẹ̀ra fún àwọn tí wọn sọ di ọ̀lẹ̀ lórí ilẹ̀, A (fẹ̀) ẹ̀ wọn ní aṣiwájú. A sì (fẹ̀) kí wọn jogún (ilẹ̀).

6. A (fẹ̀) gbà wọn láàyè lórí ilẹ̀. Láti ara wọn, A sì (fẹ̀) fi han Fir'aon àti Hāmōn pèlú àwọn ọ̀mọ̀ ogun àwọn méjèjèì ohun tí wọn n sọra fún lára wọn.

طسّم ﴿١﴾

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٢﴾

تَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَّبَأِ مُوسَىٰ وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضِعُّ طَائِفَةً مِنْهُمْ يَتَّبِعُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحِيءُ نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤﴾

وَرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَتَمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

وَنَمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾

¹ 1. ẹ̀ wò itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al Bakorah; 2:1.

7. A sì ránşé sí iyá (Ànábì) Mūsā pé: “Fún un ní ọmú mu. Tí o bá sì ní páyà lórí rẹ, jù ú sínú odò. Má şe bèrù. Má sì şe banújẹ. Dájúdájú Àwa máa dá a padà sí ọdọ rẹ. A ó sì şe é ní ara àwọn Ọjísẹ.”

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ ۖ فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي ۗ إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾

8. Nígba nàà, àwọn èniyàn Fir’aon rí i he nítorí kí ó lè jẹ ọtá àti ìbànújẹ fún wọn. Dájúdájú Fir’aon, Hāmōn àti àwọn ọmọ ogun àwọn méjèjì, wọn jẹ aláşìşe.

فَأَلْتَقِطُهُ ۖ ءَالَ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا ۗ إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَلْمَنَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِبِينَ ﴿٨﴾

9. Ìyàwó Fir’aon wí pé: “Ìtutù-ọjú ni (ọmọ yìì) fún èmi àti iwọ. Ẹ má şe pa á. Ó lè jẹ pé ó máa şe wá ní àhààní tàbí kí a fi şe ọmọ.” Wọn kò sì fura.

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنٍ لِّي وَلَكْ لَّا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

10. Ọkàn iyá (Ànábì) Mūsā pami (lórí ọrọ Mūsā, kò sì rí ñhkan mìiràn rò mọ tayọ rẹ) ó kúkú fẹẹ şàfi hàn rẹ (pé ọmọ òun ni nígba tí wọn pè é dé ọdọ Fir’aon) tí kò bá jẹ pé A kì í lẹkàn nítorí kí ó lè wà nínú àwọn onígbağbọ ọdodo.

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَرَجًّا ۖ إِن كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَن رَّبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾

11. Ó sì sọ fún arábìnrin rẹ pé: “Tọ ipa rẹ lọ.” Ó sì ñ wò ó láti ibi tó jìnnà. Wọn kò sì fura (sí i).

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ ۖ قُصِيهٖ فَبَصُرْتُ بِهِ ۖ عَنِ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١١﴾

12. A kò sì jẹ kí ó mu ọyàn (mìiràn) şiwájú (tiyá rẹ.) (Arábìnrin rẹ sì) wí pé: “Şé kí èmi júwe yín sí ará ilé kan tí ó

* وَحَرَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِن قَبْلِ فَقَالَتْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ

máa gbà á tọ fún yín? Wọ̀n yó sì jẹ olùtọ́jú rẹ.”

13. A sì dá a padà sí ọ̀dọ̀ iyá rẹ nítorí kí ojú rẹ lè tutu (fún ìdunnú) àti nítorí kí ó má baà banújẹ. Àti pé nítorí kí ó lè mò pé dájúdájú àdéhùn Allāhu, ọ̀dodo ni, sùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọ̀n ni kò mò.

14. Nígba tí ó dàgbà dáadáa, tí ó di géhédé, A fún un ní ogbọ̀n àti ìmọ̀. Báyan ni A ẹ̀sẹ̀ ní san àwọ̀n olùṣe-rere ní ẹ̀san (rere).

15. Ó wọ̀ inú ilú nígba tí àwọ̀n ará ilú ti gbàgbé (nípa ọ̀rọ̀ rẹ).¹ Ó rí àwọ̀n ọ̀kúnrin méjì kan tí wọ̀n ní bara wọ̀n jà. Èyí wá láti inú iran rẹ. Èyí sì wá láti (inú iran) ọ̀tá rẹ. Èyí tí ó wá láti inú iran rẹ wá iranlọwọ̀ rẹ lórí èyí tí ó wá láti (inú iran) ọ̀tá rẹ. Mūsā kàn án ní ẹ̀ṣẹ̀. Ó sì pa á. Ó sọ pé: “Èyí wà nínú iṣẹ̀ Èṣù. Dájúdájú (èṣù) ni ọ̀tá aṣini-lọ̀nà pọ̀nńbélé.”¹

16. Ó sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú ẹ̀mi ti ṣàbòsí sí ẹ̀mi ara mi. Nítorí nàà, foríjìn mí.” Ó

يَكْفُلُونَهُ لَكُمْ وَهُمْ لَهُ

تَصِحُّونَ ﴿١٣﴾

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَىٰ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا

تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ

وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ آتَيْنَاهُ

حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي

الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِّنْ

أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ

هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ

فَأَسْتَعَانَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي

مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَّرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ

قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ

مُضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي

فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾

¹ 1. Ó ẹ̀sẹ̀ ní ààfìn, ó sì yẹ̀ra nínú ilé fún Fir'aon. Ó wá padà wọ̀ inú ilú léyìn igbà tí ọ̀rọ̀ nàà ti kúregbè kúregbè.

si forijìn ín. Dájúdájú Allāhu,
Òun ni Aláforijìn, Àṣàkẹ-ọrun.

17. Ó sọ pé: “Olúwa mi, fún wí pé O ti ẹ̀ ṣe ìkẹ́ fún mi, èmi kò ní fẹ́ olùrànlọ́wọ́ fún àwọn ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀.”

18. Nítorí náà, ó di ẹ̀ni tó ń bẹ̀rù nínú ìlú, ó sì ń retí (ẹ̀hónú ìran Fir'aon). Nígba náà ni ẹ̀ni tí ó wá ìrànlọ́wọ́ rẹ̀ ní ànà tún ń loḡun rẹ̀ fún ìrànlọ́wọ́ rẹ̀. Mūsā sọ fún un pé: “Dájúdájú iwọ ni olùṣìnà pónńbélé.”

19. Àmọ́ nígba tí ó fẹ́ gbá ẹ̀ni tí ó jẹ́ ọ́tá fún àwọn méjèjì mú, ẹ̀ni náà wí pé: “Mūsā, ẹ̀sẹ́ o fẹ́ pa mí bí ó ẹ̀sẹ́ pa ẹ̀ni kan ní ànà? O ò gbèrò kan tayọ́ kí o jẹ́ aláilójú-àánú lórí ilẹ̀; o ò sì gbèrò láti wà nínú àwọn alátùn-únṣe.”

20. Ọ̀kúnrin kan sáré dé láti ọ̀pin ilú náà, ó wí pé: “Mūsā, dájúdájú àwọn ìjòyè ń dá ìmọ̀ràn lórí rẹ̀ láti pa ọ́. Nítorí náà, jáde (kúrò nínú ilú), dájúdájú èmi wà nínú àwọn onímọ̀ràn rere fún ọ́.”

21. Ó sì jáde kúrò nínú (ilú) pẹ̀lú ìpáyà, tí ó ń retí (ẹ̀hónú wọn), ó sì sọ pé: “Olúwa mi, là mí lọ́wọ́ ìjọ́ alábòsí.”

قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ
ظَاهِرًا لِّلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا
الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ
قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَعَوِيٌّ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ
عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَمُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ
تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ ۗ إِن
تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ
وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ
الْمُصْلِحِينَ ﴿١٩﴾

وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى
قَالَ يَمُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ
لِيُقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ
النَّاصِحِينَ ﴿٢٠﴾

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ
نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢١﴾

22. Nígba tí ó sì dojú kọ ọkánkán ilú Mọdyan, ó sọ pé: “Ó súnmọ kí Olúwa mi fọ̀nà tààrà (sí ilú Mọdyan) mọ mí.”

23. Nígba tí ó dé ibi (kà̀ǹg̀a) omi (ilú) Mọdyan, ó bá ijo èniyàn kan níbẹ̀ tí wọ̀n ń fún àwọ̀n ẹ̀ran-ọ̀sìn wọ̀n ní omi mu. Lẹ̀yìn wọ̀n, ó tún rí àwọ̀n obìnrin méjì kan tí wọ̀n ń fà sẹ̀yìn (pẹ̀lú ẹ̀ran-ọ̀sìn wọ̀n). Ó sọ pé: “Kí l’ó ẹ̀ yìn méjèèjì?” Wọ̀n sọ pé: “A kò lè fún àwọ̀n ẹ̀ran-ọ̀sìn wa ní omi mu tí tí àwọ̀n adaran bá tó kó àwọ̀n ẹ̀ran-ọ̀sìn wọ̀n lọ. Àgbàlágba arúgbó sì ni bàbá wa.”

24. Ó sì bá wọ̀n fún (ẹ̀ran-ọ̀sìn) wọ̀n ní omi mu. Lẹ̀yìn náà, ó padà síbi ibòji, ó sì sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú èmi bùkátà sí ohun tí O bá sọkalẹ̀ fún mi nínú oore.”

25. Ọ̀kan nínú àwọ̀n méjèèjì wá bá a, ó sì ń rìn pẹ̀lú itijú, ó sọ pé: “Dájúdájú bàbá mi ń pè ọ̀ nítorí kí ó lè san ọ̀ ní ẹ̀san omi tí o fún (àwọ̀n ẹ̀ran-ọ̀sìn) wa mu.” Nígba tí ó dé ọ̀dọ̀ rẹ̀, ó sọ itàn (ara rẹ̀) fún un. (Bàbá náà) sọ pé: “Má bèrù. O ti là lọwọ̀ ijo alágbòsí.”

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَىٰ رَبِّي
أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٢٢﴾

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً
مِّنَ النَّاسِ يَسْكُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ
أُمَّرَاتَيْنِ تُذَوِّدَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا
لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصَدِرَ الرِّعَاءُ وَأُبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ ﴿٢٣﴾

فَسَقَىٰ لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّىٰ إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ
رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ
فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْسِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ
قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا
سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ
الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٢٥﴾

26. Ọkan nínú (àwọn ọmọ̀bìnrin) méjèèjì sọ pé: “Bàbá mi o, gbà á síṣé. Dájúdájú ẹnì tó dára jùlọ tí o lè gbà síṣé ni alágbára, olùfokàntán.”

27. Ó sọ pé: “Dájúdájú mo fẹ́ fi ọkan nínú àwọn ọmọ̀bìnrin mi méjèèjì wọ̀nyí fún ọ ní aya lórí (àdéhùn) pé o máa bá mi ṣíṣé fún ọdún méjọ. Şùgbọ̀n tí o bá şe é pé ọdún mewaá, láti ọdọ̀ rẹ̀ nìyẹn. Èmi kò sì fẹ́ kó ìnira bá ọ. Tí Allāhu bá fẹ́, o máa rí mi pé mo wà nínú àwọn ẹnì rere.”

28. (Mūsā) sọ pé: “(Àdéhùn) yìí wà láààrin èmi àti iwọ. Èyíkẹyí tí mo bá mú şe nínú àdéhùn méjèèjì náà, iwọ kò gbodò şàbòsí sí mi. Allāhu sì ni Ẹlẹ̀rìí lórí ohun tí à n sọ (yìi).”

29. Nígbà tí Mūsā parí àkókò náà, ó mú ará ilé rẹ̀ rin (ìrìn-àjò). Ó sì rí iná kan ní èbá àpáta. Ó sọ fún ará ilé rẹ̀ pé: “È dúró (síbí ná). Èmi rí iná kan. Ó şe é şe kí ñg mú iró kan wá ba yín láti ibẹ̀ tàbí (kí ñg mú) ògúnná kan wá nítorí kí ẹ̀ lè rí ohun yená.”

30. Nígbà tí ó dé ibẹ̀, A pè é níbi etí àfonífojì ní ọwọ̀ ọtún (rẹ̀) ní àyè ìbùkún láti ibi igi náà. (A sọ pé): “Mūsā, dájúdájú Èmi (tí Mò n bá ọ sọrò), Èmi ni Allāhu, Olúwa gbogbo èdá.

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَجِرْهُ إِنِّي
خَيْرٌ مِّنْ اسْتَجِرَّتِ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿٢٦﴾

قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِكَ وَنُنِيَّ
أَبْنَيْ هَتَيْنِ عَلَىٰ أَنْ تَأْجُرَنِي تَمْنِيَّ
حِجَابٍ فَإِن آتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ
وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْسُقَ عَلَيْكَ سَتَجِدُنِي إِن
شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٧﴾

قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجْلَيْنِ
فَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَيَّ
مَأْمُونٌ وَأَكْبَلُ ﴿٢٨﴾

*فَلَمَّا قَضَىٰ مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ
بِأَهْلِهِ عَانَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا
قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي
ءَاتِيكُمْ مِّنْهَا بَخَبْرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِّنَ النَّارِ
لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ
الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ

31. Ju òpá rẹ sílẹ̀.” (Ó sì jù ú sílẹ̀). Nígba tí ó rí i tó n míra bí ẹnì pé èjò ni, Mūsā pẹ̀yìndà, ó n sá lọ, kò sì padà sẹ̀yìn. (Allāhu sọ pé): “Mūsā, máa bọ̀ padà, má sì ẹ̀şe páyà. Dájúdájú iwọ̀ wà nínú àwọn olùfàyàbalẹ̀.

32. Ti ọwọ rẹ bọ igbá-àyà ẹwù rẹ, ó sì máa jáde ní funfun tí kì í ẹşe ti aburú. Pa ọwọ rẹ mọra níbi ẹrù.¹ Nítorí náà, àwọn ẹrì méjì nìwọnyí láti ọdọ Olúwa rẹ sí Fir'aon àti àwọn ijòyè rẹ. Dájúdájú wọn jẹ ijọ òbìlẹ̀jẹ.”¹

33. (Ànábì Mūsā) sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú èmi pa ẹnì kan nínú wọn. Nítorí náà, mò n bẹ̀rù pé wọn máa pa mí.

34. Àti pé arákùnrin mi Hārūn, ó dá láhọ̀n jù mí lọ. Nítorí náà, rán an níşẹ̀ pẹ̀lú mi, kí ó jẹ olùrànlọ̀wọ̀ tí yòò máa jẹ̀rìí sí ọ̀dodo ọ̀rọ̀ mi. Dájúdájú èmi n bẹ̀rù pé wọn máa pè mí ní ọ̀pùrọ̀.”

الشَّجَرَةَ أَن يَمُوسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣١﴾

وَأَن أَلْقَىٰ عَصَاكَ فَلَمَّا رَآهَا تُهَاجِرُ كَانَتْهَا جَانٌّ وَوَلَّىٰ مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَمُوسَىٰ أَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْأَمِينِينَ ﴿٣٢﴾

أَسْلُوكَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَأَضْمُمُ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَنبِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِۦٓ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٣٣﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَن يَقْتُلُونِ ﴿٣٤﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلْتُهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَن يُكَذِّبُونِ ﴿٣٥﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, tí ọpá rẹ bá yí padà, tó di ejò níwájú àwọn ọ̀tá rẹ, tí ẹrù sì n ba iwọ̀ náà, pa ọwọ̀ rẹ mọra láti fi yọ ẹrù náà kúrò nínú ọkàn rẹ.

35. (Allāhu) sọ pé: “A máa fi arákùnrin rẹ kún ọ lọwọ. A sì máa fún èyin méjèèjì ní agbára, wọn kò níf lè dé ọdọ èyin méjèèjì. Pèlú àwọn àmì Wa, èyin méjèèjì àti àwọn tó bá tẹlẹ èyin méjèèjì l’ó máa borí.”

قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِأَيِّتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغٰلِبُونَ ﴿٣٥﴾

36. Nígà tí (Ànábì) Mūsā dé bá wọn pèlú àwọn àmì Wa, wọn wí pé: “Kí ni èyí bí kò ẹ se idán àdáhun. A kò gbọ èyí (rì) láààrin àwọn bàbá wa, àwọn ẹnì àkọkọ.”

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرَىٰ وَمَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِي ءَابَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٣٦﴾

37. (Ànábì) Mūsā sì sọ pé: “Olúwa mi nímọ jùlọ nípa ẹnì tí ó mú ìmọ̀nà wá láti ọdọ Rẹ àti ẹnì tí àtubòtán ilé (ìkẹ) máa jẹ tirẹ. Dájúdájú àwọn alábòsì kò níf jèrè.”

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّيٰ أَعْلَمُ بِمَن جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِهِۦ وَمَن تَكُونُ لَهُۥ عٰقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّٰلِمُونَ ﴿٣٧﴾

38. Fir’aon wí pé: “Èyin ìjòyè, èmi kò mò pé ọlọhun kan tún wà lẹyìn mi fún yín! Nítorí náà, Hāmōn, dá iná fún mi, kí o fi mọ amọ, kí o sì kọ ilẹ gíga kan fún mi nítorí kí èmi lè yojú wo Ọlọhun Mūsā. (Nítorí pé) dájúdájú mò ń rò ó sí ara àwọn ọpùrọ.”

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يٰٓأَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلٰهٍ غَيْرِيٰ فَأَوْقِدْ لِي يٰهٰمٰنُ عَلَى الطَّيْنِ فَأَجْعَلْ لِي صَرَحًا لَّعَلِّيٰ أَطَّلِعُ إِلَىٰ إِلٰهٍ مُّوسَىٰ وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ الْكٰذِبِينَ ﴿٣٨﴾

39. Ọ̀un àti àwọn ọmọ ogun rẹ sì ẹ̀gbéraga lórí ilẹ̀ láì lẹ̀tọ̀. Wọn sì rò pé dájúdájú A ò níf dá wọn padà sí ọdọ Wa.

وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوا أَنَّهُم إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾

40. Nítorí náà, A gbá òun àti àwọn ọmọ ogun rẹ mú; A jù wọn sínú agbami odò. Wo bí àtubòtán àwọn alábòsì ti rí.

41. A ẹ wọn ní aṣíwájú tó n pèpè sínú Iná. Tí ó bá sì di Ọjọ Àjínḡde, A ò ní ràn wọn lówó.

42. Àti pé A fi ègún tẹlé wọn ní ilé ayé yí. Ní Ọjọ Àjínḡde, wọn yó sì wà nínú àwọn ẹni ìparun.

43. Dájúdájú A ti fún (Ànábì) Mūsā ní Tírà lẹyìn ìgbà tí A ti pa àwọn ijọ àkókó rẹ. (Tírà náà jẹ) ìmò àmòdájú àti ẹrì fún àwọn ènìyàn, ìmòná àti ìkẹ nítorí kí wọn lè lo ìrántí.

44. Ìwọ kò sí ní ẹbá ìwò-òòrùn nígbà tí A fi ọrò náà ránṣé sí (Ànábì) Mūsā. Àti pé ìwọ kò sí nínú àwọn tó wà nìbẹ.

45. Şùgbón A ẹdà àwọn ìran kan tí ẹmí wọn gùn. O ò kúkú gbé làààrin ará ilú Mọdyan, tí ò n kẹ àwọn āyah Wa fún wọn, şùgbón Àwa l'á n rán àwọn Ọjísé nísé.

46. Ìwọ kò sí ní ẹbá àpáta náà, nígbà tí A pèpè, şùgbón ó jẹ ikẹ kan láti ọdọ Olúwa rẹ nítorí kí o lè şèkilọ fún àwọn

فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَدْعُونَ إِلَى التَّارِ وَبِئْسَ
الْقَيْمَةَ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤١﴾

وَأَتْبَعْنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ
الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ
مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بَصَائِرَ
لِلنَّاسِ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً لِّعَالَمِهِمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِ إِذْ قَضَيْتَنَا إِلَىٰ
مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًّا فِي أَهْلِ مَدْيَنَ
تَتْلُوا عَلَيْهِمْ ءَايَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا
مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا
وَلَكِن رَّحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا

èniyàn tí olùkilò kan kò wá bá rí
 şiwájú rẹ nitorí kí wọn lè lo
 ìrántí.¹¹

أَتَتْهُمْ مِّنْ نَّذِيرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ
 يَتَذَكَّرُونَ ﴿٦١﴾

¹ 1. Ànàbí 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - àti àkòbì rẹ Ànàbí 'Ismā'īl - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - dé ilú Mọkkah şiwájú Ànàbí wa Muhammad - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, àmọ̀ kí í ẹ̀şe pé Allāhu rán wọn nìşẹ̀ sí ará ilú Mọkkah. Bẹ̀ẹ̀ náà ni èyíkéyìí Ànàbí Ọ̀lòhun tí itàn bá sọ nípá rẹ̀ pé ó dé ilú Mọkkah tàbí ilú miíràn nínú àwọn ilú Lárúbáwá. Ó lè dé ibẹ̀ rí, àmọ̀ Allāhu kò rán an nìşẹ̀ sí wọn. Bí àpẹ̀rẹ̀, Ànàbí 'Ismā'īl gan-an - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - tí wọn gbé wá wò láti ọ̀pònlò nínú ilú Mọkkah, Allāhu – tó ga jùlò - kò kúkú rán an nìşẹ̀ sí iran Lárúbáwá ní àpapọ̀ tàbí sí ilú kan nínú ilú àwọn Lárúbáwá. Àmọ̀ Allāhu - tó ga jùlò - rán an nìşẹ̀ sí ọ̀wọ̀ ẹ̀bí rẹ̀ nínú idílẹ̀ iyàwó rẹ̀ tó jẹ̀ Lárúbáwá. Iyẹn sì ni àwọn èniyàn rẹ̀ àti ijọ̀ rẹ̀. Èyí wà ní ibámu sí sūrah Moryam; 19:54-55. Bákan náà, tòhun ti bí Ànàbí Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀şe jẹ̀ Ọ̀jìşẹ̀ tí wọn fún ní tfrà Taorāt, işẹ̀ jìjẹ̀ rẹ̀ àti ọ̀fin rẹ̀ kò kúkú kan àwọn èniyàn Kidr - kí Allāhu yonú sí i -. Kódá Ànàbí Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ibá tí mò pé àwọn èniyàn kan tún wà ní àyè miíràn lábẹ̀ Kidr tí kò bá jẹ̀ pé Allāhu pa á láşẹ̀ láti şàbèwò sí ọ̀dò rẹ̀. Wáyí bí a ẹ̀şe rí àwọn àyah kan tó ñ fi rinlẹ̀ pé kò sí ijọ̀ tí Allāhu kò rán Ànàbí tàbí Ọ̀jìşẹ̀ kan sí (gégé bí ó ẹ̀şe rinlẹ̀ nínú sūrah ar-Ra'd; 13:7, sūrah an-Nahl; 16:36 àti sūrah Fātir; 35:24) bẹ̀ẹ̀ náà l'a rí àwọn àyah miíràn tó ñ fi rinlẹ̀ pé Allāhu kò rán Ọ̀jìşẹ̀ tàbí Ànàbí kan rí sí àwọn Lárúbáwá (gégé bí ó ẹ̀şe rinlẹ̀ nínú sūrah al-Koşos; 28:46, sūrah Saba'; 34:44, sūrah as-Sajdah; 32:3 àti sūrah Yāsīn; 36:6.) Ẹ̀ rántí àlàyé tí mo mú wá lórí işẹ̀ jìjẹ̀ tí Allāhu fi rán Ọ̀jìşẹ̀ Rẹ̀ 'Ismā'īl - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - àti işẹ̀ jìjẹ̀ tí Allāhu fi rán Ọ̀jìşẹ̀ Rẹ̀ Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Léyìn náà, àgbóyé tó wà nínú àwọn àyah tó wá lórí àisí Ọ̀jìşẹ̀ fún àwọn Lárúbáwá ni pé, kò sí Ọ̀jìşẹ̀ kan tí Allāhu gbé dide láààrin wọn sí gbogbo iran wọn ní àpapọ̀. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé àwọn Lárúbáwá ní àhfaànì láti gbọ̀ nípá Ànàbí 'Ibrōhīm àti ọ̀mọ̀ rẹ̀ Ànàbí 'Ismā'īl pé, Allāhu rán wọn nìşẹ̀ sí àwọn èniyàn kan, àti pé àwọn méjèjèì ni wọn mọ̀ Ilé Kaaba ga sókè, àwọn iran Lárúbáwá tún ní àhfaànì láti rin kan àwọn ọ̀mọ̀ 'Işrā'īl. Nípasẹ̀ èyí, wọn tún gbúròò gbọ̀ nípá òhàkà púpọ̀ nínú àwọn Ọ̀jìşẹ̀ ọ̀mọ̀ 'Işrā'īl, ní pàtàkì jùlò nípá Ànàbí Mūsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - àti Ànàbí 'Īsā - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -, àmọ̀ kí í ẹ̀şe pé àwọn wọn yí jẹ̀ Ànàbí Lárúbáwá. Pariparí rẹ̀ ni pé, igbà pípẹ̀ gbọ̀ọ̀ọ̀ tún wà láààrin igbà tí Allāhu gbé Ànàbí 'Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - gun sánmọ̀ lo láàyé àti igbà tí Allāhu gbé Ànàbí ikéyìn dide, iyẹn Ànàbí Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, gégé bí èyí ẹ̀şe rinlẹ̀ nínú sūrah al-Mō'idah; 5:19. Ìdì nìyí tí àwọn onímọ̀ ẹ̀şin fi sọ̀ pé, irúfẹ̀ àwọn èniyàn to şemí láààrin igbà náà ni wọn ñ pè ní "ahlu-l-fatrah". Ọ̀jọ̀ Ájìhinde si ni Allāhu máa tó yanjú ọ̀rọ̀ wọn. Allāhu - tó ga jùlò - kúkú nímọ̀ nípá ẹ̀ni tí ó máa tẹ̀lé Ọ̀jìşẹ̀ àti ẹ̀ni tí kò ní tẹ̀lé e nínú wọn bí Ó bá jẹ̀ pé Allāhu tètè rán Ọ̀jìşẹ̀ nìşẹ̀ sí wọn. Àpẹ̀rẹ̀ wọn tún ni àwọn ọ̀mọ̀dẹ̀ tó kú şiwájú bíbàlágá. Allāhu ti nímọ̀ nípá ohun tí wọn máa ẹ̀şe tí wọn bá dàgbà. Èyí ni ọ̀dodo ọ̀rọ̀ nípá idájọ̀ àwọn "ahlu-l-fatrah", iyẹn àwọn tó ti kú şiwájú işẹ̀ jìjẹ̀ Ànàbí Muhammad - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - àti àwọn èniyàn miíràn tó ti kú şiwájú tiwọn àti şiwájú kí Allāhu tó gbé

47. Tí ó bá jẹ pé àdánwò kan kàn wọn nítorí ohun tí wọn fi ọwọ wọn tí síwájú, wọn ìbá wí pé: “Olúwa wa, ti Ó bá jẹ pé O rán Òjìṣẹ kan sí wa ni, a à bá tẹlẹ àwọn àyah Rẹ, a à bá sì wà nínú àwọn onígàgbọ òdodo.”

48. Şùgbón nígbà tí òdodo dé bá wọn láti òdò Wa, wọn wí pé: “Kí ni kò jẹ kí Wọn fún un ní irú ohun tí Wọn fún (Ànábì) Mūsā?” Şẹ wọn kò sì şàì gbàgbọ nínú ohun tí A fún (Ànábì) Mūsā şíwájú bí? Wọn wí pé: “Òpídán méjì tó ní ranra wọn lọwọ (ni wọn).” Wọn sì tún wí pé: “Dájúdájú àwa jẹ aláìgbàgbọ nínú ìkòḍokan (wọn).”

49. Sọ pé: “Nítorí náà, ẹ mú tírà kan wá láti òdò Allāhu, tó ní tọ ni sí ọ̀nà ju ti àwọn méjèèjì lọ, mo sì máa tẹlẹ e, tí ẹ bá jẹ olódodo.”

وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ
أَيْدِيَهُمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا
رَسُولًا فَتَتَّبِعَ آيَاتِنَا وَتَكُونَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا
أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَمَّا يَكْفُرُوا
بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرَانِ
تَظَاهَرَا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَافِرُونَ ﴿٤٨﴾

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ
أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾

Ànábì dide fún wọn. Kiyè sí i, Allāhu Èlédàá ti fi àdámọ ọ̀ye àtinúwá sára gbogbo èdá Rẹ láti jinnà sí jìjòsìn fún òrìṣà nítorí gbogbo èdá l'ó ní ọ̀ye pé kí í ẹ̀ ọ̀rìṣà ni èlédàá àwọn, àmọ kò sí ọ̀ye àtinúwá fún imọ nipa bí wọn máa ẹ̀ jòsìn fún Allāhu Èlédàá wọn àfi kí wọn ní Òjìṣẹ kan tó máa jẹ aşıwájú fún wọn gégé bí olùkòni rere. Ìdí niyi tí Allāhu fi gbé Ànábì Muhammad - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - dide ní àrà ọ̀tò. Ìtúmọ “ní àrà ọ̀tò” ni pé, dípò kí ó jẹ Ànábì fún iran Lárúbáwá nikan gégé bí ìkòḍokan àwọn Ànábì tó şíwájú rẹ ẹ̀ jẹ, nşẹ ni Allāhu, nínú ọ̀là Rẹ, ẹ̀ é ni Ànábì gbogbo ayé pátápátá. Allāhu tí Ó ẹ̀ şẹ̀ şédá Ànábì 'Isā ọ̀mọ Moryam ní àrà ọ̀tò nípasẹ àìlò àtò ọ̀kùnrin kan kan fún şédá rẹ ní iyatò sí ìkòḍokan àwọn Òjìṣẹ tó şíwájú rẹ, Allāhu l'Ó kúkú ẹ̀ Ànábì Muhammad ní Òjìṣẹ gbogbo ayé, tí kò sì sí Òjìṣẹ kan tí Allāhu ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ rí fún şíwájú rẹ. Nítorí náà, Ànábì Muhammad - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni Ànábì àti Òjìṣẹ àkòkọ fún ẹ̀bí rẹ àti iran rẹ, iran Lárúbáwá, gégé bí ó tún ẹ̀ jẹ Ànábì àti Òjìṣẹ Ìkèyìn fún àpapọ̀ Lárúbáwá àti àwọn elédé m̀ìrán pátápátá. Wallāhu 'a'lam.

50. Tí wọn kò bá jẹpè rẹ, mọ pé wọn kàn n tẹlẹ ifẹ-inú wọn ni. Ta l'ó sì sìnà ju ẹnì tó tẹlẹ ifẹ-inú rẹ, láì sí ìmòná (fún un) láti òdò Allāhu! Dájúdájú Allāhu kò níí fi òná mọ ijọ alábòsì.

فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يُتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

51. Àti pé dájúdájú A ti ẹ ẹ àlàyé ọrọ náà fún wọn nítorí kí wọn lè lo irántí.

*وَلَقَدْ وَصَلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥١﴾

52. Àwọn tí A fún ní Tírà ńwájú rẹ, wọn gbàgbọ nínú al-Kur'ān.

الَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

53. Àti pé nígbà tí wọn bá n ké e fún wọn, wọn á sọ pé: “A gbà á gbọ. Dájúdájú òdodo ni láti òdò Olúwa wa. Dájúdájú àwa ti jẹ mùsùlùmí ńwájú rẹ.”¹

وَإِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنتَهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٣﴾

54. Àwọn wònyẹn ni A máa fún wọn ní ẹsan wọn ní ẹẹ mejì nítorí pé wọn ẹ sùurù, wọn sì n fi dáadáa ti àìdaa dànù. Àti pé wọn n ná nínú ohun tí A pèsè fún wọn.

أُولَئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَءُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٥٤﴾

55. Àti pé nígbà tí wọn bá gbọ ọrọ burúkú, wọn á ẹrí kúrò níbẹ, wọn á sì sọ pé: “Tiwa ni àwọn isẹ wa. Ti yín sì ni àwọn isẹ yín. Kí àlàáfíà máa ba yín. A

وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ سَلِّمْ عَلَيْكُمْ لَا تَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾

¹ 1. Àwọn ẹniyàn wònyí ni àwọn tí wọn tí wà ní ipò mùsùlùmí lórí sunnah Ànábí 'Īsā - kí ọlà Allāhu máa bá a - , tí Ànábí Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - tún dé bá wọn láyé, tí wọn sì gbà fún sunnah tirẹ náà. Wọn sì di ọmọlẹyin rẹ.

kò wá àwọn aláìmọ̀kan (ní aláìbàáṣepò).”

56. Dájúdájú iwọ̀ kò lè fi ọ̀nà mọ̀ ẹ̀ni tí o fẹ̀ràn, ṣùgbọ̀n Allāhu l’Ó n fí ọ̀nà mọ̀ ẹ̀ni tí Ó bá fẹ́.¹ Àti pé Ó nímọ̀ jùlọ̀ nípa àwọn olùmọ̀nà.¹

57. Wọ̀n wí pé: “Tí a bá (fi lẹ̀) tẹ̀lẹ̀ ìmọ̀nà pẹ̀lú rẹ̀, àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ yóò kó wa kúrò lórí ilẹ̀ wa.” Šé A ò fún wọ̀n ní ibùgbé (tí ó jẹ̀) àyè ọ̀wọ̀ ifọ̀kànbalẹ̀, tí wọ̀n sì n kó àwọn èso gbogbo n̄nkan wá síbẹ̀, tí ó jẹ̀ èsè láti ọ̀dọ̀ Wa? Ṣùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọ̀n ni kò mọ̀.

58. Méléòó méléòó nínú ilú tí A parẹ̀, tí wọ̀n yọ̀ àyọ̀pọ̀rọ̀ ayé-jíjẹ̀ nínú ilú. Ìwọ̀nyẹn ni àwọn ibùgbé wọ̀n, tí A kò jẹ̀ kí ẹ̀ni kan kan gbé ibẹ̀ lẹ̀yìn wọ̀n bí kò ẹ̀ fún ìgbà díẹ̀. Àwa sì jẹ̀ Olùjogún.

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

وَقَالُوا إِن نَّتَّبِعِ الْهُدَىٰ مَعَكَ نُنْخَظَفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ نُنْمِكن لَهُمْ حَرَمًا ؕ ءَامِنًا يُجِئُ إِلَيْهِ تَمْرَتٌ كُلِّ شَيْءٍ رِّزْقًا مِّن لَّدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَرِيْبَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا ۖ فَتِلْكَ مَسَلِكِنُهُمْ لَمْ نُسْكِن مِّنْ بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيْلًا ۖ وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾

¹ 1. “Hidāyah” tùmọ̀ sí iwọ̀nyí: (1) Ifẹ̀ṣẹ̀rinlẹ̀ nínú ẹ̀sìn ’Islām, gégé bí èyí ẹ̀ jẹ̀yọ̀ nínú adúà nínú sūrah al-Fātihah; 1:6. (2) Šiši ọ̀kàn èdá payá fún gbígba ẹ̀sìn ’Islām. Kò sí èyí lẹ̀wọ̀ ẹ̀ni kan àfi Allāhu Afinimọ̀nà nitorí pé, ọ̀wọ̀ Rẹ̀ ni ọ̀kàn èdá wà. Hidayah tó n tùmọ̀ sí iṣípáyá ọ̀kàn fún gbígba ẹ̀sìn ’Islām, òhun l’ó jẹ̀yọ̀ ní àyè yíi, iyeṅ sūrah al-Koṣoṣ; 28:56 àti nínú sūrah al-Hajj; 22:24 pẹ̀lú sūrah az-Zukruf; 43:40. (3) Fífi al-Kur’ān àti sunnah ṣàláyé ìmọ̀nà sí ọ̀nà tààrà ’Islām, gégé bí èyí ẹ̀ jẹ̀yọ̀ nínú sūrah aṣ-Šūrō; 42:52. (4) Títọ̀ka èniyàn sí ibi kan tàbí fífi ojú-ọ̀nà kan mọ̀ èniyàn, gégé bí èyí ẹ̀ jẹ̀yọ̀ nínú sūrah as-Soffāt; 37:23. Nitorí nàà, kókó ọ̀rọ̀ ni pé, Anàbì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - jẹ̀ olùtọ̀ni-sọ̀nà pẹ̀lú al-Kur’ān àti sunnah rẹ̀ fún gbogbo èdá, ṣùgbọ̀n Allāhu - mímọ̀ ni fún Un - ni Olùtọ̀ni-sọ̀nà pẹ̀lú iṣípáyá-ọ̀kàn fún ẹ̀ni tí Allāhu bá fẹ̀ nitorí pé, àdéhùn Rẹ̀ ni pé, igun kan fún Ogbà Ìdẹ̀ra, igun kan fún Ogbà Iná.

59. Olúwa rẹ̀ kò sì ní pa àwọn ilú run (ní àsìkò tírẹ̀ yìí) tífí Ó fi máa gbé Ọ̀jìṣẹ̀ kan dídè nínú Olú-ilú-ayé (iyẹn, ilú Mọ̀kkah, ẹ̀ni tí) yòò máa ké àwọn àyah Wa fún wọn. (Ó sì tí ẹ̀ bẹ̀ẹ̀.) A ò sì ní pa àwọn ilú (yìí) run sẹ̀ àfí kí àwọn ara ibẹ̀ jẹ̀ alábòsì.

60. Kò sí ohun tí A fún yín bí kò ẹ̀ nítorí igráádùn ayé àtí ọ̀ṣọ̀ rẹ̀. Ohun tó ń bẹ̀ lọ̀dọ̀ Allāhu lóore jùlọ̀, ó sì máa wà tífí láéláé. Nítorí náà, ẹ̀ ẹ̀ kò ní ẹ̀ ẹ̀ láákàyè ní?

61. Njẹ̀ ẹ̀ni tí A bá Ẹ̀déhùn ní àdéhùn tó dára, tí ó sì máa pàdé rẹ̀, dà bí ẹ̀ni tí A fún ní igráádùn iṣẹ̀mí ayé bí, lẹ̀yìn náà ní Ọ̀jọ̀ Àjínḍe tí ó máa wà nínú àwọn tí wọn yòò mú wá (fún iyà Iná)?

62. (Rántí) ọ̀jọ̀ tí (Allāhu) yòò pè wọn, Ó sì máa sọ̀ pé: “Níbo ní àwọn akegbé Mi tí ẹ̀ ń sọ̀ nípa wọn láì ní ẹ̀rì lọ̀wọ̀ wà?”

63. Àwọn tí ọ̀rọ̀ náà kò lé lóri wí pé: “Olúwa wa, àwọn wònyí tí a kó ẹ̀nà, a kó wọn ẹ̀nà gẹ̀gẹ̀ bí àwa náà ẹ̀ ẹ̀nà. A yowó yosè (nínú ọ̀rọ̀ wọn) níwájú Rẹ̀ (báyí); kí í ẹ̀ àwa ní wọn ń jọ̀sìn fún.”

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمَمٍ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ ؕ ؕ ؕ وَأَيُّنَّا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا أَوْتِيْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَّعِ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّا لَهَا خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ أَفْلا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعَدَا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَّتَّعْنَاهُ مَتَّعِ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَآئِي الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَا تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾

64. A sọ (fún wọn) pé: “È pe àwọn òrìṣà yín.” Wón sì pè wọn, sùgbọn wọn kò dá wọn lóhùn. Wọn ti rí Iná. Tí ó bá jẹ pé dájúdájú wọn jẹ olùmòná ni (iyà ibá tí jẹ wọn.)

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

65. (Rántí) ojọ tí (Allāhu) yòò pè wọn, Ó sì máa sọ pé: “Kí ni ẹ fọ ní èsì fún àwọn Òjísé?”

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾

66. Èsì ọ̀rọ̀ yó sì fọ́jú pọ̀ mọ̀ wọn lẹ̀wọ̀ ní ojọ̀ yẹn; wọn kò sì níí bira wọn léèrè ibèèrè.¹¹

فَعَمِيَّتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

67. Sùgbọn ní ti ẹnì tí ó bá ronú pìwàdà, tí ó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí ó sì ẹ̀ se iṣẹ̀ rere, ó súnmọ̀ pé ó máa wà nínú àwọn olùjèrè.

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾

68. Olúwa ẹ̀ l'Ó n ẹ̀dà ohun tí Ó bá fẹ̀. Ó sì n ẹ̀ ẹ̀ (ohun tí Ó bá fẹ̀) ní ẹ̀ṣà. Ẹ̀ṣà ẹ̀ṣà kò tọ̀ sí wọn.¹ Mímọ̀ ni fún Allāhu. Ó sì ga tayo nńkan tí wọn n fi ẹ̀bọ̀ sí l.¹¹

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۗ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

69. Olúwa ẹ̀ sì mọ̀ ohun tí igbá-àyà wọn n fi pamọ̀ àti ohun tí wọn n ẹ̀ ẹ̀ àfihàn ẹ̀.

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Mu'minūn; 23:101.

¹¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Hajj; 22:75.

70. Òun sì ni Allāhu. Kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ jọsin fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Òun. TiRẹ̀ ní gbogbo ẹ̀yìn ní ilé ayé yìí àti ní ọ̀run. TiRẹ̀ sì ni idájọ́. Ọ̀dọ Rẹ̀ sì ni wọ̀n yóò da yín padà sí.

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي
الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٧٠﴾

71. Sọ pé: “È sọ fún mi, tí Allāhu bá sọ òru di ohun tí ó máa wà títí láélaé fún yín di Ọjọ Àjínḡde, ọlọhun wo lẹ̀yìn Allāhu l’ó máa fún yín ní ìmọ̀lẹ̀? Sẹ ẹ̀ kò gbọ̀rò ni?”

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ
سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ
اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾

72. Sọ pé: “È sọ fún mi, tí Allāhu bá sọ ọ̀sán di ohun tí ó máa wà títí láélaé fún yín di Ọjọ Àjínḡde, ọlọhun wo lẹ̀yìn Allāhu l’ó máa fún yín ní alẹ̀ tí ẹ̀ òò máa sinmi nínú rẹ̀? Sẹ ẹ̀ kò ríran ni?”

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ
الْطَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ
غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِاللَّيْلِ تَسْكُونُونَ فِيهِ
أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾

73. Nínú ìké Rẹ̀ (ni pé), Ó ẹ̀ ọ̀ru àti ọ̀sán fún yín; nítorí kí ẹ̀ lè sinmi nínú (òru) àti nítorí kí ẹ̀ wá nínú oore Rẹ̀ (ní ọ̀sán) àti nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ̀.

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

74. (Rántí) ọjọ́ tí (Allāhu) yóò pé wọ̀n, Ó sì máa sọ pé: “Níbo ni àwọ̀n akegbẹ̀ Mi tí ẹ̀ ní sọ nípa wọ̀n láì ní ẹ̀rì lọ̀wọ̀ wà?”

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ
الَّذِينَ كُنْتُمْ تُزْعَمُونَ ﴿٧٤﴾

75. A sì máa mú ẹ̀lẹ̀rìí kan jáde nínú ìjọ̀ kọ̀ọ̀kan. A máa sọ pé: “È mú ẹ̀rì wá.” Nígbà nàà, wọ̀n yóò mò pé dájúdájú òdodo ní jẹ̀ ti Allāhu. Ohun tí wọ̀n ní dá ní

وَتَزَعَمْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ
عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾

àdàpa irọ̀ sì di òfọ̀ mọ̀ wọ̀n lọ̀wọ̀.¹

76. Dájúdájú Kōrūn wà nínú ijọ̀ (Ànábì) Mūsā, şugbọ̀n ó şegbéraga sí wọ̀n. A sì fún un ní àwọ̀n àpótí-ọ̀rọ̀ èyí tí àwọ̀n kọ̀kọ̀rọ̀ rẹ̀ wúwo láti gbé fún ọ̀pọ̀ èniyàn àwọ̀n alágbára. (Rántí) nígbà tí àwọ̀n èniyàn rẹ̀ sọ̀ fún un pé: “Má şe yọ̀ ayọ̀ àyọ̀jù. Dájúdájú Allāhu kò fẹ̀ràn àwọ̀n aláyọ̀jù.

﴿۶۶﴾ إِنَّ قُرُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَىٰ فَبَعَّيْنَاهُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِمْ وَأَتَيْنَاهُم مِّنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوتُوا بِالْعِصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿۶۶﴾

77. Fi nńkan tí Allāhu fún ọ̀ wá ilé Ìkẹ̀yìn. Má sì şe gbàgbé ìpín rẹ̀ ní ilé ayé. Şe dáadáa gégé bí Allāhu ti şe dáadáa fún ọ̀. Má sì şe wá ìbàjẹ̀ şe lórí ilẹ̀. Dájúdájú Allāhu kò fẹ̀ràn àwọ̀n òbilẹ̀jẹ̀.”

﴿۶۷﴾ وَأَبْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبِغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿۶۷﴾

78. Ó wí pé: “Dájúdájú wọ̀n fún mi pẹ̀lú ìmọ̀ tó n bẹ̀ lọ̀dọ̀ mi ni.”¹ Şé kò mọ̀ pé dájúdájú Allāhu ti parun nínú àwọ̀n iran tó şiwájú rẹ̀, ẹnì tí ó lágbara jù ú lọ̀, tí ó sì ní àkọ̀jọ̀ ọ̀rọ̀ jù ú lọ̀? A ò sì ní bí àwọ̀n arúfin lèèrè (ẹ̀şẹ̀şẹ̀ wọ̀n. Ó kúkú ti wà ní àkọ̀şílẹ̀.)¹

﴿۶۸﴾ قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿۶۸﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo ìtọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Ani'ām; 6:24.

¹ 1. Ìyẹn ní pé, òun mọ̀ ọ̀ şe ni ti tònun fi gún. Dípò kí ó moore sí Allāhu, kí ó dúpẹ̀ fún Un, kí ó sì mọ̀ pé Allāhu fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ fún un ní nínú kádàrá Rẹ̀. Ẹ̀ tún wo sūrah az-Zumọ̀r 39:49.

79. Ó jáde sí àwọn èniyàn rẹ pẹ̀lú ọ̀ṣọ̀ rẹ̀. Àwọn tó n fẹ́ iṣẹ̀mí ayé yìí sì wí pé: “Háà! Kí á sì ní irú ohun tí wọn fún Kōrūn. Dájúdájú ó ní ìpín nílá nínú oore.”

80. Àwọn tí A fún ní ìmò sọ pé: “Ègbé ni fún yín! Èsan Allāhu lóore jùlọ fún ẹnì tó bá gbàgbọ ní òdodo, tí ó sì ẹ̀ ẹ̀ṣẹ̀ rere. Kò sì sí ẹnì tí ó máa rí (ẹ̀san náà) gbà àfi àwọn onísùùrù.”

81. Nítórí náà, A jẹ́ kí ilẹ̀ rírì gbé òun àti ilẹ̀ rẹ̀ mì. Kò ní ìjọ kan tí ó lè ràn án lọwọ̀ lẹyin Allāhu. Kò sì sí nínú àwọn tó lè ran ara rẹ̀ lọwọ̀.

82. Àwọn tó n rankàn ipò rẹ̀ ní ànà sì bèrẹ̀ sí wí pé: “Şé ẹ̀ rí i pé dájúdájú Allāhu l’Ó n tẹ̀ ọ̀ṣọ̀ sílẹ̀ fún ẹnì tí Ó bá fẹ́ nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀. Ó sì n díwọ̀n rẹ̀ (fún ẹ̀lòmìrán). Tí kò bá jẹ́ pé Allāhu kẹ̀ wa ni, ibá jẹ́ kí ilẹ̀ rírì gbé àwa náà mì ni. Şé ẹ̀ rí i pé àwọn aláìmoore kò ní jèrè.”

83. Ilẹ̀ Ìkẹ̀yìn yẹn, A máa fi fún àwọn tí kò fẹ́ máa ẹ̀ ìgbéraga àti ìbàjẹ̀ lóri ilẹ̀. Ìgbèyìn rere sì wà fún àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu).

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ ۗ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قُرُونُ إِنَّهُمْ لَذَو حَقٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِمَنْ ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُلَقِّهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾

فَحَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿٨١﴾

وَأَصْحَابُ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَانَ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا وَيَكَانَهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٢﴾

تِلْكَ الدَّارُ الْأَخْرَجُ نَجَعَلَهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۗ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٨٣﴾

84. Ẹnikẹni tí ó bá dé pẹ̀lú iṣẹ̀ rere, tirẹ̀ ni rere tó lóore ju èyí tó mú wá. Ẹnikẹni tí ó bá sì dé pẹ̀lú iṣẹ̀ aburú, A kò níí san àwọn tó ẹ̀ iṣẹ̀ aburú ní ẹ̀san kan àfi ohun tí wọn ñ ẹ̀ niṣẹ̀.

85. Dájúdájú Ẹni tí Ó ẹ̀ al-Kur'ān ní ọ̀ran-anyàn fún ọ̀ (láti mú un lò àti láti pèpè sí i), Ó sì máa dá ọ̀ padà sí ibùpadàsí kan (nínú Ọgbà Ìdèrà). Sọ pé: "Olúwa mi nímò jùlò nípa ẹni tí ó mú imòná wá àti ta ni ó wà nínú iṣìnà pọ̀nńbélé."

86. Ìwọ̀ kò sì retí pé A oò sọ tírà al-Kur'ān kalẹ̀ fún ọ̀ (tẹ̀lẹ̀), àmọ̀ ó jẹ̀ ikẹ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Olúwa ẹ̀. Nítorí náà, o ò gbọ̀dọ̀ jẹ̀ olùrànlọ̀wọ̀ fún àwọn aláìgbàgbọ̀.

87. Má ẹ̀ jẹ̀ kí wọn ẹ̀ ọ̀ lórí kúrò níbi àwọn āyah Allāhu lẹ̀yìn ìgbà tí A ti sọ̀ ọ̀ kalẹ̀ fún ọ̀. Pèpè sí ọ̀dọ̀ Olúwa ẹ̀. Ìwọ̀ kò sì gbọ̀dọ̀ wà nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀.

88. Má ẹ̀ pe ọ̀lọ̀hun míràn mọ̀ Allāhu. Kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí ẹ̀ gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo àyàfi Ọ̀un. Gbogbo nńkan l'ó máa parun àfi Ojú Rẹ̀ (iyeṅ pàápàá bíbẹ̀ Allāhu -subhānu wa ta'ālā -). TìRẹ̀ ni ìdájọ̀. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni wọn yòò da yín padà sí.

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَىٰ مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨٥﴾

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَاهِرًا لِلْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلْتُ إِلَيْكَ وَأَدْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

Suuratul-An'kabuut العنكبوت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlù àwọn háràfí nàà.)¹

2. Njẹ àwọn èniyàn lérò pé A òò fi wọn sílẹ́ kí wọn máa sọ pé: “A gbàgbọ́”, tí A ò sì níi dán wọn wò?

3. A kúkú ti dán àwọn tó síwájú wọn wò. Nítorí nàà, dájúdájú Allāhu máa şàfi hàn àwọn tó sọ òdodo. Dájúdájú Ó sì máa şàfi hàn àwọn òpùrò.

4. Àbí àwọn tó ñ şe işe aburú lérò pé àwọn máa mórí bọ mọ Wa lẹwọ ni? Ohun tí wọn ñ dá lẹjọ burú.

5. Ẹnikẹni tí ó bá ñ retí ìpàdé Allāhu, dájúdájú àkókò Allāhu kúkú ñ bọ. Ọun sì ni Olùgbọ, Onímọ.

6. Ẹnikẹni tí ó bá gbìyànjú, ó ñ gbìyànjú fún ẹmí ara rẹ ni. Dájúdájú Allāhu ni Ọlórò tí kò bùkátà sí gbogbo ẹdà.

آلَمْ ۝۱

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا
ءَامَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ۝۲

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ فَلْيَعْلَمَنَّ
اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلْيَعْلَمَنَّ
الْكَاذِبِينَ ۝۳

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ
يَسْبِقُونَا ۗ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ۝۴

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ
لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝۵

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ۗ إِنَّ
اللَّهَ لَعَنِيَّ عَنِ الْعَالَمِينَ ۝۶

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-òrò sūrah al Bakorah; 2:1.

7. Àwọn tó bá gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ ẹ́ rere, dájúdájú A máa ha àwọn ẹ́ aburú wọn dànù fún wọn. Dájúdájú A ó sì san wọn lẹ́san pẹ̀lú ẹ̀yí tó dára ju ohun tí wọn ń ẹ́ níşé.

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

8. A pa á ní àşẹ fún èniyàn láti ẹ́ dáadáa sí àwọn òbí rẹ́ méjèjèì. Tí àwọn méjèjèì bá sì jà ọ́ lógun pé kí ó fi ohun tí iwọ́ kò ní ìmọ́ nípa rẹ́ şẹbọ sí Mi, má ẹ́ tẹ̀lé àwọn méjèjèì.¹ Ọ̀dọ́ Mi ni ibùpadásí yín. Nítorí náà, Mo máa fún yín ní irò ohun tí ẹ́ ń ẹ́ níşé.¹

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۖ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

9. Àwọn tó bá gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ ẹ́ rere, dájúdájú A máa fi wọn sínú àwọn ẹ̀ni rere.

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿٩﴾

10. Ó ń bẹ́ nínú àwọn èniyàn, ẹ̀ni tó ń wí pé: “A gba Allāhu gbọ́.” Nígba tí wọn bá sì fi ìnira kàn án nínú ẹ̀sìn Allāhu, ó máa mú ìnira àwọn èniyàn gégé bí ìyà ti Allāhu. (Ó sì máa padà sínú àìgbàgbọ́.) Tí àrànşẹ kan láti ọ̀dọ́ Olúwa rẹ́ bá sì dé, dájúdájú wọn yòò wí pé: “Dájúdájú àwa wà pẹ̀lú yín.” Şé

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ ۗ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ۗ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

¹ 1. Fífi ohun tí ẹ̀dá kò nímọ́ nípa rẹ́ şẹbọ sí Allāhu - Ọba tí kò ní akegbé - túmọ́ sí pé, síşọ ñńkan kan di ọ́lọhun, olúwa àti olùgbàlá lẹ́yin Allāhu, ñńkan tí Allāhu kò fi ìmọ́ nípa ñńkan náà mò àwa ẹ̀dá Rẹ́ nínú àwọn Tírà Rẹ́ gégé bí “akegbé Rẹ́”. Iyẹn bíi síşọ Ànàbí ‘Isà ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - di akegbé Allāhu, ẹ̀ni tí Allāhu kò fi ìmọ́ nípa rẹ́ mò wá pé “akegbé Ọ̀un” ni. Tabí bíi síşọ ọ̀rìşà kan di akegbé Allāhu, ẹ̀ni tí Allāhu kò fi ìmọ́ nípa rẹ́ mò wá pé “akegbé Ọ̀un” ni.

Allāhu kọ l'Ó nímò jùlọ nípa ohun tí n bẹ nínú igbá-àyà gbogbo èdá ni?

11. Dájúdájú Allāhu máa şàfi hàn àwọn tó gbàgbọ ní òdodo. Ó sì máa şàfi hàn àwọn şòbe-şelu mùsùlùmí.

12. Àwọn tó şàì gbàgbọ wí fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo pé: “È tẹlé ojú ọ̀nà tiwa nítorí kí á lè ru àwọn èşẹ́ yín.” Wọn kò sì lè ru kiní kan nínú èşẹ́ wọn. Dájúdájú ọ̀pùrọ̀ mà ni wọn.

13. Dájúdájú wọn yóò ru ẹ̀rù èşẹ́ tiwọn àti àwọn ẹ̀rù èşẹ́ kan mó ẹ̀rù èşẹ́ tiwọn. Àti pé dájúdájú A ọ̀ò bi wọn léèrè ní Ọ̀jọ̀ Àjínḡde nípa ohun tí wọn n dá ní àdàpa irọ̀.¹

14. Dájúdájú A rán (Ànábì) Nūh nìşé sí ijọ̀ rẹ̀. Ó gbé làààrin wọn fún ẹ̀gbẹ̀rún ọ̀dún àfi àádọ́ta ọ̀dún. Èkún-omi sì gbá wọn mú nígbà tí wọn jẹ́ alábòsì.

15. A sì la ọ̀un àti àwọn èrò inú ọ̀kọ̀ ojú-omi. A sì şe wọn ní àmi fún gbogbo èdá.¹

وَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلْيَعْلَمَنَّ
الْمُنَافِقِينَ ﴿١١﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا
اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَكُمْ وَمَا
هُمْ بِحَمِيلِينَ مِنْ خَطَايَهُمْ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٢﴾

وَلْيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَالِهِمْ
وَلْيَسْأَلَنَّ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عَمَّا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿١٣﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ
فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا حَمْسِينَ عَامًا
فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا
آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

¹ 1. È wo itọşẹ-ọ̀rọ̀ sūrah an-Nahl; 16:25

¹ 1. Njẹ ẹnì kan létọ̀ látí sọ Ànábì Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - di olúwa àti olùgbàlà nítorí pé Allāhu sọ nípa rẹ̀ pé “A sì şe wọn ní àmi fún gbogbo èdá”? Rárá. Kí ló wá rọ̀lu àwọn kan tí wọn fi sọ Ànábì ‘Isā ọ̀mọ̀ Mọ̀ryam di olúwa àti

16. (Rántí Ànábì) 'Ibrōhīm. Nígba tí ó sọ fún ijọ rẹ pé: “Ẹ jọsìn fún Allāhu. Kí ẹ sì páyà Rẹ. Ìyẹn lóore jùlọ fún yín tí ẹ bá mò.”

وَابْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ
وَاتَّقُوهُ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

17. Ẹ kàn n jọsìn fún àwọn òrìṣà lẹyìn Allāhu. Ẹ sì n dá àdàpa irọ. Dájúdájú àwọn tí ẹ n jọsìn fún lẹyìn Allāhu, wọn kò ní ikápá arísíkí kan fún yín. Ẹ wá arísíkí sí ọdọ Allāhu. Kí ẹ jọsìn fún Un. Kí ẹ sì dúpẹ fún Un. Ọdọ Rẹ ni wọn yòò da yín padà sí.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا
وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن
دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا
فَأَبْتِغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ
وَأَشْكُرُوا لَهُ ۗ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾

18. Tí ẹ bá sì pe (òdodo) ní irọ, àwọn ijọ kan tó ṣíwájú yín kúkú ti pe (òdodo) ní irọ. Kò sì sí ojúṣe kan fún Ọjíṣẹ bí kò ẹ ikéde (ẹ̀sìn) tó yanjú.

وَإِن تَكْفُرُوا فَقَدْ كَذَّبْتُمْ
فَبَلِّغْهُم ۖ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا
الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾

19. Tàbí wọn kò wòye sí bí Allāhu ti ẹ bẹrẹ ẹdà ní? Lẹyìn náà, O máa dá a padà (sí ọdọ Rẹ). Dájúdájú iyen rọ̀rùn fún Allāhu.

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١٩﴾

20. Sọ pé: “Ẹ rìn kiri lóri ilẹ, kí ẹ wo bí Ó ẹ bẹrẹ ẹdà (ní ipilẹ). Lẹyìn náà, Allāhu l’Ó máa mú ìṣẹdà ikéyìn wá (fún àjìńde). Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo ñńkan.”

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
بَدَأَ الْخَلْقَ ۚ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ
الْآخِرَةَ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

olùgbàlà nítórí pé Allāhu sọ nípa rẹ pé “A sì ẹ òun àti ọmọkùnrin rẹ ní àmì fún gbogbo ẹdà” (sūrah al-'Anbiyā' 21:91)? Ìṣinà pọ̀nńbélé niyẹn.

21. Ó n̄ jẹ ẹnì tí Ó bá fẹ n̄yà. Ó sì n̄ kẹ ẹnì tí Ó bá fẹ. Ọdọ Rẹ̀ sì n̄i wọ̀n yóò da yín padà sí.¹

يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ تَقَبَّلُونَ

1. “Moṣṣī’atu-llāh” Fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu: Èyí lè jẹyọ̀ nínú àwọ̀n awẹ̀ gbólóhùn wọ̀nyí; “in ṣā-Allāh” - “tí Allāhu bá fẹ̀”, tàbí “mō ṣā-Allāh” - “ohun tí Allāhu bá fẹ̀” tàbí “mọ̀n ṣā-Allāh” - “ẹnì tí Allāhu bá fẹ̀”. Àpapọ̀ rẹ̀ ní àpólá ọ̀rọ̀-orúkọ̀ nì “moṣṣī’tu-llāh” - fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu. Lẹ̀yìn nàà, ọ̀kan pàtàkì lára iròyìn Allāhu nì “moṣṣī’ah” fífẹ̀bẹ̀ẹ̀. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé èdà gan-an fúnra rẹ̀ gbàròyìn pèlú fífẹ̀bẹ̀ẹ̀, iye nì pé, èdà nàà n̄ ṣe n̄nkan tí ó bá fẹ̀ ṣe, fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ tí Allāhu - Ọ̀ba tó ga jùlọ̀ - l’ó wà lókè fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ tí èdà. Èyí tùmọ̀ sí pé, ohun tí Allāhu bá fẹ̀ l’ó máa ṣeṣẹ̀, kòdà kí èdà má fẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀. Ohun tí èdà bá sí fẹ̀, tí Allāhu kò bá fẹ̀, kò níí ṣeṣẹ̀. Lẹ̀yìn nàà, iwọ̀nyí nì àpẹ̀rẹ̀ fún fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu - Ọ̀ba tó ga jùlọ̀ - : Ìkíní: Fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu nínú kádàrà. Ìtùmọ̀ èyí nì pé, ohunkóhun tí èdà bá rí ṣe nílẹ̀ ayé nínú iṣẹ̀ rere tàbí iṣẹ̀ aburú, ó jẹ̀ ohun tí Allāhu fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ fún èdà nàà nínú kádàrà rẹ̀ nítórí pé, tibi-tire nì kádàrà èdà. Fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ yíí nì à n̄ pè ní “moṣṣī’atu-llāhi al-kaoniyah” “fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu tayé”. Bí àpẹ̀rẹ̀, lágbájá fẹ̀ di olówó lónà ètọ̀, ó sì di olówó, Allāhu fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ fún un nì nínú kádàrà rẹ̀. Ó sì máa tún gba ẹ̀san rere lódọ̀ Allāhu lórí wíwá owó lónà ètọ̀. Ní idà kejì, tàmedùn fẹ̀ di olówó lónà àitọ̀, ó sì di olówó, Allāhu fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ fún un nì nínú kádàrà rẹ̀. Àmọ̀ ó máa gba ẹ̀san aburú lódọ̀ Allāhu lórí wíwá owó lónà àitọ̀. Ìkẹ̀jì: Fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu nínú òfin. Ìtùmọ̀ èyí nì pé, ohunkóhun tí Allāhu bá pa láṣe fún èdà láti ṣe àti ohunkóhun tí Allāhu bá kọ̀ fún èdà láti ṣe nínú àwọ̀n tírà sánmọ̀ tí Ó sọ̀kalẹ̀ fún àwọ̀n Ànábí Rẹ̀ àti àwọ̀n Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, ó jẹ̀ ohun tí Allāhu fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ fún èdà nínú òfin àti ilàna Rẹ̀. Allāhu kò sì níí fẹ̀ òfin àti ilàna kan bẹ̀ẹ̀ nínú Tírà Rẹ̀ tó sọ̀kalẹ̀ fún wa àfí kí ó jẹ̀ rere pónn̄bélé̀ tàbí kí rere rẹ̀ tẹ̀wọ̀n ju aburú rẹ̀. Fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ yíí nì à n̄ pè ní “moṣṣī’atu-llāhi aṣ-ṣer’iyah” “fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu tōfin”. Bí àpẹ̀rẹ̀, lágbájá fẹ̀ di mùsùlùmí, ó sì di mùsùlùmí, Allāhu fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ fún un nì nínú òfin àti ilàna Rẹ̀ nínú Tírà Rẹ̀. Ní idà kejì, tàmedùn fẹ̀ di kẹ̀fèrì, ó sì di kẹ̀fèrì. Allāhu kò fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ fún un nínú òfin àti ilàna = = Rẹ̀, àmọ̀ Ó fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ fún un nínú kádàrà rẹ̀. Pèlú àlàyẹ̀ òkè yíí, gbogbo fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu nínú òfin Rẹ̀ nì okùnfa iyonú Rẹ̀. Fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu, yálá fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Rẹ̀ nínú kádàrà tàbí fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Rẹ̀ nínú òfin Rẹ̀, méjèjèlì l’ó dúró sórí “ ‘adl” àti “foḍl” - déédé àti olá. Àlàyẹ̀ èyí nì pé, tí iya bá jẹ̀ lágbájá nílẹ̀ ayé tàbí ní ọ̀run, Allāhu fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ nì nínú kádàrà tí Ó kọ̀ lé lágbájá lórí. Èyí sì jẹ̀ déédé láti ọ̀dọ̀ Allāhu nítórí pé, Allāhu kí í ṣe àbòsì sí èdà Rẹ̀. Bákan nàà, tí ikẹ̀ kan bá tẹ̀ tàmedùn lówó nílẹ̀ ayé tàbí ní ọ̀run, Allāhu fẹ̀ bẹ̀ẹ̀ nì nínú kádàrà tí Ó kọ̀ lé tàmedùn lórí. Èyí sì jẹ̀ ọ̀lá láti ọ̀dọ̀ Allāhu nítórí pé, Allāhu l’Ó nì gbogbo olá. Kíyẹ̀ sí í, fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu - subhānahu wa ta’ālā - lórí èdà ní ọ̀run kò tùmọ̀ sí pé Allāhu máa fí kó àwọ̀n onígbàgbọ̀ ọ̀dodo wọ̀ inú Iná tàbí pé ó máa fí kó àwọ̀n aláìgbàgbọ̀ wọ̀ inú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra nítórí pé, fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Allāhu kò níí sọ̀ Allāhu di olùyapa àdéhùn Rẹ̀. Ó tí ṣe àdéhùn Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra fún àwọ̀n onígbàgbọ̀ ọ̀dodo. Ó sì tí ṣe àdéhùn Iná fún àwọ̀n aláìgbàgbọ̀. Ọ̀dodo sì nì àdéhùn Rẹ̀. Tí Allāhu bá wá yọ̀ ẹnì kan kúrò nínú Iná, láí jẹ̀ onígbàgbọ̀ ọ̀dodo, ẹ̀nu ẹnì kẹ̀nì kò gbà á láti fí ẹ̀sùn kan Allāhu lórí fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Rẹ̀ lórí èdà rẹ̀. Ṣe bí nílẹ̀ ayé yíí gan-an, láti inú ìdílẹ̀ ẹ̀rú, tí Allāhu bá sọ̀ ẹ̀rú di ọ̀ba lábẹ̀ fífẹ̀bẹ̀ẹ̀ Rẹ̀, ta nì ó máa mú Allāhu sí í? Kò sí. Bákan nàà, láti inú

22. Àti pé èyin kò níí mórí bọ mọ Allāhu lọwọ lórí ilẹ àti nínú sánmọ. Kò sì sí aláàbò àti alàránṣe kan fún yín lẹyìn Allāhu.

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٢٢﴾

23. Àwọn tó ṣàì gbàgbọ nínú àwọn àyah Allāhu àti ìpàdé Rẹ (lọrun), àwọn wọnyẹn ti sọrètí nù nínú iké Mi. Àwọn wọnyẹn ni iyà ẹlẹta-eléro n bẹ fún.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَيَّاتٍ اللَّهُ وَلِقَائِهِ ۗ أُولَٰئِكَ يَسْأَوْنَ مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٣﴾

24. Èsì ijọ rẹ kò jẹ kiní kan tayọ pé wọn wí pé: “È pa á tàbí kí ẹ sun ún níná.” Allāhu sì gbà á là nínú iná. Dájúdájú àwọn àmi kúkú wà nínú iyẹn fún ijọ tó gbàgbọ ní òdodo.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ ۗ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَفْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

25. Ó sì sọ pé: “È kàn mú àwọn òrìṣà lẹyìn Allāhu, ní ohun tí ẹ nífẹ́ sí (láti jọsìn fún) láààrin ara yín nínú iṣẹ́mí ayé (yìí). Lẹyìn nàà, ní Ọjọ Àjínḡde apá kan yín yóò tako apá kan. Apá kan yín yó sì ṣẹbi lé apá kan. Iná sì ni ibùgbé yín. Kò sì níí sí àwọn alàránṣe kan fún yín.”

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقَبْرِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَأْوَأَكُمْ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَصِيرِينَ ﴿٢٥﴾

26. (Ànábì) Lūt sì gbà á gbọ. (Ànábì 'Ibrōhīm) sọ pé: “Dájúdájú èmi yóò fi ilú yìí sílẹ

﴿٢٦﴾ *فَقَامَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي ۖ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٦﴾

ìdílé ọba, tí Allāhu bá sọ ọba di ẹrú lábẹ́ fífẹ́bẹ́ Rẹ, ta ni ó máa mú Allāhu sí í? Kò sí. Nítorí nàà, ọpẹ́ púpọ́ ni kí a máa dá fún Allāhu lórí bí fífẹ́bẹ́ Rẹ lórí wa ẹ́ n ẹ́ wẹkú ohun rere tí à n fẹ́.

nítorí ti Olúwa mi.¹ Dájúdájú Òun ni Alágbára, Ọlọgbón.¹

27. A fi 'Ishāk àti Ya'kūb (ọmọmọ rẹ) ta á lọrẹ. A sì ẹ ipò jìjẹ Ànábì àti fífúnni ní tírà sínú àrọmọdọmọ rẹ. A fún un ní ẹsan rẹ ní ayé yíí. Dájúdájú ní ọrun, ó tún wà nínú àwọn ẹnì rere.

28. (Rántí Ànábì) Lūt. Nígba tí ó sọ fún ijọ rẹ pé: “Dájúdájú ẹyin n ẹ ibàjẹ tí kò sí ẹnì kan nínú ẹdà tí ó ẹ é rí síwájú yín.

29. Ẹ́ dájúdájú ẹyin (ọkúnrin) yóò máa tọ àwọn ọkúnrin (ẹgbé yín) lọ (fún adùn ibálòpọ), ẹ tún n dánà, ẹ tún n ẹ ohun burúku nínú àkọjó yín? Èsì ijọ rẹ kò jẹ kiní kan àfi kí wọn wí pé¹: “Mú yà Allāhu wá fún wa tí o bá wà nínú àwọn olódodo.”¹

30. Ó sọ pé: “Olúwa mi, Ẹ̀rànsẹ́ fún mí lórí ijọ̀ ọ̀bìlẹ̀jẹ́.”

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي
ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ
فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٣٧﴾

وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَأْتُونَ
الْفَلْحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ
الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

أَيِّنُّكُمْ لَأَتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ
السَّيْلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمْ الْمُنْكَرَ
فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
أُتِينَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

¹ 1. Ó fi ilẹ̀ 'Iraḱ sílẹ̀. Ó sì wá sí ilẹ̀ Ẓām. Èyí ni a mò sí hijrah.

¹ 1. Iyẹn kò túmọ̀ sí pé, ijọ̀ rẹ̀ kì í sọ ọ̀rọ̀ mìràn láti fi takò ó. Àmọ̀ gbogbo ọ̀rọ̀ ẹ̀nu wọn máa n dá lẹ́rì “mú yà wá”.

31. Nígba tí àwọn Òjísé Wa sì mú iró idùnnú dé bá (Ànábì) 'Ibrōhīm, wọn sọ pé: “Dájúdájú àwa máa pa àwọn ará ilú yìí run. Dájúdájú àwọn ará ilú náà jẹ alábòsí.”

32. Ó sọ pé: “Dájúdájú (Ànábì) Lūt wà nìbè! Wọn sọ pé: “Àwa nímò jùlọ nípa àwọn tó wà nìbè. Dájúdájú àwa yóò la òun àti àwọn ará ilé rẹ àfi iyàwó rẹ tí ó máa wà nínú àwọn tó máa şékù léyìn sínú ìparun.”

33. Nígba tí àwọn Òjísé Wa dé òdò (Ànábì) Lūt, ó banújé nítorí wọn. Agbára rẹ kò sì ká òrò wọn mọ. Wọn sì sọ fún un pé: “Má bẹrù, má sì şe banújé. Dájúdájú a máa la iwọ àti àwọn ará ilé rẹ àfi iyàwó rẹ tí ó máa wà nínú àwọn oluşékù-léyìn sínú ìparun.”

34. Dájúdájú a máa sọ iyà kan kalẹ lé àwọn ará ilú yìí lórí láti inú sánmò nítorí pé, wọn jẹ òbilẹjẹ.

35. Dájúdájú A ti fi àmì kan tó fojú hàn lélẹ nínú rẹ fún ijọ tó ní làákàyè.

36. A tún ránşé sí ará ilú Mođyan. (A rán) arákùnrin wọn, (Ànábì) Şu'aeb (níşé sí wọn). Ó sì sọ pé: “Ēyin ijọ mi, ẹ jọsìn fún

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى
قَالُوا إِنَّا مَهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ
أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ
فِيهَا لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ
كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَاءَ بِهِمْ
وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا
تَحْزَنْ إِنَّا مُنَجِّجُكَ وَأَهْلِكَ إِلَّا أُمَّرَأَتَكَ
كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٣﴾

إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْرًا
مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾

وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَلْقَوْمِ
أَعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا
تَعْتَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٦﴾

Allāhu. Ẹ retí Ọjọ̀ Ìkẹyìn, kí ẹ̀ sí má ṣẹ̀bàjẹ̀ sórí ilẹ̀.”

37. Wọn pè é ní òpùrọ̀. Nítorí náà, ohùn igbe lílẹ̀ tó mi ilẹ̀ títì gbá wọn mú. Wọn sì dì ẹ̀ni tó dà lulẹ̀, tí wọn tí dọ̀kú sínú ilú wọn.

38. (A tún ránṣẹ̀ sí àwọn) ará 'Ād àti ará Thamūd. (Ìparun wọn) sì kúkú tí fojú hàn kedere sí yín nínú àwọn ibùgbé wọn. Èṣù ṣe àwọn iṣẹ̀ wọn ní ọ̀ṣọ̀ fún wọn. Ó sì ṣẹ́rì wọn kúrò nínú ẹ̀sìn (Allāhu). Wọn sì jẹ́ olùrìfran (nípa ọ̀rọ̀ ayé).

39. (A tún ránṣẹ̀ sí àwọn) Kōrūn, Fir'aon àti Hāmōn. Dájúdájú (Ānábì) Mūsā mú àwọn ẹ̀rì tó yanjú wá bá wọn. Wọn sì ṣẹ̀gbéraga lórí ilẹ̀. Wọn kò sì lè mórí bọ̀ nínú iyà.

40. A sì mú ikòṛokan wọn nípa ẹ̀ṣẹ̀ rẹ̀. Ó wà nínú wọn, ẹ̀ni tí A fi òkúta iná ránṣẹ̀ sí. Ó wà nínú wọn ẹ̀ni tí igbe lílẹ̀ gbá mú. Ó wà nínú wọn ẹ̀ni tí A jẹ́ kí ilẹ̀ ríri gbé e mì. Ó sì wà nínú wọn ẹ̀ni tí A tẹ̀rì sínú omi. Allāhu kò sì níí ṣàbòsì sí wọn, ṣùgbọ̀n ẹ̀mí ara wọn ni wọn n ṣàbòsì sí.

41. Àpẹ̀júwe àwọn tó mú àwọn (òrìṣà) ní alátilẹ̀yìn lẹ̀yìn Allāhu, ó dà bí àpẹ̀júwe alántàakùn tí ó kọ̀ ilẹ̀ kan. Dájúdájú ilẹ̀ tí ó

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جثِيمِينَ ﴿٣٧﴾

وَعَادًا وَثَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِّن مَّسْكِنِهِمْ^ط وَرَبِّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَاَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾

وَقُرُونًا وَفِرْعَوْنَ وَهَلَمْنَا^ط وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُّوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ ﴿٣٩﴾

فَكَلَّا أَخَذْنَا بِذَنبِهِ^ط فَمِنْهُمْ مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَّنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَّنْ أَعْرَفْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ

yepepe jùlọ ni ilé alántàakùn, tí wón bá mọ.

أُوْهِنَ الْبُيُوتِ لَبِيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

42. Dájúdájú Allāhu mọ ohunkóhun tí wón n pè lẹyìn Rẹ. Òun sì ni Alágbára, Olọgbón.

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢﴾

43. Àwọn àkàwé wònyí, tí À n fún àwọn èniyàn, kò sì sí ẹni tí ó máa ẹ làákàyè nípa rẹ àfi àwọn onímọ.

وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿١٣﴾

44. Allāhu ẹdà àwọn sánmọ àti ilẹ pẹlú òdodo. Dájúdájú àmi kan wà nínú iyen fún àwọn onígbàgbọ òdodo.

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

45. Ké ohun tí A fi ránşé sí o nínú Tírà. Kí o sì kírun. Dájúdájú irun kíkí n kọ iwà ibàjé àti aburú. Àti pé ìrántí Allāhu tóbi jùlọ. Allāhu sì mọ ohun tí ẹ n ẹse.¹¹

أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ

¹ 1. Gbólóhùn yíi “ولذكر الله أكبر” (wala thikru-llāh ‘akbar) jẹ gbólóhùn tí àwọn onímọ fún ní ítúmọ bíi márùn-ún. Ítúmọ kíńí: Ẹsan tí Allāhu máa fún yín lórí ijòsìn tóbi ju bí ẹ ẹ jòsìn fún Un. Ítúmọ kejí: Mímú àwọn gbólóhùn ìrántí Allāhu wá, àwọn gbólóhùn bíi subhān-Allāh, al-hamdulillāh, Allāhu ‘akbar, kíké al-Kur‘ān àti bẹẹ bẹẹ lọ, ó tóbi ní ẹsan ju didúró nikan, didáwọ ẹ orúnkún nikan, fiforí kanlẹ nikan, kíkó ẹnuró nikan (iyen, àawẹ gbígba), lílọ sí ojú ogun ẹsin nikan àti bẹẹ bẹẹ lọ, iyen nigbà tí ẹşẹ àwọn nñkan wònyí kò bá kó ẹşẹ òkan-ò-jòkan àwọn gbólóhùn ìrántí Allāhu t’ó tọ sunnah sínú. Iyen ni pé, ohun tí ó lóórìn jùlọ nínú ijòsìn elékajẹka ní àwọn gbólóhùn ìrántí Allāhu, tí ẹdà rí mú wá nínú ẹka ijòsìn náà. Ítúmọ kẹta: Ó kó ítúmọ kíńí àti ikeji sínú papọ. Iyen ni pé, bí ẹsan ijòsìn ẹse tóbi ju ijòsìn lọ, bẹẹ náà ni pé ohun tí ó lóórìn jùlọ nínú ijòsìn ni àwọn gbólóhùn ìrántí Allāhu, èyí tí a rí mú wá nínú ijòsìn náà. Ítúmọ kẹrin: Ẹsan tí Allāhu máa fún ẹrúsin lórí irun kíkí tóbi ju irun tí ó kí lọ. Iyàtò diẹ ni ó wà nínú ítúmọ kíńí àti ikerin yíi. Íkíní n sọ nípa ẹsan ijòsìn ní àpapọ, sùgbón ítúmọ kẹrin n sọ nípa ẹsan irun kíkí nikan. Ítúmọ karùn-ún: Ẹsan irun kíkí àti ẹsan mímú

وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

46. Ẹ má ẹe bá àwọn onítírà
şàríyàn jiyàn àfi ní ọ̀nà tó dára
jùlọ̀ (èyì ní lílọ̀ al-Kur'ān àti
hadīth. Ẹ má sì ẹe jà wọn lógun)
àfi àwọn tó bá şàbòsì nínú
wọn.¹ Kí ẹe sì sọ pé: “A gbàgbọ̀
nínú ohun tí Wọn sọkalẹ̀ fún
àwa àti ohun tí Wọn sọkalẹ̀ fún
èyin. Ọ̀lọ̀hun wa àti Ọ̀lọ̀hun yín,
(Allāhu) Ọ̀kan ẹ̀şoşo ni. Àwa sì ni
mùsùlùmí (olùjuwọ̀-jusẹ-silẹ̀)
fún Un.”¹

*وَلَا تُجَدِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي
هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ
وَقُولُوا ءَأَمَتْنَا بِالَّذِي نُنزِلُ إِلَيْنَا
وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَهُنَا وَإِلَهُكُمْ
وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٤٦﴾

47. Báyeṅ ni A ẹe sọ Tírà kalẹ̀
fún ọ. Nítorí náà, àwọn tí A fún
ní Tírà, wọn gbà á gbọ̀.¹ Ó sì wà

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ
ءَاتَيْنَاهُمْ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ

gbólóhùn írántí Allāhu wá lórí ìrun, ó tóbi jú bí ìrun kíkí ẹe ní kọ iwà ibàjẹ àti aburú fún èdá. Ìyẹn ni pé, bí ìrun kíkí ẹe ní ẹsan, bèẹ náà ló tún jẹ ohun t'ó n mú olùkírun jinnà sí iwà aburú, şùgbọ̀n abala ẹsan kò ẹe é fojú réna fún ẹni tí kò yé hùwà aburú. Bí ẹsan ìrun kíkí rẹ yó ẹe mọ l'ó máa mọ, kóda kí aburú rẹ kó gbogbo ẹsan ijọsin rẹ tán = = nilẹ, olùkírun t'ó n hùwà ibajẹ kò lè di èrò inú Iná gbére, tí ọ̀rọ̀ rẹ bá padà já sí Iná. Ó sì máa padà wọ inú Ọgbà Ọ̀dẹ̀ra gbére. Ìyẹn rí bèẹ níwọn Ọgbà tí mimú Allāhu ní ọ̀kan ẹ̀şoşo tí a gbọ̀dọ̀ jọsin fún ní ọ̀nà òdodo kò bá tí rọ̀pọ̀ mọ síşo èdá kan di akegbẹ̀ fún Un, èyì tí a mọ sí ẹ̀bọ̀ nílá “aş-şirku al-'akbar”, tàbí şíşẹ àìgbàgbọ̀ nínú Allāhu “al-kufru al-mukrijū minal-millah” àti şíşẹ işọ̀bẹ-şèlú nínú àdìsókàn “an-nifāk al-'itikōdi”. Wàyí, nínú àwọn itúmọ̀ máraàrùn-ún òkè wọnyí, itúmọ̀ kíńí l'ó gbòdòrò jùlọ̀. Ọhun sì ni itúmọ̀ tí tafsír Toḅariy fara mọ̀ jùlọ̀. Kíyẹ̀ sí i, kò sí ọ̀kan nínú àwọn itúmọ̀ máraàrùn-ún òkè wọnyí t'ó ní kí mùsùlùmí fi gbólóhùn írántí Allāhu rọ̀pọ̀ ìrun kíkí, ààwẹ̀ gbìgbà àti bèẹ̀ bèẹ̀ lọ. Ẹnikẹni tí ó bá pa ìrun kíkí àti ààwẹ̀ gbìgbà tí nípasẹ̀ fífún gbólóhùn yíí ní itúmọ̀ ọ̀di, ó ti kó iparun bá ẹmí ara rẹ̀ ní ibámu sí sūrah al-Muddaththir; 74: 42-43. Kí Allāhu là wá nínú èyí.

¹ 1. Bí ó tilẹ̀ jẹ pé alábòsì wulẹ̀ ni gbogbo àwọn onítírà, àbòsì miíràn ni Allāhu n tọ̀ka sí lára wọn nínú àyah yíí. Ọhun sì ni bí àwọn onítírà ẹe ní gbógun ti àwa mùsùlùmí àti bí wọn ẹe ní kọ̀ láti san isákọlẹ̀ fún ijọba 'Islām lábẹ̀ ijọba 'Islām.

nínú àwọn wònyí (iyẹn, àwọn ará Mọkkah), ẹni tó gbà á gbọ. Kò sì sí ẹni tó ń tako àwọn āyah Wa àfi àwọn aláìgbàgbọ.¹

48. Ìwọ kò ké tírà kan rí síwájú al-Kur'ān, ìwọ kò sì fi ọwọ ọtún rẹ kọ ñhkan rí. Bí bẹ̀ẹ̀ kọ nígbà náà, kí àwọn ọ̀pùrọ̀ ẹ̀yèmẹ̀jì (sí al-Kur'ān).

49. Rára (kò rí bí wọn ẹ̀ rọ́ ó. al-Kur'ān), òhun ni àwọn āyah tó yanjú nínú igbá-àya àwọn tí A fún ní ìmọ̀-ẹ̀sìn. Kò sì sí ẹni tó ń tako àwọn āyah Wa àfi àwọn alá̀bòsí.

50. Wọn sì wí pé: “Nítórí kí ni Wọn kò ẹ̀ sọ àwọn àmì (iyanu) kan kalẹ̀ fún un láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀?” Sọ pé: “Allāhu nikan ni àwọn àmì (iyanu) wà lóḍọ̀ Rẹ̀. Àti pé olùkìlọ̀ pọ̀nńbélé ni èmi.”

51. Ẹ̀ kò tó fún wọn (ní àmì iyanu) pé A sọ tírà (al-Kur'ān) kalẹ̀ fún ọ, tí wọn ń ké e fún wọn? Dájúdájú ikẹ̀ àti ìrántí wà nínú iyẹn fún ijọ̀ tó gbàgbọ̀.

52. Sọ pé: “Allāhu tó ní Ẹ̀lẹ̀rìí láààrin èmi àti ẹ̀yin. Ó mọ̀ ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Àwọn tó gba irọ̀

هَؤُلَاءِ مَن يُؤْمِنُ بِهِ ۖ وَمَا يَجْحَدُ

بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكٰفِرُونَ ﴿٥٧﴾

وَمَا كُنْتَ تَتْلُوَ مِنْ قَبْلِهِ ۚ مِنْ كِتَابٍ

وَلَا تَخْطُهُ بِيَمِينِكَ ۖ إِذًا لَأَرْتَابَ

الْمُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ

أُوتُوا الْعِلْمَ ۚ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا

الظَّالِمُونَ ﴿٥٩﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ ۗ

قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا

نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٦٠﴾

أَوْ لَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ

الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً

وَذِكْرًا لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦١﴾

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بِنَبِيِّ وَسَيَعْلَمُ شَهِيدًا

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَالَّذِينَ

¹ 1. Àwọn wònyí ni àwọn tí Allāhu sọ nípa wọn nínú sūrah al-Koşos; 28:52 - 55. Àpèrẹ̀rẹ̀ wọn ni ‘Abdullāh bun Salām àti Ọ̀ba Najāsi tí orúkọ̀ rẹ̀ ń jẹ̀ ‘Ashamah - kí Allāhu yónú sí àwọn méjèjèì - .

(òrìṣà) gbọ, tí wọn sì ṣàì gbàgbọ nínú Allāhu; àwọn wọnyẹn, àwọn ni ẹnì òfò.

53. Wọn sì n kán ọ lójú nípa iyà! Tí kò bá jẹ pé ó ti ní gbèdéke àkókò kan ni, iyà nàà ibá kúkú dé bá wọn. (Iyà) ibá dé bá wọn ní òjìjì sẹ, tí wọn kò sì níí fura.

54. Wọn n kán ọ lójú nípa iyà! Dájúdájú iná Jahanamọ kúkú máa yí àwọn aláìgbàgbọ po.

55. (Rántí) ọjọ tí iyà yóò bò wọn mọlẹ láti òkè wọn àti isàlẹ ẹsẹ wọn, (Allāhu) sì máa sọ pé: “Ẹ tọ (iyà) ohun tí ẹ n ẹ níṣẹ wò.”

56. Ẹyin ẹrúsin Mi, tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, dájúdájú ilẹ Mi gbòòrò. Nítórí nàà, Ẹmi nìkan ni kí ẹ jòsìn fún.

57. Gbogbo ẹmí l'ó máa tọ ikú wò. Lẹyin nàà, ọdọ Wa ni wọn yóò da yín padà sí.

58. Àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ àwọn isẹ rere, dájúdájú A máa fi wọn sínú àwọn ilẹ pètẹ̀ẹ̀sì gígá kan nínú Ọgbà Idẹra, tí odò n ẹ̀n ní isàlẹ̀ rẹ̀. Olùṣẹgbere ni wọn nínú rẹ̀. Ẹsan àwọn olùṣẹ-rere sì dára.

ءَامَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ اُوْلٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٥٣﴾

وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا اَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلِيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ﴿٥٤﴾

يَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌ بِالْكَافِرِيْنَ ﴿٥٥﴾

يَوْمَ يَعْشَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ وَيَقُوْلُ ذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٥٦﴾

يَعْبَادِيْ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنَّ اَرْضِيْ وَسِعَةٌ فَاَعْبُدُوْنِيْ ﴿٥٧﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذٰٓئِقَةٌ الْمَوْتِ ثُمَّ اِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ﴿٥٨﴾

وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا نِعْمَ اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ﴿٥٩﴾

59. (Àwọn ni) àwọn tó ẹ̀ ẹ̀ sùúrù.
Olúwa wọn sì ni wọn ní gbáralé.

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾

60. Mèlòò mèlòò nínú àwọn
ẹ̀ranko tí kò lè dá bùkàtá iḡe-imu
rè gbé, tí Allāhu sì ní ẹ̀ iḡe-imu
fún àwọn àti ẹ̀yin. Òun sì ni
Olùgbọ̀, Onímọ̀.

وَكَايْنٍ مِّنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ
يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

61. Tí o bá bi wọn léèrè pé: “Ta
ni Ó dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀, tí Ó
sì rọ̀ òdòrùn àti ọ̀ṣùpá?”,
dájúdájú wọn á wí pé: “Allāhu
ni.” Nítórí náà, báwo ni wọn ẹ̀
ní ẹ̀rí wọn kùrò níbi òdodo?

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
لَيَقُولَنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾

62. Allāhu l'Ó ní tẹ̀ ọ̀rọ̀ sílẹ̀ fún
ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀ nínú àwọn ẹ̀rúsin
Rẹ̀. Ó sì ní díwọn rẹ̀ fún
ẹ̀lòmìrà̀n. Dájúdájú Allāhu ni
Onímọ̀ nípa gbogbo n̄nkan.

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ
عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

63. Tí o bá bi wọn léèrè pé: “Ta
ni Ó sọ̀ omi kalẹ̀ láti sánmọ̀, tí Ó
fi ta ilẹ̀ jí lẹ̀yin tí ó ti kú?”,
dájúdájú wọn á wí pé: “Allāhu
ni.” Sọ̀ pé: “Gbogbo ẹ̀yin ní jẹ̀ ti
Allāhu, sùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ni
kò ẹ̀ làákayè.”

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا
لَيَقُولَنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

64. Kí ni iṣẹ̀mí ayé yìí bí kò ẹ̀
ìranù àti eré s̄iṣe. Àti pé
dájúdájú Ilé Ikẹ̀yin sì ni iṣẹ̀mí
gbére tí wọn bá mọ̀.

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ
وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

65. Nígba tí wọn bá gun ọkọ
 ojú-omi, wọn máa pe Allāhu lẹni
 tí yóò máa fi àfòmọ-ọkàn
 (àníyàn mímọ) ẹ ẹsìn fún Un.¹
 Àmọ nígba tí Ó bá gbà wọn là sí
 orí ilẹ, nígba náà ni wọn yóò
 máa ẹbọ'

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ
 مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ
 إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾

66. nítorí kí wọn lè ẹ̀sàì moore sí
 n̄nkan tí A fún wọn àti nítorí kí
 wọn lè jayékáyé. Nítorí náà,
 láìpé wọn máa mọ.

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا
 فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

67. Ẹ́ ẹ wọn kò rí i pé dájúdájú
 Àwa ẹ Haram (Mokkah) ni àyè
 ifàyàbalẹ, tí wọn sì ní jí àwọn
 èniyàn gbé lọ ní àyíká wọn? Ẹ́
 irọ (òrìṣà) ni wọn yóò gbàgbọ, tí
 wọn yó sì ẹ̀sàì moore sí idẹra
 Allāhu?

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا
 وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ
 أَفَبِالْبِطْلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ
 يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

68. Ta ló ẹ̀sà̀bòsì ju ẹni tó dá
 àdápá irọ mọ Allāhu, tàbí tó pe
 òdodo ní irọ nígba tí ó dé bá a?
 Ẹ́ inú iná Jahanamọ kọ ni
 ibùgbé fún àwọn aláìgbàgbọ ni?

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
 أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي
 جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

69. Àwọn tó gbìyànjú nípa Wa,
 dájúdájú A máa fi wọn mọ àwọn
 ọ̀nà Wa. Àti pé dájúdájú Allāhu
 wà pẹ̀lú àwọn olúṣe-rere.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَهُمْ صُبُلَنَا
 وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

¹ 1. Ẹ wo sūrah Yūnus; 10:22 àti itọṣẹ-òrẹ rẹ.

Suuratur-Ruum الروم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlù àwọn háràfí nàà.)¹

الْم ﴿١﴾

2. Wọn¹ ṣégun Rōmu^{II}

عَلَيْتِ الرُّومُ ﴿٢﴾

3. ní àwọn ilẹ̀ tó wà nítòsí (erékùsù Lárúbáwá).¹ Lẹ̀yìn ìṣégun wọn, àwọn nàà máa ṣégun wọn^{III}

فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ

سَيَعْلَبُونَ ﴿٣﴾

4. ní ọdún díẹ̀ (sí ìgbà nàà). Ti Allāhu ni àṣẹ ní ìṣáájú àti ní ìkẹ̀yìn. Ní ọjọ̀ yẹn, àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo máa dunnú

فِي يَضَعُ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ

بَعْدٍ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٤﴾

5. sí àràṅṣe Allāhu. Ó n' ṣàràṅṣe fún ẹnì tí Ó bá fẹ̀. Ọ̀un sì ní Alágbára, Àṣàkẹ̀-ọ̀run.

بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ

الرَّحِيمُ ﴿٥﴾

6. (Èyí jẹ) àdéhùn Allāhu. Allāhu kò sì ní yapa àdéhùn Rẹ̀, ṣùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ẹ̀niyàn kò mọ̀.

وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ

وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

¹ 1. Ẹ wo ìṭọṣẹ̀-ọ̀rò sūrah al Baqarah; 2:1.

^{II} 1. Àwọn ará ilẹ̀ Fārisi (ìyẹn Irān)

^{III} 1. Ìyẹn ní ilẹ̀ Siria, 'Irāk, Jọdan àti Palẹ̀stin.

7. Wọn nímò nípa gbaṅgba nínú òrò iṣemí ayé (yìí). Afónú-fóra sì ni wọn nípa Ojọ̀ Ìkẹ́yìn.

يَعْلَمُونَ ظَهْرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ
عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ﴿٧﴾

8. Šé wọn kò ronú nípa òrò ara wọn ni? Allāhu kò ṣedá àwọn sánmò, ilẹ̀ àti ñhkan tó wà láààrin àwọn méjèèjì bí kò ṣe pẹ̀lú òdodo àti fún gbèdéke àkókò kan. Dájúdájú òpòlópò nínú àwọn èniyàn mà ni aláìgbàgbò nínú ipàdé Olúwa wọn.

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ ۗ مَا خَلَقَ اللَّهُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا
بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ
النَّاسِ بِلِقَائِي رَبِّهِمْ لَكٰفِرُونَ ﴿٨﴾

9. Šé wọn kò rìn kiri lóri ilẹ̀ kí wọn wo bí ikángun àwọn tó ṣíwájú wọn ṣe rí? Wọn ní agbára jù wọn lọ. Wọn fi ilẹ̀ dákò. Wọn sì lo ilẹ̀ fún ohun tí ó pò ju bí (àwọn ará Mòkkaḥ) ṣe lò ó. Àwọn Ojìṣé wọn sì mú àwọn èrì tó yanjú wá bá wọn. Nítorí nàà, Allāhu kò ṣàbòsí sí wọn, ṣùgbón èmí ara wọn ni wọn ñ ṣàbòsí sí.

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوا أَشَدَّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا
أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم
بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
ۗ وَلٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾

10. Léyìn nàà, aburú jé àtubótán àwọn tó ṣaburú nítorí pé, wọn pe àwọn àyah Allāhu ní irọ̀. Wọn sì ñ fi ṣe yèyè.

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسْتَوُوا السُّوْءَىٰ ۗ أَن
كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٠﴾

11. Allāhu ñ pilẹ̀ èdá dídá. Léyìn nàà, O máa dá a padà (sípò aláàyè). Léyìn nàà, òdò Rẹ̀ ni wọn yóò da yín padà sí.

اللَّهُ يَبَدِّئُ ۖ فَكَيْفَ يُعِيدُهُ ۗ ثُمَّ إِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

12. Ní oḡo tí Àkókò nàà máa ṣeḷẹ̀, àwọn eḷẹ̀ṣẹ̀ yó sòrètí nù.

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾

13. Àti pé kò ní sí àwọn olùṣipẹ̀ fún wọn nínú àwọn òrìṣà wọn. Wọn sì máa jẹ̀ alátaḱò òrìṣà wọn.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِّنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءُ
وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كَافِرِينَ ﴿١٣﴾

14. Ní oḡo tí Àkókò nàà máa ṣeḷẹ̀, ní oḡo yẹn ni wọn yóò pínà sí òtòtòtò.

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُؤْمِدُ يُتَّفَرَّقُونَ ﴿١٤﴾

15. Ní ti àwọn tó gbàgbó ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ se iṣẹ̀ rere, wọn yóò wà ní àbàtà Ọgbà Ìdẹ̀rà,¹ tí wọn yó sì máa dùn wọn nínú.

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾

16. Ní ti àwọn tó ṣàì gbàgbó, tí wọn sì pé àwọn àyah Wa àti ipàdé Ọḡo Ìkẹ̀yìn ní irọ̀, àwọn wònyẹn ni (àwọn mọ̀lāika) máa kó wá sínú Iná.

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ
مُحْضَرُونَ ﴿١٦﴾

17. Nítorí nàà, ẹ̀ ẹ̀ se àfọ̀mọ̀ fún Allāhu nígbà tí ẹ̀ bá wà ní ìrọ̀lẹ̀ àti nígbà tí ẹ̀ bá wà ní òwúrọ̀.

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ
تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾

18. TiRẹ̀ sì ni oḡe nínú àwọn sánmọ̀ àti lórí ilẹ̀ ní àṣálẹ̀ àti nígbà tí ẹ̀ bá wà ní ọ̀sán.

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾

¹ 1. "Raodoh" ni àyè tí ó kún fún omi àti koríko, àyè tó lẹ̀ràà lára jùlọ̀ nínú ọgbà oko.

19. (Allāhu) n̄ yọ alààyè jáde láti ara òkú. Ó n̄ yọ òkú jáde láti ara alààyè. Ó n̄ ta ilẹ̀ jí lẹ̀yìn tí ilẹ̀ ti kú. Báyyen ni A òò ẹ̀ mu èyin náà jáde.

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

20. Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ̀ pé, Ó ẹ̀dà yín láti ara erùpẹ̀. Lẹ̀yìn náà, nígbà náà èyin di abara tí è n̄ fónká (lórí ilẹ̀ ayé).

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾

21. Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ̀ pé, Ó ẹ̀dà àwọn aya fún yín láti ara yín nítorí kí ẹ̀ lè rí ifàyàbalẹ̀ lódò wọn. Ó sì fi ifẹ̀ àti iké sí àarin yín. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyen fún ijọ́ tó láròjinlẹ̀.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾

22. Ó wà nínú àwọn àmì Rẹ̀, dídá àwọn sánmò àti ilẹ̀ àti òkan-ò-jòkan àwọn èdè yín àti àwọn àwò ara yín. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyen fún àwọn onímò.

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافَ أَلْسِنَتِكُمْ وَاللُّوَيْنِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٢﴾

23. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ ni oorun yín ní alẹ̀ àti ní òsán àti wíwá tí è n̄ wá nínú oore Rẹ̀ (fún ije-ìmu). Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyen fún ijọ́ tó n̄ gbòrò.

وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَآبْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُسْمَعُونَ ﴿٢٣﴾

24. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ tún ni fifi mọ̀nàmọ̀ná hàn yín ní ti èrù àti irètí. Ó sì n̄ sọ omi kalẹ̀ láti sánmò. Ó n̄ fi ta ilẹ̀ jí lẹ̀yìn tí ilẹ̀ ti kú. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyen fún ijọ́ tó n̄ ẹ̀ làákàyè.

وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمْ الْبَرَقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٤﴾

25. Àti pé nínú àwọn àmì Rẹ̀ ni pé sánmò àti ilẹ̀ dúró pèlú àṣẹ̀ Rẹ̀. Lẹ̀yìn náà, nígbà tí Ó bá pé yín ní ìpè kan nígbà náà ni èyìn yóò máa jáde láti inú ilẹ̀.

26. TiRẹ̀ ni àwọn tó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ènì kòòkan ni olùtẹ̀lẹ̀-àṣẹ̀ Rẹ̀.¹

27. Òun ni Èni tí Ó ń bèrè èdà dídá. Lẹ̀yìn náà, Ó máa dá a padà (sípò aláàyè fún àjìnde). Ó sì rọ̀rùn jùlọ̀ fún Un (láti ẹ̀se bẹ̀ẹ̀). TiRẹ̀ ni ìròyìn tó ga jùlọ̀ nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀.¹ Òun sì ni Alágbára, Ológbón.¹

28. (Allāhu) ṣàkàwé kan fún yín nípa ara yín. Njẹ̀ ẹ̀ ní akẹgbé nínú àwọn ẹ̀rú yín lórí ohun tí A fún yín ní arisikí, tí ẹ̀ jọ máa pín (dúkiá náà) ní dọ̀gbañdọ̀gba, tí ẹ̀ ó sì máa páyà wọn gégé bí

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ
بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ
الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾

وَلَهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ
قَلْبَتُونَ ﴿٢٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ
أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ
لَكُمْ مِّنْ مَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِّنْ
شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْتَكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ

¹ 1. Āyah yìí jọ sūrah ar-Ra'd; 13:15 àti sūrah an-Nahl; 16:49 nítórí pé, wọn di jọ jẹ oní-pónna. Ní ti āyah òkè yìí, pón-na inú rẹ̀ ni pé, kò sí ẹ̀ni tí kò tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Allāhu. Irú àṣẹ̀ tí wọn ń tọ̀ka sí nínú āyah yìí ló mú pón-na lówó. Àṣẹ̀ méjì ló wà lórí èdà. Àṣẹ̀ àdámọ̀ àti àṣẹ̀ ijòsìn. Àṣẹ̀ àdámọ̀ ló jẹmọ̀ wíwá sáyé, lílọ̀ sọrun àti gbogbo ohun tí omoniyàn kò lè ríbi yè ẹ̀ sí bí ebi, òngbẹ, oorun àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Iwọnyen ni àṣẹ̀ Allāhu = = lára ẹ̀ni kòòkan, yálà onígbàgbọ̀ òdodo tàbí aláìgbàgbọ̀. Nítórí náà, gbogbo wa ni à ń tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Allāhu tó jẹmọ̀ àdámọ̀ nígbàkígbà tí àṣẹ̀ náà bá dé sí wá lára. Kódà tí idíwọ̀ kan bá fẹ̀ ẹ̀lẹ̀ sí èdà láti tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ náà, ìnira máa gbá a mú tí tí ó máa fi tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ náà. Àmọ̀ ní tí àṣẹ̀ ijòsìn, àwọn onígbàgbọ̀ òdodo nikan ló ń tẹ̀lẹ̀ àṣẹ̀ Allāhu lórí rẹ̀. Ní tí àwọn aláìgbàgbọ̀, àṣẹ̀ Èṣù àti àṣẹ̀ Ifé-inú wọn ni wọn ń tẹ̀lẹ̀. Irú āyah òkè yìí tún wà nínú sūrah al-Baqorah; 2:116. Ẹ̀ tún wo itọ̀sẹ̀-òrọ̀ sūrah ar-Ra'd; 13:15.

¹ 1. Ìròyìn tó ga jùlọ̀ tí Allāhu - tó ga jùlọ̀ - fi rọ̀yìn ara Rẹ̀ ni gbolóhùn “Kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbọ̀dọ̀ jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Allāhu.” Àti gbolóhùn yìí : “Kò sí kíni kan tó dà bí Rẹ̀...” (at-Tṭabariy)

wọn ɛ n páyà èyin náà? Báye ni A ɛ n ɣ'álàyé àwọn àyah fún ijò tó n ɛ làákàyè.¹

29. N̄ɛ ni àwọn tó ɣàbòsí t̄lè ifè-inú wọn láì sí imò kan (fún wọn). Ta sì ni ó lè fi ònà mọ ẹnì tí Allāhu bá ɣì lònà? Kò sì níí sí àwọn aláranɛ fún wọn.

30. N̄itorí náà, dojú rẹ kọ ẹsìn náà, (kí o jẹ) olùdúró-déédé-nínú-ẹsìn Islām, ẹsìn àdámọ Allāhu èyí tí Ó dá mọ àwọn èniyàn. Kò sí iyípadà fún ẹsìn Allāhu.¹ (iyen ni pé, ẹ kò gbòdò yí ẹsìn Allāhu padà.)² Iyen ni ẹsìn tó fẹsèrinlẹ, ɣùgbón òpòlòpò àwọn èniyàn kò mọ.³

31. (Ẹ jẹ) olùɣérí padà sí òdò Allāhu (nípa ìronúwàdà). Ẹ páyà Rẹ. Ẹ kí ìrun. Ẹ má ɛ wà nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ.

32. (Ẹ má ɛ wà) nínú àwọn tó dá ẹsìn wọn sí kélekèlè, tí wọn

سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ
كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ

يَعْقِلُونَ ﴿٢٩﴾

بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ
عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا
لَهُمْ مِنْ نَّاصِرِينَ ﴿٣٠﴾

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ
الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ
لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

*مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣٢﴾

مِنَ الَّذِينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا كُلٌّ
حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Èsì sí àkàwé yíí ni pé, kò sí olówó ẹrú tí ó máa sọ ẹrú rẹ di ẹgbẹ rẹ lórí dúkiá rẹ. Ẁébí dúkiá náà ni ẹrú jẹ fún olówó ẹrú. N̄itorí náà, kò lè sí ẹnì tí Allāhu - tó ga jùlò - máa sọ di ẹgbẹ Rẹ láààrin gbogbo ẹdà Rẹ. Ẹrú Rẹ sì ni gbogbo ẹdà Rẹ.

² 1. “Èdà Allāhu” nínú àyah yíí dúró fún “ẹsìn Allāhu” ní ìbámu sí sàkání tí ó ti jẹyọ. 2. Àwọn onítírà yapa àṣe yíí, wọn sì sọra wọn di yèhúdí àti nasōrò. Àwọn mìràn tún sọra wọn di ọ̀ṣẹ̀bọ. A dúpẹ fún Allāhu tí Ó mú wa dúró ɣinɣin sórí ẹsìn Rẹ 'Islām. 3. Ẹ wò itọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah Yūnus; 10:105.

sì di ijọ-ijọ. Ijọ kòòkan sì n yò sí ohun tí ó wà lódò wọn.

33. Nígba tí inira kan bá fowọ ba èniyàn, wọn yóò pe Olúwa wọn, tí wọn yóò máa şerí pada sọdò Rẹ. Lẹyin náà, nígba tí (Allāhu) bá fún wọn ní ikẹ kan tọ wò láti ọdò Rẹ, nígba náà ni igun kan nínú wọn yóò máa şẹbọ sí Olúwa wọn

34. nítorí kí wọn lè şàì moore sí ohun tí (Allāhu) fún wọn. Ẹ máa jayé lọ. Nítorí náà, láipé ẹ máa mò.

35. Tàbí A sọ ẹrí kan kalẹ fún wọn, tó n sọrọ nípa ñhkan tí wọn n sọ di akẹgbé Rẹ?

36. Nígba tí A bá fi ikẹ kan tọ èniyàn lẹnu wò, wọn yóò dunnu sí i. Tí aburú kan bá sì kàn wọn nípa ohun tí ọwọ wọn tì síwájú, nígba náà ni wọn yóò sọrètí nù.

37. Şé wọn kò wòye pé dájúdájú Allāhu l'Ó n tẹ ọrọ sílẹ fún ẹni tí Ó bá fẹ, (Ó sì n) díwọn rẹ (fún ẹni tí Ó bá fẹ)? Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyẹn fún ijọ tó gbàgbọ.

38. Nítorí náà, fún ẹbí ni ètọ rẹ. (Fún) mèkúnnù àti onírìn-àjò (tí agara dá ní ñhkan). Iyẹn lóore jùlọ fún àwọn tó n fẹ Ojú rere

وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ
مُنِيْبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا آذَاهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً
إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا
فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا
كَانُوا بِهِ يَشْرِكُونَ ﴿٣٥﴾

وَإِذَا آذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِن
نُصِبْهُمْ سَيِّئَةً بِمَا قَدَّمْتَ أَيْدِيهِمْ إِذَا
هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن
يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِن فِي ذَلِكَ لَآيٰتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

فَعَاتِ ذَا الْقُرْبٰنِي حَقَّهُ وَالْمِسْكِيْنَ
وَأَبْنِ السَّبِيْلِ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ

Allāhu. Àwọn wònyẹn, àwọn sì ni olùjèrè.

39. Ohunkóhun tí ẹ bá fún (àwọn èniyàn) ní ẹyáwó, nítorí kí ó lè di èlè láti ara dúkìà àwọn èniyàn, kò lè lékún ní òdò Allāhu. Ohunkóhun tí ẹ bá sì (fún àwọn èniyàn) ní Zakāh, tí ẹ ní fẹ ojú rere Allāhu, àwọn wònyẹn ni A máa fún ní àdipèlé ẹsan.

40. Allāhu, Ẹni tí Ó ẹ̀dà yín, lẹyìn náà, Ó fún yín ní arísíkí, lẹyìn náà, Ó máa sọ yín di òkú, lẹyìn náà, O máa sọ yín di aláàyè. Njé ó wà nínú àwọn òrìṣà yín ẹni tí ó lè ẹ n̄nkan kan nínú iyẹn? Mímọ ni fún Un. Ó ga tayo n̄nkan tí wón ní fi ẹ̀bọ sí I.

41. Ìbàjẹ hàn lórí ilẹ̀ àti lójú omi nípasẹ̀ ohun tí ọ̀wọ̀ àwọn èniyàn ẹ̀ níṣẹ̀ (aburú) nítorí kí (Allāhu) lè fi (iyà) apá kan èyí tí wón ẹ̀ níṣẹ̀ (aburú) tọ̀ wón lẹnu wò nítorí kí wón lè ẹ̀rì padà (nibi aburú).

42. Sọ pé: “Ẹ rìn lórí ilẹ̀, kí ẹ̀ wo bí àtubòtán àwọn tó síwájú ẹ̀ rí! Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wón ni wón jẹ̀ ọ̀ṣẹ̀bọ.”

يُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ وَأَوْلِيَّتِكَ هُمْ
الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٩﴾

وَمَا آتَيْتُم مِّن رَّبًّا لَّيْرُبُوا فِي أَمْوَالِ
النَّاسِ فَلَا يَرْبُوا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُم
مِّن زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿٤٠﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ
يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ هَلْ مِن
شُرَكَائِكُمْ مَّن يَفْعَلُ مِن دَلِيلِكُمْ مِّن
شَيْءٍ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا
كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ
الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٢﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلُ كَانَ
أَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِينَ ﴿٤٣﴾

43. Nítorí náà, dojú rẹ kọ ẹsìn tó fẹsẹrinlẹ s̄íwájú kí ojọ kan tó dé, tí kò sí n̄nkan tí ó lè yẹ ẹ lọdọ Allāhu. Ní ojọ yẹn ni àwọn èniyàn yóò pín yà sí (èrò Ogbà Ìdẹra àti èrò Iná).

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْأَقِيمِ مِنَ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ يُصَدِّعُونَ ﴿٣٣﴾

44. Ẹnikẹni tí ó bá s̄àì gbàgbọ, orí ara rẹ ni (iyà) àìgbàgbọ rẹ wà. Ẹnikẹni tí ó bá s̄ì s̄e is̄ẹ rere, ẹmí ara wọn ni wọn ní tẹ itẹ (Ogbà Ìdẹra) sílẹ fún

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نُنْفِئُهُمْ يَوْمَئِذٍ ﴿٣٤﴾

45. nítorí kí (Allāhu) lè san ẹsan rere nínú oore àjùlọ Rẹ fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì s̄e is̄ẹ rere. Dájúdájú (Allāhu) kò nífẹẹ àwọn aláìgbàgbọ.

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٥﴾

46. Nínú àwọn àmì Rẹ ni pé, Ó ní rán atẹgùn ní iró ìdunnú. Àti pé nítorí kí (Allāhu) lè fún yín tó wò nínú ikẹ Rẹ; àti nítorí kí okọ ojú-omi lè rìn lójú-omi pèlú àṣẹ Rẹ; àti nítorí kí ẹ lè wá nínú oore Rẹ; àti nítorí kí ẹ lè dúpẹ.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيَذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ الْأَنْهَارُ بِأَمْرِهِ وَلِتُبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

47. Dájúdájú A ti rán àwọn Òjísẹ kan ní s̄ẹ s̄íwájú rẹ sí àwọn ijọ wọn. Wọn sì wá bá wọn pèlú àwọn ẹrì tó yanjú. A sì gbẹsan lára àwọn tó dẹsẹ. Ó sì jẹ ẹtọ fún wa láti s̄e àrànsẹ fún àwọn onígbàgbọ òdodo.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَمَعْنَا مِنْ الَّذِينَ أَجْرَمُوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٧﴾

48. Allāhu ni Ẹni tó ní fi àwọn atẹgùn rán s̄ẹ. (Atẹgùn náà) sì máa gbé ẹs̄újò dide. (Allāhu) yó

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُبْرِئُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ

si tẹ (ẹ̀sújò) sílẹ̀ s'ójú sánmò bí Ó bá ẹ̀ fẹ̀. Ó sì máa dá a kélekèlẹ̀ (sí ojú sánmò). O si máa rí òjò tí ó ma máa jáde láààrin rẹ̀. Nígba tí Ó bá sì rọ̀ (òjò náà) fún ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀ nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀, nígba náà wọn yó sì máa dunnú.

49. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé síwájú kí Ó tó sọ̀ ọ̀ kalẹ̀ fún wọn, wọn ti sọ̀rèti nù síwájú rẹ̀.

50. Nítórí náà, wòye sí àwọn orípa ikẹ̀ Allāhu, (wo) bí (Allāhu) ẹ̀ ní ta ilẹ̀ jí lẹ̀yìn tí ilẹ̀ tí kú. Dájúdájú (Allāhu) yẹ̀n ni Ó kúkú máa sọ̀ àwọn òkú di aláàyè. Òun sì ni Alágbára lórí gbogbo n̄nkan.

51. Dájúdájú tí A bá rán atẹ̀gùn kan (sí wọn), kí wọn sì rí (n̄nkan ọ̀gbìn wọn) ní pípọ̀n (jijóná), dájúdájú wọn yó sì máa ẹ̀ ài moore lọ̀ lẹ̀yìn rẹ̀.

52. Dájúdájú iwọ̀ kọ̀ l'ò máa mú àwọn òkú gbọ̀rọ̀. O ò sì níí mú àwọn adití gbọ̀ ìpè nígba tí wọn bá kẹ̀yìn sí ọ̀, tí wọn ní lọ̀.

53. Iwọ̀ kọ̀ l'ò máa fi ọ̀nà mọ̀ àwọn afọ̀jú níbi isìnà wọn. Kò sí ẹ̀ni tí o máa mú gbọ̀ ọ̀rọ̀ àfi ẹ̀ni tí ó bá gba àwọn āyah Wa gbọ̀.

وَيَجْعَلُهُ كَسِفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ
مِنْ خَلِيلِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٩﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنَ
قَبْلِهِ لَمُبْلِسِينَ ﴿٥٠﴾

فَانظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُعْجِزٌ
لِلْمُؤْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥١﴾

وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا لَظَلُّوا
مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ﴿٥٢﴾

فَإِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ
الدُّعَاءَ إِذَا وَلُوا مَدْبِرِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَا أَنْتَ بِهَادٍ الْعُمَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ ۖ إِنَّ
تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٥٤﴾

Àwọn sì ni (mùsùlùmí) olùjupá-
jusè-sílẹ̀ fún Allāhu.¹¹

¹ 1. Àwọn nasōrō ní sọ pé, níwọn igbà tí àyah 52 àti 53 òkè yìí ti fi rinlẹ̀ pé, Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò lè bá òkú sùrò kí ó gbò, kí ó sì jí dídè gégé bí Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀ ẹ̀ jí òkú dídè; níwọn igbà tí Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò lè la etí adití kí ó gbòrò àti níwọn igbà tí Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò lè la ọ̀jù afọ̀jú kí ó ríran gégé bí Ànábì = = 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀ ẹ̀ la ọ̀jù afọ̀jú, wọn ní nígba náà kí 'ò fẹ̀ sọ Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - di aṣíwájú bíi tí Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Àti pé, kò lè sí igbàlà lódò Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nítorí pé, kò lè jí òkú dídè, kò lè la etí adití, kò sì lè la ọ̀jù afọ̀jú. Wọn ní nítorí náà, ọ̀dò Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - nikan ni igbàlà wà nítorí pé, ó ẹ̀ gbogbo iwònyen àti òmíràn fún ará ayé! Èsì: Ní àkókó ná, iṣẹ̀ iyanu kó ni oṣùwọn fún ta ní ó lè jẹ̀ aṣíwájú àwọn èniyàn. Èni kan kan kò sì lè rọ̀ Ànábì tàbí Ọ̀jìṣẹ̀ Ọ̀lòhun kan lóyè nípasẹ̀ àiṣe iṣẹ̀ iyanu. Kò sì sí Ànábì tàbí Ọ̀jìṣẹ̀ Ọ̀lòhun kan t'ó dá iṣẹ̀ iyanu ẹ̀ láti ọ̀dò ara rẹ̀ bí kò ẹ̀ yí tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - bá yònda fún un láti ẹ̀ nítorí pé, Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - l'Ó ní ẹ̀ iṣẹ̀ iyanu. Kò sì sí Ànábì tàbí Ọ̀jìṣẹ̀ Ọ̀lòhun kan tí Allāhu kò fún ní iṣẹ̀ iyanu kan tàbí òmíràn ẹ̀ ní ibámu sí igbà ẹ̀ni kòòkan wọn. Bẹ́ẹ̀ sì ni èyikéyí iṣẹ̀ iyanu tí ó bá tọ̀wọ̀ Ànábì tàbí Ọ̀jìṣẹ̀ kan wáyé kò sọ̀ Ànábì tàbí Ọ̀jìṣẹ̀ náà di olúwa àti olùgbàlà. Allāhu nikan ṣoṣo ní Olúwa àti Olùgbàlà ayé àti ọ̀run. Nítorí náà, fún àlẹ̀kún lórí àwọn iṣẹ̀ iyanu Ànábì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -, ẹ̀ ka itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rò sūrah al-Mō'idah; 5:110. Lẹ́yin náà, kí í ẹ̀ pé Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - kò ní agbára láti fún Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ní irúfẹ̀ àwọn iṣẹ̀ iyanu òkè wònyen ẹ̀, tí Allāhu bá fẹ̀. Allāhu sì ni Alágbára lórí gbogbo ñhkan. Àmọ̀ àwọn nasōrō, gégé bí iṣesí wọn, níse ni wọn gbé àwọn àyah náà ka ibùgbéka òdi nítorí pé, kí í ẹ̀ ọ̀rò iṣẹ̀ iyanu ṣíṣe ni àkòrì àwọn àyah náà bí kò ẹ̀ pé àpẹ̀rẹ̀ àti àpẹ̀júwe àwọn aláìgbàgbọ̀ agbómágbà ni kókó nínú àwọn àyah náà. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ní fi àwọn aláìgbàgbọ̀ agbómágbà wé òkú, adití àti afọ̀jú ni. Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ní fi yé Ànábì Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - pé, lẹ́yin tí ó bá tí ké àwọn àyah fún àwọn èniyàn nípa òdodo 'Islām, ẹ̀ni tí ó bá tún takú sórí àìgbàgbọ̀, kí í ẹ̀ ẹ̀niyàn t'ó pé níye mọ̀, onítòun ti wà nípò òkú, ẹ̀ni tí kò lè ẹ̀ ẹ̀ àtúnṣe kan kan mọ̀ sí ọ̀rò ara rẹ̀. Aláìgbàgbọ̀ agbómágbà ti wà nípò adití nítorí pé, adití kí í gbòrò. Bákan náà, aláìgbàgbọ̀ agbómágbà ti wà nípò afọ̀jú nítorí pé, afọ̀jú kí í ríran, kò sì lè dárín láì nífí máa já sí kòtò àti = = geleṃọ̀. Nítorí náà, àfiwé àwọn aláìgbàgbọ̀ agbómágbà ní kókó àti àkòrì àwọn àyah náà, kí í ẹ̀ ọ̀rò iṣẹ̀ iyanu. Lẹ́yin náà, irúfẹ̀ àwọn àyah náà ní pa ibànújẹ̀ rẹ̀ nínú okàn Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ní nítorí pé, bí ó ẹ̀ ẹ̀ ní wù ú tó àti bí ó ẹ̀ ní jẹ̀rankàn tó ní pé, kí gbogbo àwọn èniyàn rẹ̀ gbàgbọ̀ nínú Allāhu. Àmọ̀ wọn kò gbàgbọ̀, lófí níyí tí Allāhu ẹ̀ ní pàrọ̀wà fún un pé, ọ̀wọ̀ Ọ̀un ní iyen wà. Kí Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - má wulẹ̀ fi irònú iyen han ara rẹ̀ léemọ̀.

54. Allāhu, Ẹni tí Ó Ẹdà yín láti (ara n̄hkan) lílẹ̀, lẹ̀yìn nàà, lẹ̀yìn lílẹ̀ Ó fun (yín ní) agbára, lẹ̀yìn nàà, lẹ̀yìn agbára, Ó tún fi lílẹ̀ àti ogbó (si yín lára). Ó n dá ohunkóhun tí Ó bá fẹ̀. Òun sì ni Onímọ̀, Alágbára.

55. Àti pé ní oṣo tí Àkókò nàà bá Ẹlẹ̀ (iyẹn, oṣo Àjìnde), àwọn ẹlẹ̀ṣẹ̀ yòò máa búra pé àwọn kò gbé (ilé ayé) ju àkókò kan lọ.” Báyaen ni wọn Ẹ máa n Ẹrí wọn kúrò níbi òdodo.

56. Àwọn tí A fún ní imọ̀ àti ìgbàgbọ̀ òdodo yòò sọ pé: “Dájúdájú nínú àkọ̀sílẹ̀ ti Allāhu, ẹ̀ ti gbé ilé ayé títi Oṣo Àjìnde (fi tó). Nítorí nàà, èyí ni Oṣo Àjìnde, Ẹ̀gbọ̀n èyìn kò mọ̀.”

57. Nítorí nàà ní oṣo yẹn, àwọn tó Ẹ̀bòsì, àwáwí wọn kò ní Ẹ̀ wọn ní àhàfààní. Wọn kò sì ní fún wọn ní àyè láti Ẹ̀ ohun tí wọn yòò fi rí ìyọ̀nú Allāhu.

58. A kúkú ti fi oríṣíríṣi àkàwé lélẹ̀ nínú al-Kur’ān yí fún àwọn ènìyàn. Dájúdájú tí o bá mú āyah kan wá fún wọn, dájúdájú àwọn tó Ẹ̀ gbàgbọ̀ yòò wí pé: “Èyìn (Òjìṣẹ̀) kò jẹ̀ kiní kan bí kò Ẹ̀ ọ̀pùrọ̀.”

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ﴾

﴿وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ﴾

﴿وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

﴿فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ﴾

﴿وَلَقَدْ صَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ﴾

59. Báyeṅ ni Allāhu ʃe ń fi èdídí
dí ọkàn àwọn tí kò nímò.

60. Nítórí náà, ʃe sùúrù.
Dájúdájú àdéhùn Allāhu ni
òdodo. Má ʃe jẹ kí àwọn tí kò
mọ àmòdájú (nípa Ọjọ ẹsan) sọ
ọ di òpè (bí irú wọn).

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا
يَسْتَخِفَّتْكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

Suuratu Luk'maan لقمان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlù àwọn háràfí nàà.)¹¹
2. Ìwọnyí ni àwọn āyah Tírà tí ó kún fún oḡbọn.¹¹
3. (Ó jẹ) ìmọ̀nà àti ìkẹ́ fún àwọn olùṣe-rere;
4. àwọn tó n kírun, tí wọ̀n n yọ zakāh. Àwọn sì ni wọ̀n ní àmọ̀dájú nípa Ọjọ̀ Ìkẹ̀yìn.
5. Àwọn wọ̀nyẹn wà lórí ìmọ̀nà láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọ̀n. Àwọn wọ̀nyẹn gan-an ni olùjèrè.
6. Ó wà nínú àwọn èniyàn, ẹnì tó n ra ọ̀rọ̀ eré¹ láti fi ọ̀ àwọn èniyàn lọ̀nà kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu pèlù àinímọ̀ àti nítórí kí ó lè sọ ẹ̀sìn di yèyẹ. Àwọn

آلَم ﴿١﴾

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿٣﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ

هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ

لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِعَٰثِرٍ عَٰلِمٍ

وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ

مُّهِينٌ ﴿٦﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọ̀rọ̀ sūrah al Baqarah; 2:1.

¹¹ 1. Pípe al-Kur'ān ní "hakīm" lè túmọ̀ sí n̄nkan m̄eta. Ìkíní: Bí ó bá jẹ pé láti ara "hikmọh" ni wọ̀n ti ọ̀dà "hakīm", ó máa túmọ̀ sí "thū hikmọh" tírà tí ó kún fún oḡbọn. Ìkẹjì: Bí ó bá jẹ pé láti ara "hukm" ni wọ̀n ti ọ̀dà "hakīm", ó máa túmọ̀ sí "hākīm" tírà tí ó n ọ̀ ẹ̀ idájọ. Ìkẹta: Bí ó bá jẹ pé láti ara "ihkām" ni wọ̀n ti ọ̀dà "hakīm", ó máa túmọ̀ sí "muhkam" tírà tí wọ̀n to àwọn āyah ẹ̀ àti sūrah ẹ̀ tó gún régẹ̀ láì sí idàrúdapọ̀ àti itakora kan nínú ẹ̀.

wònyẹn sì ni iyà tí í yẹpẹrẹ èdá wà fún.¹

7. Àti pé nígbà tí wọn bá n kẹ àwọn āyah Wa fún un, ó máa pẹ̀yìndà ní ti ìgbéraga, àfi bí ẹni pé kò gbọ ọ, àfi bí ẹni pé èdídí wà nínú etí rẹ méjèhèjì. Nítorí náà, fún un ní iró iyà ẹlẹ́ta-eléro.

8. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ ẹ̀şẹ̀ rere, àwọn Ọgbà Ìdẹ̀ra n bẹ fún wọn.

9. Olùşegbére ni wọn nínú rẹ. (Ó jẹ) àdéhùn Allāhu ní ti òdodo. Ọun sì ni Alágbára, Ọlọgbón.

10. Ó dá àwọn sánmọ láì ní ọ̀pó tí ẹ̀ lè rí. Ó sì ju àwọn àpáta tó dúró gbagidi sínú ilẹ̀ kí ó má fi lè mì mọ̀ yín lẹ̀şẹ̀. Ó fón gbogbo n̄hkan abẹ̀mí ká sórí ilẹ̀. A tún sọ omi kalẹ̀ láti sánmọ̀, A sì fi mú gbogbo oríşíríşì èsọ dáadáa hù jàde láti inú ilẹ̀.

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَوَلَّىٰ مُسْتَكْبِرًا
كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِي أُذُنَيْهِ وَقْرًا
فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَهُمْ جَنَّاتُ التَّعِيمِ ﴿٨﴾

خَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٩﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا
وَأَلْفَىٰ فِي الْأَرْضِ رَواسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ
وَوَبَّتْ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ رَوْحٍ
كَرِيمٍ ﴿١٠﴾

¹ 1. Ọ̀rọ̀ eré ni gbogbo ọ̀rọ̀ tó jẹ orin, odù irọ̀, ọ̀rọ̀ ibàjẹ̀ àti isokúso. Èyí sì lè jẹ odù ifá, orin àlùjọ̀, ọ̀rọ̀ ìròrí (philosophy) àti fíilmù (tíátà). Ríra ọ̀rọ̀ eré tùmọ̀ sí n̄hkan méjì. Ìkíní: Ríra ọ̀rọ̀ eré tùmọ̀ sí nínáwọ̀ lórí ọ̀rọ̀ eré bíi pipe olórin, ríra àwo orin, ríra irin-işẹ̀ fún orin, kíkún onítíátà lówó. Ìkẹ̀jì: Ríra ọ̀rọ̀ eré tùmọ̀ sí níní ifẹ̀ sí ọ̀rọ̀ eré. Líló ọ̀rọ̀ eré láti şì àwọn èniyàn lónà kúró lójú ọ̀nà Allāhu tùmọ̀ sí lílo ọ̀rọ̀ eré àti gbígbólá fún un nínú işẹ̀mí ayé dípò lílo ọ̀rọ̀ al-Kur‘ān àti hadīth Anábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Lára rẹ̀ ni lílo àşìkò fún ọ̀rọ̀ eré dípò kíkẹ̀ al-Kur‘ān (tilāwah), gbígbọ̀ wáásì àti şişẹ̀ ìràntí Allāhu (ath-thikr).

11. Èyí ni èdá ti Allāhu. Nítorí náà, ẹ fi ohun tí àwọn miìrán lẹyìn Rẹ dá hàn mí! Rárá o! Àwọn alágbòsí wà nínú ìṣinà pọ̀nńbélé ni.

12. Dájúdájú A ti fún Lukmōn ní oḡbón, pé: “Dúpẹ́ fún Allāhu.” Ẹnikeni tí ó bá dúpẹ́, ó n dúpẹ́ fún ẹmí ara rẹ ni. Ẹnikeni tí ó bá sì ṣàì moore, dájúdájú Allāhu ni Ọlórọ̀, Ẹlẹyìn (tí ẹyìn tọ́ sí).

13. (Rántí) nígbà tí Lukmōn sọ fún ọmọ rẹ nígbà tí ó n ẹ waàsí fún un, pé: “Ọmọ mi, má ẹ ẹḡbọ sí Allāhu. Dájúdájú ẹḡbọ ẹṣiṣe ni àbòsí ílá.

14. Àti pé A pa á ní àṣẹ́ fún èniyàn nípa àwọn òbí rẹ méjèjì - iyá rẹ gbé e ká (nínú oyún) pèlú àìlera lórí àìlera, ó sì gba ọmú lẹnu rẹ láààrin ọdún méjì - (A sọ) pé: “Dúpẹ́ fún Èmi àti àwọn òbí rẹ méjèjì.” Ọdọ Mi sì ni àbò ẹdá.

15. Tí àwọn méjèjì bá sì jà ọ́ lógun pé kí ó fi ohun tí iwọ̀ kò ní ìmọ́ nípa rẹ ẹḡbọ sí Mi, má ẹ tẹ̀lé àwọn méjèjì.¹ Fi dáadáa bá àwọn méjèjì lòpò ní ilé ayé.² Kí o sì tẹ̀lé ojú ọ̀nà ẹni tí ó bá ẹ́rì padà sí ọ̀dọ́ Mi (ní tí ìronúpiwàdà). Lẹyìn náà, ọ̀dọ́ Mi ni ibùpadàsí yín. Nítorí náà,

هَذَا خَلَقَ اللَّهُ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ
الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ۚ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي
ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ
لِلَّهِ ۖ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۗ
وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي حَمِيدٌ ﴿١٢﴾

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ ۖ وَهُوَ يَعِظُهُ
يَبْنِي لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ ۖ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ
عَظِيمٌ ﴿١٣﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ
وَهُنَّ عَلَىٰ وَهْنٍ وَفَصَّلَهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ
اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ ۖ إِلَيَّ الْمَصِيرُ ﴿١٤﴾

وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۚ وَصَاحِبُهُمَا
فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۚ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ
أَنَابَ إِلَيَّ ۚ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

Mo máa fún yín ní ìró ohun tí ẹ́
ń ẹ̀se níṣẹ́.¹

16. Ọmọ mi, dájúdájú tí ó bá jé pé òdiwọ̀n èso kardal kan¹ ló wà nínú àpáta, tàbí nínú àwọn sánmọ, tàbí nínú ilẹ̀, Allāhu yóò mú un wá. Dájúdájú Allāhu ni Aláàánú, Alámọ̀tán."

يَبْنِيَّ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي
السَّمَوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ
إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٦﴾

17. Ọmọ mi, kírun, p'àṣẹ rere, kọ aburú, kí o sì ẹ̀se sùúrú lórí ohun tí ó bá ẹ̀ṣẹ̀ sí ọ. Dájúdájú iye wà nínú àwọn ipinnu ọ̀rọ̀ tó pọ̀n dandan.

يَبْنِيَّ أَفَمِ الصَّلَاةِ وَأَمْرٍ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْتَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ
ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٧﴾

18. Má ẹ̀se kọ párikẹ̀ rẹ̀ sí ènìyàn. Má sì ẹ̀se rìn lórí ilẹ̀ pẹ̀lú fáàrí. Dájúdájú Allāhu kò fẹ̀ràn gbogbo onígbèéraga, onífáàrí.

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي
الْأَرْضِ مَرْحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ
مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Ankabūt; 29:8. 2. N̄nkan m̄eta ni dáadáa. Íkíní: ohunkóhun tí àyah al-Kur'án bá pè ní dáadáa, n̄nkan dáadáa ni. Íkẹjì: ohunkóhun tí sunnah Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bá pè ní dáadáa, n̄nkan dáadáa ni. Íkẹta: ohunkóhun tí àṣà àti iṣe ẹ̀yà ẹ̀dà kòkọkan bá pè ní dáadáa, n̄nkan dáadáa ni ní ọ̀diwọ̀n Igbà tí àyah kan tàbí hadīth kan kò bá ti lòdì sí irúfẹ̀ n̄nkan náà. Bí àpẹ̀rẹ, nínú àṣà àti iṣe ọmọ Yorùbá ni àṣà idòbálẹ̀ àti ikúnlẹ̀ kí ọ̀bí ẹ̀ni àti àwọn aṣiwájú. Àmọ̀ hadīth lòdì sí i. Ẹ wo itosẹ-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:34 lórí iye. Bákan náà, nínú àṣà àti iṣe ọmọ Yorùbá ni fífí ọ̀tí "ibílẹ̀" ṣàdúà. Àmọ̀ àyah àti hadīth lòdì sí ọ̀tí. = Kiyè sí i, kò sí àyah tàbí hadīth tí ó lòdì sí kí ọmọ̀ gbé ọ̀bí rẹ̀ jáde lọ sí ibi kan. Èyí náà sì wà nínú àṣà àti iṣe ọmọ̀ Yorùbá. Àmọ̀ àyah àti hadīth lòdì sí kí ọmọ̀ gbé ọ̀bí rẹ̀ lọ sí ojùbọ̀ ọ̀rìṣà àti ṣọ̀ṣì tàbí ibikíbi tí n̄nkan tó ń ẹ̀ṣẹ̀ níbẹ̀ lè jẹ̀ okúnfa ibínú Allāhu bíi àyè ayeṣe ọ̀kú tàbí maolid-nnabiṣi nítorí pé, a ò gbòdò ẹ̀se Irànlọ̀wọ̀ fún ẹ̀ni tí ó bá fẹ̀ ẹ̀se ibàjẹ̀. Èyí wà ní ibámu sí sūrah al-Mō'idah; 5:2 (lọ̀wọ̀ Iparí àyah náà).

¹¹ 1. Iye duró fún ọ̀diwọ̀n tó kéré gan-an bíi ọmọ-iná igún.

19. Jẹ kí irin ẹsẹ rẹ wà ní iwòntún-wònsì, kí o sì rẹ ohùn rẹ nílẹ̀. Dájúdájú ohùn tó burú jùlọ mà ni ohùn kẹtẹkẹtẹ.”

20. Sẹ ẹ kò wòye pé, dájúdájú Allāhu ọ ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ fún yín, Ó sì pé àwọn ikẹ̀ Rẹ̀ fún yín ní gbaṅgba àti ní kọ̀rọ̀? Ó sì wà nínú àwọn ènìyàn ẹ̀ni tó ń jiyàn nípa Allāhu láì ní ìmọ̀ (al-Kur'ān) àti ìmọ̀nà (nínú sunnah Ānabī - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -) àti tírà (onímọ̀-ẹ̀sìn) tó ń tan ìmọ̀lẹ̀ (sì ọ̀rọ̀ ẹ̀sìn).

21. Nígba tí wọn bá sì sọ fún wọn pé: “Ẹ̀ tẹ̀lẹ̀ ohun tí Allāhu sọ̀kalẹ̀.” Wọn á wí pé: “Rará! A máa tẹ̀lẹ̀ ohun tí a bá lẹ̀wọ̀ àwọn bàbá wa ni.” (Sẹ̀ wọn yóò tẹ̀lẹ̀ àwọn bàbá wọn) t'òhun ti bí Ẹ̀sù ẹ̀ ń pè wọn síbí iyà Iná tó ń jò fòfò?

22. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá jura rẹ̀ sílẹ̀ fún Allāhu, tí ó jẹ̀ olùṣe-rere, dájúdájú onítòun ti dirọ̀ mọ̀ okùn tó fọkàn balẹ̀ jùlọ̀. Àti pé ọ̀dọ̀ Allāhu ni ikángun àwọn ọ̀rọ̀ (ẹ̀dà) wà.

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَأَصْوْتُ الْحَمِيرِ ﴿١٩﴾

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ ظَهْرَةَ وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجْدِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾

*وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٢٢﴾

23. Ẹnikẹni tí ó bá sì Ẹàì gbàgbò, má Ẹ jẹ kí àìgbàgbò rẹ kó ìbànújẹ bá ọ. Ọdọ Wa ni ìbùpadàsí wọn. Nígbà náà, A máa fún wọn ní iró ohun tí wọn Ẹ níṣẹ. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ nípa ohun tí ń bẹ nínú ìgbá-àya èdá.

24. A máa fún wọn ní ìgbádùn díẹ. Lẹyìn náà, A máa taari wọn sínú ìyà tó níṣon.

25. Dájúdájú tí o bá bi wọn léèrè pé: “Ta ni Ó dá àwọn sánmọ àti ilẹ?” dájúdájú wọn á wí pé: “Allāhu ni.” Sọ pé: “Gbogbo ẹyìn ń jẹ ti Allāhu, Ẹùgbón ọpọlọpọ wọn kò mọ.

26. Ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ àti ilẹ. Dájúdájú Allāhu, Ọun ni Ọlórò, Ẹlẹyìn.

27. Tí ó bá jẹ pé kíkídá ohun tó ń bẹ lórí ilẹ ní igi ni gègè ìkòwé, kí agbami odò jẹ tàdàá rẹ, agbami odò méje (tún wà) lẹyìn rẹ (tó máa kún un), àwọn ọrọ Allāhu kò níí tán (lẹyìn tí àwọn ñńkan ìkòwé wọnyí bá tán nílẹ). Dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Ọlọgbón.

28. Ìṣẹdà yín àti àjínde yín kò tayọ bí (ìṣẹdà àti àjínde) ẹmí ẹyọ kan. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ, Olùrírán.

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزَنكَ كُفْرُهُمْ إِلَيْنَا
مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾

نُتَمِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ
غَلِيظٍ ﴿٢٤﴾

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ
هُوَ الْعَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾

وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ
وَالْبَحْرِ يَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ آبْحُرٍ
مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

مَا خَلَقْنَاكُمْ وَلَا نَبْعَثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ
وَاحِدَةً إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

29. Şé o ò rí i pé dájúdájú
Allāhu l'Ó n ti òru bọ inú ọsán,
Ó n ti ọsán bọ inú òru, Ó sì rọ
òòrùn àti ọ̀şùpá? Ìkò̀òkan wọn
máa rìn tífí di gbèdèke àkókò
kan.¹ Àti pé (şé o ò rí i pé)
dájúdájú Allāhu ni Alámòtán
nípa ohun tí è n şe nişé?'

30. Ìyẹn nítorí pé, dájúdájú
Allāhu, Òun ni Òdodo. Àti pé
dájúdájú ohun tí wọn n pè lèyìn
Rè ni irọ. Dájúdájú Allāhu, Ó ga,
Ó tóbi.

31. Şé o ò rí i pé dájúdájú ọkò
ojú-omi n rìn ní ojú omi pèlú
ìdèra Rè, (şebí) nítorí kí (Allāhu)
lè fi hàn yín nínú àwọn àmì Rè
ni? Dájúdájú àwọn àmì wà nínú
ìyẹn fún gbogbo onísùúrù,
olùdúpé.

32. Nígba tí ìgbì omi bá bọ wọn
mólẹ́ dárú bí ẹşújò, wọn máa pe
Allāhu lèni tí yòò máa fi àfòmò-
ọkàn (àníyàn mímò) şe ẹşìn fún
Un.¹ Nígba tí Ó bá sì gbà wọn là
sórí ilẹ, onídéédé sì máa wà
nínú wọn. Kò sì sí ẹnì tó máa
tako àwọn āyah Wa àfi gbogbo
ọ̀dàlẹ, aláimoore.¹¹

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
وَيُوَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلَّ يَجْرِ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ
اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ
مِنْ دُونِهِ الْبَطِيلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ﴿٣٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ
بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ ۚ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾

وَإِذَا عَشِيتُمْ مَوْجٌ كَالظَّلِيلِ دَعَا اللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ
فَإِنَّهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا
كُلُّ حَتَّارٍ كَفُورٍ ﴿٣٢﴾

¹ 1. Gbèdèke àkókò nàà ni ọ̀pin ayé.

¹¹ 1. Ẹ wo sūrah Yūnus; 10:22 àti Ìtoşè-ọ̀rọ̀ rè.

33. Èyin èniyàn, ẹ bẹrù Olúwa yín. Kí ẹ sì páyà ojọ kan tí òbí kan kò níi Ẹ̀hàfààní fún ọmọ rẹ; àti pé ọmọ kan, òun náà kò níi Ẹ̀hàfààní kiní kan fún òbí rẹ. Dájúdájú àdéhùn Allāhu ni òdodo. Nítorí náà, ịṣẹmí ayé yìí kò gbodò tàn yín ẹ. (Èṣù) ẹlétàn kò sì gbodò tàn yín ẹ nípa Allāhu.

34. Dájúdájú Allāhu, ọdọ Rẹ ni ìmọ Àkókò náà wà. Ó n sọ ọjò kalẹ. Ó mọ ohun tó wà nínú àpòlùkẹ.¹ Èmí kan kò sì mọ ohun tí ó máa ẹ níṣẹ ní ọlẹ. Èmí kan kò sì mọ ilẹ wo l'ó máa kú sí. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ, Alámọtán.¹

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَأَخْشَوْا
يَوْمًا لَا يَجْرِي وَالِدٌ عَنِ وَلَدِهِ وَلَا
مَوْلُودٌ هُوَ جَارٍ عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٣٣﴾

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ
الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا
تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ عَدًّا وَمَا
تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٤﴾

¹ 1. “Ohun tó wà nínú àpòlùkẹ”, ní abala irísí rẹ, ó lè di mímọ fún ẹ̀dà nígbà tí ó bá ti di ọlẹ. Ịyẹn lẹ wáyẹ nípasẹ yíya àwòrán ọlẹ náà pẹlú ẹ̀rọ iyàwòrán-ọlẹ. Èyí kò sì lòdì sí àgbọyé àyah náà. Àmọ “Ohun tó wà nínú àpòlùkẹ”, ní abala kádàrà rẹ, bí ọrọ tayé àti tọrun ọlẹ ẹ máa rí, kò sí ẹnì tó nímọ rẹ lẹyin Allāhu Olùmọ-jùlọ. Ịyẹn ni pé, kò sí ẹnì tí ó nímọ nípa kádàrà àtọ tó wà nínú àpòlùkẹ àfi Allāhu. Èyí sì ni àgbọyé àyah náà.

السجدة Suuratus-Saj'dah

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. 'Alif lām mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹¹

2. Ìsọkalẹ̀ Tírà nàà, kò sí iyèmèjì nínú rẹ̀ (pé ó wà) láti ọ̀dọ̀ Olúwa gbogbo èdá.

3. Tàbí wọn ní wí pé: “Ó dá àdàpa irọ̀ rẹ̀ ní.” Ràrá o! Ọ̀dodo ní láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀ nítorí kí o lẹ̀ fi ẹ̀kìlọ̀ fún àwọn èniyàn kan, tí olùkìlọ̀ kan kò wá bá wọn rí ẹ̀wájú rẹ̀, nítorí kí wọn lè mọ̀nà.¹¹¹

4. Allāhu ni Ẹni tí Ó ẹ̀dà àwọn sánmọ̀, ilẹ̀ àti ñhkan tó wà láààrin méjèjì láààrin ọ̀jọ̀ mẹfà. Lẹ̀yìn nàà, Ó gúnwà sọ́rí Ìtẹ̀-ọ̀lá. Kò sí aláàbò àti olùṣipẹ̀ kan fún yín lẹ̀yìn Rẹ̀. Ẹ̀ ẹ̀ kò ní lo irántí ni?

5. Ó ní ẹ̀tò ọ̀rọ̀ (èdá) láti sánmọ̀ wá sọ́rí ilẹ̀. Lẹ̀yìn nàà, (àbò ọ̀rọ̀ èdá) yóò gùnkè tọ̀ Ọ̀ lọ̀ láààrin

الم ﴿١﴾

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ
رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَلَهُمْ مِنْ نَّذِيرٍ
مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَىٰ
الْعَرْشِ ۗ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا شَفِيعٍ ۗ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٤﴾

يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ
يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ
سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٥﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo ìtọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baq̣rah; 2:1.

¹¹ 1 E wo ìtọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Ḳoṣos; 28:46.

ọjọ kan tí òdiwòn rẹ tó ẹgbẹrún
ọdún nínú òhàkà tí ẹ ní kà.¹

6. Iyẹn ni Onímò-ìkòkò àti
gbaṅgba, Alágbára, Àṣàkẹ-
òrun,

7. Ẹni tó ẹe gbogbo ñhkan tí Ó
ṣẹdà rẹ ní dáadáa. Ó sì bẹrẹ
ìṣẹdà èniyàn láti inú ẹrẹ.

8. Lẹyìn náà, Ó ẹe àwọn
àrọmọdómọ rẹ láti ara ohun tí A
mú jáde láti ara omi ilẹ yepẹrẹ.

9. Lẹyìn náà, Ó to (oríkèéríkèé)
rẹ dọgba. Ó sì fẹ (ẹmí) sí i lára
nínú ẹmí Rẹ (tí Ó dá).¹ Ó tún ẹe
ìgbọrọ, ìrírán àti ọkàn fún yín.
Díẹ ni ọpẹ tí ẹ ní dá!"

10. Wọn sì wí pé: "Njẹ nígbà tí a
bá ti pòórà sínú ilẹ, njẹ àwa tún
lè wà ní ẹdà titun mọ? Àní sẹ,
àwọn ni aláìgbàgbọ nínú ìpàdé
Olúwa wọn.

11. Sọ pé: "Molāika ikú èyí tí A
yàn fún yín máa gba ẹmí yín.
Lẹyìn náà, ọdọ Olúwa yín ni
wọn máa da yín padà sí."¹¹¹

ذَلِكَ عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ
الرَّحِيمُ ﴿٦﴾

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ
خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ﴿٧﴾

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن مَّاءٍ
مَّهِينٍ ﴿٨﴾

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِن رُّوحِهِ ۗ وَجَعَلَ
لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ ۗ قَلِيلًا
مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٩﴾

وَقَالُوا أَأَءَاذًا صَلَّيْنَا فِي الْأَرْضِ ۗ أَءَنَّا لَهِيَ
خَلْقٍ جَدِيدٍ ۚ بَلْ هُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ
كَافِرُونَ ﴿١٠﴾

*قُلْ يَتَوَفَّكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي
وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtọṣẹ-òrọ sūrah al-Hajj; 22:47.

¹¹ 1. "ẹmí" nínú āyah yìí ẹe wẹkú "ẹmí" tó jẹyọ nínú sūrah an-Nisā'; 4:171.

¹¹¹ 1. Àwọn nasōrō lérò pé àwọn āyah tó ní sọ nípá ẹmí gbígbà tabí ikú takora wọn nínú al-Kur'ān aláṣẹ-ònlé. Wọn ní àwọn āyah náà ni: sūrah az-Zumọr; 39:42, sūrah al-'Anfāl; 8:50, sūrah al-'Ani'ām; 6:61 àti sūrah as-Sajdah; 32:11. Èsì: Ní àkọkọ ná, Allāhu ni Ẹlẹdàá ìṣẹmí àti ikú, gégé bí Ó ẹe jẹ Ẹlẹdàá ohun

12. (Ìwọ́ ibá rí èèmọ̀) tí ó bá jẹ́ pé o rí àwọn ẹlẹ́ṣẹ́ nígbà tí wọn bá sorí kọ ní ọ̀dọ̀ Olúwa wọn, (wọn sì máa wí pé): “Olúwa wa, a ti ríran, a sì ti gbọ̀ràn (báyí), nítorí náà, dá wa padà (sí ilé ayé) nítorí kí á lè lọ ẹ̀ ṣe iṣẹ́ rere; dájúdájú àwa ni alámọ̀dájú.”

13. Tí ó bá jẹ́ pé A bá fẹ́ ni, dájúdájú A ibá fún gbogbo ẹ̀mí kọ̀ọ̀kan ní ìmọ̀nà rẹ̀, ṣùgbọ̀n ọ̀rọ̀ náà ti ẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Mi (báyí pé): “Dájúdájú Mo máa mú nínú àwọn àlùjànnú àti èniyàn ní àpapọ̀ kún inú iná Jahanamọ̀.”

14. Nítorí náà, ẹ̀ tọ̀ ìyà wò nítorí pé ẹ̀ ti gbàgbé ipadé ọ̀jọ̀ yín (òní) yí. Dájúdájú Àwa náà yóò gbàgbé yín (sínú Iná). Ẹ̀ tọ̀ ìyà gbére wò nítorí ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ níṣẹ́.¹¹

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا
رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا
وَسَمِعْنَا فَأَرْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا
مُقِرُّونَ ﴿١٢﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىهَا
وَلَكِن حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾

فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا
إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

gbogbo. Kò sí èdà kan tí ó máa tọ̀ iṣẹ́mí wò àfi pẹ̀lú ìyọ̀nda Allāhu ẹ̀ni tí Ó n sọ̀ni di aláàyẹ̀. Kò sí sí èdà kan tí ó máa tọ̀ ikú wò àfi pẹ̀lú ìyọ̀nda Allāhu ẹ̀ni tí Ó n sọ̀ni di òkú. Nípa èyí, Allāhu l'Ó n fi àṣẹ̀ Rẹ̀ gba ẹ̀mí kúró lára èdà Rẹ̀ ní àkókò tí Ó ti kọ̀ mọ̀ ọ̀n nínú kádàrà. Iyẹn ni ó jẹyọ̀ nínú sūrah az-Zumọ̀r; 39:42. Bákan náà, Allāhu ẹ̀dà àwọn mọ̀lāika gégé bí iránṣẹ̀ àti òjìṣẹ̀ Rẹ̀ lórí gbogbo n̄hkan. Nípa èyí, àwọn mọ̀lāika kan wà fún ẹ̀mí gbígbà. Iyẹn l'ó jẹyọ̀ nínú sūrah al-'Anfāl; 8:50 àti sūrah al-'Ani'ām; 6:61. Allāhu sì fi ẹ̀ni kan ẹ̀ ọ̀gá nínú àwọn mọ̀lāika tó wà níbi ẹ̀mí gbígbà. Ọ̀gá yí l'ó sì gbé orúkọ̀ àti àwòrán ikú rù. Iyẹn ni ó jẹyọ̀ nínú sūrah as-Sajdah; 32:11. Níbo wá ni itakora wà? Kò sí. Al-hamdulillah.

¹ 1. Allāhu kí í ẹ̀ ṣe onígbàgbé. Nítorí náà, ẹ̀ wò ìtọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqọ̀rah; 2:15.

15. Àwọn tó gbàgbọ́ nínú àwọn àyah Wa ni àwọn tí ó jẹ pé nígbà tí wọn bá fi ẹ̀ ṣe ịṣítí fún wọn, wọn yóò dojú bolè ní olùforíkànlẹ̀, wọn yó sì ẹ̀ ẹ̀ àfòmọ̀ pẹ̀lú ìdúpẹ̀ fún Olúwa wọn. Wọn kò sì níí ẹ̀gberaga.

16. Wọn ń gbé ẹ̀gbé wọn jìnnà sí ibùsùn. Wọn sì ń pe Olúwa wọn ní tí ìpáyà àti irètí. Wọn sì ń ná nínú ohun tí A pèsè fún wọn.

17. Kò sí ẹ̀mí kan tí ó mọ ohun tí A fi pamọ̀ fún wọn nínú àwọn ñhkan ìtutu ojú. (Ó jẹ) ẹ̀san ohun tí wọn ń ẹ̀ níṣé (rere).

18. Ẹ̀ni tó jẹ onígbàgbọ̀ òdodo dà bí ẹ̀ni tó jẹ òbilẹ̀jẹ̀ bí? Wọn kò dọgba.

19. Ní ti àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ ṣe ịṣé rere, àwọn ibùgbé (nínú) Ọ̀gbà Ìdèrà ń bẹ fún wọn. (Ó jẹ) ohun tí A pèsè sílẹ̀ (dè wọn) nítorí ohun tí wọn ń ẹ̀ níṣé (rere).

20. Ní ti àwọn tó balẹ̀jẹ̀, Iná ni ibùgbé wọn. Ìgbàkígbà tí wọn bá fẹ̀ jáde kúrò nínú rẹ̀, A ó sì máa dá wọn padà sínú rẹ̀. A sì máa sọ fún wọn pé: “È tọ̀ iyà Iná tí ẹ̀ ń pè ní irọ̀ wò.”¹

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا
خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ
يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا
رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ
أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا لَّا
يَسْتَوُونَ ﴿١٨﴾

أَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا
أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا

¹ 1. Láti òdọ̀ Yezīd Fakīr, ó sọ pé, iròrí kan nínú iròrí ijọ Kawārij tí kó sínú òkàn mì. A sì jáde pẹ̀lú àwọn ẹ̀niyàn kan tí ó ní òhàkà, à = ń lẹ̀ ẹ̀ hajj. Lẹ̀yìn nàà, a

وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي
 كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

máa n jade lo bá awon eniyàn. A si gba Mođīnah kojá ni a bá rí Jābir omo 'Abdullāh tí ó n sọ hadīth fún awon eniyàn, ó jòkòò sibi òpó kan, ó sọ pé láti òdò Òjísẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -, ó sọ pé, ... Àti pé Jābir sọ òdò awon Jahannamiyyūn. Yezīd sọ pé, mo sọ fún un pé, "Iwọ Soḥābah Òjísẹ Allāhu, kí ni èyí tí ò n sọ nínú hadīth báylí o, tí Allāhu sì n sọ pé, "enikéni tí O bá mú wọ inú Iná, O ti dójú tí í." (Sūrah āli-'Imrōn; 3:192), Allāhu tún sọ pé, "Igbàkígba tí wọn bá fé jade kúrò nínú rẹ, A ó sì máa dá wọn padà sínú rẹ." (sūrah as-Sajdah; 32:20) Nítorí náà, kí ni èyí tí ẹ wá n sọ (pé hadīth kan sọ pe - awon kan máa jade kúrò nínú Iná)?" Yezīd sọ pé, Jābir sọ pé, "Sé o máa n ké al-Kur'an?" Mo sọ pé, "Bẹẹ ni." Jābir tún sọ pé, "Njẹ o gbọ nípa àyè Ànābi Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - iyeṅ, ibi tí Allāhu máa gbẹ e sí ní ọrun?" Mo sọ pé, "Bẹẹ ni." Jābir sọ pé, "Dájúdájú àyè Ànābi Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ni àyè ògò èyí tí Allāhu yòò máa fi eni tí Ànābi - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - bá fé mú jade kúrò nínú Iná kúrò nínú Iná." Yezīd sọ pé, léyìn náà Jābir ròyìn àgbékalẹ afará Iná àti kíkọjá awon eniyàn lórí rẹ. Yezīd sọ pé, "Mò n pàyà pé èmi kò rí i há sórí ju iyeṅ." Yezīd tún sọ pé, yàtò sí pé dájúdájú Jābir sọ pé, "Dájúdájú awon ijo kan máa jade kúrò nínú Iná léyìn igbà tí wọn ti wà nínú rẹ." Ó sọ pé, iyeṅ túmọ sí pé, "Wọn máa jade kúrò nínú rẹ, wọn sì máa dàbí igi idáná simsim." Jābir sọ pé, "Wọn máa wọ inú odò kan nínú odò Ogbà Ìdẹra. Wọn máa wẹ nínú rẹ, wọn sì máa jade bí eni pé dájúdájú iwé àjàkọ fúnfun ni wọn." Léyìn náà, a padà sí Ilú, a sì sọ pé, "Sìṣò yín - èyìn Kawārij - ẹ ẹ lérò pé àgbàlágba Soḥābah n parọ mọ Òjísẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ni?" Nítorí náà, àwà ẹrírí padà kúrò níbi iròrí kawārij. Mo sì fi Allāhu búra, kò sí eni kan nínú wa tí ó yapa òdodo náà yàtò sí òkùnrin ẹyọ kan - tàbí gégé bí bàbá Nu'aem ẹ sọ." (Awon eniyàn wọnyí wá fún isẹ hajj, wọn sì ní àdánwò àṣìgbọ kan pé awon elẹsẹ nílá, yàtò sí ẹsẹ abèsinjẹ, wọn kò níí jade kúrò nínú Iná gégé bí awon kẹfèrì àti awon ọṣẹbọ ẹ máa ẹ gbẹre nínú Iná. Awon eniyàn náà n lo awon āyah tó wá lórí ọdò awon aláìgbàgbọ fún awon mùsùlùmí tí wọn kú sórí awon ẹsẹ nílá. Àdisókàn náà jẹ òkan nínú awon àdisókàn ijo Kawārij. Awon eniyàn wọnyí sì n jade sí awon eniyàn pèlú àdisókàn burúkú yí léyìn igbà tí wọn parí isẹ hajj. Àmọ lórí irin-àjò náà, Allāhu fi wọn ẹ kòngẹ Soḥābah kan Jābir omo 'Abdullāh 'Ansōriy - kí Allāhu yonú sí awon méjèèjì -. Ó sì ṣàlàyẹ aburú àṣìgbọ wọn fún wọn. Wọn sì kúrò lórí ohun tí wọn ti di sòkàn tẹlẹ áfí eni kan nínú wọn tí ó kọ òdodo náà. Iṣẹlẹ yíí tun fi hàn pé, àlòpọ mọra wọn ni al-Kur'an alápòn-ònlẹ àti hadīth Ànābi - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - tí ó fẹsẹ rinlẹ. Bí bẹẹ kọ, àṣìgbọ ẹsìn ni mùsùlùmí yòò máa kàkún àgbóyẹ ẹsìn.)

21. Dájúdájú A máa fún wọn tọ wò nínú iyà tó kéré jùlọ (nilé ayé) yàtọ sí iyà tó tóbi jùlọ (lọrun) nítorí kí wọn lè şerí pada (síbi òdodo şíwájú ikú wọn).

وَلْنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾

22. Àti pé ta l'ó şe àbòsí tó tayọ ẹni tí wọn fi àwọn àyah Wa şe lşítí fún, lẹyìn nàà, tí ó gbúnrí kúrò níbẹ? Dájúdájú Àwa máa gbẹsan lára àwọn ẹlẹşẹ.

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾

23. Dájúdájú A fún (Ànàbí) Mūsà ní Tírà. Nítorí nàà, má şe wà nínú iyèméjì nípa bí ó şe pàdé rẹ (iyẹn, nínú irìn-àjò òru àti gígun sánmò).¹ A sì şe Tírà A sì şe Tírà nàà ní imònà fún àwọn ọmọ 'Isrō'íl.'

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَائِهِ^{٢٣} وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٢٣﴾

24. Àti pé A şe àwọn kan nínú wọn ní Imām (aşiwájú) tí wọn ń fi àşẹ Wa (ohun tí A pa wọn ní àşẹ rẹ nínú at-Taorāh) tọ àwọn èniyàn wọn sí ọnà òdodo. (A şe wọn bẹẹ) nígbà tí wọn şe sùúrù, tí wọn sì ní àmòdájú nípa àwọn àyah Wa.

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾

25. Dájúdájú Olúwa rẹ, Ó máa şe ìdájọ láààrin wọn ní Ọjọ Àjìnde nípa ohun tí wọn ń yapa- ẹnu lórí rẹ.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٥﴾

¹ . 1 . " Nítorí nàà, má şe wà nínú iyèméjì nípa kéú al-Kur'ān tí ò ń gbà lẹdọ mọlāika Jibrīl - kí ọlà Allāhu máa bá a - . "

26. Şé kò fojú hàn sí wọn pé, melòó melòó nínú àwọn iran tí A ti paré şíwájú wọn. Àwọn náà sì n rìn kojá nínú àwọn ibùgbé wọn! Dájúdájú àwọn àmi wà nínú iyen. Nítorí náà, şé wọn kò ní tétí gbọ̀rò (òdodo ni)?

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ
مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْكِنِهِمْ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٦٦﴾

27. Tàbí wọn kò rí i pé dájúdájú Àwa l'À n wa omi òjò lọ sórí ilẹ̀ gbígbẹ̀, tí A sì n fi mú irúgbìn jáde? Àwọn ẹ̀ran-òsìn wọn àti àwọn náà sì n ẹ̀ nínú rẹ̀. Nítorí náà, şé wọn kò ríran ní?

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ
الْحَرَّةِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ
أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٦٧﴾

28. Wọn sì n wí pé: “Ìgbà wo ni Ìdájọ̀ yìí máa şẹ̀lẹ̀ tí ẹ̀ bá ẹ̀ olódodo?”

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٦٨﴾

29. Sọ pé: “Ní Ojọ̀ Ìdájọ̀, ìgbàgbọ̀ tí àwọn òşẹ̀bọ̀ máa fẹ̀ ní nígbà tí wọn bá fojú rí iyà Iná kò ní şe wọn ní àhààní. A kò sì ní fún wọn ní ìsinmi (nínú Iná).”¹

قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٦٩﴾

30. Nítorí náà, şerí kúrò lódò wọn, kí o sì máa retí (Ojọ̀ Ìdájọ̀). Dájúdájú àwọn náà n retí (rẹ̀).

فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرِ إِنَّهُمْ
مُتَنظَرُونَ ﴿٧٠﴾

¹ 1. Irú àyah yìí ni sūrah al-'An'ām; 6:158.

الأحزاب Suuratul-Ah'zaab

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ìwọ Ànàbí, bèrù Allāhu. Má sì tẹ̀lẹ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀ àti àwọn ẹ̀ṣẹ̀-ẹ̀ṣẹ̀lù mùsùlùmí. Dájúdájú Allāhu n̄ jẹ̀ Onímọ̀, Ọlọ̀gbón.

2. Tẹ̀lẹ̀ ohun tí A n̄ mú wá fún ọ ní ìmísí láti ọ̀dọ̀ Olúwa ẹ̀. Dájúdájú Allāhu n̄ jẹ̀ Alámọ̀tán nípá ohun tí ẹ̀ n̄ ẹ̀ n̄ ẹ̀.

3. Kí o sì gbáralé Allāhu. Allāhu sì tó ní Olùṣọ̀.

4. Allāhu kò fún ènìyàn kan ní ọkàn méjì nínú ikùn rẹ̀. (Allāhu) kò sì sọ àwọn iyàwọ̀ yín, tí ẹ̀ n̄ fi èyìn wọn wé èyìn iyá yín, di iyá yín. Àti pé (Allāhu) kò sọ àwọn ọmọ-ọlọmọ̀ tí ẹ̀ n̄ pè ní ọmọ̀ yín di ọmọ̀ yín. Ìyẹn ni ọ̀rọ̀ ẹ̀nu yín. Allāhu n̄ sọ ọ̀dodo. Àti pé Òun l'Ó n̄ fi (ẹ̀dà) mọ̀nà.

5. Ẹ̀ pè wọn pẹ̀lú orúkọ bàbá wọn. Òhun l'ó ẹ̀ déédé́ jùlọ̀ lóḍọ̀ Allāhu, ẹ̀ṣẹ̀gbón tí ẹ̀ kò bá mọ̀ (orúkọ) bàbá wọn, ọmọ̀ iyá yín nínú ẹ̀sìn àti ẹ̀rú yín kúkú ní wọn.¹ Kò sí ẹ̀ṣẹ̀ fún yín níbi ohun tí ẹ̀ ti ẹ̀ṣàṣiṣe, ẹ̀ṣẹ̀gbón (ẹ̀ṣẹ̀ wà níbi) ohun tí ọkàn yín

يَتَأْتِيهَا النَّجِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ
الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١﴾

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٢﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّن قَلْبَيْنِ فِي
جَوْفِهِ ۖ وَمَا جَعَلَ أَرْوَاجَكُمْ أَلْسِنَىٰ
تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ
أَدْعِيَاءَكُمْ أبنَاءَكُمْ ذَٰلِكُمْ
قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ
وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ﴿٤﴾

أَدْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَفْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ
فَإِن لَّمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِي
الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ ۗ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ ۚ وَلَٰكِن مَّا

mòḡmò ʂe. Allāhu sì n jé Aláforíjin, Àʂàkẹ̀-òrun.¹

6. Ànábì ní ẹ̀tọ̀ sí àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo ju ẹ̀mí ara wọn lọ (nípa ifẹ̀ rẹ̀ àti idájọ̀ rẹ̀).¹ Àwọn aya rẹ̀ sì ni iyá wọn. Nínú Tírà Allāhu, àwọn ẹ̀bí, apá kan wọn ní ẹ̀tọ̀ sí ogún jíjẹ ju apá kan lọ. (Àwọn ẹ̀bí tún ní ẹ̀tọ̀ sí ogún jíjẹ) ju àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo àti àwọn tó kúrò nínú ilú Mọkkah fún ààbò ẹ̀sìn, àfi tí ẹ̀ bá máa ʂe dáadáa kan sí àwọn ọ̀rẹ̀ yín (wọ̀nyí ni ogún lẹ̀ fi kàn wọn pẹ̀lú àsoḡlẹ̀).² Iyẹn wà nínú Tírà (Laohul-Mahfūḡḡ) ní àkoṣílẹ̀.¹¹

7. (Rántí) nígbà tí A gba àdéhùn ní ọ̀wọ̀ àwọn Ànábì àti ní ọ̀wọ̀ rẹ̀, àti ní ọ̀wọ̀ (Ànábì) Nūh, 'Ibrōhīm, Mūsà àti 'Īsā ọ̀mọ̀

تَعَمَّدَتْ قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١﴾

الَّتِي أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَأَزْوَاجَهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولَئِذَا الْأَرْحَامُ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَآئِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿١٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ

¹ 1. Àṣẹ̀ pípe ẹ̀rú pẹ̀lú orúkọ̀ bàbá rẹ̀, tí fífi orúkọ̀ olówó-ẹ̀rú pe ẹ̀rú kò sí dára, ẹ̀yí tí fi hàn kedere pé, kò lẹ̀tọ̀ fún obinrin láti fi orúkọ̀ ọ̀kọ̀ rẹ̀ pààrọ̀ orúkọ̀ bàbá rẹ̀. Àṣà àwọn aláigbaḡbọ̀ ni àṣà fífi orúkọ̀ ọ̀kọ̀ pààrọ̀ orúkọ̀ bàbá. Yàtọ̀ sí pé, àṣà náà jẹ̀ àṣà àwọn aláigbaḡbọ̀, ó tún jẹ̀ àbòsì láti ọ̀dọ̀ ọ̀mọ̀ sí bàbá rẹ̀ nítorí pé, ọ̀fin tó ní kí ọ̀kùnrin máa jẹ̀ orúkọ̀ bàbá rẹ̀ lọ, ibáà di ọ̀kọ̀ iyàwó, ọ̀fin yíí náà l'ó ní kí ọ̀mọ̀binrin máa jẹ̀ orúkọ̀ bàbá rẹ̀ lọ, ibáà di iyàwó. Nítorí náà, yálà kí obinrin dárúko ara rẹ̀ báylí "lágbaǰá ọ̀mọ̀ lámọ̀rín" tàbí kí ó sọ̀ pé "lágbaǰá aya tàmẹ̀dùn". Àgbékalẹ̀ orúkọ̀ rẹ̀ gbọ̀dọ̀ ʂáfi hàn ibátan tó wà láààrin orúkọ̀ rẹ̀ àti orúkọ̀ ọ̀kùnrin tó pè mọ̀ra rẹ̀. Wọn kò sì gbọ̀dọ̀ dárúko ọ̀kọ̀ nikan láti fi pe iyàwó, gẹ̀gẹ̀ bí wọn kò ʂe gbọ̀dọ̀ dárúko bàbá nikan láti fi pe ọ̀mọ̀. Ẹ̀ pe ẹnì kọ̀ọkan pẹ̀lú orúkọ̀ rẹ̀.

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, Iyẹn Allāhu - tó ga jùlọ̀ -, mùsùlùmí gbọ̀dọ̀ fẹ̀ràn Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ju ẹ̀mí ara rẹ̀. Bákan náà, nípa idájọ̀, mùsùlùmí gbọ̀dọ̀ tẹ̀ ifẹ̀-inú rẹ̀ ba fún idájọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . 2. Ẹ̀ wo sūrah an-Nisā'; 4:7-8, 11-12 àti 176 fún ogún pípín.

Moryam. A gba àdéhùn ní ọwọ wọn ní àdéhùn tó níṣọn

8. nítorí kí (Allāhu) lè bèèrè (òdodo) àwọn olódodo nípa òdodo wọn. Ó sì pèsè iyà ẹlétà-eléro sílẹ̀ de àwọn aláìgbàgbọ̀.

9. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ rántí ìdẹ̀ra Allāhu lórí yín, nígbà tí àwọn ọmọ ogun (oníjọ) dé ba yín. A sì rán atẹ̀gùn àti àwọn ọmọ ogun tí ẹ kò fójú rí sí wọn. Allāhu sì ni Olùrírán nípa ohun tí ẹ n ẹ̀ níṣẹ́.¹¹

10. (Ẹ rántí) nígbà tí wọn dé ba yín láti òkè yín àti isàlẹ̀ yín, àti nígbà tí àwọn ojú yẹ (sọtùn-ún sósi), tí àwọn ọkàn sí dé ọ̀nà-ọfun (ní ti ipáyà). Ẹ̀ sì n ro àwọn èrò kan nípa Allāhu.

11. Níbẹ̀ yẹn ni wọn ti fi àdánwò kan àwọn onígbàgbọ̀ òdodo. Wọn sì milẹ̀ mọ̀ wọn lésẹ̀ ní ìmìtìtì lílé.

أَبْنِ مَرْيَمَ ۖ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا عَلِيمًا ﴿٧﴾

لَيْسَ لَ الصِّدِّيقِينَ عَنِ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٩﴾

إِذْ جَاءَوكُمْ مِّنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونًا ﴿١٠﴾

هٰذَا لَكَ آيَاتُ الْمُؤْمِنُونَ وَرَزَّلْنَا لِرِزَالًا شَدِيدًا ﴿١١﴾

¹ 1. Ọmọ ogun oníjọ ni àwọn ọmọ ogun ijọ méta kan tó para pọ̀ lórí ijọ ọmọ ogun Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọlẹ̀ Allāhu máa bá a - : ijọ ọmọ ogun Kuraesi, ijọ ọmọ ogun Gafān àti ijọ ọmọ ogun Yehudi tí wọn jẹ̀ àwọn ọmọ Nadīr. Gbogbo àwọn ọmọ ogun wọn yí ní àpapọ̀ ni à n pè ní 'ahzāb “ọmọ ogun oníjọ”.

12. (Ẹ rántí) nígbà tí àwọn ṣòbẹ-ṣèlù mùsùlùmí àti àwọn tí àìsàn wà nínú ọkàn wọn n wí pé: “Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀ kò ẹ̀ ẹ̀ àdéhùn kan fún wa bí kò ẹ̀ ẹ̀tàn.”

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾

13. (Ẹ rántí) nígbà tí igun kan nínú wọn wí pé: “Ẹ̀yin ará Yethrib,¹ kò sí àyè (ìṣẹ̀gun) fún yín, nítorí nàà, ẹ̀ ẹ̀sẹ̀rì padà (lódò Òjísẹ̀).” Apá kan nínú wọn sì n tọ̀ọ̀rọ̀ ìyòhnda lówọ̀ Ànábì, wọn n wí pé: “Dájúdájú ilé wa dá páropáro ni.” (Ilé wọn) kò sì dá páropáro. Wọn kò sì gbèrò ohun kan tayo síságun.¹

وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ مِّنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِن يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ﴿١٣﴾

14. Àti pé tí ó bá jẹ̀ pé (ọmọ ogun oníjọ) wolé tọ̀ wọn wá láti àwọn iloro ilú (Mōdīnah), lẹ̀yìn nàà, kí wọn pe (àwọn ṣòbẹ-ṣèlù mùsùlùmí) sínú ẹ̀bọ̀ síṣe, wọn ìbá ẹ̀bọ̀. Wọn kò sì níí gbé nínú ilú mọ̀ tayo ìgbà dìẹ̀ (tí wọn yóò fi parẹ̀).

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِّنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سَأَلُوا الْفِتْنَةَ لَآتَوَّهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا إِلَّا بَيْسِيرًا ﴿١٤﴾

15. Dájúdájú wọn ti bá Allāhu ẹ̀ ẹ̀ àdéhùn síwájú pé àwọn kò níí pẹ̀yìndà (látí ságun). Àdéhùn Allāhu sì jẹ̀ ohun tí wọn máa bèèrè (lówọ̀ wọn).

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤَلُّونَ الْأَدْبَرَ^٢ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿١٥﴾

¹ 1. Yethrib ni orúkọ ilú Mōdīnah síwájú kí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a - tó ẹ̀ hijrah wá sí ibẹ̀.

16. Sọ pé: “Síságún yín kò lè ẹ yín ní àhààní, tí ẹ bá sá fún ikú tàbí pípa (sí ojú ogun ẹsin. Tí ẹ bá sì ságún) nígbà nàà, A kò ní fún yín ní ìgbádùn ayé bí kò ẹ fún ìgbà diẹ.

17. Sọ pé: “Ta ni ẹni tí ó lè dá ààbò bọ yín lódò Allāhu tí Ó bá fẹ fi aburú kàn yín tàbí tí Ó bá fẹ kẹ yín?” Wọ̀n kò sì lè rí aláàbò tàbí aláranṣe kan léyìn Allāhu.

18. Dájúdájú Allāhu ti mọ àwọn tó ń fa ẹ̀niyàn sẹ̀yìn nínú yín àti àwọn tó ń wí fún àwọn arakúnrin wọ̀n pé: “Ẹ máa bọ wá sí ọ̀dọ̀ wa.” Wọ̀n kò sì níí lọ sí ojú ogun ẹ̀sin àfi (ogun) diẹ.

19. Wọ̀n ní ahun si yín (látí ẹ̀ irànlówọ̀). Nígbà tí ìbèrù (ogun) bá dé, o máa rí wọ̀n tí wọ̀n yóò máa wò ọ̀. Ojú wọ̀n yó sì máa yí kiri ràkòràkò (ní tí ìbèrù) bí ẹ̀ni tí ikú kí mólẹ̀ látí pa, ẹ̀gbón nígbà tí ìbèrù (ogun) bá lọ, (tí ìkógun bá dé), wọ̀n yóò máa fi àwọn ahọ̀n kan tó mú bérébéré ba yín sọ̀rọ̀ ní tí ẹ̀ṣiṣe ọ̀kánjùà sí oore nàà. Àwọn wọ̀nyẹn kò gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo. Nítorí nàà, Allāhu ba àwọn iṣẹ̀ wọ̀n jẹ. Iyẹn sì ń jẹ̀ ìrọ̀rùn fún Allāhu.

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذَا لَا تُمْتَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكَ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوْءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾

* قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ النَّاسَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٨﴾

أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾

20. Wọn ní lérò pé àwọn ọmọ ogun oníjọ kò tí ì lọ, (wọn sì ti tóká). Tí àwọn ọmọ ogun oníjọ bá (sì padà) dé, dájúdájú (àwọn ọ̀bẹ̀-ẹ̀lú mùsùlùmí) yòò fẹ́ kí àwọn ti wà ní oko láààrin àwọn Lárúbáwá oko, kí wọn máa bèèrè nípa àwọn író yín (pé ẹ́ ẹ́ ti kú tán tàbí ẹ́ sì wà láyé). Tí ó bá sì jẹ́ pé wọn wà láààrin yín, wọn kò ní jagun bí kò ẹ́ fún ìgbà díẹ́.

21. Dájúdájú àwòkòşẹ rere wà fún yín lára Ọ̀jìşẹ Allāhu fún ẹníkẹni tí ó bá ń retí (ẹsan) Allāhu àti Ọ̀jọ̀ Ìkẹyin, tí ó sì rántí Allāhu ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ (ìgbà).

22. Nígbà tí àwọn onígbàgbọ̀ òdodo rí àwọn ọmọ ogun oníjọ, wọn sọ pé: “Èyí ni ohun tí Allāhu àti Ọ̀jìşẹ̀ Rẹ̀ ẹ́ ní àdéhùn fún wa.¹ Allāhu àti Ọ̀jìşẹ̀ Rẹ̀ ti sọ òdodo ọ̀rọ̀.” (Rírí wọn) kò ẹ́ àlẹ́kún kan fún wọn bí kò ẹ́ (àlẹ́kún) ìgbàgbọ̀ òdodo àti ìjuwọ̀-jusẹ̀-silẹ̀ (fún àşẹ Allāhu).¹

23. Ó wà nínú àwọn onígbàgbọ̀ òdodo, àwọn ọ̀kùnrin kan tí wọn jẹ́ olódodo nípa àdéhùn tí wọn bá Allāhu ẹ́; ó wà nínú wọn ẹnì tí ó pé àdéhùn rẹ̀ (tó sì kú sójú ogun ẹ̀sìn), ó sì wà nínú wọn

يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ
الْأَحْزَابُ يَوَدُّوْنَ لَوْ أَنَّهَمْ بَادُونَ فِي
الْأَعْرَابِ يَسْتَلُونَ عَنْ أَسْبَابِكُمْ وَلَوْ
كَانُوا فِيكُمْ مَا قَتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ
حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ
الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا
مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا
وَتَسْلِيمًا ﴿٢٢﴾

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا
اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ
وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

¹ 1. Àdéhùn náà wà nínú sūrah al-Baqorah; 2:214 àti sūrah al-'Ankabūt; 29:1 - 3.

ẹnì tó n' retí (ikú tirẹ̀). Wọn kò sì yí (àdéhùn) padà rárá.

24. (Ìwònyí rí bèẹ̀) nítorí kí Allāhu lè fi (òdodo) àwọn olódodo san wọn ní ẹ̀san òdodo wọn, àti nítorí kí Ó lè jẹ àwọn ẹ̀ṣẹ-ẹ̀ṣẹ̀lù mùsùlùmí ní iyà tí Ó bá fẹ̀ tàbí nítorí kí Ó lè gba ìronúṣìwàdà wọn. Dájúdájú Allāhu, Ó n' jẹ Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.

25. Allāhu sì dá àwọn tó sàì gbàgbó padà tòhun ti ìbínú wọn; ọwọ̀ wọn kò sì tẹ oore kan. Allāhu sì tó àwọn onígbàgbó òdodo níbi ogun náà. Allāhu sì n' jẹ Alágbára, Olùborí.

26. (Allāhu) sì mú àwọn tó ẹ̀rànlọwọ̀ fún (àwọn ọmọ ogun oníjọ) nínú àwọn onítírà sọkalẹ̀ kúrò nínú àwọn odi wọn. Ó sì ju ẹ̀rù sínú ọkàn wọn. Ẹ̀ n' pa igun kan (nínú wọn), ẹ̀ sì n' kó igun kan lẹ̀rú.¹

27. (Allāhu) sì jogún ilẹ̀ wọn, ilẹ̀ wọn, dúkiá wọn àti ilẹ̀ tí ẹ̀ kò tẹ̀ rí fún yín. Allāhu sì n' jẹ Alágbára lórí gbogbo ñhkan.

لَيَجْزِيَّ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ
وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٢٤﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ
يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ
وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ﴿٢٥﴾

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَلَمُوهُمْ مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ مِنْ صِيَاصِيهِمْ وَقَدَفَ فِي
قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ
وَأَسْرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾

وَأَوْرَثَكُمُ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ
وَأَرْضًا لَمْ تَطَّوْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٧﴾

¹ 1. Àwọn ahlul-kitāb wònyẹn ni àwọn yehudi tí wọn n' jẹ banū Kuraeṭṭọh, tí wọn n' gbé nínú ilú Mođīnah. Àwọn wònyí mọ odi nílá nílá yipo àwọn ilẹ̀ wọn fún ààbò ogun. Àwọn wònyí l'ò ẹ̀ agbódegba fún àwọn ọmọ ogun oníjọ. Lẹ́yin tí Allāhu Alágbára sì dójú ti àwọn ọmọ ogun oníjọ tán, Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - fàbò sórí wọn.

28. Ìwọ Ànábì, sọ fún àwọn iyàwó rẹ pé: “Tí ẹ bá fẹ ìṣemí ayé yìí àti ọ̀ṣọ̀ rẹ, ẹ wá nìbí kí ñg fún yín ní èbùn ìkòsílẹ̀,¹ kí ñg sì fi yín sílẹ̀ ní ifísílẹ̀ tó rẹwà.¹

29. Tí ẹ bá sì fẹ̀ ti Allāhu àti ti Ọjísẹ̀ Rẹ̀ àti ilé Ìkẹ̀yin, dájúdájú Allāhu ti pèsè èsan nílá sílẹ̀ de àwọn olùṣe-rere lóbìnrin nínú yín.”

30. Ẹ̀yin iyàwó Ànábì, ẹnikẹni nínú yín tí ó bá ẹ ibàjẹ̀ tó fojú hàn, A máa di àdìpèlẹ̀ iya ilọpo méjì fún un. Iyẹn sì n jẹ̀ iròrùn fún Allāhu.

31. Ẹnikẹni tí ó bá n tẹ̀lé ti Allāhu àti ti Ọjísẹ̀ Rẹ̀ nínú yín, tí ó sì n ẹ ẹ̀ṣe rere, A máa fún un ní èsan ilọpo méjì. A sì ti pèsè iṣe-ìmu alápọ̀n-ònlẹ̀ sílẹ̀ dè é.”

32. Ẹ̀yin iyàwó Ànábì, ẹ kò dà bí ẹni kan kan nínú àwọn obìnrin, tí ẹ bá ti bẹ̀rù (Allāhu). Ẹ má ẹ dínhùn (sí àwọn ọkùnrin létí) nítorí kí ẹni tí àrùn wà nínú ọkàn rẹ má baá jẹ̀rankàn. Kí ẹ sì máa sọ ọ̀rọ̀ tó dára.

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَرْضُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمْتِعْكُمْ وَأَسْرِحْكُمْ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٨﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ تَرْضُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْأَرْضَ الْأَخْرَجَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

يَنْبِسَاءَ النَّبِيِّ مَنِ يَاْتٍ مِنْكُمْ بِفَحِيْشَةٍ مُّبَيَّنَةٍ يُضَعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٠﴾

*وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعَمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ﴿٣١﴾

يَنْبِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُكَ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنْ أَتَقِيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٣٢﴾

¹ 1. Èbùn ìkòsílẹ̀ ni ohunkóhun ní owó tabí ñhkan miiṣàran tí ọkọ yóò fún iyàwó tí ó fẹ̀ kò sílẹ̀. Ẹ wo sūrah al-Baqorah; 2:236.

33. Ẹ fidí mólé yín. Ẹ má ẹ fi ara àti ọṣọ hàn níta gégé bí ti ifara-fọṣọ-hàn igbà àimòkan àkókò (iyẹn, ẹwájú kí ẹ tó di mùsùlùmí). Ẹ kírun. Ẹ yọ Zakāh. Kí ẹ sì tẹlẹ̀ (àṣẹ) Allāhu àti (àṣẹ) Òjìṣẹ̀ Rẹ̀. Allāhu kàn n gbèrò láti mú ẹgbin kúrò lára yín, ẹyin ará ilé (Ànábì). Àti pé Ó (kàn n gbèrò láti) fọ̀ yín mọ̀ tónítóní ni.

34. Ẹ rántí ohun tí wọn n kẹ̀ nínú ilé yín nínú àwọn āyah Allāhu àti ijìnlẹ̀ ọ̀ye (iyẹn, sunnah Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -). Dájúdájú Allāhu n jẹ̀ Aláàánú, Onímọ̀-ìkòkò.¹¹

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ
الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتَيْنَ
الزَّكَاةَ وَأَطَعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ
اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾

وَأَذْكُرَنَّ مَا بُيُوتِكُنَّ فِي بُيُوتِكُنَّ
ءَايَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٣٤﴾

¹ 1. Àwọn àkíyèsí mèjì kan n bẹ̀ lára gbogbo gbólóhùn àṣẹ̀ tí ó wà nínú sūrah yíí láti āyah 28 sí 34. Àkíyèsí kííní ni pé, àwọn tí Allāhu - tó ga jùlò - dojú àwọn àṣẹ̀ náà kọ̀ ni àwọn iyáwò Ànábì - kí Allāhu yónú sí wọn -, sùgbón kò sí àṣẹ̀ kan nínú rẹ̀ tí ó yọ̀ àwọn mùsùlùmí lóbinrin yòókú silẹ̀. Ídí ni pé, àgbékalẹ̀ àwọn àṣẹ̀ náà dúró fún gbígbèrò gbogbogbò pẹ̀lú dídojú-òrò kọ̀ aṣíwájú. Nítorí náà, ẹ̀ wo iṣẹ̀rẹ̀gí láààrin gbólóhùn yíí “Ẹ̀ má ẹ̀ fi ara àti ọṣọ̀ hàn níta gégé bí ti ifara-fọṣọ̀- hàn igbà àimòkan àkókò (iyẹn, ẹwájú kí ẹ̀ tó di mùsùlùmí)...” àti gbólóhùn yíí “Kí wọn má ẹ̀ ẹ̀sàfi hàn ọṣọ̀ wọn àfi èyí tí ó bá hàn nínú rẹ̀...” èyí tí ó wà nínú sūrah an-Nūr; 24:31. Àkíyèsí kejì ni pé, èdè Lárúbáwá jẹ̀ èdè jẹ̀ndà. Èdè jẹ̀ndà ni èdè tó ni ihun ọ̀tòtòtò fún akọ̀ àti abo. Iyẹn ni pé, tí Lárúbáwá bá n d’ojú ọ̀rò kọ̀ ọ̀kúnrin tàbí n̄nkan akọ̀ tàbí ó n sọ̀rò nípa ọ̀kúnrin tàbí n̄nkan akọ̀, èdè Lárúbáwá ti ní ihun akọ̀ fún akọ̀. Bákan náà, tí Lárúbáwá bá n d’ojú ọ̀rò kọ̀ obinrin tàbí n̄nkan abo tàbí ó n sọ̀rò nípa obinrin tàbí n̄nkan abo, èdè Lárúbáwá ti ní ihun abo fún abo. Irufẹ̀ àbùdá yíí kò sí fún èdè Yorúbá. Ihun akọ̀ kò yàtò sí ihun abo. Nítorí náà, gbogbo àwọn gbólóhùn àṣẹ̀ tí Allāhu - tó ga jùlò - mú wà nínú sūrah yíí láti āyah 28 sí 34 jẹ̀ gbólóhùn àṣẹ̀ fún ihun abo nítorí pé, àwọn obinrin ni Allāhu - tó ga jùlò - n sọ̀ nípa wọn. Àwọn si ni Ó n dojú gbólóhùn àṣẹ̀ náà kọ̀. Èkọ̀ pàtàkì tí a fẹ̀ rí kọ̀ nínú èyí ni pé, bí Allāhu - tó ga jùlò - ẹ̀ pàṣẹ̀ ijòsin fún àwọn ọ̀kúnrin, bẹ̀ẹ̀ náà ni Ó ẹ̀ pàṣẹ̀ rẹ̀ fún àwọn obinrin. Àti pé èèwọ̀ ni ohunkóhun tí ó bá lè sọ̀ mùsùlùmí lóbinrin di aláìgbàgbọ̀ nípasẹ̀ níni ọ̀kọ̀ nítorí pé, obinrin ní ẹ̀sin. ’Islām si ní ẹ̀sin rẹ̀, ẹ̀sin Allāhu. Èrí apayànje (= èrí tó n pa iyàn jìjà jẹ̀ / èrí tí kò ẹ̀ é jà níyàn) ni bí Allāhu - tó ga jùlò - ẹ̀ n sọ̀ nípa ẹ̀san àwọn olújòsin; Ó n sọ̀ ọ̀ pẹ̀lú ihun akọ̀ àti ihun abo láí fi àwọn obinrin ẹ̀

35. Dájúdájú àwọn mùsùlùmí lókùnrin àti mùsùlùmí lóbìnrin, àwọn onígbagbọ̀ òdodo lókùnrin àti àwọn onígbagbọ̀ òdodo lóbìnrin, àwọn olùtẹ̀lẹ̀-àṣẹ̀ Allāhu lókùnrin àti àwọn olùtẹ̀lẹ̀-àṣẹ̀ Allāhu lóbìnrin, àwọn olódodo lókùnrin àti àwọn olódodo lóbìnrin, àwọn onísùúrù lókùnrin àti àwọn onísùúrù lóbìnrin, àwọn olùtẹ̀rìba fún Allāhu lókùnrin àti àwọn olùtẹ̀rìba fún Allāhu lóbìnrin, àwọn olùtọ̀ṣẹ̀ lókùnrin àti àwọn olùtọ̀ṣẹ̀ lóbìnrin, àwọn aláàwẹ̀ lókùnrin àti àwọn aláàwẹ̀ lóbìnrin, àwọn tó n sọ abẹ̀ wọn lókùnrin àti àwọn tó n sọ abẹ̀ wọn lóbìnrin, àwọn olùràntí Allāhu ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ lókùnrin àti àwọn olùràntí Allāhu (ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀) lóbìnrin; Allāhu ti pèsè àforìjìn àti ẹ̀san nílá silẹ̀ dè wọn.

36. Kò tọ̀ fún onígbagbọ̀ òdodo lókùnrin àti onígbagbọ̀ òdodo lóbìnrin, nígbà tí Allāhu àti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀ bá ti parí ọ̀rọ̀ kan, láti ní ẹ̀ṣà (ọ̀rọ̀ mìíràn) fún ọ̀rọ̀ ara wọn. Àti pé ẹnìkẹ̀nì tí ó bá yapa (àṣẹ̀) Allāhu àti (àṣẹ̀) Òjìṣẹ̀ Rẹ̀, dájúdájú ó ti ṣìnà ní ṣìnà pọ̀nńbélẹ̀.

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنَاتِ وَالْقَنَاتِ
وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَشِيعِينَ وَالْخَشِيعَاتِ
وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّالِحِينَ
وَالصَّالِحَاتِ وَالْحَفَظِينَ وَالْحَفَظَاتِ فُرُوجَهُمْ
وَالْحَفِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا
عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى
اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ
الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا ﴿٣٦﴾

37. (Rántí) nígbà tí ò n sọ fún ẹni tí Allāhu Ẹ̀dẹ̀ra fún, tí iwọ náà Ẹ̀dẹ̀ra fún¹ pé: “Mú iyàwọ rẹ dání, kí o sì bẹ̀rù Allāhu.” O sì n fi pamọ sínú ẹ̀mí rẹ ohun tí Allāhu yó Ẹ̀fí hàn rẹ. Àti pé ò n páyà àwọn ẹ̀niyàn. Allāhu l'Ó sì lẹ̀tọ̀ọ̀ jùlọ pé kí o páyà Rẹ. Nígbà tí Zaed ti parí b̀kátà rẹ lódò rẹ (tí ó sì ti kọ ọ sílẹ̀), A ti ẹ́ é ní iyàwọ fún ọ nítorí kí ó má baà jẹ láífi fún àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo láti fẹ iyàwọ ọ̀mọ-ọ̀lọ̀mọ̀ tí wọn n pè ní ọ̀mọ wọn nígbà tí wọn bá ti parí b̀kátà wọn lódò wọn (tí wọn sì ti kọ wọn sílẹ̀). Àṣẹ Allāhu sì gbọ̀dò ẹ́.²

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ
وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ
وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ
مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ
تَخْشَهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطْرًا
رَزَوْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا
قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطْرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ
مَفْعُولًا

¹ 1. Ẹni yífi ní Zaed ọ̀mọ̀ Hāriṯah - kí Allāhu yónú sí i -. Ẹ̀dẹ̀ra Allāhu lórí rẹ̀ ní pé, Allāhu ẹ́ é ní mùsùlùmí. Ẹ̀dẹ̀ra Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - lórí rẹ̀ ní pé, Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - mú un kúrò lóko ẹ̀rú. Ó sọ ọ̀ di olóminira. 2. Ohun tí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - fi pamọ̀ sínú ẹ̀mí rẹ̀ ní gbólóhùn yí: “Nígbà tí Zaed ti parí b̀kátà rẹ̀ lódò rẹ̀ (tí ó sì ti kọ̀ ọ̀ sílẹ̀), A ti ẹ́ é ní iyàwọ̀ fún ọ̀ ...”. Àmọ̀ kàkà kí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kẹ̀de gbólóhùn yí fún àwọn mùsùlùmí, kí ó sì jìsẹ̀ fún Zaed, nṣe ní Ànábì n sọ fún un pé: “Mú iyàwọ̀ rẹ̀ dání...” Ohun tí ó sì fa èyí fún Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ní pé, kí àwọn Ẹ̀be-Ẹ̀lu mùsùlùmí àti àwọn aláìgbàgbọ̀ má baà wí pé: “Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - l’ó fi Zaenab fún Zaed, ọ̀mọ̀ rẹ̀. Ó tún fi iyàwọ̀ tí ọ̀mọ̀ rẹ̀ kọ̀ sílẹ̀ Ẹ́aya...” Zaed kí í sì ẹ́ ọ̀mọ̀ Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Hāriṯah ní bàbá tó bí Zaed lọ̀mọ̀. Ẹ̀ṣẹ̀lẹ̀ yífi ní ọ̀dì tí àwọn aṣi wájú rere - kí Allāhu kẹ̀ wọn - fi sọ̀ pé, nínú gbogbo àyah al-Kur’ān aláṣẹ̀-ónlẹ̀ kò sì èyí tí ó lágbara lára Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - láti fi jìsẹ̀ fún àwọn ẹ̀niyàn bí kò ẹ́ ẹ́ àyah: “Nígbà tí Zaed ti parí b̀kátà rẹ̀ lódò rẹ̀ (tí ó sì ti kọ̀ ọ̀ sílẹ̀), A ti ẹ́ é ní iyàwọ̀ fún ọ̀ ...”. Nítorí náà, ẹ̀ jìnnà sí àwọn itànkítàn tí àwọn nasōrṑ bá n sọ̀ kiri nípa Ẹ̀ṣẹ̀lẹ̀ náà, kò sì èyí tí ó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀ nínú rẹ̀ àfi èyí tí A sọ̀ sókè yífi. Kíyè sí i, bóyá ní Ànábì tabí Ọ̀jìsẹ̀ kan nínú àwọn Ọ̀jìsẹ̀ Allāhu - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn - wà tí àwọn ọ̀tá ẹ̀sìn ‘Islām kì í sọ̀ isokúso nípa rẹ̀. Ẹ́se àti àṣà wọn niyẹn. Ẹ̀ni tí a sì lẹ̀rò pé àwọn nasōrṑ máa pónlẹ̀, ohun tí wọn tún sọ̀ nípa rẹ̀ ju fífi ẹ̀sùn iyàwọ̀ púpọ̀ kan Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àti fífẹ̀ tí ó fẹ̀ Zaenab tí Zaed kọ̀ sílẹ̀. Pípè tí àwọn nasōrṑ n pe Ànábì ‘Isā ní ọ̀mọ̀ Allāhu, pípè tí wọn n pè é ní ọ̀lọ̀hun ọ̀mọ̀,

38. Kò sí làìfí fún Ànábì - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nípa ohun tí Allāhu ẹ̀se ní ẹ̀tọ́ fún un. (Ó jẹ) ilàna Allāhu lórí àwọn tó ti lọ síwájú. Àti pé àṣẹ Allāhu jẹ àkọ̀lẹ́ kan tó gbòdò ẹ̀.

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾

39. (Kòṣe àwọn tó ti lọ síwájú nínú àwọn Òjísẹ) àwọn tó n jẹ isẹ Allāhu, tí wọn n páyà Rẹ, tí wọn kò sì páyà ẹnì kan àyàfi Allāhu. Allāhu sì tó ní Olùṣírò.

الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾

40. (Ànábì) Muhammad kí í ẹ̀se bàbá ẹnì kan kan nínú àwọn ọ̀kùnrin yín, ẹ̀gbẹ̀n (ó jẹ) Òjísẹ Allāhu àti ọ̀pin àwọn Ànábì.¹ Allāhu sì n jẹ Onímọ nípa gbogbo ñhkan.¹

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

pipẹ tí wọn n pè é ní olúwa àti olùgbàlá, ó burú yéye ju fifi ẹ̀sùn iyàwó púpọ́ kan Ànábì wa - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, gégé bí Allāhu ti ẹ̀se pe àkíyèsí wa sí aburú rẹ̀ nínú sūrah Moryam; 19:88 - 95. Àmọ́ àwọn nasọrọ́ kò fura!

¹ 1. Itúmọ́ “Ànábì” ni olùgba-wáhàyí, arímísíígbà tàbí onímíísí. Ímísí yíí nàà sì ni ó máa fi jíṣẹ́ fún àwọn ijo rẹ̀. Èyí tùmọ́ sí pé, kò sí ẹnì tí ó lè di Òjísẹ́ Allāhu (afímísíjíṣẹ́) àfi kí ó kọ́kọ́ jẹ́ Ànábì (arímísíígbà). Ímísí mímọ́ nàà ni ó máa jẹ́ ọ̀fin ẹ̀sin fún onímíísí nàà àti ijo rẹ̀. Fún wí pé Ànábì wa - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni “kātamu-ñnabiyyīn” ọ̀pin àwọn arímísíígbà, kò lè sí afímísíjíṣẹ́ kan kan mọ́ lẹ́yin rẹ̀. Itúmọ́ “kātamu-ñnabiyyīn” niyí nínú ẹ̀gbàwá Jubaer ọmọ Mut’im - kí Allāhu yónú sí i -, Ànábì - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sọ pé: “(Orúkọ mi niwònyí): ẹ̀mi ni Muhammad. Ẹ̀mi ni Ahmad. Ẹ̀mi ni Mōhi - ẹnì tí Allāhu fi pa àìgbàgbọ́ rẹ̀. - Ẹ̀mi ni Hāṣir - ẹnì tí wọn yóò kó àwọn ẹ̀niyàn jọ lẹ́yin rẹ̀ fún àjífínde. - Ẹ̀mi sì ni ‘Ākib, ẹnì tí kò ní sí Ànábì kan mọ́ lẹ́yin rẹ̀.” (Muslim). Kíyè sí i, àwọn kan bí ijo Ahmadiyyah kò gbàgbọ́ pé, Ànábì Muhammad - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni ọ̀pin àwọn Ànábì àti àwọn Òjísẹ́ Allāhu. Wọn kọ́kọ́ fún “kātamu-ñnabiyyīn” ní Itúmọ́ tó yàtọ́ sí ẹ̀ròhngbà Allāhu nínú àyah nàà. Wọn ní “òrùka oòlù àwọn Ànábì” ni Itúmọ́ “kātamu-ñnabiyyīn”. Lẹ́yin nàà, ijo Ahmadiyyah sọ pé, “Ànábì àti Òjísẹ́ Allāhu tí ó dide nínú ilú Kōdiyan, niḽe India tún ni olúdásilẹ́ ijo Ahmadiyyah, mirza ghulam Ahmad.” Lẹ́yin nàà, wọn tún sọ pé, “Mirza ghulam Ahmad tún ni Imam Mahdi tí à n retí lópin ayé.” Lẹ́yin nàà, wọn tún sọ pé, “Mirza ghulam Ahmad tún ni Mōsīh, ‘Īsā ọmọ Moryam tí à n retí lópin ayé.” Lẹ́yin nàà, wọn tún sọ pé, “Mirza ghulam Ahmad tún sọ àwọn

egbeegbèrún nínú ijọ rẹ̀ di ànábì.” Èsì: Ní àkókọ ná, fúnra Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àti àwọn Sohābah - kí Allāhu yónú sí wọn - ló túmọ̀ “kātamu-*nnabiyyīn*” sí “òpin àwọn Ànábì”. Ìṣìna pọ̀nńbélé ni fún ẹnìkẹ̀ni láti túmọ̀ “kātamu-*nnabiyyīn*” sí nńkan miíràn. “Òpin àwọn Ànábì” sì ni gbogbo tírà Tafsīr túmọ̀ “kātamu-*nnabiyyīn*” sí. Kò sì sí iyapa-ẹnu láààrin gbogbo àwọn onímọ̀ ẹ̀sìn 'Islām lórí títúmọ̀ “kātamu-*nnabiyyīn*” sí “òpin àwọn Ànábì”. Dandan sì ni kí á gbógun tí ẹnìkẹ̀ni tí ó bá yapa ípanupọ̀ àwọn onímọ̀ ẹ̀sìn 'Islām. Lẹ́yin náà, ní ti arákúnrin tí wọn ń pé ní mirza ghulam Ahmad, ọ̀púrọ̀ asòókùn sẹ̀sìn wulẹ̀ ni òun. Irọ̀ ẹnu rẹ̀ ti pọ̀ jù. Alágbàrí pọ̀nńbélé sí ni pẹ̀lú. Irú iṣẹ̀ aburú tí ẹ́eeu Ahmada Tijāni ẹ̀ fún 'Islām gélẹ̀ náà ni mirza ghulam Ahmad ẹ̀. Àwọn méjèèjì ni Pọ̀lù láààrin àwa mùsùlùmí. Ẹ̀ wo díẹ̀ nínú irọ̀ ńlá rẹ̀. Mirza ghulam Ahmad sọ̀ pé: “Allāhu sọ̀ fún mi ní èdè Lárúbáwá pé, bí ọmọ̀ Mi ló ẹ̀ wà sí Mi.” (Tadhkirah, 362) Šé Allāhu bímọ̀ ní? Šebí àwọn nasōrō ló ń parómọ̀ Ọlọ̀hun pé Ó bímọ̀, Allāhu - *subhānahu wa ta'ālā* - kò bímọ̀, kò sì sọ̀ ẹnì kan kan di ọmọ̀ Rẹ̀. Irọ̀ miíràn niyí láti ẹnu mirza ghulam Ahmad, ó sọ̀ pé: “Allāhu sọ̀ fún mi ní èdè Lárúbáwá pé, iwọ̀ wá láti ara Mi; Èmi náà wá láti ara rẹ̀.” (Tadhkirah, ojú ewé 295) Šebí àwọn nasōrō l'ó máa ń sọ̀ pé ọlọ̀hun tó wá lāwòrán ọmọ̀ ni Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -! Šé è ń rí ijọra láààrin ijọ Ahmadiyyah àti àwọn nasōrō báylí. Irọ̀ miíràn niyí láti ẹnu mirza ghulam Ahmad, ó sọ̀ pé: “Nínú íriran ẹ̀mí, mo rí ara mi pé ẹ̀mi gan-an ni Allāhu. Mo sì ní igbàgbọ̀ pé ẹ̀mi gan-an niyẹn.” (Tadhkirah, 118) Ẹ̀ wo bí ó ẹ̀ sọ̀ rẹ̀ di ọlọ̀hun! Lẹ́yin náà, ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah an-Nisā'; 4:158 kí ẹ̀ rí bí ó ẹ̀ sọ̀ rẹ̀ di Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Nítorí náà, ẹ̀ sọ̀ rẹ̀ fún òun àti ijọ rẹ̀. Ẹ̀ má ẹ̀ jẹ̀ kí wọn tán yín jẹ̀. Àti òun àti ẹ́eeu Ahmada Tijāniyí, wọn wáyé láti wá tako Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀ ni ní ọ̀nà ẹ̀kọ̀rọ̀ lórúkọ̀ 'Islām. Síwájú sí i, àwọn kan tún sọ̀ pé, “Tí ó bá jẹ̀ pé Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni ọ̀pin àwọn Ànábì Ọlọ̀hun, kò yẹ̀ fún Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - láti padà wá sáyé mọ̀ lópin ayé.” Wọn tún sọ̀ pé, “Igbàgbọ̀ àwọn nasōrō lásán ni igbàgbọ̀ nínú ipadàbò Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam lópin ayé. Kí í ẹ̀ igbàgbọ̀ 'Islām rárá.” Èsì: Ní ti àwọn wọ̀nyí, wọn gbà pé, Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni ọ̀pin àwọn Ànábì Ọlọ̀hun, àmọ̀ iṣòro tiwọn ni pé, wọn kò gbàgbọ̀ pé Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - wà nípò ẹnì tí kò ì kú, wọn kò sì gbàgbọ̀ pé Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam ń padà bọ̀ lópin ayé. Ọ̀gà iṣòro àwọn wọ̀nyí ni pé, wọn wọ̀gilé gbogbo hadīth tó fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀ nínú Bukṛiyí àti Muslim lórí ipadàbò Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam lópin ayé. Àwọn hadīth náà sì pọ̀ púpọ̀, wọn fẹ̀sẹ̀ rinlẹ̀, wọn kò sì ní pọ̀n-na rárá. Àmọ̀ èrò-ọkàn àwọn ẹ̀niyàn wọ̀nyẹn ni pé, àwọn hadīth náà tako àyàh tí àwọn ń túmọ̀ sí ikú Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Ẹ̀ wo bí wọn ẹ̀ ń tinú wàhálá kan bó sínú wàhálá miíràn lórí ọ̀rọ̀ Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Àdánwò kúkú sọ̀tòtòtò. Kí Allāhu kó wa yọ. Àmọ̀ sá, ẹ̀ lo ka itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah āli-'Imrōn; 3:55 àti sūrah an-Nisā'; 4:157 kí ẹ̀ lè rí àlàyé apayànjẹ̀ lórí pé Ànábì 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kò ì kú, ó wà ní àyàè, ó sì ń padà bọ̀ lópin ayé. Ẹ̀ tún ka itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Hajj 22:75.

41. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ rántí Allāhu ní irántí púpọ.

42. Ẹ şàfòmọ fún Allāhu ní àárọ àti ní iròlẹ.

43. (Allāhu) Òun ni Ẹni tó n kẹ yín, àwọn molāika Rẹ (sì n tọọ àforíjìn fún yín), nítórí kí Allāhu lè mu yín kúrò láti inú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmólẹ. Àti pé Ó n jẹ Àşàké-òrun fún àwọn onígbàgbọ òdodo.

44. Ìkíni wọn ní ojọ tí wọn yóò pàdé Rẹ ni “àlàáfíà”. Ó sì ti pèsè ẹsan aláṣọn-ònlẹ sílẹ dè wón.

45. Ìwọ Ànábì, dájúdájú Àwa rán ọ níşẹ (pé kí o jẹ) olùjẹrìí, oníròó-idùnnú, olùkilò,

46. olùpèpè sí ọdọ Allāhu pèlú iyònda Rẹ àti àtùpà ìmólẹ.

47. Fún àwọn onígbàgbọ òdodo ní iró idùnnú pé dájúdájú oore àjùlọ nílá wà fún wọn lóḍọ Allāhu.

48. Má şe tẹlé àwọn aláìgbàgbọ àti àwọn şòḃe-şèlu mùsùlùmí. Fi bí wọn şe n kó ìnira bá ọ sílẹ. Kí o sì gbáralé Allāhu. Allāhu sì n tó ní Alámòjúútó.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ ذِكْرًا
كَثِيْرًا ﴿٤١﴾

وَسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّاٰصِيْلًا ﴿٤٢﴾

هُوَ الَّذِيْ يُصَلِّيْ عَلَیْكُمْ وَمَلَٰئِكَتُهٗ
لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ
وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَحِيْمًا ﴿٤٣﴾

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهٗ سَلٰمٌ وَّاَعَدَّ لَهُمْ
اَجْرًا كَرِيْمًا ﴿٤٤﴾

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا
وَّمُبَشِّرًا وَّنٰذِيْرًا ﴿٤٥﴾

وَدٰعِيًّا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرٰجًا
مُّنِيْرًا ﴿٤٦﴾

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ
فَضْلًا كَبِيْرًا ﴿٤٧﴾

وَلَا تُطْعِ الْكٰفِرِيْنَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَذَعَّ
اٰذُنُهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلٰی اللّٰهِ وَكَفٰی بِاللّٰهِ
وَكَیْلًا ﴿٤٨﴾

49. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo lókùnrin, nígbà tí ẹ bá fẹ àwọn onígbàgbọ òdodo lóbìnrin,¹ lẹyìn nàà tí ẹ kọ wọn sílẹ síwájú kí ẹ tó bá wọn ní àṣepọ lẹkọ-láya, kò sí opó síṣe kan tí wọn yóò ṣe fún yín. Nítorí nàà, ẹ fún wọn ní èbùn ikòsilẹ. Kí ẹ sì fi wọn sílẹ ní ifisilẹ tó rẹwà.¹

50. Iwo Ànàbí, dájúdájú Àwa ṣe é ní ètọ fún ọ àwọn iyàwó rẹ, tí o fún ní owó-orí wọn, àti àwọn ẹrú rẹ nínú àwọn tí Allāhu fí ṣe ikógun fún ọ àti àwọn oṃòbìnrin arákùnrin bàbá rẹ àti àwọn oṃòbìnrin arábìnrin bàbá rẹ, àti àwọn oṃòbìnrin arákùnrin iyá rẹ, àti àwọn oṃòbìnrin arábìnrin iyá rẹ, àwọn tó fi ilú Mọkka sílẹ wá sí ilú Mọdīnah pẹlú rẹ, àti onígbàgbọ òdodo lóbìnrin, tí ó bá fi ara rẹ toṣe fún Ànàbí, tí Ànàbí nàà sì fẹ fi ṣe iyàwó. Iwo nikan ni (èyí) wà fún, kò sí fún àwọn onígbàgbọ òdodo lókùnrin. A ti mo ohun tí A ṣe ní ètọ fún wọn nípa àwọn iyàwó wọn àti àwọn ẹrú wọn.¹ (Èyí rí bẹ̀) nítorí kí ó má baà sí láifí fún ọ. Allāhu sì n jẹ Aláforjīn, Àṣàkẹ-òrun.¹¹

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ
الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ ظَلَمْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ
تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عَدْوٍ
تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرَخُوهُنَّ سَرَاحًا
جَمِيلًا ﴿٤٩﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِذَا أَحَلَّلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ
الَّتِي ءَاتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ
يَمِينِكَ مِمَّا آفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ
عَمِكَ وَبَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ
وَبَنَاتِ خَالَتِكَ الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ
وَأَمْرًا مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ
إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً
لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا
فَرَضْنَا عَلَيْهِنَّ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْمَنُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

¹ 1. Ijora wà láààrin àyah yí àti sūrah al-Bakorah; 2:221 àti sūrah an-Nūr; 24:26.

¹¹ 1. Ohun tí Allāhu ṣe ní ètọ fún àwa nípa igbáyawó àwa oṃolẹyìn Ànàbí - kí ikẹ àti olà Allāhu máa bá a - - ikíní: Fífẹ onígbàgbọ òdodo lóbìnrin pẹlú àṣe àti iyònda aláṣe rẹ. Èyí wà ní ibámu sí sūrah an-Nisā'; 4:25. Ìkeji: Fífẹ obìnrin pẹlú sòdaàkí. Èyí wà ní ibámu sí sūrah an-Nisā'; 4:4. Ìkẹta: Òhà iyàwó

51. Dájọ sí sí súnmọ ẹnì tí o bá fẹ nínú wọn. Fa ẹnì tí o bá fẹ mọra.¹ Àti pé ẹnì kẹni tí o bá tún wá (látí súnmọ) nínú àwọn tí o kò pín oorun fún, kò sí ẹsẹ fún ọ (látí ẹsẹ bẹẹ). Iyẹn súnmọ jùlọ látí mú ojú wọn tutù ìdùnnú. Wọn kò sì níí banújẹ. Gbogbo wọn yó sì yónú sí ohunkóhun tí o bá fún wọn. Allāhu mọ ohun tí n bẹ nínú ọkàn yín. Allāhu sì n jẹ Onímọ, Aláfaradà.¹

52. Kò lẹtọọ fún ọ (látí fẹ) àwọn obìnrin (mìíràn) lẹyìn (isòrì) àwọn obìnrin tí A ti sọ síwájú¹, kò sì lẹtọọ fún ọ) látí fi àwọn obìnrin (mìíràn) pààrọ wọn, kòdà kí dáadáa wọn jọ ọ lójú, àfi àwọn ẹrú rẹ. Allāhu sì n jẹ Olùṣọ lórí gbogbo ñhkan.²ⁱⁱ

*تُرْجَىٰ مَن تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤَيِّدُ إِلَيْكَ مَن تَشَاءُ وَمَنِ ابْتَدَعْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْرَىٰ أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْنَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥١﴾

لَا يَحِلُّ لَكَ الْبَسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبًا ﴿٥٢﴾

mùsùlùmí kò gbọdọ tayọ mẹrin ní abẹ àkọso rẹ. Èyí wà ní ìbamu sí sūrah an-Nisā'; 4:3.

¹ 1. Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - nikan ni èyí wà fún. Mùsùlùmí tí ó ní iyàwó méjì sí mẹrin gbọdọ máa pín oorun fún ikòọkan àwọn iyàwó rẹ. Kò sí gbọdọ sàlì pín oorun fún ọkan nínú wọn. Àmọ ẹnì kan nínú wọn lè fi ojọ tirẹ ẹsẹ itọrẹ fún ọkọ rẹ tàbí fún ẹnì kejì rẹ. Ẹ wo sūrah an-Nisā';4:129.

ⁱⁱ 1. Iyẹn nínú āyah 50. 2. Āyah yìí kò tùmọ sí pé kí Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - má ẹsẹ fẹ iyàwó kún àwọn iyàwó rẹ ní àsìkọ tí āyah yìí sòkalẹ, àmọ kò gbọdọ fẹ obìnrin kan àyàfi nínú àwọn isòrì obìnrin tí Allāhu ti ẹsẹ ní ètọ fún un nínú āyah 50. Lẹyìn nàà, āyah yìí kọ fún Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - látí yọ èyikéyìí iyàwó rẹ kúrò ní ipò iyá àwọn onígbağbọ ọdodo nípasẹ ikòsílẹ àfi iyàwó tí o bá jẹ ẹrú ogun ní ipilẹ. Iyá wa 'Ā'īshah - kí Allāhu yónú sí i - sọ pé: "Òjìṣẹ Allāhu kò tí l' kú títí Allāhu fi ẹsẹ àwọn obìnrin ayé ní ètọ fún un látí fẹ." Iyẹn ni pé, Òjìṣẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - lẹtọọ látí máa fẹ iyàwó lọ títí ojọ ikú rẹ. Kíyẹ sí i, Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - kọ iyá wa Hafsoh omọ 'Umar sílẹ, lẹyìn nàà ó fẹ ẹ padà. Bákan nàà, Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - gbèrò látí kọ iyá wa Saodah sílẹ. Èyí sì ní ó ọkùnfà tí Saodah - kí Allāhu yónú sí i - fi yòhda ojọ tirẹ fún 'Ā'īshah - kí Allāhu yónú sí i - .

53. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹ wọ àwọn inú ilé Ànábì àfí tí wọn bá yòhnda fún yín láti wọlẹ ẹrun láì ní jẹ ẹni tí yòò máa retí kí oúnjẹ jinná, ẹgbọn tí wọn bá pè yín (fún oúnjẹ) ẹ wọ inú ilé nígbà náà. Nígbà tí ẹ bá sì ẹrun tán, ẹ túká, ẹ má ẹ jókòó kalẹ tira yin fún ọrọ kan mó (nínú ilé rẹ). Dájúdájú iyẹn ní kó ìnira bá Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Ó sì ní tíjù yín. Allāhu kò sì ní tíjù níbí òdodo. Nígbà tí ẹ bá sì fẹ bèèrè ñhkan ní ọdọ àwọn iyàwó rẹ, ẹ bèèrè rẹ ní ọdọ wọn ní èyin gágá. Iyẹn jẹ àfòmọ jùlọ fún ọkàn yín àti ọkàn wọn. Kò tọ fún yín láti kó ìnira bá Ọjìşẹ Allāhu. (Kò sì tọ fún yín) láti fẹ àwọn iyàwó rẹ léyìn (ikú) rẹ lááláé. Dájúdájú iyẹn jẹ ñhkan ní lá ní ọdọ Allāhu.

54. Tí ẹ bá şàfí hàn kiní kan tàbí ẹ fi pamọ, dájúdájú Allāhu ní jẹ Onímọ nípa gbogbo ñhkan.

55. Kò sí ẹşẹ fún àwọn iyàwó Ànábì nípa àwọn bàbá wọn àti àwọn ọmọkùnrin wọn àti àwọn arákùnrin wọn àti àwọn

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ
النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ
غَيْرِ نَظْرٍ إِنَّهُ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ
فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا
مُسْتَعْسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ
يُؤْذَى النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِيهِ مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا
يَسْتَحْيِيهِ مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ
مَتَعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ
ذَلِكُمْ أَظْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا
كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ
تَنْكِحُوا أَرْوَاحَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ
ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

إِنْ تُبْدُوا شَيْئًا أَوْ تَخْفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي ءَابَائِهِنَّ وَلَا
أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءِ

Àwọn یشه méjèjèi yí ti şelẹ şiwájú isòkalẹ āyah yí. (at-Tohariy). Nítorí náà, kí Ànábì fẹ iyàwó kún àwọn iyàwó rẹ láì ní ẹnu ààlà, láì sí gbọdọ titorí eyí kọ ọmíràn silẹ, àfí ẹrú ogun, èyí tún jẹ ñhkan ẹşà tí Allāhu fi şà à lẹşà. Ídí ní pé, òhàrà iyàwó mùsùlùmí kò gbọdọ tayọ mērin ní abẹ àkọşo rẹ. Tí òhàrà iyàwó Mùsùlùmí bá sí pé mērin, mùsùlùmí lẹ kọ ọkàn silẹ láti lẹ fi ọmíràn jirò rẹ, iyẹn nígbà tí ọrọ rẹ bá jemọ beẹ pèlù ibẹrù Allāhu tàbí ẹni kan kú nínú wọn. Ẹ wò sūrah an-Nisā';4:3 àti 20 - 21.

omokunrin arakunrin won ati awon omokunrin arabinrin won ati awon obinrin (egbe) won ati awon erukunrin won (lati wole ti won.) E be ru Allahu. Dajudaju Allahu n je Arinu-rode gbogbo ninkan.

56. Dajudaju Allahu ati awon molaike Re n ke Anabi - ki ike ati ola Allahu maa ba a - Eyin ti e gbagbo ni ododo, e tojo ike fun un, ki e si ki i ni kiki laalafia.¹

إِحْوَانِيَهِنَّ وَلَا أبنَاءِ أَحْوَاتِيَهِنَّ وَلَا نِسَائِيَهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ وَأَتَقِيَنَّ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٥٥﴾

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

¹ 1. Níkété tí Allāhu - tó ga jùlò - so àyah yí kalè ni àwọn Soḥābah -kí Allāhu yónú sí wọn - bèèrè ohun tí àwọn nàà yóò fi maa tojo ike fun Anabi - kí ike ati ola Allāhu maa ba a - . Anabi - kí ike ati ola Allāhu maa ba a - si ko won ni as-solātu al-'Ibrōḥīmiyyah. Egbawa kan niyi: اللَّهُ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ. Allahummo solli 'alā Muhammadin wa 'alā āli Muhammadin kamō sollaeta 'alā āli 'Ibrōḥīmo 'innaka Hamīdun Mojīd. Allahummo bārik 'alā Muhammadin wa 'alā āli Muhammadin kamō bārōkta 'alā āli 'Ibrōḥīmo 'innaka Hamīdun Mojīd (Allāhu ke Anabi Muhammad ati awon ara ile Anabi Muhammad gegé bí Ó se ke ara ile Anabi 'Ibrōḥīm, dajudaju lwo ni Eleyin, Ológo. Allāhu bukun Anabi Muhammad ati awon ara ile Anabi Muhammad gegé bí Ó se bukun ara ile Anabi 'Ibrōḥīm, dajudaju lwo ni Eleyin, Ológo.) Bukōriy ati Muslim Gbólòhùn wōnyí tún to sunnah; "sol-la-ilāhu 'aleehi wa sallam" tabi "aleehi solātun wa salām." iyen nigbákìgbà tí wón bá dárúko rẹ. Eyi si je ohun ajogunba lati ododo gbogbo awon Soḥābah re - kí Allāhu yónú sí gbogbo won -. Kíyè sí i, kò sí aburú níbi kí mùsùlùmí maa sòrò lówó kí ó sí fi gbólòhùn kan ní òdò ara rẹ tojo ike, ola ati ibukun fun Anabi wa. Iru eni beje ko ti i daran nitoro pe, awon Soḥābah naa - kí Allāhu yónú sí wọn - maa n se beje. Eyin naa e wo bi awon aafa sunnah se n se asolatu fun Anabi ninu awon oro isajaju ninu awon tira won. Ko si aburu ninu eyi rara. Şugbon musulumi yo se agbekale ihun asolatu daran ti o ba fi le ko sinu okan ninu awon ninkan mefa kan. İkinî: Lilo awon oro ti o lodi si ofin ati adisokan 'Islam ninu awon gbólòhùn asolatu nàà. İkeji: Siso gbólòhùn asolatu yen gan-angan-an di lla na ti won yo maa pepè sí, ti irufe gbólòhùn nàà yo fi wa da bi eni pe hadith kan l'ò gbà á wá, ti kò si ri beje. İketa: Şise agbekale onka kan tabi asiko kan tabi ojo kan ni pato fun şise irufe asolatu adahun nàà. İkerin: Şise agbekale ilana kan ni pato fun şise irufe asolatu adahun nàà, bi ki won wi pe eni kan ko gbodo ka á afi pelu aluwala. İkarun-un: Şise agbekale laada fun irufe asolatu adahun nàà, ti eyi yo si bi ninu

57. Dájúdájú àwọn tó n fi inira kan Allāhu¹ àti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀, Allāhu ti ṣébi lé wọn nílé ayé àti ní ọ̀run. Ó sì ti pèsè iyà tó n yeperẹ̀ èdá sílẹ̀ dè wọn.¹

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٥٧﴾

58. Àwọn tó n fi inira kan àwọn onígbaḅḅò òdodo lókùnrin àti onígbaḅḅò òdodo lóbìnrin nípa n̄nkan tí wọn kò ṣe, dájúdájú wọn ti ru ẹ̀rù (ọ̀ràn) iparómòni àti ẹ̀ṣẹ̀ pọ̀nńbélé.

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥٨﴾

59. Ìwọ̀ Ànábì sọ̀ fún àwọn iyàwó rẹ̀, àwọn ọ̀mọ̀bìnrin rẹ̀ àti àwọn obìnrin onígbaḅḅò òdodo pé kí wọn máa gbé àwọn aṣọ̀ jilbāb wọn wọ̀ sí ara wọn pátápátá. Iyẹn sún mọ̀ jùlọ̀ láti fi mọ̀ wọn (ní olùbẹ̀rù Allāhu). Nípa bẹ̀ẹ̀, wọn kò ní fi inira kàn wọn. Allāhu sì n jẹ̀ Aláforìjìn, Àṣàkẹ̀-ọ̀run.¹¹¹

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلْبَابٍ عَنَّا ذَلِكَ أدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلا يُؤْذَيْنَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٩﴾

àdisókàn nípa àwọn láádá àgbélẹ̀rò náà. Ìkẹfà: Kíka irúfẹ̀ asọ̀lātu àdáhun náà kún imísí mí mọ̀ láti ọ̀dọ̀ Allāhu tàbí ṣíṣe àfítì irúfẹ̀ asọ̀lātu àdáhun náà sí ọ̀dọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti olá Allāhu máa bá a - ní ti irọ̀. Àwọn n̄nkan mẹfẹ̀fẹ̀fà wọ̀nyí l'ó ṣe àkóbá nílá fún àwọn asọ̀lātu àdáhun kan bíi solātul-fātih, solātu tunjīnā, solātul-gaebiyah, solātu rof'il-'a'mōl, solātul-kamsah, jaoharatul-kamōl, dalā'ilul-kaerāt, solawātul-kibrītu al-'ahmọ̀r àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ̀. Àwọn onísífí ni wọn ṣe àdádáálẹ̀ àwọn asọ̀lātu aburú wọ̀nyẹn sínú ẹ̀sin. Iṣinà àti ọ̀rò pọ̀nńbélé sì ni gbogbo wọn.

¹ 1. Ọ̀nà tí èdá n gbà fi inira kan Allāhu - Ọ̀bá tí inira kí í kàn - niwọ̀nyí; àìgbàḅḅò nínú Allāhu, iṣẹḅọ̀ sí Allāhu, iṣẹḅẹ̀-ṣẹ̀lú nínú ẹ̀sin Rẹ̀, ṣíṣe àfítì iyàwó àti ọ̀mọ̀ bíbí tí sí ọ̀dọ̀ Rẹ̀, pípa irọ̀ mọ̀ Ọ̀n àti bíbú igbà, yíya àwòrán n̄nkan ẹ̀lẹ̀míf àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ̀. Kíyẹ̀ sí i, fífí inira kan Allāhu, Ọ̀bá tí kò sí inira fún, kò ní Ìtúmọ̀ kan tayọ̀ pé èdá n wá inira ọ̀run fún ẹ̀mí ara rẹ̀.

¹¹¹ 1. Fún àgbọ̀yé àyah yíí, ẹ̀ lọ̀ ka sūrah an-Nūr; 24:31 àti itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ rẹ̀.

60. Tí àwọn sọbẹ-sẹ̀lù mùsùlùmí, àti àwọn tí àisàn n bẹ nínú ọkàn wọn àti àwọn túlétúlé¹ nínú ilú Mođīnah kò bá jáwọ (nǐbi aburú), dájúdájú A máa de ọ sí wọn, (o sì máa borí wọn). Léyìn náà, wọn kò sì ní bá ọ gbé àdúgbò pọ̀ mọ̀ àfi fún ìgbà díẹ̀.¹

61. Wọn di ẹ̀ni-ìṣẹ̀bilẹ̀ nǐbikíbi tí ọwọ̀ bá ti bà wọn; wọn máa mú wọn, wọn sì máa pa wọn tàrà.

62. (Ó jẹ) ìṣe Allāhu lórí àwọn tó ti lọ ṣíwájú.¹ O ò sì ní rí iyípadà kan fún ìṣe Allāhu."

63. Àwọn ẹ̀niyàn n bi ọ lèèrè nǐpa Àkókò náà. Sọ pé: "Ọ̀dọ Allāhu nìkan ṣoṣo ni ìmọ̀ nǐpa rẹ̀ wà. Àti pé kí l'ó máa fi mọ̀ ọ̀ pé ó ṣeé ṣe kí Àkókò náà ti súnmó!"

64. Dájúdájú Allāhu ṣẹ̀bi lé àwọn aláìgbàgbọ̀. Ó sì pèsè Iná tó n jó sílẹ̀ dè wọn.

65. Olùṣẹ̀gbére ni wọn nínú rẹ̀ tí títí lááláé; wọn kò ní rí olùṣọ̀ tàbí aláranṣe kan.

*لَمَّا لَمْ يَنْتَهِ الْمُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾

مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثُقِفُوا أُخِذُوا وَقُتِلُوا نَقْتِيلًا ﴿٦١﴾

سُئِلَ اللَّهُ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسْتِهِ اللَّهُ تَبْدِيلًا ﴿٦٢﴾

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكُفْرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٥﴾

¹ 1. Ìyẹn àwọn olófòòfó tí wọn n sọ ohun tí ojú wọn kò tó káàkiri láti dá rọ̀gbòdíyàn, ipáyà àti wáhálà sílẹ̀ láààrin àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo.

¹¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Hijr; 15:13

66. Ní oṣo tí A òò máa yí ojú wọn padà nínú Iná, wọn yó sì wí pé: “Yéè! Àwa ibá tẹ̀lẹ̀ ti Allāhu, àwa ibá sì tẹ̀lẹ̀ ti Òjìṣẹ̀ nàà.”

67. Wọn wí pé: “Olúwa wa! Dájúdájú àwa tẹ̀lẹ̀ àwọn aṣíwájú wa àti àwọn àgbààgbà wa. Wọn sì sì wá lónà.”

68. Olúwa wa! Fún wọn ní ilọpo méjì nínú iyà. Kí O sì ṣẹ̀bi lé wọn ní iṣẹ̀bilé tó tóbi.”

69. Èyin tí ẹ̀ gbàgbò ní òdodo, ẹ̀ má ẹ̀ dà bí àwọn tó fi ìnira kan (Ànábì) Mūsā. Allāhu sì ṣàfòmọ̀ rẹ̀ nínú ohun tí wọn wí. Ó sì jẹ̀ ẹ̀ni iyì lọdọ̀ Allāhu.

70. Èyin tí ẹ̀ gbàgbò ní òdodo, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu. Kí ẹ̀ sì sọ ọ̀rọ̀ déédéé.

71. (Allāhu) máa ṣàtúnṣe àwọn iṣẹ̀ yín fún yín, Ó sì máa ṣàforìjìn àwọn ẹ̀ṣẹ̀ yín fún yín. Àti pé ẹ̀ni tí ó bá tẹ̀lẹ̀ ti Allāhu àti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀, ó kúkú ti jèrè ní èrèhẹ̀jẹ̀ nílá.

72. Dájúdájú Àwa fi àgbàfipamọ̀ (iṣẹ̀ ẹ̀sìn àṣegbaláádá) lọ̀ àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àti àpáta. Wọn kò láti gbé e; wọn páyà rẹ̀. Ènìyàn

يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ
يَلَيْتَنَّا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٦٦﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا
فَأَصَلُّنَا السَّبِيلَا ﴿٦٧﴾

رَبَّنَا ءَاتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ
وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَكُونُوا
كَالَّذِينَ ءَادُوا مُوسَىٰ فَبَرَأَهُ اللَّهُ مِمَّا
قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا
قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾

يُصَلِّحْ لَكُمْ ءَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ
فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالْحِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا
وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ ۗ إِنَّهُ كَانَ
ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

si gbé e. Dájúdájú (èniyàn) jé alábòsí, aláìmòkan.¹

73. (Èniyàn tẹrí gba ẹsin àşegbaláádá) nítorí kí Allāhu lè fi iyà jẹ àwọn şòbẹ-şèlu mùsùlùmí lőkùnrin, àwọn şòbẹ-şèlu mùsùlùmí lóbìnrin, àwọn ọşẹbọ lőkùnrin àti àwọn ọşẹbọ lóbìnrin àti nítorí kí Allāhu lè gba ìronúpìwàdà fún àwọn onígbağbọ òdodo lőkùnrin àti àwọn onígbağbọ òdodo lóbìnrin. Allāhu sì n jẹ Aláforíjìn, Àşàkẹ-ọrun.

لَيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبُ اللَّهُ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ
عَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

¹ 1. Àgbàfipamọ ni itúmọ " 'amōnah". Èyí sì tùmọ sí ohun tí wọn gbé lé wa lẹwọ fún şişọ àti àmójútó. Ohun tí Allāhu - tó ga jùlọ - gbélé wa lẹwọ tí a òò máa şọ, tí a òò máa şe àmójútó rẹ tí tí di ọjọ ikú ẹnì kọọkan wa ni ẹsin Rẹ, 'Islām. Allāhu sì gbé ẹsin náà kalẹ pẹlú ẹsan. Iyẹn ni pé, ẹnì tí ó bá rí i şe gẹgẹ bí Allāhu şe gbé e kalẹ, ó máa gba láádá lórí rẹ. Àwọn sánmọ, ilẹ àti àpáta gbà láti máa şáfómọ fún Allāhu, àmọ wọn ní àwọn kò bükátà sí láádá. Èniyàn tẹwọ gba ẹsin àşegbaláádá tán, ó di wàhálà sí wọn lórùn nítorí pé, wọn kò mò pé tí şişe ñhkan bá la láádá lọ, àişe rẹ máa la iyà lọ. Ìbá kúkú şuwọn fún èniyàn àti àlùjànnú láti şe ẹsin láì retí láádá kan tayọ itẹlẹ-àşẹ Allāhu nikan şoşo gẹgẹ bí àwọn ẹdà yòókú şe gbà á.

Suuratu Saba' سبأ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Gbogbo ẹyin n jẹ ti Allāhu, Ẹni tí ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ n jẹ̀ tíRẹ̀. Àti pé tíRẹ̀ ni gbogbo ẹyin ní ọrun. Ọun sì ni Ọlógbón, Alámòtán.

2. Ó mọ ohunkóhun tó n wónú ilẹ̀ àti ohunkóhun tó n jáde látínú rẹ̀. (Ó mọ) ohunkóhun tó n sòkalẹ̀ látínú sánmò àti ohunkóhun tó n gùnkè lọ sínú rẹ̀. Ọun sì ni Àṣàkẹ-ọrun, Aláforijìn.

3. Àwọn aláìgbàgbọ̀ wí pé: “Àkókò náà kò nífí dé bá wa.” Sọ pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni. Èmi fi Olúwa mi búra. Dájúdájú ó máa dé ba yín (látí ọ̀dọ̀) Onímọ̀-ìkòkò (Ẹni tí) ọ̀diwọ̀n ọ̀mọ̀ iná-ìgún kò pamọ̀ fún nínú àwọn sánmò àti nínú ilẹ̀. (Kò sí nńkan tí ó) kéré sí iyẹn tàbí tí ó tóbi (jù ú lọ) àfi kí ó wà nínú àkọsilẹ̀ tó yanjú.”

4. (Ó máa ṣẹ̀lẹ̀) nítorí kí Allāhu lè san ẹsan fún àwọn tó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, tí wón tún ṣe iṣẹ̀ rere. Àwọn wònyẹn ni àforijìn àti èsè aláṣò-ónlẹ̀ n bẹ̀ fún.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ
وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١﴾

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا
وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا
وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ
قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عَالِمٌ
لَّا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ
وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْعُرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا
أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٣﴾

لَيَجْزِي الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ
كَرِيمٌ ﴿٤﴾

5. Àwọn tó ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ (burúkú) nípa àwọn àyah Wa, tí wọn n dá àwọn èniyàn ní agara (láti tẹ̀lẹ̀ àwọn àyah Wa, tí wọn sì lérò pé àwọn máa mórí bọ̀ lọ̀dọ̀ Allāhu); àwọn wọ̀nyẹn, iyà kan nínú iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléró n bẹ̀ fún wọn.

6. Àwọn tí A fún ní imò mò pé, èyí tí wọn sòkalẹ̀ fún ọ̀ láti òdò Olúwa ẹ̀, òhun ni òdodo, àti pé ó n ẹ̀ ẹ̀ itọ̀sọ̀nà sí ọ̀nà Alágbára, Èlẹ̀yìn.

7. Àwọn tó ẹ̀ àì gbàgbọ̀ wí pé: “Şé kí á tọ̀ka yín sí ọ̀kùnrin kan tí ó máa fún yín ní irò pé nígbà tí wọn bá tú (ara) yín ká tán pátápátá (sínú erùpẹ̀, tí ẹ̀ ti di erùpẹ̀), pé dájúdájú ẹ̀ máa padà wà ní ẹ̀dá titun?”

8. Şé ó dá àdàpa irọ̀ mọ̀ Allāhu ni tàbí àlùjànnú n bẹ̀ lára rẹ̀ ni?” Rára o! Àwọn tí kò gba Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yìn gbọ̀ ti wà nínú iyà àti ìṣìnà tó jìnnà.

9. Şé wọn kò rí ohun tó n bẹ̀ níwájú wọn àti ohun tó n bẹ̀ lẹ̀yìn wọn ní sánmọ̀ àti ilẹ̀? Tí A bá fẹ̀, Àwa ìbá jẹ̀ kí ilẹ̀ ri mọ̀ wọn lẹ̀sẹ̀, tàbí kí Á já apá kan nínú sánmọ̀ lulẹ̀ lé wọn lórí mọ̀lẹ̀. Dájúdájú àmì kan wà nínú iyén fún gbogbo ẹ̀rúṣìn, olùronúpìwàdà.

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِيْٓ ءَايٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ
اُوْلٰٓئِكَ لَهُمْ عَذٰبٌ مِّنْ رَّجْزٍ اَلِيْمٍ ﴿٥﴾

وَيَرٰى الَّذِيْنَ اُوْتُوْا الْعِلْمَ الَّذِيْٓ اُنزِلَ
اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِيْٓ اِلَى
صِرَاطٍ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿٦﴾

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا هَلْ نُنٰدِيْكُمْ عَلٰى
رَجُلٍ يَّبْتَغِيْكُمْ اِذَا مُرْتَمًّٔ كَلَّ مَمْرَقٍ
اِنَّكُمْ لَفِيْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ﴿٧﴾

اَفْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَمْ يَهْدٰٓهُ جِنَّةٌۭٔ بَلِ
الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ فِى الْعَذٰبِ
وَالضَّلٰلِ الْبَعِيْدِ ﴿٨﴾

اَفَلَمْ يَرَوْا اِلَىٰ مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا
خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ اِنْ نُّشَآءُ
نَخْشِفُ بِهٖمُ الْاَرْضَ اَوْ نُسْقِطُ عَلٰٓيْهِمْ
كِسْفًا مِّنَ السَّمٰوٰتِ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَآيَةً
لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ ﴿٩﴾

10. Dájúdájú A ti fún (Ànábì) Dāwūd ní oore àjùlò láti òdò Wa; Èyin àpáta, ẹ ẹ ẹ àfòmọ pèlú rẹ. (A pe) àwọn ẹyẹ náà (pé kí wọn ẹ ẹ bẹẹ.) A si rọ irin fún un.

11. (A sọ fún un) pé, ẹ ẹ àwọn ẹwù irin tó máa bo ara dáadáa, ẹ ẹ òrùka fún ẹwù irin náà níwọn-níwọn. Kí ẹ sì ẹ rere. Dájúdájú Èmi ni Olùríran nípa ohun tí ẹ ní ẹ níşé.

12. Àti pé (A tẹ) atégùn lórí bá fún (Ànábì) Sulaemōn, irin oşù kan ni irin òwúrọ rẹ, irin oşù kan si ni irin iròlẹ rẹ¹. A si mú kí odò idẹ máa şàn nínú ilẹ fún un. Ó si wà nínú àwọn àlùjànnú, èyí tó ní şişé (fún un) níwájú rẹ pèlú iyònda Olúwa rẹ. Àti pé ẹnì tí ó bá yẹ kúrò níbi àşẹ Wa nínú wọn, A máa fún un ní iyà iná tó ní jó tọ wò.¹

13. Wọn ní ẹ ẹ işé tí ó bá fẹ fún un nípa mímo àwọn ilé (ilé ijọsin àti ilé igbé), àwọn ère,¹ àwọn àwo tó jìn kòtò tó fẹ bí àbàtà² àti àwọn ikòkò tó rídìí múlẹ.³ Èyin èniyàn (Ànábì) Dāwūd, ẹ şişé idúpé (fún

*وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ مِنَّا فَضْلًا يٰجِبَالُ
أَوْبِي مَعَهُ وَالظُّبَيْرَ وَالنَّارَ لَهُ الْحَدِيدَ ﴿١٠﴾

أَن أَعْمَلَ سَلْبَعَتٍ وَقَدِّرَ فِي السَّرْدِ
وَأَعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿١١﴾

وَلِسْلَيْنَ الرِّيحِ عُدُوهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا
شَهْرٌ وَأَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ
الْحِجْلِ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ
وَمَنْ يَبْغُ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ
عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحْرِبٍ
وَمَثِيلٍ وَجِفَانٍ كَالْجُبَابِ وَقُدُورٍ
رَّاسِيَتٍ أَعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا
وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشُّكُورُ ﴿١٣﴾

¹ 1. Èyí já sí pé Ànábì Sulaemōn - kí òlẹ Allāhu máa bá a - ní rin irin oşù méjì ní ojúmọ bí ó bá fẹ rin jáde pèlú atégùn.

Allāhu). Díẹ nínú àwọn ẹrúsin
Mi sì ni olùdúpẹ́.¹

14. Nígba tí A pàşẹ pé kí ikú pa
(Ānábì) Sulaemōn, kò sí ohun tí
ó mú àwọn àlùjànnú mọ pé ó ti
kú bí kò şe kòkòrò inú ilẹ kan tí
ó jẹ ọpá rẹ. Nígba tí ó wó lulẹ, ó
hàn kedere sí àwọn àlùjànnú pé
tí ó bá jẹ pé àwọn ní ìmọ ikòkọ
ni, àwọn ìbá tí wà nínú (işẹ) iyá
tó ń yẹpẹrẹ èdá.

15. Dájúdájú àmì kan wà fún
àwọn Saba' nínú ibùgbé wọn;
(òhun ni) ogbà oko méjì tó wà ní
òtún àti ní òsì.¹ “E jẹ nínú arisikí
Olúwa yín. Kí ẹ sì dúpẹ fún Un.”
Ìlú tó dára ni (ilẹ àwọn Saba'.
Allāhu sì ni) Olúwa Aláforjìn.”

16. Wọn gbúnrí (nìbí ẹsìn).
Nítorí naà, A rán adágún odò tí
wọn mọ odi yíká sí wọn. A sì
pààrọ oko wọn méjèèjì fún wọn
pẹlú oko èso méjì miiran tí ó jẹ

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى
مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ
مِنْ سَائِهِ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ آلُجُنِّ أَنْ لَوْ
كَانُوا يَعْلَمُونَ الْعَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي
الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٤﴾

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِنِهِمْ آيَةٌ
جَنَّتَانِ عَنْ يَمِينٍ وَشِمَالٍ كُلُّوا مِنْ رِزْقِ
رَبِّكُمْ وَأَشْكُرُوا لَهُ بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبُّ
عَفُورٌ ﴿١٥﴾

فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ
وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أُكُلٍ
حَمَاطٍ وَأَنْثَلٍ وَشِئْنٍ مِّنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿١٦﴾

¹ 1. Ní àsikò Ānábì Sulaemōn - kí ọlà Allāhu máa bá a -, gbìgbé ère fún fífí şe ọşọ sínú ilẹ kí í şe èewọ. Àmọ ní àsikò Ānábì wa - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -, ó tí dí èewọ, yálá ó jẹ ère tàbí àwòrán nńkan abẹmí. Nínú hadīth Abu Tọlhaah - kí Allāhu yónú sí í -, Ānábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé, “Mọlāika (oníkẹ) kò ní wọ inú ilẹ tí ajá àti àwòrán ère bá wà nínú rẹ.” Bukōriy àti Muslim
2. Àpẹrẹ iyen ni àwọn àwo tí àwọn èniyàn máa ń şe sínú ilẹ iwẹ tí èniyàn máa ń wẹ nínú rẹ “bath tub”. 3. Àpẹrẹ iyen ni àwọn ape irin idáná ńlá ńlá.

¹ 1. Iyen ni pé, ilú wọn wà ní ààrin, ogbà oko sì yí wọn po.

oko èso tó korò, oko igi àti kiní kan nínú igi sidir diẹ.¹

17. Iyẹn ni A fi san wọn ní èsan nítorí pé, wọn şàì moore. Njé A máa san ẹnì kan lẹsan iyà bí kò şe aláimoore?

18. A si fi àwọn ilú kan tó wà ní gbaᅅgba sí ààrin ilú tí A rán adágún odò sí¹ àti àwọn ilú tí A fi ibùkún sí. A si şètò ibùsò níwòᅅ-níwòᅅ fún irin-àjò şíşe sínú àwọn ilú náà.² E rìn lọ sínú wọn ní òru àti ní ojú ojọ pèlú ifàyàbalè.³

19. (Àwọn ará ilú Saba') wí pé: "Olúwa wa, mú àwọn irin-àjò wà láti ilú kan sí ilú miíràn jìnnà síra wọn." Wọn şe àbòsí sí ẹmí ara wọn.¹ A si sọ wọn di itàn. A tú wọn ká pátápátá (ilú wọn di ahoro). Dájúdájú àwọn àmì kan wà nínú iyẹn fún gbogbo onísùúrù, olùdúpé.³

ذَلِكَ جَزَيْنَهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجْزِي إِلَّا الْكُفُورَ ﴿١٧﴾

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا قُرَى ظَهْرَةً وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ ۗ سِيرُوا فِيهَا لِيَالِي وَأَيَّامًا ءَامِنِينَ ﴿١٨﴾

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَرَّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿١٩﴾

¹ 1. Oríşì igi sidr mèjí lò wà. Igi sidr kan wà tí wọn ñ je èso rẹ, tí wọn ñ fi ewé rẹ wẹ. Èyí ni "nabk". Igi sidr kejì ni èyí tí kò ní èso, tí wọn kí í fi ewé rẹ wẹ. Èyí ni "döl". Òhun sì ni wọn gbàlèrò nínú àyah yíí.

² 1. Iyẹn àwọn Saba' ní ilẹ̀ Yamòᅅ. 2. Èyí ni pé, tí onírìn-àjò bá gbéra, ó máa kan àwọn ilú lójú-òᅅà. Ó sì máa ríbi sinmi láti ilú kan sí ilú miíràn láààrin àwọn ilú tí ó wà láààrin ilẹ̀ Saba' àti ilú tí Allāhu fi ibùkún sí, iyẹn ilẹ̀ Şām.

³ 1. Òkan nínú oore tí Allāhu - Ọba Olóore - şe fún àwọn ará Saba' ni pé, Ó fi àwọn ilú tó já mọra wọn yí wọn ká. Wọn sì ñ rí oore púpọ̀ láti ara àwọn onírìn-àjò tó ñ gba ilú wọn kojá. Àmọ̀ wọn kò mọ̀ iwònyí sí oore. Wọn jọra wọn lójú, wọn sì tọᅅ pé kí Allāhu taari àwọn ilú náà kúró nítòsí àwọn. Allāhu sì taari àwọn fúnra wọn dànù. Allāhu fi adágún odò tú ilú wọn ká. Wọn sì fónká káàkiri ayé.

20. Dájúdájú 'Iblīs ti sọ àbá-modá rẹ di òdodo lóri wọn. Wọn sì tẹlẹ e àfi igun kan nínú àwọn onígbugbọ òdodo.

وَلَقَدْ صَدَقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ
فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾

21. ('Iblīs) kò sì ní agbára kan lóri wọn bí kò ẹ pe pé kí A lè ẹ̀safi hàn ẹni tó gba Ọjọ̀ Ìkẹyìn gbọ kúrò lára ẹni tó wà nínú iyéméjì nípa rẹ. Olùṣọ̀ sì ni Olúwa ẹ̀ lóri gbogbo n̄nkan.

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِم مِّن سُلْطٰنٍ إِلَّا لِنَعْلَمَ مَن يُّؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّن هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٢١﴾

22. Sọ pé: “E pe àwọn tí ẹ sọ pé (wọn jẹ ọlọhun) lẹyìn Allāhu.” Wọn kò ní ikápá òdiwọn ọmọ-iná igún nínú àwọn sánmọ̀ tàbí nínú ilẹ̀. Wọn kò sì ní ipín kan nínú méjèjì. Àti pé kò sí olùrànlọwọ̀ kan fún Allāhu láààrin wọn.

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ رَعٰمْتُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِن شَرِكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّن ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾

23. Iṣipẹ̀ kò sì níí ẹ̀n̄fààní lọdọ̀ Allāhu àfi fún ẹni tí Ó bá yònda fún. (Inúfu-àyàfu ní àwọn olùṣipẹ̀ àti àwọn olùṣipẹ̀-ḡn máa wà) tí tí A óó fi yọ̀ ijáyà kúrò nínú ọkàn wọn. Wọn sì máa sọ (fún àwọn mọ̀lāika) pé: “Kí ni Olúwa yín sọ (ní ẹ̀sì iṣipẹ̀)?” Wọn máa sọ pé: “Òdodo l'Ó sọ (iṣipẹ̀ yin ti wọlé. Allāhu) Ọ̀un l'Ó ga, Ó tóbi.¹”

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَن أٰذَنَ لَهُ وَحَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾

¹ 1. E wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:48.

24. Sọ pé: “Ta ni Ó n pèsè fún yín láti inú àwọn sánmò àti ilẹ̀?”
Sọ pé: “Allāhu ni.” Dájúdájú àwa tàbí èyin wà nínú ìmòṅà tàbí nínú iṣìnà pọ̀nńbélé.¹

25. Sọ pé: “Wọn kò ní bi yín léèrè nípa èṣẹ́ tí a dá; wọn kò sì ní bi àwa náà nípa ohun tí ẹ́ n ṣe níṣẹ́.”

26. Sọ pé: “Olúwa wa yóò kó wa jọ papọ̀. Lẹ́yin náà, Ó máa fi òdodo ṣèdájú láààrin wa. Òun sì ni Onídàájọ̀, Onímò.”

27. Sọ pé: “È fi hàn mí ná àwọn òrìṣà tí ẹ́ dàpọ̀ mọ̀ Allāhu.” Rára (kò ní akegbé). Rára sé, Òun ni Alágbára, Ọlóbọ̀n.

28. A kò rán ọ níṣẹ́ àfi sí gbogbo èniyàn pátápátá; (o jẹ́) oníròó-idunnú àti olùkìlọ̀ ṣùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn èniyàn kò mò.

29. Wọn n wí pé: “Ìgbà wo ni àdéhùn yìí yóò ṣe tí ẹ́ bá jẹ́ olódodo?”

30. Sọ pé: “Àdéhùn ọjọ̀ kan n bẹ́ fún yín, tí ẹ́ kò ní lè sún un

* قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ
هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٤﴾

قُلْ لَا تَسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نَسْأَلُ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤٥﴾

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا
بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿٤٦﴾

قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَلْحَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا
بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٧﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا
وَوَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٤٨﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾

قُلْ لَّكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَعْجِرُونَ
عَنهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿٥٠﴾

¹ 1. Àwọn nasōrō lérò pé Ànàbí wa Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - n ṣeyèméjì nípa èsin rẹ̀ ni gbólóhùn yẹn fi parí àyah yẹn. Ọ̀rọ̀ kò sì rí bẹ̀ẹ̀. È wo itọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:74.

ṣíwájú di àkókò kan, ẹ̀ kò sì níí lè fà á sẹ̀yìn.”¹¹

31. Àwọn tó ṣàì gbàgbó wí pé: “A kò níí ní ìgbàgbó nínú al-Kur’ān yìí àtí èyí tó wá ṣíwájú rẹ̀.” Tí ó bá jẹ̀ pé o bá rí wọn ni nígbà tí wọn bá dá àwọn alábòsí dúró níwájú Olúwa wọn, (o máa rí wọn tí) apá kan wọn yóò dá ọ̀rọ̀ nàà padà sí apá kan; àwọn tí wọn sọ di ọ̀lẹ̀ (nínú wọn) yóò wí fún àwọn tó ṣẹ̀gbéraga (nínú wọn) pé: “Tí kì í bá ṣe ẹ̀yìn ni, àwa ibá jẹ̀ onígbàgbó òdodo.”

32. Àwọn tó ṣẹ̀gbéraga yó sì wí fún àwọn tí wọn sọ di ọ̀lẹ̀ pé: “Ṣé àwa l’a ṣe yín lórí kúrò nínú ìmòṅà lẹ̀yìn tí ó dé ba yín? Rárá o! Ọ̀daràn ni yín ni.”

33. Àwọn tí wọn sọ di ọ̀lẹ̀ yó sì wí fún àwọn tó ṣẹ̀gbéraga pé: “Rárá! Ète ọ̀ru àtí ọ̀sán (láti ọ̀dọ̀ yín ló kóbá wa) nígbà tí ẹ̀ ní pa wá ní àṣe pé kí á ṣàì gbàgbó nínú Allāhu, kí á sì sọ (àwọn kan) di ẹ̀gbé Rẹ̀.” Wọn fi àbámọ̀ wọn pamọ̀ nígbà tí wọn rí iyà. A sì kó ẹ̀wọn sí ọ̀rùn àwọn tó ṣàì gbàgbó. Ṣé A ọ̀ò san wọn ní ẹ̀san kan bí kò ṣe ohun tí wọn ní ṣe níṣẹ̀?

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا
الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى
إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ
يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ
الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا
أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا
أَلَمْ نَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهَدَىٰ بَعْدَ إِذْ
جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِلَّذِينَ
اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ
تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ
أَنْدَادًا وَأَسْرُوا التَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ
وَجَعَلْنَا الْأَعْلَلَ فِيهِ أَعْنَاقِ الَّذِينَ
كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Al-'a'rōf; 7:34.

34. Àti pé A kò rán olùkìlò kan sí ilú kan àyàfi kí àwọn onígbedemuke ilú nàà wí pé: “Dájúdájú àwa şàì gbàgbò nínú ohun tí Wọn fi ran yín nişé.”

35. Wọn tún wí pé: “Àwa ní dúkiá àti oṃo jù (yín lọ); wọn kò sì níí jẹ wá níyà.”

36. Sọ pé: “Dájúdájú Olúwa mi, Ó n tẹ arísíkí sílẹ fún ẹni tí Ó bá fé. Ó sì n díwọn rẹ (fún ẹlòmîràn), şugbón ọpọlọpọ àwọn ẹniyàn kò mọ.

37. Kì í şe àwọn dúkiá yín, kì í sì şe àwọn oṃo yín ni nńkan tí ó máa mu yín súnmọ Wa pẹkípékí àfi ẹni tí ó bá gbàgbò ní òdodo, tí ó sì şe işe rere. Àwọn wònyen ni ẹsan ilọpo wà fún nípa ohun tí wọn şe nişé. Wọn yó sì wà nínú àwọn ilé pètẹ̀tẹ̀sì gíga (nínú Ogbà Ìdẹ̀ra) lẹni ifàyàbalẹ.

38. Àwọn tó n şe işe (burúkú) nípa àwọn āyah Wa, tí wọn n dá àwọn ẹniyàn ní agara (lāti tẹ̀lẹ̀ àwọn āyah Wa, tí wọn sì lérò pé àwọn máa mórí bọ lódò Allāhu); àwọn wònyen ni (àwọn mọlāika) máa kó wá sínú Iná.”

39. Sọ pé: “Dájúdájú Olúwa mi, Ó n tẹ arísíkí' sílẹ fún ẹni tí Ó bá fé. Ó sì n díwọn rẹ fún ẹlòmîràn. Àti pé ohunkóhun tí ẹ

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ

كٰفِرُونَ ﴿٣٤﴾

وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَدًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَدِّيْنَ ﴿٣٥﴾

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِآلَتِي تُقَرَّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَن ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءٌ الصَّعِيفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ ءَامِنُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي ءَابَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿٣٨﴾

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ ۖ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ

bá ná, Òun l'Ó máa fi (òmíràn) rọpò rẹ. Ó sì l'óore jùlọ nínú àwọn olùpèsè.”²¹

40. Ní ọjọ tí Allāhu yòò kó gbogbo wọn ọ pátápátá, léyìn náà Ó máa sọ fún àwọn mọlāika pé: “Sé èyìn ni wọn n jọsìn fún?”

41. Wọn á sọ pé: “Mímọ ni fún Ọ! Ìwọ ni Aláàbò wa, kì í ẹ àwọn. Rára (wọn kò jọsìn fún wa). Àwọn àlùjànnú ni wọn n jọsìn fún; ọpọlọpọ wọn ni wọn gbàgbọ nínú àwọn àlùjànnú.

42. Nítorí náà, ní òní apá kan yín kò ní ìkápá àhfaàní, kò sì ní ìkápá ìnira fún apá kan. A sì máa sọ fún àwọn tó ẹ̀bòsì pé: “È tọ iyà Iná tí ẹ n pè ní irọ wò.”

43. Àti pé nígbà tí wọn bá n kẹ àwọn āyah Wa tó yanjú fún wọn, wọn á wí pé: “Kí ni èyí bí kò ẹ ọkùnrin kan tí ó fẹ ẹ yín lórí kúrò níbi n̄hkan tí àwọn bàbá yín n̄ jọsìn fún.” Wọn tún wí pé: “Kí ni èyí bí kò ẹ àdápá irọ.” Àti pé àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ wí nípa òdodo nígbà tí ó dé bá wọn pé: “Kí ni èyí bí kò ẹ idán pónn̄bélé.”

شَىءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣٨﴾

وَيَوْمَ يُحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَأُولَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَإِنَّا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾

فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا وَتَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾

وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانُوا يَعْبُدُونَ وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِيَّاكُمْ مُفْتَرَىٰ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٤٣﴾

¹ 1. Arisikí ni ije-ìmu, n̄hkan Igbádùn àti àwọn dúkiá mīràn. 2. È wo Itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah as-Soffát; 37:125.

44. A kò fún wọn ní àwọn tírà kan kan tí wọn ñ kọ èkọ nínú rẹ, A kò sì rán olùkilọ kan sí wọn şíwájú rẹ.¹

وَمَا آتَيْنَهُمْ مِّنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَّذِيرٍ ﴿٤٤﴾

45. Àwọn tó şíwájú wọn náà pe òdodo ní irọ. (Ọwọ àwọn wọnyí) kò sì tí ì tẹ idá kan idá mewaá nínú ohun tí A fún (àwọn tó şíwájú). Síbẹsíbẹ wọn pe àwọn Ọjįşẹ Mi ní òpùrọ. Báwo sì ni bí Mo şe (fi iyà) kọ (aburú fún wọn) ti rí!

وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾

46. Sọ pé: "Ohun kan soşo ni mò ñ şe wáàsí rẹ fún yín pé, ẹ dúró nítorí ti Allāhu ní méjì àti ni ẹyọ kọkọkan. Léyìn náà, kí ẹ ronú jinlẹ. Kò sí àlùjànnú kan lára ẹni yín. Kò sì jẹ kiní kan bí kò şe olùkilọ fún yín şíwájú iyà líle kan."

* قُلْ إِنَّمَا أُعْطِمْ بِوَأَحَدَةٍ أَن تَقُومُوا لِلَّهِ مَثَلِيَّ وَفَرَدَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾

47. Sọ pé: "Èmi kò bi yín léèrè owó-ọyà kan, ẹyin lẹ kúkú lowó yín. Kò sí owó ọyà mi (lọdọ ẹnì kan) àfi lọdọ Allāhu. Ọun sì ni Arínú-róde gbogbo ññkan."

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٤٧﴾

48. Sọ pé: "Dájúdájú Olúwa mi, Onímò-ìkọkọ l'Ó ñ mú òdodo náà wá."

قُلْ إِنْ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَٰمِ الْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾

49. Sọ pé: "Òdodo ti dé. Irọ (ẹşù) kò lè mú ññkan bẹ, kò sì

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾

1. Ẹ wo itọşẹ-òrọ sūrah al-Kọşọş; 28:46.

lè dá ñhkan padà (lẹ̀yìn tó ti kú).”

50. Sọ pé: “Tí mo bá ñìnà, mo ñìnà fún ẹ̀mí ara mi ni. Tí mo bá sì mọ̀nà, nípa ohun tí Olúwa mi fi ránṣẹ̀ sí mi ní ìmísí ni. Dájúdájú Òun ni Olùgbọ̀, Alásùn-únmo ẹ̀dà.”¹

51. Tí ó bá jẹ̀ pé o lè rí (ẹ̀sín wọ̀n ni) nígbà tí ẹ̀rù bá dé bá wọ̀n (ní Ojọ̀ Àjínḡde, o máa rí i pé), kò ní sí ìmóríḡbọ̀ kan (fún wọ̀n). A sì máa gbá wọ̀n mú láti àyè tó súnmo.

52. Wọ̀n yòò wí pé: “A gbàgbọ̀ nínú (al-Kur’ān báyi).” Báwo ni ọ̀wọ̀ wọ̀n ṣe lè tẹ̀ igràgbọ̀ òdodo láti àyè tó jìnnà (iyẹn, ọ̀run).”

53. Wọ̀n kúkú ti ṣàì gbàgbọ̀ nínú rẹ̀ ṣíwájú (nìlé ayé). Wọ̀n sì ní sọ̀rọ̀ nípa ìkòkò láti àyè tó jìnnà (iyẹn, ilé ayé).

54. A sì fi gágá sí ààrin àwọ̀n àti ohun tí wọ̀n ní sọ̀jú kòkòrò rẹ̀¹ gégé bí A ti ṣe fún àwọ̀n ẹ̀gbé wọ̀n ní ìṣàájú. Dájúdájú wọ̀n wà

قُلْ إِنْ صَلَّيْتَ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي ۖ وَإِنْ أَهْتَدَيْتُ فِيمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَرَعُوا فَلَا قَوَّةَ وَأَخِذُوا مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾

وَقَالُوا ءَأَمَنَّا بِهِ ۗ وَأَنَّىٰ لَهُمُ التَّنَاطُشُ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ ۗ مِنْ قَبْلُ وَيَقْدِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُّرِيبٍ ﴿٥٤﴾

¹ 1. Okunfà àyah yìí ni pé, àwọ̀n ọ̀ṣẹ̀bọ̀ ilú Mọ̀kkah ní sọ̀ fún Ànàbì Muhammad - kí iké àti ọ̀là Allāhu máa bá a - pé, “Tí o bá fi lè pa ẹ̀sín ibòrìṣà àwọ̀n bàbá rẹ̀ tí, o tí ñìnà niyẹn.” Allāhu sì sọ̀ àyah kalẹ̀ pé, kí ó fún wọ̀n lésì pé “Tí mo bá ñìnà gégé bí ẹ̀ ti sọ̀ láí ní ẹ̀rì lẹ̀wọ̀, iyà ñìnà mi kò kán yín. Àmọ̀ tí mo bá mọ̀nà nípasẹ̀ bí mo ṣe ní jọ̀sìn fún Allāhu nikan ṣoṣo, mo rí imọ̀nà náà nípasẹ̀ ìmísí tí Allāhu fi ránṣẹ̀ sí mi ni. Kì í ṣe àdàṣe mi.” Kurtubiy

---

nínú iyéméjì tó gbóṣon (nípa
Ọjọ Àjínde).¹

---

¹ 1. Àwọn aláìgbàgbọ̀ yòò máa ọ̀jọ́ kòkòrò sí ìronúpiwàdà àti ipadà sí ilé ayé ní Ọjọ́ Àjínde nígbà tí àìgbàgbọ̀ wọn bá di iyà nílá fún wọn. Àmọ́ Allāhu kò ní fún wọn ní àyè láti lọ ronú piwàdà tàbí láti padà sí ilé ayé.

Suuratu Faatir فاطر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Gbogbo ẹyin n jé ti Allāhu, Olùpilèdà àwọn sánmò àti ilẹ̀, (Ẹni tí) Ó ẹ̀ ẹ̀ àwọn mọ̀lāika alápa méjì àti mēta àti mērin ní Òjìşẹ̀. Ó n ẹ̀ ẹ̀ àlẹ̀kún ohun tí Ó bá fẹ̀ lára èdá. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo n̄nkan.¹

2. Ohunkóhun tí Allāhu bá şí ọ̀nà rẹ̀ sílẹ̀ nínú ikẹ̀ fún àwọn èniyàn, kò sí ẹ̀ni tí ó lè dì í mọ̀wọ̀ (láti dá a dúró). Ohunkóhun tí Ó bá sì mú dání, kò sí ẹ̀ni tí ó lè mú un wá lẹ̀yìn Rẹ̀. Ọ̀un sì ni Alágbára, Olọ̀gbọ̀n.

3. Ẹ̀yin èniyàn, ẹ̀ rántí ìdẹ̀ra Allāhu lóri yín. Njẹ̀ èlẹ̀dàá kan yàtò sí Allāhu tún wà tí ó n pèsè fún yín láti inú sánmò àti ilẹ̀? Kò sí olọ̀hun kan tí a gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ọ̀un. Nítorí náà, báwo ni wọn ẹ̀ n ẹ̀ yín lóri kúrò níbi òdodo?

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
جَاعِلِ الْمَلَكِئِكَةِ رُسُلًا أُولِيْ أَعْجِنَةِ
مَعْنَى وَتِلْكَ وَرُبِعٌ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا
يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا
مُمْسِكٍ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ
مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

يَتَّبِعُهَا النَّاسُ أذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ
يَزُرُّكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿٣﴾

¹ 1. Àgbóyé òhà tí ó jẹyọ nínú sūrah an-Nisā'; 4:3 ni àgbóyé òhà tó tún jẹyọ nínú àyah yí. Ẹyí tùmò sí pé, alápa méjì wà nínú àwọn mọ̀lāika, alápa mēta wà nínú wọn, alápa mērin sì wà nínú wọn. Alápa púpọ̀, tí apa rẹ̀ lẹ̀ ní mērin, tún wà nínú wọn.

4. Tí wọn bá pè ọ ní òpùrọ, wọn kúkú ti pe àwọn Òjìsẹ kan ní òpùrọ şíwájú rẹ. Ọdò Allāhu sì ni wọn máa şerí àwọn ọrẹ ẹdà padà sí.

5. Ẹyin èniyàn, dájúdájú àdéhùn Allāhu ni òdodo. Ẹ má ẹ jẹ kí işemí ayé tàn yín jẹ. Kí ẹ sì má ẹ jẹ kí (Ẹşù) elẹtàn tàn yín jẹ.

6. Dájúdájú Ẹşù ni ọtá fún yín. Nítorí nàà, ẹ mú un ní ọtá. Ó kàn n pe àwọn ijo rẹ nítorí kí wọn lè jẹ èrò inú Iná tó n jó.

7. Àwọn tó şàì gbàgbọ, iyà líle n bẹ fún wọn. Àwọn tó sì gbàgbọ ní òdodo, tí wọn ẹ işẹ rere, àforíjìn àti ẹsan tó tóbi n bẹ fún wọn.

8. Şé ẹnì tí wọn ẹ işẹ aburú ọwọ rẹ ní ọsọ fún, tí ó sì n rí i ní (işẹ) dáadáa, (l'o fẹ máa banújé nítorí rẹ?) Dájúdájú Allāhu n şì ẹnì tí Ó bá fẹ lònà. Ó sì n fi ọnà mọ ẹnì tí Ó bá fẹ. Nítorí nàà, má ẹ fi ibanújé pa ara rẹ nítorí tiwọn. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ nípa ohun tí wọn n ẹ nişẹ.

9. Allāhu ni Ẹni tí Ó fi àwọn atégùn ránşẹ. (Atégùn nàà) sì máa tú ẹşújò sókè. A sì fi fún ilú (tí ilẹ rẹ) ti kú lómi mu. A sì fi ta

وَأَن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ ۖ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا فَلَا تَعْرَنَّتْكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَعْزَنَّتْكُمْ بِاللَّهِ الْعُرُورُ ﴿٥﴾

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٦﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾

أَفَمَن زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَءَاهُ حَسَنًا فَإِنَّا اللَّهُ يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَتُهُ إِلَىٰ بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ كَذَٰلِكَ النُّشُورُ ﴿٩﴾

ilè nàà jí lẹ̀yìn tí ó ti kú. Báyeṅ ni àjìṅde (èdà yó ẹ̀se rí).

10. Ẹ̀ní tí ó bá ń fẹ̀ iyì dájúdájú ti Allāhu ni gbogbo iyì pátápátá. Ọ̀dò Rẹ̀ ni ọ̀rò dáadáa ń gòkè lọ. Ó sì ń gbé iṣẹ̀ rere gòkè (sí ọ̀dò Rẹ̀). Àwọ̀n tí wọ̀n ń pè̀tẹ̀ àwọ̀n aburú, iyà lílẹ̀ ń bẹ̀ fún wọ̀n. Ètẹ̀ àwọ̀n wọ̀nyẹ̀n sì máa parun.

11. Allāhu da yín láti ara erùpẹ̀. Lẹ̀yìn nàà, (Ó tún da yín) láti ara àtò. Lẹ̀yìn nàà, Ó ẹ̀se yín ní akọ-abo. Obìnrin kan kò nífí lóyún, kò sì nífí bímọ̀ àfí pèlù ìmọ̀ Rẹ̀. Àti pé A kò nífí fa èmí èlẹ̀míí-gígùn gùn, A kò sì ní ẹ̀ ẹ̀ àdínkù nínú ọ̀jọ̀ orí (ẹ̀lòmíírà̀n), àfí kí ó ti wà nínú tírà kan. Dájúdájú iyẹ̀n rọ̀rùn fún Allāhu.

12. Àwọ̀n odò méjì nàà kò dọ̀gba; èyì ni (omi) dídùn gan-an, tí mímu rẹ̀ ń lọ tinrín ní ọ̀fun. Èyí sì ni (omi) iyọ̀ tó móró. Àti pé nínú gbogbo (omi odò wọ̀nyí) l'ẹ̀ ti ń jẹ̀ ẹ̀ran (odò àti ẹ̀ja) tútù. Ẹ̀ sí ń wa kùsà àwọ̀n ohun ọ̀ṣọ̀ tí ẹ̀ ń wọ̀ (sára). O sì ń rí àwọ̀n ọ̀kọ̀ ọ̀jú-omi tó ń la ààrin omi kojá nítorí kí ẹ̀ lè wá nínú oore Allāhu àti nítorí kí ẹ̀ lè dúpẹ̀ (fún Un).

13. (Allāhu) ń ti òru bọ̀ inú ọ̀sán. Ó sì ń ti ọ̀sán bọ̀ inú òru. Ó rọ̀ òòrùn àti ọ̀ṣùpá; ìkọ̀ọ̀kan wọ̀n

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا
إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ
الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ
السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ
أُولَئِكَ هُوَ يَبُورُ ﴿١٠﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ
ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ
أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ
مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقِضُ مِنْ عُمْرِهِ إِلَّا فِي
كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿١١﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذَبٌ فُرَاتٌ
سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ
كُلِّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ
حَلِيَّةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ
مَوَازِيرَ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي
اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي

máa rin fún gbèdéke àkókò kan.¹ Iyẹn ni Allāhu, Olúwa yín. TiRè ni Ijòba. Àwọn tí ẹ̀ sí n pè lẹ̀yìn Rè, wọn kò ní ikápá kan lórí èpo kóró inú dàbínù.¹

14. Tí ẹ̀ bá pè wọn, wọn kò lè gbọ̀ ipè yín. Tí ó bá sì jẹ̀ pé wọn gbọ̀, wọn kò lè da yín lóhùn. Àti pé ní Ojọ̀ Àjìnde, wọn yóò tako bí ẹ̀ ẹ̀ fi wọn ẹ̀ akegbé fún Allāhu. Kò sì sí ẹnì tí ó lè fún ọ̀ ní iró kan (nípa èdá ju) irú (iró tí) Onímò-ìkòkò (fún ọ̀ nípa wọn).

15. Èyin èniyàn, èyin ni aláíní (tí ẹ̀ ní b̀kátà) sí Allāhu. Allāhu, Òun ni Olorò, Èlẹ̀yìn.

16. Tí Ó bá fẹ̀, Ó máa mu yín kúrò lórí ilẹ̀. Ó sì máa mú èdá titun wá.

17. Iyẹn kò sì lágbara kan lára Allāhu.¹¹

18. Èlẹ̀rù èşẹ̀ kan kò ní ru ẹ̀rù èşẹ̀ ẹ̀lòmíìràn. Kódà kí ẹnì kan tí ẹ̀rù èşẹ̀ wò lórùn ké sí (ẹ̀lòmíìràn) fún àbárù ẹ̀rù èşẹ̀ rẹ̀, wọn kò níí bá a ru kiní kan nínú rẹ̀, ibàà jẹ̀ ibátan.¹ Àwọn tí ò n şèkìlò fún ni àwọn tó n páyà Olúwa wọn ní ìkòkò, tí wọn sì n

لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ
الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا
يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿١٤﴾

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ
سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ
الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بَشْرِكِكُمْ لَوْلَا
يُنَبِّئُكَ مِثْلَ خَبِيرٍ ﴿١٥﴾

*يَأْتِيهَا النَّاسُ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ
وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٦﴾

إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ
جَدِيدٍ ﴿١٧﴾

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿١٨﴾

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ
مُتَقَلِّبَةً إِلَىٰ حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ
وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ
يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ

¹ 1. Gbèdéke àkókò náà ni òpin ayé.

¹¹ 1. Kò kó wàhàlà kan bá Allāhu Èlẹ̀dàà.

kírun. Èni tí ó bá şàfòmó (ara rè kúrò nínú iwà èşè), ó şàfòmó fún èmí ara rè ni. Ọdọ Allāhu sì ni àbọ èdá.¹

19. Afójú àti olùríran kò dọgba.

20. Àwọn òkùnkùn àti ìmólẹ̀ (kò dọgba).

21. Àwọn ibòji àti ìgbóná òèrùn (kò dọgba).

22. Àwọn aláàyè àti òkú kò dọgba. Dájúdájú Allāhu l'Ó n fún èni tí Ó bá fẹ̀ ní ọ̀rọ̀ gbọ̀. Iwọ kò sì lè fún èni tí ó wà nínú sàrèè ní ọ̀rọ̀ gbọ̀.¹¹¹

23. Iwọ kò jẹ́ kiní kan bí kò şe olùkìlọ̀.

24. Dájúdájú Àwa fi òdodo rán ọ̀ níşé. (O sì jẹ́) oníròò-ìdùnnú àti olùkìlọ̀. Kò sí ijọ kan (şíwájú rẹ̀) àfi kí olùkìlọ̀ ti rẹ̀ kojá láààrin wọn.¹¹¹¹

25. Tí wọn bá sì n pè ọ̀ ní òpùrọ̀, àwọn tó şíwájú wọn náà kúkú pe (ọ̀rọ̀ Allāhu) ní irọ̀ (nígbà tí) àwọn Ọ̀jįşé wọn wá bá wọn pèlú àwọn èrì tó yanjú,

وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ۗ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿١٩﴾

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ﴿٢٠﴾

وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحُرُورُ ﴿٢١﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ ۗ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ ﴿٢٢﴾

إِنَّ أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿٢٣﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِن مِّن أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾

وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٢٥﴾

¹ 1. È wo itọşè-ọ̀rọ̀ sūrah an-Nahl; 16:25.

¹¹ 1. È wo itọşè-ọ̀rọ̀ sūrah an-Naml; 27:81.

¹¹¹ 1. È wo itọşè-ọ̀rọ̀ sūrah Yūnus 10; 47.

àwọn ipín-ipín Tírà àti Tírà tó n tàmólẹ̀ sí ọ̀rọ̀ èsìn.

26. Lẹ̀yìn nàà, Mo gbá àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀ mú. Báwo sì ni bí Mo ṣe (fi ìyà) kọ (aburú fún wọn) ti rí!

27. Sẹ o kò rí i pé dájúdájú Allāhu l'Ó sọ omi kalẹ̀ láti sánmò? A sì fi mú àwọn èso tí àwọ̀ rẹ̀ yàtọ̀ síra wọn jáde. Àti pé àwọn ojú ọ̀nà funfun àti pupa tí àwọ̀ rẹ̀ yàtọ̀ síra wọn àti aláwọ̀ dúdú kirikiri wà nínú àwọn àpáta.

28. Àti pé ó wà nínú àwọn èniyàn, àwọn nńkan eḷemíí àti àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn tí àwọ̀ wọn yàtọ̀ síra wọn, gégé bí (àwọ̀ èso àti àpáta) wọ̀nyẹ̀n (ṣe yàtọ̀ síra wọn). Àwọn tó n páyà Allāhu nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀ ni àwọn onímò (tí wọn mò pé), dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Aláforjìn.¹¹

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٢٦﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ظُفُرًا مَخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ﴿٢٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ وَالْدَوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٨﴾

¹ 1. Àimòkan kò ṣeé lò láti fi páyà Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - . Aláimòkan yóò máa ṣe àwọn kiní kàn tí ó máa lérò pé òun n fi páyà Allāhu ni, àmọ̀ tó jẹ̀ pé nṣe l'ó n da ara rẹ̀ lààmú. Ìmò nípá Allāhu ni èniyàn lè fi páyà Allāhu ní ọ̀nà òtítọ̀ àti ní ọ̀nà ètọ̀. Ìmò nàà ní àsìkò yíí ni ìmò al-Kur'ān àti sunnah Ānābī Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Méjèjèjì l'ó máa jogún ipáyà Allāhu fún olówó rẹ̀. Kíyè sí i! Tí a bá rí onímímò èsìn tí kì í páyà Allāhu, ó wù ú bẹ̀ẹ̀ láti ṣe bẹ̀ẹ̀ ni. Kì í ṣe pé ìmò nípá Allāhu l'ó sọ ọ̀ di bẹ̀ẹ̀. Àpẹ̀rẹ̀ irú àwọn èniyàn bẹ̀ẹ̀ ni àwọn onibidiah. Nítorí nàà, tí èdá bá kéú tán, tó sọ bidiah di iṣé, tó kúndùn bidiah ju sunnah Ānābī - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - , Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - ti yọ̀ barka "ibúkún" kùrò nínú ìmò rẹ̀ niyẹ̀n. Ẹ ka sūrah al-'A'rṣ; 7:175 àti 176 kí ẹ̀ rí àpẹ̀rẹ̀ irú wọn.

29. Dájúdájú àwọn tó n kẹ tírà Allāhu, tí wọn n kírùn, tí wọn sì n ná nínú n̄nkan tí A ẹ se ní arísìkí fún wọn ní ìkòkò àti ní gbaṅgba, wọn n nírètí sí òwò kan tí kò ní parun.

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّن تَبُورَ ﴿٢٩﴾

30. (Wọn n ẹ se bẹẹ) nítorí kí Allāhu lè san wọn ní ẹsan rere wọn ní ẹkúnrẹrẹ àti nítorí kí Ó ẹ se àlẹkún fún wọn nínú oore àjùlọ Rẹ. Dájúdájú Òun ni Aláforijìn, Ọlópé.¹

لِيُوقِيَهُمْ أَجْرَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾

31. Ohun tí A fi ránsẹ sí ọ nínú Tírà, òhun ni òdodo tí ó n fi ohun tó jẹ òdodo rinlẹ nípa èyí tó síwájú rẹ. Dájúdájú Allāhu ni Onímò-ìkòkò, Olùríran nípa àwọn ẹrúsin Rẹ.

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾

32. Lẹyìn náà, A jogún tírà (al-Kur’ān) fún àwọn tí A ẹ̀ sà lẹ̀ṣà nínú àwọn ẹrúsin Wa. Nítorí náà, alábòsí tó n bo ẹmí ara rẹ sí wà nínú wọn. Olùṣe-déédé wà nínú wọn. Olùgbawájú níbi àwọn isẹ rere tún wà nínú wọn pẹ̀lú iyònda Allāhu. Iyẹn sì ni oore àjùlọ tó tóbi.¹

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يُأْتِنُ اللَّهُ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٢﴾

¹ 1. Nínú orúkọ àti iròyìn Allāhu ni “Şakir” àti “Şakūr”. Ìpilẹ̀ ọ̀rọ̀ méjèèjì ni “şukr” (ọ̀pẹ̀ / mímọ̀ rírí oore àti síso ọ̀). Pípe Allāhu ní “Şakir” àti “Şakūr” sì n tùmọ̀ sí Ẹni tí Ó mọ̀ rírí isẹ̀ rere tí ẹ̀dá ẹ̀, tó bẹ̀ẹ̀ gẹ̀ tí Ó fi n sọ ẹ̀san isẹ̀ rere náà di àdìpẹ̀lẹ̀ fún àwọn ẹrúsin Rẹ̀. Nítorí náà, tí a bá sọ pé, “Allāhu á dúpẹ̀ fún ọ̀.”, ó n tùmọ̀ sí pé, “Allāhu kò ní fi láádá isẹ̀ rere rẹ̀ dùn ọ̀, Allāhu á sì san ọ̀ ní ẹ̀san rere àdìpẹ̀lẹ̀ lórí rẹ̀.”

¹¹ 1. Nínú àyah yíí, alábòsí tó n bo ẹmí ara rẹ̀ sí ni ẹni tí ó gẹ̀wọ̀ kúrú níbi àwọn n̄nkan ọ̀ran-anyàn nínú ẹ̀sin. Olùṣe-déédé ni ẹni tó n ẹ se ọ̀wọ̀ àwọn n̄nkan ọ̀ran-

33. Àwọn Ọgbà Ìdèrà gbére ni wọn yóò wọ inú rẹ. Àwọn kerewú wúrà àti òkúta olówó iyebíye ni A òò máa fi ẹ ọ̀ṣọ́ fún wọn nínú rẹ. Àti pé aṣọ́ alááarí ni aṣọ́ wọn nínú rẹ.

جَنَّتْ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجَلِّوْنَ فِيهَا
مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ
فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٣﴾

34. Wọn yóò sọ pé: “Gbogbo eyìn ní je tí Allāhu, Ẹni tí Ó mú ìbànújẹ kúrò fún wa. Dájúdájú Olúwa wa ni Aláforijìn, Ọlópẹ,¹

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا
الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَعَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٤﴾

35. Ẹni tí Ó sọ wá kalẹ́ sínú ibùgbé gbére nínú oore àjùlọ Rẹ. Wàhálà kan kò níf kàn wá nínú rẹ. Ìkààarẹ kan kò sì níf bá wa nínú rẹ.

الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ ۗ لَا
يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا
لُغُوبٌ ﴿٣٥﴾

36. Àti pé àwọn tó ṣàì gbàgbọ́, iná Jahanamọ́ ní bẹ́ fún wọn. A ò níf pa wọn (sínú rẹ), ámbòsibòsì pé wọn yóò kú. A ò níf ẹ iyà inú rẹ ní fífúyẹ́ fún wọn. Báyan ni A ẹ ní san gbogbo àwọn aláìgbàgbọ́ ní ẹsan.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا
يُفْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ
عَنَّهُمْ مِنْ عَذَابِهَا ۚ كَذَٰلِكَ نُجَزِي كُلَّ
كٰفِرٍ ﴿٣٦﴾

37. Wọn yóò máa lọgun ìrànlọwọ́ nínú rẹ pé: “Olúwa wa, mú wa jáde nítorí kí á lè lọ ẹ ẹ́ rere, yàtò sí ẹyí tí a máa ní

وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا
نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۗ

anyàn nínú ẹsin. Olùgbawájú níbi àwọn ẹ́ rere ni ẹni tó ní ẹ ẹ́ àwọn ñhkan ọran-anyàn àti àwọn ñhkan àṣegboroẹ papọ́ nínú ẹsin.

¹ 1. Nínú orúkọ àti ìròyìn Allāhu ni “Šākir” àti “Šakūr”. Ìpilẹ̀ ọ̀rọ̀ méjèèjì ni “sukr” (opẹ́ / mímọ́ rírí oore àti síṣọ́ ọ). Pípe Allāhu ní “Šākir” àti “Šakūr” sì ní tùmọ́ sí Ẹni tí Ó mọ́ rírí ẹ́ rere tí ẹ́ dá ẹ, tó bẹ̀ẹ́ gẹ́ tí Ó fi ní sọ ẹsan ẹ́ rere náà di àdìpèlẹ́ fún àwọn ẹ́rúsin Rẹ. Nítorí náà, tí a bá sọ pé, “Allāhu á dúpẹ́ fún ọ.”, ó ní tùmọ́ sí pé, “Allāhu kò níf fi láádá ẹ́ rere rẹ̀ dùn ọ, Allāhu á sì san ọ ní ẹsan rere àdìpèlẹ́ lórí rẹ.”

şe.” Şe A ò fún yín ní èmí gígùn lò tó fún ẹni tí ó bá fẹ lo ìṣítí láti rí i lò nínú àsìkò náà ni? Olùkìlò sì wá ba yín. Nítórí náà, ẹ tọ iyà wò. Kò sì níí sí alàránşe kan fún àwọn alábòsí.

38. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ-ìkòkò àwọn sánmọ àti ilẹ. Dájúdájú Òun ni Onímọ nípa ohun tó wà nínú igbá-àya èdá.

39. Òun ní Ẹni tó ń fi yín şe àròlé lórí ilẹ. Nítórí náà, ẹni tí ó bá Ẹàì gbàgbọ, (iyà) àìgbàgbọ rẹ wà lórí rẹ. Àìgbàgbọ àwọn aláìgbàgbọ kò sì níí fún wọn ní àlẹkún kan lódò Olúwa wọn bí kò şe ibínú. Àìgbàgbọ àwọn aláìgbàgbọ kò sì níí fún wọn ní àlẹkún kan bí kò şe òfò.

40. Sọ pé: “Ẹ sọ fún mi nípa àwọn òrìṣà yín tí ẹ ñ pè lẹyìn Allāhu, ẹ fi ohun tí wọn dá hàn mí lórí ilẹ? Tàbí wọn ní ipín kan (pẹlú Allāhu) níbi (ìṣẹdà) àwọn sánmọ? Tàbí A fún wọn ní tírà kan, tí wọn ní ẹrì tó yanjú lówọ nínú rẹ? Rára o! Kò sí àdéhùn kan tí àwọn alábòsí, apá kan wọn ń şe fún apá kan bí kò şe ẹtàn.”

41. Dájúdájú Allāhu l’Ó ń mú àwọn sánmọ àti ilẹ dúró ṣinṣin tí wọn kò fi yẹ lulẹ. Dájúdájú tí wọn bá sì yẹ lulẹ, kò sí ẹni kan kan tí ó máa mú un dúró lẹyìn

أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ
وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِن تَصْوِيرٍ ﴿٣٨﴾

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
إِنَّهُ وَعَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٩﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ
فَمَن كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ
الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِندَ رَبِّهِمْ إِلَّا
مَقْتًا وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا
خَسَارًا ﴿٤٠﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ
مِن دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ
الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَمْ
ءَاتَيْنَهُمُ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّنْهُ بَلْ
إِن يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُم بَعْضًا إِلَّا
غُرُورًا ﴿٤١﴾

*إِنَّ اللَّهَ يُمَسِّكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
أَن تَزُولَا وَلَئِن زَالَتَا إِنْ أَمْسَكْتَهُمَا مِنْ

Rè. Dájúdájú Allāhu n jé
Aláfaradà, Aláforjìn.

42. Wọn sì fi Allāhu búra tí ibúra
wọn sì lágbara gan-an pé:
“Dájúdájú tí olùkìlò kan bá fi lè
wá bá àwọn, dájúdájú àwọn yóo
mòṅnà tààrà ju èyíkéyí ní nínú ijò
(tó ti síwájú).” Nígba tí olùkìlò
kan sì wá bá wọn, (èyi) kò ṣe
àlékún kan fún wọn bí kò ṣe
sísá (fún òdodo)

43. ní ti ṣíṣe igbéraga lóri ilẹ̀ àti
ní ti ète aburú. Ète aburú kò sì
níí yí ẹnì kan po àfi oníṣe aburú.
Ṣé wọn n retí kiní kan bí kò ṣe
ìṣe (Allāhu lóri) àwọn ẹnì
àkòkò?¹ Nítórí náà, o ò níí rí
ìpààrò fún ìṣe Allāhu. Àní sẹ, o
ò níí rí iyípadà fún ìṣe Allāhu.¹

44. Ṣé wọn kò rìn kiri lóri ilẹ̀ kí
wọn wo bí ikángun àwọn tó
ṣíwájú wọn ṣe rí? Wọn sì ní
agbára ju àwọn (wònyí) lọ! Àti
pé kò sí kiní kan nínú àwọn
sánmò àti ilẹ̀ tí ó lè mórí bọ
lọwọ Allāhu. Dájúdájú Allāhu n
jé Onímò, Alágbara.

45. Tí ó bá jé pé Allāhu yó (tètè)
máa mú èniyàn pèlú ohun tí
wọn ṣe níṣe ni, ibá tí sẹ ku
nṅkan ẹlẹmíí kan kan mọ lóri

أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِۦ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا
عَفُورًا ﴿٤١﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن
جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِّنْ
إِحْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا
زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤٢﴾

أَسْتَكْبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا
يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ ۚ فَهَلْ
يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ فَلَن تَجِدَ
لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَن تَجِدَ لِسُنَّتِ
اللَّهِ تَحْوِيلًا ﴿٤٣﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِن
شَيْءٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ
كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٤٤﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا
تَرَكَ عَلَىٰ ظَهْرِهَا مِن دَابَّةٍ وَلَٰكِن

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọrọ sūrah al-Hijr; 15:13.

ilẹ. Şùgbọ́n Ó n lọ wọ́n lára di gbèdéke àkókò kan. Nígbà tí àkókò náà bá dé, dájúdájú Allāhu ni Olùríran nípa àwọ́n ẹ̀rúsin Rẹ̀.

يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ
 أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾

Suuratu Yaasiin يس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Yā sīn (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlú àwọn hárafí náà.)¹

يس ١

2. (Allāhu) fi Al-Kur'ān tí ó kún fún oḡbọn búra.¹¹

وَأَلْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ٢

3. Dájúdájú iwọ wà nínú àwọn Òjísé.

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ٣

4. (O) wà lóri ọ̀nà tààrà ('Islām).

عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ٤

5. (Al-Kur'ān jé) ìmísí tó sòkalè láti ọ̀dọ̀ Alágbára, Àṣàkẹ̀-òrun

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ٥

6. nítorí kí o lè ṣèkìlọ̀ fún àwọn ènìyàn kan, (àwọn) tí wọn kò ẹ̀ ìkìlọ̀ fún àwọn bàbá wọn rí. Nítorí náà, afọ̀núfọ̀ra sì ni wọn (nípa ìmọ̀nà).¹¹¹

لِيُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ٦

7. Dájúdájú ọ̀rọ̀ náà ti kò lé ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn lóri; wọn kò sì níf gbàgbọ̀.

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٧

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al Baqarah; 2:1.

¹¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Yūnus; 10:1

¹¹¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Koṣoṣ; 28:46.

8. Dájúdájú Àwa ti kó ẹwọn sí wọn lórùn (mọ ọwọ wọn). Ó sì ga dé àgbọn (wọn). Wọn sì gà wọn lórùn sókè.

9. Àti pé Àwa fi gágá kan síwájú wọn, gágá kan sẹyìn wọn; A bò wọn lójú, wọn kò sì ríran.

10. Bákan náà ni fún wọn, yálà o kilò fún wọn tàbí o kò kilò fún wọn; wọn kò ní gbàgbọ.¹¹

11. Ẹni tí ikilò rẹ (máa wúlò fún) ni ẹni tí ó tẹlẹ Ìrántí (al-Kur'ān), tí ó sì páyá Àjoké-ayé ní ìkòkò. Nítorí náà, fún un ní ìró ìdunnú nípa àforíjìn àti ẹsan alápọ̀n-ònlé.

12. Dájúdájú Àwa, Àwa l'À ní sọ àwọn òkú di alàyè. A sì ní ẹ̀ ẹ̀ àkọ̀sílẹ̀ ohun tí wọn ti síwájú àti orípa (iṣẹ ọwọ) wọn. Gbogbo n̄nkan ni A ẹ̀ ẹ̀ àkọ̀sílẹ̀ rẹ̀ sínú tírà kan tó yanjú.

13. Fi àpẹ̀júwe kan lélẹ̀ fún wọn nípa àwọn ará ilú kan nígbà tí àwọn Òjìsé wá bá wọn.

إِنَّا جَعَلْنَا فِيْ أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَءَاتَاهُمْ كُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾

وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾

¹ 1. Ẹ wò itọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al Bakorah; 2:6.

14. (Rántí) nígbà tí A rán Òjísẹ̀ méjì níşẹ̀ sí wọn. Wọn pe àwọn méjèèjì ní òpùrọ̀. A sì fi ènì kẹta ró àwọn méjèèjì lágbára. Wọn sì sọ pé: “Dájúdájú àwa ni Òjísẹ̀ tí Wọn rán níşẹ̀ sí yín.”¹¹

15. Wọn wí pé: “Èyin kò jẹ́ kiní kan bí kò şe abara bí irú tiwa. Àjokẹ-ayé kò sì sọ ñńkan kan kalẹ̀. Èyin kò sì jẹ́ kiní kan bí kò şe òpùrọ̀.”

16. Wọn sọ pé: “Olúwa wa mọ̀ pé dájúdájú àwa ni Òjísẹ̀ tí Wọn rán níşẹ̀ sí yín.

17. Kò sì sí ojúşe kan fún wa bí kò şe ikéde (ẹ̀sìn) tó yanjú.”

18. Wọn wí pé: “Dájúdájú àwa rí àmì aburú lára yín. Tí ẹ̀ kò bá jáwọ̀ (níbì ìpèpè yín), dájúdájú a máa sọ yín lókò pa. Ìyà ẹ̀lẹta-eléro yó sì jẹ́ yín láti ọ̀dọ̀ wa.”

19. Wọn sọ pé: “Àmì aburú yín ní bẹ̀ pẹ̀lú yín. Şé nítorí pé wọn şe ịşítí fún yín (l'ẹ̀ fi rí àmì aburú lára wa)? Kò rí bẹ̀ẹ̀! Ịjọ alákojo ni yín ni.”

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اتْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا
فَعَزَّزْنَا بِبَالٍ فَأَلَّاوْا إِنَّا إِلَيْكُمْ
مُرْسَلُونَ ﴿١٤﴾

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ
الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا
تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾

قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ
لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾

قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِن لَّمْ تَنْتَهُوْا
لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُم مِّنَّا عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿١٨﴾

قَالُوا ظَنِّيرُكُمْ مَعَكُمْ أَيْنَ ذُكِّرْتُمْ بَلْ
أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾

¹ 1. Kíyè sí í! Ìtàn kan gbajumọ̀ nínú àwọn tírá Tafsīr pé, àwọn méta kan nínú àwọn ọmọ-èyin Ànabì 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - tí ó rán níşẹ̀ ọ̀ sí ilú Antiok ni àwọn Òjísẹ̀ mètẹ̀tẹ̀ta náà. Àmọ̀ nínú Tafsīr Ibn Kathīr, ó sọ pé ọ̀rọ̀ kò rí bẹ̀ẹ̀ rárá. Nítorí náà, má şe gbaralé itàn náà. Èyí tí ó fẹşẹ rinlẹ̀ ní pé, wọn jẹ ara àwọn Òjísẹ̀ tí Allāhu kò dárúko wọn fún Ànabì wa Muhammad - kí ịkẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Àti pé Òjísẹ̀ Allāhu ni wọn pe ara wọn, wọn kò pe ara wọn ní ọ̀jísẹ̀ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn -.

20. Ọkùnrin kan sàré dé láti òpin ilú náà, ó wí pé: “Èyin èniyàn mi, ẹ tẹlẹ àwọn Òjìṣẹ náà.

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى
قَالَ يَبْقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٠﴾

21. Ẹ tẹlẹ ẹni tí kò bèrèrè owó-òyà kan ní ọwọ́ yín. Olùmòná sì ni wọn.

اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ
مُهْتَدُونَ ﴿٢١﴾

22. Kí ni ó máa mú mi tí èmi kò fi níí jòsìn fún Ẹni tí Ó pilẹ̀ ẹ̀dá mi? Ọ̀dò Rẹ̀ sì ni wọn yóò da yín padà sí.

وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾

23. Ẹ́ kí èmi sọ àwọn kan di ọ̀lọhun lẹ̀yìn Allāhu ni? Tí Àjọkẹ́-ayé bá fẹ́ fi ìnira kàn mí, ìṣipẹ́ wọn kò lè rọ́ mí lẹ̀rọ́ kiní kan, wọn kò sì lè gbà mí là.

ءَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً إِنْ يُرَدِّدْ
الرَّحْمَنُ بَصْرًا لَا تَكُنْ عَنِّي شَفَعَتُهُمْ
شَيْئًا وَلَا يُنْقِذُونَ ﴿٢٣﴾

24. (Bí èmi kò bá jòsìn fún Allāhu) nígbà náà dájúdájú mo ti wà nínú ìṣìnà pọ̀nńbélé.

إِنِّي إِذَا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾

25. Dájúdájú èmi gbàgbọ́ nínú Olúwa Ẹlédáá yín. Nítorí náà, ẹ gbọ́ mi.” (Àwọn aláìgbàgbọ́ sì pa onígbàgbọ́ òdodo yí.)

إِنِّي ءَامَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِ ﴿٢٥﴾

26. (Àwọn mọ̀lāika) wọn sọ pé: “Wọ́ inú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra.” Ó sọ pé: “Àwọn èniyàn mi ibá ní ìmọ̀

قَبِيلٍ أَدْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِي
يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

27. nípa bí Olúwa mi ẹ̀ foríjìn mí àti (bí) Ó ẹ̀ fi mí sí ara àwọn alápọ̀n-ọ̀nlé (wọn ibá ronú pìwàdà).”

بِمَا عَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ
الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

28. A kò sọ ọmọ ogun kan kalè lé àwọn èniyàn rẹ́ lórí láti sánmọ́ lẹ́yìn rẹ́. A kò sì sọ (mọ̀lāika kan) kalè (fún ìparun wọn).

﴿ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ قَوْمِهِ مِن بَعْدِهِ مِن جُنْدٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴾ ٢٨

29. (Ìparun wọn) kò jẹ́ kiní kan bí kò ẹ̀şe igbe ẹ̀yọ kan; nígbà náà ni wọn di òkú kalè.

﴿ إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خَلِيدُونَ ﴾ ٢٩

30. Àbámọ́ mà ni fún àwọn ẹ̀rúsin náà (nígbà tí wọn bá fojú ara wọn rí Iná); òjìşẹ́ kan kò nífi wá bá wọn àyàfi kí wọn máa fi ẹ̀şe yèyẹ́.

﴿ يَحْسَرَةً عَلَىٰ الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴾ ٣٠

31. Şé wọn kò wòye pé mélòó mélòó nínú àwọn ìran tí A ti paré şíwájú wọn? (Şé wọn kò wòye pé) dájúdájú wọn kò padà sí ọ̀dọ́ wọn mọ́ (nílé ayé) ni?

﴿ أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴾ ٣١

32. Dájúdájú gbogbo wọn pátápátá sí ni (àwọn mọ̀lāika) máa kó wá sí ọ̀dọ́ Wa.

﴿ وَإِن كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴾ ٣٢

33. Àmì ni òkú ilẹ́¹ jẹ́ fún wọn. A sọ ọ́ di àyà. A sì mú èsò jáde láti inú rẹ́. Wọn sì ñ jẹ́ nínú rẹ́.¹

﴿ وَءَايَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴾ ٣٣

34. A tún ẹ̀şe àwọn ọ̀gbà dàbínú àti àjàrà sórí ilẹ́. A sì mú àwọn odò ìşẹ̀lẹ̀rú şàn láti inú rẹ́

﴿ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّن نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴾ ٣٤

¹ 1. Òkú ilẹ́, iyẹn ni ilẹ́ tí ó ti di òkú tí kò lè hu irúgbìn kan kan. Kiyé sí ! Nínú ilò èdè Yorùbá, kò sí “òkú ilẹ́” tàbí pé “ilẹ́ kú”. Dìpò bẹ̀yẹ́, Yorùbá máa sọ pé, “Kàkà kí ilẹ́ kú, ilẹ́ yó yà sá ni.” Àmọ́ ilò èdè Lárúbáwá kò tako pípe ilẹ́ ní “òkú ilẹ́”

35. nítorí kí wọn lè jẹ nínú èso rẹ àti èyí tí wọn fi ọwọ ara wọn şe!¹ Şé wọn kò níí dúpẹ ní?!

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٥﴾

36. Mímọ ni fún Ẹni tí Ó şẹdá gbogbo ñhkan ní oríşiríşí nínú ohun tí ilẹ́ ǹ hù jáde àti nínú ẹmí ara wọn àti nínú ohun tí wọn kò mọ.¹¹

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

¹ 1. Àwọn kan nínú àwọn onímọ Tafsīr túmọ “mō” tó jẹyọ nínú “وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ” yíí sí “mō-maosaūlah”. Ítúmọ yíí l’á lò nínú āyah yíí. Ítúmọ náà sì dúró lé işẹ àgbẹ. Àwọn miíràn sì túmọ “mō” yíí sí “mō-nnāfiyah. Nípasẹ bẹẹ, gbólóhùn náà máa túmọ sí pé, “nítorí kí wọn lè jẹ nínú èso rẹ, kí í sí şe işẹ ọwọ wọn. Şé wọn kò níí dúpẹ ní?” Ítúmọ keji dúró lé işẹ Allāhu lórí işẹdá ñhkan oko. Iyẹn ni pé, àdáyéba ni gbogbo èso. Kò sí èso kan tí işẹdá rẹ wá láti ọwọ àgbẹ.

¹¹ 1. Àwọn nasōrō sọ pé, “Ìmọ ijìnlẹ sàẹnsi tako āyah yíí nítorí pé, àìmọye ñhkan l’ó wá tí kò şe é pín sí isòrì akọ àti abo.” Èsì: Ní àkókọ ná, mùsulùmí kò gbódò gbẹtàn pẹlú àbá tàbí irọ. Àbá àti irọ ni èyíkẹyíí ọrọ tàbí iròrì tó bá yapa sí al-Kur’ān àti hadīth Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - tó fẹşẹ rinlẹ. Ẹnikéni tí ó bá ti ipasẹ ọrọ ìmọ sàẹnsi kan, tàbí ọrọ ìmọ ẹrọ kan tàbí ìmọ iròrì kan tàbí èyíkẹyíí ìmọ kan lòdì sí āyah kan nínú al-Kur’ān tàbí hadīth Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - tó fẹşẹ rinlẹ, ó ti şinà ní işinà pónńbélé. Ó şuwọn kí àwọn nasōrō dákẹ ẹnu wọn nípa ítúmọ āyah al-Kur’ān àti hadīth Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - nítorí pé, ñşe ni wọn ñ dá ọràn kún ọràn. Wọn sì ñ fira wọn hàn gégé bí aláímọkan tó gbópon. Nínú al-Kur’ān kalmọh “zaoj” jẹyọ ní àyè ọtọtọtọ tí àpapọ rẹ lé ní ogbòn. “Azwāj” ni ọpọ, “zaoj” ni ẹyọ. “Zaoj” sì ñ túmọ sí akọ tàbí abo nigbà tí Allāhu Ẹlẹdàá bá ñ = = sọrọ nípa işẹdá èniyàn tàbí omọ bíbí, gégé bí ó şe wà nínú sūrah an-Najm; 53:45 àti sūrah al-Kiyāmoh; 75:39. Bákan náà, “zaoj” ñ túmọ sí okọ tàbí aya nígbà tí Allāhu Ẹlẹdàá bá ñ sọrọ nípa igbéyàwó. Nínú irú sàkání yíí ítúmọ tí “aya” l’ó sì pọ jùlọ fún zaoj nínú al-Kur’ān. Bákan náà, “zaoj” ñ túmọ sí ikíní-keji tàbí ẹnì keji nígbà tí Allāhu bá ñ sọrọ nípa èniyàn àti ẹnì keji rẹ, gégé bí ó şe wà nínú sūrah al-Baqorah; 2:102. Bákan náà, “zaoj” ñ túmọ sí èjì okán-yà (irú kan-ùn méjì), àmọ tí ikíní keji yàtò síra wọn ñ ọnà kọ̀ọkan gégé bí akọ àti abo, ñhkan dídùn àti ñhkan kíkòrò, ñhkan tútú àti ñhkan gbígboná, ñhkan mímu àti ñhkan jíjẹ) tàbí èjì onídàkẹjì (ñhkan méjì tí ikíní keji dúró fún ọrọ àti idà keji rẹ gégé bí sánmọ àti ilẹ, èniyàn àti àlùjònnú, ọsán àti ọru, ìmọlẹ àti òòkùn, işinà àti ìmọnà, òòrùn àti ọ̀şúpá. Ítúmọ wọnyí ni zaoj mú wá nínú āyah tí à ñ toşẹ rẹ lẹwọ àti sūrah ath-Thāriyāt; 51:49 àti nínú ar-Rahmōn; 55:45. Síwájú sí i, “zaoj” tún túmọ sí oníran-ànrán tàbí oríşiríşí. Bí àpẹ̀ẹ̀rẹ, a lè rí èso mímu tàbí èso jíjẹ kan tí ó máa jẹ oríşiríşí. Ítúmọ olóríşiríşí tún lẹ lábé āyah tí à ñ toşẹ rẹ lẹwọ yíí. Nítorí náà, zaoj kò pọn dandan kí ó ní ítúmọ akọ àti abo nikan. Oríşiríşí ni “Zaoj”;

37. Àmì kan ni òru jẹ́ fún wọn, tí À ní yọ ọ̀sán jáde láti inú rẹ̀. Nígba náà (tí A bá yọ ọ́ tán) wọn yóò tún wà nínú òkùnkùn (alẹ̀ miíràn).¹

وَعَايَةُ لَهُمْ اللَّيْلُ نَسَلَخَ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُم مُّظْلِمُونَ ﴿٣٧﴾

38. Àti pé òòrùn yóò máa rìn lọ sí àyè rẹ̀. Iyẹn ni ètò (ti) Alágbára, Onímọ̀.

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾

ako jẹ oríṣi kan, abo jẹ oríṣi kan, àwò jẹ oríṣi kan, èdè jẹ oríṣi kan, adùn jẹ oríṣi kan àti bèẹ̀ bèẹ̀ lọ. “Zaoj” ni àwọn ñhkan oríṣi méjì, “azwāj” ni àwọn ñhkan oríṣiríṣi.

¹ 1. Kókó inú àyàh yíí ni pé, òru l’ó ñ ṣíwájú ọ̀sán nínú ojú, bí àpèrẹ̀, òru Jímọ̀ mójúmọ̀ ọ̀sán Jímọ̀, òru Sabt mójúmọ̀ ọ̀sán Sabt. Nítorí náà, kò sí òru Àlàmisì mójúmọ̀ ọ̀sán Jímọ̀. Kò sì sí òru Jímọ̀ mójúmọ̀ Sabt. Bákan náà, wíwọ̀ òòrùn ni iparí ojú kan àti ibèrẹ̀ ojú miíràn. Iyẹn ni pé, níkéte tí òòrùn bá ti wọ̀, a ti parí ojú tí à ñ lò bọ̀, a sì ti = = bèrẹ̀ ojú titun. Ní ọ̀dọ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀, ni ojú kan ñ parí, tí ojú titun ñ bèrẹ̀ ní aago méjìllá òru. Iyẹn kí í ṣe ilànà ti Allāhu - Ọba tó ga júlọ̀ -. Síwájú sí í, tí obinrin bá bimọ̀, ojú keje ni ojú iparan suná omo náà. Báwo ni a ó ṣe ka ojú méje náà? Tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀, àwọn kan lèrò pé, ojú méjọ̀ ni ojú suná omo. Èyí sì tako hadīth suná omo ṣiṣe tí Samrah omo Jundub - kí Allāhu yonú sí i - gbà wá pé, dájúdájú Ọ̀jìṣẹ̀ Allāhu - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - so pé: كُلُّ غُلَامٍ رَّهِيْنَةٌ بِعَقِيْبَتِهِ تُدْبِحُ عَنْهُ يَوْمَ سَابِعِهِ وَيُحْلَقُ وَيُسَمَّى. Itúmọ̀: “Omo titun koṣokan ni won ti fi ẹran ‘akikoh kan dogo fun ti won ma ba a pa ni oju keje re (to daye). Won ma fa irun ori re. Won si ma fun un ni oruko.” (Abu Daud) Iru egbawa yi wa ninu An-Nasa’iy, Ahmad ati Baehakiy. Asise ti awon olojo mejo fun suna omo siṣe se ni pé, won ki í ka oju ibimọ̀ mọ̀ ọ̀n. Dandan si ni kí oju ibimọ̀ jẹ oju akokọ̀ ninu oju méje náà, kódà kí oju ibimọ̀ ku isẹjú kan tí a ó fi bọ̀ sinu oju titun. Bí àpèrẹ̀, tí obinrin kan bá bimọ̀ ní ọ̀sán Alaadi, ní akókò kan bíi kó ku isẹjú diẹ̀ tí òòrùn máa wọ̀ ní oju náà, oju Alaadi ni oju ibimọ̀ rẹ̀. Oju Sabt l’ó sì máa jẹ oju keje, tí ó máa jẹ oju suná omo náà. Šebí ninu ààwẹ̀ Rọmọdọ̀n, tí obinrin kan bá rí ñhkan oṣu rẹ̀ ní akókò kan bíi kó ku isẹjú diẹ̀ tí òòrùn máa wọ̀, ọ́ máa mú oju yẹn kà mọ̀ iye òhà oju tí ó máa san padà léyìn oṣu Rọmọdọ̀n. Nítorí náà, oju keje suná omo kò gbọdọ̀ di oju kejo mọ̀ wa lọwọ̀. Bákan náà, àdádáalẹ̀ ni ṣiṣe ijókòò alááfáà fun suná omo siṣe. Suná omo siṣe kò tayọ̀ bí ó ṣe wà ninu hadith yẹn. Àti pé dandan ni fun obí láti fá irun ori omo titun náà ni oju keje, yálá omoṣunrin tabí omoṣinrin. Omo kó gbọdọ̀ di dàda nítorí pé, irun ọ̀bun àti irun ẹ̀bọ̀ ni irun dàda.

39. Òṣùpá nàà, A ti ɛ ọ̀dìwọ̀n àwọ̀n ibùsọ̀ fún un (tí ó ti ma máa tóbi sí i) tífí ó máa fi padà dà bíi àran ọ̀pẹ̀ tó ti pé (gbígbe).

40. Kò yẹ fún ọ̀rùn láti lo àsìkò ọ̀ṣùpá. Kò sì yẹ fún alẹ̀ láti lo àsìkò ọ̀sán. Ìkòòkan wà ní ọ̀pópónà róbótó tó ń tọ̀.

41. Àmi kan tún ni fún wọ̀n pé, dájúdájú Àwa gbé àwọ̀n àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ wọ̀n gun ọ̀kọ̀ ojú-omi tó kún kẹ̀kẹ̀.

42. A tún ɛ̀dà (òmiràn) fún wọ̀n nínú irú rẹ̀ tí wọ̀n yóò máa gún.¹¹

43. Tí A bá fẹ̀ Àwa ìbá tẹ̀ wọ̀n rì sínú omi. Kò nífí sí olùrànlọ̀wọ̀ kan fún wọ̀n. Wọ̀n kò sì nífí gbà wọ̀n là.

44. Àfi (kí Á fi) ìkẹ̀ kan láti ọ̀dọ̀ Wa (yọ̀ wọ̀n jáde, kí A sì tún fún wọ̀n ní) ìgbádùn ayé tífí di ìgbà díẹ̀.

45. (Wọ̀n máa gbúnrí) nígbà tí A bá sọ̀ fún wọ̀n pé: “È ɛ̀sọ̀ra fún ohun tó wà níwájú yín¹ àti ohun

وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ
كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿٣٩﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ
وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ
يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

وَأَيُّهُمْ أَنَا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفَلَكِ
الْمَسْحُونِ ﴿٤١﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِن مِّثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾

وَإِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ وَلَا
هُمْ يُنقَدُونَ ﴿٤٣﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَلَعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٤٤﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ
وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٥﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé ñhkan ìgùn tí Allāhu dá fún wa, kò mọ̀ ní ẹ̀yọ̀ kan. Àwọ̀n ñhkan ìgùn miiran tún wà bí àwọ̀n ẹ̀şin, rākúnmí, ibaaka, kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀, ọ̀kọ̀ inú ọ̀furufú àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ.

tó wà lẹ̀yìn yín² nítorí kí A lè kẹ̀ yín.”¹

46. Àti pé àyah kan nínú àwọn àyah Olúwa wọn kò ní wá bá wọn àfi kí wọn máa gbúnrí kúrò níbẹ̀.

47. Nígbà tí A bá sì sọ fún wọn pé: “È ná nínú ohun tí Allāhu ẹ̀ ní arisíkí fún yín.”, àwọn tó Ẹ̀ gbàgbọ̀ yóò wí fún àwọn tó gbàgbọ̀ pé: “Sé kí á ẹ̀ni tí (ó jẹ̀ pé) Allāhu ibá fẹ̀ ibá ẹ̀ (àmọ̀ kò ẹ̀. Àwa náà kò sì ní bá A ẹ̀)?” Kí ni ẹ̀yìn bí kò ẹ̀ pé (ẹ̀ wà) nínú ẹ̀ṣìnà ọ̀nàbélé.

48. Wọn ñ wí pé: “Ìgbà wo ni àdéhùn yìi yóò ẹ̀ tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo?”

49. Wọn kò retí kiní kan bí kò ẹ̀ se igbe ẹ̀yọ kan ẹ̀sojo tí ó máa gbá wọn mú nígbà tí wọn bá ñ se àrìyànjiyàn lówọ̀.

50. Nígbà náà, wọn kò ní lè sọ àsojẹ̀ kan. Wọn kò sì ní lè padà sí ọ̀dọ̀ ará ilé wọn.

51. Wọn á sì fọ̀n fẹ̀rè oníwo fún àjìnde, nígbà náà ni wọn yóò

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِّنْ آيَةٍ مِّنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ
إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ
قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا
أَنْظِعِم مِّنْ لَّوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطَعِمَهُ وَإِنْ
أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ
وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ
إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾

¹ 1. “È sọra fún ohun tó wà níwájú yín”; ohun tí ó wà níwájú wọn ni àwọn àpẹ̀ẹ̀re irú iyà àti iparun tí ó Ẹ̀lẹ̀ sí àwọn tí wọn pé ọ̀rọ̀ Allahu - Ọ̀ba Ọ̀dodo - ní irọ̀ síwájú wọn. 2. “àti ohun tó wà lẹ̀yìn yín”; ohun tí ó wà lẹ̀yìn wọn ni iyà ọ̀jọ̀ Àjìnde, iyà Iná tí ó máa Ẹ̀lẹ̀ sí àwọn tí wọn pé ọ̀rọ̀ Allahu - Ọ̀ba Ọ̀dodo - ní irọ̀.

máa sáré jáde láti inú sàrèè wá sí òdò Olúwa wọn.

52. Wọn á wí pé: “Ègbé wa ò! Ta ni ó ta wá jí láti ojú oorun wa?” Èyí ni n̄nkan tí Àjọkẹ̀-ayé ẹ̀şe ní àdéhùn. Àwọn Òjìşẹ̀ sì ti sọ òdodo (nípa rẹ).

53. Kò jẹ́ kiní kan tayọ igbe eyọ kan şoşo. Nígbà nàà ni (àwọn mọlāika) yòò kó gbogbo wọn wá sí òdò Wa.

54. Nítórí nàà, ní òní wọn kò ní ẹ̀şe àbòsí kiní kan fún ẹ̀mí kan. A kò sì ní san yín ní ẹ̀san àfi ohun tí ẹ̀ ní ẹ̀şe níşẹ̀.

55. Dájúdájú ní òní, àwọn èrò inú Ọgbà lđera yòò kún fún lgbádùn.

56. Àwọn àti àwọn iyàwó wọn yòò wà lábé àwọn ibòji, wọn yó sì rògbòkú sóri àwọn ibùsùn.

57. Èso wà nínú rẹ̀ fún wọn. Ohun tí wọn yòò máa bèèrè fún tún wà fún wọn pẹ̀lú.

58. Àlàáfíà ni ọ̀rọ̀ tí ó má máa wá láti ọ̀dò Olúwa, Àşàkẹ̀-ọ̀run.

59. Ẹ̀yin ẹ̀lẹ̀şẹ̀, ẹ̀ bọ̀ sí ọ̀tò ní òní.

قَالُوا يَوَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا
مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٢﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ
جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٣﴾

فَالْيَوْمَ لَا تُظَلِّمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ
إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

إِنْ أَصْحَبَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ
فَكَهُونَ ﴿٥٥﴾

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّلٍ عَلَى الْأَرَائِكِ
مُتَّكِعُونَ ﴿٥٦﴾

لَهُمْ فِيهَا فَلَكَهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿٥٧﴾

سَلَّمَ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٨﴾

وَأَمْتَلَرُوا الْيَوْمَ أَبْيَها الْمَجْرُمُونَ ﴿٥٩﴾

60. Èyin ọmọ (Ànábì) Ādam, ẹ Èmi kò ti pa yín ní àṣẹ pé, ẹ kò gbọdọ jọsìn fún Èṣù? Dájúdájú òun ni ọtá pọnhébéle fún yín.

*أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَیَّ ءَادَمَ أَن لَّا تَعْبُدُوا الشَّیْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِیْنٌ ﴿٦٠﴾

61. Àti pé kí ẹ jọsìn fún Mi. Èyí ni ọnà tààrà.

وَأَن أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾

62. Àti pé (Èṣù) kúkú ti ẹi ọpọlọpọ èdá lònà nínú yín. Ẹ́é ẹ kò níí ẹ làákàyè ní?

وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبَلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾

63. Èyí ni iná Jahanamọ tí À n ẹ ní àdéhùn fún yín.

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾

64. Ẹ wọ inú rẹ ní òní nítorí pé, èyin jẹ aláìgbàgbọ.

أَصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾

65. Ní òní, A máa di ẹnu wọn pa. Àwọn ọwọ wọn yó sì máa bá Wa sọrò. Àwọn ẹsẹ wọn yó sì máa jẹrírí sí ohun tí wọn n ẹ níṣé.

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾

66. Tí ó bá jẹ pé A bá fẹ, Àwa ibá fọ wọn lójú, wọn ibá sì yára wá si ojú ọnà, báwo ni wọn ẹ máa ríran ná?

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾

67. Tí ó bá jẹ pé A bá fẹ, Àwa ibá yí wọn padà sí èdá miiran nínú ibùgbé wọn. Wọn kò sì ní lágbára láti lọ síwájú. Wọn kò sì níí padà sẹyin.

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾

68. Ẹnikẹni tí A bá fún ní èmí gígùn lò, A óò sọ èdá rẹ di ọlẹ, ẹ́é wọn kò níí ẹ làákàyè ní!

وَمَنْ تُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

69. A kò kọ Ànábì - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ní ewì. Kò yẹ é (kò sì rọ ọ lọrùn láti kéwì). Kí ni ohun (tí A fi ránṣẹ sí i) bí kò ṣe ìrántí àti al-Kur'ān pọ̀nńbélé

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ ﴿٦٩﴾

70. nítorí kí ó lè ṣẹ̀kìlọ̀ fún ẹ̀ni tí ó jẹ̀ aláàyè àti nítorí kí ọ̀rọ̀ nàà lè kò lórí àwọn aláìgbàgbọ̀.

لَيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقُّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

71. Ṣé wọn kò wòye pé dájúdájú Àwa l'A ṣẹ̀dá nínú ohun tí A fi ọ̀wọ̀ Wa ṣe (tí ó jẹ̀) àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn fún wọn? Wọn sì ní ìkápá lórí wọn.

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَمًا فَهُمْ لَهَا مَلَائِكَةٌ ﴿٧١﴾

72. A tẹ̀ wọn lórí ba fún wọn; wọn n gùn nínú wọn, wọn sì n jẹ̀ nínú wọn.

وَدَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾

73. Àwọn àhààní àti ohun mímu tún wà fún wọn nínú rẹ̀. Ṣé wọn kò níí dúpẹ̀ ní?

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

74. Wọn sọ àwọn kan di ọ̀lọ̀hun lẹ̀yìn Allāhu nítorí kí wọn lè ṣàràṅṣe fún wọn!

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ ءَالِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾

75. Wọn kò sì lè ṣe àràṅṣe fún wọn; ṣebí àwọn ọ̀rìṣà ní ọ̀mọ̀ ogun tí (àwọn mołāika) máa kó wá sínú Iná fún àwọn abọ̀rìṣà (láti fi jẹ̀ wọn níyà).¹¹

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾

¹¹ 1. Ẹ wo sūrah Moꝝyam; 19:82 àti sūrah al-'Anbiyā'; 21:98.

76. Nítorí náà, má ɛ jẹ kí ọ̀rò wọn bà ọ̀ nínú jẹ. Dájúdájú Àwa mọ ohun tí wọn n fi pamọ̀ àti ohun tí wọn n ɣàfi hàn rẹ.

فَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾

77. Ẹ́ èniyàn kò wòye pé dájúdájú Àwa l'A ɣẹ́dà rẹ̀ láti inú àtò? (Ẹ́bí lẹ̀yìn) igbà náà l'ó di aláta kò pónńbélé.

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَنُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ
فَإِذَا هُوَ حَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٧٧﴾

78. Àti pé ó fi àkàwé lélẹ̀ nípa Wa.¹ Ó sì gbàgbé iṣẹ́dà rẹ̀. Ó wí pé: “Ta ni Ó máa sọ egungun di aláàyè nígbà tí ó ti kẹfun?”¹

وَصَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ
يُحْيِي الْعِظَمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾

79. Sọ pé: “Èni tí Ó ɣẹ́dà rẹ̀ nígbà àkókọ̀ l'Ó máa sọ ọ̀ di aláàyè. Òun sì ni Onímọ̀ nípa gbogbo ẹ́dà.

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ
بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

80. (Òun ni) Èni tí Ó mú iná jáde fún yín láti ara igi tútù. Ẹ̀ sì n fi dáná.

الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ
نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾

81. Njẹ̀ Èni tí Ó ɣẹ́dà àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ kò ní agbára láti dá irú wọn (mìíràn) bí? Bẹ̀ẹ̀ ni (Ó ní agbára). Òun sì ni Ẹ̀lẹ́dàá, Onímọ̀.

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ
الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾

82. Àṣẹ̀ Rẹ̀ nígbà tí Ó bá gbèrò kiní kan ni pé, Ó máa sọ fún un pé “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.” Ó sì máa jẹ̀ bẹ̀ẹ̀.

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ
كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, èniyàn n fi agbára ẹ́dà tí kò lẹ̀ jí òkú dide wé agbára Allāhu tí ó lẹ̀ jí òkú dide.

83. Nítorí náà, mímọ̀ ní fún Ẹ̀ni
 tí ìjọba gbogbo ñńkan wà ní
 ọ̀wọ̀ Rẹ̀. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni wọ̀n yóò
 da yín padà sí.

فَسُبْحَانَ الَّذِي يَبْدِئُ مَلَكُوتُ كُلِّ
 شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

Suuratu Sooffaat الصفات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi àwọn mọlāika tí ó ní tò ní ọ̀wọ̀wọ̀ bura.

وَالصَّفَاتِ صَفًا ①

2. Allāhu tún fi àwọn mọlāika tó ní wọ ẹ̀sújò kiri tààrà bura.

فَالزَّجْرَاتِ زَجْرًا ②

3. Allāhu tún fi àwọn mọlāika tó ní ka ìrántí bura.

فَالتَّلِيلَاتِ ذِكْرًا ③

4. Dájúdájú ọkan ọ̀so ọ̀so ni Ọlọhun yín tí ẹ gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo.

إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ ④

5. Olúwa àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àti ohunkóhun tí ní bẹ láààrin àwọn méjèjè. Ọun sì ni Olúwa àwọn ibùyọ̀ ọ̀rùn.

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

وَرَبُّ الْمَشْرِقِ ⑤

6. Dájúdájú Àwa fi àwọn ìràwọ̀ ẹ̀ sánmọ̀ ilẹ̀ ayé ní ọ̀sọ̀

إِنَّا رَبَّنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بَرِيَّةٌ

الْكَوَاكِبِ ⑥

7. àti iṣọ̀ kúrò níbi (aburú) gbogbo ẹ̀sù olóríkunkun.

وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ ⑦

8. (Àwọn ẹ̀sù) kò sì ní lè tẹ̀tí sí ijọ̀ (mọlāika tó wà ní) àyè gíga jùlọ̀ (nínú sánmọ̀. Bí wọ̀n bá sì gbiyànjú láti yọ̀ ọ̀rọ̀ gbọ̀ láti sánmọ̀, àwọn mọlāika) yó sì máa kù wọ̀n lókò (ẹ̀ta ìràwọ̀) ní gbogbo agbègbè (sánmọ̀).

لَّا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَىٰ وَيُقَذَّفُونَ

مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ⑧

9. Wọn máa lé wọn dànù. Iyà àilòpin si wà fún wọn.

دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿٩﴾

10. (Wọn kò ní gbọ ọ̀rọ̀ ní èkúnréré) àyàfi ẹnì tí ó bá rí ọ̀rọ̀ àjìgbọ̀ gbé, nígbà nàà (ni mọlāika) yó si fi ẹ̀ta ìràwọ̀ iná tó máa jó o tẹ̀lé e.¹¹

إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾

11. Bi wọn léèrè wò pé, ẹ́é àwọn (èniyàn) ni iṣẹ́dá wọn lágbára jùlọ ni tàbí àwọn (nṅkan miíràn)¹ tí A dá? Dájúdájú Àwa dá àwọn (èniyàn) láti ara ẹ̀rẹ̀ tó lẹ̀ mọ̀ra wọn.¹¹

فَأَسْتَفْتِيَهُمْ أَهْمُ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ﴿١١﴾

12. Rára (kò jọra wọn); iwọ ẹ̀èmọ̀ (nípa al-Kur’ān), àwọn si n ẹ̀ yẹ̀yẹ̀.

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾

13. Àti pé nígbà tí wọn bá ẹ̀ ìrántí fún wọn, wọn kò ní lo ìrántí.

وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ﴿١٣﴾

14. Nígbà tí wọn bá tún rí àmì kan, wọn yóò máa ẹ̀ yẹ̀yẹ̀.

وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ﴿١٤﴾

¹ 1. Àwọn ẹ̀sù àlùjànnù máa n gbé ara wọn gunra wọn láti lẹ̀ súnmọ̀ etí sánmọ̀ ilé ayé. Bí wọn bá bá àwọn mọlāika lórí àwọn iro kan tí Allāhu fi ránsẹ̀ sí wọn, wọn máa jí i gbọ̀. Níkété tí àwọn mọlāika bá fura sí wọn, wọn máa fi adó olóró ẹ̀ta ìràwọ̀ tú wọn ká. Nígbà miíràn, àwọn ẹ̀sù àlùjànnù yíí yóò ti ẹ̀ ̀atagbà ìró nàà síra wọn tán síwájú kí wọn tó tú wọn ká. Nígbà miíràn ẹ̀wẹ̀, ẹnì tí ó wà lókè pátápátá nínú wọn, kò ní tí i ẹ̀ ̀atagbà ìró sí àwọn yóókù rẹ̀ síwájú kí wọn tó tú wọn ká. Èyí tí wọn bá jàjà rí jí gbé lọ, wọn máa lọ kọ bí àkùkọ̀ sínú etí àwọn ẹnì wọn nínú àwọn ẹ̀sù èniyàn tí wọn yẹ̀sẹ̀ wò. Wọn sì máa fi irọ̀ ọ̀gọ̀rùn-ún kún un fúnra wọn ní ọ̀dọ̀ àwọn tó n pawọ̀ dà, tí wọn n yẹ̀sẹ̀ wò.

¹¹ 1. Àwọn nṅkan miíràn bíi àwọn sánmọ̀, àwọn ilẹ̀, àwọn mọlāika àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ.

15. Wọn sì wí pé: “Èyí kò jẹ́ kiní kan bí kò ẹ̀ idán pónńbélé.

وَقَالُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

16. Ẹ́ sé nígbà tí a bá kú tán, tí a ti di erùpẹ̀ àti egungun, ẹ́ dájúdájú Wọn yóò tún gbé wa òdide ní?

أَعِدَّا مِثْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَعِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿١٦﴾

17. Ẹ́ àti àwọn bàbá wa, àwọn ẹ̀ni àkókó?”

أَوْءَابَاؤُنَا الْأَوْلُونَ ﴿١٧﴾

18. Sọ pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni. Ẹ̀yin yó sì di ẹ̀ni yẹpẹ̀ẹ̀.”

قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ﴿١٨﴾

19. Nítorí náà, igbe ẹ̀yọ kan mà ni. Nígbà náà ni wọn yóò máa wò sùn.

فَأَتَمَّا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾

20. Wọn á wí pé: “Ègbé wa ò! Èyí ni Ọ̀jọ̀ ẹ̀san.”

وَقَالُوا يَوَيْلَنَا هَذَا يَوْمُ الدِّينِ ﴿٢٠﴾

21. Èyí ni ọ̀jọ̀ ̀dájọ̀ ẹ̀yí tí ẹ̀ n pè ní irọ̀.

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِء تُكذِّبُونَ ﴿٢١﴾

22. Ẹ́ kó àwọn tó ẹ̀bòsí jọ, àwọn iyàwó wọn àti ohun tí wọn n jọsin fún

*أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾

23. Ẹ̀yìn Allāhu. Kí ẹ́ sì júwe wọn sí ọ̀jọ̀ ọ̀nà iná Jẹhīm.

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْحَجِيمِ ﴿٢٣﴾

24. Ẹ́ dá wọn dúró ná, dájúdájú wọn máa bi wọn léèrè ibèèrè.

وَيَقُومُهُمْ ۖ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ﴿٢٤﴾

25. Kí ni kò jẹ́ kí ẹ́ ran ara yín lọ̀wọ̀?

مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ﴿٢٥﴾

26. Rárá, wọn ti juwọ jusè sílẹ ní òní ní.

بَلْ هُمْ أَلْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾

27. Apá kan wọn yóò dojú kọ apá kan, tí wọn yóò máa bi ara wọn léèrè ibèèrè.¹¹

وَأَقْبَلْ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾

28. (Àwọn èniyàn) wí pé: “Dájúdájú èyin l'è ní gba ọtún wólé sí wa lára (látí sị wá lónà).”¹¹

قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾

29. (Àwọn àlùjànnú) wí pé: “Rárá o (àwa kọ), èyin ni ẹ kò jẹ onígbaḡbọ òdodo.

قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾

30. Àti pé àwa kò ní agbára kan lórí yín, sùḡbón èyin jẹ ijọ olùtayo-ẹnu àlàà.

وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طٰغِينَ ﴿٣٠﴾

31. Ọrọ Olúwa wa sì kò lé wa lórí pé dájúdájú àwa yóò tọ Iná wò.

فَحَقَّقَ عَلَيْنَا قَوْلَ رَبِّنَا إِنَّآ لَدَآئِبُونَ ﴿٣١﴾

32. Nítorí náà, a sị yín lónà. Dájúdájú àwa náà sì jẹ olùsìnà.”

فَأَعْوَيْنٰكُمْ إِنَّا كُنَّا عَلٰوِينَ ﴿٣٢﴾

33. Dájúdájú ní ojọ yẹn, akeḡbẹ ni wọn nínú ìyà. (Wọn dìjọ máa wà nínú Iná.)

فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾

34. Dájúdájú báyen ni Àwa yóò tí ẹ pèlú àwọn ẹlẹṣẹ.

إِنَّا كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٤﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọrọ sūrah al-Mu'minūn; 23:101.

¹¹ 1. Gbígba ọtún wólé sí ní lára ni pé, wọn ní lo orúkọ 'Islām látí fi pe àwọn èniyàn lọ síbí iṣẹbọ dípò mímu Allāhu ní Ọkan ṣoṣo. Àpẹrẹ àwọn wọnyí ni àwọn ááfà tí wọn bá àwọn àlùjònnú dòwò pọ tán, tí wọn sọra wọn di oníṣẹ-iyanu àti àwọn onibidiah bí ijọ Ahmadiyyah àti ijọ Tijāniyyah.

35. Dájúdájú nígbà tí wọn bá sọ fún wọn pé “Kò sí ọlọhun kan tí a gbọdọ jọsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Allāhu.”, wọn yóò máa ẹ̀gbéraga.

36. Wọn sì ní wí pé: “Şé a máa fi àwọn ọ̀rìşà wa sílẹ̀ nítorí eléwí wèrè kan?”

37. Kò rí bẹ̀ẹ̀. Ó mú òdodo wá ni. Ó sì ní jẹ́rírí sí òdodo àwọn Ọ̀jísẹ̀ náà.

38. Dájúdájú ẹ̀ máa tọ̀ iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro wò.

39. A kò níí san yín ní ẹ̀san kan àfi ohun tí ẹ̀ ní ẹ̀ níşẹ̀.

40. Àfi àwọn ẹ̀rúsìn Allāhu, àwọn tí A şà lẹ̀şà (fún igràgbọ̀ òdodo).

41. Ti àwọn wònyẹn sì ni arísíkí tí wọn ti mò;

42. àwọn èso. Àwọn sì ni alápòn-ònlẹ̀

43. nínú àwọn Ọ̀gbà Ịdẹ̀ra.

44. Lóri àwọn itẹ̀ ni wọn yóò ti kojú síra wọn.

45. Wọn yóò máa gbé ife ọ̀tí mímọ̀ láti inú odò kan tó ní şàn káà kiri ọ̀dò wọn.

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَيَقُولُونَ آيْنَا لَتَارِكُوا آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ﴿٣٦﴾

بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّكُمْ لَنَدَائِقُوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٨﴾

وَمَا تُحْزِنُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤١﴾

فَوَاكِهِ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾

فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٤٣﴾

عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٤﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ ﴿٤٥﴾

46. Funfun ni (otí náà). Ó n dùn lènu àwọn tó máa mu ún.

بَيِّضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّرِيِّينَ ﴿٤٦﴾

47. Kò sí ipalára kan fún wọn nínú rẹ̀, wọn kò sì níí hunrírà lórí rẹ̀.

لَا فِيهَا عِوَجٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿٤٧﴾

48. Àwọn obìnrin tí kì í wo ẹ̀lòmíràn, àwọn ẹ̀lẹ́yinjú ẹ́gẹ́ yó sì wà lódò wọn.

وَعِنْدَهُمْ قَصْرٌ الطَّرْفِ عَيْنٌ ﴿٤٨﴾

49. Wọn dà bí ẹyin tí wọn kò ì bó èèpò rẹ̀ kúrò lára rẹ̀.¹

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ﴿٤٩﴾

50. Apá kan wọn yóò dojú kọ apá kan, tí wọn yóò máa bira wọn lèèrè ìbèèrè.

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ

يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾

51. Òhnsòrò kan nínú wọn yóò sọ pé: "Dájúdájú ẹ̀mi ní ọ̀rẹ́ kan

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾

52. tí ó n wí pé, "Şé dájúdájú ìwọ̀ wà nínú àwọn onígbaḡbọ̀ nínú Ọ̀jọ̀ Àjínḡde?

يَقُولُ أَءِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴿٥٢﴾

¹ 1. Àwọn nasōrō, nínú ọ̀rọ̀ wọn kan tí wọn n fí tabùkù àwọn ikẹ́ inú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra, wọn sọ pé, "Nítorí ọ̀wọ̀n ẹ̀so ní erúkùsù ilẹ̀ Lárúbáwá ni Allāhu fi şàdèhùn ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ẹ̀so fún àwọn mùsùlùmí nínú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra Rẹ̀; nítorí pé àwọn Lárúbáwá fẹ̀ràn ọ̀tí àmupara ni Allāhu fi bá wọn pèsè ọ̀tí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ silẹ̀ dè wọn nínú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra Rẹ̀; nítorí pé àwọn Lárúbáwá fẹ̀ràn àgbèrè şişe ni Allāhu fi bá wọn pèsè obìnrin ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ silẹ̀ fún ẹ̀ni kọ̀ẹ́kan àwọn mùsùlùmí nínú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra Rẹ̀!" Èsì: Ọ̀rọ̀ ẹ̀nu àwọn nasōrō wọ̀nyí, yàtò sí pé ó n fí wọn hàn gẹ́gẹ́ bí aláwàdà kerikeri, ó tún jẹ́ kí á mọ̀ pé wọn kò retí ikẹ́ kan kan lọrun ní tiwọn. Tí ó bá jẹ́ pé, wọn n retí ikẹ́ kan ní ọ̀run, irú ikẹ́ wo gan-an ni wọn n retí nígbà náà? Síwájú sí i, kì í kúkú şe Lárúbáwá nikan ni mùsùlùmí. Gbogbo àwọn Anábí àti àwọn Ọ̀jísẹ́ Allāhu ni mùsùlùmí. Àwọn nasōrō şe wá n sọ̀rọ̀ bí ẹ̀ni pé nítorí Lárúbáwá nikan ni Allāhu fi dá Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra! Ìgbádùn inú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra wulẹ̀ pọ̀ tayo ẹ̀so, ọ̀tí tí kì í pani àti obìnrin. Àmọ́ sá, kò wulẹ̀ sí Ìgbádùn kan kan fún àwọn aláìgbàḡbọ̀ lọrun bí kò şe Iná gbére.

53. Şé nígbà tí a bá kú tán, tí a tí di erùpẹ àti egungun, şé dájúdájú Wọn yóò san wá ní ẹsan ni?”

أَعْدَا مِثْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظْمًا أَعْدَانَا
لَمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾

54. Ó sọ pé: "Şé ẹyin yóò yojú wo (eni náà tí kò gbàgbọ nínú Ojọ àjínde)?"

قَالَ هَلْ أَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ ﴿٥٤﴾

55. Ó yojú wò ó. Ó sì rí i láààrin gbùngbùn nínú iná Jẹhīm.

فَأَطَّلَعَ فَرَءَاهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾

56. Ó (sì) sọ pé: “Mó fi Allāhu búra, iwọ fẹẹ kó ìparun bá mi tán.

قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدَتْ لَتُرْدِينَ ﴿٥٦﴾

57. Àti pé tí kí í bá şe ìdèra Olúwa mi ni, èmi náà ìbá wà nínú ẹni tí wọn máa mú wá sínú Iná.

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾

58. Àwa kò sá ní kú mọ báylí?”

أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ﴿٥٨﴾

59. Àfi ikú wa àkókó. Wọn kò sì ní jẹ àwa náyà.

إِلَّا مَوْتَنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَدِّينَ ﴿٥٩﴾

60. Dájúdájú ẹyí, òhun ni èrèhẹ nílá.”

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَوْمُ الْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾

61. Nítorí irú ẹyí, kí àwọn olùşẹsìn máa şẹsìn lọ.

لِمَثَلٍ هَذَا فَلَيعْمَلِ الْعَمِلُونَ ﴿٦١﴾

62. Njẹ iyẹn l’ó lóore jùlọ ní ibùdésí ni tàbí igi zakūm (igi ẹlẹgùn-ún)?

أَذَلِكَ خَيْرٌ نُزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الرَّقْمِ ﴿٦٢﴾

63. Dájúdájú Àwa şe é ní àdánwò fún àwọn alábòsí.

إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾

64. Dájúdájú òhun ni igi kan tí ó máa hù jáde láti ìdí iná Jẹhīm.

﴿٦٤﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ

65. Èso rẹ̀ dà bí orí àwọn èsù.

﴿٦٥﴾ طَلَعَهَا كَأَنَّهٗ رُءُوسَ الشَّيَاطِينِ

66. Dájúdájú wọn yòò máa je nínú rẹ̀. Wọn sì máa je ẹ̀ ní àjẹyo bàmúbámú.

﴿٦٦﴾ فَاتَّهَمُوا لَأِكْلُونَ مِنْهَا فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٦٦﴾

67. Lẹ̀yìn nàà, dájúdájú wọn yòò mu àwọnúwẹ̀jẹ̀ olómi gbígbóná tó gbóná parí lé e lórí.

﴿٦٧﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾

68. Lẹ̀yìn nàà, dájúdájú ibùpadàsí wọn ni iná Jẹhīm.

﴿٦٨﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لِإِلَى الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾

69. Dájúdájú wọn bá àwọn bàbá wọn ní olùṣìnà.

﴿٦٩﴾ إِنَّهُمْ أَلْفَوْا آبَاءَهُمْ ضَالِّينَ ﴿٦٩﴾

70. Àwọn nàà sì ní yára tẹ̀lẹ̀ orípa wọn.

﴿٧٠﴾ فَهُمْ عَلَىٰ آثَرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧٠﴾

71. Dájúdájú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ẹ̀ni àkókọ̀ ti ṣìnà ṣíwájú wọn.

﴿٧١﴾ وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٧١﴾

72. Dájúdájú A ti rán àwọn olùkilò sí wọn.

﴿٧٢﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُّنْذِرِينَ ﴿٧٢﴾

73. Nítorí nàà, wo bí àtubòtán àwọn ẹ̀ni-akilò-fún ti rí.

﴿٧٣﴾ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذِرِينَ ﴿٧٣﴾

74. Áfi àwọn ẹ̀rúsìn Allāhu, àwọn tí A ṣà lẹ̀ṣà (fún igbàgbọ̀ òdodo).

﴿٧٤﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿٧٤﴾

75. Dájúdájú (Ànábí) Nūh pè Wá. A sì dára ní olùjẹ̀pè.

﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحًا فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾

76. A gba òun àti àwọn ará ilé rẹ̀ là kúrò nínú ibànújẹ̀ hílá nàà.

﴿٧٦﴾ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

77. A dá àwọn àrọmọdọmọ rẹ sí lẹyìn rẹ.

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ﴿٧٧﴾

78. A sì fún un ní orúkọ rere láààrin àwọn ẹni ikéyìn.

وَوَكَّرْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾

79. Àlàáfíà kí ó máa bá (Ànábì) Nūh láààrin gbogbo èdá.

سَلَّمَ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾

80. Dájúdájú báyẹn ni Àwa ẹe ní san àwọn olùṣe-rere ní ẹsan (rere).

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾

81. Dájúdájú ó wà nínú àwọn ẹrúsin Wa, àwọn onígbaḡbọ òdodo.

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾

82. Lẹyìn náà, A tẹ àwọn yòókù rì sínú agbami.

ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْآخِرِينَ ﴿٨٢﴾

83. Dájúdájú (Ànábì) 'Ibrōhīm wà nínú ijọ (tí ó tẹlẹ ilànà) rẹ.¹¹

* وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾

84. (Ẹ rántí) nígbà tí ó dojú kọ Olúwa rẹ pẹlú ọkàn mímọ.

إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾

85. (Rántí) nígbà tí ó sọ fún bàbá rẹ àti àwọn ènìyàn rẹ pé: "Kí ni ẹ ní jọsìn fún?"

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾

86. Ẹ ẹ ní gbèrò láti sọ irọ di ọlọhun lẹyìn Allāhu?

أَفِيكَآءِ آلِهَةٍ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٦﴾

87. Kí sì ni èrò ọkàn yín sí Olúwa gbogbo èdá?¹¹

فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, ẹsìn Ànábì Nūh ni ẹsìn Ànábì 'Ibrōhīm - aleehimọ sọlātu wa salām -, ẹsìn 'Islām.

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, ẹsan rere ni ẹ ní retí ni tàbí ẹsan aburú?

88. Ó şíjú wo àwọn iràwọ ní wíwò kan.

﴿٨٨﴾ فَظَرَّ نَظْرَةً فِي التُّجُومِ

89. Ó sì sọ pé: “Dájúdájú ó rẹ mí.”

﴿٨٩﴾ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ

90. Nítórí náà, wọn pa á ti, wọn sì lọ.

﴿٩٠﴾ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ

91. Nígba náà, ó lọ sí ọdọ àwọn ọrìşà wọn. Ó sì sọ pé: “Şé ẹ kò níí ẹjun ní?”

﴿٩١﴾ فَرَاغَ إِلَىٰ آٰلِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ

92. Kí ní ó şe yín tí ẹ kò sọrọ?”

﴿٩٢﴾ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ

93. Nígba náà, ó dojú lílù kọ wọn pẹlú ọwọ ọtún (ó sì rún wọn wómúwómú).

﴿٩٣﴾ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ صَرْبًا بِالْيَمِينِ

94. (Àwọn abọrìşà) sáré wá dojú kọ ọ.

﴿٩٤﴾ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ

95. Ó sọ pé: “Şé ẹ oò máa jọsìn fún ñhkan tí ẹ gbẹ kalẹ lére ní?”

﴿٩٥﴾ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ

96. Allāhu l’Ó sì dá ẹyin àti ñhkan tí ẹ ní şe níşé.”

﴿٩٦﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

97. Wọn wí pé: “E mọ ilé kan fún un, kí ẹ sì jù ú sínú iná.”

﴿٩٧﴾ قَالُوا أَبْنَاؤُهُ بُنَيْنَا فَأَلْفَوْهُ فِي الْجَحِيمِ

98. Wọn gbèrò ète sí i. A sì sọ wọn di ẹni yepere.

﴿٩٨﴾ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ

99. Ó sọ pé: “Dájúdájú mo máa lọ sí (ilú tí) Olúwa mi (pa mí

﴿٩٩﴾ وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَّهْدِينِ

láṣe láti lo). Ó sì máa tọ mi sọ̀nà (láti dé ibè).¹¹

100. Olúwa mi, ta mí lọ̀ṣe ọ̀mọ̀ nínú àwọn ẹnì rere.”

101. A sì fún un ní ìró idùnnú (nípa bíbí) ọ̀mọ̀kùnrin kan tí ó máa ní ifaradà.

102. Nígba tí (ọ̀mọ̀ náà) dàgbà, tí ó tó bá (bàbá rẹ) ẹ̀ ẹ̀ṣe, (bàbá rẹ) sọ̀ pé: “Ọ̀mọ̀ mi, dájúdájú èmi lá àlá pé dájúdájú mò ñ dúńbú rẹ. Nítorí náà, wòye sí i, kí ni o rí sí i.” Ó sọ̀ pé: “Bàbá mi, ẹ̀ ohun tí Wọn pa láṣe fún ọ. O máa bá mi nínú àwọn onísùúrù, tí Allāhu bá fẹ.”

103. Nígba tí àwọn méjèjèì juwọ̀ jusẹ̀ sílẹ̀, tí (Ànábì 'Ibrōhīm) sì dojú¹ (ọ̀mọ̀) rẹ̀ bolẹ̀,”

104. A pé é (báyìí) pé, 'Ibrōhīm,

105. o kúkú ti mú àlá náà ẹ̀. Dájúdájú báyen ni Àwa ẹ̀ ñ san àwọn olùṣe-rere ní ẹ̀san (rere).

106. Dájúdájú èyí, òhun ni àdánwò pónńbélé.

107. A sì fi àgbò ñlá ẹ̀rèpadà rẹ̀.

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾

فَبَشِّرْنَهُ بِنُحْيِيهِ حَلِيمٍ ﴿١٠١﴾

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَئِيَّ إِنِّي
أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبُكُ فَانظُرْ مَاذَا
تَرَى قَالَ يَتَأَبَّتْ أَفْعَلُ مَا تُؤْمَرُ
سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ

الصَّابِرِينَ ﴿١٠٢﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٣﴾

وَنَدَيْنَهُ أَنْ يَتَابَرَهُمُ ﴿١٠٤﴾

فَدَصَقَتْ الرَّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْرِي
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَّ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾

وَفَدَيْنَهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾

¹ 1. Ìyẹn ilú Şām.

¹¹ 1. Ìtúmò “jebīn” ni iwájú orí.

108. A tún fún un ní orúkọ rere láààrin àwọn ẹnì ikéyìn.

وَوَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٨﴾

109. Àlàáfíà kí ó máa bá (Ànábì) 'Ibrōhīm.

سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٩﴾

110. Báyeṅ ni A ẹ̀e ní san àwọn olùṣe-rere ní ẹ̀san (rere).

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾

111. Dájúdájú ó wà nínú àwọn ẹ̀rúsìn Wa, àwọn onígbaḅḅò òdodo.

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

112. A tún fún un ní ìrò idùnnú (nípa bíbì) 'Ishāk, (ó máa jẹ) Ànábì. (Ó sì máa wà) nínú àwọn ẹnì rere.

وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ

الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾

113. Àti pé A fún òun àti 'Ishāk ní ibùkún. Ẹ̀ni rere àti aláḅòsí pónńbélé (tó ní ảàḅòsí sí) ẹ̀mí ara rẹ̀ wà nínú àròmọ̀dọ̀mọ̀ àwọn méjèèjì.¹

وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمِن

ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ

﴿١١٣﴾

114. Dájúdájú A ảoore fún (Ànábì) Mūsā àti Hārūn.

وَلَقَدْ مَتَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١١٤﴾

115. A gba àwọn méjèèjì àti ijo àwọn méjèèjì là kúrò nínú ibànújẹ̀ nílá náà.

وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ

الْعَظِيمِ ﴿١١٥﴾

¹ 1. Bẹ̀rẹ̀ láti āyah 100 tífí dé āyah 113, ó ti hàn kedere pé: (ikínì) Ànábì 'Ismā'īl - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ni àkóbì Ànábì 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -; (ikejì) Ànábì 'Ismā'īl - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ni ẹnì tí Allāhu Ẹ̀lédàá pa lāṣe pé kí Ànábì 'Ibrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - pa láti fi jòsin fún Òun; (ikẹta) Kò sí ohun tó jẹmọ̀ ẹjẹ̀ àti ìmúṣẹ̀ ẹjẹ̀ nínú alá àti iṣẹ̀lẹ̀ náà; (ikẹrin) Àkínì keji àwọn ọmọ̀ méjèèjì náà ni ẹnì ibùkún. Àmọ̀, àwọn nasōrō, gégẹ̀ bí iṣe àti àṣà wọn, orúkọ burúkú ni wọn ní fún Ànábì 'Ismā'īl - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ẹ̀ tún wo ìṣeṣe-òrọ̀ sūrah Hūd; 11:71.

116. A tún şàràñse fún wọn.
Àwọn ni wọn jẹ olùborí (òtá wọn).

117. A sì fún àwọn méjèèjì ní Tírà tó yanjú.

118. A tún fi àwọn méjèèjì mọ̀nà tààrà.

119. A fún àwọn méjèèjì ní orúkọ rere láààrin àwọn ẹ̀ni ikéyìn.

120. Àlàáfíà kí ó máa bá (Ànábì) Mūsā àti Hārūn.

121. Dájúdájú báyeṅ ni Àwa ẹ̀ ń san àwọn olùşe-rere ní ẹ̀san (rere).

122. Dájúdájú àwọn méjèèjì wà nínú àwọn ẹ̀rúsin Wa, àwọn onígbàgbọ̀ òdodo.

123. Dájúdájú (Ànábì) 'Ilyās wà nínú àwọn Ọ̀jìşé.

124. (Ẹ̀ rántí) nígbà tí ó sọ fún ijọ̀ rẹ̀ pé: “Şé ẹ̀ ò níí bẹ̀rù Allāhu ní?”

125. Şé ẹ̀ òò máa pe òrìşà kan, ẹ̀ sì máa fi Ẹ̀ni tó dára jùlọ̀ nínú àwọn ẹ̀lédàá sílẹ̀?¹

وَنَصَرْنَهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْعَالِيِينَ ﴿١١٦﴾

وَأَتَيْنَهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٧﴾

وَهَدَيْنَهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْرِينَ ﴿١١٩﴾

سَلَّمَ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾

إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ

الْخَلْقِينَ ﴿١٢٥﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀şẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Mu'minūn; 23:14.

126. (ẹ ní fi) Allāhu (sílẹ̀), Olúwa yín àti Olúwa àwọn bàbá yín, àwọn ẹ̀ni àkòkọ́?”

اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ
الْأُولَىٰ ۝١٢٦

127. Wọn sì pè é ní òpùrọ́. Nítorí nàà, wọn máa mú wọn wá sínú Iná.

فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ۝١٢٧

128. Àfi àwọn ẹ̀rúsin Allāhu, àwọn tí A șa lẹ̀sà (fún igbàgbọ́ òdodo).

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۝١٢٨

129. A fún un ní orúkọ rere láààrin àwọn ẹ̀ni ikéyìn.

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۝١٢٩

130. Àlàáfíà kí ó máa bá (Ànábì) 'Ilyās.

سَلَّمَ عَلَىٰ آلِ يَأْسِينَ ۝١٣٠

131. Dájúdájú bá yẹn ni Àwa ẹ̀ ń san àwọn olùṣe-rere ní ẹ̀san (rere).

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝١٣١

132. Dájúdájú ó wà nínú àwọn ẹ̀rúsin Wa, àwọn onígbàgbọ́ òdodo.

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝١٣٢

133. Dájúdájú (Ànábì) Lūt wà nínú àwọn Òjìṣẹ́.

وَإِنَّ لُوطًا لِّمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝١٣٣

134. (Ẹ rántí) nígbà tí A gba òun àti gbogbo àwọn ará ilé rẹ̀ là.

إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ۝١٣٤

135. Àyàfi arúgbóbìnrin kan tí ó wà nínú àwọn tó ẹ̀ kù léyìn (láààrin àwọn tí A parẹ́).¹¹

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ۝١٣٥

136. Léyìn nàà, A pa àwọn yòókù run.

ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخِرِينَ ۝١٣٦

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ̀-òrọ́ sūrah aṣ-Şu'ar'ō'; 26:171.

137. Dájúdájú èyin nàà kúkú n gba òdò wọn kojá làààrò-làààrò

138. àti ní alaalẹ́. Şe ẹ̀ kò níí ẹ̀ wè làákàyè ni?

139. Dájúdájú (Ànàbí) Yūnus kúkú wà nínú àwọn Òjìşẹ́.

140. (Ẹ̀ rántí) nígbà tí ó sá lọ sínú ọ̀kọ̀ ojú-omi tó kún (fún èrò).

141. Ó sì bá wọn şe kúríà papò. Ó sì wà nínú àwọn tí kúríà já.¹

142. Nítorí nàà, ẹ̀ja gbé e mì; ó sì n dá ara rẹ̀ lẹ̀bí.

143. Nítorí nàà, tí kò bá jẹ̀ pé ó wà nínú àwọn oluṣàfòmọ̀ fún Allāhu,

144. dájúdájú ìbá wà nínú ẹ̀ja tífí di ọ̀jọ̀ tí wọn yòò gbé èdà dide.

145. Nítorí nàà, A jù ú sí orí ilẹ̀ gbaṅsasa létí omi. Ó sì jẹ̀ aláìlera.

وَإِنَّكُمْ لَتَمُرُونَ عَلَيْهِمْ مُّصْبِحِينَ ﴿١٣٧﴾

وَبِالْأَيْدِيِّ أَعْمَالًا تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾

وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾

إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلِّكَ الْمَشْحُونِ ﴿١٤٠﴾

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾

فَأَلْتَقَمَهُ الْحُوتَ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٣﴾

لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾

*فَبَدَدْنَا بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, nígbà tí ọ̀kọ̀ ojú-omi fẹ̀ yí dānù láààrin agbami odò nítorí èrò àkúnfàya, ọ̀dò jẹmọ̀ kí ẹ̀ni kan kúrò nínú rẹ̀ bí bẹ̀ẹ̀ kọ̀, gbogbo wọn máa bá omi lọ. Nípa bẹ̀ẹ̀, wọn şe kur'ah. Ìyẹn ni pé, wọn kọ̀, bí àpẹ̀rẹ̀, "orúkọ̀" olúkùlùkù sára nńkan kan ní ọ̀tọ̀tọ̀. Wọn sì kó gbogbo rẹ̀ papò sínú nńkan kan bí igbá. Wọn sì yan ẹ̀ni kan láààrin wọn pé kí ó mú ẹ̀yọ̀ kan pére nínú rẹ̀ pẹ̀lú ifẹ̀nukò wọn pé, ẹ̀ni tí wọn bá mú "orúkọ̀" rẹ̀ jáde ni wọn máa já jù sínú omi odò nítorí kí èrò ọ̀kọ̀ lè fà fún itẹ̀sìwájú lórin irin nàà. Èyí tí wọn kọ̀ orúkọ̀ Ànàbí Yūnus - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sí lára ní ọ̀wọ̀ ẹ̀ni nàà bà. Nípa bẹ̀ẹ̀, wọn jù ú sínú odò. Ó sì şe wẹ̀kú ẹ̀nu ẹ̀ja.

146. A sì mú igi Yəktīn hù jáde láti şiji bò ó.

وَأُتْبِتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّن يَّفْطِينٍ ﴿١٤٦﴾

147. A tún rán an níşé sí òké márùn-ún (èniyàn) tàbí kí wọn lékún sí i.¹

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾

148. Wọn gbàgbò ní òdodo. A sì fún wọn ní igbádùn tífí di igbà díẹ.

فَعَامَنُوا فَمَنَعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ ﴿١٤٨﴾

149. Bi wọn léèrè wò pé: “Şé Olúwa ẹ l’ó ni àwọn ọmọ̀bìnrin, tiwọn sì ni ọmọ̀kùnrin?”

فَأَسْتَفْتِيَهُمُ الرِّبَّكَ الْأُنثَىٰ وَلَهُمُ
الْبُنُونَ ﴿١٤٩﴾

150. Tàbí A dá àwọn mọ̀lāika ní obìnrin, tí àwọn sì jẹ ẹ̀lẹ̀rìí?”

أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنثًا وَهُمْ
شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾

151. Gbò, nínú irọ wọn ni pé dájúdájú wọn n wí pé:

أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ أَفْكَهَمَ لَيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾

152. “Allāhu bímọ.” Dájúdájú ọ̀pùrọ̀ sì ni wọn.

وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾

153. Şé (Allāhu) şẹ̀şà àwọn ọmọ̀bìnrin lórí àwọn ọmọ̀kùnrin ní?

أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٣﴾

154. Kí l’ó n ẹ yín tí ẹ fi n dájó bá yíí?

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾

155. Şé ẹ kò ní lo ìrántí ní?

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾

¹ 1. Òké márùn-ún ni egbèrún lónà ọ̀gọ̀rùn-ún (100,000). Wàyí, àwọn nasōrọ̀ lèrò pé, Allāhu kò nímọ̀ nípa pàtò ònkà ìjọ̀ Ànábí Yūnus - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - l’Ó fí mú ọ̀rọ̀ Rẹ̀ wá pẹ̀lú “’ao” - “tàbì”. Ọ̀rọ̀ kò sì rí bẹ̀é rárá. Nítorí náà, ẹ wo ìṭọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Bakōrah; 2:74 fún àlàyé lórí ẹ̀.

156. Tàbí ẹ ní ẹrì tó yanjú lówó ni?

أَمْ لَكُمْ سُلْطَنٌ مُّبِينٌ ﴿١٥٦﴾

157. Ẹ mú tírà yín wà nígbà náà tí ẹ bá jẹ olódodo.

فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِن كُنْتُمْ

صَادِقِينَ ﴿١٥٧﴾

158. Wọn tún fi ibátan sáààrin (Allāhu) àti àlùjànnú! Àwon àlùjànnú sì ti mò pé, dájúdájú wọn kúkú máa mú àwon wá sínú Iná ni.

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَسَبًا وَلَقَدْ

عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾

159. Mímọ ni fún Allāhu tayọ ohun tí wọn n fi ròyìn (Rẹ).

سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٥٩﴾

160. Àfi àwon ẹrúsìn Allāhu, àwon tí A şà lẹşà (fún igbàgbọ òdodo).

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿١٦٠﴾

161. Dájúdájú ẹyin àti n̄nkan tí ẹ ní jọsìn fún (lẹyin Allāhu),

فَأْتِكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾

162. ẹ kò lè fi şì ẹnì kan kan lònà

مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفِتْنِينَ ﴿١٦٢﴾

163. àfi ẹnì tí ó bá fẹ wọ inú iná Jẹhīm.

إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾

164. Kò sí ẹnì kan nínú àwa (mọlāika) àfi kí ó ní ibùdúró tí wọn ti mò.

وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾

165. Dájúdájú àwa, a kúkú wà ní ọwọ̀wọ̀ ni.

وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ ﴿١٦٥﴾

166. Àti pé dájúdájú àwa, àwa kúkú ni olùşàfòmọ (fún Allāhu).

وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾

167. Wọn kúkú n wí pé:

وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ ﴿١٦٧﴾

168. “Tí ó bá jẹ pé dájúdájú a bá ní (tírà) irántí kan nínú (àwọn tírà) àwọn ẹni àkòkò,

169. dájúdájú àwa ìbá jẹ ẹrùsìn Allāhu, àwọn tí A sà lẹṣà (fún ìgbàgbò òdodo).”

170. Sùgbón wọn sàì gbàgbò nínú (Allāhu). Láìpẹ wọn máa mọ.

171. Dájúdájú ọ̀rẹ̀ Wa ti síwájú fún àwọn ẹrùsìn Wa, àwọn Ọ̀jìṣẹ̀.

172. Dájúdájú àwọn, àwọn l'a kúkú máa sàràṅṣe fún.

173. Àti pé dájúdájú àwọn omo ogun Wa, àwọn kúkú ni olùborí.

174. Nítorí náà, ṣẹ́rì kúrò lódò wọn fún ìgbà diẹ.

175. Àti pé máa wò wọn níran ná, àwọn náà ñ bọ wá ríran wò.

176. Sé iyà Wa ni wọn ñ wá pẹ̀lú ikánjú?

177. Nígbà tí ó bá sòkalẹ̀ sí gbàgede wọn, òwúrọ̀ ọ̀jọ̀ náà yó sì burú fún àwọn ẹni-akìlẹ̀-ḡfún.

178. Kúrò lódò wọn tífí di ìgbà kan ná.

179. Àti pé máa wò wọn níran ná, àwọn náà ñ bọ wá ríran wò.

لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْأُولَىٰ ۖ ﴿١٦٨﴾

لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ۖ ﴿١٦٩﴾

فَكَفَرُوا بِهِ ۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۖ ﴿١٧٠﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا
الْمُرْسَلِينَ ۖ ﴿١٧١﴾

إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ۖ ﴿١٧٢﴾

وَإِنَّا جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ۖ ﴿١٧٣﴾

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ۖ ﴿١٧٤﴾

وَأَبْصَرَهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ۖ ﴿١٧٥﴾

أَفِعْدَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ۖ ﴿١٧٦﴾

فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ
الْمُنْذَرِينَ ۖ ﴿١٧٧﴾

وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ۖ ﴿١٧٨﴾

وَأَبْصَرَ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ۖ ﴿١٧٩﴾

180. Mímọ ni fún Olúwa ẹ, Olúwa (tó ni) agbára, tayọ ohun tí wọ̀n n fí rọ̀yìn (Rẹ).

181. Kí àlàáfíà máa bá àwọ̀n Òjìşẹ

182. Gbogbo ẹyìn n jẹ ti Allāhu, Olúwa gbogbo ẹdá.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

Suuratu Sood ص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sōd. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlèrò pèlù háràfí náà.)¹ Allāhu fí al-Kur’ān tí ó kún fún irántí bura.¹

2. Síbèsíbè àwọn tó şàì gbàgbọ wà nínú ìgbéraga àti ìyapa (òdodo).

3. Mélòó mélòó nínú àwọn ìran tí A ti parẹ şiwájú wọn. Nígbà náà, wọn kígbé (fún ìrànlọwọ) nígbà tí kò sí ibùsásí kan.

4. Wọn şèèmọ pé olùkìlò kan nínú wọn wá bá wọn. Àwọn aláìgbàgbọ sì wí pé: “Èyí ni òpìdán, òpùrọ.”

5. Şé ó máa sọ àwọn òrìşà di Ọlọhun Ọkan şoşo tí a gbọdọ jọsìn fún ní ọnà òdodo? Dájúdájú èyí mà ni ñhkan ìyanu.

6. Àwọn aşıwájú nínú wọn sì lọ (káà kiri láti wí fún àwọn ọmọlẹyìn wọn) pé: “È máa bá (ibòrìşà) lọ, kí ẹ sì dúró şinşin tí àwọn òrìşà yín. Dájúdájú èyí (jìjẹ ọkan şoşo Allāhu) ni ñhkan

صَّ وَالْقُرْءَانَ ذِي الذِّكْرِ ﴿١﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ﴿٢﴾

كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّن قَرْنٍ

فَتَادُوا وَوَلَات حِينَ مَنَاصٍ ﴿٣﴾

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ

الْكَافِرُونَ هَذَا سِحْرٌ كَذَّابٌ ﴿٤﴾

أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا

لَشَيْءٌ عَجَبٌ ﴿٥﴾

وَأَنْظِقِ الْمَلَائِكَةَ مِنْهُمْ أَنْ أَمْشُوا وَأَصْبِرُوا

عَلَىٰ آيَاتِنَا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ﴿٦﴾

¹ 1. Ẹ wò ìtọ̀şẹ̀-òrọ̀ sūrah al Bakorah; 2:1.

tí wọn ní gbàlèrò (látí fi pa àwọn òrìṣà yín run).

7. Àwa kò gbọ̀ èyí nínú èsìn ikéyìn (ìyẹn, èsìn nasōrō)! Èyí kò jẹ́ kíni kan bí kò ṣe àdápá irọ̀.¹

8. Sẹ̀ Wọn sọ (tírà) Ìrántí kalẹ̀ fún un láààrin wa ní?" Rára, wọn wà nínú iyèméjì nípa (tírà) Ìrántí Mi (tí Mo sọkalẹ̀ ní). Rára, wọn kò tí ì tọ̀ iyà Mi wò ní.

9. Tàbí tiwọn ni àwọn ilé ọ̀rẹ̀ Olúwa rẹ, Alágbára, Ọlọ̀rẹ?

10. Tàbí tiwọn ni ijoba àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àti ohun tí ní bẹ̀ láààrin méjèjì? Tí ó bá rí bẹ̀bẹ̀, kí wọn wá àwọn ọ̀nà látí fi gùnkè wá (bá Wa).

11. A máa ṣẹ̀gun ọ̀mọ̀ ogun tó wà níbẹ̀ yẹn nínú ọ̀mọ̀ ogun oníjọ.¹¹

12. Àwọn ijo Nūh, ijo 'Ād àti Fir'aon, elèèkàn, wọn pe ọ̀dodo ní irọ̀ ṣíwájú wọn.

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا اخْتِلَافٌ ﴿٧﴾

أَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدُوُّوْا عَذَابٍ ﴿٨﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ﴿٩﴾

أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ ﴿١٠﴾

جُنْدًا مَا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ ﴿١١﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأَوْتَادِ ﴿١٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, èsìn nasōrō tó kẹ́yìn dé gan-an kò pe Ọlọ̀hun ní Ọkan ṣoṣo. Mèta lọkan ni Igbàgbọ̀ rẹ. Èyí tùmọ̀ sí pé, èsìn 'Islām nikan l'ó mọ Ọlọ̀hun ní Ọkan ṣoṣo.

¹¹ 1. Èyí ni àdéhùn iṣẹ̀gun fún Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọlẹ̀ Allāhu máa bá a -àti àwọn mùsùlùmí lóri àwọn ọ̀tá 'Islām. Irú àdéhùn yí tún wà nínú sūrah al-Komōr; 54:45.

13. Iḵo Thamūd, iḵo Lūt àti àwọn ará 'Aekah, àwọn wọnyẹn (tún ni) àwọn iḵo (tó pe òdodo ní irọ).

وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ
أُولَئِكَ الْأَحْرَابُ ﴿١٣﴾

14. Kò sí ẹnì kan nínú wọn tí kò pe àwọn Ọ́jísẹ ní òpùrọ. Nítorí nàà, ìyà Mì sì kò lé wọn lórí.

إِنْ كُلُّ إِلَّا كَذَبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ
عِقَابِ ﴿١٤﴾

15. Àwọn wọnyí kò retí kiní kan bí kò ẹ igbe ẹyọ kan, tí kò ní ní ìdádúró.¹

وَمَا يَنْظُرُ هَتُّوْلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَّا
لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ﴿١٥﴾

16. Wọn wí pé: “Olúwa wa, yára fi iwé işẹ wa (àti ìpín ẹsan wa) lé wa lọwọ şíwájú Ọjọ işirò-ışẹ.”

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْ لَنَا قِطْنَا قَبْلَ يَوْمِ
الْحِسَابِ ﴿١٦﴾

17. Şe sùúrù lórí nḵkan tí wọn n sọ. Kí o sì şerántí itàn ẹrúsìn Wa, (Ànábì) Dāwūd, alágbara. Dájúdájú ó jẹ olùronúpìwàdà.

أَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا
دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾

18. Dájúdájú Àwa tẹ àwọn àpáta lórí ba tí wọn n şe àfòmọ pẹlú rẹ (fún Allāhu) ní ìrẹlẹ àti nigbà tí òòrùn bá yọ (ní òwúrọ).

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ
بِالْعَرَبِيِّ وَالْإِسْرَاقِ ﴿١٨﴾

19. Àti àwọn ẹyẹ nàà, A kó wọn jọ fún un. Ìkòòkan (wọn) n tẹlẹ àşẹ rẹ (látí şàfòmọ fún Allāhu).

وَالظَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ ﴿١٩﴾

20. Àti pé A fún iḵoba rẹ ní agbára. A sì fún un ní ipò Ànábì àti ẹkọ ọrọ àti ìdájọ.

وَسَدَدْنَا مُلْكَهُ، وَعَازَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ
وَقَضَلْنَا الْخِطَابِ ﴿٢٠﴾

¹ 1. İyẹn ni pé, igbe ẹyọ kan ló máa pa wọn run. Kò ní sí igbe mífàràn mó İleyìn rẹ fun İparun wọn. Ẹẹ kan gbọn-ọn ni İparun wọn.

21. Njẹ irò àwọn oníjà tí dé ọ̀dò rẹ; nígbà tí wọn pọ̀n ògiri ilé ijọ̀sìn?

*وَهَلْ أُنْتِكَ نَبُؤُا الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿١١﴾

22. Nígbà tí wọn wolé tọ (Ànábì) Dāwūd, èrù wọn bà á. Wọn sọ pé: “Má ẹ̀bèrù. Oníjà méjì (ní wá). Apá kan wa tayọ ẹ̀nu-ààlà sí apá kan. Nítorí náà, fi ọ̀dodo dájọ láààrin wa. Má ẹ̀bòsì. Kí o sì tọ wa sí ọ̀nà tààrà.

إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصْمَانِ بَغَىٰ بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿١٢﴾

23. Dájúdájú èyí ní arákùnrin mi. Ó ní abo ewúré mọ̀kándín-lọ̀górùn-ún. Èmi sì ní abo ewúré ẹ̀yọ kan. Ó sì sọ pé: “Fà á lé mi lọ̀wọ (Fi mí ẹ̀ alámoòjútó rẹ). Ó sì borí mi nínú ọ̀rọ.” (Ó fi ọ̀rọ tirẹ borí ọ̀rọ tẹ̀mi.)

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَرِئِي نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿١٣﴾

24. (Ànábì Dāwūd) sọ pé: “Ó tí ẹ̀bòsì sí ọ nípa bíbèèrè abo ewúré tirẹ mọ̀ àwọn abo ewúré tirẹ. Dájúdájú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú àwọn olúbáda-ǹnkanpọ̀, apá kan wọn máa ń tayọ ẹ̀nu-ààlà lórí apá kan àfi àwọn tó bá gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo, tí wọn sì ẹ̀ isẹ̀ rere. Díẹ̀ sì ní wọn.” (Ànábì) Dāwūd sì mọ̀ dájú pé A kàn fi (ibèèrè náà) ẹ̀dánwò fún ọ̀un ni. Nítorí náà, ó tọ̀rọ̀ àforíjìn lọ̀dọ̀ Olúwa rẹ (nípa àìtẹ̀tí gbọ̀ ọ̀rọ̀ lẹ̀nu ẹ̀ni-afẹ̀sùnkàn). Ó dojú bolẹ̀ láti forí kanlẹ̀. Ó sì ronú pìwàdà (sọ̀dọ̀ Allāhu).¹¹

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لِيَبْغِيَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ﴿١٤﴾

¹¹ 1. Kiyè sí i, àwọn itàn kan tí àwọn nasōrō máa ń sọ nípa Ànábì Dāwūd - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - pé gbígbà tí ó gba iyàwọ̀ ẹ̀ni kan nínú àwọn ọ̀mọ-ogun rẹ

25. Nítorí náà, A şàforìjìn iyen fún un. Dájúdájú isúnmọ̀ (Wa) àti àbọ̀ rere sì wà fún un lọ̀dọ̀ Wa.

فَعَفَرْنَا لَهُ ذَٰلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ
وَحُسْنَ مَقَابٍ ﴿٢٥﴾

26. (Ànábì) Dāwūd, dájúdájú Àwa şe ó ní àrólé lóri ilẹ̀. Nítorí náà, fi òdodo dájọ̀ láààrìn àwọn ènìyàn. Má şe tẹ̀lẹ̀ ifẹ̀-inú nítorí kí ó má baà şìnà kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu. Dájúdájú àwọn tó ń sọ̀nù kúrò nínú ẹ̀sìn Allāhu, iyà líle wà fún wọn nítorí pé, wọn gbàgbé Ojọ̀ isírò-isẹ̀.

يَدَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ
فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ
الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ
الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ
عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ
الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

27. A kò fi irọ̀ şedá sánmọ̀, ilẹ̀ àti ohunkóhun tó wà láààrìn méjèjèì. (Irọ̀), iyen ni èrò oḱàn àwọn tó şàì gbàgbọ̀ (sí Wa). Nítorí náà, ègbé ni fún àwọn tó şàì gbàgbọ̀ nínú Iná.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
بَطْلًا ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ
لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ﴿٢٧﴾

lẹ̀yìn rẹ̀, tí ó fi kún mọ̀kàndínlọ̀gọ̀rùn-un iyawó tirẹ̀ l'ó bí isẹ̀lẹ̀ tó jẹyọ̀ nínú àyah yíí. Kódà, àwọn tírá tafsír kan mú itàn náà wà pẹ̀lú láì şọ̀fín-tótó rẹ̀. Àwọn olùtọ̀pinpin ọ̀rọ̀ ẹ̀sìn kúkú ti tànmọ̀lẹ̀ sí ọ̀rọ̀ náà. Wọn sì sọ̀ pé, "Itàn àwọn oḱo Isrō'īl lásán ni gbogbo rẹ̀. Itàn irọ̀ ni. Kódà èyí tí wọn şàfiti rẹ̀ sí ọ̀dọ̀ Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nínú rẹ̀ kò fẹ̀şẹ̀ rinlẹ̀, kò sì ní àlàáfíà." Tafsír 'Adwā'ul-bayān ti Şinkītiy l'ó kúkú kó ilà kúrò lára ẹ̀kọ̀ lóri ọ̀rọ̀ náà. Bí ọ̀rọ̀ şe rí náà sì niyẹn nítorí pé, kò sí olùgbàyawó-oniyawó nínú àwọn Ànábì Ojọ̀hun - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn -. Ní òdodo ni pé, ònkà iyawó wọn lè pọ̀ ní ònkà, kí í şe ní ti igbádùn adùn-ara lásán tàbí ní ti ọ̀nà àbòsì tàbí ní ti ọ̀nà àgbèrè (zinā) bí kò şe pé, wọn fẹ̀ ònkà iyawó púpọ̀ lábé ọ̀fin ẹ̀tọ̀ fún àgbéga ẹ̀sìn 'Islām. Kò sì yẹ̀ kí ọ̀rọ̀ àwọn yehudi àti àwọn nasōrṑ bá wa ní ọ̀jìjì rára nítorí pé, kò sí Ànábì kan tàbí Ojìşẹ̀ kan tí wọn kò tàbùkù rẹ̀. Síwájú sí í, ọ̀ye tó wà nínú isẹ̀lẹ̀ àwọn ẹ̀lẹ̀ran yíí ni pé, Allāhu - Onídààjọ̀ òdodo àti déédéé - fẹ̀ kọ̀ Ànábì Dāwūd - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ní ẹ̀kọ̀ igbéjọ̀ nítorí pé, Allāhu fẹ̀ fi şe adájọ̀ láààrìn àwọn ijọ̀ rẹ̀. Àitẹ̀tí gbọ̀ ọ̀rọ̀ lẹnu ẹ̀ni-afẹ̀şunkàn ni àşíşẹ̀ tó şẹ̀lẹ̀ sí Ànábì Dāwūd - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - nínú igbéjọ̀ náà. Èyí náà sì ni ohun tí ó tọ̀rọ̀ àforìjìn Ojọ̀hun fún, kí í şe ọ̀rọ̀ iyawó gbígbà, èyí tí kò şẹ̀lẹ̀ nínú àyah náà, tí kò sì şẹ̀lẹ̀ sí Ànábì Dāwūd - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - rí nínú isẹ̀mí ayé rẹ̀.

28. Şé kí Á şe àwọn tó gbàgbó ní òdodo, tí wọn sì şe àwọn işé rere bí (A ó ti şe) àwọn òbilèjé lóri ilẹ̀? Tàbí şe kí Á şe àwọn olùbèrù (Mi bí A ó ti şe) àwọn aṣebi?

29. (Èyí ni) Tírà ibùkún tí A sòkalè fún ọ nítorí kí wọn lè ronú jinlẹ̀ nípa àwọn āyah rẹ̀ àti nítorí kí àwọn onílàákàyè lè lo ìrántí.

30. A fi (Ànábì) Sulaemōn ta (Ànábì) Dāwūd lóre. Ẹrúsin rere ni. Dájúdájú olùşerí sòdò (Allāhu) ni (nípa ìronúpiwàdà).

31. (Rántí) nígbà tí wọn kó àwọn ẹşin akáwòjè-àlérí asárètete wá bá a ní ìròlẹ̀,

32. Ó sọ pé: “Dájúdájú èmi fẹ̀ràn ìfẹ̀ ohun rere (iyẹn, àwọn ẹşin náà) dípò ìrántí Olúwa Mi (iyẹn, ìrun ‘Asr) títí òdòrùn fi wò.

33. Ẹ dá wọn padà sòdò mi.” Ó sì bèrè sí í fi idà gé wọn ní ẹşè àti ní ọrùn.

34. Dájúdájú A dán (Ànábì) Sulaemōn wò. A ju abara kan sórí àga rẹ̀. Lẹ̀yìn náà, (Ànábì Sulaemōn) şerí padà (pèlú ìronúpiwàdà).¹

أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ
نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ﴿٢٨﴾

كَتَبْنَا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكًا لِيَدَّبَّرُوا
ءَايَاتِهِ ۖ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٩﴾

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ ۗ نَعَمَ الْعَبْدُ إِنَّهٗ
رَوَّابٌ ﴿٣٠﴾

إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعِشِيِّ الصَّلْفِ ثَمُ
الْحِيَادُ ﴿٣١﴾

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَن ذِكْرِ
رَبِّي حَتَّى تَوَارَثَ بِالْحِجَابِ ﴿٣٢﴾

رُدُّوهَا عَلَيَّ ۖ فَطْفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ
وَالْأَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَيَّ
كُرْسِيِّهٖ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ﴿٣٤﴾

¹ 1. Gégé bí àwọn omo 'Isrō'íl şe parọ iyàwó gbígba mó Ànábì Dā'ūd - kí ọlà Allāhu máa bá a -, bèjè náà ni wọn şe parọ pé ẹşù àlujànnú kan gba ijoba lówọ

35. Ó sọ pé: “Olúwa mi, forí jìn mí. Kí O sì ta mí ní ọrẹ ijọba kan èyí tí kò nífí tọ sí ẹnì kan kan mọ lẹyìn mi. Dájúdájú Ìwọ, Ìwọ ni Ọlọrẹ.”

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

36. Nítorí náà, A tẹ atẹgùn ba fún un. Ó n fẹ pẹlú àṣẹ rẹ ní ìrọ̀rùn síbí tí ó bá fẹ.

فَسَحَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ ﴿٣٦﴾

Ánábì Sulaemōn - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Wọn sì sọ pé, èṣù àlùjǎnnú náà lo ijọba rẹ fún ogójì ojọ tó ṣe dọgba sí òhàrà ojọ tí ọ̀kan nínú àwọn iyàwọ̀ Ánábì Sulaemōn fi yọ ẹ̀bọ ṣe ní ikòkò. Wọn ní, nígbà tí ogójì ojọ pé, ni àṣírí èṣù àlùjǎnnú náà tó tú. Ánábì Sulaemōn - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sì padà sórí àga ijọba rẹ. ' Irọ̀ burúkú ni èyí. Iṣe àwọn omọ 'Isr'ā'íl sí ni irọ̀ pípa mọ̀ àwọn Ánábì àti àwọn Òjìṣẹ Ọlọ̀hun - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn -. Bí ó tilẹ̀ jẹ pé itàn burúkú yíí wà nínú ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ tírà tafsír nípasẹ̀ àifura, àwọn ọ̀lọ̀fín-íntótó àti olùtọ̀pinpin nínú àwọn onímọ̀ ẹ̀sìn 'Islām ti padà fi rinlẹ̀ pé, irọ̀ ni itàn náà nítorí pé, iṣẹ̀lẹ̀ náà tako ààbò mímọ̀ tó wà fún àwọn Ánábì àti àwọn Òjìṣẹ Ọlọ̀hun - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn -. Síwájú sí i, èyí tí àwọn àáfá fi rinlẹ̀ lórí àgbóyẹ̀ àyah náà ni pé, Ánábì Sulaemōn - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ní iyàwọ̀ tó tó ogọ̀rùn-ún lábẹ̀ ọ̀fín ẹ̀tọ̀ (iyẹn ni pé, Allāhu l'Ó ṣe é ní ẹ̀tọ̀ fún un). Ánábì Sulaemōn - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sì fi Allāhu búra ní ojọ̀ kan pé, òun máa súnmọ̀ ikòkòkan àwọn iyàwọ̀ rẹ̀ náà, gbogbo wọn pátápátá, ní alẹ̀ ojọ̀ kan nítorí kí ikòkòkan wọn lè bí omọ̀kúnrin jagunjagun kòkòkan fún ẹ̀sìn Allāhu. Ó búra láti ṣe bẹ̀ẹ̀, àmọ̀ ó kúnà láti fi kún ibúra rẹ̀ pé “tí Allāhu bá fẹ̀.” Allāhu sì sọ ọ̀rọ̀ náà di àdánwò fún un nítorí pé, kò sí iyàwọ̀ kan tí ó lóyún nípasẹ̀ oorun-ìfẹ̀ alẹ̀ ojọ̀ náà àfi iyàwọ̀ kan tí ó bí ààbọ̀ omọ̀, tí wọn gbé jù sórí àga ọ̀lá rẹ̀. Lésẹ̀kẹ̀ṣẹ̀ tí ó rí èyí, ó ṣérí padà sọdọ̀ Allāhu. Ánábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sì sọrọ̀ lórí iṣẹ̀lẹ̀ yíí pé, “Tí Ánábì Sulaemōn - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - bá sọ pé, ‘tí Allāhu bá fẹ̀’ lásìkò ibúra rẹ̀ ni, ibúra rẹ̀ kò nífí di ẹ̀ṣẹ̀ sí i ló̀rùn. Àti pé ọ̀wọ̀ rẹ̀ ibá ba ohun tí ó n fẹ̀ ló̀dò Allāhu Ọ̀ba Ọlọ̀rẹ̀.” Iṣẹ̀lẹ̀ yíí wà nínú ẹ̀gbàwá Abū Huraerah - kí Allāhu yónú sí i -. Ó sì wà nínú hadīth Bukōriy (àkólé: bāb al-'Istithnā' fi-'aemōn) àti Muslim (àkólé: bāb al-'Istithnā'). Nítorí náà, ààbọ̀ omọ̀ tí wọn jù sórí àga Sulaemōn ni “jasad” tó jeyọ̀ nínú àyah náà, kí i ṣe àlùjǎnnú èṣù. Àwọn èṣù kí í gbé àwòrán àwọn Ánábì wọ̀. Kíyè sí i, nínú ẹ̀rì tó dájú tó n fi rinlẹ̀ pé kò sí èṣù àlùjǎnnú kan tí ó lè gbé àwòrán Ánábì kan kan wọ̀ ni pé, kí í ṣe ara ò̀rùka Ánábì Sulaemōn - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ni àwọ̀ Ánábì Sulaemōn wà. Báwo wà ni ó ṣe máa jẹ̀ pé, nípasẹ̀ ò̀rùka Ánábì Sulaemōn ni àwọ̀ rẹ̀ fi máa kùró lára rẹ̀ sí ara èṣù àlùjǎnnú nígbà tí Ánábì Sulaemōn kí í ṣe ọ̀pídán? Ánábì Sulaemōn kò sí fi ò̀rùka jọba árǹbòsibòsì pé nígbà tí kò bá sí ò̀rùka rẹ̀ ló̀wọ̀ rẹ̀ l'ó máa fún ẹ̀lòmírà̀n ní àyè láti di ọ̀ba! Ẹ̀ tún wò itọ̀ṣẹ̀-ò̀rọ̀ sūrah al-Baḳōrah; 2:102. W-Allāhu 'a'lam.

37. Àti àwọn èsù àlùjànnú; gbogbo àwọn òmòlẹ̀ àti àwọn awakùsà (ni A tẹ̀ ba fún un).

وَالشَّيْطِينَ كُلِّ بَنَّاءٍ وَعَوَّاصٍ ﴿٣٧﴾

38. Àti àwọn (àlùjànnú) miíràn tí wọn fi èwọn dè mọ̀lẹ̀ (A tẹ̀ wọn ba fún un).

وَعَاخِرِينَ مَقْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾

39. Èyí ni ọ̀rẹ̀ Wa. Nítorí náà, fi tòrẹ̀ tàbí kí ó mú un dání¹ láí ní ní ìṣírò.²

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾

40. Dájúdájú isúnmọ̀ (Wa) àti àbọ̀ rere sì wà fún un ní ọ̀dọ̀ Wa.

وَإِنَّ لَهُ وَعِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحَسَنَ مَّآبٍ ﴿٤٠﴾

41. Şèrántí ẹ̀rúsin Wa, (Ànábí)‘Ayyūb. Nígbà tí ó pe Olúwa rẹ̀ (pé): “Dájúdájú Èsù tí kó ìnira (àìsàn) àti iyà bá mi.”¹¹

وَأذْكُرْ عَبْدًا أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾

42. (Mọ̀lāika sọ̀ fún un pé): “Fi ẹ̀sẹ̀ rẹ̀ janlẹ̀. Èyí ni omi iwẹ̀ tútú àti omi mímu (fún iwòsàn rẹ̀).”

أَرْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

43. A sì ta á lọ̀rẹ̀ àwọn ará ilé rẹ̀ (padà) àti irú wọn pẹ̀lú wọn. (Ó jẹ̀) ikẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Wa àti ìrán tí fún àwọn onílàákàyè.

وَوَهَبْنَا لَهُدْ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٤٣﴾

¹ 1. Gbólóhùn yíí “Èyí ni ọ̀rẹ̀ Wa.” Ó túmọ̀ sí “èyí ni àwọn dúkiá ayé tí A fi ta ọ̀ ní ọ̀rẹ̀.” Itúmọ̀ yíí sì ni mo lò. Àmọ̀ “Èyí ni ọ̀rẹ̀ Wa.” tún túmọ̀ sí “èyí ni àwọn àlùjànnú tí A fi ta ọ̀ ní ọ̀rẹ̀.” Pẹ̀lú itúmọ̀ kejì yíí. Ohun tí ó máa jẹ̀ itúmọ̀ fún gbólóhùn iparí àyah náà máa lọ̀ bá yíí pé, “Tu àwọn àlùjànnú tí o bá fẹ̀ tú kùrò lórí igbèkùn sílẹ̀ tàbí kí o de èyí tí ó bá fẹ̀ mọ̀lẹ̀ sórí igbèkùn, kò sì ní sí ibèèrè fún ọ̀ lórí rẹ̀ ní Ọ̀jọ̀ Ìṣírò ìṣẹ̀. 2. Iyẹn ni pé, Ànábí Sulaemọ̀n - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kò ní fi ẹ̀sẹ̀ Ìṣírò ní Ọ̀jọ̀ Ìṣírò-ìṣẹ̀ lórí èyí tí ó ná síta àti èyí tí ó ná fún igbádùn ara rẹ̀ nílé ayé.

¹¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-òrọ̀ sūrah an-Nisā’ 4:79.

44. Fi ọwọ rẹ mú ìdì igi koriko tútù kí o fi lu (iyàwó) rẹ. Má ẹ yapa ìbúra rẹ.¹ Dájúdájú Àwa rí ('Ayyūb) ní onísùúrù. Ẹrúsin rere ni. Dájúdájú olùşẹrí sí ọdò Allāhu ni (nípa ìronúpìwàdà).¹

وَحُذِّبِيَدِكَ ضِعْفًا فَأَضْرَبَ بِهِ وَلَا تَحْنُتْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا تَعَمَّ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٤٤﴾

45. Şèrántí àwọn ẹrúsin Wa, (Ànábì) 'Ibrōhīm, 'Ishāk àti Ya'kūb; àwọn alágbára àti olùríran (nípa ẹsin).

وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ﴿٤٥﴾

46. Dájúdájú Àwa şà wọn lẹşà pẹlú ẹşà kan, (òhun ni) ìrántí Ilé nàà (ilé Ìkẹyìn).

إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ﴿٤٦﴾

47. Dájúdájú wọn wà nínú àwọn ẹni ẹşà, ẹni rere jùlọ ní ọdò Wa.

وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ ﴿٤٧﴾

48. Şèrántí (àwọn Ànábì) 'Ismō'īl, al-Yasa' àti Thul-Kifl. Ìkọ̀ọkan wọn wà nínú àwọn ẹni rere jùlọ.

وَأَذْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلٌّ مِنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٨﴾

49. Ẹyí ni ìrántí. Àti pé dájúdájú àbọ rere wà fún àwọn olùbẹrù (Allāhu).

هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لِحُسْنَ مَنَآبٍ ﴿٤٩﴾

¹ 1. Ní àsikò tí àìlera wà fún Ànábì 'Ayyūb - kí ọlà Allāhu máa bá a -, iyàwó rẹ ẹ̀ ẹ ní ẹşẹ kan. Ànábì 'Ayyūb sì fi Allāhu búra pé ọun yòò lù ú ní ẹgba ọgọ̀rùn-ún lórí àşìşẹ nàà tí ọun bá gbádùn. Ẹyí ni Allāhu - Ọba tó ga jùlọ - fi n pa á láşẹ pé kí ó mú ìbúra rẹ ẹşẹ, şùgbọ̀n kí ó mú ìbáwí nàà ní fifúyẹ nípa dídí igi koriko tútù ọgọ̀rùn-ún jọ, kí ó sì fi lu iyàwó rẹ ní ẹşẹ kan pé. Ìdì igi koriko ọgọ̀rùn-ún nàà sì ti dúró fún lílu iyàwó rẹ nígbà ọgọ̀rùn-ún. Ẹyí fi rinlẹ pé, a kò gbọdọ fi ápá sí ara iyàwó wa nípasẹ ìbáwí. Ẹ tún wo ìtọşẹ-ọrọ sūrah an-Nisā'; 4:34.

50. Àwọn Ọgbà Ìdèra gbére (ni).
Wọn sì máa sí àwọn ilèkùn rẹ
sílẹ̀ fún wọn.

جَنَّتِ عَدْنٍ مُّفْتَحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ ﴿٥٠﴾

51. Wọn yòò rògbòkú nínú rẹ.
Wọn yòò máa bèèrè fún àwọn
èso púpọ̀ àti ohun mímu nínú
rẹ.

مُتَكِينٍ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفَلَكَهَاتِهِ
كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ ﴿٥١﴾

52. Àwọn obìnrin tí kì í wo
èlòmìràn, tí ọjọ orí wọn kò jura
wọn lọ yó sì wà ní ọdọ wọn.

*وَعِنْدَهُمْ قَصْرِتُ الظَّرْفِ أَتْرَابٌ ﴿٥٢﴾

53. Èyí ni ohun tí Wọn n ẹ se ní
àdéhùn fún yín fún Ọjọ Ọ̀sírò-Ọ̀sẹ́.

هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٣﴾

54. Dájúdájú èyí ni arísíkí Wa.
Kò sì níí tán.

إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ ﴿٥٤﴾

55. Èyí (rí bẹ̀ẹ̀). Àti pé dájúdájú
àbọ burúkú ni ti àwọn alágbèéré
(sí Allāhu).

هَذَا وَإِنَّ لِلظَّالِمِينَ لَشَرَّ مَكَابٍ ﴿٥٥﴾

56. Iná Jahanamọ ni wọn yó
wò. Ó sì burú ní ibùgbé.

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا فَيَنْسَأُ الْمِهَادُ ﴿٥٦﴾

57. Èyí (rí bẹ̀ẹ̀). Nítórí náà, kí
wọn tọ ọ wò; omi tó gbóná parí
àti àwọnúwẹ̀jẹ.

هَذَا فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٌ ﴿٥٧﴾

58. Oríṣíríṣi (iyà) mìlíràn bí irú rẹ
(tún wà fún wọn).

وَعَاخِرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ ﴿٥٨﴾

59. Èyí ni iṣọ kan tó máa wọ inú
Iná pẹ̀lú yín. (Àwọn aṣíwájú
nínú Iná sì máa wí pé: “Kò sí
máawolè-máarọra fún wọn.”
Dájúdájú wọn yòò wọ inú Iná ni.

هَذَا قَوْجٌ مُّفْتَحِمٌ مَّعَكُمْ لَا مَرْحَبًا
بِهِمْ إِنَّهُمْ صَلَّوْا النَّارَ ﴿٥٩﴾

60. (Àwọn ọmọlẹyìn nínú Iná) máa wí pé: “Rárá, èyin náà kò sí máawolẹ-máarọra fún yín. Èyin l’ẹ pè wá síbí èyí (tó bí Iná).” Ó sì burú ní ibùgbé.

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنتُمْ
قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا فَيَنْسُ الْقَرَارِ ﴿٦٠﴾

61. Wọn (tún) wí pé: “Olúwa wa, ẹni tí ó pè wá (síbí iyà) yìí, ẹ àlékún àdìpèlẹ iyà fún un nínú Iná.”

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَرِدْهُ عَدَابًا
ضِعْفًا فِي النَّارِ ﴿٦١﴾

62. Wọn tún wí pé: “Kí ló ẹlẹ sí wa tí a kò rí àwọn ọkúnrin kan, àwọn tí à n kà mọ àwọn ẹni burúkú.

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ
مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾

63. Ẹbíb a fi wọn ẹ yèyè tàbí àwọn ojú ti fò wọn ni (l’a ò fi rí wọn nínú Iná)?”

أَتَخَذْنَهُمْ سِحْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ
الْأَبْصَارُ ﴿٦٣﴾

64. Dájúdájú iyẹn, àrìyànjìyàn àwọn èrò inú Iná, òdodo mà ni.

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ ﴿٦٤﴾

65. Sọ pé: “Èmi ni olùkìlò. Àti pé kò sí ọlọhun kan tí a gbòdò jòsìn fún ní ọnà òdodo àyàfi Allāhu, Ọkan ẹso, Olùborí.

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنِّي إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ
الْوَحِيدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾

66. Olúwa àwọn sánmò àti ilẹ àti ohunkóhun tó wà láààrin méjèjèì, Alágbára, Aláforìjìn.”

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
الْعَزِيزُ الْعَفْوَ ﴿٦٦﴾

67. Sọ pé: “(al-Kur’ān) ni ìrò ńlá.

قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ ﴿٦٧﴾

68. Èyin sì n gbúnrí kúrò níbè.

أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٨﴾

69. Èmi kò sì nímò nípa àwọn mọlāika tí ó wà ní àyè gíga nígbà tí wọn ń sàròyè.

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَائِكَةِ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾

70. Kí ni wọn fi ránṣẹ sí mi bí kò ẹ pe èmi ni olùkìlọ pónńbélé.”

إِنْ يُوحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٠﴾

71. (Rántí) nígbà tí Olúwa ẹ sọ fún àwọn mọlāika pé: “Dájúdájú Èmi yóò dá abara kan láti inú ẹrẹ.

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِّن طِينٍ ﴿٧١﴾

72. Nígbà tí Mo bá ẹ é tó dọgba jálẹ tán, tí Mo sì fẹ nínú atẹgùn ẹmí tí Mo dá sínú rẹ, nígbà náà ẹ dojú bolẹ fún un, kí ẹ forí kanlẹ kí i.”

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ وَ سَلِّجِدِينَ ﴿٧٢﴾

73. Gbogbo àwọn mọlāika pátápátá sì forí kanlẹ kí i.

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾

74. Àyàfi 'Iblīs, tí ó ẹ̀gbéraga. Ó sì wà nínú àwọn aláìgbàgbọ.

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِينَ ﴿٧٤﴾

75. (Allāhu) sọ pé: “Iblīs, kí l’ó kọ fún ọ láti forí kanlẹ kí ohun tí Mo fi ọwọ Mi méjèèjì dá? Ẹ́ o ẹ̀gbéraga ni tàbí o wà nínú àwọn ẹni gíga?”

قَالَ يٰٓإِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي ۗ اسْتَكْبَرْتَ ۗ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعٰلِينَ ﴿٧٥﴾

76. Ó wí pé: “Èmi lóore jù ú lọ; O dá èmi láti ara iná. O sì dá òun láti ara ẹrẹ.”

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِن طِينٍ ﴿٧٦﴾

77. (Allāhu) sọ pé: “Jáde kúrò nínú (Ọgbà Ìdèra) nítorí pé, dájúdájú ìwọ ni ẹni ẹkọ.

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٧﴾

78. Àti pé dájúdájú ègún Mi yóò wà lórí rẹ tí tí di Ojọ ẹsan.”

وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعَنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٨﴾

79. (Èṣù) wí pé: “Olúwa mi, ló mi lára tí tí di ojọ tí Wọ̀n yóò gbé ẹ̀dá díde.”

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾

80. (Allāhu) sọ pé: “Dájúdájú iwo wà nínú àwọn tí wọ̀n máa ló lára

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨٠﴾

81. tí tí di ojọ àkókò tí A ti mò.”

إِلَى يَوْمِ الْوَفَاتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾

82. (Èṣù) wí pé: “Mo fi agbára Rẹ búra, dájúdájú èmi yóò kó gbogbo wọ̀n sínú iṣinà

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لأَعُوَّبَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾

83. àfi àwọn ẹ̀rúsin Rẹ, àwọn tí O sà lẹ̀sà (fún iḡbàgbọ̀ òdodo) nínú wọ̀n.”

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾

84. (Allāhu) sọ pé: “Òdodo (ni ibúra Mi), òdodo si ni Èmi ñ sọ, (pé)

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقُولُ ﴿٨٤﴾

85. dájúdájú Mo máa fi iwo àti gbogbo àwọn tó bá tẹ̀lé ọ̀ nínú wọ̀n kún inú iná Jahanamọ.”

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّن تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾

86. Sọ pé: “Èmi kò bi yín léèrè owó-ọ̀yà kan lórí rẹ. Èmi kò sí sí nínú àwọn onítàn-àròsọ.”

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿٨٦﴾

87. Kí ni al-Kur’ān bí kò ẹ̀ se irántí fún gbogbo ẹ̀dá.

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾

88. Àti pé dájúdájú ẹ̀ máa mọ̀ iró rẹ̀ (sí òdodo) lálẹ̀pẹ̀.

وَلَتَعْلَمَنَّ نَبَأَهُ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٨﴾

Suuratuz-Zumar الزمر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Tírà náà sòkalè díè díè¹ láti òdò Allāhu, Alágbára, Ọlògbòn.!

2. Dájúdájú Àwa sọ Tírà (al-Kur'ān) kalè fún ọ pèlù òdodo. Nítòrí náà, jòsìn fún Allāhu lèni tí yòò máa fi àfòmọ-ọkàn (àniyàn mímọ) ẹ ẹsìn fún Un.¹¹

3. Gbọ! Ti Allāhu ni ẹsìn mímọ.¹ Àwọn tí wọn sì mú àwọn aláfèyintì kan yàtò sí Allāhu, (wọn wí pé): “A kò jòsìn fún wọn bí kò ẹ pé, nítòrí kí wọn lè mú wa súnmọ Allāhu pékípékí ní.” Dájúdájú Allāhu l’Ó máa dájọ làààrin wọn nípa ohun tí wọn n yapa-enu nípa rẹ (iyẹn, ẹsìn ‘Islām). Dájúdájú Allāhu kò nífi ọnà mọ ẹni tí ó jẹ òpùrọ, aláìgbàgbọ.¹¹

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ

الْحَكِيمِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ

اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا

مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا

لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ

بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ

لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-òrò sūrah al-'Isrō'; 17:106.

¹¹ 1. Fífi àfòmọ-ọkàn (àniyàn mímọ) ẹ ẹsìn fún Allāhu ni sísin Allāhu, jìjòsìn fún Allāhu láti fi wá ojú rere Rẹ nikan ọso, tí kò sì nífi ọnà kan kan ròpọ mọ ẹbo ọṣe (şirk), şekárimí (riyā') àti iṣòbeşèlù (nifāk). Ẹ tún wo itọṣẹ-òrò sūrah Yūnus; 10:22.

¹¹ 1. Ẹsìn mímọ ni ẹsìn 'Islām tí wọn fi wá ojú rere Rẹ nikan ọso, tí kò sì nífi ọnà kan kan ròpọ mọ ẹbo ọṣe (şirk), şekárimí (riyā') àti iṣòbeşèlù (nifāk). Nítòrí náà, “Ti Allāhu ni ẹsìn mímọ.” n já sí pé, bí 'Islām ọwọ lágbajá tàbí iṣẹ kan nínú àwọn iṣẹ ẹsìn náà kò bá tí là kúrò nínú gbogbo àwọn nṅkan tó máa n kó àimọ

4. Tí ó bá jé pé Allāhu bá fẹ fi ẹnì kan ẹe ọmọ ni, ìbá ẹ̀ẹ̀ṣà ohun tí Ó bá fẹ (fi ẹ̀ṣọmọ) nínú ǹnkan tí Ó dá. Mímọ ni fún Un (níbì èyí). Òun ni Allāhu, Ọkan ẹ̀ṣọṣo, Olùborí.

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحٰنَهُ ۗ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤﴾

5. Ó ẹ̀ḍá àwọn sánmọ àti ilẹ̀ pẹ̀lú òdodo. Ó n ti òru ẹ̀nù ọ̀sán. Ó sì n ti ọ̀sán ẹ̀nù òru. Ó sì rọ ọ̀òrùn àti ọ̀ṣupá; ikòòkan wọn máa rìn fún gbèdẹ̀kẹ̀ àkókọ̀ kan. Gbọ! Òun ni Alágbára, Aláforíjìn.

خَلَقَ السَّمَوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ يُكَوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ ۗ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِاَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ اَلَا هُوَ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ﴿٥﴾

6. Ó ẹ̀ḍá yín láti ara ẹ̀mí ẹ̀yọ kan. Léyìn náà, Ó dá iyàwó rẹ̀ láti ara rẹ̀. Ó sì sọ méjọ kalẹ̀ fún yín nínú ẹ̀ran-ọ̀sìn ní takọ- tabo. Ó n ẹ̀ḍá yín sínú iyá yín, ẹ̀dá kan léyìn ẹ̀dá kan nínú àwọn òkùnkùn mẹ̀ta.¹ Iyẹn ni Allāhu, Olúwa yín. TiRẹ̀ ni iḵoba. Kò sí ọ̀lọhun kan tí a gbọ̀dọ̀ jọ̀sìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfí Òun. Nítorí náà, báwo ni wọn ẹ̀ n ẹ̀ yín lórí kúrò níbì òdodo?!

خَلَقَكُمْ مِّن نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا رَوْحَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَائِدَةً ۗ وَمِنْهُنَّ أَرْوَاحُ مَا يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ ۗ خَلَقًا مِّن بَعْدِ خَلْقِ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ۗ ذٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ۗ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۗ قَاتِي تَصْرُفُونَ ﴿٦﴾

(idõtí àti ẹ̀gbin) bá ẹ̀sìn rẹ̀, iyẹn ẹ̀bọ̀ ẹ̀ṣiṣe (şirk), ẹ̀sekárimí (riyā') àti iṣòbẹ̀ṣẹ̀lù (nifák), Allāhu kò nífí gbà á nítorí pé, kò nífí gba ohun tí kí f ẹ̀ tiRẹ̀ lẹ̀wọ̀ ẹ̀dá.

¹ 1. Àpò (tán-áná), ilẹ̀ ọ̀mọ̀ àti ikùn ni àwọn okùnkùn mẹ̀ta náà. Ọ̀lẹ̀ (tàbí ọ̀mọ̀) máa wà nínú àpò kan tí à n pè ní “tán-áná. Tán-áná wà nínú ilẹ̀ ọ̀mọ̀. Ilẹ̀ ọ̀mọ̀ sì wà nínú ikùn obinrin. Ọ̀mọ̀ tí a bí tí ó ẹ̀ pé inú àpò ní ó wà láti inú iyá rẹ̀ ní Yorùbá n pè ní “ọ̀kẹ̀”. Àmọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀mọ̀ ló jẹ̀ pé, tán-áná tirẹ̀ máa yọ̀ sínú ẹ̀jẹ̀ ibímọ̀.

7. Tí ẹ bá ̀sàì moore, dájúdájú Allāhu ̀rọ̀rọ̀ láì sí ẹ̀yìn (kò sì ní bùkátà sí yín). Kò sì yònú sí àìmoore fún àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀. Tí ẹ bá dúpẹ̀, Ó máa yònú sí i fún yín. Ẹ̀lẹ̀rù-ẹ̀şẹ̀ kan kò sì níí ru ẹ̀rù ẹ̀şẹ̀ ẹ̀lòmíìràn. Lẹ̀yìn nàà, ọ̀dọ̀ Olúwa yín ni ibùpadàsì yín. Ó sì máa fún yín ní ìrọ̀ ohun tí ẹ̀ ní ẹ̀şẹ̀ níşẹ̀. Dájúdájú Òun ni Onímọ̀ nípa ohun tí ní bẹ̀ nínú igbá-àyà ẹ̀dà.

8. Nígba tí ìnira kan bá fowọ̀ ba ẹ̀niyàn, ó máa pe Olúwa rẹ̀ lẹ̀ni tí ó ní şẹ̀rí padà sí ọ̀dọ̀ Rẹ̀. Lẹ̀yìn nàà, nígba tí Ó bá fún un ní idẹ̀ra kan láti ọ̀dọ̀ Rẹ̀, ó máa gbàgbẹ̀ ohun tó şe ní àdùdà sí (Olúwa rẹ̀) şíwájú. Ó sì máa so (àwọn ẹ̀dà kan) di akegbẹ̀ fún Allāhu nítorí kí ó lè kó işìnà bá (ẹ̀lòmíìràn) ní ojù ọ̀nà ẹ̀sìn Rẹ̀ (‘Islām). So pé: “Fi àìgbàgbọ̀ rẹ̀ jẹ̀gbádùn ayé fún igbà diẹ̀. Dájúdájú iwọ̀ wà nínú àwọn èrò inú Iná.”

9. Njẹ̀ ẹ̀ni tí ó jẹ̀ olùtèlè ti Allāhu (tó jẹ̀) olùforikanlẹ̀ àti olùdidedúró (lórí ìrun kíkí) ní àwọn àkókò alẹ̀, tó ní şọ̀ra fún ọ̀run, tó sì ní ní àgbékẹ̀lé nínú àánú Olúwa rẹ̀ (dà bí ẹ̀lẹ̀şẹ̀ bí?) So pé: “Njẹ̀ àwọn tí wọn nímo àti àwọn tí kò nímo dọ̀gba bí? Àwọn onílàákàyè nìkan l’ó ní lo ìrántí.

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

*وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا حَوَّلَهُ وَنِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوًّا إِلَيْهِ مِن قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾

أَمَّنْ هُوَ قَنِيتُ ۗ ءَأَنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ ۗ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولَٰؤُا ۗ الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾

10. Sọ pé: “Èyin ẹrúsìn Mí tí ẹ gbàgbò ní òdodo, ẹ bèrù Olúwa yín. Èsan rere wà fún àwọn tó ẹ rere ní ilé ayé yí.¹ Ilẹ̀ Allāhu sì gbòrò.² Àwọn onísúúrù ni Wọn sì máa fún ní ẹsan (rere iṣé) wọn ní ẹkúnrẹ́ẹ̀ láì ní ní iṣírò.”³

قُلْ يٰۤاَعْبَادِ اللّٰذِيْنَ ءَاْمَنُوْا اَنْقُوْا رَبَّكُمْ
لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
وَّارْضُ بِاللّٰهِ وَاسِعَةً اِنَّمَا يُوَفّٰى الصّٰلِحِيْنَ
اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

11. Sọ pé: “Dájúdájú Wọn pa mí ní àṣẹ pé kí ñg jòsìn fún Allāhu lẹni tí yóò máa fi àfòmọ-ọkàn (àníyàn mímọ) ẹ ẹsìn fún Un.¹”

قُلْ اِنِّيْ اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لّٰهُ
الدّٰلِيْنَ ﴿١١﴾

12. Wọn tún pa mí ní àṣẹ pé kí èmi jẹ ẹni àkókó (nínú) àwọn mùsùlùmí (ní àsikò tẹmi).¹”

وَاُمِرْتُ لِاَنْ اَكُوْنَ اَوَّلَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٢﴾

13. Sọ pé: “Dájúdájú èmi ñ páyà iyà ọjọ ílá, tí mo bá fi lẹ̀ yapa àṣẹ Olúwa mi.”

قُلْ اِنِّيْ اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّيْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿١٣﴾

14. Sọ pé: “Allāhu ni èmi yóò máa jòsìn fún lẹni tí èmi yóò máa fi àfòmọ-ọkàn (àníyàn mímọ) ẹ ẹsìn mi fún Un

قُلْ اللّٰهُ اَعْبُدْ مُخْلِصًا لّٰهُ دِيْنِيْ ﴿١٤﴾

15. Èyin ẹ jòsìn fún ohun tí ẹ bá fẹ lẹyin Rẹ.”¹ Sọ pé: “Dájúdájú àwọn ẹni òfò ni àwọn tó ẹ ẹmi

فَاَعْبُدُوْا مَا شِئْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ قُلْ اِنَّ
الْخٰسِرِيْنَ اَلَّذِيْنَ خَسِرُوْا اَنْفُسَهُمْ

¹ 1. Ó tún túmọ sí “Àwọn tó ẹ rere ní ilé ayé yí, ẹsan rere wà fún wọn.” Pẹlú ìtúmọ̀ àkókó, ẹsan rere dúró fún “àlàáfíà àti ilera nílé ayé yí”. Pẹlú ìtúmọ̀ kejí, ẹsan rere dúró fún “Ọgbà Ẹdẹra ní ọrun”. 2. Ẹyẹn ni pé, bí ẹṣe ẹsìn Allāhu ‘Islām, kò bá rọrun ní àdúgbò tàbí ilú kan, ẹ kúró nìbẹ, kí ẹ lọ máa ẹ ẹsìn yín ní àyè mífíràn tí ó rọrun. 3. Ẹ wo ìṣẹ-òrọ̀ sūrah al-Bakōrah; 2:212.

¹¹ 1. Ẹ wo ìṣẹ-òrọ̀ āyah 2.

¹² 1. Ẹ wo ìṣẹ-òrọ̀ sūrah al-'Ani'ām; 6:14.

ara wọn àti ará ilé wọn ní òfò ní Ojọ Àjínḡde. Gbọ! Ìyẹn, òhun ni òfò pónńbélé.”¹

16. Àwọn àjà Iná máa wà ní òkè wọn. Àwọn àjà yó sì wà ní isàlẹ̀ wọn. Ìyẹn ni Allāhu fi ń dẹ̀rù ba àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀ (báyíí pé:)
“Èyin ẹ̀rúsin Mi, ẹ̀ bẹ̀rù Mi.”

17. Àwọn tí wọn takéte sí àwọn òrìṣà tí wọn kò jòsìn fún un,¹ wọn sì ṣẹ̀rí padà sí (jìjòsìn fún) Allāhu, iró idùnnú ń bẹ̀ fún wọn. Nítorí nàà, fún àwọn ẹ̀rúsin Mi ní iró idùnnú.”

18. Àwọn tó ń tẹ́tí gbọ̀ ọ̀rọ̀, tí wọn sì ń tẹ̀lẹ̀ èyí tó dára jùlọ̀ nínú rẹ̀, àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu fi mọ̀nà. Àwọn wònyẹn, àwọn ni onílàákàyè.

19. Sé ẹ̀ni tí ọ̀rọ̀ iyà Iná ti kòlẹ̀ lórí (nípa àìgbàgbọ̀ rẹ̀, sé kò ní wóná ni?) Sé iwọ̀ l’ó máa la ẹ̀ni tó wà nínú Iná (nípasẹ̀ àìgbàgbọ̀ rẹ̀) ni?

20. Sùgbón àwọn tó bẹ̀rù Olúwa wọn, tiwọn ni àwọn ilé gíga, tí àwọn ilé gíga tún wà lókè rẹ̀, àwọn odò yó sì máa ṣà ní

وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ أَلَا ذَلِكَ هُوَ
الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١٥﴾

لَهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ النَّارِ وَمِن
تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ۗ ذَلِكَ يُحَوِّفُ اللَّهَ بِهِ
عِبَادَهُ ۗ يَتَّبِعُونَ فَاتَّقُونَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَن يَعْبُدُوهَا
وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ
عِبَادِ ﴿١٧﴾

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ
أَحْسَنَهُ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُ اللَّهُ
وَأُولَٰئِكَ هُمُ أُولُوا الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ
تُنقِذُ مَن فِي النَّارِ ﴿١٩﴾

لَا يَكِينُ لِلَّذِينَ اتَّفَقُوا رَبَّهُمْ لَهُمْ عُرْفٌ
مِّنْ فَوْقِهَا عُرْفٌ مُّبِينَةٌ تَجْرِي مِنْ

¹ 1. Ìyẹn ni pé, èyin ẹ̀ ṣe ohun tí ó bá wù yín. Kò kúkú sí ohun tí kò ní ẹ̀san.

¹¹ 1. A tún lè túmọ̀ rẹ̀ báyíí pé, “Àwọn tí wọn takéte sí jìjòsìn fún àwọn òrìṣà”. Ìyẹn ni pé, àwọn tí kò bọ̀ òrìṣà, àwọn tí kì í ṣe ẹ̀lẹ̀bọ̀.

Ìsàlẹ̀ rẹ̀. Àdéhùn Allāhu ni (èyí).
Allāhu kò sì níí yẹ̀ àdéhùn nàà.

21. Şé o kò wòye pé dájúdájú
Allāhu l'Ó sọ omi kalẹ̀ láti
sánmọ̀, Ó sì mú omi nàà wọ̀nù
àwọ̀n omi ìşẹ̀lẹ̀rú nínú ilẹ̀, lẹ̀yìn
nàà, Ó n fi mú irúgbìn tí àwọ̀
wọ̀n yàtọ̀ síra wọ̀n jáde, lẹ̀yìn
nàà, (irúgbìn nàà) yòò gbẹ̀, o sì
máa rí i ní pípọ̀n, lẹ̀yìn nàà, Ó
máa sọ ọ̀ di rírún? Dájúdájú
ìrántí wà nínú iyeṅ fún àwọ̀n
onílàákayè.

22. Njẹ̀ ẹ̀ni tí Allāhu gba ọ̀kàn rẹ̀
láàyè fún ẹ̀sìn 'Islām, tí ó sì wà
nínú ìmọ̀lẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀ (dà
bí aláìgbàgbọ̀ bí)? Ẹ̀gbé ni fún
àwọ̀n tí ọ̀kàn wọ̀n le sí ìrántí
Allāhu. Àwọ̀n wọ̀nyẹ̀n wà nínú
ìşìnà pọ̀nríbelé.

23. Allāhu l'Ó sọ ọ̀rọ̀ tó dára jùlọ
kalẹ̀, (ó jẹ̀) Tírà, tí (àwọ̀n ọ̀rọ̀ inú
rẹ̀) jọra wọ̀n ní ọ̀rọ̀ àşọtúnşọ̀, tí
awọ̀ ara àwọ̀n tó n páyà Olúwa
wọ̀n yó sì máa wárirí nítórí rẹ̀.
Lẹ̀yìn nàà, awọ̀ ara wọ̀n àti
ọ̀kàn wọ̀n yòò máa rọ̀ níbí ìrántí
Allāhu. Iyeṅ ni ìmọ̀nà Allāhu. Ó
sì n fi şe ìmọ̀nà fún ẹ̀ni tí Ó bá
fẹ̀. Ẹ̀ni tí Allāhu bá şì lọ̀nà, kò sì
níí sí afinimọ̀nà kan fún un.

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ
الْبَيْعَادَ ﴿٢١﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَسَلَكَهُ يَنْبِيعَ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ
بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهْبِجُ فَتَرْتُهُ
مُضْفَرًا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطْلَمًا إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَذِكْرَى لَأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢٢﴾

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ
عَلَى نُورٍ مِّن رَّبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ
قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ
مُّبِينٍ ﴿٢٣﴾

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا
مُّتَشَابِهًا مَّثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ
الَّذِينَ يُحْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ
وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ
يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ
فَمَا لَهُ مِن هَادٍ ﴿٢٤﴾

24. Njẹ ẹnì tí ó máa fojú ara rẹ ko aburú iyà Iná ní Ọjọ Àjìnde (dà bí ẹnì tí ó máa wọ inú Ọgbà Ìdẹrà wọrọwọ)? Wọ ọ yó sì sọ fún àwọn aláàbòsì pé: “È tọ iyà ohun tí ẹ n ẹ se níşẹ wò.”

25. Àwọn tó şíwájú wọn pe òdodo ní irọ. Nítorí náà, iyà dé bá wọn ní àyè tí wọn kò ti fura.

26. Allāhu fún wọn ní àbùkù iyà tọ wò nínú işemí ayé yíi. Iyà ọrun sì tóbí jùlọ tí ó bá jẹ pé wọn mọ.

27. A sì ti se gbogbo àkàwé (àpèjúwe àti àpèrẹ) fún àwọn èniyàn nínú al-Kur’ān yíi nítorí kí wọn lè lo ìrántí

28. Al-Kur’ān (tí A sọkalẹ̀ pèlú) èdè Lárúbáwá, èyí tí ọrọ̀ inú rẹ̀ kò dojú rú nítorí kí wọn lè bẹ̀rù (Allāhu).

29. Allāhu fi àkàwé kan lélẹ̀; ẹrúkúnrin kan tó wà lábé àşẹ ọgá púpọ̀ tí wọn n ẹ se ifānfà lóri rẹ̀ (kò sì mọ ta ni ó máa dá lóhùn nínú àwọn ọgá rẹ̀) àti (àkàwé) ẹrúkúnrin kan tó dá wà gédégbé lábé ọgákúnrin kan. Njẹ àwọn (ẹrú) méjèjì dọgba ní àkàwé bí? Gbogbo ọpẹ̀ n jẹ ti Allāhu, şùgbọ̀n ọpọ̀lọpọ̀ wọn ni kò mọ.

أَقْمَنَ يَتَّقِي بَوَجْهِهِ سُوَاءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتْلَهُمُ الْعَذَابَ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾

فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابَ الْأَخْرَجَ أَكْبَرَ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

وَلَقَدْ صَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾

صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَكِّسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾

30. Dájúdájú iwọ máa kú.
Dájúdájú àwọn náà máa kú.

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾

31. Léyìn náà, ní Ojọ Àjínḡde
dájúdájú èyìn yòò máa bá ara
yín ṣe àrìyànjìyàn ní ọ̀dọ̀ Olúwa
yín.

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ
تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

32. Nítorí náà, ta l'ó ṣàbòsí ju
ẹni tó parọ̀ mọ̀ Allāhu, tó tún pe
òdodo ní irọ̀ nígbà tí ó dé bá a?
Ṣé kí í ṣe Iná ni ibùgbé fún
àwọn aláìgbàgbọ̀ ní?

*فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ
وَكَذَبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُۥٓ أَلَيْسَ فِي
جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

33. Ẹni tí ó sì mú òdodo wá
(iyẹn, Ànábì Muhammad - kí iké
àti ọ̀là Allāhu máa bá a -) àti
(àwọn) ẹni tó jẹrìí sí òdodo náà;
àwọn wọnyẹn, àwọn ni olùbèrù
(Allāhu).

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِۦٓ
أُو۟لَٔئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾

34. Ohunkóhun tí wọn bá n fẹ́
wà fún wọn ní ọ̀dọ̀ Olúwa wọn.
Ìyẹn sì ni ẹsan àwọn ẹni rere

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَٰلِكَ جَزَاءُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

35. nítorí kí Allāhu lè bá wọn pa
aburú tí wọn ṣe níṣẹ̀ rẹ̀ àti
(nítorí) kí Ó lè fi èyí tó dára ju
ohun tí wọn n ṣe níṣẹ̀ san wọn
ní ẹsan wọn.

لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا
وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

36. Ṣé Allāhu kò tó fún ẹrúsin
Rẹ̀ ní? Wọn sì n fi àwọn
ẹlòmîràn léyìn Rẹ̀ dẹrù bà ọ̀!
Ẹnikẹni tí Allāhu bá ẹ̀ lònà, kò
lè sí afinimọ̀nà kan fún un.

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُۥ وَيُخَوِّفُونَكَ
بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِۦٓ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا
لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

37. Ẹnikẹni tí Allāhu bá fi mọ̀nà (’Islām), kò lè sí aṣinilónà fún un. Ẹ́é Allāhu kọ ni Alágbára, Olùgba-ẹ̀san?

38. Dájúdájú tí o bá bi wọn lèèrè pé: “Ta ni Ó dá àwọn sánmò àti ilẹ̀?”, dájúdájú wọn á wí pé: “Allāhu ni.” Sọ pé: “Ẹ sọ fún mi nípa àwọn nṅkan tí ẹ̀ n pè lẹyin Allāhu, tí Allāhu bá gbèrò ìnira kan rò mí, òjẹ wọn lè mú ìnira Rẹ̀ kúrò fún mi? Tàbí tí Ó bá gbèrò ikẹ kan sí mi, òjẹ wọn lè dá ikẹ Rẹ̀ dúró bí?” Sọ pé: “Allāhu tó fún mi. Ọ̀un sì ni àwọn olùgbáralé n gbáralé.”

39. Sọ pé: “Ẹyin èniyàn mi, ẹ̀ ẹ̀ si tiyín ní àyè yín. Èmi náà n ẹ̀ si tẹ̀mi. Nítorí náà, láipẹ ẹ̀ máa mọ̀

40. ẹ̀ni tí iyà tí ó máa yẹpẹpẹ̀ rẹ̀ máa dé bá, tí iyà gbere sì máa kò lé lórí.”

41. Dájúdájú Àwa sọ Tírà kalẹ̀ fún ọ̀ pẹ̀lú òdodo (kí o lè fi ẹ̀ si irántí) fún àwọn èniyàn. Nítorí náà, ẹ̀ni tí ó bá mọ̀nà, ó mọ̀nà fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Ẹ̀ni tí ó bá sì ẹ̀nà, ó ẹ̀nà fún ẹ̀mí ara rẹ̀. Iwo sì kọ ni olùṣọ̀ lórí wọn.

42. Allāhu l’Ó n gba àwọn ẹ̀mí ní àkókò ikú wọn àti (àwọn ẹ̀mí) tí kò kú sójú oorun wọn. Ó n mú (àwọn ẹ̀mí) tí Ó ti pèbùbù ikú lé

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ

أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا

تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ

بِضَرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضِرِّهِ أَوْ

أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَتُ

رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ

الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾

قُلْ يَقُومُوا عَمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي

عَمِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ

عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٤٠﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ

بِالْحَقِّ فَمَنْ أَهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ

ضَلَّ فَلِنَافْسِهِ يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ

عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾

اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي

لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ

lórí mọ̀lẹ̀. Ó sì n fi àwọn yòókù silẹ̀ tífí di gbèdẹ̀kẹ̀ àkókò kan. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú ìyẹn fún ijọ̀ tó ní àròjinlẹ̀.

43. Tàbí wọn mú àwọn olùṣipẹ̀ mīràn lẹ̀yìn Allāhu ni? Sọ pé: “(Wọn mú wọn ní olùṣipẹ̀) tó sì jẹ̀ pé wọn kò ní agbára kan kan, wọn kò sì ní làákàyè!”

44. Sọ pé: “Ti Allāhu ni gbogbo ìṣipẹ̀ pátápátá. TiRẹ̀ ni ijọ̀ba àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Lẹ̀yìn náà, ọ̀dọ̀ Rẹ̀ ni wọn yòò da yín padà sí.”

45. Nígba tí wọn bá dárúko Allāhu nìkan ṣoṣo, ọ̀kàn àwọn tí kò gbàgbọ̀ nínú Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yìn máa sá kúrò (níbí mí mú Allāhu ní ọ̀kan ṣoṣo). Nígba tí wọn bá sì dárúko àwọn mīràn (tí wọn n jọ̀sìn fún) lẹ̀yìn Rẹ̀, nígba náà ni wọn yòò máa dunnú.

46. Sọ pé: “Allāhu, Olúpilẹ̀dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀, Onímọ̀-ìkòkò àti gbañgba, Ìwọ̀ l’O máa dájọ̀ láààrin àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀ nípa ohun tí wọn n yapa-ẹnu lórí rẹ̀.”

47. Tí ó bá jẹ̀ pé dájúdájú gbogbo nīkan tí ó wà lórí ilẹ̀ jẹ̀ tí àwọn aláabòsì àti irú rẹ̀ mīràn pẹ̀lú rẹ̀ (tún jẹ̀ tiwọn ni), wọn ìbá

عَلَيْهَا الْمَوْتُ وَيُرْسِلُ الْأَخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ فَلَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٥﴾

وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٦﴾

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِيمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٧﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ

fi şèràpadà (fún ẹmí ara wọn)
nìbì aburú iyà ní Ọjọ Àjìndè.
(Nígba yẹn) ohun tí wọn kò lérò
máa hàn sí wọn ní ọdọ Allāhu;

48. Àwọn aburú ohun tí wọn ẹ
níşẹ máa hàn sí wọn. Àtí pé
ohun tí wọn ní fi ẹ yẹyẹ sì máa
dìyà tó máa yí wọn po.

49. Nígba tí ìnira kan ba fowó
ba èniyàn, ó máa pè Wá. Lẹyìn
náà, nígba tí A bá fún un ní
ìdẹra kan láti ọdọ Wa, ó máa wí
pé: “Wọn fún mi pèlù ìmò ni.”¹
Kò sì rí bẹẹ, àdánwò ni, şùgbón
ọpọlọpọ wọn ni kò mò.¹

50. Àwọn tó şíwájú wọn kúkú wí
(irú) rẹ, şùgbón ohun tí wọn ní
şẹ níşẹ kò rò wọn lórò.

51. Aburú ohun tí wọn ẹ níşẹ
sì bá wọn. Àwọn alábòsí nínú
àwọn wònyí náà, aburú ohun tí
wọn ẹ níşẹ yóò bá wọn. Wọn
kò sì ní mórí bọ.

52. Şé wọn kò mò pé dájúdájú
Allāhu l’Ó ní tẹ arísíkí sílẹ fún
ẹni tí Ó bá fẹ. Ó sì ní díwọn rẹ
(fún ẹlòmìràn). Dájúdájú àwọn
àmì wà nínú iyẹn fún ijọ
onígbağbọ ọdodo.

سُوِّءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ
اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٨﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا
حَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَيَّ
عِلْمٌ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

فَدَّ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ
عَنَّهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ
ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ
مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾

أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, òun mò ọn ẹ ni toun fi gún. Dípò kí ó moore sí Allāhu, kí ó dúpé fún Un, kí ó sì mò pé Allāhu fẹ bẹẹ fún un ni nínú kádàrà Rẹ lórí rẹ.

53. Sọ pé: “Èyin ẹrúsìn Mì, tí ẹ ti dẹşẹ púpọ sí ẹmí ara yín lórùn, ẹ má şe sòrètí nù nípa iké Allāhu. Dájúdájú Allāhu l’Ó n şàforìjìn gbogbo ẹşẹ pátápátá. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Aláforìjìn, Àşàkẹ-òrun.

54. Ẹ şerí padà (ní ti ìronúpiwàdà) sí òdò Olúwa yín. Kí ẹ sì juwọ-jusẹ silẹ fún Un şíwájú kí iyà náà tó wá ba yín. (Bí bẹẹ kọ) lẹyìn náà, A kò ní ràn yín lówó.

55. Kí ẹ sì tẹlé ohun tí ó dára jùlọ tí wọn sọkalẹ fún yín láti òdò Olúwa yín şíwájú kí iyà náà tó wá ba yín ní òjiji, nígbà tí ẹyin kò ní fura.”

56. Nítórí kí ẹmí kan má baà wí pé: “Mo ká àbámọ lórí bí mo şe jáfara lórí àitẹlẹ àşẹ Allāhu. Àti pé ẹmi wà nínú àwọn tó n fi (òrò Rẹ) şe yẹyẹ.”

57. Tàbí kí ó má baà wí pé: “Tí ó bá jẹ pé Allāhu fi ọ̀nà mọ mí ni, dájúdájú ẹmi ìbá wà nínú àwọn olùbèrù (Rẹ).”

58. Tàbí nígbà tí ó bá rí Iná kí ó má baà wí pé: “Tí ó bá jẹ pé ìpadàsáyé wà fún mi ni, ẹmi ìbá sì wà nínú àwọn olùşe-rere.”

﴿قُلْ يٰعِبَادِىَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٥٣﴾

﴿وَاٰنِيْبُوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهٗ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَّرُوْنَ ﴿٥٤﴾

﴿وَاتَّبِعُوْا اَحْسَنَ مَا اُنزِلَ اِلَيْكُمْ مِّنْ رَبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ بَعْتَةً وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿٥٥﴾

﴿اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ يَّحْسِرْتَنِىْ عَلٰى مَا فَرَطْتُ فِىْ جَنَبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لَمِنَ السّٰخِرِيْنَ ﴿٥٦﴾

﴿اَوْ تَقُوْلَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدٰنِىْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٥٧﴾

﴿اَوْ تَقُوْلَ حِيْنَ تَرٰى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لِىْ كَرَّةً فَاَكُوْنَ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٥٨﴾

59. Bèè ni! Àwọn āyah Mi kúkú ti dé bá ọ. O pè é ní irọ. O tún şègbéraga. O sì wà nínú àwọn aláìgbàgbó. ¹¹

60. Àti pé ní Ojọ Àjìhnde, o máa rí àwọn tó parọ mọ Allāhu tí ojù wọn máa dúdú. Şé inú iná Jahnamọ kọ ni ibùgbé fún àwọn onígbèéraga ni?

61. Allāhu yòò gba àwọn tó bèrù (Rè) là sínú ilé ìgbàlà wọn (iyen, Ogbà Ìdèra). Aburú nàà kò ní fowọ bà wọn. Wọn kò sì ní banújé.

62. Allāhu ni Èlédàà gbogbo ñhkan. Òun sì ni Olùşọ lóri gbogbo ñhkan.

63. TiRè ni àwọn kọkọrọ ilé-òrọ àwọn sánmọ àti ilẹ. Àwọn tó şàì gbàgbó nínú àwọn āyah Allāhu, àwọn wọnyen, àwọn ni ẹnì òfò.

64. Sọ pé: “Şé ñhkan mìfràn yàtò sí Allāhu l'è n pa mí lášẹ pé kí ñg máa jọsìn fún, ẹyin aláìmọkan?”

بَلَىٰ قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا
وَأَسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِينَ ﴿٥٩﴾

وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرَىٰ الَّذِيْنَ كَذَبُوْا عَلٰى
اَللّٰهِ وُجُوْهُهُمْ مُّسْوَدَّةٌ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ
مَثْوٰى لِّلْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿٦٠﴾

وَيُنۡجِي ۤاَللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰتَقَوْا بِمَقَارِبِهِمْ لَا
يَمَسُّهُمْ السُّوۡءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٦١﴾

اَللّٰهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْۡءٍ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْۡءٍ
وَڪٰوِيْلٌ ﴿٦٢﴾

لَهُۥ مَقَالِيۡدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَالَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِآيٰتِ اَللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الْخٰسِرُوْنَ ﴿٦٣﴾

قُلْ اَفَعَبِّرِ اللّٰهَ تَاْمُرُوۡنِيْۤ اَعْبُدُ اَيُّهَا
الْجٰهِلُوْنَ ﴿٦٤﴾

¹ 1. Kiyè sí i, àwọn āyah yíí (58 àti 59) ti fi rinlẹ pé kò sí ipadàsáyé fún àwọn òkú. È wo itọsẹ-òrọ sūrah al-Mu'minūn; 23:99 - 100.

65. Dájúdájú A ti fi imísí ránşé sí iwọ àti àwọn tó şíwájú rẹ (pé) “Dájúdájú tí o bá şẹbọ, işẹ rẹ máa bàjẹ. Dájúdájú o sì máa wà nínú àwọn ẹnì ọfò.”

66. Rára (má şẹbọ). Allāhu nikan ni kí o jọsin fún. Kí o sì wà nínú àwọn olùdúpẹ (fún Un).

67. Wọn kò bu iyì fún Allāhu bí ó şe tọ láti bu iyì fún Un. Gbogbo ilẹ pátápátá sì ni (Allāhu) máa fowọ ara Rẹ gbámú ní Ojọ Àjínḡde. Ó sì máa fi owọ ọtún Rẹ ká àwọn sánmọ kóróbójó. Mímọ ni fún Un. Ó sì ga tayọ nḡkan tí wọn n fi şẹbọ sí l.

68. Wọn á fọn fèrè oníwo (fún ikú). Àwọn tó wà nínú àwọn sánmọ àti ilẹ sì máa kú àfi ẹnì tí Allāhu bá fẹ. Lẹyin náà, wọn máa fọn ọn ní ẹẹ kejì, nígbà náà wọn máa wà ní ìdide. Wọn yó sì máa wò sùn.

69. Àti pé ilẹ náà yòò máa tàn yànrànyànràn pẹlú imọlẹ Olúwa rẹ. Wọn máa gbé iwé işẹ ẹdà lélẹ. Wọn sì máa mú àwọn Ànábì àti àwọn ẹléríí wá. A máa fi ọdodo şédájọ láààrin wọn. A kò sì ní şàbòsì sí wọn.

70. Àti pé Wọn máa san ẹmí kọ̀ọkan ní ẹsan ohun tí ó şe

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِن أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾

بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٦﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِّيَمِينِهِ ۗ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٧﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَمَن فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَن شَاءَ اللَّهُ ۗ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ ۗ فَإِذَا هُم قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾

níṣẹ. Allāhu sì nímò jùlọ nípa ohun tí wọn ń ṣe níṣẹ.

71. Wọn yó sì da àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀ lọ sínú iná Jahanamọ níjọnìjọ, tí tí di ìgbà tí wọn bá dé ibẹ̀, wọn máa ṣí àwọn ilẹ̀kùn rẹ̀ sílẹ̀ (fún wọn). Àwọn ẹ̀ṣọ̀ rẹ̀ yó sì sọ fún wọn pé: “Njẹ̀ àwọn Òjìṣẹ̀ kan kò wá ba yín láti ààrin ara yín, tí wọn ń kẹ̀ àwọn àyah Olúwa yín fún yín, tí wọn sì ń kilọ̀ ipàdé ojọ̀ yín òní yìi fún yín?” Wọn wí pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni (wọn wá bá wa).” Ẹ̀yìn dára (nítórí iṣẹ̀ yín tó dára). Nítórí nàà, ẹ̀ wọ inú Ogbà Ìdẹ̀ra, (kí ẹ̀ di) olùṣẹgbẹ̀rẹ̀(nínú rẹ̀).”¹

72. A óò sọ pé: “E wọ àwọn ẹnu ọ̀nà iná Jahanamọ. Olùṣẹgbẹ̀rẹ̀ (ni yín) nínú rẹ̀. Ibùgbé àwọn onígbèéràgà sì burú.

73. Àti pé A óò kó àwọn tó bèrù Olúwa wọn lọ sínú Ogbà Ìdẹ̀ra níjọnìjọ, tí tí di ìgbà tí wọn bá dé ibẹ̀, wọn máa ṣí àwọn ilẹ̀kùn rẹ̀ sílẹ̀ (fún wọn). Àwọn ẹ̀ṣọ̀ rẹ̀ yó sì sọ fún wọn pé: “Kí àlàáfíà máa ba yín. Ẹ̀yin dára (nítórí iṣẹ̀ yín tó dára). Nítórí nàà, ẹ̀ wọ inú Ogbà Ìdẹ̀ra, (kí ẹ̀ di) olùṣẹgbẹ̀rẹ̀(nínú rẹ̀).”¹

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۗ
حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ
لَهُمْ حَزَنَتُنَّهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ
يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ
وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا
بَلَىٰ وَلَٰكِن حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
فَبُئِسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٢﴾

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَىٰ الْجَنَّةِ زُمَرًا ۗ
حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ
لَهُمْ حَزَنَتُنَّهَا سَلِّمٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ
فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ ﴿٧٣﴾

¹ 1. Àwọn nasōrō lérò pé àyah wònyí, àyah 71 tí tí dé àyah 73, tako sūrah Moryam; 19:71. Èsì rẹ̀ ti wà nínú itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ àyah 71 yẹn nínú sūrah Moryam.

74. Wọn á sọ pé: “Gbogbo ẹyin n jẹ ti Allāhu, Ẹni tí Ó mú àdéhùn Rẹ ẹ fún wa. Ó tún jogún ilẹ náà fún wa, tí à n gbé níbikíbi tí a bá fẹ nínú Ogbà Ìdẹra.” Ẹsan àwọn olùṣe-rere mà sì dára.

75. O sì máa rí àwọn Molaika tí wọn n rokiriká ní àyíká Ìtẹ-ọlá. Wọn n ẹ àfọmọ àti ìdúpẹ fún Olúwa wọn. A máa fi òdodo ẹ̀dájọ láààrin àwọn ẹ̀dá. Wọn sì máa sọ pé: “Gbogbo ẹyin n jẹ ti Allāhu, Olúwa gbogbo ẹ̀dá.”

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقْنَا وَعَدَّهُ
 وَأُورَثْنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ
 نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿٧٤﴾

وَوَرَى الْمَلَائِكَةَ حَاقِقِينَ مِنْ حَوْلِ
 الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ
 بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

Suuratu Gaafir غافر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Hā mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹

2. Tírà nàà sòkalẹ̀ diẹ̀ diẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Allāhu, Alágbára, Onímọ̀,

3. Aláforìjìn-ẹ̀şẹ̀, Olùgba-ìronúpiwàdà, Ẹ̀ni líle níbi iyà, Ọ̀lọ̀şẹ̀, kò sí ọ̀lọ̀hun kan tí a gbòdò máa jòsìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo àyàfi Ọ̀un. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ ni àbò ẹ̀dá.

4. Kò sí ẹ̀ni tí ó máa şe àtakò sí àwọn àyah Allāhu àfi àwọn tó şàì gbàgbò. Nítorí nàà, má şe jẹ́ kí ìgbòkègbodò wọn nínú ìlú kó ẹ̀tàn bá ọ̀.

5. Ìjọ̀ (Ànábì) Nūh pe ọ̀dodo ní irọ̀ şíwájú wọn. Àwọn ìjọ̀ (mìíràn) lẹ̀yìn wọn (nàà şe bẹ̀şẹ̀). Ìjọ̀ kòòkan ló gbèrò láti kí Ọ̀jìşẹ̀ wọn mọ̀lẹ̀. Wọn fi irọ̀ ja ọ̀dodo níyàn nítorí kí wọn lè fi wó ọ̀dodo lulẹ̀. Mo sì gbá wọn mú. Nítorí nàà, báwo ni iyà (tí Mo fi jẹ́ wọn) ti rí (lára wọn ná)!

حَمِّ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ

الْعَلِيمِ

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهٌ

الْمُصِيرُ

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي

الْبِلْدِ

كَدَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ

بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ

لِيَأْخُذُوهُ وَجَدَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا

بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ

عِقَابِ

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al Bakorah; 2:1.

6. Àti pé báyẹn ni ọrò Olúwa rẹ ẹ̀ ẹ̀ kò lóri àwọn tó ẹ̀ ài gbàgbọ̀ pé: “Dájúdájú àwọn ni èrò inú Iná.”

7. Àwọn tó gbé Ìtẹ-olá náà rù àti àwọn tó wà ní àyíká rẹ, wọn n ẹ̀ ẹ̀ àfòmọ̀ pẹ̀lú idúpẹ̀ fún Olúwa wọn. Wọn ní igbàgbọ̀ òdodo nínú Allāhu. Wọn sì n ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ àforìjìn fún àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo (báyíí pé): “Olúwa wa, iké àti ìmọ̀ (Rẹ) gbòdòrò ju gbogbo ñhkan lọ, nítorí náà, ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ fún àwọn tó ronú pìwàdà, tí wọn sì tẹ̀lẹ̀ ojù-ọ̀nà Rẹ. Kí O sì ẹ̀ ẹ̀ wọn nínú iyà iná Jẹhīm.

8. Olúwa wa, fi wọn sínú àwọn Ọgbà Ìdẹra gbére èyí tí Ó ẹ̀ ní àdéhùn fún àwọn àti ẹ̀ ní tó ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ rere nínú àwọn bàbá wọn, àwọn aya wọn àti àwọn àrómọ̀dọ̀mọ̀ wọn. Dájúdájú Ìwọ, Ìwọ ni Alágbára, Ọlọgbón.

9. Ọ̀ wọn nínú àwọn aburú. Ẹ̀nikẹ̀ni tí O bá ẹ̀ níbi àwọn aburú (iyà) ní ojọ̀ yẹn, dájúdájú O ti ké ẹ̀. Ẹ̀yẹn sì ni èrènjẹ̀ nílá.”

10. Dájúdájú àwọn tó ẹ̀ ài gbàgbọ̀, wọn yòò pè wọn (látí sọ̀ fún wọn nínú Iná pé): “Dájúdájú ibínú ti Allāhu tóbi ju ibínú tí ẹ̀ ní bí síra yín (nínú Iná, ẹ̀bí) nígbà tí wọn n pè yín síbi

وَكذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٦﴾

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ ۖ وَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ ءَابَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٨﴾

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ ۚ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾

ìgbàgbọ̀ òdodo, ñṣe ni è ñ ṣàì gbàgbọ̀.”

11. Wọn wí pé: “Olúwa wa, O pa wá ní èè méjì. O sì jì wá ní èè méjì.¹ Nítorí náà, a jẹwọ̀ àwọn èṣẹ̀ wa. Njẹ̀ ọ̀nà kan wà láti jáde (padà sí ilé ayé) bí?”¹

12. (Ẹ wà nínú Iná) yẹn nítorí pé dájúdájú nígbà tí wọn bá pe Allāhu nìkan ṣoṣo, èyin ṣàì gbàgbọ̀. Nígbà tí wọn bá ṣeḅo sí I, ẹ̀ sì máa gbàgbọ̀ (nínú eḅo). Nítorí náà, ìdájọ̀ n jẹ̀ ti Allāhu, Ó ga, Ó tóbi.

13. Ọ̀un ni Ẹ̀ni tó n fi àwọn àmì Rẹ̀ hàn yín. Ó sì n sọ̀ arísíkí kalẹ̀ fún yín láti sánmọ̀. Kò sí ẹ̀ni tó n lo ìrántí àfí ẹ̀ni tó n ṣẹ̀rí padà sí ọ̀dọ̀ Allāhu (nípasẹ̀ ìronúṣìwàdà).

14. Nítorí náà, ẹ̀ pe Allāhu lẹ̀ni tí yóò máa fi àfọ̀mọ̀-ọ̀kàn (àniyàn mímọ̀) ṣe èsìn fún Un.¹ àwọn aláìgbàgbọ̀ ibáà kórira Rẹ̀.¹¹

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَلْتُنَّيْنَا وَأَحْيَيْتَنَا أَتُنَّتَيْنِ
فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَىٰ خُرُوجٍ مِّن
سَبِيلٍ ﴿١١﴾

ذَلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ
كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ تَوَمَّنُوا
فَأَلْحِكُمْ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١٢﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّل لَكُمْ
مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَن
يُنِيبُ ﴿١٣﴾

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ
الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾

¹ 1. Àwọn kan lérò pé, ìtúmọ̀ àyah yíí ni pé, èniyàn máa wáyé ní èè méjì, ó sì máa kú ní èè méjì. Rára o, kò rí bẹ̀ẹ̀. Ìtúmọ̀ rẹ̀ ni pé, èniyàn wà ní ipò òkú nígbà tí ó jẹ̀ aláísí ní ibèrẹ̀ pèpè, iyẹn ṣìwájú ìṣedá rẹ̀. Iyẹn ni ikú àkòkọ̀. Lẹ̀yin náà, ó máa wà ní ipò aláàyè nígbà tí ó bá délé ayé. Iyẹn ni ìṣemí àkòkọ̀. Lẹ̀yin náà, ó máa di aláísí nígbà tí ó bá parí ònkà àkòkọ̀ tí Allāhu pèbùbù fún un láti lò nílẹ̀ ayé. Iyẹn sì ni ikú kejì. Lẹ̀yin náà, ó máa di aláàyè ní oṣọ̀ Àjínḡde, kò sì níf kú mọ̀. Iyẹn sì ni ìṣemí kejì. Èyí ni ìtúmọ̀ àyah náà. Irú àyah yíí sì kúkú tí ṣìwájú nínú sūrah al-Baqorah; 2:28.

¹¹ 1. Ẹ̀ wo ìṣeṣe-òrọ̀ sūrah Al-'a'rōf; 7:29.

15. (Allāhu) Ẹni tó ni gbogbo ipò àjùlò, Olúwa Ìtẹ̀-olá, Ó n fi imísí mímọ̀ ránṣẹ̀ pèlú àṣẹ̀ Rẹ̀ sí ẹni tí Ó bá fẹ̀ nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀¹ nítorí kí ó lè fi ẹ̀kìlò nípa Ọjọ̀ ipàdé nàà.¹

16. Ní ọjọ̀ tí wọn yóò yọ́ jáde (látí inú sàréé), kiní kan kò sì níí pamọ̀ nípa wọn fún Allāhu. (Allāhu yó sì sọ pé): “Ti ta ni ìjọba ní ọjọ̀ òní?” Ti Allāhu, Ọkan ṣoṣo, Olùborí ni.

17. Ní òní ni A òò san ẹ̀mí kọ̀ọ̀kan ní ẹ̀san ohun tí ó ẹ̀ nìṣẹ̀. Kò sì sí àbòsí kan ní òní. Dájúdájú Allāhu ni Olùyára níbi ìṣírò-ìṣẹ̀.

18. Àti pé ẹ̀kìlò fún wọn nípa ọjọ̀ tí ó súnmọ̀ (iyẹn Ọjọ̀ Àjínḡde). Nígbà tí àwọn ọkàn bá ga dé gògòngò, tí ó máa kún fún ibànújẹ̀, kò ní sí ọ̀rẹ̀ ìmùlẹ̀ àti olùṣipẹ̀ kan tí wọn máa tẹ̀lé ọ̀rẹ̀ rẹ̀ lórí (ọ̀rẹ̀) àwọn alágbòsí.

رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ
مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٥﴾

يَوْمَ هُمْ بَدْرُؤُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ
شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ
الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

الْيَوْمَ تُحْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا
ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَذْفَانِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَىٰ
الْحَنَاجِرِ كَظْمِينَ مَاءٍ لِلظَّالِمِينَ مِنْ
حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعَ يُطَٰعُ ﴿١٨﴾

¹ 1. Kíyè sí n̄nkan kan tó lágbára nínú àyah yíi nítorí kí o má baà di kẹ̀fẹ̀rí. Gbólóhùn yíi, “Ó n fi imísí mímọ̀ ránṣẹ̀ pèlú àṣẹ̀ Rẹ̀ sí ẹni = = tí Ó bá fẹ̀ nínú àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀”, ìṣe yíi ti dọ́pin nípasẹ̀ bí Allāhu ti ẹ̀ fi Ànábí wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀ ọ̀pin gbogbo àwọn tí ó gba imísí mímọ̀ nàà. Ẹ̀yí wà ní ibámu sí sūrah al-‘Ahzāb; 33:40. Nítorí nàà, bí ẹ̀nikẹ̀ni bá tún sọ pé, ọ̀un nàà wà nínú ẹ̀ni tí Allāhu fẹ̀ fún rírí imísí mímọ̀ gbà, ọ̀pùrọ̀ asòòkùn sẹ̀sin ni onítọ̀un.

19. (Allāhu) mọ ojú ijànbá àti ohun tí àwọn ọkàn fi pamọ.¹

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي
الصدور ﴿١٩﴾

20. Àti pé Allāhu l’Ó máa fi òdodo dájọ. Àwọn tí wọn ní pé lẹyìn Rẹ, wọn kò lè ẹ se ìdájọ kan kan. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Olùgbọ, Olùrírán.

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ
دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾

21. Ẹ́ẹ wọn kò rìn kiri lóri ilẹ kí wọn wo bí ikángun àwọn tó Ẹ́wájú wọn ẹ se rí? Wọn ní agbára jù wọn lọ. Wọn sì lo ilẹ (fún oko dídá jù wọn lọ). Síbẹsibẹ Allāhu mú wọn nítorí ẹ́ẹ wọn. Kò sì sí olùṣọ kan fún wọn (níbi iyà) Allāhu.

*أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا
كَيْفَ كَانَ عِقَابُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ
قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَءَانَارًا
فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا
كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢١﴾

22. Iyẹn nítorí pé, àwọn Òjísẹ́ wọn ní wá bá wọn pẹlú àwọn ẹ́rì tó yanjú, Ẹ́gbón wọn Ẹ́àì gbàgbọ. Nítorí náà, Allāhu mú wọn. Dájúdájú Òun ni Alágbára, Ẹ́ni líle níbi iyà.

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ
قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٢﴾

23. Dájúdájú A fi àwọn àmì Wa àti ẹ́rì tó yanjú rán (Ànábì) Mūsā níṣẹ́

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ
مُّبِينٍ ﴿٢٣﴾

24. sí Fir’aon àti Hāmōn àti Kōrūn. Ẹ́gbón wọn wí pé:

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا
سَحْرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٤﴾

¹ 1. Ojú ijànbá ni ojú tó ní yọ obinrin wò ní ọ̀nà àtìtọ̀ àti àwọn iwòkìwò miíràn. Iyẹn ni pé, ijànbá ni fún ọ̀kùnrin kan láti máa yọ obinrin olóbinrin wò. Ohun tí ọ̀kàn sì fi pamọ̀ ni èrò-ọ̀kàn ọ̀kùnrin náà nípa obinrin tó ní yọ̀ wò àti ohun miíràn tó wà nínu ọ̀kàn rẹ̀ ní aburú.

“Òpìdán, òpùrò ni (Ànábì Mūsā).”

25. Nígba tí ó mú òdodo náà dé òdò wọn láti òdò Wa, wọn wí pé: “È pa àwọn ọmọkùnrin àwọn tó gbàgbọ ní òdodo nínú Allāhu pèlú rẹ, kí ẹ sì fi àwọn ọmọbìnrin wọn sílẹ.” Ète àwọn aláìgbàgbọ kò sí nínú kiní kan bí kò ẹe nínú ìṣinà.

26. Fir’aon wí pé: “È fi mí sílẹ kí ñg pa Mūsā, kí ó sì pe Olúwa rẹ (wò bóyá Ó máa gbà á sílẹ). Dájúdájú èmi ñ bẹrù pé ó máa yí ẹsìn yín padà tabí pé ó máa ẹafi hàn ibàjẹ lórí ilẹ.”

27. (Ànábì) Mūsā sọ pé: “Dájúdájú èmi sá di Olúwa mi àti Olúwa yín kùrò lẹwọ gbogbo onígbèéraga, tí kò ní ìgbàgbọ òdodo nínú Ọjọ ìṣirò-ìṣẹ.

28. Ọkùnrin onígbàgbọ òdodo kan tó ñ fi ìgbàgbọ rẹ pamọ nínú àwọn ènìyàn Fir’aon sọ pé: “Şe ẹ máa pa ọkùnrin kan nítorí pé ó ñ sọ pé, “Allāhu ni Olúwa mi.” Ó sì kúkú ti mú àwọn ẹrí tó yanjú wá ba yín láti òdò Olúwa yín. Tí ó bá jẹ òpùrò, (iyà) irọ rẹ wà lórí rẹ. Tí ó bá sì jẹ olódodo, apá kan ẹyí tí ó ẹe ní iléí fún yín yó sì kò le yín lórí. Dájúdájú Allāhu kò ní fi ọnà mọ ẹnì tí ó jẹ aláṣejù, òpùrò.

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ؕ

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُوْنِيْ اَقْتُلْ مُوسٰى وَلْيَدْعُ رَبَّهُؕ اِنِّىْٓ اَخَافُ اَنْ يُبَدِّلَ دِيْنَكُمْ اَوْ اَنْ يُظْهِرَ فِي الْاَرْضِ الْفَسَادَ ؕ

وَقَالَ مُوسٰى اِنِّىْٓ اَعُوْذُ بِرَبِّىْ وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ؕ

وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ اِيْمٰنَهٗۙ اَتَقْتُلُوْنَ رَجُلًا اَنْ يَقُوْلَ رَبِّىْٓ اَللّٰهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنٰتِ مِنْ رَبِّكُمْؕ وَاِنْ يَكْذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهٗۙ وَاِنْ يَكْ صٰدِقًا يُصِبْكُمْ بَعْضُ الَّذِىْ يَعِدْكُمْؕ اِنَّ اَللّٰهَ لَا يَهْدِىْ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذٰبٌ ؕ

29. Èyin èniyàn mi, èyin l'ẹ ni ìjọba lóníí, tí ẹ ga jùlọ lórí ilẹ náà (ìyẹn ilẹ Misrọ). Şùgbọn ta ni ó máa ràn wá lówó tí iyà Allāhu bá dé bá wa?" Fir'aon wí pé: "Èmi kò fi ñhkan kan hàn yín bí kò şe ohun tí mo rí (nínú òye mi). Èmi kò sì tọ yín sí ọ̀nà kan bí kò şe ojú ọ̀nà ìmọ̀nà."

30. Èni tó gbàgbọ ní òdodo tún sọ pé: "Èyin èniyàn mi, dájúdájú irú ojú (ẹsan iyà tó şelẹ sí) àwọn ọmọ-ogun oníjọ ni èmi ñ páyà lórí yín;

31. Irú işe (ìparun tó şelẹ sí àwọn) èniyàn Nūh, 'Ād, Thamūd àti àwọn tó tẹ̀lé wọn. Allāhu kò sì gbèrò àbòsí sí àwọn ẹrúsin náà.

32. Èyin èniyàn mi, dájúdájú èmi ñ páyà Ọjọ ìpè fún yín.¹

33. Ọjọ tí ẹ máa pèyindà láti sá lọ; kò sì níí sí aláàbò kan fún yín lódò Allāhu. Àti pé ẹni tí Allāhu bá şì lọ̀nà, kò lè sí afinimọ̀nà kan fún un.

يَقَوْمَ لَكُمْ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ ءَامَنَ يَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ﴿٣٠﴾

مِثْلَ ذَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ ﴿٣١﴾

وَيَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٣٢﴾

يَوْمَ تُؤَلَوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِرٍ ۗ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Nínú àwọn orúkọ fún Ọjọ àjínde ni Ọjọ ìpè. Ìyẹn ni pé, ọjọ tí àwọn mołàika máa pe àwọn èniyàn àti àlùjannú láti sọ fún wọn pé, tí ẹ bá lè sá lọ báyií, ẹ sá lọ wò. Èyí wà bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah ar-Rahmōn; 55:33. Bákan náà, ìpè máa wáyé láti ọ̀dò àwọn èrò inú Ọgbà Ìdẹ̀ra sí ọ̀dò àwọn èrò inú Iná. Èyí wà nínú sūrah al-'A'rōf; 7:44. Ìpè tún máa wáyé láti ọ̀dò àwọn èrò inú Iná sí ọ̀dò àwọn èrò inú Ọgbà Ìdẹ̀ra. Èyí tún wà nínú sūrah al-'A'rōf; 7:50.

34. Àti pé dájúdájú (Ànàbí) Yūṣuf ti tò yín wá ṣíwájú pèlú àwọn àlàyé ọ̀ṣọ̀ tó yanjú, ṣùgbón èyin kò yé wà nínú iyèmèjì nípa ohun tí ó mú wá ba yín tí tí di ìgbà tí ó fi kú, tí ẹ̀ fi wí pé: “Allāhu kò nífi gbé Ọ̀jìṣẹ̀ kan dide mọ̀ lẹ̀yìn rẹ̀. Báyaṅ ni Allāhu ẹ̀ ń sọ ẹ̀ni tí ó jẹ̀ aláṣẹ̀jù, oníyèmèjì nù.”

35. Àwọn tó ń jiyàn nípa àwọn āyah Allāhu láìsì ẹ̀rì kan tí ó dé bá wọn. Èṣẹ̀ ńlá sì ní ọ̀ṣọ̀ Allāhu àti ní ọ̀ṣọ̀ àwọn tó gbàgbọ̀ ní ọ̀ṣọ̀. Báyaṅ ni Allāhu ẹ̀ ń fi èdídí bo gbogbo ọ̀kàn onígbèéràgà, aṣẹ̀nínípa.”

36. Fir'aon wí pé: “Hāmōn, mọ̀ ilé gíga fíofíó kan fún mi nítorí kí èmi lè dé àwọn ojú ọ̀nà nàà.

37. Àwọn ojú ọ̀nà (inú) sánmọ̀ ni, nítorí kí èmi lè yojú wo Ọ̀lọ̀hun Mūsā nítorí pé, dájúdájú èmi ń rò ó sí ọ̀pùrọ̀.” Báyaṅ ni wón ẹ̀ ń ṣẹ̀ aburú (ọ̀wọ̀) Fir'aon ní ọ̀ṣọ̀ fún un. Wón sì ẹ̀rì rẹ̀ kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn Allāhu). Ète Fir'aon kò sì wà nínú kiní kan bí kò ẹ̀ ń nínú ọ̀fò.

38. Ẹ̀ni tó gbàgbọ̀ ní ọ̀ṣọ̀ tún sọ̀ pé: “Èyin ènìyàn mi, ẹ̀ tẹ̀lé mi, mo máa júwe yín sí ojú ọ̀nà ìmònà.

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ
بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكِّ مِمَّا
جَاءَكُمْ بِهِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ
يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ
يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ﴿٣٤﴾

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ
سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ
وَعِنْدَ الَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ
عَلَىٰ كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمُنُ آبُنِي لِي صَرَخًا
لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ ﴿٣٦﴾

أَسْبَابَ السَّمَوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَىٰ إِلَهِ مُوسَىٰ
وَإِنِّي لِأَظُنُّهُ كُذِبًا وَكَذَلِكَ زُرِّي
لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ
السَّبِيلِ ۗ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي
تَبَابٍ ﴿٣٧﴾

وَقَالَ الَّذِي ءَامَنَ يَقَوْمِ اتَّبِعُونِ أَهْدِكُمْ
سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾

39. Èyin ènìyàn mi, ìgbádùn lásán ni ìṣẹ́mí ilé ayé yìí. Dájúdájú ọ̀run sì ni ilé gbére.

يَقَوْمٍ إِنَّمَا هِذِهِ أَلْحَيَوَةُ الدُّنْيَا مَتَّعَ وَإِنَّ
الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾

40. Èni tí ó bá ṣe aburú kan, Wọ̀n kò níí san án ní èsan kan àyàfi irú rẹ̀. Èni tí ó bá sì ṣe ìṣẹ̀ rere ní ọ̀kùnrin tàbí ní obinrin, tí ó sì jẹ́ onígbàgbọ̀ òdodo,¹ àwọn wọ̀nyẹn ni wọ̀n máa wọ inú Ogbà Ìdẹ̀ra. Wọ̀n yóò máa pèsè ìjẹ-ìmu àti ìgbádùn fún wọ̀n nínú rẹ̀ láì níí ní ìṣírò.²

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا
وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَىٰ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

41. Èyin ènìyàn mi, kí ló mú yín tí mò ń pè yín síbí ìgbàlà, tí èyin sì ń pè mí síbí Iná?

* وَيَقَوْمٍ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى التَّجْوَةِ
وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ﴿٤١﴾

42. Èyin ń pè mí pé kí ñg ṣàì gbàgbọ̀ nínú Allāhu, kí ñg sì sọ ñhkan tí èmi kò nímọ̀ nípa rẹ̀ di akẹgbẹ̀ fún Un.¹ Èmi sì ń pè yín sí ọ̀dọ̀ Alágbára, Aláforíjìn.¹¹

تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرُ بِاللَّهِ وَأَشْرِكَ بِهِ مَا
لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى
الْعَرِيزِ الْعَفْءِ ﴿٤٢﴾

43. Kò sí tàbí-ṣùgbọ̀n, dájúdájú ñhkan tí è ń pè mí sí, kò ní ètọ̀ sí ìpè kan ní ayé àti ní ọ̀run. Àti pé dájúdájú ọ̀dọ̀ Allāhu ni àbò

لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ
دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنَّ

¹ 1. Kiyè sí gbólóhùn yíí dárádára “tí ó sì jẹ́ onígbàgbọ̀ òdodo”. Ó ń túmọ̀ sí pé, èyíkèyíí ìṣẹ̀ rere tí Ànábí kan bá mú wá fún lịjọ̀ rẹ̀, bí èni tí kò bá ní ìgbàgbọ̀ òdodo 'Islām bá ṣe ìṣẹ̀ rere náà fún gbogbo ìṣẹ́mí ayé rẹ̀, Allāhu kò níí gbà á lówọ̀ rẹ̀. Nítórí náà, májẹmu kan lẹ̀tọ̀ ni ìgbàgbọ̀ òdodo 'Islām jẹ́ lórí ṣiṣe ìṣẹ̀ rere. 2. Iyẹn ni pé, èsan rere tó máa jẹ́ àwọn ìjẹ-ìmu àti àwọn ìgbádùn oníran-ànrán ní ọ̀run fún àwọn olùṣe-rere máa pọ̀ gan-an jaburata. È tún wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀pọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:212.

¹¹ 1. Sísọ ñhkan tí èdà kò nímọ̀ nípa rẹ̀ di akẹgbẹ̀ fún Allāhu - Ọba tí kò ní akẹgbẹ̀ - túmọ̀ sí pé sísọ ñhkan tí Allāhu kò fi mọ̀ èdà gégé bí akẹgbẹ̀ Rẹ̀ di ọ̀lọ̀hun lẹyin Allāhu.

wa. Dájúdájú àwọn olùtayọ-ẹnu-ààlà, àwọn ni èrò inú Iná.

44. Nítorí náà, ẹ máa rántí ohun tí mò ní sọ fún yín. Mo sì ní fi ọrọ mi tí sí ọdọ Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Olùríran nípa àwọn ẹrúsin.”

45. Allāhu sì sọ ọ níbi àwọn aburú tí wọn dète rẹ. Ìyà burúkú sì yí àwọn ènìyàn Fir'aon po.

46. Iná ni Wọn yóò máà sẹrí wọn sí ní òwúrò àti ní iròlẹ́. Àti pé ní ojú tí Àkókò náà bá dé (A máa sọ pé): “È mú àwọn ènìyàn Fir'aon wọ inú ìyà Iná tó le jùlọ.”

47. (Rántí) nígbà tí wọn bá ní bá ara wọn ẹ àrìyànjiyàn nínú Iná. Àwọn ọlẹ yóò wí fún àwọn tí wọn sẹgbéraga pé: “Dájúdájú àwa jẹ ọmọlẹyìn fún yín, ñjẹ ẹyin lè gbé ìpín kan kúrò fún wa nínú ìyà Iná?”

48. Àwọn tó sẹgbéraga máa wí pé: “Dájúdájú gbogbo wa l'a wà nínú rẹ. Dájúdájú Allāhu kúkú ti dájọ láààrin àwọn ẹrú náà.”

49. Àwọn tó wà nínú Iná tún máa wí fún àwọn ẹsọ-Iná pé: “È bá wa pe Olúwa yín, kí Ó ẹ ìyà ní fífúyẹ fún wa fún ojú kan.”

مَرَدَّنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ
أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٤٢﴾

فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفَؤُصُ
أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ
بِالْعِبَادِ ﴿٤٣﴾

فَوَقَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ
بِئَالِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ﴿٤٤﴾

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا
وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ
أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾

وَإِذْ يَتَحَاجَّوْنَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ
الصُّعْفَتِيُّ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا
لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا
نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ ﴿٤٦﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ
اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٧﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ
ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ
الْعَذَابِ ﴿٤٨﴾

50. Wọn yòò sọ pé: “Njé àwọn Òjísẹ́ yín kí í mú àwọn èrì tó yanjú wá ba yín bí?” Wọn á wí pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni, (wọn mú un wá).” Wọn máa sọ pé: “È ẓàdúà wò.” Àdúà (àti ipè) àwọn aláìgbàgbò kò sì jẹ́ kiní kan bí kò ẓe sínú ìṣìnà.¹

51. Dájúdájú Àwa kúkú máa ẓàrànsẹ́ fún àwọn Òjísẹ́ Wa àti àwọn tó gbàgbò ní òdodo nínú ìgbésí ayé yí àti ní ojú tí àwọn èlẹ́rìí yó dídẹ̀ (ní Ojú Àjínḍe).

52. Ní ojú tí àwáwí àwọn alábòsí kò níí ẓe wọn ní àhàfàání; ègún n bẹ́ fún wọn, ilé (iyà) burúkú sì wà fún wọn.

53. Dájúdájú A fún (Ànábì) Mūsá ní ìmòṅà. A sì jogún Tírá fún àwọn omọ́ 'Isrā'íl.

54. (Ó jẹ́) ìmòṅà àti ìrántí fún àwọn onílàákàyè.

55. Nítórí náà, ẓe sùúrù. Dájúdájú àdéhùn Allāhu ní òdodo. Tọ̀rọ́ àforíjìn fún èṣẹ́ rẹ́.¹ Kí o sì ẓe àfòmọ́ pèlú eyìn fún Olúwa rẹ́ ní ìrọ̀lẹ́ àti ní òwúrọ́ kùtùkùtù.¹¹

قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيكُم رُسُلُكُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَأَدْعُوا وَمَا
دُعْتُوهُمُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ ﴿٥٠﴾

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ ءَامَنُوا فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُدُ ﴿٥١﴾

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ
الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي
إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ ﴿٥٣﴾

هُدَىٰ وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٥٤﴾

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَسْتَغْفِرْ
لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ
وَالْإِبْكَارِ ﴿٥٥﴾

¹ 1. È wo itọ̀ṣẹ́-òrò sūrah ar-Ra'd;13:14.

¹¹ 1. Irú gbólóhùn yí tún wà nínú sūrah Muhammad; 47:19. Èṣẹ́ wo ni Ànábì Muhammad - kí ikẹ́ àti òlẹ́ Allāhu máa bá a - dá? Ànábì Muhammad - kí ikẹ́ àti òlẹ́ Allāhu máa bá a - kí i ẓé èlẹ́ṣẹ́ tàbí ọ̀dàrà̀n tàbí oluyapa àṣẹ́ Allāhu - Ọ̀ba Aláforíjìn -. Àmọ́ nítórí pé, Ànábì Muhammad - kí ikẹ́ àti òlẹ́ Allāhu máa bá a -

kí í şe mọlāika, kí í sí şe ọlọhun, ó şeé şe kí ó şe iše kan tí Allāhu máa sọ di ní ẹ̀şẹ̀ fún un. Irufẹ̀ àwọn iše náà kò tàbùkù ipò rẹ̀ gégé bí Ànábì àti Òjìşẹ̀ Ọlọhun. Kò sí yọ ọ̀ kúrò nípò àwòkọşẹ̀ rere fún gbogbo ẹ̀dá. Allāhu kí í kúkú şe Ọba alábòsí, Ó sáfí hàn ẹ̀şẹ̀ tí Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - dá. Àşişe kiíní tó di ẹ̀şẹ̀: Títú tí Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tú àwọn ẹ̀rú ogun Badr silẹ̀ dípò pípa wọn, ó di ẹ̀şẹ̀ sí i lórùn nitorí pé, àwọn tí Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tú silẹ̀ wọnyí, àwọn ni olórí àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ nínú ilú Mọkkah. Wọn sì ti pa àwọn mùsùlùmí kan nípakúpa şíwájú kí ọwọ̀ tó tẹ̀ àwọn náà lójú ogun Badr. Àmọ̀ ohun tí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - rò tó fi tú wọn silẹ̀ ni pé, àwujọ̀ mùsùlùmí bùkátà sí owó àti ẹ̀kọ̀ mọ̀ọ̀kọ-mọ̀ọ̀kà. Wọn sì gba owó itúsilẹ̀ lówọ̀ àwọn ẹ̀rú kan nínú àwọn ẹ̀rú ogun náà, nígbà tí àwọn ẹ̀rú miíràn rí itúsilẹ̀ gbà nípasẹ̀ kíkọ̀ àwọn Şohābah kan ní ẹ̀kọ̀ mọ̀ọ̀kọ-mọ̀ọ̀kà. Ní ọ̀dodo ni pé, igbésẹ̀ yíi dára. Àmọ̀ Allāhu kà á kún àşişe. Ó sì jẹ̀ kí ó di mímọ̀ fún un pé, pípa wọn lásikò náà l'ó lóore ju títú wọn silẹ̀ wọn lọ nitorí pé, àipa wọn l'ó padà bí àwọn ogun miíràn. Nşe ni àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ náà lọ túnra mú. Wọn sì bèrẹ̀ sí gbé àwọn ogun miíràn dide. Wọn ibá ti pa wọn nígbà àkókọ̀, ogun ibá ti dáwọ̀ dúró. Èyí ni Allāhu sọ nípa rẹ̀ nínú sūrah al-'Anfāl; 8:67 - 71. Allāhu sì padà yònda itúsilẹ̀ ẹ̀rú ogún pẹ̀lú owó itúsilẹ̀ tabí ní ọfẹ̀ fún Ànábì Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nínú sūrah Muhammad; 47:4. Àşişe keji tó di ẹ̀şẹ̀: Àitètẹ̀ gbà kí Zaed omọ Hārithah - kí Allāhu yónú sí i - kọ Zaenab omọ Jahş - kí Allāhu yónú sí i - silẹ̀ lẹyin tí Allāhu ti sọ ọ̀ di mímọ̀ fún Ànábì Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - pé Zaed ti lẹtọ̀ láti kọ ọ̀ silẹ̀ níwọn igbà tí kò bùkátà sí i mọ. Ohun tí ó sì mú kí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kóra ró ni pé, ó ní páyà pé àwọn aláisàn-ọkàn yóò máa sọ pé, "Ó gba iyáwọ̀ lówọ̀ omọ rẹ̀, ó sì fi şaya!". Ọrọ̀ kò sì rí beẹ̀ nitorí pé, Zaed omọ Hārithah - kí Allāhu yónú sí i - kí í şe omọbíbí inú Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Àti pé kò sí èewọ̀ nínú kí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - fẹ̀ Zaenab omọ Jahş lẹyin tí Allāhu ti pa á laşẹ̀ fún un láti fi şaya. Èyí ni Allāhu sọ nípa rẹ̀ nínú sūrah al-'Ahzāb; 33:37-38. Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sì şerí padà síbi ohun tí Allāhu yàn fún un. Àşişe keta tó di ẹ̀şẹ̀: Sísọ̀ tí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sọ̀ fún ọkan nínú àwọn iyáwọ̀ rẹ̀ pé òun kò ní fi ẹ̀rúbinrin rẹ̀ kan şaya. Sísọ̀ beẹ̀ jẹ̀ àşişe fún un nitorí pé, ohun tí Allāhu şe ní ẹ̀tọ̀ fún un ni ó fẹ̀ şe ní èewọ̀ fún ẹ̀mí ara rẹ̀ láti fi wá iyónú iyáwọ̀ rẹ̀ kan. Èyí ni Allāhu sọ nípa rẹ̀ nínú sūrah at-Tahrīm; 66:1. Àşişe kérin tó di ẹ̀şẹ̀: Fífajúro tí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - fajú ro sí afójú kan tí Allāhu ti şípayá ọkàn rẹ̀ fún gbígba 'Islām. Ohun tí ó şelẹ̀ nip é, Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - wà pẹ̀lú ọkan pàtàkì nínú àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀, tí ó n şe wáásí fún lówọ̀ nígbà tí afójú yíi ní sáré bọ̀ wá sí ọ̀dọ̀ rẹ̀. Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - sì ti kó ọ̀rọ̀ ẹ̀ni tí ó ní bà sọ̀rọ̀ lówọ̀ lẹyà tó beẹ̀ gé tí kò fi fẹ̀ kí afójú tó şeşẹ̀ dé di òun lówọ̀. Şişe beẹ̀ l'ó di ẹ̀şẹ̀ sí i lórùn gégé bí Allāhu şe fi idí èyí náà múlẹ̀ nínú sūrah 'Abas; 80:1-11. Iwọnyen ni àwọn àşişe tó di ẹ̀şẹ̀ sí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - lórùn. Kí í şe pé Ànábì jẹ̀ elẹ̀şẹ̀ nla kan tabí ọ̀daran. Tòhun tí bí ó şe mọ̀ yíi, Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò yé tọ̀rọ̀ àforijìn lórí rẹ̀ títí di ọjọ̀ ikú rẹ̀. Kódà Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò lè má tọ̀rọ̀ àforijìn lódò Allāhu lórí iwọnyen nígbà ogórùn-un lójumọ̀. Ẹ̀kọ̀ pàtàkì tí ó yẹ̀ kí èyí kọ̀ ẹ̀mí àti ẹ̀yin ni pé, a kò gbọ̀dọ̀ fojú bín-intín wo èyíkẹyíi àşişe tabí ẹ̀şẹ̀. A

56. Dájúdájú àwọn tó ní jiyàn nípa àwọn àyah Allāhu láini ẹrí kan (lọwọ) tí ó wá bá wọn (láti ọdọ Allāhu), kò sí kiní kan nínú igbá-àyà wọn àyàfi ọkàn-gíga. Wọn kò sì lè dé ibi gíga (pẹlú ọkàn gíga). Nítorí náà, sá di Allāhu. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Olùgbọ, Olùrírán.

57. Dájúdájú iṣẹ́dá àwọn sánmò àti ilẹ̀ tóbi ju iṣẹ́dá àwọn ènìyàn; ṣùgbọ́n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ènìyàn ni kò mò.

58. Afójú àti olùrírán kò dọgba. Àwọn tó gbàgbọ ní ọ̀dodo, tí wọn sì ṣe àwọn iṣẹ́ rere àti oníṣẹ́-aburú (kò dọgba). Díẹ̀ l'è ní lò nínú ìrántí.

59. Dájúdájú Àkókò náà ní bọ, kò sì sí iyeméjì nínú rẹ. Ṣùgbọ́n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ènìyàn ni kò gbàgbọ.

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ
سُلْطَانٍ أَتْلُهُمْ إِنَّ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ
مَّا هُمْ بِبَالِيغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾

لَخَلَقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ
خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ
قَلِيلًا مَّا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

gbọdọ kún fún títorọ àforíjìn ni lọdọ Allāhu, Aláforíjìn. Kò sí ohun tó dára tó rírí àforíjìn gbà lọdọ Allāhu lórí gbogbo àṣiṣe wa ṣiwájú ọjọ ikú wa, irú àforíjìn yíí ni Allāhu ṣe fún Ànábí wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, tí Allāhu sì sọ ọ̀ di mímọ̀ fún gbogbo ayé nínú sūrah al-Fath; 48:1 - 2. Iyẹn ni abala èyí tó jẹmọ̀ àṣiṣe Ànábí wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - lẹ́yìn tí ọ̀ di Ànábí àti Ọjísẹ́ Ọlọhun - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Ẹ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah aṣ-Ṣerh; 94:3 fún abala keji, èyí tó jẹmọ̀ àṣiṣe rẹ̀ ṣiwájú kí ó tó di Ànábí àti Ọjísẹ́ Ọlọhun - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. 2. Iyẹn ni pé, ṣe àfọ̀mọ̀ Allāhu kúrò nibi gbogbo àdínkú àti àbùkù, kí o sì yìn Ìn lógo pé, Ó pé tán pátápátá.

60. Olúwa yín sọ pé: “È pè Mí, kí Ng jépè yín. Dájúdájú àwọn tó n sègbéraga nípa jíjọsìn fún Mí,¹ wọn yòò wọ inú iná Jahanamọ ní ẹnì yẹpẹrẹ.”

61. Allāhu ni Ẹni tí Ó ẹ ọru fún yín nítorí kí ẹ lè sinmi nínú rẹ. (Ó sì ẹ) ọsán (nítorí kí ẹ lè fi) ríran. Dájúdájú Allāhu ni Ọlólá-jùlọ lórí àwọn èniyàn, sùgbọn ọpọlọpọ àwọn èniyàn kì í dúpẹ (fún Un).

62. Ìyẹn ni Allāhu, Olúwa yín, Ẹlédàá gbogbo n̄nkan. Kò sí ọlọhun kan tí ẹ gbọdọ jọsìn fún ní ọnà òdodo àyàfi Ọun. Nítorí náà, báwo ni wọn ẹ n ẹ yín lórí kúrò níbi òdodo?

63. Báyeṅ náà ni wọn ẹ n ẹ àwọn tó n tako àwọn āyah Allāhu lórí kúrò níbi òdodo (şıwájú tiwọn).

64. Allāhu ni Ẹni tí Ó ẹ ilẹ fún yín ní ibùgbé. Ó sì ẹ sánmọ ní àjà (le yín lórí). Ó ya àwòrán yín. Ó sì ya àwòrán yín dáradára. Ó pèsè arísíkí fún yín nínú àwọn n̄nkan dáadáa. Ìyẹn ni Allāhu, Olúwa yín. Nítorí náà, mímọ ni fún Allāhu, Olúwa gbogbo ẹdà.

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ
إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لَتَسْكُنُوا
فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾

ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿٦٢﴾

كَذَٰلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
يَجْحَدُونَ ﴿٦٣﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا
وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ
صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

¹ 1. È wo sūrah Yūnus; 10:22 àti itọsẹ-ọrọ rẹ.

65. Òun ni Alààyè. Kò sí ọlọhun kan tí ẹ gbọdọ jọsin fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Òun. Nítorí nàà, ẹ pè É lẹni tí yòò máa fi àfọmọ-ọkàn (àníyàn mímọ) ẹ ẹ̀sìn fún Un.¹ Gbogbo ẹyin ń jẹ ti Allāhu, Olúwa gbogbo ẹ̀dá.¹

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾

66. Sọ pé: “Dájúdájú Wọn kò fún mi pé kí ńg jọsin fún àwọn tí ẹ ń pè lẹyin Allāhu, nígbà tí àwọn ẹ̀rì tó yanjú ti dé bá mi láti ọ̀dọ Olúwa mi, tí wọn sì pa mí ní àşẹ pé kí ńg juwọ jusẹ sílẹ (kí ńg jẹ mùsùlùmí) fún Olúwa gbogbo ẹ̀dá.

* قُلْ إِنِّي نُهِيتٌ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

67. Òun ni Ẹni tí Ó şedá yín láti inú erupẹ, lẹyin nàà láti inú àtò, lẹyin nàà láti inú ẹ̀jẹ dídí, lẹyin nàà Ó mu yín jade ní ọ̀pònló. Lẹyin nàà, (Ó da yín sí) nítorí kí ẹ lè sánngun dópin agbára yín. Lẹyin nàà (Ó tún da yín sí) nítorí kí ẹ lè di àgbàlágba. Ó wà nínú yín ẹni tí A òò ti gba ẹ̀mí rẹ şíwájú (ipò àgbà). Àti pé (Ó da yín sí) nítorí kí ẹ lè dàgbà dé gbèdéke àkòkò kan àti nítorí kí ẹ lè şe làákàyè.

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

68. Òun ni Ẹni tí ń sọ ẹ̀dá di aláàyè. Ó sì ń sọ ẹ̀dá di òkú. Nígbà tí Ó bá sì pèbùbù kiní kan, Ó kàn máa sọ fún un pé: “Jẹ bẹẹ.” Ó sì máa jẹ bẹẹ.

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-ọ̀rọ sūrah Al-'a'rřf; 7:29.

69. Şé o kò wòye sí àwọn tí n şàríyànjyàn nípa àwọn àyah Allāhu bí wọn şe n şerí wọn kúrò níbi òdodo!

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَجْدِلُونَ فِي آيَاتِ
اللَّهِ أَنَّى يُصْرَفُونَ ﴿٦٩﴾

70. Àwọn tó pe Tírà náà àti ohun tí A fi rán àwọn Òjìşé Wa níşé ní irò, láipé wọn máa mò.

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا
بِهِ رَسُولًا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾

71. Nígba tí àwọn sèkèşekè àti èwòn bá wà ní ọrùn wọn, tí wọn yóò fi máa wọ wọn

إِذِ الْأَعْلَىٰ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلْسِلُ
يُسْحَبُونَ ﴿٧١﴾

72. sínú omi tó gbóná parí. Lẹyìn náà, wọn yóò fi wọn ko Iná.

فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٢﴾

73. Lẹyìn náà, wọn máa sọ fún wọn pé: “Ibo ni ohun tí ẹ sọ di òrìşà wà?”

ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٣﴾

74. “(Ohun tí ẹ jọsin fún) lẹyìn Allāhu (dà)?” Wọn á wí pé: “Wọn ti di òfò mò wa lówó. Bèè tiè kọ, àwa kì í pe ñhkan kan tẹlètẹlè.” Báyen ni Allāhu şe n şi àwọn aláìgbàgbọ lònà.

مِن دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَل لَّمْ
نَكُنْ نَدْعُوا مِن قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ
يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

75. İyẹn nítorí pé è n yọ lórí ilẹ ní ọnà àitọ àti nítorí pé, è n şe fáàrí (lórí àìgbàgbọ).

ذَٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٥﴾

76. Ẹ wọ àwọn ẹnu ọna iná Jahanamọ; olùşegbére ni wọn nínú rẹ. Ó sì burú ní ibùgbé fún àwọn oniğbèéraga.

أَدْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
فَبئسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

77. Nítorí náà, ɕe sùúrù.
 Dájúdájú àdéhùn Allāhu ni
 òdodo. Ó ɕeé ɕe kí A fi apá kan
 èyí tí A ɕe ní ilérí fún wọn hàn ó
 tàbí kí A ti gba èmí rẹ (ɕíwájú
 àsikò náà). Ọdọ Wa kúkú ni
 wọn máa dá wọn padà sí.

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَمَا نُزِرْنَاكَ
 بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَقَّعُكَ فَايُنَا
 يُرْجَعُونَ ﴿٧٧﴾

78. Àti pé A kúkú ti rán àwọn
 Òjísé nísé ɕíwájú rẹ. Àwọn tí A
 sọ ìtàn wọn fún ọ wà nínú wọn.
 Àwọn tí A kò sọ ìtàn wọn fún ọ
 wà nínú wọn. Àti pé kò tọ fún
 Òjísé kan láti mú àmì kan wá
 àyàfi pẹlú ìyònda Allāhu. Nígbà
 tí àɕe Allāhu bá sì dé, A máa fi
 òdodo dájọ. Àwọn òpùrọ̀ sì máa
 ɕòfò dànù níbẹ̀ yẹn.¹¹

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ
 مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ
 نَقْضُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ
 يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ
 اللَّهِ فُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ
 الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾

79. Allāhu ni Ẹni tí Ó dá àwọn
 ẹran-òsìn fún yín nítorí kí ẹ lè
 máa gùn nínú wọn. Ẹ ó sì máa
 jẹ nínú wọn.

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَنْعَمَ لِتَرْكَبُوا
 مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾

80. Àwọn ànfààní (miíràn) wà
 fún yín lára ẹran-òsìn. Àti nítorí
 kí ẹ lè dé ọ̀nà jìjìn tó wà lókàn
 yín lórí (gígùn) wọn (kiri). Ẹ sì n
 fi àwọn (ẹran-òsìn) àti ọkọ ojú-
 omi gbé àwọn ẹrù.

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا
 حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى
 أَلْفِكَ تَحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾

81. (Allāhu) n fi àwọn àmì Rẹ
 hàn yín. Nítorí náà, èwo nínú
 àwọn àmì Allāhu l'ẹ máa takò?¹¹¹

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ
 تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtoᅣe-òrò sūrah ar-Ra'd; 13:38 lórí ìtúmọ̀ "àmi".

¹¹ 1. Kiyè sí í! Àwọn asòkùn sésìn àti àwọn onibidiah yóò máa pe işé aburú ọwọ̀ wọn nípasẹ̀ idán pípa àti bidiah ɕíᅣe ní "àmi Allāhu" láti lè ɕi àwọn èniyàn lónà. Kiyè sí i, ohunkóhun tí ó bá máa jẹ "àmi Allāhu / àmi Ọlọhun" kò nífi ọ̀nà

82. Şé wọn kò rìn kiri lóri ilẹ̀ kí wọn wo bí ikángun àwọn tó şíwájú wọn şe rí? Wọn pò (ní òhàkà) jù wọn lọ. Wọn ní agbára jù wọn lọ. Wọn sì lo ilẹ̀(fun oko didá jù wọn lọ). Síbèsibẹ̀ ohun tí wọn n şe níşẹ̀ kò rò wọn lórò (nibi iyà).

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَعَازَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَعْنَىٰ عَنْهُمْ مِمَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

83. Nígba tí àwọn Òjìşẹ̀ wọn mú àwọn ẹ̀rí tó yanjú wá bá wọn, wọn yò àyòpòrò nítórí ohun tó wà lódò wọn nínú imò (ayé). Ohun tí wọn sì n fi şe yẹ̀yẹ̀ sì diyà tó yí wọn po.

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مِمَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٨٣﴾

84. Nígba tí wọn rí iyà Wa, wọn wí pé: “A gbàgbò nínú Allāhu nìkan şoşo. A sì lòdì sí n̄nkan tí a so di akegbé fun Un.”

فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾

85. Ìgbàgbò wọn kò sì şe wọn ní ànfaàní nígba tí wọn rí iyà Wa. Ìşe Allāhu, èyí tí ó ti şelẹ̀ şíwájú sí àwọn ẹ̀rú Rẹ̀ (ni èyí). Àwọn aláìgbàgbò sì şòfò dànù nìbẹ̀ yẹn.

فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا ۗ سُنَّتَ اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ ۗ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

kan kan lòdì sí “āyah” kan kan nínú al-Kur’ān alápòn-ònlé nítórí pé, àwọn āyah al-Kur’ān alápòn-ònlé ni òşuwòn Ìdálàre àti Ìdálẹ̀bí fun ohun tí ẹ̀nikẹ̀ni bá pè ní “àmi Ọlòhun”. Kòdà, ohunkóhun tí ó bá máa jẹ̀ “àmi Allāhu” kò níí fi ònà kan kan lòdì sí hadīth kan nínú àwọn hadīth Ānabī - kí ikẹ̀ àti ọlà Allāhu máa bá a - tó feşẹ̀ rinlẹ̀. Síwájú sí i, ọ̀tò ni pàápàá bíbẹ̀ Allāhu - tó ga jùlọ̀ -, ọ̀tò ni “àmi Ọlòhun”. Èlẹ̀dàà ni Allāhu. Àmi Ọlòhun sì n tùmò sí ẹ̀dà Ọlòhun tàbí ọ̀rò Ọlòhun gégẹ̀ bí āyah al-Kur’ān alápòn-ònlé. Nítórí nàà, àmi Ọlòhun a lè fojú rí nílẹ̀ ayé yí, kí í şe pàápàá bíbẹ̀ Allāhu. Ẹ̀ni tí ó rí àmi Ọlòhun, kò rí Ọlòhun. Wallāhu ‘a’lam.

Suuratu Fussilat فصلت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Hā mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹

2. Ìmísí kan (niyi) tó sòkalè láti òdò Àjoké-ayé, Àṣàké-òrun.

3. Tírà kan ni tí wọn ṣàlàyé àwọn āyah inú rẹ,¹ (ó n jẹ) al-Kur’ān (tí wọn sòkalè ní) èdè Lárúbáwá fún ijọ tó nímò.”

4. (Ó jẹ) iró-idùnnú àti ìkìlò, ṣùgbón òpòlòpò wọn gbúnrí kúrò nìbẹ. Wọn kò sì tètí sí i.

5. Wọn sì wí pé: “Ọkàn wa wà ní títí pa sí ohun tí ẹ n pè wá sí. Èdídí sì wà nínú etí wa. Àti pé gágá wà láààrin àwa àti iwọ. Nítorí nàà, máa ṣe tìrẹ. Dájúdájú àwa nàà n ṣe tiwa.”

حَم ①

تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ②

كَتَبْتُ فُضِّلْتُ وَأَيْتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ③

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ ④

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِيْ أَكْتَةٍ مِّمَّا تَدْعُونَا
إِلَيْهِ وَفِيْءَادَانِنَا وَقُرْ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ
حِجَابٌ فَأَعْمَلْ إِنَّا عَمِلُونَ ⑤

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-òrò sūrah al Baqarah; 2:1.

¹ 1. Itumọ miiran “Tírà kan ni tí wọn pín àwọn āyah inú rẹ sínú àwọn sūrah.” (Tafsīr at-Tashīl li ‘ulūmī-ttanzīl libn Juziy). Wáyí nipa ti itumọ àkókọ “Tírà kan ni tí wọn ṣàlàyé àwọn āyah inú rẹ”, kí ni n̄nkan nàà tí wọn fi ṣàlàyé àwọn āyah inú al-Kur’ān? Ní àyè yíí ni a óò ti mọ pàtàkì àwọn hadīth Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá -. Ídí ni pé, gbogbo àwọn āyah tí ó jẹmọ igbàgbọ ododo “al-‘akīdah” àti àwọn āyah tó jẹmọ ijọsin “al-‘ibādah” àti àwọn āyah tó jẹmọ òfin àti ìdájú “al-hukm wal-koḍḍ”, kò sí àlàyé wọn nínú al-Kur’ān bí kò ṣe nínú àwọn hadīth Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá -.

6. Sọ pé: “Abara bí irú yín kúkú ni èmi náà. Wọn ní fi imísí rànşé sí mi ni, pé Ọlọhun yín tí ẹ gbọdò máa jòsìn fún ní ònà òdodo, Ọlọhun Ọkan şoso ni. Nítorí náà, ẹ dúró şinşin tí Í (nínú ijòsìn), kí ẹ sì tọ̀rọ̀ àforìjìn ní òdò Rẹ̀. Ègbé sì ni fún àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀.

7. Àwọn tí kò yọ Zakāh, àwọn sì ni aláìgbàgbọ̀ nínú Ọjọ̀ Ìkẹ̀yìn.¹

8. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì şe àwọn işé rere, ẹ̀san tí kò níí pèdín tí kò níí dájwọ̀ dúró ń bẹ̀ fún wọn.

9. Sọ pé: “Şé dájúdájú ẹ̀yin máa şàì gbàgbọ̀ nínú Ènì tí Ó şèdá ilẹ̀ fún ọjọ̀ méjì, ẹ̀ sì ń sọ (èdá Rẹ̀) di akẹgbé Rẹ̀ (tí ẹ̀ ń bọ̀ wọn)?” Iyẹn (Èlédàà ilẹ̀) sì ni Olúwa gbogbo èdá.

10. Ó sì fi àwọn àpáta sínú ilẹ̀ láti òkè rẹ̀. Ó fi ìbùkún sínú rẹ̀. Ó sì pèbùbù àwọn arísíkí (àti ohun àmúşorò) sínú rẹ̀ láààrin ọjọ̀ méréin.¹ (Àwọn ọjọ̀ náà) dọ̀gba (síra wọn) fún àwọn olùbèèrè (nípa rẹ̀).¹

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ
 إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ
 وَاسْتَغْفِرُوهُ ۗ وَيَلِّ لِلْمُشْرِكِينَ ﴿٦﴾

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ
 هُمْ كَافِرُونَ ﴿٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٨﴾

* قُلْ أَيْتَكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ
 الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ ۗ أَنْدَادًا
 ذَٰلِكُمْ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٩﴾

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِّنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ
 فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ
 سَوَاءً لِّلسَّاعِلِينَ ﴿١٠﴾

¹ 1. Bí àyàh yíí bá sọ̀pọ̀ mọ̀ àyàh tí ó síwájú rẹ̀, “zakāh” máa dúró fún àfọ̀mọ̀ ọ̀kàn àti àfọ̀mọ̀ ara. Àmọ̀ tí àyàh yíí bá dádúró, “zakāh” máa túmọ̀ sí àfọ̀mọ̀ dúkiá.

¹ 1. Àwọn nasōrō lérò pé àyàh yíí tako àwọn àyàh tó ń fi ọjọ̀ mẹfà rinlẹ̀ fún işèdá ayé àti ọrun àti ohunkóhun tó wà láààrin méjèjèì. Wọn ni àyàh yíí pé é ní ọjọ̀

méjò, àwọn àyah yòókù pé é ní ojú méfà. Àwọn “nasōrō tún sọ pé, yálà ojú méfà tàbí ojú méjò, ikíní keji tún tako àwọn àyah kunfayakūn tó wà nínú al-Kur’ān. Wọn ní, “Kò wulẹ̀ yẹ kí Allāhu lo ojú méfà tàbí ojú méjò kan kan mó níwọn ìgbà tí ó ti jẹ pé Ó ti sọ nínú al-Kur’ān pé nígbà tí Òun bá gbèrò láti şèdá ñhkan, gbólóhùn “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀-ó-si-máa-jẹ̀-bẹ̀ẹ̀” ni Òun máa n sọ.” Èsì: Itakora tófèjòbẹ̀ẹ̀ ni èyí. Kì í şe itakora tóribẹ̀ẹ̀. Àlàyè ọ̀rọ̀ niyí. Ní ti ònkà ojú fún işèdá sánmò àti ilẹ̀, àyè méjò ni Allāhu Elédàà ti sòrò nípa wọn. Ní àyè mērin nínú wọn, ó jeyọ̀ nínú wọn pé, “Allāhu şèdá àwọn sánmò àti ilẹ̀ fún ojú méfà.” Ó wà bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah al-‘A‘rōf; 7:54, sūrah Yūnus; 10:3, sūrah Hūd; 11:7 àti sūrah al-Hadīd; 57:4. Ní àyè méta nínú wọn, ó jeyọ̀ nínú wọn pé, “Allāhu şèdá àwọn sánmò, ilẹ̀ àti ohunkóhun tó wà láààrin méjèèjì fún ojú méfà.” Ó wà bẹ̀ẹ̀ nínú sūrah al-Furkōn; 25:59, sūrah as-Sajdah; 32:4 àti sūrah Kōf; 50:38. Kíyè sí awẹ̀ gbólóhùn “àti ohunkóhun tó wà láààrin méjèèjì”. Iyẹn ti fi hàn pé, ojú méjì ni Allāhu lò fún işèdá sánmò méje, ojú méjì fún işèdá ilẹ̀ méje, ojú méjì fún işèda ohunkóhun tó wà láààrin méjèèjì. Ohunkóhun tó wà láààrin méjèèjì sì n tùmò sí gbogbo ohun tó wà lórí ilẹ̀. Èyí tí já sí pé, ilẹ̀ àti ohun tó wà lórí ilẹ̀ kó ojú mērin nínú ojú méfà. Itupalẹ̀ işirò yíi ni Allāhu fúnra Rẹ̀ fi rinlẹ̀ nínú àyah tí à n şe itosẹ̀-ọ̀rọ̀ fún yíi, sūrah Fussilat 41; 9-10. İdí niyí tí àwọn onímò èdè Lárúbáwá àti àwọn onímò èsin 'Islām fi şàlàyè àyah 10 pé ojú mērin yẹn kó ojú méjì tí Allāhu dárúko nínú àyah 9 sínú. Wọn ní àpapọ̀ ojú işèdá ilẹ̀ àti ohunkóhun tó wà lórí ilẹ̀ ni ònkà ojú mērin náà dúró fún, kí í şe fún ohunkóhun tó wà lórí ilẹ̀ nikan, gégé bí èrò ọkàn àwọn aláinímò nípa ilò èdè Lárúbáwá. Irufẹ̀ işirò yíi l’ó tún jeyọ̀ nínú sūrah an-Nisā; 4:3 àti Fātir; 35:1. Ní ti gbólóhùn “kunfayakūn” tí í şe “Jẹ̀ bẹ̀ẹ̀-ó-si-máa-jẹ̀-bẹ̀ẹ̀”, kò rújú rárá pé, Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo ñhkan. Àmọ̀ t’òhun ti bẹ̀ẹ̀ náà, Allāhu kí í şe ñhkan pèlú ikánjú. Àti pé Allāhu kò ní şe işe kan tí ó máa mú kí Itakora şeşẹ̀ láààrin àwọn orúko Rẹ̀ tó dára jùlọ̀ àti àwọn iròyin Rẹ̀ tó ga jùlọ̀. Èdà l’ó lè jẹ̀ alágbára-mámèrò, kí í şe Allāhu. İwònyẹn ni àwọn èkọ̀ pàtàkì tí ó wà lábẹ̀ lílo ònkà ojú méfà fún işèdá ayé àti ọ̀run. Ipò tí gbólóhùn “kunfayakūn” wà nínú işèdá ni ipò ìparí ọ̀rọ̀ àti àşẹ̀ dídi bíbẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Allāhu Elédàà. Iyẹn ni pé, léyin ikójo èròjà işèdá, ñhkan náà kò níi dòhun àfi pèlú gbólóhùn “kunfayakūn”. Àwọn èdà tí kò bá sì jẹmọ̀ èròjà işèdá tàbí àwọn èdà tí Allāhu kò sọ nípa èròjà işèdá wọn fún wa, Allāhu l’Ó kúkú nímò nípa işèdá àwọn èdà Rẹ̀, ikíní keji kò níi di èdà àfi pèlú gbólóhùn “kunfayakūn”. Pèlú àlàyè yíi, ó n tùmò sí pé, àwọn èdà kan di èdà pèlú gbólóhùn “kunfayakūn” nikan. Àwọn èdà kan sì di èdà nípasẹ̀ èròjà işèdá àti gbólóhùn “kunfayakūn”. Allāhu n şèdá ohun tí Ó bá fẹ̀ ní ọ̀nà tí Ó bá fẹ̀. Nítorí náà, gbólóhùn “kunfayakūn” tó jẹ̀ ti Allāhu nikan soşo kò lè sọ Allāhu di olúkánjú. İkánjú kí í şe iròyin rere fún Allāhu. Bí Allāhu şe gbàròyin pèlú gbólóhùn “kunfayakūn”, bẹ̀ẹ̀ náà l’Ó şe gbàròyin pèlú pèlèpèlẹ̀, èyí tí í şe idà keji ikánjú. Nítorí náà, Allāhu lágbára láti şèdá ayé àti ọ̀run láààrin ohun tí ó kéré jùlọ̀ sí işéjú kan. Bí Ó bá şe bẹ̀ẹ̀, kò kúkú sí ẹnì tí Ó lè pé É lẹ́jọ̀. Bí Allāhu bá sì lo ojú méfà fún işèdá ayé àti ọ̀run, iyẹn kò tùmò sí pé àşẹ̀ “Jẹ̀-bẹ̀ẹ̀” kò jẹ̀ ti Rẹ̀. Òun l’Ó kúkú ni gbogbo ijoba, gbogbo agbára àti gbogbo ògo.

11. Lẹyìn náà, Allāhu wà ní òkè sánmò, nígbà tí sánmò wà ní èéfín. Ó sì sọ fún òhun àti ilẹ̀ pé: “È wá bí ẹ̀ fẹ̀ tàbí ẹ̀ kọ.” Àwọn méjèjì sọ pé: “A wá pẹ̀lú ifínnú-fíndò.”¹¹

ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ
فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ اأنتينَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا
قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ﴿١١﴾

12. Ó sì parí (Iṣẹ̀dá) rẹ̀ sí sánmò méje fún ojò méjì. Ó sì fi iṣẹ̀ sánmò kọ̀ọ̀kan ránṣẹ̀ sínú rẹ̀. A sì fi àwọn àtùpà (ìràwọ̀) ẹ̀ sọ sánmò ilẹ̀ ayé ní ọ̀ṣọ̀ àti ààbò (fún un). Ìyẹn ni ètò Alágbára, Onímò.

فَفَضَّلْنَهَا سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ
وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا
السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصْلِيحٍ وَحِفْظٍ ذَلِكَ
تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١٢﴾

13. Tí wọn bá gbúnrí, sọ pé: “Èmi ń ẹ̀kílò iná láti ojú sánmò irú iná láti ojú sánmò tó gbá ìjọ ‘Ād àti Thamūd mú fún yín ni.”

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً
مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ ﴿١٣﴾

14. Nígbà tí àwọn Òjìṣẹ̀ wọn wá bá wọn níwájú wọn àti lẹyìn wọn,¹ (wọn sọ) pé: “Èyin kò gbọ̀dò jọ̀sìn fún ẹnì kan àyàfi Allāhu.” Wọn wí pé: “Tí ó bá jẹ̀ pé Olúwa wa bá fẹ̀ ni, ibá sọ àwọn mọ̀lāika kalẹ̀ (fún ìpèpè yì). Dájúdájú àwa jẹ̀ aláìgbàgbọ̀ nínú ohun tí wọn fi ran yín níṣẹ̀.”¹¹

إِذْ جَاءَتْهُمْ أُرْسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ
وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا
لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا
أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿١٤﴾

¹ 1. È wo ìṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al-'Anbiyā'; 21:30.

¹¹ 1. “níwájú wọn” túmọ̀ sí pé àwọn Òjìṣẹ̀ Allāhu - kí oṣà Allāhu máa bá wọn - wá bá àwọn bàbà ríla wọn, “lẹyìn wọn” sì túmọ̀ sí pé àwọn Òjìṣẹ̀ Allāhu tún wá bá àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ wọn lẹyìn ìparun àwọn bàbà ríla wọn.

15. Ní ti ijọ 'Ād, wọn ẹ̀gbéraga ní orí ilẹ̀ láì lẹ̀tòḍ. Wọn sì wí pé: "Ta ni ó lágbara jù wá lọ ná?" Ẹ́ẹ wọn kò rí i pé dájúdájú Allāhu tí Ó ẹ̀dá wọn, Ó ní agbára jù wọn lọ ni? Wọn sì n̄ tako àwọn àyah Wa!

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿١٥﴾

16. Nítorí náà, A rán atẹ̀gùn líle sí wọn ní àwọn oṣọ̀ burúkú kan nítorí kí Á lè jẹ́ kí wọn tọ̀ iyà yẹ̀pẹ̀ẹ̀ wò nínú iṣẹ̀mí ayé yìí. Iyà oṣọ̀ Ìkẹ̀yìn sì máa yẹ̀pẹ̀ẹ̀ wọn jùlọ̀; Wọn kò sì níí rán wọn lówọ̀.¹

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحْسَاتٍ لِنُبَذِقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٦﴾

17. Ní ti ijọ Thamūd, A ẹ̀làyé ìmòṅà fún wọn,¹ ẹ̀sùgbọ̀n wọn nífẹ̀ẹ̀ sí àìrìran dípò ìmòṅà. Nítorí náà, iyà iná láti ojú sánmò tó n̄ yẹ̀pẹ̀ẹ̀ ẹ̀dá gbá wọn mú nítorí ohun tí wọn n̄ ẹ̀ níṣẹ̀.¹¹

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمُ صَلَاحَةُ الْعَذَابِ الَّهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٧﴾

18. A sì gba àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì n̄ bẹ̀rù (Allāhu) là.

وَجَعَلْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٨﴾

¹ 1. Àwọn “nasōrō sọ pé, “Nínú sūrah al-Koṃor; 54:19, Allāhu dárúko oṣọ̀ kan fún iparun ijọ 'Ād. Àmọ̀ nínú sūrah al-Hākkoh; 69:7, Allāhu dárúko òru méje àti ọsán méjọ fún iparun wọn. Nínú sūrah Fussilat; 41:16, Allāhu dárúko àwọn oṣọ̀? Wọn ní, “Nítorí náà, itakora ti jẹyọ lórí ònkà oṣọ̀ ti Allāhu fi pa ijọ 'Ād run! Èsì: Kò sí itakora làààrìn àwọn àyah náà. Àlàyé rẹ̀ niyí, àyah ti sūrah al-Koṃor tó pé é ní oṣọ̀ kan sọ pé “oṣọ̀ burúkú kan tó n̄ tẹ̀ síwájú.” Nípasẹ̀ bẹ̀ẹ̀, “oṣọ̀ kan” di “àwọn oṣọ̀ kan” nínú àyah ti sūrah Fussilat. Àmọ̀ àpapọ̀ ònkà oṣọ̀ iparun wọn l'ó jẹyọ nínú àyah ti sūrah al-Hākkoh. Ẹ́ẹ ẹ̀ ti rí i báyí pé, ànìnimò nípa èto làààrìn àwọn àyah lè ẹ̀kúnfà itakora àyah lójú àwọn aláimòkan.

¹¹ 1. Iyẹn nípasẹ̀ pé Allāhu - Ọba tó ga jùlọ̀ - rán àwọn Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀ sí wọn.

19. Ní ọjọ tí wọn máa kó àwọn ọ̀tá Allāhu jọ síbí Iná, wọn yó sí kó àwọn ẹ̀ni àkókó wọn papọ̀ mọ̀ àwọn ẹ̀ni ikéyìn wọn

وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾

20. tí tí di ìgbà tí wọn bá dé ibẹ̀ tán, ìgbọ̀rọ̀ wọn, ìrírán wọn àti awọ ara wọn yó sì máa jẹ́rìí lé wọn lórí nípa ohun tí wọn n ẹ̀ nísẹ̀.

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَرُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

21. Wọn yóò wí fún awọ ara wọn pé: “Nítorí kí ni ẹ̀ ẹ̀ jẹ́rìí lé wa lórí ná?” Wọn yóò sọ pé: “Allāhu, Ẹ̀ni tí Ó fún gbogbo ñhkan ní ọ̀rọ̀ sọ, Òun l’Ó fún wa ní ọ̀rọ̀ sọ. Òun sì l’Ó ẹ̀dẹ́a yín nígbà àkókó. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni wọn yóò da yín padà sí.”

وَقَالُوا لِيُجْلِدُوهُمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْظَقْنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾

22. Ẹ̀yìn kò lè para yín mọ̀ (kúró níbí ẹ̀şẹ̀, nítorí) kí ìgbọ̀rọ̀ yín, ìrírán yín àti awọ ara yín má fi lè jẹ́rìí le yín lórí. Sùgbọ̀n ẹ̀ lérò pé dájúdájú Allāhu kò mọ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ nísẹ̀.

وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَبْرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَرُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

23. Ìyẹn, èrò ọ̀kàn yín tí ẹ̀ lérò sí Olúwa yín ló kó ìparun ba yín. Ẹ̀ sì di ẹ̀ni ọ̀fò.

وَذَٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرَدْتُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

24. Tí wọn bá ẹ̀ sùúrù (fún ìyà), Iná kúkú ni ibùgbé fún wọn. Tí wọn bá sì jẹ́wọ̀ ẹ̀şẹ̀ wọn láti fi wá ìyọ̀nú Allāhu (ní àsìkò yí), wọn kò sí níí wà nínú àwọn tí wọn máa rí ìyọ̀nú Allāhu gbà.

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿٢٤﴾

25. Àwa ti yan àwọn alábààrìn kan fún wọn,¹ tí wọn ɛe ohun tí n bẹ níwájú wọn² àti ohun tí n bẹ ní èyìn wọn³ ní òṣo fún wọn. Ọrò náà sì kò lé wọn lórí (gégé bí ó ɛe ɛlẹ̀) sí àwọn ijọ tó síwájú wọn nínú àwọn àlùjànńú àti èniyàn pé dájúdájú àwọn ni wọn jẹ ẹnì òfò.¹

26. Àwọn tó ɛ̀sàì gbàgbó wí pé: “È má ɛe tétí sí al-Kur’ān yií. Kí ẹ̀ sì sọ̀ ̀sọ̀kúsọ̀ nípa rẹ̀ kí ẹ̀ lè borí.”

27. Nítorí náà, dájúdájú A oò fún àwọn tó ɛ̀sàì gbàgbó ní iyà líle tó wò. Àti pé dájúdájú A oò fi èyí tó burú ju èyí tí wọn n ɛe níṣe san wọn ní ẹ̀san.

28. Iná, iyen ni ẹ̀san àwọn ọ̀tá Allāhu. Ilé gbére wà nínú rẹ̀ fún wọn. Ó jẹ ẹ̀san nítorí pé wọn n tako àwọn āyah Wa.

*وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّقْنَا لِقَوْلِهِمْ الَّذِي نَقِلُوا فِي الْأُمَمِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَلْسِرِينَ ﴿٢٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

فَلَنُذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَتَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارِ ۗ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءً بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٢٨﴾

¹ 1. Iyen ni pé, A ti yan àwọn ẹ̀sù ẹ̀lẹ̀tàn kan fún wọn tí ó tàn wọn jẹ títí di ojọ ikú wọn. 2. “ohun tí n bẹ níwájú wọn” tí àwọn ẹ̀sù wọn ɛe ní òṣo fún wọn ni yòdòyindìn, adùn àti òṣo ilé ayé tí ó mú wọn gbàgbé Allāhu. 3. “ohun tí n bẹ ní èyìn wọn” tí àwọn ẹ̀sù wọn ɛe ní òṣo fún wọn ni pé, kò ní sí àjìhnde, iṣìrò-ìṣẹ̀ àti ẹ̀san ní Ojọ Àjìhnde. Wọn sì n wí pé, “Léyìn ikú, sàréè ni!” Wọn kò sì mò pé, àjìhnde, iṣìrò-ìṣẹ̀ àti ẹ̀san n bẹ léyìn sàréè. Ìdí niyí tí wọn fi gbàgbé Allāhu pátápátá.

29. Àwọn tó sàì gbàgbọ́ wí pé:
 “Olúwa wa, fi àwọn méjèèjì tí
 wọn sì wá lónà nínú àwọn
 àlùjànnú àti ènìyàn hàn wá, kí á
 fi àwọn méjèèjì sí abẹ̀ ẹ̀sẹ̀ wa,
 nítorí kí àwọn méjèèjì lè wà ní
 ìsàlẹ̀ pátápátá.”

30. Dájúdájú àwọn tó sọ pé:
 “Allāhu ni Olúwa wa.” lẹ́yìn nàà,
 tí wọn dúró sìnşin (sínú ẹ̀sìn tífí
 di ojọ́ ikú wọn), àwọn mọ̀lāika
 yóò máa sòkalẹ̀ wá bá wọn (ní
 ojọ́ ikú wọn, wọn sì máa sọ pé:
 “È má ẹ̀ páyà, ẹ̀ má ẹ̀ banújẹ̀.
 Kí ẹ̀ sì dunnú sí Ọgbà Ìdẹ̀rà èyí
 tí wọn ń ẹ̀ ní àdéhùn fún yín.

31. Àwa ni ọ̀rẹ̀ yín nínú ìşemí
 ayé àti ní ọ̀run. Ohun tí ẹ̀mí yín
 ń fẹ̀ ti wà fún yín nínú Ọgbà
 Ìdẹ̀rà. Ohun tí ẹ̀ ń bèèrè fún sì ti
 wà nínú rẹ̀.

32. Ó jẹ̀ ñhkan ìgbàlẹ̀jò (fún yín)
 láti ọ̀dọ̀ Aláforjìn, Àşakẹ̀-ọ̀run.”

33. Níbi ọ̀rọ̀ síso, ta ni ó dára ju
 ẹnì tí ó pèpè sí ọ̀dọ̀ Allāhu, tí ó
 ẹ̀ ìşẹ̀ rere, tí ó sì sọ pé:
 “Dájúdájú ẹ̀mí wà nínú àwọn
 mùsùlùmí?”¹

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرِنَا الَّذِينَ
 أَضَلَّانَا مِنَ الْحَيِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمَا
 تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿٢٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَمُوا
 تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا
 تَخْزَنُوا وَابْشُرُوا بِالْحِجَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ
 تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾

نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
 الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُي
 أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿٣١﴾

نُزُلًا مِّنْ عَفْوَِرِ رَّحِيمِ ﴿٣٢﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ
 وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ
 الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Kò sí ẹnì tí ó dára jù ú lọ

34. Rere àti aburú kò dọgba. Fi èyí tí ó dára jùlọ dènà (aburú).¹ Nígba náà ni ẹnì tí ọtá wà láààrin iwọ àti òun máa dà bí ọrẹ alásun-únmọ pékípékí!

35. A ku n yín) sìn tífí di ọjọá hu pátápátá.n ní Ọjọ Àjìhnde. wọn gbàgbé Allāhu.ò níf fún ẹnì kan ní (iwà rere yìi) àfi àwọn tó ẹe sùúrù. A kò níf fún ẹnì kan ẹe àfi olórí-ire ílál.

36. Àti pé tí èròkèrò kan láti ọdọ Èsù bá fẹ ẹẹ ọ lórí (kúrò níbi iwà rere yìi), sádí Allāhu (fi Allāhu wá iṣọrí). Dájúdájú Òun ni Olùgbọ, Onímọ.

37. Nínú àwọn àmì Rẹ ni òru, ọsán, òòrùn àti ọ̀sùpá. Ẹ kò gbọdọ forí kanlẹ fún òòrùn àti ọ̀sùpá. Ẹ forí kanlẹ fún Allāhu, Ẹni tí Ó dá wọn, tí èyin bá jẹ ẹnì tó n jọsin fún Òun nikan ọṣọ.

38. Tí wọn bá sì ẹ̀gbéraga, àwọn tó wà ní ọdọ Olúwa ẹ, wọn n ẹ̀fọmọ fún Un ní alẹ àti ní ọsán; wọn kò sì kágara.

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٤﴾

وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾

وَمَا يَنْزَعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٦﴾

وَمَنْ عَابَتْهُ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾

فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ ﴿٣٨﴾

¹ 1. Fífi rere dènà aburú ni ẹ̀ṣe sùúrù pẹ̀lú ẹnì tí ó n bínú sí wa, ẹ̀ṣe rere sí ẹnì tí ó n ẹe aburú sí wa, kíkí ẹnì tí ó n yàn wá lódi, ẹ̀ṣe àtẹ̀mọ̀ra pẹ̀lú ẹnì tí ó n hùwà àimọ̀kan sí wa, wíwo ẹnì tí ó n ẹ̀pẹ̀ fún wa níran, wíwo ẹnì tí ó n bú wa níran àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Iwọnyí ni kí mùsulùmí fi ẹ̀wà nitorí kí àwa náa má baà di ẹnì aburú àti nitorí kí èsù má baà rí wa ló.

39. Nínú àwọn àmì Rẹ̀ tún ni pé dájúdájú iwọ̀ yòò rí ilẹ̀ ní asálẹ̀. Nígbà tí A bá sì sọ omi kalẹ̀ lé e lórí, ó máa rúra wá, ó sì máa ga (fún híhu irúgbin jáde). Dájúdájú Ẹni tí Ó talẹ̀ jí, Òun mà ni Ẹni tí Ó máa sọ àwọn òkú di alààyè. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lórí gbogbo n̄nkan.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَادِعَةً
فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ
إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتَى إِنَّهُ وَعَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

40. Dájúdájú àwọn tó ñ darí àwọn āyah Wa kọ ọ̀nà òdì,¹ wọn kò pamọ̀ fún Wa. Ẹ́ ẹni tí wọn máa jù sínú Iná l’ó lóore jùlọ̀ ni tàbí ẹni tí ó máa wá ní olùfàyàbalẹ̀ ní Ojọ̀ Àjínḡde? Ẹ́ máa ẹ̀se ohun tí ẹ̀ bá fẹ̀. Dájúdájú Allāhu ni Olùrírán nípa ohun tí ẹ̀ ñ ẹ̀se níṣẹ̀.¹

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ
عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ
يَأْتِي عَامِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ اعْمَلُوا مَا
شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾

41. Dájúdájú àwọn tó Ẹ̀ ài gbàgbọ̀ nínú Tírà Ìrántí nàà (iyẹn, al-Kur’ān) nígbà̀ tí ó dé bá wọn (ẹni ìparun ni wọn.) Dájúdájú òhun mà ni Tírà tó lágbara.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ
وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾

42. Ìbàjẹ̀ kò ní kàn án láti iwájú rẹ̀ àti láti èyìn rẹ̀.¹ Ìmísí tí wọn

لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ
خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾

¹ 1. Nínú dídará àwọn āyah al-Kur’ān kọ ọ̀nà òdì ni fífún āyah kan ní ìtúmọ̀ òdì, fífi āyah kan tako āyah mìíràn, lílo āyah kan ní àyè tí kò jẹmọ̀ ọ̀n, fífi āyah kan ẹ̀se ẹ̀fẹ̀, ẹ̀ṣe àtakò sí āyah kan, pípa ọ̀rọ̀ al-Kur’ān tì láti tẹ̀lẹ̀ Ìròrì, iṣe àti àṣà igbà-àimọkan àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Ní Ẹ̀kíkí, ẹni tó darí āyah al-Kur’ān kọ ọ̀nà òdì ni ẹni tí kò tẹ̀lẹ̀ àwọn āyah al-Kur’ān ní ọ̀nà ẹ̀tọ̀ àti ẹni tí kò gbàgbọ̀ nínú rẹ̀. Àpẹ̀rẹ̀ igun kíńí ni àwọn onfíbià bífí àwọn sūfí, àwọn Ahmadi àti àwọn onfjálabí. Àpẹ̀rẹ̀ igun kejí ni àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀, àwọn “nasōrō àti àwọn yehudi.

sòkalè ni láti òdò Ọlògbòn,
Èlèyin.¹

43. Wọn kò sọ ọrọ kan sí ọ bí
kò ẹe ohun tí wọn ti sọ sí àwọn
Òjísẹ tó ẹwájú rẹ. Dájúdájú
Olúwa rẹ mà ni Aláforjìn, Ó sì
ní iyà ẹlẹta-eléro (lódò).

44. Tí ó bá jẹ pé A ẹe al-Kur’ān
ní n̄nkan kíké ní èdè mīràn yàtò
sí èdè Lárúbáwá ni, wọn ibá wí
pé: “Kí ni kò jẹ kí wọn ẹe àlàyé
àwọn āyah rẹ?” Báwo ni al-
Kur’ān ẹe lè jẹ èdè mīràn (yàtò
sí èdè Lárúbáwá), nígbà tí
Ānábì (Muhammad - kí ikẹ àti
ọlà Allāhu máa bá a -) jẹ
Lárúbáwá? Sọ pé: “Ó jẹ imọnà

مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدَّ قَبِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ
قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَدُوٌّ مَعْفِرَةٌ وَذُو عِقَابٍ
الْيَسِيرِ ﴿٤٣﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا
فُصِّلَتْ ءَايَاتُهُ ءَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ
هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ ۗ وَالَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ فِي ءَاذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ
عَمًى ۗ أُولَٰئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَّكَانٍ
بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, kò sí tirà sánmò kan tí ó sọ ọsọtẹlẹ pé irọ wà nínú al-Kur’ān ẹwájú isòkalẹ rẹ. Kò sì wulẹ níí sí tirà kan kan mọ lèyin rẹ láti sánmò, àrnbòsibòsí pé ó máa pe al-Kur’ān ní irọ. Ní sòkí, kò sí ẹnì tí ó lè rí àyah kan pé ní irọ nínú al-Kur’ān. Èyí jẹ ààbò mímọ tí Allāhu - Ọba Alàààbò - fi bo al-Kur’ān yàtò sí àwọn tirà yòókú tó ẹwájú rẹ nitorí pé, ọwọkọwọ ti wọ inu wọn ní ibámú sí sūrah al-Baqorah; 2:75 àti 79 àti sūrah al-Mō'idah; 5:13. Kódà iwé kan tí àwọn nasōrō n̄ pè ní “Bibéli”, ohun tí àwọn òh̄tẹwẹ rẹ “The Bible Societies” sọ nípa rẹ nínú ọrọ is̄aájú tí wọn kọ sínú “Revised Standard Version” ni pé: “Àwọn iwé bibéli tí wọn kọkọ tùmọ sí èdè Gẹẹsì wáyé láti inu ọjúlówó èdè Héberù àti èdè Greek tààrà. Titúmọ iwé bibéli tó sì jẹ àtẹjade àkòkọ ni is̄ẹ ọwọ William Tyndale. Ó fojú winá àtakò tó làgbára. Wọn fi ẹsùn kàn án pé, ó finnù-fíndò dojú itúmọ àwọn ọrọ inu bibéli rú, wọn sì pa á làṣẹ pé kí wọn dáná sun àwọn májẹmu titun rẹ gẹgẹ bí ó ẹ jẹ “àwọn itúmọ tí kí í ẹe òdodo”. Arákunrin náà padà bọ sówọ àwọn ọtá rẹ, wón pa á níta gbaṅgba, wón kangi ikú fún un, wón sì dáná sun ún lórí rẹ ní October 1536. Sibèsibè ñkọ, is̄ẹ itúmọ tí Tyndale ẹe ló padà di ipilẹ itókasi fún àwọn bibéli tí wón n̄ padà tùmọ sí èdè Gẹẹsì... Àwọn tí wón ẹe is̄ẹ itúmọ bibéli ti King James Version ẹe àkìyèsì sí àwọn èyí tí wón ti ẹe ẹwájú; ... Sibèsibè ñkọ, is̄ẹ itúmọ tí King James Version ẹe tún n̄ àlèébù tó buru gan-an nínú. Làààrin 19 sẹnturi, idàgbàsókè ẹkọ bibéli àti s̄is̄e àwárí àwọn àkòsílẹ ipilẹ bibéli tí ó lójọ lórí ju èyí tí King James Version gbe is̄ẹ itúmọ bibéli tirẹ lé lórí, ó fi hàn kedere pé àwọn àlèébù = wònyí pọ púpọ gan-an, wón sì làgbára gan-an dé ibi pé ó bèrè fún àtúnṣe àwọn itúmọ tí wón tùmọ bibéli sí...”

àti iwòsàn fún àwọn tó gbàgbó ní òdodo. Àwọn tí kò sì gbàgbó, èdídí wà nínú etí wọn ni. Fọ́júnhfọ́jú sì wà nínú ojú wọn sí (òdodo al-Kur'ān). Àwọn wònyẹn ni wọn sì ní pè (síbi òdodo al-Kur'ān) láti àyè tó jìnnà.¹

45. A kúkú fún (Ànábì) Mūsā ní Tírà. Wọn sì yapa-ẹnu sí i. Tí kò bá jẹ pé ọrọ kan tí ó ti síwájú ní ọdọ Olúwa rẹ ni, A ìbá ẹe ìdájọ láààrin wọn. Dájúdájú wọn tún wà nínú iyèméjì tó gbọpon nípa al-Kur'ān.

46. Ẹnikẹni tí ó bá ẹe iṣẹ rere, ó ẹe é fún ẹmí ara rẹ. Ẹnikẹni tí ó bá sì ẹe aburú, ó ẹe é fún ẹmí ara rẹ. Olúwa rẹ kò sì ní ẹe àbòsí sí àwọn ẹrùsìn.

47. Ọdọ Rẹ ni wọn yóò máa dá ìmọ Àkókò nàà padà sí. Kò sí èso kan tí ó máa jáde nínú apó rẹ, obìnrin kan kò sì ní lóyún, kò sì ní bímọ àfi pèlú ìmọ Rẹ. (Rántí) ojọ tí Ó sì máa pè wọn pé: “Ibo ni àwọn akegbé Mi (tí ẹ jọsìn fún) wà?”¹ Wọn á wí pé: “Àwa ní jẹ kí O mọ pé kò sí

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَىٰ الْكِتَابَ فَآخْتَلَفَ

فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ

لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكِّ مِّنْهُ

مُرِيبٍ ﴿٤٥﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ

فَعَلَيْهَا ۗ وَمَا رَبُّكَ بِظَلْمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

*إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ ۖ وَمَا تَخْرُجُ مِن

ثَمَرَاتٍ مِّنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ

أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِيَّ ۚ وَيَوْمَ

يُنَادِيهِمْ أَئِن شُرَكَاءِي قَالُوا ءَاذَنَّاكَ

مَا مَنَّا مِن شَهِيدٍ ﴿٤٧﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, wọn ti sonú jìnnà. Nítorí nàà, wọn kò lè gbọ ipè òdodo láti ọ̀nà jìjìn.

olùjèrìí kan nínú wa (tí ó máa jèrìí pé, O ní akegbé.)¹

48. Ohun tí wọn ní pè tẹlẹtẹlẹ̀ si di òfò mò wọn lówọ.¹ Wọn sì mò ní àmọ̀dájú pé, kò sí ibùsásí kan fún àwọn.¹¹

49. Ènìyàn kò kó ọ̀sú ńbí àdúà (láti tọ̀rọ) oore. Tí aburú bá sì fọ̀wọ̀ bà á, ó máa di olùsọ̀rètínù, olùjákànmùná.

50. Dájúdájú tí A bá ọ̀ ẹ̀dẹ̀rà fún un láti ọ̀dọ̀ Wa lẹ̀yìn aburú tí ó fọ̀wọ̀ bà á, dájúdájú ó máa wí pé: “Èyí ni tẹ̀mi. Èmi kò sì ní àmọ̀dájú pé Àkókò náà máa ọ̀lẹ̀. Àti pé dájúdájú tí Wọn bá dá mi padà sí ọ̀dọ̀ Olúwa mi, dájúdájú rere tún wà fún mi ní ọ̀dọ̀ Rẹ̀.” Dájúdájú Àwa yòò fún àwọn tó ọ̀sàì gbàgbọ̀ ní ìrọ̀ ohun tí wọn ọ̀ níşẹ̀. Dájúdájú A sì máa fún wọn ní iyà tó nípon tó wò.

51. Àti pé nígbà tí A bá ọ̀ ẹ̀dẹ̀rà fún ènìyàn, ó máa gbúnrí (kúró ní ọ̀dọ̀ Wa). Ó sì máa ọ̀gbéraga. Nígbà tí aburú bá sì fọ̀wọ̀ bà á, nígbà náà l’ó máa di aláduàà rẹ̀gẹ̀de.

وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ
وَوَدَّعُوا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ ﴿٤٨﴾

لَا يَسْتَمُ الْإِنْسَانُ مِنْ دَعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ
مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَسْأَلُ قَنُوطًا ﴿٤٩﴾

وَلَيْنَ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ
مَسَّتْهُ لِيَفْوَلَنْ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ
السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَيْنَ رُجْعٌ إِلَىٰ رَبِّي إِنْ
لِي عِنْدَهُ لِلْحُسْنَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ
عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾

وَإِذَا أُنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ
بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ
عَرِيضٍ ﴿٥١﴾

¹ 1. Allāhu kò ní akegbé ẹ̀yọ̀ kan ámbòsibòsì àwọn akegbé. Àmọ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀ ló sọ̀ àwọn òrìşà wọn di akegbé Allāhu. Ipè àbùkù àti ipè ẹ̀sìn ní èyí máa jẹ̀ fún àwọn abòrìşà àti àwọn òrìşà wọn ní ojú ipè náà, iyẹn Ojú Àjínḡde.

¹¹ 1. ۞ wo itọ̀şẹ̀-òrọ̀ sūrah al-'Ani'ām; 6:24.

52. Sọ pé: “Ẹ sọ fún mi, tí ó bá jẹ pé al-Kur’ān wá láti ọdọ Allāhu, lẹyin náà tí ẹ sàì gbàgbọ nínú rẹ (şé èyin kò ti wà nínú iyapa bí?)” Ta l’ó şìnà ju ẹnì tí ó wà nínú iyapa tó jìnnà (sí ọdodo)!

53. A ọ̀ò máa fi àwọn àmì Wa hàn wọn nínú ọ̀furufú àti nínú ẹ̀mí ara wọn tí tí ó máa fi hàn kedere sí wọn pé dájúdájú al-Kur’ān ni ọ̀dodo. Njẹ́ Olúwa rẹ̀ kò tó kí ó jẹ́ pé dájúdájú Ọ̀un ni Arínú-róde lórí gbogbo n̄̀nkan?

54. Gbọ́, dájúdájú wọn wà nínú iyèmèjì nípa ìpàdé Olúwa wọn. Gbọ́, dájúdájú Allāhu yí gbogbo n̄̀nkan ká.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ نُمٌّ
كَفَرْتُمْ بِهِ مِنْ أَضَلِّ مِمَّنْ هُوَ فِي
شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾

سَأْرِيهِمْ عَائِيَتَنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ
حَتَّىٰ يَنْبَيِّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوْ لَمْ يَكُنْ
بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَاءِ رَبِّهِمْ ۗ أَلَا
إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ﴿٥٤﴾

Suuratu Shuuraa الشورى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Hā mīm.

حَم ①

2. 'Aēn sīn kōf. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí náà.)¹¹

عَسَق ②

3. Báyeṅ ni Allāhu, Alágbára, Ọlóbòṅ ẹ ń fi ìmísí ránṣẹ sí iwọ àti àwọn tó síwájú ẹ.¹¹

كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ③

4. TiRẹ ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Ó ga, Ó tóbi.

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ④

5. Sánmọ fẹ̀ẹ̀ fàya láti òkè wọn (nípa títoṅbi Allāhu). Àwọn mọ̀lāika sì ń ẹ̀ àfọ̀mọ̀ pèlú ẹ̀yìn fún Olúwa wọn. Wọn sì ńtọ̀rọ̀ àforíjìn fún àwọn tó wà lóri ilẹ̀. Gbọ̀, dájúdájú Allāhu, Ọun ni Aláforíjìn, Àṣàkẹ-òrun.

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَطِرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ
وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ ۗ إِلَّا إِنَّ
اللَّهَ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ⑤

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-òrọ sūrah al Bakorah; 2:1.

¹¹ "1. È é ti ẹ se tí Allāhu lẹ̀yìn tí Ó sọ pé "Báyeṅ ni Allāhu, Alágbára, Ọlóbòṅ ẹ ń fi ìmísí ránṣẹ sí iwọ àti àwọn tó síwájú ẹ." kò fi kún un pé, "àti àwọn tó ń bọ lẹ̀yìn ẹ?" Ìdí ni pé, Allāhu ti fi Ànàbí - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ òpín àwọn arímìsígbà "kātamu-nnabiyyīn". Ẹ wo sūrah al-'Ahzāb; 33:40.

6. Àwọn tó mú àwọn alátiléyìn kan léyìn Rẹ̀, Allāhu sì ni Aláàbò lórí wọn. Ìwọ̀ sì kọ̀ ni olùṣọ̀ lórí wọn.

7. Báyeṅ ni A ẹ̀ se fi al-Kur'ān ránṣẹ̀ sí ọ̀ ní èdè Lárúbáwá nítorí kí o lè fi ẹ̀ se ikilò fún 'Ummul-Kurō (iyẹn, ará ilú Mọkkah) àti ẹníkẹni tí ó bá wà ní àyíká rẹ̀ (iyẹn, ará ilú yòókù), àti nítorí kí o lè fi ẹ̀ se ikilò nípa Ojọ̀ Àkójọ̀, tí kò sí iyèméjì nínú rẹ̀. Ìjọ̀ kan yòò wà nínú Ogbà Ìdẹra. Ìjọ̀ kan yó sì wà nínú Iná tó n jò.

8. Tí ó bá jẹ̀ pé Allāhu bá fẹ̀, ìbá ẹ̀ se wọn ní ìjọ̀ ẹ̀lẹ̀sìn ẹ̀yọ̀ kan. Şùgbọ̀n Ó n fi ẹnì tí Ó bá fẹ̀ sínú ìkẹ̀ Rẹ̀. Àwọn aláàbòsì, kò sì ní sí aláàbò àti aláranṣe kan fún wọn.

9. Sẹ̀ wọn mú àwọn aláàbò kan léyìn Rẹ̀ ní? Allāhu, Òun sì ni Aláàbò. Òun l'Ó n sọ̀ àwọn òkú di aláàyè. Òun sì ni Alágbára lórí gbogbo ñhkan.

10. Ohunkóhun tí ẹ̀ bá yapa-ẹnu lórí rẹ̀, ìdájọ̀ rẹ̀ di ọ̀dọ̀ Allāhu. Ìyẹn ni Allāhu, Olúwa mi. Òun ni mo gbáralé. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ
حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ

يُوكِيلٌ ﴿٦﴾

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا
لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ
الْجُمُعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ
وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ﴿٧﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ
وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا

نَصِيرٍ ﴿٨﴾

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَإِنَّهُ هُوَ
الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٩﴾

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ
إِلَى اللَّهِ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَالَيْهِ أُنِيبُ ﴿١٠﴾

sì ni mo máa şerí padà sí (ní ti ironúpiwàdà). ¹

11. (Òun ni) Olùpilèdá àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó şedá àwọn obìnrin fún yín láti ara yín. Ó tún şedá àwọn abo ẹran-òsìn láti ara àwọn akọ ẹran-òsìn. Ó ń mu yín pọ̀ sí i (nípa işedá yín ní akọ-abo). Kò sí kiní kan bí irú Rẹ̀. Òun sì ni Olùgbọ̀, Olùrírán.

12. TiRẹ̀ ni àwọn kókórọ̀ ilẹ̀ ọ̀rọ̀ àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó ń tẹ̀ arisìkí sílẹ̀ fún ẹni tí Ó bá fẹ̀. Ó sì ń díwọ̀n rẹ̀ (fún ẹlòmíràn). Dájúdájú Òun ni Onímọ̀ nípa gbogbo ñhkan.

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ
مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ
أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ
شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

¹ 1. Àgbóyé méjì ni gbogbo tafsīr mú wá lórí gbólóhùn yíí "Ohunkóhun tí ẹ̀ bá yapa-enu lórí rẹ̀, idájọ̀ rẹ̀ di ọ̀dọ̀ Allāhu." Ìkíní ni pé, lẹ̀yìn tí Allāhu ti mú idájọ̀ wá pé 'Islām nìkan soşo ni ẹ̀sìn àşelà, àmọ̀ tí àwọn aláìgbàgbọ̀ yapa rẹ̀, kí àwa mùsùlùmí fi wọ̀n sílẹ̀ tífí di Ojọ̀ àjìńde tí Allāhu máa fi idájọ̀ Rẹ̀ mú ilèríf iyà Rẹ̀ şẹ̀ lórí wọ̀n. Pèlú àgbóyé yíí, àyah yíí jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn àyah tó sọkalẹ̀ şiwájú àwọn àyah tó ń paşẹ̀ ìgbogun ti àwọn aláìgbàgbọ̀ tó ń gbogun ti àwa mùsùlùmí àti àyah tó ń paşẹ̀ gbígba owó-orí lọwọ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀ tí kò gbogun ti àwa mùsùlùmí. Ní àgbékalẹ̀ ọ̀rọ̀ míràn, àyah yíí ń pàrọ̀wà sùúrù àti ifaradà fún èyikéyíí àwujọ̀ mùsùlùmí tó wà nípọ̀ ọ̀lẹ̀ ní orílẹ̀ èdè tí àwọn kẹ̀fèrì bá ti ń lo ọ̀fin kẹ̀fèrì lé wa lórí. Sùúrù náà máa wà bẹ̀ẹ̀ tífí di ojọ̀ tí ọwọ̀ àwa mùsùlùmí yóò ba èkù-idà, tí agbára sì máa jẹ̀ tí 'Islām. Àgbóyé kejì ni pé, kí á şerí gbogbo àwọn ọ̀rọ̀ tí iyapa-enu bá wáyé lórí wọ̀n sínú al-Kur'ān, ọ̀rọ̀ Allāhu àti idájọ̀ Rẹ̀. Pèlú àgbóyé yíí, àyah yíí jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn àyah tó ń pa wá láşẹ̀ láti fi al-Kur'ān àti sunnah Ānábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - yanjú àwọn ọ̀rọ̀ iyapa-enu, gégé bí sūrah an-Nisā'; 4:59. Aşìgbọ̀ l'ó jẹ̀ nígbà náà láti léro pé àyah náà ń pa wá láşẹ̀ láti má ẹ̀ mu idájọ̀ wá lórí àwọn ọ̀rọ̀ iyapa-enu tí al-Kur'ān ti yanjú. Èyí sì máa mu itúmọ̀ wíwo ibàjẹ̀ níran lọwọ̀. Nípaşẹ̀ bẹ̀ẹ̀ ibàjẹ̀ oníran-ánran àti àdádáálẹ̀ ẹ̀sìn nínú 'Islam sì máa gbòde kanrí láààrin àwọn èdà. Àşẹ̀ wíwo ibàjẹ̀ níran tífí dojọ̀ àjìńde kò sì ti ọ̀dọ̀ Allāhu wá nínú tírà sánmò kan kan.

13. (Allāhu) ɣe ní òfin fún yín nínú ẹ̀sìn ('Islām) ohun tí Ó pa ní àṣe fún (Ànábì) Nūh àti èyí tí Ó fi ránṣe sí ọ, àti ohun tí A pa láṣe fún (Ànábì) 'Ibrōhīm, (Ànábì) Mūsā àti (Ànábì) 'Īsā pé, kí ẹ gbé ẹ̀sìn náà dúró. Kí ẹ sì má ɣe pín sí ijo ọ̀tọ̀tọ̀ nínú rẹ. Wàhálà l'ó jẹ fún àwọn ọ̀ṣeḅọ nípa ñhkan tí ò n pè wọn sí (níbi mímu Allāhu ní ọkan ṣoṣo). Allāhu l'Ó n ɣeṣà ẹni tí Ó bá fẹ sínú ẹ̀sìn Rẹ (tí ò n pè wọn sí). Ó sì n fi ọ̀nà mọ ẹni tí ó bá n ɣerí padà sí ọ̀dọ Rẹ (nípasẹ ironúpiwàdà).

14. (Àwọn ọ̀ṣeḅọ) kò sì pín sí ijo ọ̀tọ̀tọ̀ àfi lẹyìn tí ìmọ ('Islām) dé bá wọn ní ti ilara láààrin ara wọn (sí àwọn Ànábì - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn -). Tí kò bá jẹ pé ọ̀rọ kan tí ɣíwájú lọ̀dọ Olúwa rẹ (pé Òun yóò lẹ wọn lára) tí tí di gbèdẹke àkókò kan ni, Wọn ibá ti dájọ láààrin wọn. Dájúdájú àwọn tí A jogún Tírà fún lẹyìn wọn sì tún wà nínú iyeméjì tó gbópon nípa 'Islām.

15. Nítorí iyen, pèpè (sínú 'Islām), kí o sì dúró ɣinṣin gégé bí Wọn ɣe pa ọ láṣe. Má sì ɣe tẹ̀lẹ̀ ifẹ-inú wọn. Kí o sì sọ pé: “Mo gbàgbọ nínú èyíkéyí Tírà tí Allāhu sọkalẹ. Wọn sì pa mí láṣe pé kí ñg ɣe déédé láààrin yín. Allāhu ni Olúwa wa àti

*شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾

وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٤﴾

فَلِذَلِكَ فَادِّعْ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ ءَامَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَلْنَا وَلكُمْ

Olúwa yín. Tiwa ni àwọn işé wa. Tiyín sì ni àwọn işé yín. Kò sí ijà láààrin àwa àti èyin.¹ Allāhu l’Ó sì máa kó wa jọ papò. Ọdò Rẹ̀ sì ni àbò èdá.”¹

16. Àwọn tó ń bá (Ànábì - kí iké àti ọlà Allāhu máa bá a -) jà nípa (èsin) Allāhu lẹyìn ìgbà tí àwọn èniyàn ti gbà fún un, èrì wọn máa wó lódò Olúwa wọn. Ìbínú ń bẹ lórí wọn. Ìyà líle sì wà fún wọn.

17. Allāhu ni Ẹni tí Ó sọ Tírà (al-Kur’ān) àti (òfin) òşuwọn (déédé) kalẹ̀ pẹ̀lú òdodo.¹ Àti pé kí l’ó máa fi mò ọ pé ó şeé şe kí Àkókò nàà ti súnmọ!¹¹

18. Àwọn tí kò ní ìgbàgbò òdodo nínú rẹ̀ ń wá a pẹ̀lú ikánjú. Àwọn tó sì gbàgbò ní òdodo ń páyà rẹ̀. Wọn sì mò pé dájúdájú òdodo ni. Kiyè sí i, dájúdájú àwọn tó ń jiyàn nípa Àkókò nàà ti wà nínú işìnà tó jinnà.

19. Allāhu ni Aláàánú fún àwọn ẹrúsin Rẹ̀. Ó ń şe arísíkí fún ẹni tí Ó bá fẹ̀. Ọun sì ni Alágbára, Olùborí.

أَعْمَلُكُمْ^ط لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ^ط
اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ^{١٥}

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
أَسْتُجِيبَ لَهُ وَحُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ^{١٦}

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
وَالْمِيزَانَ^ط وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ
قَرِيبٌ^{١٧}

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا^ط
وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ
أَنَّهَا الْحَقُّ^ط آلا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي
السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ^{١٨}

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ^ط
وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ^{١٩}

¹ 1. Iyẹn şiwájú àwọn āyah tó ń páşẹ ogun ẹsin jija.

¹¹ 1. Ẹ wo sūrah ar-Rahmōn; 55: 7 - 9.

20. Ẹnikẹni tí ó bá gbèrò láti gba èso (iṣẹ̀ rẹ̀ ní) òrun, A máa ẹ̀ ṣe àlẹ̀kún sí èso rẹ̀ fún un. Ẹnikẹni tí ó bá sì gbèrò láti gba èso (iṣẹ̀ rẹ̀ ní) ayé, A máa fún un nínú rẹ̀. Kò sì níí sí ìpín kan kan fún un mọ́ ní òrun.

21. Tàbí wọn ní àwọn òrìṣà kan tó ṣòfin (ìbòrìṣà) fún wọn nínú ẹ̀sìn, èyí tí Allāhu kò yònda rẹ̀? Tí kò bá jẹ́ ti òrò àsoyán (pé A kò níí kánjú jẹ́ wọn ní iyà), Àwa ìbá ti mú ìdájó wá láààrin wọn. Dájúdájú àwọn alábòsì, iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro sì wà fún wọn.

22. O máa rí àwọn alábòsì tí wọn yóò máa páyà nítorí ohun tí wọn ẹ̀ níṣẹ̀, tí ó sì máa kò lé wọn lórí. Àwọn tó sì gbàgbọ́ ní òdodo, tí wọn ẹ̀ ṣe iṣẹ̀ rere máa wà ní àwọn àbàtà Ọgbà Ẹ̀dẹ̀ra,¹. Ohun tí wọn bá ń fẹ́ máa wà fún wọn ní òdò Olúwa wọn. Ìyẹn, òhun ni oore àjùlọ́ tó tóbi.¹

23. Ìyẹn ni èyí tí Allāhu fi ń ẹ̀ ṣe ìró ìdùnnú fún àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀, àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ ṣe àwọn iṣẹ̀ rere. Sọ pé: “Èmi kò bèèrè owó-ọ̀yà lẹ̀wọ́ yín lórí rẹ̀ bí kò ẹ̀ ṣe ìfẹ́ ẹ̀bí.”¹ Ẹnikẹni tí ó bá ẹ̀ ṣe rere kan, A máa ẹ̀

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ ۗ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا ۗ وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَّصِيبٍ ﴿٢٠﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ ۗ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ ۗ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

ذَلِكَ الَّذِي يُبَيِّنُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۗ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾

¹ 1. “Raodoh” ni àyè tí ó kún fún omi àti koríko, àyè tó lẹ̀ràà lára jùlọ́ nínú ọ̀gbà oko.

àlèkún rere fún un. Dájúdájú Allāhu ni Aláforjìn, Ọlópẹ.²

24. Tàbí wọn n wí pé: “Ó dá àdàpa irọ̀ mọ̀ Allāhu ni?” Nítorí náà, tí Allāhu bá fẹ́, Ó máa fi èdídí dí ọkàn rẹ̀ pa. Àti pé Allāhu yóò pa irọ̀ rẹ̀. Ó sì máa fi òdodo rinlẹ̀ pèlú àwọn ọ̀rẹ̀ Rẹ̀. Dájúdájú Ọ̀un ni Onímọ̀ nípa ohun tó wà nínú igbá-àya èdà.

25. Ọ̀un ni Ẹ̀ni tó n gba ìronúpiwàdà láti ọ̀dọ̀ àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀. Ó n ẹ̀ àmójúkúró níbi àwọn àṣiṣe. Ó sì mọ̀ ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ níṣe.

26. Ó n gba àdúà àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ àwọn isẹ̀ rere. Ó sì n ẹ̀ àlèkún fún wọn nínú ọlá Rẹ̀. Àwọn aláìgbàgbọ̀, iyà líle sì wà fún wọn.

27. Tí ó bá jẹ̀ pé Allāhu tẹ̀ arísíkí sílẹ̀ rẹ̀gedẹ̀ fún àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀ ni, wọn ibá tayọ̀ ẹnu-àlà lóri ilẹ̀. Sùgbọ̀n Ó n sọ (arísíkí) tí Ó bá fẹ́ kalẹ̀ níwọn-níwọn. Dájúdájú Ọ̀un ni Alámọ̀tán, Olùríran nípa àwọn ẹ̀rúsin Rẹ̀.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِن يَشِئِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٤﴾

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ ؕ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾

*وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِن يُنَزِّل بِقَدَرٍ مَّا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọlá Allāhu máa bá a - n sọ̀ fún àwọn ẹ̀bí rẹ̀ pé, ẹ̀ má ẹ̀ titorí pé mò n pèyìn sínú ẹ̀sin 'Islām kí ẹ̀ wá máa fi ìnira kan èmi àti àwọn ará ilẹ̀ mi. Èmi kò kúkú bèèrè owó-òyà kan kan lọ̀wọ̀ yín. Ẹ̀ sì mọ̀ pé ẹ̀bí ni wá. Ẹ̀bí sì gbọ̀dọ̀ ní ifẹ̀ ẹ̀bí rẹ̀. Nítorí náà, ẹ̀ má ẹ̀ fi fífi ìnira kan ará ilẹ̀ mi ẹ̀ ẹ̀san fún mi. 2. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rẹ̀ sūrah al-Baqorah; 2:158.

28. Òun sì ni Ẹni tó n sọ omi òjò kalẹ̀ lẹ́yìn Igbà tí wọn ti sọ̀rètí nù. Ó sì n fón ìkẹ̀ Rẹ̀ ká. Òun sì ni Aláàbò, Ẹlẹ́yìn.

وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ ۗ وَهُوَ الْوَلِيُّ

الْحَمِيدُ ﴿٢٨﴾

29. Àti pé nínú àmi Rẹ̀ ni iṣẹ̀dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àti n̄nkan tí Ó fónká sàààrin méjèèjì nínú àwọn n̄nkan abẹ̀mí. Òun sì ni Alágbára lórí ikójo wọn nígbà tí Ó bá fẹ̀.

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ دَابَّةٍ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾

30. Ohunkóhun tí ó bá kàn yín nínú àdánwò, ohun tí ẹ̀ fi ọ̀wọ̀ ara yín fà ni.¹ Ó sì n sàmójúkúró níbi ọ̀pòlọ̀pò.¹

وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٠﴾

31. Ẹ̀yin kò lè mórí bọ̀ (mọ̀ Allāhu lówó) lórí ilẹ̀. Kò sì sí aláàbò àti aláranṣe kan fún yín lẹ́yìn Allāhu.

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ ۗ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

32. Ó tún wà nínú àwọn àmi Rẹ̀, àwọn ọ̀kọ̀ ojú-omi tó n rìn lójú omi (tó dà) bí àwọn òkè àpáta gíga.

وَمِنْ آيَاتِهِ الْخَوَارِجُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٢﴾

33. Tí Allāhu bá fẹ̀, Ó máa dá atẹ̀gùn náà dúró, (àwọn ọ̀kọ̀ ojú-omi náà) sì máa dúró pa sójú kan náà lórí omi. Dájúdájú àwọn àmi wà nínú ìyẹn fún gbogbo onísùúrù, olùdúpẹ̀.

إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَالِيٰ ظَهْرِهِ ۗ إِنَّ فِيٰ ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Ẹ̀ wọ̀ itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah an-Nisā'; 4:79.

34. Tàbí kí Ó kó ìparun bá (àwọn ọkọ ojú-omi náà) nítorí ohun tí àwọn èrò ọkọ ojú-omi ẹ (níşẹ aburú). Ó sì n şamójúkúró níbi ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀.

35. Àwọn tó n (fi irọ) ja àwọn àyah Wa ní iyàn sì máa mọ pé kò sí ibùsásí kan fún wọn.

36. Nítorí náà, ohunkóhun tí A bá fún yín, ìgbádùn ayé nìkan ni. Ohun tí ó wà lódò Allāhu lóore jùlọ, ó sì máa ẹkù títí lááláé fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn sì n gbáralé Olúwa wọn.

37. (Ohun tí ó wà lódò Allāhu tún wà fún) àwọn tó n jìnnà sí àwọn ẹşẹ nílá nílá àti àwọn iwà ìbàjẹ, àti (àwọn tó jẹ pé) nígbà tí wọn bá bínú, wọn yóò şàforíjìn.

38. (Ohun tí ó wà lódò Allāhu tún wà fún) àwọn tó jépè ti Olúwa wọn, tí wọn n kírùn, ọ̀rọ̀ ara wọn sì jẹ ijíròrò láààrin ara wọn, wọn tún n ná nínú arísíkí tí A pèsè fún wọn.

39. (Ohun tí ó wà lódò Allāhu tún wà fún) àwọn tí (ó jẹ pé) nígbà tí wọn bá ẹ àbòsí sí wọn, wọn yóò gbẹsan wọn padà.

أَوْ يُوبِقَهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ
كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجْدِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا
لَهُمْ مِنْ حَقِيصٍ ﴿٣٥﴾

فَمَا أَوْتَيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَّعَ الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ
آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ
وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ
يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ
يَنْتَصِرُونَ ﴿٣٩﴾

40. Èsan aburú sì ni aburú bí irú rẹ.¹ Ènikèni tí ó bá sí şàmójúkùrò, tí ó tún şàtúnşe, èsan rẹ wà lódò Allāhu. Dájúdájú (Allāhu) kò nífẹẹ àwọn alábòsí.¹

41. Dájúdájú ẹnì tí ó bá sí gbèsan lẹyìn tí wọn şe àbòsí sí i, àwọn wònyẹn (tí wọn şàbòsí sí), kò sí ìbáwí kan kan fún wọn.

42. Àwọn tí ìbáwí wà fún ni àwọn tó n şàbòsí sí àwọn ènìyàn, tí wọn tún n tayọ ẹnù-ààlà lórí ilẹ láí létò. Àwọn wònyẹn ni iyà elẹta-eléro wà fún.

43. Ènikèni tí ó bá şe sùúrù, tí ó tún şàforìjìn, dájúdájú iyen wà nínú àwọn ipinnu òrò.

44. Ènikèni tí Allāhu bá şì lònà, kò tún sí alábò kan fún un mọ lẹyìn Rẹ. O sì máa rí àwọn alábòsí nígbà tí wọn bá rí Iná, wọn yóó wí pé: “Njẹ ọ̀nà kan kan wà tí a lè fi padà sí ilé ayé?”

وَجَزَّوْا سَيِّئَةً سَيِّئَةً مِّثْلَهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلَمَنْ أَنْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾

وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾

¹ 1. Kíyè sí i, gbólòhùn yíí “Èsan aburú sì ni aburú bí irú rẹ.” kò tako sūrah Fussilat; 41:31. Idí ni pé, gbígba èsan lára alábòsí tàbí gbígba ààrò kò sọ pé mùsùlùmí kò ní ẹmí àforìjìn, àmọ́ ó lè má níí agbára láti şàmójú kùrò fún alábòsí náà. Bí àpẹrẹ, kí ẹnì kan ba dúkiá mùsùlùmí jẹ, yálá ó şèèsì tàbí ó mọ́mọ́, mùsùlùmí lè gbèsan ààrò níwọn igbà tí agbára rẹ kò bá gbé àtúnşe rẹ tàbí iràpadà rẹ. Kò sí níí gbà ju ohun tí wọn bàjẹ.

45. O sì máa rí wọn tí A máa kó wọn lọ sínú Iná; wọn yòò palóló láti ara iyèpèrè, wọn yó si máa wò fín-ín-fín. Àwọn tó gbàgbó ní òdodo sì máa sọ pé: “Dájúdájú àwọn ẹnì òfò ni àwọn tó ẹ ẹmí ara wọn àti ara ilé wọn ní òfò ní Ojọ Àjínde.” Kíyè sí i, dájúdájú àwọn alábòsí yòò wà nínú iyà gbére.

46. Kò sì níí sí aláàbò kan fún wọn tí ó máa ràn wọn lówọ lẹyìn Allāhu. Àti pé ẹnìkẹni tí Allāhu bá sì lònà, kò níí sí ọnà kan kan fún un.

47. Ẹ jẹpè Olúwa yín ẹwájú kí ojọ kan tí kò ẹ é dá padà tó dé láti ọdọ Allāhu. Kò sí ibùsásí kan fún yín ní ojọ yẹn. Kò sì níí sí ẹnì tí ó máa bá yín kọ iyà náà.

48. Nítorí náà, tí wọn bá gbúnrí, A kò rán ọ pé kí o jẹ olùşọ fún wọn. Kò sí kiní kan tó di dandan fún ọ bí kò ẹ ikéde (ẹsìn). Àti pé dájúdájú nígbà tí A bá fún ẹniyàn ní iké kan tọ wò láti ọdọ Wa, ó máa dunnú sí i. Tí aburú kan bá sì kàn án nípasẹ ohun tí ọwọ wọn tì ẹwájú (ní ẹş aburú), dájúdájú ẹniyàn ni aláìmoore.

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعِينَ مِنَ
الذَّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ
الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَلَّا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ﴿٤٥﴾

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ
سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾

أَسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ
لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَأٍ
يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ﴿٤٧﴾

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ
خَفِيظًا إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلْغُ وَإِنَّا إِذَا
أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَحَرِحَ بِهَا وَإِنْ
نُصِبَتْ سَيْئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ
الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿٤٨﴾

49. Ti Allāhu ni iḡoba àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó n ṣẹ̀dá ohun tí Ó bá fẹ́. Ó n ta ẹ̀ni tí Ó bá fẹ́ lọ̀rẹ̀ ọ̀mọ̀bìnrin. Ó sì n ta ẹ̀ni tí Ó bá fẹ́ lọ̀rẹ̀ ọ̀mọ̀kùnrin.

لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِۙ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُۗ يَهَبُ لِمَن يَشَآءُ اِنْتًا وَيَهَبُ لِمَن يَشَآءُ الذُّكُوْرَ ﴿٤٩﴾

50. Tàbí kí Ó ẹ̀ wọn ní oríṣi méjì; ọ̀mọ̀kùnrin àti ọ̀mọ̀bìnrin. Ó sì n ẹ̀ni tí Ó bá fẹ́ ní àgàn. Dájúdájú Òun ni Onímò, Alágbára.

اَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَّاِنْتًا وَيَجْعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيْمًاۗ اِنَّهُۥ عَلِيْمٌ قَدِيْرٌ ﴿٥٠﴾

51. Kò lẹ̀tọ̀ọ̀ fún abara kan pé kí Allāhu bá a sọ̀rọ̀ àfi kí (ọ̀rọ̀ náà) jẹ́ ìmísí (ìṣípayá mímọ̀), tàbí kí ó jẹ́ lẹ̀yìn gágá, tàbí kí Ó rán Òjísẹ́ kan (tí ó jẹ́ mọ̀lāika) sí i, ó sì máa fi ìmísí jíṣẹ́ fún (abara náà) pẹ̀lú iyòhnda (Allāhu). Dájúdájú Ó ga. Ọ̀lọ̀gbọ̀n sì ni.

﴿۝۵۱﴾ وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُكَلِّمَهُ اللّٰهُ اِلَّا وَحْيًاۙ اَوْ مِنْ وَّرَآئِ حِجَابٍۙ اَوْ يُرْسِلَ رَسُوْلًاۙ فَيُوحِیْۤ اِیْۤاٰتِهٖۙ مَا يَشَآءُۗ اِنَّهُۥ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٥١﴾

52. Báyeṅ sì ni A ẹ̀ fi ìmísí ránṣẹ́ sí ọ̀ nínú àṣẹ̀ Wa. Iwọ̀ kò mọ̀ kí ni Tírà àti iḡbàgbọ̀ òdodo tẹ̀lẹ̀ (ṣíwájú ìmísí náà),¹ ṣùḡbọ̀n A ẹ̀ fi ìmónà fún ẹ̀ni tí A bá fẹ́ nínú àwọn ẹ̀rúsin Wa. Dájúdájú iwọ̀ n pẹ̀pẹ̀ sí ọ̀nà tààrà (‘Islām’).²

وَكَذٰلِكَۙ اَوْحَيْنَاۤ اِلَيْكَ رُوْحًاۙ مِّنْ اَمْرِنَاۗ مَا كُنْتَ تَدْرِىۤ مَا اَلْكِتٰبُ وَلَا الْاٰیْمٰنُ وَّلٰكِنۢ جَعَلْنٰهُ نُوْرًاۙ تَهْدٰیۤ بِهٖۤ مِّنۢ نَّشَآءٍۙ مِّنۢ عِبَادِنَاۗ وَاِنَّكَ لَتَهْدٰیۤ اِلٰی صِرَاطٍۙ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٥٢﴾

¹ 1. Àyàh yìí n fí kókó pàtàkì kan rinlẹ̀ nípa ìbèrẹ̀ ìṣẹ̀mí ayé Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - pé, ṣíwájú kí ìmísí mímọ̀ tó bèrẹ̀ sí ọ̀kalẹ̀ fún un kò sí nínú ẹ̀ni tó nímò sí tírà sánmò kan kan, kò sì dá iḡbàgbọ̀ òdodo mọ̀. Allāhu - tó ga jùlọ̀ - tún fi èyí rinlẹ̀ bèjẹ̀ nínú sūrah ad-Duhā; 93:7. Àmọ̀ níkéte tí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bèrẹ̀ sí gba ìmísí mímọ̀, Allāhu fi ìmò tírà al-Kur’ān àti iḡbàgbọ̀ òdodo mọ̀ ọ̀n. Ó sì di olùpẹ̀pẹ̀ sínú ìmónà. Ọ̀pòlọ̀pọ̀ àwọn Ànábì àti Ọ̀jísẹ́ Ọ̀lọ̀hun ni ìṣẹ̀mí ayé wọn rí bí Ànábì wa - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ti ẹ̀ rí àfi ẹ̀ni tí bàbà rẹ̀ bá jẹ́ Ànábì àti Ọ̀jísẹ́ Ọ̀lọ̀hun. Àmọ̀ ẹ̀sá, kò sí abọ̀rìṣà kan tí Allāhu sọ̀ di Ànábì tàbí Ọ̀jísẹ́ Rẹ̀ rí. Ẹ̀ni tí Allāhu máa sọ̀ di

53. Ọ̀nà Allāhu, Ẹ̀ni tí ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ n̄ jẹ̀ tíRẹ̀. Gbọ̀! Ọ̀dò Allāhu ni àwọn ọ̀rọ̀ ẹ̀dá yóò padà sí.

صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ
الْأُمُورُ ﴿٥٣﴾

Ànàbí tàbí Ọ̀jíṣẹ̀ lè má tí ì mọ̀ tírà nígbà tí Ọ̀lọ̀hun kò ì tí ì fún un, ó sì lè má tí ì dá ìgbàgbọ̀ ọ̀dodo mọ̀, nígbà tí Ọ̀lọ̀hun kò tí ì rọ̀yìn Ara Rẹ̀ fún un, àmọ̀ kò ní sí nínú àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ tàbí àwọn ọ̀bílẹ̀jẹ̀ èniyàn. Kódà, láti kékeré wọn ni Allāhu - Ọ̀ba mímọ̀ - ti máa n̄ jogún ọ̀ye fún wọn pé, “irọ̀ ni ọ̀rìṣà” tí tí àsìkò imí sí wọn yóò fi dé bá wọn. Síwájú sí ì, tí ẹ̀ni kan bá sì sọ pé, ịṣẹ̀ wiridi ni Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - máa n̄ ẹ̀ nínú ọ̀gbun Hirā Ẹ̀wájú kí ó tó di Ànàbí Ọ̀lọ̀hun, irọ̀ l’ó fi pa. Ẹ̀dí ni pé, ẹ̀ni kan kí í ẹ̀ wiridi láì gbọ̀wọ̀, ta ni ó fún Ànàbí l’ọ̀wọ̀ wiridi? Kò sí. Bákan náà, kò sí ojú ọ̀nà wiridi tí kò lórúko, kí ni orúko ọ̀rìko sūfí tí Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ẹ̀? Kò sí. Ẹ̀yí tó wá kó ọ̀rọ̀ tán nílẹ̀ ni pé, tí tẹ̀lẹ̀ Muhammad ọ̀mọ̀ ‘Abdullah - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, kò di ẹ̀sìn àfí láti àsìkò tí ó di Ànàbí àti Ọ̀jíṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun. Kò sì lẹ̀ sínú ọ̀gbun Hirā mọ̀ bẹ̀rẹ̀ láti ojọ̀ àkọ̀kọ̀ tí mọ̀lāika Jibrīl - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti fún un ní imí sí àkọ̀kọ̀. Nítórí náà, Ànàbí kí í ẹ̀ sūfí, kò sì ẹ̀ wiridi sūfí rí. 2. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Koṣṣ; 28:56.

Suuratuz-Zukh'rif الزخرف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Hā mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹
2. (Allāhu) fi Tírà tó n yanjú òrò èdá búra.
3. Dájúdájú Àwa se é ní al-Kur'ān (n̄nkan kíké) ní èdè Lárúbáwá nítorí kí ẹ̀ lè ẹ̀ làákàyè.
4. Àti pé dájúdájú nínú Tírà Ìpìlè tó wà lódò Wa, al-Kur'ān mà ga, ó sì kún fún ogbón.
5. Ẹ́ kí Á ká Tírà Ìrántí (al-Kur'ān) kúrò nílẹ̀ fún yín pátápátá (kí Á máa wò yín ní ìran) nítorí pé, ẹ̀ jé ìjọ alákoṣo?
6. Mèlòó mèlòó nínú àwọn Ànábì tí A ti rán sí àwọn ẹ̀ni àkòkò.
7. Kò sí Ànábì kan tí ó wá bá wọn àyàfí kí wọn máa fi ẹ̀ se yèyè.

حَم ①

وَأَلِكْتَبِ الْمُبِينِ ②

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ③

وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيَّ
حَكِيمٌ ④

أَفَتَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ
كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ⑤

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ ⑥

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ⑦

¹ 1. Ẹ̀ wo ìtoṣe-òrò sūrah al Bakorah; 2:1.

8. Nítorí nàà, A ti pa àwọn tó ní agbára ju àwọn (wònyí) rẹ. Àpèjúwe (ìparun) àwọn ẹni àkókò sì ti ẹ́wájú.

فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَى مَثَلُ الْأُولَىٰ ﴿٨﴾

9. Tí o bá kúkú bi wọn léèrè pé: “Ta ni Ó dá àwọn sánmò àti ilẹ̀?”, dájúdájú wọn á wí pé: “Ẹni tó dá wọn ni Alágbára, Onímọ̀;

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾

10. Ẹni tí Ó ẹ̀ ilẹ̀ ní itẹ̀ fún yín. Ó sì fi àwọn ojú ọ̀nà sínú rẹ̀ fún yín nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ mọ̀nà;

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠﴾

11. Ẹni tí Ó ń sọ omi kalẹ̀ láti sánmò níwọ̀n-níwọ̀n. Ó sì ń fi sọ ọ̀kú ilẹ̀ di àyè ilẹ̀. Báya nàà ni wọn yóò ẹ̀ mu yín jáde.

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدَرِ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ نُنْزِلُ الْوَجُونَ ﴿١١﴾

12. Ẹni tí Ó ẹ̀dà gbogbo ñhkan ní oríṣíríṣi.¹ Ó sì ẹ̀ ñhkan tí ẹ̀ ń gùn fún yín láti ara àwọn ọ̀kò ojú-omi àti àwọn ẹ̀ran-ọ̀sìn.¹

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾

13. Nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ jókòò dáadáa sẹ̀yìn rẹ̀, léyìn nàà kí ẹ̀ lẹ̀ ẹ̀ ́rántí idẹ̀ra Olúwa yín nígbà tí ẹ̀ bá jókòò dáadáa tán sórí rẹ̀, kí ẹ̀ sì sọ pé: “Mímọ̀ ni fún Ẹni tí Ó rọ̀ èyí fún wa, kí í ẹ̀ pé a jẹ̀ alágbára lórí rẹ̀.

لِيَسْتَوُوا عَلَىٰ ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿١٣﴾

14. Àti pé dájúdájú ọ̀dọ̀ Olúwa wa ni àwa yóò padà sí.”

وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Yāsīn; 36:36.

15. Wọn fi ipín kan nínú àwọn ẹ̀rúsin (Allāhu) tí sí ọ̀dọ̀ Rẹ̀ (ní tí ọ̀mọ̀ bíbí). Dájúdájú èniyàn ni aláìmoore pọ̀nh́bélé.

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ
الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

16. Tàbí (ẹ̀yin n wí pé): “Ó mú nínú ǹnkan tí Ó dá ní ọ̀mọ̀b̀nrin (fúnra Rẹ̀). Ó sì fi àwọn ọ̀mọ̀k̀nrin șa ẹ̀yin lẹ̀șà.”

أَمْ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ
بِالْبَنِينَ ﴿١٦﴾

17. Nígba tí wọn bá fún ẹnì kan nínú wọn ní iró idùnnú ohun tí ó fi șe àpẹ̀rẹ̀ fún Àjoké-ayé, ojú rẹ̀ máa dúdú wá (pé òun bí ọ̀mọ̀b̀nrin).¹ Ó sì máa kún fún ibànújé.¹

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا صَرَبَ لِلرَّحْمَنِ
مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿١٧﴾

18. Šé ẹnì tí wọn n tọ nínú ọ̀șó (tí ó n tọ ọ̀șó mọ̀ra), tí kò sì lè bọ̀ sí gbaṅgba níbi ijà (ni ẹ̀ n pé ní ọ̀mọ̀ Àjoké-ayé)!?

أَوْمَنْ يُنَشِّؤُا فِي الْحَلِيَّةِ وَهُوَ فِي الْحِصَامِ
غَيْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾

19. Àwọn mọ̀lāika, àwọn tó jẹ ẹ̀rúsin Àjoké-ayé, wọn tún sọ wọn di ọ̀mọ̀b̀nrin! Šé wọn fojú rí iședá wọn ni? Wọn máa șakọ̀sílẹ̀ ohun tí wọn fojú rí. Wọn sì máa bi wọn lèrèrè (nípa rẹ̀).

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبْدُ
الرَّحْمَنِ أَنْثَىٰ ۖ وَشَهِدُوا خَلْقَهُمْ سَتُكْتَبُ
شَهَادَتُهُمْ وَيُسْأَلُونَ ﴿١٩﴾

20. Wọn tún wí pé: “Tí Àjoké-ayé bá fẹ̀, àwa ibá tí jọ̀sin fún wọn.” Kò sí imọ̀ kan fún wọn nípa iyen. Wọn kò sì jẹ̀ kiní kan bí kò șe pé wọn n paró.

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَّا
لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا
يَخْرُصُونَ ﴿٢٠﴾

¹ 1. Òun kò fẹ̀ bí ọ̀mọ̀b̀nrin, ó sì lè pe àwọn mọ̀lāika ní ọ̀mọ̀b̀nrin Allāhu, Ọ̀ba tí kò bímọ̀!

21. Tàbí A ti fún wọn ní Tírà kan ṣíwájú al-Kur'ān, tí wọn ñ lò ní èrì?

أَمْ عَاتَيْنَهُمْ كِتَابًا مِّن قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ
مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢١﴾

22. Rára. Wọn wí pé: “Dájúdájú àwa bá àwọn bàbá wa lóri èsin kan. Dájúdájú àwa sì ni olùmòná lóri orípa wọn.”¹

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا
عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

23. Bákán náà, Àwa kò rán olùkìlò kan sí ilú kan ṣíwájú rẹ, àyàfi kí àwọn onígbedemuke ilu náà wí pé: “Dájúdájú àwa bá àwọn bàbá wa lóri èsìn kan. Dájúdájú àwa sì ni olùtèlẹ̀ wọn lóri orípa wọn.”

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ
مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا
آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ
مُقْتَدُونَ ﴿٢٣﴾

24. (Olùkìlò) sì sọ pé: “Njẹ̀ èmi kò ti mú wá fún yín ohun tí ó jẹ̀ ìmòná jùlò sí ohun tí ẹ̀ bá àwọn bàbá yín lóri rẹ̀?” Wọn wí pé: “Dájúdájú àwa jẹ̀ aláìgbàgbọ̀ nínú ohun tí wọn fi ran yín níṣẹ̀.”

* قَتَلَ أَوْلَادَهُمْ بَأْهَدَىٰ مِمَّا
وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا
أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٢٤﴾

25. Nítórí náà, A gbẹ̀san lára wọn. Wo bí ikángun àwọn tó pe òdodo ní irọ̀ tí rí!

فَأَنْتَقِمْنَا مِنْهُمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٥﴾

26. (Rántí) nígbà tí (Ànábì) 'Ibrōhīm sọ fún bàbá rẹ̀ àti àwọn èniyàn rẹ̀ pé: “Dájúdájú èmi yọ̀wọ̀ yọ̀sẹ̀ kúrò nínú ohun tí ẹ̀ ñ jọ̀sìn fún.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي
بِرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٦﴾

¹ 1. Ẹ wo āyah 37 àti 38 níwájú.

27. Àfi Ẹni tí Ó ẹ̀dà mí.
Dájúdájú Òun l'Ó máa fi ọ̀nà
tààrà mò mí.”

28. Allāhu sì ẹ́ é ní ọ̀rò kan tó
máa wà títi lááláé láààrin àwọn
àrọ̀mọ̀dọ̀mọ̀ rẹ̀ nítorí kí wọn lè
şẹ́rí padà (sibi òdodo).¹¹

29. Şùgbón Mo fún àwọn wònyí
àti àwọn bàbá wọn ní igbádùn
ayé títi òdodo àti Òjísẹ́
pọ̀nńbélé fi dé bá wọn.

30. Nígba tí òdodo dé bá wọn,
wọn wí pé: “Idán ni èyí;
dájúdájú àwa kò sì níí gbà á
gbọ́.”

31. Wọn tún wí pé: “Kí ni kò jẹ́
kí Wọn sọ al-Kur’ān yiì kalẹ́ fún
ọ̀kùnrin ńlá kan nínú àwọn ilú
mẹ̀jèjè?”

32. Şé àwọn ni wọn máa pín iké
Olúwa rẹ̀ ní? Àwa l’A pín ńńkan
işẹ̀mí wọn fún wọn nínú igbésí
ayé. A sì fi àwọn ipò gíga gbé
apá kan wọn ga ju apá kan lọ
nítorí kí apá kan wọn lè máa
şişẹ́ fún apá kan. Ìkẹ̀ Olúwa rẹ̀
sì lóore jùlọ̀ sí ohun tí wọn ń kò
jọ.

33. Tí kò bá jẹ́ pé àwọn èniyàn
máa di ijọ kan soşo (tí gbogbo
wọn máa di kẹ̀fèrí nítorí ọ̀rọ̀

إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢٧﴾

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءِ وَعَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ
جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٢٩﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا
بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٠﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نَزَّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ
مِّنَ الْقَرِيبَتَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٣١﴾

أَلَمْ يَقْسِمُوا بِرَبِّكَ إِذْ قَسَمْنَا
بَيْنَهُمْ مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ
لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحِمْتَ
رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣٢﴾

وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً
لَجَعَلْنَا لِمَن يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُؤْتِيَهُمْ

¹ 1. Ọ̀rọ̀ náà ni àyah 26 àti 27.

ayé), A íbá ʂe àwọn òrùlè àtí àwọn àkàbà tí wọn yóò fi máa gùnkè nínú ilé ní fàdákà fún ẹnì tó ń ʂàì gbàgbọ́ nínú Àjọké-ayé.

34. (A íbá tún ʂe) àwọn ẹnu ọ̀nà ilé wọn àtí àwọn ibùsùn tí wọn yóò máa rògbòkú lé lóri (ní fàdákà)

35. àtí góòlù.¹ Gbogbo ñhkan wọ̀nyí kò jẹ ñhkan kan bí kò ʂe ìgbádùn iṣẹ́mí ayé lásán. (Ọgbà Ìdẹ̀ra) Ọrun sì wà ní ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ́ fún àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu).¹

36. Ẹnikẹ̀nì tí ó bá gbúnrí kùrò níbì ìrántí Àjọké-ayé, A máa yan ẹ̀ṣù kan fún un. Ọun sì ni aláábààrìn rẹ.

37. Dájúdájú àwọn ẹ̀ṣù náà yóò máa ʂẹ́rì wọn kùrò lójú ọ̀nà (ẹ̀ṣin Allāhu). Wọn yó sì máa léro pé dájúdájú àwọn ni olùmònà.

38. Títí di ìgbà tí ó fi máa wá bá Wa, ó sì máa wí pé: “Háà! Kí ó sì jẹ pé (ìtakété bí) ìtakété ibùyọ̀-òòrùn àtí ibùwọ̀ rẹ̀ sì wà làààrìn èmi àtí iwọ̀ (ẹ̀ṣù

سُقُقًا مِّنْ فَضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا
يَظْهَرُونَ ﴿٣٣﴾

وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَابًا وَسُرُورًا عَلَيْهَا
يَتَكَبَّرُونَ ﴿٣٤﴾

وَرُحْرُقًا وَإِنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَّعَ الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾

وَمَنْ يَعِشْ عَنِ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نَقِيضٌ
لَّهُ وَشَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

وَأَنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ
وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ
بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ ﴿٣٨﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, kò kó inira bá Allāhu láti dá àwọn kẹfẹ̀rì nikan kẹ̀ ní ilé ayé. Àmọ̀ bí Allāhu bá ʂe bẹ̀ẹ̀, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àwọn ẹ̀niyàn máa ní àdìsọ̀kàn pé, ibi ʂiṣe àìgbàgbọ́ nikan ni ọ̀rọ̀ ti lè tẹ ẹ̀niyàn lẹ̀wọ̀. Tòhun ti bí Allāhu kò ʂe ʂe bẹ̀ẹ̀, ʂebí àwọn kan ń wọ̀nú ẹgbẹ̀ òkùnkùn nítorí ọ̀rọ̀ ayé. Bẹ̀ẹ̀ sì ni wọn kò lè rí ñhkan kan múbọ̀ bí kò ʂe ipín wọn nínú kádàrà.

alábààrìn yìí, íbá dára);
alábààrìn burúkú sì ní.

39. (Àbámò yín) kò níí ʃe yín ní àhàfààní ní Òní nígbà tí ẹ ti ʃàbòsí. (Àti pé) dájúdájú ẹyin (àti òrìʃà yín) ni ẹ ñjọ máa kégbé nínú iyà.

40. ʃé iwọ l'ò máa fún àwọn adití ní ọ̀rò gbọ̀ tàbí o máa fún àwọn afọ́jú ní imọ̀nà àti ẹnì tí ó wà nínú iṣìnà pọ̀nńbélé?¹

41. Nítórí náà, ó ʃeé ʃe kí Á ti mú ọ kúró (lórí ilẹ̀ ayé ʃíwájú àsìkò iyà wọn), dájúdájú Àwa yóò gbẹsan (iyà) lára wọn.

42. Tàbí kí Á fi ohun tí A ʃe ní ilé́rì fún wọn hàn ọ, dájúdájú Àwa jẹ Alágbára lórí wọn.

43. Nítórí náà, di ohun tí A fi ránʃe sí ọ mú ʃinṣin. Dájúdájú iwọ wà lójú ọ̀nà tààrà ('Islām).

44. Dájúdájú al-Kur'ān ni tírà írántí fún iwọ̀ àti ijo rẹ. Láipé wọn máa bi yín léèrè (nípa rẹ).

45. Bèèrè wò lówó àwọn tí A rán níʃe ʃíwájú rẹ nínú àwọn Òjìʃe Wa (pé): “Njẹ A sọ àwọn

وَلَنْ يَنْفَعَكُمْ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْى
وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤٠﴾

فَأِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ
مُنتَقِمُونَ ﴿٤١﴾

أَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ
مُقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾

فَأَسْتَمِمْسِكُ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾

وَأَنَّهُ لَذِكْرُكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ
تُسْأَلُونَ ﴿٤٤﴾

وَسْأَلُ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا
أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا
يُعْبَدُونَ ﴿٤٥﴾

¹ [1] Ẹ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rò sūrah ar-Rūm; 30:53.

kan di ọlọhun tí wọn yòò máa jòsìn fún lẹyin Àjọkẹ-ayé bí?"¹

46. A kúkú fi àwọn àmì Wa rán (Ànábì) Mūsā níṣẹ sí Fir'aon àti àwọn ijòyè rẹ. Ó sì sọ pé: "Dájúdájú èmi ni Òjìṣẹ Olúwa gbogbo èdǎ."

47. Şùgbón nígbà tí ó mú àwọn àmì Wa wá bá wọn, ñṣe ni wọn ní fi àwọn àmì nàà rẹrìn-ín nígbà nàà.

48. A kò nífi fi àmì kan hàn wọn àyàfi kí ó tóbi ju irú rẹ (tó şíwájú). A sì fi iyà jẹ wọn nítorí kí wọn lè şerí padà (síbi òdodo).

49. Wọn sì wí pé: "Ìwọ ọpidán, pe Olúwa rẹ fún wa nítorí àdéhùn tí Ó şe pẹlú rẹ. Dájúdájú àwa máa tẹlẹ ìmọ̀nà Rẹ."

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَلَائِكِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا
يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ
أَخْتِهَا وَأَخَذْتَهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾

وَقَالُوا يَا أَيُّهُ السَّاحِرُ الدَّاحِ لَنَا رَبِّكَ يَمَا
عَهْدَ عِنْدِكَ إِنَّا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

¹ 1. "Bèèrè wò lẹwọ àwọn tí A rán níṣẹ şíwájú rẹ ninú àwọn Òjìṣẹ Wa". Àgbóyé méjì ni àwọn tafstír mú wá lóri rẹ. Àgbóyé kiíní ni pé, ibèèrè nàà wáyé ninú ìrìn-àjò ọ̀ru àti igun-sánmọ̀ tí Allāhu mú Ànábì wa - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - rìn. Àgbóyé kejì ni pé, ibèèrè nàà wáyé láààrìn Ànábì - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àti àwọn tó nímọ̀ nípa Taorāt àti 'Injīl. İyẹn ni pé, kí ni àwọn tírà méjèjèì sọ nípa "ta ni a gbọ̀dọ̀ máa jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo, şe Allāhu ni tabí àwọn ọ̀lọhun mìíràn?" Nípa àgbóyé kejì yií, dídárúko àwọn Òjìṣẹ Allāhu ninú àyah yií dípò àwọn tírà wọn jo bí Allāhu şe pàşẹ pé "Tí ẹ bá yapa-ẹnu lóri kiní kan, ẹ şerí rẹ sí ọ̀dọ̀ Allāhu àti ọ̀dọ̀ Òjìṣẹ - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - (iyẹn ninú sūrah an-Nisā'; 4:59), tí éyí sì túmọ̀ sí al-Kur'ān àti sunnah Ànábì - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - .

50. Şùgbón nígbà tí A bá mú iyà kúrò fún wọn, nígbà náà ni wọn tún ní yẹ àdéhùn.

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ ﴿٥٠﴾

51. Fir'aon si pèpè láààrin àwọn èniyàn rẹ, ó wí pé: “Èyin èniyàn mi, şe tèmì kọ ni ijoba Misro àti àwọn odò wọnyí tó ní sànní nísàlẹ (òdò) mi? Şé ẹ kò ríran ni?”

وَوَدَّائِ فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾

52. Tàbí şe èmi kò loore ju èyí tí ó jẹ ọlẹ ẹni yẹpẹre, tí ó fẹẹ má lè dá ọrò sọ yanjú?

أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾

53. Kí ni kò jẹ kí wọn fún un ní àwọn ẹgbà-ọwọ gòólù tàbí (kí ni kò jẹ kí) àwọn molāika wá pèlú rẹ, kí wọn jẹ alábààrin (tí wọn yòò máa jẹrìí rẹ)?”

فَلَوْلَا أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَأِكَةُ مُقْتَرِينَ ﴿٥٣﴾

54. Nítorí náà, ó sọ àwọn èniyàn rẹ di ọpè. Wọn sì tẹlé e. Dájúdájú wọn jẹ ijo òbilẹjẹ.

فَأَسْتَحَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾

55. Nígbà tí wọn wá ibínú Wa, A gba ẹsan (iyà) lára wọn. Nítorí náà, A tẹ gbogbo wọn rí (sínú agbami odò).

فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾

56. A sì şe wọn ní ijo aşıwájú (nínú iparun) àti àpẹẹre (fèyíkógbón) fún àwọn ẹni ikéyin.

فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

57. Nígbà tí àwọn ọşẹbo fi ọmọ Moryam şe àpẹẹre (fún ọrìşà wọn), nígbà náà ni àwọn èniyàn rẹ bá ní fi (àpẹẹre náà) rẹrìn-ín.

*وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُونَ ﴿٥٧﴾

58. Wọn sì wí pé: “Şé àwọn òrişà wa l’ó lóore jùlọ ni tàbí òun? Wọn kò wulẹ́ fi şàpẹ̀rẹ́ fún ọ bí kò şe (fún) àtakò. Àní şe, ijọ oníyànjíjà ni wọn.

59. Kí ni òun bí kò şe ẹrúsin kan tí A şe ìdẹ̀ra fún. A sì şe é ní àpẹ̀rẹ́ rere fún àwọn ọmọ 'Isrā'īl.¹¹

60. Tí ó bá jẹ́ pé A bá fẹ́, A ìbá máa fi àwọn mọlāika rọpọ́ yín lórí ilẹ́.

61. Dájúdájú òun ni ìmọ́ (tàbí àmì fún isúnmọ́) Àkókò nàà. Nítorí nàà, ẹ kò gbọdọ́ şe yeméjì lórí rẹ. Kí ẹ sì tẹ̀lẹ́ mi. Èyí ni ọ̀nà tààrà.¹¹

وَقَالُوا ءَأَلِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ
لَكَ إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾

إِنَّ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ
مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي
الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ ﴿٦٠﴾

وَأَنَّهُ لَعَلِمٌ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرَنَّ بِهَا
وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾

¹ 1. Nígbà tí Allāhu - Ọba tó ga jùlọ - fi iná wíwọ́ rinlẹ́ fún àwọn òrişà àti àwọn abòrişà wọn, iyẹn nínú sūrah al-'Ambiyā'; 21:98-100, àwọn abòrişà nàà bá mú ọ̀rọ́ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - wá gégé bí àpẹ̀rẹ́ òrişà àkúnlẹ̀bọ́ tó máa wọ̀nà. Allāhu sì şàfọ̀mọ́ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - fúnra Rẹ́ pé kò sọra rẹ́ d'òòşà, àmọ́ àwọn tí wọn sọ ọ́ d'òòşà nikan ló máa wọ̀nà. Nítorí nàà, ọ̀rọ́ 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - kò jọ ọ̀rọ́ àwọn tó sọra wọn d'òòşà léyìn Allāhu. Irú àyah yí tún ni àyah tí Allāhu ti pé àwọn òrişà àkúnlẹ̀bọ́ ní òkú, iyẹn nínú sūrah an-Nahl; 16:21. Èyí tún ni ijọ Ahmadiyyah àti ijọ asòòkùn sésìn miifran tún sọ pé òkú ni 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - . Ọ̀rọ́ kò si rí bẹ̀ẹ́ rára nítorí pé, bí ó bá jẹ́ pé 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti kú ni Ọ̀jìşẹ́ Allāhu - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò ní sọ pé 'Īsā ọmọ Moryam n padà bọ́ lópin aye, gégé bí ó şe rinlẹ́ bẹ̀ẹ́ nínú àwọn hadith rẹ́ tó fẹ̀şẹ́ rinlẹ́. Àmọ́ sá, ìdí tí ijọ Ahmadiyyah fi gbà pé 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti kú ni pé, olúdásílẹ́ ijọ wọn, mirza ghulam Ahmad ti sọ ara rẹ́ di 'Īsā ọmọ Moryam mọ́ ijọ rẹ́ lọwọ́. Ìdí sì niyí tí ijọ Ahmadiyyah fi n pé é ní "Moşih táánretí". Ọ̀pùrọ́ pọ̀nńbelé sì ni ọ̀gbẹ̀ni nàà.

¹¹ 1. Àgbọ́yé méta ni àwọn tafsír mú wá lórí àrọ̀pọ́ ọ̀rọ́-orúkọ́ tó jẹyọ́ nínú "wa'innahu". Àgbọ́yé kííní ni pé, àrọ̀pọ́ ọ̀rọ́-orúkọ́ nàà dúró fún "İsokale 'Īsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - láti ojú sánmọ́, iyẹn sì máa jẹ́ àmì láti mọ́ pé dájúdájú Àkókò nàà ti súnmọ́ pékipékí. Àgbọ́yé keji ni pé, àrọ̀pọ́ ọ̀rọ́-orúkọ́ nàà

62. E má ʃe jé kí Èṣù ʃe yín lórí (kùrò lójú ònà tààrà nàà); dájúdájú òun ni òtá pónńbélé fún yín.

وَلَا يَصُدَّتْكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ
عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٢﴾

63. Nígba tí (Ànábì) 'Īsā dé pèlú àwọn èrì tó yanjú, ó sọ pé: "Dájúdájú mo dé wá ba yín pèlú oḡbón ijìnlẹ̀. (Mo sì dé) nítorí kí ñg lè ʃe àlàyé apá kan èyí tí ẹ̀ n yapa-ẹnu lórí rẹ̀ fún yín. Nítorí nàà, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu, kí ẹ̀ sì tẹ̀lé mi.

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ
جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَالْأَبْيَنِ لَكُمْ
بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلِفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا ﴿٦٣﴾

64. Dájúdájú Allāhu ni Olúwa mi àti Olúwa yín. Nítorí nàà, ẹ̀ jòsìn fún Un. Èyí ni ònà tààrà."

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا
صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٤﴾

dúró fún isòkalẹ̀ al-Kuḡān, tí ó n fi imò mò wá, tí ó sì n fi àmi hàn wá nípa isúnmò Àkókò nàà. Àgbóyé kẹta ni pé, àròpò òrò-orúkò nàà dúró fún iwásáyé Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Gbogbo rẹ̀ tùmọ̀ sí pé, ikọ̀ḡkan wọn n jẹ̀ àmi nílà láti mò pé Àkókò nàà ti fẹ̀ ʃeḡlẹ̀. Àgbóyé mètààta wònyí kùkú ni òdodo òrò nítorí pé, kò sí èyí tí kò ní èrì láti inú hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Kò sì sí ọ̀kan nínú àwọn àgbóyé mètààta wònyí tí èrì àtakò wà fún láti inú hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Àmọ̀ nígba tí pónna bá jẹyọ̀ nínú āyah al-Kur’ān bí irú èyí, ònà kan pàtàkì nínú iyoní-pónna ni lílo hadīth Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ʃiwájú kí á tó lè lo hadīth kan kan fún iyoní-pónna, al-Kur’ān fúnra rẹ̀ ni ohun àkókọ̀ tí a máa lò. Èyí máa ʃeḡlẹ̀ nípasẹ̀ wíwo sàkàni tí òrò onípónna nàà ti jẹyọ̀. A máa wòye sí òrò tí ó n bá a bọ̀ níwájú àti òrò tí ó tún mú wá lẹyin rẹ̀. Kòdà iwòye yí lè ʃeḡlẹ̀ nígba miiran nínú āyah kan nàà tabí nínú sūrah miiran pèlú. Nítorí nàà, àgbóyé tó n fi rinlẹ̀ pé isòkalẹ̀ 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - láti ojú sánmọ̀ ni āyah nàà n sọ nípa rẹ̀ l'ó padà gbéwò ńjùlò nítorí pé, òrò 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - l'ó n sọ bọ̀ láti inú āyah 57 tití dé āyah 65. Kí í ʃe òrò nípa al-Kur’ān tabí òrò nípa Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - . Àmọ̀ sá, tí ẹnì kan bá bá àgbóyé miiran lọ nínú àwọn àgbóyé méjèjì yòókú, kò la àtakò lọ níwò ńgbà tí onítoun kò bá tí tako isòkalẹ̀ 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - láti ojú sánmọ̀ lópin ayé nítorí pé, níwò ńgbà tí hadīth tó fẹsẹ̀ rinlẹ̀ ti fi rinlẹ̀, aláìgbàgbọ̀ tí ó máa jẹbi ikú lábẹ̀ ọ̀fin 'Islām ni ẹnìkẹni nínú àwọn mùsùlùmí tó bá takò isòkalẹ̀ 'Īsā ọmọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - láti ojú sánmọ̀ lópin ayé.

65. Àwọn iḡo (rẹ) sì yapa (ẹ̀sìn 'Islām) láààrin ara wọn. Nítorí náà, ègbé ni fún àwọn tó şàbòsíf ní oḡo iyà ẹlẹta-eléro.

66. Şé wọn n retí kiní kan bí kò şe Àkókò náà; tí ó máa dé bá wọn ní oḡiḡi; wọn kò sì níí fura?

67. Àwọn ọ̀rẹ̀ àyò ní oḡo yẹn, apá kan wọn yóò jẹ ọ̀tá fún apá kan àyàfi àwọn olùbèrù (Allāhu).

68. Ẹyin ẹrúsin Mi, kò sí ibèrù fún yín ní ọ̀nì. Ẹyin kò sì níí banújé.

69. (Àwọn ni) àwọn tó gbàgbó nínú àwọn āyah Wa, tí wọn sì jẹ mùsùlùmí (olùjuwọ́-jusẹ sílẹ̀ fún Allāhu).

70. Ẹ wọ inú Ogbà Ìdèra, ẹyin àti àwọn iyàwó yín; kí wọn máa dun yín nínú.

71. Wọn yóò máa gbé àwọn àwò góòlù àti àwọn ife ìmumi káà kiri ọ̀dọ̀ wọn. Ohun tí ẹ̀mí n fẹ̀ àti (ohun tí) oḡu yóò máa dúnnú sí wà nínú rẹ̀. Olùşegbére sì ni yín nínú rẹ̀.

72. Iyẹn ni Ogbà Ìdèra tí A jogún rẹ̀ fún yín nítorí ohun tí ẹ̀ n şe níşé.

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ
لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمِ إِلْيَٰسَ ﴿٦٥﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُمْ
بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾

الْأَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ
إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٦٧﴾

يَعْبَادِ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا
أَنْتُمْ تَخَزُنُونَ ﴿٦٨﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ
مُخْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ
وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنفُسُ
وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

73. Èso púpò wà fún yín nínú rẹ. Èyin yó sì máa jẹ nínú rẹ.

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

74. Dájúdájú àwọn ẹlẹṣẹ ni olùṣegbére nínú iyà iná Jahanamọ.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾

75. A kò ní gbé e fúyẹ fún wọn. Wọn yó sì sọrètí nù nínú Iná.

لَا يُفَقَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٥﴾

76. A kò ṣàbòsí sí wọn, ṣùgbọn àwọn ni wọn jẹ alábòsí.

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

77. Wọn yòò pe (mọlāika kan) pé: "Mōlik (ẹṣọ Iná), jẹ kí Olúwa rẹ pa wá ráúráú." (Mōlik) yóò sọ pé: "Dájúdájú ẹyin yòò máa gbé inú rẹ ni."

وَتَادُوا يَمْتَلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَلَائِكَةٌ ﴿٧٧﴾

78. Dájúdájú A ti mú òdodo wá ba yín, ṣùgbọn ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ yin kórira òdodo.

لَقَدْ جِئْتَكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٨﴾

79. Tàbí àwọn (aláìgbàgbọ) ti pinnu ọ̀rọ kan ni? Dájúdájú Àwa náà n pinnu ọ̀rọ.

أَمْ أَبْرِمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٧٩﴾

80. Tàbí wọn n lérò pé Àwa kò gbọ ọ̀rọ àṣírí wọn àti ọ̀rọ ìkọ̀kọ̀ wọn? Bẹ̀ẹ̀ ni (À n gbọ ọ); àwọn Ọ̀jísẹ̀ Wa wà ní ọ̀dọ wọn, tí wọn n ẹ̀ àkọ̀sílẹ̀ (ọ̀rọ wọn).

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾

81. Sọ pé: "Kò sí ọmọ kan fún Àjọkẹ ayé. Nítorí náà, èmi ni ẹnì

قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَالَمِينَ ﴿٨١﴾

àkòkò nínú àwọn olùjòsìn (fún Allāhu ní àsikò tèmi).¹

82. Mímọ ni fún Olúwa àwọn sánmọ àti ilẹ̀, Olúwa Itẹ-ọlá tayo irọ tí wọn n pa (mọ Ọn).

83. Nítórí náà, fi wọn sílẹ̀ kí wọn máa sọ ìsókúso (wọn), kí wọn sì máa şeré wọn lọ títí wọn yóò fi pàdé ọjọ wọn, tí À n şe ní àdéhùn fún wọn.

84. (Allāhu) Ọun ni Ọlọhun tí wọn n jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo nínú sánmọ. Ọun náà sì ni Ọlọhun tí wọn gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo lórí ilẹ̀. Ọun ni Ọlọgbọ̀n, Onímọ.

85. Ibùkún ni fún Ẹni tí Ó ni ijọba àwọn sánmọ àti ilẹ̀ àti ohunkóhun tó wà láààrin méjèjè. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni imọ̀ Àkókò náà wà. Ọ̀dọ̀ Rẹ̀ sì ni wọn máa da yín padà sí.

86. Àwọn tí wọn n pè léyìn Rẹ̀, wọn kò ní ikápá ìşipẹ̀ àyàfi ẹni tí ó bá jẹrírí sí òdodo (kalmotuş-şahaadah), tí wọn sì nímọ̀ (rẹ̀).¹¹

سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾

فَدَرَهُمْ خَوْضًا وَوَلَعْبًا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾

وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾

وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

¹ 1. Āyah yìí tún şe é tùmọ̀ báyií pé, “Şọ pé: “Bí omọ kan bá wà fún Àjoké ayé (gégé bí ẹ şe n sọ láì ní ẹrì lówọ. Èmi kí í şe omọ Ọlọhun). Nítórí náà, èmi ní ẹni àkòkò nínú àwọn olùjòsìn (fún Allāhu ní àsikò tèmi).”

¹¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-òrẹ̀ sūrah al-Baqorah; 2:48.

87. Àti pé tí o bá bi wọn léèrè pé: “Ta ni Ó dá wọn?”; dájúdájú wọn á wí pé: “Allāhu ni.” Nítorí náà, báwo ni wọn ṣe n ẹ́rí wọn kúrò níbi òdodo?

88. Ọ̀rò (tí Ànábì - kí ìkẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - n sọ fún Allāhu ni pé): “Olúwa Mi, dájúdájú àwọn wọ̀nyí ni ijo tí kò gbàgbọ́.”

89. Nítorí náà, ẹ̀mójú kúrò fún wọn, kí ó sì sọ pé: “Àlàáfíà!” Láìpẹ wọn máa mò.

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ
فَأَنِّي يُؤْفَكُونَ ﴿٨٧﴾

وَقِيلِهِ يَا رَبِّ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

فَأَصْفَح عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

الدخان Suuratud-Dukhaan

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Hā mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹

حَمِّ ①

2. (Allāhu) fi Tírà tó n yanjú òrò èdá búra.

وَأَلَكِتَابِ الْمُبِينِ ②

3. Dájúdájú Àwa sọ ọ kalẹ nínú òru ibùkún.¹ Dájúdájú Àwa n jẹ Olùkìlò.¹¹

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَرَّكَةٍ إِنَّا كُنَّا

مُنذِرِينَ ③

4. Nínú òru nàà ni wọn ti máa yanjú gbogbo òrò tí kò nífí tàsẹ (lórí èdá).

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ④

5. Àṣẹ kan ni láti òdò Wa. Dájúdájú Àwa l'À n rán àwọn Òjísẹ níṣẹ.

أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ⑤

6. Ìkẹ kan ni láti òdò Olúwa rẹ. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Olùgbọ, Onímò.

رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ

الْعَلِيمُ ⑥

7. Olúwa àwọn sánmò àti ilẹ àti ohunkóhun tí n bẹ láààrin méjèjèjì tí èyin bá jẹ alámòdájú.

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ

كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ⑦

¹ 1. È wo itọṣẹ-òrò sūrah al Baqarah; 2:1.

¹¹ 1. È wo itọṣẹ-òrò fún sūrah al-'Isrā'; 17:106.

8. Kò sí ọlọhun kan tí ẹ gbọdò jòsìn fún ní ònà òdodo àyàfi Òun. Ó n sọ ẹdà di aláàyè. Ó sí n sọ ẹdà di òkú. Olúwa yín àti Olúwa àwọn bàbá yín, àwọn ẹnì àkòkọ.

9. Síbẹ, wọn sì wà nínú iyeméjì, tí wọn n ọ́seré.

10. Nítorí náà, máa retí ọjọ tí sánmọ yòò mú èéfín pọ̀nńbélé wá.

11. Ó máa bo àwọn èniyàn mọ̀lẹ̀. Èyí ni iyà ẹlẹta-eléro.

12. (Àwọn èniyàn yòò wí pé): Olúwa wa, gbé iyà náà kúrò fún wa, dájúdájú àwa yòò gbàgbọ ní òdodo.

13. Báwo ni irántí ọ́ se lè wúlò fún wọn (lásikò iyà)? Ọ́jísẹ̀ pọ̀nńbélé kúkú ti dé bá wọn.

14. náà, wọn gbúnrí kúrò ní ọ̀dò rẹ̀. Wọn sì wí pé: “Wèrè tí àwọn èniyàn kan n kọ ní ẹkọ ni.”

15. Dájúdájú Àwa máa gbé iyà náà kúrò fún ìgbà diẹ̀. Dájúdájú ẹ̀yin yòò tún padà (sínú àìgbàgbọ̀).

16. Ọjọ tí A oò gbá (wọn mú) ní ìgbámú tó tóbi jùlọ; dájúdájú Àwa yòò gba ẹsan iyà (lára wọn).

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ
وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨﴾

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ﴿٩﴾

فَأَرْتَبَ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُحَانٍ
مُّبِينٍ ﴿١٠﴾

يَعْشى النَّاسُ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١﴾

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا
مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ
مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ﴿١٤﴾

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ
عَائِدُونَ ﴿١٥﴾

يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا
مُنْتَقِمُونَ ﴿١٦﴾

17. Dájúdájú A dán àwọn èniyàn Fir'aon wò şiwájú wọn. Òjísẹ́ alápòn-ònlé sì dé wá bá wọn.

*وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ
وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿١٧﴾

18. (Ó sọ pé): “È kó àwọn ẹrúsin Allāhu lé mi lówó. Dájúdájú èmi ni Òjísẹ́ olùfokàntán fún yín.

أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِلَيَّ لَكُمْ رَسُولٌ
أَمِينٌ ﴿١٨﴾

19. Ẹ má şe şegbéraga sí Allāhu. Dájúdájú èmi ti mú ẹrì pònńbélé wá ba yín.

وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِلَيَّ آتِيكُمْ
بِسُلْطَنِ مُبِينٍ ﴿١٩﴾

20. Dájúdájú Èmi sá di Olúwa mi àti Olúwa yín pé kí ẹ má şe sọ mí ní òkò.

وَالَّذِي عُدَّتْ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ
تَرْجُمُونَ ﴿٢٠﴾

21. Tí ẹ kò bá sì gbà mí gbọ, ẹ fi mí silẹ́ jẹ.”

وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَأَعْتَزِلُونَ ﴿٢١﴾

22. Nítorí náà, ó pe Olúwa rẹ pé dájúdájú àwọn wọnyí ni ijo ẹlẹsẹ.

فَدَعَا رَبَّهُ أَنْ هُوَ لَاءَ قَوْمٌ مُجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾

23. (Allāhu sọ pé): “Mú àwọn ẹrúsin Mi rìn ní alẹ́ (nítorí pé) wọn yóò tọ́ yín lẹyin.

فَأَسْرِبِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُتَّبِعُونَ ﴿٢٣﴾

24. Kí o sì fi agbami òkun náà silẹ́ (ná) kí ó dákẹ́ rọ́rọ́ láì níí ru (kí ojú ònà tí ẹ tọ́ nínú rẹ lè wà bẹ̀ẹ̀, kí Fir'aon àti ọmọ-ogun rẹ lè kó sójú-ònà náà). Dájúdájú àwọn ni ọmọ ogun tí A máa tẹ̀rì sínú rẹ.

وَأَتْرِكُ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ
مُعْرَقُونَ ﴿٢٤﴾

25. Mèlòò mèlòò nínú àwọn ọgbà oko àti odò یشهلرۇ تی وون fi sílẹ̀ (lẹ̀yìn iparun wọn).

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾

26. Àti àwọn irúgbìn pèlú àyè àpónlẹ̀ (tí wọn fi sílẹ̀).

وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٦﴾

27. Àti idẹ̀ra tí wọn n gbádùn nínú rẹ̀ (şiwájú iparun wọn).

وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَلَکِهِنَّ ﴿٢٧﴾

28. Báyeṅ (ni ọ̀rọ̀ wọn ẹ̀e rí). A sì jogún (ilú) wọn fún ijo èniyàn miíràn.

كَذَٰلِكَ ۖ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا ءَاخِرِينَ ﴿٢٨﴾

29. Nígba náà, sánmọ̀ àti ilẹ̀ kò sunkún wọn. Wọn kò sì fi iyà wọn falẹ̀.

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ ۖ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾

30. Dájúdájú A gba àwọn ọmọ 'Isrō'īl là nínú iyà yẹpẹ̀rẹ̀.

وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ ۖ أَلْمُهِنِينَ ﴿٣٠﴾

31. (A là wọn) lọwọ̀ Fir'aon. Dájúdájú ó jẹ̀ onígbeèraga. Ó sì wà nínú àwọn alákoṣo.

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِّنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

32. A kúkú şà wọn lẹ̀şà lóri àwọn èdá (àsìkò tiwọn) pèlú imọ̀ (tí a mọ̀ nípa wọn).¹¹

وَلَقَدْ أَخَّرْنَا نَهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

¹¹ "pèlú imọ̀" ní àyè yíi túmọ̀ sí pé, şışa àwọn ọmọ 'Isrō'īl lẹ̀şà lóri àwọn èdá, ó ti wà nínú imọ̀ Allāhu - Ọba Alámọ̀tán - nípa wọn şiwájú یشهلرۇ تی وون. Nitorí náà, àwọn tí Allāhu ẹ̀e ní Ànábì àti Ọ̀jìşẹ̀ Rẹ̀ nínú wọn, kí í ẹ̀ şaşimú tàbí àşiyàn bí kò ẹ̀e àşàyan èdá. Irú āyah yíi ní ọ̀rọ̀ Allāhu tó sọ pé: "Allāhu ló nímọ̀ jùlọ̀ nípa ibi tí Ó n fí یشهلرۇ تی وون sí." Sūrah al-'Ani'ām; 6:124 Bákán náà, "lóri àwọn èdá" ní àyè yíi túmọ̀ sí àwọn èdá igbà tiwọn. Àmọ̀ lẹ̀yìn igbédìde Ànábì Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀lẹ̀ Allāhu máa bá a -, ijo rẹ̀ ni Allāhu tún şà lẹ̀şà lóri àwọn ọmọ̀ 'Isrō'īl àti àwọn èniyàn yòókú pátápátá. Èyí wà ní ibámú sí sūrah āli 'Imrōn; 3:110. Kiyè sí i, ibikíbi nínú al-Kur'ān tí Allāhu bá ti sọ pé, Ọun şa àwọn èdá kan lẹ̀şà lóri àwọn èdá miíràn, ó dúró fún àwọn èdá igbà tiwọn nikan. İşalẹ̀şà náà kò sí

33. A sì fún wọn ní àwọn àmì tí àdánwò pọ̀nńbélé wà nínú rẹ̀.

وَعَاتَيْنَهُمْ مِنَ الْأَيْتِ مَا فِيهِ بَلَاغٌ مُّبِينٌ ﴿٣٣﴾

34. Dájúdájú àwọn wọ̀nyí ñ wí pé:

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ﴿٣٤﴾

35. “Kò sí ikú kan àyàfi ikú àkókó (tí ó pa wá nílẹ̀ ayé). Wọn kò sì níí gbé wa òdẹ̀.

إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ ﴿٣٥﴾

36. (Bí bẹ̀ẹ̀ kọ̀), ẹ̀ mú àwọn bàbá wa wá tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.”

فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

37. Ẹ̀ àwọn ni wọ̀n lóore jùlọ̀ ni tàbí àwọn èniyàn Tubba‘u àti àwọn tó ńwájú wọ̀n? A pa wọ̀n rẹ̀; dájúdájú wọ̀n jẹ̀ èlẹ̀sẹ̀.

أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٧﴾

38. A kò ẹ̀dà àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀ àti ohunkóhun tí ñ bẹ̀ láààrin méjèjèjì pẹ̀lú eré ńsẹ̀.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا لَعِينِينَ ﴿٣٨﴾

39. A kò dá àwọn méjèjèjì bí kò ẹ̀ pẹ̀lú òdodo, ẹ̀gbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọ̀n ni kò mọ̀.

مَا خَلَقْنَاهُمْ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

40. Dájúdájú ọ̀jọ̀ ọ̀pínà (iyẹn, ọ̀jọ̀ àjínà) ni àkókò àdéhùn fún gbogbo wọ̀n pátápátá.

إِنَّ يَوْمَ الْقَصْرِ مِيقَتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾

41. Ní ọ̀jọ̀ tí ọ̀rẹ̀ kan kò níí fi kiní kan ọ̀rẹ̀ kan lọ̀rọ̀. A kò sì níí ràn wọ̀n lọ̀wọ̀.

يَوْمَ لَا يُعْنِي مَوْلَىٰ عَنْ مَوْلَىٰ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾

42. Àyàfi ẹni tí Allāhu bá kẹ.
Dájúdájú Allāhu, Òun ni
Alágbára, Àṣàkẹ-òrun.

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ
الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾

43. Dájúdájú igi zakūm

إِنَّ شَجَرَتَ الرَّقُومِ ﴿٤٣﴾

44. ni oúnjẹ ẹlẹṣẹ.

طَعَامُ الْأَثِيمِ ﴿٤٤﴾

45. Ó dà bí ògéré epo gbígbóná
tí ń hó nínú ikùn

كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾

46. (tó) dà bí híhó omi tó gbóná
gan-an.

كَغَلِي الْحَمِيمِ ﴿٤٦﴾

47. Ẹ mú un. Kí ẹ wọ ọ sààrin
gbùngbùn inú iná Jẹhīm.

خُذُوهُ فَأَعْتَلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾

48. Léyìn náà, ẹ rọ iyà olómi
gbígbóná lé e lóri.

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ
الْحَمِيمِ ﴿٤٨﴾

49. Tọ ọ wò (ṣebí) dájúdájú iwọ
ni alágbára, aláṣò-ónlé (gégé
bí ó ṣe pe ara rẹ).

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾

50. Dájúdájú (iyà) èyí ni n̄nkan
tí ẹ ń ṣeyèméjì nípa rẹ!

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

51. Dájúdájú àwọn olùbẹ̀rù
Allāhu yóò wà ní àyè ifàyàbalẹ.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾

52. (Wọ̀n yóò wà) nínú àwọn
Ọgbà Ìdẹ̀ra pẹ̀lú àwọn omi
ìṣẹ̀lẹ̀rú (ní isàlẹ̀ rẹ).

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٢﴾

53. Wọ̀n yóò máa wọ aṣọ àrán
fẹ̀lẹ̀fẹ̀lẹ̀ àti àrán tó níṣọ̀n; wọ̀n
yó sì máa kojú síra wọ̀n (sọ̀rọ̀).

يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٣﴾

54. Báyeṅ (ni ọ̀rọ̀ wọ̀n yó ẹ̀ rí).
A sì máa fi àwọ̀n obìnrin
ẹ̀lẹ̀yinjú-ẹ̀gẹ̀ ẹ̀ iyàwó fún wọ̀n.

كَذَلِكَ وَرَوَّجْنَهُمْ بِحُورٍ عَيْنٍ ﴿٥٤﴾

55. Wọ̀n yòò máa bèèrè fún
gbogbo ñhkan eléso nínú (Ọ̀gbà
Ìdẹ̀ra) lẹ̀ni ifàyàbalẹ̀.

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَكَهَةٍ ءَأَمِينٍ ﴿٥٥﴾

56. Wọ̀n kò ní tọ̀ ikú wò níbẹ̀
àyàfi ikú àkókó (tí wọ̀n ti kú nílẹ̀
ayé). (Allāhu) sì máa ẹ̀ wọ̀n
níbi iyà iná Ẹ̀hīm.

لَا يَدْعُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ
الْأُولَىٰ وَوَقَّعْنَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾

57. Ó ẹ̀ oore àjùlọ̀ láti ọ̀dọ̀
Olúwa ẹ̀. Ẹ̀yeṅ ni èrèṅẹ̀ nílá.

فَضَلًا مِّن رَّبِّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْرُ
الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾

58. Nítórí náà, dájúdájú A fi èdè
abínibí ẹ̀ (èdè Lárúbáwá) ẹ̀
(kíké al-Kur'ān àti àgbóyẹ̀ ẹ̀) ní
ìrọ̀rùn nítórí kí wọ̀n lè lo ìrántí.

فَإِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

59. Nítórí náà, máa retí¹.
Dájúdájú àwọ̀n náà n retí.¹

فَأَرْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

¹ 1. Ẹ̀yeṅ ni pé, máa retí iparun àwọ̀n agbómágbà.

Suuratul-Jaathiyah الجاثية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Hā mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹
2. Tírà nàà sòkalè diè diè¹ láti òdò Allāhu, Alágbára, Ológbón.¹¹
3. Dájúdájú nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀ àwọn àmì wà (nínú wọn) fún àwọn onígbagbò òdodo.
4. Àwọn àmì wà nínú ìṣeḍá yín àti ohun tí Allāhu n fónká (sórí ilẹ̀) nínú àwọn n̄nkan abẹ̀mí; (àmì wà nínú wọn) fún ijọ tó ní àmòdájú.¹¹¹
5. (Nínú) itèlèntèlé òru àti òsán, àti ohun tí Allāhu n sòkalè ní arísíkí, tí Ó n fi sọ ilẹ̀ di àyè lẹ̀yìn tó ti kú àti iyípadà atégùn, àwọn àmì tún wà (nínú wọn) fún ijọ tó ní làákayè.

حَمِّ ۝١

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ

الْحَكِيمِ ۝٢

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ

لِلْمُؤْمِنِينَ ۝٣

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُتُّ مِنْ دَابَّةٍ

ءَايَاتٍ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۝٤

وَأَخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ

مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِّزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ

بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيْحِ ءَايَاتٍ

لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۝٥

¹ 1. ۴ wo itosè-òrò sūrah al-Baqorah; 2:1.

¹¹ 1. ۴ wo itosè-òrò sūrah al-'Isrā'; 17:106.

¹¹¹ 1. ۴ wo itosè-òrò sūrah al-Baqorah; 2:164.

6. Ìwọnyí ni àwọn āyah Allāhu tí À ń ké (ní kéú) fún ọ pẹlú òdodo. Nítorí nàà, ọrọ wo lẹyìn (ọrọ) Allāhu àti àwọn àmì Rẹ ni wọn yòò tún gbàgbọ?

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
فِي آيَاتٍ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَعَايَتِهِ
يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

7. Ègbé ni fún gbogbo ògbólógbòò òpùrọ, ògbólógbòò ẹlẹṣẹ,

وَيَلِّ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٧﴾

8. tí ó ń gbọ àwọn āyah Allāhu, tí wọn ń ké e fún un, lẹyìn nàà, tí ó takú (sóri irọ) ní ti igbéraga bí ẹnì pé kò gbọ ọ. Fún un ní iró iyà ẹlẹta-eléro.

يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُثَلَّى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ
مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٨﴾

9. Nígbà tí ó bá nímọ nípa kiní kan nínú àwọn āyah Wa (tí òun nàà jẹríí sí òdodo rẹ), ó máa mú un ní n̄nkan yẹyẹ. Àwọn wọnyẹn ni iyà tí í yeperẹ ẹdá ń bẹ fún.

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا
هُزُوءًا وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٩﴾

10. Iná Jahanamọ wà níwájú wọn. Ohun tí wọn ṣe níṣẹ àti ohun tí wọn mú ní alátìlẹyìn lẹyìn Allāhu kò sì ní rọ wọn lọrọ kan níbi iyà. Iyà nílá sì wà fún wọn.

مِن وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا
كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ
اللَّهِ أَوْلِيَاءَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾

11. Èyí ni ìmọ̀nà. Àwọn tó sì ṣàì gbàgbọ nínú àwọn āyah Olúwa wọn, iyà ẹlẹgbin ẹlẹta-eléro wà fún wọn.

هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ
رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزِ أَلِيمٍ ﴿١١﴾

12. Allāhu ni Ẹni tí Ó rọ agbami odò fún yín nítorí kí àwọn ọkọ ọjú-omi lè rìn nínú rẹ pèlú àṣẹ Rẹ àti nítorí kí ẹ tún lè wá nínú oore Rẹ àti nítorí kí ẹ lè dúpẹ (fún Un).

13. Ó tún rọ ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ pátápátá fún yín láti òdò Rẹ. Dájúdájú àwọn àmì wà nínú iyen fún ijọ tó ní àròjinlẹ.

14. Sọ fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo pé kí wọn ṣamójú kúrò fún àwọn tí kò retí àwọn ọjó (tí) Allāhu (yóò ṣe àràṅṣe fún àwọn onígbaḡbọ òdodo) nítorí kí Ó lè san ẹsan fún ijọ kan nípa ohun tí wọn n ṣe níṣẹ.

15. Ẹníkẹni tí ó bá ṣe iṣẹ rere, fún ẹmí ara rẹ ni. Ẹnikẹni tí ó bá sì ṣe iṣẹ aburú, fún ẹmí ara rẹ ni. Lẹyìn nàà, òdò Olúwa yín ni wọn yóò da yín padà sí.

16. Dájúdájú A fún àwọn ọmọ 'Isrō'īl ní Tírà àti idájọ ṣíṣe àti ipò Ànábì. A sì ṣe arísikí fún wọn nínú àwọn ñhkan dáadáa. A sì ṣoore àjùlọ fún wọn lóri àwọn ẹdà (àsìkò tiwọn).

*اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لِيَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

وَسَخَّرَ لَكُمْ مِمَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمِمَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

قُلْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

17. A tún fún wọn ní àwọn ẹ̀rì tó yanjú nípa ọ̀rọ̀ náà. Nítorí náà, wọn kò pín sí ijọ ọ̀tọ̀tọ̀ àfi lẹ́yìn tí ìmọ̀ ('Islām) dé bá wọn ní ti ilara láààrin ara wọn (sí àwọn Ànábì). Dájúdájú Olúwa re l'Ó máa ẹ̀ ìdájọ̀ láààrin wọn ní Ọ̀jọ̀ Àjínde nípa ñhkan tí wọn ñ yapa-ẹnu lórí rẹ̀.

18. Lẹ́yìn náà, A fi ọ sí ojú ọ̀nà kan nínú ọ̀rọ̀ náà (ẹ̀sìn 'Islām). Nítorí náà, tẹ̀lé e. Kí o sì má ẹ̀ tẹ̀lé ìfẹ̀-inú àwọn tí kò nímọ̀.

19. Dájúdájú wọn kò lè rọ̀ ọ̀ lórọ̀ kiní kan níbi iyà ní ọ̀dọ̀ Allāhu. Àti pé dájúdájú àwọn alábòsì, apá kan wọn lórẹ̀ apá kan. Allāhu sì ni Ọ̀rẹ̀ àwọn olùbẹ̀rù (Rẹ̀).

20. Èyí ni ìmọ̀ àmọ̀dájú àti ẹ̀rì fún àwọn ẹ̀niyàn. Ìmọ̀nà àti ìkẹ̀ ni fún ijọ̀ tó ní àmọ̀dájú.

21. Tàbí àwọn tó ñ ẹ̀ ẹ̀sẹ̀ aburú lérò pé A máa ẹ̀ wọn gégé bí (A ti ẹ̀) àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ àwọn ẹ̀sẹ̀ rere, kí ẹ̀sẹ̀mí ayé wọn àti ikú wọn rí bakan náà? Ohun tí wọn ñ dá ní ẹ̀jọ̀, ó burú.

وَعَاتَيْنَهُمْ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَمَا
 اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ
 بَعِيًّا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبِّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ
 فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا
 يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَن يَغْنُؤُوا عَنكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ
 الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ
 وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾

هَذَا بَصِيرَةٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ
 يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَن
 نَّجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
 الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتِهِمْ سَاءَ
 مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

22. Allāhu ʃeḍá àwọn sánmò àti ilẹ̀ pẹ̀lú òdodo àti nítorí kí Á lè san ẹ̀mí kòṣẹ́kan ní ẹ̀san n̄nkan tí ó ʃe níʃé. A kò sì níí ʃe àbòsí sí wọn.

23. Sọ fún mi nípa ẹ̀ni tí ó sọ ifẹ́-inú rẹ̀ di ọ̀lọ̀hun rẹ̀, tí Allāhu sì ʃì í lónà pẹ̀lú imò¹, tí Ó sì fi èdídí dí igbòrò rẹ̀ àti ọ̀kàn rẹ̀, tí Ó tún fi èbìbò bo ọ̀jú rẹ̀! Ta ni ó máa fi ònà mò ọ̀n lẹ̀yìn Allāhu? ʃé ẹ̀ kò níí lo ìrántí ní?!

24. Wọn wí pé: “Kò sí iṣẹ̀mí kan mò bí kò ʃe iṣẹ̀mí ayé wa yìi; à n kú, a sì n ʃẹ̀mí. Àti pé kò sí n̄nkan tó n pa wá bí kò ʃe igbà.” Wọn kò sì ní imò kan nípa iye; wọn kò ʃe kiní kan bí kò ʃe pé wọn n ro èròkéro.

25. Àti pé nígbà tí wọn bá n ké àwọn āyah Wa tó yanjú fún wọn, àwíjare wọn kò jẹ́ kiní kan àyafi kí wọn wí pé: “Ẹ́ mú àwọn bàbá wa wá tí ẹ̀ bá jẹ́ olódodo.”

26. Sọ pé: “Allāhu l’Ó n sọ yín di aláàyè. Lẹ̀yìn nàà, Ó máa sọ yín di òkú. Lẹ̀yìn nàà, Ó máa kọ yín jọ fún Ọ̀jọ̀ Àjínḍe, kò sí iyèmèjì nínú rẹ̀, ʃùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn ni kò mò.

وَوَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَصْلَهُ
اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ
وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشْوَةً فَمَنْ
بِيَدَيْهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ
وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ
بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٤﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَّا كَانَ
حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتُّنُوا بِآبَائِنَا إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾

قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يَجْمَعُكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

¹ 1. Imò nípa iṣìnà onifẹ́-inú ti wà lódò Allāhu ʃiwájú iṣeḍá rẹ̀ pé kò níí tẹ̀lẹ̀ imònà, kòdà kí gbogbo ẹ̀rì tó yanjú dé àrọ̀wótó rẹ̀. Iye ni pé, iṣìnà oluṣìnà kò bá Allāhu lóji, kò sì titun sí l. Allāhu - Ọ̀ba Alámòtán - kúkú ní imò ibẹ̀rẹ̀ àti ọ̀pin eḍá.

27. Àti pé ti Allāhu ni iḷoḅa àwọn sánmò àti ilẹ̀. (Rántí) oḷo tí Àkókò náà máa ṣeḷẹ̀; oḷo yẹn ni àwọn òpùrò máa ṣòfò.

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُحْسِرُ

الْمُبْطِلُونَ ﴿٢٧﴾

28. O sì máa rí gbogbo iḷo kòḷokan lórí ikúnlẹ̀. Wọn yó sì máa pe gbogbo iḷo kòḷokan síbí iwé iṣẹ̀ wọn. Ní òní ni A òò san yín ní ẹsan ohun tí ẹ̀ ní ṣe níṣẹ̀.

وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَانِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْرَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

29. Èyí ni iwé àkòsílẹ̀ Wa, tí ó ní sọ òdodo nípa yín. Dájúdájú Àwa ní ṣe àkòsílẹ̀ ohun tí ẹ̀ ní ṣe níṣẹ̀.

هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾

30. Ní ti àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì ṣe àwọn iṣẹ̀ rere, Olúwa wọn yóò fi wọn sínú ikẹ̀ Rẹ̀. Iyẹn ni èrènḡe pónńbélé.

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْقَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٣٠﴾

31. Ní ti àwọn tó sì ṣàì gbàgbọ̀, (A òò bi wọn léèrè pé:) “Njẹ̀ wọn kì í ké àwọn àyah Mi fún yín bí?” Şugbọ̀n ẹ̀ ṣègbéraga. Ẹ̀ sì jẹ̀ iḷo ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀.

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ ءَايَتِي تَتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا تُجْرِمِينَ ﴿٣١﴾

32. Nígbà tí a bá sọ pé: “Dájúdájú àdéhùn Allāhu ni òdodo. Àti pé Àkókò náà, kò sí iyèmèjì nínú rẹ̀.” Ẹ̀yin ní wí pé: “Àwa kò mọ̀ ohun tí Àkókò náà jẹ̀. Àwa kò sì rò ó sí kiní kan bí kò ṣe èròkèrò; àwa kò sì ní àmòdájú (nípa rẹ̀).”

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنَّ نَظْرُؤُنَا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنِينَ ﴿٣٢﴾

33. Àwọn aburú ohun tí wọn ɛ níṣẹ̀ sì hàn sí wọn. Àti pé ohun tí wọn ní fi ɛ yẹyẹ̀ sì dìyà tó yí wọn po.

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِم
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣٣﴾

34. Wọn sì máa sọ (fún wọn) pé: “Ní òní, Àwa yóò gbàgbé yín (sínú Iná) gégé bí èyin náà ɛ gbàgbé ipàdé ojò yín (òní) yí. Iná sì ni ibùgbé yín. Àti pé kò ní sí àwọn olùrànlọ̀wọ̀ fún yín.”

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسَلِكُمْ كَمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا
لَكُمْ مِنَ نَّاصِرِينَ ﴿٣٤﴾

35. Báyeṅ ni nítorí pé, ẹ̀ sọ àwọn àyah Allāhu di ñhkan yẹyẹ̀. Àti pé iṣẹ̀mí ayé t̀àn yín jẹ. Nítorí náà, ní òní wọn kò ní mú wọn jáde kúrò nínú Iná. Wọn kò sì ní fún wọn ní àyè láti ɛ ohun tí wọn yóò fi rí iyónú Allāhu.

ذَٰلِكُمْ بِأَنكُمُ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ
هُزُوعًا وَعَرَّيْتُمْ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا قَالِیْمٌ لَا
يُجْرَبُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٣٥﴾

36. Nítorí náà, gbogbo ẹyin ní jẹ̀ ti Allāhu, Olúwa àwọn sánmọ̀ àti Olúwa ilẹ̀, Olúwa gbogbo ẹ̀dá.

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ
رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ ﴿٣٦﴾

37. TiRẹ̀ ni títóbi nínú àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Òun sì ni Alágbára, Ológbón.

وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ﴿٣٧﴾

Suuratul-Ah'koof الأحقاف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Hā mīm. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pẹlú àwọn háràfí nàà.)¹

2. Tírà nàà sòkalẹ̀ diẹ̀ diẹ̀ láti òdò Allāhu, Alágbára, Ọlọgbón.

3. A kò şèdá àwọn sánmò àti ilẹ̀, àti ohunkóhun tó wà láààrin méjèjèì bí kò şe pẹlú òdodo àti fún gbèdéke àkókò kan. Àwọn tó şàì gbàgbọ̀ yó sì máa gbúnrí kúrò níbi ohun tí A fi şèkilò fún wọn.

4. Sọ pé: “È sọ fún mi nípa ñńkan tí è ń pè lẹ̀yìn Allāhu; è fi wọn hàn mí ná, kí ni wọn şèdá nínú (ohun tó wà lóri) ilẹ̀. Tàbí wọn ní ipín kan (pẹlú Allāhu) nínú (işèdá) àwọn sánmò? È mú Tírà kan wá fún mi tó síwájú (al-Kur’ān) yìì tàbí orípa kan nínú imò tí è bá jẹ̀ olódodo.”

حَم ①

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ

الْحَكِيمِ ②

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ
كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ ③

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ
شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنُونِي بِكِتَابٍ مِنْ
قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ

صَلِّيقِينَ ④

¹ 1. È wo itòşè-òrò sūrah al Bakorah; 2:1.

5. Ta l'ó sì şınà ju ęni tí ó n pè lẹyin Allāhu, ęni tí kò lè jẹ ìpè rẹ tí tí di Ojọ Àjínǵde! Àti pé wọn kò ní òye sí pípè tí wọn n pè wọn.¹

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنِ دُعَائِهِمْ غَفِلُونَ ﴿٥﴾

6. Nígba tí A bá sì kó àwọn ẹniyàn jọ (fún Àjínǵde), àwọn òrìşà yóò di ọ̀tá fún àwọn abòrìşà. Wọn sì máa tako ijòsìn tí wọn şe fún wọn.

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءَ وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿٦﴾

7. Nígba tí wọn bá n ké àwọn āyah Wa tó yanjú fún wọn, àwọn tó şài gbàgbọ̀ yó sì máa sọ ìşokúşọ̀ sí òdodo nígbà tí ó dé bá wọn pé: “Èyí ni idán pónńbélé.”

وَإِذَا تَتَلَّى عَلَيْهِمْ ءآيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧﴾

8. Tàbí wọn n wí pé: “Ó dá (al-Kur’ān) hun fúnra rẹ̀ ni.” Sọ̀ pé: “Tí mo bá hun ún fúnra mi, ẹ̀ kò ní ikápá kiní kan fún mi ní ọ̀dọ̀ Allāhu (níbi iyà Rẹ̀). Òun ni Onímọ̀-jùlọ̀ nípa ìşokúşọ̀ tí ẹ̀ n sọ̀ nípa rẹ̀. Ó (sì) tó ní Ẹ̀lẹ̀rìí láààrin ẹ̀mi àti ẹ̀yin. Òun ni Aláforìjìn, Àşàkẹ̀-ọ̀run.”

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٨﴾

9. Sọ̀ pé: “Èmi kì í şe àkókó nínú àwọn Ọ̀jìşẹ̀. Èmi kò sì mọ̀ nńkan tí wọn máa şe fún ẹ̀mi àti ẹ̀yin.¹ Èmi kò tẹ̀lẹ̀ kiní kan àyàfi ohun tí Wọn fi ránşẹ̀ sí mi ní

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مِنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرَىٰ مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَّبِعُ

¹ 1. Àpẹ̀rẹ̀ àwọn olùşinà jùlọ̀ yí ni àwọn nasorọ̀ tí wọn n pe Ànábí 'Isà ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - pẹ̀lú àwáwí pé ó wà lááyè nínú sánmọ̀, àmọ̀ tí wọn kò mọ̀ pé ó kàn wà nínú sánmọ̀ ni, kò lè gbọ̀ ìpè wọn ánbòşibòşí pé ó máa jẹ̀pè wọn. Allāhu nikan soşo l'Ó lè jẹ̀pè àwọn ẹ̀rùşin rẹ̀, onígba gbọ̀ òdodo.

Ìmísí. Èmi kò sì jẹ́ kiní kan bí kò
şe olùkìlò pónńbélé.”¹

إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَىٰ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ

مُتَّبِعِينَ

¹ 1. Àwọn nasōrō lèrò pé gbólóhùn tí Allāhu pa Ànábì Rẹ̀ - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - láşẹ̀ láti sọ yíí “Èmi kò sì mọ̀ nńkan tí wọn máa şe fún èmi àti èyin.” túmọ̀ sí pé “Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò mọ̀ ibi tí ọ̀rọ̀ rẹ̀ àti ọ̀rọ̀ àwà ọ̀mọ̀lẹ́yìn rẹ̀ máa já sí ní ọ̀run!” Ìtúmọ̀ tó lòdì sí òdìdì al-Kur’ān ni ìtúmọ̀ tí àwọn nasōrō n ló fún āyah náà. Ní àkókó ná, àwọn āyah méjì tó şíwájú āyah yíí n sọ nípa ihà àìgbàgbọ̀ tí àwọn aláìgbàgbọ̀ kọ sí al-Kur’ān alápòn-ònlé. Lórí inúfu-àyàfu ni ọ̀wọ̀ àwọn tó gba al-Kur’ān gbọ̀ wà lásìkò náà nítorí pé, wọn wà lábé ìjọba àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ nínú ilú Mọkkah alápòn-ònlé. Wọn sì bẹ̀rẹ̀ sí níí yowọ̀ kọ̀wọ̀ sí àwọn ọ̀mọ̀lẹ́yìn Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Lásìkò náà, ipò ọ̀lẹ̀ ni àwọn mùsùlùmí wà nínú ilú náà. Kò sí ohun tó wà lẹ̀ fi wọn lókàn balẹ̀ sínú ’lislām tayọ̀ kí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - jẹ́ kí ó di mímọ̀ fún ẹnì kọ̀ọkan àwọn ọ̀mọ̀lẹ́yìn rẹ̀ pé, ní ti òdodo, Allāhu l’Ó fi isẹ̀ mímọ̀ rán òun níşẹ̀ sí gbogbo ayé. Òun kò sì tayọ̀ àşẹ̀ isẹ̀ jìjẹ̀ náà. Àmọ̀ irú ọ̀wọ̀ iyà tí àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ máa gbé ko òun àti àwọn ọ̀mọ̀lẹ́yìn òun lójú lásìkò náà, òun kò mò nítorí pé, oríşíríşí ọ̀wọ̀ ni irúfẹ̀ wọn ti yọ̀ sí àwọn tó şíwájú rẹ̀ nínú àwọn Òjìşẹ̀ Qlọ̀hun. Bí àpẹ̀rẹ̀, şebí àwọn ọ̀tá ’Tsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - l’ó pẹ̀tẹ̀ pẹ̀rò láti kàn án pa mọ̀ orí igi àgbélébùú. Àmọ̀ tí Allāhu kò gbà fún wọn. Bákan náà, àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ l’ó ju Ànábì ’lbrōhīm - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sínú iná. Àmọ̀ tí Allāhu Alágbára kò yọ̀. Àwọn ọ̀tá òdodo kúkú pa Ànábì Zakariyā àti Ànábì Yahyā - kí ọ̀là Allāhu máa bá àwọn méjèèjì -, bàbá àti ọ̀mọ̀! A rí nínú àwọn Òjìşẹ̀ Allāhu tí àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ kù lókò àti bẹ̀é bẹ̀é lọ. Èyí ni ìtúmọ̀ tó wà fún “Èmi kò sì mọ̀ nńkan tí wọn máa şe fún èmi àti èyin” Ìyẹn ni pé, Allāhu kò fi ìmọ̀ mò mí nípa irú iyà tí àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ máa gbé dide sí èmi àti èyin. Àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ sì kúkú nawọ̀ oníran-ànrán iyà sí wọn tí tí àwọn mùsùlùmí fi gbé èşìn wọn sá kùrò nínú ilú nígbà náà. Èyí tí a mọ̀ sí hijrah. Lẹ́yìn náà, ogun èşìn bẹ̀rẹ̀ nígbà tí àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ kò yé fi ìnira, ijìyà àti pípa han àwọn mùsùlùmí ní èmòmọ̀ ifojú-egbò-rin. Mò dájú pé, kò sí Ànábì kan nínú àwọn Ànábì Qlọ̀hun - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn - tí kò mò pé, inú ogbà Ìdẹ̀ra gbére ni ọ̀rọ̀ rẹ̀ àti ọ̀wọ̀ àwọn tó bá tẹ̀lẹ̀ e lẹ́yìn ní ọ̀nà tó dára máa já sí ní ọ̀run. Şíwájú sí i, Allāhu ló fi isẹ̀ rán Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -, tí ó bá jẹ̀ pé ìtúmọ̀ tí àwọn nasōrō fún āyah náà l’ó bá jẹ̀ òdodo, “èmi kò sì mọ̀ nńkan tí Allāhu máa şe fún èmi àti èyin” ni ibá jẹ̀ àgbékalẹ̀ rẹ̀. Bákan náà, a ibá tí rí Lárúbáwá eyọ̀ kan tó máa gbà fún Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - nítorí pé, pẹ̀lú èdè wọn ni Allāhu fi sọ al-Kur’ān kalẹ̀. Ní àkótán, āyah náà n fi rinlẹ̀ fún wa pé, isẹ̀ tí Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - jẹ̀ fún ayé kò yàtò sí ti àwọn tó şíwájú rẹ̀ nínú àwọn Òjìşẹ̀ Allāhu - kí ọ̀là Allāhu máa bá wọn -. Bákan náà, āyah náà n pè wà síbí Ìdúró şinşin àti àtẹ̀mọ̀ra lásìkò ìnira àwọn aláìgbàgbọ̀, àwọn tí kò tẹ̀lẹ̀ ohun kan tayọ̀ ifẹ̀-inú wọn.

10. Sọ pé: “Ẹ sọ fún mi, tí ó bá jẹ pé láti òdò Allāhu ni (al-Kur’ān) ti wá, tí ẹ̀ sì sàì gbàgbò nínú rẹ̀, tí ẹ̀lẹ̀rírí kan nínú àwọn oṣo ‘Isrō’īl sì jẹ̀rírí lórí irú rẹ̀, tí ó sì gbà á gbọ̀, (àmó) tí ẹ̀yin sẹ̀gbéraga sí i, (şẹ ẹ̀ ò ti şàbòsì báyeṅ bí?). Dájúdájú Allāhu kò níí fi ònà mọ̀ ijọ alábòsì.

11. Àwọn tó sàì gbàgbò wí fún àwọn tó gbàgbò pé: “Tí ó bá jẹ pé al-Kur’ān jẹ oore ni, wọn kò níí şiwájú wa débè.” Nígbà tí àwọn ọ̀şẹ̀bọ̀ kò ti tẹ̀lé imòna rẹ̀, ni wọn ń wí pé: “Irọ̀ ijọun ni ẹ̀yí.”

12. Tírá (Ànábí) Mūsā̀ sì ti wá şiwájú rẹ̀, tí ó jẹ̀ tírá tí wọn ń tẹ̀lé, ó sì jẹ̀ iké (fún wọn. Al-Kur’ān) yíí tún ni Tírá kan tó ń jẹ̀rírí sí òdodo ní èdè Lárúbáwá nítorí kí ó lè şèkilò fún àwọn tó şàbòsì, (ó sì jẹ̀) iró idúnnú fún àwọn olùşẹ̀-rere.

13. Dájúdájú àwọn tó sọ pé: “Allāhu ni Olúwa wa”, lẹ̀yìn náà, tí wọn dúró şinşin nínú ẹ̀sìn, kò níí sí ipáyà fún wọn. Wọn kò sì níí banújẹ̀.

14. Àwọn wònyẹ̀n ni èrò inú Ọ̀gbà Ị̀dẹ̀ra. Olùşẹ̀gbére ni wọn nínú rẹ̀. (Ó jẹ̀) ẹ̀san nítorí ohun tí wọn ń şe níşẹ̀.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنَ عِنْدِ اللَّهِ
وُكْفَرْتُمْ بِهِءَ وَشَهِدَ شَهِدٌ مِّنْ بَيْتِ
إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِءَ فَكَاَمَنْ وَأَسْتَكْبَرْتُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا لَوْ
كَانَ خَيْرًا مَّا سَبَقُونَا إِلَيْهٖءَ وَإِذْ لَمْ
يَهْتَدُوا بِهِءَ فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِفْكٌ
قَدِيمٌ ﴿١١﴾

وَمِنْ قَبْلِهِءَ كَتَبَ مُوسَىءَ إِمَامًا وَرَحْمَةً
وَهَذَا كَتَبَ مُصَدِّقٌ لِّسَانًا عَرَبِيًّا
لِيُنذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبَشِّرِ
لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبَّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَمُوا
فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا
جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

15. A pa á ní àṣẹ fún èniyàn pé kí ó máa ṣe dáadáa sí àwọn òbí rẹ méjèjèì. Ìyá rẹ ní oyún rẹ pèlú wàhálà. Ó sì bí i pèlú wàhálà. Oyún rẹ àti gbígba ọmú lènu rẹ jẹ ọgbọn ọṣù. (Ó sì n tọ ọ) tífí ó fi dàgbà dáadáa, tí ó fi di ọmọ ọgọjì ọdún, ó sì sọ pé: “Olúwa mi, fi mọ mí kí ñg máa dúpé ìdèra Rẹ, èyí tí Ó fi ṣe ìdèra fún mi àti fún àwọn òbí mi méjèjèì, kí ñg sì máa ṣe iṣẹ rere, èyí tí O yọnú sí. Kí O sì ṣe rere fún mi lórí àwọn àrọmọdọmọ mi. Dájúdájú èmi ti ronú pìwàdà sí ọdọ Rẹ. Dájúdájú èmi sì wà nínú àwọn mùsùlùmí.”

16. Àwọn wọnyẹn ni àwọn tí A máa gba iṣẹ rere tí wọn ṣe níṣẹ, A sì máa ṣe àmójúkùrò nìbí àwọn aburú iṣẹ wọn; wọn máa wà nínú àwọn èrò inú Ọgbà Ìdèra. (Ó jẹ) àdéhùn ọdodo tí À n ṣe ní àdéhùn fún wọn.

17. Èni tí ó sọ fún àwọn òbí rẹ méjèjèì pé: “Sìyò èyin méjèjèì! Ṣé èyin yòò máa ṣẹlérí fún mi pé Wọn yòò mú mi jáde (láàyè láti inú sàrèè), ṣebí àwọn iran kan ti ré kojá lọ ṣíwájú mi (tí Wọn kò tí ì mú wọn jáde láti inú sàrèè wọn).” Àwọn (òbí rẹ) méjèjèì sì n tọ ọgbàlà ní ọdọ Allāhu (fún ọmọ yí. Wọn sì sọ pé): “Ègbé ni fún ọ! (O jẹ)

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَقَبَلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَّ الصَّدَقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَا أَتَعِدَانِنِي أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَكْبِرَانِ اللَّهُ وَبِئْسَ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا سُلْطَبٌ الْأُولَىٰ ﴿١٧﴾

gbàgbọ ní òdodo. Dájúdájú àdéhùn Allāhu ni òdodo.” (Ọmò náà sì) wí pé: “Èyí kò jẹ kiní kan bí kò ẹ àkọsilẹ àlọ àwọn ẹnì àkọkọ.”

18. Àwọn (alàìgbàgbọ) wònyẹn ni àwọn tí ọ̀rọ̀ náà ti kò lé lórí nínú àwọn ijọ kan tí ó ti ré kojá síwájú wọn nínú àwọn àlùjànnú àti èniyàn. Dájúdájú wọn jẹ ẹnì ọ̀dò.

19. Àwọn ipò yòò wà fún ẹnì kọ̀ọ̀kan nípa iṣẹ́ tí wọn ẹ́ níṣẹ́. Àti pé (èyí rí bẹ̀ẹ̀) nítorí kí (Allāhu) lè san wọn ní ẹ̀san iṣẹ́ wọn ní ẹ̀kúnrẹ̀rẹ̀. Àwa kò sì níí ẹ̀bàòsì sí wọn.

20. Ní ojọ́ tí wọn máa darí àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ́ kọ Iná, (wọn máa sọ fún wọn pé:) “È ti lo ìgbádùn yín tán nínú iṣẹ̀mí ayé? È sì ti jẹ ìgbádùn ayé? Nítorí náà, ní ọ̀nì, wọn máa san yín ní ẹ̀san àbùkùni yà nítorí pé ẹ́ n ẹ̀sẹ̀gbéraga ní orí ilẹ̀ láì lẹ̀tòdò àti nítorí pé ẹ́ n ẹ̀bàjẹ́.”

21. Ẹ̀rántí arákùnrin (ijọ) ‘Ād. Nígbà tí ó ẹ̀kílò fún àwọn èniyàn rẹ̀ tó n gbé nínú yanrìn tí atẹ̀gùn kọ̀jọ bí ọ̀kẹ̀. Àwọn olùkílò sì ti ré kojá síwájú rẹ̀ àti lẹ̀yìn rẹ̀. (Ó sì sọ pé:) “Èyin kò gbọdò jọ̀sìn fún kiní kan àyàfi Allāhu. Dájúdájú ẹ̀mi n páyà yà ọ̀jọ́ òlá kan fún yín.”

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي
أَمْرِ قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّ
وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿١٨﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُؤْفِقَهُمْ
أَعْمَلَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ
أَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا
وَأَسْتَمْتَعْتُم بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ
الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٠﴾

﴿٢١﴾ وَأَذْكَرَ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ
بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتِ النَّذُرُ مِنْ بَيْنِ
يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ
إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيمٍ ﴿٢١﴾

22. Wọn wí pé: “Şé iwọ wá bá wa láti şẹ wa lórí kúrò níbi àwọn òrìşà wa ni? Mú ohun tí ò n şe ilérí rẹ fún wa wá tí iwọ bá wà nínú àwọn olódodo.”

23. Ó sọ pé: “Ìmò (nípa rẹ) wà ní òdò Allāhu nikan soşo. Èmi yó sì jẹ ohun tí Wọn fi rán mi níşẹ dé òpin fún yín, şugbọn èmi n ri èyin ní ijọ aláìmòkan.”

24. Nígba tí wọn rí iyà náà ní èşújò regeḡe, tó n wọ bọ wá sínú àwọn kòtò ilú wọn, wọn wí pé: “Èyí ni èşújò regeḡe, tí ó máa rọjò fún wa.” Kò sì rí bẹẹ, ohun tí ẹ n wá pẹlú ikánjú ni. Atégùn tí iyà elẹta-eléro wà nínú rẹ ni.

25. Ó n pa gbogbo nñkan rẹ (iyen nínú ilú wọn) pẹlú aşẹ Olúwa rẹ. Nígba náà, wọn di ẹnì tí wọn kò rí mọ àfi àwọn ibùgbé wọn. Báye ni A şe n san ijọ elẹşẹ ní ẹsan.

26. A kúkú şe àyè irọrùn (nilé ayé) fún wọn nínú èyí tí A kò şe àyè irọrùn (irú rẹ) fún èyin nínú rẹ. A sì fún wọn ní igbọ̀rọ̀, àwọn iríran àti àwọn oḡan. Àmọ̀ igbọ̀rọ̀ wọn àti àwọn iríran wọn pẹlú àwọn oḡan wọn kò rọ̀ wọn lọ̀rọ̀ kan kan níbi iyà nítorí pé, wọn n şe àtakò sí àwọn āyah Allāhu. Àti pé ohun tí wọn n fi şe yèyè sì dìyà tó yí wọn po.

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَنَا عَنْ ءَالِهَتِنَا فَأْتِنَا
بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿٢٢﴾

قَالَ إِنَّمَا اَلْعِلْمُ عِنْدَ اَللّٰهِ وَاُبَلِّغُكُمْ مَا
اُرْسَلْتُ بِهٖ وَلَئِكْتِيْ اَرْكَبُكُمْ قَوْمًا
تَّجْهَلُوْنَ ﴿٢٣﴾

فَلَمَّا رَاُوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ اُوْدِيَّتِهِمْ
قَالُوْا هٰذَا عَارِضٌ مُّطْرِنًا بَلْ هُوَ مَا
اَسْتَعْجَلْتُمْ بِهٖ رِيْحٌ فِيْهَا عَذَابٌ
اَلِيْمٌ ﴿٢٤﴾

تُدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِاَمْرِ رَبِّهَا فَاَصْبَحُوْا لَا
يُرٰى اِلَّا مَسٰكِنُهُمْ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ
الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٢٥﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّهُمْ فَيَمًا اِنْ مَّكَّنَّاكُمْ فِيْهِ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَاَبْصٰرًا وَاَفْعٰدَةً فَمَا
اَعْنٰى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا اَبْصٰرُهُمْ وَلَا
اَفْعٰدَتُهُمْ مِّنْ شَيْءٍ اِذْ كَانُوْا يَجْحَدُوْنَ
بِآيٰتِ اَللّٰهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٢٦﴾

27. Àwa kúkú ti pa rẹ nínú àwọn ilú tí ó wà ní àyíká yín. Àwa sì ti şàlàyé àwọn àyah nàà ní oríşíríşì ònà nítorí kí wọn lè şerí padà (síbi òdodo).

28. Àwọn oḷòhun tí wọn sọ di ohun tí ó máa mú wọn súnmọ (ìgbàlà) léyìn Allāhu kò şe ràn wọn lówọ mọ? Rará (kò lè sí àrànşe fún wọn)! Wọn ti di ofò mọ wọn lówọ. İyẹn sì ni (oḷòhun) irọ wọn àti ohun tí wọn n dá ní àdàpa irọ.

29. (Rántí) nígbà tí A darí ijo kan nínú àwọn àlùjǎnnú sí o, tí wọn n tétí gbọ al-Kur'ān. Nígbà tí wọn dé síbẹ, wọn sọ pé: “È dákẹ (fún al-Kur'ān).” Nígbà tí wọn sì parí (kíkẹ rẹ tán), wọn padà sí òdò ijo wọn, tí wọn n şèkilò (fún wọn).

30. Wọn sọ pé: “Èyin ijo wa, dájúdájú àwa gbọ (nípa) Tírá kan tí wọn sòkalè léyìn (Ànábì) Mūsā, tí ó n fi ohun tó jẹ òdodo rinlẹ nípa èyí tó wá şiwájú rẹ, tí ó sì n tóni sí ònà òdodo àti ònà tààrà.

31. Èyin ijo wa, ẹ jẹ ipè olùpèpè Allāhu. Kí ẹ sì gbà á gbọ ní òdodo. (Allāhu) yó sì forí àwọn èşè yín jìn yín. Ó sì máa gbà yín là kúrò nínú iyà ẹlẹta-eléro.

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِّنَ الْأَرْضِ
وَصَرَفْنَا الْأَيْتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾

فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِ
اللَّهِ قُرْبَانًا ءَالِهَةً ۗ بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ
وَذَٰلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٨﴾

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ
يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا
أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنذِرِينَ ﴿٢٩﴾

قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِن
بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقِ
مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾

يَقَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَءَامِنُوا بِهِ
يَغْفِرَ لَكُمْ مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُم مِّن
عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٣١﴾

32. Ẹnikẹni tí kò bá sì jẹpè olùpèpè Allāhu, kò lè mórí bọ mọ (Allāhu) lọwọ lórí ilẹ̀. Kò sì sí aláàbò kan fún un lẹyìn Allāhu. Àwọn wònyẹn sì wà nínú ìṣìnà pọ̀nńbélé.”

وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ ۗ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٢﴾

33. Ẹsé wọn kò wòye pé dájúdájú Allāhu, Ẹni tí Ó dá àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀, tí kò sì káàárẹ̀ nípa ìṣẹ̀dá wọn, (ṣé kò) ní agbára láti sọ àwọn òkú di aláàyè ní? Bẹ̀ẹ̀ ni, (Ó lágbára láti ṣe bẹ̀ẹ̀). Dájúdájú Ó ń jẹ Alágbára lórí gbogbo ñńkan.

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْزُبْ عَنْهُ مِغْفَرًا عَلَيَّ أَنْ يَحْيِيَ الْمَوْتَىٰ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٣﴾

34. (Rántí) ojọ tí wọn máa dari àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀ kọ Iná, (wọn sì máa sọ fún wọn pé:) “Ẹsé èyí kì í ṣe òdodo bí?” Wọn yóò wí pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni, (òdodo ni) Olúwa wa.” (Allāhu máa) sọ pé: “Nítorí náà, ẹ̀ tọ̀ iyà wò nítorí pé, ẹ̀yin jẹ aláìgbàgbọ̀.”

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾

35. Nítorí náà, ṣe sùúrù gégé bí àwọn onípinnu ọkàn nínú àwọn Òjìsẹ̀ tí ṣe sùúrù. Má ṣe bá wọn wá iyà pẹ̀lú ikánjù. Ní ojọ tí wọn bá rí ohun tí À ń ṣe ní àdéhùn fún wọn, wọn yóò dà bí ẹni pé wọn kò gbé ilẹ̀ ayé (yìi) tayọ àkókò kan nínú ọ̀sán. Ìkẹ̀de (ẹ̀sìn niyí fún wọn). Ta ni ó sì máa parun bí kò ṣe ìjọ̀ òbilẹ̀jẹ̀.

فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَرْشِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَتُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ بَلَّغَ فُهَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ﴿٣٥﴾

Suuratu Muhammad محمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Àwọn tó şàì gbàgbó, tí wọn tún şerí àwọn èniyàn kúró lójú ònà Allāhu, (Allāhu) máa sọ işé wọn di òfò.

2. Àwọn tó gbàgbó ní òdodo, tí wọn şe àwọn işé rere, tí wọn tún gbàgbó nínú ohun tí wọn sòkalè fún (Ànábì) Muhammad - kí iké àti òlà Allāhu máa bá a -, òhun sì ni òdodo láti òdò Olúwa wọn, (Allāhu) máa pa àwọn (işé) aburú wọn rẹ, Ó sì máa şe àtúnşe òrò wọn sí dáadáa.

3. Iyẹn (rí bẹ̀è) nítorí pé, dájúdájú àwọn tó şàì gbàgbó tẹ̀lẹ̀ irò. Àti pé dájúdájú àwọn tó gbàgbó tẹ̀lẹ̀ òdodo láti òdò Olúwa wọn. Báyeń ni Allāhu şe ní fi àpèjúwe wọn lélẹ̀ fún àwọn èniyàn.

4. Nítorí náà, nígbà tí ẹ̀ bá pàdẹ̀ àwọn tó şàì gbàgbó (lójú ogun èsin), ẹ̀ máa bẹ̀ wọn lórùn òsò tífí di igbà tí ẹ̀ máa fi rí wọn pa dáadáa. (Nígbà tí ọwọ̀ yín bá ti bà wọn tán), ẹ̀ dè wọn mọ̀lẹ̀ sọrí igbèkùn. Lẹ̀yìn náà, ẹ̀ lè tú wọn sílẹ̀ ní òfẹ̀ tàbí kí ẹ̀ tú wọn sílẹ̀ pẹ̀lú owó itúsílẹ̀ tífí kò fi nífí sí ogun èsin mó. 1 Iyẹn (wà bẹ̀è).

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
أَضَلَّ أَعْمَلَهُمْ ﴿١﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَعَمِلُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ
مِن رَّبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ
وَأَنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ
رَبِّهِمْ ۚ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ
أَمْثَلَهُمْ ﴿٣﴾

فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبُ
الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَتَخْتَمُوهُمْ فَشُدُّوا
الْوَتَاقَ فِيمَا مَتَّأ بَعْدُ وَإِنَّمَا فِدَاءٌ حَتَّىٰ
تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ۚ ذَلِكَ ۖ وَلَوْ يَشَاءُ
اللَّهُ لَأَنْتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَ

Tí ó bá jẹ pé Allāhu bá fẹ, ìbá gbèsan fúnra Rẹ (lái níí la ogun lo), şugbón nítorí kí Ó lè dán apá kan yín wò lára apá kan ni. Àwọn mùsùlùmí tí wón sì pa sí ojù-ònà Allāhu, Allāhu kò níí sọ işe wón dòfo.¹

5. Ó máa fi ònà (Ọgbà Ịdèra) mò wón. Ó sì máa tún ọrọ wón şe sí dáadáa.

6. Ó máa fi wón wọ inú Ọgbà Ịdèra, èyí tí Ó ti fi mò wón.¹¹

7. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, tí ẹ bá ran (èşin) Allāhu lówó, (Allāhu) máa ràn èyin nàà lówó. Ó sì máa mú ẹşè yín dúró şinşin (nínú èşin).

8. Àwọn tó şàì gbàgbọ, ìparun ni fún wón. (Allāhu) sì máa sọ işe wón di òfò.

بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَلَهُمْ ﴿١١﴾

سَيَهْدِيهِمْ وَيُصَلِّحُ بِأَلَهُمْ ﴿٥﴾

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَفَهَا لَهُمْ ﴿٦﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ تَنصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَلَهُمْ ﴿٨﴾

¹ 1. "títí kò fi níí sí ogun èşin mò" Ịgbà wo ni iyen máa şelẹ nílẹ ayé? Mujahid - kí Allāhu kẹ ẹ - sọ pé, "Títí di Ịgbà tí Ànábì 'Īsā omo Mořyam - kí ọlà Allāhu máa bá a - yóò fi sòkalẹ láti ojù sánmò ní ọpin ayé." Ịyẹn ni pé, ó di Ịgbà tí Ànábì 'Īsā bá tó sòkalẹ láti ojù sánmò kí ogun èşin tó kásẹ nílẹ. Kořādah - kí Allāhu kẹ ẹ - sọ pé, "Títí di Ịgbà tí kò bá sí ibòrisà mò nílẹ ayé." Ibn Kathīr. Kíyè sí !! Nígbà tí ogun èşin şeşẹ bẹrẹ ní àsikò Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -, kò sí kíkó ẹrú ogun wálé. Èyí jẹ ọfin ipilẹ tí ó wà nínú sūrah Al-'Anfāl; 8:67. Àmọ léyìn tí ọwọ pípa ti dun àwọn aláìgbàgbọ dáadáa lójú ogun èşin, tí àwọn èèkàn èèkan nínú wón ti bá ogun lo, ẹtọ wà nígbà nàà láti máa sọ wón di ẹrú ogun. Èyí sì ni ó jeyọ nínú àyah òkè yìí.

¹¹ 1. Allāhu - Onimò ikòkọ àti gbańgba - ti fi Ọgbà Ịdèra Rẹ mò wá pẹlú oríkì kíkún àti àkàwé tó lágbára tó bẹẹ gé tí okàn wa fi ñ jẹrankàn rẹ pẹlú şişe àwọn işe tí Allāhu máa fi şíjú àánú Rẹ wò wá ní ojọ Àjinde.

9. Iyẹn nítorí pé, dájúdájú wọn kórira ohun tí Allāhu sòkalẹ̀. Nítorí naà, (Allāhu) si ba işẹ̀ wọn jẹ́.

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَلَهُمْ ﴿٩﴾

10. Şé wọn kò rìn kiri lóri ilẹ̀ kí wọn wo bí ikángun àwọn tó şíwájú wọn şe rí? Allāhu pa wọn rẹ̀. Irú rẹ̀ tún wà fún àwọn aláìgbàgbọ̀.

*أَقْلَمَ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ۗ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَلُهَا ﴿١٠﴾

11. Iyẹn nítorí pé dájúdájú Allāhu ni Olùrànlọ̀wọ̀ àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo. Dájúdájú àwọn aláìgbàgbọ̀, kò sí olùrànlọ̀wọ̀ kan fún wọn.

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ﴿١١﴾

12. Dájúdájú Allāhu yóò fi àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì şe àwọn işẹ̀ rere wọ inu àwọn Ọgbà Ìdẹ̀ra, èyí tí àwọn odò n şàn ní ìsàlẹ̀ rẹ̀. Àwọn tó sì şàì gbàgbọ̀, àwọn n gbádùn, wọn sì n jẹ (kiri) gẹ́gẹ́ bí àwọn ẹ̀ran-òsin şe n jẹ (kiri). Iná sì ni ibùgbé fún wọn.

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ ﴿١٢﴾

13. Mélòó mélòó nínú àwọn (ará) ilú tí ó lágbara ju (ará) ilú rẹ̀, tí ó lé ọ jade, tí A sì ti pa wọn rẹ̀. Kò sì sí aláranşe kan fún wọn.

وَكَايْنٍ مِّنْ قَرِيْبَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّنْ قَرِيْبِكَ الَّتِي أَخْرَجْتِكَ أَهْلَكَنَّهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾

14. Njẹ ẹni tí ó wà lórí ẹrì tó yanjú láti ọdọ Olúwa rẹ, ẹ́é ó dà bí ẹni tí wọn ẹ́ ẹ́ aburú rẹ ní ọ̀sọ́ fún, tí wọn sì tẹ̀lé ifẹ-inú wọn?

15. Àpẹjúwe Ọgbà Ìdẹ̀ra ẹ̀yí tí wọn ẹ́ ní àdéhùn fún àwọn olùbẹ̀rù Allāhu (nìyí): àwọn omi odò wà nínú rẹ́ tí kò níí yí padà àti àwọn odò wàrà tí adùn rẹ́ kò níí yí padà àti àwọn odò ọ̀tí dídùn fún àwọn tó máa mu ún àti àwọn odò oyin mímó. Gbogbo ẹ̀so wà fún wọn nínú rẹ́ àti àfọríjìn láti ọ̀dọ́ Olúwa wọn. (Sẹ́ ẹni tí ó wà nínú Ọgbà Ìdẹ̀ra yí) dà bí olùşegbére nínú Iná bí, tí wọn ní fún wọn ní omi tó gbóná parí mu, tí ó sì máa já àwọn ifun wọn pútupùtu?

16. Ó wà nínú wọn, ẹni tí ó ní tẹ́tí sí ọ̀rọ́ rẹ́ tífí di igbà tí wọn bá jáde kúrò ní ọ̀dọ́ rẹ́ tán, wọn yó sì wí fún àwọn onímọ-ẹ̀sìn pé: “Kí l’ó sọ lẹ́ẹ̀ẹ́ kan ná?” Àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu ti dí ọkàn wọn pa. Wọn sì tẹ̀lé ifẹ-inú wọn.

17. Àwọn tó sì tẹ̀lé imọ̀nà, (Allāhu) şalékún imọ̀nà fún wọn. Ó sì máa fún wọn ní ibẹ̀rù wọn (nínú Allāhu).

أَقَمْنَ كَانَ عَلَىٰ بَيْتِهِ مِّن رَّبِّهِ كَمَنْ
زَيْنَ لَهُ وَسُوءَ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا
أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٤﴾

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا
أَنْهَرٌ مِّن مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَرٌ مِّن
لَّبَنٍ لَّم يَتَغَيَّر طَعْمُهُ وَأَنْهَرٌ مِّن خَمْرٍ
لَّذِي لِلشَّرِيبِ وَأَنْهَرٌ مِّن عَسَلٍ مُّصَفًّى
وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُل الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن
رَّبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَلِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا
مَاءً حَمِيمًا فَفَطَع أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٥﴾

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا
خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ ءَأِنفَا أُوتِيكَ الَّذِينَ
طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا
أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ أَهْتَدُوا زَادَهُمْ هُدًى وَءَاتَتْهُمْ
تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾

18. Šé wọn ní retí kiní kan bí kò ƣe Àkókò náà, tí ó máa dé bá wọn ní òjìjì? Àwọn àmì rẹ̀ kúkú tí dé. Nítorí náà, báwo ni ìrántí (yó ƣe wúlò fún) wọn nígbà tí ó bá dé bá wọn?

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً ۖ فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرُهُمْ ﴿١٨﴾

19. Nítorí náà, mọ pé dájúdájú kò sí ọlọhun tí ẹ gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Allāhu. Kí o sì tọ̀ọ̀rẹ̀ àforíjìn fún ẹ̀şẹ̀ rẹ̀¹ àti fún àwọn onígbàgbọ̀ òdodo lókùnrin àti àwọn onígbàgbọ̀ òdodo lóbìnrin. Allāhu mọ lílọ-bíbò yín àti ibùgbé yín.¹

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ ۖ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٩﴾

20. Àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo ní sọ pé: “Kí ni kò jẹ́ kí wọn sọ sūrah kan kalẹ̀?” Nígbà tí wọn bá sọ sūrah aláinípọ̀n-na kalẹ̀,¹ tí wọn sì sọ ọ̀rọ̀ ogun ẹ̀sìn nínú rẹ̀, iwọ̀ yóò rí àwọn tí àrùn wà nínú ọ̀kàn wọn, tí wọn yóò máa wò ọ̀ ní wíwò bí ẹ̀ni pé wọn tí dákú lọ pọ̀nrangandan. Ohun tí ó sì dára jùlọ̀ fún wọn¹¹

وَيَقُولُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لَوْلَا نَزَّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأَوْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٠﴾

21. ni itèlẹ̀ àşẹ̀ (Allāhu) àti (sísọ) ọ̀rọ̀ rere. Nígbà tí ọ̀rọ̀ náà (iyẹn ogun ẹ̀sìn) sì ti di dandan, wọn ibá gbà pé Allāhu sọ òdodo, ibá dára jùlọ̀ fún wọn.

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَّعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ﴿٢١﴾

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-ọ̀rọ̀ sūrah Gōfir; 40:55.

¹¹ 1. Wo itọşẹ-ọ̀rọ̀ sūrah āi-'Imrōn; 3:7.

22. Ó súnmọ pé tí èyin bá kọyìn sí ogun èsìn, (ẹ́ n lọ sí oko ìparun niyẹn, ẹ sí máa padà síbí ìwà ìgbà àìmọkan) tí èyin yóò máa ẹ̀bàjẹ́ lórí ilẹ̀, tí ẹ̀ òò sí máa já okùn-ìbí yín?¹

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾

23. Àwọn wònyẹn ni àwọn tí Allāhu ti ẹ̀bí lé. Nítorí náà, Ó di wọn létí pa. Ó sì fọ́ iríran wọn.

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَرَهُمْ ﴿٢٣﴾

24. Ẹ́ẹ́ wọn kò ní ronú nípa al-Kur’ān ni tàbí àwọn àgádágodo ti wà lórí ọ̀kàn wọn ni?

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْعَانَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا ﴿٢٤﴾

25. Dájúdájú àwọn tó pèyìn dà (sí ’Islām) lèyìn tí ìmòná ti fojú hàn sí wọn, Èşù ló ẹ̀ ìşìnà ní ọ̀şọ́ fún wọn. Ó sì fún wọn ní irètí asán nípa ẹ̀mí gígùn.

إِنَّ الَّذِينَ آزَدُوا عَلَىٰ أَذْبَرِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمَلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٥﴾

26. Iyẹn nítorí pé (àwọn aláìsàn ọ̀kàn) n sọ́ fún àwọn tó kórira ohun tí Allāhu sọ̀kalẹ̀ (iyẹn àwọn yehudi) pé: “Àwa yóò tẹ̀lé yin nínú apá kan ọ̀rọ́ náà.”¹ Allāhu sì mọ́ àşírí wọn.¹

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرَهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾

27. Báwo ni (ó ẹ̀ máa rí fún wọn) nígbà tí àwọn mọ̀lāika bá

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَذْبَرَهُمْ ﴿٢٧﴾

¹ 1. Itúmọ́ mīrān fún āyah yī, “Ó súnmọ́ pé (èyin aláìsàn ọ̀kàn wònyí) bí ẹ̀ bá dé orí ipò àşẹ, ẹ̀ òò máa ẹ̀bàjẹ́ lórí ilẹ̀ àti pé ẹ̀ òò máa já okùn-ìbí yín?”

¹ 1. Iyẹn ni pé, àwọn aláìsàn ọ̀kàn nínú àwọn mùsùlùmí, iyẹn àwọn tí wọn n sá fún ogun èsìn, wọn lọ́ bá àwọn yehudi, iyẹn àwọn tí wọn kírira pé Ànábí ikéyìn dide láààrin àwọn ọ̀mọ́ Ànábí ’Ismā’īl. Igun alágbàhàngẹ̀bẹ̀ sí n sàdéhùn àtiléyìn fún igun yehudi.

gba ẹmí wọn, tí wọn yó sì máa lù wọn lójú, lù wọn lẹyin?

28. Iyẹn nítorí pé, dájúdájú wọn tẹlé ohun tí ó bí Allāhu nínú. Wọn sì kórira iyónú Rẹ̀. Nítorí náà, Allāhu ba àwọn iṣẹ̀ wọn jẹ́.

29. Tàbí àwọn tí àrùn wà nínú ọkàn wọn ní lérò pé Allāhu kò ní ẹ̀ ẹ̀ àfihàn àdìsọkàn burúkú wọn ni?

30. Àti pé tí A bá fẹ̀ Àwa Ibá fi wọn hàn ọ̀, iwọ̀ Ibá sì mò wọn pẹ̀lú àmì wọn. Dájúdájú iwọ̀ yóò mò wọn níbi pé wọn máa ní pẹ̀kọ̀rọ̀ ọ̀rọ̀.¹ Allāhu sì mò àwọn iṣẹ̀ (owó) yín.¹

31. Dájúdájú A máa dan yín wò tífi A fi máa ẹ̀fí hàn àwọn olùjagun-ẹ̀sìn àti àwọn onísúúrù nínú yín. A sì máa gbídánwò àwọn iró yín wò.¹¹

32. Dájúdájú àwọn tó ẹ̀sàì gbàgbọ̀, tí wọn sì ẹ̀fí àwọn èniyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu, tí wọn tún yapa Ọ̀jìṣẹ̀ Allāhu lẹyin tí imọ̀nà ti fojú hàn sí wọn, wọn kò lè kó inira kiní kan bá Allāhu. (Allāhu) yó sì ba iṣẹ̀ wọn jẹ́.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اتَّبَعُوْا مَا اسَّخَطَ اللّٰهُ

وَكَرِهُوْا رِضْوَانَهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

اَمْ حَسِبَ الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَنْ

لَنْ يُخْرِجَ اللّٰهُ اَصْغٰنَهُمْ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَآرِيْبِنٰكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ

بِسِيْمَتِهِمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِيْ لَحْنِ الْقَوْلِ

وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾

وَلَتَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجْرِمِيْنَ

مِنْكُمْ وَالصّٰدِقِيْنَ وَتَبْلُوْا اَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدُوْا عَنْ سَبِيْلِ

اللّٰهِ وَاَسٰقُوا الرَّسُوْلَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ

لَهُمُ الْهُدٰى لَنْ يَضُرُّوْا اللّٰهَ شَيْئًا

وَسَيَحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, àwọn aláìsàn-ọkàn máa ní pẹ̀kọ̀rọ̀ nínú isọ̀rọ̀ wọn. Wọn kò sì rìn sà̀n-án lóri ọ̀rọ̀ nítorí àbòsì owó wọn sì ni.

¹¹ 1. Àwọn iró yín ni àwọn iròyìn tí àwọn èniyàn fi mò yín nípa isọ̀wọ̀-ẹ̀sìn yín àti àwọn àdìsọkàn yín.

33. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ tẹlẹ (òrò) Allāhu, ẹ tẹlẹ (òrò) Òjìṣẹ nàà, kí ẹ sì má ṣe ba àwọn iṣẹ yín jẹ.

*يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا ءَعْمَلَكُمْ ﴿٣٣﴾

34. Dájúdájú àwọn tó ṣàì gbàgbọ, tí wọn sì ṣẹrì àwọn ènìyàn kúrò lójú ọ̀nà (ẹ̀sìn) Allāhu, lẹyìn nàà tí wọn kú nígbà tí wọn jẹ aláìgbàgbọ, Allāhu kò níí forijìn wọn.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

35. Ẹ má ṣe káààrẹ̀, kí ẹ̀ sì má ṣe pèpè fún kòsógunmọ̀, nígbà tí ẹ̀ bá ń lékè lẹwọ̀. Allāhu wà pẹ̀lú yín; kò sì níí kó àdínkù bá ẹ̀san àwọn iṣẹ̀ yín.¹

فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَبْرِكَنَّ ءَعْمَلَكُمْ ﴿٣٥﴾

36. Eré àti ìranù ni iṣemí ayé. (Àmọ̀) tí ẹ̀ bá gbàgbọ̀ (nínú Allāhu), tí ẹ̀ sì bèrù (Rẹ̀), Ó máa fún yín ní àwọn ẹ̀san yín. Kò sì níí bèèrè àwọn dúkiá yín (pé kí ẹ̀ fi gbogbo rẹ̀ yọ Zakāh).

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌّ وَلَهْوٌ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ أُجْرَكُمْ وَلَا يَسْأَلْكُمْ ءَأْمَالَكُمْ ﴿٣٦﴾

37. Tí (Allāhu) bá bèèrè rẹ̀ ní ọwọ̀ yín (pé, kí ẹ̀ fi gbogbo rẹ̀ yọ Zakāh), tí Ó sì wońkoko mọ̀ yín, ẹ̀ máa ṣahun. Ó sì máa mú

إِنْ يَسْأَلْكُمْوهَا فَيُحْفِكُمْ تَبَخَّلُوا وَيُخْرِجْ أَصْغَانَكُمْ ﴿٣٧﴾

¹ 1. Lẹyìn tí itayo ẹnu-ààlà ti wáyé láti ọ̀dọ̀ àwọn ọ̀ṣẹ̀bo àti àwọn ahlul-kitāb sí àwa mùsùlùmí, tí wọn ti fowọ̀ ara wọn fa ogun, tí Allāhu sì ti pa á láṣẹ̀ fún àwa mùsùlùmí láti jàà gbàra fún ẹ̀sìn wa, ẹ̀mí wa àti dúkiá wa, ogun ẹ̀sìn kò níí kásẹ̀ nilẹ̀ mọ̀ lórí ilẹ̀ ayé àfi pẹ̀lú ọ̀kan nínú n̄nkan méji; yálá kí àwọn aláìgbàgbọ̀ wònyẹn gba 'Islām nítorí pé, ọ̀hun nikan ni ẹ̀sìn ọ̀dodo tàbí kí wọn máa san owó isákọ̀lẹ̀ fún ijọba 'Islām láì níí fi ẹ̀sìn irọ̀ wọn dí àwa mùsùlùmí lẹwọ̀. Èyí ní ọ̀fin tí ó máa múlẹ̀ ní èyíkẹ́yí orilẹ̀-èdè 'Islām. Àmọ̀ nígbà tí Ánábí 'Tsā ọmọ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - bá sọkalẹ̀ láti ojú sánmọ̀ kò níí sí owó isákọ̀lẹ̀ mọ̀ àfi gbígbà 'Islām nikan.

àrùn ọkàn yín jadé (àṣírí yín yó sì tú síta).

38. Èyin náà mà niwònyí tí wón rí pè láti nàwó sí ọjú-ọ̀nà Allāhu. Şùgbón ẹnì tó rí ṣahun wà nínú yín. Ènikẹni tí ó bá ṣahun, ó ẹ́ é fún ẹmí ara rẹ. Allāhu ni Ọlórò. Èyin sì ni aláìní. Tí ẹ́ bá gbúnrí, (Allāhu) máa fi ijo mìíràn pààrọ́ yín. Lẹyin náà, wón kò sì níí dà bí irú yín.

هَتَأْتُمْ هَتَوْلَاءٍ تَدْعُونَ لِتُنْفِقُوا فِي
 سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ
 يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَبْخُلُ عَنِ نَفْسِهِ وَاللَّهُ
 الْعَزِيزُ وَأَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا
 يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا
 أَمْثَلَكُمْ

Suuratul-Fat'h الفتح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Dájúdájú Àwa şegun fún ọ ní
ìşegun tó fojú hàn

2. nítorí kí Allāhu lè şàforìjìn
ohun tí ó şíwájú nínú àşìşe re
àti ohun tí ó kẹyìn (nínú rẹ),¹ àti
nítorí kí Ó lè şàşepé idẹra Rẹ lé
ọ lórí àti nítorí kí Ó lè fi esẹ re
rinlẹ sójú ọnà tààrà ('Islām),¹

3. àti nítorí kí Allāhu lè şàràņşe
fún ọ ní àràņşe tó lágbara.

4. Òun ni Ẹni tí Ó sọ ifàyàbalẹ
sínú ọkàn àwọn onígbàgbọ
òdodo nítorí kí wọn lè lékún ní
ìgbàgbọ sí ìgbàgbọ wọn. Ti
Allāhu sì ni àwọn ọmọ ogun
sánmọ àti ilẹ. Allāhu sì n jẹ
Onímọ, Ọlóbọn.

5. (Ó şe bèẹ fún wọn) nítorí kí Ó
lè mú àwọn onígbàgbọ òdodo
lọkúnrin àti onígbàgbọ òdodo
lóbínrin wọ inú àwọn Ọgbà
Idẹra kan, èyí tí àwọn odò n şàn
ní isàlẹ rẹ, olùşegbére ni wọn
nínú rẹ, àti nítorí kí Ó lè pa
àwọn àşìşe wọn rẹ. Iyẹn sì jẹ
èrènjẹ nílá ní ọdọ Allāhu.

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ﴿١﴾

لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا
تَأَخَّرَ وَيُنِمْ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيكَ

صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾

وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيمًا ﴿٣﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ
الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ
وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ
اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٤﴾

لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ^٥ وَكَانَ ذَلِكَ
عِنْدَ اللَّهِ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٥﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọrọ sūrah Gōfir; 40:55.

6. Àti nítorí kí Ó lè fiyà jẹ àwọn
 şoḃe-şèlu mùsùlùmí lókùnrin àti
 àwọn şoḃe-şèlu mùsùlùmí
 lóbìnrin, pèlù àwọn oşeḃo
 lókùnrin àti àwọn oşeḃo
 lóbìnrin, àwọn eléròkérò nípa
 Allāhu ní ti èrò aburú. Àpadàsí
 aburú ń bẹ fún wọn. Allāhu ti
 bínú sí wọn. Ó ti şeḃi lé wọn. Ó
 sì ti pèsè iná Jahanamọ silẹ dè
 wọn. Ó sì burú ní ikángun.

7. Ti Allāhu sì ni àwọn oṃo
 ogun sánmò àti ilẹ. Allāhu sì ń
 jẹ Alágbára, Ológbón.

8. Dájúdájú Àwa rán o níşẹ (pé
 kí o jẹ) olùjèrífí, oníròò-ìdùnnú
 àti olùkìlò

9. nítorí kí ẹ lè ní ìgbàgbó
 òdodo nínú Allāhu àti Òjìşẹ Rẹ,
 àti (nítorí kí) ẹ lè şe ìrànłowó fún
 (Òjìşẹ nàà) àti nítorí kí ẹ lè
 pàtàkì rẹ, àti nítorí kí ẹ lè
 şáfòmọ fún (Allāhu) ní òwúrò àti
 ní ìròlẹ.

10. Dájúdájú àwọn tó ń
 şàdéhùn fún o (pé àwọn máa
 dúró tí o lójú ogun), dájúdájú
 Allāhu ni wọn ń şàdéhùn fún.
 Ọwọ Allāhu wà lókè ọwọ wọn.¹
 Ẹnikẹni tí ó bá tú àdéhùn rẹ, ó
 tú u fún ẹmí ara rẹ. Ẹnikẹni tí ó
 bá sì mú àdéhùn tó şe fún

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
 وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ
 بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءَ عَلَيْهِمْ ذَائِرَةُ السَّوْءِ
 وَعَضَّبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ
 جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٦﴾

وَاللَّهُ جُنُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ
 اللَّهُ غَزِيرًا حَكِيمًا ﴿٧﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٨﴾

لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ
 وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ
 يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَتَ فَإِنَّمَا
 يَنْكُتُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ
 عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾

Allāhu ʃe, (Allāhu) yòò fún un ní ẹsan nílá.¹

11. Àwọn olùsáséyìn fún ogun ẹsin nínú àwọn Lárúbáwá oko yòò máa wí fún ọ pé: “Àwọn dúkìá wa àti àwọn ará ilé wa l’ó kó àìrójú bá wa. Nítorí náà, tọ̀ọ̀rọ̀ àfòrìjìn fún wa.” Wọn n fi ahọn wọn wí ohun tí kò sí nínú ọkàn wọn. Sọ pé: “Ta ni ó ní ikápá kiní kan fún yín lódò Allāhu tí Ó bá gbèrò (látí fi) ìnira kàn yín tàbí tí Ó bá gbèrò àh̄fààní kan fún yín? Rárá (kò sí). Allāhu sì n jẹ Alámòtán nípa ohun tí ẹ n ʃe níʃe.”

12. Rárá (kì í ʃe iʃe kan l’ó di yín lówọ̀ látí lọ jagun, àmọ̀) ẹ ti lérò pé Òjìʃe àti àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo kò ní padà sí òdò ará ilé wọn mọ̀ láéláé. Wọn ʃe iyeṅ ni ọ̀ṣọ̀ sínú ọkàn yín. Ẹ̀ sì ro èrò aburú. Ẹ̀ sì jẹ̀ iḡo iḡarun.

13. Ẹ̀nikẹ̀ni tí kò bá gbàḡbọ̀ nínú Allāhu àti Òjìʃe Rẹ̀, dájú dájú Àwa ti pèsè Iná sílẹ̀ de àwọn aláìgbàḡbọ̀.

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ
شَعَلْتَنَا أَمْوَالَنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا
يَقُولُونَ يَا لَيْسَ لَنَا لِيَسَ فِي قُلُوبِهِمْ
قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا
بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١١﴾

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ
وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَرَبِّينَ ذَلِكَ
فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ وَكُنْتُمْ
قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾

وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا
أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾

¹ 1. Èyí fi rinlẹ̀ pé, Allāhu - Ọba tí kò ní àfiwé àti àfijọ̀ nínú àwọn ẹ̀dá Rẹ̀ - ní ọ̀wọ̀ ní ti pààpàá àti ní ti bí ọ̀ ʃe bá títóbi Rẹ̀ mu.

14. Ti Allāhu ni ijoba àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó n ẓàforíjìn fún ẹ̀ni tí Ó bá fẹ́. Ó sì n ẓẹ ẹ̀ni tí Ó bá fẹ́ níyà.¹ Allāhu sì n ẓẹ Aláforíjìn, Àṣàkẹ̀-òrun.¹

15. Àwọn olùsáséyìn fún ogun (Hudaebiyyah) n wí pé: “Nígbà tí ẹ́ bá n lọ síbí ọ̀rọ̀-ogun (Kọ̀ẹ̀bar) nítorí kí ẹ́ lè rí í kó, ẹ́ fi wá sílẹ̀ kí á lè tẹ̀lẹ̀ yín lọ.” (Àwọn olùsáséyìn wònyí) sì n gbèrò láti yí ọ̀rọ̀ Allāhu padà ni.¹ (Ìwọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -) sọ (fún àwọn olùsáséyìn fún ogun Hudaebiyyah) pé: “Ẹ̀yin kò gbọ̀dọ̀ tẹ̀lẹ̀ wa. Báyan ni Allāhu ẓe sọ tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀.” Àwọn olùsáséyìn nàà sì n wí pé: “Rárá (kò rí bẹ̀), ẹ́ n ẓe kẹ̀ta wa ni.”² Rárá (ẹ̀yin kò ẓe kẹ̀ta wọn, àmọ̀), wọn kí í gbọ̀ àgbọ̀yẹ̀ (ọ̀rọ̀) àfi diẹ̀.”

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ
لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ

عَفُورًا رَّحِيمًا ﴿١٤﴾

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَى
مَعَانِمِ لِنَأْتُوا حُدُودَهَا ذُرُونَا تَتَّبِعْكُمْ
يُرِيدُونَ أَن يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ قُل لَّن
تَتَّبِعُونَا كَذَلِكَ قَالَ اللَّهُ مِن قَبْلُ
فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا
يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

¹ 1. “Èni tí Allāhu bá fẹ́” fún àforíjìn Rẹ̀, ó máa lè tọ̀rọ̀ àforíjìn lọ̀dọ̀ Allāhu. “Èni tí Allāhu bá fẹ́ ẓẹ níyà” kò ní lè tọ̀rọ̀ àforíjìn lọ̀dọ̀ Allāhu, kò sì ní ronú piwàdà.

² 1. Ohun tí Allāhu sọ fún Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni pé, ọ̀wọ̀ àwọn tí wọn bá dijo lọ sí ogun Sulhul-Hudaebiyyah nikan ni kí wọn dijo lọ sí ogun Kọ̀ẹ̀bar. Àmọ̀ àwọn munáfiki wònyí sá sẹ̀yìn fún ogun Sulhul-Hudaebiyyah, wọn sì fẹ́ lọ sí ogun Kọ̀ẹ̀bar nítorí pé, wọn tí ní àfọ̀júsùn sí ọ̀rọ̀ ogun nikan. Ọ̀rọ̀ wọn dà bí ọ̀rọ̀ ẹ̀ni tí ó gbọ̀ gúnà-gúnán, tí ó bẹ̀ sàjà pì. Àmọ̀ ó gbọ̀ múyàn-múyán, tí ó bẹ̀ sílẹ̀ pì. 2. Ẹ́ wo bí àwọn olùsáséyìn, àwọn munáfiki ẓe n fi ẹ̀sùn burúkú kan Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àti àwọn onigbàgbọ̀ ọ̀dodo. Wọn ní wọn n ẓe kẹ̀ta àwọn ni! Ẓé ó sì rọ̀run fún Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - láti ẓe kẹ̀ta àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn rẹ̀, ẹ̀ni tí Allāhu fi iwà tó ga júlọ̀ rọ̀yìn? Ìbẹ̀rẹ̀ orí burúkú ni fún ẹ̀dà kan nígbà nàà láti fi ẹ̀sùn kan Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -.

16. Sọ fún àwọn olùsáséyìn fún ogun nínú àwọn Lárúbáwá oko pé: “Wọn máa pè yín sí àwọn ènìyàn kan tí wọn ní agbára ogun jíjà gan-an. Ẹ máa jà wọn lógun tàbí kí wọn juwọ jusẹ sílẹ̀ (fún 'Islām). Tí èyin bá tẹ̀lé àṣẹ̀ (yìi), Allāhu yóó fún yín ní ẹ̀san tó dára. Tí èyin bá sì pèyìndà gégé bí ẹ̀ ṣe pèyìndà ṣíwájú, (Allāhu) yó sì fi iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro jẹ̀ yín.¹¹

قُلْ لِّلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سُدَّعَوْنَ
إِلَىٰ قَوْمِ أُولَىٰ بِأَيْسٍ شَدِيدٍ ثَقَلَتْ لُهُمْ أَوْ
يُسْلِمُونَ ۗ فَإِنِ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ
أَجْرًا حَسَنًا وَإِن تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِّن
قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾

17. Kò sí ẹ̀ṣẹ̀ fún afójú, kò sí ẹ̀ṣẹ̀ fún arọ, kò sì sí ẹ̀ṣẹ̀ fún aláìsàn (tí wọn kò bá lọ sójú ogun). Ẹnikẹni tí ó bá tẹ̀lé tí Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀, (Allāhu) yóó mú un wọ inú àwọn Ogbà Ìdẹ̀ra kan, èyí tí àwọn odò n ̀sàn ní isàlẹ̀ rẹ̀. Ẹnikẹni tí ó bá sì pèyìndà, Ó máa jẹ̀ ẹ̀ ní iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro.

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَىٰ حَرْجٌ وَلَا عَلَى
الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ ۗ
وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ
يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾

18. Dájúdájú Allāhu ti yónú sí àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo nígbà tí wọn n ̀sàdéhùn fún ọ̀ lábé igi (pé àwọn máa dúró tí ọ̀ lójú ogun Hudaebiyah). Nítorí náà, (Allāhu) mọ ohun tí ó wà nínú ọ̀kàn wọn. Ó sì sọ ifọ̀kànbalẹ̀ kalẹ̀ fún wọn. Ó sì san wọn ní ẹ̀san iṣẹ̀gun tó súnmọ̀ (iyẹn ogun Hudaebiyah)

﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ
بُيَاعُواكَ تَحْتِ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي
قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ
فَتْحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, bí ó bá jẹ̀ pé ní òtítọ̀ àti ní òdodo ni èyin munāfiki fẹ̀ ja ogun èsìn, ẹ̀ mú sùúrù diẹ̀ ná. Ogun miiràn n ̀bọ̀. Àmọ̀ nígbà tí ogun miiràn dé, wọn tún sá sèyìn gégé bí iṣesí wọn.

19. àti àwọn ọrọ ogun ọpọlọpọ tí wọn yóò rí kó. Allāhu n jẹ Alágbára, Ọlóbgbón.

20. Àti pé Allāhu ṣàdéhùn àwọn ọrọ ogun ọpọlọpọ tí èyin yóò rí kó fún yín. Ó sì tètè mú èyí wá fún yín. Ó tún kó àwọn èniyàn lọwọ ró fún yín nítorí kí ó lè jẹ àmì kan fún àwọn onígbaḡbọ òdodo àti nítorí kí Ó lè fi eṣẹ yín rinlẹ sójú ọ̀nà tààrà ('Islām).

21. Àti òmíràn tí ẹ kò lágbára lórí rẹ, (àmọ́ tí) Allāhu ti rọkiriká rẹ. Allāhu sì n jẹ Alágbára lórí gbogbo n̄hkan.

22. Tí ó bá jẹ pé àwọn tó ṣàì gbàḡbọ gbógun òdè si yín ni, wọn ìbá pẹ̀yìndà (látí ságún fún yín). Lẹ̀yìn nàà, wọn kò ní rí aláàbò tàbí alárànṣe kan.

23. Iṣe Allāhu, èyí tó ti ṣe lẹ́ ṣíwájú (ni èyí). O ò sì ní rí iyípadà fún iṣe Allāhu (lórí àwọn ọ̀tá Rẹ).

24. Ọ̀un sì ni Ẹni tí Ó kó wọn lọwọ ró fún yín. Ó sì kó èyin nàà lọwọ ró fún wọn nínú ilú Mọkkah lẹ̀yìn ìgbà tí Ó ti fi yín borí wọn. Allāhu sì n jẹ Olùríràn nípa ohun tí ẹ n ṣe níṣẹ.

وَمَعَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ
عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾

وَعَدَكُمُ اللَّهُ مَعَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا
فَعَجَلْ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ
النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتُكُونَ آيَةً
لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا
مُسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾

وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ
اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرًا ﴿٢١﴾

وَلَوْ قَتَلْتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوْا
الْأَدْبَرَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وِلِيًّا وَلَا
نَصِيرًا ﴿٢٢﴾

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ
تُحْدِ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ
وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ
أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٤﴾

25. Àwọn (òṣẹbọ) ni àwọn tó ẓàì gbàgbọ́, tí wọn ẹyín lórí kúrò ní Mósálásí Haram, tí wọn tún de ẹran ọṣe mọlẹ́ kí ó má lè dé àyè rẹ. Tí kì í bá ẹ ti àwọn ọkúnrin (tí wọn ti di) onígbàgbọ́ òdodo àti àwọn obìnrin (tí wọn ti di) onígbàgbọ́ òdodo (nínú ilú Mọkkah), tí ẹyin kò sì mò wọn, kí ẹyin má lọ pa wọn, kí ẹyin má lọ fara kó ẹsẹ láti ara wọn nípasẹ àimọ, (Allāhu ìbá tí ko yín lówọ ró fún wọn. Allāhu ko yín lówọ ró fún wọn sẹ) nítórí kí Ó lè fi ẹnì tí ó bá fẹ sínú ikẹ Rẹ. Tí ó bá jẹ pé wọn wà ní ọ̀tọ̀tọ̀ ni (onígbàgbọ́ òdodo lọtò, aláìgbàgbọ́ lọtò), Àwa ìbá jẹ àwọn tó ẓàì gbàgbọ́ nínú wọn ní iyà ẹlẹta-eléro.

26. (Rántí) nígbà tí àwọn tó ẓàì gbàgbọ́ kó ìgbónára sínú ọkàn wọn ní ìgbónára ti ìgbà àimọkan, Allāhu sì sọ ìfọkànbalẹ kalẹ́ fún Ọjìsẹ Rẹ àti àwọn onígbàgbọ́ òdodo. Ó sì jẹ kí ọ̀rọ̀ ìbẹ̀rù (Rẹ) wà pẹ̀lú wọn; Wọn ní ẹ̀tọ̀ sí i jùlọ, àwọn ni wọn sì ni ín. Allāhu sì ni Onímọ nípa gbogbo n̄nkan.

27. Dájúdájú Allāhu ti sọ àlá Ọjìsẹ Rẹ di òdodo pé - tí Allāhu bá fẹ - dájúdájú ẹyin yòò wọ inú Mósálásí Haram ní ẹnì ìfàyàbalẹ, ní ẹnì tí ó máa fá irun orí yín, tí ẹ sì máa gé irun (orí

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ
 الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ مَعْكُوفًا أَنْ
 يَبْلُغَ مَحِلَّهُمْ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ
 وَنِسَاءٌ مُّؤْمِنَاتٌ لَّمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ
 تَطَّوَّهُمْ فُنْصِبَكُمْ مِنْهُمْ مَعْرَةً بِيغَيْرِ
 عِلْمٍ لِّيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ
 لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ
 عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٥﴾

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمْ
 الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ
 سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ
 وَأَلَزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا
 وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿١٦﴾

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّعْيَا بِالْحَقِّ
 لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ
 عَامِينَ مَلْحِقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ

yín mọ̀lẹ̀), tí kò ní sí ìpáyà fún yín. Nítorí nàà, (Allāhu) mọ ohun tí èyin kò mọ. Yàtò sí iyen, Ó tún ẹ̀ ṣẹgun tó sún mọ (fún yín).

28. (Allāhu) Òun ni Ẹni tí Ó fi ìmọ̀nà àti ẹ̀sìn òdodo ('Islām) rán Òjísẹ̀ Rẹ̀ nítorí kí Ó lè fi borí gbogbo ẹ̀sìn (mííràn) pátápátá. Allāhu sì tó ní Ẹlẹ́rífí.

29. Muhammad ni Òjísẹ̀ Allāhu. Àwọn tó wà pẹ̀lú rẹ̀, wọn le mọ àwọn aláìgbàgbọ̀, aláàánú sì ní wọn láààrin ara wọn. O máa rí wọn ní olùdàwọ̀ṣe-orúnkún àti olùforíkanlẹ̀ (lórí ìrun), tí wọn n wá oore àjùlọ̀ àti iyọ̀nú láti òdò Allāhu. Àmì wọn wà ní ojú wọn níbi orípa iforíkanlẹ̀. Iyẹn ni àpẹ̀júwe wọn nínú Taorāh àti àpẹ̀júwe wọn nínú 'Injīl, (wọn dà) gégé bí irúgbìn kan tó yọ ẹ̀ka rẹ̀ jáde. Léyìn nàà, ó fún un lágbára, ó níṣon, ó sì dúró gbagidi lórí igi rẹ̀. Ó sì n jọ àwọn àgbẹ̀ lójú. (Allāhu fi àyè gba Ànábí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - àti àwọn Ṣohābah rẹ̀) nítorí kí Ó lè fi wọn ẹ̀ ohun ibínú fún àwọn aláìgbàgbọ̀. Allāhu ṣàdéhùn àforíjìn àti ẹ̀san nílá fún àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ àwọn ṣẹ̀ rere nínú wọn.

لَا تَخَافُونَ فَاعْلِمُوا مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ
مِنْ دُونِ ذَلِكَ فِتْنًا قَرِيبًا ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ
بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٩﴾

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ
عَلَى الكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرْتَهُمُ رُكْعًا
سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا
سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ
ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي
الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ
فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَى سَوْبِهِ يَعْجِبُ
الزَّرَّاعَ لِيغِيظَ بِهِمُ الكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ
الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ
مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٠﴾

الحجرات Suuratul-Hujuraat

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, èyin kò gbodò gbawájú mó Allāhu àti Òjísẹ Rẹ lówó. Kí ẹ sì bèrù Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Olùgbọ, Onímọ.

2. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹ gbé ohùn yín ga borí ohùn Ànábì - kí ikẹ àti olà Allāhu máa bá a - . Kí ẹ sì má ẹ fi ohùn ariwo bá a sòrò gégé bí apá kan yín ẹ ní fi ohùn ariwo bá apá kan sòrò nítorí kí àwọn iṣẹ yín má baà bàjẹ, èyin kò sì níí fura.

3. Dájúdájú àwọn tó ní rẹ ohùn wọn ni lẹ lódò Òjísẹ Allāhu, àwọn wònyen ni àwọn tí Allāhu ti ṣàfòmọ ọkàn wọn fún ibèrù (Rẹ). Àforijìn àti ẹsan nílá wà fún wọn.

4. Dájúdájú àwọn tó ní pè ọ láti èyìn àwọn yàrá¹, ọpòlópò wọn ni kò ẹ làákàyè!'

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَعْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۗ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ ۖ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِن وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

¹ 1. "Àwọn yàrá" dúró fún "òdidi ilé". Iyẹn ni pé, àwọn tí wọn ní loṣun pé Ànábì - kí ikẹ àti olà Allāhu máa bá a - láti iwájú ilé rẹ ní ita.

5. Tí ó bá jé pé dájúdájú wọn ɛ̀ se sùúrù tí tí o máa fi jáde sí wọn ni, ìbá dára jùlò fún wọn. Allāhu sì ni Aláforijin, Àṣàké-òrun.

6. Èyin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, tí arúfin kan bá mú ìrò kan wá ba yín, ẹ̀ ɛ̀ se pèlèpèlè láti mọ̀ òdodo (nípa òrò náà) nítorí kí ẹ̀ má baà ɛ̀ se àwọn èniyàn kan ní ùtá pèlú àìmọ̀, kí ẹ̀ má baà di olùkábàámọ̀ lórí ohun tí ẹ̀ ɛ̀ se.

7. Kí ẹ̀ sì mọ̀ pé dájúdájú Òjìsé Allāhu wà lààrin yín.¹ Tí ó bá jé pé ó ñ tẹ̀lé yín níbi òpòlòpò nínú òrò (tó ñ ɛ̀ se) ni, dájúdájú èyin ìbá ti kó ara yín sínú wàhàlà. Sùgbón Allāhu jé kí ẹ̀ nífẹ̀ ẹ̀ sí ìgbàgbọ̀ òdodo. Ó ɛ̀ se é ní òṣọ̀ sínú òkàn yín. Ó sì jé kí ẹ̀ kóriira àìgbàgbọ̀, ìwà burúkú àti iyapa àṣẹ̀. Àwọn wònyen ni àwọn olùmòná.¹

8. (Èyí jé) oore àjùlò àti ìdèra láti òdò Allāhu. Allāhu sì ni Onímọ̀, Ọlògbón.

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ
لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ
فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا
بِجَهْلَةٍ فَتُصِيبُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ
تَنِيمِينَ ﴿٦﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ
يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ
وَزَيَّنَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ
الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ
هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾

فَضَلَّا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿٨﴾

¹ 1. Nítorí gbólóhùn yíi "Kí ẹ̀ sì mọ̀ pé dájúdájú Òjìsé Allāhu wà lààrin yín", àwọn onibidiah bí ijọ Tijaniyyah àti ijọ Ahmadiyyah lèrò pé a sì lè rí Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - lẹ̀yìn ikú rẹ̀ lójú ayé. Kò rí bẹ̀ẹ̀ rárà. Àmọ̀ gbólóhùn náà dúró sórí "láààrin àsikò ìṣẹ̀mí Ànábì wa Muhammad - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - láààrin àwọn Sohābah rẹ̀". Irú gbólóhùn tó tún lọ bẹ̀ẹ̀ ni èyí tó wà nínú sūrah al-Mujādilah; 58:12.

9. Tí igun méjì nínú àwọn onígbàgbò òdodo bá n bá ara wọn jà, ẹ ẹ àtúnṣe láààrin àwọn méjèèjì. Tí ọkan nínú àwọn méjèèjì bá si kojá ẹnu-ààlà lórí ikejì, ẹ bá èyí tí ó kojá ẹnu-ààlà jà títí ó fi máa ẹ́rì padà síbí àṣẹ Allāhu. Tí ó bá sí ẹ́rì padà, ẹ ẹ àtúnṣe láààrin àwọn méjèèjì pèlú déédé. Kí ẹ ẹ déédé. Dájúdájú Allāhu fẹràn àwọn olùṣe- déédé.

10. Ọmọ iyá (ẹ̀sìn) ni àwọn onígbàgbò òdodo. Nítórí náà, ẹ ẹ àtúnṣe láààrin àwọn ọmọ iyá yín méjèèjì. Kí ẹ sí bẹ̀rù Allāhu nítórí kí A lè kẹ yín.

11. Ẹ̀yin tí ẹ gbàgbò ní òdodo, àwọn èniyàn kan kò gbòdò fi àwọn èniyàn kan ẹ yèyè. Ó lè jé pé àwọn (tí wọn sọ di oníyèyè) dára ju àwọn (tó n ẹ ẹ yèyè). Àwọn obinrin kan (kò sí gbòdò fi) àwọn obinrin kan (ẹ yèyè). Ó lè jé pé àwọn (tí wọn sọ di oníyèyè) dára ju àwọn (tó n ẹ ẹ yèyè). Ẹ má ẹ búra yín. Ẹ má pe'ra yín ní inagijẹ burúkú. Orúkọ burúkú (tí kò bá ọ̀fin ẹ̀sìn mu) burú lẹ̀yìn igbàgbò òdodo. Ẹnikẹni tí kò bá ronú pìwàdà, àwọn wọnyẹn gan-an ni alágbòsí.

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقْتُلُوا الَّتِي تَبَغَىٰ حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنَّ فَاءَتَ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾

يَنبَأُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا بِاللِّقَبِّ بِنِسِ الْأَسْمِ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

12. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ jìnnà sí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ àbá dídá. Dájúdájú ẹ̀şẹ̀ ni apá kan àbá dídá. Ẹ má şe topinpin ara yín. Kí apá kan yín má şe sọ̀rọ̀ apá kan lẹ̀yìn. Şe ọ̀kan nínú yín nífẹ̀şẹ̀ sí láti je ẹran-ara omọ iyá rẹ̀ ní òkú? Ẹ sì kórira rẹ̀. Ẹ bẹ̀rù Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Olùgba-ìronúpiwàdà, Àşàkẹ̀-ọ̀run.

13. Èyin ènìyàn, dájúdájú Àwa şedá yín láti ara ọ̀kúnrin àti obìnrin. A sì şe yín ní orílẹ̀-èdè orílẹ̀-èdè àti Ìran-Ìran nítorí kí ẹ̀ lè dára yín mọ̀. Dájúdájú alápòn-ónlẹ̀ jùlọ̀ nínú yín lọ̀dọ̀ Allāhu ni ẹ̀ni tó bẹ̀rù (Rẹ̀) jùlọ̀. Dájúdájú Allāhu ni Onímọ̀, Alámọ̀tán.

14. Àwọn Lárúbáwá oko sọ̀ pé: “A gbàgbọ̀ ní òdodo.” Sọ̀ pé: “Èyin kò gbàgbọ̀ ní òdodo.” Şùgbọ̀n ẹ̀ sọ̀ pé: “A gba ‘Islām.’” níwọ̀n ìgbà tí ìgbàgbọ̀ òdodo kò tí ì wọ̀nú ọ̀kàn yín. Tí ẹ̀ bá tẹ̀lé (àşẹ̀) Allāhu àti Ọ̀jíşẹ̀ Rẹ̀, (Allāhu) kò ní dín kiní kan kù fún yín nínú (ẹ̀san) àwọn işẹ̀ yín. Dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn, Àşàkẹ̀-ọ̀run.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

*قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَامَنَّا قُل لَّمْ نُؤْمِنُوا وَلَكِن قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِن تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾

15. Àwọn onígbàgbọ̀ òdodo ni àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo nínú Allāhu àti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀, lẹ́yìn nàà tí wọn kò ṣeyèméjì, tí wọn sì fi dúkiá wọn àti ẹ̀mí wọn jagun sí ojù-ònà Allāhu. Àwọn wọ̀nyẹn gan-an ni olódodo.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ؕ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ؕ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّٰدِقُونَ ﴿١٥﴾

16. Sọ pé: “Ṣé èyin yóò máa sọ nípa èsìn yín fún Allāhu ni (pé ìgbàgbọ̀ òdodo ti wà nínú ọkàn yín)?” Allāhu sì mọ ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀. Allāhu sì ni Onímọ̀ nípa gbogbo n̄nkan.

قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾

17. Wọn n̄ ṣèrègún lórí rẹ̀ pé àwọn gba 'Islām. Sọ pé: “È má fi 'Islām yín ṣèrègún lórí mi. Bí kò ṣe pé Allāhu l'Ó máa ṣèrègún lórí yín pé Ó fi yín mọ̀nà síbi ìgbàgbọ̀ òdodo tí ẹ̀ bá jẹ̀ olódodo.”

يٰۤمُنُوْنَ عَلٰٓيْكَ اَنْ اَسْلَمُوْا قُلْ لَا تَمْنُوْا عَلٰٓيْ اِسْلَمِكُمْ ۗ بَلِ اللّٰهُ يَمْنُ عَلٰٓيْكُمْ اَنْ هَدٰٓكُمْ لِالْاِيْمٰنِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿١٧﴾

18. Dájúdájú Allāhu mọ̀ ìkọkọ̀ àwọn sánmọ̀ àti ilẹ̀. Àti pé Allāhu ni Olùríran nípa ohun tí ẹ̀ n̄ ṣe níṣẹ̀.

اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ غَيْبِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۗ وَاللّٰهُ بَصِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ﴿١٨﴾

Suuratu Koof ق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Kōf. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú àwọn háràfí nàà.)¹ (Allāhu fi) al-Kur'ān aláṣòṣò-ònlé búra.¹

2. Sùgbón wón ṣèèmò nítorí pé olùkìlò kan wá bá wón láti ààrin ara wón. Àwọn aláìgbàgbò sì wí pé: “Èyí ni ohun iyanu.”

3. Sẹ nígbà tí a bá ti kú, tí a ti di erùpẹ (ní a oò tún jí dide padà). Iyẹn ni idápadà tó jìnnà (sí ñhkan tí ó lè ṣẹlẹ).

4. Dájúdájú A ti mọ ohun tí ilẹ́ n mú jẹ nínú wón. Tírá (iṣẹ́ ẹ̀dà) tí wón n ọ̀ sù wà ní ọ̀dọ̀ Wa.

5. Síbèsíbẹ̀ wón pe òdodo (al-Kur'ān) ní irọ̀ nígbà tí ó dé bá wón. Nítorí nàà, wón ti wà nínú idààmú.

6. Sẹ̀ wón kò wo sánmò òkè wón bí A ti ṣe mọ ọ̀n pa àti (bí) A ti ṣe ṣe é ní ọ̀ṣọ̀, tí kò sì sí àláfò sísán kan lára rẹ̀?

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ١

بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ ٢
فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ ٢

أَعْدَا مِثْنًا وَكُنَّا تَرَابًا ٣
ذَلِكَ رَجَعٌ ٣
بَعِيدٌ ٣

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ ٤
وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ ٤

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَرِيحٍ ٥

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ٦

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọ̀rọ̀ sūrah al Bakorah; 2:1.

7. Àti pé ilè, A tẹ ẹ pẹrẹşẹ. A sì ju àwọn àpáta tó dúró gbagidi sínú rẹ. A sì mú oríşíríşì irúgbìn tó dára hù jáde láti inú rẹ.

8. (Ó jẹ) àrìwòye àti ìrántí fún gbogbo ẹrúşìn tó n şerí padà (síbi òdodo).

9. A n sọ omi ìbùkún kalẹ láti sánmọ. A sì n fi mú àwọn ogbà oko àti àwọn èso tí wọn n kórè rẹ hù jáde.

10. (A tún mú) igi dàbínù hù ga, tí àwọn èso orí rẹ so jìgbìnnì.

11. Arísìkí ni fún àwọn ẹrú (Allāhu). A sì n fi sọ òkú ilè di àyè. Báye n i jáde èdá (láti inú sàrèè yó şe rí).

12. Àwọn èniyàn (Ānābi) Nūh, àwọn èniyàn Rass àti àwọn (èniyàn) Thamūd pe òdodo ní irọ şíwájú wọn.

13. Àti àwọn 'Ād, Fir'aon àti àwọn oṃo iyá (Ānābi) Lūt,

14. àti àwọn ará 'Aekah àti àwọn ijọ Tubba'u; gbogbo wọn pe àwọn Òjìşẹ ní òpùrọ. Nítorí náà, ilérí Mi sì kò (lórí wọn).

15. Njẹ işèdá àkókó kó agara bá Wa bí? Rárá, wọn wà nínú iyèmèjì (àti irújú) nípa işèdá (wọn) ní ọtun ni.

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ

وَأَنْبَثْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ رَوْحٍ يَهِيحُ ﴿٧﴾

تَبْصِرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ﴿٨﴾

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبْرَكًا فَأَنْبَثْنَا

بِهِ جَنَّتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ ﴿٩﴾

وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ ﴿١٠﴾

رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلَدَةً مَيِّتًا

كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ﴿١١﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ

الرَّيْسِ وَثَمُودَ ﴿١٢﴾

وَعَادَ وَفِرْعَوْنَ وَإِخْوَانَ لُوطٍ ﴿١٣﴾

وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ

كَذَّبَ الرَّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ﴿١٤﴾

أَفَعَيَّبْنَا بِالْخُلُقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ

مِنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٥﴾

16. Dájúdájú A şedá èniyàn. A sì mọ ohun tí ẹmí rẹ ń sọ fún un ní rọyírọyí. Àwa sì súnmọ ọn ju isan ọrùn rẹ.¹

17. (Rántí) nígbà tí (mọlāika) àwọn olùgbọrọ-sílẹ méjì bá bèrẹsì gba ọrọ (sílẹ), tí ọkan jókòó sí ọtún, tí ọkan jókòó sí ọsì.

18. (Ẹni kan) kò sì ní sọ ọrọ kan àyàfi kí ẹşọ kan ti wà níkalẹ pẹlú rẹ (fún àkọsilẹ rẹ).

19. Àti pé ìpọkàkà ikú yóò dé láti fi òdodo ọrun rinlẹ. Iyẹn ni ohun tí iwọ ń sá fún.

20. Wọn á fọn fèrè oníwo fún àjìnde. Iyẹn ni ọjọ ilérí náà.

21. Ẹmí kọọkan yóò wá pẹlú olúdarí kan àti ẹlẹrìí kan (nínú àwọn mọlāika).

22. Dájúdájú iwọ ti wà nínú ìgbàgbéra níbi èyí. A sì ti şí èbìbò (ojú) rẹ kúrò fún ọ báyií. Nítórí náà, ìrírán rẹ yóò rírán kedere ní ọní.

23. (Mọlāika) alábààrìn rẹ yóò sọ pé: “Èyí ti wà nílẹ ni ohun tí ń bẹ ní ọdọ mi (gégé bí àkọsilẹ işẹ rẹ).”

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَّمَ مَا
تُوسَّسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ
مَنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿١٦﴾

إِذْ يَتَلَفَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ
الشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿١٧﴾

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ
عَتِيدٌ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا
كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدٌ ﴿١٩﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ
وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا
عَنكَ غِظَاءَكَ فَبَصَرِكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَتِيدٌ ﴿٢٣﴾

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-ọrọ sūrah al-Mujādilah;58:7.

24. Èyin mọlāika méjèjì,¹ ẹ ju gbogbo aláìgbàgbọ olóríkunkun sínú iná Jahanamọ.¹

أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٢٤﴾

25. (È ju) ẹni tí ó dènà iṣẹ rere, alákoṣo, oníyéméjì (sínú Iná).

مَتَاعِ اللَّخْبِرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿٢٥﴾

26. Ẹni tó mú oḷohun míràn mó Allāhu, ẹ jù ú sínú iyà líle.

الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ

فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢٦﴾

27. (Èṣù) alábaárin rẹ yóò wí pé: “Olúwa wa, èmi kọ ni mo mú un tayo ẹnu-ààlà, ṣùgbọn ó ti wà nínú iṣìnà tó jinnà (sí òdodo) tẹlẹtẹlẹ.”

* قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْعَيْتُهُ وَلَا كُن

كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٢٧﴾

28. (Allāhu) yóò sọ pé: “È má se ṣàríyànjìyàn lọdọ Mi. Mo kúkú ti ẹ ilé rí fún yín ṣiwájú.”

قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ

إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿٢٨﴾

29. Wọn kò sì lè yí ọrọ nàà padà ní ọdọ Mi. Èmi kò sì ní fẹ ẹ àbòsí sí àwọn ẹrú Mi.”

مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ

لِلْعَبِيدِ ﴿٢٩﴾

30. (Rántí) ọjọ tí A òò sọ fún iná Jahanamọ pé: “Ẹbí o ti kún?” Ó sì máa sọ pé: “Ẹbí àfikún tún wà?”

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ

هَلْ مِنْ مَزِيدٍ ﴿٣٠﴾

31. Wọn máa sún Ogbà Ìdèra mó àwọn olùbèrù (Allāhu). Kò sì ní jinnà (sí wọn).

وَأُرْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣١﴾

¹ 1. Iyẹn, olùdarí kan àti ẹlẹrírí kan nínú àwọn mọlāika.

32. Èyí ni ohun tí À ñ še ní àdéhùn fún gbogbo olùronúpìwàdà, olùsọ (òfin Allāhu).

هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ﴿٣٢﴾

33. Ẹnikéni tí ó bá páyà Allāhu ní ìkòkò, tí ó tún dé pèlú ọkàn tó sẹrí padà sí ọdọ Allāhu (nípa Ìronúpìwàdà),

مَنْ حَثِيءٍ الرَّحْمَنُ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٣٣﴾

34. (A òò sọ fún wọn pé): “Ẹ wọ inú (Ọgbà Ìdèrà) pèlú àlàáfíà. Iyẹn ni ọjọ gbére.”

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾

35. Ohun tí wọn ñ fẹ wà nínú rẹ. Àlékún sì tún wà ní ọdọ Wa.

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

36. Mèlòò mèlòò nínú àwọn ijo tí A ti paré ṣíwájú wọn. Wọn sì ní agbára jù wọn lọ. (Nígbà tí iyà dé) wọn sá àsálà kiri nínú ìlú. Njẹ ibùsásí kan wà (fún wọn bí?)

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّن قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِن مَّحِيصٍ ﴿٣٦﴾

37. Dájúdájú irántí wà nínú iyẹn fún ẹni tó ní ọkàn tàbí ẹni tó fi etí sílẹ, tó wà níbẹ (pèlú ọkàn rẹ).

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾

38. Dájúdájú A sẹdà àwọn sánmò, ilẹ àti ñ̀nkan tó wà láààrin àwọn méjèjèlì fún ọjọ mẹfà. Kò sì rẹ Wá rará (ám̀b̀òs̀ìb̀òs̀ì pé A òò sinmi ní ọjọ keje).

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِن لُّغُوبٍ ﴿٣٨﴾

39. Nítorí náà, ʒe sùúrù lóri ohun tí wọn ní wí. Kí o sì ʒe àfòmọ̀ pèlú èyìn fún Olúwa Rẹ̀¹ ʒíwájú yíyọ̀ òdòrùn àti wíwọ̀ (rẹ̀).¹

فَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٣٩﴾

40. Àti pé ní òru àti ni èyìn ìrun ʒe àfòmọ̀ fún Un.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبِرَ السُّجُودِ ﴿٤٠﴾

41. Kí o sì tètí sí (òrò) ojọ̀ tí olùpèpè yòò pèpè láti àyè kan tó súnmọ̀.

وَأَسْتَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِي الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٤١﴾

42. Ojọ̀ tí wọn yòò gbọ̀ igbe pèlú òdodo. Ìyẹn ni ojọ̀ ijáde èdá (láti inú sàrèè).

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ يَوْمَ الْخُرُوجِ ﴿٤٢﴾

43. Dájúdájú Àwa, Àwa l'À ní sọ èdá di aláàyè. A sì ní sọ ọ̀ di òkú. Ọ̀dọ̀ Wa sì ni àbọ̀ èdá.

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِيهِمْ وَنُمِيتُهُمْ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٤٣﴾

44. (Rántí) ojọ̀ tí ilẹ̀ yòò fàya pérepèrẹ̀ mọ̀ wọn lára, (tí wọn yòò máa) yára (jáde láti inú ilẹ̀). Ìyẹn ni àkọjọ̀ tó rọ̀rùn fún Wa.

يَوْمَ تَشْقَى الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٤٤﴾

45. Àwa nímọ̀ jùlọ̀ nípa ohun tí wọn ní wí. Ìwọ̀ kò sì níí ʒe wọn nípa (láti gbàgbọ̀). Nítorí náà, fí al-Kurʿān ʒe ìrántí fún ẹnì tí ó ní páyà ilé́rì Mì.

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرَ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعَبِيدِ ﴿٤٥﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, ʒe àfòmọ̀ Allāhu kúró níbi gboḡbo àdínkù àti àbùkù, kí o sì yìn Ìn lóḡo pé, O pé tán pátápátá.

Suuratu-Dhaariyat الذاريات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi atégùn tó n tu erùpè
jáde nilè ní títu-jáde tààrà búra.

وَالذَّرِيَّتِ ذَرَوًا ①

2. Allāhu fi àwọn èşújò tó ru òjò
tó wúwo búra.

فَالْحَمِيَّتِ وَقْرًا ②

3. Allāhu fi àwọn ọkò ojú-omi tó
n rìn pèlú ìròrùn búra.

فَالْجَبْرِيَّتِ يُسْرًا ③

4. Allāhu fi àwọn mọlāika tó n
pín n̄nkan tí Ó ti pín fún èdá
búra.

فَالْمُقْسِمَاتِ أَمْرًا ④

5. Òdodo mà ni ohun tí À n şe
ní àdéhùn fún yín.

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ⑤

6. Àti pé dájúdájú èsan işé máa
şelè.

وَأَنَّ الَّذِينَ لَوْ قَعُّ ⑥

7. Allāhu tún fi sánmọ ọlọşọ tó
gún régé búra.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ⑦

8. Dájúdájú èyin wà lóri ọrò tó n
takora wọn (nípa al-Kur'ān).

إِنَّكُمْ لَأَيُّ قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ ⑧

9. Èni tí wọn n şe lóri kúrò níbi
al-Kur'ān ni èni tí Wọn ti şe lóri
kúrò níbè (látì inú Laohul-
Mahfūḥ).

يُؤْفِكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ ⑨

10. Ègbé ni fún àwọn òpùrò;

قَتِيلِ الْخَرَّصُونَ ⑩

11. àwọn tí wọn wà nínú àimòkan tó gbòpọ́n tí wọn ti gbàgbéra.

الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرَةٍ سَاهُونَ ﴿١١﴾

12. tí wọn n bèèrè ìgbà tí Ọjọ Èsan máa şelè.

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٢﴾

13. Ní ọjọ náà sì ni wọn yòò máa fi Iná jẹ wọn níyà.

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾

14. E tó iyà yín wò. Èyí ni ñhkan tí ẹ ti n wá pèlú ikánjù.

ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾

15. Dájúdájú àwọn olùbèrù (Allāhu) yòò wà nínú àwọn Ọgbà Ìdèra pèlú àwọn omi odò isèlèrú (ní isàlè rẹ).

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾

16. Wọn yòò máa gba ñhkan tí Olúwa wọn bá fún wọn. Dájúdájú wọn ti jẹ olùşe-rere şiwájú iyen.

ءَاخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾

17. Wọn máa n sun oorun diẹ nínú òru.

كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾

18. Wọn máa n tọ́ọ àforìjìn ní àfẹ̀mójúmọ́.

وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾

19. Nínú dúkiá wọn, wọn ní ojùşe tí wọn n şe fún alágbe àti ẹnì tí A şe arísíkí ní èèwọ́ fún.

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾

20. Àwọn àmì wà ní orí ilẹ́ fún àwọn alámmọ́dájú.

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾

21. Nínú èmí ara yín gan-an (àmì iyanu wà nínú rẹ). Şé ẹ kò ríran ní?

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾

22. Arísikí yín àti ohun tí À n ʃe ní àdéhùn fún yín wà nínú sánmò.

23. Nítórí náà, Mó fi Olúwa sánmò àti ilẹ̀ búra, dájúdájú òdodo ni (òrò náà) gégé bí ó ʃe jẹ òdodo pé ẹ n ʃenu sòrò.

24. Njẹ òrò àwọn àlejò (Ànábì) 'Ibr̄hīm, àwọn alápòn-ònlé, ti dé òdò rẹ?

25. (Rántí) nígbà tí wọn wolé tò ọ wá, wọn sì sọ pé: “Àlàáfíà (fún ọ).” Òun náà sọ pé: “Àlàáfíà (fún yín), ẹyin àjòjì enìyàn.”

26. Ó lọ sí òdò àwọn ará ilẹ̀ rẹ, ó sì dé pẹ̀lú ọmọ màálù tó ní ọrà (tí wọn ti yangbẹ).

27. Ó gbé e súnmọ òdò wọn. Ó sì sọ pé: “Şé ẹ kò ní jẹun ní?”

28. Nígbà náà, ibèrù wọn sì mú un.¹ Wọn sọ pé: “Má ʃe páyà.” Wọn sì fún un ní iró ìdunnú nípa bíbí ọmọkùnrin kan tí ó máa ní ìmò.¹

29. Nígbà náà, iyàwó rẹ wolé pẹ̀lú igbe, ó sì gbára rẹ lójú, ó sọ pé: “Arúgbó, àgàn (mà ni mí!)”

وَفِي السَّمَاءِ رُزْقُكُمْ وَمَا تُوْعَدُونَ ﴿٢٢﴾

فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ ﴿٢٣﴾

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَمًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾

فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾

فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٢٨﴾

فَأَقْبَلَتْ أُمَّرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ﴿٢٩﴾

¹ 1. Tàbí “ó pa ibèrù wọn mọra”.

30. Wọn sọ pé: “Báyẹn ni Olúwa ẹ sọ. Dájúdájú Òun ni Ọlọgbọn, Onímọ.”

قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ
الْعَلِيمُ ﴿٣٠﴾

31. (Ànábì 'Ibrōhīm) sọ pé: “Kí tún ni ọ̀rọ̀ tí ẹ bá wá, ẹ̀yin Ọ̀jísé?”

﴿٣١﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا
الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾

32. Wọn sọ pé: “Dájúdájú Wọn rán wa níṣé sí ijọ ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ ni

﴿٣٢﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

33. nítorí kí á lẹ̀ fi òkúta amọ̀ (sísun) ránṣẹ̀ sí wọn.

﴿٣٣﴾ لِيُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن طِينٍ ﴿٣٣﴾

34. Wọn ti fi àmì sí i lára lódò Olúwa ẹ̀ fún àwọn alákoṣọ̀.”

﴿٣٤﴾ مَّسُومَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٤﴾

35. Nítorí náà, A mú àwọn tó jẹ̀ onígbàgbọ̀ òdodo jáde kúrò nínú (ilú náà).

فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِّنَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٥﴾

36. A kò sì rí nínú (ilú náà) yàtò sí ilé kan tó jẹ̀ ti àwọn mùsùlùmí.

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ
الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٦﴾

37. A sì fi àmì kan sílẹ̀ nínú (ilú náà) fún àwọn tó ń páyà iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro.

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ
الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٧﴾

38. (Àmì tún wà) lára (Ànábì) Mūsā. Nígbà tí A fi ẹ̀rì pọ̀nńbélé rán an níṣé sí Fir'aon.

﴿٣٨﴾ وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
بِسُلْطَنِ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

39. Şùgbọ̀n ó lo gboṣo agbára ẹ̀ láti kẹ̀yìn sí òdodo. Ó sì wí pé: “Òpídán tàbí wèrè kan (niyí).”

﴿٣٩﴾ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ وَقَالَ سَجَرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾

40. Nítorí náà, A mú òun àti àwọn ọmọ ogun rẹ. A sì jù wọn sínú agbami odò nígbà tí ó jẹ alábùkù.

فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾

41. (Àmì tún wà) lára iḡo 'Ād. (Rántí) nígbà tí A rán atẹgùn ìparun sí wọn.

وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ
الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾

42. Kò fi kiní kan tó fẹ sí lára sílẹ̀ bẹ̀ẹ̀ àfi kí ó sọ ọ di ñhkan tó kẹfun.¹

مَا تَدْرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْتُهُ
كَالرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾

43. (Àmì tún wà) lára iḡo Thamūd. (Rántí) nígbà tí A sọ fún wọn pé: “È jayé fún iḡbà diẹ ná.”

وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ
حِينٍ ﴿٤٣﴾

44. Wọn ẹ̀gbéraga sí àṣẹ Olúwa wọn. Nítorí náà, iná láti ojú sánmọ̀ gbá wọn mú; wọn sì n wò bọ̀.

فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ
الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾

45. Wọn kò lè diẹ nàró. Wọn kò sì lè ran ara wọn lọwọ̀.

فَمَا اسْتَطَعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا
مُنتَصِرِينَ ﴿٤٥﴾

46. Àti iḡo Nūh tí ó ẹ́wájú (wọn), dájúdájú wọn jẹ iḡo arúfin.

وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾

47. Àti pé sánmọ̀, A mọ ọ̀n (sí òkè yín) pẹ̀lú agbára. Dájúdájú Àwa sì ni Alágbára (tí a mú un tóbi).

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا
لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾

¹ 1. “ñhkan tó kẹfun” ni ñhkan tí ó ti gbó mọ̀lẹ̀ tayọ̀ dídámọ̀.

48. Àti ilẹ̀, A ẹ̀ se é ní itẹ̀. (Àwa sì ni) olùtẹ̀-ilẹ̀ sílẹ̀ tó dára.

49. Àti pé gbogbo ñhkan ni A ẹ̀dà rẹ̀ ní oríṣi méjì-méjì nítorí kí ẹ̀ lè lo ìrántí.¹

50. Nítorí náà, ẹ̀ sá lọ sí ọ̀dò Allāhu (nípa ìronúṣìwàdà). Dájúdájú èmi ni olùkìlò pọ̀nńbélé fún yín láti ọ̀dò Rẹ̀.

51. Ẹ̀ má ẹ̀ se mú ọ̀lọ̀hun miíràn mọ̀ Allāhu. Dájúdájú èmi ni olùkìlò pọ̀nńbélé fún yín láti ọ̀dò Rẹ̀.

52. Báyeṅ ni (ọ̀rọ̀ ẹ̀ se rí)! Ọ̀jíṣé kan kò wá bá àwọn tó ńwájú wọn àfi kí wọn wí pé: “Ọ̀pídán tàbí wèrè ni.”

53. Ẹ̀ se wọn sọ àsoṣilẹ̀ nípa rẹ̀ láààrin ara wọn ni? Rára o! Ijọ olùtayọ̀-ẹ̀nu-ààlà ni wọn ni.

54. Nítorí náà, ẹ̀rì kúrò lóḍò wọn ná. Iwọ̀ kì í ẹ̀ se ẹ̀ni tí A máa bá wí.

55. Ẹ̀rántí nítorí pé, dájúdájú ìrántí máa wúlò fún àwọn onígbaḡbọ̀ ọ̀dodo.

56. Àti pé Èmi kò ẹ̀dà àlùjànnú àti èniyàn bí kò ẹ̀ se pé kí wọn lè jọ̀sìn fún Mi.

وَالْأَرْضَ فَرَشْنَهَا فَنِعْمَ الْمُهَيَّوْنَ ﴿٤٨﴾

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾

فَقَرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥١﴾

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجْنُونٌ ﴿٥٢﴾

أَتَوَاصَوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٥٣﴾

فَقَتَلْنَا عَنْهُمْ مِمَّا أَنْتَ بِمَلُومٍ ﴿٥٤﴾

وَذَكَرْنَا فَإِنَّ الدِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Yāsīn; 36:36.

57. Èmi kò gbèrò arísìkí kan láti òḍò wọn. Èmi kò sì gbèrò pé kí wọn máa bọ Mi.

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُوا ٥٧

58. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Olùpèsè, Alágbára líle.

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ٥٨

59. Dájúdájú ipín iyà tí ó máa je àwọn tó şàbòsí (wọnyí) ni irú ipín iyà tí ó je ijọ eḷẹşẹ (irú) wọn. Nítórí náà, kí wọn má şe kán Mi lójú (nípa iyà wọn).

فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ٥٩

60. Nítórí náà, ègbé ni fún àwọn tó şàì gbàgbọ ní oḵọ wọn tí À ñ şe ní àdéhùn fún wọn.

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ٦٠

Suuratut-Tuur الطور

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi àpáta Tūr búra.

وَالطُّورِ ①

2. Ó tún fi Tírà tí wọn kọ ñhkan sínú rẹ búra .

وَكُتِبَ مَسْطُورٍ ②

3. (Wọn kọ ọ) sínú ñhkan ikòwé tí wọn té ojú rẹ sílẹ.

فِي رَقٍ مَّنشُورٍ ③

4. Allāhu fi Ilé tí àwọn mọlāika ní wọnú rẹ ní ojojúmọ nínú sánmọ búra.

وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ④

5. Ó tún fi àjà tí wọn gbé sókè (iyẹn, sánmọ) búra.

وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ⑤

6. Ó tún fi agbami odò tí wọn máa mú iná jáde nínú rẹ búra.

وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ⑥

7. Dájúdájú iyà Olúwa rẹ máa şelẹ.

إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ⑦

8. Kò sí ẹnì tí ó máa dèrà rẹ.

مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ ⑧

9. (Ó máa şelẹ) ní ojọ tí sánmọ máa mì tìtì tààrà.

يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ⑨

10. àpáta sì máa rìn lọ dànù.

وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ⑩

11. Ní ojọ yẹn, ègbé ni fún àwọn tó pe òdodo ní irọ,

فَوَيْلٌ لِلْمُكَذِّبِينَ ⑪

12. àwọn tí wọn wà nínú ìşokúsọ, tí wọn ní şeré.

الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضٍ يَلْعَبُونَ ⑫

13. (Rántí) ọjọ tí wọn yòò máa tí wọn ló sínú iná Jahanamọ ní ìtikutì.

يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعَاً ﴿١٣﴾

14. Èyí ni Iná náà tí ẹ́ n pè ní irọ́.

هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذَّبُونَ ﴿١٤﴾

15. Şé idán ni èyí ni tàbí èyin kò ríran?

أَفَسِحْرٌ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿١٥﴾

16. Ẹ wọ inú rẹ lọ. Ẹ fara dà á tàbí ẹ kò fara dà á, bákán náà ni fún yín. Ohun tí ẹ́ n şe níşẹ́ ni A oò fi san yín ní ẹsan.

أَصْلَوْهَا فَأَصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُحْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ

تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

17. Dájúdájú àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu) máa wà nínú àwọn Ọgbà àti ìdẹ̀ra.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾

18. Wọn yòò máa je ìgbádùn pèlú ohun tí Olúwa wọn fún wọn. Àti pé (Allāhu) yòò şọ́ wọn kúrò níbi iyà iná Jēhīm.

فَلَكِهِمْ بِمَا عَمِلْتُمْ رَبُّهُمْ وَوَقَّهَهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾

19. Ẹ́ máa je, ẹ́ máa mu ní gbẹ̀demukẹ́ nítorí ohun tí ẹ́ n şe níşẹ́.

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ

تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

20. Wọn yòò rògbòkú sórí àwọn ibùsùn tí wọn tò ní ọ̀wọ̀wọ̀. A sì máa fún wọn ní àwọn iyàwó ẹ̀lẹ̀yinjú ẹ̀gẹ́.

مُتَكِّينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَرَوَّجْنَهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾

21. Àti pé àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo, tí àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ́ wọn tún tẹ̀lẹ́ wọn nínú ìgbàgbọ́ òdodo, A máa da àwọn àrọ̀mọ̀dọ̀mọ́ wọn pò mó wọn. A

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِّنْ

kò sì ní dín kiní kan kù nínú iṣẹ̀ wọn. Ènì kòòkan ló máa dúró fún ohun tó ṣe níṣẹ̀.

22. A máa fún wọn ní àlékún èsò àti ẹran tí wọn nífẹ̀tẹ̀ sí.

23. Wọn yó sì máa gba ife oṭí mu láààrin ara wọn nínú Ogbà Ìdẹ̀ra. Kò sí ọ̀rọ̀ ɪsòkúṣò àti ìwà èṣẹ̀ nínú Ogbà Ìdẹ̀ra.

24. Àwọn ọ̀mọ-òdò wọn yó sì máa lọ̀ bọ̀ láààrin wọn. (Wọn) dà bí àlúùúlù (òkúta olówó-iyebíye) tí wọn fi pamọ̀ sínú apọ̀ rẹ̀.

25. Apá kan wọn yóò dojú kọ apá kan, wọn yó sì máa bèèrè ọ̀rọ̀ lówọ̀ ara wọn.

26. Wọn yóò sọ pé: “Dájúdájú tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀ àwa máa n páyà láààrin àwọn èniyàn wa.

27. Sùgbón Allāhu ṣàánú wa. Ó sì là wá kúrò níbi ìyà Iná.

28. Dájúdájú àwa máa n pè É tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀. Dájúdájú Allāhu, Òun ni Olóore, Àṣàkẹ̀-òrun.”

29. Nítorí náà, ṣẹ̀rántí. Ìwọ̀ kì í ṣe adábigba tàbí wèrè lórí ìdẹ̀ra Olúwa rẹ̀.

عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ ﴿٢١﴾

وَأَمَدَدْنَاهُمْ بِفِكَهَةِ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾

يَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأَسَا لَا لَعُوَ فِيهَا وَلَا تَأْتِيْمٌ ﴿٢٣﴾

*وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴿٢٤﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٥﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٦﴾

فَمَنْ أَلَّهٖ عَلَيْنَا وَوَقَّعْنَا عَذَابَ السَّمُومِ ﴿٢٧﴾

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيْمُ ﴿٢٨﴾

فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُوْنٍ ﴿٢٩﴾

30. Tàbí wọn ní wí pé: “Eléwì kan tí à ñ retí àpadàsí aburú fún ni.”

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ تَتَرَبَّصُّ بِهِ رَيْبَ الْمُنُونِ ﴿٣٠﴾

31. Sọ pé: “È máa retí. Dájúdájú èmi náà wà pèlú yín nínú àwọn olùretí.

قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِّنَ الْمَتَرَبِّصِينَ ﴿٣١﴾

32. Tàbí oṣoṣo wọn ló ñ pa wọn láṣe èyí ni? Tàbí ijọ alákoṣo ni wọn ni?

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلُمُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاعُونَ ﴿٣٢﴾

33. Tàbí wọn ní wí pé: “Ó dá (al-Kur’ān) hun fúnra rẹ ni.” Rára o, wọn kò gbàgbò ni.

أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

34. Kí àwọn náà mú ọ̀rọ̀ kan bí irú rẹ wá tí wọn bá jẹ olódodo.

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

35. Tàbí wọn ṣeḍá wọn láì sí Aṣeḍá? Tàbí àwọn ni wọn ṣeḍá ara wọn ni?

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾

36. Tàbí àwọn ni wọn ṣeḍá àwọn sánmò àti ilẹ̀? Rára o, wọn kò màmò dájú ni.

أَمْ خَلِقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾

37. Tàbí lódò wọn ni àwọn ilé ọ̀rọ̀ Olúwa rẹ wà? Tàbí àwọn ni olùborí?

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُضْتَبِرُونَ ﴿٣٧﴾

38. Tàbí wọn ní àkàbà kan tí wọn ñ fí gbọ̀rò (nínú sánmò)? Kí ẹ̀ni tí ó ñ bá wọn gbọ̀ ọ̀rọ̀ mú ẹ̀rì tó yanjú wá?

أَمْ لَهُمْ سُلْمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٣٨﴾

39. Tàbí àwọn ọmọbinrin ni tiRẹ, àwọn ọmọkùnrin sì ni tiyín?

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبُنُونَ ﴿٣٩﴾

40. Tàbí ò ní bèèrè owó-òyà kan lówọ wọn, ni gbèsè fi wọ wọn lórùn?

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَعْرَمٍ مُمْتَلُونَ ﴿٤٠﴾

41. Tàbí ìmọ̀ ikòkò wà lódò wọn, tí wọn sì ní kọ ọ̀ sílẹ̀?

أَمْ عِنْدَهُمُ الْعَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤١﴾

42. Tàbí wọn ní gbèrò ète kan ni? Nígba náà, àwọn tó ṣàì gbàgbọ̀, àwọn l’ó máa f’orí kó ète náà.

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾

43. Tàbí wọn ní ọlọhun kan lẹyìn Allāhu ni? Mímọ̀ ni fún Allāhu tayọ ñhkan tí wọn ní fi ṣẹbọ sí l.

أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾

44. Tí wọn bá rí apá kan nínú sánmọ̀ tó ya lúlẹ̀, wọn á wí pé: “Èṣùjò reḡeḡe ni (wọn kò níí gbàgbọ̀).”

وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٤﴾

45. Nítórí náà, fi wọn sílẹ̀ tífí wọn yóò fi bá ọjọ wọn tí wọn máa pa wọn sínú rẹ̀ pàdẹ̀.

فَذَرَهُمْ حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾

46. Ọjọ tí ète wọn kò níí fi kiní kan rọ̀ wọn lórọ̀. A kò sì níí ràn wọn lówọ̀.

يَوْمَ لَا يَغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾

47. Àti pé dájúdájú iyà kan ní bẹ fún àwọn tó ṣàbòsí yàtò sí (iyà ọrun) yẹn, ṣùgbọ̀n ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ wọn ni kò mò.

وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

48. Şe sùúrù fún ìdájọ Olúwa Re, dájúdájú iwọ wà ní ojútó Wa. Kí ó sì şe àfọmọ pẹlú ẹyìn fún Olúwa re nígbà tí o bá fẹ dide.¹

49. Àti pé ní alẹ àti nígbà tí àwọn iràwọ bá kúrò níta tán¹, şàfọmọ fún Un.¹

وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا^ط
وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَرَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

¹ 1. Nínú Sunan Abī Dāwud, láti ọ̀dọ̀ bàbá Barzah 'Azlamiy - kí Allāhu yónú sí í -, ó sọ pé, Ọjísẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - máa n sọ ní iparí nígbà tí ó bá fẹ dide kúrò lórí ijókòó, « سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ « وَأَتُوبُ إِلَيْكَ ». “Subhānaka-llahummo wabihamdika ‘ashadu ‘anlā ‘ilāha ‘illā ‘anta ‘astagfiruka wa ‘atūbu ‘ilaek” (Mímọ ni fún Allāhu, ẹyìn sì ni fún Ọ. Mò n jẹrí pé kò sí ọ̀lọhun kan tí a gbọdọ jọsìn fún ní ọ̀nà ọ̀dodo àyàfi lwo. Mò n torọ àforijìn lọdọ Re, mo sì n ronú piwàdà sọdọ Re.) Ọkùnrin kan sọ pé, “Ọjísẹ Allāhu, dájúdájú o sọ ọ̀rọ kan tí o kì í sọ tẹtẹtẹlẹ?” Ó sọ pé, “Pípa-ẹsẹ-rẹ ni fún n̄nkan tí ó bá şelẹ ní ijókòó.” Albāniy sọ pé, “Ó dára, ó feşẹ rinlẹ.”

¹ 1. “nígbà tí àwọn iràwọ bá kúrò níta tán” àsikò yẹn ni àsikò tí fajr ọ̀dodo máa là.

النجم Suuratun-Naj'm

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi gbólóhùn kòṛòkan nínú al-Kur'ān alápòn-ònlé nígbà tí ó bá sòkalẹ̀ láti ojú sánmọ̀ búra.¹

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ﴿١﴾

2. Èni yín kò ṣìnà, kò sì sọ̀nù.¹ⁱⁱ

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ﴿٢﴾

3. Àti pé kò níí sọ̀rọ̀ ifẹ̀-inú.

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٣﴾

4. Kò níí sọ̀ ohun kan tayọ̀ ìmísí tí A fi ránṣẹ̀ sí i.¹ⁱⁱⁱ

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ﴿٤﴾

5. Alágbára (iyẹn, mọ̀lāika Jibrīl) l'ó kọ̀ ọ̀ ní ìmọ̀ (al-Kur'ān).

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ﴿٥﴾

6. Ó ní àlàáfíà tó péye, ó sì dúró wámúwámú,

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ﴿٦﴾

7. nígbà tí ó wà nínú òfurufú lókè pátápátá.

وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ﴿٧﴾

¹ 1. Itúmọ̀ kejì ní pé, Allāhu fi iràwọ̀ nígbà tí ó bá wálẹ̀ (wòṛòkùn ní idájí) búra. Àmọ̀ itúmọ̀ àkókọ̀ ló súnmọ̀ jùlọ̀ ní íbámu sí sàkàní rẹ̀ pẹ̀lú àwọ̀n àyah tí ó tẹ̀lẹ̀ e. Wòòore! Wọ̀n n pe gbólóhùn ẹ̀yọ̀ kòṛòkan nínú al-Kur'ān ní “an-najm”. Wọ̀n sì n pe iràwọ̀ ní “an-najm”. Kódà “itákùn” náà n jẹ̀ “an-najm” nínú èdè Lárúbáwá.(Tafsīr 'Adwā'ul-bayān)

¹ⁱ 1. Èniyàn “dọ̀lla” nígbà tí ó bá fi àimọ̀kan sẹ̀sìn. Èniyàn tí kò tẹ̀lẹ̀ ìmọ̀ tí ó mọ̀, òun ló “gawā”. Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - kò fi àimọ̀kan sẹ̀sìn. Kò sì yapa ìmọ̀ tí Allāhu sòkalẹ̀ fún un.

¹ⁱⁱⁱ 1. Iyẹn ni pé, ìmísí mímọ̀ ni al-Kur'ān alápòn-ònlé àti sunnah Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -. Àmọ̀ igbàkígbà tí Ànàbí - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - bá kánjú̀ síwájú̀ ìmísí gẹ̀gẹ̀ bí eḷẹ̀ran ara, Allāhu kí í fi b̀un un bí kò ẹ̀ pé, ìmísí máa wá lórí rẹ̀ láti tètè sàtúnṣe rẹ̀.

8. Lẹyìn nàà, ó sún mò (Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -). Ó sì sọkalẹ (tò ọ wá).

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى ﴿٨﴾

9. (Àláfò ààrin àwọn méjèèjì) sì tó iwọn ọrún ọfà méjì, tàbí kí ó kéré (sí iye).¹

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ﴿٩﴾

10. Allāhu sì fún ẹrúsin Rẹ ní ìmísí tó fún un.

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿١٠﴾

11. Ọkàn (Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -) kò parọ ohun tó rí.

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ﴿١١﴾

12. Šé ẹ òò jà á níyàn nípa ohun tó rí ní?

أَفْتَمَرْتُهُنَّ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ ﴿١٢﴾

13. Àti pé dájúdájú ó tún rí i nígbà kejì¹¹

وَلَقَدْ رَءَاهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ ﴿١٣﴾

¹ 1. Ẹ wo itosẹ-ọrọ sūrah al-Baqarah; 2:74.

¹¹ 1. Gbólóhùn “ro’āhu” jẹyọ nínú āyah yìí. Ó tún jẹyọ bèẹ nínú sūrah at-Takwīr; 81:23. Ìtúmọ rẹ sì ni pé, “Ànábì Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - rí i.” Ta ni ó rí? Šé Allāhu ni tàbí mọlāika Jibrīl? Àní šé, ta ni ọrọ arọpò-orúkọ ẹni kẹta yìí “hu” tó jẹyọ nínú gbólóhùn yìí n tọka sí? Kí á má gbàgbé pé āyah yẹn n sọrọ nípa ìrìn-àjò ọru àti ìgun sánmọ tí Ànábì Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ẹ ni. Èsì: Àwọn igun kan nínú àwọn aáfà sọ pé, mọlāika Jibrīl ni Ànábì Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - rí. Igun kejì sì sọ pé, Allāhu - tó ga jùlọ - ni ó rí, bí ó tilẹ jẹ pé igun yìí fi kún un pé ọkàn l’ó fi rí Allāhu, kí í ẹe ojú. Šebí bí ẹdà ẹe ní ojú ìta, ni ó ní ojú inú. Àmọ èyí tí ó gbéwọn jùlọ lódò ọpọlọpọ àwọn onímọ ẹsìn ‘Islām ni pé, orúkọ mọlāika Jibrīl - kí ọlà Allāhu máa bá a - ni “hu” yẹn n rọpò. Ìdí tí èyí fi rí bèẹ ni hadīth tí iyá wa ‘Ā’īṣah - kí Allāhu yónú sí i - gbàwá lórí ọrọ nàà pé, “Èmi ni àkókọ nínú lẹyí tí ó bèèrè nípa iye lódò Ọjìṣẹ Allāhu - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Ó sì sọ pé. “Jibrīl ni mo rí.” (Muslim). Bākan nàà, nínú ẹgbàwá Abū Tharr - kí Allāhu yónú sí i -, ó sọ pé, mo bi Ọjìṣẹ Allāhu ní ibèèrè pé, “Šé o fojú rí Olúwa rẹ bí?” Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sì sọ pé: “Ìmọlẹ kan (dí mi lówó), báwo ni mo ẹe máa rí l nígbà nàà!” (Muslim) Irú èyí nàà l’ó ẹlẹ sí Ànábì Mūsā - kí ọlà Allāhu máa bá a - gégé bí ó ẹe wà nínú sūrah al-‘A’rōf; 7:143. Tọ̀ò, ó ẹe ẹe kí á rí ọrọ miíràn kan láti ọdò àwọn Ṣohābah - kí Allāhu yónú sí wọn -, bíi ọrọ tí ó tọ̀dò Ọmọ ‘Abbās - kí Allāhu yónú sí i - wá pé, “Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - fi ọkàn rẹ rí Allāhu ni.” Iye ni pé, ó fojú inú rí l, kí í ẹe ojú ìta. Kiyè sí i, kò sí ọrọ

14. nǎbǐ igi sidirah al-Muntahā,

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى ﴿١٤﴾

15. nítòsǐ rẹ̀ ni Ọgbà Ibùgbé
(gbére) wà.

عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ ﴿١٥﴾

16. (Rántí) nígbà tí ohun tó bo
igi Sidirah bò ó mọ̀lẹ̀.

إِذْ يَعْشَى السِّدْرَةَ مَا يَعْشَىٰ ﴿١٦﴾

17. Ojú (Ànábì) kò yẹ̀, kò sì tayọ
ẹnu-ààlà.

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَعَىٰ ﴿١٧﴾

18. Dájúdájú ó rí nínú àwọn àmì
Olúwa rẹ̀, tó tóbi.

لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿١٨﴾

19. Ẹ sọ fún mi nípa òrìṣà Lāt
àti òrìṣà 'Uzzā,

أَفْرَأَيْتُمْ اللَّكْتُ وَالْعُرَّىٰ ﴿١٩﴾

20. àti Mōnāh, òrìṣà kẹta
mìíràn.¹¹

وَمَنَوَّةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ ﴿٢٠﴾

21. Sé ọmọkùnrin ni tiyín,
ọmọbínrin sì ni tiRẹ̀?

أَلَكُمُ الذَّكْرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾

22. Ìpín àbòsì niyẹn nígbà náà.

تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ ﴿٢٢﴾

23. (Àwọn orúkọ òrìṣà wọnyẹn)
kò sì jẹ́ kiní kan bí kò ẹ̀ se àwọn
orúkọ kan tí ẹ̀yin àti àwọn bàbà
yín sọ (àwọn òrìṣà yín fúnra
yín). Allāhu kò sọ ẹ̀rì ọ̀rọ̀ kan

إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ
وَأَبَاؤُكُمْ مَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ
سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا

kan tí ó lágbara tó ẹ̀yí tí ó tọ̀dọ̀ Ànábì fúnra rẹ̀ wá tààrà lórí ọ̀rọ̀ náà. Ẹgbàwá 'Ā'īshah àti ẹgbàwá Abū Tharr sì ni ẹgbàwá tó ti ọ̀dọ̀ Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - wá lórí ọ̀rọ̀ náà. Má ẹ̀ fọkàn sí ibò mīíràn. Àti pé, sūrah al-'Ani'ām; 6:103 àti sūrah aṣ-Şūrā; 42:51 ti fi rinlẹ̀ pé, ojú kan kò lè fojú rinjú pẹ̀lú Allāhu, yálá fún gbígba iṣẹ̀ ọ̀jìṣẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Allāhu tàbí fún n̄nkan mīíràn. Àmọ̀ sá, rírí Allāhu sójú máa wáyé fún àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo nikan lójó Ajín̄de. Ẹ̀yí sì wá ní ibámu sí sūrah al-Kiyāmoh; 75:22 - 23.

¹ 1. Ẹ wò itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Hajj; 22:52.

kalẹ nípa rẹ. Wọn kò sì tẹlẹ kiní kan bí kò ẹ àbá dídá àti ohun tí ẹmí (wọn) n fẹ (ifẹ-inú). Ìmọ̀nà kúkú ti dé bá wọn láti ọ̀dọ̀ Olúwa wọn.

24. Tàbí ti ẹ̀niyàn ni n̄nkan tó bá n fẹ!

25. Ti Allāhu sì ni ọ̀run àti ayé.

26. Àti pé mélòó mélòó nínú àwọn mọ̀lāika tó wà nínú àwọn sánmọ̀, tí iṣipẹ̀ wọn kò níí rọ̀ wọn lórọ̀ kiní kan àyàfi léyìn ìgbà tí Allāhu bá yòhnda fún ẹni tí Ó bá fẹ̀, tí Ó sì yọnú sí.

27. Dájúdájú àwọn tí kò ní ìgbàgbọ̀ ọ̀dodo nínú Ọjọ̀ Ìkẹyìn, àwọn ni wọn n fún àwọn mọ̀lāika ní orúkọ̀ obinrin.

28. Kò sí imọ̀ kan fún wọn nípa rẹ. Wọn kò sì tẹlẹ kiní kan bí kò ẹ àbá dídá. Dájúdájú àbá dídá kò sì níí rọ̀rọ̀ kiní kan lára ọ̀dodo.

29. Nítórí náà, ẹ̀rẹ́ kúrò ní ọ̀dọ̀ ẹni tó kẹyìn sí Irántí Wa, tí kò sì gbèrò kiní kan àfi iṣẹmí ayé.

30. Ìyẹn ni ohun tí wọn wọn nínú imọ̀. Dájúdájú Olúwa rẹ Ọ̀ ní mọ̀ jùlọ̀ nípa ẹni tó ẹ̀nà kúrò lójú ọ̀nà Rẹ̀. Ó sì ní mọ̀ jùlọ̀ nípa ẹni tó mọ̀nà.

تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ
الْهُدَى ﴿٢٣﴾

أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّى ﴿٢٤﴾

فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَى ﴿٢٥﴾

*وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُعْنِي
شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ
اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَى ﴿٢٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ
الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنثَى ﴿٢٧﴾

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا
الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُعْنِي مِنَ الْحَقِّ
شَيْئًا ﴿٢٨﴾

فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ
يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٢٩﴾

ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِمَنْ أَهْتَدَى ﴿٣٠﴾

31. Ti Allāhu ni ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ nítorí kí Ó lè san àwọn tó ɛ̀ ɛ̀ ɛ̀ aburú ní ẹ̀san ohun tí wọn ɛ̀ ɛ̀ níɛ̀ ɛ̀ àti nítorí kí Ó lè san àwọn tó ɛ̀ ɛ̀ ɛ̀ rere ni ẹ̀san rere.

32. Àwọn tó n jìnnà sí ẹ̀ṣẹ̀ nílá nílá àti iwà ibàjẹ̀ àyàfí àwọn ẹ̀ṣẹ̀ wẹ̀wẹ̀, dájúdájú Olúwa rẹ̀ gbòrò ní àforijìn. Ó nímò jùlò nípa yín nígbà tí Ó ɛ̀dà yín láti inú ilẹ̀ àti nígbà tí ẹ̀ wà ní oḽẹ̀ nínú àwọn ikùn iyá yín. Nítorí náà, ẹ̀ má ɛ̀ ɛ̀ fọ̀ra yín mọ̀.¹ Òun l'Ó nímò jùlò nípa ẹ̀ni tó bẹ̀rù (Rẹ̀).¹

33. Sọ́ fún mi nípa ẹ̀ni tó gbúnrí (kúrò níbi òdodo),

34. tí ó fi diẹ̀ tọ̀rẹ̀, tí ó sì di iyókù mọ̀wọ̀!

35. ɛ̀ ɛ̀ imò ikòkò wà ní òdò rẹ̀, tí ó sì n rí i (pé ẹ̀lòmíran l'ó ma bá òun jiyà lórun)?

36. Tàbí wọn kò fún un ní lró ohun tó wà nínú tírà (Ànàbì) Mūsā ni,

37. àti (tírà Ànàbì) 'Ibrōhīm, ẹ̀ni tó mú (òfin Allāhu) ɛ̀,

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسْتَوُوا بِمَا عَمِلُوا
وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْأِثْمِ
وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعٌ
الْمَغْفِرُ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ
مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ
أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ
أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى ﴿٣٢﴾

أَفْرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى ﴿٣٣﴾

وَأَعْطَى قَلِيلًا وَأَكْدَى ﴿٣٤﴾

أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَى ﴿٣٥﴾

أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَى ﴿٣٦﴾

وَأِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى ﴿٣٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, ẹ̀ má ɛ̀ ɛ̀ yin ara yín.

38. pé dájúdájú ẹlẹ̀rù-ẹ̀ṣẹ̀ kan
kò ní ru ẹ̀rù-ẹ̀ṣẹ̀ ẹ̀lòmíràn.¹¹

39. Àti pé kò sí kiní kan fún
èniyàn àfi ohun tó ẹ̀ níṣẹ̀.

40. Àti pé dájúdájú iṣẹ̀ rẹ̀, láipé
wọn máa fi hàn án.

41. Léyìn náà, wọn máa san án
ní ẹ̀san rẹ̀, ní ẹ̀san tó kún jùlọ̀.

42. Àti pé dájúdájú ọ̀dọ̀ Olúwa
rẹ̀ ni ọ̀pin (irin-àjọ̀ ẹ̀dà).

43. Dájúdájú Òun l'Ó n pa (ẹ̀dà)
ní ẹ̀rín. Ó sì n pa (ẹ̀dà) ní ẹ̀kún.

44. Dájúdájú Òun l'Ó n sọ̀ (ẹ̀dà)
di òkú. Ó sì n sọ̀ (ẹ̀dà) di
alààyè.

45. Dájúdájú Òun l'Ó dá ẹ̀dà ní
oríṣi méjì, ọ̀kúnrin àti ọ̀bìnrin,¹¹¹

46. láti ara àtọ̀ nígbà tí wọn bá
dà á sínú àpòlùkẹ̀.

47. Dájúdájú Òun l'Ó máa ẹ̀
iṣẹ̀dà ikéyìn fún àjínḡde,

48. Dájúdájú Òun l'Ó n fún ẹ̀dà
ní ọ̀rọ̀ dúkiá, Ó sì n ta ẹ̀dà ní
ọ̀ṣì.

أَلَا تَنْزِرُ وَازِرَةً وَّرَزَّ أُخْرَىٰ ﴿٣٨﴾

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ﴿٣٩﴾

وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ﴿٤٠﴾

ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَىٰ ﴿٤١﴾

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ ﴿٤٢﴾

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ ﴿٤٣﴾

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا ﴿٤٤﴾

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٤٥﴾

مِنْ نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿٤٦﴾

وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشَأَ الْأُخْرَىٰ ﴿٤٧﴾

وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿٤٨﴾

¹ 1. Ẹ wo ìtoṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah an-Nahl; 16:25.

¹¹ 1. Ẹ̀dà èniyàn ni èròhgbà nínú àyah yíí, kí í ẹ̀ ẹ̀dà míràn. Àyah 46 l'ó fi èyì rínlẹ̀.

49. Dájúdájú Òun sì ni Olúwa
ìràwò Şì'rṛò (tí wọn sọ di òrìşà).

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشَّعْرَى ﴿٤٩﴾

50. Dájúdájú Òun l'Ó pa ìran
'Ād rẹ, àwọn ẹni àkókò;

وَأَنَّهُ وَاهْلَك عَادًا الْأُولَى ﴿٥٠﴾

51. àti ìran Thamūd, kò sì şé
wọn kù;

وَمُودًا فَمَا أَبْقَى ﴿٥١﴾

52. àti ijọ Nūh tó şíwájú (wọn),
dájúdájú wọn jẹ alábòsí jùlò,
wọn sì tayọ ẹnu-ààlà jùlò;

وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ
وَأَطْعَى ﴿٥٢﴾

53. àti ilú tó dojú bolẹ (ilú Ànábí
Lūt), Allāhu ló yẹ ẹ lulẹ (látí
òkè).

وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى ﴿٥٣﴾

54. Ohun tó bò wọn mọlẹ̀ bò
wọn mọlẹ̀.

فَعَشَّهَا مَا عَشَى ﴿٥٤﴾

55. Nítórí nàà, èwo nínú ìdèra
Olúwa rẹ̀ ni iwọ̀ (èniyàn) ń jà
níyàn?

فَيَأْتِيْ آءَالَآءِ رَبِّكَ تَتَمَارَى ﴿٥٥﴾

56. Èyí ni ìkilò kan nínú àwọn
ìkilò àkókò.

هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ التَّنذِرِ الْأُولَى ﴿٥٦﴾

57. Ohun tó súnmọ́¹ súnmọ́!

أَزِفَتْ الْأَزِفَةُ ﴿٥٧﴾

58. Lẹ̀yìn Allāhu, kò sí ẹni tó lè
tú gbèdèké Àkókò nàà jáde.¹¹

لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾

59. Şé ọ̀rọ̀ yí l'ó ń şe yín ní
kàyéfi?

أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ ﴿٥٩﴾

¹ 1. "Ohun tó súnmọ́" jẹ ẹkan nínú àwọn orúkọ fún Ojọ àjìńde.

¹ 1. Ó tún tùmọ̀ sí pé, "Lẹ̀yìn Allāhu, kò sí ẹni tó lè gbé idààmú ojọ Àkókò nàà kúrò fún ẹ̀dà."

60. È n rẹ̀rìn-ín, ẹ̀ kò sì sunkún!

وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ﴿٦٠﴾

61. Afónú-fóra ni yín.

وَأَنْتُمْ سَامِدُونَ ﴿٦١﴾

62. Nítorí náà, ẹ̀ forí kanlẹ̀ fún
Allāhu, kí ẹ̀ jọ̀sìn (fún Un).

فَأَسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا ﴿٦٢﴾

Suuratul-Qamar القمر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Àkókò náà súnmọ. Òsùpá sì là pẹrẹgẹde (sí méjì).¹¹

2. Tí wọn bá rí àmì kan, wọn máa gbúnrí. Wọn yó sí wí pé: “Idán kan tó máa parẹ (ni èyí).”¹¹¹

3. Wọn pè é ní irọ. Wọn sì tẹlẹ ìfẹ-inú wọn. Gbogbo iṣẹ èdá sì máa jókòò tì í lọrùn.¹¹¹¹

4. Dájúdájú wáàsí tí ó n kọ aburú¹ wà nínú àwọn iró tó dé bá wọn.^{1V}

5. (al-Kur’ān sì ni) oḡbọn tó péye pátápátá; sùḡbọn àwọn ìkilọ náà kò rọ wọn lọrọ.

6. Şerí kúrò ní ọdọ wọn. Ní oḡó tí olùpèpè yòò pèpè fún kiní kan tí èmí kórira (iyẹn, Àjínḡde),

أَفْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾

وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ

مُسْتَعِيرٌ ﴿٢﴾

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أُمَّرٍ

مُسْتَفِيرٌ ﴿٣﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ

مُرْدَجَرٌ ﴿٤﴾

حِكْمَةٌ بَلِيغَةٌ فَمَا تُغْنِ التَّذْرُ ﴿٥﴾

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَى شَيْءٍ

نُكْرٍ ﴿٦﴾

¹ 1. Iyẹn ṣẹlẹ ní àsìkò Ànábì - kí ikẹ àtì oḡà Allāhu máa bá a - nígbà tí àwọn oṣẹbọ bèèrè fún àmì iyanu lọwọ rẹ.

¹¹ 1. Ìtúmọ mìíràn fún “sihrun mustamirr” idán kan tó lágbara (ni èyí).

¹¹¹ 1. Ìtúmọ mìíràn fún “wa kullu ’amrin mustakirr” Gbogbo iṣẹ èdá ló ní ìkángun.

^{1V} 1. “Muzdajar” wáàsí tó le tó kún fún iṣẹrùbà àtì àpèrẹ ijìyà tó ṣẹlẹ sí àwọn ènì àkókọ nínú àwọn ọtá ọdodo.

7. Ojú wọn máa wálẹ ní ti àbùkù. Wọn yó sì máa jáde láti inú sàrèè bí ẹnì pé eṣù tí wọn fọnká síta ni wọn.

خُشَعًا أَبْصَرُهُمْ يَخْرُجُونَ مِّنَ
الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ﴿٧﴾

8. Wọn yó sì máa yára lọ sí ọ̀dọ̀ olùpèpè náà. Àwọn aláìgbàgbọ̀ yó sì wí pé: “Èyí ni ojú ị̀ṣòro.”

مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكٰفِرُونَ
هٰذَا يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٨﴾

9. Ị̀jọ̀ (Ànábì) Nūh pe ọ̀dodo ní irọ̀ síwájú wọn. Nígba náà, wọn pe ẹ̀rúsin Wa ní ọ̀pùrọ̀. Wọn sì wí pé: “Wèrè ni.” Wọn sì kọ̀ fún un pèlú ohùn líle.¹

* كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا
عَبْدَنَا وَقَالُوا مُجْنُونٌ وَارْدُجِرَ ﴿٩﴾

10. Nítórí náà, ó pe Olúwa rẹ̀ pé: “Dájúdájú wọn ti borí mi. Bá mi gbẹ̀san.”

فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَأَنْتَصِرْ ﴿١٠﴾

11. Nítórí náà, A sí àwọn ilẹ̀kùn sánmọ̀ sílẹ̀ pèlú omi tó lágbára.

فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَمِرٍ ﴿١١﴾

¹ 1. Àwọn nasōrō sọ pé, “Gbólóhùn ị̀parí āyah yíí ñ sọ pé, ‘Ijọ̀ Nūh lé Nūh jáde kúrò nínú ilú’. Àmọ̀ sūrah Hūd; 11:38 ñ sọ pé, ‘Nígbaíkígbà tí àwọn ọ̀tòkùlù nínú ijọ̀ rẹ̀ bá kojá lóḍḍò rẹ̀, wọn yó sì máa fi ẹ̀ yèyè.’ Wọn ní, “Kò gbọ̀ḍọ̀ jẹ̀ Nūh tí wọn ti lé jáde kúrò nínú ilú ni ẹnì tí wọn fi ñ ẹ̀ yèyè!” Èsì: Kò sí itakora kan nínú rẹ̀. Al-Kur’ān kò fi rinlẹ̀ nìbì kan kan pé, ijọ̀ Nūh lé Ànábì Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - jáde kúrò nínú ilú. Ị̀pílẹ̀ “wa-zdujir” ni “zajara” láti ara “zajr” – kíkọ̀ ñhkan àti híhánà ñhkan pèlú ohùn líle. Ị̀yẹn ni pé, wọn fi ohùn líle kọ̀ ọ̀dodo sílẹ̀ fún Ànábì Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ní kíkọ̀ àlèsá-séyìn fún wọn nípasẹ̀ síṣọ̀ ọ̀rọ̀ burúkú sí í, híhalẹ̀ mọ̀ ọ̀n, dídúnkokò mọ̀ ọ̀n nítórí kí ó lè máa wò wọn níran. Ị̀túmọ̀ “wa-zdujir” yíí ni Allāhu ẹ̀pèjùwe rẹ̀ nínú sūrah as-Şu’arā; 26:116 pé wọn ñ fi lílẹ̀ lókò halẹ̀ mọ̀ ọ̀n. Ị̀túmọ̀ kíkọ̀ náà ni itúmọ̀ tó jẹyọ̀ nínú “muzdajar” tó parí āyah 4 síwájú. Ị̀túmọ̀ àkànlò fún “zajr” sì jẹyọ̀ nínú sūrah as-Sōffāt; 37:2. Kókó ọ̀rọ̀ ní pé, ijọ̀ Nūh fi ohùn líle kọ̀ ọ̀rọ̀ sí Ànábì Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - lẹnu ni, kí í ẹ̀ pé wọn lé e jáde kúrò nínú ilú. Wọn kọ̀ itẹ̀lẹ̀ Ànábì Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - sílẹ̀ pèlú síṣọ̀ ọ̀rọ̀ burúkú sí í. Àmọ̀ Ànábì Nūh - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - wà nínú ilú pèlú wọn tííí ó fi kan ọ̀kọ̀ ojú omi. W-Allāhu ‘a’lam.

12. A tún mú àwọn odò sàṅ
jáde láti inú ilẹ̀. Omi (sánmò)
pàdé (omi ilẹ̀) pèlú àṣẹ tí A ti ko
(lé wọn lórí).

وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى
أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ﴿١٢﴾

13. A sì gbé (Ànábì) Nūh gun
ọkò onípákó, ọkò eléṣòò,

وَمَحَلَّنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْوَجِّ وَدُسِّرِ ﴿١٣﴾

14. tí ó n rìn (lórí omi) lójú Wa.
(Ó jẹ) ẹsan nítorí ẹnì tí wọn sàì
gbàgbò nínú rẹ.

تَجْرَى بِأَعْيُنِنَا جَزَاءَ لِمَنْ كَانَ
كُفِرَ ﴿١٤﴾

15. Dájúdájú A ṣé ẹ kù (tí A fi
ṣe) àmì. Njẹ olùrántí wà báyií
bí?

وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿١٥﴾

16. Báwo ni ìyà Mi àti ikilò Mi tí
rí ná (lára wọn)?

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرِ ﴿١٦﴾

17. Dájúdájú A ṣe al-Kur'ān ní
ìròrùn fún ṣíṣe ìrántí. Njẹ
olùrántí wà báyií bí?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ
مُدَكِّرٍ ﴿١٧﴾

18. Ìran 'Ād pé òdodo ní irọ.
Báwo ni ìyà Mi àti ikilò Mi tí rí
ná (lára wọn)?

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي
وَنُذِرِ ﴿١٨﴾

19. Dájúdájú Àwa rán atẹgùn
lílẹ sí wọn ní ọjọ burúkú kan tó
ń tẹ síwájú.¹

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ
نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾

20. Ó n fa àwọn èniyàn tu bí ẹnì
pé kùkùtẹ igi ọpẹ tí wọn fà tu
tegbòtegbò ni wọn.

تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ
مُنْفَعِرٍ ﴿٢٠﴾

¹ 1. Ẹ wo ìṣòṣẹ-òrọ sūrah Fussilat; 41:16.

21. Báwo ni iyà Mi àti ikilò Mi ti rí ná (lára wọn)?

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٢١﴾

22. Dájúdájú A ɕe al-Kur'ān ní iròrùn fún ɕiᕐᕐe irántí. Njé olùrántí wà báyií bí?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ﴿٢٢﴾

23. Ijọ Thamūd pe àwọn ikilò ní irọ.

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذْرِ ﴿٢٣﴾

24. Wọn wí pé: “ᕐe abara kan, ẹnì kan ɕoᕐo nínú wa ni a òò máa tẹlé. (Bí ó bá rí bẹ̀ẹ̀) nígbà náà dájúdájú àwa ti wà nínú iᕐinà àti wàhálà.

فَقَالُوا أَبَشَرًا مِثْنَا وَاحِدًا تَتَّبِعُهُ إِنَّا إِدَا
لَفِي ضَلَالٍ وَسُعْرٍ ﴿٢٤﴾

25. ᕐe òun ni wọn sọ tírà irántí kalẹ̀ fún láààrin wa? Rára o, òpùrọ̀ onígbèeraga ni.”

أَعْلَفِي الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ
كَذَّابٌ أَشِيرٌ ﴿٢٥﴾

26. Ní òla ni wọn yóò mọ ta ni òpùrọ̀ onígbèeraga.

سَيَعْلَمُونَ عَذَابَ مَنْ الْكُذَّابِ الْأَشِيرِ ﴿٢٦﴾

27. Dájúdájú Àwa máa rán abo ràkúnmí sí wọn; (ó máa jẹ) àdánwò fún wọn. Nítorí náà, máa wò wọn níran ná, kí o sì ɕe sùúrù.¹

إِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةَ فِتْنَةً لَهُمْ فَأَرْتَبْنَهُمْ
وَأَصْطَبِرُ ﴿٢٧﴾

28. Kí o sì fún wọn ní irò pé dájúdájú pípín ni omi láààrin wọn. Gbogbo ipín omi sì wà fún ẹnì tí ó bá kàn láti wá sí odò.

وَيَنْبَهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ
شِرْبٍ مُحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾

29. Wọn pe ẹnì wọn. Ó yó kẹ̀lẹ̀kẹ̀lẹ̀ nawọ̀ mú (ràkúnmí náà mọ̀lẹ̀). Ó sì pa á.

فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾

¹ 1. ɕe sùúrù lài ní fì eᕐọ̀ wọn sùn mọ.

30. Báwo ni iyà Mi àti ikilò Mi tí rí ná (lára wọn)?

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٠﴾

31. Dájúdájú Àwa rán igbe kan soṣo sí wọn. Wọn sì dà bí koríko gbígbe tí àgbè dáná sun.

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾

32. Dájúdájú A ɛe al-Kur'ān ní iròrùn fún ɛ́ṣe irántí. Njé olùrántí wà báyií bí?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٣٢﴾

33. Ijò Lūt pe àwọn ikilò ní irò.

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالَّذُرِّ ﴿٣٣﴾

34. Dájúdájú Àwa fi òkúta iná ránṣe sí wọn àfi ará ilé Lūt, tí A gbàlà ní àsikò sààri.

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آءَالَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسِحْرِ ﴿٣٤﴾

35. (Ó jé) iké kan láti òdò Wa. Báyeṅ ní A ɛe ní san ẹsan fún ẹnì tó bá dúpẹ (fún Wa).

رِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿٣٥﴾

36. Ó kúkú fi igbámú Wa ɛe ikilò fún wọn, ɣùgbón wọn ja àwọn ikilò níyàn.

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالَّذُرِّ ﴿٣٦﴾

37. Wọn kúkú làkàkà lódò rè láti bá àwọn aléjò rè ɛ̀bàjé. Nítorí náà, A fọ ojú wọn. E tọ iyà Mi àti ikilò Mi wò.

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ صَيْفِيهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٧﴾

38. Àti pé dájúdájú iyà gbére ni wọn mójúmọ́ sínú rè ní òwúro kùtùkùtù.

وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾

39. Nítorí náà, ẹ tọ iyà Mi àti ikilò Mi wò.

فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٩﴾

40. Dájúdájú A ɕe al-Kur'ān ní iròrùn fún ɕiɕe irántí. Njé olùrántí wà báyií bí?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٤٠﴾

41. Dájúdájú àwọn ìkilò dé bá àwọn ènìyàn Fir'aon.

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ التَّنْذِيرُ ﴿٤١﴾

42. Wọn pe gbogbo àwọn āyah Wa ní irò pátápátá. A sì gbá wọn mú ní igbámú (tí) Alágbára, Olùkápá (máa n gbá ẹdà mú).

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخَذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾

43. ɕé àwọn aláìgbàgbò (nínú) yín l'ó lóore ju àwọn wònyen (tí wọn ti paré bọ sẹyìn) ni tàbí ẹyin ní imóríbọ kan nínú ipín-ipín Tírá (pé ẹyin kò níí jiyà)?

أَكْفَأْرُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أَوْلَادِكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾

44. Tàbí wọn n wí pé: “Àwa wà papọ tí a oò ranra wa lówọ láti borí (Òjísé)”

أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرُونَ ﴿٤٤﴾

45. A máa fọ àkójọ náà lógun. Wọn sì máa fẹsẹ fẹẹ lójú ogun.

سَيَهْرَمُ الْجَمْعُ وَيُولُونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾

46. Àmọ sá, Àkókò náà ni ojọ àdéhùn wọn. Àkókò náà burú jùlọ. Ó sì korò jùlọ.

بَلِ السَّاعَةِ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ ﴿٤٦﴾

47. Dájúdájú àwọn elésẹ wà nínú ịṣinà àti wàhálá.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعْرٍ ﴿٤٧﴾

48. Ní ojọ tí A oò dojú wọn bolẹ wọ inú Iná, (A ó sì sọ pé): Ẹ tọ ifowọbà Iná wò.

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾

49. Dájúdájú A ɕedá gbogbo n̄nkan pẹlú kádàrá.

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

50. Àṣẹ Wa (fún mí mú ñhkan bẹ) kò tayo (àṣẹ) ẹyọ kan ṣoṣo gégé bí ịṣéjú.¹

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾

51. Àti pé dájúdájú A ti pa àwọn irú yín rẹ. Ñjẹ olùrántí wà bá yíí bí?

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٥١﴾

52. Gbogbo ñhkan tí wọn ṣe níṣẹ̀ sí wà nínú ipín-ipín tírà.

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾

53. Àti pé gbogbo ñhkan kékeré àti ñhkan ílá (tí wọn ṣe) wà ní àkọ̀sílẹ̀.

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَظَرٌ ﴿٥٣﴾

54. Dájúdájú àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu) yóò wà nínú àwọn Ọgbà (Ìdẹ̀ra) pẹ̀lú àwọn odò (tó n Ẹ̀sàn ní Ịsàlẹ̀ rẹ̀).

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾

55. Ní ibùjókòò òdodo nítòsí Ọba Alágbára Olùkápá.

فِي مَقَعِدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

¹ 1. Ịyẹn ní pé, a máa lo ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀dún nínú sàrèè, àmọ̀ láààrin ká ẹ̀jú ká lajú, gbogbo ẹ̀dá máa jí dide láti inú sàrèè wọn.

Suuratur-Rahmaan الرحمن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Àjoké-ayé,	الرَّحْمَنُ ﴿١﴾
2. Ó fi imò al-Kur'ān mọ (eni tí Ó fẹ).	عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿٢﴾
3. Ó şèdá èniyàn.	خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿٣﴾
4. Ó sì fi àlàyé (òrò síso) mọ ọn.	عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾
5. Òòrùn àti òşúpá (ń rìn) fún işirò (ojọ ayé).	الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿٥﴾
6. Àwọn itàkùn ilẹ̀ àti igi ń forí kanlẹ̀ (fún Allāhu).	وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾
7. Àti sánmọ̀, Allāhu gbé e sókè. Ó sì fi òşùwọ̀n ọ̀fin déédé lélẹ̀ (fún ẹ̀dá)	وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾
8. pé kí ẹ̀ má ẹ̀ tayọ ẹ̀nu-ààlà níbi òşùwọ̀n.	أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾
9. Ẹ̀ gbé òşùwọ̀n náà dúró pẹ̀lú dọ̀gbadọ̀gba. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ dín òşùwọ̀n kù.	وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾
10. Ilẹ̀, (Allāhu) gbé e kalẹ̀ (sí abẹ̀ sánmọ̀ fún àwọn ẹ̀dá.	وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ﴿١٠﴾
11. Èso àti dàbínù alápo wà lóri (ilẹ̀).	فِيهَا فَكَيْهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿١١﴾

12. Àti èso onípòpòrò àti olóòòrùn dídùn (wà lórí ilẹ).

وَأَلْحَبُ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾

13. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ máa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾

14. (Allāhu) şedá èniyàn láti ara amò gbígbe tó n dún kokoko bí ikòkò amò.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ

كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾

15. Ó sì şedá àlùjànnú láti ara ahọn iná tí kò ní èéfín.

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِّن نَّارٍ ﴿١٥﴾

16. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ máa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾

17. Olúwa ibùyo òòrùn méjèjì àti ibùwò òòrùn méjèjì.¹

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾

18. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ máa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾

19. (Allāhu) mú odò méjì (odò oníyò àti odò aládùn) şàn padé ara wọn.

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾

20. Gàgá kan sì wà láààrin àwọn méjèjì tí wọn kò sì lè tayọ ẹnu-àlà (rẹ láààrin ara wọn).

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾

21. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ máa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾

¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-òrọ sūrah al-Mo'ārij; 70:40.

22. Òkúta oníyebíye àti ilèkè
iyùn ń jáde nínú àwọn (odò)
méjèjèjì náà.

يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾

23. Nítorí náà, èwo nínú àwọn
ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti
àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آءَاءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾

24. Ti (Allāhu) ni àwọn ọkọ ojú-
omi gogoro tó ń rìn nínú agbami
òdò (tí wọn dà) bí àpáta gíga.

وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ
كَأَلَّاَعْلَمِ ﴿٢٤﴾

25. Nítorí náà, èwo nínú àwọn
ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti
àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آءَاءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾

26. Gbogbo ẹni tó wà lórí ilẹ̀
máa tán.

كُلٌّ مِّنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٦﴾

27. Ojú Olúwa rẹ, Atóbi,
Alápọ̀n-ọ̀nlé sì máa wà tífí
láéláé.

وَيَبْقَىٰ وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلِيلِ
وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾

28. Nítorí náà, èwo nínú àwọn
ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti
àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آءَاءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٨﴾

29. Àwọn tó wà nínú àwọn
sánmò àti ilẹ̀ ń bèèrè (n̄nkan)
lọ̀dọ̀ Rẹ̀; Ó sì wà lórí ị̀ṣe
lójoojúmọ̀.

يَسْأَلُهُ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ كُلٌّ
يَوْمَ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾

30. Nítorí náà, èwo nínú àwọn
ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti
àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آءَاءٍ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾

31. A oò mú tiyín gbọ̀ (lọ̀jọ̀
ẹ̀san), èyin èniyàn àti àlùjànnú.

سَتَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ الثَّقَلَانِ ﴿٣١﴾

32. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ maa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾

33. Èyin àwùjọ àlùjànnú àti èniyàn, tí ẹ bá lágbára láti sá jáde nínú àwọn agbègbè sánmọ àti ilẹ, ẹ sá jáde. Ẹ kò lè sá jáde àfi pèlú agbára.

يَمَعَشَرِ الْحَيِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ ﴿٣٣﴾

34. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ maa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾

35. Wọn maa ju ahọn iná àti èéfín (tàbí oje idẹ) iná lé èyin méjèjèlì lórí, èyin méjèjèlì kò sì níí lè ranra yín lówọ.

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾

36. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ maa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾

37. Nítorí náà, nígbà tí sánmọ bá fàya pèrèpèrè, ó sì maa pọn wá wẹ bí epo pupa gbígbá.

فَإِذَا أَنْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾

38. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ maa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾

39. Nítorí náà, ní ojọ yẹn Wọn kò ní bi èniyàn àti àlùjànnú kan lèèrè nípa èşẹ rẹ; (ó ti wà ní àkọsilẹ ní ọdọ Wa).

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾

40. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ maa pè ní irọ?

فَيَأْتِي عَالَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

41. Wọn máa dá àwọn ẹlẹṣẹ̀ mọ̀ pẹ̀lú àmì ara wọn. Wọn sì máa fi àásó orí àti ẹṣẹ̀ gbá wọn mú.

يُعْرِفُ الْمَجْرُمُونَ بِسِيمِهِمْ فَيُؤْخَذُ
بِالتَّوَصِي وَالْأَقْدَامِ ﴿٤١﴾

42. Nítórí náà, èwo nínú àwọn ìdèra Olúwa ẹ̀yin ènìyàn àti àlùjànnú ni ẹ̀ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ آءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾

43. Èyí ni iná Jahanamọ́ tí àwọn ẹlẹṣẹ̀ ń pè ní irọ́.

هٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا
الْمَجْرُمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Wọn yòò máa rìn lọ rìn bọ̀ láààrin Iná àti omi tó gbóná parí.¹¹

يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ ءَانِ ﴿٤٤﴾

45. Nítórí náà, èwo nínú àwọn ìdèra Olúwa ẹ̀yin ènìyàn àti àlùjànnú ni ẹ̀ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ آءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٥﴾

46. Ọgbà Ìdèra méjì ń bẹ̀ fún ẹ̀ni tó bá páyà ìdúró rẹ̀ níwájú Olúwa rẹ̀.

وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّاتٍ ﴿٤٦﴾

47. Nítórí náà, èwo nínú àwọn ìdèra Olúwa ẹ̀yin ènìyàn àti àlùjànnú ni ẹ̀ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ آءَالَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٧﴾

48. (Àwọn Ọgbà Ìdèra méjèjèì ní) àwọn ẹ̀ka igi tó kún fún àwọn èso oríṣíríṣi.

ذَوَاتًا أَفْتَانٍ ﴿٤٨﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, nínú Iná, yàtò sí pé oríṣíríṣi omi burúkú l'ó wà nínú rẹ̀ bíi omi tó gbóná parí, omi rẹ́funrẹ́fun, omi ètútú, omi àwọnúwẹ̀jẹ̀, àwọn omi wọ̀nyí máa wà nínú ọ̀gbun kan fún àwọn ọ̀mọ̀ Iná nínú Iná, bí Iná bá tí ń jó wọn, bẹ̀jẹ̀ náà ni wọn á lọ máa mu omi ìmukúmu wọ̀nyí sí i, wọn á tún padà síbi Iná, wọn á tún padà síbi omi, wọn á tún padà síbi Ina. Wọn á wà bẹ̀jẹ̀ tífi láélaé.

49. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ عَالَاءِ رَبِّكُمْ تُكَذِّبَانِ ﴿٤٩﴾

50. Odò méjì tó n ń sànwà wà nínú oḡbà méjèèjì.

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ﴿٥٠﴾

51. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ عَالَاءِ رَبِّكُمْ تُكَذِّبَانِ ﴿٥١﴾

52. Oríṣi méjì méjì ni èso kòḡokan tó wà nínú oḡbà méjèèjì.¹

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَلَكَهَةِ رَوْجَانِ ﴿٥٢﴾

53. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ عَالَاءِ رَبِّكُمْ تُكَذِّبَانِ ﴿٥٣﴾

54. Wọ́n yóò ròḡbòkú lórí ité, tí àwọn ité inú rẹ́ jẹ́ àrán tó níḡon. Àwọn èso oḡbà méjèèjì sì wà ní àrọ́wótó.

مُتَكِّيْنَ عَلَىٰ فُرُشٍ بَطَّأْنُهَا مِنْ

إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَىٰ الْجُنَّتَيْنِ دَانِ ﴿٥٤﴾

55. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ عَالَاءِ رَبِّكُمْ تُكَذِّبَانِ ﴿٥٥﴾

56. Àwọn obinrin tí kí í wo oḡkúnrin mífràn wà nínú Oḡbà Idèra. Èniyàn àti àlùjànnú kan kò sì fowọ́ kàn wọ́n rí ṣíwájú wọ́n.

فِيهِنَّ قَصْرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِئْتُنَّ

إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٥٦﴾

57. Nítorí náà, èwo nínú àwọn idèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ عَالَاءِ رَبِّكُمْ تُكَذِّبَانِ ﴿٥٧﴾

¹ 1. Ẹ́ wo itosẹ̀-òrọ́ sūrah Yāsīn; 36:36.

58. Wọn dà bí ilẹ̀kẹ̀ sẹ̀gi àti ilẹ̀kẹ̀ iyùn (nípa ẹ̀wà àti dídára wọn).

كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٨﴾

59. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdẹ̀ra Olúwa ẹ̀yin ènìyàn àti àlùjànnú ni ẹ̀ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٩﴾

60. Njẹ̀ ẹ̀san miíràn wà fún ṣíṣe rere bí kò ṣe (ẹ̀san) rere.

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَنُ ﴿٦٠﴾

61. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdẹ̀ra Olúwa ẹ̀yin ènìyàn àti àlùjànnú ni ẹ̀ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦١﴾

62. Ogbà Ìdẹ̀ra méjì kan tún ní bẹ̀ yàtò sí méjì (àkòkọ̀ yẹ̀n).

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ﴿٦٢﴾

63. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdẹ̀ra Olúwa ẹ̀yin ènìyàn àti àlùjànnú ni ẹ̀ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٣﴾

64. Aláwọ̀ ewéko (ni Ogbà méjèjèì náà).

مُدْهَامَّتَانِ ﴿٦٤﴾

65. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdẹ̀ra Olúwa ẹ̀yin ènìyàn àti àlùjànnú ni ẹ̀ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٥﴾

66. Àwọn odò méjì tó ní tú omi jáde láì dáwọ̀ dúró wà (nínú ogbà méjèjèì náà).

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَصَّاحَتَانِ ﴿٦٦﴾

67. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdẹ̀ra Olúwa ẹ̀yin ènìyàn àti àlùjànnú ni ẹ̀ máa pè ní irọ́?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٧﴾

68. Èso ìpanu, dàbínù àti èso rumōn wà nínú ogbà méjèjèì náà.

فِيهِمَا فَكِّهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٨﴾

69. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ ءَا۟لَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٩﴾

70. Àwọn obínrin rere, arẹ̀wà wà nínú àwọn Ogbà Ìdèra náà.

فِيهِنَّ حَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧٠﴾

71. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ ءَا۟لَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧١﴾

72. Àwọn ẹ̀lẹ̀yinjú-ẹ̀gẹ́ kan (ni wọ̀n), tí A fi pamọ́ sínú ilé-òṣọ́.

حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٢﴾

73. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ ءَا۟لَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٣﴾

74. Èniyàn àti àlùjànnú kan kò fowọ́ kàn wọ̀n rí síwájú wọ̀n.

لَمْ يَظْمِئْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٧٤﴾

75. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ ءَا۟لَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٥﴾

76. Wọ̀n yòò rògbòkú lóri àwọn òmùtìmù aláwọ̀ ewéko àti itẹ́ tó dára.

مُتَّكِنِينَ عَلَى رُفُوفٍ خُضْرٍ وَعَبَقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٦﴾

77. Nítorí náà, èwo nínú àwọn ìdèra Olúwa èyin èniyàn àti àlùjànnú ni ẹ́ máa pè ní irọ́?

فَيَأْتِيْ ءَا۟لَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾

78. Ìbùkún ni fún orúkọ Olúwa rẹ́, Atóbi, Alápọ̀n-ònlé.

تَبَرَّكَ اِسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

Suuratul-Waakiha الواقعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nígbà tí Ìṣẹ̀lẹ̀ (Àjínḡde) bá ṣẹ̀lẹ̀,

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ①

2. - kò sí irọ kan nípa ìṣẹ̀lẹ̀ rẹ-

لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَاذِبَةٌ ②

3. ó máa mú (àwọn kan) wálẹ̀ (sínú Iná), ó sì máa gbé (àwọn kan) sókè (nínú Ọgbà Ìdẹ̀ra).

خَافِضَةٌ رَّافِعَةٌ ③

4. Nígbà tí wọn bá mi ilẹ̀ títì ní mímititì,

إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ④

5. àti nígbà tí Wọn bá fọ̀ àwọn àpáta ní fífọ̀ wómúwómú,

وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ⑤

6. - wọn sì máa di eruku àfẹ̀dànù -

فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًا ⑥

7. èyin sì máa jẹ̀ oríṣi mẹ̀ta.¹

وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ⑦

¹ 1. Àwọn nasōrō lérò pé àyah tó pín ẹ̀dá sí mẹ̀ta ní ojọ̀ Àjínḡde tako àyah tó pín wọn sí ijọ̀ méjì. Èsì: Kò sí itakora láààrin wọn. Nínú sūrah yìí, Allāhu - tó ga jùlọ̀ - sọ pé oríṣi ijọ̀ mẹ̀ta ni àwọn ẹ̀dá máa pín sí ní ojọ̀ Àjínḡde. Ijọ̀ ọ̀tún, ijọ̀ ọ̀sì àti ijọ̀ aṣiwájú. Àmọ̀ nínú sūrah al-Balad; 90:18 - 19 àti sūrah az-Zalzalah; 99:6 - 8, Allāhu - tó ga jùlọ̀ - pín wọn sí ijọ̀ méjì. Ijọ̀ méjì = = kúkú ní gbogbo ẹ̀dá ní ọ̀run, ijọ̀ ọ̀tún àti ijọ̀ ọ̀sì nítorí pé, Ọgbà Ìdẹ̀ra wà fún ijọ̀ ọ̀tún, Ọgbà Iná sì wà fún ijọ̀ ọ̀sì. Àmọ̀, Allāhu - tó ga jùlọ̀ - ṣe àtúnpin ijọ̀ ọ̀tún sí ijọ̀ ọ̀tún àti ijọ̀ aṣiwájú nítorí pé, igbádùn ikíní kejì yàtọ̀ gan-an síra wọn. Ìdí niyí tí Allāhu fi sọ nípa igbádùn ijọ̀ aṣiwájú láti àyah 10 sí àyah 26. Ó sọ nípa igbádùn ijọ̀ ọ̀tún láti àyah 27 sí àyah 40. Ó sì sọ nípa oníran-ànrán iyà ijọ̀ ọ̀sì láti àyah 41 sí àyah 56.

8. Àwọn èrò ọwọ ọtún, kí ni (ó máa ti dára tó fún) àwọn èrò ọwọ ọtún?

فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ
الْمَيْمَنَةِ ﴿٨﴾

9. Àwọn èrò ọwọ òsì, kí ni (ó máa ti burú tó fún) àwọn èrò ọwọ òsì?

وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ
الْمَشْأَمَةِ ﴿٩﴾

10. Àwọn aṣíwájú sì ni àwọn aṣíwájú.

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿١٠﴾

11. Àwọn wọnyẹn ni aláṣùn-únṣọ (Allāhu)

أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿١١﴾

12. nínú Ọgbà Ịdèrà.

فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿١٢﴾

13. Wọn pọ nínú àwọn ẹnì àkọkọ.

ثُلَّةٌ مِنَ الْأُولَىٰ ﴿١٣﴾

14. Wọn sì kéré nínú àwọn ẹnì ìkẹyin.

وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿١٤﴾

15. (Wọn yóò wà) lórí itẹ́ tí wọn fi gòólù hun.

عَلَىٰ سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ ﴿١٥﴾

16. Wọn yóò rògbòkú sórí rẹ, wọn sì máa dojú kọra wọn.

مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مُتَّقِلِينَ ﴿١٦﴾

17. Àwọn ọ̀dọ̀kùnrin tí kò níí darúgbó yó sì máa lọ̀ bọ̀ láààrin wọn

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾

18. pẹ̀lú àwọn ife omi, ohun ìrọ̀mi fẹ̀hẹ̀fẹ̀ àti ife ọ̀tí alá̀dùn láti inú odò kan tó ń ọ̀n (káà kiri ọ̀dò wọn).

بِأَنْهَابٍ وَأَبَارِقٍ وَكَأْسٍ مِّنْ
مَّعِينٍ ﴿١٨﴾

19. Kò níí fọ̀ wọn lórí; kò sì níí mú wọn húnrìrà.

لَّا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنزَفُونَ ﴿١٩﴾

20. Èso tí wọn yóò máa ẹ̀ṣàà
nínú ẹ̀rẹ̀ (tún wà fún wọn).

وَفَلَكِهِنَّ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ ﴿٢٠﴾

21. Àti ẹ̀ran ẹ̀yẹ̀, ẹ̀yí tí wọn n fẹ̀
(yó wà fún wọn).

وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾

22. Àwọn obìnrin ẹ̀lẹ̀yinjú ẹ̀gẹ̀
(tún wà fún wọn).

وَحُورٍ عِينٌ ﴿٢٢﴾

23. Wọn dà bí àlùùlùlù (òkúta
olówó-iye-bíye) tí wọn fi pamọ̀
sínú apó ẹ̀rẹ̀.

كَأَمْثِلِ اللَّوْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾

24. (Ìwònyí ní) ẹ̀san fún ohun tí
wọn n ẹ̀ ńṣẹ̀.

جَزَاءٍ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

25. Wọn kò níí gbọ̀ isọkúso àti
ọ̀rọ̀ ẹ̀ṣẹ̀ nínú Ọ̀gbà Ìdẹ̀rà.

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْتِيهَا ﴿٢٥﴾

26. Àyàfi ọ̀rọ̀ àlàáfíà, àlàáfíà.

إِلَّا قِيلًا سَلَمًا سَلَمًا ﴿٢٦﴾

27. Àwọn èrò ọ̀wọ̀ ọ̀tún, kí ní (ó
máa ti dára tó fún) àwọn èrò
ọ̀wọ̀ ọ̀tún?

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ
الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾

28. (Wọn yóò wà) ní ìdí igi tí kò
ní ẹ̀gún,

فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾

29. àti ọ̀gẹ̀dẹ̀ tó so jìgbìnì,

وَوَطْحٍ مَنْضُودٍ ﴿٢٩﴾

30. àti ibòji tó gbòòrò,

وَوَظَلٍ مَّمدُودٍ ﴿٣٠﴾

31. àti omi tó n ẹ̀ sà ń lálai dáwọ̀
dúró,

وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾

32. àti ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èso,

وَفَلَكِهِنَّ كَثِيرٍ ﴿٣٢﴾

33. tí kò níí já (ní òdò wọn), kò sì níí dèèwò (fún wọn).

لَا مَقْطُوعَةَ وَلَا مَمْنُوعَةَ ﴿٣٣﴾

34. (Wọn máa wà lóri) itẹ tí wọn gbé sókè.

وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾

35. Dájúdájú Àwa dá (àwọn obìnrin Ọgbà Ìdèra) ní èdá kan (tó yàtò sí tayé).

إِنَّا أَنْشَأْنَهُنَّ إِنِشَاءً ﴿٣٥﴾

36. A sì ẹ wọn ní wúndiá,

فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾

37. olólùfẹ ọkọ. Wọn sì dọgba ní ọjọ orí.

عُرْبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾

38. (Wọn wà) fún àwọn èrò ọwọ ọtún.

لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾

39. Wọn pò nínú àwọn ẹni àkókọ.

ثُلَّةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾

40. Wọn tún pò nínú àwọn ẹni Ìkẹyìn.¹

وَأُثْلَّةٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾

41. Àwọn èrò ọwọ òsì, kí ni (ó máa ti burú tó fún) àwọn èrò ọwọ òsì?

وَأَصْحَابُ الشِّمَالِ مِمَّا أَصْحَابُ

الشِّمَالِ ﴿٤١﴾

42. (Wọn yóò wà) nínú atẹgùn gbígbóná (iná) àti omi tó gbóná parí,

فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾

43. àti ní abẹ ibòji eléèéfín dúdú,

وَوَطْلٍ مِّنْ يَّحْمُومٍ ﴿٤٣﴾

¹ 1. Àwọn ẹni àkókọ dúró fún àwọn èniyàn láti àsìkò Ànábí Ādam tífí di àsìkò Ànábí 'Īsā - kí ọlà Allāhu máa bá wọn -. Àwọn ẹni Ìkẹyìn sì dúró fún ijọ Ànábí wa nikan - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -.

44. kò tutù, kò sì dára.

لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾

45. Dájúdájú wọn ti jé onígbẹdẹmukẹ síwájú iyẹn.

إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾

46. Wọn sì máa n ʒoríkunkun lórí ẹ̀şẹ̀ nílá.

وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾

47. Wọn sì máa n wí pé: “Şé nígbà tí a bá di òkú, tí a sì di erùpẹ̀ àti egungun, nìjẹ̀ Wọn yóò tún gbé wa dide ni?”

وَكَانُوا يُقُولُونَ أَيْدَا مِثْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
وَعِظْمًا أَءَنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾

48. Şé àti àwọn bàbá wa, àwọn ẹ̀ni àkókó?”

أَوَأَبَاؤُنَا الْأَوْلُونَ ﴿٤٨﴾

49. Şọ pé: “Dájúdájú àwọn ẹ̀ni àkókó àti àwọn ẹ̀ni Ìkẹ̀yìn,

قُلْ إِنَّ الْأُولَىٰ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾

50. dájúdájú A oò kó wọn jọ papọ̀ ní àkókò ojọ kan tí A ti mò.”

لَمَجْمُوعُونَ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

51. Lẹ̀yìn náà, dájúdájú ẹ̀yin olùşìnà, olùpe-òdodo-nírọ̀,

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ ﴿٥١﴾

52. dájúdájú ẹ̀yin máa jẹ̀ nínú igi zakkūm (igi iwọ̀).

لَأَكُونَنَّ مِنَ شَجَرٍ مِّن رَّقُومٍ ﴿٥٢﴾

53. Ikùn yín sì máa kún bāmúbámú fún (jíjẹ̀) igi náà.

فَمَا لَتَوْنَ مِنْهَا الْبَطُونَ ﴿٥٣﴾

54. Ẹ̀yin yó sì máa mu omi tó gbóná parí lé e lórí.

فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ﴿٥٤﴾

55. Ẹ̀yin yóò máa mu ún ní ìmumi rākúnmí tí òhngbẹ̀ n gbe.

فَشَرِبُونَ شُرْبَ الْهِيمِ ﴿٥٥﴾

56. Ẹ̀yí ni n̄hkan àlejò wọn ní Ojọ ẹ̀san.

هَذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٥٦﴾

57. Àwa l'A şèdá yín. Kí ni kò jé kí ẹ gbàgbò ní òdodo!

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾

58. Ẹ sọ fún Mi nípa àtò tí ẹ n dà jáde (sínú àpòlùkẹ),

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾

59. şé ẹyin ẹ şèdá rẹ ni tàbí Àwa l'A şèdá rẹ?

ءَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾

60. Àwa l'A yan kádàrá (oǝó) ikú fún gbogbo yín. Kò sì sí ẹnì tó lè dá Wa lágara

نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾

61. láti yí irú yín padà (láti inú erupẹ sí aláàyè), kí á sì şèdá yín (ní òtun) sínú ohun tí ẹ kò mò (nínú àwọn irísí).!

عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ أَمْثَلَكُمْ وَنُنشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

62. Ẹ kúkú mọ ịşèdá àkókó (pé láti ibi àìsí ni ẹ ti di aláàyè), ẹ kò şe lo ìrántí?

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

63. Ẹ sọ fún Mi nípa n̄nkan tí ẹ n gbìn sínú ilẹ,

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾

64. şé ẹyin l'ẹ n jé kí ó hù jáde tàbí Àwa l'À n jé kí ó hù jáde?

ءَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿٦٤﴾

65. Tí A bá fẹ ni, Àwa ibá sọ ọ di gbígbẹ, ẹyin yó sì máa şèèmò (tí ẹ oò máa ká àbámò).

لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَمًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾

66. (Ẹyin yó sì wí pé:) “Dájúdájú àwa ti di onígbèsè.”

إِنَّا لَمَعْرُومُونَ ﴿٦٦﴾

1. Ẹ tún wo sūrah al-Mō'rij; 70:40-41 àti sūrah al-Kiyāmoh; 75:3-4.

67. (Àwọn mìíràn yó sì wí pé:)
“Rárá o! Wọn ẹ̀ ikòrè oko ní
èèwò fún wa ní.”

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾

68. Ẹ̀ sọ̀ fún mi nípa omi tí ẹ̀ ní
mu,

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾

69. ẹ̀ ẹ̀yin l'ẹ̀ ní sò ọ̀ kalẹ̀ láti
inú ẹ̀sújò ní tàbí Àwa l'À ní sò ọ̀
kalẹ̀?

ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ
الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾

70. Tí A bá fẹ̀ ní, Àwa íbá ẹ̀ é
ní omi tó móró. Ẹ̀ ò ẹ̀ máa
dúpé?

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَاجًا فَلَوْلَا
تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

71. Ẹ̀ sọ̀ fún Mi nípa iná tí ẹ̀ ní
dá,

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾

72. ẹ̀ ẹ̀yin l'ẹ̀ ẹ̀dà igi rẹ̀ ní tàbí
Àwa ní Aṣẹ̀dà?

ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ
الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾

73. Àwa ẹ̀ iná ayé ní ìrán tí (fún
Iná ọ̀run) àti ñhkan èlò fún àwọn
onírìn-àjò.

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَزِينَةً
لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٣﴾

74. Nítorí náà, ẹ̀fòmọ̀ fún
orúkọ Olúwa rẹ̀, Atóbi.

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

75. Nítorí náà, Mò ní fi àwọn àyè
tí ikòṣkan gbólóhùn al-Kur'ān
wà nínú sánmọ̀ búra.¹

*فَلَا أَقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ﴿٧٥﴾

76. Dájúdájú íbúra ñlá ní, tí ẹ̀ bá
mọ̀.

وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَّو تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

¹ 1. “Mowāki’u-nnujūm” tún lè túmọ̀ sí “àwọn ibùsọ̀ iràwọ̀ nínú sánmọ̀”. Nítorí náà, itúmọ̀ mìíràn fún àyàh yìí nìyí: “Nítorí náà, Mò ní fi àwọn ibùsọ̀ iràwọ̀ búra.” Ẹ̀ wo sūrah an-Najm; 53:1 àti itọ̀sẹ̀-ọ̀rẹ̀ rẹ̀.

77. Dájúdájú (al-Kur'ān) ni ñhkan kíkè alápòn-ònlé.

إِنَّهُ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾

78. Ó wà nínú Tírà kan tí wọn ní fi ààbò bò (iyẹn Laohul-Mahfūḥ).

فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾

79. Kò sí ẹni tó lè fowọ kàn án (ní ọdọ Allāhu) àfi àwọn ẹni mímọ (iyẹn, àwọn molāika).

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْأَمْطَرُونَ ﴿٧٩﴾

80. Wọn sọ al-Kur'ān kalẹ láti ọdọ Olúwa gbogbo ẹdá.

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

81. Nítorí náà, ẹẹ ọrọ (al-Kur'ān) yíí l'ẹ ní pé ní irọ?

أَفَبِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ﴿٨١﴾

82. Ẹ sì n sọ idúpẹ arísíkí yín di pé dájúdájú ẹ ní pe ọdodo ní irọ.¹¹

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكْذِبُونَ ﴿٨٢﴾

83. Kí ni ó máa ti rí (fún yín) nígbà tí ẹmí (yín) bá dé ọnà ọfun,

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿٨٣﴾

84. tí ẹyin yó sì máa wò bọ̀ ọ nígbà yẹn?

وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ ﴿٨٤﴾

85. Àwà sì súnmọ ọn ju ẹyin lọ, şugbọn ẹyin kò ríran.¹¹

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِن لَّا نُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾

86. Ẹyin kò ẹẹ jẹ ẹni tí A ò ní gbẹsan lára rẹ,

فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, àwọn ọşẹbọ ní dúpẹ fún iràwọ nítorí pé, wọn gbàgbọ pé òhun l'ó ní rọjò léyìn Allāhu. Irọ àti àìgbàgbọ nínú Allāhu ni ẹyí. Allāhu - tó ga jùlọ - ni Ẹni t'Ó ní rọjò fún ẹdà Rẹ.

¹¹ 1. Ẹ wo itọşẹ-ọrọ sūrah al-Mujādilah; 58:7.

87. kí ẹ̀ sì dá (ẹ̀mí tí ó ẹ̀ bọ̀)
padà, tí ẹ̀ bá jẹ́ olódodo.

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾

88. Ní ti ẹ̀ni tí ó bá wà nínú
àwọn aláṣùn-únṡò (Wa),

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾

89. Iṣinmi, èsè tó dára àti Ogbà
Ìdèra (ni tirẹ̀).

فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٍ ﴿٨٩﴾

90. Ní tí ẹ̀ni tí ó bá wà nínú
àwọn èrò ọ̀wọ̀ ọ̀tún,

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾

91. àlàáfíà ni fún ọ̀ láààrin àwọn
èrò ọ̀wọ̀ ọ̀tún.

فَسَلِّمْ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾

92. Ní ti ẹ̀ni tí ó bá wà nínú
àwọn olùpe-òdodo-nírọ̀, àwọn
olùṣinà,

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ
الضَّالِّينَ ﴿٩٢﴾

93. ñhkan àlejò (wọ̀n) ni omi tó
gbóná parí

فَنُزِّلُ مِنْ حَمِيمٍ ﴿٩٣﴾

94. àti wíwọ̀ inú iná Jẹhīm.

وَنَصَلِّيْهُ جَحِيمٍ ﴿٩٤﴾

95. Dájúdájú èyí, òhun ni òdodo
tó dájú.

إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾

96. Nítorí náà, ṣàfòmọ̀ fún
orúkọ Olúwa ẹ̀, Atóbi.

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

Suuratul-Hadiid الحديد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀ n Ẹ̀dà fún Allāhu. Òun sì ni Alágbára, Ológbón.

2. TiRẹ̀ ni iḡoba àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó n sọ ẹ̀dà di aláàyè. Ó sì n sọ ẹ̀dà di òkú. Òun ni Alágbára lórí gbogbo nṅkan.

3. Òun ni Àkókó àti Ìkẹ̀yìn. Ó hàn (pẹ̀lú àmì bíbẹ̀ Rẹ̀). Ó sì pamó (fún gbogbo ojú nílẹ̀ ayé). Òun ni Onímò nípa gbogbo nṅkan.

4. Òun ni Ẹ̀ni tí Ó Ẹ̀dà àwọn sánmò àti ilẹ̀ fún ojọ̀ mẹ́fà. Lẹ̀yìn nàà, Ó gúnwà sí orí Ìtẹ̀-olá. Ó mọ̀ nṅkan tó n wọ̀ inú ilẹ̀ àti nṅkan tó n jáde láti inú rẹ̀, àti nṅkan tó n sọkalẹ̀ láti inú sánmò àti nṅkan tó n gùnkè sínú rẹ̀. Àti pé Ó wà pẹ̀lú yín ní ibikíbi tí ẹ̀ bá wà (pẹ̀lú ìmọ̀ Rẹ̀).¹ Allāhu sì ni Olùrírán nípa ohun tí ẹ̀ n Ẹ̀ níṣẹ̀.¹

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي

وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ

وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي

سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ

مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا

يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ

مَعَكُمْ أَيَّنَّ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا

تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤﴾

¹ 1. Ẹ̀ wọ̀ ìtọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Mujādilah 58:7.

5. TiRẹ ni iḡoba àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ọ̀dò Allāhu sì ni wọn máa ṣẹ́rì àwọn ọ̀rọ̀ èdá padà sí.

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٥﴾

6. Ó ñ ti òru bọ inú ọ̀sán. Ó sì ñ ti ọ̀sán bọ inú òru. Ọ̀un sì ni Onímò nípa ohun tó wà nínú iḡbá-àya èdá.

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦﴾

7. Ẹ̀ gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti Ọ̀jìṣẹ̀ Rẹ̀. Kí ẹ̀ sì ná nínú ohun tí Ó fi yín ẹ̀ àrólé lórí rẹ̀. Nítórí náà, àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo nínú yín, tí wọn sì nàwó (sí ojú ọ̀nà ẹ̀sìn), ẹ̀san tó tóbi wà fún wọn.

ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَحْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾

8. Kí ni ó mu yín tí ẹ̀yin kò fi ní gbàgbọ̀ ní òdodo nínú Allāhu? Ọ̀jìṣẹ̀ náà sì ñ pè yín nítórí kí ẹ̀ lè gbàgbọ̀ ní òdodo nínú Olúwa yín. Allāhu sì ti gba àdéhùn lówọ̀ yín, tí ẹ̀yin bá jẹ̀ onígbàgbọ̀ òdodo.

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

9. Ọ̀un ni Ẹ̀ni tó ñ sọ àwọn āyah tó yanjú kalẹ̀ fún ẹ̀rúsin Rẹ̀ nítórí kí ó lè mu yín kúrò nínú àwọn òkùnkùn wá sínú ìmọ̀lẹ̀. Dájúdájú Allāhu ni Aláàánú, Àṣàkẹ̀-ọ̀run fún yín.

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ ءَايَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٩﴾

10. Kí ni ó mu yín tí èyin kò fi níí nàwó sí ojú-òṅà Allāhu? Ti Allāhu sì ni ogún àwọn sánmò ètí ilẹ̀. Èni tí ó nàwó síwájú sífí ilú Mọkkah, tí ó tún jagun èsìn, kò dọgba láààrin yín (sí àwọn mìíràn). Àwọn wònyẹn ni èsan wọn tóbi ju tí àwọn tó nàwó lẹyìn igbà náà, tí wón tún jagun èsìn. Èni kòòkan sì ni Allāhu ṣ'ádèhùn èsan rere fún. Allāhu sì ni Alámòtán nípa ohun tí è ní ṣe níṣé.

11. Ta ni èni tí ó máa yá Allāhu ní dúkiá tó dára, Ó sì máa ṣàdìpèlé rẹ̀ fún un. Èsan aláṣòṅ-ònlé sì tún wà fún un.

12. Ní ojò tí o máa rí àwọn onígbaṅbọ̀ òdodo lókùnrin àti onígbaṅbọ̀ òdodo lóbìnrin, tí ìmọ̀lẹ̀ wọn yòò máa tàn níwájú wọn àti ní ọwọ̀ ọ̀tún wọn, (A óò sọ pé:) “Író ìdùnnú yín ní òní ni àwọn Ọgbà Ìdẹra kan tí àwọn odò ní ṣàṅ ní isàlẹ̀ rẹ̀.” Olùṣegbère ni yín nínú rẹ̀. Ìyẹn sì ni èrènḡe nílá.

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا
يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ
الْفَتْحِ وَقَتْلَ أَوْلِيَاءِكَ أَكْثَمُ دَرَجَةً مِّنَ
الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَتَلُوا وَكُلًّا وَعَدَّ
اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ ﴿١٠﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فَيُضْعِفُهُ لَهُ وَهَذَا أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١١﴾

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى
نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ
بُشْرًا لَكُمْ الْيَوْمَ جَنَّتْ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ
الْقَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

13. Ní oṣo tí àwọn ṣòbẹ-ṣèlù mùsùlùmí lòkùnrin àti àwọn ṣòbẹ-ṣèlù mùsùlùmí lóbìnrin yóò wí fún àwọn tó gbàgbó ní òdodo pé: “È dúró fún wa ná, ẹ jẹ kí á mú nínú ìmòlẹ̀ yín.” A óò sọ fún wọn pé: “È padà s’èyìn yín, kí ẹ lọ mú ìmòlẹ̀.”¹ Wọn sì máa fi ògiri kan tó ní ilẹ̀kùn sààrin wọn. Ìkẹ̀ wà nínú rẹ̀ (iyen ní èyìn ilẹ̀kùn nàà ní ibi tí àwọn onígbàgbó òdodo wà), iyà sì wà ní òde rẹ̀ ní ọ̀wọ̀ iwájú rẹ̀ (ní ibi tí àwọn ṣòbẹ-ṣèlù mùsùlùmí).¹

14. (Àwọn ṣòbẹ-ṣèlù mùsùlùmí) yóò pe (àwọn onígbàgbó òdodo) pé: “Şé àwa kò ti wà pèlú yín ni?” Wọn sọ pé: “Rárá, şùgbón ẹ̀ kó iyonu bá ẹ̀mí ara yín (nípasè ìṣòbẹ-ṣèlù), ẹ̀ retí ìparun (wá), ẹ̀ sì şeyèméjì (sí òdodo). Àwọn ìfẹ̀-ọ̀kàn àti ọ̀rò irọ̀ sì tàn yín jẹ̀ tití àşẹ̀ Allāhu fi dé. Àti pé (Èşù) ẹ̀lẹ̀tàn sì tàn yín jẹ̀ nípa Allāhu.

15. Nítorí nàà, ní ònì Àwa kò ní gba itánràn kan ní ọ̀wọ̀ èyìn àti àwọn tó şàì gbàgbó. Iná ní ibùgbé yín. Ohun l’ó tọ̀ sí yín. Ìkàngun nàà sì burú.

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ ثَوْرِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُم بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾

يُنَادُوهُمْ أَلَمْ تَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾

فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَىٰكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَىٰكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

¹ 1. Èyí ni oṣo tí Allāhu - Ọba Èlẹ̀san - máa tan àwọn munāfiki gégé bí Ó şe sọ şíwájú nínú sūrah an-Nisā’; 4:142. Léyìn nàà, kí ẹ̀ ka ìṣòşẹ̀-òrò sūrah al-Bakorah; 2:15.

16. Şé àkókò kò tí ì tó fún àwọn tó gbàgbò ní òdodo pé kí ọkàn wọn rẹ fún irántí Allāhu àti ohun tó sọkalẹ nínú òdodo (ìyẹn, al-Kur'ān). Kí wọn sì má ẹ dà bí àwọn tí A fún ní Tírà ní ịṣáájú; ìgbà pé lórí wọn, ọkàn wọn bá le. Ọpọlọpọ nínú wọn sì ni òbilẹjẹ.

17. Ẹ mò pé dájúdájú Allāhu l'Ó n sọ ilẹ̀ di àyè lẹyìn tí ilẹ̀ ti kú. A kúkú ti ṣàlàyé àwọn āyah náá nítórí kí ẹ lè ẹ làákàyè.

18. Dájúdájú àwọn olùṭọṛẹ lẹkùnrin àti àwọn olùṭọṛẹ lóbínrin, tí wọn tún yá Allāhu ní dúkiá tó dára, (Allāhu) yóò ṣàdìpèlẹ̀ rẹ̀ fún wọn. Ẹsan alápòn-ónlé̀ sì wà fún wọn.

19. Àwọn tó gbàgbò nínú Allāhu àti Ọjìṣẹ̀ Rẹ̀, àwọn wònyẹn ni àwọn olódodo àti ẹlẹ̀rìí ní ọ̀dọ̀ Olúwa wọn. Ẹsan wọn àti ìmọ̀lẹ̀ wọn wà fún wọn. Àwọn tó sì ṣàì gbàgbò, tí wọn tún pe àwọn āyah Wa ní irọ̀, àwọn wònyẹn ni èrò inú iná Jẹhīm.

*أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَلَاقُونَ ﴿١٦﴾

أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ آيَاتِنَا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّ الْمُصَدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَبُوا اللَّهَ قَرَضًا حَسَنًا يُضْعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَالشَّهَادَةُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾

20. E mò pé dájúdájú iṣemí ayé yí jé eré, iranù, òṣò, ṣiṣe iyanràn láààrin ara yín àti wíwá òpò dúkiá àti oṃo. (Ìwònyí) dà bí òjò (tó mú irúgbìn jáde). Irúgbìn rẹ̀ sì ní jọ àwọn aláìgbàgbọ̀ lójú. Lẹ̀yìn náà, ó máa gbẹ. O sì máa rí í ní pípọ̀n. Lẹ̀yìn náà, ó máa di rírún (tí atégùn máa fẹ̀ dànù). Ìyà lílẹ̀ àti àforíjìn pẹ̀lú ìyọ̀nú láti òdò Allāhu sì wà ní ọ̀run. Kí sì ni iṣemí ayé yí bí kò ẹ̀ ṣe ìgbádùn ètàn.

21. E yára lo síbi àforíjìn láti òdò Olúwa yín àti Ogbà lèdèra tí fifẹ̀ rẹ̀ dà bí fifẹ̀ sánmò àti ilẹ̀. Wọ̀n pa á lésè sílẹ̀ de àwọn tó gbàgbọ̀ nínú Allāhu àti àwọn Ọ̀jṣẹ̀ Rẹ̀. Ìyẹn ni oore àjùlọ̀ Allāhu tí Ó ní fún ẹnì tí Ó bá fẹ̀. Allāhu sì ni Olóore nílá.

22. Àdánwò kan kò ní ẹ̀ṣẹ̀ ní orí ilẹ̀ tàbí (kí ó ẹ̀ṣẹ̀) sí èyin àyàfi kí ó ti wà nínú Tírà ṣíwájú kí A tó dá èdá. Dájúdájú iṣen rọ̀rùn fún Allāhu.

23. (Ìṣẹ̀lẹ̀ ní tọ̀ kádàrá lẹ̀yìn) nítorí kí ẹ̀ má ẹ̀ banújẹ̀ lórí ohun tí ó bá bọ̀ fún yín àti nítorí kí ẹ̀ má ẹ̀ yọ̀ àyọ̀jù lórí ohun tí Ó bá fún yín. Allāhu kò sì nífẹ̀ sí gbogbo onígbèéraga, onífáàrí.

أَعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَهَوٌّ
وَرِيبَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي
الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ
الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَهُ مُضْفَرًا
ثُمَّ يَكُونُ حُطَمًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ
شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْعُرُورِ ﴿٢٠﴾

سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ
عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢١﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا
فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَنْ
نَّبْرَأَهَا إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾

لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا
تَفْرَحُوا بِمَا ءَاتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ
مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾

24. Àwọn tó ní şahun, tí wọn sì ní pa àwọn èniyàn láşe ahun şişe (kí wọn mò pé) ẹníkẹni tí ó bá pẹyìndà (tí kò nàwó fún ẹsìn), dájúdájú Allāhu, Òun ni Ọlórọ, Ẹlẹyìn.

الَّذِينَ يَبَخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ
بِالْبُخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَنِيُّ
الْحَمِيدُ ﴿٢٤﴾

25. Dájúdájú A fi àwọn ẹrì tó yanjú rán àwọn Òjìşẹ Wa níşẹ. A sọ Tírà àti òşùwọn kalẹ fún wọn nítorí kí àwọn èniyàn lè rí déédé şe (láraàrin ara wọn). A tún sọ irin kalẹ. Ohun ijagun tó lágbára àti àwọn àhfaàní wà nínú rẹ fún àwọn èniyàn nítorí kí Allāhu lè şàfi hàn ẹni tó ní ran (ẹsìn) Rẹ àti Òjìşẹ Rẹ lówọ ní ikòkò. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Olùborí.

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا
مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ
بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ
شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ
يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ
عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾

26. Dájúdájú A fi işe rán (Ànábì) Nūh àti (Ànábì) 'Ibrōhīm. A fi ipò Ànábì sínú àwọn àrọmọdọmọ àwọn méjèèjì pẹlú Tírà (tí A fún wọn). Olùmọnà wà nínú wọn. Ọpòlọpọ nínú wọn sì ni òbilẹjé.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي
ذُرِّيَّتِهِمَا النَّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٦﴾

27. Léyìn náà, A fi àwọn Òjísé
 Wa tẹ̀lẹ̀ orípa wọn. A sì mú 'Īsā
 ọmọ Moryam tẹ̀lẹ̀ wọn. A fún un
 ni al-'Injīl. A fi àánú àti ikẹ̀ sínú
 ọkàn àwọn tó tẹ̀lẹ̀ e. Àṣà àdàwà
 (lái lókọ̀ tàbí láí laya) wọn ẹ̀
 àdádáálẹ̀ rẹ̀ ni. A kò ẹ̀ é ní
 ọ̀ran-anyàn fún wọn. (Wọn kò sì
 ẹ̀ àdàwà fún kiní kan) bí kò ẹ̀
 láti fi wá ìyọ̀nú Allāhu. Wọn kò
 sì rí i ẹ̀ bí ó ẹ̀ yẹ̀ kí wọn ẹ̀ ọ̀.
 Nítorí náà, A fún àwọn tó
 gbàgbọ̀ ní òdodo nínú wọn ní
 ẹ̀san wọn. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú wọn sì
 ni òbìlẹ̀jẹ̀."¹

28. Èyìn tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀
 bèrù Allāhu, kí ẹ̀ sì gba Òjísé
 Rẹ̀ gbọ̀ ní òdodo, Allāhu máa
 fún yín ní ìlọ̀po méjì nínú ikẹ̀
 Rẹ̀, Ó máa fún yín ní ìmọ̀lẹ̀ tí ẹ̀
 óò máa fi rìn,¹ Ó sì máa forí jìn
 yín. Allāhu sì ni Aláforijìn,
 Àṣàkẹ̀-ọ̀run."

29. (Allāhu ẹ̀ bèyẹ̀ fún yín) nítorí
 kí àwọn ahlu-l-kitāb lè mọ̀ pé
 àwọn kò ní agbára lórí kiní kan
 nínú oore àjùlọ̀ Allāhu. Àti pé
 dájúdájú oore àjùlọ̀, ọ̀wọ̀ Allāhu
 l'ó wà. Ó sì n fún ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀.
 Allāhu sì ni Olóore ríla.

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
 بِعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ وَعَاتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ
 وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَافِقَةً
 وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا
 عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا
 رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ
 فَاسِقُونَ ﴿٧٧﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَءَامِنُوا
 بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ
 وَجَعَلَ لَكُم نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَعْرِفُ
 لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٨﴾

لَيْلًا يَعْلَمُ أَهْلَ الْكِتَابِ أَلَّا يَقْدِرُونَ
 عَلَىٰ شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ
 بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو
 الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٧٩﴾

¹ 1. Irú āyah yìí wà nínú sūrah al-Mō'idah; 5:83 - 86.

¹ 1. Gbólòhùn yìi: "Ìmọ̀lẹ̀ tí ẹ̀ óò máa fi rìn" ó túmọ̀ sí ìmọ̀ nípa al-Kur'ān àti sunnah Ànábì - kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - tí a ó fi máa rí ẹ̀sìn ẹ̀ dádáá. Ìmọ̀ ni ìmọ̀lẹ̀, àimọ̀ sì ni òkùnkùn.

4. Ẽni tí kò bá rí (ẹrú), ó máa gba ààwẹ̀ oṣù méjì ní tẹ̀lẹ̀ntẹ̀lẹ̀ ṣíwájú kí àwọn méjèjì tó lẹ̀ súnmọ̀ ara wọn. Ẽni tí kò bá ní agbára (ààwẹ̀), ó máa bọ̀ oḡọta tálíkà. Iyẹn nítorí kí ẹ̀ lẹ̀ ní ìgbàgbọ̀ òdodo nínú Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀. Iwọnyí sì ni àwọn ẹnu-ààlà (òfin) tí Allāhu gbékalẹ̀ fún ẹ̀dá. Iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro sì wà fún àwọn aláìgbàgbọ̀.

5. Dájúdájú àwọn tó n yapa Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀, A oò yẹyẹ wọn gégé bí A ẹ̀ yẹyẹ àwọn tó ṣíwájú wọn. A kúkú ti sọ àwọn àyah tó yanjú kalẹ̀. Iyà tí í yẹyẹ ẹ̀dá sì wà fún àwọn aláìgbàgbọ̀.

6. Ní oḡó tí Allāhu yóò gbé gbogbo wọn dide, Ó sì máa fún wọn ní irò ohun tí wọn ẹ̀ níṣẹ̀. Allāhu ẹ̀ àkọ̀silẹ̀ rẹ̀, àwọn sì gbàgbé rẹ̀. Allāhu sì ni Arínú-róde gbogbo n̄nkan.

7. Sẹ̀ o kò wòye pé dájúdájú Allāhu mọ̀ ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ̀ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ ní? Kò sí oḡó ikòkò kan láààrin ẹ̀ni mẹ̀ta àfi kí Allāhu ẹ̀ ikẹrin wọn àti ẹ̀ni márùn-ún àfi kí Ó ẹ̀ ikẹfà wọn. Wọn kéré sí iyẹn, wọn tún pọ̀ (ju iyẹn) àfi kí Ó wà pẹ̀lú wọn ní ibikíbi tí wọn bá wà.¹ Léyìn nàà, Ó máa fún wọn ní irò ohun tí wọn ẹ̀ níṣẹ̀ ní Oḡó

فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسًا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ذَلِكَ لِثَوْمُنَا
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُتِبُوا
كَمَا كُتِبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ وَقَدْ أَنْزَلْنَا
آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
مُهِينٌ ﴿٥﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا
عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٦﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى
ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ
سَادِسُهُمْ وَلَا آدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ
إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ
بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾

Àjínḡde. Dájúḡdájú Allāhu ni
Onímò nípa gbogbo ñhkan.¹

8. Šé o kò rí àwọn tí A kọ ọ̀rọ̀
ìkòkò fún, lẹ̀yìn nàà tí wọn tún
padà síbi ohun tí A kọ̀ fún wọn.
Wọn ñ bára wọn sọ ọ̀rọ̀ ìkòkò
lórí ẹ̀ṣẹ̀, àbòsí àti iyapa Ọ̀jìṣẹ̀.
Nígbà tí wọn bá sì dé ọ̀ḡḡ rẹ,
wọn yóó kí ọ̀ ní kíkí tí Allāhu kò
fi kí ọ̀. Wọn sì ñ wí sínú ẹ̀mí
wọn pé: “Kí ni kò jẹ́ kí Allāhu jẹ́
wá náyà lórí ohun tí à ñ wí (ní
ìkòkò)!” Iná Jahanamọ́ máa tó
wọn. Wọn máa wọ̀ inú rẹ̀.
Ìkángun nàà sì burú.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ التَّجَوُّيِ ثُمَّ
يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَبَّجُونَ
بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ
وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ
اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا
اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسِبُهُمْ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا
فَإِنْسَ الْمَصِيرُ

¹ 1. Àwọn nasōrō sọ pé, “Āyah yìí tako sūrah Kōf; 50:16.” Bákan nàà, àwọn sūfi sọ pé, “Pèlú āyah yìí kò sí ibi tí Pàápàá Bíḡe Qlòhun kò sí!” Àwọn igun méjèèjì ti gbé e gbági nítorí pé, ọ̀rọ̀ kò rí bí wọn ti sọ. Ní àkòkò ná, kò sí itakora láààrin āyah yìí àti sūrah Kōf; 50:16. Bákan nàà, āyah yìí kò túmọ̀ sí pé Pàápàá Bíḡe Allāhu wà lórí ilẹ̀ ayé tàbí pé Pàápàá Bíḡe Allāhu wà pèlú ẹ̀ni kòḡkan. Tí Allāhu bá ẹ̀ ikeji ẹ̀ni kan, tàbí Ó ẹ̀ iḡeta ẹ̀ni méjì, tí a sì mò pé Ọ̀kan soṣo ni Pàápàá Bíḡe Allāhu, tí àwa ẹ̀ḡá rẹ̀ sì pọ̀ ní òhka, ẹ̀yí ti túmọ̀ sí pé gbólóhùn àkánlò ni gbólóhùn “Kò sí ọ̀rọ̀ ìkòkò kan láààrin ẹ̀ni méta àfi kí Allāhu ẹ̀ iḡerin wọn àti ẹ̀ni márùn-ún àfi kí Ó ẹ̀ iḡefà wọn.” Àti gbólóhùn “Ó wà pèlú yín ní ibikíbi tí ẹ̀ bá wà.” (sūrah al-Ḥadīd; 57:4) Wíwà Allāhu pèlú ẹ̀ḡá Rẹ̀ kò túmọ̀ sí síso Pàápàá Allāhu di púpọ̀ bí ẹ̀ḡá, kò si túmọ̀ sí síso Allāhu di Ẹ̀ni tí kò nífi wà lórí Ítẹ̀-Qlá Rẹ̀ lókè sánmọ̀ keje, bí kò ẹ̀ pé wíwà Allāhu pèlú ẹ̀ḡá Rẹ̀ ni pé, “Allāhu ñ gbọ̀ ohùn ẹ̀ḡá”, “Ó ñ rí ẹ̀ḡá”, “Ó mọ̀ ẹ̀ḡá”, “Ó ñ sọ ẹ̀ḡá”. Ẹ̀yí wà ní ibámu sí sūrah Tōhā; 20:46, sūrah at-Tolāk; 65:12 àti sūrah al-Mulk; 67: 16 àti 17. Šiwájú sí i, nínú sūrah Kōf; 50:16 isúnmọ̀ tí Allāhu súnmọ̀ ẹ̀ḡá ju isan ọ̀run rẹ̀ lọ̀ dúró fún bí àwọn mọ̀lāika olùgbọ̀rọ̀-silẹ̀ lẹ̀nu ẹ̀ḡá ẹ̀ se súnmọ̀ ẹ̀ni kòḡkan tó. Ẹ̀yí rinlẹ̀ beḡe nínú āyah 17 àti 18 nínú sūrah nàà. Bákan nàà, nínú sūrah al-Wākī’ah; 56:85 isúnmọ̀ tí Allāhu súnmọ̀ ẹ̀ḡá ju bí a ẹ̀ se súnmọ̀ ara wa lọ̀ dúró fún bí àwọn mọ̀lāika olùgbẹ̀mí-ẹ̀ḡá ẹ̀ se máa súnmọ̀ ẹ̀ni kòḡkan ní àkókò tí ẹ̀mí bá fẹ́ jade lára ẹ̀ḡá. Ẹ̀yí rinlẹ̀ beḡe nínú āyah 83 àti 84 nínú sūrah nàà. Nítorí nàà, isúnmọ̀ tí Allāhu ñ tọ̀ka sí nínú àwọn āyah wọ̀nyẹn àti irú wọn miíràn kò túmọ̀ sí isòkalẹ̀ Allāhu wá sí inú isan ọ̀run ẹ̀ḡá, bí kò ẹ̀ pé àwọn mọ̀lāika ni ọ̀rọ̀ nàà kàn. Allāhu sì tún fi imọ̀ Rẹ̀, íríràn Rẹ̀, agbára Rẹ̀ àti ààbò Rẹ̀ wà pèlú àwọn mọ̀lāika nàà. Wàyí, sūrah al-’Ani’ām; 6:61 àti 62 ti yanjú gbogbo àlàyé ọ̀rọ̀ yìí.

9. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, nígbà tí ẹ bá ní bára yín sọ ọrọ ikòkò, ẹ má ẹ sọ ọrọ ikòkò lóri ẹsẹ, àbòsì àti iyapa Òjísẹ. Ẹ bára yín sọ ọrọ ikòkò lóri işẹ rere àti ibèrù Allāhu. Ẹ bèrù Allāhu, Ẹni tí wọn yòò ko yín jọ sí ọdọ Rẹ.

10. Dájúdájú ọrọ ikòkò (burúkú) ní wá láti ọdọ Èṣù nítorí kí ó lè kó ibànújé bá àwọn tó gbàgbọ ní òdodo. Kò sì lè fi kiní kan kó ìnira bá wọn àfi pèlú iyònda Allāhu. Allāhu sì ni kí àwọn onígbàgbọ òdodo gbáralé.

11. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, nígbà tí wọn bá sọ fún yín pé kí ẹ gbara yín láyè nínú àwọn ibùjókòó, ẹ gbara yín láyè. Allāhu yòò f'àyè gbà yín. Nígbà tí wọn bá sọ pé: “Ẹ dide (síbi işẹ rere).” Ẹ dide (sí i). Allāhu yòò şàgbéga àwọn ipò fún àwọn tó gbàgbọ ní òdodo àti àwọn tí A fún ní ìmò nínú yín. Allāhu sì ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ ní ẹ níşé.

12. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, nígbà tí ẹ bá bá Òjísẹ sọrọ àtèsọ,¹ ẹ fi ọrẹ títa şíwájú ọrọ àtèsọ yín. Iyẹn lóore jùlọ fún yín. Ó sì fọ yín mọ jùlọ. Tí ẹ ò bá sì rí (ọrẹ), dájúdájú Allāhu ní Aláforijìn, Àşàké-òrun.¹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَنَجَّيْتُمْ فَلَا تَتَنَجَّوْا بِالْأَيْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَنَجَّوْا بِالْبَيْرِ وَالْتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشُرُونَ ﴿٩﴾

إِنَّمَا التَّجْوَىٰ مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَأَفْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ أَنْشُرُوا فَأَنْشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَجَّيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةٌ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَظْهَرٌ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾

¹ 1. Ẹ wo itòşẹ-ọrọ sūrah al-Hujurõt; 49:7.

13. Şé è n páyà (òşì) níbí kí ẹ máa ti ọrẹ síwájú àwọn ọrọ àtèsọ yín ni? Nígba tí ẹ ò şe é, Allāhu sì gba ìronúpìwàdà yín. Nítorí nàà, ẹ kírun, ẹ yọ Zakāh. Ẹ tẹlẹ ti Allāhu àti Ọjísẹ Rẹ. Allāhu ni Alámọtán nípa ohun tí ẹ n şe níşẹ.

14. Şé o ò rí àwọn (şọbe-şèlu mùsùlùmí) tí wọn mú ijo kan tí Allāhu bínú sí ní ọrẹ (iyẹn àwọn yehudi)? Wọn kí í şe ara yín, (àwọn munāfiki kí í şe ara èyin mùsùlùmí) wọn kí í sì şe ara wọn (àwọn munāfiki kí í sì şe ara àwọn yehudi). Wọn yó sì máa búra lórí irọ, wọn sì mò.

15. Allāhu ti pèsè iyà líle dè wọn. Dájúdájú ohun tí wọn n şe níşẹ burú.

16. Wọn fi ibúra wọn şe ààbò; wọn sì şerí àwọn èniyàn kúro lójú ọnà (ẹsìn) Allāhu. Nítorí nàà, iyà tí í yẹperẹ èdá wà fún wọn.

17. Àwọn dúkiá wọn àti àwọn ọmọ wọn kò ní fi kiní kan rò wọn lórọ ní ọdọ Allāhu. Àwọn wọn yẹn ni èrò inú Iná. Olùşegbére sì ni wọn nínú rẹ.

ءَأَشْفَقْتُمْ أَن تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ
نَجْوَاكُمْ صَدَقْتُمْ فَإِذْ لَمْ تُفْعَلُوا وَتَابَ
اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا
الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾

* أَلَمْ تَر إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمُ
وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكُذِبِ وَهُمْ
يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٦﴾

لَنْ نُنْفِخَ عَنْهُمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا أَوْلَادَهُمْ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

18. Ní ọjọ tí Allāhu yòò gbé gbogbo wọn dide pátápátá, wọn yó sì máa búra fún Un gégé bí wọn ẹ se n búra fún yín. Wọn n lérò pé dájúdájú àwọn ti rí nńkan ẹ. Gbọ! Dájúdájú àwọn gan-an ni òpùrò.

19. Èsù jẹ gàba lé wọn lórí. Ó sì mú wọn gbàgbé írántí Allāhu. Àwọn wònyẹn ni ijọ Èsù. Gbọ! Dájúdájú ijọ èsù, àwọn ni ẹnì òfò.

20. Dájúdájú àwọn tó n yapa Allāhu àti Òjísẹ Rẹ, àwọn wònyẹn wà nínú àwọn olùyeperẹ jùlò.

21. Allāhu kọ ọ pé: “Dájúdájú Mo máa borí; Èmi àti àwọn Òjísẹ Mi.” Dájúdájú Allāhu ni Alágbára, Olùborí.

22. O ò ní rí ijọ kan tó gbàgbọ nínú Allāhu àti Ọjọ Ìkẹyìn, kí wọn máa nífẹẹ àwọn tó bá yapa Allāhu àti Òjísẹ Rẹ kòdà kí wọn jẹ àwọn bàbá wọn, tàbí àwọn ọmọ wọn tàbí àwọn arákùnrin wọn tàbí àwọn íbátan wọn. Àwọn wònyẹn ni Allāhu ti kọ ìgbàgbọ òdodo sínú ọkàn wọn. Allāhu sì fi ẹrì òdodo láti ọdọ Rẹ ràn wọn lówó.¹ Ó sì máa mú wọn wọ inú àwọn Ọgbà Ìdẹra, èyí tí àwọn odò n sà nì isàlẹ rẹ. Olùşegbẹre ni wọn nínú rẹ. Allāhu yónú sí wọn. Wọn sì

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ
كَمَا يُحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ
عَلَىٰ شَيْءٍ ۗ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٨﴾

أَسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ
ذِكْرَ اللَّهِ ۗ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ۗ أَلَا
إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿١٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
أُولَٰئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿٢٠﴾

كَتَبَ اللَّهُ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِرُسُلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ
قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ
إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ ۗ أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي
قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ
وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ
وَرَضُوا عَنْهُ ۗ أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللَّهِ ۗ أَلَا إِنَّ
حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

yónú sí (ohun tí Allāhu fún wọn). Àwọn wònyẹn ni ijọ Allāhu. Gbọ! Dájúdájú ijọ Allāhu, àwọn ni olùjèrè.²¹

¹ 1. Kiyè sí ! Ìtúmò “rūh” nínú āyah yíí ni ẹrì òdodo, ìmọlẹ̀ àti ìmọ̀nà. Àmọ̀ ìtúmò “rūh” nínú sūrah an-Nisā’; 4:171, ìyẹn túmò sí ẹ̀mí tí Allāhu Ẹ̀lédàá fi dá Ànábì ‘Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a -. Bákan náà, “minhu” tí ó wà pẹ̀lú “rūh” nínú àwọn āyah méjèjèì túmò sí pé, láti ọ̀dọ̀ Allāhu ni ẹ̀rì òdodo (ìmọlẹ̀ àti ìmọ̀nà) àti Ànábì ‘Īsā ọ̀mọ̀ Moryam - kí ọ̀là Allāhu máa bá a - ti wá. Iṣẹ́ ọ̀wọ̀ Allāhu si ni àwọn méjèjèì. Irú “minhu” yíí náà ló wà nínú sūrah al-Jāthiyah; 45:13. Ìyẹn ni pé, “min” tí ó túmò sí “kí n̄hkan wá láti ibi kan”, kì í ṣe “min” tí ó túmò sí “kí n̄hkan jẹ́ ara kan-ùn”. 2. Ẹ wo itọ̀sẹ̀-òrò sūrah at-Taobah; 9:23.

Suuratul-Hash'r الحشر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ n̄ şàfòmọ́ fún Allāhu. Òun sì ni Alágbára, Ọlógbón.

2. Òun ni Ẹni tí Ó mú àwọn tó şàì gbàgbọ́ nínú àwọn onítírà¹ jáde kúrò nínú ilẹ̀ wọn fún àkọkọ́ àkójọ́ (wọn sínú ilú Şām). Ẹyin kò lérò pé wọn yóò jáde. Àwọn náà sì lérò pé dájúdájú àwọn odi ilẹ̀ wọn yóò dáábò bo àwọn lódò Allāhu. Şùgbón Allāhu wá bá wọn ní ibi tí wọn kò ti lérò; Allāhu sì ju ìbẹ̀rù sínú ọkàn wọn. Wọn n̄ fi ọwọ́ ara wọn àti ọwọ́ àwọn onígba gbọ́ òdodo wó àwọn ilẹ̀ wọn. Nítorí náà, ẹ̀ wòye, ẹ̀yin tí ẹ̀ ní ojú ìrírán.¹

3. Àti pé tí kò bá jẹ́ pé Allāhu ti kọ́ ijáde kúrò nínú ilú Mọđīnah lé àwọn onítírà lórí ni, dájúdájú (Allāhu) ibá jẹ́ wọn níyà nílẹ̀ ayé. Ìyà Iná sì tún wà fún wọn ní ọ̀run.¹ⁱⁱ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ ۗ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا ۗ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَتْهُمْ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾

وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَآءَ لَعَذَّبْتُهُمْ فِي الدُّنْيَا ۗ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

¹ 1. Ìyẹn àwọn Yehudi ọmọ Nadīr.

¹ⁱⁱ 1. Ìyẹn ni pé, tí àwọn onítírà kò bá fi ilú Mọđīnah silẹ̀ fún àwọn mùsùlùmí ni, ẹ̀mí wọn ibá lọ sí i nítorí pé, wọn ti da àwọn mùsùlùmí.

4. Iyẹn nítorí pé, dájúdájú wọn yapa (òrò) Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀. Ẹnikẹni tí ó bá sì yapa (òrò) Allāhu, dájúdájú Allāhu le níbi iyà.

5. Ẹyin kò níí ge igi dàbínù kan tàbí kí ẹ fi sílẹ̀ kí ó dúró sórí gbòngbò rẹ̀, (àfi) pẹ̀lú iyònda Allāhu. (Ó rí bẹ̀ẹ̀) nítorí kí Ó lè dójú ti àwọn òbilẹ̀jẹ̀ ni.¹

6. Ohunkóhun tí Allāhu bá dá padà láti òdò wọn fún Òjísẹ̀ Rẹ̀, tí ẹ kò gbé ẹ̀sin àti rākúnmí sáré fún (ti Òjísẹ̀ Rẹ̀ ni). Şugbón Allāhu yòò máa fún àwọn Òjísẹ̀ Rẹ̀ ní agbára lórí ẹni tí Ó bá fẹ̀. Allāhu sì ni Alágbára lórí gbogbo ñhkan.

7. Ohunkóhun tí Allāhu bá dá padà láti òdò àwọn ará ilú fún Òjísẹ̀ Rẹ̀, (ó jẹ̀) ti Allāhu àti ti Òjísẹ̀ àti ti àwọn íbátan, àwọn ọmọ ọrukàn, àwọn tálíkà àti onírìn-àjò (tí agara dá) nítorí kí ó má baá jẹ̀ àdápín làààrin àwọn ọlórò nínú yín. Ohunkóhun tí Òjísẹ̀ bá fún yín, ẹ gbà á. Ohunkóhun tí ó bá sì kọ̀ fún yín, ẹ jáwọ̀ nínú rẹ̀. Kí ẹ̀ sì bẹ̀rù Allāhu. Dájúdájú Allāhu le níbi iyà.

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾

مَا قَطَعْتُمْ مِّن لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَالْسِقِينَ ﴿٥﴾

وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾

مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَىٰ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُم عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ogun ẹ̀sin kò sí fún bíba àwọn dúkiá ọ̀tá ẹ̀sin jẹ̀, ẹ̀yi tí ó bá padà bàjẹ̀ nínú àwọn dúkiá náà kò níí di ọ̀ran sí ijo mùsùlùmí lórùn ní ọ̀run nítorí pé, kò sí bí ogun ẹ̀sin ẹ̀ le lẹ̀ şẹ̀lẹ̀ tí àwọn dúkiá kan kò níí bàjẹ̀.

8. (Ìkógun náà tún wà fún) àwọn aláìní, (ìyẹn,) al-Muhājirūn, àwọn tí wọn lé jáde kúrò nínú ilé wọn àti níbi dúkíá wọn, tí wọn sì n wá oore àjùlọ àti ìyọnú láti ọdọ Allāhu, tí wọn sì n šàrànṣe fún (èsin) Allāhu àti Ojìṣẹ̀ Rẹ̀. Àwọn wònyẹn gan-an ni olódodo.

9. Àwọn tó n gbé nínú ilú Mōḍīnah, tí wọn sì ní ìgbàgbọ̀ ọ̀dodo ṣíwájú wọn,¹ wọn nífẹ̀ẹ̀ àwọn tó fi ilú Mōkkah sílẹ̀ wá sí ọ̀dọ̀ wọn (ní ilú Mōḍīnah). Wọn kò sì ní b̀kátà kan nínú ìgbà-àyà wọn sí ǹnkan tí wọn bá fún wọn. Wọn sì n gbé àjùlọ̀ fún wọn lórí ẹ̀mí ara wọn, kòdà kí ó jẹ̀ pé àwọn gan-an ní b̀kátà (sí ohun tí wọn fún wọn). Ẹ̀nikẹ̀ni tí A bá ṣọ̀ níbi ahun àti ọ̀kánjùà inú ẹ̀mí rẹ̀, àwọn wònyẹn gan-an ni olùjèrè.¹

10. Àwọn tó dé lẹ̀yìn wọn n sọ pé: “Olúwa wa, foríjin àwa àti àwọn ọ̀mọ̀ iyá wa tó ṣíwájú wa nínú ìgbàgbọ̀ ọ̀dodo. Má ẹ̀ jẹ̀ kí inúnibíni wà nínú ọ̀kàn wa sí àwọn tó gbàgbọ̀ ní ọ̀dodo. Olúwa wa, dájúdájú l̀wọ̀ ní Aláàánú, Àṣàkẹ̀-òrun.”¹¹

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيْمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُجْبُونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤِثِّرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْحَ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيْمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, àwọn ọ̀mọ̀ ilú Mōḍīnah, tí wọn ti di onìgbàgbọ̀ ọ̀dodo ṣíwájú kí àwọn mùsùlùmí tó ẹ̀ hijrah wá bá wọn.

¹¹ 1. Àdúà kan niyí tí a lè máa fi tọ̀ ọ̀ foríjin ẹ̀ṣẹ̀ fún àwọn ọ̀kú mùsùlùmí.

11. Şé o ò rí àwọn tó şàgàbà ñgebè nínú ẹsin tí wọn ní wí fún àwọn oṃọ iyá wọn, àwọn tó şàì gbàgbò nínú àwọn onítírà, pé “Dájúdájú tí wọn bá le yín jáde (kúrò nínú ilú), àwa náà gbòdò jáde pèlú yín ni. Àwa kò sì ní tẹlẹ àşẹ ẹnì kan lórí yín láéláé. Tí wọn bá sì gbé ogun òdide si yín, àwa gbòdò şe ìrànlọwọ́ fún yín ni.” Allāhu sì ñ jẹrìí pé dájúdájú òpùrọ́ ni wọn.

12. Dájúdájú tí wọn bá lé wọn jáde, wọn kò níí jáde pèlú wọn.¹ Dájúdájú tí wọn bá sì gbógun tí wọn, wọn kò níí şe ìrànlọwọ́ fún wọn. Tí wọn bá sì wá ìrànlọwọ́ wọn, dájúdájú wọn yóò pèyìndà (látí fẹşẹ fẹşẹ). Lẹyìn náà, wọn kò sì níí ràn wọn lọwọ́.¹

13. Dájúdájú ẹyin ni ẹrùjẹjẹ tó lágbára ju Allāhu lọ nínú igbá-àya wọn. Ìyẹn nítorí pé, dájúdájú àwọn ni ìjọ tí kò gbọ́ àgbóyé.

* أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَتَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا تُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾

لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُؤَلِّنَنَّ الْأَدْبَرَ ثُمَّ لَا يُصَرُّونَ ﴿١٢﴾

لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, tí àwọn mùsùlùmí bá lé àwọn yehudi jáde kúrò nínú ilú Mọđínah, àwọn şòbẹ-şèlù mùsùlùmí kò níí jáde pèlú àwọn yehudi. Wọn kàn ní tàn wọn lásán ni.

14. Wọn kò lè parapò dojú ijà kọ yín àfi (kí wọn) wà nínú odi ilú tàbí (kí wọn wà) lẹyìn àwọn ògiri. Ogun ààrin ara wọn gan-an le. Ò ní lérò pé wọn wà ní irẹ̀pò ni, ọ̀tò̀tò̀ sì ni ọ̀kàn wọn wà. Ìyẹn nítorí pé, dájúdájú àwọn ni ijọ tí kò ní làákàyè.

15. Àpèrẹ̀ wọn dà bí àwọn tó şíwájú wọn tí kò tí ì pé lọ tití. Wọn tọ aburú ọ̀rọ̀ ara wọn wò. Ìyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro sì wà fún wọn.

16. Àpèrẹ̀ wọn dà bí Èşù nígbà tí ó bá wí fún èniyàn pé: “Şàì gbàgbọ̀.” Nígbà tí ó bá şàì gbàgbọ̀ (tán), ó máa wí pé: “Dájúdájú èmi yowó yosè kùrò nínú ọ̀rọ̀ rẹ̀. Dájúdájú èmi ní páyà Allāhu, Olúwa gbogbo ẹ̀dá.”

17. Nítorí náà, ikángun àwọn méjèjèì ni pé, dájúdájú àwọn méjèjèì yòò wà nínú Iná. Olùşegbére ni àwọn méjèjèì nínú rẹ̀. Ìyẹn sì ni ẹ̀san àwọn alágbòsí.

18. Ẹ̀yin tí ẹ̀ gbàgbọ̀ ní òdodo, ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu. Kí ẹ̀mí kan sì wòye sí ohun tí ó tì şíwájú fún ọ̀la (àlùkiyáámò). Ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ̀ ní şe níşé.

لَا يَقْتُلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَىٰ
مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ
شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاتُ
وَبَالٍ أَمْرِهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ
أَكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ
مِنكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ
فِيهَا وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

يَنبَأُهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ
نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ
اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

19. Kí ẹ̀ sì má ẹ̀ dà bí àwọn tó gbàgbé Allāhu. (Allāhu) sì mú wọn gbàgbé ẹ̀mí ara wọn. Àwọn wònyẹn gan-an ni arúfin.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفٰلْسِيْقُونَ ﴿١٩﴾

20. Àwọn èrò inú Iná àti àwọn èrò inú Ọgbà Ìdẹ̀rà kò dọgbà. Àwọn èrò inú Ọgbà Ìdẹ̀rà, àwọn ni olùjèrè.

لَا يَسْتَوِيْ اَصْحٰبُ النَّارِ وَاَصْحٰبُ الْجَنَّةِ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ اَمْثَلُ هُمُ الْفٰلٰٓئِزُونَ ﴿٢٠﴾

21. Tí ó bá jẹ pé A sọ al-Kur'ān yí kalẹ̀ sórí àpáta ni, dájúdájú o máa rí i tí ó máa wálẹ̀, tí ó máa fọ̀ pétepẹ̀te fún ipáyà Allāhu. Ìwònyí ni àwọn àkàwé tí À ní fi lélé fún àwọn èniyàn nítorí kí wọn lè ronú jinlẹ̀.

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْءَانَ عَلٰٓى جَبَلٍ لَّرَآٰيَتِهٖٓ خَلْسًا مُّتَّصِدًا مِّنْ خَشِيَةِ اللّٰهِ وَتِلْكَ الْاَمْثَلُ نَضْرِبُهَآ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٢١﴾

22. Òun ni Allāhu, kò sí olọhun kan tí a gbódò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Òun, Onímọ̀ ìkòkò àti gbaṅgba. Òun ni Àjọké-ayé, Àsàké-ọrun.

هُوَ اللّٰهُ الَّذِى لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَّ عَلِيْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ﴿٢٢﴾

23. Òun ni Allāhu, kò sí olọhun kan tí a gbódò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Òun. Ọba (ẹ̀dá), Ẹni-mímọ̀ jùlọ, Aláilábùkù, Olùjèrìí-Òjìşẹ̀-Rẹ̀, Olùjèrìí-ẹ̀dá, Alágbára, Olùjẹni-nípá, Atóbi. Mímọ̀ ni fún Allāhu tayọ ohun tí wọn fi ní şẹbọ sí I.

هُوَ اللّٰهُ الَّذِى لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقَدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٢٣﴾

24. Òun ni Allāhu, Èlédàá,
 Olùpilẹ̀-èdá, Olùyàwòrán-èdá.
 TiRẹ̀ ni àwọn orúkọ tó dára jùlọ.
 Ohunkóhun tó wà nínú àwọn
 sánmọ̀ àti ilẹ̀ ní ẹ̀fọ̀mọ̀ fún Un.
 Òun sì ni Alágbára, Ọlọgbọ̀n.

هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
 الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
 الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

Suuratul-Mum'tahanah الممتحنة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ má ẹe mú ọtá Mi àti ọtá yín ní ọrẹ tí ẹ òò máa fi ifẹ hàn sí. Wọn kúkú ti ẹ̀àì gbàgbọ̀ nínú ohun tí ó dé ba yín nínú òdodo. Wọn yọ Ọ̀jíṣẹ̀ àti èyin náà kúrò nínú ilú nítorí pé, ẹ gbàgbọ̀ nínú Allāhu, Olúwa yín. Tí èyin bá jáde fún ogun ní ojú-ọ̀nà Mi àti nítorí wíwá iyọ̀nú Mi, (ẹ) èyin yóò tún máa ní ifẹ̀ kọ̀rọ̀ sí wọn ni! Èmi sì nímọ̀ jùlọ̀ nípa ohun tí ẹ fi pamọ̀ àti ohun tí ẹ fi hàn. Ẹnikẹni tí ó bá ẹe bẹ̀ẹ̀ nínú yín, dájúdájú ó ti ẹ̀nà kúrò lójú ọ̀nà tààrà.

2. Tí ọwọ̀ wọn bá bà yín, wọn máa di ọtá fún yín. Wọn yó sì fi ọwọ̀ wọn àti ahọ̀n wọn nawọ̀ aburú si yín. Wọn sì máa fẹ̀ kí ó jẹ̀ pé ẹ di aláìgbàgbọ̀.

3. Àwọn ẹbí yín àti àwọn ọmọ yín kò lè ẹe yín ní àhààni; ní Ọjọ̀ Àjínḍe ni Allāhu máa ẹ̀pínýà láààrin yín. Allāhu sì ni Olúríran nípa ohun tí ẹ̀ ní ẹe níṣẹ̀.

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ ءَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَن تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِن كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَن يَفْعَلْهُ مِنكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١﴾

إِن يَتَّقُواكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءَ وَيُبْسِطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتَهُم بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ ﴿٢﴾

لَن نَنْفَعَكَمُ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣﴾

4. Dájúdájú àwòkọ̀ṣe rere ti wà fún yín ní ara (Ànábì) 'Ibrōhīm àti àwọn tó wà pẹ̀lú rẹ̀. Nígba tí wọn sọ fún ijọ wọn pé: "Dájúdájú àwa yowó-yosè kúrò nínú ọ̀rọ̀ yín àti ohun tí ẹ̀ ní jòsìn fún lẹ̀yìn Allāhu. A takò yín. Ọ̀tá àti ikórira sì ti hàn láààrìn wa tí tí lááláé àyàfi igbà tí ẹ̀ bá tó gbàgbọ̀ nínú Allāhu nìkan ọ̀ṣoṣo. - Àfi ọ̀rọ̀ tí (Ànábì) 'Ibrōhīm sọ fún bàbá rẹ̀ pé: "Dájúdájú mo máa tọ̀rọ̀ àforìjìn fún ọ̀, èmi kò sì ní ikápá kiní kan fún ọ̀ lódò Allāhu. - Olúwa wa, Ìwọ l'a gbáralé. Ọ̀dò Rẹ̀ l'a ẹ̀rí padà sí (nípa ìronúpiwàdà). Ọ̀dò Rẹ̀ sì ni àbò ẹ̀dá.

5. Olúwa wa, má ẹ̀ wá ní àdánwò fún àwọn tó ẹ̀ ài gbàgbọ̀.¹ Forìjìn wá, Olúwa wa. Dájúdájú Ìwọ̀ ni Alágbára, Ọ̀lọgbọn."¹

6. Dájúdájú àwòkọ̀ṣe rere ti wà fún yín ní ara wọn fún ẹ̀ni tó ní retí (ẹ̀sán) Allāhu àti Ọ̀jọ̀ Ìkẹ̀yìn. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá gbúnrí, dájúdájú Allāhu, Ọ̀un ni Ọ̀lọ̀rọ̀, Ẹ̀lẹ̀yìn.

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أَسْوَأُ حَسَنَةً فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرءُؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنْبَأْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٦١﴾

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٣﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, má fi àwọn kẹ̀fẹ̀rì borí wa, kí ayé má fi lérò pé wọn wà lórí òdodo ni wọn fi borí wa.

7. Ó lè jẹ pé Allāhu yóò fi ifẹ sí ààrin èyin àti àwọn tí ẹ mú ní ọtá nínú wọn (iyẹn, nígbà tí wọn bá di mùsùlùmí). Allāhu ni Alágbára. Allāhu sì ni Aláforjìn, Àṣàkẹ-òrun.

8. Allāhu kò kọ fún yín nípa àwọn tí kò gbé ogun tí yín nípa èsin, tí wọn kò sì lè yín jáde kúrò nínú ilú yín, pé kí ẹ ẹ dáadáa sí wọn, kí ẹ sì ẹ déédé sí wọn. Dájúdájú Allāhu fẹràn àwọn olùṣe-déédé.

9. Ohun tí Allāhu kọ fún yín nípa àwọn tó gbógun tí yín nínú èsin, tí wọn sì lè yín jáde kúrò nínú ilú yín, tí wọn tún ẹ irànlọwọ (fún àwọn ọtá yín) láti le yín jáde, ni pé (Ó kọ fún yín) láti mú wọn ní ọrẹ. Ènikéni tí ó bá mú wọn ní ọrẹ, àwọn wọnyẹn gan-an ni alábòsí.

10. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, nígbà tí àwọn onígbàgbọ òdodo lóbinrin bá wá ba yín, tí wọn gbé ilú àwọn aláìgbàgbọ jù sílẹ, ẹ ẹ idánwò fún wọn. Allāhu nímò jùlọ nípa ìgbàgbọ wọn. Nítorí náà, tí ẹ bá mọ wọn sí onígbàgbọ òdodo, ẹ má ẹ dá wọn padà sí ọdọ àwọn aláìgbàgbọ. Àwọn onígbàgbọ òdodo lóbinrin kò lẹtọ sí wọn. Àwọn aláìgbàgbọ lókùnrin kò sì lẹtọ sí wọn.¹ Ẹ fún (àwọn

*عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَوْدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧﴾

لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٨﴾

إِنَّمَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَظَلَّهُرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ ۗ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَءَاتُوهُنَّ مَّا أَنْفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكُوفَارِ وَسَلُّوْا مَا

aláìgbàgbọ̀ lọ̀kùnrin) ní owó tí wọn ná (iyẹn, owó-orí obìnrin náà). Kò sì sí èṣẹ́ fún èyin náà pé kí ẹ́ fẹ́ wọn nígbà tí ẹ́ bá ti fún (àwọn obìnrin wònyí) ní owó-orí wọn. Ẹ́ má ẹ́ fi owó-orí àwọn obìnrin yín tí wọn jẹ́ aláìgbàgbọ̀ mú wọn mọ̀lẹ́ (gégé bí iyàwó yín láì jẹ́ pé wọn gba 'Islām pẹ̀lú yín).² Ẹ́ bèèrè ohun tí ẹ́ ná (iyẹn, owó-orí wọn lọ̀wọ̀ aláìgbàgbọ̀ lọ̀kùnrin tí wọn sá lọ̀ bá). Kí àwọn (aláìgbàgbọ̀ lọ̀kùnrin náà) bèèrè ohun tí àwọn náà ná (iyẹn, owó-orí wọn lọ̀wọ̀ èyin tí onígbàgbọ̀ òdodo lóbìnrin sá wá bá). Iyẹn ni ìdájọ̀ Allāhu. Ó sì n dájọ̀ láààrin yín. Allāhu sì ni Onímọ̀, Ọ̀lọ̀gbọ̀n!

11. Tí kiní kan láti ọ̀dọ̀ àwọn iyàwó yín bá bọ̀ mọ̀ yín lọ̀wọ̀ sí ọ̀dọ̀ àwọn aláìgbàgbọ̀, tí ẹ́ sì kórè ogun, ẹ́ fún àwọn tí iyàwó wọn sá lọ̀ ní irú ọ̀diwọn ohun tí wọn ná (ní owó-orí). Kí ẹ́ sì bèrù Allāhu, Ẹ́nì tí èyin ní igbàgbọ̀ òdodo nínú Rẹ̀.

12. Iwọ̀ Ànábì, nígbà tí àwọn onígbàgbọ̀ òdodo lóbìnrin bá wá bá ọ̀, tí wọn n ẹ́ àdéhùn fún ọ̀ pé àwọn kò ní fi kiní kan ẹ̀bọ̀ sí Allāhu, àwọn kò ní jalè, àwọn

أَنْفَقْتُمْ وَلَيْسَ لَكُمْ مَا أَنْفَقُوا ذَلِكَمُ
حُكْمُ اللَّهِ بِكُمْ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١﴾

وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَرْزَاقِكُمْ إِلَى
الْكَفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ
أَرْزَاقُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَأَنْفَقُوا اللَّهُ
الَّذِي أَنْتُمْ بِهِءِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ
يُبَايِعُنكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُنْفِرْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا
وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ

¹ 1. Ẹ́ wo itọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Mō'idah; 5:5. 2. Iyẹn ni pé, mùsùlùmí lọ̀kùnrin tó ẹ̀ṣẹ́ ẹ́ gba ẹ̀sìn 'Islām kò gbọ̀dọ̀ titorí owó-orí iyàwó rẹ́ láti má lè kọ̀ ọ̀ silẹ̀ ní àsìkò náà, tí irú obìnrin bẹ̀ẹ́ bá kùnà láti gba 'Islām.

kò ní ɛ sìná, àwọn kò ní pa
 ọmọ wọn, àwọn kò ní mú
 àdápá irọ wá, àdápá irọ tí wọn n
 mú wá láààrin ọwọ wọn àti ẹsẹ
 wọn (iyẹn ni gbígbe oyún
 olóyún fún ọkọ wọn), àwọn kò sì
 ní yapa ẹ níbi n̄hkan dáadáa,
 nígbà náà bá wọn ɛ àdéhùn, kí
 ó sì bá wọn tọrọ àforíjìn lódò
 Allāhu. Dájúdájú Allāhu ni
 Aláforíjìn, Àṣàké-ọrun.

13. Ẹyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ
 má ɛ mú ijo kan tí Allāhu ti
 bínú sí ní ọrẹ. Dájúdájú wọn ti
 sọrètí nù nípa ọrun, gégé bí
 àwọn aláìgbàgbọ tó wà nínú
 sàréè (ɛ sọrètí nù nípa iké).

أَوْلَدَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِهْتَنٍ يَفْتَرِينَهُ
 بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعصِيَنَّكَ
 فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعُهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ
 إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٣﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا
 غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَيسُؤْا مِنْ
 الْآخِرَةِ كَمَا يَيسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ
 الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

Suuratus-Soff الصف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ n̄ şàfòmọ́ fún Allāhu. Òun sì ni Alágbára, Ọlóbón.

2. Èyin tí ẹ̀ gbàgbó ní òdodo, nítórí kí ni ẹ̀ şe n̄ sọ ohun tí ẹ̀ ò ní şe níşé?

3. Ó jẹ́ ohun ìbínú tó tóbi ní ọ̀dọ̀ Allāhu pé kí ẹ̀ sọ ohun tí ẹ̀ ò ní şe.

4. Dájúdájú Allāhu fẹ̀ràn àwọn tó n̄ jagun sí ojú-ònà Rẹ̀ (tí wọn tò ní) ọ̀wọ̀wọ̀ bí ẹnì pé ilé tí wọn lẹ̀pọ̀ mọ̀ra wọn ni wọn

5. (Rántí) nígbà tí (Ànábì) Mūsā sọ fún ijọ rẹ̀ pé: “Èyin ijọ mi, nítórí kí ni ẹ̀ oó şe fi ìnira kàn mí. Ẹ̀ sì kúkú mọ̀ pé, dájúdájú Òjísẹ̀ Allāhu ni èmi jẹ́ si yín.” Nígbà tí wọn sì yẹ̀ (kúrò níbi òdodo), Allāhu yẹ̀ ọ̀kàn wọn. Allāhu kò sì ní fi ọ̀nà mọ̀ ijọ ọ̀bìlẹ̀jẹ̀.

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِهِ ۖ صَافَّاتٌ كَأَنَّهُمْ بُنَيِّنٌ مَّرْصُوعٌ ﴿٤﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ ۖ يَقَوْمِ لِمَ تَقُولُونَ لِمَ تَقُولُونَ وَمَا تَفْعَلُونَ ۚ وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ ۗ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا رَاغَوْا أَرَاعَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

6. (Rántí) nígbà tí 'Isā oṃo Moryam sọ pé: “Èyin oṃo 'Isrō'īl, dájúdájú èmi ni Òjísé Allāhu si yín. Mò n fi ohun tó jé òdodo rinlẹ nípa èyí tó síwájú mi nínú Taorāh. Mo sì n mú irò-ìdunnú wá nípa Òjísé kan tó n bọ léyìn mi. Orúkọ rẹ ni 'Ahmōd.”¹ Nígbà tí ó bá sì wá bá wọn pèlú àwọn èrì tó yanjú, wọn á wí pé: “Idán pọ̀nńbélé ni èyí.”¹

7. Ta si ni ó ẓàbòsì tó tayọ ẹni tí ó dá àdàpa irọ mọ Allāhu, tí wọn si n pè é sínú 'Islām! Allāhu kò si nífi ọ̀nà mọ ijọ alábòsì.

8. Wọn n gbèrò láti fi (òrò) ẹnu wọn pa ìmọlẹ Allāhu. Allāhu yó si mú ìmọlẹ Rẹ̀ t̀n kárí, àwọn aláìgbàgbọ̀ ibáà kórirá rẹ̀.

9. (Allāhu) Òun ni Ẹni tí Ó fi ìmọ̀nà àti ẹ̀sìn òdodo ('Islām) rán Òjísé Rẹ̀ nítorí kí Ó lè fi borí gbogbo ẹ̀sìn (mííràn) pátápátá, àwọn ọ̀ṣẹ̀bọ̀ ibáà kórirá rẹ̀.

وَأِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَبْنِي
إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ
وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ
أَحْمَدٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَىٰ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾

يُرِيدُونَ لِيُظْفِقُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ
وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

¹ 1. Láti ọ̀dò Jubaer oṃo Mut'im - kí Allāhu yónú sí i -, Ànábì – kí ikẹ̀ àti ọ̀là Allāhu má abá a - sọ pé: “(Orúkọ mi niwọ̀nyí): èmi ni Muhammad. Èmi ni 'Ahmad. Èmi ni Mōhī, ẹni tí Allāhu fi pa àìgbàgbọ̀ rẹ̀. Èmi ni Hāşir, ẹni tí wọn yóó kó àwọn ẹ̀niyàn jọ léyìn rẹ̀ fún Àjinde. Èmi si ni 'Ākib, ẹni tí kò ní sí Ànábì kan mọ̀ léyìn rẹ̀.” (Muslim).

10. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ́ kí Ng tọka yín sí òkòwò kan tí ó máa gbà yín là nínú iyà ẹlẹ́ta-eléro?

11. Ẹ gbàgbọ nínú Allāhu àti Òjísẹ̀ Rẹ̀, ẹ jagun sí ojú-òṅà Allāhu pẹ̀lú àwọn dúkiá yín àti ẹmí yín. Iyẹn lóore jùlọ fún yín tí ẹ bá mọ̀.

12. (Allāhu) máa forí ẹ̀şẹ̀ yín jìn yín. Ó sì máa mu yín wọ inú àwọn Ọgbà Ịdẹ̀ra, tí àwọn odò n şàn ní ìsàlẹ̀ rẹ̀ àti àwọn ibùgbé tó dára nínú àwọn Ọgbà Ịdẹ̀ra gbére. Iyẹn ni èrènjẹ̀ nílá.

13. Àti n̄hkan mìíràn tí ẹ tún nífẹ̀ẹ̀ sí; (iyẹn) àràṅşẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Allāhu àti ìşẹ̀gun tó súnmọ̀. Kí o sì fún àwọn onígbàgbọ̀ ọ̀dodo ní író idùnnú.

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا هَلْ أَذَلُّكُمْ عَلَىٰ
تَجْرَةِ تُنَجِّحِكُمْ مِّنْ عَذَابِ ٱلْأَلِيمِ ﴿١٠﴾

تُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَتُجَاهِدُونَ فِي
سَبِيلِ ٱللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۗ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَارُ
وَمَسَلِكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ذَٰلِكَ
ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿١٢﴾

وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ ٱللَّهِ وَفَتْحٌ
قَرِيبٌ ۗ وَبَشِيرِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

14. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ jẹ alàránṣe fún (ẹ̀sìn) Allāhu gégé bí (Ànábì) ‘Īsā ọmọ Moryam ẹ sọ fún àwọn ọmọlẹyìn rẹ pé: “Ta ni ó máa ẹ irànlọwọ fún mi nípa (ẹ̀sìn) Allāhu?” Àwọn ọmọlẹyìn rẹ sọ pé: “Àwa ni alàránṣe (fún ẹ̀sìn) Allāhu.” Igun kan nínú àwọn ọmọ ‘Isrā’īl gbàgbọ ní òdodo nígbà nàà, igun kan sì Ẹ̀ àì gbàgbọ nínú rẹ. A sì fún àwọn tó gbàgbọ lágbára lórí àwọn ọ̀tá wọn; wọn sì di olùborí.¹

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتُوبًا أَنصَارَ اللَّهِ
 كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ
 مَنْ أَنصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
 نَحْنُ أَنصَارُ اللَّهِ فَمَآمَنَت طَّآئِفَةٌ مِّنْ
 بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَت طَّآئِفَةٌ فَأَيَّدْنَا
 الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا
 ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

¹ 1. Ẹ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah āl ‘Imrān; 3:55.

Suuratul-Jumuah الجمعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmọ àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ n ẹ̀ ẹ̀ àfòmọ̀ fún Allāhu, Ọba ẹ̀dá, Ẹ̀ni-Mímọ̀ jùlọ, Alágbára, Ọlọgbọ̀n.

2. Ọ̀un ni Ẹ̀ni tí Ó gbé Ọ̀jìsẹ̀ kan dide láààrin àwọn aláìmọ̀nkomọ̀nka (àwọn aláìnitírà), tí ó n kẹ̀ àwọn àyah Rẹ̀ fún wọn. Ó n fọ̀ wọn mọ̀ (nínú ẹ̀sẹ̀). Ó sì n kọ̀ wọn ní Tírà àti ogbọ̀n ìjìnlẹ̀ (ìyẹn, sunnah), bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé tẹ̀lẹ̀tẹ̀lẹ̀ wọn ti wà nínú ìṣìnà pọ̀nńbélé.

3. (Ìsẹ̀ jíjẹ̀ rẹ̀ tún wà fún) àwọn mìíràn tí wọn máa wà nínú àwọn (omoléyìn rẹ̀), àmọ̀ tí wọn kò ì pàdé wọn. (Allāhu) Ọ̀un ni Alágbára, Ọlọgbọ̀n.

4. Ìyẹn ni oore àjùlọ Allāhu. Ó n fún ẹ̀ni tí Ó bá fẹ̀. Allāhu sì ni Olóore-àjùlọ ńlá.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢﴾

وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لِمَا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾

5. Àpèjúwe ijọ tí A la at-Taorāh bọ lẹrùn, lẹyin náà tí wọn kò lò ó, ó dà bí àpèjúwe kétékété tí ó ru ẹrú àwọn tírá nílá nílá. Aburú ni àpèjúwe àwọn tó pe àwọn àyah Allāhu ní irọ. Allāhu kò sì níí fi ọ̀nà mọ ijọ alábòsì.

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ

الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾

6. Sọ pé: “Èyin yehudi, tí ẹ bá lérò pé dájúdájú ẹyin ni ọ̀rẹ Allāhu dípò àwọn èniyan (yòókù), ẹ tọ̀rọ ikú nígbà náà tí ẹ bá jẹ olódodo.”

قُلْ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَتَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ﴿٦﴾

7. Wọn kò níí tọ̀rọ rẹ láéláé nítórí ohun tí ọ̀wọ wọn ti tí síwájú. Allāhu sì ni Onímọ nípa àwọn alábòsì.

وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ رَبًّا أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾

8. Sọ pé: “Dájúdájú ikú tí ẹ ní sá fún, dájúdájú ó máa pàdé yín. Lẹyin náà, wọn yòò da yín padà sí ọ̀dọ Onímọ-ìkòkò àti gbaṅgba. Ó sì máa fún yín ní iró ohun tí ẹ ní ẹ̀ níṣẹ.”

قُلْ إِنْ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْعِيبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

9. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní ọ̀dodo, nígbà tí wọn bá pe irun ní ọ̀jọ Jum’ah, ẹ yára lọ síbi irántí Allāhu, kí ẹ sì pa kátà-kàrà tí. lẹyin lóore jùlọ fún yín tí ẹ bá mọ.

يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾

10. Nígba tí wọn bá sì parí ìrun, ẹ tóká sí orí ilẹ̀, kí ẹ̀ sì máa wá nínú oore Allāhu. Ẹ̀ rántí Allāhu ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nítorí kí ẹ̀ lè jèrè.

11. Nígba tí wọn bá rí ọ̀jà kan tàbí iranù kan, wọn yóò dà lọ síbẹ̀. Wọn yó sì fi ọ̀ sílẹ̀ lórí ìdúró. Sọ pé: “Ǹhkan tí ó wà ní ọ̀dọ̀ Allāhu l’óore ju iranù àti ọ̀jà. Allāhu sì l’óore jùlọ̀ nínú àwọn olùpèsè.

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾

وَإِذَا رَأَوْا تِجْرَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهِوِ وَمِنَ التِّجْرَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١﴾

Suuratul-Munaafikuun المنافقون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nígba tí àwọn ʃoḃe-ṣèlu mùsùlùmí bá wá sí ọdọ rẹ, wọn á wí pé: “À n jẹrìí pé dájúdájú iwọ, Ọjìṣẹ Allāhu ni ọ.” Allāhu sì mọ pé dájúdájú iwọ, Ọjìṣẹ Rẹ ni ọ. Allāhu sì n jẹrìí pé dájúdájú àwọn ʃoḃe-ṣèlu mùsùlùmí, ọpùrọ ni wọn.

2. Wọn fi àwọn ibúra wọn ʃe ààbò (fún ẹmí ara wọn), wọn sì ʃerí àwọn ẹniyàn kúrò lójú ọnà (ẹsìn) Allāhu; dájúdájú ohun tí wọn n ʃe níṣe burú.

3. (Wọn ʃe) iyẹn nítorí pé, wọn gbàgbọ, lẹyin náà wọn ʃàì gbàgbọ. Nítorí náà, A ti fi èdídí dí ọkàn wọn; wọn kò sì ní gbọ àgbóyé.

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ،
وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ
عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾

4. Nígbà tí o bá rí wọn, Irísí wọn yóò jọ ọ lójú. Tí wọn bá n sọrò, iwọ yóò tẹ́tí gbọ ọrọ wọn. Wọn sì dà bí igi tí wọn gbé ti ògiri.¹ Wọn sì n lérò pé gbogbo igbe (ibòsì) n bẹ lórí wọn (nípa ìṣòbẹ-ṣèlù wọn).² Ọ́tá ni wọn. Nítorí náà, ọ́sọra fún wọn. Allāhu ti ẹ́bi lé wọn. Báwo ni wọn ẹ se n ẹ́rì wọn kúrò níbi òdodo!

5. Àti pé nígbà tí wọn bá sọ fún wọn pé: “È wá kí Ọ́jísẹ ba yín tọrọ àforíjìn.” Wọn á gbúnrí. O sì máa rí wọn tí wọn yóò máa gbúnrí lọ, tí wọn yóò máa ẹ̀gbéraga.

6. Bákan náà ni fún wọn; yálà o bá wọn tọrọ àforíjìn tàbí o ò bá wọn tọrọ àforíjìn.¹ Allāhu kò níí foríjìn wọn. Dájúdájú Allāhu kò níí fi ọ̀nà mọ ọ̀jọ̀ ọ̀bilẹ̀jẹ.”

7. Àwọn ni àwọn tó n wí pé: “Èyin kò gbọdọ ná owó fún àwọn tó wà lódò Ọ́jísẹ Allāhu títí wọn yóò fi fónká. Ti Allāhu si ni àwọn ilẹ ọrọ sánmọ àti ilẹ, ẹ̀gbẹ̀n àwọn ẹ̀bẹ̀-ẹ̀lù mùsùlùmí kò gbọ ẹ̀gbọ̀yẹ.

*وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهمْ خُشْبٌ مُّسَدَّدٌ يُحْسِنُونَ كُلَّ صِیْحَةٍ عَلَیْهِمْ هُمْ الْعَدُوُّ فَأَحْذَرُهُمْ فَتَلَأَهُمُ اللَّهُ أَنْی یُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا یَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَأَوْ رُءُوسُهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ یَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾

سَوَاءٌ عَلَیْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ یَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الْفَاسِقِیْنَ ﴿٦﴾

هُمُ الَّذِينَ یَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَی مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى یَنْفَضُوا وَ لِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِیْنَ لَا یَفْقَهُونَ ﴿٧﴾

¹ 1. İyẹn ni pé, kò sí èso kan tí igi wọn máa so. Ó ti di òkú igi. 2. Gbólóhùn yìl jọ sūrah at-Taobah; 9:127.

² 1. Fún àlàyé lórí àyah yíí, ẹ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah at-Taobah; 9:80.

8. Wọn ní wí pé: “Dájúdájú tí a bá padà dé sínú ilú Mọḍīnah, nṣe ni àwọn alágbára (ilú) yóò yọ àwọn ẹni yẹpẹyẹ jáde kúrò nínú ilú.” Agbára sì n jẹ ti Allāhu, àti ti Ọjìṣẹ̀ Rẹ̀ àti àwọn onígbaḡbọ̀ òdodo, ṣùgbọ̀n àwọn ṣọṣe-ṣẹ̀lu mùsùlùmí kò mọ.

9. Ẹyin tí ẹ gbàḡbọ̀ ní òdodo, ẹ má ṣe jẹ kí àwọn dúkiá yín àti àwọn ọmọ yín kó àìrójú ba yín níbi ìrántí Allāhu. Ẹnikẹni tí ó bá kó sínú (àìrójú) yẹn, àwọn wọnyẹn gan-an ni ẹni ọfò.

10. Ẹ ná nínú ohun tí A pèsè fún yín ṣíwájú kí ikú tó dé bá ẹni kan yín, kí ó wá wí pé: “Olúwa mi, kí ó sì jẹ pé O lọ mi lára sí i tíítí di ìgbà kan tó súnmọ, èmi ìbá sì lè máa tọṣe, èmi ìbá sì wà lára àwọn ẹni rere.”

11. Allāhu kò sì ní lọ ẹmi kan lára nígbà tí ọjọ ikú rẹ bá dé. Allāhu sì ni Alámọtán nipa ohun tí ẹ ní ṣe níṣe.

يَقُولُونَ لَيْنَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ
لِيُخْرِجَنَا الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ
وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

يَتَّيِبُهَا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمُ
أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْخَالِسُونَ ﴿٩﴾

وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا
أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصْدَقَ
وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجْلُهَا
وَاللَّهُ خَبِيرٌ ﴿١١﴾ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

Suuratut-Tagaabun التغابن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ohunkóhun tó wà nínú ilẹ̀ n ẹ̀ ẹ̀ àfòmò fún Allāhu. TiRẹ̀ ni ijoba. TiRẹ̀ si ni ẹyin. Òun si ni Alágbára lórí gbogbo n̄nkan.

2. Òun ni Ẹni tí Ó ẹ̀dà yín. Aláìgbàgbò wà nínú yín. Onígbàgbò òdodo si wà nínú yín. Allāhu si ni Olùríràn nípa ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ níṣé.

3. Ó ẹ̀dà àwọn sánmò àti ilẹ̀ pèlú òdodo. Ó ya àwòrán yín. Ó si ẹ̀ ẹ̀ àwọn àwòrán yín dárádára. Ọ̀dò Rẹ̀ si ni àbò ẹ̀dà.

4. Ó mọ̀ ohunkóhun tó wà nínú àwọn sánmò àti ilẹ̀. Ó si mọ̀ ohun tí ẹ̀ n fí pamọ̀ àti ohun tí ẹ̀ n ẹ̀ ẹ̀ hàn rẹ̀. Allāhu si ni Onímọ̀ nípa ohun tó wà nínú igbá-àya ẹ̀dà.

5. Ẹ̀ író àwọn tó ẹ̀ ẹ̀ gbàgbò ní ìṣáájú kò tí ì dé ba yín ni? Nítorí náà, wón tó iyà ọ̀ràn wón wò. Iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro si wà fún wón.

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْكُمْ كَافِرٌ
وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٢﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ
وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَإِلَيْهِ
الْمَصِيرُ ﴿٣﴾

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ
مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِدَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٥﴾

6. Ìyẹn nítorí pé, dájúdájú àwọn Òjìṣẹ̀ wọn ní wá bá wọn pèlú àwọn èrì tó yanjú. Wọn sì wí pé: “Şé abara l’ó máa fi ònà mò wá?” Nítorí náà, wọn ṣàì gbàgbò. Wọn sì pèyìndà (sí òdodo). Allāhu sì rọ̀rọ̀ láì sí àwọn. Àti pé Allāhu ni Ọ̀lọ̀rò, Ẹ̀lẹ̀yìn.

7. Àwọn tó ṣàì gbàgbò lérò pé A ò níí gbé wọn dide. Sọ pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni, mo fi Olúwa mi búra, dájúdájú Wọn yóò gbe yín dide. Lẹ̀yìn náà, Wọn yóò fún yín ní ìró ohun tí ẹ̀ ṣe níşẹ̀. Ìyẹn sì jẹ̀ ìrọ̀rùn fún Allāhu.”

8. Nítorí náà, ẹ̀ gbàgbò nínú Allāhu àti Òjìṣẹ̀ Rẹ̀ àti ìmólẹ̀ tí A sọkalẹ̀. Allāhu sì ni Alámòtán nípa ohun tí ẹ̀ ṣe níşẹ̀.

9. Ní ojú tí (Allāhu) yóò ko yín jọ fún ojú àkójọ. Ìyẹn ni ojú èrè àti àdánù.¹ Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá gba Allāhu gbọ̀ ní òdodo, tí ó sì ṣe işẹ̀ rere, (Allāhu) yóò pa àwọn àşişe rẹ̀ rẹ̀ fún un. Ó sì máa mú un wọ inú Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra, tí àwọn odò ní ṣà̀n ní isàlẹ̀ rẹ̀. Olùşegbẹ̀re ni wọn nínú rẹ̀ tífí lááláé. Ìyẹn sì ni èrènjẹ̀ nílá.¹

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرٌ يَهْدُونَنَا
فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَعْتَبَ اللَّهُ وَاللَّهُ
عَنِّي حَمِيدٌ ﴿٦﴾

رَعِمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ
بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ
وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾

فَقَامُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي
أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَٰلِكَ يَوْمُ
التَّعَابِنِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ
صَالِحًا يُكْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

¹ 1. Lára orúkọ ojú àjìnde ni Ọ̀jọ̀ Èrè àti Àdánù. Àwọn onígbàgbò òdodo yó jèrè Ọ̀gbà Ìdẹ̀ra, àwọn aláìgbàgbò sì máa pàdánù rẹ̀.

10. Àwọn tó sì sàì gbàgbó, tí wọn tún pe àwọn àyah Wa ní iró, àwọn wònyẹn ni èrò inú Iná. Olùṣegbére ni wọn nínú rẹ. Ìkángun náà sì burú.

11. Àdánwò kan kò lè ṣeṣe àyàfi pèlú iyònda Allāhu. Ẹnikẹni tí ó bá gbàgbó nínú Allāhu ní òdodo, Allāhu máa fi ọkàn rẹ mọ̀nà.¹ Allāhu sì ni Onímọ̀ nípa gbogbo ñhkan.¹

12. Kí ẹ tẹ̀lé ti Allāhu. Kí ẹ sì tẹ̀lé ti Ọ̀jìṣé. Tí ẹ bá gbúnrí, ikede ẹ̀sìn tó yanjú ni ojúṣe Ọ̀jìṣé Wa.

13. Allāhu, kò sí ọlọhun kan tí ẹ gbòdò jòsìn fún ní ọ̀nà òdodo àyàfi Ọ̀un. Allāhu sì ni kí àwọn onígba gbòdò òdodo gbáralé.

14. Ẹyin tí ẹ gbàgbó ní òdodo, dájúdájú ọ̀tá wà fún yín nínú àwọn iyàwó yín àti àwọn ọmọ yín. Nitorí náà, ẹ ṣọra fún wọn. Tí ẹ bá ṣàmójúkúrò, tí ẹ ṣàfojúfò, tí ẹ sì ṣàforijìn (fún wọn), dájúdájú Allāhu ni Aláforijìn, Àṣàkẹ-òrun.

15. Ìfòrò ni àwọn dúkiá yín àti àwọn ọmọ yín. Allāhu sì ni ẹ̀san nílá wà ní ọ̀dò Rẹ.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنِّ مِنْ أَرْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ ۚ وَإِن تَعَفَوْا وَتَصَفَحُوا وَتَغَفَرُوا فَإِنَ اللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا أَمْوَالَكُم مَّا أُوتِيتُمْ وَآوَالِدِكُمْ فِتْنَةٌ ۗ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

¹ 1. Ìmọ̀nà ọkàn lórí àdánwò ni gbígba kádàrá, ṣíṣe sùúrú àti níní ìrètí sí ẹ̀san rere.

16. Nítorí náà, ẹ bẹ̀rù Allāhu bí ẹ bá ẹ̀e lágbara mọ. Ẹ gbọ ọ̀rọ (Allāhu), ẹ tẹ̀lé e, kí ẹ sì nájó (fún ẹ̀sìn Rẹ̀) lóore jùlọ fún ẹ̀mí yín. Ẹnikẹni tí A bá ẹ̀ọ níbi ahun àti ọ̀kánjùà inú ẹ̀mí rẹ̀, àwọ̀n wọ̀nyẹn gan-an ni olùjèrè.

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا
وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ
يُبْقِ شَحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

17. Tí ẹ bá yá Allāhu ní dúkià tó dára, Ó máa ẹ̀dípèlẹ̀ rẹ̀ fún yín. Ó sì máa foríjìn yín. Allāhu sì ni Ọ̀lọpẹ̀¹, Aláfaradà,¹

إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضْعِفْهُ
لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾

18. Onímọ̀-ìkòkò àti gbaṅgba, Alágbára, Ọ̀lógbọ̀n.

عَلِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

¹ 1. Nínú orúkọ àti ìròyìn Allāhu ni “Şākir” àti “Şakūr”. Ìpilẹ̀ ọ̀rọ̀ méjèèjì ni “şukr” (opẹ / mímọ̀ rírì oore àti síso ọ). Pípe Allāhu ní “Şākir” àti “Şakūr” sì n tùmọ̀ sí Ẹni tí Ó mọ̀ rírì iṣẹ̀ rere tí ẹ̀dá ẹ̀e, tó bẹ̀ẹ̀ gẹ̀ tí Ó fi n ọ̀ ẹ̀san iṣẹ̀ rere náà di àdípèlẹ̀ fún àwọ̀n ẹ̀rúsin Rẹ̀. Nítorí náà, tí a bá ẹ̀ọ pé, “Allāhu á dúpẹ̀ fún ọ.”, ó n tùmọ̀ sí pé, “Allāhu kò nífi láádá iṣẹ̀ rere rẹ̀ dùn ọ, Allāhu á sì san ọ̀ ní ẹ̀san rere àdípèlẹ̀ lórí rẹ̀.” Itùmọ̀ “Şākir” àti “Şakūr” sì wà nínú sūrah Fātir; 35:30

Suuratut-Tolaaq الطلاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ìwọ Ànàbí, nígbà tí ẹ bá fẹ kọ àwọn obìnrin sílẹ̀, ẹ kọ wọn sílẹ̀ pẹ̀lú òhàkà ojọ́ opó ikòsílẹ̀ tí wọn máa ẹ̀.¹ Kí ẹ̀ sì sọ́ òhàkà ojọ́ opó ikòsílẹ̀ nàà. Kí ẹ̀ bẹ̀rù Allāhu, Olúwa yín. Ẹ́ má ẹ̀ mú wọn jáde kúrò nínú ilẹ̀ wọn, àwọn nàà kò sì gbọ̀dọ́ jáde àfi tí wọn bá lọ ẹ̀ ibàjẹ́ tó fojú hàn.² Ìwọnyẹn sì ni àwọn ẹnu-ààlà òfin tí Allāhu gbékalẹ̀. Ẹnikéni tí ó bá tayọ àwọn ẹnu-ààlà òfin tí Allāhu gbékalẹ̀, o kúkú ti ẹ̀bàbòsí sí ẹ̀mí ara rẹ̀. Ìwọ kò sì mọ́ bóyá Allāhu máa mú ọ̀rọ́ titun kan ẹ̀lẹ̀ lẹ́yìn iyén.¹

2. Nígbà tí wọn bá fẹ́ parí òhàkà ojọ́ opó wọn, ẹ́ mú wọn mọ́ra ní ọ̀nà tó dára tàbí kí ẹ́ kọ́ wọn sílẹ̀ ní ọ̀nà tó dára.¹ Ẹ́ fi àwọn onidéédé méjì nínú yín jẹ́rìí sí i.²

يَأْتِيهَا النَّجِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ
فَطَلَّقُوهُنَّ إِعْدَتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ
وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ
بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ
بِقَلْحَشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ
يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا
تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ
أَمْرًا ﴿١﴾

فَإِذَا بَلَغَنَّ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَأَقِيمُوا

¹ 1. Iyén ni pé, ẹ́ jẹ́ kí wọn ẹ̀ “iddatu-tṭolāk” (opó ikòsílẹ̀) parí kí yìgì ààrin yín tó ó já. Lẹ́yìn nàà, kí ó padà sí ọ̀dọ́ àwọn ẹ̀niyàn rẹ̀. Bákan nàà, a kí í sọ́ pé “mo kọ́ ọ́ sílẹ̀” ní àsikò tí obìnrin bá ń ẹ̀ héélà rẹ̀ lówọ́ tàbí lẹ́yìn íbálòpọ́ tó wáyé lẹ́yìn imọ́ra níbi héélà. 2. Ìbàjẹ́ tó fojú hàn tí ó lè dínà kí obìnrin rí opó ikòsílẹ̀ rẹ̀ ẹ̀ nínú ilẹ̀ ọkọ́ rẹ̀ pín sí bíi oríṣi méta nínú àwọn tíra Tafṣīr: Ìbàjẹ́ kíni: kí obìnrin ẹ̀ zina. Ìbàjẹ́ keji: kí ẹ̀nu obìnrin mú fún ẹ̀ébú bíbú, ẹ̀pẹ́ síṣẹ́ àti ariwo burúkú tí ó ń fi kó ìnira bá ọkọ́ rẹ̀ àti ará ilẹ̀ ọkọ́ rẹ̀. Ìbàjẹ́ kẹta: kí igun kíni keji wà nínú ẹ̀rù àti àìbalẹ̀-òkàn síra wọn aburú tí ó súnmọ́ kí wọn fi kanra wọn tàbí dúkiá wọn. Láti lè dènà irufẹ́ iwọ̀nyí, obìnrin máa lẹ́ ẹ̀ opó ikòsílẹ̀ rẹ̀ ní àyè miíràn. Fún àlàyè yòókú lóri tṭolāk (kíkọ́ iyàwọ́ sílẹ̀), ẹ́ lẹ́ ka sūrah al-Baqrah; 2: 228 - 232.

Kí ẹ sì gbé ìjẹríí nàà dúró ní titorí ti Allāhu. Ìyẹn ni À ñ fi ẹ wáàsí fún ẹnikẹni tí ó bá ní ìgbàgbò òdodo nínú Allāhu àti Ojò Ìkẹyìn. Ẹnikẹni tí ó bá ñ bẹrù Allāhu, Ó máa fún un ní ọ̀nà àbáyọ (nínú ìṣòro).¹

3. Ó sì máa pèsè fún un ní àyè tí kò ti rokàn. Àti pé ẹnikẹni tí ó bá gbẹkẹlẹ Allāhu, Ó máa tó o. Dájúdájú Allāhu yòò mú àṣẹ Rẹ ẹ. Dájúdájú Allāhu ti kọ òdìwọ̀n àkókò fún gboḡbo ñhkan.

4. Àwọ̀n obìnrin tó ti sọ̀rètí nù nípa ñhkan oṣù ẹ́ṣe nínú àwọ̀n obìnrin yín, tí ẹ bá ẹyẹmẹ̀jì, òhàkà ojò ìkòsílẹ̀ wọ̀n ni oṣù mẹ̀ta. (Bẹ̀ẹ̀ nàà ni fún) àwọ̀n tí kò tí ì máa ẹ ñhkan oṣù. Àwọ̀n olóyún, ìparí òhàkà ojò opó ìkòsílẹ̀ tiwọ̀n ni pé kí wọ̀n bí oyún inú wọ̀n. Ẹnikẹni tí ó bá ñ bẹrù Allāhu, Ó máa ẹ ọ̀rò rẹ̀ ní ìrọ̀rùn fún un.

الشَّهَدَةَ لِلَّهِ ذَلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنِ
كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ
اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿١﴾

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ
يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ
بَلِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ
قَدْرًا ﴿٢﴾

وَالَّتِي يَيْسَنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ
نِسَائِكُمْ إِنْ أَرَبْتُمْ فَعَدَّتْهُنَّ ثَلَاثَةٌ
أَشْهُرٍ وَالَّتِي لَمْ يَحِضْنَ وَأُولَاتُ
الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ
يُسْرًا ﴿٣﴾

¹ 1. Ìyẹn ni pé, ẹ lè dá gbólóhùn ìkòsílẹ̀ pada (ìyẹn tí ìkòsílẹ̀ kò bá tí ì pé ìgbà mẹ̀ta) tàbí ẹ sì lè takú sórí gbólóhùn ìkòsílẹ̀ nàà tí tí òhàkà ñhkan oṣù mẹ̀ta yóò fi ko ẹ. 2. Ìyapa-ẹnu wà lódò àwọ̀n ààfáà ẹ̀sìn lóri kí ni ohun tí tọkọ-tiyáwò tó fẹ kọra wọ̀n sílẹ̀ máa wá ẹlẹ́rífí mẹ̀jì fún. Ẹ́ jìjẹríí gbólóhùn ìkòsílẹ̀ ni tàbí jìjẹríí idápadà obìnrin nàà (ìyẹn, wíwọ̀gilẹ̀ ìkòsílẹ̀ tí ìgbà àkókò tàbí tí ìgbà kejì.) Kókó tí ó gbọ̀dọ̀ yé wa ni pé, kí kọ obìnrin sílẹ̀ àti dídá a pada kò gbọ̀dọ̀ la iyàn jìjà lọ. Ìdí nìyí tí ẹ̀sìn fi fẹ̀ kí á pe ẹlẹ́rífí mẹ̀jì sí àwọ̀n ọ̀rò nàà.

5. Iyẹn ni àṣẹ Allāhu, tí Ó sòkalẹ̀ fún yín. Ẹnikẹni tí ó bá ń bẹ̀rù Allāhu, Ó máa pa àwọn àṣiṣe rẹ̀ rẹ̀. Ó sì máa jẹ́ kí ẹ̀san rẹ̀ tóbi.

ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ ۖ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٦﴾

6. Ẹ fún wọn ní ibùgbé nínú ibùgbé yín bí àyè ṣe gbà yín mọ. Ẹ má ṣe ni wọn lára láti kó ifúnpinpin bá wọn. Tí wọn bá jẹ olóyún, ẹ nàwó lé wọn lórí tífí wọn yóó fi bí oyún inú wọn. Tí wọn bá ń fún ọmọ yín ní ọyàn mu, ẹ fún wọn ní owó-òyà wọn. Ẹ dàmọ̀ràn láààrin ara yín ní ọ̀nà tó dára. Tí ọ̀rọ̀ kò bá sì rọgbọ̀ láààrin ara yín, kí ẹ̀lòmíìràn bá ọkọ (fún ọmọ) ní ọyàn mu.

أَسْكُنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۖ وَأَتَمِّرُوا بَيْنَكُم بِمَعْرُوفٍ ۚ وَإِن تَعَاسَرْتُمْ فَسَرِّضْ لَهُنَّ آخَرَىٰ ﴿٧﴾

7. Kí ọ̀lọ̀rọ̀ ná nínú ọ̀rọ̀ rẹ̀. Ẹni tí A sì díwọn arisíkí rẹ̀ fún (níwọnba), kí ó ná nínú ohun tí Allāhu fún un. Allāhu kò làbọ ẹ̀mí kan lọ̀rùn àyàfi ǹnkan tí Ó fún un. Allāhu yó sì mú iròrùn wá léyìn ìnira.

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ ۗ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾

8. Mèlòò mèlòò nínú àwọn ilú tí wọn yapa àṣẹ Olúwa Rẹ̀ àti àwọn Òjísé Rẹ̀. A sì máa ṣìrò iṣẹ̀ wọn ní iṣìrò lílé. Àti pé A máa jẹ wọn níyà tó burú gan-an.

وَكَايْنٍ مِّن قَرْبَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ ۖ فَحَاسِبْنَهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَبْنَهَا عَذَابًا ثَقِيرًا ﴿٨﴾

9. Nítorí nàà, wọn máa tọ̀ iyà ọ̀ràn wọn wò. Ìkángun ọ̀rọ̀ wọn sì jẹ̀ ọ̀fò.

فَدَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾

10. Allāhu ti pèsè iyà lílè sílè dè wọn. Nítorí nàà, ẹ bẹ̀rù Allāhu, ẹ̀yin onílàákàyè tí ẹ gbàgbò ní òdodo. Allāhu kúkú ti sọ tírà ìràntí kalẹ̀ fún yín.

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَتَّوَلَى الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾

11. Òjísẹ̀ kan tí ó máa ké àwọn àyah Allāhu tó yanjú fún yín nítorí kí ó lè mú àwọn tó gbàgbò ní òdodo, tí wọn tún ẹ̀ àwọn işẹ̀ rere, kúrò nínú àwọn òkùnkùn lọ sínú ìmólẹ̀. Ẹnikéni tí ó bá gbàgbò nínú Allāhu ní òdodo, tí ó sì n ẹ̀ işẹ̀ rere, Ó máa mú un wọ inú àwọn Ogbà Ìdẹ̀ra, tí àwọn odò n ẹ̀ sà nì ìsàlẹ̀ rẹ̀. Olùşegbẹ̀re ni wọn nínú rẹ̀ tí tí láéláé. Dájúdájú Allāhu ti ẹ̀ arísíkí rẹ̀ (ìjẹ-ìmu àti ìgbádùn rẹ̀) ní dáadáa fún un.

رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُمَيَّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۖ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ وَرِزْقًا ﴿١١﴾

12. Allāhu ni Ẹni tí Ó ẹ̀dà àwọn sánmò méje àti ilẹ̀ ní (òhà) irú rẹ̀. Àşẹ̀ n sọkalẹ̀ láààrin wọn nítorí kí ẹ̀ lè mò pé dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri gbogbo n̄nkan. Àti pé dájúdájú Allāhu fi ìmò rògbà yí gbogbo n̄nkan ká.¹¹

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

¹ 1. Ẹ wò itọşẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Mujādilah 58:7.

Suuratut-Tah'riim التحريم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Iwo Ànàbí, nítorí kí ni o se máa sọ nńkan tí Allāhu se ní ètọ fún ọ di èèwọ? Iwo n wá iyónú àwọn iyàwó rẹ. Allāhu sì ni Aláforijin, Àṣàkẹ-òrun.

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمَ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ ۗ تَبَتَّغِي مَرَضَاتِ أَرْوَاجِكَ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾

2. Dájúdájú Allāhu ti se àlàyé òfin itánràn ibúra yín fún yín. Allāhu ni Olùrànlọwọ yín. Òun sì ni Onímọ, Ọlógbọn.¹

قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ ۗ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾

3. Rántí nígbà tí Ànàbí bá ọkan nínú àwọn iyàwó rẹ s'ọrọ àṣírí. Nígbà tí (eni tó bá sọrọ, iyẹn Hafsoh) sì sọrọ náà fún (‘Ā’iṣah), Allāhu sì fi han Ànàbí (pé ẹlòmífiràn ti gbọ sí i).¹ Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sì sọ apá kan rẹ (fún Hafsoh pé: “O ti fi ọrọ Mōriyah tó ‘Ā’iṣah létí.”). Ó sì fi apá kan sílẹ (iyẹn, ọrọ nípa ipò àrólé). Àmọ nígbà tí (Ànàbí) fi ìrò náà tó o létí, Hafsoh) sọ pé: “Ta ni ó fún ọ ní ìrò èyí?” (Ànàbí) sọ pé: “Onímọ, Alámọtán l’Ó fún mi ní ìrò náà.”¹¹

وَإِذْ أَسْرَأَ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَرْوَاجِهِ ۚ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَّأَتْ بِهِ ۖ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ ۖ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ ۗ فَلَمَّا نَبَّأَهَا بِهِ ۖ قَالَتْ مَنْ أَتَبَّأَكَ هَذَا ۗ قَالَ نَبَّأَنِي الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

¹ 1. Òfin itánràn ibúra wà nínú sūrah al-Mō’idah; 5:89.

¹¹ 1. Méjì ni ọrọ àṣírí náà. Íkíní: bíbúra tí Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - fi Allāhu búra pé òun kò ní fẹ ẹrúbínrín rẹ kan, Mōriyah Kibtiyyah - kí Allāhu yónú sí i -, ẹni tó bí l’brōhīm fún Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Ikejì: síṣọ tí Ànàbí - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - sọ pé Abu Bakr Siddīk ni àrólé àkókọ, ‘Umọr ọmọ Kattōb sì ni àrólé kejì - kí Allāhu yónú sí wọn - . Ànàbí - kí

4. Tí ẹyin méjèjèlì bá ronú pìwàdà sí òdò Allāhu, (Ó máa gba ìronúpiwàdà yín). Šebí ọkàn yín kúkú ti tẹ (síbì kí Ànábì má fẹẹ Mōriyah). Tí ẹ bá sì ran ara yín lówó (lāti kó ìbànújẹ) bá a, dájúdájú Allāhu ni Olùrànlówó rẹ, àti (mọlāika) Jibrīl àti ẹnì rere nínú àwọn onígbaḡbọ òdodo. Lẹyìn iyeṅ, àwọn mọlāika tí wọn jẹ olùrànlówó (tún wà fún un).

5. Ó šeé še, tí ó bá kọ yín sílẹ, kí Olúwa rẹ fi àwọn obìnrin kan, tí wọn lóore jù yín lọ rọpò fún un, (tí wọn máa jẹ) mùsùlùmí, onígbaḡbọ òdodo, olùtẹlẹ-àšẹ, olùronúpiwàdà, olùjòsìn, olùgbààwẹ (tí wọn máa jẹ) adélẹbọ àti wúńdíá.

6. Ẹyin tí ẹ gbàḡbọ ní òdodo, ẹ šọ ẹmí ara yín àti àwọn ará ilé yín níbi Iná. Èniyàn àti òkúta ni ñńkan ìkoná rẹ. Àwọn mọlāika tó rorò, tí wọn le ni ẹšọ rẹ. Wọn kò ní yapa àšẹ Allāhu níbi ohun tí Ó bá pa lášẹ fún wọn. Wọn sì ñ še ohun tí wọn bá pa lášẹ fún wọn.

7. Ẹyin tí ẹ şàì gbàḡbọ, ẹ má še şàròyé ní ọjọ òní. Ohun tí ẹ ñ še níşẹ ni A òò fi san yín ní ẹsan.

إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَلِحِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةَ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٥﴾

عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَنِيئَاتٍ تَتَّبِعْتِ عِبَادَاتٍ سَيَّحَتْ تَتَّبِعْتِ وَأَبْكَرًا ﴿٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَوْأَنْفُسِكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَفُودَهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُحْزَنُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

8. Èyin tí ẹ gbàgbọ ní òdodo, ẹ ronú pìwàdà sí òdò Allāhu ní ironúpìwàdà òdodo. Ó ẹe ẹe pé Olúwa yín máa pa àwọn àṣiṣe yín ré fún yín. Ó sì máa mu yín wọ inú àwọn Ọgbà Ìdèra tí àwọn odò ń Ẹ̀sàn ní Ìsàlẹ̀ rẹ̀. Ní ọjọ tí Allāhu kò níí dójú ti Ànábì àti àwọn tó gbàgbọ ní òdodo pèlú rẹ̀. Ìmọ̀lẹ̀ wọn yòò máa tàn ní iwájú wọn àti ní ọwọ ọ̀tún wọn. Wọn yòò sọ pé: “Olúwa wa, pé ìmọ̀lẹ̀ wa fún wa, kí O sì forìjìn wá. Dájúdájú Ìwọ ní Alágbára lóri gbogbo ñ̀hkan.”

9. Ìwọ Ànábì, gbógun ti àwọn aláìgbàgbọ àti àwọn ẹ̀bẹ-ẹ̀sèlù mùsùlùmí. Kí o sì le mọ̀ wọn. Ibùgbé wọn sì ni iná Jahanamọ̀. Ìkángun náà sì burú.

10. Allāhu fi iyàwó (Ànábì) Nūh àti iyàwó (Ànábì) Lūt ẹ àpẹ̀rẹ̀ fún àwọn tó Ẹ̀sàì gbàgbọ̀. Àwọn méjèjèì wà lábẹ̀ ẹ̀rúsin méjì rere nínú àwọn ẹ̀rúsin Wa. Àwọn (obìnrin) méjèjèì sì jàhàbá àwọn ọ̀kọ̀ wọn. Àwọn ọ̀kọ̀ wọn kò sì fi kiní kan rọ̀ wọn lórọ̀ lórọ̀ Allāhu. A ó sì sọ̀ fún àwọn obìnrin méjèjèì pé: “È wọ̀ inú Iná pèlú àwọn olùwọ̀lẹ̀ (sínú Iná).”

11. Allāhu tún fi iyàwó Fir'aon ẹ àpẹ̀rẹ̀ fún àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo. Nígbà tí ó sọ̀ pé: “Olúwa mi, kọ̀ ilé kan fún mi

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تَوْبًا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً
تُصَوِّحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ
عَنكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا
يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ
نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ
يَقُولُونَ رَبَّنَا أَنْتُم لَنَا نُورٌ وَءَاغُفِّرْ لَنَا
إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَءَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَهُمْ جَهَنَّمُ وَيَبْسُ
الْمَصِيرُ ﴿٩﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتٍ
نُّوحٍ وَامْرَأَتٍ لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ
مِنْ عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ
يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ
ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿١٠﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا امْرَأَتٍ
فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ

lòdò Rè nínú Ọgbà Ìdèra. Là mí lówó Fir'aon àti isẹ ọwọ rè. Kí O sì là mí lówó ijọ alábòsí.”

12. Àti Moryam ọmọbìnrin 'Imrōn, èyí tí ó sọ abẹ rè. A sì fé atẹgùn sí i lára nínú atẹgùn ẹmí tí A dá. Ó gbàgbọ lódodo nínú àwọn ọrọ Olúwa rè àti àwọn Tírà Rè. Ó sì wà nínú àwọn olùtẹlẹ-àşẹ Allāhu.

بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ
وَعَمَلِهِ ۝ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ
فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا
وَصَدَقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُنْتِهَا ۝ وَكَانَتْ
مِنَ الْقَانِنِينَ ﴿١٢﴾

Suuratul-Mul'k الملك

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ìbùkún ni fún Ẹni tí gbogbo ìjọba wà ní Ọwọ̀ Rẹ̀. Ọ̀un sì ni Alágbára lórí gbogbo ñhkan.

2. Ẹni tí Ó dá ikú àti ìṣẹ̀mí nítorí kí ó lè dan yín wò; èwo nínú yín l'ó máa ẹ̀ ṣẹ̀ rere jùlọ̀. Ọ̀un sì ni Alágbára, Aláforijìn.

3. Ẹni tí Ó dá àwọn sánmọ̀ méje ní ìpele ìpele. O ò lè rí àìgúnrége kan lára ẹ̀dá Àjoké-ayé. Nítorí náà, wò ó padà, ñjẹ̀ o rí ojú sísán kan (lára sánmọ̀)?

4. Léyìn náà, wò ó padà ní è̀è mejì, kí ojú ẹ̀ padà sí ọ̀dọ̀ ẹ̀ pèlú ìyẹ̀pẹ̀rẹ̀. Ó sì máa káààrẹ̀.

5. Dájúdájú A ti fi (àwọn iràwọ̀ tó n tàmọ̀lẹ̀ bí) àtùpà ẹ̀ sánmọ̀ ilé ayé ní ọ̀ṣọ̀. A tún ẹ̀ wọn ni ẹ̀ta-iràwọ̀ tí wọn n jù mọ̀ àwọn ẹ̀ṣù. A sì pèsè ìyà Iná tó n jó sílẹ̀ dè wọn.

6. Ìyà iná Jahanamọ̀ sì wà fún àwọn tó ẹ̀ ài gbàgbọ̀. Ìkángun náà sì burú.

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيُبْلُوَكُمْ

أَيْكُمْ أَحْسَنَ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ

الْغَفُورُ ﴿٢﴾

الَّذِي خَلَقَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَّا

تَرَىٰ فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَلُّوتٍ ۗ

فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ ﴿٣﴾

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنقَلِبْ إِلَيْكَ

الْبَصَرُ حَاسِدًا ۗ وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ

وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ ۗ وَأَعْتَدْنَا

لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ

وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٦﴾

7. Nígbà tí wọn bá jù wọn sínú rẹ, wọn yóò máa gbọ kíkùn rẹ, tí yó sì máa ru sókè.

إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورٌ ﴿٧﴾

8. Iná máa fẹẹ pínra rẹ láti ara ìbínú¹. Ìgbàkígbà tí wọn bá ju ìjọ kan sínú rẹ, àwọn ẹsọ Iná yóò máa bi wọn lèèrè pé: “Njé olùkìlò kan kò wá ba yín bí?”

تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾

9. Wọn yóò wí pé: “Bẹ̀ẹ̀ ni, dájúdájú olùkìlò kan ti wá bá wa, ẹ̀gbọ̀n a pè é ní òpùrọ̀. A sì wí pé Allāhu kò sọ n̄nkan kan kalẹ̀. Kí ni ẹ̀yin bí kò ẹ̀ pé ẹ̀ wà nínú ìṣìnà tó tóbi.”

قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾

10. Wọn tún wí pé: “Tí ó bá jé pé a gbọ̀ràn ni tàbí pé a ẹ̀ láákàyè ni, àwa kò ní wà nínú èrò inú Iná tó n̄ jó.”

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١٠﴾

11. Wọn sì jéwọ ẹ̀sẹ̀ wọn. Nítorí náà, ìjinnà sí ìkẹ̀ Allāhu yó wà fún àwọn èrò inú Iná tó n̄ jó.

فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾

12. Dájúdájú àwọn tó n̄ páyà Olúwa wọn ní ìkòkò, àforìjìn àti ẹ̀san tó tóbi n̄ bẹ̀ fún wọn.

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

13. Ẹ̀ wí ọ̀rọ̀ yín ní jééjé tàbí ẹ̀ wí i sókè, dájúdájú Ọ̀un ni Onímọ̀ nípa ohun tó wà nínú àwọn ìgbá-àya ẹ̀dà.

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾

¹ 1. Ẹ̀yin ni pé, Iná fúnra rẹ̀ yóò máa bínú sí àwọn èrò inú rẹ̀ tí ìbínú rẹ̀ yóò máa mú un ru sókè bíi ríru omi òkun, yóò sì máa jà bí ìjì atẹ̀gùn bíi pé ó fẹ̀ fà wọn ya jàlajàla.

14. Šé kò mò Ẹni tí Ó šèdá ni?¹
Òun sì ni Aláàánú, Alámótán.!

15. Òun ni Ẹni tí Ó rò ilẹ̀ fún yín.
Nítorí náà, ẹ̀ rìn ní àwọn
agbègbè rẹ̀ káàkiri, kí ẹ̀ sì jẹ̀
nínú arisikí Rẹ̀. Ọ̀dò Rẹ̀ sì ni
àjìńde èdá wà.

16. Šé ẹ̀ fọ̀kànbalẹ̀ sí Ẹni tí Ó
wà ní (òkè) sánmọ̀ pé kò lè jẹ̀ kí
ilẹ̀ gbe yín mì? Nígbà náà, ilẹ̀ yó
sì máa mì titi.

17. Tàbí ẹ̀ fọ̀kànbalẹ̀ sí Ẹni tí Ó
wà ní (òkè) sánmọ̀ pé kò lè fi
òkúta iná ránşẹ̀ sí yín ni? Nígbà
náà, ẹ̀ sì máa mò bí ikilò Mi ti
rí.¹¹

18. Àwọn tó şíwájú wọn kúkú pe
òdodo ní irọ̀. Báwo sì ni bí Mo
şe (fi iyà) kọ̀ (aburú fún wọn) ti
rí!

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ
الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا
فَأَمْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ
وَلِيَّهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾

ءَأَمِنْتُمْ مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ
بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾

أَمْ أَمِنْتُمْ مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يُرْسِلَ
عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۗ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ
نَذِيرِ ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ
كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾

¹ 1. Ìtúmọ̀ méjì ló wà fún àyàh yíí nínú àwọn tírà Tafsír. Ìtúmọ̀ kíńí: “Šé kò mò Ẹni tí Ó šèdá ni?” Ìyẹn ni pé, “Šé èdá kò mò Ẹlédàà rẹ̀ ni?” Ìyẹn ni pé, tí èdá bá lérò pé, bí òun bá sọ̀rọ̀ ní ikòkò, ó yẹ̀ kí èdá náà mò dájú pé, nínú iròyìn Ẹlédàà rẹ̀ ni pé, Ẹlédàà nímọ̀ èrò-òkàn àwọn èdá Rẹ̀, árbòsibòsì ọ̀rọ̀ tí àwọn èdá Rẹ̀ sọ̀ ní ikòkò. Ìtúmọ̀ kejí: “Šé Allāhu kò mò ẹ̀ni tí Ó šèdá ni?” Ìyẹn ni pé, şe Allāhu kò mò àwọn èdá Rẹ̀ tóhun tí ọ̀rọ̀ ikòkò wọn, ọ̀rọ̀ gbańgba wọn àti èrò-òkàn wọn? Allāhu mò gbogbo rẹ̀. Nítorí náà, kí èdá bẹ̀rù Ẹlédàà şíwájú kí Ẹlédàà tó tú àwọn àşírí èdá Rẹ̀ ní Ojọ̀ Ịşírò-ìşẹ̀ èdá.

¹¹ 1. Ta ni Ẹni náà tí Ó wà ní òkè sánmọ̀ bí kò şe Allāhu - Ọ̀ba tó ga jùlọ̀ -. Ịdí níyí tí a fi sọ̀ síwájú pé, páàpàá bíbẹ̀ Allāhu kò sí ní ibi kan kan bí kò şe ní òkè sánmọ̀ keje. Kíyè sí ị! Kalmọ̀ “fi” nínú àyàh yíí kò tùmọ̀ sí “ní inú” bí kò şe “ní òkè” nítorí pé, Allāhu kò fi inú sánmọ̀ şe ibujókòó bí kò şe òkè sánmọ̀ keje. Bákan náà, kalmọ̀ “samō’u” jẹ̀ ẹyọ̀ nínú àyàh yíí, àmọ̀ ó ń dúró fún sánmọ̀ keje tàbí àpapọ̀ sánmọ̀ méjèjẹ̀. Ẹ̀ tún wo itọ̀şẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Mujādilah 58:7.

19. Şé wọn kò rí àwọn ẹyẹ tí ó wà ní òkè wọn, tí (wọn) ñ na iyé apá (wọn), tí wọn sì ñ pa á mọra? Kiní kan kò mú wọn dúró (sínú òfurufú) àfi Àjoké-ayé. Dájúdájú Òun sì ni Olùríran nípa gbogbo ñhkan.

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَّتٍ
وَيَقْبِضْنَ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ
إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾

20. Ta ni ẹni tí ó máa jẹ ọmọ ogun fún yín, tí ó máa ràn yín lówọ lẹyin Àjoké-ayé? (Nínú) kí ni àwọn aláìgbàgbọ wà bí kò ẹẹ nínú ètàn.

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ
يَنْصُرُكُمْ مِّنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ
الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾

21. Ta ni ẹni tí ó máa pèsè fún yín tí Ó bá dá arísíkí Rẹ dúró? Ñṣe ni wọn ñ ṣorí kunkun sí i nínú ìgbéraga àti sísá fún òdodo.

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَزْرُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ
رِزْقَهُ بَلْ لَجُوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾

22. Ñjẹ ẹni tó ñ rìn ní ìdojúbolè l'ó mọna jùlọ ni tàbí ẹni tó ñ rìn sàan án lójú ọna tààrà?

أَفَمَنْ يَمْسِي مَكْبَأً عَلَىٰ وَجْهِهِ أَهْدَىٰ
أَمَّنْ يَمْسِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾

23. Sọ pé: “Òun ni Ẹni tí Ó ẹdádá yín. Ó sì ẹẹ ìgbọ̀rò, ìríran àti àwọn ọkàn fún yín. Ọpẹ tí ẹ ñ dá sì kéré púpọ.”

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ
السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا
تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾

24. Sọ pé: “Òun ni Ẹni tí Ó da yín sí orí ilẹ. Ọdọ Rẹ̀ sì ni wọn yóò ko yín jọ sí.”

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾

25. Wọn ñ wí pé: “Ìgbà wo ni àdéhùn yìí yóò ẹẹ tí ẹ bá jẹ olódodo?”

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾

26. Sọ pé: “Ọ̀dò Allāhu nìkan ni ìmò (nípa) rẹ̀ wà. Èmi kàn jẹ̀ olùkìlò pọ̀nńbélé ni.”

قُلْ إِنَّمَا أَعْلَمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦﴾

27. Nígba tí wọ̀n bá rí i tó súnmọ̀, ojù àwọ̀n tó sàì gbàgbọ̀ yòò korò wá fún ìbànújẹ̀. A ó sì sọ̀ fún wọ̀n pé: “Èyí ni ohun tí ẹ̀ n pè.”

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ﴿٢٧﴾

28. Sọ̀ pé: “È sọ̀ fún mi, tí Allāhu bá pa èmi àti àwọ̀n tó wà pẹ̀lú mi rẹ̀, tàbí tí Ó bá kẹ̀ wa (şé ẹ̀ lè dí l lẹ̀wọ̀ ni?) Nítorí náà, ta ni ó máa gba àwọ̀n aláìgbàgbọ̀ là nínú iyà ẹ̀lẹ̀ta-eléro?”

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٢٨﴾

29. Sọ̀ pé: “Ọ̀un ni Àjọkẹ̀-ayé. Àwa gbà Á gbọ̀. Ọ̀un sì la gbáralé. Láìpẹ̀ ẹ̀ máa mọ̀ ta ni ó wà nínú ìşìnà pọ̀nńbélé.”

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ عَمَّتًا بِهِ ۖ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا ۖ فَسْتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٩﴾

30. Sọ̀ pé: “È sọ̀ fún mi, tí omi yín bá gbẹ̀ wá, ta ni ẹnì tí ó máa mú omi tó n şàn wá fún yín?”¹

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣٠﴾

¹ 1. Sūrah al-Mulk àti sūrah as-Sajdah jẹ sūrah tí Ànábì - kí ikẹ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - máa n kẹ ní alaalé ní ojoojúmọ̀. Ààbò ló jẹ níbí iyà nínú sàrèè, gégégé bí ó şe wà nínú hadīth Nasā'iy àti òmíràn. Nítorí náà, kí á máa kẹ e ní alaalé.

Suuratul-Qalam القلم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nūn. (Allāhu ló mọ ohun tí Ó gbàlérò pèlú háràfí nàà.)¹ Allāhu fi gègè ikòwé àti ohun tí àwọn mọlāika n kọ sílẹ̀ búra.¹

2. Iwo kì í ẹ̀ wèrè nípa ìdèra Olúwa ẹ̀.

3. Àti pé dájúdájú ẹ̀san tí kò ní dájúwọ̀ dúró ti wà fún ọ̀.

4. Dájúdájú iwo sì wà lóri iwà nílá (iwà aláṣòṣò-ónlẹ̀).

5. Láìpẹ̀ iwo yòò rí i, àwọn nàà yó sì rí i;

6. èwo nínú yín ni aláṣòṣò-ánwò (wèrè)?

7. Dájúdájú Olúwa ẹ̀, Ó nímọ̀ jùlọ nípa ẹ̀ni tó ẹ̀nà kúrò lójú ọ̀nà Rẹ̀. Ó sì nímọ̀ jùlọ nípa àwọn olùmọ̀nà.

8. Nítorí nàà, má ẹ̀ tẹ̀lé àwọn olùpe-òdodo-níró.

9. Àti pé wọ̀n fẹ̀ kí o dẹ̀wọ̀, kí àwọn nàà sì dẹ̀wọ̀.

نَّ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾

مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾

فَسُبُّوا رَبَّكَ لَعْنَةً وَأَنْتَ سَبِيحٌ ﴿٥﴾

بِأَيِّكُمْ الْمَفْتُونُ ﴿٦﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾

فَلَا تَطْعَمُ الْمَكْدِيبِينَ ﴿٨﴾

وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾

¹ 1. ẹ̀ wo ìṣòṣò-òrò sūrah al Bakorah; 2:1.

10. Má ɕe tɛ̀lé gbogbo ɛ̀ni tí
ibúra rẹ̀ pọ̀, ɛ̀ni yẹ̀pẹ̀rẹ̀,

وَلَا تُطْعَمُ كُلَّ حَلَاْفٍ مَّهِيْنٍ ﴿١٠﴾

11. abúni, alárinká tó ñ sòfófó
kiri,

هَمَّازٍ مَّشَاءٍ بَنِيْمٍ ﴿١١﴾

12. olùdèna iṣé rere, alákoṣo,
eḷéṣè,

مَتَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيْمٍ ﴿١٢﴾

13. ọ̀dájú. Léyìn ìyẹn,
ògbólógbòò ɛ̀ni ibi (àsáwò¹,
omọ zina) ni.¹

عُتْلٌ بَعْدَ ذَٰلِكَ رَنِيْمٍ ﴿١٣﴾

14. Nítorí pé ó ní dúkiá àti àwọn
omọkùnrin,

أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِيْنٍ ﴿١٤﴾

15. nígbà tí wọn bá ñ ké àwọn
āyah Wa fún un, ó máa wí pé:
“Àkọ̀sílẹ̀ àlọ̀ àwọn ɛ̀ni àkọ̀kọ̀
(nìwònyí)”.

إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ءَايَاتُنَا قَالَ أَسْطِيطِرُ

الْأَوْلِيْنَ ﴿١٥﴾

16. A máa fi àmì sí i ní góhgorí
imú.

سَنَسِيْمُهُ وَا عَلَىٰ الْخُرُطُوْمِ ﴿١٦﴾

17. Dájúdájú Àwa dán wọn wò
gégé bí A ɕe dán àwọn ọ̀lọ̀gbà
wò nígbà tí wọn búra pé,
dájúdájú àwọn yóò ká gbogbo
èsò ọ̀gbà náà ní òwúrọ̀
kùtùkùtù.

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ

إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِيْنَ ﴿١٧﴾

18. Wọn kò sì ɕe àyàfi pé, “tí
Allāhu bá fẹ̀”.

وَلَا يَسْتَنْتُونَوْنَ ﴿١٨﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, ki í ɕe ọ̀júlówó omọ iran Kuraeṣ; àṣọ̀dọ̀mọ̀ ni. Ẹ̀ni náà ni Walíd omọ̀ Mugīrah, ɛ̀ni tí ó wà ní omọ̀ ọ̀dún méjídínlógún nígbà tí Mugīrah sọ̀ ọ̀ di omọ̀ rẹ̀.

19. Àdánwò tó n yí n̄nkan po láti òdò Olúwa rẹ sí yí oḡbà náà po, níḡbà tí wọn sùn lọ.

فَطَافَ عَلَيْهَا طَافٍ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ
نَآئِمُونَ ﴿١٩﴾

20. Ó sì dà bí oko àḡédànù (tí wọn ti rẹsun).

فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾

21. Wọn n̄ pera wọn ní òwúrò kùtùkùtù

فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾

22. pé ẹ jí lọ sí oko yín tí ẹ bá fé ká èso.

أَنِ اعْبُدُوا عَلَيَّ حَرِثَكُمْ إِن كُنْتُمْ
صَرْمِينَ ﴿٢٢﴾

23. Wọn lọ, wọn sì n̄ fi ohùn jẹjẹ bára wọn sòrò

فَانظَلَفُوا وَهُمْ يَتَخَلَفُونَ ﴿٢٣﴾

24. pé ní ònì mèkúnnù kan kò gbòdò wọnú rẹ wá ba yín.

أَن لَّا يَدْخُلَتْهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ
مَسْكِينٌ ﴿٢٤﴾

25. Wọn jí lọ (sí oko wọn) lórí èrò-òkàn kan (pé) àwọn lágbára.

وَعَدُوا عَلَيَّ حَرِدٍ قَدِيرِينَ ﴿٢٥﴾

26. Níḡbà tí wọn rí i, wọn wí pé: “Dájúdájú àwa ti ònà.

فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُونَ ﴿٢٦﴾

27. Rára o, wọn ẹ ikòrè oko léèwò fún wa ni.”

بَلْ نَحْنُ مُحْرَمُونَ ﴿٢٧﴾

28. Ẹni tó dúró déédé jùlò nínú wọn sọ pé: “Sé èmi kò sọ fún yín pé èyin kò ẹ sàfòmò fún Allāhu (pé “a máa kòrè oko wa, 'in s̄a 'Allāhu.)”?

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا
تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾

29. Wọn wí pé: “Mímọ̀ ni fún Olúwa wa, dájúdájú àwa jẹ alábòsí.”

قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٩﴾

30. Apá kan wọn kojú sí apá kan; wọn sì n dára wọn lẹbi.

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتْلَوْنَ ﴿٣٠﴾

31. Wọn wí pé: “Ègbé wa ò! Dájúdájú àwa jẹ olútayọ-ẹnu àlà.”

قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾

32. Ó ẹ́e ẹ́e kí Olúwa wa fi èyí tó dára ju èyí lọ pààrọ̀ rẹ̀ fún wa. Dájúdájú ọ̀dọ̀ Olúwa wa ni àwa n rokàn oore sí.”

عَسَىٰ رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَىٰ

رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾

33. Báyeṅ ni iyà náà ẹ́e rí (fún wọn). Iyà ọ̀run sì tóbi jùlọ̀, tí ó bá jẹ pé wọn mọ̀.

كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ

أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

34. Dájúdájú àwọn Ọgbà Ìdẹ̀ra wà fún àwọn olùbẹ̀rù Allāhu lóḍọ̀ Olúwa wọn.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ

الَّتَعْبِيمُ ﴿٣٤﴾

35. Ẹ́e A máa ẹ́e àwọn mùsùlùmí bí (A ẹ́e máa ẹ́e) àwọn ẹ̀lẹ̀şẹ̀ bí?

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾

36. Kí l’ó n ẹ́e yín tí ẹ́ fi n dájọ̀ báyi ná?¹

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾

37. Tàbí tírà kan wà fún yín tí ẹ́ n kẹ̀kọ̀ọ̀ nínú rẹ̀

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾

38. pé dájúdájú èyin lẹ̀ ni ohun tí ẹ́ bá n ẹ̀şà lẹ̀şà nínú ìdájọ̀?

إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿٣٨﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, ẹnì tí ó bá lẹ̀rọ̀ pé ìkẹ̀ máa wà fún ọ̀n ní ọ̀n lẹ̀ jẹ pé ó kú sínú ẹ̀şìn 'Islām, ó ti gbé ìdájọ̀ gbági.

39. Njẹ ẹ ni àwọn àdéhùn kan lódò wa tí ó máa wà tí tí di Ọjọ Àjínde pé: “Dájúdájú tiyín ni ìdájó tí ẹ bá ti mú wá.”?

40. Bi wọn léèrè wò pé èwo nínú wọn l’ó lè fowó iyẹn sòyà!

41. Tàbí wọn ní (àwọn òrìṣà kan) tí wọn jẹ akẹgbé Wa? Kí wọn mú àwọn òrìṣà wọn wá nígbà nàà tí wọn bá jẹ olódodo.

42. Ní ọjọ tí A máa sí ojúgun sílẹ, A sì máa pè wọn síbi iforíkanlẹ, wọn kò sì ní lè ẹ ẹ.

43. Ojú wọn yóò wálẹ. Iyẹpẹẹ máa bò wọn mólẹ. Wọn kúkú ti pè wọn síbi iforíkanlẹ nígbà tí wọn ní àlàáfíà (wọn kò sì kírun).

44. Nítórí nàà, fi Èmi àti ẹni tó n pe ọrọ̀ yìí ní irọ̀ sílẹ. A oò máa ẹẹ wọn lẹkẹ láti jẹ wọn níyà ní àyè tí wọn kò mò.

45. Mò n lóra fún wọn ni. Dájúdájú ète Mi lágbara.¹

46. Tàbí ò n bèèrè owó-òyà kan lówó wọn, ni gbèsè fi wọ̀ wọn lórùn?

أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بَلِغَةٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾

سَلِّمُوا لَهُمْ أَيُّهُمْ بِذَلِكَ رَعِيمٌ ﴿٤٠﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهْفُهُمْ ذَلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿٤٣﴾

فَدَرْنِي وَمَنْ يُكْذِبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾

وَأْمَلِي لَهُمْ إِنْ كِيدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَعْرَمٍ مُتَّقِلُونَ ﴿٤٦﴾

¹ 1. Ẹ wo ìṭosẹ-òrọ̀ sūrah al-Baq̄rah; 2:15.

47. Tàbí lódò wọn ni (wàláà) ìkòkò wà ni wọn bá n kọ ó (síta)?

48. Nítórí náà, ẹ̀ se sùúrù fún ìdájọ́ Olúwa ẹ̀. Kí ìwọ má sì ẹ̀ dà bí ẹ̀lẹ́ja (iyẹn, Ànábì Yūnus) nígbà tí ó pe (Allāhu) pẹ̀lú ìbànújẹ.

49. Tí kò bá jẹ pé ìkẹ kan láti ọ̀dọ́ Olúwa ẹ̀ lé e bá, wọn ìbá jù ú sórí ilẹ̀ gbańsasa (láti inú ẹ́ja) ní ẹ̀ni-èèbú.

50. Nítórí náà, Olúwa ẹ̀ ẹ̀ sà á lẹ̀şà. Ó sì ẹ̀ é ní ara àwọn ẹ̀ni rere.

51. Àwọn tó şàì gbàgbọ́ fẹ̀ẹ̀ fi ojú wọn gbé ọ şubú nígbà tí wọn gbọ́ ìrántí náà. Wọn sì n wí pé: “Dájúdájú wèrè mà ni.”

52. Kí sì ni al-Kur’ān bí kò ẹ̀ se ìrántí fún gbogbo ẹ̀dá.

أَمْ عِنْدَهُمُ الْعَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤٧﴾

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ
كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ
مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾

لَوْلَا أَن تَدْرَكُهُ نِعْمَةٌ مِّن رَّبِّهِ لَسُبِدْتَ
بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾

فَأَجْتَبَاهُ رَبُّهُ وَجَعَلَهُ مِّن
الصَّالِحِينَ ﴿٥٠﴾

وَإِن يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ
بِأَبْصَرِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ
إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

الحاقة Suuratul-Haaqqah

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ìṣẹ̀lẹ̀ Ọ̀dodo náà!

① الْحَاقَّةُ

2. Kí ni Ìṣẹ̀lẹ̀ Ọ̀dodo náà?

② مَا الْحَاقَّةُ

3. Kí sì ni ó mú ọ̀ mọ̀ ohun tó n jẹ̀ Ìṣẹ̀lẹ̀ Ọ̀dodo náà?

③ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ

4. Àwọn iṣọ̀ Thamūd àti iṣọ̀ ‘Ād pe Àjĩnde (ajámọ̀láyà bí àrà) ní irọ̀.¹¹

④ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ

5. Ní ti iṣọ̀ Thamūd, wọn fi igbe tó tayọ ẹnu-ààlà pa wọn rẹ.

⑤ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ

6. Ní ti iṣọ̀ ‘Ād, wọn fi atégùn líle tó tayọ ẹnu-ààlà pa wọn rẹ.

⑥ وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرَّصَةٍ

عَاتِيَةٍ ⑦

7. Ó dẹ ẹ sí wọn fún òru méje àti ọ̀sán méjọ̀ láì dájọ̀ dúró. O sì máa rí iṣọ̀ náà tí wọn ti kú sínú rẹ̀ bí ẹnì pé kùkùtẹ̀ igi dàbínú tó ti luhò nínú ni wọn.¹¹¹

⑧ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَتَمَنِيَةً أَيَّامٍ

حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى

⑨ كَأَنَّهُمْ أَعْجَارٌ نَّخْلٍ خَاوِيَةٍ

8. Njẹ̀ o rí ẹnì kan nínú wọn tó ṣẹ̀ kù bí?

⑩ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ

¹ 1. Nínú àwọn orúkọ fún Ọjọ̀ Àjĩnde ni Ìṣẹ̀lẹ̀ Ọ̀dodo náà àti Ajámọ̀láyà bí àrà.

¹¹ 1. Ẹ wo itọ̀ṣẹ̀-òrọ̀ sūrah Fussilat; 41:16.

9. Fir'aon àti àwọn tó şíwájú rẹ
àti àwọn ilú tí wọn dojú rẹ bolẹ
dé pẹlú àwọn àşişe.

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكِثُ
بِالْحَاطِئَةِ ﴿٩﴾

10. Wọn yapa Òjįşę Olúwa wọn.
Ó sì gbá wọn mú ní ìgbámú
tólékeńkà.

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخَذَةً
رَّابِيَةً ﴿١٠﴾

11. Dájúdájú nígbà tí omi tayọ
ẹnu-ààlà. A gbe yín gun okọ
ojú-omi.

إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي
الْجَارِيَةِ ﴿١١﴾

12. Nítorí kí Á lè fi şe ìrántí fún
yín àti nítorí kí etí tó ñ şọ ñńkan
lè şọ ọ.

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيهَا أَدْنُ
وَأَعِيَّةٌ ﴿١٢﴾

13. Nígbà tí wọn bá fọn fèrè
oníwo fún ikú ní fifọn ẹyọ kan,

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿١٣﴾

14. tí wọn gbé ilẹ̀ àti àpáta
sókè, tí wọn sì rún méjèèjì
wómúwómú ní rírún ẹẹ kan,

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً
وَاحِدَةً ﴿١٤﴾

15. ní ojọ yẹn ni lşẹlẹ̀ máa şelẹ̀.

فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾

16. Àti pé sánmọ̀ yó fàya
pérepèrẹ̀. Ó sì máa fúyẹ̀ gege
ní ojọ yẹn.

وَأَنْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٦﴾

17. Àwọn mọlāika sì máa wà ní
àwọn ẹgbẹ̀ẹgbẹ̀ rẹ̀. Àti pé ní ojọ
yẹn, lókè wọn, àwọn (mọlāika)
méjọ ni wọn máa ru lẹ̀tẹ̀ Olúwa
rẹ̀.

وَالْمَلَائِكَةُ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ
رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَةٌ ﴿١٧﴾

18. Ní oḵo yẹn, wọn yóò máa ṣẹrí yín wá (fún iṣírò-iṣẹ). Kò sì níí sí àṣírí yín kan tó máa pamọ́ (fún Wa).

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنْكُمْ
خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾

19. Nítorí náà, ní ti ẹni tí wọn bá fún ní tírà rẹ ní ọwọ ọtún rẹ, ó máa sọ pé: “Ẹ gbà, ẹ ka tírà mi wò.

فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَبِئَمِينِهِ ۖ فَيَقُولُ
هَٰؤُلَاءِ أَقْرَبُوا كِتَابِيَةَ ﴿١٩﴾

20. Dájúdájú èmi ti mọ àmọdájú pé dájúdájú èmi yóò bá iṣírò-iṣẹ mi pàdé.”

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَةَ ﴿٢٠﴾

21. Nítorí náà, ó máa wà nínú iṣẹmí tó máa yonú sí

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٢١﴾

22. nínú Ọgbà Ịdẹra gíga.

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾

23. Àwọn èso rẹ (sì) máa wà ní àrọwọtọ.

قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿٢٣﴾

24. Ẹ ẹ, kí ẹ sì mu pẹlú ịgbàdún nítorí ohun tí ẹ ti síwájú nínú àwọn ọjọ tí ó ti ré kojá.

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي
الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾

25. Ní ti ẹni tí wọn bá sì fún ní tírà rẹ ní ọwọ ọ̀sì rẹ, ó máa wí pé: “Háà! Kí wọn sì má fún mi ní tírà mi!”¹

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ۖ فَيَقُولُ
يَلَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَةَ ﴿٢٥﴾

26. Àti pé kí èmi sì má mọ ohun tí iṣírò-iṣẹ mi jẹ.

وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَةَ ﴿٢٦﴾

¹ 1. Àwọn nasōrō sọ pé, “Àyah yíí n sọ pé ọwọ ọ̀sì ni àwọn aláìgbàgbọ máa fi gba iwé iṣẹ wọn, àmọ sūrah al-’Inṣikōk; 84:10 n sọ pé látí èyìn ni wọn máa ti gbà á.” Wọn ní, “Itakora niyẹn!” Èsì: Itakora tófẹjọbẹẹ ni, kí í ẹ itakora tóribẹẹ. Àlàyẹ rẹ nìyí, méjéèjì ló máa ṣẹlẹ sí wọn nítorí pé, ọwọ ọ̀sì ni aláìgbàgbọ máa ti bọ inú ịgbà-àya rẹ bọ sí èyìn rẹ látí fi gba iwé iṣẹ rẹ.

27. Háà! Kí ikú sì jẹ òpin (òrò èdá).

يَلَيْتَهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾

28. Dúkiá mi kò sì rọ mí lọrọ.

مَا أَعْنَى عَنِّي مَالِيَةَ ﴿٢٨﴾

29. Agbára mi sì ti parun.”

هَلَكَ عَنِّي سُلْطَنِيَّةٌ ﴿٢٩﴾

30. Ẹ mú un, kí ẹ dè é ní ọwọ mọ ọrùn.

خُذُوهُ فَعْلُوهُ ﴿٣٠﴾

31. Lẹyìn náà, inú iná Jẹhīm ni kí ẹ mú un wọ.

ثُمَّ الْحَجِيمِ صَلُّوهُ ﴿٣١﴾

32. Lẹyìn náà, inú ẹwọ̀n tí gígùn rẹ jẹ àádọ̀rin gígùn thar'u¹ ni kí ẹ kì í sí.¹

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٣٢﴾

33. Dájúdájú òun kì í gbàgbọ nínú Allāhu, Atóbi.

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾

34. Kì í sì gba èniyàn níyànjú láti bọ àwọ̀n mẹ̀kúnnù.

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٣٤﴾

35. Nítorí náà, kò níí sí ọrẹ ìmùlẹ̀ kan fún un níbí yìí ní òní.

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَلْهَنَا حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾

36. Kò sì níí sí ọúnjẹ kan (fún un) bí kò ẹ (ọúnjẹ) àwọ̀núwẹ̀jẹ.

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَسْلِينٍ ﴿٣٦﴾

37. Kò sí ẹni tí ó máa jẹ ẹ bí kò ẹ àwọ̀n ẹlẹ̀şẹ.

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿٣٧﴾

38. Nítorí náà, Èmi n fi ohun tí ẹ n fọjú rí búra

فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾

39. àti ohun tí ẹ ò fọjú rí.

وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾

¹ 1. Gígùn “Thar’u” kan ni gígùn láti ilú Mọkkah sí ibi tí ó jìnnà jùlọ sí ilú Mọkkah.

40. Dájúdájú al-Kur'ān ni òrò (tí A fi rán) Òjìṣẹ́, aláṣòṣò-ònlé.¹

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾

41. Kì í ṣe òrò eléwì. Ohun tí ẹ gbàgbò kéré púpò.

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا

تُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾

42. Kì í sì ṣe òrò adábigba. Diẹ lẹ ñ lò nínú ìrántí.

وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

43. Wọn sò ọ kalẹ láti òdò Olúwa gbogbo èdà.

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾

44. Tí ó bá jé pé (Ànábì - kí iké àti ọlà Allāhu máa bá a -) dá àdápá apá kan òrò náà mọ Wa ni,

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾

45. Àwa ìbá gbá a mú lówọ ọtún.

لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾

46. Lẹyìn náà, Àwa ìbá já isan ọrùn rẹ.

ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾

47. Kò sì sí ẹnì kan nínú yín tí ó máa gbá á sílẹ lówọ (Wa).

فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿٤٧﴾

48. Dájúdájú (al-Kur'ān) ni ìrántí fún àwọn olùbẹ̀rù (Allāhu).

وَأَنَّهُ لَتَذَكُّرَةُ لِلْمُنْتَظِرِينَ ﴿٤٨﴾

49. Dájúdájú Àwa sì mọ pé àwọn tó ñ pe al-Kur'ān ní irọ wà nínú yín.

وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

¹ 1. “Òrò òjìṣẹ́” ni itúmọ̀ “kọọlu rọsùl, àmọ̀ al-Kur’ān kì í ṣe òrò Òjìṣẹ́ bí kò ṣe “Òrò Allāhu”. Àgbékalẹ̀ irúfẹ́ òrò yìí ni síṣe àfítì òrò sí ọ̀dọ̀ alágbàsò. Bákan náà, àyàh yìí jọ àyàh 19 nínú sūrah at-Tekwīr ní isọ, àmọ̀ “Òjìṣẹ́” tí wọn gbàlèrò nínú àyàh tí sūrah al-Hākḳoh ni Òjìṣẹ́ abara, iyẹn Ànábì wa Muhammad - kí iké àti ọlà Allāhu máa bá a -, Òjìṣẹ́ mọlāika ni wọn sì gbàlèrò nínú àyàh tí sūrah at-Tekwīr. Sàkání ti ikọ̀ḳan ti jẹyọ l’ó ṣàfí hàn èyìl bẹ̀ẹ̀.

50. Dájúdájú al-Kur'ān máa jé
àbámọ́ ńlá fún àwọ̀n
aláìgbàgbọ́.

وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾

51. Dájúdájú al-Kur'ān ni òdodo
tó dájú.

وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾

52. Nítorí náà, şàfọ̀mọ́ fún
orúkọ Olúwa Re, Atóbi.

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

Suuratul-Mahaarij المعارج

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Oníbeèèrè kan bèèrè nípa
iyà tó máa şeşè

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَقِيعٍ ①

2. sí àwọn aláìgbàgbò. Kò sí sí
ẹnì tí ó máa dí i lówọ

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ②

3. lódò Allāhu, Onípò-àye gíga.

مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ③

4. Àwọn mọlāika àti mọlāika
Jibrīl n̄ gùnkè wá sí ọdò Rẹ̀ nínú
ọjọ kan tí ọdiwọ̀n rẹ̀ jẹ̀ ọkẹ̀ méjì
ààbò ọdún (tí ẹ̀ bá fẹ̀ rìn ín).¹

تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ
كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ④

5. Nítorí náà, şe sùúrù ní sùúrù
tó rẹwà.

فَأَصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ⑤

6. Dájúdájú wọ̀n n̄ wo (iyà náà)
ní ohun tó jìnnà.

إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ⑥

7. A sí n̄ wò ó ní ohun tó
súnmọ.

وَرَنَّهُ قَرِيبًا ⑦

8. (Ọjọ náà ni) ọjọ tí sánmọ̀ yó
dà bí ògéré epo gbígbóná,

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ⑧

9. àwọn àpáta yó sí dà bí ẹgbọ̀n
òwú-irun,

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ⑨

10. ọ̀rẹ̀ ìmùlẹ̀ kan kò sí níí
bèèrè ọ̀rẹ̀ ìmùlẹ̀ (rẹ̀).

وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ⑩

¹ 1. Ọkẹ̀ méjì ààbò ọdún ni ẹgbẹ̀rún lónà àádọta ọdún (50,000). Ẹ wo ìtọ̀sẹ̀-ọ̀rẹ̀ sūrah al-Hajj; 22:47.

11. Wọn máa rí ara wọn (wọn sì máa dára wọn mọ). Èlẹ̀ṣẹ̀ sì máa fẹ́ kí òun fi àwọn ọmọ rẹ̀ ẹ̀ràpadà ẹ̀mí ara rẹ̀ níbi Ìyà ní ọjó yẹn.

يُبْصِرُونَهُمْ يَوْمَ الْمُجْرِمِ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ
عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بَيْنِيهِ ۝۱۱

12. Ìyàwó rẹ̀ àti arákùnrin rẹ̀,

وَصَلْحَبَتِهِ وَأَخِيهِ ۝۱۲

13. àti àwọn ẹbí rẹ̀ tó pa tì, tí àwọn sì n gbà á sọdò nílẹ̀ ayé,

وَوَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ۝۱۳

14. àti gbogbo ẹni tó wà lóri ilẹ̀ ayé pátápátá, (ó máa fẹ́ fi wọn ẹ̀ràpadà ẹ̀mí ara rẹ̀ níbi Ìyà). Lẹ́yìn nàà, (ó máa fẹ́) kí Allāhu gba òun là (nínú ìyà Iná).

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ۝۱۴

15. Rárá! Dájúdájú (ó máa wọ) iná Lathō (iná tó n jò fòfò).

كَلَّا إِنَّهَا لَأَنْظَى ۝۱۵

16. Ó máa bó awọ orí tòrò.

نَزَاعَةَ لِّلشَّوْىِ ۝۱۶

17. (Iná) yó máa ké sí ẹni tó kẹ̀yìn sí (ìgbágbọ̀ ọ̀dodo), tí ó sì takété sí i,

تَدْعُوا مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ۝۱۷

18. ó kó (ọ̀rọ̀) jọ, ó sì fi pamọ̀ (kò ná an fún ẹ̀sìn).

وَجَمَعَ فَأَوْعَى ۝۱۸

19. Dájúdájú èniyàn, A ẹ̀dà rẹ̀ ní aláìlókàn, ọ̀kánjúà.

*إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ۝۱۹

20. Nígba tí aburú bá fowọ̀ bà á, ó máa kanra gógó.

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ۝۲۰

21. Nígba tí ọwọ̀ rẹ̀ bá sì ba oore, ó máa yahun.

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ۝۲۱

22. Àyàfi àwọn olùkírùn,

إِلَّا الْمُصَلِّينَ ۝۲۲

23. àwọn tí wọn dúnnímọ̀ ìrun wọn;

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾

24. àwọn tó mọ̀ ojúṣe (wọn) nínú dúkià wọn

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾

25. sí alágbè àti ẹ̀ni tí A ṣe arísìkí ní èèwọ̀ fún;

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾

26. àwọn tó ní gba ojọ̀ ẹ̀san gbọ̀ ní òdodo;

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾

27. àwọn tó ní páyà iyà Olúwa wọn,

وَالَّذِينَ هُمْ مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ

مُشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾

28. dájúdájú iyà Olúwa wọn kò ṣeé fàyàbalẹ̀ sí;

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَا مُنِنَ ﴿٢٨﴾

29. àwọn tó ní ṣọ̀ abé wọn,

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾

30. àyàfi lódò àwọn iyàwó wọn tàbí ẹ̀rúbìnrin wọn ni wọn kò ti lè jẹ̀ ẹ̀ni-èébú,

إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ

فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾

31. nítorí náà, ẹ̀nikẹ̀ni tó bá ní wá ñhkan miíràn lẹ̀yìn iyẹn, àwọn wònyẹn gan-an ni olùtayọ̀-ẹ̀nu àlà;

فَمَنْ أَتَّبَعَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ

الْعَادُونَ ﴿٣١﴾

32. àwọn tó ní ṣọ̀ àgbàfipamọ̀ wọn àti àdéhùn wọn;

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ

رَاعُونَ ﴿٣٢﴾

33. àwọn tó ní dúró ti ìjẹ̀rí (òdodo) wọn;

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾

34. àti àwọn tó ní ṣọ̀ àwọn ìrun wọn.

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾

35. Àwọn wọnyẹn ni alápọn-
ọnlé nínú àwọn Ọgbà Ịdẹra.

36. Kí ló mú àwọn tí kò gbàgbó
tí ara wọn kò balẹ níwájú ẹ,

37. tí wọn sì jókòó ní ịsọrí ịsọrí
sí ọwọ ọtún àti ọwọ òsì (ẹ)?

38. Şé ẹnì kọ̀ọ̀kan nínú wọn n
jẹrankàn pé A oò mú òun wọ
inú Ọgbà Ịdẹra ni?

39. Rára o! Dájúdájú Àwa şèdá
wọn láti inú ohun tí wọn mò.

40. Nítórí náà, Èmi n fi Olúwa
àwọn ibùyo òòrùn àti àwọn
ibùwọ òòrùn¹ búra, dájúdájú
Àwa ni Alágbára¹

41. láti yí (írísí wọn) padà (ní ojú
Àjínđe) sí (írísí kan) tó máa
dára ju (írísí) wọn (tayé). Kò sì
sí ẹnì tó lè dá Wa lágara.¹¹

أُولَئِكَ فِي جَنَّةٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾

فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلِكُ

مُهْطِعِينَ ﴿٣٦﴾

عَنِ الَّتِي وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾

أَيُطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ

نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾

كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

فَلَا أَقْسَمُ بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا

لَقَدِيرُونَ ﴿٤٠﴾

عَلَىٰ أَنْ تُبَدَّلَ خَيْرًا مِّنْهُمْ وَمَا نَحْنُ

بِمَسْبُوقِينَ ﴿٤١﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, Èmi, Olúwa àwọn ibùyo òòrùn àti ibùwọ òòrùn n fi ara Mi búra. Wóòore: Èròhgbà Allāhu pèlú “moşriik” àti “moşrib” nínú sūrah al-Muzzammil; 73:9 ni agbègbè ibùyo òòrùn àti agbègbè ibùwọ òòrùn. Èròhgbà Allāhu pèlú “moşriikøen” nínú sūrah ar-Rahmøn; 55:17 ni ibùyo òòrùn lásikò èrùn àti ibùyo òòrùn lásikò ojú. Bákan náà, “moşribaen” ibùwọ òòrùn lásikò èrùn àti ibùwọ òòrùn lásikò ojú. Bákan náà, èròhgbà Allāhu pèlú “moşāriik àti moşārib” ni àwọn oḡòsàn-án ibùyo òòrùn àti oḡòsàn-án ibùwọ òòrùn. (Tafsīr Bagawiy)

¹¹ 1. Ẹ tún wo sūrah al-Wāki‘ah; 56:60-61 àti sūrah al-Kiyāmoh; 75:3-4.

42. Nítorí náà, fi wọn sílẹ́ kí wọn máa sọ ìṣokúṣọ (wọn), kí wọn sì máa ṣeré títí wọn yóò fi pàdé ọjọ wọn tí À ñ ṣe ní àdéhùn fún wọn.

43. Ọjọ tí wọn yóò sáré jáde wéréwéré láti inú àwọn sàrèè, wọn yó sì dà bí ẹni pé wọn ní yára lọ sídìí ohun àfojúsùn kan.

44. Ojú wọn yóò wálẹ́. Ìyẹpẹẹ máa bò wọn mọlẹ́. Ọjọ yẹn ni èyí tí À ñ ṣe ní àdéhùn fún wọn.

فَذَرَهُمْ يُخْضَوْنَ وَيَلْعَبُونَ حَتَّى يَلْتَقُوا
يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾

يَوْمَ يُخْرَجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا
كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصَبٍ يُّفْفَضُونَ ﴿٤٣﴾

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهَقُهُمْ ذَلَّةٌ ذَلِكِ
الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

Suuratu Nuuh نوح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Dájúdájú Àwa rán (Ànábì)
Nūh nìsé sí ijò rẹ pé: “Şèkìlò fún
ijò rẹ şíwájú kí iyà elẹta-eléro tó
dé bá wọn.”

2. Ó sọ pé: “Èyin ijò mi,
dájúdájú èmi ni olùkìlò pọnhbélé
fún yín

3. pé kí ẹ jọsìn fún Allāhu, kí ẹ
bẹrù Rẹ, kí ẹ sì tẹlé mi.

4. (Allāhu) máa şàforìjìn àwọn
ẹşẹ yín fún yín. Ó sì máa lọ yín
lára tí tí di gbèdẹke àkókò kan.
Dájúdájú àkókò (ikú tí) Allāhu
(kọ mọ èdá), nígbà tí ó bá dé,
wọn kò ní sún un şíwájú tí ó bá
jé pé ẹ mọ.”

5. Ó sọ pé: “Olúwa mi, dájúdájú
èmi pe ijò mi ní òru àti ní ọsán.

6. Ipè mi kò sì şe àlékún kan
fún wọn àyàfi sísá sẹyìn (fún
òdodo).

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ
قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿١﴾

قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿٣﴾

يَغْفِرْ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ
إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ
لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا
وَنَهَارًا ﴿٥﴾

فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ﴿٦﴾

7. Àti pé ìgbàkígbà tí mo bá pè wọn pé kí O lè foríjìn wọn, wọn ní fi oṃoníka wọn dí etí wọn, wọn ní yíṣọ wọn borí, wọn ní takú (sórí èṣẹ̀), wọn sì ní ṣẹ̀gbéraga gan-an.

8. Lẹ̀yìn nàà, dájúdájú èmí pè wọn pèlú ohùn òkè.

9. Lẹ̀yìn nàà, dájúdájú èmí kéde fún wọn, mo sì tún pè wọn ní idá kònkò.

10. Mo sì sọ pé, ẹ̀ tọ̀ọ̀ àforíjìn ní ọ̀dọ̀ Olúwa yín, dájúdájú Ó ní jẹ̀ Aláforíjìn.

11. Ó máa rọ̀jò fún yín ní ọ̀jò púpò,

12. Ó máa fi àwọn dúkià àti àwọn oṃokùnrin ràn yín lẹ̀wọ̀. Ó máa ṣe àwọn oṃbà oko fún yín. Ó sì máa ṣe àwọn odò fún yín.

13. Kí ló mu yín tí ẹ̀ kò páyà títòbí Allāhu?

14. Ó sì kúkú ṣẹ̀dá yín láti ìrísí kan sí òmíràn (nínú oyún).¹¹

15. Ṣé ẹ̀ kò wòye sí bí Allāhu ẹ̀ dá àwọn sánmọ̀ méje ní ìpele ìpele ní?

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصْدِيْعَهُمْ فِيْ عَادَاتِهِمْ وَاسْتَعْشَوْا ثِيَابَهُمْ
وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ﴿٧﴾

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾

ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾

وَيُمِدُّكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَنبِيْنَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهْرًا ﴿١٢﴾

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾

وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾

¹¹ 1. Iyẹn ni pé, láti ìrísí àtò sí ìrísí èjẹ̀ dídí, lẹ̀yìn nàà sí bááṣí ẹ̀ran.

25. Nítorí ẹ̀sẹ̀ wọn, wọn tẹ̀ wọn rí sínú omi. Wọn sì máa fi wọn sínú Iná. Wọn kò sì ní rí àwọn aláranṣe kan fún wọn lẹ́yìn Allāhu.

مِمَّا خَطِيئَتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأَدْخَلُوا نَارًا
فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٦٥﴾

26. (Ánábì) Nūh tún sọ pé: “Olúwa mi, má ẹ̀ fi ẹ̀ni kan kan nínú àwọn aláìgbàgbọ̀ sílẹ̀ lórí ilẹ̀.

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنْ
الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿٦٦﴾

27. Dájúdájú tí Ìwọ̀ bá fi wọn sílẹ̀, wọn yóò kó ìṣìnà bá àwọn ẹ̀rú Rẹ̀. Wọn kò sì ní bí ọmọ kan àfi ẹ̀ni burúkú, aláìgbàgbọ̀.

إِنَّكَ إِنْ تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا
يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٦٧﴾

28. Olúwa mi foríjìn èmi, àwọn òbí mi méjèèjì àti ẹ̀ni tó bá wọ inú ilé mi (tí ó jẹ) onígbàgbọ̀ òdodo àti àwọn onígbàgbọ̀ òdodo lẹ̀kùnrin àti onígbàgbọ̀ òdodo lóbìnrin. Má sì ẓalékún kan fún àwọn alágbòsí àfi ìparun.”

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي
مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ
الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٦٨﴾

Suuratul-Jinn الجن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sọ pé: “Wón fi ìmísí ránşé sí mi pé, dájúdájú ijọ kan nínú àwọn àlùjànnú tètí (sí al-Kur’ān).” Wón sì sọ pé: “Dájúdájú àwa gbọ al-Kur’ān ìyanu.

2. Ó n şètọsọnà síbí ìmọnà. Nítorí náà, a gbà á gbọ. Àwa kò sì níí fi ẹnì kan kan şe akẹgbé fún Olúwa wa (àwa kò níí şẹbọ).

3. Àti pé dájúdájú títóbi Olúwa wa ga. Kò fi ẹnì kan kan şe aya àti ọmọ.

4. Dájúdájú òmùgò nínú wa máa n sọ ìşokúşọ nípa Allāhu.

5. Dájúdájú àwa sì n rò pé ènìyàn àti àlùjànnú kò níí pa irọ mọ Allāhu ní.

6. Àti pé dájúdájú àwọn ọkùnrin kan nínú ènìyàn máa n fi àwọn ọkùnrin kan nínú àwọn àlùjànnú wá ààbò. Àwọn àlùjànnú sì şe àlékún aburú fún wọn.

قُلْ أُوْحَىٰٓ إِلَىٰٓ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ

فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْءَانًا عَجَبًا ﴿١﴾

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ

نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ﴿٢﴾

وَأَنَّهُ تَعَلَّىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً

وَلَا وَلَدًا ﴿٣﴾

وَأَنَّهُ كَانَ يَفُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ

شَطَطًا ﴿٤﴾

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نَقُولَ الْإِنسَ وَالْجِنِّ

عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ

بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾

7. Dájúdájú àwọn àlùjànnú léro gégé bí èyin èniyàn nàà ɛe léro pé, Allāhu kò ní gbé ẹnì kan kan dide (lẹyìn ikú).

وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ
اللَّهُ أَحَدًا ﴿٧﴾

8. Dájúdájú àwa wá (òrò àyógbò) wá sí sánmò, a sì bá a tí ó ti kún fún àwọn èşò tó lágbára àti àwọn ògúnná.

وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا مُلَيْئَاتٍ
حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ﴿٨﴾

9. Dájúdájú àwa máa n jókòò síbẹ ní àwọn ibùdó kan fún gbígbò òrò. Şùgbọn ẹnì tó bá jòrò gbò lásìkò yíí, ó máa rí ògúnná tó ti lúgò dè é.

وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعِدًا لِلسَّمْعِ
فَمَنْ يَسْمَعُ آلَانَ لِمَا يَجِدُ لَهُ شُهَابًا
رَّصَدًا ﴿٩﴾

10. Dájúdájú àwa kò sì mò bóyá aburú ni wọn gbàléro pèlú àwọn tó wà lórí ilẹ̀ tàbí Olúwa wọn gbèrò ìmòná fún wọn.

وَأَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَنْ فِي الْأَرْضِ
أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾

11. Dájúdájú àwọn ẹnì rere wà nínú wa. Àwọn mìíràn yàtò sí iyẹn tún wà nínú wa. A wà lójú òná (èşin) òtòòtò.

وَأَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ
كُنَّا ظُرَاقٍ قِدَادًا ﴿١١﴾

12. Dájúdájú àwa mò àmòdájú pé àwa kò lè mórí bọ̀ mò Allāhu lówò lórí ilẹ̀. Àwa kò sì lè sá mò Ọn lówò.

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نُّعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ
وَلَن نُّعْجِزَهُ وَهَرَبًا ﴿١٢﴾

13. Dájúdájú nígbà tí a gbọ̀ nípa ìmòná (látí inú al-Kur'ān), a gbà á gbọ̀. Nítorí nàà, ẹnìkẹ̀nì tí ó bá gbàgbọ̀ ní òdodo nínú Olúwa rẹ̀, kí ó má bẹ̀rù àdínkù(nínú èsan rere) àti (àlékún) aburú.¹¹

وَأَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ ءَامَنَّا بِهِ ؕ فَمَنْ
يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ ؕ فَلَا يَخَافُ بَحْسَ وَلَا
رَهَقًا ﴿١٣﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, wọn kò ní dín èsan işe rere onígbàgbò òdodo kù, wọn kò sì ní fí kún àşise rẹ̀. Àti pé, àforìjìn Allāhu súnmò ọ̀n pèkípèkí lórí àwọn àşise nàà.

14. Dájúdájú àwọn mùsùlùmí wà nínú wa. Àwọn arúfin nàà wà nínú wa. Nítorí nàà, ẹnikẹni tí ó bá ẹ 'Islām, àwọn wọnyẹn ni wọn ẹ àwárí ìmọ̀nà.”

وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ
فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ﴿١٤﴾

15. Ní ti àwọn arúfin, àwọn ni wọn máa jẹ igi ikoná fún iná Jahanamọ.”

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾

16. Àti pé tí ó bá jẹ pé wọn dúró ẹ̀şşin lójú ọ̀nà ('Islām) ni, dájúdájú Àwa ìbá fún wọn ní omi púpọ̀ mu.

وَأَلْوِ اسْتَقْلَمُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لِأَسْقَيْنَهُمْ
مَاءً عَذَقًا ﴿١٦﴾

17. Nítorí kí Á lè fi dán wọn wò ni. Ẹnikẹni tí ó bá gbúnrí kúrò níbi ìrántí Olúwa rẹ, Allāhu máa mú un wọ inú ìyà ìnira.

لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ
رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾

18. Dájúdájú àwọn mọ̀sálásí ñ jẹ ti Allāhu.¹ Nítorí nàà, ẹ kò gbọ̀dọ̀ pe ẹni kan pẹ̀lú Allāhu.¹

وَأَنْ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ
أَحَدًا ﴿١٨﴾

19. Dájúdájú nígbà tí ẹ̀rúşìn Allāhu òdide dúró tó ñ pe Allāhu, àwọn àlùjànńú fẹ̀ẹ̀ máa dìfún-ùń-ùńfún lódò rẹ̀ (látí tẹ̀tí sí al-Kur’ān).

وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا
يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾

¹ 1. Nínú ìtúmọ̀ mìíràn fún āyah yìí kalmọh “mọ̀sājīd” dúró fún àwọn ẹ̀yà ara iforíkanlẹ̀. Àwọn ẹ̀yà ara iforíkanlẹ̀ ni iwájú orí àti góngórí imú, àtẹ̀lẹ̀wọ̀ méjéèjì, orúnkún méjéèjì àti orí oṣonikasẹ̀ méjéèjì. Èèwọ̀ ni fún ẹ̀dá lati fi ọ̀kan nínú àwọn ẹ̀yà ara iforíkanlẹ̀ wọnyí jọsin tàbí kí ẹnikẹni. Sa’īd oṣo Jubaer so pé, “Wọn so āyah yìí kalẹ̀ nípa àwọn ẹ̀yà ara iforíkanlẹ̀. Iyẹn ni pé, dájúdájú àwọn ẹ̀yà ara iforíkanlẹ̀ ñ jẹ ti Allāhu. Nítorí nàà, ẹ má ló wọn látí fi jọsin fún ẹ̀lòmíṛàn lẹ̀yìn Allāhu.” (Tafsīr Ibn Kathīr) Ẹ tún wo itọ̀sẹ̀-òrọ̀ sūrah al-Baqorah; 2:34.

20. Sọ pé: “Olúwa mi ni mò ní pé. Àti pé èmi kò ní sọ ẹnì kan kan di akegbé fún Un.”

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ
أَحَدًا ﴿٢٠﴾

21. Sọ pé: “Dájúdájú èmi kò ní ikápá lóri ìnira àti ìmọ̀nà fún yín.”

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا
رَشَدًا ﴿٢١﴾

22. Sọ pé: “Dájúdájú èmi, kò sí ẹnì kan tó lè gbà mí là lọ̀dọ̀ Allāhu. Èmi kò sì rí ibùsásí kan lẹ̀yìn Rẹ̀.”

قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ
أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾

23. Àfi (kí ñg ẹ̀) ikédé ẹ̀sin (tó wá) láti ọ̀dọ̀ Allāhu àti pé (kí ñg sì jẹ) àwọn iṣẹ̀ Rẹ̀ (t’Ó fi rán mi). Ẹ̀nikẹ̀ni tó bá yapa Allāhu àti Ọ̀jísẹ̀ Rẹ̀, dájúdájú iná Jahanamọ̀ ní bẹ̀ fún un. Olùṣẹ̀gbére ni wọ̀n nínú rẹ̀ tí títí lááláá.

إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ
اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَإِن لَّهُ نَارٌ جَهَنَّمَ
خَلِيدٍ فِيهَا أَبَدًا ﴿٢٣﴾

24. (Aláìgbàgbọ̀ kò ní yé ẹ̀ ài gbàgbọ̀) tí títí di ìgbà tí wọ̀n yóò fi rí ohun tí À ñ ẹ̀ ní àdéhùn fún wọ̀n. Nígbà náà, wọ̀n yóò mọ̀ ta ni ó lẹ̀ jùlọ̀ ní alàránṣe, tí ó sì kéré jùlọ̀ ní òhà.

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ
مَنْ أضعفُ ناصِرًا وَأَقْلُ عَدَدًا ﴿٢٤﴾

25. Sọ pé: “Èmi kò mò bóyá ohun tí Wọ̀n ñ ẹ̀ ní àdéhùn fún yín ti sún mọ̀ tàbí Olúwa mi yóò fún un ní àkókò tó jìnnà.”

قُلْ إِن أَدْرَىٰ أَقْرَبُ مَا تُوَعَدُونَ أَمْ
يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿٢٥﴾

26. Onímọ̀-ìkọ̀kọ̀, kò sì fi (ìmọ̀) ìkọ̀kọ̀ Rẹ̀ han ẹnì kan

عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ
أَحَدًا ﴿٢٦﴾

27. àyàfi ẹni tí Ó Ẹàlẹ̀ṣà tí ó jẹ́ Òjísẹ́.¹ Dájúdájú Ó n mú ẹ̀ṣọ́ kan rìn níwájú Òjísẹ́ náà àti lẹ̀yìn rẹ̀!

إِلَّا مَنْ أَرْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٧﴾

28. nítorí kí Ó lè Ẹàfi hàn pé wọn ti jẹ́ àwọn isẹ́ Olúwa wọn dé ògòhógó. Àti pé Allāhu fi imọ rọkiri ká ohun tí n bẹ lódò wọn. Ó sì sọ òhàkà gbogbo nńkan.

لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾

¹ 1. Kiyè sí i, nígbà tí a bá sọ fún àáfà tó n woşé pé, “kò lè rí ikòkò kan kan wò nínú ohun tó pamọ́ fún ẹ̀dà.” Ó máa sọ pé, “şebí òjísẹ́ ni òun. Òun lè rí ikòkò nígbà náà.” Ẹ má şe jẹ́ kí ó tàn yín jẹ. Ànábì Muhammad - kí ikẹ́ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni òpin àwọn Ànábì àti òpin àwọn Òjísẹ́ Ọ̀lòhun. Kò sí àáfà kan kan tí Allāhu n fi isẹ́ imísí ràn mọ. Ẹşù àlùjànnú ni àwọn àáfà tó n woşé bá dòwò pọ. Òjísẹ́ àlùjànnú ni irú wọn, wọn kí í şe “òjísẹ́ Ọ̀lòhun”.

Suuratul-Muzzammil المزمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ìwo olùdaşobora.

يَأْتِيهَا الْمُرْمِلُ ①

2. Dìde (kírun) ní òru àyàfi fún igbà díẹ̀ (ní kí o fi sùn nínú òru rẹ̀).

فُمَّ اللَّيْلِ إِلَّا قَلِيلًا ②

3. Lo ilàjì rẹ̀ tàbí dín díẹ̀ kù nínú rẹ̀.

تَصَفَّهُ رَءَوْ أَنْقَضَ مِنْهُ قَلِيلًا ③

4. Tàbí fi kún un. Kí o sì ké al-Kur'ān pèlú pèlèpèlẹ̀.¹

أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ④

5. Dájúdájú Àwa máa gbé ọ̀rò tó lágbára fún ọ̀.

إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ⑤

6. Dájúdájú idìde kírun lóru, ó wónú ọ̀kàn jùlọ̀, ó sì dára jùlọ̀ fún kíkẹ̀ (al-Kur'ān).

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَظَنًا وَأَقْوَمُ قِيلًا ⑥

7. Dájúdájú işẹ̀ púpọ̀ wà fún ọ̀ ní ọ̀sán.

إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ⑦

8. Rántí orúko Olúwa rẹ̀. Kí o sì da ọ̀kàn ko Ọ̀ pátápátá.

وَأذْكَرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبْتَئِلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ⑧

¹ 1. Ní ibámu sí àyah yìí, kí enì kan ké odidi al-Kur'ān parí láààrin àsikò díẹ̀ nípasẹ̀ ikánjú kò lè mú kí onítòun gbádùn adùn al-Kur'ān. Kò sì lè mú ẹ̀san rẹ̀ kún kékẹ̀. Lára oore tí ó rọ̀ mọ̀ kíkẹ̀ al-Kur'ān pèlú pèlèpèlẹ̀ ni pé, ó máa fún wa ní àhfaàní láti rí àwọn létà (iró) rẹ̀ pè dàradára. Ó máa şè àlẹ̀kún àgbóyẹ̀ àti àfọ̀kànsí fún wa. Ìtẹ̀lẹ̀ àşẹ̀ Allāhu sì fẹ̀ẹ̀kan ni kíkẹ̀ al-Kur'ān pèlú pèlèpèlẹ̀.

9. Olúwa ibùyo òòrùn àti ibùwò òòrùn, kò sí ọlọhun kan tí ẹ gbọdò ọjọsìn fún ní ọnà òdodo àfi Òun. Nítorí náà, mú Un ní Aláfẹ̀yìntì.

10. Kí o sì ẹ sùúrù lórí ohun tí wọn n wí. Pa wọn tí ní ìpatí tó ẹwà.

11. Fi Mí dá àwọn olùpe-òdodo-níró, àwọn ọlórò. Kí o sì lóra fún wọn fún ìgbà diẹ.

12. Dájúdájú ẹkẹşẹkẹ àti Iná Jẹhīm n bẹ ọdò Wa.

13. Oúnjẹ háfunháfun àti iyà ẹlẹta-eléro (tún wà fún wọn).

14. Ní ọjọ tí ilẹ̀ àti àwọn àpáta yóò máa mì titi. Àwọn àpáta sì máa di yanrìn tí wọn kọjọ tí wọn túká.

15. Dájúdájú Àwa rán Òjísẹ kan níşẹ sí yín (tí ó jẹ) olùjẹrìí lórí yín gégé bí A ẹ rán Òjísẹ kan níşẹ sí Fir'aon.

16. Şùgbón Fir'aon yapa Òjísẹ náà. A sì gbá a mú ní ìgbámú líle.

17. Tí ẹyin bá şàì gbàgbọ, báwo ni ẹyin yóò ẹ bẹ̀rù ọjọ kan tó máa mú àwọn ọmọdẹ hewú?

رَّبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾

وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَأَهْجُرْهُمْ هَجْرًا
جَمِيلًا ﴿١٠﴾

وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النَّعْمَةِ
وَمَهْلَهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾

إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾

وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾

يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتْ
الْجِبَالُ كَثِيبًا مَّهِيلًا ﴿١٤﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا
عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
رَسُولًا ﴿١٥﴾

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْدًا
وَبِئْسَ ﴿١٦﴾

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ
الْوَالِدَانَ شِيبًا ﴿١٧﴾

18. Sámò sù máa fàya pèrèpèrè nínú rẹ. Àdéhùn Rẹ jẹ ohun tí ó máa ẹ.

السَّمَاءُ مُنْفِطِرٌ بِهِ ؕ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾

19. Dájúdájú èyí ni ìràntí. Nítòrí náà, ẹni tí ó bá fẹ kí ó mú ojú ònà kan tò dé òdò Olúwa rẹ.

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾

20. Dájúdájú Olúwa rẹ mò pé dájúdájú iwọ ní dide kírun fún ohun tó kéré sí ilàta méjì òru tàbí ilàjì rẹ tàbí ilàta rẹ. Igun kan nínú àwọn tó wà pèlù rẹ (nàà n ẹ bẹẹ). Allāhu l'Ó ní ẹ̀sòdíwòṅ òru àti ọ̀sán. Ó sì mò pé ẹ kò lè ẹ̀ọ ọ.1 Nítòrí náà, Ó ti dá a padà sí fífúyẹ fún yín. Nítòrí náà, ẹ ké ohun tí ó bá rọ̀rùn (fún yín) nínú al-Kur'ān. Ó mò pé àwọn aláìsàn yòò wà nínú yín. Àwọn miíràn sì n rirìn àjò lórí-ilẹ̀, tí wọn n wá nínú oore Allāhu. Àwọn miíràn sì n jagun sí ojú-ònà Allāhu. Nítòrí náà, ẹ ké ohun tí ó bá rọ̀rùn (fún yín) nínú rẹ. Ẹ kírun (ọ̀ran-an-yàn). Ẹ yọ Zakāh. Kí ẹ sì yá Allāhu ní dúkiá tó dára. Ohunkóhun tí ẹ bá tì síwájú fún ẹ̀mí ara yín nínú ohun rere, ẹ̀yin yòò bá a lódò Allāhu ní ohun rere àti ní ohun tí ó tóbi jùlọ ní ẹ̀san. Ẹ tọ̀rọ̀ àfọ̀rjìn lódò Allāhu.

*إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ نُثْقَىٰ اللَّيْلِ وَنُصْفَهُ ۖ وَثُلُثَهُ ۖ وَطَافِقَهُ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ ۖ وَاللَّهُ يَفْقِرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۖ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصَوْهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۖ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ۚ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَىٰ وَعَاخِرُونَ يَصْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ ۖ يَتَّبِعُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَعَاخِرُونَ يَقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا ۚ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا ۚ وَأَسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٠﴾

Dájúdájú Allāhu ni Aláforíjìn,
Àṣàkẹ̀-òrun.¹

---

¹ 1. Ìṣọ̀-òru jẹ́ iṣẹ́ tí ẹ̀dá kò lágbara láti ẹ. Ìṣọ̀-òru ni kí ẹ̀dá lérò pé òun kò ní fọ́jú kan oorun láti alẹ́ mọ́júmọ́ lójójúmọ́.

Suuratul-Muddathir المدثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ìwọ olùdaşọbora.

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾

2. Dìde kí o şèkilò.

قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾

3. Olúwa ọ sù ni kí o gbé títóbi fún.

وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ﴿٣﴾

4. Aşọ ọ ni kí o fọ mò.

وَيَبَابِكَ فَطَهِّرْ ﴿٤﴾

5. Òrìşà ni kí o jìnnà sí.

وَالرَّجْزَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾

6. Má şe tọre nítórí kí o lè rí púpọ gbà.

وَلَا تَمُنْ تَسْتَكْبِرُ ﴿٦﴾

7. Olúwa ọ ni kí o şe sùúrù fún.

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾

8. Nígba tí wón bá fọn fèrè oníwo fún àjínđe,

فَإِذَا تَقَرَّ فِي السَّاقُورِ ﴿٨﴾

9. Ìyẹn, ní ojú yẹn, ni ojú ìnira,

فَذَلِكَ يَوْمًا يَوْمًا يَوْمًا عَسِيرٌ ﴿٩﴾

10. tí kò níí ọrùn fún àwọn aláìgbàgbọ.

عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرِ يَسِيرٍ ﴿١٠﴾

11. Fi Mí dá ẹni tí Mo dá ní òun nìkan (iyẹn nínú ikùn iyá rẹ).

ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿١١﴾

12. Mo sì fún un ní òpòlòpò dúkià

وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًا ﴿١٢﴾

13. àti àwọn oṣoṣokúnrin tó ñ bẹ pẹlú rẹ.

وَنَبِّينَ شُهُودًا ﴿١٣﴾

14. Mo sì fi àyè iròrùn gbá a dáadáa.

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا ﴿١٤﴾

15. Lẹyìn náà, ó tún ñ jẹrankàn pé kí Ñg ẹ àlékún.

ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ﴿١٥﴾

16. Rára o! Dájúdájú ó jẹ alátakò sí àwọn āyah Wa.

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا ﴿١٦﴾

17. Èmi yòò la iyà pónkèpónkè bọ ò lórùn (nínú Iná)¹.

سَأَرْهُقُهُ صَعُودًا ﴿١٧﴾

18. Dájúdájú ó ronú (lòdi nípa al-Kur'ān). Ó sì pinnu (òrò kan nínú ẹmí rẹ).

إِنَّهُ وَفَكَرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾

19. Wọn sì ẹbi lé e nípa bí ó ẹ pinnu.

فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٩﴾

20. Lẹyìn náà, Wọn tún ẹbi lé e nípa bí ó ẹ pinnu.

ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾

¹ [1] Orúkọ àpáta níla kan nínú Iná ni So'ūd. Kẹfẹrì yòò máa pón òkè nàà láààrin àádòrin oḍún ní àpónjábọ. Ìdí nìyí tí wọn fi pe iyà nàà ní iyà pónkèpónkè.

21. Lẹ̀yìn náà, ó wò sùn.

ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢١﴾

22. Lẹ̀yìn náà, ó fajú ro, ó sì dijú mágbáńí.

ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾

23. Lẹ̀yìn náà, ó pẹ̀yìndà, ó sì şẹ̀gbéragá.

ثُمَّ أَدْبَرَ وَأَسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾

24. Ó sì wí pé: “Kí ni èyí bí kò şe idán àtọ̀wódọ̀wọ̀.

فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ ﴿٢٤﴾

25. Kí ni èyí bí kò şe ọ̀rọ̀ abara”

إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٥﴾

26. Èmi yóò fi sínú iná Sakọ̀r.

سَأَصْلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾

27. Kí l’ó mú ọ̀ mọ̀ ohun tó ń jẹ̀ iná Sakọ̀r?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾

28. (Sakọ̀r) kò níí şẹ̀ ẹ̀ kù, kò sì níí pa á tì.¹

لَا تُبْقَى وَلَا تَذَرُ ﴿٢٨﴾

29. Ó máa jó awọ̀ ara di dúdú.

لَوْحَةٌ لِلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾

30. (Àwọ̀n mọ̀lāika) mọ̀kàndínlógún ni ẹ̀şọ̀ rẹ̀.

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣٠﴾

¹ 1. Ẹ̀yẹn ni pé, Iná náà yóò máa jó o lọ, kò sì níí gba ẹ̀mí rẹ̀.

31. Àwà kò ʃe ẹnì kan ní ẹ̀şó
 Iná àfi àwọn moḷāika. Àwà kò sì
 ʃe ònkà wọn (bẹ̀ẹ̀) bí kò ʃe
 (nítorí kí ó lè jẹ̀) àdánwò fún
 àwọn tó ʃàì gbàgbọ̀, àti nítorí kí
 àwọn tí A fún ní Tírà lè ní
 àmòdájú àti nítorí kí àwọn tí
 wọn gbàgbọ̀ ní òdodo lè lékún
 ní ìgbàgbọ̀ òdodo. (Ó rí bẹ̀ẹ̀)
 nítorí kí àwọn tí A fún ní Tírà àti
 àwọn onígbàgbọ̀ òdodo má baà
 ʃeyèméjì àti nítorí kí àwọn tí
 àrùn wà nínú ọkàn wọn àti
 àwọn aláìgbàgbọ̀ lè wí pé: “Kí ni
 Allāhu gbà lérò pèlù àpèjúwe
 yíí?” Báyeṅ ni Allāhu ʃe ń ʃi ẹnì
 tí Ó bá fẹ̀ lónà, Ó sì ń tọ ẹnì tí Ó
 bá fẹ̀ sọnà. Kò sì sí ẹnì tí ó mọ
 àwọn ọmọ ogun Olúwa ẹ̀ àfi
 Òun náà. (Iná Sakọ̀r) kò sì jẹ̀
 kiní kan bí kò ʃe ìrántí fún
 abara.

32. Ẹ̀ gbọ̀! Allāhu fi ọ̀şùpá búra.

كَلَّا وَالْقَمَرَ ﴿٣٢﴾

33. Ó tún fi alẹ̀ nígbà tí ó bá lọ
 búra.

وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾

34. Ó tún fi òwúrò nígbà tí
 ojúmọ̀ bá mọ̀ búra.

وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾

35. Dájúdájú (iná Sakọ̀r) ni ọkan
 nínú (àwọn àdánwò) tó tóbi.

إِنَّهَا لِأَحَدَى الْكُبَرِ ﴿٣٥﴾

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً
 وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ
 كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
 وَيَزِدَّادَ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ
 الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ
 وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
 وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا
 كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي
 مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ
 وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَى لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾

36. (Ó jẹ) ikilò fún abara.

نَذِيرًا لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾

37. Fún eni tí ó bá fẹ nínú yín láti tè síwájú tàbí láti fà sáyìn (nínú èşẹ).

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ
يَتَأَخَّرَ ﴿٣٧﴾

38. Èmí kòşokan ni onídùúró fún ohun tó şe níşẹ.

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٣٨﴾

39. Àyàfi àwọn èrò ọwọ ọtún.

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾

40. Wọn yóò máa bira wọn léèrè ọrò nínú àwọn Ọgbà Ìdèra

فِي جَنَّتٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٤٠﴾

41. nípa àwọn elẹşẹ pé:

عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾

42. “Kí ni ó mu yín wọ inú iná Sakọr?”

مَا سَأَلَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٢﴾

43. Wọn yóò wí pé: “Àwa kò sí nínú àwọn olùkírún ni.

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾

44. Àwa kò sì sí nínú àwọn tó ñ bọ àwọn mẹkúnnù.

وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ ﴿٤٤﴾

45. Àwa sì máa ñ sọ ìşokúşo pẹlú àwọn oníşokúşo.

وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ﴿٤٥﴾

46. Àti pé àwa máa ñ pe Ọjọ èşan ní irọ

وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٤٦﴾

47. tí tí ikú fi dé bá wa.”

حَتَّىٰ أَتِنَّا الْيَقِينَ ﴿١٧﴾

48. Ìpẹ àwọn olùṣìpẹ kò sì níí
ṣe wọn ní àhàfàní.

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَلَعَةُ الشَّفَاعِينَ ﴿١٨﴾

49. Kí ló mú wọn ná tí wọn ní
gbúnrí kúrò níbi ìrántí

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿١٩﴾

50. bí ẹni pé àwọn ni kétékété
tó ń sá lọ,

كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ﴿٢٠﴾

51. tó sá fún kìnìhún?

فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٢١﴾

52. Rára, ńṣe ni ẹni kòòkan
nínú wọn ń fẹ kí Á fún òun náà
ní Tírà tí ó máa ṣeé tẹ han
àwọn ẹniyàn (bíi ti al-Kur’ān).

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ
صُحُفًا مِّنْشَرَةٍ ﴿٢٢﴾

53. Rára. Wọn kò páyá ọrun ni.

كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢٣﴾

54. Ẹ gbọ! Dájúdájú al-Kur’ān ni
ìrántí.

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرٌ ﴿٢٤﴾

55. Nítorí náà, ẹni tí ó bá fẹ, kí ó
rántí rẹ.

فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ﴿٢٥﴾

56. Wọn kò sì níí rántí (al-
Kur’ān) àfi tí Allāhu bá fẹ.
(Allāhu) Òun l’a gbòdò bẹrù.
Òun l’ó sì ni àfòrìjìn.

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ
التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿٢٦﴾

Suuratul-Qiyaamah القيامة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Èmi (Allāhu) n fi Ojọ Àjínḡde búra.

2. Mo tún n fi èmí tó máa dá ara rẹ ní èbi búra.

3. Šé èniyàn lérò pé A kò níí kó àwọn eegun rẹ jọ ni?

4. Rára. (À n jẹ) Alágbára láti to eegun oṃoníka rẹ dọgba.¹

5. Rára èniyàn fẹ máa še aburú lọ bẹẹ nínú iṣemí ayé rẹ

6. ni ó fi n bẹèrè pé: “Ìgbà wo ni Ojọ Àjínḡde?”

7. Nígbà tí ojú bá rí idààmú tó sí yà sílẹ́ tí kò lè padé,

8. àti (nígbà) tí oṣùpá bá wọ̀òkùn,

9. àti (nígbà) tí wọn bá pa ò̀rùn àti oṣùpá pọ̀ mọ̀ra wọn tí imọ̀lẹ̀ méjèjèlì pòóró,

10. èniyàn yòò wí ní ojọ yẹn pé: “Níbo ni ibùsásí wà?”

لَا أَقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ۝١

وَلَا أَقْسِمُ بِالْوَاۡمَةِ ۝٢

أَيَحْسَبُ الْإِنسَانُ أَلَّن نَّجْمَعُ عِظَامَهُ ۝٣

بَلَىٰ قَدَرِينٍ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ۝٤

بَلْ يُرِيدُ الْإِنسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۝٥

يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۝٦

فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ۝٧

وَحَسَفَ الْقَمَرُ ۝٨

وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۝٩

يَقُولُ الْإِنسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُ ۝١٠

¹ 1. Àwọn oṃoníka oṃọ̀ àti oṃoníka eṣẹ̀, ò̀tún rẹ̀ àti ò̀sì rẹ̀. È tún wo sūrah al-Wākī'ah; 56:60-61 àti sūrah al-Mō'rij; 70:40-41.

11. Rára, kò sí ibùsásí.

كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾

12. Ọdò Olúwa ẹ ni ibùdúró ní ojú yẹn.

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾

13. Wọn máa fún èniyàn ní ìrò ní ojú yẹn nípa ohun tó tì síwájú (nínú iṣẹ̀ rẹ̀) àti ohun tó fi kẹ̀yìn (nínú orípa iṣẹ̀ rẹ̀).

يُنَبِّئُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾

14. Şebí èniyàn dá ara rẹ̀ mò,

بَلِ الْإِنْسَانِ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾

15. Ìbáà mú àwọn àwáwí rẹ̀ wá.

وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرُهُ ﴿١٥﴾

16. Má ẹ gbé ahọn ẹ sí imísí láti kánjù ké e.

لَا تُحْرِكُ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿١٦﴾

17. Dájúdájú Àwa l'A máa ẹ àkọ̀jọ̀ rẹ̀ (sínú ọkàn rẹ̀) àti kíké rẹ̀.

إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْءَانَهُ ﴿١٧﴾

18. Nígba tí A bá ń ké e (fún ọ), kí o sì máa tẹ̀lé kíké rẹ̀.

فَإِذَا قَرَأْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْءَانَهُ ﴿١٨﴾

19. Lẹ̀yìn náà, dájúdájú Àwa l'A máa ẹ àlàyé rẹ̀ fún ọ.

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿١٩﴾

20. Kò rí bẹ̀ẹ̀, bí kò ẹ pé, ẹ nífẹ̀ẹ̀ ayé ni.

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾

21. Ẹ sí ń gbé ọrun jù sílẹ̀.

وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢١﴾

22. Àwọn ojú kan ní ojú yẹn yóó tutù (fún ìdùnnú).

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٢٢﴾

23. Olúwa wọn ni wọn yóò máa wò.

إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ ﴿٢٣﴾

24. Àwọn ojú kan ní ojò yẹn sì máa bàjẹ.

وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿٢٤﴾

25. (Ojú náà) yòò mò dájú pé wọn máa fi aburú kan òhun.

تَطَّلُنُ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿٢٥﴾

26. Kò rí bẹ̀ẹ̀, nígbà tí ẹ̀mí bá dé gògòhìgò.

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾

27. A sì máa sọ pé: “Njẹ olùpofò kan wà bí (tí ó máa pofò láti gbà á sílẹ̀ lówọ̀ ikú)?

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٧﴾

28. Ó sì máa dá a lójú pé dájúdájú ìpínyà ayé ti dé.

وَوَظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ﴿٢٨﴾

29. Ojúgun yó sì lómọ̀ ojúgun.

وَأَلْتَقَّتْ السَّمَاءُ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾

30. Ọ̀dọ̀ Olúwa ẹ̀ sì ni wíwa ẹ̀dá lọ ní ojò yẹn.

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾

31. Kò kúkú gba ọ̀dodo gbọ̀, kò sì kírún.

فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّىٰ ﴿٣١﴾

32. Şùgbọ̀n ó pe ọ̀dodo ní irọ̀. Ó sì kẹ̀yìn sí i.

وَلَكِنَّ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾

33. Lẹ̀yìn náà, ó lọ sí ọ̀dọ̀ àwọn ẹ̀niyàn ẹ̀, ó sì ń ẹ̀ faárí.

ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّىٰ ﴿٣٣﴾

34. (Ìparun nílẹ̀ ayé) ló tọ̀ sí ọ̀ jùlọ̀ (lórí àwọn ẹ̀şẹ̀ ẹ̀ wọ̀nyẹn). (Ìyẹn) ló sì tọ̀ sí ọ̀ jùlọ̀.

أُولَىٰ لَكَ فَأُولَىٰ ﴿٣٤﴾

35. Lẹ̀yìn náà, (Iná) ló tọ̀ sí ọ̀ jùlọ̀ (ní ọ̀run). (Ìyẹn) ló sì tọ̀ sí ọ̀ jùlọ̀.

ثُمَّ أُولَىٰ لَكَ فَأُولَىٰ ﴿٣٥﴾

36. Şé ẹ̀niyàn lérò pé A máa fi òun sílẹ̀ lásán ni?

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدَىٰ ﴿٣٦﴾

37. Şé kò ti jẹ àtò mōnī tí wọn dà jáde sínú àpòlùkẹ̀ ní?

38. Lẹ̀yìn náà, ó di èjẹ̀ dídì. (Allāhu) sì şẹ̀dá (rẹ̀). Ó sì şe é tó dọ̀gba jálẹ̀ léèyàn.

39. (Allāhu) sì şe ìran méjì jáde láti ara rẹ̀, akọ̀ àti abo.

40. Njẹ̀ Ẹ̀ni tí Ó şe ìyẹn kò ní ní agbára láti jí àwọn òkú dide bí?

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيِّ يُمْنَىٰ ﴿٣٧﴾

ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾

فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٣٩﴾

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَن يُحْيِيَ
الْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

Suuratul-In'saan الانسان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Šebí àkókò kan nínú ìgbà ti ré kojá lóri èniyàn tí (èniyàn) kò jẹ kiní kan tí wọn n dárúko?

هَلْ أُنَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينَ مَنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا ۝١

2. Dájúdájú Àwa šedá èniyàn láti ara àtò tó ròpò mọra wọn (láti ara ọkúnrin àti obinrin), A sì máa dán an wò.¹ A sì še é ní olùgbọ, olùíran.¹

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ۝٢

3. Dájúdájú A fi ọnà mò ọn; Ó lè jẹ olùdúpẹ, ó sì lè jẹ aláimoore.

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ۝٣

4. Dájúdájú Àwa pèsè àwọn èwọn, àjàgà àti Iná silẹ de àwọn aláìgbàgbọ.

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَعْلَالَ وَسَعِيرًا ۝٤

5. Dájúdájú àwọn ẹnì rere, wọn yóò máa mu omi kan nínú ife. Ohun tí A pòpò mọ (omi náà) ni káfúra.

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝٥

6. Omi iṣẹlẹrú kan ni, tí àwọn ẹrúsin Allāhu yóò máa mu, tí wọn yó sì máa mú un ṣàṅ jàde dáadáa (ní ibi tí wọn bá ti fẹ ẹ).

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ۝٦

¹ 1. "A sì máa dán an wò." Iyẹn ni pé, A máa la ẹsìn bọ ọ lẹrùn nígbà tí ó bá bàlagà.

7. Wọn ní mú èjẹ wọn ẹ. Wọn sì ní páyà ojọ kan, tí aburú rẹ jẹ ohun tí ó máa fónká gan-an.

يُؤْفُونَ بِاللَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ
شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾

8. Tòhun ti bí wọn ẹ ní ifẹ sí (ọrọ tó), wọn ní fún mẹkúnnù, ọmọ òrukàn àti ẹrú ní óúnjẹ jẹ.

وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا
وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾

9. (Wọn sì ní sọ pé:) “Nítórí Ojú rere Allāhu (nìkan) l’a fi ní fun yín ní óúnjẹ jẹ; àwa kò sì gbèrò ẹsan tàbí ìdúpẹ kan láti ọdọ yín.

إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ
مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ﴿٩﴾

10. Dájúdájú àwa ní páyà ojọ kan tí (èdà yòò) fajú ro kókó ní ọdọ Olúwa wa.”

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا
قَمْطِيرًا ﴿١٠﴾

11. Nítórí náà, Allāhu yóò sọ wọn níbi aburú ojọ yẹn. Ó sì máa fún wọn ni itutù ojú àti ìdùnnú.

فَوَقَّهْمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ
نَصْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾

12. Ó sì máa san wọn ní ẹsan Ọgbà Ìdẹrà àti aṣọ àlààrí nítórí pé wọn ẹ sùúrù.

وَجَزَّلْنَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةَ وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾

13. Wọn yòò máa rọgbòkú sórí àwọn ibùsùn wọn. Wọn kò sì ní ní rí òòrùn tàbí òtútù.

مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِكُمْ لَا يَرُونَ
فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾

14. Àwọn ibòji (inú Ọgbà Ìdẹrà) yóò súnmọ wọn. A sì máa mú àwọn esò ibẹ súnmọ àrọwótó wọn ní ti sí súnmọ.

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا
تَدْلِيلًا ﴿١٤﴾

15. Àti pé wọn yóò máa gbé ife ìmumi ñlá tí wọn ẹ látí ara fàdákà àti àwọn ife ìmumi kékeré tí ó jẹ aláwo káà kiri òdò wọn.

16. Ife aláwo tí wọn ẹ látí ara fàdákà ni (wọn). A sì ẹ wọn níwọn- níwọn (tí ó ẹ wékú ohun tí wọn fẹ mu).

17. Àti pé wọn yóò máa fún wọn ní ife ọtí kan mu nínú (Ọgbà Ìdèrà). Ohun tí A pòpò mọ (ọtí náà) ni atalẹ.

18. Nínú Ọgbà Ìdèrà (wọn yóò tún máa mu) omi iṣẹlẹrú kan, tí À ñ pè ní omi salsabíl.

19. Àwọn ọdòkùnrin tí kò níí gbó yó sì máa lọ bọ láààrin wọn. Nígbà tí iwọ bá sì rí wọn, iwọ yóò kà wọn kún òkúta olówó iyebiye tí wọn fón kalẹ.

20. Nígbà tí iwọ bá sì wo ibẹ yẹn (nínú Ọgbà Ìdèrà), iwọ yóò rí idèrà àti ọlá tó tóbi.

21. Aṣọ àlààri féléfélé aláwò ewéko àti aṣọ àlààri tó níwọn máa wà lókè wọn (àti lára wọn). A sì máa fi ègbà-ọwọ onifàdákà ẹ wọn ní ọṣọ. Olúwa wọn yó sì fún wọn ní ohun mímu mímu mu.

وَيُطَافُ عَلَيْهِم بِآيَاتِهِ مِّنْ فَضَّةٍ
وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾

قَوَارِيرًا مِّنْ فَضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا
زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾

عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾

*وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا
رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا ﴿١٩﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا
كَبِيرًا ﴿٢٠﴾

عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ
وَحُلُوعًا أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَنَهُمْ رَبُّهُمْ
شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾

22. Dájúdájú èyí jé ẹsan fun yín.
Wọn sì máa fi ẹsan rere àdìpèlẹ́
dúpẹ́ iṣẹ́ yín fun yín.

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ
سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾

23. Dájúdájú Àwa l'A sọ al-
Kur'ān kalẹ́ fún ọ díẹ́ díẹ́.¹

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ
تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾

24. Nítorí náà, ẹsẹ sùúrù fún
ìdájọ Olúwa rẹ. Má ẹsẹ tẹlẹ ẹlẹṣẹ
tàbí aláìmoore kan nínú wọn.

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ
ءَاثِمًا أَوْ كَفُورًا ﴿٢٤﴾

25. Rántí orúkọ Olúwa rẹ ní
àárọ àti ní irọlẹ́.

وَأَذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

26. Àti ní òru, forí kanlẹ́ fún Un.
Kí o sì Ẹ̀fòmọ́ fún Un ní òru fún
ìgbà pípẹ́.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا
طَوِيلًا ﴿٢٦﴾

27. Dájúdájú àwọn wònyí fẹ̀ràn
ayé. Wọn sì n pa ojú tó wúwo tí
sẹ̀yìn wọn.

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُجِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ
وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾

28. Àwa l'A Ẹ̀dà wọn. A sì ẹsẹ
ìṣẹ̀dà wọn dára dára. Nígbà tí A
bá sì fẹ́, A oò fi irú wọn pààrọ́
wọn ní ti ipààrọ́.

نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا
شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمَنَاتَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾

29. Dájúdájú èyí ni irántí. Nítorí
náà, ẹni tí ó bá fẹ́ kí ó mú ojú
ọ̀nà tọ sí ọ̀dọ́ Olúwa rẹ.

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ
رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọ̀rọ́ sūrah al-'Isrō'; 17:106.

30. Èyin kò sì níí fẹ́ (kiní kan) àfi tí Allāhu bá fẹ́. Dájúdájú Allāhu n jẹ́ Onímò, Ọlọgbọ́n.¹

31. Ó máa fi ẹni tí ó bá fẹ́ sínú ìkẹ̀ rẹ̀. (Ní ti) àwọn alábòsí, Ó sì pèsè ìyà ẹlẹ̀ta-eléro sílẹ̀ dè wọ̀n.

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾

يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ
أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

¹ 1. È wo ìtọ̀sẹ̀-òrọ̀ sūrah al-'ankabūt; 29: 21.

Suuratul-Mur'salaat المرسلات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi àwọn atégùn tó n sáre ní tẹlèntẹlẹ búra.

وَأَلْمَسَلَتِ عُرْفَا ①

2. Ó fi àwọn ijì atégùn tó n jà búra.

فَأَلْعَصَفَتِ عَصَفَا ②

3. Ó fi àwọn atégùn tó n tú èşújò ká búra.

وَأَلْنَشِرَتِ نَشْرَا ③

4. Ó fi àwọn tó n şepínyà láààrin òdodo àti irò búra.

فَأَلْفَرِقَتِ فَرَقَا ④

5. Ó fi àwọn mọlāika tó n mú ìrántí wá (bá àwọn Òjìşẹ) búra.

فَأَلْمَلَقِيَتِ ذِكْرَا ⑤

6. (Ìrántí nàà jẹ) àwíjāre tàbí ìkilò.

عُدْرَا أَوْ نُذْرَا ⑥

7. Dájúdájú ohun tí A şe ní àdéhùn fún yín kúkú máa şeşẹ.

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ ⑦

8. Nítorí nàà, nígbà tí wọn bá pa (imọlẹ) ìràwò rẹ,

فَإِذَا التُّجُومُ طُمِسَتْ ⑧

9. àti nígbà tí wọn bá şí sánmò sílẹ şbagada,

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ⑨

10. àti nígbà tí wọn bá ku àwọn àpáta dànù,

وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّفَتْ ⑩

11. àti nígbà tí wọn bá fún àwọn Òjìşẹ ní àsikò láti kójo (pẹlú ijo wọn),

وَإِذَا الرُّسُلُ أُقِتَّتْ ⑪

12. ọjọ wo ni wọn so (àwọn
isẹlẹ wọn) rọ fún ná?

لَأَيِّ يَوْمٍ أُحِلَّتْ ۞ (۱۲)

13. Fún ọjọ ipínà (láààrin àwọn
ẹdà) ni.

لِيَوْمِ الْفَصْلِ ۞ (۱۳)

14. Kí sì ni ó mú ọ mọ ohun tó n
jé Ọjọ ipínà?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ۞ (۱۴)

15. Ègbé ni ní ọjọ yẹn fún àwọn
olùpe-òdodo-nírọ.

وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۞ (۱۵)

16. Njé Àwa kò ti pa àwọn ẹnì
àkókó rẹ bí?

أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ۞ (۱۶)

17. Lẹyìn náà, A sì máa fi àwọn
ẹnì Ìkẹyìn tẹlẹ wọn (nínú
ìparun).

ثُمَّ نَتَّبِعُهُمُ الْآخِرِينَ ۞ (۱۷)

18. Báyan ni A ó ti ẹ pẹlú àwọn
ẹlẹṣẹ.

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ۞ (۱۸)

19. Ègbé ni ní ọjọ yẹn fún àwọn
olùpe-òdodo-nírọ.

وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۞ (۱۹)

20. Ṣé A kò ṣẹdà yin látí inú omi
lílẹ yepẹrẹ bí?

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَهِينٍ ۞ (۲۰)

21. Lẹyìn náà, A fi sínú àyè
ààbò (iyẹn, ilé-ọmọ)

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ۞ (۲۱)

22. tí tí di gbèdèké àkókò kan tí
A ti mọ (iyẹn, ọjọ ìbímọ).

إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ۞ (۲۲)

23. A sì ní ikápá àti àyànmọ
(lórí rẹ. Àwa sì ni) Olùkápá àti
Olùpèbùbù ẹdà tó dára.

فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَدِيرُونَ ۞ (۲۳)

24. Ègbé ni ní ọjọ yẹn fún àwọn
olùpe-òdodo-nírọ.

وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۞ (۲۴)

25. Ñjẹ Àwa kò ẹ ilẹ ní ohun tó
ń kó ẹdà jọ mọra wọn;

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾

26. (iyẹn) àwọn aláàyè àti àwọn
òkú?

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾

27. A sì fi àwọn àpáta gbagidi
gíga-gíga sínú rẹ. A sì fún yín ní
omi dídùn mu.

وَجَعَلْنَا فِيهَا رِوَاسِيَ شَلْخَلَتٍ
وَأَسْقَيْنَكُم مَّاءَ فُرَاتًا ﴿٢٧﴾

28. Ègbé ni ní ojọ yẹn fún àwọn
olùpe-òdodo-nirọ.

وَلَيْلٍ يَوْمِيذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾

29. Ẹ máa lọ sí ibi tí ẹ ní pè ní
irọ.

أَنْظِلِفُوا إِلَىٰ مَا كُنْتُمْ بِهِءَ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾

30. Ẹ máa lọ sí ibi èéfín ẹlẹka
mẹta.

أَنْظِلِفُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾

31. Kì í ẹ ibọji tútù. Kò sì níí fún
wọn lórò nínú ijòfòfò Iná.

لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ اللَّهَبِ ﴿٣١﴾

32. Dájúdájú (Iná náà) yòò máa
ju ẹtapàrà (rẹ sókè tó máa dà)
bí pètẹ̀ẹ̀sì.

إِنِّهَا تَرْمِي بِبَشَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾

33. (Ó máa dà) bí àwọn
ràkúnmi aláwọ omi ọsàn.

كَأَنَّهُ جَمَلَتِ صُفْرًا ﴿٣٣﴾

34. Ègbé ni ní ojọ yẹn fún àwọn
olùpe-òdodo-nirọ

وَلَيْلٍ يَوْمِيذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾

35. Èyí ni ojọ tí wọn kò níí sọrọ.

هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾

36. A kò sì níí yònda (ọrọ síso)
fún wọn, árbòsibòsì pé wọn
yòò mú àwáwí wá.

وَلَا يُؤذِنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾

37. Ègbé ni ní ojọ yẹn fún àwọn
olùpe-òdodo-nirọ.

وَلَيْلٍ يَوْمِيذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾

38. Èyí ni oḡo ìpínyà. Àwa yó sì kó èyin àti àwọn ẹnì àkòkò ọ.

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ
وَالْأُولَيْنِ ﴿٣٨﴾

39. Tí ẹ bá ní ète kan lówó, ẹ déte sí Mi wò.

فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٣٩﴾

40. Ègbé ni ní oḡo yẹn fún àwọn olùpe-òdodo-nírọ.

وَلِئَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾

41. Dájúdájú àwọn olùbèrù Allāhu yóò wà níbi ibòji àti àwọn omi ìṣẹ̀lẹ̀rú,

إِنَّ الْمُنْتَقِبِينَ فِي ظِلِّهِ وَعُيُونِ ﴿٤١﴾

42. àti àwọn èso èyí tí wọn bá ní fẹ.

وَقَوَائِمَهُ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾

43. Ẹ ẹ, kí ẹ sì mu pèlú ìgbádùn nítorí ohun tí ẹ ní ẹ níṣẹ.

كُلُوا وَأَشْرِبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

44. Dájúdájú bá yẹn ni Àwa ẹe ní san àwọn olùṣe-rere ní ẹsan (rere).

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾

45. Ègbé ni ní oḡo yẹn fún àwọn olùpe-òdodo-nírọ.

وَلِئَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾

46. Ẹ ẹ, kí ẹ sì gbádùn fún ìgbà díẹ. Dájúdájú ẹlẹ̀ṣẹ̀ ni yín.

كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾

47. Ègbé ni ní oḡo yẹn fún àwọn olùpe-òdodo-nírọ.

وَلِئَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾

48. Nígbà tí wọn bá sọ fún wọn pé kí wọn kírun, wọn kò ní kírun.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٨﴾

49. Ègbé ni ní oḡo yẹn fún àwọn olùpe-òdodo-nírọ.

وَلِئَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾

50. Nígba náà, ọ̀rọ̀ wo ni wọ̀n
yóò gbàgbọ̀ lẹ̀yìn rẹ̀?¹

فَيَأْتِي حَدِيثٌ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

¹ 1. È wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-'A'rōf; 7:185.

Suuratun-Naba' النبا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nípa kí ni wọn ní bíra wọn
léèrè ná?

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾

2. Nípa ìrò ìkòkò nílá ni,

عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾

3. èyí tí wọn ní yapa-enu lórí rẹ.

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾

4. Rará! Wọn ní bò wá mọ.

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

5. Léyìn náà, rará sẹ, wọn ní bò
wá mọ.

ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

6. Njẹ Àwa kò ẹ ilẹ ní itẹ bí,

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ﴿٦﴾

7. àti àwọn àpáta ní èèkàn (fún
ilẹ)?

وَالْحِبَالُ أَوْتَادًا ﴿٧﴾

8. A sì ẹdà yín ní oríṣíríṣi (ako
àti abo).

وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ﴿٨﴾

9. A ẹ oorun yín ní ìsinmi.

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿٩﴾

10. A tún ẹ alẹ ní ìbora.

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾

11. A tún ẹ ọsán ní (àsìkò fún)
wíwá ije-ìmu.

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾

12. A tún mọ sánmọ méje tó
lágbara sókè yín.

وَبَيْنَنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾

13. A tún ɛ ɔ̀òrùn ní ìmòlẹ̀ tó ń t̀àn gbòlà.

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ﴿١٣﴾

14. Àti pé A sọ omi tó ń bọ t̀èléra wọn kalẹ̀ láti inú àwọn ẹ̀sújò

وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾

15. nítorí kí Á lè fi mú kóró èso àti irúgbìn jáde

لِيُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾

16. pèlú àwọn ogbà tó kún digbí fún ñ̀hkan oko.

وَجَعَلْتِ الْفَأْفَاءَ ﴿١٦﴾

17. Dájúdájú ojò ipínyà, ó ní gbèdèké àkókò kan.

إِنَّ يَوْمَ الْفُضْلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾

18. (Ìyẹn ni) ojò tí wọn á fọn fèrè oníwo fún àjìnde. Ẹ̀yin yó sì máa wá níjọ-níjọ.

يَوْمَ يُفْخُ فِي الصُّورِ فَيَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾

19. Wọn sì máa sí sánmọ̀ sílẹ̀. Ó sì máa di àwọn ilẹ̀kùn.

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾

20. Wọn máa mú àwọn àpáta rìn (bọ sí àyè mìíràn). Ó sì máa di ahúnpeéná.

وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾

21. Dájúdájú iná Jahanamọ̀, ó lúgọ̀ sílẹ̀ lójú ọ̀nà.

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾

22. (Ó jẹ) ibùgbé fún àwọn alákojọ.

لِلظَّالِمِينَ مَبَابًا ﴿٢٢﴾

23. Wọn yóò máa gbé inú rẹ̀ fún ìgbà gbọ̀ro.

لَلَّذِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾

24. Wọn kò ní rí itura tàbí ohun mímu kan t̀owò nínú rẹ̀,

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾

25. àyàfi omi tó gbóná parí àti àwọnúwẹ̀jẹ.

إِلَّا حَمِيمًا وَعَسَاقًا ﴿٢٥﴾

26. (Ó jé) èsan tó şe wékú (işé wọn).
27. Dájúdájú wọn ki í retí işíró-ışé.
28. Wọn sì pe àwọn āyah Wa ní iró gan-an.
29. Gbogbo n̄nkan sì ni A ti şe àkòsílẹ̀ rẹ̀ sínú Tírà kan.
30. Nítorí náà, ẹ̀ tọ̀ (iyà) wò. A ò sì níí şe àlékún kan fún yín bí kò şe iyà.
31. Dájúdájú igbàlà wà fún àwọn olùbèrù (Allāhu).
32. Àwọn ogbà oko àti èso àjàrà,
33. àti àwọn ọ̀lómọ̀ge, tí wọn kò júra wọn lọ lójó-orí,
34. àti ife ọ̀tí tó kún denu (ni èsan wọn).
35. Wọn kò níí gbọ̀ isókúso àti ọ̀rọ̀ iró nínú rẹ̀.
36. (Ó jé) èsan láti ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀, (ó sì jé) ọ̀rẹ̀ ní ìbámu sí işíró-ışé (wọn).
37. (Èsan náà wá láti ọ̀dọ̀) Olúwa àwọn sánmọ̀, ilẹ̀ àti ohun tó wà láààrin méjèèjì, Àjoké-ayé. Wọn kò sì ní ikápá ọ̀rọ̀ lódò Rẹ̀.

جَزَاءً وَفَاةً ﴿٢٦﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾

وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ﴿٢٨﴾

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٢٩﴾

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾

حَدَائِقٍ وَأَعْنَابًا ﴿٣٢﴾

وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾

وَكَأَسَا دِهَاقًا ﴿٣٤﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا ﴿٣٥﴾

جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا ﴿٣٦﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا

الرَّحْمَنُ ۗ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾

38. Ọjọ tí mọlāika Jibrīl àti àwọn mọlāika (miìràn) yóò dúró ní ọ̀wọ̀ọ̀wọ̀. Wọn kò sì níí sọ̀rọ̀ àfi ẹ̀ni tí Àjọké-ayé bá yòh̀nda fún. Onítòún sì máa sọ̀rọ̀ tó máa ẹ̀ wékú.

39. Ìyẹn ni ọjọ òdodo. Nítorí náà, ẹni tí ó bá fẹ́ kí ó mú ọ̀nà tó máa gbà ẹ̀rẹ́í padà sí ọ̀dò Olúwa rẹ̀ pọ̀n (ní ti ìronú̀pìwàdà).

40. Dájúdájú A fi iyà tó súnmọ̀ ẹ̀ ikilò fún yín. Ọjọ tí ẹ̀niyàn yóò máa wo ohun tí ó ti síwájú, aláìgbàgbọ̀ yó sì wí pé: “Yéè, ẹ̀mi ìbá sì jẹ̀ erùpẹ̀, (ẹ̀mi ìbá là nínú iyà).”

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾

ذَلِكَ الْيَوْمِ الْحَقِّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَآبًا ﴿٣٩﴾

إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَلَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ﴿٤٠﴾

Suuratun-Naazihaat النازعات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi àwọn mọlāika tó n fi
òṅà èle gba èmí àwọn
aláìgbàgbọ́ búra.

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ١

2. Ó tún fi àwọn mọlāika tó n fi
òṅà èrò gba èmí àwọn
onígbàgbọ́ òdodo búra.

وَالنَّاسِطَاتِ نَسْطًا ٢

3. Ó tún fi àwọn mọlāika tó n
yára gágá níbi àṣẹ Rẹ búra.

وَالسَّابِقَاتِ سَبَاحًا ٣

4. Ó tún fi àwọn mọlāika tó máa
ṣíwájú èmí àwọn onígbàgbọ́
òdodo wọnú Ọgbà Ìdèra tààrà
búra.

فَالسَّابِقَاتِ سَبَقًا ٤

5. Ó tún fi àwọn mọlāika tó n
ṣètò nínú sánmò àti ilé ayé pẹlú
àṣẹ Allāhu búra.

فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا ٥

6. Ní ojú tí ìmitìti máa mi
gbogbo ayé titi.¹¹

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاحِفَةُ ٦

7. Ohun tí ó máa tẹlẹ e máa
ṣẹlẹ tẹlẹ e.¹¹

تَتَّبِعُهَا الرَّاادِفَةُ ٧

8. Àwọn ọkàn yóò máa gbòṅ
pèpè ní ojú yẹn.

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ٨

9. Ojú wọ́n yó sì wálẹ ní ti
ìyẹpẹyẹ.

أَبْصُرُهَا خَشِيعَةٌ ٩

¹ 1. Iyẹn ní ojú tí ifọ́n àkókó fún òpín ayé máa ṣẹlẹ pẹlú ohùn igbe tó máa le pin.

¹¹ 1. Iyẹn ní ojú tí ifọ́n ìkejì fún àjínḡde máa ṣẹlẹ pẹlú ohùn igbe tó máa le pin.

10. Wọn yòò wí pé: “Şé Wọn tún máa dá wa padà sí ibèrè ìşemí (bíi tayé ni)?

يَقُولُونَ أَعِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ﴿١٠﴾

11. Şé nígbà tí a ti di eegun tó kefun tán?”

أَعِذَا كُنَّا عِظْمًا نَجْرَةً ﴿١١﴾

12. Wọn wí pé: “Ìdápada òfò niyẹn nígbà náà (fún ẹnì tó pé é ní irọ́.)”

قَالُوا تِلْكَ إِذَا كَرُّهُ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾

13. Nítorí náà, igbe ẹyọ kan si ni.

فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿١٣﴾

14. Nígbà náà ni wọn yòò bára wọn lóri ilẹ gbańsasa.

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾

15. Ñjẹ ọ̀rọ̀ (Ànábì) Mūsā ti dé ọ̀dọ̀ rẹ?

هَلْ أَتَتْكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿١٥﴾

16. (Rántí) nígbà tí Olúwa rẹ̀ pé é ní àfonúfojì mímọ̀, Tuwā.

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾

17. Lọ bá Fir'aon, dájúdájú ó ti tayọ ẹnu-ààlà.

أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿١٧﴾

18. Kí o sì sọ pé: “Ñjẹ o máa şàfọ̀mọ̀ ara rẹ̀ (kùrò nínú àìgbàgbọ̀) bí?”

فَقُلْ هَلْ لَّكَ إِلَىٰ أَنْ تَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾

19. Kí èmi sì fi ọ̀nà mò ọ̀ dé ọ̀dọ̀ Olúwa rẹ̀, kí o sì páyà (Rẹ̀).”

وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتَحْتَشَىٰ ﴿١٩﴾

20. Ó sì fi àmì tó tóbi hàn án.

فَأَرْسَلْنَا آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ ﴿٢٠﴾

21. (Àmọ̀) ó pé é ní ọ̀pùrọ̀. Ó sì yapa (rẹ̀).

فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ﴿٢١﴾

22. Lẹ̀yìn náà, ó kẹ̀yìn sí i. Ó sì ń şişẹ̀ (takò ó).

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ﴿٢٢﴾

23. Ó kó (àwọn èniyàn) jọ, ó sì ké gbàjari.

فَحَشَرَ فَنَادَى ﴿٢٣﴾

24. Ó sì wí pé: “Èmi ni olúwa yín, ẹni gíga jùlọ.”

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ﴿٢٤﴾

25. Nítórí náà, Allāhu gbá a mú pèlú iyà ikéyìn àti àkókó (nípa ọ̀rọ̀ ẹnu rẹ̀ ikéyìn yií àti àkókó).¹

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْأَخْزَةِ وَالْأُولَى ﴿٢٥﴾

26. Dájúdájú àríwòye wà nínú iyẹn fún ẹni tó n páyà (Allāhu).

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَى ﴿٢٦﴾

27. Şé ẹyin ẹ lágbara jùlọ ní ịṣẹ́dà ní tàbí sánmọ̀ tí Allāhu mọ̀?

ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَدَّلَهَا ﴿٢٧﴾

28. Allāhu gbé àjà rẹ̀ ga sókè. Ó sì ẹ́ é ní pípé tó gún régé.

رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّيْنَهَا ﴿٢٨﴾

29. Ó ẹ́ ọ̀ru rẹ̀ ní dúdú. Ó sì fa iyálẹ̀ta rẹ̀ yọ̀ jáde.

وَأَعْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾

30. Àti ilẹ̀, Ó tẹ̀ ẹ̀ pẹ̀rẹ̀şẹ̀ léyìn iyẹn.¹¹

وَالْأَرْضُ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ﴿٣٠﴾

31. Ó mú omi rẹ̀ àti irúgbìn rẹ̀ jáde láti inú rẹ̀.

أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾

32. Àti àwọn àpáta, Ó fi idí wọn múlẹ̀ şinşin.

وَالْجِبَالُ أَرْسَلْنَا ﴿٣٢﴾

33. Ìgbádùn ni fún yín àti fún àwọn ẹran-ọ̀sìn yín.

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٣﴾

¹ 1. Ọ̀rọ̀ àkókó náà niyí, Fir'aon wí pé: “Èyin ijyè, èmi kò mọ̀ pé ọ̀lọ̀hun kan tún wà léyìn mi!” Sūrah al-Koşoş; 28:38

¹¹ 1. Ẹ wo itoşè-ọ̀rọ̀ sūrah al-Baċoraĥ; 2:29.

34. Şùgbón nígbà tí ìparun níá bá dé,

فَإِذَا جَاءَتْ الظَّامَةُ الْكُبْرَى ﴿٣٤﴾

35. ní oǝ tı èniyàn yòò rántí ohun tó şe níşé.

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ﴿٣٥﴾

36. Wọn sì máa fi Iná hàn kedere fún (gbogbo) ẹnì tó ríran.

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَن يَرَى ﴿٣٦﴾

37. Nítórí náà, ní ti ẹnì tó tayọ ẹnù-ààlà,

فَأَمَّا مَن طَغَى ﴿٣٧﴾

38. tí ó tún gbé àjùlọ fún işemí ayé,

وَعَاثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾

39. dájúdájú iná Jēhīm, òhun ni ibùgbé (rẹ).

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٣٩﴾

40. Ní ti ẹnì tí ó páyà ìdúró níwájú Olúwa rẹ, tí ó tún kọ ifé-inú fún ẹmí (ara rẹ),

وَأَمَّا مَن خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى

النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾

41. dájúdájú Ogbà Ìdẹra, òhun ni ibùgbé (rẹ).

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٤١﴾

42. Wọn ñ bi ọ léèrè nípa Àkókò náà pé: “Ìgbà wo l’ó máa şelẹ?”

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ

مُرْسَلُهَا ﴿٤٢﴾

43. Níbo ni ìwo wà sí ìmọ rẹ ná?¹¹

فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ﴿٤٣﴾

¹ 1. İyẹn ni pé, iwo kò lè ní ìmọ oǝ rẹ. İmọ nípa oǝ wo gan-an ni òpin ayé máa şelẹ ni kò sí ìmọ rẹ ní ọdọ Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - àti gbogbo ẹdá pátápátá. Ọdọ Allāhu nikan şoşo ni ìmọ rẹ wà. Àmọ Allāhu fi àwọn àmì işáájú oǝ náà mọ Ànábì Rẹ - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -, İyẹn ni àwọn àmì ọpin ayé.

44. Ọ̀dọ̀ Olúwa ẹ̀ ni ọ̀pin ìmọ̀ nípa ẹ̀ wà.

45. Ìwọ kúkú ni olùkìlọ̀ fún ẹ̀ni tó n páyà ẹ̀.

46. Ní ọ̀jọ̀ tí wọ̀n máa rí i, wọ̀n máa dà bí ẹ̀ni pé wọ̀n kò gbé ilé ayé tayọ̀ ìròlẹ̀ tàbí iyálẹ̀ta (ọ̀jọ̀) kan.

إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَلُهَا ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مِّنْ يَّحْشِلُهَا ﴿٤٥﴾

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَسُوا إِلَّا عَشِيَّةً

أَوْ ضُحًى ﴿٤٦﴾

Suuratu Abasa عبس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ó fajú ro, ó sì pèyìndà¹

عَبَسَ وَتَوَلَّى ١

2. nítorí pé afójú wá bá a.

أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ٢

3. Kí sì l'ó máa fi mò ọ pé ó şeé
şe kí ó şafòmó (ara rẹ kúrò nínú
àìgbàgbọ)

وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ٣

4. tàbí kí ó gbọ ìrántí, kí ìrántí
nàà sì şe é ní àhààní?

أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ٤

5. Ní ti ẹnì tí ó ka ara rẹ kún
ọlọrò,

أَمَّا مِنْ أَسْتَعْنَى ٥

6. òun ni ìwọ tẹtí sí.

فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ٦

7. Kò sì sí èşẹ fún ọ bí kò bá şe
àfòmó (ara rẹ kúrò nínú
àìgbàgbọ).

وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ٧

8. Ní ti ẹnì tí ó sì wá bá ọ, tó n
yára gágá (sí ìrántí, iyen afójú),

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ٨

9. tí ó sì n páyà (Allāhu),

وَهُوَ يَخْشَى ٩

10. ìwọ kò sì kọbi ara sí i.

فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَى ١٠

11. Rára (kò tọ bẹẹ). Dájúdájú
al-Kur'ān ni ìrántí.

كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ١١

¹ 1. Iyen ni pé, Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - fajú ro, ó sì pèyìndà.

12. Nítorí náà, ẹni tí ó bá fẹ kí ó rántí rẹ.

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرُهُ ﴿١٢﴾

13. (Al-Kur'ān) wà nínú àwọn tàkádà alápòn-ònlé,

فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ﴿١٣﴾

14. A gbé e ga, A sì ẹ é ní mímọ

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾

15. ní ọwọ àwọn òhkoṭià (ìyẹn, àwọn molāika),

بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾

16. àwọn alápòn-ònlé, àwọn ẹni rere.

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

17. Wọ̀n ti fi èniyàn gégùn-ún (nípa) bí ó ẹ jẹ aláimoore jùlọ!

قُلِيلَ الْإِنْسَانِ مَا أَكْفَرُهُ ﴿١٧﴾

18. Kí sì ni Allāhu fi ẹ̀dà rẹ?

مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾

19. Nínú àtò l'Ó ti ẹ̀dà rẹ. Ó sì pèbùbù (ẹyà-ara) rẹ.

مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ﴿١٩﴾

20. Lẹyìn náà, Ó ẹ ọ̀nà àtiwáyé ní irọ̀rùn fún un.

ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾

21. Lẹyìn náà, Ó máa pa á. Ó sì máa fi sínú sàrèè.

ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾

22. Lẹyìn náà, nígbà tí Allāhu bá fẹ, Ó máa gbé e dide.

ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾

23. Rára o! Èniyàn kò tí ì ẹ ñhkan tí Allāhu pa láṣẹ fún un.

كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرُهُ ﴿٢٣﴾

24. Nítorí náà, kí èniyàn wòye sí ọ̀nṣẹ rẹ.

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾

25. Dájúdájú Àwa ní rọ ọ̀jò ní púpọ.

أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾

26. Lẹ̀yìn náà, A mú ilẹ̀ sán kànkàn.

ثُمَّ شَفَقْنَا الْأَرْضَ شَفَقًا ﴿٢٦﴾

27. A sì mú kóró èso hù jáde láti inú rẹ̀;

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾

28. àti èso àjàrà àti kànnáfùrù,

وَعِنَبًا وَقَضْبًا ﴿٢٨﴾

29. àti igi òróró Zaetūn àti dàbínù,

وَرَيْبُوتًا وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾

30. àti àwọn oḡbà tó kún fún igi,

وَحَدَائِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾

31. àti àwọn èso (mìíràn) pẹ̀lú ewé tí ẹ̀ranko n jẹ, (A mú wọn hù jáde).

وَفَكَihةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾

32. (Wọn jẹ nḡkan) igbádùn fún ẹ̀yin àti àwọn ẹ̀ran-òsìn yín.

مَتَّعْنَا لَكُمْ وَلَآ نَعْلِمُكُمْ ﴿٣٢﴾

33. Nígba tí fífọ̀n sínú ìwò nígbà kejì bá ẹ̀lẹ̀,

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَّةُ ﴿٣٣﴾

34. ní ojó tí ènìyàn yóò sá fún arákùnrin rẹ̀,

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾

35. àti ìyá rẹ̀ àti bàbá rẹ̀,

وَأُمِّهِ ءَ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾

36. àti ìyàwó rẹ̀ àti àwọn oṃo rẹ̀.

وَصَلْحَبَتِهِ ءَ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾

37. Ènì kòòkan wọn ní ojó yẹn l'ó ti ní ọ̀ràn tó máa tó o ó rán.

لِكُلِّ أَمْرٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُعْنِيهِ ﴿٣٧﴾

38. Àwọn ojú kan lójó yẹn yóò mólẹ̀.

وُجُوهُ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾

39. Wọn yó máa rẹ̀rin-ín, wọn yó sì máa dunnú.

ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾

40. Àwọ̀n ojú kan lójó yẹn ni eruku yó sì bò mọ̀lẹ̀.

وَوَجُوهُ يَوْمٍ ذِي عِلَّةٍ ۝٤٠

41. Òkùnkùn yó sì bò wọ̀n mọ̀lẹ̀.

تَرَاهُمْ قَائِلِينَ ۝٤١

42. Àwọ̀n wọ̀nyẹn gan-an ni aláìgbàgbọ̀, ẹ̀lẹ̀şẹ̀.

أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ۝٤٢

Suuratut-Takweer التكوير

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nígbà tí wọn bá ká òòrùn
kóróbójó dànù,

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ①

2. àti nígbà tí àwọn ìràwọ̀ bá já
bọ̀ káàkiri,

وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ②

3. àti nígbà tí wọn bá mú àwọn
àpáta rìn (kúrò ní àyè wọn, tí
wọn kù wọn dànù),

وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ③

4. àti nígbà tí wọn bá pa àwọn
ràkúnmi aboyún tì,

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ④

5. àti nígbà tí wọn bá ko àwọn
ẹranko jọ,

وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ⑤

6. àti nígbà tí wọn bá mú àwọn
agbami odò gbiná,

وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ⑥

7. àti nígbà tí wọn bá so àwọn
ẹ̀mí pọ̀ mọ̀ra wọn, (ẹ̀ni rere pẹ̀lú
ẹ̀ni rere, ẹ̀ni ibi pẹ̀lú ẹ̀ni ibi)

وَإِذَا الْتُفُوسُ زُوِّجَتْ ⑦

8. àti nígbà tí ọ̀mọ̀bínrìn tí wọn
bò mọ̀lẹ̀ láàyè bá bèèrè pé

وَإِذَا الْمَوْءِدَةُ سِيلَتْ ⑧

9. ẹ̀şẹ̀ wo ni wọn pa òun fún,

بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ⑨

10. àti nígbà tí wọn bá şí àwọn
tákadá (işẹ̀ ẹ̀dá) sílẹ̀,

وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ⑩

11. àti nígbà tí wọn bá ká
sánmọ̀ kúrò lókè,

وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ⑪

12. àti nígbà tí wọn bá mú iná
Jehīm jò fòfò,

وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ ﴿١٢﴾

13. àti nígbà tí wọn bá sún
Ọgbà Ịdẹra mọ (àwọn
onígbàgbọ òdodo),

وَإِذَا الْجِنَّةُ أُرْلِفَتْ ﴿١٣﴾

14. (nígbà náà ni) èmí (kòṣòkan)
yòò mọ ohun tí ó mú wá (nínú
isẹ ire àti isẹ ibi).

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ﴿١٤﴾

15. Nítórí náà, Èmi (Allāhu) n fi
àwọn iràwọ tó n yọ ní alẹ, tó n
wọ̀òkùn ní ọsán búra,

فَلَا أَقْسِمُ بِالْخُنُوسِ ﴿١٥﴾

16. (iyẹn) àwọn iràwọ tó n rìn lọ
rìn bọ, tó n wọ̀òkùn sí ibùwọ
wọn.

الْجَوَارِ الْكُنُوسِ ﴿١٦﴾

17. Mo tún fi alẹ nígbà tí ó bá lọ
búra.¹

وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ﴿١٧﴾

18. Mo tún fi òwúrọ nígbà tí ó
bá mọ̀lẹ búra.

وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾

19. Dájúdájú (al-Kur'ān) ni ọ̀rọ
(tí A fi rán Jibrīl) Ọ́jísẹ, alápòn-
ọ̀nlẹ,¹¹

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾

20. alágbára, ẹnì pàtàkì ní ọ̀dọ
Ẹni t'Ó ni Ịtẹ-ọ́lá,

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾

21. ẹnì tí wọn n tẹ̀lẹ̀ àṣẹ rẹ níbẹ
yẹn (nínú sánmọ), olùfọkàntán.

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿٢١﴾

¹ 1. Ịtúmọ̀ miíràn: Mo tún fi alẹ nígbà tí ó bá wọ̀lẹ búra.

¹¹ 1. Wo itọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Hākkọh; 69:40.

22. Àti pé ɛni yín (Ànábì Muhammad - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -) kì í ɛ̀ ẹ̀ wèrè.

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾

23. Ó kúkú rí i nínú ọ̀furufú kedere.¹

وَلَقَدْ رَءَاهُ بِالْأَفُقِ الْمِينِ ﴿٢٣﴾

24. Àti pé kì í ɛ̀ ẹ̀ ahun (tàbí ɛ̀ni-afurasí) lóri irò ìkòkò (tí A fi ránṣẹ̀ sí i).

وَمَا هُوَ عَلَى الْعَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾

25. Al-Kur’ān kì í s̀i ɛ̀ ẹ̀ ọ̀rò (tí A fi rán) Èṣù, ɛ̀ni ẹ̀kò.

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿٢٥﴾

26. Nítorí náà, ibo l’è ñ ọ̀?

فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٦﴾

27. Kí s̀i ni al-Kur’ān bí kò ɛ̀ ẹ̀ irántí fún gbogbo ẹ̀dá.

إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾

28. (Ó wà) fún ɛ̀ni tí ó bá fẹ̀ nínú yín láti dúró déédé.

لِمَن شَاءَ مِنْكُمْ أَن يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾

29. Èyin kò s̀i ní fẹ̀ (láti dúró déédé) àyàfi tí Allāhu bá fẹ̀, Olúwa gbogbo ẹ̀dá.

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

¹ 1. Iyẹn ni pé, Ànábì Muhammad - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - fojú ara rẹ̀ rẹ̀ rẹ̀ Mọlāika Jibrīl - kí ọlà Allāhu máa bá a - nínú ọ̀furufú kedere. Ẹ̀ wo itọ̀sẹ̀-ọ̀bọ̀ sūrah an-Najm; 53:13.

Suuratul-Infitoor الإِنْفِطَار

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nígbà tí sánmò bá fàya pérépèrè,¹

إِذَا السَّمَاءُ أَنْفَطَرَتْ ﴿١﴾

2. àti nígbà tí àwọn ìràwò bá já bọ káàkiri,

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ أُنْتَثَرَتْ ﴿٢﴾

3. àti nígbà tí àwọn ibúdò bá şàn jára wọn,

وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾

4. àti (nígbà tí A bá ta ilẹ̀ sókè), tí A sì mú àwọn òkú jáde (láàyè) láti inú àwọn sàrèè,

وَإِذَا الْفُجُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾

5. (nígbà náà ni) èmí kòòkan yòò mọ ohun tí ó tì síwájú (nínú işé rẹ) àti ohun tí ó fi sẹyìn (nínú orípa işé rẹ).

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾

6. Ìwọ èniyàn, kí ni ó tàn ọ jẹ nípa Olúwa rẹ, Alápòn-ònlé,

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ رَبِّكَ
الْكَرِيمِ ﴿٦﴾

7. Èni t'Ó şèdá rẹ? Ó şèdá rẹ ní pípé. Ó sì mú ọ dọgba jalẹ léèyàn.

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّلَكَ فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾

8. Ó to èyà ara rẹ papọ sínú èyíkéyìl àwòrán tí Ó fẹ.

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ﴿٨﴾

¹ 1. È wo sūrah al-Baqorah ; 2:210, sūrah al-Furkōn; 25:25 àti Sūrah al-'Inşikōk; 84:1-2

9. Rárá! Bí kò ẹ pe é ní pe Ọjọ ẹsan ní irọ.

كَلَّا بَلْ تُكَدِّبُونَ بِالَّذِينَ ﴿٩﴾

10. Dájúdájú àwọn ẹşọ sì wà ní ọdọ yín.

وَأَنَّ عَلَيْكُمْ لَحَفِظِينَ ﴿١٠﴾

11. (Wọn jẹ) alápọn-ọnlé, òhòkòwé-işé èdá.

كِرَامًا كَتِيبِينَ ﴿١١﴾

12. Wọn mọ ohun tí è ní ẹ níşé.

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾

13. Dájúdájú àwọn ẹni rere yóò kúkú wà nínú ìgbádùn.

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٣﴾

14. Dájúdájú àwọn ẹni ibi yó sì kúkú wà nínú iná Jẹhīm.

وَأَنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ﴿١٤﴾

15. Wọn yóò wọ inú rẹ ní Ọjọ ẹsan.

يَصَلُّونَهَا يَوْمَ الَّذِينَ ﴿١٥﴾

16. Wọn kò sì níí kúrò nínú rẹ.

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٦﴾

17. Kí sì ni ó mú ọ mọ ohun tó ní jẹ Ọjọ ẹsan?

وَمَا آذْرُكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ ﴿١٧﴾

18. Léyìn náà, kí ni ó mú ọ mọ ohun tó ní jẹ Ọjọ ẹsan?

ثُمَّ مَا آذْرُكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ ﴿١٨﴾

19. (Ọjọ ẹsan ni) ọjọ tí ẹmí kan kò níí kápá kiní kan fún ẹmí kan. Gbogbo àşẹ ọjọ yẹn sì ní jẹ ti Allāhu.

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا ط

وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ﴿١٩﴾

Suuratul-Mutoffiifin المطففين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ègbé ni fún àwọn olùdín-òṣùwọ̀n-kù,

2. àwọn (òhntajà) tó jẹ pé nígbà tí wọ̀n bá wọ̀n n̄nkan lọ̀dọ̀ àwọn èniyàn,¹ wọ̀n á gbà á ní èkún,¹

3. nígbà tí àwọn (òhntajà náà) bá sì lo iwọ̀n fún àwọn (òhntajà) tàbí lo òṣùwọ̀n fún wọ̀n, wọ̀n yóò dín in kù.

4. Sẹ̀ àwọn wọ̀nyẹn kò mò dájú pé dájúdájú A máa gbé wọ̀n dide

5. ní Ọ̀jọ̀ nlá kan?

6. Ní ọ̀jọ̀ tí àwọn èniyàn yóò dide dúró fún Olúwa gbogbo èdà.

7. Ní ti òdodo dájúdájú iwé iṣẹ̀ àwọn ẹ̀ni burúkú (tó n̄ dín òṣùwọ̀n kù) kúkú máa wà nínú Sijjīn.

8. Kí sì l'ó mú ọ̀ mọ̀ ohun tó n̄ jẹ̀ Sijjīn!

وَدُلُّ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾

الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ

يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾

وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَّزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾

أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سِجِّينٍ ﴿٧﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينٌ ﴿٨﴾

¹ 1. “Àwọn èniyàn” ní àyè yífi dúró fún bíi “ àwọn olóko”.

9. Ìwé tí wọn tí kọ یشه aburú ẹ́dá sínú rẹ̀ (tí wọn sì fi pamọ̀ sínú ilẹ̀ keje ni Sijjīn).

﴿٩﴾ كَتَبُ مَرْفُومٌ

10. Ní ojú yẹn, ègbé ni fún àwọn olùpe-òdodo- níró,

﴿١٠﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

11. àwọn tó n pe Ojú ẹ̀san ní irọ̀.

﴿١١﴾ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ

12. Kò sì sí ẹ̀ni tó n pè é ní irọ̀ àyàfi gbogbo alákoṣọ, ẹ̀lẹ̀şẹ̀.

﴿١٢﴾ وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ

13. Nígbà tí wọn bá n kẹ̀ àwọn àyah Wa fún un, ó máa wí pé: “Àwọn àkoşilẹ̀ àlọ̀ àwọn ẹ̀ni àkọkọ̀ (nìwọ̀nyí).”

﴿١٣﴾ إِذَا تَنَادَىٰ عَلَيْهِمْ أَيْتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ

﴿١٣﴾ الْأَوَّلِينَ

14. Rára (al-Kur’ān kì í şe àkoşilẹ̀ àlọ̀ àwọn ẹ̀ni àkọkọ̀) bí kò şe pé ohun tí wọn n şe níşẹ̀ aburú l’ó jọba lórí okàn wọn.

﴿١٤﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا

﴿١٤﴾ يَكْسِبُونَ

15. Rára (kò rí bí wọn şe rò ó sí şẹ̀), dájúdájú wọn yòò wà nínú gágá, wọn kò sì ní rí Olúwa wọn ní ojú yẹn.

﴿١٥﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ

﴿١٥﴾ لَمَحْجُوبُونَ

16. Lẹ̀yìn náà, dájúdájú wọn yòò wọ̀ inú iná Jẹhīm.

﴿١٦﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ

17. Lẹ̀yìn náà, wọn máa sọ (fún wọn) pe: “Èyí ni ohun tí ẹ̀ n pè ní irọ̀.”

﴿١٧﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِء

﴿١٧﴾ تَكْذِبُونَ

18. Ní ti òdodo, dájúdájú ìwé یشه̀ àwọn ẹ̀ni rere wà nínú ‘illiyūn.

﴿١٨﴾ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَنْبَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ

19. Kí sì l’ó mú ọ̀ mọ̀ ohun tó n jẹ̀ ‘illiyūn!

﴿١٩﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ

20. Ìwé tí wọn ti kọ ịṣẹ rere ẹdá sínú rẹ (tí wọn sì fi pamọ sí òkè sánmọ ni 'illiyūn).

﴿٢٠﴾ كَتَبُ مَرْقُومٌ

21. Àwọn (mọlāika) tí wọn súnmọ Allāhu n jẹrì sí i.

﴿٢١﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ

22. Dájúdájú àwọn ẹnì rere máa wà nínú ìgbádùn.

﴿٢٢﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ

23. Wọn yòò máa wòran lóri àwọn ibùsùn.

﴿٢٣﴾ عَلَى الْأَرْبَابِكِ يَنْظُرُونَ

24. Ìwọ yòò dá ìtutu ojú ìgbádùn mọ nínú ojú wọn.

﴿٢٤﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ

25. Wọn yòò máa fún wọn mu nínú ọtí onídèerí.

﴿٢٥﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مِخْمُومٍ

26. Àlùmísíkí ni (òòrùn) ìparí rẹ. Kí àwọn alápaàhntètè ṣapàhntètè nínú ìyẹn.

﴿٢٦﴾ خِتْمُهُم مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ

﴿٢٧﴾ الْمُتَنَافِسُونَ

27. Tẹsnīm ni wọn yòò máa pòpò (mọ ọtí náà).

﴿٢٧﴾ وَمِرْزَاجُهُمْ مِنْ تَسْنِيمٍ

28. (Tẹsnīm ni) omi ịṣẹlẹrú kan, tí àwọn olùsúnmọ (Allāhu) yòò máa mu.

﴿٢٨﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ

29. Dájúdájú àwọn tó dẹṣẹ, wọn máa n fi àwọn tó gbàgbọ ní òdodo rẹrìn-ín.

﴿٢٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ

﴿٣٠﴾ عَامِنُوا يَضْحَكُونَ

30. Nígbà tí wọn bá gba ẹgbé wọn kojá, (àwọn olùdẹṣẹ) yòò máa ṣẹjú síra wọn ní ti yèyè.

﴿٣٠﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ

31. Nígba tí wọn bá sì padà sí ọdọ àwọn èniyàn wọn, wọn á padà tí wọn yóò máa ẹ fààrí.

وَإِذَا أَنْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ أَنْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾

32. Àti pé nígba tí wọn bá rí (àwọn onígbàgbọ ọdodo) wọn á wí pé: “Dájúdájú àwọn wọnyí ní olùṣinà.”

وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾

33. Àwa kò sì rán wọn ní iṣẹ olùṣọ sí wọn.

وَمَا أَرْسَلُوا عَلَيْهِمْ حَٰفِظِينَ ﴿٣٣﴾

34. Nítorí náà, ní òní àwọn tó gbàgbọ ní ọdodo yóò fi àwọn aláìgbàgbọ rérin-in.

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

35. Wọn yóò máa wòran lórí àwọn ibùsùn.

عَلَىٰ الْأَرْبَابِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾

36. Ẹbí wọn ti fi ohun tí àwọn aláìgbàgbọ ñ ẹ níṣẹ san wọn lẹsan (báyìí)?

هَلْ تُؤْتِبُ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

Suuratul-In'shiqaaq الإنشاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nígbà tí sánmò bá fàya
pérepèrè

إِذَا السَّمَاءُ أُنشَقَّتْ ①

2. - ó gbò, ó sì tẹ̀lé àşẹ Olúwa
rẹ̀ ni. Ó sì di dandan fún un láti
şẹ̀ bẹ̀ẹ̀¹ -¹

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ②

3. àti nígbà tí A bá fẹ̀ ilẹ̀ lójú,

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ③

4. ó máa ju ohun tí ó wà nínú rẹ̀
síta, ó sì máa pa sófo

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ④

5. - ó gbò, ó sì tẹ̀lé àşẹ Olúwa
rẹ̀ ni. Ó sì di dandan fún un láti
şẹ̀ bẹ̀ẹ̀ - (ní ojò yẹn ni èdá máa
rí işẹ̀ ọwọ̀ rẹ̀)

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ⑤

6. Ìwọ̀ èniyàn dájúdájú iwọ̀ ní şẹ̀
karakára ní işẹ̀ àşẹpádé
Olúwa rẹ̀. O sì máa mú un padé
Rẹ̀.

يَتَأْتِيهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَى رَبِّكَ

كَدْحًا فَمُلْقِيهِ ⑥

7. Nítorí nàà, ní ti ẹni tí wọn bá
fún ní iwé işẹ̀ rẹ̀ ní ọwọ̀ ọ̀tún rẹ̀,

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ⑦

8. làipẹ̀ A máa şẹ̀ işíró-ışẹ̀ (rẹ̀)
ní işíró ìròrùn.

فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ⑧

9. Ó sì máa padà sí ọ̀dọ̀ àwọn
èniyàn rẹ̀ (nínú Ọgbà Ìdẹ̀ra) lẹ̀ni
ìdùnnú.

وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ⑨

¹ 1. È wo sūrah al-Bakōrah ;2:210, sūrah al-Furkōn; 25:25 àti sūrah al-'Infitōr; 82:1-2.

10. Ní ti ẹnì tí wọn bá sì fún ní iwé işẹ rẹ láti ẹyìn rẹ,¹

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَأَى ظَهْرَهُ ۝١٠

11. láìpẹ́ ó máa kígbé ìparun.

فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا ۝١١

12. Ó sì máa wọ inú Iná tó n jó.

وَيَصَلِّي سَعِيرًا ۝١٢

13. Dájúdájú ó ti wà láààrin àwọn èniyàn rẹ lẹni ìdùnnú (sí àìgbàgbọ́ nílẹ́ ayé).

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝١٣

14. Dájúdájú ó lérò pé òun kò níí padà (sí ọ̀dọ̀ Allāhu ni).

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ۝١٤

15. Bẹ̀ẹ́ ni, (ó máa padà). Dájúdájú Olúwa rẹ jẹ Olùrìran nípa rẹ.

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۝١٥

16. Nítórí náà, Èmi (Allāhu) n fi àwòhnpapa búra.

فَلَا أَقْسِمُ بِاللَشْقَىٰ ۝١٦

17. Mo tún n fi òru àti ohun tí ó kó jọ sínú rẹ búra.

وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ۝١٧

18. Mo tún n fi ọ̀ṣùpá nígbà tí ó bá dégbá (tí ìmọ̀lẹ́ rẹ kún) búra.

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ۝١٨

19. Dájúdájú ẹyìn yòò máa bọ́ sínú wàhálà kan láti inú wàhálà kan.

لَتَرَكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۝١٩

20. Kí l'ó ẹ wọn ná tí wọn kò fi gbàgbọ́ ní ọ̀dodo?

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝٢٠

21. Nígbà tí wọn bá sì ké al-Kur'ān fún wọn, wọn kò níí forí kanlẹ́.

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْءَانُ لَا

يَسْجُدُونَ ۝٢١

¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọ̀rọ̀ sūrah al-Hākkọh; 69:25.

22. Rára, nṣe ni àwọn tó ṣàì gbàgbọ́ n pè é ní irọ́.

23. Allāhu sì nímò jùlọ nípa ohun tí wọn n fí pamọ́ (sínú ọkàn wọn).

24. Nítorí náà, fún wọn ní iró iyà ẹlẹta-eléro.

25. Àyàfí àwọn tó gbàgbọ́ ní òdodo, tí wọn sì ṣe àwọn iṣẹ́ rere, ẹsan tí kò ní pin¹ n bẹ fún wọn!

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ ﴿٢٢﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٣﴾

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

¹ 1. Ẹsan tí kò ní pin; ẹsan tí kò ní dọpin, ẹsan tí kò ní dáwọ dúró, ẹsan tí yòò máa lọ tíí lááláé.

البروج Suuratul-Buruuj

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. (Allāhu) fi sánmò tí àwọn ibùsò (òdòrùn, òsùpá àti àwọn ìràwò) wà nínú rẹ búra.
2. Ó tún fi ojọ tí wọn ẹ ni àdéhùn (iyen Ojọ Àjínḡde) búra.
3. Ó tún fi olùjẹrìí àti ohun tó jẹrìí sí búra.
4. A ẹbi lé àwọn tó gbẹ kòtò (iná),
5. (iyen) iná tí wọn n fi igi kò (nínú kòtò).
6. (Rántí) nígbà tí wọn jókòó sí ìtòsí rẹ.
7. Wọn sì n wo ohun tí wọn n ẹ fún àwọn onígbagbọ òdodo.
8. Wọn kò rí àlèébù kan (wọn kò sì kórira kiní kan) lára wọn bí kò ẹ pé, wọn ní igbagbọ òdodo nínú Allāhu, Alágbára, Ẹlẹyìn,
9. Ẹni tí Ó ni ijọba àwọn sánmò àti ilẹ. Allāhu sì ni Ẹlẹrìí lórí gbogbo nḡkan.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾

قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُحُدِّ ﴿٤﴾

النَّارِ ذَاتِ الْوُقُودِ ﴿٥﴾

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا فُعُودٌ ﴿٦﴾

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ

شُهُودٌ ﴿٧﴾

وَمَا تَقْمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ

الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٩﴾

10. Dájúdájú àwọn tó fi ìnira kan àwọn onígbàgbọ̀ òdodo lẹ̀kùnrin àti àwọn onígbàgbọ̀ òdodo lóbìnrin, lẹ̀yìn nàá tí wọn kò ronú pìwàdà, iyà iná Jahanamọ́ n bẹ́ fún wọn. Iyà iná tó n jó sì wà fún wọn.

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ
عَذَابٌ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾

11. Dájúdájú àwọn tó gbàgbọ̀ ní òdodo, tí wọn sì ẹ̀ àwọn isẹ́ rere, tiwọn ni àwọn Ogbà Idẹ̀ra kan, tí àwọn odò n sà̀n ní isàlẹ̀ rẹ̀. Iyẹn sì ni èrènjẹ́ nílá.

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ﴿١١﴾

12. Dájúdájú lgbámú ti Olúwa ẹ̀ má le.

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾

13. Dájúdájú Òun ni Ó pìlẹ̀ (ẹ̀dá), Ó sì máa dá (ẹ̀dá) padà (fún àjínḡde).

إِنَّهُ هُوَ بَيِّدٌ وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾

14. Òun ni Aláforijin, Olólùfẹ́ (ẹ̀dá),

وَهُوَ الْعَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾

15. Òun l'Ó ni Itẹ̀-ọ̀lá, Ológo (Ẹ̀ni-ọ̀wò jùlọ),

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾

16. Olùṣe-ohun-t'Ó-bá-fẹ́.

فَعَالٌ لِمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾

17. Ṣebí ìró àwọn ọ̀mọ ogun ti dé ọ̀dọ ẹ̀,

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٧﴾

18. (ọ̀mọ ogun) Fir'aon àti (Ijọ) Thamūd?

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾

19. Síbẹ̀síbẹ̀ àwọn tó sàì gbàgbọ̀ sì n pe òdodo ní irọ̀.

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾

20. Allāhu sì yí wọn ká lẹ̀yìn wọn.

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾

21. Àmọ sá, ohun (tí A fi ránṣẹ́ sí ọ ni) al-Kur'ān alápòn-ònlé,

22. tí ó wà nínú wàláà tí wọn ní ṣọ.

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿٢١﴾

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

Suuratut-Taariq الطارق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. (Allāhu) fi sánmò àti Tōrik búra.

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾

2. Kí sì ni ó mú ọ mọ ohun tó n jẹ Tōrik?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾

3. Ìràwò tí imólẹ̀ rẹ̀ n tòn ròrò (ní alẹ̀ ni).

التَّجَمُّ الْفَاقِبُ ﴿٣﴾

4. Kò sí ẹmí kan àfi kí ẹsọ kan wà fún un (nínú àwọn mọlāika).

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٤﴾

5. Nítorí náà, kí èniyàn wọye sí ohun tí A fi şedá rẹ.

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٥﴾

6. Wọn şedá rẹ̀ láti inú omi tó n tú jáde kọkọkọ.

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ﴿٦﴾

7. Ó n jáde láti ààrin ibadí ọkùnrin àti àwọn ẹfọnhà igbá-àya obìnrin.

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿٧﴾

8. Dájúdájú Allāhu ni Alágbára lóri idápadà rẹ

إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٨﴾

9. ní ọjọ tí wọn máa şe àyewò àwọn (işẹ) àşepamó.

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿٩﴾

10. Nígbà náà, kò ní sí agbára tàbí alárànşe kan fún un.

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿١٠﴾

11. Allāhu fi sánmò tó n rọ òjò ní ọdọdún búra.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿١١﴾

12. Ó tún fi ilẹ̀ tó n sán kànkàn
(fún híhùjádé èso) búra.

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿١٢﴾

13. Dájúdájú al-Kur'ān ni ọ̀rò-
ìpínýà (láààarin òdodo àti irọ̀).

إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ﴿١٣﴾

14. Kì í sì şe àwàdà.

وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴿١٤﴾

15. Dájúdájú wọn n déte gan-
an.

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٥﴾

16. Èmi náà sì n déte gan-an.¹¹

وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾

17. Nítorí náà, lóra fún àwọn
aláìgbàgbọ̀. Lọ̀ wọn lára sẹ̀ fún
ìgbà díẹ̀.

فَمَهْلِكِ الْكَافِرِينَ أَمْهَلُهُمْ رُوَيْدًا ﴿١٧﴾

¹ 1. È wo ìtọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ fún sūrah al-Baqorah; 2:15.

Suuratul-A'laa الأعلى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Şàfòmọ fún orúkọ Olúwa rẹ, Èni gíga jùlọ.
2. Èni tí Ó dá èdá. Ó sì şe (oríkèé-ríkèé rẹ) ní dọgbadọgba.
3. Èni tí Ó yan kádàrá (fún èdá). Ó sì tọ ọ sọnà.¹
4. Èni tí Ó mú koríko tútù hù jáde,
5. Ó sì sọ ọ di gbígbe tó dúdú.
6. Àwa yóò máa ké (al-Kur'ān) fún ọ. Ìwọ kò sì ní gbàgbé.
7. Àyàfi ohun tí Allāhu bá fẹ.¹ Dájúdájú Ó mọ gbaṅba àti ohun tó pamọ.¹¹

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿١﴾

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ﴿٢﴾

وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ﴿٣﴾

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ﴿٤﴾

فَجَعَلَهُ رُغْتَاءً أَحْوَى ﴿٥﴾

سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسَى ﴿٦﴾

إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا

يَخْفَى ﴿٧﴾

¹ 1. Nínú àyah yíí, mēta gbòrò ni itọsọnà náà èyí tí Allāhu Afinimọnà n şe fún àwa èniyàn àti àlùjànnú. Íkíní: itọsọnà èsin 'Islām. Nítorí itọsọnà yíí gan-an ni Allāhu şe sọ àwọn Tírà Rẹ kalẹ, tí Ó sì gbé àwọn Òjísẹ Rẹ dide sí wa. Ìkejì: itọsọnà èrí-ọkàn. Nípa èyí ni a fi mọ ohun rere àti ohun burúúki ní ọtọtọt. Ifirinlẹ rẹ sì n jeyọ nínú àwọn tírá sánmọ àti nínú ọrọ àwọn Òjísẹ Allāhu - kí ọlọ Allāhu máa bá wọn -. Ìkẹta: itọsọnà ọye àtinúwá. Nípa èyí ni a şe n şámúlò àwọn ohun àmúşorọ fún igbáyé-gbádùn. Itọsọnà yíí kò sì sọ enikẹni di Òjísẹ Allāhu. Tí irú eni bẹẹ kò bá rí itọsọnà èsin 'Islām nínú işemí ayé rẹ, kò sí ẹsan rere kan fún un lórí rẹ ní ọrun. Ó kàn wúlò dànù fún ayé ni.

¹¹ 1. Ìyẹn nípasẹ fíffí idájọ kan pa idájọ tó şiwájú rẹ rẹ. Ẹ wo sūrah al-Baqarah; 2:106.

8. Àwa yó sì ɕe iṣé rere ní
ìròrùn fún o.

وَتُوسِرُكَ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٨﴾

9. Nítorí náà, ɕèrántí ní àyè tí
ìrántí ti wúlò.¹¹

فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَىٰ ﴿٩﴾

10. Èni tí ó máa páyà (Allāhu)
máa lo ìrántí.

سَبِّدْكَرٌ مِّن يَّحْشَىٰ ﴿١٠﴾

11. Olórí-burúkú sì máa takété
sí i.

وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَىٰ ﴿١١﴾

12. (Òun sì ni) èni tí ó máa wọ
inú Iná tó tóbi.

الَّذِي يَصَلِّي النَّارَ الْكُبْرَىٰ ﴿١٢﴾

13. Léyìn náà, kò níí kú sínú rẹ,
kò sì níí ɕẹmí (àlàáfíà).

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ ﴿١٣﴾

14. Dájúdájú èni tí ó bá ɕe
àfòmọ (ẹsìn rẹ) ti jèrè.¹¹

قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ﴿١٤﴾

15. Ó sì rántí orúkọ Olúwa rẹ, ó
sì kírún.

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّىٰ ﴿١٥﴾

16. Rára, nɕe l'ẹ ní gbé àjùlọ fún
iṣẹmí ayé.

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾

17. Ọrun sì lóore jùlọ, ó sì máa
wà tíítí láéláé.

وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴿١٧﴾

18. Dájúdájú èyí wà nínú àwọn
tákàndá àkókọ,

إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ﴿١٨﴾

19. tákàdá (Ànábí) 'Ibrōhīm àti
(Ànábí) Mūsā.

صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ ﴿١٩﴾

¹ 1. Ẹyẹn ni pé, wọn fẹ kí ɕiṣe ìrántí ọrọ Allāhu jìnnà sí àyè ìhunrírà (bí ilé ọtí), ilé eré àti ilé awàdà nítorí pé, àwọn èniyàn tó wà níbẹ kò níí kọbi ara sí olùsọrọ. Àyah yíí jọ sūrah an-Nisā'; 4:140 àti sūrah al-'Ani'ām; 6:68.

¹¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-ọrọ sūrah al-Mu'minūn; 23:4.

Suuratul-Gaashiyah الغاشية

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Šebí ọ̀rò nípa ohun tó máa bo ẹ̀dá mọ̀lẹ̀ ti dé ọ̀dọ̀ rẹ?

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ①

2. Àwọ̀n ojú kan yóò wálẹ̀ (ní ti iyẹ̀pẹ̀rẹ̀) ní ọ̀jọ̀ yẹn.

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ②

3. Wọ̀n ẹ̀ ẹ̀şẹ̀ àşekúdírógbó (ní nílẹ̀ ayé).

عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ③

4. Wọ̀n sì máa wọ̀ inú Iná tó gbóná janjan (ní ọ̀run).

تَصَلَّىٰ نَارًا حَامِيَةً ④

5. Wọ̀n sì máa fún (wọ̀n) ní omi ẹ̀şẹ̀lẹ̀rú gbígbóná mu.

تُسْقَىٰ مِنْ عَيْنٍ عَائِنَةٍ ⑤

6. Kò sí oúnjẹ kan fún wọ̀n àyàfi igi ẹ̀lẹ̀gùn-ún gbígbe.

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ ⑥

7. Kò níí mú wọ̀n sanra. Kò sí níí rọ̀ wọ̀n lọ̀rọ̀ nínú ebi.

لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ⑦

8. Àwọ̀n ojú kan yó sì kún fún igbádùn ní ọ̀jọ̀ yẹn

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ⑧

9. nítorí pé (ó) yọ̀nú sí (ẹ̀san) ẹ̀şẹ̀ rẹ̀.

لَسَعِيهَا رَاضِيَةٌ ⑨

10. (Ó máa) wà nínú Ọ̀gbà lẹ̀dẹ̀ra giga.

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ⑩

11. Wọ̀n kò níí gbọ̀ ẹ̀şokúşọ̀ nínú rẹ̀.

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَغِيَةً ⑪

12. Omi ẹ̀şẹ̀lẹ̀rú tó ń şàn wà nínú rẹ̀.

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ⑫

13. Àwọn ibùsùn tí wọn gbé sókè wà nínú rẹ,

فِيهَا سُورٌ مَّرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾

14. àti àwọn ife imumi tí wọn gbé kalẹ (sí àrọwótó wọn),

وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾

15. àti àwọn ìròrì tí wọn tò sí ègbé ara wọn,

وَمَاعَارِقٌ مَّصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾

16. àti àwọn itẹ̀ àtẹ̀ẹ̀kà.

وَرَرَائِبٌ مِّبْتُوءَةٌ ﴿١٦﴾

17. Nítorí náà, ẹ́e wọn kò wòye sí rākúnmí, bí A ti ẹ̀dà rẹ̀ ni;

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْآيِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾

18. àti sánmò, bí A ti ẹ́e gbé e sókè;

وَالِى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾

19. àti àpáta, bí A ti ẹ́e gbé e nàró (sínú ilẹ̀);

وَالِى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾

20. àti ilẹ̀, bí A ti ẹ́e tẹ̀ ẹ̀ sílẹ̀ pẹ̀rẹ̀şẹ̀?

وَالِى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾

21. Nítorí náà, ẹ̀şerántí. Ìwo kúkú ni olùşerántí.

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾

22. Ìwo kì í ẹ́e ajení-nípá lórí wọn

لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ﴿٢٢﴾

23. àfi ẹ̀ni tí ó bá pèyìndà (sí òdodo), tí ó sì şàì gbàgbò.

إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾

24. Allāhu sì máa ẹ̀ níyà tó tóbi jùlò.

فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾

25. Dájúdájú ọ̀dọ̀ Wa ni àbọ̀ wọn wà.

إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابُهُمْ ﴿٢٥﴾

26. Léyìn náà, dájúdájú Àwa l'A máa ẹ́e ìşìrò-ìşé wọn.

ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

Suuratul-Faj'r الفجر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi àfẹ̀mọ́júmọ́ búra.

وَالْفَجْرِ ①

2. Ó tún fi àwọn òru mẹwàá kan búra.

وَلَيَالٍ عَشْرٍ ②

3. Ó tún fi ñhkan tí eéjì n pín geerege àti ñhkan tí eéjì kò pín geerege búra.

وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ③

4. Ó tún fi òru nígbà tí ó bá dé búra.

وَاللَّيْلِ إِذَا يَسِرَ ④

5. Njẹ̀ ìbúra wà nínú iyẹn fún onilàákàyè?

هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرٍ ⑤

6. Şe o kò wòye sí bí Olúwa re ti şe ọ̀rọ̀ ará 'Ād,

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ⑥

7. (iyẹn àwọn ìran) 'Irom, àwọn òmìrán,

إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ⑦

8. àwọn tí A kò dá irú wọn mọ́ sínú ilú?

الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبَلَدِ ⑧

9. Àti àwọn Thamūd tí wọn gbé (ilé igbé) sínú àpáta nínú àfonúfojì,

وَتَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ⑨

10. àti Fir'aon eléèkàn (iyà)?

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ⑩

11. (Àwọn wònyí ni) àwọn tó tayọ ẹnu-ààlà nínú ilú.

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبَلَدِ ⑪

12. Wọn sì ẹ̀ ibàjẹ̀ púpọ̀ sínú rẹ̀.

فَاكْتَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ﴿١٢﴾

13. Olúwa ẹ̀ sì rọ̀jò ìyà lé wọn lórí.

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿١٣﴾

14. Dájúdájú Olúwa ẹ̀ wà ní ibùsọ̀ (ìşẹ̀ èdà).

إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ﴿١٤﴾

15. Nítórí náà, ní ti ènìyàn, nígbà tí Olúwa ẹ̀ bá dán an wò, tí Ó pọ̀n ọ̀n lé, tí Ó sì ẹ̀ ìdẹ̀ra fún un, nígbà náà ó máa wí pé: “Olúwa mi ti pọ̀n mi lé.”

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَدَأَهُ رَبُّهُ
فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي
أَكْرَمَنِي ﴿١٥﴾

16. Şùgbọ̀n nígbà tí Ó bá dán an wò, tí Ó gán arísíkí ẹ̀ lé e lówọ̀, nígbà náà ó máa wí pé: “Olúwa mi ti yẹ̀pẹ̀re mi.”

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَدَأَهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ
فَيَقُولُ رَبِّي أَهْلَنَنِي ﴿١٦﴾

17. Rára, kò rí bẹ̀è, bí kò ẹ̀ pé, èyin kò şàpọ̀nlé ọ̀mọ̀-òrukàn.

كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ ﴿١٧﴾

18. Àti pé èyin kò gbẹ̀ra yín lòn gbẹ̀ láti fún mẹ̀kúnnù ní ọ̀unjẹ̀.

وَلَا تَحْتَضِرُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿١٨﴾

19. Ẹ̀ tún ní ẹ̀ ogún ní ijẹ̀kújẹ̀.

وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَّمًّا ﴿١٩﴾

20. Àti pé ẹ̀ nífẹ̀ẹ̀ sí dúkiá ní ifẹ̀ púpọ̀.

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿٢٠﴾

21. Rára, (kò yẹ̀ kó rí bẹ̀è). Nígbà tí wọn bá mi ilẹ̀ títì ní mími títì (tó rún wómúwómú, tí kò sí kòtò, tí kò sí gelemọ̀),

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ﴿٢١﴾

22. (tí) Olúwa ẹ̀ dé pẹ̀lú àwọn mọ̀lāika ní ọ̀wọ̀ọ̀wọ̀ ọ̀wọ̀ọ̀wọ̀,

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿٢٢﴾

23. ní oḵo yẹn ni wọn máa mú
iná Jahanamo wá. Ní oḵo yẹn,
èniyàn yóò rántí (òrò ara rẹ).
Báwo sì ni ìrántí náà ẹ̀ se lẹ̀ wúlò
fún un!

وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ
الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى ﴿٢٣﴾

24. Ó máa wí pé: “Yèè, èmi ibá
ti ti (iṣẹ̀ rere) síwájú fún iṣẹ̀mí
mi.”

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾

25. Ní oḵo yẹn, ẹnì kan kò lẹ̀ fi
iyà ẹ̀ (ẹ̀dá) bí irú iyà (tí) Allāhu
(yóò fi ẹ̀ ẹ̀).

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَدِّبُ عَذَابُهُ أَحَدٌ ﴿٢٥﴾

26. Ẹ̀ni kan kò sì lẹ̀ de (ẹ̀dá) ní
ìgbèkùn bí irú ìgbèkùn (tí)
Allāhu (yóò fi dè ẹ̀).

وَلَا يُؤْتِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٢٦﴾

27. Ìwo ẹ̀mí olùfòkànbalẹ̀,

يَأْتِيئُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾

28. padà sí ọ̀dọ̀ Olúwa ẹ̀ ní
olùyónú, ẹnì iyónú.

أَرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾

29. Nítorí náà, wọlé sáààrin
àwọn ẹ̀rúsìn Mi.

فَأَدْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٢٩﴾

30. Wọ inú Ọgbà Ìdẹ̀ra Mi.

وَأَدْخُلِي جَنَّاتِي ﴿٣٠﴾

Suuratul-Balad البلد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Èmi (Allāhu) n fi ilú yíí¹ búra.¹

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾

2. Ìwọ̀ sí ní ètọ̀ sí ilú yíí (látí jagun nínú rẹ̀).¹ⁱⁱ

وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾

3. Èmi (Allāhu) n fi òbí àti ohun tó bí búra.

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ ﴿٣﴾

4. Dájúdájú A şẹ̀dá èniyàn sínú ìşọ̀ro.

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾

5. Şé ó n lérò pé ẹnì kan kò ní agbára lóri òun ní?

أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ﴿٥﴾

6. Ó (sí) n wí pé: “Èmi ti bàná dúkiá ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ (látí fi tako Ànábì - kí ìkẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a -)”

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا ﴿٦﴾

¹ 1. Ìbúra Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - àti ìbúra èdà: Nígba tí ọ̀rọ̀ tàbí ìşẹ kan bá jẹ kíkídá òdodo àti àmọ̀dájú, ìbura lóri rẹ jẹ ọ̀nà kan pàtàkì tí a lè gba şe àfihàn idánilójú rẹ fún ẹ̀lòmíṣràn nítórí kí ó lè bi iyéméjì àti rújúrújú wó lulẹ̀ nínú ọ̀kàn rẹ̀. Níwọ̀n ìgbà tí ọ̀rọ̀ àti ìşẹ Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - sí ti dájú pé ìşẹ Ọwọ̀ Rẹ̀ ni níti òdodo àti àmọ̀dájú, ètọ̀ ni fún Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - látí fi èyíkéyíí nínú wọ̀n búra. Şebí ìşẹ ọ̀wọ̀ Allāhu ni gbogbo bíbẹ. Àmọ̀, èdà kan kò gbọ̀dọ̀ fi èdà miṣràn búra nítórí pé, èdà kan kí í şe ìşẹ ọ̀wọ̀ èdà miṣràn. Allāhu nikan ni òdodo àti àmọ̀dájú fún èdà pé, Ọ̀un nikan ni Ẹ̀lédàá wa tí a lè fi búra nítórí pé, fífi Allāhu nikan şoşo búra ni èsìn gbà wá láyè mọ̀ látí fi búra. Bíbá Allāhu wá akẹgbẹ̀ (ẹ̀bọ̀ şíşẹ) sí ni fífi ñhkan miṣràn búra lẹyìn Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - .

ⁱⁱ 1. Ètọ̀ tí Allāhu - subhānahu wa ta'ālā - fún Ànábì Rẹ̀ - kí ìkẹ̀ àti ọ̀là Allāhu máa bá a - ni kíkógun ja ilú Mọ̀kkah lásikò ogun Ìşí Mọ̀kkah “Fat-hu Mọ̀kkah”. Şíwájú àsikò yíí àti lẹyìn rẹ̀, kò lẹ̀tọ̀ fún ẹnìkẹ̀ni mọ̀ látí jagun nínú ilú Mọ̀kkah aláṣẹ̀-ónlẹ̀.

7. Şe ó n lérò pé ẹnì kan kò rí òun ni?

أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ﴿٧﴾

8. Şe A kò şe ojú méjì fún un?

أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾

9. Àti ahọn pèlú ètè méjì (tí A şe fún un)?

وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿٩﴾

10. A sì fi ònà méjì mò ọn.

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾

11. Kò sì lọ rin ojú-ọnà orí àpáta tó şoroó gùn fún igbàlà ẹmí nìbi Iná!

فَلَا أَفْتَحَمُ الْعُقَبَةَ ﴿١١﴾

12. Kí sì ni ó mú ọ mọ ohun tó n jẹ ojú-ọnà orí àpáta tó şoroó gùn fún igbàlà ẹmí?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعُقَبَةُ ﴿١٢﴾

13. (Òhun ni) tí tú ẹrú sílẹ lóko ẹrú.

فَكَ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾

14. Tàbí fífún ènìyàn ní óunjẹ ní ojọ ebi.

أَوْ إِطْعَمٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْعَبَةٍ ﴿١٤﴾

15. (Ẹ lè fún) ọmọ-òrukàn nínú ẹbí,

يَتِيْمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ﴿١٥﴾

16. tàbí mẹkúnnù tí kò ní gá tí kò ní go (olòşì paraku).

أَوْ مُسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾

17. Lẹyìn náà, kí ó wà nínú àwọn tó gbàgbọ ní òdodo, tí wọn n gbara wọn níyànjú sùúrù şíşe, tí wọn sì tún n gbara wọn níyànjú àánú şíşe.

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَاصَوْا

بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾

18. Àwọn wònyẹn ni èrò ọwọ ọtún.

أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾

19. Àwọn tó sì ọ̀sàì gbàgbọ̀ nínú
àwọn àyah Wa, àwọn ni èrò
ọ̀wọ̀ òsì.¹

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ
الْمَشْأَمَةِ ﴿١٩﴾

20. Wọ̀n máa ti àwọn ilẹ̀kùn Iná
pa mó wọ̀n lórí pátápátá.

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿٢٠﴾

¹ 1. È wo ìtọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Wāki'ah; 56:7.

Suuratu Sham's الشمس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi òòrùn àti iyálèta rẹ búra.	وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ①
2. Ó tún fi òṣùpá nígbà tí ó bá (yọ) tẹlẹ (òòrùn) búra.	وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ②
3. Ó tún fi òsán nígbà tí ó bá mú ìmọlẹ bá òkùnkùn òru búra.	وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ③
4. Ó tún fi alẹ nígbà tí ó bá bo òsán mọlẹ búra.	وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ④
5. Ó tún fi sánmọ àti Ẹni tí Ó mọ ọn ¹ búra?!	وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ⑤
6. Ó tún fi ilẹ àti Ẹni tí Ó tẹ ẹ kalẹ pẹreṣe búra.	وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا ⑥
7. Ó tún fi ẹmí (èniyàn) àti Ẹni tí Ó ṣe (oríkée rẹ) dọgba búra.	وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ⑦
8. Ó sì fi ẹṣẹ (tí ẹmí lè dá) àti ibẹrù rẹ mọ ọn.	فَأَلَّهَمَّهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ⑧
9. Ẹnikẹni tí ó bá ṣe àfòmọ (ẹmí ara) rẹ (níbi ẹṣẹ), ó mà ti jèrè. ¹¹	قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ⑨
10. Ẹnikẹni tí ó bá fi (ìwà ẹṣẹ) ba ẹmí (ara) rẹ jẹ, ó mà ti pàdánù.	وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ⑩

¹ 1. Allāhu - Ẹlédàá - ni Ẹni tí Ó mọ àwọn sánmọ. Ó sì ní fi ara Rẹ búra.

¹¹ 1. Ẹ wo itọṣẹ-òrọ sūrah al-Mu'minūn; 23:4.

11. Ìjọ Thamūd pe òdodo ní irọ nípa itayọ ẹnu-ààlà wọn.

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾

12. (Rántí) nígbà tí ẹnì tí orí rẹ burú jùlọ nínú wọn sáré dide (láti gún rākúnmí pa).

إِذِ أَنْبَعَتْ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾

13. Nígbà náà, Òjísẹ Allāhu so fún wọn pé: “(Ẹ fi) abo rākúnmí Allāhu àti omi rẹ (sílẹ).”

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ

وَسُقِيَّهَا ﴿١٣﴾

14. Wọn pè é ní òpùrọ. Wọn sì gún (rākúnmí) pa. Nítorí náà, Olúwa wọn pa wọn rẹ nítorí ẹşẹ wọn. Ó sì fi iparun náà ká rí wọn.

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ

بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾

15. (Ẹni tó gún rākúnmí pa) kò sì páyà ìkángun ọrọ wọn.

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

Suuratul-Lay'l الليل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi alẹ nígbà tí (ilẹ) bá sú búra.

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ﴿١﴾

2. Ó tún fi ọsán nígbà tí (ọsán) bá pọn búra.

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ﴿٢﴾

3. Ó tún fi Ẹni tí Ó dá akọ àti abo búra.¹

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٣﴾

4. Dájúdájú ọ̀tọ̀tọ̀ ni isẹ yín.

إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ ﴿٤﴾

5. Ní ti ẹni tí ó bá toṛẹ, tí ó sì bẹrù (Allāhu),

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ﴿٥﴾

6. (tí) ó tún pe ẹsan rere (Ọgbà Ìdẹra) ní ọ̀dodo,

وَصَدَقَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾

7. A sì máa ẹ isẹ rere ní irọ̀rùn fún un.

فَسُنِّيئِرُهُ لِّلْئِسْرَىٰ ﴿٧﴾

8. Ní ti ẹni tí ó bá yahun, tí ó sì rí ara rẹ lẹni tó rọ̀rọ̀ tayọ ẹsan ọ̀run,

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ﴿٨﴾

9. (tí) ó tún pe ẹsan rere (Ọgbà Ìdẹra) ní irọ̀,

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٩﴾

10. A sì máa ẹ isẹ aburú ní irọ̀rùn fún un.

فَسُنِّيئِرُهُ لِّلْئِسْرَىٰ ﴿١٠﴾

¹ 1. Allāhu Ẹlẹdàà ni Ẹni tí Ó dá akọ àti abo. Ó sì ní fi ara Rẹ búra.

11. Dúkiá rẹ̀ kò sì ní rọ̀ ọ̀ lẹ̀rọ̀ nígbà tí ọ̀ bá parun, tí ọ̀ já bọ̀ (sínú Iná).

وَمَا يُعْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ﴿١١﴾

12. Dájúdájú tiWa ni (látí şàlàyé) ìmòná.

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ﴿١٢﴾

13. Àti pé dájúdájú tiWa ni òrun àti ayé.

وَأَنَّ لَنَا لِلْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ﴿١٣﴾

14. Nítórí náà, Mo ti fi Iná tó ń jò fòfò kílọ̀ fún yín.

فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى ﴿١٤﴾

15. Kò sí ẹ̀ni tí ọ̀ máa wọ̀ inú rẹ̀ àfi olórí burúkú,

لَا يَصْلِيهَا إِلَّا الْأَشْقَىٰ ﴿١٥﴾

16. ẹ̀ni tí ọ̀ pe òdodo ní irọ̀, tí ọ̀ sì kẹ̀yìn sí i.

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾

17. Wọ̀n sì máa gbé (Iná) jìnnà sí olùbẹ̀rù (Allāhu),

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَىٰ ﴿١٧﴾

18. ẹ̀ni tó ń fi dúkiá rẹ̀ tọ̀rẹ̀, tí ọ̀ ń şàfòmọ̀ (rẹ̀).

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾

19. Kò sì sí oore ìdẹ̀ra kan tí (ọ̀ ní lọ̀kàn) látí gbà ní ẹ̀san ní ọ̀dọ̀ ẹ̀nikẹ̀ni,

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَىٰ ﴿١٩﴾

20. bí kò ẹ̀ pé látí fi wá ojú rere Olúwa rẹ̀, Ẹ̀ni Gíga jùlọ̀.

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾

21. Láìpẹ̀ ọ̀ sì máa yọ̀nú (sí ẹ̀san rere rẹ̀).

وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿٢١﴾

Suuratu Duhaa الضحى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi iyálèta búra.

وَالضُّحَىٰ ﴿١﴾

2. Ó tún fi alé nígbà tí (ilẹ) bá şú búra.

وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾

3. Olúwa re kò pa ọ ti, kò si bínú sí ọ.

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ﴿٣﴾

4. Dájúdájú ọrun lóore fún ọ ju ayé.

وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ ﴿٤﴾

5. Dájúdájú láipé Olúwa re máa fún ọ ní (oore púpọ ní ọrun). Nítorí náà, o sì máa yónú sí i.

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ ﴿٥﴾

6. Şé (Allāhu) kò rí ọ ní ọmọ-òrukàn ni? Ó sì fún ọ ní ibùgbé.

أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ ﴿٦﴾

7. Ó sì rí ọ ní aláimọnà (iyen şíwájú isòkalẹ ìmísí). Ó sì fi ọnà mọ ọ.¹

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ ﴿٧﴾

8. Ó tún rí ọ ní aláiní, Ó sì rò ọ lórọ.

وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾

9. Nítorí náà, ní ti ọmọ-òrukàn, má şe je gàba (lé e lórí).

فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾

10. Ní ti alágbe, má sì şe jágbe (mọ ọn).

وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾

¹ 1. E wo itosè-òrọ sūrah aş-Şūrō; 42:52.

11. Ní ti idèra Olúwa rẹ, sọ ó
jádé.

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

Suuratu Shar'h الشرح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sé A kò şipayá igbá-àyà re fún o bí?

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ❶

2. A sì gbé èşè re kùrò lórùn re,

وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ❷

3. èyí tí ó wò o lórùn.¹¹

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ❸

4. A sì gbé ìrántí orúkọ re ga fún o.

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ❹

5. Nítorí nàà, dájúdájú idèkùn wà léyìn ìnira.

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ❺

6. Dájúdájú idèkùn wà léyìn ìnira sé.

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ❻

7. Nítorí nàà, nígbà tí o bá bùşe (lórí ohun tí ó jemọ táyé), gbìyànjú (dáadáa lórí ijọsin).

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ❻

¹ 1. Bí ó tilẹ jẹ pé Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - kò şebo rí şiwájú kí ó tó di Ọjįşé Allāhu, ọkan nínú ohun tí ó máa ń kọ Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - lóminú, tí ó sì máa ń bà á nínú jẹ ni àidá igbàgbọ ọdodo mọ àti àiní ilàna ijọsin kan lẹwọ şiwájú ogóji ọdun tí ó kọkọ ló. Ní ọdodo ni pé, Ànábì - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - ní orúkọ rere gégé bí olóòótọ àti olùfokántán láàarin àwon Lárúbáwá şiwájú kí Allāhu tó gbé e dide ní Ọjįşé Rẹ, àmọ nşe ni isẹmí ayé igbà-àimọkan àkọkọ nínú ilú Mọkkah máa ń bà á nínú jẹ gan-an. Ídí nìyí tí Allāhu şe ń fún un ní író idùnnú pé kò sí èşè igbà-àimọkan ní ọrùn rẹ mọ - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a -. Àti pé Ànábì Muhammad - kí ikẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - kàn wulẹ ń banújé lórí igbà-àimọkan, èyí tí idájọ rẹ jẹ pé tí ó bá şelẹ bẹş sí enikẹni, àmọ tí onítòun padà gba 'Islām, ibàà jẹ pé ó gbà á ní òwúrò, ó sì jáde kùrò láyé ní ọsán ọjọ nàà, bí ó tilẹ wù kí ẹrù èşè rẹ wúwo tó, gboغو èşè nàà ti di ohun tí wọn ti şàforijìn rẹ fún un pátápátá. Èyí wà ní 'Ibāmu sí sūrah an-Nisā'; 4:17-18.

8. Ọ̀dọ̀ Olúwa ẹ̀ sì ní kí o ọ̀jú
kòkòrò oore sí.

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَأَرْعَبْ ﴿٨﴾

Suuratut-Teen التين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi èso tīn àti èso
zaetūn búra.

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ﴿١﴾

2. Ó tún fi àpáta Sīnīn búra.

وَطُورِ سَيْنِينَ ﴿٢﴾

3. Ó tún fi ilú Ifàyàbalè yíí búra.

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾

4. Dájúdájú A şèdá ènìyàn pèlú
írísí tó dára jùlọ.

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ

تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾

5. Léyìn náà, A máa dá a padà
sí ìsàlè pátápátá (nínú Iná).

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾

6. Àyàfi àwọn tó gbàgbọ ní
òdodo, tí wọn sì şe àwọn işé
rere. Nítorí náà, èsan tí kò níí
pin (tí kò níí pèdín) n bẹ fún
wọn.

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

فَلَهُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ مَّمْنُونٍ ﴿٦﴾

7. Ta l'ó tún n pè ọ ní òpùrọ
nıpa Ọjọ èsan léyìn (ọrọ yíí)?

فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ ﴿٧﴾

8. Şé Allāhu kọ ni Ẹni t'Ó mọ
èjọ dá jùlọ nínú àwọn adájọ ni?

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ﴿٨﴾

Suuratul-Halaq العلق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ké (al-Kur'ān) pèlú orúkọ
Olúwa ɾẹ, Ẹni tí Ó dá ẹdá.

2. Ó ẹdá èniyàn láti ara ẹjẹ
dídi.

3. Ké e. Olúwa ɾẹ ni Alápòn-
ónlẹ jùlọ.

4. Ẹni tí Ó fi ìmọ nípa gègè
ìkòwé mọ èniyàn.

5. Ó fi ìmọ tí èniyàn kò mọ mọ
ón.

6. Ní ti òdodo, dájúdájú èniyàn
kúkú n̄ tayọ ẹnu-ààlà

7. nítorí pé ó rí ara ɾẹ ní ọlọrọ.

8. Dájúdájú ọdọ Olúwa ɾẹ ni àbò
ẹdá.

9. Sọ fún mi nípa ẹni tó n̄ kọ

10. fún ẹrúsin kan nígbà tí
(ẹrúsin náà) kírun!

11. Sọ fún mi (nípa ẹsan ɾẹ) tí ó
bá jẹ pé ó wà lórí ìmọ̀nà ('Islām)

12. tàbí pé ó pàşẹ ìbẹ̀rù
(Allāhu)!

أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ١

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ٢

أَقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ٣

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ٤

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ٥

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ ٦

أَنْ رَأَاهُ اسْتَعْجَىٰ ٧

إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ٨

أَرَعَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ ٩

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ١٠

أَرَعَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ١١

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ١٢

13. Sọ fún mi (nípa iyà rẹ) tí ó bá jẹ pé ó pe òdodo ní irọ, tí ó sì kẹ̀yìn sí i?

أَرَعَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿١٣﴾

14. Şé kò mò pé dájúdájú Allāhu n rí (òun ni?)

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى ﴿١٤﴾

15. Rára (òrò kò rí bí òtá Allāhu şe rò ó sí.¹) Dájúdájú tí kò bá jáwọ (níbì dídí Ánábì - kí ìkẹ àti ọlà Allāhu máa bá a - lówọ), dájúdájú A máa fi àásó orí² rẹ wọ ọ (sínú Iná);¹

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَه لِنَسْفَعَا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾

16. àásó orí òpùrọ, eļẹşẹ.

نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾

17. Nítorí náà, kí ó pe àwọn olùbájókòò rẹ.

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ﴿١٧﴾

18. Àwa máa pe àwọn molāika eşọ Iná.

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾

19. Rára (òrò kò rí bí ó şe n sọ nípa Wa). Má şe tẹlẹ tirẹ. Forí kanlẹ (kí o kírun), kí o sì súnmọ (Allāhu).

كَلَّا لَا تُطَعُّهُ وَأَسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ﴿١٩﴾

¹ 1. Ẽni yẹn ni Abu Jahl. 2. àásó orí; irun iwájú orí.

Suuratul-qad'r القدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Dájúdájú Àwa sọ al-Kur'ān
kalẹ́ nínú Òru Abiyì.¹

2. Kí sì ni ó mú ọ mọ ohun tó n
jẹ Òru Abiyì?

3. Òru Abiyì lóore ju egbèrún
oşù.

4. Àwọn mọlāika àti Jibrīl yó sì
máa sọkalẹ́ nínú òru náà pẹ̀lú
àşẹ Olúwa wọn fún gbogbo ọ̀rọ̀
èdá kọ̀ọkan.

5. Àlàáfíà ni òru náà tí tí di àsìkò
àfẹ̀mójúmọ̀.

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾

تَنْزِيلُ الْمَلَكِ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ
رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرِ ﴿٤﴾

سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

¹ 1. E wo itosẹ-ọ̀rọ̀ sūrah al-'Isrā'; 17:106.

Suuratul-Bayyinah البينة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Àwọn tó şàì gbàgbò nínú àwọn ahlul-kitāb àti àwọn òşẹbọ, wọn kò ní kúrò nínú àìgbàgbò wọn tí títí di ìgbà tí ẹrì tó yanjú yó fi máa dé òdò wọn.

2. Òjìşé kan láti òdò Allāhu yó (sì) máa ké àwọn tákàdá mímó.

3. Àwọn iwé òfin tó fẹşẹ rinlẹ sù wà nínú rẹ.

4. Àwọn tí A fún ní tírà kò sù di ìjọ òtòtò àfi lẹyin tí ẹrì tó yanjú dé bá wọn.

5. Àwa kò sù pa wọn ní àşẹ kan bí kò şe pé kí wọn jòşin fún Allāhu lẹni tí yòò máa şe àfòmó ẹşin fún Un,¹ lẹni tí yòò dúró şinşin nínú ẹşin.² Kí wọn kírun, kí wọn sù yọ Zakāh. İyẹn sù ni ẹşin tó fẹşẹ rinlẹ.¹

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّى
تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝١

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۝٢

فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ۝٣

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ
بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ۝٤

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ
الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا
الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ۝٥

¹ 1. Ẹ wo itoşẹ-òrò sūrah Al-'a'rōf 7:29. 2. İdúró şinşin nínú ẹşin ni pé, èniyàn kò gbòdò máa gbàgbò ní òdodo, kó tún máa şàì gbàgbò, kí ó wá máa şe bẹẹ lọ ní tẹlẹntẹlẹ. İnú àìgbàgbò ni ó máa padà kú sí. Ẹ wo sūrah āli 'Imrōn; 3:90 àti sūrah an-Nisā'; 4:137. Nítorí náà, mùsùlùmí gbòdò dúró şinşin sínú ẹşin 'İslām títí di ojọ ikú rẹ ni ní ibámu sí sūrah āli 'Imrōn; 3:102.

6. Dájúdájú àwọn tó sàì gbàgbò (wònyí) nínú àwọn ahlul-kitāb àti àwọn òṣẹbọ, wọn yóò wà nínú Iná. Olùṣẹgbére ni wọn nínú rẹ. Àwọn wònyẹn, àwọn ni èdá tó burú jùlọ.

7. Dájúdájú àwọn tó gbàgbò ní òdodo (ìyẹn, àwọn mùsùlùmí), tí wọn sì ṣe àwọn iṣẹ rere, àwọn wònyẹn, àwọn ni èdá tó dára jùlọ.

8. Èsan wọn ní òdò Olúwa wọn ni àwọn Ogbà Ìdèra gbére, tí àwọn odò n sà nì ìsàlẹ̀ rẹ̀. Olùṣẹgbére ni wọn nínú rẹ̀ tí tí láéláé. Allāhu yónú sí wọn. Àwọn nàà yónú sí (ohun tí Allāhu fún wọn). Ìyẹn wà fún ẹnìkẹ̀ni tí ó bá páyà Olúwa rẹ̀.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾

جَزَاءُ هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَزَاءٌ عَدَلٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ
لِمَنْ حَسِيَ رَبُّهُ ﴿٨﴾

Suuratuz-Zalzalah الزلزلة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nígbà tí wọn bá mi ilẹ̀ titi ní ìmìtìtì rẹ̀,

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾

2. àti (nígbà) tí ilẹ̀ bá tú àwọn ẹ̀rù tó wúwo nínú rẹ̀ jáde,

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَنْفَالَهَا ﴿٢﴾

3. ènìyàn yó sì wí pé: “Kí l’ó mú un?”

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾

4. Ní ojọ yẹn ni (ilẹ̀) yóò sòrò nípa àwọn ìrò rẹ̀ (tí ẹ̀dá gbé orí ilẹ̀ ẹ̀).

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾

5. Nítorí pé dájúdájú Olúwa rẹ̀ l’Ó fún un ní àṣẹ̀ (láti sòrò).

بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾

6. Ní ojọ yẹn, àwọn ènìyàn yóò máa gba ọ̀nà ọ̀tọ̀ọ̀tọ̀ lọ nítorí kí wọn lè fi àwọn isẹ̀ wọn hàn wọn.

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَلَهُمْ ﴿٦﴾

7. Nítorí nàà, ẹ̀ni tí ó bá ẹ̀sẹ̀ isẹ̀ rere ní ọ̀díwọn ọ̀mọ̀ iná-igún, ó máa rí i.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾

8. Ẹni tí ó bá sì ẹ̀ ẹ̀ aburú ní
òdíwọ̀n ọ̀mọ iná-igún, ó máa rí
ì.¹

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝

¹ 1. Ẹ wo ìtọ̀sẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah al-Wāki'ah; 56:7.

Suuratul-Aadiyaat العاديات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi àwọn ẹṣin tó n sáré tó n mí heḗheḗ ní ojú-ogun búra.

وَالْعَدِيدِ صَبَحًا ①

2. Ó tún fi àwọn ẹṣin tí pátákò ẹṣẹ wọn n ẓáná (níbi eré síṣá) búra.

فَالْمُورِيَةِ قَدَحًا ②

3. Ó tún fi àwọn ẹṣin tó n kọlu òtá ẹṣin ní òwúrò kùtùkùtù búra.

فَالْمُغِيرَةِ صَبَحًا ③

4. Wọn sì fi (pátákò ẹṣẹ wọn) tu eruku (ilẹ òtá) sókè.

فَأَتْرَنَ بِهِ نَقَعًا ④

5. Wọn tún bé gijà pèlú eruku ẹṣẹ wọn sàààrin àkójò òtá.

فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ⑤

6. Dájúdájú èniyàn ni aláìmoore sí Olúwa rẹ.

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ⑥

7. Dájúdájú Allāhu sì n jẹ Ẹléríí lórí iyẹn.

وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ⑦

8. Àti pé dájúdájú èniyàn le gan-an níbi ifẹ oore ayé.

وَأَنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ⑧

9. Ẹ kò mò pé nígbà tí wọn bá tú ohun tó wà nínú sàrèè jáde (fún àjìnde),

*أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ مَا فِي الْقُبُورِ ⑨

10. tí wọn sì tú ohun tó wà nínú
igbá-àyà ẹ̀dá síta pátápátá,

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ﴿١٠﴾

11. dájúdájú Olúwa wọn ni
Alámọ̀tán nípa wọn ní Ọjọ yẹn?

إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ﴿١١﴾

Suuratul-Qaariha القارعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Àkókò ijáyà.

أَلْقَارِعَةُ ①

2. Kí ni Àkókò ijáyà?

مَا أَلْقَارِعَةُ ②

3. Kí sì l'ó mú ọ mọ ohun tó n jé Àkókò ijáyà?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا أَلْقَارِعَةُ ③

4. (Òhun ni) ọjọ tí èniyàn yó dà bí àfòpiná tí wọn fónká síta,

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ

الْمَبْثُوثِ ④

5. àwọn àpáta yó sì dà bí ègbòn òwú tí wọn gbòn dànù.

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ⑤

6. Nítorí naà, ní ti ẹni tí òsùwòn (iṣẹ rere) rẹ bá tẹwòn,

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ⑥

7. ó sì máa wà nínú iṣẹmí tó máa yonú sí.

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ⑦

8. Ní ti ẹni tí òsùwòn (iṣẹ rere) rẹ bá sì fúyẹ,

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ⑧

9. Hāwiyah sì ni ibùgbé rẹ.

فَأْمُرُهُ هَوَايَهُ ⑨

10. Kí sì ni ó mú ọ mọ ohun tó n jé bẹẹ?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ⑩

11. (Òhun ni) Iná gbígbóná tó n jó gan-an.

نَارٌ حَامِيَةٌ ⑪

Suuratut-Takaathur التكاثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Wíwá oore ayé ní òpòlòpò
fún ìyanràn şíşe ti kó àìrójú
fẹ̀sìn ba yín

أَلْهَيْكُمْ التَّكَاثُرُ ١

2. tífí ẹ̀ fi wọ inú sàrèè.

حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ٢

3. Rára (kò yẹ kó rí bẹ̀ẹ̀, àmọ̀)
láìpẹ̀ ẹ̀ máa mọ̀.

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ٣

4. Lẹ̀yìn nàà, ní ti òdodo, láìpẹ̀ ẹ̀
máa mọ̀.

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ٤

5. Ní ti òdodo, tí ó bá jẹ̀ pé ẹ̀ ni
ìmọ̀ àmòdájú ni (ẹ̀yin ìbá tí şe
bẹ̀ẹ̀).

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ٥

6. Dájúdájú ẹ̀ máa rí iná Jẹhīm.

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ٦

7. Lẹ̀yìn nàà, dájúdájú ẹ̀ máa fi
ojú rí i ní àrídájú.

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ٧

8. Lẹ̀yìn nàà, dájúdájú ní ojọ
yẹn wọn máa bi yín léèrè nípa
ìgbádùn (ayé yìì).

ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ٨

Suuratul-As'r العصر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Allāhu fi àkókò ìròlẹ̀ ayé búra.

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾

2. Dájúdájú èniyàn wà nínú òfò.

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾

3. Àyàfi àwọn tó gbàgbó ní òdodo, tí wọn ẹ̀ àwọn iṣẹ̀ rere, tí wọn sọ àṣọtẹlẹ̀ òdodo láààrin ara wọn, tí wọn sì tún sọ àṣọtẹlẹ̀ sùúrù láààrin ara wọn.

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَتَوَّصَّوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَّوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Suuratul-Umazah الهمزة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ègbé ni fún gbogbo
abúnilójú-ẹni, abúniléyìn-ẹni,

وَدُلُّ لِكُلِّ هُمْزَةٍ لَمْزَةً ①

2. ẹni tí ó kó dúkiá jọ, tí ó sì kà
á lákàtúnkà (lái ná an fún ẹsìn).

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ②

3. Ó n lérò pé dájúdájú dúkiá rẹ
yòò mú un ẹ gbére (nílé ayé).

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ③

4. Rára (kò rí bẹẹ). Dájúdájú
wọn máa kù ú lókò sínú
Hutòmọh ni.

كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْأُخْطَمَةِ ④

5. Kí sì ni ó mú ọ mọ ohun tó n
jẹ Hutòmọh?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْأُخْطَمَةُ ⑤

6. (Òhun ni) Iná Allāhu tí wọn n
kò (tó n jó geregere),

نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ ⑥

7. èyí tí ó máa jó (ẹdá) wọ inú
ọkàn lọ.

الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ⑦

8. Dájúdájú wọn máa ti (àwọn
ilẹkùn) Iná pa mọ wọn lórí
pátápátá.

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ⑧

9. (Wọn máa wà) láààrin àwọn
òpó kiribiti gíga (nínú Iná).

فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ⑨

Suuratul-Fiil الفيل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sé o kò wòye sí bí Olúwa re
ti se ọ̀rọ̀ ìjọ elérin ni?

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ

الْفِيلِ ①

2. Sé kò sọ ète wọn di ọ̀fo àti
anù bí?

أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلُّيلٍ ②

3. Ó sì rán àwọn ẹ̀ye níkònikò
sí wọn.

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ③

4. Wọn n jù wọn ní òkúta amò
(tó ti gbaná sára).

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ④

5. Ó sì sọ wọn di bíí pòpòrò
gbígbe tí ẹ̀ranko je lájẹdàsílẹ̀.

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ⑤

Suuratu Quraesh قریش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. (Iké ni láti ọ̀dọ̀ Allāhu) fún
ìdílé Kuraesh láti wà papọ̀ nínú
ààbò.

2. (Iké ni sé láti ọ̀dọ̀ Allāhu) fún
wọn láti wà papọ̀ nínú ààbò lórí
ìrìn-àjò ní ìgbà ọ̀tútù àti ní ìgbà
ooru.

3. Nítorí náà, kí wọn jọ̀sìn fún
Olúwa Ilé (Ka'bah) yí.

4. Ẹ̀ni tí Ó fún wọn ní jíjẹ (ní
àsikò) ebi. Ó sì fi wọn lọ̀kàn
balẹ̀ nínú ìpáyà.

لَا يَأْتِيَنَّكُمْ قُرَيْشٌ ۝١

إِلَّا لِيُفْعِلَهُمْ رِحْلَةَ الْشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۝٢

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۝٣

الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَعَاءَمَّهُمْ مِنْ

خَوْفٍ ۝٤

Suuratul-Maahuun الماعون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sọ fún mi nípa ẹni tó ń pe
Ọjọ Ẹsan ní irọ!

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ﴿١﴾

2. Ìyẹn ni ẹni tó ń lé ọmọ-òrukàn
dànù.

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ﴿٢﴾

3. Kò sì níí gbìyànjú láti bọ
mèkúnnù.

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٣﴾

4. Ẹgbé ni fún àwọn (mùnááfíkí)
tó ń kírun;¹

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾

1. Àwọn nasōrō kan ń sọ pé, "Ìrun túmọ sí ohun tí ó máa run èniyàn." Wọn ní, "Ídí niyí tí Allāhu fi sọ pé "ẹgbé ni fún àwọn olùkírun." Ẹ̀sì: Ọ̀rọ̀ kò rí bẹ̀ẹ̀ rárá. Ìkẹ̀ àti ibùkún ni ìrun kíkí jẹ̀ fún olùkírun. Ní àkókọ̀ ná, ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ igbà ni àwọn ọ̀tá Allāhu máa ń fún àwọn ọ̀rọ̀ kan ní itùmọ̀ tó ń tàbùkù ẹ̀sìn 'Islām. Ọ̀kan ni bí wọn ẹ̀e túmọ̀ "ìrun" sí "ohun tó ń run èniyàn". Ọ̀míràn ni bí wọn ẹ̀e ń sọ pé "ẹ̀lẹ̀hàá" túmọ̀ sí "ẹ̀ni tó bọ̀ há" tàbí kí wọn sọ pé "ẹ̀há híhá wà fún àwọn obinrin onísíná" àti bẹ̀ẹ̀ bẹ̀ẹ̀ lọ. Mo ti ẹ̀lẹ̀yẹ̀ nípa ọ̀rọ̀ "ẹ̀há híhá" nínú sūrah an-Nisā'; 4:15 àti sūrah an-Nūr; 24:31. Ní ti "ìrun", kò túmọ̀ sí "ohun tó ń run èniyàn". Àmọ̀ itùmọ̀ "ìrun" ni "ohun tó ń run ẹ̀ẹ̀ olùkírun" nítórí pé, tí olùkírun bá ti ẹ̀e àlùwàlá, ó ti ẹ̀e gboḡbo àwọn ẹ̀ẹ̀ ẹ̀ẹ̀ẹ̀ tí ó ti fi àwọn oríkẹ́e ara rẹ̀ dá síwájú nù. Bákan náà, ìrun kan sí ìrun kejì máa run gboḡbo àwọn ẹ̀ẹ̀ ẹ̀ẹ̀ẹ̀ tí olùkírun dá láààrin ìrun àkókọ̀ sí ìrun kejì. Pẹ̀lú ìrun wákàtí márààrún lójoojúmọ̀, ó ti run gboḡbo ẹ̀ẹ̀ ẹ̀ẹ̀ẹ̀ rẹ̀ dànù. Ìrònúpìwàdà àti itoro-àforíjìn l'ó máa run àwọn ẹ̀ẹ̀ ẹ̀ẹ̀ nílánlá dànù. Kíyẹ̀ sí í! Nínú edè Yorùbá, "ẹ̀run" ni "ohun tí ó ń run èniyàn", àmọ̀ "ìrun" ni "ohun tí ó ń run ẹ̀ẹ̀". Ní ti àyah tí wón ń tíràn mó, kò rújú rárá pé, Allāhu ń sọrọ̀ nípa idájọ̀ ìrun tí àwọn munáfíkí ń kí lẹ̀yìn tí àsikò ìrun nàà ti kojá àti ìrun oníṣekárimí. Àyah (5) sí àyah (7) tó tẹ̀lẹ̀ àyah (4) ti fi èyí hàn kedere nítórí pé, "àwọn tí" tí í ẹ̀e atọ́ka awẹ̀-gbólóhùn aṣàpẹ̀júwe l'ó bẹ̀ẹ̀ àyah (5) àti àyah (6).

5. àwọn tó n gbàgbé láti kírun
wọn ní àsikò rẹ;

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾

6. àwọn tó n şe şekárimí;

الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ﴿٦﴾

7. àti pé wọn n hánnà ohun èlò
(fún àwọn ènìyàn).

وَيَمْتَنِعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

Suuratul-Kaothar الكوثر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Dájúdájú Àwa fún ọ ní
òpòlòpò oore.

2. Nítorí náà, kírun fún Olúwa
rẹ, kí o sì gúnran (fún Un).

3. Dájúdájú, ẹni tó n bínú rẹ,
òun ni kò ní lẹyìn.

إِنَّا أَعْظَمْنَاكَ الْكُوثَرَ ۝

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ۝

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝

Suuratul-Kaafiruun الكافرون

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sọ pé: “Èyin aláìgbàgbọ́,

قُلْ يَتَّيِّبُهَا الْكٰفِرُوْنَ ﴿١﴾

2. Èmi kò ní jọ̀sìn fún ohun tí ẹ̀
ń jọ̀sìn fún.

لَا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُوْنَ ﴿٢﴾

3. Èyin náà kò jọ̀sìn fún Ẹ̀ni tí
mò ń jọ̀sìn fún.

وَلَا اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَا اَعْبُدُ ﴿٣﴾

4. Èmi kò ní jọ̀sìn fún ohun tí ẹ̀
jọ̀sìn fún sẹ̀.

وَلَا اَنَا عٰبِدُ مَا عٰبَدْتُمْ ﴿٤﴾

5. Èyin náà kò kú jọ̀sìn fún Ẹ̀ni tí
mò ń jọ̀sìn fún.

وَلَا اَنْتُمْ عٰبِدُوْنَ مَا اَعْبُدُ ﴿٥﴾

6. Tiyín ni ẹ̀sìn yín, tẹ̀mi sì ni
ẹ̀sìn mi.”

لَكُمْ دِيْنُكُمْ وَلِيَّ دِيْنِ ﴿٦﴾

Suuratun-Nas'r النصر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Nígbà tí àràṅṣe Allāhu (lórí ọ́tá ẹ̀sìn) àti śś ilú (Mòkkah) bá ṣẹ̀lẹ̀,

2. tí o sì rí àwọn èniyàn tí wọn wọnú ẹ̀sìn Allāhu níjọ́nìjọ́,

3. nítorí náà, ẹ̀ ẹ̀fòmọ́ àti ẹ̀yìn fún Olúwa ẹ̀. Kí o sì tọ̀ọ̀ ẹ̀fọ̀rìjìn lódò Rẹ̀.¹ Dájúdájú Ó n jẹ́ Olùgba-ìronúpiwàdà.¹

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ

أَفْوَاجًا ﴿٢﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَأَسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ

تَوَّابًا ﴿٣﴾

¹ 1. Ẹ̀ wo ìtọ̀ṣẹ̀-ọ̀rọ̀ sūrah Gõfir; 40:55.

Suuratul-Masad المسد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Ọwọ Abu-Lahab méjèèjì ti
şòfò. Ọun náà sì şòfò.

2. Àwọn dúkiá rẹ àti ohun tí ó
şe níşẹ (iyẹn, àwọn ọmọ rẹ) kò
sì níí rọ ọ lọrọ (níbi iyà).

3. Ó sì máa wọ inú Iná eléjò
fòfò.

4. Àti iyàwó rẹ, aláàárù-igi-
ìşépé elégùn-ún, (ó máa wọná).

5. Igbà-ọpẹ pọnpọnràn máa wà
ní ọrùn rẹ (nínú Iná).

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ①

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ②

سَيَصِلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ④

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ⑤

Suuratul-Ikh'laas الإخلاص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sọ pé: “Òun ni Allāhu, Ọkan ṣoṣo.

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝١

2. Allāhu ni Aṣíwájú tí èdá ní bükátà sí níbi jíjọsin fún Un àti tífọṣọ oore ní ọdọ Rẹ, tí Ọun kò sì ní bükátà sí wọn ní ọnà kan kan.

اللَّهُ الصَّمَدُ ۝٢

3. Kò bímọ. Wọn kò sì bí l.

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝٣

4. Kò sì sí ẹnì kan kan tí ó jọ Ọ.”¹

وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝٤

¹ 1. E kiyè sí i! Àwọn kan máa n kẹ “Kul huwa-llāhu” méta fún òkú mùsùlùmí. Nígba mìiràn, wọn lè kẹ òdidi al-Kur’ān fún un. Ìwọnyí kò tọ sunnah rárá. Sūrah al-Haṣṣ; 59:10 ti fún wa ní àdúá tó jẹmọ òkú àti aláàyè. Síwájú sí i, itùmọ “Ọlọhun” ni “Olúwa gbogbo ayé àti ọrun àti ohun tó wà láààrin méjèjì”. Nínú èdè al-Kur’ān, èyí ni a mọ sí “rọbbu-ssamōwāt wal-’ard wa mọ baenahumō”. Ídí nìyí tí a ò fi tùmọ “Allāhu” sí “Ọlọhun”. Nínú èdè Yorùbá, kò fẹẹ sí itùmọ tí a fọkàn balẹ sí fún ọrọ-orúkọ nlá náà “Allāhu” àfi lílo ọrọ-orúkọ kan èyí tí àwọn Yorùbá máa n lò ní ojúun ànà fún “Ọlọhun”. Ẹ́ṣe bẹẹ sí máa mú àrìyànjìyàn lọwọ. Nítorí náà, “Allāhu” ni “Allāhu”.

Suuratul-Falaq الفلق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sọ pé: “Mo sá di Olúwa
òwúrò kùtùkùtù

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾

2. níbi aburú ohun tí Ó dá,¹

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾

3. àti níbi aburú òru nígbà tí ó
bá sòòkùn,

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾

4. àti níbi aburú àwọn (òpidán)
tó n fenu fátégùn túétúé sínú
àwọn onédè,

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾

5. àti níbi aburú onílara nígbà tí
ó bá şe ìlara.”

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

¹ 1. Allāhu ni Èlédàá gbogbo n̄hkan, ohun rere àti ohun burúkú. Ọkan pàtàkì nínú ohun burúkú nínú àwọn èdà tí Allāhu dá ni aṣ-Ṣaet̄on àti àwọn ọmọ ogun rẹ bí àjẹ, oṣó, emèrè, àwọn n̄hkan olóró àti àwọn iwọ. Nitorí nàà, Èṣù kọ ló dá owó àti dúkiá. Èni tí ó bá wá tọrọ owó ní ọdọ Èṣù, ó ti di eṣẹbọ, ẹni Èṣù.

Suuratun-Naas الناس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1. Sọ pé: “Mo sá di Olúwa àwọn èniyàn,

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾

2. Ọba àwọn èniyàn,

مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾

3. Ọlọhun àwọn èniyàn,¹

إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾

4. níbi aburú (Èṣù) oníròyíròyí, olùsáséyìn (fún ẹnì tó bá ń dárúkọ Allāhu¹).¹¹

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾

5. (Èṣù ni) ẹnì tí ó ń kó ròyíròyí sínú àwọn ọkàn èniyàn.

الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾

6. (Èṣù náà) wà nínú àwọn àlùjànnú àti àwọn èniyàn.”

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

¹ 1. Ìtúmò “Ọlọhun àwọn èniyàn” ni pé, Ẹni tí àwọn èniyàn gbòdò máa jòsìn fún ní ọnà òdodo, tí wọn kò sì gbòdò jòsìn fún ẹlòmíran lẹyin Rẹ.

¹¹ 1. Ọkan pàtàkì nínú ànfààni àti oore tí ó wà nínú ath-thikār ṣiṣe ni pé, Èṣù àti àwọn ọmọ ogun rẹ yóò máa sá sẹyìn fún ẹnì tí ó bá ń ṣe ath-thikār ní gbogbo ìgbà. Kí á sì rántí wí pé, ọkan pàtàkì jùlọ nínú ohun tí mùsùlùmí yóò máa fi ṣe ath-thikār ni kíké al-Kur’ān aláṣò-ònlé ní ojoojúmọ ní díẹ díẹ. Lẹyin náà ni àwọn gbólóhùn ath-thikār èyí tí ó wà nínú ẹgbàwá hadīth Ānābī - kí ikẹ àti ọlā Allāhu máa bá a -. Kí á sì jìnnà tefétefé sí àwọn ikákúkà tí wọn ń pè ní “wiridi àti waḥīfah” èyí tí àwọn ààfàà ẹlẹbọ, àwọn ààfàà onibidiah àti àwọn ààfàà onisūfī dáálè. Bí mùsùlùmí kò bá jìnnà tefétefé sí àwọn irúfẹ “wiridi àti waḥīfah” bèbẹ, yàtò sí pé, ó máa di kẹfèrì lóri rẹ, àwọn èṣù yóò máa bá onítòun fínra.

Atōka

Suuratul-Fatiha الفاتحة	1
Suuratul-Bakorah البقرة	4
Suuratu Aal Imran آل عمران	90
Suuratun-Nisaa' النساء	139
Suuratul-Maidah المائدة	194
Suuratul-An'aam الأنعام	233
Suuratul-A'raaf الأعراف	275
Suuratul-Anfaal الأنفال	323
Suuratut-Taobah التوبة	340
Suuratu Yuunus يونس	377
Suuratu Huud هود	403
Suuratu Yuusuf يوسف	429
Suuratur-Ra'd الرعد	452
Suuratu Ibrahim ابراهيم	466
Suuratul-Hij'r الحجر	477
Suuratun-Nah'l النحل	489
Suuratul-Is'raa' الإسراء	518
Suuratul-Kah'f الكهف	543
Suuratu Mar'yam مريم	565
Suuratu Toohaa طه	583
Suuratul-An'biyaa' الأنبياء	603
Suuratul-Hajj الحج	623
Suuratul-Mu'minuun المؤمنون	643

Suuratun-Nuur النور.....	661
Suuratul-Fur'qaan الفرقان.....	680
Suuratu Shuaraa' الشعراء.....	694
Suuratun-Nam'l النمل.....	718
Suuratul-Qasas القصص.....	735
Suuratul-An'kabuut العنكبوت.....	754
Suuratur-Ruum الروم.....	769
Suuratu Luk'maan لقمان.....	782
Suuratus-Saj'dah السجدة.....	790
Suuratul-Ah'zaab الأحراب.....	797
Suuratu Saba' سبأ.....	819
Suuratu Faatir فاطر.....	832
Suuratu Yaasiin يس.....	843
Suuratu Sooffaat الصافات.....	857
Suuratu Sood ص.....	876
Suuratuz-Zumar الزمر.....	889
Suuratu Gaafir غافر.....	905
Suuratu Fussilat فصلت.....	923
Suuratu Shuuraa الشورى.....	937
Suuratuz-Zukh'ruf الزخرف.....	950
Suuratud-Dukhaan الدخان.....	965
Suuratul-Jaathiyah الجاثية.....	972
Suuratul-Ah'koof الأحقاف.....	979
Suuratu Muhammad محمد.....	988

Suuratul-Fat'h	الفتح	997
Suuratul-Hujuraat	الحجرات	1005
Suuratu Koof	ق	1010
Suuratu-Dhaariyat	الذاريات	1016
Suuratut-Tuur	الطور	1023
Suuratun-Naj'm	النجم	1029
Suuratul-Qamar	القمر	1037
Suuratur-Rahmaan	الرحمن	1044
Suuratul-Waakiha	الواقعة	1052
Suuratul-Hadiid	الحديد	1061
Suuratul-Mujaadalah	المجادلة	1069
Suuratul-Hash'r	الحشر	1076
Suuratul-Mum'tahanah	المتحنة	1083
Suuratus-Soff	الصف	1088
Suuratul-Jumuah	الجمعة	1092
Suuratul-Munaafikuun	المنافقون	1095
Suuratut-Tagaabun	التغابن	1098
Suuratut-Tolaah	الطلاق	1102
Suuratut-Tah'riim	التحريم	1106
Suuratul-Mul'k	الملك	1110
Suuratul-Qalam	القلم	1115
Suuratul-Haaqqah	الحاقة	1121
Suuratul-Mahaarij	المعارج	1127
Suuratu Nuuh	نوح	1132

Suuratul-Jinn الجن.....	1136
Suuratul-Muzzammil المزمّل.....	1141
Suuratul-Muddathir المدثر.....	1145
Suuratul-Qiyaamah القيامة.....	1151
Suuratul-In'saan الانسان.....	1155
Suuratul-Mur'salaat المرسلات.....	1160
Suuratul-Naba' النبيا'.....	1165
Suuratul-Naazihaat النازعات.....	1169
Suuratu Abasa عبس.....	1174
Suuratul-Takweer التكوير.....	1178
Suuratul-Infitoor الإنفطار.....	1181
Suuratul-Mutoffi'in المطفيين.....	1183
Suuratul-In'shiqaaq الإنشقاق.....	1187
Suuratul-Buruuj البروج.....	1190
Suuratul-Taariq الطارق.....	1193
Suuratul-A'laa الأعلى.....	1195
Suuratul-Gaashiyah الغاشية.....	1197
Suuratul-Faj'r الفجر.....	1199
Suuratul-Balad البلد.....	1202
Suuratu Sham's الشمس.....	1205
Suuratul-Lay'l الليل.....	1207
Suuratu Duhaa الضحى.....	1209
Suuratu Shar'h الشرح.....	1211
Suuratul-Teen التين.....	1213

Suuratul-Halaq العلق.....	1214
Suuratul-qad'r القدر.....	1216
Suuratul-Bayyinah البيّنة.....	1217
Suuratuz-Zalzalah الزلزلة.....	1219
Suuratul-Aadiyaat العاديات.....	1221
Suuratul-Qaariha القارعة.....	1223
Suuratut-Takaathur التكاثر.....	1224
Suuratul-As'r العصر.....	1225
Suuratul-Umazah الهمزة.....	1226
Suuratul-Fiil الفيل.....	1227
Suuratu Quraesh قريش.....	1228
Suuratul-Maahuun الماعون.....	1229
Suuratul-Kaothar الكوثر.....	1231
Suuratul-Kaafiruun الكافرون.....	1232
Suuratun-Nas'r النصر.....	1233
Suuratul-Masad المسد.....	1234
Suuratul-Ikh'laas الإخلاص.....	1235
Suuratul-Falaq الفلق.....	1236
Suuratun-Naas الناس.....	1237